

Poštovane kolege poslanici, počinjemo sa radom.

Otvaram **Drugu sjednicu Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2019. godini Skupštine Crne Gore 26. saziva.**

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na ovu sjednicu i dnevni red predložio saglasno Poslovniku Skupštine i dogovoru u Kolegijumu predsjednika Skupštine. Takođe, podsjećam da se saglasno članu 57 Poslovnika Skupštine o prisustvu poslanika sjednici Skupštine vodi evidencioni list prisustva. O vođenju evidencionog lista stara se generalni sekretar Skupštine.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda imamo par proceduralnih obaveza koje moramo obaviti i to - Miomir Pejović podnio ostavku na funkciju poslanika, pa saglasno Poslovniku Skupštine objavljujem da Skupština konstatuje ostavku čime mu prestaje mandat poslanika o čemu ćemo obavijestiti Državnu izbornu komisiju radi sprovođenja postupka upražnjenog poslaničkog mjesta. Treba da usvojimo zapisnik sa Desete sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2018. godini.

Da li neko od poslanika ima primjedbi na zapisnik? Nema.

Saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da je usvojen zapisnik sa Desete sjednice Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Prelazimo na utvrđivanje dnevnog reda. Predlog dnevnog reda imate u sazivu. Da bismo utvrdili dnevni red dozvolite da vas obavijestim o predlozima za izmjenu predloženog dnevnog reda.

Poslanici Marta Šćepanović, Jovanka Laličić, Miloš Nikolić, Andrija Nikolić, Maja Čatović i Radule Novović, predložili su da se iz dnevnog reda izostavi Interpelacija za pretresanje pitanja o radu Zorana Pažina, potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministra pravde.

Poslanik Ranko Krivokapić predložio je da se iz dnevnog reda izostavi Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotor.

Poslanica Branka Bošnjak predložila je da se na dnevni red stave: Predlog zakon o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju; Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu i Predlog zakona o izmjeni Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru.

Poslanik Nebojša Medojević predložio je da se na dnevni red stave: Predlog zakona o minimalnoj zaradi; Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju; Predlog zakona o dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore; Predlog zakona o dopuni Zakona o obligacionim odnosima; Predlog odluke o poništenju tendera o privremenom zaustavljanju procesa privatizacije Instituta dr Simo Milošević a.d. Igalo, o zaustavljanju i preispitivanju davanju koncesije za višedecenijski zakup Javnog preduzeća Aerodromi Crne Gore i o hitnom zaustavljanju dalje devastacije Crnog jezera u Nacionalnom parku Durmitor.

Poslanik Branko Radulović predložio je da se na dnevni red stave - Predlog zakona o crnogorskoj razvojnoj banci i Predlog zakona o dopunama Zakona o inovativnoj djelatnosti.

Poslanici Raško Konjević i Ranko Krivokapić, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović predložili su da se na dnevni red stave: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama; Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica; Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu; Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost; Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje; Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

Poslanik Aleksandar Damjanović predložio je da se na dnevni red stave Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore; Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu lokliteta ostrvo Lastavica sa tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017. godinu i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika.

Poslije dužeg čitanja, sada prelazimo na obrazloženje i izjašnjavanje o predlozima za izmjenu predloženog dnevnog reda.

Prvo je u pitanju predlog poslanika: Marte Šćepanović, Jovanke Laličić, Miloša Nikolić, Andrije Nikolić, Maje Čatović i Radula Novović.

Da li jedan od poslanika želi da obrazloži predlog? Želi.

Marta Šćepanović ima riječ, izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (21.10.19 12:37:13)

Prije svega da napravim jedan uvod zašto smo se odredili da predložimo izmjenu dnevnog reda u ovom smislu. Mi smo imali sjednicu Odbora za politički sistem i pravosuđe, mi smo raspravljali o ovoj interpelaciji. Na sjednici Odbora smo konstatovali da ova interpelacija, prije svega u formalnom smislu ni u formalnom ni u suštinskom smislu nema karakter Interpelacije kao jednog propisanog mehanizma parlamentarne kontrole rada Vlade. Poslovníkom Skupštine Crne Gore je tačno propisano i upravo postoji razlog zbog čega je tačno propisano Poslovníkom i procedura i koji uslovi moraju biti ispunjeni da bi u formalnom smislu interpelacija imala taj karakter, upravo iz razloga da bi se spriječile moguće zloupotrebe ovog instituta u praksi. Propisano je da pitanje koje treba da se razmotri mora biti jasno formulisano i takođe jasno obrazloženo. Ova interpelacija nema jasno propisano niti pitanje niti naravno obrazloženje takvog pitanja. Pitanje bi trebalo da se odnosi na određenu konkretnu politiku Vlade u određenoj oblasti ili već ako je u pitanju nadležnost potpredsjednika Vlade za pravosuđe, konkretno pitanje iz njegove nadležnosti ili iz nadležnosti Ministarstva pravde. Interpelacija ne sadrži tačno određeno pitanje, čak šta više tu je postavljen cijeli set nekih stavova i konstatacija koji su po našoj ocjeni iz nekih sasvim drugih razloga očigledno upućeni na ličnu diskreditaciju potpredsjednika Vlade, a samim tim i na Vladu u cjelini.

Da ne ulazim u suštinu šta zapravo piše u Interpelaciji Odbor je na kraju rasprave ipak predložio, donio zaključak da Skupštini predloži da se odbije ova interpelacija. Kako ni u formalnom ni u suštinskom smislu ona ne ispunjava ovaj uslov, podnijeli smo predlog da se ova tačka izostavi sa dnevnog reda sjednice koja je zakazana za danas. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:39:35)

Hvala Vam poslanice Šćepanović.

Prijavio se za komentar, ja bih ovako rekao, na Kolegijumu smo razgovarali o ovom slučaju i dogovorili smo se da u ime predstavnika podnosilaca predlagača ove interpelacije dam riječ Milutinu Đukanoviću. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (21.10.19 12:39:55)

Poštovani građani, kao po običaju Demokratska partija socijalista ne želi da raspravlja o suštinskim problemima ovog društva.

Ako postoji i jedna oblast koja je degradirana do nivoa nepristojnosti to je sigurno oblast pravosuđa u Crnoj Gori.

Demokratski front je podnio Interpalaciju za pretresanje pitanja o radu Zorana Pažina, potpredsjednika Vlade za politički sistem i pravosuđe, i još je ujedno i ministar pravde. U Crnoj Gori imamo v.d. stanje, nezakonito, neustavno u Sudskom savjetu. Takođe imamo v.d. stanje u Tužilaštvu i vrhunac svega je mimo Ustava i mimo zakona izbor predsjednice Vrhovnog suda.

Demokratska partija socijalista 80 dana je ćutala o Interpelaciji i na Kolegijumu je postojala opšta saglasnost da se o ovome raspravlja u plenumu. Međutim, danas prije ovog zasijedanja šest poslanika Demokratske partije socijalista traže da se Interpelacija makne sa dnevnog reda.

Zbog čega oni to traže? Zbog toga što u sudaru sa argumentima Demokratskog fronta ostaće poniženi jer teško je braniti ovo što je radilo crnogorsko pravosuđe u protekle tri godine. Vi biste morali da odgovorite kako je to ministar pravde protivustavno i protivzakonito pokrenuo inicijativu za promjenu Zakona o Sudskom savjetu. Takođe, kako su glavni specijalni tužioci i ministar pravde falsifikovali dokumenta i uputili ih pravosudnim organima Kipra kada su pokrenuli potjernicu protiv Joakima Friga. Takođe, morali bi da objasnite kako ste tek u aprilu mjesecu ove godine poslali zahtjev za izručenje Svetozara Marovića znači jedna opšta bježanija. Takođe bi

morali da objasnite zbog čega se hapse i zatvaraju funkcioneri Demokratskog fronta. Kako je moguće Milan Knežević je bio četiri mjeseca u zatvoru, trojica aktivista, tri funkcionera Pokreta za promjene šest mjeseci, Mihailo Čađenović osam mjeseci. Andrija Mandić i Milan Knežević su bez ijednog dokaza osuđeni na pet godina pa poslije toga se hapsi Nebojša Medojević bez skidanja poslaničkog imuniteta. Takođe, se pokušava uhapsiti Milan Knežević isto bez skidanja poslaničkog imuniteta. Onda sramne presude poslanicima Demokratskog fronta zbog verbalnog incidenta u holu Parlamenta. Vrhunac svega niko ne zna zbog čega je glavni specijalni tužioc pokrenuo proceduru za skidanje imuniteta Nebojši Medojeviću. Međutim, ovo pravosuđe ima zavezane oči kad treba procesuirati Miga Stijepovića, kad treba procesuirati Miomira Mugošu, kad treba procesuirati Mila Đukanovića, kad treba procesuirati Brana Gvozdenovića i zato bježite od rasprave u ovom Parlamentu o stanju /prekid/ ...

Ministar Pažin je jedna figura koja nam neće pobjeći. Doći će ovdje iz druge tačke dnevnog reda, sva ova pitanja ćemo da postavimo i njemu. Mi imamo jednog specijalnog tužioca ko će korektno da gleda koji je potpuno nenormalan čovjek. Da li njemu treba dati da odlučuje o ljudskim sudbinama?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:44:27)

Hvala Vam.

Poslaniče Đukanoviću, pustio sam Vas i produžio sam vrijeme, molim Vas završite izlaganje. Hvala Vam.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (21.10.19 12:44:34)

Nastavićemo ovo oko Pažina. Neće nam niko pobjeći.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:44:35)

Hvala.

Poštovane kolege, ovo jesam uradio tako što zaista je na Kolegijumu da danas bilo uvjerenje da će biti Interpelacije ne dnevnom redu, ali proceduralna mogućnost naravno i poslovnička je ovo što je uradila koleginica Šćepanović i ovih pet poslanika.

Sada stavljam na glasanje Predlog poslanika Šćepanović, Laličić, Nikolić, Čatović i Novović da se iz dnevnog reda izostavi Interpalacija za pretresanje pitanja o radu Zorana Pažina potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju, vanjsku politiku i ministra pravde. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 62 poslanika, 32 za, 25 protiv, 5 uzdržanih, pa konstatujem da je Skupština prihvatila Predlog da se iz dnevnog reda izostavi Interpelacija za pretresanje pitanja o radu Zorana Pažina potpredsjednika Vlade za politički sistem, unutrašnju, vanjsku politiku i ministra pravde.

Proceduralna intervencija poslanika Đukanovića. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (21.10.19 12:46:16)

Pa radi građana da saopštimo ovdje se flagrantno prekršio Ustav Crne Gore koji da citiram kako kaže: "Interpelacija se podnosi u pisanom obliku i mora biti obrazložena". Šta to Demokratski front nije uradio? Znači, Demokratski front je podnio interpelaciju u skladu sa zakonom i ostala opozicija, izvinjavam se kolegama, 27 potpisa stoji iza ove inicijative, 27 opozicionih poslanika i vi pričate očete dijalog, vi hoćete diktaturu, a ko hoće diktaturu da znate batina ima dva kraja i ovo prevazilazi nivo pristojnosti. Parlamentarna većina znamo da su spremni na sve, ali ovo je poniženje ne za nas nego za Demokratsku partiju socijalista.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:47:18)

Hvala kolega.

Sada prelazimo na Predlog poslanika Ranka Krivokapića.

Da li poslanik Krivokapić želi da obrazloži Predlog? Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (21.10.19 12:47:28)

Pa evo, još jedan način da se urbicid u Crnoj Gori nastavi tamo gdje je zaštićeno područje.

Poslije Budve koju je jedan od prethodnih ministara proglasio katastrofom i urbanistički uništenom sad se kreće na Kotor. Krši se zakon, jedini zakon koji imamo u Crnoj Gori o posebnoj zaštiti kulturno-istorijskog područja Kotora. Ne traži se mišljenje Savjeta na čijem čelu više nije opozicionar nego naš bivši kolega Aprcović i mijenja se zakon koji želi da uvede zone cjepljenja jedinstvenog zaštićenog područja Kotora. Da stvar bude bolja i licemjernija, to sam čuo negdje u izvještajima, na Odboru se upravo govorilo o jedinstvenom području Kotora, a zakon uvodi cjepljenje Kotora gdje mogu investitori graditi što hoće bez ikakve posebne studije procjene uticaja na okolinu. Oni koji ne znaju zaštićeno područje Kotora se ne širi samo na Kotor nego zahvata i Cetinje i Herceg Novi i Tivat, jer upravo priroda i kultura nemaju granicu administrativnu nego imaju istorijsku granicu koja je uspostavljena tako da zaštićeno područje nije samo Kotor nego i Cetinje i Tivat i Herceg Novi, a ne traži se mišljenje Savjeta ni predsjednika Opštine koji je sada iz DPS-a. Dokaz kako se želi na brzinu uništiti i još jedan prostor, najvažniji prostor u Crnoj Gori sudeći po zaštiti.

Da vas podsjetim kršenje zakona po ubrzanom postupku. Ovo se stavlja na dnevni red po skraćenom postupku. To je bilo na vašem Odboru, po skraćenom postupku. Želim da se to izostavi sa dnevnog reda, pošalje Odboru Savjeta za zaštitu Kotora, većinu ima vladajuća koalicija, nema opozicija, da daju svoje mišljenje pa da onda ovde razmatramo takav radikalni ulaz u rušenju koncepta UNESCO-a. Nemamo mišljenje Komisije UNESCO-a. Podsjetiću vas da ste prethodno ovako krenuli i u nezakonito doziđivanje obale u Kotoru.

U novembru je bila misija, reaktivna misija, na urbicid koji je krenuo u Kotoru UNESCO-a koji je napisala da se ne smije ništa raditi bez po osnovu prethodnog mišljenja te Komisije. Tako je Vlada usvojila doziđivanje obale u Kotoru iako u novembru, a Vlada je to već uradila u februaru, Komisija je bila 2018. godine u novembru, a Vlada već u februaru stvorila koncesioni akt o doziđivanju obale u Kotoru, iako jasno piše u toj preporuci UNESCO-a da se ne smije usvajati ništa oko Luke Kotori prije nego što se UNESCO prethodno izjasni. Naravno, Vlada nije slušala, kršila je i u tu preporuku i taj nalaz, i sad ide dalje. Sada će investitori moći da grade gdje im se čefne u Kotoru, ako uprava ne čak ni Skupština, ni bilo ko nego uprava, a zakonom utvrđeno područje Kotora, precizno utvrđeno područje Kotora kao jedinstvena kulturno istorijska baština, sad će uprava moći da odredi područja kome se prst ubode gdje, kako kome padne i ko koliko podmiti, da zida što oće. Da zida što oće, jer će to raditi uprava, ne mi, uprava, podzakonskim aktima, mimo zakonskog akta, mimo zakonskog koncepta i onome što treba da bude glavna razvojna šansa Crne Gore, a to je Bokokotorski zaliv. Ne da bi se zidalo, no da bi se na osnovu toga prodavao turistički proizvod koji se zove Crna Gora. Inače će Dubrovnik kao i do sada sam biti više vrijedan no čitava Crna Gora sa obalama, sa rijekama, sa planinama, sa Bokom koja je vrednija od Dubrovnika, koja je vrednija kulturno-istorijski od Dubrovnika, po konceptu koji kreće Ministarstvo kulture. Ne optužujem Ministarstvo prostorno planiranje, odnosno MORT nego Ministarstvo kulture koje bi trebalo prvo da to štiti. Ono prvo uvodi koncept Kotora na tačkice, tačkice suštinski divlje gradnje. Zato molim, da ovo izostavimo sa dnevnog reda da dobijemo mišljenje Savjeta o zaštiti kulturno istorijskog područja Kotora koji većinski je u rukama vlasti, pa tek onda raspravljamo, jer zakonski preduslovi su stečeni.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:51:57)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Krivokapića da se iz dnevnog reda izostavi Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturnog-istorijskog područja Kotora. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 54 poslanika, 18 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog da se iz dnevnog reda izostavi Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

Sada prelazimo na predloge poslanice Branke Bošnjak.

Da li poslanica Bošnjak želi da obrazloži predloge? Želi.

Imate po Poslovniku za svaki predlog po tri minuta i onda ćemo se poslije svakog predloga izjašnjavati. Izvolite.

Pošto ima dosta predloga moraćemo tako da uradimo. Znači, sada predlog važi da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (21.10.19 12:53:23)

Uvaženi građani, iako poslije svega ovoga što se dešava i ove hajke na Demokratski front djeluje mi sve pomalo besmisleno. Prosto hoću da budem istrajna i da vidite da mi već godinama predlažemo razne stvari koje su povoljne po građane Crne Gore. Jeste da nam pojedini ukradu naše ideje i posle plasiraju kao svoje, ali nije bitno kad bi se to usvojilo i kad biste vi imali koristi od toga. Iako ovo pretpostavljam da ova većina neće izglasati, ja hoću da budem uporna, istrajna u onome što tražimo.

Predlog zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju odnosi se na to da smo mi predložili da poseban staž koji predviđa ovaj zakon na koji već postoji za žene po tome koliko djece imaju. Znači, to nije staž radni staž nego poseban staž po kome se daje određenim licima pravo da im to ide u one godine staža iako za to vrijeme nije plaćen doprinos, ali da možete za jedno kraće vrijeme otići u penziju i to smo predvidjeli za ljude kojima je bila obaveza da budu na odsluženju vojnog roka. Jeste da smo dali i ženama jer u jednom periodu su i žene mogle, istina dobrovoljno, ali pošto ih nije bio veliki broj smatrali smo da i njih treba obuhvatiti ovim zakonom.

Vlada je dala svoje mišljenje, naravno negativno, jer sve što dolazi od opozicije imam nekad osjećaj da se na toj vladi uopšte i ne razmatra nego da po difoltu i veoma maliciozno daju obrazloženja koja nemaju veze sa onim što smo mi predložili. Tako i u ovom njihovom mišljenju je dato navodno kao eto tada nisu plaćani porezi i doprinosi. Mi nismo ni rekli da se za taj period plaćaju porezi i doprinosi i nismo tražili penzioni staž klasični nego specijalni koji već postoji, postoji za roditeljstvo, odnosno majkama se daje koje su rađale djecu da im to ide samo u vrijeme, odnosno u godine staža. Tako smo mislili da može to da se posebno muškima koji su većinski koji su bili na obaveznom služenju vojnog roka od godinu, pa godinu i po, zavisi da li su bili u moranarici jer nisu svi bili u isto vrijeme na služenju vojnog roka. Posebno sada kada se ide na to da vam treba više godina da odete u penziju i biće kumulativna oba uslova smatrali smo da je ovo humano, a i sa druge strane nije ovo nešto novo. Ovo je nešto što postoji u zemljama u bližem okruženju, a i u inostranstvu, ali očigledno da Vlada i ne čita predloge jer sam vidjela iz ovog mišljenja. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 12:56:37)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 20 za, protiv 32, pet uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila Predlog.

Sada poslanica Bošnjak ima riječ da obrazloži Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (21.10.19 12:57:34)

Uvaženi građani, ove izmjene smo predložili da bi poboljšali status ljekarima. Posebno sada je to postalo aktuelno i vidim da neke kolege to aktuelizuju ovih dana iz opozicije, a mi smo ovo još u julu predložili.

O čemu se zapravo ovdje radi. Ljekari su izgleda jedini na koje se primjenjuje prinudni rad zbog toga što su oni jedini kojima se nameće da rade više od 40 sati, dozvoljenih 40 sati, preko radnog vremena. Mnogi dobijaju i po 100 sati da rade, ali za to nisu plaćeni. Postoje, da kažem, u nekim domovima zdravlja u nekim bolnicama gdje im je to plaćeno, ali u najvećem broju slučajeva sve ono što nema zakonsko uporište, znači preko ovih dozvoljenih 40 sati, to se ne plaća. Iz tog razloga smo smatrali da ovu odredbu i ovaj izuzetak koji se tiče ljekara u odnosu na sve ostale je diskriminatorski jer ne možete ni po kojoj konvenciji natjerati ljude da rade preko zakonski dozvoljenog roka, a ljekari su savjesni u slučaju da bi postojala neka, da kažem, opasnost da sistem zastane sigurna sam da bi našli ljekare koji bi radili i na svoju inicijativu više od tih 40 sati. Međutim, sada se to nameće i to im nameću direktori i ti rukovodioci zdravstvenih ustanova koji su obično partijski vojnici, ali im se to ne plaća.

Ja sam smatrala da treba izbrisati ovu odredbu i ukoliko postoji potreba da se više od 40 sati radi da se to dogovori sa ljekarima da se posebno plaća, da se više plaća ili da je na tržištu da možda neki ljekar iz neke druge države dođe. Ipak, ne na ovaj način da se nameće našim ljekarima toliki broj sati radnih da moraju da odrade, a onda ih prozivamo za greške koje naprave, a ljudski je napraviti grešku ako vi imate toliko opterećenje i toliko rada dnevnog ili nedelnog i nema se slobodnih dana. Iz tog razloga smo smatrali zašto bi izuzetak bili ljekari, mislimo da je to diskriminacija i smatrala sam da to treba izbrisati iz Zakona o radu. Postoji i drugi način prema Zakonu o obligacionim odnosima da se to reguliše da rukovodilac ustanove to reguliše sa ljekarima da bi se omogućila nesmetana zdravstvena usluga u javnom zdravstvu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:00:27)

Hvala Vama.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 19 za, 26 protiv, osam uzdržanih, konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada će poslanica Bošnjak obrazložiti stavljanje na dnevni red Predloga zakona o dopuni Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (21.10.19 13:01:20)

Prvo predsjedniče samo da konstatujem da mi je drago da je počela vaša partija, Socijaldemokrate, da podržavaju da se o ovome priča i da podržavaju nešto što je dobro za sve. Licemjerno je od ostatka vlasti da se navodno zalažu za ljekare, a ovdje glasaju protiv.

Ovaj zakon, uvažni građani, tiče se onih što ja smatram da trebaju da su krem društva jer u svakoj državi jesu to prava elita, a to su profesori univerziteta i ljekari, a mi smo ih potpuno marginalizovali sa zaradama koje ti ljudi imaju. Njihove profesije zahtijevaju najviši nivo kvalifikacija i obrazovanja i jedne su od najzahtjevnijih i najodgovornijih, a da ne kažemo da su to lica koja su kroz sistem obrazovanja od osnovne škole do sticanja svojih znanja morali biti najbolji. Oni su prava elita društva, ali nažalost naša država to ne prepoznaje i zato je njihov odliv iz zemlje ogroman. Ovog puta apelujem na vas da počnemo da pričamo o ovome, ne samo po odborima nego i ovdje, i da trebamo da prepoznamo i da cijenimo znanje jer ne odlaze samo ljekari i mlađi kadar s Univerziteta Crne Gore napušta ovu zemlju jer ne mogu ni da napreduju u zvanjima i potpuno su marginalizovani što se tiče plata. Sada ukratko da vam kažem šta treba sve da bi se postao docent, vanredni profesor, redovni profesor, da biste vidjeli koliko je to odgovorno i zahtjevno.

Da biste postali docent Univerziteta, morate nakon završenih osnovnih studija završiti postdiplomske magistarske studije i odbraniti magistarski rad, zatim završiti doktorske studije i odbraniti doktorsku disertaciju, što ukupno traje najmanje deset do dvanaest godina. Uz to, od vas se zahtjeva da imate javno prezentirane radove u obliku koji je u domaćoj i međunarodnoj stručnoj javnosti priznat kao odgovarajući za oblast za koju se birate i da održite javno najavljeno pristupno predavanje. Ovi vam ljudi s Univerziteta Crne Gore imaju manji koeficijent nego zamjenik i savjetnik zamjenika glavnog pregovarača. To je sramota. Preskoćiću vanredne profesore, a za njih treba razlika, ali ću pročitati za redovne profesore pošto nemam puno vremena.

Da biste postali redovni profesor treba da prođe najmanje pet godina od izbora u zvanje vanrednog profesora. Od vas se zahtjeva da prije izbora održite inaguraciono predavanje na Univerzitetu, da ostvarite izuzetne rezultate u oblasti nauke, da imate javno prezentirane radove u inostranstvu i kod nas koji se smatraju značajnim naučnim ili umjetničkim ostvarenjima u oblastima u koje se bira /prekid/ da metodski postavljate i elaborirate najsloženije naučne umjetničke ili stručne probleme, da imate sposobnost organizovanja i rukovođenja istraživačkim ili umjetničkim timovima i grupama, doprinesete razvoju unapređenja infrastrukture iz oblasti svog rada, imate odgovarajuću bibliografiju za oblast za koju se birate i koja obuhvata samostalne autorske radove, odnosno radove u kojima ste vodeći autor, da imate cjelovite i originalne naučne radove, monografije, knjige, udžbenike koji su značajni na međunarodnom i nacionalnom planu i da imate uspješan dokazan pedagoški ili istraživački rad sa studentima i uspješnu pedagošku aktivnost u prethodnom periodu. Ovo vam se traži od redovnog profesora, a onda ga izjednačavamo sa šefom kabineta nekog ministra. To je sramota. Zbog toga treba ovo staviti na dnevni red da o ovome pričamo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:05:19)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanice Bošnjak da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 52 poslanika, 21 za, 23 protiv, osam uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima poslanika Branka Radulovića.

Da li poslanik Radulović želi da obrazloži? Želi.

Sada priča o stavljanju na dnevni red Predloga zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (21.10.19 13:06:17)

Gospodine Brajoviću, građani Crne Gore,

Utučen sam, što bi se reklo po crnogorski. Davno sam vam rekao da ta moja utučenost uvijek polazi od neke vizije i neke želje i nekog bitisanja za našu državu Crnu Goru, da prezirem strah. Mogu danas da konstatujem, bez i malo foliranja ili nečega drugog, da se Crna Gora nalazi ili u krizi ili u vanrednom stanju ili zatočena po svim onim što određuje Crnu Goru kao uspješnu i samostalnu državu, bilo da je u pitanju politički sektor, bilo da su u pitanju institucionalni, integracioni, ekonomski, socijalni, potvrda na svakom mjestu i sva se nalazi u Crnoj Gori, a tome mogu da doprinesu samo spoljašnji faktori. Po jednu rečenicu za svaku od ovih mojih teških konstatacija.

Postoji potpuna polarizacija danas u Crnoj Gori i da se nalazimo u političkoj krizi jasno je svima, institucionalnoj. Ono što treba da nam bude osnova i treba da bude čistilište, treba da nas vaskrsne do kraja je zatočeno. Strašno me boli, ovo po peti, deseti put u duši, ne po prsima, po ruci, ovi udarci koji su usmjereni protiv onih koji su rodoljubi, neću nas imenovati jer po crnogorskom ne valja se hvaliti iako je to istina. Oko integracija, ljudi, jeste li svjesni, ovakvi ne trebamo nikome, a drugi su se sa svojim problemima okrenuli. Podijeliće se i Evropska unija, davno sam vam to rekao, prije pet godina, i svako vodi svoju politiku, poslije Engleske

najvjerovatnije Skandinavija, pa onda višegradaska, a će Balkan i će Crna Gora. Opet ćemo vaditi pištolje, ovi ljudi i oni koji ih nijesu stavili niti se zadovoljili svojim velikim apetitima. Ni u NATO, oni koji su bili, ukazivao sam da se drmaju stvari. Će su bili zlo je bilo.

Predlažem ovo dvanaest godina. Moji i ja smo u politici zbog dobra Crne Gore. Razvojnu banku na posljednjem odboru ponovo sam inicirao zato što ste vi to htjeli. Niko nije bio protiv, Genci ne znam, možda ću mu objasniti to kasnije. Nema niko ko je protiv. Uzdržanost znači - za. Ministri, oni koji određuju, u Centralnoj banci, takođe. Ljudi, je li vazda bilo u Crnoj Gori da se okupi pamet i da se ta pamet stavi u funkciju. Samu šamarčinu koju smo dobili od Svjetske banke koja nas je upozorila treba da stežemo kaiš, ali oni misle da nam kaiš ođe stoji, a nama kaiš stoji ođe. Devedeset posto ljudi nema hljeba da jede. Veli steži kaiš, mnogo trošiš. Ko troši, nesrećnice?

Gospodine Brajoviću, krajnje je vrijeme ili će biti Crne Gore ili neće biti Crne Gore. Crna Gora treba da stanuje ođe. Eno, moji Makedonci su se ponovo osvijestili. Tehnička i prelazna Vlada ponovo ide kao nešto što će sprovesti izbore. Da li ćemo mi napraviti to, da se složimo, ni po babu ni po stričevima, da prođemo kroz čistilište, da stvorimo institucije, pa bilo da udara po meni, bratu ili po nekome drugome ko je kriv, da idemo sa novom ekonomskom politikom, da Evropska unija stane u Crnoj Gori, a Evropska unija da li će se sačuvati, dabogda da se sačuva, ali da ovdje stanuje na crnogorski način, da imamo svi para, ko je najveći preduzetnik, ali ne ko krade neka i bolje živi od drugih, da Crna Gora miriše na državu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:11:35)

Hvala.

Sada kolege, stavljam na glasanje predlog poslanika Radulovića, da se na dnevni red stavi Predlog zakona o Crnogorskoj razvojnoj banci. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 57 poslanika, 22 za, protiv 24 i uzdržanih 11. Konstatujem da Skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Sada stavljam na glasanje predlog poslanika Radulovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopunama Zakona o inovativnoj djelatnosti. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 56 poslanika, 20 za, 21 protiv i 15 uzdržanih. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada predloži poslanika Raška Konjevića i Ranka Krivokapića, Draginje Vuksanović - Stanković i Džavida Šabovića.

Da li neko od poslanika želi da obrazloži predloge?

Želi, poslanik Konjević će prvo obrazložiti predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:13:47)

Samo promijenili smo praksu, svaki zakon pojedinačno.

Poštovani građani, za prosječnu zaradu u Crnoj Gori mogu da se kupe 382 litra goriva. U Češkoj za prosječnu zaradu mogu da se kupe 669 litara goriva, u Austriji za prosječnu njihovu zaradu može da se kupi 1.800 litara goriva, u Poljskoj za njihovu prosječnu zaradu može da se kupi 729 litara goriva. Toliko o kvalitetu života koji crnogorski građanin ima u odnosu na Češku, Austriju, Poljsku ili recimo Makedoniju i Bosnu i Hercegovinu. Zašto je to tako? Uvaženi građani, ovo je tabela ukupno 10 zemalja: Bosna i Hercegovina, Bugarska, Makedonija, Austrija, Rumunija, Mađarska, Srbija, Crna Gora, Hrvatska i Grča, koja objašnjava šta čini cijenu goriva i kolika je finalna cijena goriva. Osnovna cijena goriva, bez akcize i PDV-a u Bosni i Hercegovini je 53 centa, Bugarskoj 53 centa, Makedoniji 58 centi, Austriji 0,48 centi, Rumuniji 0,57 centi, Mađarskoj 0,53 centi, Srbiji 0,54 centi, Crnoj Gori 0,53, Hrvatskoj 0,54. To znači da je osnovna cijena goriva u svim ovim zemljama približno identična. Sada da vidmo koliko država kroz akcize i PDV uzima od građana, jer je od građana najlakše uzeti.

U Crnoj Gori je ubjedljivo najveća akciza na gorivo, 0,55 centi je akciza na jedan litar

goriva, u Bosni i Hercegovini je recimo 0,38, u Austriji 0,49, u Rumuniji 0,42, u Mađarskoj 0,40. Kada na to dodate PDV, koji je u Crnoj Gori 21%, vidjećete da i po osnovu PDV-a država Crna Gora najviše uzima od građana kada je u pitanju litar goriva. Mi smatramo da ovakva vrsta prakse gdje se teret bilo koje krize prenosi na 600 hiljada građana nije dobar princip, a da istovremeno imate od poreskog duga do privilegovanih pojedinaca koji ne plaćaju ni poreze, ne plaćaju ni doprinose i tako dalje i tome slično. Dakle, naš prijedlog je da se ovakva akcizna politika promijeni, da država ne uzima ovoliko od svojih građana, nego da svoju akcizu primjeri onome što su akcize u drugim zemljama regiona. Ako može u Bosni i Hercegovini da bude 0,38 može i u Crnoj Gori, a ne 0,55. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:17:29)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića i Krivokapića, Vuksanović - Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 46 za, dva protiv i nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je Skupština prihvatila predlog.

Sada će jedan od poslanika obrazložiti predlog da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Izvolite, poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:17:52)

Zakone koje uporno predlažemo, naravno, zahvaljujem se kolegama iz DPS-a nakon pola godine su prihvatili raspravu na ovu temu, pretpostavljam da će za nekoliko mjeseci prihvatiti raspravu i na neke druge teme, su set zakona koji se tiče ekonomsko-socijalnog položaja građana, te nadeovezuje se jedno na drugo. Kao što su nam najveće akcize, kao što sam vam sada pokazao 0,55 centi veće nego i u Austriji, Rumuniji, Makedoniji i Bugarskoj, tako smo mi jedina zemlja koja u ekonomiji za sebe kaže da je lider u regionu ili tigar kako kaže kolega Rakočević, zahvaljujem. Zamislite toga tigra i tog lidera koji ima, kako kažu kolege iz DPS-a najveći rast bruto društvenog proizvoda, pri tome naravno najmanju minimalnu zaradu, ima krizni porez. Neko bi logično od građana mogao da pita, pa jesmo li mi u krizi ako imamo krizni porez. Ako pitam kolege iz DPS-a one će da kažu - ne, nijesmo mi u krizi, mi smo tigar u ekonomiji, ali ako im predlažete da taj krizi porez koji je dodatni namet na građane od dva procentna poena za sve one koji imaju platu bruto iznad prosjeka kada tim građanima zavučemo ruku u džep tada nijesmo tigar, ali ako pričamo ovako da bismo zabašurili cijelu ekonomsku situaciju onda smo tigar u ekonomiji.

Kolege, punih gotovo godinu dana sugerišemo da nema elementarne, ne ekonomske nego zdrave ljudske logike, da tvrdite da smo lider u regionu po rastu bruto društvenog proizvoda i po životnom standardu, a da građane koji imaju platu iznad prosjeka "reketirate" sa dva procentna poena samo zato što imaju veću zaradu. Nema logike, ali činjenica da odbijate razgovor o ovim temama samo pokazuje koliko pokušavamo samo administrativno da pretvorimo stanje crnogorske ekonomije. Mi smo došli do toga, imali ste priliku prije dva dana da pročitate, da države regiona koje su bile u bukvalnom bratoubilačkom građanskom ratu, koje su nagrađene u tom ratu, srušene, imaju gotovo istu prosječnu zaradu, imaju neuporedivo manje doprinose, imaju manji dug /prekid/...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:20:29)

Poslanici Vuković i Krivokapić, molim vas dopuste da poslanik završi izlaganje.

Poslanik Vuković i Krivokapić posljednja pred opomena, molim vas, pustite poslanika da

završi izlaganje. Hvala.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:20:47)

Znači, jedna takva država u ekonomskom smislu gotovo je sustigla Crnu Goru, a u nekim parametrima ekonomije ona je bolja od Crne Gore. Pogledajte cijenu goriva u Bosni i Hercegovini, ona je 1,07 eura.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:21:11)

Hvala Vam, poslaniče Konjeviću.

Sad ćemo kolege da se izjasnimo o predlogu poslanika Konjevića, Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 50 poslanika, 14 za, 30 protiv i uzdržanih šest, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila ovaj predlog.

Sada prelazimo na obrazloženje predloga da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o radu.

Ko želi, da li želi neko da obrazloži?

Izvolite poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:22:15)

Još jedan u setu zakona koje će kolege iz DPS-a, pretpostavljam, da odbiju. Nadam se da ovaj put neće dobacivati, jer ovo što ja govorim su samo brojke i samo činjenice.

Gospodine Vukoviću, ako ne možete da sjedite izađite nemojte da mi dobacujete, pa nemojte da dobacujete, jer je to nevaspitano. Nemojte da dobacujete, jer dobacujete meni i nevaspitano je. Mene nemojte da upozoravate, neka mi niko ne dobacuje.

Radi se o izmjenama Zakona o radu, gdje u Crnoj Gori građani vjerovali ili ne pored svih hvalospjeva o crnogorskoj ekonomiji, kao tigru, gepardu ili kako li ga već zovete naši građani imaju ubjedljivo najmanju minimalnu zaradu u regionu.

Da me neko ne bi pogrešno shvatio. U Hrvatskoj je naravno neuporedivo veća, Sloveniji da ne pričam, Bosni i Hercegovini, je govoto približna. Veća je u Srbiji, nego u Crnoj Gori. Veća je ljudi za ime boga na Kosovu je 250 eura nego u Crnoj Gori, veća je u Makedoniji nego što je u Crnoj Gori i sad se najavljuje još jedno povećanje. Kada smo vam prije godinu dana predlagali ili osam - devet mjeseci, da se uveća minimalna zarada kao rezultat politike svih vlada u regionu, da bi zaštitili najveći broj crnogorskih građana koji su osigurani na minimalnu zaradu vi ste nam govorili o populizmu. Kada je Vlada donijela polovičnu mjeru da se ona uveća na 222 eura to ste podržali. Ali, kolege minimalna zarada na 222 eura i dalje je ubjedljivo najniža u regionu. Mi snosimo odgovornost za sve one zaposlene u Crnoj Gori koji su osigurani na minimalnu zaradu, a ova država toleriše tako nepostupanje po zakonu. Ti će nas se ljudi sjetiti kada odu u penziju. Znae po čemu će nas se sjećati, svih nas, kao one poslanike koji su dozvolili da država toleriše nezakonito ponašanje, a rezultat nezakonitog ponašanja države biće i minimalna penzija koja će da bude 140 eura. Mi tu penziju nećemo imati, imaćemo veću, ali smo odgovorni zato što toleriše takvo ponašanje, jednog dijela poslodavaca u Crnoj Gori, jer države nema u smislu adekvatne reakcije nadležnih državnih organa.

Prema tome, naš prijedlog i prije devet mjeseci i danas je da minimalnu zaradu vežemo za prosječnu zaradu, da ona bude 50% od prosječne zarade i da se usklađuje svakog početka godine sa određenim parametrima.

Prema tome ovo su stvari koje ne bi trebale da nas dijele. Valjda svi zajedno želimo neku vrstu boljitka. Vi nama kažete da su prihodi veći od 200 miliona, da smo tigar u ekonomiji mi vama kažemo okej ako je to tako, ajmo da povećamo minimalnu zaradu. Vi čak o tome nećete /prekid/...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:25:37)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića, Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Šabovića, da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o radu.

Izvolite.

Hvala vam.

Glasalo je 50 poslanika, 14 za, 30 protiv, šest uzdržanih, konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada prelazimo na obrazloženje da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Poslanik Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:26:21)

Kada smo, poštovani građani, prije nekoliko mjeseci predložili izmjene Zakona o porezu na dodatu vrijednost i predložili da uvedemo nižu stopu PDV-a za električnu energiju, kolege iz DPS-a su nam rekli da je to neodgovoran populistički potez. Kad smo ih mi podsjetili da nijesmo mi to izmislili nego da su to uradile kolege u Hrvatskoj 1.01.2018.godine, više ne govore baš da je populizam, ali i dalje da ne prihvataju da razgovaramo na tu temu.

Pazite kakva je situacija poštovani građani u Crnoj Gori.

Kolege iz DPS-a su 2016. godine usvojili nižu stopu PDV-a znate za koga za desetak privilegovanih hotelijera, samo njih desetak. Tih desetak privilegovanih hotelijera plaćaju PDV po 7%. Ali, kad mi predložimo da svi građani plaćaju, kao u Hrvatskoj, PDV na električnu energiju po 7% onda to nije prihvatljivo. Onda se postavlja logično pitanje, pa jesmo li mi ovdje da bismo vodili računa o građanima ili da bismo vodili računa o desetak privilegovanih hotelijera.

Da sam u pravu uvažene kolege, ako meni ne vjerujete, pa povjerujte valjda predsjedniku Vlade, član je vaše partije. On vam je rekao da je nepošteno, da je mimo svijeta što bi narod rekao, da kafa u Šavniku se naplaćuje po stopi PDV-a od 21%, a da u Budvi u izabranim hotelima njih nekoliko se plaća po stopi od 7%. Naravno, možda je to nekome više interesantno ili manje interesantno. Važno je da građani znaju da pojedini poslanički klubovi 2016. godine su glasali da Splendidu, Svetom Stefanu itd. i tome slično jer nemaju dovoljno novca PDV bude manji. Pa umjesto u budžet novac ode u privatne džepove vlasnike ne privatne džepove vlasnike tih hotela, a kada se predloži da cijena električne energije se rastereti sa aspekta građanina u smislu plaćanja manjeg PDV-a onda se nama saopštava, odnosno građanima se saopštava da to ne može.

Uvaženi građani to može, jer se to primjenjuje u Republici Hrvatskoj od 01.01.2018.godine. Jer, Vlada Republike Hrvatske je saopštila sljedeće: - zbog fluktuacije berzanske cijene struje, da bi zaštitila životni standard svakog građanina Hrvatske, Hrvatska Vlada je uvela novu stopu odnosno nižu stopu PDV-a u Hrvatskoj na električnu energiju. Time građani ne osjećaju fluktuaciju cijene električne energije na tržištu.

Mi predlažemo da to ne osjećaju ni naši građani.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:29:26)

Hvala Vam.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića, Krivokapića, Vuksanović-Stanković, i Šabovića da se stavi na dnevni red Predlog zakona o izmjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Izvolite.

Glasao je 51 poslanik, za 15, protiv 29, uzdržanih sedam, pa konstatujem da Skupština nije

prihvatila predlog.

Sada ćemo čuti obrazloženje da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjeni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.

Ko želi od poslanika i da li želi neko?

Poslanik Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:30:22)

Ja ću stalno da ponavljam da kolege iz DPS-a kažu da smo tigar u ekonomiji.

Najmanja minimalna zarada, među najmanjim prosječnim zaradama, najveći PDV na električnu energiju i najveća opterećenja na poslodavca. Sada kada pitate kolege iz DPS-a oni vam kažu kako da ne.

Dakle, 75% ljudi iz malih i srednjih preduzeća čine ukupnu crnogorsku zaposlenost. Mi smo strašno požrtvovani da pomognemo malom i srednjem biznisu, to je priča, fakti su potpuno drugi.

Na jedan euro neto zarade, poslodavac u Crnoj Gori onaj mali, srednji koji nije privilegovan koji nije recimo "Vektra" koja dobije kredit onako na tri miliona u stečaju itd. i to se niko ne šekira. Naravno kad je spomenem onda je muk niko ništa ne dobacuje, što je dobro.

Na jedan euro neto zarade, taj mali poslodavac i srednji u Crnoj Gori plaća ubjedljivo najveće doprinose u regionu, gotovo 67 centi. U Bosni i Hercegovini koju sam maloprije spomenuo oni već dvije godine smanjuju te doprinose.

Najava Srbije zbog suficita u budžetu je takođe da smanjuje te doprinose. Hrvati su u julu mjesecu kroz četvrtu poresku reformu takođe smanjili doprinose za određene kategorije posebno za mlade do 26 godina. To isto radi Rumunija, to isto radi Poljska, to isto radi Češka, to isto radi Slovačka. Kad mi to predložimo ovdje, vi se svi "ubiste" za te male i srednje poslodavce, međutim, opterećenje je i dalje najveće.

Da bude paradoks još veći, ovdje je država najveći poreski dužnik i ovdje postoji 15-ak, 20 privilegovanih privrednika kojima može biti sve, em da plaćaju manji porez, em da osiguravaju radnike na minimalnu zaradu, isplaćuju u kešu ili čak da ne plaćaju porez uopšte. Onda se postavlja pitanje - da li mi ovdje radimo u javnom interesu radi svih 600.000 građana ili smo se svi u ovom parlamentu narodski rečeno uz izvinjenje na terminu, poperili da bismo radili za tih 10 ili 15 privilegovanih pojedinaca.

Mi predlažemo da ti doprinosi budu na nivou gdje će crnogorska privreda mali i srednji biznis moći da bude konkurentan. Pogledajte uvažene kolege usporedbu izvoza iz Bosne i Hercegovine i izvoza iz Crne Gore, vjerujte mi, biću banalan u terminologiji, to je da se objesimo u političkom smislu govoreći. Da Bosna i Hercegovina nakon rata i golgote i svega što se dešavalo izvozi na desetine puta više nego Crna Gora, a mi smo, zaboravio sam tigar u ekonomiji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:33:22)

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića, Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 50 poslanika, 15 za, 24 protiv, 11 uzdržanih, konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada prelazimo na obrazloženje da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

Poslanik Konjević, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (21.10.19 13:34:08)

Zahvaljujem.

Dakle, ovo je naš najnoviji prijedlog i nema veze sa tigrom u ekonomiji, dakle, nema veze

sa tigrom u ekonomiji. Ima veze sa elementarnim principom i držanjem, u političkom smislu, držanjem riječi u ovom parlamentu.

Uvažene kolege, dvije godine mi razgovaramo o izvještaju o bezbjednosti saobraćaja na putevima i svake dvije godine usvajamo identičan zaključak da treba Upravu policije tehnički opremiti, između ostalog i stacionarnim radarskim sistemima.

Ja sam svaki put ohrabren takvim zaključkom Odbora za bezbjednost, predlagao amandmane na budžet i nijednom kolege iz DPS -a nijesu za to glasali. Prosto sam odlučio da predložim izmjenu budžeta. Dakle, da vam ne citiram sada koliko puta smo na Odboru za bezbjednost ukazivali da je to važno sa aspekta bezbjednosti na našim drumovima. Pogledajte što nam se dešava tokom turističke sezone, da je pošteno da pripadnici Uprave policije budu relaksirani sa novom tehničkom opremom, da smo jedina država u regionu koji nema stacionarne radarske sisteme. Izvinjavam se kolegi Daniloviću, da ne možemo da obezbijedimo dva miliona eura a da smo, jel te, tigar u ekonomiji. Ovdje se radi o elementarnom principu.

Ovdje dosta nas govori o platama prosvjetnih i zdravstvenih radnika. S pravom o tome govori najviše koleginica Bošnjak. Šta ćemo sa platama policajaca, šta ćemo sa platama onih koji stoje na ulici, a nijesmo im plate povećavali od 2016. godine. Šta ćemo s njihovom opremom, šta ćemo sa svim onim stvarima za koje su im resursi istekli, da ne detaljišem koji su im resursi istekli. Da li ćemo da upoređujemo plate policajaca od 2016. do 2019. godine da li su se u regionu povećale jesu li se povećale u Crnoj Gori. Hoćemo li da razmišljamo kolika je plata onom policajcu koji stoji ispred Skupštine i da se možda zapitamo kako on od te plate živi. Ti stacionarni radarski sistemi su potrebni da bi olakšali posao saobraćajne policije. Projekat postoji, samo je potrebno izdvojiti dva miliona eura. Je li važnije izdvojiti dva miliona eura da bismo policiju tehnički opremili, pa ako ne možemo da im povećamo zaradu barem da znaju da država misli o njima ili da recimo ta dva miliona eura potrošimo plaćajući garanciju za neki rasprali kredit "Vektre".

Ja prosto ne mogu da vjerujem da biste vi prije glasali za taj "rasprali kredit Vektri" nego da se opremi Uprava policije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:37:18)

Hvala.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Konjevića, Krivokapića, Vuksanović-Stanković i Šabovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama Zakona o budžetu Crne Gore za 2019. godinu. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 12 za, 23 protiv, 12 uzdržanih, kontatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima za proširenje dnevnog reda poslanika Aleksandra Damjanovića.

Da li želi da obrazloži predloge? Želi.

Prvo idemo na Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 13:38:17)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, poštovani građani,

Predložio sam da se i za ovu sjednicu u dnevni red uvrsti Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore. Želim da podsjetim, prije svega kolege, a zbog građana Crne Gore, da je ovo čini mi se peti ili šesti put da pokušavam ovo pitanje da uvrstim u dnevni red i da o ovoj temi razgovaramo.

Podsjetiću da su se stvorile i formalne pretpostavke na način da je i matični odbor ovaj predlog razmatrao juna tekuće godine, i da mi od 25. aprila, evo gotovo pola godine, bezuspješno pokušavamo da kao vaše kolege, kolege iz vladajuće većine iniciramo predlog shodno Ustavu i Poslovniku i da o istom ovdje raspravimo pred licem javnosti ne pledirajući naravno da ćete dati

podršku da se ovaj odbor i formira. Više puta sam govorio ovdje, zbog građana samo kratko da ponovim, da postoje razlozi zbog čega se ovo radi zahvaljujem se i kolegici Marini Jočić koja je jedina i postavljala pitanje koje se tiče ove problematike u momentu kada je ovaj predlog odluke bio u proceduri.

Podsjetiti da je Crna Gora usljed NATO agresije bombardovana više puta na pojedinim lokacijama, na primorju i sa osiromašenim uranijumom, gdje imamo evidentne podatke o tome da je broj od kancera povećan, pogotovu u područjima koja su bila na meti NATO aviona. Negdje zaista ne vidim ni svrhu ni cilj odbijanja kolega iz parlamentarne većine da se jednoj ideji, da se ovdje u parlamentu povede rasprava o posljedicama tog bombardovanja, ne da prohodnost. Govorimo o nečemu što se desilo prije 20 godina i ovdje u Crnoj Gori i govorimo o evidentnim posljedicama tog bombardovanja i te agresije na zdravlje građana Crne Gore od povećanja broja bolesti kancera, što imamo dokumentovano i usljed podataka koje je dao Institut za javno zdravlje, do koleracije sa područjima koja su bombardovana NATO bombama. Ne vidim ni razloga zašto se ne vjeruje italijanskim sudovima koji su donijeli više desetina presuda isplatili odštete vojnicima koji su takođe bili, italijanskim vojnicima, žrtve bombardovanja osiromašenim uranijumom na području bivše Jugoslavije, zašto se ne vjeruje nekim drugim državama koje su uvele ovakva ekspertska tijela što ne želi da uradi ovaj parlament da bi otkrili istinu. Zaista kao kolega apelujem da se ovome da prohodnost, ne zbog bilo kakvog nadgornjavanja političkog nego samo zbog prava građana da čuju istinu i da ovdje to raspravimo pred licem javnosti. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:41:17)

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog odluke o obrazovanju odbora za ispitivanje posljedica NATO bombardovanja 1999. godine na zdravlje građana Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 45 poslanika, 11 za, 25 protiv, devet uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada prelazimo na obrazloženje da se stavi na dnevni red Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017. godinu. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 13:42:09)

Zahvaljujem.

Dakle, jedan od primjera samoponižavanja i autodestrukcija ovog parlamenta u smislu obavljanja svoje kontrolne i nadzorne funkcije jeste odnos prema ovim aktima koji su uredno stizali od strane Vlade Crne Gore. Pokušavam od novembra 2018. godine, punih godinu dana, da nagovorim kolege iz vladajuće većine da rade svoj posao, da na dnevni red stavimo nešto što je obaveza ovog doma i u nekoliko navrata nije bilo podrške ovoj inicijativi. Ovo nije inicijativa bilo kojeg opozicionog poslanika ili kluba. Ovo je inicijativa koja je došla od strane Vlade, a shodno odlukama koje je ovaj dom usvajao kada je glasao za određene strateške projekte. Postoji obaveza ovog doma da vrši svoju kontrolnu funkciju i razmatra izvještaje koji stižu. Više puta sam ukazivao gdje se kasni i što se dešava.

Da ponovim, ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula, Odluka glasana decembra 2015, Skupština će formirati privremeni skupštinski odbor, on je formiran nakon više od dvije i po godine, odnosno gotovo tri godine, krajem jula tekuće godine. Ulazimo u zadnju godinu mandata ovog parlamenta i neka građani vide kako se fingirala priča oko kontrolne uloge jer neko ovdje, a jasno je da onaj koji ne glasa to radi, ne želi da se ovdje čuje priča o tome kako se realizuju pojedini strateški projekti na primorju. Neki se realizuju dobrom dinamikom, bilo bi dobro to ovdje pohvaliti u ovom domu, neki se ne realizuju dobrom dinamikom, postoje brojni razlozi zašto je to tako, bilo bi dobro to kritikovati u ovom domu, da građani i poslanici, na kraju krajeva, vide kako ovaj dom realizuje svoju kontrolnu ulogu.

U odnosu na ostale strateške projekte situacija je još gora. Dakle, Kumbor Herceg Novi dva

izvještaja od strane Vlade Crne Gore koji se ne razmatraju, eksplicitno postoji odluka u kojoj se govori da Skupština mora da razmotri ove izvještaje. Poluostrvo Luštica tzv. tivatska i hercegovačka, također izvještaji koji stižu unazad tri godine koje, također, ovaj dom ne razmatra i, naravno, nešto što je možda najveći problem, a to je dio koji se tiče Kraljičine plaže, tu čak nemamo ni izvještaj Vlade Crne Gore koji bi ovaj dom trebao da razmotri. Ovaj dom ne da neće od Vlade da traži da se taj izvještaj dostavi nakon tri četiri godine od usvajanja odluke nego neće ni ono što je dostavljeno od strane Vlade da razmotri.

Dakle, ko se boji kontrolne uloge. Zašto se, kolege, bojite da vršite ulogu i ono za šta primete ne mali novac kao i ja, je li tako, i kome je cilj da se sakrije istina o tome kako se pojedini strateški projekti realizuju, a neko sam ko je uvijek podržavao ozbiljne strateške projekte i dao glas za njih, to treba da se objasni građanima Crne Gore. Ovo je pokušaj da se Parlament jednostavno usredsredi da radi ono što mu je ustavna funkcija i što omogućava Poslovnik. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:45:09)

Stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Izvještaj o realizovanim investicionim i drugim aktivnostima po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta ostrvo Lastavica s tvrđavom Mamula Herceg Novi za 2017. godinu. Izvolite.

Hvala. Glasalo je 46 poslanika, 14 za, 30 protiv, dva uzdržana. Konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada obrazloženje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Poslaniče Damjanoviću, želite li to da obrazložite? Želite. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 13:46:05)

Zahvaljujem.

Podsjetiću da sam predlog ovog akta uputio kolegama iz parlamentarne većine, odnosno kompletnom Parlamentu 23. marta 2018. godine. Prošlo je gotovo 17 mjeseci i čini mi se desetak pokušaja da otvorimo raspravu o ovom predlogu zakona. Nevelik predlog zakona koji tretira dvije, tri bitne norme koje se tiču fer i slobodnih izbora, dakle otvaranje izbornih lista o čemu ćuti tzv. Odbor za izbornu zakonodavstvo, odnosno njegove volšebne podgrupe, norma koja se tiče pune ravnopravnosti muškaraca i žena i norma koja se tiče individualnih kandidatura.

Ne vidim, kolega, razloga da u situaciji kada imamo nelegitiman, nelegalan rad jednog odbora koji je formiran nelegitimno dilom između Demokratske partije socijalista i Demokratske Crne Gore, prijavim dilom, a na uštrb prava građana na slobodne i fer izbore, zaista ne vidim ko bježi i zašto se kome kriva da obavimo raspravu u ovom domu o ovom ne velikom Predlogu zakona koji evidentno ne može dobiti dvotrećinsku većinu, što ne znači da neka rješenja ne možemo preispitati, a u kontekstu priče koja nas čeka.

Biće interesantno da, kolege, koji ne dozvoljavate da se ovdje od strane vašeg kolege, bilo kakav da sam ja ili bilo ko iz opozicije, raspravi Predlog zakona koji je uredno podnijen, kako ćemo se odnijeti prema nekim rokovima koji su zadati u radu ovog volšebnog, nelegitimnog i nelegalnog odbora. Dakle 15. oktobar je bio rok kada je dio opozicije trebalo da se jasno odredi, a sam je sebi postavio cilj oko toga da li će biti formirana tehnička Vlada, imali smo ćutanje, sada je novi rok 22. oktobar, to je sutra. Biće interesantno ukoliko sutra ne bude priča o tehničkoj Vladi onako kako traži opozicija kao modelu koji bi primijenio neko novo izbornu zakonodavstvo koje ćemo svi mi ovdje da odradimo, a ne samo u kuloarima hodnika Vlade ili bilo koje poslaničke grupe, biće interesantno kako će se odrediti kolege koje u ovom trenutku daju legitimitet radu tog odbora. Smatram da je besprimjerno i besprizorno da se na jednoj strani volšebno u hodnicima radi kako se radi, a da se ovdje pred licem javnosti onemogućava da se raspravi Predlog zakona koji je uredno podnijen i koji je u skupštinskoj proceduri.

Dosta govorimo o tome da se ovaj Poslovnik sada zove kaznenik jer su propisane razne kazne, pa se one izvršavaju. Evo da i ja dam mali doprinos. Član 69 kaže da je Odbor obavezan da razmotri svako pitanje iz svog djelokruga, odnosno akt koji je podnesen. Matični odbor još

uvijek godinu i po dana nije se sjetio, što je veoma nepristojno i ružno od onoga ko je zadužen za to, da razmotri iz svog djelokruga, dakle ovaj predlog koji sam podnio u skupštinsku proceduru.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:49:05)

Hvala.

Proceduralno gospodin Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (21.10.19 13:49:11)

Koleginice i kolege, zaista bih vas zamolio, a Vama se obraćam, predsjedniče, jer je postala ustaljena praksa kolege Damjanovića da povodom njegovog Predloga zakona o izboru odbornika i poslanika 3% objašnjava zakon, a 97% se obračunava sa nekim njegovim zamišljenim protivnicima. Po meni, suština Poslovnika je da on prezentira i poslanicima i građanima što je njegov predlog, a ne da kritikuje one koji mu ne mogu odgovoriti u tom trenutku.

Prema tome, pošto je rekao da čuti Odbor za reformu izbornog zakonodavstva, član sam toga odbora, pa bih zamolio kolegu poslanika Damjanovića da mu je prvi i posljednji put da mi se na taj način obraća iz nekoliko razloga. Prvo što nije korektno da komentariše rad gdje on ne učestvuje, drugo što se u tom radu u prethodnom periodu učestvovali predstavnici CDT-a, Akademске zajednice, predstavnici Udruženja mladih s hendikepom, Ženske političke mreže i, što je najvažnije, a što se mene lično tiče, svoj stav o otvorenim izbornim listama sam javno rekao u ovoj Skupštini prilikom jednog skupštinskog zasijedanja. Tako da vas molim, predsjedniče, da upozorite poslanike da obrazlažu ono što je njihov predlog. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:50:38)

Hvala Vam.

Proceduralno reagovanje poslanika Damjanovića. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 13:50:43)

Mogla bi da bude po Poslovniku i replika jer mi je ovdje zapriječeno, zatresao sam se, ne znam što da uradim. Evo dok se ovako tresem, izvinjavam se na ovome. Da kažem da mi nije ni prvi ni posljednji put već ću uvijek ukazivati na to da u kontekstu odbijanja rasprave o Predlogu zakona koji je uredno u skladu s Poslovnikom podnijet u skupštinsku proceduru već godinu i po dana, na drugoj strani imamo rad nelegalnog i nelegitimnog odbora. Prosto nevjerovatno da kolege odbijaju, pa i uz ovakva obrazloženja, javnost vidi o čemu se radi, meni je to po malo i smiješno, ali ozbiljna je tema da bismo se smijali svemu tome, da se onemogućava rasprava oko uredno podnešenog predloga zakona.

U odnosu na zamišljenje protivnike, mislim stvarno, gospodine predsjedniče Skupštine, da bi jedan od tih zamišljenih protivnika mogao da bude gospodin Duško Knežević koji je u Londonu, pa neka neko zamišlja toga gospodina Kneževića, pa da vidimo do kada i kako. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:51:43)

Znači, nema nelegalnog odbora. Što se vas tiče, zamišljenih protivnika, zamišljajte ih koliko god hoćete. Sada se izjašnjavamo o ovom predlogu i stavljam na glasanje predlog poslanika Damjanovića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izboru odbornika i poslanika. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 48 poslanika, 15 za, 32 protiv, jedan uzdržan, konstatujem da

Skupština nije prihvatila predlog.

Sada ćemo se izjasniti o predlozima poslanika Medojevića.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Medojevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o minimalnoj zaradi. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 53 poslanika, 13 za, 34 protiv, šest uzdržanih, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada stavljam na glasanje predlog poslanika Medojevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o izvršenju i obezbjeđenju. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 10 za, protiv 34, uzdržanih tri konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Medojevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Krivičnog zakonika Crne Gore. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 11 za, 32 protiv, četiri uzdržana, pa konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Medojevića da se na dnevni red stavi Predlog zakona o dopuni Zakona o obligacionim odnosima. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 47 poslanika, 11 za, 32 protiv, četiri uzdržana konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Stavljam na glasanje predlog poslanika Medojevića da se na dnevni red stavi Predlog odluke o poništenju tendera o privremenom zaustavljanju procesa privatizacije Instituta "dr Simo Milošević" AD Igalo, o zaustavljanju i preispitivanju davanja koncesija za višedecenijski zakup Javnog preduzeća Aerodromi Crne Gore i o hitnom zaustavljanju dalje devastacije Crnog jezera, Nacionalni park Durmitor. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 49 poslanika, 12 za, 35 protiv, dva uzdržana, konstatujem da Skupština nije prihvatila predlog.

Sada, poštovane kolege, poslije duže rasprave o dnevnom redu pozivam vas da se izjasnimo o predloženom dnevnom redu u cjelini.

Stavljam na glasanje predloženi dnevni red u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasalo je 46 poslanika, 41 za, pet protiv i nije bilo udržanih, pa objavljujem da je za sjednicu usvojen predloženi dnevni red iz saziva sa predloženim izmjenama i dopunama.

Pozivam Službu Skupštine da poslanicima dostavi prečišćeni dnevni red, a mi prelazimo na rad po dnevnom redu.

Prva tačka poslije dogovora na sjednici Kolegijuma je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Kenan Hrapović, ministar zdravlja i Vesna Miranović, generalna direktorica Direktorata za kontrolu kvaliteta zdravstvene zaštite i unapređenje ljudskih resursa u zdravstvu.

Izjestioci odbora su - Momčilo Martinović, Zakonodavnog odbora i Mirsad Murić, Odbora za ljudska prava i slobode.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi. Želi proceduralno poslanica Bošnjak. Izvolite. Izvinjavam se ministre.

BRANKA BOŠNJAK (21.10.19 13:57:32)

Ovo je Vama upućeno predsjedniče Skupštine. Mislim da negdje i nije korektno prema nama svima koji se pripremamo za sjednice da se na jutrošnjem Kolegijumu mijenja redoslijed tačaka o kojima se raspravlja i da smo mislili svi da će se ići po dnevnom redu, a da je jutros znači, ja ne znam kad ste počeli Kolegijum, ali niste sigurno prije 11.00h ili 10.30h. Da smo tek nakon Kolegijuma dobili ovu permutaciju, da ministar pravde koji je bio predviđen za, ili bolje ministar nepravde za ovih prvih par tačaka da ste rotirali i sada stavili na dnevni red nešto što se odnosi na Ministarstvo zdravlja. Samo sam htjela da kažem za ubuduće da stvarno povedete računa jeste da mi dobijamo materijal ranije, ali da vam još nešto kažem /prekid/ poziv za sjednicu, odnosno kad će biti ova sjednica sve se kasnilo ovog puta. Vi znate, meni se čini da ne možete od raznoraznih putovanja ne savijate se u državu i zbog toga sve kasni.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (21.10.19 13:58:52)

Hvala Vam poslanice Bošnjak.

Znači, kratko da vam odgovorim na vašu proceduralnu intervenciju. Prvo nije se kasnilo sa sazivanjem jer kad počne redovno sazivanje, redovno zasijedanje, a počelo je 1.oktobra može da se zakaže sjednica u roku kraćem od 15 dana. Naravno moraju biti materijali dostavljeni prije 15 dana poslanicima i u ovom slučaju je tako. Druga stvar čak i iz vašeg kluba je bilo predloga da se sačeka malo sa slanjem dnevnog reda upravo zbog dogovora da li ćete pristati da se uvrste neke tačke vaše u dnevni red što je urađeno sa tri predloga čini mi se poslanika Radulovića. Tako da tu niste u pravu.

Druga stvar, naravno da nije u radu izmijeniti nešto. Međutim, uvijek postoji mogućnost jer imamo dva ovlašćena predstavnika Vlade kao i u ovom slučaju i onda može da bude ministar prisutan ili generalni direktor koji je drugi ovlašćeni predstavnik Vlade. Ja sam vam rekao da poslanici uvijek imaju mogućnost i ako insistiraju da ministar obrazlaže predlog ili zakone ili nekog izvještaja da je onda to eliminatorno da se neće raspravljati ako ministar nije tu. Ministar o kome ste pričali je odsutan van Crne Gore. Postojala je šansa na primjer ako želite da odmah ta tačka bude na dnevnom redu da generalni direktor obrazlaže materijal. Pošto ste ostali pri tome da ministar obrazlaže materijal, a on je prije utvrđivanja i prije slanja ovoga materijala i saziva sjednice dogovorio tu svoju obavezu i nije samo on jedini ministar ima još par ministara koji nisu bili danas u mogućnosti dogovorili smo se o ovakvom rasporedu. Tako da ćete vi imati vjerovatno, sigurno u narednim danima priliku da čujete sve ministre, a kad god vi želite da u spriječenosti ministra to obrazlaže generalni direktor ja ću vam izaći u susret. Hvala vam. Ne možete, ne možete, pa ne možete jer nije bilo korektno i ja sam saslušao korektno. Molim vas, ne.

Hvala. Sada sam došao do toga da pitam i dobio sam saglasnost, u stvari želju, izraženu želju ministra zdravlja Kenana Hrapovića da se obrati da da uvodno obrazloženje.

Izvolite, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 14:01:19)

Zahvaljujem poštovani predsjedniče Brajoviću.

Uvaženi poslanici, građani Crne Gore,

Zakonom o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja iz 2016. godine davanje saglasnosti punoljetnjih lica za uzimanje organa za slučaj smrti nije uređeno. Iz navedenog razloga uskraćena je mogućnost davanja saglasnosti za uzimanje broja organa ovih lica za slučaj nastupanja moždane smrti radi njihovog presađivanja licima kojima je to jedini način liječenja.

Predlogom ovog zakona uređeno je uzimanje organa od umrlog lica na osnovu njegove saglasnosti koju daje kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje kod izabranog doktora. U slučaju nastupanja moždane smrti lica koja nisu dala ovu saglasnost niti izjavu kod izabranog doktora da se izričito protive ovom postupku, saglasnost za uzimanje, odnosno davanje organa, može da da član njihove uže porodice. Dakle, donošenjem ovog zakona omogućeno je punoljetnim licima, poslovno sposobnim i sposobnim za rasuđivanje da daju pisanu dobrovoljnu saglasnost za uzimanje organa za slučaj smrti kod izabranog doktora radi presađivanja licima kojim je to jedini način liječenja, mogućnost punoljetnim licima poslovno sposobnim i sposobnim za rasuđivanje da daju pisanu izjavu kojom se protive ovom postupku kao i mogućnost uzimanja organa od umrlog lica koje nije dalo pisanu saglasnost za uzimanje organa niti izjavu o protivljenju ovom postupku na osnovu saglasnosti koju daje član uže porodice. Na ovaj način obezbijedeno je davanje, odnosno uzimanje organa sa umrlog davaoca samo na osnovu pisane saglasnosti koja se daje na propisani način.

U cilju sprečavanja svih oblika zloupotreba, ovim zakonom se propisuje vođenje registra svih saglasnosti za uzimanje organa kao i izjava o njihovom opozivu ili izmjeni i registara davalaca organa. Ove registre će voditi Ministarstvo zdravlja na osnovu saglasnosti i podataka dobijenih od

izabраниh doktora i bolničkih koordinatora.

Predložena rješenja daju mogućnost povećanja broja umrlih davaoca organa, kao i povećanja broja presađenih organa licima kojima je to jedini način liječenja. Presađivanje organa umrlih davalaca dovešće do produžavanja i poboljšanja kvaliteta života onih lica, a kao pozitivan efekat ovih rješenja treba pomenuti i smanjenje troškova liječenja i opterećenja sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, smanjenje broja privremene spriječenosti za rad ovih lica sa svim posljedicama koje ovo izaziva, odnosno smanjenje opterećenja poslodavaca, patnja porodica ovih lica i slično.

Dakle da rezimiram, sada je na snazi Zakon koji podrazumijeva pretpostavljenu saglasnost, dakle svi smo donori osim ukoliko za života kod izabranog doktora ne kažemo da to ne želimo biti. Glavna novina odnosi se na primjenu donorskih kartica. Poštovaće se volja lica koje kod izabranog doktora da saglasnost da u slučaju moždane smrti njegovi organi budu korišćeni u svrhu transplantacija. Njegova donorska kartica to potvrđuje. U tom slučaju porodica ne daje posljednju riječ. Postoji i dosadašnja mogućnost da lice kod izabranog doktora kaže da ne želi da bude donor i njegova volja se mora poštovati. Za one koji se za života ne izjasne ni za ni protiv donorstva, u slučaju njihove moždane smrti porodica daje posljednju riječ. Iz navedenih razloga i razloga humanosti prema ljudima kojima je presađivanje organa jedini način liječenja, očekujem da Parlament podrži predlog ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 14:04:58)

Uvaženi ministre, zahvaljujemo.

Pitam samo izvjestioce odbora da li želiže riječ. Žele.

Poslanik Martinović, izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (21.10.19 14:05:12)

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedavajući, poštovani koleginice i kolege poslanici, uvaženi predstavnici predlagача, poštovani građani,

Dozvolite mi da u ime izvjestioca nešto kažem po pitanju ovog jako bitnog zakona koji se tiče naših građana. Dakle, cijenim prije svega da je transplantacija organa jedan od najvećih dostignućа koja su do danas implementirana i u našem zdravstvu. No, siguran sam da svi jednako dobro znamo kako proces doniranja organa u našoj državi još nije zaživio na način kako je to uređeno u nekim drugim državama, gdje je on faktički postao podrazumijevani društveni momenat. U tom smislu ne moramo ići daleko, možemo samo da odemo do Hrvatske gdje ćemo vidjeti da je ova oblast jako dobro uređena i gdje su rezultati po ovom osnovu jako značajni.

Da kod nas to nije još zaživjelo govore i egzaktni podaci, a ja ću neke od njih i saopštiti. Dakle, upravo sada 13 djece iz Crne Gore čeka transplantaciju organa, a broj odraslih je još veći, njih 35 čeka već duže od pola godine. Nije li to sasvim dovoljno da motivišе читаво naše društvo na reakciju? Vjerujem da nije nužno da govorim u kojoj mjeri ovaj mehanizam važan i u kojoj mjeri transplantacija organa može biti od životnog značaja. Uostalom, nema boljeg primjera nego da svi pođemo od sebe, od hipotetičke situacije koja se može dogoditi svima od nas. Upravo zato, jednako što bismo bili spremni da prihvatimo donirani organ, što bi ujedno značilo i nastavak života, vjerujem da bi jednako bili spremni da doniramo organe ukoliko to u ovakvim slučajevima znači spas života nekoga od naših sugrađana. Upravo, vođen time, ja ću dati primjer tako što ću uzeti donorsku karticu, a znajući i prethodni dogovor našeg kluba, siguran sam da nećemo ni u ovom domu biti u jedini kada je ovakva odluka u pitanju.

Dakle, dame i gospodo, zbog svega navedenog želim istaći da je dobro što danas ovdje imamo izmjene i dopune postojeće zakonske regulative koja se odnosi na transplantaciju organa, jer prije svega to je refleksija spremnosti sistema da unaprijedi oblast doniranja koja je s obzirom na statistiku potrebna. Ovim izmjenama, prije svega, biće jasnije definisano samo pitanje doniranja, odnosno saglasnosti za presađivanje, što smo već čuli od strane obrađivača i vjerujem

da uvođenjem donatorskih kartica, odnosno solucija po kojoj volja punoljetnih lica neće da bude, neće moći biti preinačena po njihovoj moždanoj smrti. Dobar pomak kao i niz detaljnih mogućnosti koje su razrađeni članovima ovog akta.

Konačno, po mom mišljenju i apsolutno najvažniji argument jesu da su ovo izmjene kreirane nakon zahtjeva naših sugrađana koji su apelovali da ovo pitanje bude detaljnije uređeno. Ovog puta su to bili pacijenti sa hemodijalizom, a vjerujem da ne smijemo čekati da to sutra budu i naši sugrađani kojima je potrebna transplantacija srca, jetre ili pankreasa. U to ime iskreno se nadam da ćemo u ovom domu pokrenuti na jednu aktivnost koja će biti usmjerena ka cilju podizanja svijesti kod naših sugrađana, a da ćemo mi dati primjer u ovom dijelu i da ćemo biti aktivni učesnici u ovom cjelokupnom procesu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 14:08:57)

Hvala poslaniku Martinoviću kao predstavniku i izvjestiocu Zakonodavnog odbora.

Dajem riječ Mirsadu Muriću, izvjestiocu Odbora za ljudska prava i slobode. Poslije toga nek se pripreme u ime klubova: Halil Duković, Ljiljana Đurašković, Draginja Vuksanović Stanković i Andrija Popović. Poslije njih je i Aleksandar Damjanović.

MIRSAD MURIĆ (21.10.19 14:09:16)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, drage kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 42. sjednici održanoj 30. septembra 2019. godine razmotrio je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja koji je podnijela Vlada. Na Odboru smo raspravljali o ovom zakonu i svi smo jednoglasno podržali izmjene i dopune ovog zakona i predložili plenumu da ovaj zakon jednoglasno usvojimo. Odbor za ljudska prava i slobode, kao matični odbor, razmotrio je i slobodu i prava građana kako onih kojima je potrebna pomoć u vidu pružanja organa od strane onih koji su zdravi ili onih koji su doživjeli kliničku ili moždanu smrt.

Ono što je svima nama poznato jeste to da u Crnoj Gori svijest o ovoj tematici je veoma na niskom nivou. To ukazuju i pojedini statistički podaci gdje trenutno imam recimo oko 47 pacijenata koji su doživjeli kliničku smrt, a porodice su samo za dva ta pacijenta dali saglasnost da njihovi organi budu presađeni. Ako znamo koliko ih čeka, a to su najčešće bubrežni bolesnici, onda možemo vidjeti koliko možemo spasiti ljudskih života ako doniramo organe, posebno ako je neko od nas doživio kliničku smrt.

Međutim, postoje i predrasude u svijetu koje, a i kod nas da i mi nijesmo izuzetak, koje čine da ne budemo donatori i da nas nešto spriječi u tome da spasimo nekome život. Jedna od tih nemogućnosti ili jedan od tih strahova jeste i to da oni koji žele da daju organ poslije doživljene kliničke smrti, taj da ako se nađe u situaciji da bude bolestan, da mu zdravstveno osoblje neće pružiti adekvatnu pomoć. Međutim, te predrasude treba da odbijemo na jedan način što ćemo angažovati stručnjake, edukacije itd. gdje će stručnjaci govoriti o ovoj temi, gdje će odgovoriti na mnoga pitanja i gdje će odbaciti predrasude koje svi danas imamo. Znači, to je jedan od razloga. Kod slučajeva za doniranje odlučuju se najbliži srodnici, jer je i genetika takva. Međutim, oni koji daju organe su i veoma osjetljivi, a treba ovde i želio bi ovde da pohvalim i one koji stalno učestvuju u akcijama davanja organa ili tkiva kao što su dobrovoljni davaoci krvi koji svojom humanošću su u vrhu u našoj zemlji. Veoma često i bez ikakve nadoknade daju krv osobama koje su potrebne, ali isto tako treba i pohvaliti među nama i one koji su i humani i veoma hrabri kao što su na primjer u skoro vrijeme iz Nikšića gospođa koja je donirala bubreg nesrodniku ili pak jedna Podgoričanka koja je prije nekog vremena donirala kožu svom prijatelju. Znači to treba da nas podstakne i treba da nas podstakne i to da su u medijima i prilikom edukacije mladi primjer, jer svaki život spašen je od veoma velikog značaja za nas. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 14:14:00)

Riječ su imali ispred odbora poslanici Martinović i Murić.
Sad u ime klubova dajem prvo riječ dr Halilu Dukoviću.
Izvolite, poslanice Duković.

HALIL DUKOVIĆ (21.10.19 14:14:10)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Smatram da svaki zakon koji ide u pravcu omogućavanja svakom građaninu normalan život je dobar zakon. Zato i neću govoriti puno o zakonu, već se više bazirati na promociji značaja transplantacije, jer mislim da nam je to mnogo potrebnije u ovom trenutku. Naravno, transplantacija se pominje kao jedini način liječenja, onda kada niti jedan vid drugog liječenja ne može dati rezultate nameće se transplantacija, a ona je počela davno da se primjenjuje. Poznato je da je početkom 60-ih godina počela transplantacija. Prva je urađena u Sjedinjenim Američkim Državama, naravno dugo vremena neusješno zbog svih činjenica vezanih za transplantaciju koji se tada nijesu znali i ne postojanja imunosupresiva koji danas postaju, ali vremenom se i to usavršilo. Ono što je značajno i u promociji značaja transplantacije reći jeste neki podaci do kojih sam ja došao da danas u svijetu živi više stotina hiljada ljudi koji imaju tuđe organe, a da se recimo u Evropi uradi oko 10.000 transplantacija znači, spasi se 10.000 života godišnje s transplantacijom.

Naravno, šta u suštini znači ta transplantacija - vraćanje u normalan život. Mi svi znamo i govorimo o transplataciji bubrega koja se sa srećom radi u našem Kliničkom centru i šta znači vraćanje tih ljudi u jedan normalan život. Znamo da su ljudi koji su na dijalizi vezani prije svega za svoj grad, grad u kome žive i ne smiju se udaljiti iz svog grada, jer obično tri pud nedjeljno se radi dijaliza. Znamo da provedu otprilike oko četiri sata na dijalizi, znamo kakve su njihove navike, da ne smiju jesti voće i povrće zbog povećane količine kalijuma, znamo da ne smiju unositi ribu i mliječne proizvode, povećane količine kalcijuma i fosfora, znamo da ne smiju uzimati puno tečnosti zbog dijaliznog procesa. Znači, njihov život je takav. Šta znači transplantacija? Da kada se ugasi jedan život ne mora da se gasi zauvijek, taj ugašeni život može omogućiti drugom životu normalno da živi i to je suština cijele transplantacije i nije to problem samo u Crnoj Gori. Sve zemlje svijeta suočavaju se sa problemom transplantacije. Nigdje ta svijest nije na tolikom nivou da bi zaista zadovoljila sve te potrebe, negdje više, negdje manje, najviše je recimo u Španiji, Sjedinjenim Američkim Državama. Mi smo daleko od tog prosjeka što ne znači da nećemo jednog dana stići mi taj prosjek, ali moramo se naučiti da razmišljamo, da i mi možemo pomoći ljudima u nevolji.

Takođe, smo i članovi Eurotransplata i preko tog sistema možemo dobiti organe za naše građane, ali moramo biti svjesni da ako smo spremni od nekoga da uzmemo organ, onda moramo biti spremni i da doniramo drugom organe. Naravno, sve u svemu i Predlog zakona sadrži određene izmjene, mnogo je jasniji i mnogo precizniji. Tri karakteristike koje je uvaženi ministar rekao jeste da će biti oni koji će uzeti donorsku karticu i biti njihovi organi u slučaju moždane smrti na raspolaganju onima kojima su potrebni. Druga činjenica oni koji će se izričito protiviti tome i neće biti niko u mogućnosti da tu njihovu odluku promijeni ni za života ni poslije života i naravno treći oni koji nijesu dali nikakvu izjavu, a njima će moći najbliži srodnici naravno u odgovarajućem vremenskom roku koji neće ugroziti ni uzimanje tih organa.

Još jednom pozivam ne samo sve poslanike da podržimo ovaj zakon već da svi zajedno radimo na promociji značaja transplantacije kao jedinog načina liječenja koji je preostao za one kojima je transplantacija potrebna. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 14:18:40)

Zahvaljujem, poslaniku Halilu Dukoviću.
Dajem riječ Ljiljani Đurašković. Izvolite.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (21.10.19 14:18:49)

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi građani, osnovni zakon smo usvojili 2016. godine. Evo danas na taj isti zakon imamo izmjene i dopune. Transplantacija ili presađivanje organa je uspješna metoda liječenja bolesnika kod kojih je došlo do nepovratnog gubitka funkcije vitalnih organa. Ovi postupci najčešće se sprovode na osobama kojima je ugrožen život. Najbrojnije se vrši transplantacija bubrega, pankreasa, jetre, pluća i srca, a od tkiva, kože, srčani zalisci, rožnjača i kosti. Savremene metode transplantacije nude gotovo nevjerovatne i neograničene mogućnosti transplantacije organa i tkiva. Na pitanje kakav je stav crkve odgovor glasi - sve religije podržavaju darivanje organa kao plemeniti čin, kao iskaz humanosti i solidarnosti za druge, po uvjerenju sve što može poslužiti živome grijeh je zakopati. Pa u čemu je onda problem u Crnoj Gori da imamo tako malo donorskih kartica?

Poštovani građani, problem predstavlja nedostatak povjerenja građana u kompletan društveni sistem i društvo u Crnoj Gori, nepovjerenje u sve institucije i to od zdravstva pa na dalje do prosvjete i sudstva. U Crnoj Gori ne postoje tajni podaci, sve se zna. Građani nemaju povjerenja da će registar donora koji vodi Ministarstvo zdravlja biti tajan iako postoje šifrovani podaci. Građani nemaju povjerenja da će se ispoštovati lista čekanja već će prioritet imati ko da više i ko može. Takođe građani nemaju povjerenja i brinu da li će biti zloupotreba. Potrebno je napraviti veliku medijsku kampanju kojom bi uvjerali građane u ispravnost zakona i podići svijest o značaju čina donorstva i objasniti građanima da smo svi mi potencijalni primaoci organa. Vratite, gospodine ministre, povjerenje građana u zdravstveni sistem zemlje, pa ćete vidjeti koliko će biti potpisanih donorskih kartica. Neće biti kao do sada i situacija da od 47 slučajeva moždane smrti samo dvije porodice daju saglasnost za uzimanje organa. Moram da prokomentarišem i članove zakona.

Poštovani građani, članom 1 ovim izmjenama uzimanje organa sa umrlog davaoca dozvoljeno je ako je to lice prije smrti kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje dalo pisanu dobrovoljnu saglasnost za ovaj postupak kod izabranog ljekara. Lice iz stava 1 ovog člana pisanu saglasnost može da izmijeni ili opozove u svakom trenutku kod izabranog doktora.

Ako lice iz stava 1 ovog člana odluči da izmijeni ili opozove pisanu saglasnost, dužno je da donorsku karticu vrati izabranom doktoru o čemu se sačinjava zabilješka koja se čuva u medicinskoj dokumentaciji. Uzimanje organa od umrlog lica nije dozvoljeno ako je to lice prije smrti kao punoljetno, poslovno sposobno i sposobno za rasuđivanje dalo pisanu izjavu kod izabranog doktora da se protivi tom postupku.

Ministarstvo vodi Registar pisanih saglasnosti i izjava, kao i za saglasnost onih vraćenih donorskih kartica. Ako umrlo lice prije smrti nije dalo pisanu saglasnost niti protivnost za uzimanje organa od tog lica radi presađivanja drugom licu u svrhu liječenja može dati član uže porodice.

Poštovani ministre odgovorite našim građanima na pitanje koje ih interesuje da li je i dalje na snazi i kada budu ove izmjene, ako budu usvojene, pitanje da li ostaje pretpostavljena saglasnost na snazi i dalje i u ovim izmjenama.

Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 14:23:21)

Zahvaljujem poslanici Đurašković.
Dajem riječ Druginji Vuksanović-Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (21.10.19 14:23:28)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovani ministre sa saradnicima, poštovana Skupštino, uvaženi građani Crne Gore, Smatram da je pred nama danas jedan veoma važan zakon.

Ja ću svoju diskusiju vezano za ovaj predlog zakona, otpočeti čitanjem jedne priče koja je veoma važna, poučna i što je najvažnije istinita.

Naime, jedan milijarder Brazilac, Kunt Skapera 62 godine, riješio je vjerovali ili ne da zakopa svoj skupocjeni automobil "bentli" koji vrijedi oko 300 hiljada eura. On je simbolično iskopao grob u dvorište svoje palate u Sao Paolu i namjeravao je da auto svečano sahrani, evo je čak i slika - milijarder koji stoji pored auta i iskopani grob. Njegova namjera izazvala je zaista brojne kritike na društvenim mrežama od strane tviteraša potpitanje - da li je namjeravao da sahranjivanjem možda izbjegne plaćanje poreza državi.

Takođe, brojne kritike su uputili zašto nije prodao taj automobil, pa dao u humanitarne svrhe. Ali, Skapera otkriva pravi razlog te svoje zamisli i postidio je sve.

Citiram, šta je on izjavio: "Ljudi su me osuđivali jer sam želio da sahranim automobil, dok svi sahranjuju nešto što je mnogo vrednije od mog automobila. Sahranjuju srca, jetru, pluća, oči, bubrege. To je apsurdno jer toliko ljudi umire čekajući transplantaciju, a vi sahranjujete svoje neprocjenjive organe, kao da su ništa, dok bi doniranjem mogli da spasu mnoge živote." Rekao je tada Brazilac milijarder.

Što se tiče mene ja ću potpisati donorsku karticu i to obećavam pred cijelom crnogorskom javnošću. Kada pravno gledamo subjektivna građanska prava koja pripadaju subjektima, prije svega, ovdje mislim na fizička lica dijele se u tri velike grupe imovinska, neimovinska prenosiva, neprenosiva i apsolutna i relativna i u red apsolutnih prava vrlo važno mjesto zauzimaju pored stvarnih i prava autorstva upravo lična prava. Brojna su lična prava koja nabraja Ustav Crne Gore, a koje štite i Ustav i zakoni. Među njima je i pravo na tjelesni integritet svake ličnosti. O tjelesnom integritetu svake ličnosti prije svega odlučuje pojedinac, odlučujem ja, odlučujemo mi, odlučujete vi. Svako od nas ima pravo da odluči šta će da radi sa svojim tijelom, sa svojim integritetom. Ono što je vama važno iz ugla građansko pravne nauke je činjenica, moram je tako upotrijebiti jer se terminološki tako upotrebljava građansko pravnoj teoriji, leš i djelovi čovječjeg tijela u tačno određenom momentu kada predviđa zakon mogu smatrati stvarima u pravnom prometu. To je veoma važan momenat kada se donosi odluka, kada dio čovječjeg tijela postaje stvar u pravnom prometu.

Ovim izmjenama zakona jasno je stavljena mogućnost i određen trenutak kada određen dio čovječjeg tijela postaje stvar u pravnom prometu. Jako je važno da o tome odlučujem ja, kad kažem ja govorim u ime svih građana. Njihova je volja, da li će da odluče ili ne. Ono što je jako važno jeste činjenica, da je potrebna pisana saglasnost. Vidjeli smo i dalje da ne ponavljam se za kolegicom Đurašković, kada se ne može uzeti organ, kada se traže saglasnost. Takođe, i mene ministre zanima da li i dalje važi pretpostavljena saglasnost. Malo su mi ove dvije norme kada se čita jedna iza druge, malo djeluju nejasne, željela bih da nam to pojasnite. Ali vrlo je važno da zaista se pokrene intenzivna kampanja u medijima, da se organizuju okrugli stolovi, da se organizuju TV emisije i to ne jedna nego više TV emisija, gdje će se građanima zaista na jasan i precizan način približiti ova materija. Kako bi građanin bio siguran da neće biti nekih zloupotreba u ovom dijelu i da građanin tokom svog života bude siguran upravo da se ti podaci o njegovoj pisanoj saglasnosti brižljivo čuvaju, da sutra ne bi došli u iskušenje da se desi neka nepredvidljiva okolnost koja bi ugrozila njegov život i tijelo, a znate šta može proizići iz toga daleko bilo i trgovina organima itd. i tome slično.

Što se lično tiče mog stava, ja sam sa ovom pričom kojom sam započela diskusiju iskazala odnos prema ovom zakonu i iskazala ono što mislim. Ono što je važno jeste da građani dođu do ovoga, a da bi građani došli do ovoga podržavam stav uvažene kolegice Đurašković da zaista treba da se pruži puna zaštita svakom pojedincu, a da bi se građani uvjerali u to jako je bitno da se što više radi na kampanji ovoga. Ne kroz jednu reklamu, ne kroz jednu TV emisiju, nego kroz više nastupa da građanin bude siguran da je potpuno bezbjedan.

Samim tim pomažemo sebi, a bogami pomažemo najviše i drugima. Upravo ono što su rekle moje kolege, da i mi možemo biti potencijalni primaoci organa, a ne samo donori.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 14:28:57)

Zahvaljujem.

Dajem riječ Aleksandru Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 14:29:03)

Zahvaljujem potpredsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Hrapoviću, sa saradnicama.

Dakle, da dam jedan skroman doprinos o ovoj izuzetno važnoj temi i da negdje iskažem malo negodovanja ovaj predlog akta je dostavljen Parlamentu 10. jula i nijesmo trebali čekati duboko oktobar. Mislim da je bilo potrebe da se zbog hitnosti i važnosti ovog akta ova rasprava obavi još krajem jula mjeseca i da već sad imamo zakon na snazi.

U svakom slučaju materija je regulisana zakonom ne od 2016. godine važećim već i od 2009. godine, kada smo po prvi put uveli u naš pravni sistem problematiku presađivanja ljudskih organa i bilo je pretpostavljam dovoljno vremena da se radi na izmjeni naše svijesti prije svega i mentaliteta u smislu tih glavnih kočnica da ova materija zaživi.

Materija je u našem sistemu od 2009. a 2016.godine, napravljen je pokušaj da se kroz ovaj princip dobrovoljne saglasnosti da inercija nečemu što je zaista i human cilj i potreba društva da se poveća broj potencijalnih donora, odnosno da se na ovaj način pospješi primjena ovog zakona.

Ministre, tada sam, sjećam se te rasprave, ukazivao na problem sa porodicama. Sada da ja to pojasnim onako narodski rečeno vi ste možda propustili pa vidim kolege su to potencirale. Umjesto dobrovoljne saglasnosti koju smo do sad imali, koju je porodica mogla da spriječi sad će budući donor dati saglasnost pisanu volju unutar izabranog ljekara, što više neće moći biti spriječeno, osim ukoliko se ne opozove jasno, glasno. To sam vam rekao, ne Vama, a to sam u julu ovdje pričao u ovom domu, imaćemo problem ovakve norme kakva je u važećem zakonu zbog odnosa familija. Ovaj tužan podatak od svega dva slučaja kada su familije prihvatile doniranje od 47 dovoljno govori.

Dakle, pokušaj da se da uslovno rečeno ubrzanje i promijeni ponašanje i promjeni praksa i mentalitet, ne samo kroz ove nevelike izmjene ovog akta, već i kroz nešto što je dato od strane čini mi se predlagača i to mi se dopalo. Ne sa nekom žestokom kampanjom, već jednom edukativnom kampanjom koja ide od osnovnih škola od srednjih škola, naravno mi smo kao poslanici dužni da damo svoj primjer kako bismo negdje ohrabрили i bodrili građane da zaista ovo zaživi u praksi. Nekoliko stvari koje su možda ovako za diskusiju. Mislim da je bilo potrebe da ovu normu gdje ste rekli da su postupci započeti do stupanja na snagu ovog zakona obaviti po starom zakonu, mogli smo možda da retroaktivno primijenimo akt, da Skupština da svoj stav. Ne znam koliko je tih slučajeva i ima li ih da se faktički od momenta kad usvojimo i donesemo ovaj akt da on važi i za ono što je pokrenuto do stupanja na snagu.

U odnosu na nekoliko stvari. Volio bih da i potenciramo po nešto. Važećim zakonom je bio dat rok od 18 mjeseci za donošenje podzakonskih akata. Vidio sam neka akta iz 2012. godine, neke pravilnike, volio bih da znam jesu li podzakonska akta shodno važećem zakonu usvojena, bio je rok od 18 mjeseci da se ista usvoje, znam da važe od onog bivšeg starog zakona iz 2009. godine podzakonska akta. Takođe mi je bitno da se ovdje potencira da li su zdravstvene ustanove uskladile svoje poslovanje jer je bio rok u zakonu tri godine koji je istekao nedavno od donošenja zakona i stupanja na snagu jula 2016. godine, što je veoma bitna činjenica, da se i o tom dijelu razgovara. Naravno, jedan dio koji je ovdje neko i pomenuo, a koji je veoma interesantan, da i na to dam odgovor, to je ova priča oko Eurotransplanta. Koliko negdje znam, nisu čak ni sve države Evropske unije članice Eurotransplanta, mi nešto pokušavamo da budemo član, mislim da to ide preko Hrvatske, čujem, govore mi da je to tako, volio bih da znam u kom pravcu ide i ta priča. Jer, imamo one dvije norme koje ukazuju na mogućnost sporazuma sa Eurotransplantom, a ona druga norma da će ista da zaživi kada budemo članica Evropske unije 2025. godine i ko zna kada, to je veliki period koji moramo iskoristiti da ovo primijenimo onako kako treba.

Naravno, princip slobodne volje i problem Crne Gore kao male države sa malim brojem stanovnika, a potrebama da ima ovo primijenjeno u praksi i onoga da li smo mi i da li ćemo generalno biti u ovom sistemu i kada budemo punopravna članica, a i sada kroz sporazume, govorim sada generalno, netodonori ili netoprimalac tih organa. Kod nas u Crnoj Gori u KBC-u, čini mi se, radimo transplantaciju bubrega od 2012. godine, a jetra, pankreas, srce, pluća, tkiva to ne radimo. Dakle, vjerovatno i zbog naših kapaciteta ćemo biti u prilici da mnogo više organa kroz razmjenu ide iz Crne Gore za neke transplantacije koje se rade, nažalost ili na sreću, negdje drugo. Volio bih da i taj problem potenciramo, da vidimo šta je s našim kapacitetima i da li možemo uz ovaj dio, program koji se tiče transplantacije bubrega da realizujemo i neke ostale programe i to ne samo u KBC-u već i kroz mrežu ustanova u Crnoj Gori.

Zaključicu time da je poseban problem mladih bolesnika na dijalizi, pogotovo ako nemaju živog davaoca, nema kadaverične liste, nema kadaveričnih organa i taj dio mora da se riješi koincidira. Malo je čudno, ali nije možda tema za ovu raspravu, zašto više nije nacionalni koordinator onaj koji je ovaj program uveo u Crnu Goru nego je došlo do zamjene u tom dijelu, ne kažem, ne tangira ovu raspravu, ali je dio koji se tiče onoga što mi radimo u Crnoj Gori, a to su bolesnici sa bubrežnim bolestima, najteži bolesnici posebno pod fokusom, imajući u vidu i mogućnost da ukoliko ovaj zakon zaživi i ukoliko dođemo do onog definisanog cilja od 20% koji je dat tokom prvih godina primjene ovog zakona da imamo neko društvo koje i na djelu pokazuje humanost ne samo na riječima, naravno ne može to biti mnogo različito od opšte klime u društvu, ali apel i podrška ovom cilju. Negdje je moj stav da smo već deset godina u ovoj materiji i da sada nemamo više pravo na bilo kakvo odugovlačenje već da probamo da ovu materiju uvedemo u praksu i da pokažemo na djelu da Crna Gora jeste humano društvo. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 14:35:37)

Zahvaljujem Aleksandru Damjanoviću.

Imamo poslanika Andriju Popovića kao predstavnika Kluba i na taj način završavamo prvi dio. Bila su neka pitanja, pretpostavljam da će i ministar Hrapović i njegove kolege dati komentar određenih izlaganja. Nakon toga imamo prijavljene diskutante iz pozicije: Suada Numanoviću, Martu Šćepanović, Branku Tanasijević, Momčila Martinovića i Anu Nikolić, a ispred opozicije: Veru Bulatović, Gorana Danilovića, Marinu Jočić i Branku Bošnjak. Ovo sam rekao da biste mogli da se pripremite, nekoliko poslanika je tražilo da čuje redosljed. Normalno, vodićemo sjednicu tako što će biti jedan iz pozicije i opozicije.

Sada dajem riječ poslaniku Andriji Popoviću. Zahvaljujem.

ANDRIJA POPOVIĆ (21.10.19 14:36:32)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovani predstavnici Vlade,

Što se tiče samog zakona, odnosno izmjena i dopuna Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, čuli smo i od predlagača, čuli smo iz prethodnih diskusija važne momente koji bi ovaj zakon poboljšali. Da podsjetim da važećim zakonskim rješenjem nije regulisano da punoljetna pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje može da da svojevolan pisani pristanak svom izabranom doktoru da u slučaju moždane smrti njegovi, odnosno njeni organi mogu biti uzeti za transplantaciju osobama kojima je to jedini uslov preživljavanja. Takođe, da je svijest građana Crne Gore o značaju doniranja organa na niskom nivou o čemu svjedoči činjenica da su od 47 utvrđenih moždanih smrti u samo dva slučaja porodice dale saglasnost za uzimanje organa. Ono što je bitno, dakle to je i cilj ovih izmjena je da konačno imamo jasna rješenja što se tiče ovoga i da su Predlogom zakona definisane tri situacije. Prva da punoljetna pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje za života može dati svojevolan pristanak kod svog izabranog ljekara u pisanoj formi za doniranje organa radi transplantacije osobama kojima su ti organi potrebni isključivo radi liječenja. Drugo, da punoljetna

pravno sposobna i osoba sposobna za rasuđivanje za života može izričito dati izjavu kod svog izabranog ljekara da ne želi ni pod kojim uslovom da organi nakon doživljavanja moždane smrti budu iskorišćeni u svrhu liječenja. Treće, da osoba koja za života nije dala ni jednu ni drugu pisanu izjavu može da bude predmet uzimanja organa u svrhu liječenja uz saglasnost njegove, odnosno njene porodice.

Ranije sam govorio o ovoj temi nekoliko puta u Skupštini, na plenarnom zasijedanju. Mislim da bi trebalo ponovo pokrenuti da donorske kartice potpisuju poslanici kao predstavnici naroda, naravno oni koji to žele, javno u Skupštini, naravno niko mene do sada nije sprečavao da to uradim, ali, eto, zbog neke možda i lijenosti, ali mislim da bi to veoma afirmisalo ovu plemenitu i humanu ideju ako bi poslanici, odnosno poslanice koje to žele to uradili javno u Skupštini i da bi to ipak pokrenulo čitavu lavinu doniranja organa.

Na kraju da kažem da će Liberalna partija podržati izmjene i dopune ovog zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja. Molim i ministra zdravstva ako može da se na neki način organizuje potpisivanje donorske kartice u Skupštini Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:40:53)

Hvala, kolega Popoviću.

Da bih nastavio sa redoslijedom, da pojasnim, znači idemo kao što smo navikli naizmjenično.

Pitaću ministra da li želi odgovoriti. Želi.

Gospođa Vesna Miranović. Izvolite.

VESNA MIRANOVIĆ (21.10.19 14:41:16)

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvažene poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Imam izuzetno zadovoljstvo što čujem, bez obzira na određene primjedbe koje postoje, da generalno vlada pozitivna atmosfera u odnosu na usvajanje ovih izmjena Zakona o uzimanju i presađivanju organa u svrhu liječenja.

Neće se desiti da neki pacijent bude gore tretiran u odnosu na pacijenta koji nije uzeo donorsku karticu zato što ljekar koji ima pred sobom pacijenta koji je u stanju potrebe, ozbiljno povrijeđen ili u stanju neke bolesti ne zna da li je on donor, da li je on nosilac donorske kartice. O tome dobija saznanje tek onda u trenutku kada se utvrdi moždana smrt. Znači, sve do utvrđivanja moždane smrti ljekari intenzivne njege nisu u saznanju da je pacijent koji kod njih leži, a potencijalno se može doći u situaciju da doživi moždanu smrt znaju da je on donor. Dakle, odnos ljekara u intenzivnoj njezi prema pacijentu koji ima donorsku karticu i pacijentu koji nema donorsku karticu je uvijek isti, nadasve posvećen i do kraja sa ciljem da se pacijentu produži život. Onog trenutka kada se postavi dijagnoza moždane smrti bolnički koordinator kontaktira porodicu. Znači, ne oni koji su direktno uključeni u liječenje pacijenta do tada već zbog konflikta interesa koji u tom trenutku postoji uključuje se bolnički koordinator i potpuno drugi tim, drugi profil profesionalaca koji se uključuju u kontakte sa porodicom radi dobijanja saglasnosti za donaciju organa.

To što je u Crnoj Gori do sada urađeno u samoj Crnoj Gori ili van nje, ali za potrebe pacijenta koji su imali problem sa otkazivanjem bubrega 128 transplantacija od čega je četvoro djece. To da je 43 transplantacije, a do kraja godine računamo da će ih biti do 49 transplantacija bubrega koje će biti urađene u Kliničkom centru. To što su naši pacijenti upućivani na druge adrese da bi dobijali organe govori o brizi zdravstvenog sistema za njihove potrebe. S obzirom da nismo imali nijednu primjedu pacijenata na tok utvrđivanja liste za transplantacije organa govori u prilog tome da pacijenti iskazuju povjerenje u crnogorski zdravstveni sistem. Uostalom podsjetiću vas da smo mnogo puta bili kritikovani zašto se nalazimo na 35 mjestu po tzv. Evropskom zdravstvenom potrošačkom indeksu, a da je napredak koji smo ostvarili za svega dvije godine došavši na 23. mjesto ostao prilično nezapažen.

Mislim da je ovo sjajna prilika da vas podsjetim na to šta je crnogorski zdravstveni sistem,

zasnovano na dokazima, postigao u posljednje dvije godine. Nismo zadovoljni naravno svim onim što radimo i onim što smo u stanju da uradimo, ali se trudimo da postignemo što više. Da, ostaje na snazi pretpostavljena saglasnost i dalje. U pravu ste ako mislite da je ona na neki način obesmišljena time što sada građanin ima pravo da da saglasnost zaživotno i da je ne može osporiti porodica, ali nismo smatrali da treba pretpostavljenu saglasnost, kao jednu od tekovina Evropske unije, da sklanjamo iz zakona već neka oстане. Možda će u jednom trenutku svijest građana biti tako visoka da više neće biti potrebno da sa porodicom pregovaramo oko toga već da će zaista to da teče isto onako kako se dešava kod naših susjeda Hrvata koji imaju samo pretpostavljenu saglasnost i samo kategoriju ljudi koji zaživotno kažu da ne žele da budu donori.

Naravno da smatramo da jednom godišnje održan dan za donaciju organa ne predstavlja dovoljno da bi porasla svijest naših građana, naravno da ne zato smo opredijeljeni da sprovodimo aktivnosti na podizanju svijesti građana na jedan sistematizovan način, kontinuirano veoma uprono. Vi ste rekli na jedan fini način bez /prekid/ o tome, pa smo kao ciljnu javnost prepoznali stručnu javnost ljekare, zdravstveni sistem na svim nivoima zato što bi bilo jako loše ako vi dođete sa namjerom da od svog izabranog doktora dobijete donorsku karticu, a on vam kaže ma šta će ti to. Nije to dobro. Krećemo prvo od njih. Najprije moramo da motivišemo njih da upoznaju pacijente, potencijalne donore sa svim prednostima donacije organa pa da krećemo dalje.

Naravno tu su mediji, građani opšta javnost na nivou Crne Gore, uticaj na javnost, poznate ličnosti, sportisti, pjevači, glumci, voditelji, NVO i fondacije, religijske institucije, učenici i studenti srednjih i visokoobrazovnih institucija, Vlada i Skupština Crne Gore, Svjetska zdravstvena organizacija, kompanije, telekomunikacioni operateri, starija populacija ljudi, ljudi kojima je donorstvom spašen život /prekid/ široki obuhvat, jedna kapilarnost koja će sigurno dati rezultate ako je budemo sprovodili dosljedno i bez prekida.

Sa Eurotransplantom smo najzad uspostavili jedan neposredniji kontakt.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:47:42)

Gospođo Miranović u sedmom ste minutu.
Izvolite, završite.

VESNA MIRANOVIĆ (21.10.19 14:47:47)

Za sada imamo potpisan Sporazum o razmjeni organa čak i u situaciji da imamo veliki broj organa jako je dobro da imamo njih za hitne slučajeve za situacije kada je pacijentima treba hitna transplantacija organa koju mi sa ovim brojem stanovnika koji imamo nismo u stanju da obezbijedimo.

Kapacitete za transplantaciju srca, jetra, pluća. Pluća su daleka budućnost i za mnogo značajnije sisteme nego što je naš. O srcu razmišljamo. Transplantacija jetre je jedan od ambicioznijih projekata za blisku budućnost i za vašu informaciju izabrani doktor vam izdaje donorsku karticu. Naći ćemo načina da li se to može organizovati u Skupštini Crne Gore, ali u svakom slučaju vaša podrška je veoma značajno u ovom procesu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:48:39)

Hvala gospođo Miranović.
Kolega Damjanović će iskoristiti svoje pravo da odgovori na Vaš komentar.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (21.10.19 14:48:46)

Zahvaljujem.
Zahvaljujem se i Vama gospođo Miranović što ste jedna od rijetkih koja uvažava uvodne

diskusije i želi da iskomentariše ono što se čulo, a čulo se dosta toga od mene i od mojih kolega. Samo da negdje sve nas i upozorim, ali i podstaknem.

Od 2009. godine imamo u pravnom sistemu Zakon, prevashodno o presađivanju djelova ljudskog tijela, sa onom, uslovno rečeno, klasičnom dobrovoljnosti, nije zaživio. Onda smo na 2016. godinu otišli na ne dobrovoljnost nego obaveznost. Nije zaživio. Sa 2019. godine idemo dualno, idemo miksom i dobrovoljnosti i obaveznosti i u pokušaju da pospješimo i promjenu svijesti i mentaliteta i odnosa prema ovom humanom činu. Kampanja sad i odmah, odnosno juče i kampanja od osnovnih škola svih segmenata društva uz naravno, neko je to već ovdje rekao, uz vraćanje punog povjerenja u zdravstveni sistem koje će onda dati dodatnu snagu i toj kampanji ovome što je naša želja.

Oko Eurotransplanta sam pitao, jesmo mali, radi se o ozbiljnoj asocijaciji. Možemo doći u situaciju da dugujemo Eurotransplantu organe, da to možda bude problem za nekog našeg građanina, u momentu bi mu trebalo, a mi moramo nekom drugom da to vratimo, jer dugujemo. Tako je. Znam da se radi i da se pokušava ući u punopravno članstvo itd. vidjećemo kakav će biti ishod da bi imali i bolju poziciju, ali samo želim da upozorim da štiteći naše građane moramo da štitimo i generalno naše interese kao države, da ne dođemo u situaciju zbog svih ovih manjkavosti koje imamo nemamo kapaciteta u ovom trenutku. Radujem se i pokušaju da razmišljamo o tome da se i komplikovane operacije presađivanje srca rade ovdje. Sami ste rekli nešto još, daleka budućnost. Uspješno se radi ovaj dio koji se tiče presađivanja bubrega itd. Imamo tu taj problem njega sam potencirao da pokušamo da zaista i to rješavamo zajedno sa primjenom ovog zakona, ali da negdje budemo i mudri, pažljivi u primjeni ovoga zakona da zaštitimo interese da ne dođemo u situaciju da u onom momentu kada teško dođemo do organa treba neko našem građaninu iz grada X u grad Y mi to moramo prvo da vratimo tamo negdje gdje smo već uzeli jer je neko to iskoristio. Ozbiljni problemi i ozbiljni problemi koji mogu da nas zadese u primjeni. Zato kažem i registri i sve ono što je neophodno i praksa i uslovno rečeno puni nadzor nad primjenom ovog zakona jer ne daj bože da dođe do zloupotreba. Jedan zloupotreba, gospođo Miranović, bi sve uništila i sve edukacije i sve kampanje koje pokušavamo i sve dobre namjere sa ovim zakonom jer mi smo takvi kakvi jesmo društvo i dalje zatvoreno i mentalitetski problematično za ovakve stvari. Želja da se ovo do kraja primijeni, a kažem nakon 10 godina primjene u praksi više ne smijemo tolerisati odlaganje. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:51:52)

Hvala kolega Damjanoviću.

Sljedeća je poslanica Ljiljana Đurašković.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (21.10.19 14:51:57)

Zahvaljujem gospodine potpredsjedniče.

Ja ću kratko.

Vi se pozivate na Hrvatsku, Hrvatska ima pretpostavljenu saglasnost ali nije uvela ove nove izmjene i dopune koje mi želimo da unesemo. Ja ću da vam kažem, pretpostavljena saglasnost je glavni uzročnik zašto građani nijesu potpisivali donorske kartice. Ukinite pretpostavljenu saglasnost, ostavite ove izmjene i dopune, a ukinite pa opet mijenjajte za dvije godine, ako se to ne pokaže. Mi smo prije dvije godine ovaj zakon imali na dnevnom redu. Ukinite pretpostavljenu saglasnost, pa ćete vidjeti da će biti mnogo bolje. To je glavni uzročnik zašto nijesmo, zato što su asocijacije izuzetno ružne.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:52:47)

Hvala poslanice Đurašković.

Poslanik Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (21.10.19 14:52:54)

Zahvaljujem.

Evo ja sam zadovoljan sa ovim što sam čuo od predlagača.

Samo bih i ja kratko par stvari rekao, bar je takva situacija bila, mislim da na transplantaciju bubrega u Crnoj Gori čeka preko 40 pacijenata. To je bilo do možda prije godinu dana, možda se sad popravila situacija. Samo davanje organa to je čin suštinske ljubavi i vjere. Ono što je možda i najvažnije reći ovdje da najvažnije, najbrojnije vjerske zajednice u Crnoj Gori podržavaju doniranje organa, što je veoma, veoma bitno. Mislim, da o tome nije govora bilo, ali mislim da za samo doniranje organa da ne postoji starosna granica. Mislim da se može donirati i kod novorondčadi, a čak i da se može i kod ljudi koji su stariji od 80 godina i mislim da bi to trebalo stalno isticati.

Toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 14:54:30)

Hvala poslaniče Popoviću.

Sada prelazimo na raspravu.

Prvi je poslanik Suad Numanović, neka se pripemi poslanica Vera Bulatović, pa poslanica Marta Šćepanović, poslanik Goran Danilović, poslanica Branka Tanasijević, poslanica Marina Jočić.

Poslaniče Numanović imate riječ, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (21.10.19 14:54:55)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene koleginice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicima,

Evo i ova dosadašnja rasprava vas kao uvodničara svih poslanika se može sublimirati u jednom - da ovdje, kada je usvajanje ovog zakona i njegove implementacije koju očekujemo kroz jednu intenzivnu kampanju se ne dovodi u pitanju ni jednog poslanika u pitanju. Prosto zadovoljstvo je raspravljati o ovakvom jednom zakonu i da zajednički, ne ostavljajući Ministarstvu zdravlja sa statističkim podacima samo, nego svi zajedno ja bih rekao svi građani u svojoj ulozi od najmanjih nogu pa do najstarije populacije damo doprinos onome što treba da se desi. Da bi jedna populacija bila pravilno i ispravno informisana o humanosti ovakve jedne donatorske akcije potrebno je negdje čini mi se do 20% građana da imaju tu donatorsku knjižicu.

U Srbiji, znam da ima negdje 118 hiljada u ovom momentu što znači ni u Hrvatskoj ni u Srbiji ni u zemljama u okruženju nemamo taj očekivani broj donatorskih knjižica i sigurno ono što se dešava i ovih dana vidimo i u Srbiji. Ali i kampanji u okruženju i mnogo razvijenim društvima treba da bude primjer kako i mi treba to da radimo.

Ovdje je postojala neka eventualna bojaznost ja znam da se ovih dana da će zajedno sa usvajanjem ovog zakona se uraditi informacioni sistem gdje će izabrani ljekar moći direktno u registar da ubaci onoga ko primi donatorsku knjižicu.

Takođe, radiće se i radi se na pravilniku koji prosto daje zaštitu kako donatoru, tako i pacijentu i sama ta bodovna lista pacijenata koja postoji je garant da nema niko od potencijalnih pacijenata bilo kakvu prednost već ona bodovna lista po indikacijama njegove bolesti i prioritetima koje treba da mu se doniraju organi.

Dakle, ja ne bih želio da se iz ovih klupa čuje kao što ste vi rekli jedan primjer za izabrane ljekare oni trebaju da daju pozitivan primjer. Ali mi pozitivan primjer treba da damo kroz ne neke nedoumice, ne neko razmišljanje da ova kampanja neće da uspije. Nego moramo da pođemo od toga da kažemo osim Ministarstva zdravlja, osim medija, osim nevladinog sektora, vjerskih zajednica, svakog pojedinca treba da bude jedan orkestar koji će kroz osmišljenu i doziranu kampanju zaista jedan humani čin dovesti do toga da mi u Crnoj Gori imamo negdje očekivanih

100 hiljada donatorskih kartica. Takođe, da u tom momentu niko ne postavlja pitanje što je Crna Gora u tom timu Eurotransplatanta i da ćemo eventualno mi nekome nešto uzeti od nekoga, a da ćemo dugovati. U toj situaciji ćemo biti ravnopravni sa svima. Podaci koji ukazuju da na svaki sat šest pacijenata u Evropi se nađe na listi dok mi sad raspravljamo šest njih se nađe na listi za transplantaciju. Na kraju današnjeg dana 19 pacijenata u Evropi umre zato što nije stigao da bude na programu transplantacije. Ako su takvi podaci ako to procentualno sad to svedemo i na našu Crnu Goru, onda je to prosto jedna crvena lampica zar ako imamo instrumente, da kod moždane smrti sami ili /prekid/ kako se to kroz zakon da ne objašnjavamo omogućava dobijanje i davanje organa za transplantaciju. Jednostavno, ako imamo instrumente da pomognemo svakom našem građaninu kojem je to jedini način liječenja, nemaju drugog, to je jedini način njihovog liječenja zar treba tu da postoji bilo kakva nedoumica. Zato podrška ovom zakonu podrška doziranoj kampanji i obaveza svih 620 hiljada građana Crne Gore da u njoj učestvuje. Jer, u Japanu kažu tamo gdje je problem kod male djece da su oni čak izmislili, odnosno sprovedi jednu interesantnu kampanju na bazi dobrovoljnosti traže od djece da im doniraju stare lutke, pa od starih lutki prave nove lutke, a onaj koj dobije novu lutku daje pisanu zahvalnicu toj djeci koja su mu donirala stare lutke.

Dakle, to je otprilike kažem jedan pozitivan primjer, kako Japan osmišljava kampanje siguran sam da ćemo i mi na taj sličan ali efikasan način kažem imati jednu korektnu kampanju i dovoljan broj donatora u to ne sumnjam i sve ostalo zakon je predvidio. Ja ne bih sad da se mi utrkujemo ko će prije ili šta da potpiše, svako od nas ima svog izabranog doktora i ja mislim i do sad, a posebno od sad je obaveza nad nama da budemo ti koji ćemo uzeti donatorsku karticu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:00:58)

Hvala Vam. Dr Vera Bulatović. Izvolite.

VERA BULATOVIĆ (21.10.19 15:02:03)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore,

Današnja tema je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja. Zakon o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja izuzetno human zakon koji bi trebalo hvaliti na sva moguća usta. O ovom Zakonu bilo je riječi prije 10 godina. Jesmo li se zapitali šta to nije u redu u ovoj čojskoj, humanoj Crnoj Gori da se za ovo vrijeme od 10 godina ne dešava povećan broj donorskih kartica ne donatora, donator je onaj što je već dao neki od organa tkiva ili tako nego zašto se ne poveća broj donatorskih kartica. Ovdje kaže nije došlo do povećanja broja davalaca. Šta znači broja davalaca? U ovoj dopuni Zakona radi se samo o kadaveričnim davaocima. Znači, u Crnoj Gori imamo dva ili tri, nemojte me baš uzeti za ozbiljno kadaverična davaoca bubrega i ispada da samo davaoci su, da je nefrologija jedina grana koja nešto radi u ovoj Crnoj Gori po principu transplantacije. Šta se dešava sa Ministarstvom zdravlja? Imamo li transplatacioni tim, imamo li usavršene ljude? Svjedoci smo, svi ovim mediji nam tako prošpijaju sve što postoji, pa smo svjedoci da su timovi iz zemalja regiona dolazili po organe kadaveričnog davaoca prije par mjeseci u Crnoj Gori i mozak i jetru i pluća.

Znači nismo imali svoj tim nego su nam organi otišli u zemlje okruženja. Šta imam zamjerku po sistemu priče da se mi vidimo šta se dešava za ovih 10 godina - doniranje, testiranje, karakterizacija, pribavljanje, očuvanje, prevoz i transplantacija organa namijenjenih transplataciji. Morate mi priznati da je ovo jako teško sprovesti u vrijeme kad u Crnoj Gori svaki dan bar jedan ljekar misli da napusti zdravstveni sistem Crne Gore ako već ga nije napustio. Nismo ništa uradili na jačanju naše baze da bi smo dobili volju za nekakve transplatacione timove. Strašno je nepovjerenje kaže direktiva Evropske unije. Ova se direktiva primjenjuje na prekograničnu razmjenu ljudskih organa. Svud imamo nekakve pisane stavke da su nam prekogranične saradnje mnogo jače nego unutar Crne Gore. Da je Crna Gora humana, da je Crna Gora široka, da ne žali

svoje organe, pa to je i jedan vid transplantacije, odnosno doniranja krvi. Krv je isto jedno tkivo. Koliko Crna Gora ima dobrovoljnih davalaca krvi? Naša dobrovoljna društva idu u zemlje okruženja da pomognu dobrovoljno davanje krvi i zemljama u okruženju. Znači, nije problem u doniranju problem je u nekoj nesigurnosti, problem je u nepovjerenju, čitav sistem, ne pričam samo o zdravstvenom.

Zamislite bazu podataka gdje postoji neko ko je donirao svoje organe. Da ne zaboravim to mi je prije zasmetalo neko je u ovoj prostoriji rekao - klinička smrt. Tu se budi jedna sumnja nije klinička smrt ista što i moždana. Moždana je ireverzibilna, a klinička smrt je reverzibilna i svi se nadaju uz pomoć neke trasnplatacije da će se ta klinička smrt pretvoriti u život. To opet budi neku našu sumnju i povećava neko naše povjerenje, jer koliko god se vi hvalili ova Crna Gora je duboko polarizovana. Ima jedan veći dio ljudi koji ne vjeruje u dobre namjere manjeg dijela ljudi. Zakon kao zakon, to je suludo da ja kao čovjek, a ne kao humanista i kao ljekar pomislim da Zakon o transplataciji organa nije dobar. Vratite nam povjerenje u zdravstvo, u sudstvo, u sistem, vratite povjerenje da registar donatora neće biti provaljen ne od strane visoko informacionih tehnologija nego naše djece hakera. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:07:10)

Hvala, dr Bulatović.

Imamo malu izmjenu.

Sada je poslanica Branka Tanasijević, nek se pripremi kolega kolega Goran Danilović.

Koleginice Tanasijević, izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (21.10.19 15:07:23)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, poštovane koleginice i kolege, poštovani građani,

Doniranje i transplantacija ljudskih organa je značajno polje medicinske nauke i prakse koje zahtijeva temeljnu pripremu, punu pažnju, posvećenost i podršku društva. To je osjetljiva oblast koja se može analizirati ne samo sa medicinskog već i sa psihološkog, antropološkog, sociološkog, pravnog i drugih aspekata. Ovo naročito iz razloga što pojedinac koji se odluči da svoj organ da da bi se presadio drugom licu čini plemenito djelo jedno od onih kada se čovjek u pravom smislu osjeća i djeluje kao čovjek. Pošto je metoda uzimanja i presađivanja ljudskih organa u svrhu liječenja jedna od najsavremenijih i vrlo složenih medicinskih procedura ohrabruje činjenica da je crnogorski zdravstveni sistem odgovorio ovom izazovu kroz uvođenje i realizaciju transplacionog programa u svrhu liječenja.

Ovaj program je u Crnoj Gori započet 2012.godine kada je 25. septembra uz pomoć stručnog tima za transplantaciju iz Hrvatske urađeno prvo presađivanje bubrega od živog srodnika. Iste godine zakonom su uvedene donorske kartice. Međutim, u naredne četiri godine potpisalo ih je samo oko 300 građana. Zbog toga su zdravstvene vlasti, četiri godine kasnije, pripremile novi zakon koji je Skupština usvojila po kome su svi građani potencijalni donori organa, osim ako za života kao punoljetnji, poslovno sposobni, sposobni za rasuđivanje, nijesu potpisali izjavu da ne žele da budu donori, to je tzv. pretpostavljena saglasnost.

U Kliničkom centru Crne Gore do sada je urađeno više transplantacija bubrega sa živog donora. Međutim, kada je u pitanju transplantacija organa sa umrle osobe, krajnju riječ je davala porodica nakon smrti pacijenta. Od 47 porodica u posljednjih nekoliko godina samo dvije su dale saglasnot za doniranje organa preminulog člana kod kojeg je u Kliničkom centru utvrđena moždana smrt o kojoj je sad bilo riječi. Ovaj podatak potvrđuje činjenicu da pretpostavljena saglasnost koja je definisana važećim zakonom nije dala očekivani rezultat. To takođe potvrđuju i podaci Ministarstva zdravlja po kojima donore čeka oko 40 odraslih građana. Transplantacija srca potrebna je za troje pacijenata, jetre za sedam, a transplantacija pluća za jednog pacijenta. Najviše pacijenata nalazi se na listi čekanja za presađivanje bubrega. Na transplantaciju organa čeka više od desetoro djece u Crnoj Gori, što pokazuju podaci Dječije bolnice Kliničkog centra. Na

listi čekanja je petoro djece koje čekaju presađivanje bubrega, troje kojima je potrebna transplantacija jetre itd. Ovo su podaci sa kojima ja raspolazem. U ovom momentu moguće je da je stanje drugačije.

U Crnoj Gori sa transplattiranim bubregom žive 134 osobe. Kada je riječ o presađivanju bubrega sa živog srodnika najčešći donori su majke koje su u 15 slučajeva donirale bubrege svojoj djeci. Otac je djetetu dao bubreg tri puta, brat sedam puta, dok su sestre u tri slučaja bile donori. Tetke i ujaci su bubreg dali četiri puta, a bilo je slučajeva i da supruga donira bubreg suprugu.

Takođe, ono što je pomenuto, a što je zaista za poštovanje ili bolje reći za divljenje, dešavalo se i da bubreg doniraju sugrađanke. To su lijepi primjeri o kojima je bilo riječi, odnosno to su primjeri koje ne smijemo zaboraviti. Pošto se veliki broj pacijenata nalazi na listi liječenja i čekanja za transplantaciju početkom ove godine, nakon apela pacijenata sa hemodijalize, Ministarstvo zdravlja je počelo dodatno da uređuje pitanje doniranja organa sa preminulih. Kreiran je Predlog novog programa kojim ostaje na snazi pretpostavljena saglasnost, ali je predviđeno ponovno uvođenje donorskih kartica, kako porodica nakon smrti ne bi bila u situaciji da ospori želju građanina da bude donor organa. To su tri nova člana koja su dodata poslije člana 32. Vi ste rekli šta je sadržina tih članova. Ja to neću pominjati, osim što mogu da kažem da se u potpunosti slažem sa svim predloženim rješenjima. Zaključiću tako što ću reći da pošto je transplantacija najsavremenija metoda u liječenju pacijenata koja ima gotovo neograničene mogućnosti i ogroman je korak naprijed u zaštiti zdravlja i poboljšanja kvaliteta života stanovništva, za očekivati je da Predlog ovog zakona dobije bezrezervnu podršku Skupštine Crne Gore. Poseban razlog za podršku je lista čekanja pacijenata među kojima je značajan broj djece kojima je transplantacija jedina mogućnost da bi nastavili život. Kako nam Predlog zakona ne bi doživio sudbinu važećeg zakona neophodno je raditi na podizanju svijesti o značaju njegove implementacije, povećati stepen informisanosti građana o predloženim rješenjima i podstaći ih da svojom odlukom omoguće onima kojima je pomoć potrebna da žive. Doniranje organa u tom smislu treba da bude svjesna namjera, ljudska potreba i intimni čin svakog pojedinca, koji želi da pomogne drugom čovjeku. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:12:56)

Hvala, kolegice Tanasijević.

Na Vaše izlaganje komentar ima kolega Slaven Radunović.

Kolega Radunović, imate riječ.

SLAVEN RADUNOVIĆ (21.10.19 15:13:04)

Kolegice Tanasijević, prepoznaće da nisam se javio da njoj nešto specijalno oponiram nego vezano samo za rješenje iz ovog zakona koje je pomenuto, a to je da ne može da bude opovrgnuta želja pokojnika da donira organ.

Naravno, ja kao i većina ljudi se radujem mogućnosti da se bilo kome spasi život. Postoje moguće okolnosti u kojima bi porodica, a više ne onaj koji je želio da donira organe, jer je već mrtav mogli da budu u saznanju da je pokojnik izgubio život baš zbog doniranja organa i porodica koja bi to željela da spriječi ne bi bila u mogućnosti. Ja ovo pričam iz prostog razloga u Crnoj Gori, a i ne samo u Crnoj Gori, svašta se dešava. Znači, imamo takve zloupotrebe državnih funkcija da me ne bi čudilo da neki lokalni mafijaš kojem treba organ dođe u posjed informacije spiska ljudi koji imaju organi koji su njemu potrebni. Onda nekome dijete recimo ili roditelj pogine nesrećnim slučajem na pješačkom prelazu. U tom slučaju njegovo dijete, supružnik koji bi bili svjesni da se radi o velikoj zavjeri ne bi mogli da reaguju. Mislim da je vrlo delikatno na ovakav način ovaj zakon formulisati i da treba ostaviti varijantu da se ta želja pokojnika ipak može promijeniti, jer okolnosti se mijenjaju. Ako neko danas potpiše donorsku karticu, a kroz 15 godina ga zadesi takva sudbina i to možda sutra čak postane i predmet krivičnog gonjenja, možda čak i dokaže da je tako nešto, porodica treba da dozvoli da neki zlikovac preživi zato što je ubio njihovog člana porodice. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:15:28)

Hvala, kolega Radunoviću.

Da čujemo odgovor poslanice Tanasijević.

BRANKA TANASIJEVIĆ (21.10.19 15:15:33)

Hvala, poslaniče Radunoviću, iako u principu nijeste polemisali sa stavovima koje sam ja iznijela i Vi ste to i rekli na početku.

Ono što bih ja željela da kažem da ste Vi upotrijebili jednu suštinsku riječ kada ste rekli da je ovo pitanje vrlo delikatno. Ono zaista jeste delikatno i osjetljivo i to je razlog zbog čega sam rekla da to nije samo predmet medicinske nauke nego mnogih drugih nauka i da o njemu treba raspravljati na jedan krajnje korektan, realan ali i stručan način. To je možda i razlog zbog čega sam rekla da ja smatram da to treba da bude intimni čin. Znači, ne da čovjek objavljuje da li je on donor ili nije, nego da jednostavno on bude taj koji će biti u saznanju da radi plemenitu misiju. Mislim da nije to samo humanost čovjeka u pitanju. Čovjek treba da razmišlja i na način da i on može biti ugrožen da mu je potreban tuđi organ. Svako od nas može doći u tu situaciju. Zato sam pomenula kao poseban primjer djecu koja čekaju da im neko da organ i nije uvijek to lako ni dočekati zato što vi znate da je potrebna kompatibilnost organa. Nije to samo ja ću biti donor pa ću dati, znači to je jedna vrlo složena procedura.

Kada razgovaramo o ovim stvarima u porodici nijesu mišljenja ni naših porodica potpuno uniformna nego misija svakog od nas ako želi da bude donor je da prvo sa svojom porodicom o tome razgovora i dobije njihovu podršku. Kažem ni u svojoj porodici čovjek ne može baš uvijek očekivati bezrezervnu podršku, možda zbog svih ovih nedoumica i dilema koje ste Vi i sami pomenuli. Pretpostavljena saglasnost koju vi pominjete ona je ostala kao varijanta. Znači, ostaje kao varijanta mogućnost da porodica poslije smrti pacijenta ne želi da da organe sa umrlog bilo kome, iako se radilo o pretpostavljenoj saglasnosti. To je urađeno i ovdje kada je od 47 samo dvoje prihvatilo da to uradi. Ali ja jesam za varijantu da ako ja kao zreo čovjek želim da doniram svoje organe i potpišem donorsku karticu, a pritom mi zakon daje mogućnost da mogu u svakom momentu da povučem tu saglasnost znači, ja praktično do smrti postajem neko ko može da se predomisli i da više ne razmišlja na takav način. U tom slučaju ja smatram da čak moja volja u odnosu i na volju moje porodice treba da ima prednost i da moj primjer treba da bude primjer i mojim potomcima da postupe na isti ili sličan način. Glavni razlog koji me opredijelio je omogućiti nekome da živi poslije smrti vaše. Mislim da to nije samo plemenita misija nego da je to nešto što bi trebalo da bude ljudska, suštinska komponenta u svakome od nas.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:18:29)

Hvala, poslanice Tanasijević.

Nastavljamo dalje.

Kao što sam najavio sada je kolega Goran Danilović, a nek se pripremi koleginica Marta Šćepanović.

Kolega Daniloviću, imate riječ izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (21.10.19 15:18:44)

Hvala lijepo.

Uvaženi građani, gospodine Genci, gospodo iz Ministarstva,

Kad se napravi istraživanje javnog mnjenja onda je u Crnoj Gori više nego što je evropski prosjek vjerujućih ljudi, ali niko nije pravio u okviru tog istraživanja niti imamo dovoljno sociološki

čini mi se za taj posao pismenih da vidi koliko je sujevjernih među vjerujućim ljudima. Zbog čega ovako počinjem?

Ja vas pitam danas na početku gdje smo mi na kraju ovoga procesa koji ste započeli nekoliko godina u nazad? Mogao bih da ponovim diskusiju. Bio sam na žalost ili na sreću poslanik i tada. Ne želim time da se hvalim. Ja imam donorsku karticu. Nikad me niko iz Ministarstva zdravlja nije pitao zašto sam to uradio. Inače uvaženi građani, ja mislim da je za tako nešto potrebno manje hrabrosti nego da budete redovan davalac krvi. Zbog toga danas to što sam uradio prije pet godina i bio među prvima, čak nisu znali ni kako da me zavedu, smatram da nije vrijedno pažnje. Mislim da ćemo stvar bolje razumjeti ako se posvetimo onim koji dobrovoljno daju krv. Ni ja vam ne vjerujem, ni tada vam nisam vjerovao, ne zbog toga što mislim da u Ministarstvo svaki put sa novim ministrom dođu zburadi ljudi koji hoće da nas opelješe za zdrave organe nego zbog neaktivnosti, nesposobnosti, zbog neinventivnosti, nepostajanje kampanje, nedostatka želje. Malo mi je neprijatno, ali ovdje u ovom Parlamentu kolege iz vladajuće koalicije slušam pet godina kako treba ovdje da se organizuje potpisivanje i kako ćemo mi da sprovedemo, ko će da sprovede, kakva pretpostavljena saglasnost. Danas, neću nikada odustati od toga, iako kažem smatram da je to manje bitno i da smo manje važni mi koji smo potpisali da se sa nas već kadavera u jednom trenutku može uzeti organ nego dobrovoljno dati krv, za mene lično i jednom rizikovati i zdravstveni sistem i to da se zarazite i to da dobijete ovo i ono i sve to prenebregnete i ne znate u tom trenutku ko je DPS, ko je opozicija, idete dajete krv, vidite da može. Ali koliko traje kampanja za dobrovoljne davaoce krvi u svijetu? Vi ste izabrali lakši put, ja sam vam i tada predlagao teži. Pričajte s ljudima, pričajte s onima koji imaju uticaj u ovom društvu. Evo uvažene kolege iz DPS-a nemojte ovdje da potpisujemo. Imate kongres. Samo neka potpiše vaš predsjednik javno, svi ćete potpisati. Ali ja se tome ne radujem, to treba da bude lični čin. Moramo da objasnimo ljudima koji se na boje za sebe, oni se boje za svoju djecu. Podijelite potencijalne davaoce organa na one koji su u zreloj životnoj dobi i one koje su od 18 do te zrele životne dobi. O čemu ovdje pričamo? Doći će mladić ili djevojka od 18 i po i 19 godina, potpisaće donorsku karticu, neće se pohvaliti time desiće se kao što se dešava svaki dan nesreća i svi možemo biti potencijalno u toj nesreći i neko će bez pitanja porodice obavijestiti porodicu potom da je uzeo organe. Ja vam predlažem da ovog bolničkog kooridantora čuvate kao najčuvaniju osobu u Evropi. Ovo što ste vi zamislili neće moći ovako ne ide. Dići će se broj onih koji pristaju da budu dobrovoljni davaoci, treba na za to vrijeme. Vi za pet godina niste uradili ništa. Gledao sam dvije televizijske emisije u kojem se razmahujete znanjem sa Vikipedije. To možete da nađete gdje god hoćete. O tome možemo da čujemo. Stalno se pozivamo na Hrvatsku što je dozvoljeno Jupiteru nije dozvoljeno volu. Drugačija je situacija. Italija je danas među zemljama koja ima najveći broj dobrovoljnih davalaca, ali zahvaljujući tome što je i Papa, i jedan i drugi, su imali donorsku karticu. Zbog toga što se vodi kampanja kakva se ovdje vodi samo za političke izbore. Preusmjerite, tražite dio novaca za ozbiljnu kampanju na Javnom servisu. Ovaj parlament određuje svake godine 10, 12 miliona za Javni servis. Da biste dobili na privatnoj televiziji jednu takvu emisiju kako to činite, zašto to tako radite, zbog čega ne razumijete strah. Ja ga nemam zbog toga što rekoh smatram da je u Crnoj Gori veličanstvena stvar što se samo jednom na Fejsbuku požalite da nekome nedostaje krv i evo ih da daju krv.

Dakle, nije tačno da ljudi ne vjeruju, a ovdje se radi o tome da treba sa nekoga ko je u stanju kliničke, odnosno moždane smrti precizno da se uzme organ. Zašto ne predstavite tim ljudi javno koji će o tome voditi računa? Zašto pokušavate sa ovom prećutnom, ja je tako zovem, saglasnošću da riješite problem. Imaćete na papiru, naravno, sve punoljetne građane Crne Gore, ali nećete imati, nećete imati ni izbliza onoliko koliko nam treba. Imaćete užasne probleme. Pa, nama prebijaju doktore u Urgentnom centru dok ne stigne policija zbog toga što dođu prijatelji koji su pijani, pa hoće svog bahatog druga pošto-poto na operacioni sto jer bolje znaju od doktora kako treba da operiše.

Šta mislite šta se dešava kad članu porodice uzemete organ, a nijeste obavijestili oca, majku, brata, sestru? Ići će istraga, juriće se doktor koji je to uradio. Vi morate da idete na sigurnu saglasnost, na to da neko za života kaže - da, i ne može niko osporiti. Nećemo imati evropski prosjek, ali ćemo imati značajnu /prekid/... Rekoh gledao sam u nekim skromnim emisijama i jedno i dvoje i petoro i desetero ljudi, nisam bio siguran da su potpisali. Gladao sam i Vas, uvažena gospođo, nisam bio siguran da ste Vi sigurni je li ministar prepisao karticu ili nije. To je njegova

lična stvar ja ga za ovo ne prozivam, ali ste rekli ako nije potpisaće, čini mi se da je tako. Ne vodi se tako kampanja, ni za šta na svijetu kamo li za dobrovoljno davalаштво organa, pa makar i sa kadavera. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:25:20)

Hvala poslaniče Danilović.

Nastavljamo dalje. Kolegenica Marta Šćepanović, a nek se pripremi kolegenica Marina Jočić.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (21.10.19 15:25:30)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Pa, sa pravom je kolega Danilović i postavio ovo pitanje upućeno poslanicima DPS-a, ali mi smo kao što znate već i najavili da, odnosno naš šef kluba već je najavio čim je zakon i ušao u proceduru naše konkretne poteze povodom ovog predloga zakona. Više puta sam i sama kao poslanica ovdje u parlamentu diskutovala o ovom zakonu i iskazala i svoj stav i mišljenje povodom ovoga. Smatram zaista da to nije dovoljno već i sami svojim primjerom moramo dati i podstaknuti građane Crne Gore i objasniti da je zaista neophodno da svi potpišemo donorsku karticu i da kroz naš primjer građani vide da je to neophodno uraditi. Mi ćemo svakako ono što smo već i najavili ispoštovati u daljoj proceduri.

Ja sam, kao što sam i rekla više puta, diskutovala o ovom zakonu i uvijek volim da pomenem jednu rečenicu da svaki građanin na ovom svijetu ima jedan rođendan koji je zapisan u njegovoj matičnoj knjizi rođenih, ali da postoje ljudi koji slave dva rođendana. Njihov drugi rođendan je onaj dan kada su oni dobili novi bubreg, novu jetru, novo srce. Uprkos tome što u Crnoj Gori što se tiče presađivanja organa zakon je na snazi još od 2009. godine što su postojale u međuvremenu i izmjene zakona kao što smo rekli, nekako nikako da postignemo onaj efekat koji zaista želimo povodom ovoga zakona. Još uvijek postoji nesrazmjera između potrebe za organima i organa raspoloživih za transplantaciju. Čuli smo ministra i saradnike vezano za ove izmjene zakona i zašto su sada u proceduri ove izmjene zakona jer je zakonom propisana za uzimanje organa sa umrlog davaoca obavezna pisana saglasnost poslovno sposobnog, sposobnog za rasuđivanje punoljetnog lica koje je data kod izabranog doktora.

Moje pitanje je vezano za ovo imajući u vidu i procedure koje postoje povodom ovoga da li su ove procedure dovoljno jednostavne da bi građani koji žele da potpišu ovu saglasnost mogli na jednostavan način da dođu do ovoga. Tačno je da je prvi korak izabrani ljekar, ali vidim da i u drugim državama se ta saglasnost može dati kod Ministarstva zdravlja. Da li se na taj način može još dodatno pojednostaviti ova procedura? Smatrala sam takođe i da je pretpostavljena saglasnost koja je već postoji u zakonu bila na neki način podstrek da se podstaknu građani da daju organe, ali ispostavilo se evo u praksi da to nije slučaj. Međutim, mislim, a vidim da se slažu i kolege da je zapravo evidentan problem ovdje neobaviještenost građana o cijelom ovom problemu jer treba predstaviti građanima da je ovo zapravo u službi čovjeka i života. Pogotovo nepoznavanje onoga ko dobija taj organ činu darivanja daje posebnu i moralnu i etičku vrijednost mislim da je prvi korak ka oblikovanju zdravog javnog mjenja.

Mi smo ovdje imali podatak još 2016. godine kada smo raspravljali ovom zakonu da je samo 314 donatorskih kartica postojalo što zapravo znači da ni sami zaposleni iz sektora zdravstva nijesu dovoljno upoznati o ovome jer da samo zaposleni iz sektora zdravstva potpišu ovu donatorsku karticu njih bi bilo sigurno mnogo više. Nemam podatak o broju njih u Crnoj Gori kojima je presađivanjem organa omogućen novi i bolji početak. Nemam, ali svakako danas moram da pomenem ovdje i one koji vape za organom, za novim organom, a šansa za dobijanje organa među 620.000 stanovnika od kompatibilnog davaoca je veoma mala. Čuli smo koliko bi zaista značilo da mogu da dobiju organ iz Evrope, ali dobiće onoliko koliko bude donora iz Crne Gore.

Samo jedno pitanje imam za predstavnika predlagача. Dakle, vezano za ove koordinate, da se ovaj važeći sistem nije pokazao efikasnim. Moje pitanje je zapravo bilo koliko je bilo poziva

od strane koordinatora i koliko je bilo pozitivnih, a koliko je bilo negativnih odgovora na osnovu koje to analize, da li je to na osnovu tih podataka utvrđeno baš da zakon treba mijenjati. Mislim da je važno da građani to čuju i nadam se da ćemo danas svi podržati upravo ovaj zakon i da će lista čekanja smanjiti i da će naš doprinos, kao poslanika svih ovdje, biti u tom smislu da ćemo podstaći građane da potpišu donorske kartice, a svakako očekujem da će i nadležni odbor dati svoju učešće u cijelom ovom procesu. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:31:27)

Hvala poslanice Šćepanović.
Da li Ministarstvo želi sada dati odgovor?
Dobro nastavljamo dalje.
Direktorica Miranović.
Izvolite.

VESNA MIRANOVIĆ (21.10.19 15:31:52)

Da bi neko stradao na pješačkom prelazu od nesmotrenog vozača koji ima namjeru da od njega da dobije organe treba da se ispuni mnogo, mnogo uslova. Uvijek postoji mogućnost da bude da nastupi smrt ili da nastupi moždana smrt, a da organi koji su ciljni budu oštećeni i nema presađivanja.

Pričamo o hipotetičkoj situaciji koja može da se desi u dobro režiranim filmovima, ne kažem da nije moguće, ali je vjerovatnoća minimalna.

Pitanje koje ste vi postavili, a odnosi se na to koliko je bilo situacija u kojima je postavljena dijagnoza moždane smrti ukazuju na to da je veliki broj pacijenata u jedinicama intenzivnog liječenja u jedinom transplatacionom centru u Crnoj Gori, znači u Kliničkom centru Crne Gore bio veliki. Međutim, oni koji ispunjavaju kriterijume za postavljanje dijagnoze moždane smrti je veoma malo. Čak i kad se postavi dijagnoza moždane smrti organi koji su dostupni za transplantaciju su opet u još manjem broju.

Postoji tačno ciljna grupa potencijalnih donora organa koji moraju da ispunjavaju jasne kriterijume. Da bismo bili pouzdani i da bi nam ljudi vjerovali da će transplantacioni program da se sprovodi na način koji je u skladu sa standardima etičkim i profesionalnim, prvo smo napravili značajnu infrastrukturu, formirali smo sve one komisije koje su potrebne da postoje u Transplatacionom centru kao što je medicinski tim, tim koordinatora za transplantaciju bolničkog koordinatora da bi se sistem odgovornosti tačno formirao kako to treba. Formirali smo i tijelo, nacionalno koordinaciono tijelo za transplantaciju organa koji u prethodnom periodu nijesmo imali. Mi smo imali nacionalnog koordinatora, ali nijesmo imali nacionalni koordinacioni tim za transplantaciju organa.

Trenutno radimo na donošenju standardnih operativnih procedura koje će pacijenta koji će biti izbor organa učiniti potpuno bezbjednim, a proces transparentnim u potpunosti.

Zbog toga, ne izlazimo u javnost dok posao ne budemo završili kako treba. Dok se zakon ne bude usvojio ne možemo da pričamo i da pozivamo ljude da preuzmu donorske kartice jer njih trenutno nema u sistemu. Da bismo krenuli sa intenzivnim aktivnostima povećanja svijesti u odnosu na značaj donacije organa čekamo vašu današnju odluku. Onda, ćete vidjeti koliko smo uporni i istrajni u onome što smo naumili za dobrobit onih koji danas sa strepnjom očekuju šta ćete vi u ovom domu odlučiti. Onih čije su oči usmjerene ka listi čekanja, na kojoj se zamislite ništa ne dešava. Dakle, trebate nam u ovom procesu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:34:01)

Hvala.
Poslanice Šćepanović, izvolite.

Nemate potrebe, izvolite.
Kolega Radunoviću, Vi?

SLAVEN RADUNOVIĆ (21.10.19 15:35:27)

Ja zato što je doktorica Miranović odgovarala na moju diskusiju tj. na moj komentar. Ali, meni se obraćala prvih minut.

Prema tome, bilo bi glupo da ne dobijem priliku da objasnim.

Znači, meni je potpuno jasno koliko je to komplikovano na način kako sam ja dao primjer onako javljajući se za komentar, ali je moguće, isto.

Znam ja neke ljude u Crnoj Gori koji bi bili spremni da žrtvuju i autobus djece da bi nekom svom pomogli, što se toga tiče. Ali, ovdje se radi o mnogo prostijim mogućnostima.

Da li možemo baš da imamo povjerenja u svakog ljekara da će da odoli pritisku recimo u slučajevima kad je neko na aparatima kako se to kaže popularno, pa se razmišlja da li ima šansi da se izvuče ili nema šanse da se izvuče.

Vjerujte mi ako je taj neko ko je na aparatima prepoznat kao donor koji bi bio interesantan nekom iz ovog svijeta o kojem sam pričao dosta će biti teško doktorima da se odupru tome da kažu porodici nema nikakvih šansi da se /prekid/...

Ima jedan slučaj pošto ste me već takli.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:36:44)

Izvolite ministre javili ste se.
Ministar se prvo javio, izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 15:36:58)

Pošto se ovdje iznose neke dileme i sumnje u dio procesa, ja ću da saopštim jednu ključnu stvar.

Da bi neko mogao da primi organ od potencijalnog donora, treba da se uskladi i da se upari tako još bolje da kažem mnogo, mnogo činjenica i aspekata. Zato se vrše pretransplantacione pretrage i kod onoga koji daruje organ i kod onoga koji dobija organ. Tako da su te sumnje koliko god neko htio i prstom naciljao nekoga "eventualno" - ovo što iznose sumnje u ovom Parlamentu da želi o toga i toga da dobije organ, to apsolutno ne može da bude tako dok medicina i nauka ne kažu svoje da je jedan organ kompatibilan sa drugim.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:37:48)

Kolega Numanoviću, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (21.10.19 15:37:53)

Zahvaljujem.
Kolega Radunoviću.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:37:57)

Kolega Numanoviću, molim Vas da poslovnički ministar smatraću da je uzeo učešće u

raspravi i on kao predlagač ima pravo i mislim da nemate potrebe sad na komentar odgovarati.

Kolega Radunović, takođe nije govorio nije mu bilo izlaganje na temu, nego je komentarisao izlaganje.

Mislim da imamo dovoljno ovdje članova ispred DPS-a, koji će još uzeti učešća u raspravi.

Tako vi izvolite.

Samo da vas obavijestim da radimo do 17 časova i da se nadam da ćemo završiti ovu i sljedeću tačku po ovakvoj brzini nećemo.

SUAD NUMANOVIĆ (21.10.19 15:38:45)

Dobro.

Prosto sumnja kao ljekar u ljekare u svoje kolege da pod nekim okolnostima može da dođe do toga da neko ko je položio Hipokratovu zakletvu i pod bilo kakvim pritiscima sa bilo koje strane dođe u situaciju da uradi nešto što nije u skladu sa medicinskom etikom, ja toga ne u Crnoj Gori, nego ne poznajem ko bi to mogao da uradi. Nemojmo da šaljemo takve poruke ni prema ljekarima ni prema zdravstvenom sistemu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:39:30)

Hvala.

Poslanica Jočić i neka se pripremi Momčilo Martinović, a onda je poslanica Branka Bošnjak, pa Ana Nikolić.

MARINA JOČIĆ (21.10.19 15:39:45)

Poštovani građani, ja ću početi od zadnjeg kraja kako kaže narod, pa odgovoriću gospodinu Numanoviću, prije svega umjesto mog kolege.

Ako Vi ne znate nekoga ko je prekršio u Crnoj Gori Hipokratovu zakletvu, znaju na desetine hiljada građana Crne Gore. Onih građana koji su morali da bi dobili medicinsku pomoć da nešto plate, na nešto ćušnu u džep. Znaju na hiljade porodilja i njihovih muževa koje daju kad im se dijete rodi u kuću koje časte doktore dok traje porođaj.

Bila sam prisutna lično, ispred porodilišta dok mi se ćerka porađala. Kada jedan Rom rekao - ja bogami za ovo treće ne mogu opet 100 eura, mogu samo 20 i vidjela sam kada je ćušnuo u džep 20 eura.

Tako da Hipokratovoj zakletvi i tim stvarima stvarno pustite te priče za malu djecu. Činjenica da su doktorima veoma male plate, da vjerovatno je to neki način da se to na neki normalan nivo svede, ali pustite tu priču, znamo.

Ja bih najviše od svega voljela da stvarnost bude onakva kakvu predstavlja DPS. Ja bih bila srećna građanka Crne Gore. U Crnoj Gori je najlakše donijeti zakon i to dobar zakon, a kako se primjenjuje to je veliki znak pitanja.

Jedna od prvih stvari kada sam postala poslanica ovog doma je bila da sam se obratila ministru zdravlja da pitam za donorsku karticu jer nijesam uspjela da je dobijem. Svi kojima sam se obratila oglasili su se nenadležnim, to je bio početak 2016. godine ili početak 2017.godine, ja ne znam kad je bilo, uglavnom ja tada nijesam mogla da dobijem donorsku karticu.

Samo da se još malo vratim u vezi ove baze podataka o čemu je kolega Radunović govorio. Zaista u državi u kojoj se prodaju i kupuju poslanička mjesta u kojoj se kupuju sudije. Vrhovni državni i ostali tužioci u kojima je sve na kupovinu i na prodaju baza podataka ovih donora će sigurno biti jedna tržišna kategorija.

Ne želim da obeshrabrim ljude buduće davaoce. Samo apelujem na Ministarstvo zdravlja da naprave nekakav ključ, da to ne bude dostupno jednoj osobi, nego makar tri osobe da moraju da se upare da bi neko mogao da uđe da otvori bazu podataka. Ja ne znam kako ste vi zamislili da to funkcioniše, ali mislim da bi to bilo ključno i veoma važno da bi ljudi dobili da bi se ohrabrili

da budu donori.

Sljedeća stvar koju sam htjela da kažem u vezi donorskih kartica nijesam sigurna da sada mogu da se dobiju. Ali, svakako vratila bih se i na sljedeću temu koja se maloprije čula, a to je marketing donorstva. Da je Crna Gora uložila toliko novca, da je uložila toliko medijskog prostora koliko u neku nacionalnu samobitnost, u LGBT populaciju, da je uložila makar dio novca, makar polovinu tog novca da je uložila u marketinški projekat donorstva, mislim da ovakvi porazni statistički podaci ne bi bili. Zato apelujem da se uvede od osnovnog obrazovanja takva mogućnost da se djeci govori da se ljudi upoznaju. Postoji bezbroj načina kako može da se odradi marketinški projekat samo je bitno čemu dajemo prednost, da li je to ovo što ljudima spašava živote ili nešto drugo što se tiče Evropske unije gdje moramo da sprovedemo nekakve kao standarde ili nekakvi političkih projekata, ovo je pitanje života i smrti.

Zato dok je god to tako iako živimo u mafijaškoj državi, iako sve ovo ima svoju cijenu ja ću uvijek glasati za humanost i uvijek ću glasati za to da se pomogne ljudima tim prije i kao neko ko se bavi politikom, a prije svega kao vjerujući čovjek znajući da tijelo poslije smrti apsolutno ništa ne vjeruje zato dižem glas i uvijek ćete imati moj glas za donorske kartice.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:44:57)

Hvala.

Poslanik Momčilo Martinović, neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak.

Poslaniče Martinović, imate riječ.

MOMČILO MARTINOVIĆ (21.10.19 15:45:09)

Uvažene kolegice i kolege.

Da pozdravim građane Crne Gore i pogotovo da pozdravim onih 50 lica koji su na listi čekanja i koji sa zebnjom strepe što ćemo mi danas ovdje govoriti, kako ćemo odlučiti u odnosu na njihovu budućnost i budući život.

Na samom početku ću reći da mi živimo u Crnoj Gori koja je istorijski pokazala stranu humanosti i 1875. i 90-ih godina, kada je veliki broj izbjeglica primila u svoju državu. Tako da smatram da taj karakter u crnogorskom biću postoji i po ovom pitanju, koliko god se mi razlikovali na dnevno-političkom nivou ili u nekim drugim sferama. Jako je bitno da znamo da tu supstancu mi negujemo, da je posjedujemo i da ćemo je pokazati ovog puta kada je konkretna situacija u pitanju transplantacija organa u ovim slučajevima koje zakon nudi. Ja sam shvatio tokom debata i tokom diskusija koje smo imali na matičnim odborima da je Ministarstvo zdravlja ozbiljno pristupilo ovoj tematici, da su urađena ozbiljna istraživanja po ovom pitanju i da se uradila ozbiljna priprema ukoliko se dobije saglasnost u ovom domu da se krene dalje. Ona zakonska rješenja koja su data shvatio sam nijesu dala željeni rezultat i da ste na taj način inicirali da se ta oblast popravi kroz izmjene i dopune koje mi danas ovdje razmatramo.

Što se tiče našeg kluba to su i naše kolege potvrdile, imaćete maksimalnu saglasnost i podršku, ne samo što se tiče davanja glasa za izmjene i dopune ovog zakona, nego i samim konkretnim djelima kao klub koji će uzeti ove kartice iskreno se nadam u velikoj mjeri.

Što se tiče narednih koraka koje po mom skromnom mišljenju treba simuntalno pratiti, a to jeste prvi smo već kazali znači potrebno je da se dobije podrška sa naše strane da se ove izmjene i dopune zakona usvoje u ovom domu. Nakon toga, treba sa vaše strane i u vašoj kući da napravite ozbiljnu tehničku i kadrovsku pripremu da se ove norme ovog zakona mogu implementirati onako kako su definisane ovim zakonom.

Treća stvar koja je jako bitna o kojoj smo govorili jeste na koji način građanima primaći ovu temu. Mi smo pokušali danas u ovom domu da to primaknemo na jedan da kažem dosta prirodan način imali smo i oprečnih stavova, ali smatram da je smjer bio isti. Da želimo da pomognemo da želimo da se uključimo i da želimo da pomognemo i podržimo ovih 50 lica, a koji će u nekom periodu biti i veći.

Iskreno se nadam da ste i u pripremama koje ste nam danas ovdje iskazali najavili i jednu ozbiljnu kampanju, koja će biti suptilna koja će biti pažljivo odmjerena i čiji će učesnici biti pažljivo birani da ovu tematiku da ovu kampanju iznesu na najbolji mogući način da ona da efekte onakve kakve želimo.

Dakle, potrebno je da simuntalno radimo na ovim stvarima. Mi ćemo prije svega iskreno se nadam većina nas podržati ovu aktivnost i formalno i praktično, kao što sam već rekao. Ali, isto tako vas molim u odnosu na nešto što je koleginica Šćepanović kazala da u odnosu na statistiku i broj preuzetih donorskih kartica nije bilo u velikoj mjeri u okviru zdravstvenih radnika, molimo da ovu kampanju najprije počnete u svojoj kući, mi ćemo ovdje dati podršku i da je širimo u koncentričnim krugovima ne cjelokupno društvo Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:48:55)

Hvala poslaniče Martinović.

Poslanica Branka Bošnjak, neka se pripremi takođe poslanica Ana Nikolić.

BRANKA BOŠNJAK (21.10.19 15:49:05)

Poštovani građani, pred nama je jedan vrlo human zakon, nažalost, u sve više nehumanoj i nesolidarnoj Crnoj Gori, ali kad je u pitanje zdravlje i pomaganje onima koji imaju zdravstvenih problema i čiji je život ugrožen, čini mi se da još uvijek tu negdje Crna Gora zna da se probudi i da se vidi ta solidarnost u tom smislu i ako smo postali vrlo materijalizovano društvo koje je sve manje humano po svim ostalim kategorijama i to treba iskoristiti. Naravno, da sam za ovaj zakon i mislim da nemamo pravo da, što bi moja koleginica citirala, svoje organe zakopavamo u zemlju, a da oni mogu nekome koristiti i spasiti život. Možda i mi na neki način nastavimo da živimo kroz neke druge osobe, što je vrlo humano i što u potpunosti podržavam.

Ono što hoću da kažem da mislim da što se marketinga tiče mora se mnogo više raditi na ovome i sigurna sam da ovi porazni rezultati govore o tome da nije bio dobar marketing. Treba da mi pokažemo možda primjer da mi svi učestvujemo u toj marketinškoj kampanji, da osmislite da javne ličnosti, uključujući i poslanike iza kojih stoji veliki broj glasača, da učestvuju u toj marketinškoj kampanji. Ona ni u kom smislu ne smije da ima partijsku boju da bude obojena na taj način jer vi znate da iza Demokratskog fronta stoji 80 hiljada birača i da su svi oni potencijalni donori i da trebamo da iskoristimo priliku da svi pošaljemo tu poruku.

Ono što vi kao Ministarstvo treba da uradite da se ne dozvoli u zdravstvenom sistemu ni jedna greška i propust koji bi narušio ovu humanu ideju u bilo čemu. Ovo je vrlo složeno i postoji čitav niz procedura i koraka, ako se pojavi bilo kakva sumnja bojim se da će to sve što se radi pasti u vodu. Ako bude samo jedna jedina greška koja će izaći na svjetlo dana sve ovo što se radi što se priča ovdje pašće u vodu i ljudi će izgubiti povjerenje.

Morate jačati povjerenje u zdravstveni sistem jer vjerujte, da je povjerenje u zdravstveni sistem Crne Gore, iako vi uporno iz Ministarstva tvrdite da je povjerenje visoko, mi se krećemo i među građane i pričamo sa njima, imam osjećaj da vi živite neki paralelni život tamo i da niste u kontaktu sa bazom koja će vam dati neka suprotna viđenja od onih koja vi imate.

Dodatna sumnja u sve ovo, moram reći će biti kod određenog broja ljudi to što sami vrh vlasti pojedini imaju neke dobre odnose sa nekima koji su bili pod sumnjom za vezu sa nelegalnim tržištem i trgovinom organima. Zbog toga treba i tu negdje da se ogradi i ljudi su vrlo skeptični, ovo je vrlo osjetljivo pitanje i treba biti vrlo vrlo oprezan.

Još jednom ću da kažem da je ovo vrlo humano, da treba da svi ko god, mislim nećemo nikome nametati, ali da treba da predstavimo da ovdje može da se desi da zavisi nečiji život, a da mi dozvolimo da nečiji organi, evo biću ovako plastična, crvi ih pojedju pod zemljom, a da ne mogu da koriste nekome drugome. Iz tog razloga mi ćemo podržati ovaj zakon i spremni smo da učestvujemo u toj kampanji, ali nemojte dozvoliti, pošto je sistem vrlo, ajde da kažem nekako neću da vjerujem da bi ovdje bilo korumpirano i da se pravi u ovom dijelu jer dosta je procedura koje se

trebaju ispoštovati, ali dajte da ovo makar jednu stvar učinimo onako kristalno jasnu, čistu bez ikakve mrlje da bi mogli da pomognemo ljudima. Ipak, ti pacijenti nisu samo pacijenti koji pripadaju vlasti nego pacijenti koji su naš narod i stanovnici ove naše zemlje, našim primjerom da pokažemo, a i vi primjerom koji ste iz zdravstva. Što je rekao jedan kolega, dajte da malo više zdravstvenih radnika kaže da je za ovo i da će biti donatori da bi se stekao utisak da je to stvarno nešto humano i dobro za sve. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:54:27)

Hvala poslanice Bošnjak.

Poslanice Nikolić, Vi ste sljedeći i nek se pripremi poslanik Rudović.

ANA NIKOLIĆ (21.10.19 15:54:37)

Poštovani građani Crne Gore,

Meni kao govorniku je zadovoljstvo evo da mnogo ne uzmem vremena, a da ponovim što su zaista svi poslanici danas na ovoj sjednici i poslanice rekli o ovom zakonu da smo jednoglasno saglasni da je zaista ovo jedan od najhumanijih zakona koji može da se nađe u ovom uvaženom domu. Naravno, ne samo u Crnoj Gori nego i svuda u svijetu, svim državama. Ovo pokazuje u stvari da na kraju svih naših i dilema i suprotnosti i nekih polarizovanih strana, u stvari kad podvučimo sve crte dođemo do zaključka da je samo čovjeku prijatelj čovjek i da u stvari kroz usvajanje ovog zakona i implementaciju ovog zakona to u stvari pokazujemo i dokazujemo.

Iskorak koji se ovdje pravi u ovom predlogu zakona u odnosu na postojeći jeste to da čovjek ima svoju volju, da građanin svoju volju iskazuje, da za života ostavlja, u stvari potpisuje donorsku karticu i želju da bude donator, da može to da promijeni isto tako u toku svoga života i suprotno, da porodica može ako se on ne opredijeli da da svoju volju na kraju. Mislim da nije u stvari suština u tome, suština je da Crnogorci kao narod će se zaista prema ovome odrediti kao što ste i vi svi prije mene to rekli na pravi način poznajući šta je herojstvo, jer ovo je u stvari herojstvo i svuda u svijetu to tako i cijene da je napraviti ovaj gest u stvari pravi heroj.

Ja ću vam sada reći jednu priču koja je na mene prije 15 godina napravila prosvjetljenje na ovu temu više nego svi zakoni i sve diskusije koje mi danas ovdje imamo. To u kontekstu priče vas dragi poslanici i poslanice koji ste rekli da se sve mora napraviti da ta buduća kampanja za naše građane bude bitna. Što je bitna, bitno je da u toj kampanji dovedete ljude,iskusne ljude koji su iskusili šta znači primiti donatorski organ, kao i one ljude koji su učestvovali u tome da odluče da se članovima njihove porodice taj organ ustupi.

Ja ću vam ispričati priču da je prije 15 godina uvaženi doktor, prof. na Vojnoj akademiji u Beogradu, neću pomenuti njegovo ime, donirao organe svog sina jedinca. Kada smo bili na jednom samitu u Beogradu desila se saobraćajna nesreća da je njegov sin izgubio u saobraćajnoj nesreći na motoru život, taj čovjek je tog momenta tih pet sati na ulici odlučio kada je gledao svog sina da će donirati organe njegove, to je bila donacija i srca i rožnjače, mislim i bubrega. Prof. dr je tada rekao da je tog momenta izgubio sina, za njega ne može ništa da učini, ali će učiniti za par života kojima će omogućiti da nastave život i da će to biti eto njegova djeca na taj način i da je to utjeha njegova i da je to način da njegov sin živi u njegovom srcu i sjećanju kao pravi heroj. To je mene i na sve nas ostavilo najveći utisak i zaista od tada do sada, do dan danas mislim da nikad to zaboraviti neću i da je to ono što je mene opredijelilo da tu priču širim među svojom porodicom, među svojim okruženjem i kao majka i kao sestra i kao poslanica tamo gdje jesam.

Prema tome, preporuka vama jeste da u toj kampanji, potpuno se slažem i sa poslanicom Bošnjak, dovedemo sve one koji mogu da pričaju na pravi način, koji su iskusili ovakva iskustva da kažu i dokažu građanima šta to znači. Da se nađemo svi mi, bez obzira koje partijske opredjeljenosti bili, na čijom smo, jesmo strani jer je ovo prava humana priča i mislim da će naši građani to tako prihvatiti. Crnogorcima ne treba davati impute da budu hrabri, oni sami treba da budu sigurni da jeste ovo. Prema tome kampanja, to je najvažnija stvar uz implementaciju zakona, naravno podrška da imate kompletnu institucionalnu i tehnološku podršku za sve ovo. Naravno mi

smo tu da pratimo sve to kako će se dalje odvijati i u poslaničkim klupama odreagujemo na način koji možemo. Hvala najljepše.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 15:59:13)

Hvala. Na Vaše izlaganje komentar ima kolega Radunović.
Izvolite poslaniče Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (21.10.19 15:59:19)

Hvala predsjedavajući.

Samo da ne ostanem nedorečen, da neko ne pomisli da na neki način stvaramo otpor ovoj humanitarnoj aktivnosti. Samo obrnuto, ne bih volio da dođe do nekih zloupotreba, mi smo ovdje kao poslanici posljednji filter prije nego se neki zakon usvoji dužni smo da povedemo računa o nekim aspektima koji možda nisu toliko popularni. Nažalost, znate svi, neko će to da prizna neko ne, živimo i u čudnim vremenima, a bogami i u državi u kojoj je apsolutno svašta moguće. Da sad ne nabrajam što se dešava zadnjih par godina u sistemu crnogorskom i pravosudnom i tužilačkom. Razno razna iznenađenja imamo, između ostalog svi ćete se sjetiti da je i KBC bio poprište jednog od najbizarnijih zločina u istoriji Crne Gore kada je čovjek ubijen ispred Hitne pomoći u kolicima i nikad nije uhvaćeno ko je to uradio navodno, tako da razumijete zbog čega se ovako kao predstavnici građana brinemo.

Ali, da iskoristim priliku, kad sam se već javio i kad imam ovih minut i po i da iskoristim prisustvo ministra i njegove saradnice i da onako javno vas zamolim da više bez ikakvog odugovlačenja i bez ikakvih hvatanja krivina po bilo kom osnovu vratite Kosovku djevojku u Urgentni centar. Tamo je stajala od 1975. godine, poklonjena od strane Crvenog krsta Jugoslavije i 44 godine je motivisala ljude koji rade u Urgentnom centru i u toj bolnici na humanost i na požrtvovanje. I zaista evo dvije ili tri godine je prošlo navodno dok se restaurirala i već pola godine leži negdje u Kliničkom centru. Novinari koji pokušavaju da dobiju informaciju šta se dešava ne mogu da dobiju ni jednu informaciju iz Kliničko bolničkog centra, niti od menadžmenta. Zato ja koristim ovu priliku da vas javno pozovem da se ona vrati, molim i doktorku Miranović da to isprati kao saradnica, da podsjeti ministra ako on zaboravi. Mislim da se šalje jedna užasna poruka ukoliko ne želite da vratite iz nekih ne daj bože političkih ili kakvih ne znam razloga nacionalističkih, šovinističkih, bilo kakvih. To bi zaista bilo strašno. Ja ne vidim drugi razlog ni jedan, jer pola godine već čeka tamo, plaćena je restauracija, čak smo mi iz Demokratskog fronta se ponudili da platimo pošto navodno KBC nije imao novca. Unaprijed vam zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 16:02:18)

Nastavljamo sa učešćem u raspravu. Kolega Neđeljko Rudović i nek se pripremi zadnji govornik Andrija Nikolić.

Poslaniče Rudović izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (21.10.19 16:02:31)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo,

Ja ću podržati svaki zakon za koji smatram da će pomoći svima nama, svim građanima Crne Gore koji se, svi se možemo naći u situaciji koje će se direktno ticati ovaj ili slični zakoni. Ono što želim da pitam predstavnike Ministarstva zdravlja - da li ste sigurni da ste dobro procijenili da je ovo taj optimalan model zakona, jer je ovakav predlog bio na snazi, vrlo sličan. Vaš

prethodnik je predlagao izmjene zakona kojim je bilo predviđeno da su svi pretpostavljeni donatori, onda se ispostavilo da je Vlada pogriješila u procjeni i da taj model nije doprinio povećanju broja donora, odnosno da se ništa nije promijenilo na bolje. Sada se na neki način vraćamo na stari model i sve je u redu ako mislite i ako ste sigurni da je ovo pravi model.

Želim da vas pitam na koji način mislite da spriječite moguće zloupotrebe. Prije pet godina 2013. godine u Njemačkoj je mijenjan ovaj zakon zato što se ispostavilo da zbog nemarnosti službi koje su se bavile nadzorom nad sprovođenjem zakona o presađivanju organa u svrhu liječenja, da su oni morali da pojačavaju mjere nadzora i da mijenjaju zakon. Kako ste vi, gospodine ministre, planirali da spriječite ove zloupotrebe i da li možemo da vam vjerujemo Vama i Vašem timu s obzirom da je bilo dosta lutanja. To je ono što mene brine. Ja bih volio da možete da imate odmah odgovor na ovo pitanje i da imate recept za nesmetano sprovođenje ovog zakona i za povećanje broja donora. Moramo svi biti svjesni ako ne usvojimo ovakav zakon onda će oni koji imaju više, oni sa dubljim džepom biti u povoljnijoj situaciji u odnosu na sve ostale građane Crne Gore. Naš cilj treba da bude da svi imamo jednak pristup u ovakvim situacijama.

Kako ćete spriječiti da neko ko ima uticaj u društvu, u politici, u svijetu finansija itd. bude privilegovan u odnosu na nekog drugog koji je uslovno rečeno običan građanin Crne Gore. Da li će te procedure, gospodine ministre, biti transparentne, da li ćemo svi imati uvid u to kako je tekla procedura u određenim konkretnim slučajevima i da li je u takvim situacijama, to je ono što mene najviše brine, da li je u takvim situacijama sve sprovedeno na korektan i pravičan način. Mislim, pošto to nije tema zakona, to je tema podzakonskih akata, raznih pravilnika, odluka, itd. ja mislim da je to čak i važnije od ovoga što piše u zakonu.

Znam za situaciju, svi znamo ko god je pratio medije, svi znamo za situaciju iz 2013. godine kada je jedna humana osoba iz Bara prije toga potpisujući donorsku karticu, poslije svoje tragične smrti spasila tri života. Čini mi se 2015. godine isto tako znamo za situaciju kad je naš sugrađanin iz Berana, poslije iste situacije dakle donirao i srce i jetru i bubrege i mislim da je spasio četiri života ili pomogao da se spasi četiri života. I niko ne može sporiti da ovaj zakon treba usvojiti. Sticajem okolnosti znam za osobu iz mog okruženja koja čeka transplantaciju od koje će mu zavisiti život, ne samo kvalitet života nego i život i znam sa kakvom strepnjom taj čovjek živi. Zato ću glasati za ovaj zakon, ali vas molim da ne dozvolimo svi zajedno da on bude u određenim situacijama, tipičnim za Crnu Goru, zloupotrijebljen. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 16:08:01)

Hvala, poslaniče Rudoviću.
Izvolite ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 16:08:10)

Zahvaljujem na pitanju.

Već sam dao odgovor na to Vaše pitanje prethodnom kolegi jer je imao nedoumicu. Ali, evo ponoviću zbog građana, Vi ste bili van sale. Dakle, da bi neko dobio jedan organ od donora treba da se urade prije toga pred transplantacione pretrage. To je skup mjera i aktivnosti zasnovanih na medicinskoj nauci, na doktrini, na dokazima da bi dva organa bila kompatibilna onoga ko donira organ i onoga ko prima organ i tu nema nikakve skrivene, što bi rekli političari, agende. To je jedna transparenta procedura, taj proces traje dugo i to su te medicinske procedure, ko se bavi medicinom zna o čemu pričam. Da i tu dilemu konačno skinemo s dnevnog reda, ti procesi su jako transparentni i jako vidljivi.

Da li smo spremni da i da li smo dobro procijenili da li je ovo dobro rješenje zakonsko? Kakav god zakon donijeli, kakvu god uporednu praksu primjenjivali u našoj zakonodavnoj regulativi, on neće biti primjenjiv ako mi nemamo dobru implementacionu osnovu, a to znači ako građani Crne Gore ne prihvate to na pravi način. Evo danas smo čuli mnogo komentara i ja se zahvaljujem svima koji su učestvovali u diskusijama koji su dali puni doprinos i podršku primjeni ovog zakona. To je jedan dokaz da je ovaj zakon dobro pripremljen. I drugo, zahvaljujem se i

onima koji su dali određene sugestije. Evo, imam ispred sebe nacrt pravilnika kao podzakonskog akta koji smo mi već uradili za implementaciju ovog zakona koji slijedi. Dakle, sve ono što smo čuli danas, što je zaista prihvatljivo i biće moguće ugrađeno u pravilnik i ostala podzakonska akta, biće implementirano, dakle spremno dočekujemo svu ovu aktivnost koja slijedi nakon usvajanja, ako zakon bude usvojen u Parlamentu.

Dakle, koristim priliku da pozovem sve vas, naravno i sve građane u Crnoj Gori, da zajedno nakon implementacije zakona, damo primjer građanima svojim činom, potpisivanjem donorske kartice i na taj način otpočnemo jaku implementaciju onoga što smo sve pripremili. Spremno dočekujemo sve ove aktivnosti, pripremili smo, ne marketing aktivnosti, to ne možemo nazvati marketing aktivnostima, nego sve aktivnosti koje slijede na punom implementaciji ovog zakona. Mislim da je to jako dobro urađeno od jednog dobrog profesionalnog tima ljudi u Ministarstvu zdravlja koji se bave tim mjesecima unazad. Znači ozbiljno smo pristupili ovom zakonu, ne želeći da išta prepuštimo slučaju. Opet kažem, sve zavisi od nas pojedinačno i generalno kao svih građana Crne Gore da li želimo da se ovo implementira i da li želi da ovo uspije na način što dajući svoj organ spašavamo život drugome. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (21.10.19 16:11:24)

Hvala ministre Hrapović.

Poslaniče Rudović, Vaše pravo odgovora na komentar.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (21.10.19 16:11:30)

Hvala Vam gospodine Hrapoviću.

Ne postoji čovjek ni u ovoj sali niti iole dobronamjeran čovjek van ove sale koji može glasati protiv ovakvih rješenja.

Ono što sam vas pitao, neću sada ponovo tražiti odgovor, samo ću reći da mislim da bi bilo jako dobro da procedure koje se odnose na buduće slučajeve transplantacije u ovakvim situacijama koje reguliše ovaj zakon budu vrlo transparentne. To je ono što vjerujem da je i vaš interes. Interes je javnosti, vjerujem da je i vaš interes, jer niko ne želi da bilo kada dođe u situaciju da na njega padne sumnja da je neko preko reda postao korisnik ovog zakona, to je mislim vrlo važno. Drago mi je da ste svjesni svoje odgovornosti u tom pogledu i želim vam da ova procedura koju ćete propisati bude uspješna i vjerujem, evo vidim da potvrđujete, vjerujem da će biti transparentna. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 16:12:56)

Zahvaljujem se Neđeljku Rudoviću.

Dajem riječ posljednjem prijavljenom diskutantu poslaniku Andriji Nikoliću, izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (21.10.19 16:13:08)

Hvala Vam poštovani potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani ministre sa saradnicima,

Evo nekako sam se nadao da će makar ova tema danas suspendovati dnevnu politiku, ali nažalost moje nade nijesu ispunjene i nijesu sulišene, pa se često govorilo o tome da li je Crna Gora humana država ili ne. Crna Gora jeste i stara i humana država koja je više puta patila dokazujući svoju humanost. Jednom početkom XX vijeka kada je živim zidom, svojim ljudima i svojim odanim građanima pravila štit svojoj saveznici iz rata praveći joj na taj način odstupnicu kako bi se njena vojska bezbjedno evakuisala na drugu teritoriju. Takođe, krajem 1990-ih odnosno početkom 90-ih godina primajući izbjeglice iz ratom pogođene Bosne i Hercegovine i krajem 90-ih

godina primajući više od 150.000 izbjeglica iz Kosova. Dakle, ako to nijesu dokazi koji na najvolji način ilustruju humanost jedne države i jednog naroda onda svaka druga priča ne zasluđuje da bude pokrenuta u ovom visokom i uvaženom domu makar se radilo i o jednom prijedlogu zakona kojim treba da se utvrdi uzimanje i presađivanje ljudskih organa u svrhu liječenja. Dakle, u genetskom kodu Crnogoraca i svih građana u Crnoj Gori je mentalitetski urezano da budu humani. I ovdje nije problem u tome, problem je čini mi se više i to treba da bude primarni zadatak i Ministarstva i ljudi koji su dio te kampanje da jednom pozitivnom propagandom utiču na građane Crne Gore i da jačaju njihovu svijest.

Jedan od najpozitivnijih primjera u tom smislu može da bude Španija. To je zemlja koja je 1986. godine postala članica Evropske unije, jedna stara, pomalo rigidna, većinski katolička zemlja, veoma konzervativna koja je zahvaljujući jednoj snažnoj kampanji od zemlje koja je imala najmanje donacija po broju stanovnika, danas u evropskom vrhu. Postigla je zapažene rezultate uključujući i katoličku crkvu i kralja Huana Karlosa i recimo Huliya Inglesijasa kao pjevača, pa sve do nekih propagandnih projekata, uključujući onaj čuveni poznati film Pedra Almodovar "Sve o mojoj majci", gdje se na najbolji način vrši jedna pritisak na svijest građana o potrebi da budu dio jednog humanog projekta.

Istovremeno u Evropi i u svijetu postoji princip uzimanja organa sa mrtvog lica koje se rješava na dva načina. Rješava se po principu za i protiv. Prvi princip podrazumijeva da onaj ko pristaje da bude donator, uzima donatorsku karticu. Svi koji je nijesu uzeli ne mogu biti u tom postupku i tu su neke od vodećih zemalja evropske demokratije. Istovremeno stare demokratije Evrope ugradile su se i u ovaj drugi princip, to je princip protiv, gdje se podrazumijeva da oni koji su protiv toga da budu dio ovog projekta takođe se upisuju u jedan registar, a da svi koji se nijesu upisali po istom principu su pripravnici da budu dio ovog projekta. Italija je takođe kao jedna od zemalja stare Evrope napravila poekat i program početkom 2000. godine za svoje građane da li su za i protiv, gdje su svi građani po tom sistemu koji su primijenili bili prinuđeni da se izjasne. Oni koji se nijesu izjasnili smatrano je da su pristali dobrovoljno da budu dio ovog projekta, čak je učešće uzeo i poglavar, u tom vremenu, Rimokatoličke crkve Jovan Pavle II.

Dakle, i još jedna stvar koja mi se čini jako važna za ovu diskusiju i tu ću naravno na kraju imati jedno pitanje za ministra. Odnosi se na okolnost da država zbog intervencije u oblasti zdravstva povodom liječenja ima ozbiljne gubitke u desetinama miliona eura koji mogu biti nadoknađeni na način da ova primjena zakona zaživi u ovom sistemu. U tom smislu kažite mi koliko recimo košta liječenje u postupku dijalize državu Crnu Goru na godišnjem nivou. To je jedno pitanje. I drugo pitanje - koliko u ovom trenutku, ukoliko imate taj podatak, ljudi čeka na donaciju organa u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 16:18:25)

Zahvaljujem se poslaniku Nikoliću.

Zahvaljujem se svim diskutantima.

Razumio sam da gospodin Hrapović i njegovi saradnici žele završnu riječ. Izvolite. Ko želi od vas? Izvolite.

VESNA MIRANOVIĆ (21.10.19 16:18:52)

Uvaženi potpredsjedniče Skupštine, uvaženi poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Prije svega želim da vam se zahvalim na svim pitanjima koje ste postavili, komentarima koje ste dali, smatrajući ih krajnje dobronamjernim zato što ste iskazali strah upravo u onim segmentima gdje smo i mi bili uplašeni. Tako da smatram da i primjedbe koje su se čule, predstavljaju u stvari pravi početak za rušenje mitova koji upravo treba da počne u ovom visokom domu i da nastavi u svakodnevnom životu.

Predlog izmjene Zakona o uzimanju i presađivanju organa u svrhu liječenja koji je danas pred vama za odlučivanje omogućio da osoba koja je punoljetna, pravno sposobna i sposobna za

rasuđivanje može da donese odluku o sudbini sopstvenih organa nezavisno od volje svoje porodice. Tako staje rame uz rame sa onima kojima je omogućeno postojećim zakonskim rješenjem da zaživotno odluče da ni pod kojim uslovima ne žele da doniraju organe u slučaju moždane smrti, da porodica nema pravo da ospori njihovu volju ili sa onim porodicama koje mogu donijeti umjesto sebi bliske osobe koja je doživljena moždanu smrt odluku da ne pristaju na donaciju organa i pored pretpostavljene saglasnosti koja znači da smo svi donori, osim ako porodica ne odluči drugačije.

Samo dvije porodice su od 2012. godine donijele odluku na koju mogu biti ponosne, dok za 45 pacijenata koji su proglašeni moždano mrtvim porodica nije dala pristanak za transplantaciju organa. Zvuči paradoksalno da ne želimo da damo na raspolaganje organe nama drage osobe koja je u stanju moždane smrti, a imamo velika očekivanja od drugih kada je nama bliska osoba u stanju potrebe za organom. Da bismo donijeli pravu odluku i zaživotno preuzeli donorsku karticu, moramo uvijek pomisliti na one čiji život teče u ciklusima između dvije hemodijalize, ili pogleda uprtog u listu čekanja koja jeste transparentna, ali se na njoj ništa ne dešava. Moramo naći način da pomognemo onima koje je bolest naučila da život nije moguće kontrolisati u potpunosti, one koji putuju samo na kratkim destinacijama i odlažu brak, rađanje, učenje, rad za neka druga bolja vremena. Treba uvijek u svijesti gajiti pozitivne primjere, sjetiti se rođaka, prijatelja, poznanika kome je transplantiran organ i koji živi istim ritmom kao što je to bilo prije pojave bolesti. Suština čuda transplantacije leži upravo u tome da onaj ko je mrtav dijelom svoga tijela obnavlja život druge osobe. Ova transformacija života koja se desi je jedno od najvećih dostignuća savremene medicine. Akt doniranja ima duboko značenje za osobu koja se odluči da bude donor i iz osnova mijenja njegov odnos prema životu zato što njegova odluka utiče i na život druge osobe, osobe u stanju potrebe koju može da spasi, ali utiče i na porodice onoga ko daje organ i ko organ prima. Porodica koja je izgubila donora organa suočava se sa osjećajem tragedije koju smrt donosi, ali i s činjenicom obnavljanja života mnogih kojima su organi potrebni, što ublažava osjećaj tuge.

Upravo ovaj krug nevjerovatnog poklanjanja života može presudno uticati na druge ljude da razmotre mogućnost da postanu donori. Zato, o donaciji organa ne treba razmišljati na način da spašavaš život potpunom strancu već da potpuni stranac omogućava da dio tebe i dalje bude živ. Činjenica je da jedna moždano mrtva osoba može potencijalno spasiti osam osoba. Dva plućna krila, srce, dva bubrega, jetra ili dio nje, pankreas, crijevo, ako uzmemo u obzir i rožnjaču, srčane zaliske, kosti, kožu, mišiće, krvne sudove i ligamente onda se dramatično poboljšava kvalitet života za 50 pacijenata. Kako je onda moguće da svake godine u Americi, recimo, 7.000 ljudi na listama čekanja na transplantaciju organa umre što je ekvivalentno padu 13 najvećih aviona bez preživjelih. Zašto je tako teško uticati na svijest ljudi kada su donacije organa u pitanju, rušiti mitove i barijere, zablude i predrasude, pogrešna ubjeđenja i praznovjerice. Vjerovatno zato što na tom putu ne postoje prečice već pobjeđuje samo upornost, posvećenost i dosljednost koja često izostaje. Najjače oružje je svakako edukacija javnosti i kampanja koja će imati za cilj olakšano donošenje odluka pojedinaca da postanu donori organa.

Razmišljanje o donaciji organa povezuje se često sa razmišljanjem o smrti, što kod jednog broja ljudi stvara neprijatno osjećanje, zaboravljajući pritom da zdravlje nije nepresušni izvor tjelesnog i duševnog blagostanja već ograničeni resurs sa često nepredvidivim ishodom i suočavanjem s činjenicom da smo nekoliko puta češće u prilici da nam treba organ nego da organ damo. Naravno, svi smo podložni razvoju bolesti, bez obzira na vjeru, naciju, boju kožu, političko opredjeljenje, materijalni status. Nažalost, ni socijalne prilike nam ne idu u korist. Živimo u svijetu gdje su lične slobode najcjenjenije društveno dostignuće, što za rezultat ima nedostatak empatije, kolektivne požrtvovanosti i bezrezervne podrške. Antiteza ovakve socijalne stvarnosti je ponuda čistog altruizma kao humanog čina koji ispunjava srce i oplemenjuje dušu nešto manje od rođenja djeteta.

Zato, pozivamo na preuzimanje donorske kartice kao očigledni akt dobročinstva, čovjekoljublja i nesebičnosti koji se temelji na tradicionalnim vrijednostima koje baštine ljudi ovih prostora. Pozivamo vas da zajedno uživamo u čudu koje donosi donacija organa, da budemo ponosni na sebe same i jedni na druge, da zaboravimo na ideološke razlike, politička neslaganja i pružimo podršku onima kojima je pomoć potrebna usvajanjem izmjena Zakona koji je danas na dnevnom redu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 16:25:41)

Zahvaljujem generalnoj direktorici Direktorata za kontrolu i kvalitet zdravstvene zaštite Vesni Miranović.

Poslanik Andrija Nikolić imao je neka pitanja.

Sada dajem završnu riječ ministru Hrapoviću. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 16:25:58)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Samo kratko da dam odgovore na postavljena pitanja.

Trenutno 34 odrasla pacijenta čekaju na proces transplantacije, a troškovi godišnje na nivou države Crne Gore su oko 700.000 eura, od toga je 250.000 eura lijekova koji se koriste za hemodijalizu pacijenata, a 450.000 eura samo liječenje, usluge i ostale propratne aktivnosti koje su kao zaokružena cjelina neophodne da bi se uspješno pacijent dijalizirao tokom jedne godine. Dakle, 700.000 eura na nivou godine.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 16:26:43)

Uvaženi ministre, uvaženi članovi vašeg tima, uvaženi poslanici, na ovaj način smo završili raspravu o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju. Ovlašćeni predstavnici Vlade su, takođe, Kenan Hrapović, ministar zdravlja i Slađana Pavlović, generalna direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa. Izvjestioci odbora su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Nedžad Drešević, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li ministar ili neko od njegovih saradnika želi dati dopunsko obrazloženje?

Ministar Hrapović. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 16:27:38)

Uvaženi potpredsjedniče, poštovani poslanici,

Danas je pred nama još jedan zakon, a to je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju**. Ovo je jedan od krucijalnih zakona u oblasti zdravstva budući da uređuje prava i ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja, ugovaranje zdravstvene zaštite sa davaocima zdravstvenih usluga, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja. Kratko bih vas upoznao s ključnim izmjenama zakona.

Zakon će se ubuduće zvati Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju s obzirom da se brišu odredbe koje se odnose na dopunsko zdravstveno osiguranje koje datiraju još iz 2012. godine. Ovakvoj izmjeni je prethodila priprema analize opravdanosti sprovođenja i ostvarivanja prava iz dopunskog zdravstvenog osiguranja koju su pripremili Ministarstvo zdravlja, Fond za zdravstveno osiguranje i Agencija za nadzor osiguranja. Analiza je ukazala na otežane ekonomske mogućnosti i nezainteresovanost građana za ovaj oblik zdravstvenog osiguranja. Ukidanje dopunskog osiguranja uslovalo je preciznije zakononsko uređivanje instituta participacije. Ovim zakonom su definisane kategorije osiguranih lica koje učestvuju u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite, odnosno koje plaćaju participaciju, a sam spisak zdravstvenih usluga i iznos participacije, kao i način plaćanja propisaće Vlada Crne Gore posebnom odlukom. Naglašavam da kategorije osiguranih lica koje su oslobođene plaćanja participacije ostaju iste i u novom

zakonskom rješenju.

Ono što je svakako privuklo najviše pažnje tokom javne rasprave jesu izmjene zakona u cilju sprečavanja zloupotrebe u ostvarivanju prava na privremenu spriječenost za rad, odnosno bolovanja. Drago nam je da je više subjekata konstatovalo namjeru Ministarstva zdravlja da se suzbiju eventualne zloupotrebe bolovanja. Uvažili smo stav dijela privrede, ali i Fonda za zdravstveno osiguranje da izabrani doktor utvrđuje privremenu spriječenost za rad do 30 dana umjesto 15 dana kako predviđa važeći zakon. Nakon 30 dana privremenu spriječenost će utvrđivati nadležna ljekarska komisija. Kako je izabrani doktor neko ko u kontinuitetu prati pacijenta, odnosno ima jasnu sliku o njegovom zdravstvenom stanju, te uvažavajući činjenicu da pojedine dijagnostičke procedure ne mogu biti gotove u roku od 15 dana, Ministarstvo je prihvatilo navedeni predlog i dalo mandat izabranom doktoru da utvrđuje privremenu spriječenost za rad do 30 dana. Sve ovo je u duhu reforme primarne zdravstvene zaštite, odnosno jačanja pozicije, ali i odgovornosti izabranog doktora.

S druge strane, u slučaju zloupotrebe tog ovlašćenja, odnosno nepravilnog i nedokumentovanog utvrđivanja činjenica za ostvarivanje prava na privremenu spriječenost za rad, pored ranije definisane ocjene tog prestupa kao teže povrede radne obaveze, uvedene su i novčane kazne za izabranog doktora, članove komisija, zdravstvenu ustanovu i direktora zdravstvene ustanove. Briga o posebno osjetljivim kategorijama stanovništva i njihovim porodicama je nešto što smo i kroz ovaj zakon željeli dodatno unaprijediti. Tako će se ubuduće umjesto dosadašnjih 70% naknade zarade refundirati u stoprocentnom iznosu naknade zarade za lica čija su djeca oboljela od malignih bolesti, odnosno sada će roditeljima biti refundirana cjelokupna naknada zarade kada po ovom osnovu budu koristili bolovanje. Takođe, želim naglasiti da će se ubuduće osiguranom licu koje je oboljelo od malignih bolesti i osiguranom licu koje ima oštećenje mišića, neuromišićne bolesti ili plegični sindrom odobravati pratilac prilikom liječenja u inostranstvo o trošku države, što do sada nije bio slučaj.

Izmjenama zakona dodatno je precizirano pravo na postupak medicinski potpomognute oplodnje o troškovu države. Naime, definisali smo da se medicinski potpomognuta oplodnja može sprovesti o trošku države ukoliko je jedan od bračnih, odnosno vanbračnih supružnika crnogorski državljanin. Ovom rješenju pristupili smo usljed povećanog broja zahtjeva za postupak vantjelesne oplodnje od strane lica koja nisu crnogorski državljani, a prijavljeni su na zdravstveno osiguranje na osnovu rada u Crnoj Gori. Prema podacima Fonda, značajno je porastao broj zahtjeva za postupak medicinski potpomognute oplodnje ovih lica, pa je tokom 2017. godine 41 žena koja nije državljanka naše zemlje prošla postupak vantjelesne oplodnje dok je prošle godine taj broj gotovo udvostručen, odnosno 73. Zakonom se vrši usklađivanje odredbi sa novim Zakonom o državnoj upravi, kao i zakonima iz oblasti rada, penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca.

Na kraju, pristigao je veliki broj komentara i sugestija kako od strane privrednih subjekata tako i od strane nevladinih organizacija, ali i državnih institucija. Značajan broj komentara, posebno privrednika je uvršten u tekst Predloga zakona. Takođe, u jednoj konstruktivnoj raspravi sa socijalnim partnerima kroz Socijalni savjet smo dodatno unaprijedili tekst Predloga zakona nakon čega je ovaj zakon i zvanično dobio pozitivno mišljenje Socijalnog savjeta. Ostajem u nadi da će ovaj dom dati pozitivno mišljenje i na ovo zakonsko rješenje i da će biti usvojen na dobrobit svih građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 16:33:15)

Hvala, ministre, na uvodnom izlaganju vezanom za Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Imamo četiri, pet prijavljenih kolega poslanika da govore u ime klubova. To su: Suad Numanović, Branko Radulović, Boris Mugoša i Anka Vukićević. Plan je da, kada završimo ova izlaganja, nastavimo rad sutra jer imamo desetak prijavljenih poslanika što ne bismo mogli da završimo do 17.00 časova.

Dajem riječ Suadu Numanoviću.

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicom,

Kao što ste i rekli, pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju koji će se, kada se usvoji, a siguran sam da ćemo ga usvojiti u ovom Parlamentu, zvati Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju.

U susret današnjoj sjednici, tokom prošle nedjelje, parlamentarna delegacija na čelu sa predsjednikom Parlamenta bila je na zasijedanju Interparlamentarne unije koja je održana u Beogradu. Jedna od glavnih tema jeste bilo upravo zdravstveno osiguranje i usvajanje Rezolucije o univerzalnom zdravstvenom osiguranju.

Želim sve nas da podsjetim, kada govorimo o našem sistemu i našem zdravstvenom osiguranju, da ova rezolucija podrazumijeva neke stvari koje su iz našeg ugla veoma daleko, podrazumijeva se jedna otežana mogućnost velikog broja građana da nemaju zdravstveno osiguranje, nemaju ni u obimu ni u kvalitetu onako kako to dobijaju građani Crne Gore. Ona se, prije svega, zasniva na obećanju da ono što je zapisano u toj Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima, a to je zdravlje i dobro stanje za sve stanovnike svijeta je put da uz dobru volju svih i posvećenost svih građana ovog svijeta ona može da postane i realnost. Rezolucija je način da se dodatno obavežemo da ciljevi održivog razvoja mogu biti ostvareni za sve zemlje i za sve njihove stanovnike.

Ono što je obećano ovom rezolucijom je najmanje što mi kao građani Crne Gore možemo da učinimo prihvatajući tu rezoluciju, posebno iz ugla ako imamo jednu činjenicu na koju smo se u rezoluciji podsjetili, da polovina svjetske populacije i dalje nema pristup neophodnim zdravstvenim uslugama, a da je sto miliona ljudi svake godine otjerano u ekstremno siromaštvo zbog troškova zdravstvene zaštite. Kao čovjek i kao parlamentarac smatram da je ovo nedopustivo. Stoga je naša odgovornost velika kroz usvajanje i ovog našeg zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju. Naša je dužnost svakako da osiguramo da nijedan građanin ne bude zaboravljen da uklanjamo barijere tamo gdje ne treba da ih bude i da posebno štitimo ranjive i marginalizovane zajednice.

Želim da podsjetim da Crna Gora svoju zdravstvenu zaštitu sprovodi na načelima sveobuhvatnosti, kontinuiranosti, dostupnosti, cjelovitog i specijalizovanog pristupa zdravstvenoj zaštiti, kao i na načelu stalnog unapređenja kvaliteta zdravstvene zaštite. Istrajno promoviramo koncept zdravlja za sve i jednakost u dostupnosti iste. Po Ustavu svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu, a posebno osjetljive kategorije kao što su djeca, trudnice, stara lica, lica s invaliditetom i na to imaju pravo iz javnih prihoda.

Ministar nas je, u kratkim crtama, upoznao koje su to glavne izmjene. Hrabri činjenica da je prije donošenja i usvajanja ovog predloga zakona predloženo da se ukine dopunsko zdravstveno osiguranje, hrabri činjenica da je urađena kvalitetna analiza koja je potvrdila opravdanost ukidanja tog dopunskog zdravstvenog osiguranja. Takođe, kod participacije su jasno definisane kategorije osiguranih lica koja učestvuju u troškovima korišćenja zdravstvene zaštite tj. lica koja plaćaju participaciju, a spisak zdravstvenih usluga i uzrok participacije, kao i način plaćanja propisuje Vlada svojom posebnom odlukom. Posebno pozitivan stav jeste ono što je rečeno da se na dopunsko zdravstveno osiguranje mogu osigurati lica kod obaveznog zdravstvenog osiguranja i to na iznos samo od 20% cijene zdravstvene usluge, a 80% cijene pokriva obavezno zdravstveno osiguranje i prosto nema potrebe za pitanje da li nam treba ili ne ovo dopunsko zdravstveno osiguranje.

Ovdje treba govoriti o ovoj privremenoj spriječenosti, da ne dođe do zloupotrebe. Ovo jeste jedan institut koji će ohrabriti porodičnog ljekara, jeste dodatna obaveza, ali će osnažiti institut tog porodičnog ljekara koji najbolje poznaje svakog pacijenta, pa i na taj način daje dobar instrument da vodi računa i o tome kada i u kojim situacijama može da dobije bolovanje do 30 dana umjesto 15 dana kako je to bilo do sada.

Takođe, ono što treba pohvaliti jeste činjenica da refundacija dosadašnjih 70% naknade zarade za lica čija su djeca, na žalost, oboljela od malignih bolesti će se sada refundirati 100% i to je prosto jedna briga o toj kategoriji. Ovdje je govoreno o postupku medicinske potpomognute

oplodnje o trošku države. Precizira se da državljani Crne Gore imaju to pravo jer mi imamo i zakon koji je pred nama i o kojem ćemo u narednom periodu raspravljati, nadam se i usvojiti. Zbog toga, siguran sam da će ovim izmjenama ovo biti sasvim dovoljni argumenti da predloženi zakon o budućem obaveznom zdravstvenom osiguranju ovaj parlament i usvoji. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 16:40:30)

Zahvaljujem predsjedniku Odbora gospodinu Suadu Numanoviću.
Dajem riječ poslaniku Branku Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (21.10.19 16:40:40)

Hvala, potpredsjedniče.

Prvo da se, građani Crne Gore, zahvalim koleginicama kojima je ovaj sveti poziv njihovo životno opredjeljenje koje bi sa pravom trebale da daju uvodno izlaganje. Ja ću s jednog aspekta koji je multidisciplinarni to pokušati da uradim. Pokušaću, takođe, da se distanciram od nečega ličnog. Jer, medicina je ukorijenjena u mojoj famelji, jedan od najboljih izdanaka moje famelje su ljekari, jedan od najboljih đaka, sve što smo mogli da imamo dali smo za medicinu, a mogli smo da damo. Kada sam rekao dali smo, mogli smo da damo, na Zapadu, a i svuđe, kod nas je to pitanje ljudsko, ali na Zapadu je pitanje i tržišta jer na Zapadu, posebno Americi jedna godina košta 100.000 dolara na eminentnom fakultetu. Na tom fakultetu treba da budu, kao moja Ljiki, jedan od najboljih đaka titogradske Gimnazije. Znam koliko je sijedih dobila ona dok je završila beogradsku medicinu, što je žrtvovala u životu, da bi danas bila to što jeste, zbog mnogih građana Crne Gore se ne poznaje zbog ovoga što pričam nego zbog moje Ljike i to ću da kažem.

Ta moja Ljiki ima kredit, gospodo, od 140 hiljada eura da bi kupila svoj stan, jer neće od tate i od majke, nego hoće svoj stan i zato što je svoja. Ide svaki mjesec ili svaki drugi mjesec na svjetski kongres, od Crne Gore ni krompir. Svjetski kongres da bi držala predavanja, to su Ljiki i drugi Ljiki u Kliničkom centru Crne Gore, na desetine ih ima. Od 40 do 50 godina. Ponosan sam na to, što i neke moje kolegince iz ovog kluba DF-a, takođe se za njih tako priča. Imati 660 - 700 eura, imati sijedu kosu i danas ne glasati da ti najbolji izdanci Crne Gore ne odu i zbog kojih je održana medicinska zaštita u Crnoj Gori, ne zbog čega drugo, zajedno sa medicinskim sestrama koje su nabildovane. Zna li gospodo zašto su medicinske sestre nabildovane? Zato što nose nepokretnog pacijenta koji ima do 80 do 100 kila. One imaju 300 - 400 eura. Tako mi bog pomogao, završi tu svoju ličnu priču, ima stan koji gleda unutrašnjosti, naš stan koji gleda unutrašnjosti zgrade. Ljiki mi je rekla da je medicinska sestra koja je radila kod nje pošla u penziju i prevrće kontejner. To je Crna Gora.

Sad gospodo iz te priče kad mi neko reče da neki ljekar uzima pare pljunuo bih ga, jer znam što su većina ljekara. Većina ljekara, kad sam bio prije neku noć, kad mi je otišla na simpozijum, kongres u Beču, bio sam kod interniste, strašna devojka, gospođa od 40 i kusur godina u Urgentnom bloku, bio sam zbog nekih problema tamo, nije ni važno, i kad mi je ispričala svoju životnu priču vidio sam Ljiki broj dva ili deset. Tako, gospodo, kad pričate o ljekarima i o medicini skinite kapu. Građani Crne Gore znam kad je bol nepodnošljiva, boli mozak u glavi, znajte da ne možete uvijek i zbog sebe i zbog sistema i zbog bolesti i zbog preventive i dijagnostike dobiti vrhunsku i automatsku adekvatnu zaštitu. To treba da znate i da ne možete doći odmah na red u onih 10,15, 20, 100 ljekara koji ih je ostalo danas u Crnoj Gori kojima se molim da ne idu. Jedan je bio strašan. Imam problem sa tetivom, mislim da sam još mlad, pa mi ne prati tetivu, kad sam vidio taj momak od 40 godina iz Bijelog Polja je, strašan je. Svako bi poželio, radi 24 sata dnevno.

Gospodine ovo što ste napravili, ministre, to je katastrofa. Vi ste od Bizmarkove metode prešli u neki socijalni metod. Daj Markoviću i vi ostali kažite u Crnoj Gori kakav je budžet. Gospodo, budžet je pukao. Ministre, zato ste Vi rekli hoćemo da povećamo plate, prelazim na moju temu sad, na suštinu teme. Koliko dajte za zdravstvo - 250 miliona. Koliko dajete po glavi stanovnika - 300 - 350. Koliko Hrvati? Duplo ili troduplo. Koliko Slovenci? Četiri puta. Pa ljudi

hoćete li mi reći nešto, može li domaćica napraviti dobro jelo sa ničim? Može li ljekar koji nema uslove za dijagnostiku, Vaša supruga je super ljekar, gdje radi? Nema kompjuter, stari, vi tražite /prekid/ tačno, porađali su nekad porodični lekari. Išao sam kod porodičnih lekara Međedović čini mi se bješe i otac moga druga iz Gimnazije ovako mu kapu skidam, ne zborim po nacionalnosti, kod mene je sve to drugačije. Oni su bili bogovi, sve su znali, sve su mogli. Primarna zaštita kakva je - nula. Ne zbog lekara nego zbog školstva i zbog uslova.

Građani Crne Gore u Kliničkom centru tercijalna zaštita se liječi 52% građana Crne Gore ide direktno, to nema niđe u svijetu. Ovo je neodrživo. Zbog vas umjesto jedan model koji je mogao u tranziciji da postoji i da bude održiv, a to je ovaj iz budžeta da ono što penzioneri daju 120 eura do 150 eura mjesečno za lijekove, a tobož smo lijekove od 15 miliona prije nekoliko godina sad ih plaćamo tri - četiri puta više. Da li smo dostupni do tih lijekova ili su neki ne znam ni kako se Glosarij, pojma nemam, prezirem takve ljude, uzeli pare i zato su nam tri do četiri - pet puta lijekovi skuplji.

Znači, građani Crne Gore, ovo što postoji, pukao je budžet, zdravstvo je u deficiitu, lekari su obespravljeni, medicinske sestre obespravljene, nemaju uslova, gdje je psihijatrijska bolnica, gdje su hiruške operacije gdje treba da postoji potpuni vakum, posebno kod pojedinih operacija, jedni do drugih sanitarni čvorovi, nemaju ti lekari, o čemu pričamo mi. Treba potpuno reforma, trebamo da kažemo, ako nam je svet život građana da nam bude svet, ako su oni u socijalizmu, komunizmu, u Titovom dobu ko je bio gospodin. Bio je gospodin ljekar i bio je gospodin profesor, sudija ne znam, pojma nemam, nisam imao dok nisam ovamo. To su obespravljeni. Pričaću vam, ajde sad pročitajte moju kolumnu prije 12 godina. Zove se, naslov je "Kina, Crna Gora i ja". Završavam sa tim. Treba da mučnemo glavom. Pročitajte prije 12 godina što sam govorio i pričao. Mi treba da promijenimo sve. Nemojmo da pljujemo po zdravstvu, otići će nam i oni koji vrijede nešto. Ti što sad vrijede zahvaljujući sebi nemaju, da ne pričam, mnoge stvari, žrtvovali su sve za medicinu, cijene ih u svijetu. Ništa im ne dajemo. Izigravamo se, prebio bih toga koji diđe, ko je rekao ono puca tamo ili bježe lekare. Banditu jedan, ni to nismo uradili i zaštitili ih, a ne za stanove. Možete li shvatiti da nemaju mogućnost ni krova nad glavom. Ovo je gospodo, priča jednog oca, ovo je gospodo priča jednog korisnika zdravstva u Crnoj Gori.

Gospodine ministre, u pravu ste kad ste rekli ministru finansija, hoćemo da povećamo plate, ali u pravu je i ministar kad je pukao budžet. Mi treba da se okrenemo Crnoj Gori i drugačije da pričamo o svemu tome. Velika priča, mnogo sam se spremio za ovo, cio život sam ja posvetio indirektno ovome. Nema vremena za veliku priču, ali nadam se da sam poslao neke poruke.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (21.10.19 16:52:10)

Dajem riječ poslaniku Borisu Mugoši.

BORIS MUGOŠA (21.10.19 16:52:18)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnikom,

Uvijek kad je na dnevnom redu neki zakonski predlog iz domena zdravstva uvijek se nameće pitanje finansiranja zdravstvene zaštite. Zaista mi jesmo bili djelimično svi zadovoljni činjenicom da je budžetom za ovu godinu da su predviđena bila značajno veća sredstva, ali gledajući procentualno u odnosu na bruto domaći proizvod mi smo i dalje daleko u odnosu prosjek u Evropskoj uniji, a još dalje u odnosu na neke zemlje Zapadne Evrope gdje u pojedinima su ta procentualna izdvajanja duplo veća nego kod nas u Crnoj Gori. Sa jedne strane ono što sam ja uvijek govorio da je glavni izazov, odnosno ključni izazov u oblasti stabilnosti zdravstvenog sistema je ta neravnoteža između prava po osnovu zdravstvenog osiguranja finansijskih sredstava za njihovo ostvarivanje i kapaciteta.

Došlo je do promjena vezano za koncept dopunskog zdravstvenog osiguranja urađena je kvalitetana analiza. Postoje tu određena oprečna mišljenja, ali ako bi se dublje ušlo u tu problematiku vidjećemo svi da preko 2/3 korisnika je i oslobođeno bilo plaćanja tog dopunskog

osiguranja da se postavljalo i pitanje kapaciteta ukoliko neko plaća dopunsko trebao bi da ima određene posebne uslove, posebnu sobu itd. Tako da moramo prihvatiti te rezultate. Čini mi se da je i ovo dobro vrijeme da preciznije uredimo institut participacije i da kroz to preciznije uređenje instituta participacije djelimično nadoknadimo nešto što smo mislili da ćemo moći kroz dopunsko zdravstveno osiguranje.

Mi smo kao nadležni skupštinski odbor bili u posjeti jednoj od zemalja regiona koja je sad članica Evropske unije i tada su nam rekali da oni imaju dopunsko zdravstveno osiguranje, ali imali smo jedan dosta simpatičan razgovor sa jednom građankom te zemlje koja kaže ja 30 do 40 eura mjesečno plaćam, ali ne znam što dobijam za to dopunsko zdravstveno osiguranje, ali sa druge strane država dobija određena ne tako mala sredstva. Tako da u tom smislu podrška koja je posljedica analiza, ali s druge strane moramo da se zapitamo koji su to novi izvori finansiranja zdravstva u Crnoj Gori. Ja ću uvijek podržati povećanje prava građana iz oblasti zdravstvenog osiguranja. Mi kroz svaki novi zakonski tekst povećavamo ta prava i svi smo za, ali to mora da prati i adekvatno povećanje budžeta. Možemo mi povećavati prava koliko god hoćemo građanima, ali ako nemamo dovoljno sredstava da to uradimo dešavaće nam se da nam se poveća budžet koji znači vraćanje dugova iz prošlosti. Neću se baviti onim što je struka, nijesam neko ko pripada medicinskoj struci. Sad bi bilo od mene zaista preambiciozno da govorimo o tome, ali ja ću se fokusirati na onaj segment zakona koji je meni bliži u smislu poznavanja materije, a to je da je i sada kada je u pitanju briga o najosetljivijim kategorijama i njihovim porodicama ona je podignuta na veći nivo, odnosno dodatno je unaprijeđena. Mislim da je to jedna vrsta pozitivne poruke prema građanima. Prvi dio se odnosi na ono što ste i Vi ministre u uvodnom izlaganju istakli, a to je povećanje refundacije naknade zareda sa 70% na 100% za ona lica čija su djeca na žalost oboljela od malignih bolesti i ta refundacija će se koristiti tokom njihovog bolovanja. Zatim, važno je istaći za ona lica koje imaju neuromišićne bolesti i slična neka oboljenja da je sada po ovom predlogu zakona omogućeno njihovom pratiocu o trošku države da ih prati na liječenje u inostranstvu.

Takođe, bitan dio kod postupka medicinski potpomognute oplodnje jer smo imali slučajeve da su te zahtjeve upućivali i neki strani državljani koji su osigurani kada je u pitanju zdravstveno osiguranje po osnovu rada i sad ste čini mi se i tu napravili jedan iskorak jer ste to preciznije definisali u dijelu da to potencijalno pravo mogu da koriste oni čiji je jedan od bračnih drugova, odnosno supružnika crnogorski državljnin.

Znači, na kraju mi ćemo svakako podržati i ovaj zakon, ali negdje je moja poruka da sve ovo što mi podržavamo kroz zakone moramo dobro da izvagamo kad budemo donosili odluku o budžetu zdravstva. Ja sam saglasan sa svim kolegama i to uvijek javno istupam jeste zadovoljan pacijent na prvom mjestu, ali zadovoljnog pacijenta nema bez zadovoljnog ljekara. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 16:57:42)

Zahvaljujem poslaniku Borisu Mugoši.
Imamo u ime Kluba Anka Vukićević.
Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (21.10.19 16:57:51)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani,

Pred nama je po ko zna koji put evo zadnje četiri godine i u 2016,2017, 2018, i 2019. ponovo izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Naime, Zakonom o zdravstvenom osiguranju građani Crne Gore imaju pravo na liječenje u zemlji i u inostranstvu počev od primarnog i sekundarnog nivoa, preko kućnog liječenja i rehabilitaciju u specijalizovanim ustanovama. Kada bi sproveli anketu među građanima Crne Gore dobili bi jasan odgovor kako i u kojoj mjeri građani ostvaruju ova svoja prava. Ako izuzmemo sada predloženu mogućnost pacijentu koji je na bolovanju do 30 dana da nema obavezu da se javi

ljekarskoj komisiji predloži ovog zakona, negdje izražavam sumnju, su takvi da će doprinijeti dodatnim troškovima liječenja i to na teret građana Crne Gore. Do sada smo imali valiki broj izmjena kako Zakona o zdravstvenom osiguranju tako Zakona o zdravstvenoj zaštiti. Bilo je niz reformi kojima je obećavano poboljšanje kvaliteta zdravstvenih usluga. Međutim, praksa je pokazala da nijesu dale rezultat i postavlja se pitanje da li su predložene reforme predložene izmjene bile dobre ili nijesu realizovane. Šta god da je do sada niko nije snosio odgovornost niti zbog dugotrajnih čekanja, niti zbog skraćivanja liste lijekova koji se mogu dobiti o trošku Fonda, niti zbog nedostatka zdravstvenih radnika u pojedinim službama u kojima se prave takve gužve da jedan ljekar za osmočasovnu smjenu pregleda po 70 pacijenata. Pa, taj pregled koji traje tri minuta u sklopu kog ide i ono gledanje u tastaturu svakako se ne može nazvati adekvatnom zdravstvenom zaštitom.

Ono što nedostaje je i odgovornost za odgovornost onih koji kreiraju javne politike iz oblasti zdravstva koji su dužni da sprovedu usvojene mjere i pogotovu oni koji odobravaju i usvajaju budžet Ministarstva zdravlja. Ako nedostaju finansijska sredstva nemamo šanse da pružimo pacijentima zdravstvenu zaštitu kakvu im Zakon o zdravstvenom osiguranju garantuje. Ako ne dođe do korijenitih adekvatnih promjena naš zdravstveni sistem ostaće hronični pacijent koji nije pokriven adekvatnom terapijom.

Ja bih, kao primjer dobre prakse, navela infektivno odjeljenje Dječje klinike, o tom slučaju sam imala priliku čitati u medijima, da je načelnica tog odjeljenja svoje lične konekcije upotrijebila na taj način što je ljekar, eminentni stručnjak došao u Crnu Goru i radio u timu sa našim ljekarima i na taj način bez troškova našeg zdravstvenog sistema omogućili smo kontinuiranu edukaciju i našim ljekarima i srednjem kadru. Ja bih to negdje okarakterisala kao primjer kako se može raditi u interesu i države i građana, a da država nema troška, interes građana je nemjerljiv jer operacije su odrađene ovdje nije bilo troškova, a svakako svakom pacijentu je ugodnije da se operiše i liječi u svojoj sredini. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:01:47)

Anka Vukićević je bila posljednji govornik ispred Kluba poslanika. Predlažem da damo riječ ministru Hrapoviću i na taj način završimo današnju raspravu vezno za Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju i da nastavimo sutra u 11h. Imamo nešto oko 15 prijavljenih diskutanata, tako da predlažem ipak sutra da radimo.

Izvolite, ministre.

Samo izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (21.10.19 17:02:18)

Tokom izlaganja napravila sam grešku u pitanju je Urološka klinika Kliničkog centra, tako da moram ispraviti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:02:27)

Hvala.

Izvolite, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 17:02:30)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Da se zahvalim na dosadašnjim diskusijama i komentarima koji idu upravo u prilog teksta zakona sa određenim pozitivnim pomacima, za građane prije svega. Čuli smo od uvažanih poslanika koji su ponovili ono što su benefiti, odnosno povoljnosti dodatne za naše građane u

smislu oslobođana od participacije, upućivanja u inostranstvo o trošku države i tako dalje. Ja želim da saopštim da i pored fiskalne konsolidacije javnih finansija koje smo imali od početka rada ove Vlade želim da iskažem svoje zadovoljstvo sa ulaganjima u zdravstveni sistem. Definitivno budžet Fonda zdravstva 2017. godine je bio 205 miliona eura, za ovu godinu je to 238 miliona eura, a za narednu godinu će biti još više. Dakle, ni mi nismo zadovoljni tim izdvajanjem do kraja, ali definitivno to su ogromna izdvajanja u odnosu na ono što je ranije bilo. Znamo da je procenat izdvajanja u razvijenim evropskim zemljama od pet do osam procenata za zdravstvo u odnosu na društveni bruto proizvod, kod nas je to iznos od nekih pet procenata. To nam daje za pravo da kažemo da se zaista dosta ulaže u zdravstveni sistem. Želim da saopštim da država u kontinuitetu izdvaja ogromna sredstva za kontinuiranu medicinsku edukaciju naših zaposlenih u sistemu, kako doktora tako i srednjeg medicinskog kadra. Samo za 2017. i 2018. godinu država je izdvojila milion i 400 hiljada eura za kontinuiranu medicinsku edukaciju. Za ovu godinu to je pola miliona eura. Dakle, mi šaljemo naše doktore na edukacije, kontinuirane, da usvajaju nova znanja koja na svu sreću i na naše zadovoljstvo donose u naš zdravstveni sistem. Podsjetiću samo da je za ove dvije godine Ministarstvo zdravlja dalo saglasnost za preko 150 specijalizacija za naše doktore i preko 20 subspecijalizacija. Kada to pomnožimo sa prosječnom cijenom koju država plaća za specijalizacije naših doktora to je oko sedam i preko sedam miliona eura godišnje. To su izdaci koje država konstantno ulaže u naše kadrove.

Moram da napomenem i da želimo da unaprijedimo standard zaposlenih što je jedan od prioriteta Vlade Crne Gore i Ministarstva zdravlja, a to je rješavanje stambenih problema. Samo ću podsjetiti da je prošle godine uručio 160 ključeva zdravstvenim radnicima i saradnicima i oni su uselili u zgrade i u Nikšiću i u Podgorici. Moram da saopštim ovdje da smo u intenzivnim razgovorima sa deset drugih opština na način što država u kontinuitetu ulaže sredstva u Stambenu zadrugu zdravstvo i na taj način pomaže sufinansiranje kupovine stanova pod povoljnim uslovima. Veliko je interesovanje zdravstvenih radnika i nastavljamo da još jačim intenzitetom i u predlogu je povećanje tog budžeta koji država ulaže u Stambenu zadrugu zdravstvo. Podsjetiću da je samo za ove dvije godine uložila milion i 200 hiljada eura.

Takođe, ono što želim da istaknem, to se ovdje čulo, da zdravstveni radnici možda nemaju dobre uslove za rad. Imaju dobre uslove, samo preko tri miliona eura je uloženo za dvije godine u adaptaciju i opremanje njihovih radnih prostora. Idemo i dalje, nastavljamo sa tim ulaganjem. Dakle, mi ćemo još šest i po miliona eura da uložimo u 18 zdravstvenih objekata za rekonstrukciju, adaptaciju, pod nazivom "Energetska efikasnost". Dalje, deset i po miliona eura je već realizovano investicija u kupovinu savremene medicinske opreme za ove tri godine. Za ovu godinu je opredijeljeno još pet miliona dodatnih i za narednu godinu smo predvidjeli u budžetu još dodatna sredstva za nabavku savremene medicinske opreme na kojoj rade naši stručnjaci i usavršavaju nove vještine. Sve je to odraz i dokaz kvaliteta pružanja zdravstvene zaštite. U konačnom, četiri posljednja istraživanja javnog mnjenja pokazuju da je zdravstveni sistem u vrhu povjerenja kod naših građana. To nam daje vjetar u leđa, mi vjerujemo u ono što radimo, a vidimo da nam i građani vjeruju i to je velika obaveza. Mi smo svjesni toga i nastavljamo onim putem koji je zacrtan.

Objekti, naravno, evo prije nekoliko dana održana je sjednica Vlade u Pljevljima gdje je premijer jasno saopštio da ćemo da gradimo novi objekat bolnice u Pljevljima za taj dio sjeverne regije Crne Gore. Podsjetiću da je samo za tri godine u rekonstrukciju i adaptaciju prostora sjevernog dijela Crne Gore uloženo preko tri miliona eura. To je iskaz odgovornosti ove Vlade i ovog ministarstva koliko želimo na nekoliko nivoa da investiramo u zdravstveni sistem. U konačnom, da željeli smo od početka mandata Ministarstva zdravlja i Valde da povećamo zarade zaposlenima. Evo i premijer je jasno saopštio, došli smo i do tog momenta izlazimo iz modela fiskalne konsolidacije državnih finansija, povećaćemo zarade zaposlenima u zdravstvenom sistemu, to je jasno saopšteno i to će se desiti i u narednoj i u onoj tamo 2021. godini.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:07:34)

Dogovor je bio da radimo do 17 h, vidim da imamo i dodatne komentare, da li možemo te komentare da ostavimo za ujutru.

Pokušajte, ne znam da li će biti TV prenosa, ali da pokušamo.
Izvolite. Prvo je Anka Vukićević, poslije toga Branko Raulović.

ANKA VUKIĆEVIĆ (21.10.19 17:07:59)

Ministre, ono što je nedopustivo je, a mislim da sam dobro informisana, da naše građanke oboljele od malilgnih oboljenja zbog kvara na jednom aparatu išle su u Banjaluku na zračenje. Nijesu im bili plaćeni putni troškovi, to su stvari koje se ne smiju dešavati. Putni troškovi da pođe autobusom i da se lagano vrati. Zašto nije omogućeno tim ženama da legnu na odjeljenje u Banjaluci, da se tako nešto odradi, a ne da neko u takvom zdravstvenom stanju svako malo putuje za Banjaluku.

Sljedeće, govorili ste o stanovima preko Zdravstvene zadruge. Ja ću samo navesti jedan primjer da moja rođena sestra je kupila taj stan, kupila je garsonjeru, njoj je rata polovina zarade, a znate koliko je ta rata, 125 eura, a polovina zarade. Za koje zarade naši radnici rade u zdravstvenom sistemu Crne Gore. Nije čudo što nam odlaze ljekari, odlaze i ovi sa nižim stepenom obrazovanja, tako da ne znam kud sve ovo ide. Kud odlaze ovi mladi ljudi, kud odlazi snaga Crne Gore. O svemu tome moramo, ljudi, povesti računa. Zahvaljujem.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 17:09:28)

Zahvaljujem.

Najrazvijenijim sistemima i državama se dešavaju kvarovi na medicinskim aparatima. Aparat je popravljen, naši pacijenti, ono što je najbitnije, su dobili kvalitetnu zdravstvenu zaštitu u ustanovi koja je to jedino tada ponudila. Plaćeni su im troškovi prevoza. Znam da je to maltretiranje, ali evo riješili smo taj problem. Podsjetiću samo da ćemo do kraja ove godine da nabavimo još jedan linearni akcelerator u Kliničkom centru i na taj način ćemo postati jedna od vodećih država regije kada je onkološko hematološka terapija i procedure u pitanju.

Izvinjavam se, pomenuli ste još za dodjelu stanova. Podsjetiću da ovaj model koji država razvija sa Stambenom zadrugom zdravstvo omogućuje kupovinu stanova pod povoljnim uslovima za duplo jeftiniju cijenu nego što su tržišni stanovi. Trebali ste da kažete i kakvi su uslovi kreditiranja. Izuzetno povoljne kamatne stope. Kad bi, evo izvinjavam se što pominjem Vašu sestru, morala da kupi po tržišnim uslovima taj stan kolika bi joj rata bila? Ovo su veliki iskoraci vjerujte. Velika odgovornost i veliko zalaganje Vlade da pomogne rješavanju stambene problematike i to ćemo nastaviti. Da dodam još da je Stambena zadruga opredijelila 300 hiljada eura dok kraja ove godine i dodatnih još 200 hiljada eura do kraja ove godine za davanje kredita za rekonstrukciju i adaptaciju postojećih stambenih prostora onih koji to žele. Dakle, ovo je jedan odgovoran odnos i mislimo da idemo pravim putem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:11:21)

Poslanik Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (21.10.19 17:11:22)

Ministre, ja bih najsrećniji bio kad bi ste Vi bili najbolji ministar zdravlja u istoriji Crne Gore, vjerujte. Strašnu ste istinu rekli u jednoj rečenici. Da građani Crne Gore imaju najviše povjerenja u zdravstveni sistem. Tačno. Zbog zdravstvenih radnika, od medicinske sestre pa gore do subspecijaliste, do primarijusa, ali ministre, morate da shvatite nešto, da morate da napravite prije svega reforme što je pričao kolega. Od porodičnog ljekara, regionalnih bolnica, specijalističkih bolnica, pa do Kliničkog centra. Minsitre, moramo da imamo minimum, ako ćemo da imamo socijalnu zdravstvenu zaštitu, a vi idete tim putem, ali ne kažete koliko penzioner pola penzije daje

za lijekove, to ne kažete i ja dajem toliko. Onda se pitam kako može ovo penzioner da kupi. Ministre, ovo je istina, pred vama je veliki problem. Nema para u budžetu ministre. Ja bih volio da nam sve prelijeva u zlatu, pa da damo to i za zdravstvene radnike i za dijagnostiku i za adekvatnu operaciju i sve ostalo. Ministre, počnite od primarne zdravstvene zaštite kad idete reformu, pa idite prema Kliničkom centru. Podignite tri zgrade ministre, pa ne može da ne pričam sve, da ubačate. Pogledajte samo hirurški blok, pođite tamo, pa da vidite. Ja volim da se operišem tu, ali ministre, doći ćeš i ti na moje dane, nema šansi, sve dolazi na naplatu. Sve dolazi, što se tiče zdravlja, sve dolazi kumulativno i ako ti krene jedna bolest, ministre, Vi to znate, cio organizam se okrene naopačke, onda imate sto bolesti. Znači, ministre, ja hoću da Vi budete odgovorni ministre i da Vlada bude odgovorna Vlada prema zdravstvu, a u zdravstvu imamo velike, u pravu ste, imamo pomake, ali zato što smo napravili katastrofu, ali ti pomaci nisu dovoljni. To morate da shvatite, ministre. Zdravstvo nije politikanstvo, nego je zdravstvo problem svih građana Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:13:39)

Hvala.

Riječ ima ministar Hrapović i na taj način završavamo raspravu i nastavljamo sutra. Izvolite, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (21.10.19 17:14:17)

Pa evo današnja rasprava na oba zakona je zaista pokazala da u velikom dijelu zdravstvo nije politikanstvo i ja bih volio tako i da ostane. Što se tiče, samo ću da prokomentarišem Vaš stav oko kupovine lijekova, penzionera i Vas lično. Ja bih vas zamolio da pošutujete stav struke i da pođete kod Vašeg ljekara koji će vam propisati terapiju koju možete dobiti na recept besplatno, odnosno o trošku države. Nema potrebe da kupujete terapije, za sve terapijske protokole smo nabavili lijekove, ima ih u dovoljnim količinama i to u mnogo oblika. Ovdje je nekad u Parlamentu pominjano lijekovi neki za pritisak. Dakle, ponavljam, za liječenje pritiska u Crnoj Gori na listi likova se nalazi preko 40 lijekova i oblika. Dakle, pozivam samo da pođete samo kod ljekara, pošutujete stav struke i nauke i dobićete terapiju koja vam je potrebna o trošku države. Nema potrebe da idete da kupujete lijekove, zato postoji Fond zdravstva, Montefarm, koji nabavljaju sve one terapije koje je takođe struka predložila i nabavila.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (21.10.19 17:15:30)

Uvaženi poslanici, uvaženi diskutanti, zahvaljujem se svima na korisnim diskusijama. Zahvaljujem ministru. Nastavljamo sutra u 11 h.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 12:40:31)

Poštovane kolege, prije nego što danas počnemo sa radom po tačkama dnevnog reda, želim da sve nas, a i građane Crne Gore, podsjetim da je na današnji dan prije 12 godina donijet Ustav u nezavisnoj međunarodno priznatoj državi Crnoj Gori, u našoj Crnoj Gori sa obnovljenom državnošću. Pored onog iz 1905. to je riječ o tek drugom Ustavu donijetom u nezavisnoj državi. To je Ustav koji na kvalitetan način obuhvata i promovise prava i slobodu svih identitetskih različitosti građanske Crne Gore. Dokument kojim se čuvaju i građanin i država, uz oslonac na međunarodno pravo, tokom prethodnih 12 godina je rekao bih, odolio izazovima kojima odolijeva naša država. U prilici smo svakako da povremeno slušamo i zahtjeve za promjenu Ustava sa različitih adresa, sa različitih strana i često djeluje da se za promjenom Ustava poseže kao za najlakšim rješenjem u izazovnim političkim i pravnim situacijama. Ali, uglavnom se više ne dovode u pitanje ti elementarni postulati državnosti, niti se Ustav negira već se zahtijevaju dopune određenih članova Ustava. Smatram da je i to jedna od potvrda vizionarske odluke o obnovi državnosti s jedne, kao i valjanosti samog Ustava s druge strane. Kako ugledni pravници kažu, donošenje

Ustava može se posmatrati ne samo kao čin, već kao temelj u procesu stalne demokratizacije društva. A mi poslanici imamo mandat dobijen od građana da u okviru svojih nadležnosti predvodimo upravo taj stalni proces demokratizacije. Zato sam, poštovane kolege, smatrao za potrebno da sve nas i naše građane podsjetim na ovaj datum.

Izvolite. Poslanik Radulović proceduralno.

BRANKO RADULOVIĆ (22.10.19 12:42:40)

Gospodine Brajoviću,

Htio bih ja isto da se osvrnem s nekoliko rečenica u vezi toga što ste govorili.

Vi i ja smo pripadali 90-ih godina nečemu, grupi ljudi koji su istinu u srcu nosili i život htjeli da dadu za slobodnu, demokratsku, jednaku Crnu Goru. I u tom procesu Ustav je došao kao kontekst događaja, mogućnosti. Ali, Ustav ne znači sveto pismo, Ustav znači i koračanje ka nečemu što će, i u pravnom smislu, i ustavnom smislu, demokratskom smislu, biti nešto što će biti ... Veći je problem između ustava i ustavnosti. Ustav i ustavnost su dva svijeta. Ukoliko je politička elita, ukoliko su svi činioци društva na toj istorijskoj vjetrometini kao što je Crna Gora i Balkan, uistinu dorasli tome, tada će pretočiti ustav i ono sve što piše u ustavu ustavnost, a onda će doći do jedne situacije kada stvarnost postane još i bolja od ustava i ukaže se potreba da se mijenja ustav. Crna Gora je, gospodine Brajoviću, pala na tome, i vaši i moji ideali 90-ih godina do danas se nisu ostvarili. Da li ćemo ih i vi i ja doživjeti, dabogda, ne znam. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 12:44:42)

Hvala.

I vi i ja znamo da nije proceduralna intervencija ali sam dopustio da se obratite.

Sada, poštovane kolege, prije prelaska podsjećam da je Državna izborna komisija podnijela izvještaj o popuni upražnjenog poslaničkog mjesta sa izborne liste "Mr Aleksa Bečić - Demokrate, pobjede ne podjele", pa saglasno Poslovniku Skupštine konstatujem da je podnošenjem Izvještaja Državne izborne komisije započeo poslanički mandat Vladimiru Čađenoviću.

Sada nastavljamo pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju i prvi diskutant je poslanik Halil Duković, a neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (22.10.19 12:45:27)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicom,

Naravno, pred nama je jedan vrlo važan zakon, Zakon o zdravstvenom osiguranju i čini mi se da nema mandata u ovoj skupštini gdje se nije raspravljalo o zakonima iz oblasti zdravstva. Ali i to je normalno jer zdravstveni sistem je takav da potreba za stalnim i novim i većim ulaganjima je uvijek prisutna, nove tehnologije se moraju usvajati i dobavljati, ali isto tako voditi računa i o zdravstvenom sistemu koji nije ni malo jeftin. Svaki zdravstvenim sistem je skup. I ono što je važno reći da će biti svakim danom sve skuplji. Populacija sve starija zahtijeva stalnu veću pažnju zdravstvenog sistema, ali moramo znati da to ne možemo ostvariti ako nemamo i dodatna ulaganja.

Što se tiče predloženih izmjena, tri su karakteristike bitne. Prva jeste da nema onog dodatnog osiguranja koje smo uveli 2012. godine misleći da tako pomognemo zdravstvenom sistemu. I tada su te analize ukazivale da će biti nekog pomaka u finansiranju zdravstvenog sistema. Međutim, nove analize vidjeli smo da preko 70% građana Crne Gore nema pravo na dodatno osiguranje, ne može plaćati dodatno osiguranje, a za ovih preostalih 27% je suviše malo da bismo mogli ostvariti sve one benefite koji je zakon predviđao. Zbog toga je realno bilo odustati od ovoga i zbog toga su u ovom predlogu zakona o zdravstvenom osiguranju to nije našlo.

Drugo jeste participacija koja se uvela u neke zakonske okvire ona je bila i do sada. Nisu neka velika sredstva, ali služe zdravstvenim ustanovama za one manje troškove, troškove održavanja čistoće itd. i mislim da je to jedan vid pomoći građana zdravstvenom sistemu jer zdravstveni sistem i postoji zbog građana. Ono treće, i što je najvažnije, čini mi se, u ovom Predlogu zakona jeste da se mijenja tzv. bolovanje u narodu nazvano bolovanje, odnosno privremena spriječenost za rad i da se izabranim ljekarima daje mogućnost da umjesto dosadašnjih 15 dana imaju pravo da daju 30 dana. Ja se sjećam kada smo mijenjali prvi put ovaj predlog zakona i onda smo sa trideset dana smanjili rok na 15 dana, prva sugestija je bila da bi se smanjile zloupotrebe u bolovanjima. Izgleda da više tih zloupotreba nema i da ta bolovanja nijesu bili zloupotrebljena barem ne od strane ljekara, a to konstatuje i sadašnja analiza koja kaže da nam skuplje koštaju komisije koje rade na ovim bolovanjima nego što je bilo zloupotreba u tim bolovanjima. Naravno, uvodi se i malo više reda i više kontrole zdravstvene inspekcije koje će zaista to nadzirati mada su ga one i do sada nadzirale, ali ono što je jako bitno da se veća odgovornost stavlja na ljekare primarne zdravstvene zaštite. Juče smo imali jedan zakon, Zakon o transplantaciji organa koji se opet stavio u ruke izabranog ljekara, odnosno primarnoj zdravstvenoj zaštiti. I čini mi se mnogo krucijalne, mnogo važne stvari u zdravstvenom sistemu pripadaju primarnoj zdravstvenoj zaštiti što i treba da bude. Međutim, kada je riječ o finansiranju nekako se slabije čuje primarna zdravstvena zaštita i ovim putem i hoću da sugerišem da moramo malo više povesti računa o primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Jako je važno da u Kliničkom centru postoje aparatura koja je savremena, koja su najnovija dostignuća nauke i tehnike i koja će sigurno omogućiti i bolju dijagnostiku i bolje liječenje pacijenata, ali se moramo vratiti na jednu stvar na zakon, osnovni Zakon o zdravstvu koji kaže da svaki građanin Crne Gore svoje zdravstvo ostvaruje preko svog izabranog ljekara. Znači, na primarnom zdravstvenom sistemu. Zdravstvenu zaštitu ne ostvaruje u Kliničkom centru nego na primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Ona je kapija u zdravstveni sistem i ako nju zapostavimo, a čini mi se da barem u materijalnom smislu pomalo smo je zapostavili, naravno tražeći ove nove aparature koje su neophodne i koje moraju biti, ali moramo malo pomisliti na primarnu zdravstvenu zaštitu. Ako to ne uradimo onda ćemo imati zagušenje i nekvalitetan rad svih ostalih nivoa zdravstvenog sistema. Primarna zdravstvena zaštita mora oživjeti u svom punom kapacitetu i da ostvari ono zašto je i predviđena. Oko 80% medicinskih problema da se rešava na primarnom nivou. Današnja situacija baš i nije takva. Primarna zdravstvena zaštita zaista radi svojim punim kapacitetom nema ljekara koji ne radi barem za dvoje ili više ljekara, ali mora to pratiti ona materijalna satisfakcija posebno kažem i svi oni medicinski instrumenti koji su neophodni na primarnoj zdravstvenoj zaštiti. Moraju se malo revidirati moraju se uvesti i nove aparature i vjerujem da ćemo tako osloboditi i sekundarni i tercijalni zdravstveni nivo. Zbog toga podržavam ove izmjene i naravno vjerujem da će funkcionisati i ovo bolovanje do 30 dana onako kako se svi nadamo. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 12:51:22)

Hvala, poslaniče Dukoviću.

Mala izmjena na intervenciju Demokratskog fronta, prvo će se obratiti poslanica Vera Bulatović, a nakon nje poslanica Nada Drobnjak.

Izvolite.

VERA BULATOVIĆ (22.10.19 12:51:47)

Poštovani građani,

Još jedna dopuna i izmjena. Zakon o zdravstvenom osiguranju donijet je 2016. godine, a pretrpio je promjene i 2017. i 2018. godine. Sad imamo nove dopune i izmjene, nešto trulo u državi Danskoj.

Prije nego što počnem da analiziram ove dopune, ja ljudski, medicinski kao ljekar, kao čovjek moram da pohvalim jedan događaj za koji sam juče saznala. Poznati bokser Crne Gore,

građanin Nikšića, Ratko Drašković je juče započeo proceduru transplantacije, da bude donator za transplataciju bubrega nesrodnom primaocu. Tako da bih to pozdravila, s obzirom da smo juče imali taj zakon.

Sad bih se malo osvrnula na ove izmjene i dopune i na nešto što mene kad imam ovakve papire u rukama uvijek pita jesmo li mi država socijalne pravde. Prva rečenica u svim zakonima je da svako ima pravo na zdravstvenu zaštitu. Prije par godina pričalo se o dopunskom zdravstvenom osiguranju i Vlada koja je uvijek živjela neakvim drugačijim životom od običnog svijeta je ipak odlučila da ukine dopunsko zdravstveno osiguranje. Sve vlade na svijetu, i one koje su ekonomski rezvijene i one koje nisu ekonomski razvijene, u vrijeme izbornih kampanja rade nešto u vezi Zakona o zdravstvenom osiguranju. Vidjeli smo da je Barak Obama svoj prvi mandat najviše dobio glasovima ljudi zahvaljujući zdravstvenom osiguranju, odnosno što je uključio u red zdravstvenih osiguranika najmanje milion stanovnika Sjedinjenih Američkih Država. Znači, u ovim izmjenama stoje izmjene znači o dopuskom osiguranju koje je ukinuto izmjene o participaciji, ne postoje izmjene jer je sve ostalo isto kao što je bilo, i tu bih samo tražila da mi se razjasni jedna dilema. Znači, imamo pacijenta koji je dijabetičar, dijabetičar je oslobođen participacije, ali kompijuter ne prepoznaje tog dijabetičara koji je došao na kontrolu krvnog pritiska. Znači, on je oslobođen terapije i pregleda samo ako je u pitanju dijagnoza diabetes melitus, a ako je dijagnoza bilo kakva infekcija urinarnog trakta, bronhitis, hipertenzija bilo koja druga on nije oslobođen participacije. To je jedna od stavki. Navela sam primjer dijabetisa, a vi znate da su to sve one bolesti iz palete onih oslobođenih od participacije.

Sljedeća stavka koju pozdravljam je da se može vantjelesna oplodnja uraditi na račun državnog troška tri puta. To mi je jako drago.

Sledeća stavka je bila o bolovanju. Tu ja kao ljekar imam dosta zamjerki jer i prije smo se bunili kad ste pričali o 15 dana bolovanja da to nije dovoljno za dijagnostiku i postavljanje dijagnoze čovjeka koji je krenuo na bolovanje.

Jedan od stavki koja je jako zamršena u ovom slučaju tih 15 dana je bolničko liječenje. Bolnice su nam se pretvorile bukvalno, ne pričam o tercijalnom nivou, odnosno o Podgorici pričam o sekundarnim zdravstvenim ustanovama po Crnoj Gori, su se pretvorile u kurativna djelatnost. Rijetko kad možemo završiti dijagnostiku, to je opet zbog onog plaćenog b.o. dana ležanja u bolnici. Znači, za ovo 30 dana koliko ozbiljna dijagnoza se ne može postaviti, naročito što je naše društvo jako siromašno i naši pacijenti ne mogu plaćati privatno ultrazvučne i druge dijagnostičke metode.

Jedna od stavki koja je mene tu malo isprovocirala kao ljekara je kaže - inspekcijski nadzor i kontrolu utvrđivanja privremene spriječenosti za rad od strane zdravstvenog inspektora. Znači, još jednom pokazujemo uticaj policijaske države u ovoj državi, jer će inspekcijski nadzor da vrši nad ljekarom inspektor, pa nemojte više, pustite doktora da radi svoj posao pa valjda zloupotrebe bolovanja su najmanje od strane zdravstvenih radnika. Nek pogledaju malo ta lica koja će da vrše nadzor, pa ne razumiju se svi u medicinu i nemojte više da se bavimo internet medicinom. Ne može privredno lice da analizira medicinsku dokumentaciju radnika koje je na bolovanju. Da vas pitam samo jednu stvar, da navedem samo jedan primjer.

Upala pleksusa brahijalsa, to vam je upala živca. Ako je u pitanju desna ruka čovjek nije onnesposobljen za hodanje, za pričanje, za neku normalnu komunikaciju, ali ako mora da radi, a desna ruka mu je u bolovima, ne može da uzme hemijsku, a vidi ga inspektor kaže on ide kroz grad pa nije sposoban da piše, nije sposoban da završa svoje radne zadatke. Malo nam je svih tih nadzora nad ljekarima, nego sad treba da napravimo i nekakvu inspekciju koja će da kažnjava ljekare za propisani broj recepata, za propisana bolovanja, ostavimo malo medicinu doktorima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 12:58:15)

Hvala vam, poslanice Bulatović.

Sada riječ ima poslanica Nada Drobnjak, a neka se pripremi poslanica Branka Bošnjak. Izvolite.

NADA DROBNJAK (22.10.19 12:58:23)

Hvala, predsjedniče.

Poštovane koleginice i kolege, poštovani ministre sa saradnicom,

Mi govorimo o Zakonu o zdravstvenom osiguranju, ali mi njime stvaramo kontekst u kome ćemo moći bolje da se liječimo. Ali govoriti o tome, a ne pomenuti one na kojima u stvari leži zdravstveni sistem, a to su medicinski radnici i radnice, prosto je nemoguće. I zato govoriti nakon dva ljekara meni jeste teško, ali kao korisnica zdravstvenih usluga sasvim sigurno da u ime građana i građanki Crne Gore mogu da izrazim veliku zahvalnost ljudima koji se bore za to da budemo zdravi, da naše tegobe prevaziđemo na najbolji mogući način i zato jedno iskreno hvala, vjerujući da ćemo izglasavanjem ovog zakona stvoriti kontekst u kome će i oni moći bolje i uspješnije da rade, naravno očekujući i da će imati bolje materijalne uslove i zaista bolje uslove za rad. Kolega Halil Duković i kolegica, takođe, su govorili o tome u kakvim uslovima rade i koliko je važno vjerovati ljekarima, medicinskim sestrama i tehničarima, jer njima predajemo svoje zdravlje i svoj život u ruke kada dođemo po savjet i kada krenemo da pijemo terapiju. Ovaj zakon unosi neke izmjene koje vjerujem da će da unaprijede zdravstveni sistem. Kolega Duković je rekao da 70% građana nije u mogućnosti da plaća dopunsko osiguranje, i onda je sasvim sigurno i logično da ga treba ukinuti da ne treba odlagati njegovu primjenu već raditi sa onim što postoji, a to je finansirati zdravstvo iz budžeta i uz ovu participaciju koja je sada ipak na bolji način tretirana kroz zakon.

Ono što je meni interesantno kada se govori i participaciji to je kaznena odredba koja se za nju vezuje. Ja sam zaista iznenađena, poznajući, evo napraviću paralelu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, gdje prekršajno se može kazniti nasilnik sa 500 eura, a novčanom kaznom minimalnom od 1.000 eura će se kazniti pravno lice ako ne izda račun o participaciji. Ako se već daje novac, ako se daje participacija, svakako da to treba da se registruje, ali mislim da je ovo ogromna kazna i da je to negdje dodatno opterećenje ljudima koji rade u zdravstvenim ustanovama, koji prate izdavanje recepata, prijem terapije, još ako negdje pogriješi ne izda račun da je ovo iz mog ugla ogromna kazna, ali evo sigurno ima opravdanja za tako nešto.

Ono što jeste po meni zaista dobra novina u ovom zakonu to je da se u definisanju onih koji imaju zdravstvenu zaštitu po ovom zakonu, jasno prepoznatu i definisano, da se tu podrazumijevaju troškovi smještaja i ishrane pratioca djece do 15 godine života u bolnici ili ustanovi, znači to jeste važno za porodice oboljele djece, ali interesantno mi je kada se govori o putnim troškovima i nadoknadi ovih troškova smještaja da tu nema za osobe starije evo na primjer od te očekivane dužine života od 76 godina. Teško da će neko od 80 godina kad treba da pođe na put moći da ide sam bez pratioca, bez nekog ko će da bude uz njega negdje gdje prima terapiju. Zato mislim, potpuno svjesna da je sistem zdravstvene zaštite skup, da treba izdvojiti dosta sredstava, da treba da se pronađe način da se pomogne tim ranjivim kategorijama da zaista makar u tim trenucima koji su za njih teški lakše prolaze taj čitav put. Ono što pozdravljam, a to je svakako da ovaj zakon jača i poziciju i odgovornost izabranih ljekara, jer izabrani ljekari ponovo dobijaju mogućnost da propišu mogućnost privremene spriječenosti za rad na 30 dana što je opet u interesu porodice, jer ponekad bolesnika treba da prate dva zdrava, da imaju sve papire koje treba ponijeti komisiji da bi se dokazalo da su privremeno spriječeni za rad. Zato podržavam izmjene ovog zakona, podržavam zato što sam sigurna da će unaprijediti sistem zdravstva, da će svima nama osiguranicima pomoći da brže, bolje, kvalitetnije dođemo do zdravstvene zaštite, uz poruku da zaista neke odredbe možda treba još dodatno pročitati, unaprijediti, jer sve ovo radimo da bi dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite bio na nivou s kojim bi svi bili zadovoljni. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:03:41)

Hvala, poslanice Drobniak.

Za komentar se javila poslanica Marina Jočić. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (22.10.19 13:04:20)

Hvala vam za priliku da prokomentarišem nešto. Nisam stigla da se javim za diskusiju, a tri minuta će biti sasvim dovoljno da kažem ono što sam htjela, tako da koristim tu poslovničku mogućnost.

Prije svega juče dok sam govorila, govorila sam o ljekarima koji ne poštuju Hipokratovu zakletvu i koji primaju mito. Mislila sam da se iz samog konteksta shvata da nisam naravno mislila na sve, jer prije svega imamo u svom klubu koleginice koje su ljekarke, nego na jednu manjinu koja baca sjenku na cijeli zdravstveni sistem na sve ljude koji obavljaju časno taj posao, tako da bih željela javnosti da razjasnim taj svoj stav. Što se tiče participacije koju ste vi pomenuli u okviru pripreme za poslovnička pitanja imam običaj da preko svog fejsbuk naloga ponudim svojim prijateljima mogućnost da se uključe u to da postavljaju pitanja pa me danas, jutros me zvao jedan gospodin iz Nikšića i kaže da nisu htjeli da mu daju nalaz nekog snimanja, jer je trebao da plati tri eura. On nije imao ta tri eura. On je jedva došao do bolnice, nije imao novac ni za prevoz, neko mu je dao za prevoz, došao je i nije imao tri eura da podigne nalaz. Kad je rekao da će pozvati inspekciju ili da mu daju nalaz medicinska sestra sa šaltera je pozvala pravnu službu i pravna služba je rekla da se da nalaz. Pa moj fejsbuk prijatelj, naš građanin, prije svega, i osiguranik pita kako može na paragon bloku da se izdaju potvrde da je nešto plaćeno ili nije. Kome ide taj novac i kako da dobiju svoju uslugu zdravstvenu ljudi koji ne mogu to da plate, a ne primaju socijalnu pomoć, ali jednostavno kad se plate svi ostali računi ne ostane za plaćanje takvih usluga. I još jednu stvar koju bih željela da pohvalim u ovom Zakonu, a to je vraćanje povjerenja izabranim ljekarima. Oni su stvarno prijatelji i pacijenata i čitavih porodica i njima oduzeti pravo kao što je to bilo donedavno kada im se omogućilo da im daju samo 15 dana bolovanja a godinama prate nekog pacijenta i tačno znaju šta im i treba i koliko im bolovanja treba. Mislim da je ovo prava stvar i zahvaljujem se u njihovo ime.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:06:53)

Hvala, poslanice Jočić. Vi znate da nije bio komentar i to ste i rekli, zato sam vam i pustio nemojte da imamo na taj način korišćenje određenih poslovnčkih odredbi.

Ja sad i mogu da ponudim i poslanici Drobnjak da odgovori na komentar ako želi, ako je nešto zaboravila u međuvremenu u svojoj diskusiji.

Izvolite.

NADA DROBNJAK (22.10.19 13:07:18)

Ovo je bila dobra praksa da se čuje glas i prosto nikakav problem da koleginica Jočić iskoristi komentar da bi se čuo njen stav o ovom zakonu. Pominjala je participaciju i ja očekujem da od podzakonskog akta koji Vlada treba da usvoji dobijemo sve odgovore na pitanje koje je koleginica Jočić postavila koje interesuje sve nas, sve građane, sve građanke Crne Gore, kakva će biti participacija i na koji način će moći da se ostvari, ali očekujem da to podzakonski akt na najbolje mogući način riješi.

Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:07:55)

Hvala vam.

Ja zaista evo da pohvalim danas smo potpuno u materiji prvo smo počeli sa ljekarima što je bilo i očekivano a i ostali učesnici.

Sada riječ ima poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Mirsad Murić.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.10.19 13:08:13)

Uzeti proceduralno prije ovoga ako može, a to je prvo, predsjedniče Skupštine, da vam se izvinim. Juče sam imala jednu proceduralnu intervenciju prema vama, a nijesam bila do kraja upoznata, pa vam se sad izvinjavam, jer ste vi bili u pravu u tom smislu, i imam potrebu da kažem i hoću samo jednu stvar. Pošto se danas slavili godišnjicu donošenja Ustava, kao neko ko je glasao za Ustav, hoću da kažem da imam jednu gorčinu zato što se taj Ustav ne primjenjuje onako kako bi trebalo da se primjenjuje i da imamo diskriminisane naše sugrađane i s druge strane da se krši na svakom koraku. Nažalost, imali smo svi prilike da vidimo kada je u pitanju bio poslanik Nebojša Medojević i njegovo hapšenje da čak institucije najviše sistema krše Ustav i mi treba svi zajedno da radimo na tome da ga svi osjećamo kao svoj i da ga poštujemo do kraja kad ga donesemo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:09:21)

Hvala vam.

Sad ćete početi naravno vaše izlaganje, samo da ja kažem.

Prvo hvala vam na ovoj proceduralnoj intervenciji, mislim da tako i treba da funkcionišemo u Parlamentu.

Drugo da vas ispravim nijesmo mi slavili donošenje Ustava, nego sam podsjetio na 12 godina od donošenja Ustava za koje ja smatram zaista da je akt koji je i na mjestu i da Crna Gora ima kvalitetan Ustav.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.10.19 13:09:49)

Uvaženi građani, prije svega ću da kažem da mi imamo zdravstveni sistem u kome nažalost su nezadovoljni pacijenti, a nezadovoljni su ljekari. Izgleda da su samo zadovoljni predstavnici Ministarstva zdravlja što onda govori da nešto nije u redu ili da je Ministarstvo zdravlja u nekom paralelnom svijetu gdje ne osjeća to nezadovoljstvo zdravstvenim sistemom.

Kada ste govorili o tome da je visok procenat građana koji su zadovoljni zdravstvenim uslugama, odnosno koji vjeruju zdravstvenom sistemu Crne Gore, ja ću vas podsjetiti da nažalost ne vjeruju ni neki bivši ministri i funkcioneri, pa ću vam navesti da je samo eto jedan od bivših ministara zdravlja čak slijepo crijevo operisao u jednoj susjednoj državi, mislim Sloveniji. Toliko koliko ko ima povjerenja to je slika koliko se ima povjerenja u zdravstveni sistem, nažalost. Hoću da kažem da u zdravstvenom sistemu ima vrlo kvalitetnih kadrova koje mi ne umijemo da poštujemo na pravi način i ne umijemo da ih cijenimo do te mjere, nego im dozvoljavamo da napuštaju ovu zemlju i da za koju godinu mi ne umijemo da poštujemo na pravi način i ne umijemo da ih cijenimo do te mjere nego im dozvoljavamo da napuštaju ovu zemlju i bogomi za koju godinu čini mi se da ćemo se svi uhvatiti za glavu i pitati šta će da se radi.

Jer, ministre što se tiče ovog predloga zakona ovdje ja nemam primjedbi ovdje su većinom vrlo pozitivne izmjene koje se tiču pacijenata i drago mi je što je pokazala praksa da neke stvari treba ukinuti, a da treba doraditi ovo što se tiče izabranih ljekara i njihove mogućnosti da određuju bolovanje. Ali, ću vam reći da vi prečešljate i neke od rukovodilaca u zdravstvenim ustanovama, pa vidite kako njihovi uži članovi porodica godinama ne idu na posao, imaju otvorena bolovanja. Ali, prvo počnite onako da čistite po kući pa onda ove druge nijesu inspekcije te neke, neko sa strane da dođe pa da to provjerava to mislim da nije dobro rješenje i da to ne treba tako da se radi.

Vi treba da radite na tome da su vam svi u zdravstvenom sistemu zadovoljni, a prije svega nosioci zdravstvenog sistema i ljekari. Zbog toga sam ja i predložila zakon da nekako vratim tu profesiju, da joj vratimo dignitet jer je potpuno urušena i potpuno bačena na margine, i nije čudo što oni napuštaju zemlju i odlaze. Ali reći ću vam jednu stvar. U stvari citiraću predsjednicu sindikata ljekara koja vam je rekla, a to je najslikovitija. Ako nemate sada para da njima povećate

plate vi ćete sigurno za koju godinu morati mnogo više i na stotine miliona izdvojite da bi liječili ove građane van Crne Gore. Jer, će vam oni otići i neće imati ko ovdje da ih liječi, pa ćete vi onda za liječenje građana ili za dovođenje nekih ljekara sa strane morati da dajete ogromne pare mnogo veće nego što biste sad izdvojili da njima povećate plate.

To je veliko upozorenje i treba da debelo razmislite o tome jer je to nešto što je surova istina i nemojte dozvoliti da kada bude kasno da se ovdje hvatamo za glavu i da tražimo i da ne znamo šta ćemo da radimo.

Ono što još hoću da vam kažem izdvaja se za zdravstvo dosta novca, ali nijesam sigurna koliko se to koristi na pravi način.

Mnogo je obećanja bilo za razne klinike, za dizanje infrastrukture, za poboljšanje uslova, za nabavku opreme.

Dovoljno je da odete, evo ja sam jutros bila u jednu zdravstvenu ustanovu pa kad vidim, neću imenovati, kad vidim gdje radi ljekarka to je prostorija koja je sigurno jedno metar ipo sa dva više nije. Nehumano, kao u špajzu nekome, prosto mali prozor zagušljivo po dvoje zna da uđe prosto su nehumani uslovi u pojedinim zdravstvenim ustanovama.

S druge strane, obećanja su bila da će se rasteretiti centar od toga nema ništa. Gdje vam je bolnica koja se pominjala u Glavnom gradu pa i ovo je glavni grad da kažem jedini Glavni grad neke zemlje gdje nema bolnice i to je sekundarne zdravstvene zaštite, nego ih odmah šaljemo u Klinički centar.

Sve ono što ste obećavali, a što zaista je trebalo da se promijeni nije se promijenilo. Neke stvari jesu se desile ali to je vrlo marginalno u odnosu na pravu reformu koja je trebala da se izvrši. Ali ako ne uvidite vi da trebate da zaustavite odliv kadrova iz zdravstva i da njih uvažite. Ovo sve što donosite biće uzaludno. Jer, ako je doktor nezadovoljan nemoguće je to da se ne prenese i na pacijente.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:15:08)

Hvala vam, poslanice Bošnjak.

Sada ima riječ poslanik Mirsad Murić, a neka se pripremi poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

MIRSAD MURIĆ (22.10.19 13:15:59)

Poštovani predsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovane kolege i kolegice, poštovani građani Crne Gore,

Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osigurnju.

Ovim zakonom se uređuju se prava i ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja, ugovaranja zdravstvene zaštite sa davaocima zdravstvenih usluga kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja.

Prethodni zakon se zvao Zakon o zdravstvenom osiguranju i prva izmjena jeste u naslovu ovog zakona da se kaže da je ovo sada zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju. Ova rečenica će mnogo značiti mnogim uposlenim, bilo u privatnim ili državnim firmama, gdje će poslodavci morati da zdravstveno osiguraju svoje radnike. Do sada su neka pravna lica, što se tiče zdravstvenog osiguranja, izbjegavali da plaćaju tu obavezu i onda bi naknadno taj period isključili iz plaćanja i platili bi samo Fondu PIO ona obavezna sredstva koja imaju. Tako da su mnogi ljudi iako nisu bili bolesni i oni što su bili bolesni bili možda uskraćeni za neki dio iznosa koji bi im pomogao u njihovom daljem liječenju. Tako da pozdravljam ovu odluku da zakon ima ime Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju.

Jedna od prvih izmjena koja se ovdje čula i koju predlaže ovaj zakon jeste da se ukida dopunsko zdravstveno osiguranje, kako je i sam ministar juče naveo, uglavnog zbog nemanja

interesovanja građana za ovaj oblik zdravstvenog osiguranja.

Što se tiče participacije, u to neću ulaziti, moji prethodnici su govorili o tome. Isto tako, moju najveću pažnju privukle su izmjene zakona u dijelu ostvarivanja prava na bolovanje, gdje se izabranim ljekarima, odnosno ljekarima na primarnom nivou dodjeljuju veoma velike odgovornosti, što i zaslužuju, normalno, ali po prvi put ovdje srećemo u ovom zakonu i kaznene odredbe za ljekare. E, sada, nijesam ljekar i ne znam kako će se oni složiti s ovim. Ljekari, po mom mišljenju, obavljaju svoj posao, prije svega po Hipokratovoj zakletvi, a onda i po svijesti. Biću za izmjene, glasaću za ovo, ali ne znam kako će to uticati sada na same ljekare na primarnom nivou. Kazniti ljekara, ne znam sada koliko je to inače dobro i koliko će to uticati na njega na dalji rad, ako znamo da, posebno iz ruralnih predjela, ljekari odlaze zbog nekih neuslovnih radnji u veće gradove kao što je Podgorica ili pak u inostranstvo. Ovdje treba raditi, kao što je rekao i kolega Duković, na poboljšanju uslova za rad u toj primarnoj sferi zaštite zdravlja stanovništva.

Veoma je važno istaći da je zdravlje jedno od osnovnih ljudskih prava, posebno za osobe koje su s invaliditetom ili veoma teškim bolestima. Ovim zakonom će se isto tako omogućiti osiguranom licu koje je oboljelo od malignih bolesti ili osiguranom licu koje ima oštećenje mišića, neuromišićne bolesti ili plegični sindrom određivanje pratioca prilikom liječenja u inostranstvu o trošku države. Ovu izmjenu u potpunosti podržavam i prihvatom. Jer, veoma je važno da teško oboljeli naši sugrađani mogu dobiti pratioca prilikom liječenja u inostranstvu, gdje će i taj pratilac imati nadoknađene od strane države.

Ono što je juče ministar kazao, da u ovom zakonu imamo izmjene zakona koje dodatno preciziraju pravo na medicinski potpomognutu oplodnju, gdje je ovaj postupak veoma skupocjen i tačno precizira ko će imati pravo, kao je i naveo ministar juče, da je mnogo stranaca koji imaju osiguranje i rade u državi Crnoj Gori steklo pravo na potpomognutu oplodnju i time možda spriječilo nekog našeg sugrađanina da mu se omogući ovaj postupak. Neko ko je strani državljanin mora imati supružnika, zakonskog ili vanbračnog, i onda može da ostvari to pravo.

Ovom prilikom pozdravljam sve izmjene i dopune. Jedino sam ukazao na onu nedoumicu oko kažnjavanja ljekara prilikom određivanja bolovanja. Mislim da će zakon doprinijeti poboljšanju zdravstva u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:22:13)

Hvala vam.

Za komentar se javio poslanik Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.10.19 13:22:18)

Gospodine Muriću, u prvom dijelu ste govorili o finansijskoj podršci zdravstvu. Moram da vas demantujem ili da vam kažem da se ne slažem s vama, a debelo sam to analizirao. Postoje pet modela kako se finansira zdravstvo. To je jedno od najkompleksnijih pitanja. To je čak jedno od glavnih pitanja izbora predsjednika Sjedinjenih Američkih Država, da li će ili neće izvršiti reforme.

Mi smo dosad imali tzv. taj Bizmarkov model, slušajte vi mene, gospodine Muriću, ja to više znam nego ljekar jer ovo su finansije, u kojem je uvijek moralo da bude dio obaveznog osiguranja kao što je i penzijsko i svih ostalih. Da li su neki plaćali to ili nisu plaćali, to je pitanje odgovornosti i naplate. Zato i kažem da je pitanje neplaćanja poreza ili doprinosa, ovo su doprinosi, pitanje koncesija ili svih ostalih, to je pitanje drugo posle nečega što znači teški krivični prekršaj u svakoj državi.

Sada je druga stvar. Mi smo otišli s jednim kvalitetnim modelom. Stalno pričam o još jednom modelu. To je kako mi da prevedemo te milijardu i po građana koje drže u sefovima banaka, sada nisu ni ti sefovi banaka rizični, bez ikakve nadoknade, 001, ali o tome ćemo pričati kada dođe ministar finansija, kako od toga životno osiguranje da dignemo gore i da participiramo zajedno s ovim dopunskim u nečemu što mora da bude duplo više nego što je sada. U poslednjih osam godina iz budžeta, dopunski, za Fond PIO i Fond zdravstvenog osiguranja data je milijarda i

dvjesta, ali te milijardu i dvjesta nijesu bile štaviše potrebne, a pogledajte kolike su to pare. Sada se to kreće oko dvjesta, trista miliona.

Možete li da shvatite da mi s ovakvim brojnim nedostacima i limitima i neorganizovanošću, čini mi se i nekom bahatošću i nekim protivzakonitim radnjama kada je u pitanju nabavka lijekova, ne može da bude ako je tržište otvoreno u Albaniji ili Srbiji nekoliko puta više. Znači, nismo dovoljno promovisali ... (Prekid) Ako nam je svet život, ovozemaljski, mi moramo da dajemo koliko je potrebno zdravstvu. Kapitalni budžet mora da bude intenzivniji, iduće godine on će biti mnogo manji jer se iz kapitalnog budžeta grade bolnice. Treća i suštinska stvar, ne samo oko racionalnog punjenja ili pravo punjenja, završiću time pošto je to velika istina, budžet i oko ljudskog rasporeda i solidarno nego mi moramo da imamo dinamičan ekonomski razvoj da bismo mogli da napravimo kvalitetne korake. Znači, ovo što je suficit budžeta to je na račun zdravlja ljudi, na račun mnogih drugih stvari, a mi smo faktički u velikom debelom minusu. Kao ekonomista sada malo razmislite o ovome.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:26:17)

Hvala.

Dajem riječ poslaniku Muriću, odgovor na komentar. Izvolite.

MIRSAD MURIĆ (22.10.19 13:26:28)

Prof. Raduloviću, svaka država teži da izabere sebi onaj sistem koji je najprimjenjiviji u datom momentu. Imam povjerenja u Vladu i ministra i njegov tim, što se tiče ostvarivanja zdravstvenog sistema i prava u Crnoj Gori. Što se lično mene tiče, ja mislim da crnogorsko zdravstvo i svjetsko zdravstvo nigdje nije idealno, i ovdje vjerovatno da ima nekih nedostataka ali zbog situacije u kojoj se možda nalazimo i zbog toga možda nije idealno, ali pošto sam čovjek koji je putovao puno, i znam puno zemalja i u okruženju i znam američke neke podatke, znate ako u Americi se desi ne,daj bože saobraćajni udes da prvo kad iz policije pozovu, onaj čiji je učesnik iz familije bio u saobraćaju pita prvo je li ostao živ, ako je ostao živ onda on kuka za to što su troškovi ogromni. A u Crnoj Gori, u ovoj našoj državi ja mislim da nema ni jednog, i onaj ko je osiguran i onaj ko nije osiguran da mu se ne pruži adekvatna zaštita. Znači, onaj ko je imao problema sa osiguranjem nema ga na spisku tamo. Zato sam ja i kazao ministru da ona klauzula tamo u ovom novom zakonu o kažnjavanju ljekara. Naši su ljekari humani gdje god da su, oni to rade besprekorno i mislim, eto zbog nekih možda što bi to nešto uradili, taj neki propust oko davanja bolovanja ne treba da stradaju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:28:19)

Hvala vam.

Sad riječ ima poslanik Neđeljko Rudović, a neka se pripremi poslanica Maja Bakrač.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (22.10.19 13:28:32)

Hvala vam.

Poštovani građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, ministre Hrapoviću sa kolegama, koleginicama,

Ja redovno pratim šta radi i sa čim upoznaje javnost Sindikat doktora medicine. Mnogi nisu ispratili, ja želim da podsjetim i vas i javnost na najnoviji podatak iz septembra 2019. godine, od prije mjesec i nešto dana, Crnu Goru je napustio dr Dragan Vujović, specijalista radiologije zajedno sa svojom suprugom dr Radicom Tomović Vujović, specijalistom anesteziologije. Otišli su da rade u Sloveniju, bili su podstanari. Svoju sreću su potražili u drugoj zemlji specijalista radiolog

i specijalista anesteziolog. U posljednje četiri godine, prema podacima Sindikata doktora medicine iz javnog zdravstva u Crnoj Gori otišlo je 10% ljekara. Prema gruboj evidenciji kada pogledamo listu, preko 100, mislim da je dostigla skoro 150 u posljednjih četiri godine, vidjećemo da je polovina naših ljekara otišlo u inostranstvo, druga polovina je otišla u privatne zdravstvene ustanove.

Vratiću se na ovu temu na kraju izlaganja. Povodom izmjena koje ste predložili na Zakon o zdravstvenom osiguranju imam nekoliko pitanja zato što i sam imam određenih nedoumica. Prvo, gospodine Hrapoviću, možete li sada da nam kažete kolika će biti participacija koja ostaje umjesto dodatnog zdravstvenog osiguranja što je bio model koji je do sada postojao u normi, jasno je da nije postojao u praksi? Da li znamo da ne samo one kategorije koje su oslobođene plaćanja participacije, kao što su bile oslobođene plaćanja dodatnog osiguranja, nego još neke kategorije građana Crne Gore nijesu u stanju da bilo što plate dodatno? Pa oni, između ostalog ne idu kod stomatologa, nemaju novca ni za stomatologa, nemaju novca ni da izvade zub a kamoli da stave novi zub ili da naprave most. Koliko će iznositi te participacije, da li će biti prilagođene socijalnom stanju Crne Gore?

Drugo pitanje, gospodine Hrapoviću, da li ste razmatrali varijantu, pošto je ovim aktom, između ostalog, uređen i obim prava na vantjelesnu oplodnju, i do sada je koliko se sjećam, bila država pokrivala, odnosno Fond pokrivao tri pokušaja vantjelesne oplodnje, da taj broj pokušaja bude povećan, makar na četiri? Znam vrlo dobro mnoge parove, pretežno mlađe parove koji zaista nemaju novca da izdvoje, to otprilike košta, zavisno od medikamenata koji se svakako plaćaju, između dvije i tri hiljade eura za jednu vantjelesnu oplodnju. Mnogi pokušavaju, iz tri puta ne uspijevaju ali nemaju novca da potom plate sami vantjelesnu oplodnju.

Imajući u vidu demografsku sliku Crne Gore ekonomsko socijalnu situaciju u Crnoj Gori mislim da bi bilo humano i od interesa za društvo ove zemlje da razmislimo o mogućnosti da imamo, za sada makar, mogućnost za četiri vantjelesne oplodnje. Nadam se da možemo o tome razgovarati.

A šta radi ova vlada? Vi ste sami to rekli, gospodine Hrapoviću, ovo je ista vlada koja je bila 2012. godine, pa 2016. godine tada kada je usvojen Zakon o dopunskom zdravstvenom osiguranju. I onda ste vi analizirali šta su radili vaši prethodnici. I onda ste rekli da su u više navrata inicirane izmjene i dopune zakona a da prethodno nije donesena nikakva strategija. Pa ste rekli da nije na jasan način osmišljen konceptijski pristup, pa ste onda rekli da se 2012. godine donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju a da pri tom se ne daje objektivna ekonomska analiza efekata implementacije sa aspekta održivosti, tako i sa aspekta stabilnog finansiranja itd. Vi ste, hvala vam na tome, vi ste nam pružili informaciju kako se radi u ovoj vladi koja, kako premijer reče, non stop, 24 sata dnevno, skoro kao Vučić u Srbiji radi na boljitku države Crne Gore. Evo ovako, bez strategije, bez efekata.

Gospodine Hrapoviću, šta je vaša strategija? Ako prethodni ministar nije imao strategiju nego je predlagao neka zakonska rješenja na osnovu njemu poznatih kriterijuma i parametara, šta je vaša strategija? Kako mislite da mi zadržimo ljekare u Crnoj Gori. Ja ću vam samo reći u jednoj rečenici, samo ću vam reći šta kaže jedan od najiskusnijih ljekara u Crnoj Gori. U svakom zdravstvenom centru u Crnoj Gori Podgorica, Cetinje, Koktor, Bar, Bijelo Polje, Berane i Pljevlja, u svakom od tih centara naši najbolji i najiskusniji ljekari treba da rade, da za to budu stimulisani visokom platom, stanom i svim mogućim privilegijama kako bi u tim zdravstvenim centrima mogli da budu mentori mladim ljekarima koji će se specijalizovati za određene oblasti medicine i kako bismo na taj način sačuvali elementarnu zdravstvenu zaštitu građana Crne Gore. Umjesto stanova za funkcionere, umjesto . vozila koja obavezno funkcioner kupuje itd.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:36:45)

Zaista sad moram da vas upozorim, jer rečenicu po rečenicu, kolega Rudoviću, vi ste postigli rekord danas tri minuta prekoračenja.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (22.10.19 13:36:48)

Izvinjavam se upravo sam završio. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:36:51)

Znači, ja zaista vodim računa da pošto je rasprava o predmetnoj temi i korektna je rasprava, ali ipak vodite računa, svi vi morate planirati onoliko vremena koliko imate na raspolaganju da i za to vrijeme sve kažete.

Sada ima riječ poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi poslanica Anka Vukićević.

Evo imala je komentar poslanica Vukićević i sad ću predložiti potpredsjedniku Genciju da vas zaista prekida na isteku vremena koje je predviđeno. Izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (22.10.19 13:37:35)

Kada je u pitanju vantjelesna oplodna i proces vantjelesne oplodnje ja moram da izrazim svoj, iznesem svoj lični stav da treba biti veoma oprezan prilikom donošenja odluka koliko puta se odobriti vantjelesna oplodnja na teret fonda. Ne da bi uštedjeli fond nego da bi sačuvali zdravlje žene. Ja kao majka troje djece koja je bila u tom problemu svjesna sam opasnosti koje proces vanatjelesne oplodnje ima po zdravlje žene, tako da ja molim ovog puta i ljekare koji se bave ovim procesom da novac ostave po strani a da je ipak važnije zdravlje jedne žene jer znam žena koje su radile vantjelesnu oplodnju po osam, devet puta. Da li je to humano, da li je iko svjestan šta je sa zdravljem te žene i kad ona rodi to dijete koliko će biti njemu majka ako je svoje zdravlje sa tolikom terapijom uništila? Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:38:38)

Hvala vam.

Sada ima, iako nije to baš bio komentar na izlaganje poslanika Rudovića, izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (22.10.19 13:38:47)

Hvala gospođi Vukićević.

Dakle, iz neposrednog iskustva znam za parove koji su pokušali vantjelesnu oplodnju tri puta, nisu uspjeli, nemaju novca za četvrtu. Takođe znam da su svi parovi, odnosno majke buduće majke supruge vrlo svjesne posljedica hormonske terapije, vrlo su svjesne posljedica hormonske terapije i one same odlučuju o tome da li žele da izađu u susret tom riziku. S obzirom da je naša situacija ekonomsko socijalno ovakva kakva je, ostajem pri tome da valja razmisliti o tome da država finansira više od tri vantjelesne oplodnje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:39:48)

Hvala.

Sad želi ministar da se uključi. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (22.10.19 13:39:56)

Hvala, predsjedniče Brajoviću.

Pa evo, svi dosadašnji diskutanti su podržali izmjene i dopune ovog zakona što je jako važno i što je znak da smo zaista na dobrom putu. Zakoni se donose, mijenjaju se i to je intencija

svake države koja ozbiljno razmišlja da sve ono što se u praksi pokaže kao nešto novo, kao napredno da revidira kroz zakonsku proceduru.

Samo ću dati par pojašnjenja i odgovora na postavljena pitanja. Jedno od njih je bilo uvode se nekakvi inspektori sa strane dolaze, kontrolišu doktore, itd. itd. Dakle, svaki propis ima nadzornu kontrolu kroz odgovarajuće inspekcijske organe. Tako i ovaj zakon ima dozvoljena je mogućnost da inspekcijski organi Uprave za inspekcijske poslove provjeravaju rad. Dakle, ti inspekcijski organi provjeravaju da li su urađene dijagnostičke procedure u skladu sa pravilima koje su definisane. U suštinu kvaliteta rada ne ulaze ti inspekcijski organi, to rade neke druge službe. U svakoj instituciji zdravstva u Crnoj Gori postoje interne kontrole koje kontrolišu kvalitet rada, one se zovu komisije za kontrolu kvaliteta, to odlično znate. Takođe, u Ministarstvu zdravlja postoji eksterna kontrola koju sprovodi o određenim zahtjevima i postupcima, a ja lično sam formirao, to sam nekoliko puta saopštio, posebnu komisiju od ljekara koji nisu u javnom sistemu, značik ta komisija broji tri člana i rezultati su, moram da vam kažem, jako ohrabrujući. Od 127 zahtjeva podnešenih za kontrolu bolovanja u Crnoj Gori koje smo dobili prije svega od privatnih kompanija, a naravno nekih i državnih uključujući i Poresku upravu, dakle 60% tih zahtjeva je bilo neopravdano, podnešenih zahtjeva neopravdano za kontrolom. 40% zahtjeva je bilo opravdano i ono što je veliki učinak te komisije jeste da su sva ta bolovanja zaključena. Naravno, da li smo predložili u zakonu i kažnjavanje? Da jesmo, zbog svih ljekara. Naši ljekari su časni i odgovorno vrše svoj posao u većini slučajeva. Međutim, postoje izuzetci koji žele da naruše ugled profesije i ljekara i mi to ne dozvoljavamo. Zakon je predvidio novčane kazne i raspon kazne jednostavno definiše Zakon o prekršajima i raspon te kazne. Nije nam cilj da kažnjavamo nego preventivno da djelujemo. Ali i za one koji krše zakon ove zemlje kontinuirano i uporno i žele da unazade ovaj sistem postoje i takvi modeli kažnjavanja.

Da li se participacije plaćaju ili ne plaćaju, da li se kontrolišu? Da i sada se plaćanje kontroliše. Zakon o fiskalizaciji koji stupa od 1. januara naredne godine predvidio je i fiskalizaciju plaćanja participacije u zdravstvenim ustanovama. Na taj način podižemo još više nivo kontrole tog dijela. Da vam kažem da svaka zdravstvena ustanova na kraju godine podnosi izvještaj Fondu za zdravstveno osiguranje o prihodima naplate participacija i utrošku tih sredstava za koje namjene su ih utrošili. Dakle, namjena tih participacija jeste da se utroše za materijalno poslove, odnosno za materijalne troškove svake zdravstvene ustanove.

Oko bolovanja. Evo, to sam već rekao. Oko odlaska ljekara itd. itd. pominju se te priče. Da, otišao je jedan izvjestan broj ljekara, to državu jako zabrinjava, ali to su ciklični procesi koji se dešavaju ne samo u regionu bivše Jugoslavije i Balkana, nego mnogo šire. Želim da saopštim podatak da ljekari napuštaju i Sloveniju, odlaze u Austriju, odlaze u Njemačku, 400 ljekara iz Njemačke je otišlo u Veliku Britaniju. Dakle, nije to samo proces u Crnoj Gori koji se dešava. A ono što ohrabruje nas u Crnoj Gori što je veliki značajan dio tih ljekara koji su napustili javni sistem ostao u sistemu zdravstva u Crnoj Gori radeći u privatnim ustanovama u Crnoj Gori. Veoma mali broj je odlazećih ljekara van Crne Gore, ali to je veoma zabrinjavajući broj za nas i mi činimo sve da poboljšamo materijalne uslove i standard zaposlenih kroz rješavanje stambene problematike. Da, pravićemo i dalje stanove zajedno sa sindikalnom zadrugom za zdravstvo, ulagaćemo više sredstava zajedno sa njima da rješavamo stambeno pitanje zaposlenih u zdravstvu. Da, pravićemo nove bolnice, donijeli smo odluku da pravimo novu bolnicu u Pljevlja. Da, podićićemo zarade zaposlenim u zdravstvu, to je odraz jedne ozbiljne politike Ministarstva zdravlja i Vlade Crne Gore koja želi da unaprijedi standard zaposlenih u zdravstvu. A sve to radimo, naravno na dobrobit zaposlenih svih zaposlenim u sistemu i u konačnom na zadovoljstvo svih naših građana.

Da li je opterećen Klinički centar ili ne. Da rasterećen je Klinički centar. Podaci pokazuju da je za 10% samo za godinu dana smanjeno pružanje dijagnostično konsultativnih usluga u Kliničkom centru u korist opštih i specijalnih bolnica u Crnoj Gori. To je to što sprovodimo u sistemu da rasteretimo Klinički centar i to veoma veoma uspješno radimo i nastavićemo. Pa kako smo to uradili, nabavkom savremene dijagnostičke opreme, obučavanjem naših kadrova, slanjem doktora na edukaciju do edukacije za koju je samo država u dvije godine opredijelila i izdvojila milion i po eura. Da država je poslala preko 150 ljudi na specijalizacije, pomnožite to sa cijenom prosjeka jedne specijalizacije oko 50 hiljada eura, to je preko sedam miliona eura što je država Crna Gora dala za usavršavanje naših ljekara koji se kao jedna nova armija vratila u sistem i već se vraćaju i daju novi impuls razvoju zdravstvene zaštite u Crnoj Gori.

Oko participacija. Moram da sopštım podatak da je sada preko 75% grašana u Crnoj Gori oslobođeno od participacije, plaćanja participacija. Razmotrićemo modele da li će biti povećanja ili smanjenja udjela participacije to je stvar u odnosu na socio ekonomsku politiku i socio ekonomsko stanje u državi i u skladu sa tim ćemo se odrediti na pravi način.

Za vantjelesnu oplodnju. Moram da vam kađem da država Crna Gora za postupke vantjelesne oplodnje izdvaja preko milion eura preko godine, a u pravu ste doktorka kad ste rekli da li je tri postupka ili četiri valjano, to će da kađe medicinska struka a mi ćemo da pošujemo stav medicinske struke i opredijeliti se prema tome. Da li to utiče na zdravlje neke žene, određeni broj postupaka vantjelsne oplodnje to je stvar struke i mi ćemo i pažljivo pratimo. Znate i sami da je u Crnoj Gori taj postupak bio dva puta o trošku države, pa smo zajedničkim aktivnostima došli do toga da to bude tri postupka, kao što je u svim zemljama regije.

Dakle i prema tome ćemo se odnijeti veoma odgovorno ali kađem sve ono što medicinska struka i nauka pokađu da treba mi ćemo to pratiti i uvađavati i implementirati.

I evo, u konačnom da prokomentarišem stavove koji su iznešeni ovdje uvađenog doktora koji je član vaše partije, koji saopštava te stavove. Taj uvađeni doktor kojeg ja zaista uvađavam i lično i profesionalno je bio u prilici da nešto mijenja u zdravstvenom sistemu Crne Gore, kao ministar zdravlja. Imao je priliku da ovo mijenja upravo ovo što ste vi danas saopštili. Šta je uradio neću da komentarišem, ali kađem da je imao priliku i mogućnost da uradi to što vi danas predlađete. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:48:06)

Hvala vam.

Uvijek podrđavam da ministri koji brane materijale imaju vrlo ofanzivan pristup, odnosno da učestvuju u raspravi, da ne čekaju, daju uvodno, a završno izlaganje, to pozdravljam.

Ovdje sad imamo način da su se za komentar praktično javili, prvo se formalno prijavila samo Branka Bošnjak, ali vidim želju i poslanice Vukićević. Evo ona kađe da ne mora, inače njoj u pravu je bila za moju prošlu intervenciju, bila je u skladu njen komentar zaista na nastup kolege Rudovića. Kolega Rudović se, takođe, javio. Znači, nemojte sad da se svi javljamo, ali naravno imaćete pravo da kratko saopštite stavove.

Izvolite, prvo poslanica Branka Bošnjak, Neđeljko Rudović i poslanik Halil Duković. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (22.10.19 13:49:08)

Ministre, nije ok da pravdate odlaze i iz drugih zemalja pa da pravdate odlazak naših za to što eto to se dešava i u drugim zemljama.

Da se mi osvrnemo na našu zemlju. Naši će otići u te zemlje jer nema jezičke barijere u te gdje odlaze jer je veća plata i u Hrvatskoj, i u Bosni, i na Kosovu i u Srbiji nego u Crnoj Gori, tako da to opravdanje odlaze, nismo mi jedini iz koje odlaze ljekari. Koliko ćete povećati platu, baš me interesuje koliko ćete povećati platu ljekarima, ono 10 eura, 20, 30, 40 neće više sigurno. To neće zaustaviti odliv ljekara, neće ni ovo što ste vi rekli ulaganje. Vi mnogo veće je ulaganje u ove ljekare koji imaju iskustvo, koji će napustiti zemlju nego što ste sad rekli uložili ste u ove nove specijalizante. Kad dođe taj specijalizant je li on spreman da radi isti čas sve ako nema iskusnog ljekara pored sebe. Pa naravno da nije, da sigurno mu treba iskustvo jedno i rutina u tim specijalističkim izazovima koje ima ljekar. Nije to baš tako jednostavno i preveliki je luksuz pustiti ljude već formirane iskusne ljekare da napuste, luksuz ih je pustiti i u privatno zdravstvo a da ne kađem da odu, a sve će ih više biti koji će odlaziti u inostranstvo. Rečeno vam je ogroman broj uči njemački jezik i otići će, a ne samo ljekari nego i srednji medicinski kadar zbog toga što je plaćen mnogo bolje nego ovdje i treba o tome na vrijeme da vodite računa.

Što se tiče bolovanja, samo hoću da vam kađem, sjećate li se digli ste frku oko ljekarke koja je otišla, a koju mogu da razumijem u ovom sistemu koja je otišla da radi na kruzeru da bi zaradila jer nema dovoljno sredstava u Crnoj Gori, nije ovdje dovoljno cijenjena i plaćena pa se od toga stvorila ogromna priča. To treba da vas zabrine da ljekari moraju da idu dopunski da rade da bi

mogli da prežive, o tome morate da razmislite. Sve ovo što vi govorite da radite, mi hoćemo ovo, da i to ćemo, da i to ćemo. Ako ovo urušite sve vam je to džaba. Evo, živi bili pa vidjeli, mene je strah da ću ja biti u pravu a ne vi a vaši odbrambeni mehanizam da se branite na taj način što kažete mi radimo ovo, mi radimo ono. Inače, ova vlada mi je puna nekakvih improvizacija i halospjeva a kad malo bolje pogledamo cifre vidimo da smo duboko u ogromnoj krizi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:52:09)

Hvala.

Poslanik Rudović.

Ne mogu vam sad dati riječ poslovnički, vi ste imali pravo za sve, daću vam ako se slažu kolege poslije minut da se osvrnete na ovo što su rekli.

Izvolite, poslaniče Rudoviću.

NEDELJKO RUDOVIĆ (22.10.19 13:52:29)

Ministre Hrapoviću,

Jeste li konsultovali struku sad kada ste mijenjali Zakon o zdravstvenoj zaštiti pa pitali, između ostalog, struku, šta misli i koju struku, koga ste pitali kada ste ostali pri tome da država finansira tri vantjelesne oplodnje? Da li znate kako se osjećaju mlade žene i parovi koji pokušavaju da dobiju dijete putem vantjelesne oplodnje, da li znate koliko to njima znači? Ponavljam, vrlo su svjesne mlade žene, vrlo su svjesne rizika i posljedica hormonske terapije. Ali, pošto ste rekli da ćete pitati struku zašto je do sad niste pitali? Svaka mlada žena koja prođe tri vantjelesne oplodnje, ona je takođe prošla tri hormonske terapije i ni tri hormonske terapije nijesu dobre za zdravlje.

Sljedeće, gospodine Hrapoviću, vi ste pitali zašto ministar zdravlja bivši na koga sam se ja pozvao nije ostvario ovo za što se danas zalaže. Ja to stvarno ne znam, ali u njegovom mandatu ljekari nijesu glavom bez obzira bježali iz javnog zdravstva Crne Gore, nijesu ni približno ovako kako danas bježe.

Gospodine Hrapoviću, šta ste vi uradili i da li vi mislite, ako ja vas dobro razumijem, vi mislite da je to dobar koncept i da je to rješenje, ako mislite pošto cijenite čovjeka koji iznosi takvu viziju opstanka crnogorskog zdravstvenog sistema, šta ste vi uradili, gospodine Hrapoviću posljednje tri godine od kada ste ministar da sprovedete u djelo taj koncept? Saglasni ste sa konceptom, a niste saglasni, niste saglasni nego vi predlažete da mladi ljekari koji završe studije medicine i mladi specijalizanti budu ta kičma crnogorskog zdravstvenog sistema. Je li tako? Hoćete li vi ići kod njih i hoćemo li mi svi ići kod njih kada se desi da nam treba iole složeniji medicinski zahvat ili ćete ići kod iskusnih ljekara koji su dobro plaćeni i koji obučavaju te mlade ljekare? Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:55:29)

Hvala.

Poslanik Duković ima riječ.

HALIL DUKOVIĆ (22.10.1 13:55:40)

Evo ja kratko samo da se osvrnem na ove komentare ministra Hrapovića. Zaista bi dobro bilo kada bismo znali jednu tačnu brojku ljekara koji je otišao iz Crne Gore jer mi ovdje čujemo zaista razne činjenice. Prvo da ih je pola otišlo, od sindikata imamo informaciju da ih je otišlo oko 140 ljekara. Koliko je tačno ja zaista ne znam. Kad ponekad slušam pojedine ovdje ispada da je zdravstveni sistem u Crnoj Gori ostao bez ljekara i onda se pitam ko zaista vodi zdravstveni

sistem ali znamo da on apsolutno dobro funkcioniše.

Da li je dobro da ide? Nije dobro i moramo poraditi da što više ljekara ostane u Crnoj Gori. Naravno, proces odlaska povećali mi plate, što se često spominje kao uzrok, ili ne povećali uvijek će biti i neće ih to puno spriječiti, posebno mlade obrazovane ljude koji govore više stranih jezika da ostanu ovdje. Ići će tamo đe im je bolje i to je normalno, i to treba i podržati, ali naravno moramo razmišljati i za naše, a složiću se sa svima da su zaista zarade u zdravstvu male i podržavam stav vaš, ministre, da ćete podržati platu u zdravstvenom sistemu i ponovo kažem mi moramo naći održivo rešenje za povećanje standarda zaposlenih u zdravstvu. Ne možemo kao što se ovdje pokušalo povećavati zarade na osnovu Zakona o državnim službenicima i namještenicima. Ljekari i zdravstveni radnici ne mogu biti državni službenici i namještenici. Mi smo donijeli taj zakon te smo zaposlenima u Državnoj upravi uvećali plate, ne znam koliko smo to dobro uradili, možda to treba preispitati, ali ako smo tu napravili grešku da ne napravimo svugdje grešku nego uvećati plate zdravstvenim radnicima na osnovu dogovora Vlade i sindikata i jedno održivo rešenje, ne da se desi da primimo jednu platu dvije, tri ili više hiljada eura, a onda da narednu platu ljekari željkuju mjesecima. Znači, moramo naći održivo rešenje i podržavam stav da će se uvećati zarade. Naravno sve nas interesuje koliko, vidjećemo koliko se može, jer normalno je da se ne može ni uzeti više iz neke kase nego što ima i treća stvar, ponovo vas vraćem ministre na primarnu zdravstvenu zaštitu-kapija zdravstvenog sistema. Možemo urediti sve ostale nivoe na najbolji mogući način, ali ako nam primarna zdravstvena zaštita ne bude funkcionisala uz 100% kapacitetu ni jedan nivo neće nam funkcionisati onako kako želimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 13:58:38)

Hvala vam.

Sada evo kratko da čujemo ministra i da završimo ovaj krug. Izvolite.

KENAN HRAPOVIĆ (22.10.19 13:58:44)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Pa postavljeno je pitanje koji je moj odbrambeni mehanizam na pojedine komentare danas. Moj jedini odbrambeni mehanizam su argumenti i činjenice, a argumenti su nepobitni. Ovdje smo čuli da država neće povećati plate 10, 20 eura ne više od 40 eura. Jasan je bio premijer Marković, gospodin Marković kada je rekao da to neće biti formalno već suštinsko povećanje zarada zaposlenim u zdravstvenom sistemu. Odlazak ljekara, zašto niko od vas ne pomene da u crnogorskom zdravstvenom sistemu radi 128 ljekara koji nisu iz Crne Gore koji su prepoznali sistem kao dobar, kvalitetan i pruža im šansu za dobar rad i to treba da znamo i to treba jasno saopštiti. Znači, postoji dobar sistem koji neko prepozna sa strane i želi da radi u tom sistemu. Naravno i dalje nas zabrinjava ta činjenica odlaska ljekara i činimo sve. Šta sam ja uradio za mog mandata? Ne nisam ja to uradio. Rezultati koje sam pominjao malo prije su rezultati svih zaposlenih u zdravstvenom sistemu svakog zaposlenog u svakoj zdravstvenoj ustanovi i naravno zaposlenih u Ministarstvu zdravlja. To su rezultati. Pomenuću samo povjerenje koje je u istraživanju CEDEM-a iz godine u godinu pokazuje rast povjerenja građana u zdravstveni sistem. To su činjenice, to su podaci i međunarodna javnost prepoznaje. Podsjetiću samo da od dolaska mene na čelu Ministarstva zdravlja smo bili na 34 pretposljednem mjestu evropskog, zdravstvenog, potrošačkog indeksa, danas smo na 23. Znači, neko i sa strane mjeri šta radimo u zdravstvenom sistemu Crne Gore i to vrednuje na pravi način. To su rezultati rada Ministarstva zdravlja i svih zaposlenih i stalno to ističem i zahvaljujem se svima u sistemu što to zajedno radimo.

Jesmo li konsultovali struku za vantjelesnu oplodnju? Pa naravno da jesmo. Pa svaki zakon koji usvajamo i donosimo prolazi kroz javnu raspravu, konsultujemo struku, medicinsku prije svega i naravno javnost i okruženje. Podsjetiću da je u okruženju prosjek, odnosno limit godine za vantjelesnu oplodnju 42 godine. Kod nas je to 44 godine i nemojte da vi i ja komentarišemo medicinsku struku da vas zamolim. Prepustimo to struci. Vi niste doktor, nisam ja doktor. Da

prepustimo struci koja to kaže, a mi uvažavamo ono što struka kaže i primjenjujemo. To je to. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.10.19 14:01:13)

Hvala vam.

Sad smo završili ovaj krug diskusija vezanih za obraćanje ministra odgovora na pitanje i komentare i sada se vraćamo prijavljenim diskutantima.

Maja Bakrač ima riječ, a neka se pripremi poslanica Anka Vukićević. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (22.10.19 14:01:31)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi ministre, uvažena gospođo Pavlović, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Pa evo ovo je danas kao i juče jedna inspirativna tema, ali ono što smo se manje više svi poslanici složili jeste da su ove promjene dobre i da idu u korist osiguranih lica i naravno da svi mi ovdje, bez obzira kojoj partiji pripadamo, podržavamo ove promjene koje idu u korist građana. Znači, kao što su već i moje kolege rekle da je dosadašnja primjena zakona pokazala određene nedostatke i nejasnoće, i upravo iz tog razloga se pristupilo izmjenama i dopunama kako bi se otklonili svi oni nedostaci koji su se prepoznali u praksi.

Ono što je negdje važno, pomenuli su i ostale kolege, jeste ukidanje dopunskog zdravstvenog osiguranja koji je prvi put urađen od 2012. godine, a preneseno je u važeći zakon 2016. godine. Uvođenje ovog osiguranja pokazalo se neopravdanim, jer je isto podrazumijevalo stvaranje preduslova za sprovođenje kako organizacionih, kako kadrovskih i prostornih tako i određenu informatičku podršku. Sa druge strane, ovaj vid osiguranja bio bi finansijski neisplativ i nije prihvaćen ni od strane građana. Iz svega ovoga jasno se uočava opravdanost ukidanja novim zakonskim rešenjem ovakvog vida osiguranja. Ovim predlogom zakona jasnije se definiše plaćanje participacije na zdravstvene usluge koje se ne obezbjeđuju u punom iznosu iz sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja kao i obavezu davalaca zdravstvenih usluga da osiguranim licima izdaju dokaz o izvršenom plaćanju participacije za pružanu uslugu na kome mora biti iskazana, između ostalog, puna cijena zdravstvene usluge kao i iznos participacije. Naravno, preciziraju se i kategorije lica koje su oslobođene od plaćanja participacije.

Ono što je važno napomenuti jeste da se prvi put zakonski propisuju kazne za zdravstvenu ustanovu, odgovorno lice, izabranog doktora kao i članove ljekarske komisije za nepropisno utvrđivanje privremene spriječenosti za rad, čime će se, nadamo se, postići najbolji rezultati zloupotreba ovog prava kao i jasnije preciziranje postupaka za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad. Ja moram da kažem da sam došla do određenih podataka da je tokom prošle godine tj. 2018. godine u Crnoj Gori otvoreno 17.563 bolovanja pri čemu je broj izgubljenih radnih dana premašio milion. Ukupni troškovi za bolovanje u 2018. godini iznosili su 5,95 miliona eura. U Crnoj Gori u prva tri mjeseca ove godine odobreno je 4.692 slučaja bolovanja što je za oko 9% više nego za isti period 2018. godine. Naravno, vrlo je teško nekad utvrditi da li je bolovanje opravdano ili neopravdano ili čuli smo iz izlaganja ministra da je komisija uradila dobar posao i da su ti negdje nedostaci i prepoznati. Naravno, realna su očekivanja da će ovim predlogom zakona i ovim izmjenama tj. pojačanom kontrolom spriječiti se zloupotrebe ovog prava.

Takođe, produžavanjem perioda za privremenu spriječenost za rad može da izabrani doktor umjesto dosadašnjih 15 poveća na 30 dana jača se uloga izabranog doktora kao i povjerenja u njegov rad. Važno je napomenuti da cijeneći potrebe pojedinih kategorija osiguranika, odnosno lica oboljelih od najtežih bolesti pristupilo se povećanju, odnosno proširenju njihovih prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, pravo na pratioca osiguranom licu koje je oboljelo od malignih bolesti, osiguranom licu koje ima oštećenjem mišića kao i pravo naknade zarade u iznosu od 100% za njegu djeteta oboljelih od malignih bolesti. Znači, prepoznala se potreba da se poveća osnova za naknadu sa 70% koliko je to propisivao važeći zakon na 100% u pomenutim

slučajevima. Naravno, ovdje moramo da pohvalimo da je jedna briga o osjetljivim kategorijama podignuta na veći nivo i u svakom slučaju uvijek treba podržavati izmjene kada su ovakve kategorije lica u pitanju.

Naravno, juče su kolege poslanici komentarisali i uslove u kojima rade zdravstveni radnici i svi ovdje se slažemo da treba i dalje raditi na unapređenju uslova zdravstvenih radnika i negdje se od početka vašeg mandata prepoznaje ta želja da se unaprijede uslovi za rad kao i naravno nego kako ste i sami rekli da se radi na tome da se dođe do povećanja zarada zdravstvenih radnika. Mislim da je sada i negdje prava prilika da možda svi damo određeni doprinos ovom pravcu jer u susret pripreme budžeta za narednu godinu trebamo da radimo na tome da se izdvoje veća finansijska sredstva kako bi se naravno obezbijedili bolji uslovi za rad i ispunili svi oni zahtjevi koji se negdje postavljaju pred Ministarstvo zdravlja jer i kada su plate u pitanju mora se naći održivo rešenje za povećanje plata u zdravstvu.

Naravno da zaključim, ova predložena zakonska rešenja imaće pozitivnog uticaja na osigurana lica koja ostvaruju zdravstvenu zaštitu i druga prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja kao i privredne subjekte i sistem zdravstvenog osiguranja, kao i inspeksijskog nadzora i propisivanjem kazni za kršenje ovih odredbi. Zahvaljujem i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:07:34)

Hvala vam, poslanice Bakrač.

Sledeći je poslanik Jovan Vučurović.

Kolega Strahinja Bulajić ima pravo na komentar.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.10.19 14:07:54)

Uvažena gospođo Bakrač,

Ovdje se govorilo, i ne samo vi, o uvećanju plate zdravstvenom sektoru, participacijama, šta zna šta sve ne. Nijesam ja bezrezervno siguran u povećanje plata zdravstvenim, hajde da ne kažem, socijalnim jer socijalni radnici nijesu predmet ovoga zakona. Iskočiću na tren iz resora gospodina ministra, ali nije da nema nikakve veze i sa njegovim resorom. Ne znam da li ste i vi, gospođo Bakrač, a i gospodin ministar obaviješteni da su roditelji štićenika dnevnih centara za djecu i osobe sa posebnim potrebama pozvani na razgovor i od svakog od njih se traži potvrda o ličnim primanjima. Ja sam tu informaciju dobio prije dva dana, ali nijesam htio juče da govorim dok ne provjerim. To je tačna informacija.

Šta to hoće Vlada? O čemu se radi? O roditelja svakog štićenika dnevnih centara da uzme neku, šta je to, apanaža, je li? O čemu se radi? Pitajte vašeg kolegu iz rada i socijalnog staranja. To ne vjerujem da su zaposleni u dnevnim centrima samostalno došli do toga. To je došlo od nekud i to se radi. I ovo vjerujte mi ne pričam napamet. Ja znam da je crnogorska ekonomija u jednom stanju da su javne finansije praktično pred slomom, možemo mi maštati šta hoćemo, ali koliki je javni dug, koliki je spoljno-trgovinski deficit, da ne nabrajam, da ne gubim vrijeme. Svi mi to znamo. I to uostalom građani najbolje znaju, ne treba ništa da se priča. Sad Vlada hoće valjda, je li tako, da uvede dažbine tim roditeljima. Zašto? Koji je razlog? Po kom to zakonskom osnovu? Će to piše? Ko im je dozvolio uopšte da se bave time pitanjem? Kakva naplata? Zna se kako se finansiraju dnevni centri. Šta se tu događa? Potpuno mi je jasno, negdje mi je jasno, da Vlada ima potrebu da štedi, da tako kažem, ali potpuno mi je nejasno, a ako je tačno, a ja sam provjerio i kažem da je tačno, a vi imate daleko bolju mogućnost, onda je to pitanje časti i političke i ekonomske da udarate na najranjiviju kategoriju društva. Nije valjda da Vlada nema odakle da stegne nego baš tu. Znate li vi 2/3 roditelja tih štićenika dnevnih centara kako žive, imate li vi uopšte predstavu? Znate šta znači nekome od njih 20 evra? Ja ne znam pravo da vam kažem u pitanju je, kažem opet, najranjivija kategorija. Ja ne znam ako povećavate zdravstvenim radnicima da li to znači da ćete od roditelja ove djece da prebacite ovamo da biste rekli da ste povećali plate ljekarima. Je li to to? Je li to suština priče? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:11:47)

Zahvaljujem, poslaniče Bulajiću.
Koleginice Bakrač, izvolite.

MAJA BAKRAČ (22.10.19 14:11:54)

Pa, dobro ja sam shvatila da ovo i nije bio komentar neki direktno na moju diskusiju, ali svakako evo iskoristiću vrijeme da prokomentarišem ono što je uvaženi kolega Bulajić rekao i da negdje ponovo se vratim možda i dijelom i na moju diskusiju kada sam rekla da sam sigurna i vjerujem, i naravno da ću i dalje vjerovati, i premijeru i ministru zdravlja da će sve uraditi kako bi došlo do povećanja plata u zdravstvenom sistemu, a naravno svi smo tu da damo punu podršku u tom pravcu.

Ono što ste govorili, a vezano je za ove potvrde o kojima ste pričali o ličnim primanjima i vezano za dnevne centre. Moram samo da kažem da je za svaku pohvalu što je u Crnoj Gori izgrađeno 13 dnevnih centara i da uvijek treba podržavati ovakav vid izgradnje i pomaganja osjetljivim kategorijama lica u Crnoj Gori, ali mislim da je ovo pitanje koje nije upućeno nadležnom ministru nego ipak da ovim pitanjem treba da se bavi ministar rada. Negdje smatram da će možda i sa vaše strane krenuti neka inicijativa, možda i kroz Institut poslaničkih pitanja da se pozabavimo, možda i vi ili ja, nije bitno, ovom temom jer mislim da je ovo jedna važna tema i da treba tražiti odgovor od nadležnog ministarstva, ipak to mislim da je Ministarstvo rada. Tako da vjerujem da sam ja neko ko uvijek želi i nekako se od starta prepoznaje kao neko ko je borac tj. borkinja za prava osjetljivih kategorija lica. U tom pravcu ću i dalje nastaviti da djelujem i naravno pomoći i vama da zajednički možda dođemo do odgovora na sva ova pitanja koja ste vi postavili. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:13:52)

Hvala, poslanice Bakrač.

Najavljeno je da nije kolega Vučurović, kao što sam ja najavio, nego je koleginica Vukićević.

Izvolite, koleginice Vukićević.

ANKA VUKIĆEVIĆ (22.10.19 14:14:05)

Kao što sam i juče rekla drago mi je da vraćeno povjerenje u izabranog ljekara u onom dijelu koje se odnosi na bolovanje do 30 dana, ali se postavlja pitanje koliko su nas koštale komisije za vrijeme trajanja tog nepovjerenja u izabrane ljekare.

Ja ću iskomentarisati neke izmjene ovog zakona. Počev od člana 17 koji je pravo na zdravstvenu zaštitu na primarnom nivou ranije obezbjeđivao u punom iznosu na teret Fonda. Danas predlozima ovih izmjena to nije tako. Članom 18 na sekundarnom i tercijalnom nivou Fond je plaćao 80% građani 20%. Sada se uvodi participacija za koju ne znamo niti kolika je, a uvodi se i za, osim sekundarnog i tercijalnog nivoa, primarni nivo zdravstvene zaštite. Izuzeci su postojali ranije, ali opet samo za sekundarni i tercijalni nivo. Sada će participaciju plaćati osobe starije od 67 godina, do sada je to bilo sa 65 godina. Davaoci organa, izuzeti su primaoci organa ne znam zašto. Zdravstveni radnici nametnuta im je obaveza davanja dokaza da je pacijent platio participaciju koja mora sadržati punu cijenu, cijenu sa PDV-om, cijenu koju plaća pacijent, pa će nam se još zdravstveni radnici pretvoriti u računovođe.

Ono što sam iz dostavljenog materijala vidjela da izmjene neće imati uticaja na budžet. Da li ste sigurni u tu tvrdnju koju potkrepljujete sledećim: povećanje starosne granice za participaciju na 67 godina, ukidanje dopunskog zdravstvenog osiguranja i uvođenje participacije, ali za tu

participaciju nije vršena procjena. Ako nijeste vršili procjenu za iznos te participacije kako onda možete tvrditi da neće biti uticaja na budžet, a pogotovo ako smo dodali kao nove osiguranike azilante i stranca pod zaštitom države Crne Gore. Da li neko u ovom momentu zna koliko je azilantata koji će biti osiguranici našeg zdravstvenog sistema i koliko će to ovu zemlju da košta? Ono što opet želim naglasiti je da mi nemao ni registar rijetkih bolesti, nemamo ni registar oboljelih od malignih oboljenja, mislim negdje pominje se neka 2012. godina, pa na ovamo prije toga nemamo ništa. Dalje, za edukacije se ulaže dosta, ali ta edukacija ako ljekari nastave ovako da odlaze, ako plate ostanu na ovom nivou su poklon Evropskoj uniji na čijim vratima ćemo izgleda dugo čekati i mi i okruženje. I podzakonska akta, toliko je prava koji je ovaj zakon garantuje, ali toliko se ona obismisle podzakonskim aktima. Stomatološku zdravstvenu zaštitu imaju pravo osobe sa invaliditetom. I kao neko ko je dugo godina radio sa osobama sa invaliditetom, imala sam priliku da u ime jedne osobe predam zahtjev za besplatnu stomatološku zaštitu. Znači, šta mi se desilo čekao me pravnik koji je otvorio i kaže, a ne to ne piše ovdje, a pacijent je imao sindrom ALS-a, amiotrofična lateralna skleroza. I pravo, naravno. I ako na tim mjestima ne budu zdravstveni radnici koji znaju šta je to, ja ne znam šta traže pravnici, uz dužno poštovanje pravnika na nekim drugim mjestima, nije mi jasno šta pravnici traže na mjestima gdje se o takvim stvarima odlučuje. Isto tako liječenje u inostranstvu, svakodnevno se objavljuju imena djece, porodice traže pomoć, ako se može objaviti ime jednog djeteta koji ima potrebu za liječenjem van zašto se ne bi objavilo ime nekog drugog. Ne pristajem na to da ta imena budu tajna, da sve ono što se plaća iz Budžeta Crne Gore mora biti učinjeno javnim ili makar djelimično javnim nama koji smo ipak pod nekom zakletvom da neke stvari moramo čuvati. Tako neću podržati izmjene ovog zakona, jer nemam odgovor koliko će ove izmjene istina je povećati liječenje naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:19:08)

Hvala, poslanice Vukićević.

Poslanica Pavićević je sledeća, neka se pripremi poslanik Vučurović.

SANJA PAVIĆEVIĆ (22.10.19 14:19:20)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani ministri sa saradnicom, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Na početku ću reći da podržavam Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, iz razloga novina, koje će doprinijeti povećanju efikasnosti zdravstvenog sistema i otklanjanja nekih uočenih nedostataka sadašnjeg zakona. Kao prva formalna izmjena predlaže se novi naziv zakona koji bi trebalo da glasi zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju. Nadalje, imamo predlog za ukidanje dopunskog zdravstvenog osiguranja. Inače, dopunskim zdravstvenim osiguranjem su se mogla osigurati lica koja su osigurana u obaveznom zdravstvenom osiguranju, i to za iznos 20 % od cijene zdravstvene usluge, do 80% zdravstvene cijene zdravstvene usluge pokriva obavezno zdravstveno osiguranje. U praksi je to značilo da ako se osiguranik ne osigura u dopunskom zdravstvenom osiguranju, u obavezi je da plati razliku do punog iznosa cijene zdravstvene usluge po ispostavljenom računu zdravstvene ustanove, a najviše u visini dvije prosječne neto zarade u Crnoj Gori.

Nakon analize strukture osiguranika utvrđeno je da je samo nekih 28% osiguranika bilo u obavezi za dopunskim osiguranjem, tako da se došlo do zaključka da je uvođenje dopunskog zdravstvenog osiguranja finansijski neisplativo, a pretpostavlja se da je izazvalo i određenu neprihvatljivost kod građana. Novina se ogleda i potpuno novom članu 17 gdje se uvodi participacija na sve medicinske usluge. Fizički izgled participacije biće sa svim podacima medicinske usluge, pored podataka propisanim zakonom, kojim se uređuje porez na dodatnu vrijednost, mora da sadrži i punu cijenu zdravstvene usluge, iznos participacije iskazan u procentu u odnosu na cijenu zdravstvene usluge, i nominalni iznos participacije iskazan u eurima. Takođe, kada su u pitanju bolovanja, danas smo jako puno govorili o tome, vidimo da je izabranim

ljekarima vraćena mogućnost da propisuju privremenu spriječenost za rad do 30 dana, to smatram dobrim što im je vraćeno, povećava se odgovornost izabranih ljekara, ali to je mač sa dvije oštrice i raste bojazan zloupotreba od strane onih koji su, da tako kažem, nesavjesni ljekari, a kojih je bilo prema podacima Fonda za zdravstvo za 2018.godinu. Izgubilo se da tako kažem, više od milion radnih dana, što je državu koštalo skoro šest miliona eura. Takozvana lažna bolovanja su veoma teško dokaziva tako da u potpunosti podržavam i predlog uvođenja inspeksijskog nadzora i pitanje je ko će biti u tim inspekcijama, pretpostavljam zdravstveni radnici koji mogu kontrolisati ono za što su obučeni. To je po prvi put da se putem zdravstvenih inspektora ostvaruje primjena pravnog načela zaštite prava građana i zaštita javnog interesa, što su i ustavom utvrđena prava na zaštitu zdravlja.

Kao što se može primjetiti, značajno je postrožena proširena kaznena politika u dijelu izdavanja participacije, kao u dijelu eventualnih prekršaja zdravstvene ustanove, direktora zdravstvene ustanove, izabranog ljekara i članova nadležnih ljekarskih komisija, u slučaju da ne postupe u skladu sa propisanom procedurom za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad.

Na kraju, nadam se da će sve predviđene novine zaživjeti u praksi, kako bi zdravstveni sistem bio u punoj funkciji, u zaštiti svih osiguranika i svih građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:23:29)

Hvala, poslanice Pavićević.

Poslanik Vučurović je sledeći govornik.

Izvolite.

Izvinjavam se poslanik Krivokapić se javio za proceduru.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.10.19 14:23:43)

Hvala, potpredsjedniče.

Danas smo počeli sa godišnjicom, hrvatska riječ možda je još ljepša objeljetnicom usvajanja Ustava. Ustav ne samo kao temeljni pravno politički akt, nego i put do Ustava su za svaku dražvu, a pogotovo za našu mnogo čim podijeljenu priču iz koje možete uzeti dio o dogovoru i dio neslaganja. Ja bih upravo uzeo danas povodom tog dana proglašenja drugog Ustava nezavisne, a 7.Ustava Crne Gore dio o našim slaganjima u vremenu posle referendumu.

Prvo bih pijetet iskazao prema ljudima koji su na Ustavu radili, a više nijesu među nama, Draganu Kujoviću, Zoranu Žižiću, koji su tih osam mjeseci proveli sa nama radeći na Ustavu do kojeg se došlo u vremenu smirivanja Crne Gore posle referendumu. Manje je poznato da je dio napisao Zoran Žižić, koji nije podržavao koncept nezavisne Crne Gore i Dragan Kujović, sa druge strane, koji je to svim srcem podržavao. I to je priča o nama koji se dogovoramo, to je priča o nama kojima je država ispred partije i ispred trenutnog interesa, to je trenutak zrelosti Crne Gore, u vrlo osetljivom trenutku, u trenutku kada je jedan blok vodio Peđa Bulatović, a drugi blok Milo Đukanović. U Ustavu koji je utemeljio građansku državu Crnu Goru, evroatlantsku Crnu Goru, jedina smo zemlja koja ima Evropsku uniju, već i tada, u svojoj preampuli, i Ustavu koji nam treba biti pouka kako da dođemo do dogovora. Taj dio sam htio osvetliti jer zaboravimo laka naša zajednička dostignuća i odemo u podjele koje nas čine sve daljima, i od Ustava i od suštine politike. Tako da je ovo bio trenutak kad sam ja imao čast u ime svih da ga proglasim da vodi pisanje tog Ustava, ali ova dva čovjeka koja više nijesu sa nama i priča o tome kako možemo biti okupljeni i u razlikama čemu treba da služi prije svega ovaj dom i ova Skupština. Hvala na prilici, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:26:01)

Hvala.

Poslaniče Mandiću, izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (22.10.19 14:26:07)

Poštovani građani.

Ja sam danas kada je predsjednik Parlamenta podsjetio da je danas godišnjica od usvajanja ovog Ustava prosto želio da preskočim tu temu, jer ovaj Ustav duboko dijeli danas Crnu Goru, znate da smo dali predloge za dopunu i izmjene Ustava kako bi on mogao da se nadogradi i da bude prihvatljiv svima. On i danas kao oštro sječivo siječe Crnu Goru na one podjele koje su postojale i prije referenduma. To su podjele na blok za zajedničku državu i blok suverenista. Nije se od tada mnogo toga promijenilo, a gospodin Krivokapić koji je govorio prije mene svakako je zaslužio da može ovako da govori, jer on je ključna ličnost koja je prelomila Demokratsku partiju socijalista, stranku koja je takođe bila za zajedničku državu kao što su svi ovdje što smo svi ovdje iz bloka za zajedničku državu, izuzev kolega iz Pokreta za promjene koji su bili suverenisti, kako je on uspio to, evo ja bih volio da nam negdje odgovorite, kako ste vi uspjeli Demokratsku partiju socijalista da ubijedite da oni od takve stranke i promiloševićevske stranke postanu suverenisti i da ih onda ostavite u ovom vremenu kako bi mogli sutra da ih hapsite i da kažete da su oni htjeli da ugroze suverenu Crnu Goru, koju ste vi negdje osmišljavali, a njima nametnuli.

Demokratska partija socijalista je mogla da bira. Hoće li da bude u jednom jasnom ideološkom konceptu kojeg je tada zastupala Narodna stranka ili će da bude u ovom drugom konceptu koji je bio prepoznat po Ranku Krivokapiću i SDP-u. Demokratska partija socijalista se odrekla svoje prošlosti. I danas približno ne mogu da vam opišem sa koliko entuzijazma upravo realizuju program Ranka Krivokapića, da im nema svete adrese koja im je važna, evo udara se i na crkvu. Nijesu oni prvi udarali na crkvu nego uredno ljubili ruku mitropolitu Amfilohiju, na crkvu je uvijek udarao Ranko Krivokapić. Danas Ranko Krivokapić je izašao iz vlasti, a oni nastavili pod inercijom da idu naprijed, i još sve nas da ubijede kako su oni sve vrijeme bili suverenisti, kako su se zalagali za nezavisnu Crnu Goru.

Predrag Bulatović koji je vodio blok za zajedničku državu zna koliko smo napora uložili da dođemo do poštenog i fer referenduma koji nije bio takav. Dobro bi bilo, gospodine Krivokapiću, da i o tome kažete nešto. Ne morate da budete sebični evo sad je prošlo dovoljno vremena. Recite kako se finansirao referendum, onih 7,3 miliona evra što je korupcija od Telekoma. Mislim, da vi imate obavezu više da o tome progovorite, posebno uzimajući u obzir ulogu koja vam je dopala sada kada ide obračun sa organizovanim kriminalom i korupcijom i kada treba oni koji su se bavili korupcijom da odgovaraju.

Evo završavam, pošto je ovdje gospodin Krivokapić pomenuo Zorana Žižića, jednog velikog čovjeka i svima nama je bilo čast da smo zajedno radili sa njima. Ali, moram da podsjetim, da je tadašnja Srpska lista imala svoj predlog ustava koji su radili Zoran Žižić, Ratko Marković, i da je to bio najbolji Ustav tada za Crnu Goru i predlog gdje smo se mi zalagali da se konstituiše i dvodomni parlament, da Crna Gora ovako složene konstitucije pronađe neko rješenje. No, mi imamo danas predloge kako da se dopuni ovaj Ustav, kako da se pronađe načina da Crna Gora poslije referenduma 2006.godine napokon pronađe načina kako da krene naprijed.

Po ovome što radite u odnosu na naše poslanike u odnosu posebno na Nebojšu Medojevića, ja sam siguran da vi istrajavate na tim podjelama, da ste vi odlučili da silom gazite i da idete naprijed. Ovo što se danas dešava ovdje i ovi najnoviji zahtjevi koji se šalju Skupštini Crne Gore ukazuju na činjenicu da čak jedno Tužilaštvo ne želi da bude ispod Skupštine, nego želi da upravlja i da gazi Skupštinu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:30:58)

Izvolite, molim vas, kolega Krivokapiću, samo jasno i kratko. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.10.19 14:31:25)

Upravo u vašim tvrdnjama je i odgovor. Ako imate pravo uvjerenja koje su univerzalne vrijednosti, koje su temeljne vrijednosti koje u tom trenutku baštini jedan centar stvaranja tih vrijednosti, a to je Evropska unija, onda to može uspjeti. I to je priča i o crkvi. Crkva je uspjela za to što je imala snagu svojih uvjerenja, istrajnost svojih uvjerenja i zato postoji. SDP je imao snagu svojih uvjerenja. I najveća pobjeda u politici je kad vaši progonitelji, a i to ste mogli pročitati u Bibliji, postaju vaši sledbenici. Imate apostole koji su bili progonitelji hrišćana, pa su postali apostoli poslije toga.

Isto je tako i sa SDP-om. naši progonitelji su shvatili da su to vrijednosti sa kojima mogu da politički da traju. Ne bih uopšte naravno oko crkve komentarisao, pitajte Amfilohija Radovića, nas dvojica smo zajedno imali 1993. skup o toleranciji usred rata. U Kotoru, on reis Idriz Demirović i biskup Ivo Gugić. U velikoj sali Kotorskog centra za kulturu, usred rata mi smo i sarađivali kako da dođemo do nečeg što je čuvanje naroda i smanjenje podjele u Crnoj Gori. Nikad nijesam bio progonitelj crkve, ali sam branio državu Crnu Goru od svakog ko ulazi u politiku mimo Ustava. Da li je crkva ulazila u politiku mimo Ustava, pročitajte tekstove, samo o meni koji je on rekao, ništa više. A nađite tekst koji sam ja o njemu napisao da li ima uvrede ili nešto slično. To je odvojena od države, poštujem crkvu, neću vam reći da su svi moji do zadnjeg, što bi rekli, soli iz onog dijela Crne Gore koji nikad nije priznao tursku vlast, koji nikad nije priznao tursku vlast.

Ja nažalost u mojim ni među decom, ni u sebi nemam druge krvi, nažalost. Ja bih volio da sam malo više pomiješam, što bi se reklo, da imam malo i muslimanske i katoličke i sve ostale kulturne tradicije, ali nemam je. Nemam je nažalost, ponavljam nažalost.

Prema tome, nikakvo nama ne može docirati Krivokapićima neko o pravoslavlju u crkvi. Jer, je sve napravljeno na našoj krvi je to napravljeno, što vidite od Cetinjskog manastira, pa ono malo šire što je u Katunskoj nahiji. Ali, veliki sam poštovalac crkve svih religija u Crnoj Gori kao kulturološkog nivoa, važno za Crnu Goru, kao univerzalne vrijednosti i kao ono što treba da dobije pravu afirmaciju ne kroz politiku nego kroz kulturu, tradiciju, običaj i učenje mudrosti. Sve te knjige svete uče o istoj stvari, sve te knjige svete uče o istoj stvari, a nezavisna Crna Gora, i tu završavam, je nešto što ja želim i da vas uvjerim isto kao što smo uvjerali i DPS. I ja vjerujem u to da što više budete shvatali univerzalnost nekih vrijednosti, više ćete pomoći srpstvu, biće srpstvo jače u Crnoj Gori. Način negiranja nezavisne Crne Gore je najveća prijetnja po srpstvo u Crnoj Gori. To je najveća prijetnja po srpstvo u Crnoj Gori. I ja mislim da će te najviše pomoći srpstvu u Crnoj Gori u koje vi vjerujete dubokim ukorenjenjem u nezavisnoj Crnoj Gori.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:34:56)

Hvala.

Poslaniče Krivokapiću, ja mislim da ste vašim proceduralnim reakcijama pokrenuli još niz proceduralnih reakcija kojima ja moram dati riječ. Moram dati riječ kolegi Sekuliću, javio se u međuvremenu kolega Mugoša.

Kolega Mandiću, pokušajte minut.

ANDRIJA MANDIĆ (22.10.19 14:35:19)

Danas je, gospodin Krivokapić i gospodin Brajović kažu, veliki dan, a mi koji ne mislimo da je to veliki dan prosto imamo pravo da saopštimo ovdje u Skupštini Crne Gore i naš stav.

Gospodine Krivokapiću, ja sam očekivao da će te vi najviše pomoći Crnoj Gori, tako što će te nam saopštiti kako je potrošen novac od korupcije prilikom prodaje Telekoma Crne Gore. Ja mislim da bi to bila najveća pomoć Crnoj Gori, Crna Gora je prošla tu fazu proglašenja nezavisnosti. Crna Gora sada ima druge borbe, ovo je borba protiv kriminala i korupcije. I vi možete da date ključni doprinos i da dokažete da se borite za Crnu Goru tako što bi raskrinkali tu priču. Kada vi to raskrinkate neće Crna Gora odmah promijeniti svoj državno-pravni status, možda bi i učvrstilo Crnu Goru kada biste vi saopštili tu ključnu činjenicu.

Ja mislim, da vi možete da date najveći doprinos i ja vas pozivam i prozivam, znajući da ste sada u fazi borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:36:41)

Hvala, kolega Mandiću.

Samo da vam priopštim da albanski poslanici u trenutku usvajanja Ustava nijesu nijedan glasali za Ustav 2007.godine, sad razlozi su na tim poslanicima, tim političkim subjektima, ali nastavljamo.

Kolega Sekuliću, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (22.10.19 14:37:01)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, dobro je što je predsjednik Parlamenta gospodin Brajović jutros podsjetio da je 12 godina od usvajanja sedmog po redu Ustava Crne Gore, ovog najnovijeg, važećeg, i dobro je što danas razgovaramo o tome. Istini za volju, možda bi mjesto trebalo da bude neki okrugli sto da zajedno govorimo o tome što su nam ta iskustva u 12 godina novoga Ustava, ali ne mislim da je loše da razijenimo ni politička mišljenja. Samo da ne bi bilo nikakve dileme s obzirom na to da je DPS spominjan i od jedne i od druge strane, uslovno govoreći, da ne bude nikakve dileme, od svog postanka Demokratska partija socijalista nikada nije mijenjala osnovna programska načela koja se ogledaju, prije svega, u zajedničkom suživotu svih vjera i nacija koje žive na prostorima Crne Gore. Takođe, građanski koncept države je nešto što Demokratska partija nikada nije mijenjala u svom programu, da je antifašizam ona vertikala koja nas negdje zbližava sa onim što mi govorimo da je moderna Evropa i što mislimo da je moderna Evropa, u konačnom, ono što je ideal moderne Evrope. Znači, toliko svim onima koji bi željeli da Demokratsku partiju socijalista smjeste u jedan drugačiji negativan kontekst, bez obzira o kome se radilo.

Takođe, dozvolite uvažene kolege da podsjetim da neke odluke predsjednika Demokratske partije socijalista i Demokratske partije socijalista u cjelini, govorim prije svega o Beogradskom sporazumu, su doprinosile da Crna Gora danas govori o 21.maju kao o najsvidljivijem trenutku savremene crnogorske istorije. Stalno ponavljam neke države koje baštine mnogo dužu demokratiju, o mnogo manje važnim pitanjima, kao što je recimo bilo pitanje da li žele da ostanu u Evropskoj uniji su imale mnogo više problema. Kažem još jedan put, dozvolite, da sve ono što su postignuća Demokratske partije socijalista, mi, prije svega, smatramo da su to postignuća svih građana Crne Gore, ne samo DPS-a, znači ne mislim da treba na bilo koji način omalovažavati. Vjerujem da to moje uvažene kolege i moji prethodnici veoma dobro znaju i ne mislim da će bilo kakvo sticanje političkih poena preko leđa Demokratske partije socijalista bilo kada biti moguće.

Uostalom, poštovane kolege, dozvolite da kažem i to, da je tada postizanje većine u ovom Parlamentu dominantno bila zasluga najveće partije u Crnoj Gori, nemojmo to da zaboravimo. Naravno, neki se danas odriču svojih glasova koje su tada dali za savremeni crnogorski ustav, sa jedne strane, sa druge strane drugi sebi, sa pravom ili ne, daju neko mjesto koje je manje ili više zaslužno, ali kako god, ponavljam još jedan put, Demokratska partija socijalista ostaje privržena svojim osnovnim načelima sa jedne strane, a sa druge strane nadam se da ćemo danas sutra govoriti i o pitanju evropske Crne Gore u Evropskoj uniji. Čini mi se da je to negdje ideal svih građana Crne Gore. Hvala, izvinjavam se.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:40:18)

Hvala, kolega Sekuliću.

Kolega Mugoša, da čujemo Vaše razmišljanje.

BORIS MUGOŠA (22.10.19 14:40:24)

Ja ću se, potpredsjedniče, obratiti Vama, jer proceduralno se obraćam Vama, neću se baviti ni partijskom ni ličnom promocijom, niti ideološkim idiličnim opozicionim doskočicama. Ja ću pokušati da priču uvaženih kolega dovedem u kontekst onoga što je tačka dnevnog reda, a to je Predlog zakona o izmjeni Zakona o zdravstvenom osiguranju. Potrudio sam se da nađem tu sponu, a jedina spona koju sam našao da je Crnoj Gori pojedinima potrebno ideološko i političko ozdravljenje, a ono što je dobro u zakonu je da se ukida dopunsko zdravstveno osiguranje, što znači da za to ozdravljenje nisu potrebna nikakva dodatna izdvajanja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:41:19)

Izvolite, kolega Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.10.19 14:41:25)

Kolega Genci, da li sam ja dobro razumio kolegu Mugošu, možda nijesam, da kolega Mugoša smatra da je neko u ovoj sali bolestan ideološki. Dozvolite, u ovom parlamentu svako je dobio glasove građana na nekoj političkoj platformi. Mi se sa njom slagali ili ne slagali, na to imamo političko pravo, ali ja vas molim da se uzdržimo nekih pokušaja koje mogu da imaju prizvuk, ja sam pitao na početku da li je, dakle, ne tvrdim, dakle, kvalifikacije makar ona bila i politička koja može da ukazuje da je neko zbog toga bolestan, jer ako govorite da neće državu koštati zdravstveno osiguranje ili da nema potrebe ili je nedovoljno, moglo bi, ne kažem da je, moglo bi se tako shvatiti. Prosto samo da povedemo računa, ovo je bila jedna možda mimo procedure, tu ste vi vjerovatno u pravu i kolega Mugoša takođe, ali imajući u vidu da se radi o danu kada je 2007. usvojen Ustav, ovo je politički dom, svako je saopštio svoj stav, nema potrebe da ga narušimo možda sa nekom sjenkom. Ne mislim da je kolega Mugoša mislio, ali prosto da negdje, evo ako Vi kažete da nije povlačim sve, nije ništa sporno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:42:56)

Kolega Konjeviću, da bi Vam odgovorio na Vašu proceduralnu reakciju upotrijebiću jednu poslovicu - bolest je za svakoga, bolest je svačija i nije sramota biti bolestan, nikome nije sramota biti, tako da u ovom slučaju to govorim da ako je i rekao, ja cijenim da nije kolega Mugoša ocijenio da li je neko bolestan ili ne, govorio je u političkom da li treba neko ozdravljenje, mislim da je korektan bio njegov doprinos, tako da bih se sada vratio na dnevni red, cijeneći i Vašu reakciju.

Dajem riječ kolegi Vučuroviću.

Kolega Popoviću, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.10.19 14:43:53)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Veoma ću kratko, pokušaću da ne dolivam ulje na vatru, ali danas je i veliki dan za Crnu Goru, 12 godina od usvajanja Ustava 2007.godine. Nepravедno je danas ne pomenuti da su čitavu priču pokrenuli crnogorski Liberali, priču obnove državnosti, Liberalni savez tada sa SDP-om, sa manjinama, kasnije se pridružio i DPS, mora se pošteno reći, da se DPS nije pridružio teško da bi se došlo do obnove državnosti 2006.godine. Ono što se ovdje provlači, nije do kraja utemeljena i to se ne može ni uraditi do kraja ako se do kraja ne obnovi Crnogorska pravoslavna crkva koju je uglavnom Liberalni savez obnovio 1993. ja nijesam vjernik, poštujem sve religije, kosmopolita sam, moji su svi kako hrišćani tako muslimani, ali taj problem se mora do kraja riješiti, taj problem crnogorskog identiteta koji je ostao potpuno nedorečen i bez toga Crna Gora ne može

dalje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:45:54)

Hvala, kolega Popoviću.
Nadam se da nema više proceduralnih reakcija.
Ja ću prekinuti u 15h sigurno. Izvolite, pojasnite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (22.10.19 14:46:11)

Čuli smo jednu vrlo važnu stvar od gospodina Popovića za razrešenje opšte ove drame koju imamo oko crkve u Crnoj Gori. Čovjek, predsjednik Liberalne partije jasno je rekao da je Liberalni savez 1993.godine obnovio Crnogorsku pravoslavnu crkvu, tačnije osnovao, mislim da je tako rekao. Da završimo onda sa pričom tom više, znači, Liberalna partija, to je kao nasljednik, je li tako, Liberalnog saveza. Imaju ljudi partijsku crkvu, neka se igraju crkve koliko god hoće samo neka nas ostave na miru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:46:48)

Kolega Popoviću, ispravite navode.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.10.19 14:47:07)

Rekao sam 1993. godine Liberalni savez je dominantno pridonio obnovi Crnogorske pravoslavne crkve. To sam mislio, a što sam rekao ne znam. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:47:25)

Kolega Ervin Ibrahimović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (22.10.19 14:47:40)

Obratiću se vama.

Pošto smo svi rekli da li je neko dao doprinos ili nije u donošenju Ustava prije 12 godina, mislim da je značajno pomenuti i da su predstavnici Bošnjačke stranke učestvovali aktivno u donošenju toga Ustava. Mislim da je to značajan dan za Crnu Goru, da je to bio početak jedne nove Crne Gore koja je bila Crna Gora za sve njene narode, odnosno za sve njene građane. Vjerujem da poslije 12 godina možemo da uzmemo pouku iz toga i da budemo na nivou zadatka onako kako i građani očekuju, da nađemo načina za dijalog i da nastavimo kako bi stvorili jedan dijalog u našoj državi. To građani ove države zaslužuju.

Zato pozivam sve kolege na pozornost, na ozbiljnost kao i te 2007. godine, pored svih razlika, da ostavimo po strani uskostranačke interese i da napokon ono što ova država i zaslužuje da dođemo do jednog konsenzusa, odnosno do jednog dijaloga. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:48:48)

Izvolite, kolegkinice Vuksanović Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (22.10.19 14:48:58)

Obratiću se građanima Crne Gore.

Uopšte neću da pominjem današnji dan, to je uradio kolega Krivokapić.

Pitanje suverene Crne Gore, poštovani građani, zaokruženo je i druga su pitanja zaokružena. Mi ovdje treba da razgovaramo o socijalnim pitanjima građanima, povećanju plata zdravstvenim i prosvjetnim radnicima, povećanju penzija jer penzionerima najviše dugujemo zato što su gradili ovu državu. Ne interesuju one građane koji su na ivici egzistencije više ova pitanja, politička prepucavanja. Ono čime mi treba da se bavimo i čime ću se ja konkretno baviti je bolji život građana u Crnoj Gori, veće plate, veće penzije, da omladina ostane u Crnoj Gori, da ljekari ostanu u Crnoj Gori i da mi živimo pristojno. Jer, 650.000 stanovnika koje ima Crna Gora jednako je, poštovani građani, grad Niš. Ako mi pored ovoliko resursa ne možemo pristojno da živimo onda ne treba više ... (Prekid) Izabrani smo od strane predstavnika, od strane građana da ovdje rješavamo njihove probleme, a problemi su u ovoj državi brojni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:50:13)

Dao sam i vama priliku da se izjasnite proceduralno, i to ste učinili.

Sada ne cijenim da moram reagovati.

Izvolite, kolega Vučuroviću. Konačno zakon koji je na dnevnom redu. To je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:50:36)

Da se vratimo na temu koja je mnogo bitna, jedna od najbitnijih u Crnoj Gori.

Prije toga, moram da kažem vezano za Liberalni savez. Eto, ti ljudi iz Liberalnog saveza smatraju Liberalnu partiju dijelom državne bezbjednosti, tako da tu stavimo tačku i na taj dio koji se tiče toga ko je proglasio crkvu, a nije Liberalni savez, niko od tih ljudi, ali uglavnom da se zna da taj Liberalni savez nekadašnji za Liberalnu partiju smatra da je čista Udba.

Drugo, ovdje smo, gospodine Nimanbegu, da li je stiglo, ali mediji su objavili, da tzv. glavni specijalni državni tužilac, znate onoga gospodina, traži skidanje imuniteta gospodinu Medojeviću, on je poslao jedan zahtjev. Da se zna, poslao je zahtjev za skidanje imuniteta, a nije poslao ovaj drugi zahtjev, zašto onaj o pritvaranju nijesu poslali da bi upravo zatvorili gospodina Nebojšu Medojevića. To je, čini mi se, glavna tema sada u Crnoj Gori. Otvara se još jedna stranica u progonu Demokratskog fronta, otvara se još jedna stranica u sukobima u Crnoj Gori. Mislim da treba gospodin Brajović ili ko je nadležan vrati to tome gospodinu koji je to poslao ili će se dozvoliti da određene korumpirane kreature iz tužilaštva ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:52:15)

Poslaniče Vučuroviću, cijenim ovo kao vašu proceduralnu reakciju. Vi ste meni uputili upit oko zahtjeva specijalnog državnog tužioca za imunitet. Vi ste informisani da je ona stigla u Parlament, da je vraćena specijalnom državnom tužiocu. Lično nemam informacije, ali o tome ćemo biti obaviješteni, znate kako ide procedura, tako da vas molim da se vratite na dnevni red.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:52:54)

Vi ste nas upoznali s tom činjenicom, a ja vas upoznajem s činjenicom da se ovdje dešava situacija da korumpirane kreature iz tužilaštva ... (Prekid)

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:53:03)

Molim vas, svoje izlaganje upriličite našem Poslovniku. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:53:09)

Hoću.

Dakle, korumpirane kreature iz tužilaštva, šta rade one? One, dakle, čiste cipele o Skupštinu Crne Gore i ovo nije prvi put. Dakle, ovo je po petnaesti put da vi ne smijete da progovorite, da zucnete jednom Milivoju Katniću, neću da ga karakterišem pošto sam mu više puta rekao i ovdje u oči šta mislim o njemu, jednom Ivici Stankoviću koji umjesto da je u zatvoru taj čovjek, i on, i Milivoje Katnić, zbog teške korupcije oni se danas bave ponovo Demokratskim frontom, ponovo kada treba Demokratskoj partiji socijalista, ponovo se pokušava zatvoriti jedan od lidera Demokratskog fronta. Prije dva mjeseca je ponovo određen pritvor Milanu Kneževiću, dakle vi ne reagujete ni Ivan Brajović ni vi lično. Šta se dešava. Specijalno državno tužilaštvo čisti cipele o Skupštinu Crne Gore. Ako vi to dozvoljavate, dakle Demokratski front to sigurno neće dozvoliti. Mi ćemo, gospodine Nimanbegu, sigurno pružiti otpor toj namjeri toga gospodina i korumpiranim likovima iz Specijalnog državnog tužilaštva ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:54:21)

Kolega Vučuroviću, moraću da vam izrečem novu opomenu. Pored upozorenja da upriličite vaše izlaganje s našim Poslovníkom, vi uporno izričite na moj račun, na račun poslanika neprimjerene izjave, a takođe su i izjave koje se graniče s time da li mi imamo ljudske, građanske ili bilo koje hrabrosti, nama toga ne fali, vi ne možete tako procjenjivati. Molim vas da vaš minut i po, dva privredete kraju na temi, bez pominjanja državnih tužilaca i procedura koje nisu na dnevnom redu sada. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:55:11)

Dakle, vi, što bi se reklo, po difoltu mene izričite opomene jer ste, takođe, dio korumpirane ekipe koja ima za cilj ovdje da spriječi Demokratski front da iznosi stavove onako kako treba da se saopštava istina. Dakle, vi ste dio te ekipe kao što je dio i Ivan Brajović koji je, takođe, označen u određenim djelovima društva kao osoba koja će trebati jednog dana da odgovara za ono što je počinio. Da ne pričam o Branu Gvozdenoviću koji je jedan od glavnih likova na vrhu piramide korumpiranih u Crnoj Gori. Meni je potpuno jasno zašto vi to stalno radite, zašto izričite opomene poslanicima Demokratskog fronta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:55:52)

Kolega Vučuroviću, vi pored sve mog demokratskog napora da saslušam vaše izlaganje u cjelosti, uporno idete u procjenjivanje moje ličnosti. Vi nemate pravo procijeniti za mene da sam ja dio bilo koje korumpirane većine, manjine, osoba, ne samo naših kolega. Vi imate poslovnički obaveznu da se ponašate s poštovanjem prema kolegama, to uporno ne radite i zato dobijate opomene. Drugi poslanici iz vaših redova ne dobijaju opomene koliko god da izgovaraju teške političke ocjene i stavove. Vaš način izlaganja je vaš način izlaganja, ja vas ne mogu prevaspitavati, ali vam mogu skrenuti pažnju uporno da to što radite nije u vašem dobru.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:56:47)

Vi to meni prijetite? Da li ste vi meni prijetili sada? Ako ste prijetili možemo i to da riješimo, nije nikakav problem. Znači, vi, bilo ko iz vaše stranke, iz vašeg naroda, nije nikakav problem. Vi ste zajedno s Ivanom Brajovićem i Branom Gvozdenovićem srozali ovaj parlament, kada ste dozvolili da ovdje jedan Milivoje Katnić i jedan Ivica Stanković korumpirani, dozvoljate da se skida imunitet ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:57:14)

Kolega Vučuroviću, još jednom vam izričem drugu opomenu, zbog uvreda izrečenih prema državnim tužiocima u ovoj državi. Molim vas da upriličite vaše izlaganje.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.10.19 14:57:32)

Ti si sluga Milivoja Katnića.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (22.10.19 14:57:35)

Za ovo imate oduzetu riječ. Oduzimam vam riječ.
Prekidam sjednicu. Nastavljamo sutra u 11:00 časova. Zahvaljujem.
PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:41:53)

Dobar dan.

Nastavljamo pretres o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.**

Ovlašćeni predstavnik Vlade je Kenan Hrapović, ministar zdravlja, sa saradnicom Slađanom Pavlović, generalnom direktoricom Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa.

Izvestioci su Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Nedžad Drešević, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Prvi prijavljeni za danas je kolega Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi koleginica Draginja Vuksanović-Stanković.

Izvolite, kolega Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.10.19 11:43:00)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Procedurase tiče jučerašnjeg veoma uvredljivog nastupa poslanika Vučurovića na račun Liberalne partije. Mislim da je tada morala biti i prekinuta sjednica i oduzeta riječ. To je još jedan u nizu takvih nastupa. Nijesam mogao reagovati, prekinuta je sjednica. Zato sada reagujem da kažem da je Liberalna partija osnovana prije ravno 15 godina, za par dana je rođendan, da su je osnovali 248 časnih /prekid/ građanski nastrojenih građana Crne Gore. Poslije raskola u Liberalnom savezu, praktično svi članovi iz Liberalnog saveza su prešli u Liberalnu partiju tada i to je jedina istina. Nikakva Udba, nikakav ANB, nikakav KGB, CIA. Samo časni evropsko, liberalno nastrojeni, patriotski nastrojeni građani i građanke Crne Gore su osnovali Liberalnu partiju.

Molim Vas da ubuduće reagujete na takve nastupe. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:44:51)

Hvala, kolega Popoviću.

Ja sam izrekao poslaniku dvije opomene i oduzeo riječ. Poslije dužeg vremena to je prva oduzeta riječ u ovom domu. U 15:00h je trebao biti nastavak prekida rada sjednice, to je bilo 14:57h, tada prekinuli i danas nastavljamo sa redovnim radom.

Kolega Vučuroviću, izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.10.19 11:45:22)

Prvo, Vi meni ne možete nikad oduzeti riječ. Drugo, gospodine Popoviću, nemojte se osjećati uvrijeđenim. Ja sam samo citirao gospodina Slavka Perovića. Koliko ja znam, on je...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:45:39)

Kolega Vučuroviću, obraćajte se meni pošto je procedura.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.10.19 11:45:47)

Dakle, gospodin Slavko Perović je formirao Liberalni savez Crne Gore koji je otprilike trajao do negdje 2005. godine. Tada mu je zamrznut rad i poslije toga je formirana Liberalna partija. Ja mogu da donesem ovdje čini mi se seriju tekstova gospodina Slavka Perovića koji je bio ideolog i sve u Liberalnom savezu, koji je upravo govorio za Liberalnu partiju da je formirana i od strane Udbe. Ako bi počeli da čitamo ovdje, gospodine Nimanbegu, šta je sve gospodin Slavko Perović izgovorio za Liberalnu partiju, Vi biste mi naravno izrekli odmah opomene pošto izričete i za manje stvari. Ovo nije moja tvrdnja, mada mogu i da vjerujem Slavku Peroviću. Ovo je direktno /prekid/ izgovorio za Liberalnu partiju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:46:32)

Kolega Vučuroviću, pošto se obraćate u proceduri, Vi ste polemicali sa mnom da Vam ne mogu oduzeti riječ. To apsolutno nije tačno, ja sam Vam juče oduzeo riječ. Vi poslije toga niste govorili u mikrofoni i Vaša riječ je tada oduzeta. To je najjača mjera dosad izreknuta poslije dvostruke opomene u jednom izlaganju. Tako da to je to. Ako mislite da ste Vi razgovarali, Vi ste razgovarali možda u hodniku sa nekim, ali u ovom domu niste. Tako da vas sve, kolege, opominjem da nastavljamo sa daljim radom.

Izvolite. Koleginica Marina Jočić.

MARINA JOČIĆ (23.10.19 11:47:19)

Gospodine predsjedavajući,

Zamolila bih da iskoristite svoj položaj i da tražite od stručnih službi izvještaj ko je od predsjedavajućih izrekao najviše kazni Klubu Demokratskog fronta. Ja imam određenu percepciju, htjela bih da provjerim, ne bih željela nikoga da povrijedim. Lično meni se čini da Vi najviše kazni izričete, ali bih voljela da dobijemo takvu eventualnu potvrdu od stručnih službi. Molila bih ako može negdje do 14:00h poslije podne da dobijemo takvu informaciju, a onda bih to iskoristila, takođe, proceduralno da reagujem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:47:58)

Koleginice Jočić, to možete iskoristiti u skladu sa Poslovnikom, za to Vam ne treba

predsjedavajući ovog doma. Sigurno najviše opomena je izrekao onaj koji je najviše i predsjedavao. Mislim da je to ravnomjerno podijeljeno. Mi u ovom domu pokušavamo otvoriti dijalog. Koliko je to uspješno, neuspješno neka javnost procijeni, a sigurno da ćemo vidjeti u toku dana što možemo dobiti od strane stručnih službi. Takođe Vas informišem da i Vi kao poslanica imate svakako pravo da i to tražite od stručnih službi.

MARINA JOČIĆ (23.10.19 11:48:41)

Znam da imam pravo naravno, nego pretpostavljam da ćete Vi brže doći do odgovora kao neko ko je predsjedavajući, potpredsjednik Skupštine, nego ja kao poslanica. Zbog toga sam od Vas zamolila uslugu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:48:59)

Nastavljamo dalje.

Kolega Ervin Ibrahimović, a neka se pripremi koleginica Draginja Vuksanović-Stanković. Kolega Ibrahimoviću, imate riječ. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.10.19 11:49:05)

Poštovani potpredsjedniče sa saradnikom, uvaženi ministre sa saradnicom, koleginice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Naravno, kada je na dnevnom redu tema zdravstvo ili zdravstveno osiguranje, da to zaokuplja posebnu pažnju naših građana pa i nas poslanika. Zato i ne treba čuditi ovoliki broj prijavljenih poslanika na ovu temu koja je pred nama. Takođe, treba posebno da imamo pozornost kao cijelo društvo na izmjene koje predlaže resorno ministarstvo, kao i sve ono što rade u pravcu unapređivanja zdravstva i zdravstvene zaštite u našoj državi. Jer, od rezultata tih planova i realizacije svakako da zavisi i zdravlje naših građana, zdravlje koje je, složićemo se svi, opšti interes našeg društva i možda i najvažniji resurs. Bez toga ne možemo planirati sveopšti razvoj društva i zato smatram da država treba da nastavi da stavlja zdravstvo kao svoj prioritet.

Takođe ćemo svi biti saglasni u tome da treba da pružimo jednakost u zdravlju, odnosno da omogućimo dostupnost i sveobuhvatnost zdravstvene zaštite svim građanima: i na sjevernom, i na južnom, i u središnjem dijelu Crne Gore. Na kraju, to je i ustavna kategorija koja garantuje pravo na zdravlje i zdravstvenu zaštitu u skladu sa zakonima. To je jedno od osnovnih načela ljudskih prava. Zato kažem da je ulaganje u zdravstvene institucije ulaganje u razvoj države i bez čega, ponavljam, ne može biti sveukupnog razvoja društva. Možda je najbolje to rekao Šopenhauer, koji je rekao - Zdravlje nije sve, ali bez zdravlja sve je ništa.

Da se vratim na predmetni zakon. Kolege prije mene su dosta toga rekly i zato ne želim da ponavljam neke stvari. Ali, kratko ću analizirati ono što zaokuplja pažnju građana i što je svakako za pohvalu. To je oslobađanje plaćanja participacije ranjivih kategorija i onih ljudi koji su vrijedni pažnje, ponosa, koji trebaju da su nam uzor. To su oni ljudi koji daju organe, tkiva, ćelije za liječenje.

Takođe, treba pohvaliti i to da su /prekid/ osiguranika koji se liječi u inostranstvu, posebno kad se radi o malignim bolestima, oštećenjima mišića i slično. Iako su teški uslovi mislim da je prilika da pohvalimo rad resornog ministra i njegovog tima. Takođe, kada pričamo o zdravlju, nije zgoreg ni reći to da baš u ovom visokom domu smo glasali za Zakon o zabrani pušenja u javnim institucijama i objektima. Smatram da je to veliki doprinos zaštiti zdravlja. Kada smo već kod pohvala, ne mogu pobjeći od toga, čuo sam od Vas, uvaženi ministre, prije par dana da ste rekli da se preko sedam miliona eura ulaže za doktore koji su na specijalizaciji van naše države. Obzirom na sve okolnosti, na naš budžet mislim da je to vrlo ozbiljna cifra. Koliko sam Vas shvatio, to će se unapređivati iz godine u godinu. Naravno, kada pričamo o zdravlju, ne treba da zaboravimo one koji brinu o našem zdravlju, a to su zdravstveni radnici. Treba ovdje pomenuti i

podsjetiti ono što je rekao uvaženi premijer, a i Vi, ministre, da se planira uvećanje zarade zdravstvenim radnicima. To ohrabruje sve nas i glasaćemo za takve ciljeve. Mislim da zdravstveni radnici u Crnoj Gori zaslužuju dostojanstvo, kao i njihove porodice. Ovo je dobar put, ali je dobar, ne želim sada da budem kontradiktoran, samo ako se bude u kontinuitetu uvećavala zarada zdravstvenim radnicima. Na kraju, još jednom da kažem - sve ono što ide u cilju napretka, zaštite zdravlja društva poslanici Bošnjačke stranke će podržati, tako da će podržati i ovaj Predlog izmjena ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 11:53:35)

Hvala, kolega Ibrahimoviću.

Koleginica Draginja Vuksanović-Stanković, a neka se pripremi kolega Nikola Divanović.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (23.10.19 11:53:46)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicom, uvažene kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Zaista je jedan veoma važan zakon pred čitavom crnogorskom javnošću. Zašto? Zato što je za mene zdravlje najvažniji resurs jedne države. Kad kažem zdravlje, ne mislim samo na imenicu zdravlje, mislim na zdravlje svih naših građana. Ne postoji važniji resurs koji jedna država može imati od zdravlja njenih građana. Ako pogledamo Zakon o zdravstvenom osiguranju, u članu 1, ću citirati ovu odredbu, se kaže: "Ovim zakonom uređuju se prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja i ostvarivanje tih prava, finansiranje obaveznog zdravstvenog osiguranja, dopunsko zdravstveno osiguranje, ugovaranje zdravstvene zaštite sa davaocima zdravstvenih usluga, kao i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava iz zdravstvenog osiguranja." Ja vas pitam - Ako ovako piše u zakonu, da li se ovo i primjenjuje u praksi? Vlada nije zadužena da predlaže samo zakone, a Skupština da usvaja. Suština nije samo u riječima koje su na papiru, jer - Verba volant, scripta manent - Riječi lete, ono što je napisano ostaje. Ali, to napisano moramo da sprovedemo i u djela - Res non verbe - Djela, a ne riječi.

Postavlja se pitanje da li su naši građani zaista zadovoljni sa onim pravima koje ostvaruju obzirom na iznos osiguranja koji plaćaju. Svakom građaninu Crne Gore koji prima lični dohodak, ne govorim o socijalnim kategorijama, se redovno od plate odbija obavezno poresko, zdravstveno i druge vrste osiguranja. Da li građani Crne Gore dobijaju adekvatnu zdravstvenu zaštitu? Kad govorim o adekvatnoj zdravstvenoj zaštiti, ne govorim o sposobnostima naših ljekara nego govorim o uslovima u kojima se ta zaštita ostvaruje. Da li su sve naše bolnice, da li su sve zdravstvene ustanove od primarnog do tercijalnog nivoa opremljene na zavidnom nivou? Da li ljekari u Crnoj Gori imaju potrebna sredstva za rad? Da li u bolnicima na neonatologiji imamo dovoljan broj inkubatora? Da li imamo sve u hirurškim salama što je potrebno? Ja ne govorim o onim nužnim operacijama koje se rade. Ja znam da se radi dosta na tome da se i to osavremeni i da imamo i nekih drugih medicinskih sredstava koja su jako važna za liječenje naših pacijenata, ali mislim da to nije dovoljno. Koliko poreski obveznici, svaki put to ponavljam i ponavljaću ubuduće, duguju državi za poreze? Govorim o tajkunima bliskim vlasti, 770 miliona eura i preko. Ako naplatimo tih 770 miliona eura, koliko ćemo moći da napravimo novih kliničkih centara? Zar mislite da je Klinički centar Crne Gore jedan dovoljan za čitavu Crnu Goru? Na moju veliku žalost, nije dovoljan, jer je toliki broj porasta bolesnih ljudi da to jednu Crnu Goru zaista prevazilazi. Neću ovom prilikom pominjati koliki je broj bolesnih ljudi sa karcinomom i koliko se taj broj sve više i više povećava. Znači, u tom dijelu moramo da razmislimo da od tih poreza koji treba da se naplate od onih koji svjesno i namjerno to ne rade možemo da izgradimo veliki broj kliničkih centara.

Sa druge strane, vi znate da je Socijaldemokratska partija podnijela inicijativu za povećanje zarade zdravstvenim radnicima. Ja želim da napomenem građanima da u zdravstvenom i socijalnom sektoru Crne Gore radi 12748 zaposlenih. Od toga je u sistemu zdravstvene zaštite blizu 9000; broj ljekara 1647, od čega je 1087 specijalista i 93 užih specijalista. Broj nedostajućih ljekara se kreće oko 150, a u proteklih nekoliko godina Crnu Goru je napustilo 200 ljekara.

Prosječna plata ljekaru je 564 eura, po podacima Monstata. Opet ću da ponovim radi javnosti Crne Gore - velika je sramota i nedopustivo da jedan šef kabineta predsjednika Vlade ima koeficijent 20,5, a ljekar specijalista 8,25. Ja ne želim ovdje da slušam priču - hoćemo plate zdravstvenim i prosvetnim radnicima da povećamo suštinski. Daj da više pređemo na djela. Pitam ja vas - Da li je u ovom budžetu za ovu godinu planirano povećanje plata zdravstvenim i prosvjetnim radnicima? Sad smo konkretno kod Ministarstva zdravlja. Više te priče - povećaće se, povećaće se, a od toga nema ništa.

Vlada se hvali boljom naplatom poreza. Budžet Fonda za zdravstveno osiguranje je porastao za oko 70 miliona eura. Da li zdravstveni radnici u Crnoj Gori osjećaju taj boljitak? Povećan je budžet za 70 miliona eura, priča se o tome, a plate ljekarima i medicinskom osoblju ostaju i dalje iste. Juče je jedan kolega poslanik govorio - ne možemo Zakonom o zaradama u javnom sektoru, ja se izvinjavam ali odlično znam da tumačim normu, javni sektor su i zdravstvo i prosvjeta. Ako mogu državni službenici, namještenici, šefovi kabineta, zamjenici, sekretari važnih institucija da ovoliki koeficijent imaju, u ovom Zakonu o zaradama u javnom sektoru ne vidim zašto se ne bi ljekari našli.

Želim da podsjetim crnogorsku javnost i time ću završiti, Socijaldemokratska partija nije glasala za Zakon o zaradama u javnom sektoru zato što tada nije prihvaćen naš amandman da se upravo u taj zakon povećaju koeficijenti, da se prepoznaju i ljekari specijalisti i ostalo medicinsko osoblje, da se prepozna u tom zakonu kako bismo i tim zakonom povećali plate ljekarima i zdravstvenim radnicima, jer javni sektor podrazumijeva ne samo državne institucije, nego i zdravstvo i prosvjetu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:00:35)

Hvala, poslanice Vuksanović-Stanković.
Imate komentar kolege Numanovića. Izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (23.10.19 12:00:45)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena kolegice Vuksanović - Stanković,

Ja ću se osvrnuti samo na onaj segment Vaše inicijative koju ste pokrenuli za konsultativno saslušanje ministra zdravlja i ministra finansija kada su u pitanju zarade zdravstvenih radnika. Vi jeste pokrenuli inicijativu kao član Odbora za zdravstvo, ali sami znate da smo održali sjednicu i da je Odbor jednoglasno prihvatio tu inicijativu i kao Odbor je zakazao sjednicu konsultativnog saslušanja. Samim tim što je Odbor prihvatio održavanje te sjednice konsultativnog saslušanja kada je socijao-ekonomski položaj zaposlenih u pitanju u zdravstvu, to ukazuje na jedan pozitivan odnos. I diskusija svih članova Odbora išla je u jednom pravcu - potrebe za povećanje plata zaposlenih u zdravstvenom sistemu, i ljekarima i ostalom medicinskom i nemedicinskom osoblju koje se nalazi u zdravstvenom sistemu.

Naravno da ćemo i na jednoj od narednih sjednica ići u pravcu davanja podrške onima koji mogu da donesu takvu odluku, a to je dijalog između Ministarstva zdravlja, Ministarstva finansija i reprezentativnih sindikata, koji, nadamo se i siguran sam da će kao rezultat tog dogovora biti povećanje zarada zdravstvenim radnicima u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:02:32)

Poslanice Vuksanović-Stanković. Izvolite

VIKSAHOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (23.10.19 12:02:37)

Zahvaljujem uvaženom kolegi dr Numanoviću.

Želim da podsjetim javnost i sljedeće, da je Socijaldemokratska partija prije nekoliko mjeseci predlagala amandmane takođe na Zakon o zaradama u javnom sektoru kako bi prepoznao ljekare i naravno doveo zarade ljekara u nivo koeficijentata gdje bi se povećale plate. Vi nas tada niste podržali, ne Vi konkretno, nego DPS kao vladajuća partija. Ali, evo, nakon toga SDP pokrene inicijativu, prihvaćena je od strane Odbora za zdravstvo u smislu da smo sazvali konsultativnu sjednicu, saslušali smo ministra zdravlja, razgovarali smo s ministrom zdravlja, sa ministrom finansija. Vjerujte, onog ljekara specijalisti koji je u pripravnosti, dežurstva i tako dalje, Vi to bolje znate od mene, uopšte ne interesuje u ovom momentu, on će znati da cijeni, njemu je u interesu da se poveća plata koju zaslužuje, a ne da nam ljekari odlaze iz države, jer nas obične smrtnike neće imati ko ovdje da liječi. Ja nemam pravo da vam kažem mogućnosti sad da pođem od svog novca u Ameriku ili Tursku, jedino ako me Fond ne pošalje. Nemam, a zamislite drugi koji imaju manja primanja. Ko će da nas liječi u Crnoj Gori? I još nešto. Htjela sam da poručim ministru. Ja znam da postoje pojedinci koji narušavaju ugled, ono što ste Vi rekli juče, ljekarske profesije, to su vrlo rijetki izuzeci, ali ti su najpovlašćeniji. O tome ćemo tek da razgovaramo. Ali ugled ljekarske profesije srozala je ova država, to jeste Ministarstvo zdravlja, Fond zdravstva i ostali sa ovim primanjima koje primaju. I uopšte više nije bitno - zajednički ima da radimo na ovome. Pod hitno, ali pod hitno se moraju povećati primanja zdravstvenim radnicima ljekarima i medicinskom osoblju. Pod hitno. Ovo je krajnje vrijeme. Odoše svi. Ovo više nije za tolerisanje i nemojte mi govoriti da se ovo ne može naći u Zakonu o zarada u javnom sektoru, jer ja mislim da zdravstvo je javni sektor, prosvjeta je javni sektor. Više neću da se prepucavamo ko, kako i zašto - 'ajmo zajedno svi. Sad ćemo amandmansi da djelujemo na budžet, niko nam ne može zabraniti amandmansi, pa neka oni tamo ekonomisti i Ministarstvo finansija vide kako će koji razred da rasporede. Plate zdravstvenim i prosvjetnim radnicima se moraju povećati, obzirom na rad, na težinu posla i odgovornost posla koji rade. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:05:15)

Sljedeći kolega je Nikola Divanović, a neka se pripremi kolega Raško Konjević. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (23.10.19 12:05:25)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore, poštovani ministre sa saradnicom,

Moram reći da imam utisak da nakon jučerašnje i evo današnje rasprave možete biti generalno ohrabreni ovim argumentima koji su se čuli sa lijeve i sa desne strane ovog doma u onom dijelu koji se tiče zakonskog rješenja. Ovaj drugi dio diskusija potpuno opravdano, vjerujem, je oslikao naš lični doživljaj i političke ocjene onoga što je trenutno stanje u zdravstvu u Crnoj Gori i to je potpuno legitimno.

Moram vam reći ispred Demokratske partije socijalista u svakoj oblasti i u svakoj sektorskoj politici uvijek može bolje i mi na taj način to kontinuirano percipiramo. Dakle, ako me pitate kako je danas stanje u zdravstvu i kakav je moj možda i lični osjećaj, da li može bolje - svakako da da. Ali, da li se stvari, da li se duh tog sistema mijenja na bolje, da li se klima u zdravstvu mijenja na bolje, takođe ću vam reći - svakako da.

Crna Gora je trenutno u jednoj fazi strukturnih reformi. Možda je zdravstvo ili bi trebalo biti vodeća sektorska politika u tim strukturnim reformama. Idemo prema jednoj transformaciji ukupnog poslovnog ambijenta svih javnih servisa i svih javnih politika kada je u pitanju državna uprava. U tom smislu treba reći da zdravstvu smo odgovorni i dužni da stvorimo bolje uslove za život i rad i ljekara i medicinskog osoblja, ali svakako, sa druge strane, smo dužni i odgovorni da očekujemo, odnosno građani očekuju i bolju zdravstvenu uslugu, bolju zdravstvenu zaštitu, bolji zdravstveni servis.

Što se tiče opsega ponuđenih izmjena i dopuna, ja ću podsjetiti da se tiču prava i

ostvarivanja prava iz zdravstvenog osiguranja, ukidanja finansiranja obaveznog zdravstvenog osiguranja, ugovaranje zdravstvene zaštite sa pružiocima tih usluga i drugo. Ono što je vrlo važno istaći jeste da su prosto ta zakonska rješenja iz 2016, 2017. i 2018. godine u implementaciji, u praksi pokazala određene slabosti. Potpuno je prirodno i normalno da ste ponudili ovakve izmjene tih zakonskih rješenja. Prije svega, ukidanje dopunskog zdravstvenog osiguranja koje nije dalo rezultate i koje je pokazalo da je primjenom bilo skupo za cijeli sistem i drugo, supstitut propisivanja ove participacije koja već funkcioniše sa jasnom klasifikacijom kako ona treba da bude vezana za pojedine kategorije.

Konačno, bolja briga o posebnim kategorijama je nešto što nas posebno hrabri i što pokazuje jednu posvećenost, jedan poseban senzibilitet ka ovim socijalnim kategorijama koje zaista predstavljaju i u sistemu zdravstva posebne kategorije sa aspekta potrebe da budu bolje zdravstveno osigurane i zdravstveno zbrinute. Uvijek kada su ove teme na redu želim da kažem da je to prosto jedan konsenzus koji postoji u ovom Parlamentu. To se vidjelo i na kontrolnom saslušanju. Dakle, nemamo mi dilemu oko toga da li treba unaprijediti ambijent, uporno ponavljam ambijent, u kome žive i rade ljekari. Naravno, oko toga nemamo dilemu. Treba. Da li treba poboljšati tu uslugu? Naravno da treba. Ono što uvijek želim da kažem, imam posebno poštovanje prema ljudima koji dolaze iz tih profesija. Nisu to samo ljekari. To su i sudije, i tužioci, i policajci, i ljudi koji se bave socijalnim uslugama, ne bih želio nekoga ne preskočim - to su ljudi koji rade u javnom interesu. Radom u javnom interesu su se odrekli da na tržištu ostvare za sebe neki bolji materijalni status. Dakle, rade za platu. Prema tim kategorijama građana i ljudi koji su zaposleni u državnoj upravi imam uvijek posebno poštovanje. U tom dijelu očekujem, kao što je to rekao uvaženi premijer Marković, da im moramo na održiv način omogućiti da bolje zarađuju i da bolje žive. S druge strane, očekujem i dužni smo da obezbijedimo građanima bolju uslugu. To je u ovom segmentu zdravstva.

Na kraju, mislim da je zdravstvo uprkos brojnim preprekama i uprkos jednoj percepciji da nam veliki broj ljekara odlazi, kao što ste juče kazali, određeni broj dolazi, mnogo je to manje dramatično nego što je određena percepcija. Druga stvar, /prekid/ da je opet stvar percepcije, da je mnogo manja korupcija u zdravstvu nego što to jeste u praksi. Vjerujem da Ministarstvo zdravlja i Vlada Crne Gore, uprkos svim preprekama, pokazuju da se istrajnošću, sitnim koracima, ali kontinuirano, permanentno, bez kompromisa mogu postići rezultati. Mislim da to sektor zdravstva pokazuje. Vraćam se na početak. Mislim da se duh tog sektora promijenio i mislim da se tu uočavaju određena unapređenja. Imate podršku naravno za ovakve izmjene i dopune zakona sada i ubuduće. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:11:08)

Hvala, kolega Divanoviću.

Imate komentar kolegice Vere Bulatović. Izvolite.

VERA BULATOVIĆ (23.10.19 12:11:15)

Voljela bih da mi ovi iz DPS-a odškrinu malo vrata baš što se zdravstva tiče da vidimo kojim to očima vidite vi taj duh i klimu u zdravstvu da se povećavaju. Bili ste prisutni na sjednici Odbora gdje su bili, pored ministra, prisutni i predstavnici sindikata. Niste čuli šta predstavnici ljekara pričaju, a o medicinskim sestrama i tehničarima neću ni da pričam. Zašto nije zaživjelo dopunsko osiguranje u Crnoj Gori? Zato što je stopa siromaštva premašila sve živo. Svi bi voljeli da mogu da uplaćuju neko dopunsko osiguranje, pa da mogu da idu u Ameriku po neki lijek ili u Istanbul. Zato nije zaživjelo, zato smo ga uništili.

Što se tiče brojnih prepreka, dolaze nam ljudi iz okruženja da rade ovdje. Zamislite koliko nam ljekara nedostaje kada imamo 120 ljekara koji su došli sa strane. Imamo samo 32 uže supspecijalizacije. Šta to znači? Sve je ostalo u Podgorici. Žive li Nikšić, Pljevlja, Bijelo Polje? Trebaju li oni da žive, treba li tu napredak da ide? U ovom našem zdravstvenom sistemu napreduje tehnika. Sve drugo stangira, a plate su grozne.

Što se tiče, juče sam to pomenula, a danas ću da naglasim, inspekcijskih kontrola, stvarno više ne mogu da trpim unižavanje doktorske profesije. Nijedan inspektor ne može da ima škole koliko ima završeni ljekar opšte prakse. Treba neki kursadžija da kontroliše nekog čovjeka koji ima tolike godine škole iza sebe. Otvorite nam malo vrata da vidimo u kojoj vi Crnoj Gori živite. Jer, u mojoj Crnoj Gori takva percepcija nije.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:13:14)

Hvala, koleginice Bulatović.
Poslanik Divanović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (23.10.19 12:13:20)

Koleginice Bulatović, pričao sam o percepciji, pričao sam i o ličnoj percepciji u jednom dijelu.

Dakle, ono u čemu se Vi i ja slažemo jeste činjenično stanje. Nije zaživjelo ovo dopunsko osiguranje. Vi za to krivite siromaštvo, ja ću Vam reći da je prosto implementacija tog zakonskog rješenja problematična. Mislim da je stav Ministarstva, odnosno inicijativa Vlade da se to zamijeni, da se supstituiše ovom participacijom koja se vrlo efikasno implementira u praksi i da je to više nego iskreno i više nego dobronamjerno zakonsko rješenje. U tom smislu sam komentarisao da ministar danas može biti ohrabren onim što smo čuli juče i danas. Dakle, tu nemamo spora.

Međutim, ovaj drugi dio, ako me pitate u čemu se razlikuje Vaša i moja percepcija, razlikuje se u puno toga svakako. Kako vidim crnogorsko zdravlje - potrošio sam cijelu diskusiju o tom pitanju, a sada ću Vam reći. Dakle, insistirate na tome da ogroman broj ljekara odlazi, zbog toga što su im preniske plate i zbog toga što prosto ne mogu da nađu svoju egzistenciju u svojoj struci u Crnoj Gori. Mislim da realnost nije takva. Reći ću Vam, ako neko iz okruženja, iz bilo koje zemlje okruženja, Srbije, čak Hrvatske, koja je u Evropskoj uniji, ili Bosne i Hercegovine, Makedonije, mora da bira sutra ako ima šansu, ako ima dovoljno obrazovanja, dovoljno struke, da li će biti on ljekar u Sloveniji, pa će zarađivati dvije i po hiljade eura, a od toga će hiljadu eura plaćati stan i još hiljadu osnovne životne potrebe, gdje će sa tom platom preživljavati u nekoj od zemalja Evropske unije - onda mislim da je mnogo časnije, dostojanstvenije i ljepše živjeti u svojoj Crnoj Gori, liječiti svoje ljude i živjeti u nekom normalnom ambijentu koji se, kao što kažem, kontinuirano poboljšava. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:15:24)

Hvala, poslaniče Divanoviću.
Poslanik Raško Konjević, a neka se pripremi poslanica Nela Savković.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.10.19 12:15:36)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.
Poštovani građani, ministre Hrapoviću,

Pokušavao sam da se sjetim koja je to tema u zadnjih možda i dvanaest mjeseci, možda čak i duže u ovom Parlamentu sa aspekta onoga što možemo da čujemo gotovo definisala opšti konsenzus. Dakle, ovdje nemate nijedan poslanički klub koji ne podržava suštinsko, kako kažu iz Vlade, povećanje zarada u zdravstvenom sektoru. Onda stvarno ne vidim šta može da bude problem. Mi smo ti koji usvajamo budžet. Dakle, svi mi odavde možemo danas da pošaljemo poruku da svojim političkim stavom garantujemo da će ljekari u 2020. godini imati suštinski povećane zarade.

Suštinsko povećanje zarada prije godinu, godinu i po dana uradila je Rumunija. Ona je

svojim ljekarima i medicinskom osoblju povećala plate punih 40%. Zašto su to uradili? To su uradili iz dva razloga. Da bi jednu profesiju smjestili tamo gdje ona zasluži u državi i u sistemu i, s druge strane, da bi zaustavili ogroman odliv ljekara iz Rumunije zbog otvaranja tržišta Evropske unije. Ako uporedite stanje u Rumuniji i u Crnoj Gori, onda nam je lako doći do toga što znači suštinsko povećanje, kako to saopštavaju iz Vlade. Ako govorimo da li imamo novca sa aspekta onoga što Vlada govori o svom budžetu, Vlada kaže da je u posljednje tri godine uvećala prihode za gotovo 200 miliona. Vlada je samo uvećala fond bruto zarada za 50 miliona u protekle tri godine, a nikome živome ko prima platu iz budžeta nije povećan jedan jedini cent zarade. Pedeset miliona su uvećane zarade. Budžet Fonda zdravstva je povećan 70 miliona.

Danas mi, uvažene kolege, imamo sljedeću situaciju. Ovo je platna lista ljekara specijaliste. Na ovoj platnoj listi je neto plata 543 eura. Objašnjenje ove platne liste, pošto nam je ovo upravo poslao ljekar specijalista, ne govorim mu ime. On kaže - imam platu 540,72 eura neto; od ove plate plaćam ratu za stambeni kredit od 207 eura, jer je porodičan čovjek, naredne dvije i po decenije po određenoj kamatnoj stopi. Takođe, plaćam registraciju vozila 25 eura mjesečno, doprinose Ljekarskoj komori i stambenoj zadruzi. Preostaje mi, kada sve to platim, 293 eura za sve ostale račune: voda, struja, komunalije itd. I svakodnevni prevoz od kuće do drugog grada mora da plaća jer je na specijalizaciji. Pita sve nas da li on, ljekar specijalizant, u Crnoj Gori može da živi od ovoga što mu ostane. Zna li koliko mu ostaje? Pedeset eura. Ljekar specijalizant, ako ja dobro poznajem a mislim da toliko znam, je neko ko je završio šest godina fakulteta, krenuo, zaposlio se u nekom od medicinskih centara ili domova zdravlja, Kliničkom centru i tako dalje i dobio specijalizaciju koja traje najčešće četiri godine. Sigurno ima 24, 25, 26 godina, možda malo više. Ovo je slika onih ljudi koji trebaju da budu budućnost crnogorskog zdravstva. Kako da ih mi zaustavimo da oni ostanu u ovoj Crnoj Gori? Onako kako je mislila pomoćnica ministra zdravlja da oni koji studiraju medicinu se obavežu da ne mogu da idu nigdje. Dobro je što je Vlada pomoćnici ministra zdravlja rekla da smanji malo doživljaj nakon dva, tri dana i reakcije javnosti.

Rumuni su suočeni sa ovim problemom radili jedino što država može da uradi, da poveća zarade ovim ljudima. Zašto je to jedina opcija koja vam ne garantuje da će ostati? Zato što na našu žalost, a možda na njihovu sreću, /prekid/ danas je potražnja ljekara i u zemljama regiona koji su već u Evropskoj uniji, a posebno u zemljama Evropske unije vrlo povećana. Ljudi koji završe naše medicinske fakultete ili regionalne medicinske fakultete, to doktori bolje znaju, su vrlo dobroga profesionalnog znanja da mogu da rade u zemljama Zapadne Evrope. Nama je sada prilika, ako svi mislimo ovo što govorimo, a brzo ćemo se otkriti, otkrićemo se 16. novembra kada u ovom Parlamentu dođe budžet za 2020. godinu - hoćemo li suštinski kao u Rumuniji da povećavamo zarade ljekarima, ili će ova naša priča da postoji konsenzus o tom pitanju ostati još jednom samo mrtvo samo slovo na papiru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:21:02)

Hvala, kolega Konjeviću.

Kao što sam najavio, kolegistica Nela Savković - Vukčević.

Izvolite, imate riječ.

NELA SAVKOVIĆ-VUKČEVIĆ (23.10.19 12:21:46)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

U prethodna dva dana imali smo priliku da čujemo argumente o tome koliko je značajno uloženo u naše zdravstvo, koji su konkretni rezultati, kakvi su to izazovi i koji su ciljevi. Takođe, čuli smo i da ankete ukazuju na porast povjerenja naših građana u zdravstveni sistem i kažem da pripadam tim građanima, na osnovu ličnog iskustva, na osnovu razgovora sa ostalim građanima, kao i na osnovu uporedbe onoga što naši građani u inostranstvu mogu da kažu povodom njihovog iskustva tamo gdje žive.

Obraćajući pažnju na to iskustvo građana, osvrnula bih se na član 9 Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju, kojim se definiše /prekid/ za izvršenu

zdravstvenu uslugu davalac usluge je dužan da osiguranom licu izda dokaz o plaćenju participaciji, koji mora sadržati punu cijenu zdravstvene usluge. Što to znači? Dakle, u odnosu na dosadašnje potvrde o plaćenju participaciji, jer smo i do sada plaćali participaciju, cilj ove izmjene jeste da se uvodi upravo puna cijena usluge, odnosno vidimo koliko ukupno košta neka intervencija. Da li je to laboratorijsko ispitivanje, operacija ili nešto drugo, odnosno koliko zdravstveni sistem izdvaja za naš odlazak kod ljekara, a koliko mi učestvujemo u tome. U vezi sa ovom izmjenom, značajno je što navedene zdravstvene usluge podliježu Zakonu o fiskalizaciji u prometu proizvoda i usluga koji stupa na snagu početkom 2020. godine, a to znači, ako sam dobro razumijela, da će građani u realnom vremenu putem aplikacije moći da kontrolišu da li je izdati račun prijavljen Poreskoj upravi i time sami budu kontrolori sistema. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:24:06)

Hvala Vam, poslanice Savković - Vukčević.

Ovim smo zaključili redosljed prijavljenih poslanika. Pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ. Želi.

Riječ ima Slađana Pavlović, direktorica Direktorata za međunarodnu saradnju i harmonizaciju propisa. Izvolite.

SLAĐANA PAVLOVIĆ (23.10.19 12:24:24)

Zahvaljujem predsjedavajućem.

Uvažene kolege poslanici,

Prije svega da se zahvalim svima na konstruktivnoj raspravi, sugestijama, komentarima. Negdje u globalu cijenim da je više bilo pozitivnih komentara i da negdje svi podržavamo predložene izmjene i dopune zakona. Kroz diskusiju je provejavala priča da dosta često mijenjamo zakon i to je tačno. Sad mogu da kažem da ćemo kao neko ko vodi resor harmonizacije regulative nastaviti sa takvim izmjenama kad god se stvore ovakvi uslovi, kao što su do sada. Godine 2016. je donijet osnovni zakon, 2017. smo promijenili. Zbog čega? Povećali smo prava pacijenata. Kao primjer, povećali smo recimo pravo na liječenje hiperbaričnom oksigenom terapijom, povećali smo /prekid/, povećali smo ko su sve osiguranici našeg sistema. Godine 2017. povovo je bila izmjena zakona kada smo još više proširili prava pacijenata na određena liječenja i terapije. 2018. godine izmjena se ticala liste lijekova, gdje smo donijeli jedan novi koncept liste lijekova koja sadrži više od 1.100 savremenih terapijskih lijekova. Moram naglasiti da je ta lista lijekova je posle šest godina prvi put promijenjena. Od 2012. do 2018. godine lista lijekova, odnosno lijekovi koji se izdaju na recept nijesu ni proširivani, niti mijenjani. Tako da kad god stvorimo ovakve uslove za izmjene i da unapređujemo sistem, mi ćemo biti pred vama i tražićemo vašu podršku.

Sva ova proširenja prava koja se tiču i današnjeg predloga zakona izuzetno koštaju. Provejavala je priča i da neće ove izmjene imati negativan uticaj na budžet, od ukidanja dopunskog do uvođenja novih prava. Tačno je da će to imati veći uticaj u smislu veće potrošnje, ali, sa druge, strane smatramo da će se neutralisati upravo kroz mjere kakve su smanjenje prava na medicinski potpomognutu oplodnju za strane državljane, jer ćemo zadržati taj novac koji smo do sada, oko milion eura, smo izdavali za strane državljanke da pokušaj medicinski potpomognute oplodnje rade o trošku naše države. Sada ćemo ostaviti za naše ljude, za naš sistem i za naše građane. Tako da smatramo da će doći do neutralizacije ovih proširenih prava.

Takođe, otvorila se priča i povodom budžeta zarada, Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru. Tada kada je pripremana i prva verzija tog Zakona o zaradama zaposlenih u javnom sektoru, kao službenik Ministarstva finansija bila sam direktno uključena u ovu priču. Moram reći da su se upravo tada sindikati i te kako borili, predstavnici reprezentativnog sindikata su se i te kako borili da ne uđu u sistem ovog zakona, odnosno da ne budu obveznici ovog zakona, već su tražili da kroz Granski kolektivni ugovor, kakav je i sada, imaju veću pregovaračku

moć da pregovaraju sa Ministarstvom i sa Vladom u slučaju potrebe za povećanjem plata. To je razlog zbog kojeg Vlada ni tada, slušajući potrebu Sindikata i uvažavajući potrebe Sindikata, nije htjela da uvrsti zdravstvo u Zakon o zaradama zaposlenih.

Takođe, zdravstveno osiguranje koje se finansira iz države i sva priča o zaradama zaposlenih i uslova rada pored ovih povećanja plata, mi jesmo, kao što je pomenuto, povećali budžete. Svake godine ih povećavamo, što je dobro, ali proširujemo prava, što košta, unapređujemo uslove i tehnološke i infrastrukturne, povećavamo broj specijalizacija. Samo jedno pitanje - Šta bi se desilo da svaki od ovih ljekara je morao iz svog džepa da plati recimo 50 ili 80 hiljada za specijalizaciju? Kakve bi tek onda uslove života imali? Šta bi se desilo da je jedan zaposleni nije na osnovu dogovora sa Sindikatom i onih sredstava koje je /prekid/ u stambenu zadrugu zdravstvo i da je morao po tržišnim uslovima da obezbijedi stambene uslove? Kakvi bi tek onda bili uslovi tih zaposlenih? Samo da imamo u vidu da nije plata jedina satisfakcija. Bolji uslovi rada, infrastrukturno, tehnološki, stambena politika, edukacija kroz specijalizacije, kroz kontinuiranu medicinsku edukaciju sve su to prioriteti ove Vlade.

Ono što želim reći na kraju jeste da još od početka mandata /prekid/ 2016. godine u vrhu prioriteta je bilo definisano unapređenje standarda građana, posebno zaposlenih u zdravstvu. Dakle, nije ovo unapređenje i najava povećanja plata došlo ni sa kontrolnim saslušanjem, niti sa nekom inicijativom, već je bilo u vrhu prioriteta još iz 2016. godine kada je ova Vlada počela sa radom. Takođe, strateškim dokumentima Ministarstva zdravlja smo u vrhu prioriteta definisali ovo pitanje.

Kažem, kad god stvorimo uslove, mi ćemo ponovo mijenjati i ovaj zakon i svaki koji se tiče unapređenja uslova i života i rada naših građana. Očekujemo da upravo kada bude i Zakon o budžetu /prekid/ i povećanju budžeta za zdravstvo. A nadam se da će danas sve kolege biti prisutni samom činu glasanja za ovaj zakon i još jedanput zahvaljujem svima na komentarima i konstruktivnoj raspravi.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:30:38)

Hvala, gospođo Pavlović.

Ministre, samo proceduru kratku kolega Milun Zogović.

MILUN ZOGOVIĆ (23.10.19 12:30:50)

Gospodine predsjedavajući, ja se izvinjavam. Malo je neuobičajeno sad u momentu iznošenja završne riječi, ali s obzirom da sam tek sad vidio ovu informaciju, htio bih da iskoristim prisustvo resornog ministra da objasni zbog čega je napravljena čistka u Hitnoj medicinskoj pomoći u Plavu. Zbog čega je otpušten sa posla doktor Sabahudin Pupović i još četvoro njegovih saradnika? Oni, prema njihovim izjavama u današnjoj štampi, nijesu pristali da lažno svjedoče protiv doktora Pupovića, koji pripada Demokratskoj partiji socijalista i jedno vrijeme je bio odbornik Demokratske partije socijalista u Skupštini Plava. Ali, radi se u Plavu o jednom izuzetno prepoznatom doktoru i humanisti koji je doživio jednu neviđenu torturu, pa čak ni njegovi saradnici koji nijesu htjeli lažno protiv njega da svjedoče. Htio bih da iskoristim prisustvo ministra da prokomentariše ako može ovaj konkretan slučaj.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:31:46)

Izvolite, ministre.

KENAN HRAPOVIĆ (23.10.19 12:31:51)

Zahvaljujem, poslaniče Zogoviću, i na tom pitanju.

Naravno, sve se radi transparentno u Ministarstvu zdravlja, kao i u ostalim institucijama ove države. Taj slučaj je, koliko znam, procesuiran, trenutno je pred određenim nadležnim institucijama i organima koji ispituju sve te aktivnosti. Ja apsolutno nemam pravo, niti bih želio da komentarišem dok je taj slučaj upravo pred državnim organima koji se bave tim predmetom. Sačekajmo ishod svih tih rezultata i vidjet ćemo šta će biti konkretni rezultati i šta je utvrđeno u toj, ako mogu tako da kažem, istrazi koja se upravo sprovodi kod određenih državnih organa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:32:31)

Hvala.

Ovim kontatujem da smo završili pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Zahvaljujem predlagačima i poslanicima koji su uzeli učešće u raspravi. Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Dragica Sekulić, ministarka ekonomije i Jovo Rabrenović, generalni direktor Direktorata za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača.

Obaviješteni smo da ministarka nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici, pa će se pretres obaviti sa drugim ovlašćenim predstavnikom predlagača.

Izjuestioci Odbora su Zakonodavnog odbora Dragutin Papović i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet kolega Filip Vuković.

Otvaram pretres.

Pitam predstavnika Vlade da li želi dati dopunsko obrazloženje.

Koleginice Vuksanović-Stanković, javili ste se za proceduru. Izvolite.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (23.10.19 12:33:34)

Želim da nam objasnite zašto ministarka danas nije u prilici da prisustvuje sjednici rada Parlamenta obzirom da u ovome što nam je dostavljeno u materijalu piše - Za predstavnike Vlade koji će učestvovati u radu Skupštine i njenih radnih tijela prilikom razmatranja Predloga ovog zakona određeni su Dragica Sekulić, ministarka ekonomije i Jovo Rabrenović, generalni direktor Direktorata itd.

Znači, nije "ili" nego "i", pa me zanima zbog čega ministarka danas nije prisutna. Ovo se ponavlja u više navrata, nije to samo jedini slučaj. Postoje zaista ministri koji redovno prisustvuju sjednicama Skupštine, ali očigledno ima i onih koji ne prisustvuju. Samo mi nemojte reći zbog ranije preuzetih obaveza, jer ovdje lijepo piše - Predstavnici Vlade koji će prisustvovati su ministarka Dragica Sekulić i Jovo Rabrenović. Znači, nije "ili" nego "i". Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:34:33)

Koleginice Vuksanović-Stanković, Vaša reakcija je u skladu sa Poslovníkom, ali ja Vas obavještavam da i u skladu sa Poslovníkom mi nemamo, nažalost, obavezu da održimo raspravu sa ministrom nego sa jednim od ovlašćenih predlagača.

Ako kolega Rabrenović želi da nam pojasni razloge, ako ne /upadica/. Ja kažem nažalost, jer smatram da bi trebali ministri biti kad se raspravlja. Ali, imamo dva ovlašćena predlagača, tako da raspravu možemo obaviti.

Riječ dajem Jovu Rabrenoviću.

Izvolite.

Hvala Vam.

Poštovani poslanici i poslanice crnogorskog Parlamenta,

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača koji se danas nalazi na plenumu pripada kategoriji jednog od najvažnijih zakona u oblasti ne samo ekonomije, nego možemo reći i ljudskih prava. Jer, zaštita potrošača takođe je jedan od osnovnih elemenata zaštite ljudskih prava, pa je samim tim i prepoznata u Ustavu Crne Gore kao takva i njoj se od strane Ministarstva ekonomije, a i Vlade Crne Gore poklanja velika pažnja. Samim tim, i zakon koji je danas pred vama je zakon na kojem su radili eksperti ne samo Ministarstva ekonomije i Vlade Crne Gore, nego eksperti Evropske unije. Taj zakon je od strane Evropske komisije dobio odlične ocjene. Nijesu imali nikakvih sugestija i prigovora na zakon. Čak su u jednom komentaru iznijeli da je zakon najbolji materijal koji su dobili iz cijelog regiona koji se odnosi uopšte na zaštitu potrošača, što dosta govori o tome koliko je pažnje i značaja dato samom zakonu i njegovoj izradi.

Zakon obuhvata dvije velike direktive, koje se odnose na: 1. Kupovinu proizvoda van mjesta prodaje i na kupovinu proizvoda sa udaljenih mjesta. Tu se, prije svega, misli na ono što je kod nas poznato kao kupovina preko internet sajtova i 2. Direktivu koja se odnosi na formiranje odbora za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova i tijela u okviru tih odbora. To su dvije najveće novine kada se govori o prenošenju tih direktiva. Treća novina je mijenjanje ili donošenje novih nacionalnih odredbi. Ona se radi jer je svaka privreda i svaki ekonomski sistem specifičan sam po sebi. Mi na osnovu analiza i izvještaja koji su svake godine pred vama u ovom Parlamentu radimo presjek i vidimo koji su to najvažniji elementi tog izvještaja, odnosno gdje treba popraviti dodatno zaštitu potrošača, koje su to oblasti ili sektori koje treba pojačati. Dodatno, omogućiti potrošačima da mogu na bolji način da iskoriste svoja prava. Tim nacionalnim odredbama smo postigli jedan izuzetno dobar nivo zaštite potrošača u Crnoj Gori. Nivo koji definitivno i po mišljenju Evropske komisije pripada samo vrhu zaštite potrošača ne samo u Evropskoj uniji, nego i u državama koje su kandidatkinje. Mogu vam reći da neke odredbe našeg zakona su naprednije od odredbi koje postoje u zakonima zaštite potrošača u državama članica Evropske unije, što dosta govori ne samo o ozbiljnosti i želji nas kao resornog ministarstva, nego i cijele Vlade koja radi naporno da završi poglavlje 28 - da ga zatvorimo privremeno što je to moguće prije, kako bi ujedno i ubrzali što je moguće više pristupanje Crne Gore u Evropskoj uniji.

Želio bih da istaknem ono što je, po mom mišljenju, najvažnije u ovom zakonu. To su upravo te nacionalne odredbe. Jedna se tiče mogućnosti da kada potrošač podnese prigovor, a odnosi se na nesaobraznost proizvoda, tu su najčešći problemi koje imamo kod robe koja je tehničkog karaktera, odnosno tehničkih proizvoda i vrlo je teško nekad utvrditi da li se radi o fizičkom ili nekom oštećenju na robu do kojeg je došlo prilikom transporta, proizvodnje ili je softverska greška u uređaju. Sada se u zakon uvodi vještak kojeg će angažovati Uprava za inspeksijske poslove o naravno trošku trgovca u prvih šest mjeseci, koji će utvrditi stvarni razlog zbog čega je taj uređaj, dio garderobe, obuće, odjeće, nesaobrazan. Na taj način će se strahovito povećati nivo zaštite potrošača, jer potrošači više neće imati potrebe da poslije takvog vještačenja ulaze u sudske postupke. Jednostavno rješenje inspeksijskog organa će biti vrlo brzo i efikasno i na taj način ćemo puno pomoći potrošačima. To je rješenje koje postoji i u nekim drugim državama Evropske unije, a kod nas će biti uvedeno ovim zakonom.

Dosta je tu novina koje su vrlo specifične za Crnu Goru, mogu reći i obaveznost vraćanja kusura potrošačima, što smo morali da uvedemo upravo zbog velikog broja prigovora koja smo od potrošača da im se ne vraćaju sitni apoeni u trgovačkim objektima. Naravno, jedna od onih stavki koja je vezana za usluge od javnog interesa je takođe značajna, u suštini samo se prenose neke odredbe kada se radi o Zakon o obligacionim odnosima i zastarjelim potraživanjima više od dvije godine. Tu uvozimo, uslovno, iz obligacionog zakona /prekid/ da potrošač može da koristi pravo na eventualnu zastaru duga. Takođe, trgovac će biti u tom dijelu obavezan da potrošaču na računu sem iznosa dugovanja koje ima prema trgovcu budu precizno navedene i eventualne kamate koje postoje povodom tih dugovanja, kao i svi oni iznosi za dugove starije od dvije godine. Tako će potrošač imati jedan vrlo precizan račun na kojem će imati sve informacije i više neće

moći da nam se dešavaju situacije da poslije nekog vremenskog perioda se pojave računi za neke usluge koje navodno nismo platili prije godinu, dvije ili više. Sada će trgovac biti obavezan da sve iznese i da navede na računu. Kada počne primjena zakona, donijeće potrošačima velike promjene i veliku korist, što je, prije svega, bio cilj i Ministarstva, a naravno i Vlade Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:41:27)

Zahvaljujem.

Sada pitam izvjestioca da li želi riječ. Ne žele.

Idemo po redosljedu prijava. Imamo i u ovom slučaju uvodne riječi ispred klubova, s tim da bih vas zamolio da prvi uzme učešće kolega Andrija Popović, a onda ispred DPS-a Mihailo Anđušić, ispred Demokratskog fronta Branko Radulović. Pretpostavljam da ste saglasni.

Kolega Popoviću, imate riječ.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (23.10.19 12:42:01)

Hvala, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovani gospodine Rabrenoviću, gospodine Miloševiću,

Usvajanjem Zakona o zaštiti potrošača Crna Gora će ispuniti jedno od ključnih mjerila za privremeno zatvaranje poglavlja 28, što će biti ujedno četvrto privremeno zatvoreno poglavlje i na taj način će država pokazati svoj odgovoran odnos prema EU integracijama i što skorijem priključenju porodici najrazvijenijih evropskih država.

Svaki novi zakonski propis koji u tom pogledu unapređuje postojeći pravni ambijent moramo podržati i svi skupa dati doprinos kako bi se zaštita potrošača istinski podigla na željeni i projektovani nivo. Ne trebamo zaboraviti da smo svi mi potrošači, a takođe da su to i turisti koji nas posjećuju i koji dolaze uglavnom iz uređenih potrošačkih sistema. I oni trebaju da imaju zadovoljstvo da i u Crnoj Gori uživaju ta ista prava kao i u svojim razvijenim državama. Ovom revizijom Zakona o zaštiti potrošača uzete su u obzir i sugestije koje je dala Evropska unija. Usvajanje ovog zakona predstavljaće važan segment usaglašavanja nacionalnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije i imaće direktan uticaj na ostvarivanje visokog nivoa zaštite potrošača u vezi sa ugovorima zaključenim između potrošača i trgovaca.

Cilj izmjena Zakona o zaštiti potrošača je da se omogući efikasno sprovođenje ustavnih načela, kao što su pravo na prigovor, pristup sudu i djelotvoran pravni lijek, što je posebno važno kod javnih komunalnih usluga, kao što su snabdijevanje vodom i strujom. One su na evropskom nivou poznatije kao usluge od opšteg ekonomskog interesa, koje istovremeno zbog dodijeljenih ekskluzivnih i specijalnih prava daju naročite prednosti, ali i veće obaveze pa država uglavnom reguliše cijene, dostupnost usluge, kao i kvalitet i bezbjednost. Najbitnije novine koje Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača donosi su: osnivanje tijela za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova, zabrana uslovljavanja građana da plaćaju dugove starije od dvije godine da bi im bila uključena voda i struja ili struja, veća prava potrošača pri kupovini na internetu, vraćanje centa ili dva kusura i uvođenje vještaka za saobraznost proizvoda. Zakon obuhvata dvije nove velike direktive. Prva je vezana za arbitražno rješavanje sudskih sporova, a druga za kupovinu proizvoda van mjesta prodaje. To je prodaja preko interneta ili u kući, na primjer kad neko prodaje paket za mobilnu telefoniju ili kablovsku televiziju. Tu se uvode dodatna poboljšanja izmjene, tako da će potrošači moći da u roku od 15 dana vrate proizvod ili uslugu bez obrazloženja i da im bude vraćen novac ukoliko nijesu zadovoljni tim što su dobili. Razlog je vrlo jednostavan - kad kupujemo nešto preko interneta ne znamo kako to izgleda, imamo samo virtuelno iskustvo o tom proizvodu.

Odredbama ovog zakona potrošač će znati koji su njegovi dugovi, sad će sve imati na računu precizno. Sem iznosa računa za prethodni mjesec, trgovac će biti obavezan da iskaže i koliki je dug potrošača po ranijim mjesecima, koliki je eventualni dug za period stariji od dvije godine, odnosno period koji se smatra potencijalnom zastarom i obavezno je da istakne iznos kamate koju naplaćuje potrošaču.

Zakon donosi brojne novosti koje se odnose naročito u pogledu transparentnosti obaveza izvještavanja, informisanja i promovisanja vanskudskog rješavanja sporova kako od strane tijela za vanskudsko rješavanje potrošačkih sporova, tako i od trgovaca. Uspostavljaju se i jasni kriterijumi kvaliteta nezavisnost i nepristrasnosti koje moraju ispunjavati tijela za rješavanje sporova. Predviđeno je da će se u budućnosti tijela za rješavanje sporova uspostavljati na autonomnom nivou u saradnji organizacija privrede i organizacija potrošača. Zatim, u skladu sa direktivom, mora osigurati /prekid/, ali i da ispunjavaju propisane uslove.

Nakon svega navedenoga, samo da kažem da će Liberalna partija prihvatiti Prijedlog o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:47:21)

Hvala, kolega Popoviću.

Sljedeći je kolega ispred DPS-a Mihailo Anđušić, a neka se pripremi kolega Branko Radulović ispred Fronta.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (23.10.19 12:47:33)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Koleginice i kolege, potšovani građani, uvaženi predstavnici Vlade,

Evo čuli smo i od kolege Popovića, imamo priliku danas da razmatramo izmjene i dopune Zakona o zaštiti potrošača. Nije prvi put u ovom skupštinskom sazivu da imamo prilike da razgovaramo o zakonskim rješenjima koja uređuju oblast zaštite prava potrošača. Zaista bih htio da odam priznanje i politici Vlade i generalno Ministarstvu ekonomije kada je u pitanju konkretno ovaj segment njihovog rada, upravo zaštita potrošača, jer je niz zakonskih rješenja koja se možda ne tiču na direktan način zaštite potrošača ali svakako na indirektan način i kroz neke druge zakone koji su predlagači bili neki drugi organi, kao što je i unutrašnja trgovina, i same dodatne izmjene od ranije Zakona o zaštiti potrošača, suštinski doprinijeli da stanje u ovoj oblasti ozbiljno pomjerimo za jedan nivo više.

Kada je u pitanju ovo zakonsko rješenje, ono za sobom nosi izmjene koje su dominantno prouzrokovane usklađivanjem sa nekim evropskim regulativama, odnosno sa određenim deklaracijama. Generalno, ja nisam uvijek pristalica da takva zakonska rješenja mogu da budu i moraju da budu dobra, s obzirom da ona u određenom trenutku ne moraju da su u koheziji sa onim što su tržišne prilike u našem sistemu i nekim procesima koji se trenutno odvijaju. Ali kada govorimo konkretno o ovom zakonu, i usvajanje i usklađivanje sa ovom deklaracijom suštinski nosi niz veoma kvalitetnih izmjena koje se odnose na zaštitu prava potrošača. Čuli smo preciznije od kolege Popovića na što se sve to odnosi, ali usklađivanje sa deklaracijom donijelo je, po mom mišljenju, kao rijetko kad do sad konkretne izmjene u dijelu unapređenja zaštite prava potrošača. Ono što su negdje bili ključni postulati koji su nosili izmjenu ovog zakonu ticali su se, prije svega, zaštite prava potrošača, zatim odsustva troškova zainteresovane strane izmjenama zakona kada su u pitanju prava potrošača. I treća stvar, koja je veoma interesantna, je mogućnost zdrave tržišne konkurencije koju nose sa sobom ove izmjene. Iz tog razloga smatram da i pored onoga što nam donosi benefite izmjene ovog zakona u poglavlju 28, na indirektan način utiče i na određene indikatore za poglavlje 8 Konkurencija, za koje znamo je jedino preostalo poglavlje na našem integracionom putu, koje još uvijek nije otvoreno ponajmanje našom krivicom. Sva završna mjerila u tom poglavlju smo ispunili, ali ovdje prepoznajem i te kako neke elemente koji doprinose da se stanje u toj oblasti dodatno unaprijedi kroz neke zakonske odrednice. Čuli smo koliko je nekih novih mehanizama kroz ovo zakonsko rješenje regulisano. Jedno od njih je i formiranje

određenih nezavisnih arbitražnih tijela koje odlučuje u slučajevima sporova kod zainteresovanih strana. Ali ono što mi je bilo interesantno i što sam zapazio, da sve te i smjernice i ta tijela u 90% slučajeva uvijek staju dominantno na stranu potrošača. To je ono što mislim da je suštinski važno i što nam donosi niz benefita po svakog potrošača u Crnoj Gori. To sam rekao i na početku. Prije svega, mislim da sama Vlada kada je u pitanju politika zaštite potrošača i oblasti konkurencije i regulacija tržišta po više osnova ima trasiran dobar put, ima dobre strategije koje sa sobom nose ovakve izmjene zakona. Pomenio sam i Zakon o unutrašnjoj trgovini i prethodne izmjene Zakona o potrošačima. Imali smo nedavno prilike da usvajamo zakonska rješenja koja su na jedan vrlo konkretan način, i javnost je to izvredno prihvatila, imali prilike da omogućе potrošačima da usluge kojima ih snadbijevaju različiti dobavljači ne mogu biti obustavljene u koliko imaju zastarjeli dug.

Ja sam kroz ovdje institut poslaničkog pitanja postavio još jedno pitanje koje se dijelom reguliše i ovim zakonom, a nadam se da ćemo ga još preciznije regulisati za jedan problem sa kojim se građani suočavaju - sa famoznim potpisivanjem ugovora svake godine sa Elektrodistribucijom u okviru koga im se javljaju problemi zastarelog duga koji nijesu na jasan način definisani. Ovdje imamo dodatno preciziranje čak i tog dijela, ali sam siguran da ćemo /prekid/ zakona i ovako kvalitetnim rješenjima regulisati te najsitnije probleme. Još jednom, smatram da smo stanje u ovoj oblasti zaista izdigli na još jedan veći nivo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 12:52:48)

Hvala, kolega Anđušiću.

Kao što sam najavio, sljedeći je kolega Branko Radulović, a neka se pripremi kolegunica Draginja Vuksanović-Stanković.

BRANKO RADULOVIĆ (23.10.19 12:53:01)

Gospodine Genci, najavili smo deset minuta uvodno. To je registrovano juče, tako da imate to u vidu, a i značaj teme.

Građani Crne Gore, dobro me slušajte. Prije svega, gospodine direktore, ja sam zadovoljan što Vi pričate za to upoređivajući kompetetnost Vašu i ministarke. Nažalost, trebalo bi da je obratno. Vi ste kompetentniji u odnosu na nju, tako da mi ništa ne fali.

Druga stvar, danas bismo trebali, gospodo, da govorimo prioritarno o Zakonu o zaštiti Skupštine, jer Skupština ovim što se radi o Skupštini, a djelimično i u Skupštini, došla do onoga što je 1948. godina. Dobili smo juče zahtjev za skidanje imuniteta gospodinu Medojeviću, bez ikakvog obrazloženja. E ovaj put ako dignete ruku za jednog nepomena bez dokaza, onda Skupština u dum otišla. Kada je u pitanju ovaj zakon, građani Crne Gore, on je izuzetno važan i hoću zbog istine da kažem. Prvo, gospodine Obrenoviću, nemojte da govorite neutemeljene stvari da smo mi tigrovi neki u ovoj oblasti. Evo posljednji Izvještaj Evropske komisije, evo 28 poglavlje Zaštita potrošača i zdravlja. I kad mi neko priča zatvaramo ovo, ispunili smo - ne znam da li možda ima neko toliko smjelosti pa da tako nešto saopšti. Mi imamo ogromne probleme. Sve što smo pričali u prethodnoj tački o zdravlju sve je ovdje rečeno. Ni 50% para ne dajemo koliko nam treba, zdravlje nam je i zdravstvena zaštita u velikim problemima. Imamo veliku smrtnost, imamo teška oboljenja i mnogo što drugo. Što se tiče zaštite potrošača, tačno - usaglasili smo ga sa Akijem u najvećoj mjeri, ali od Ustava do ustavnosti, od zakona do zakonitosti je put koji može biti ovakav ili onakav. Nažalost, kod nas je to izuzetno težak put.

Ja ću tačno kroz konkretne primjere, građani Crne Gore, vam pokazati kako vas pljačkaju i koliko ste zaštićeni. Da bi sve bilo regularno, odgovorno je Ministarstvo i ovdje vaš direktorat tačno kaže što treba da uradite. Tužba protiv lopova, protiv nečega što znači krađa. Ja ću samo nekoliko primjera pokazati, evo jedan primjer, čuveni Voli, naša dika u svemu što bi trebalo da bude fiskalni račun. Građani Crne Gore, uzimajte fiskalni račun da bi imali bolje zdravlje, zdravstvo, da bi imali bolje školstvo, da ne bi tajkunima išle pare, da vas ne bi krali. Pogledajte ovo, tačno je, u obavezi je svaki artikal ovakav da bude, ova maramica /prekid/ je nula jedan euro. Na računu kaže da je

2,2 eura. Hljeb kada kupujete pola kila hljeba, građani Crne Gore, naplaćuje vam se kilo. Kad uzimate jednu kesu, naplaćuje vam se pet kesa. Znači, svaki fiskalni račun pogledajte i videćete da taj Voli ne voli nas, nego voli nekog sebe i još nekoga drugog. Ovo je naš najveći trgovački market. Pogledajte što radi taj čovjek. Da ne pričamo to kako ono što je htio zakon da izvitoperi ono što smo ljudski donijeli da zaštitimo ove gospođe koje rade tamo, koje imaju svoju porodicu. Ovo radi Voli, taj Voli /prekid/ što je sve rađeno, ali, građani Crne Gori, Voli vas pljačka. Ovo ste vi. Treba da informišete građane pa da daju kolektivnu tužbu, pa da to ide automatski, ili Vi ste to, kao Ministarstvo za koje ste zaduženi, Vaše nadležnosti sam pogledao, trebali da uradite.

Slušajte dalje, građani Crne Gore. Ima cijelo jedno poglavlje u zakonu koje se bavi takozvanim uslugama od javnog interesa. To vam je električna energija, to je voda, to je zagrijavanje. Koliko se plaća ako monopoli i /prekid/ ne bi trebali da budu nego da ... jer smo mi za otvoreno potpuno tržište, liberalnu ekonomiju /prekid/ institucije nam rade i sve, a ne ovamo monopoli i tajkunske firme.

Dogovor ne samo jednog, nego i desetine, kao što je oko lijekova. Koliko ste, građani Crne Gore, imali nadoknadu od tog Elektroprenosnog sistema i dijela koji se odvojio oko snadbijevanja električne energije za prekide električne energije? Koliko ste imali? To treba da ide automatski na računu, oni su u obavezi to da urade, potpisali ste ugovor. Koliko su pojedini objekti privredni gdje imaju ili ugostiteljski ogromne troškove oko svega toga imali nadoknadu? Pitam vas banalno ko je trebao da uređuje ovaj zakon ili sasvim jedan drugi zakon.

Pođite u Njemačku, pođite u uređene države, pa da vidite ako trotoar nije dobar, ili ako je šahta nije dobra, ili ako put nije očišćen, pa napravite udes, daleko bilo, smrt, daleko bilo, ili napravite nešto kao ja kad sam uletio u jednu šahtu no sam bio tada još vitalan. Zato što su neki, da ih ne navodim možda zbog siromaštva ukrali šahte i ponijeli neđe drugo.

Da li ste vi provjerili cijenu lijekova? Ako je otvoreno tržište, postoji proizvođač Amerika, Srbija. Mi imamo samo čini mi se samo destilovanu vodu, ne znam nešto malo oko lijekova. Ulazi u cijenu, ulaze porezi. Zašto je tri puta veća cijena? Hoćete li da mi kažete to? Zato, mladi direktore, ili zasučite rukave i kažite istinu, okupite sve ona druga ministarstva i uprave. Što vam je uradila inspeksijska uprava pošto je sad ona odvojena? Ali ste vi zaduženi da sve to objedinite. Jedina koja se nešto bori je ova agencija, ne znam kako se zove, NVO koja pokušava.

Znači, vi treba prvo da edukujete, pa da kaznite lopove /prekid/ kao ovaj što je, kako ga sram nije, ovoga jer je ovo automatika, kako ga sram nije, kad staviš proizvod ovdje koji je ucrtan pa na kasi ti ide ovo. Taj vlasnik Volija, miljenik, kako ga sram i stid nije da na ovaj način crnogorsku sirotinju pljačka. Posjećujete te okrugle stolove. Zašto niste Vi reagovali ako ja kao građanin mogu ovo da otkrijem na ovom sajtu? Zašto Vi kao direktor niste, a to je vaša obaveza, reagovali? Da odmah mu lupite tužbu, da se preobučete i da idete u Voli i da kupite od svega živoga, da registrujete, sve snimate i pođete na kasu. Zašto to ne uradite? Zašto to ne uradi inspekcija?

Nemojte da pričate da smo mi tigrovi. Ja bih volio da sam tigar, ali nisam. Vi ste na presu kad ste ovo predstavljali, ja i to čitam, rekli da smo mi napravili korak. Jeste, ali neko to tumači korak pa da kucnemo u Evropsku uniju. Ja sa ovim podacima korak, a ima ispred nas još 99 koraka.

Kad pričate o ovom poglavlju, pošto sam ja pisao deklaracije i sve ostalo, čitajte što kaže Evropska komisija, a sad se ona mijenja i kriterijumi se dižu.

Građani Crne Gore, gledajte fiskalni račun, bunite se protiv lopova i tražite ono što vam uzmu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:03:55)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Poslanica Draginja Vuksanović-Stanković, a neka se pripremi poslanik Aleksandar Damjanović.

VUKSANOVIĆ-STANKOVIĆ DRAGINJA (23.10.19 13:04:03)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, predstavnici Ministarstva,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača.

Sve je to lijepo što ste Vi ispričali u Vašem uvodnom izlaganju da želite da zašтите potrošače, da mi naše propise prilagođavamo propisima Evropske unije, ali ja Vam tvrdim da naši potrošači nisu zaštićeni, što iz ovih razloga što je pominjao kolega Radulović, a to i na osnovu onoga što ću i ja reći.

Pitam Vas - Zašto ovim Zakonom o zaštiti potrošača nisu zaštićeni građani kao fizička lica, tj. njihova porodična domaćinstva u slučajevima kada nestane struja? Šta se dešava?

U Crnoj Gori građani plaćaju vrlo skupu struju. Kad dune vjetar malo jači ili zagrmi, nestane struja, pa dođe, pa nestane, pa dođe, pa nestane. Narodu u toj situaciji pregore aparati u domaćinstvima: pregori frižider, pregori klima, pregori televizor. Hoćete li da mi objasnite šta taj građanin može da radi? Da pođe da se žali Elektrodistribuciji. A znate što radi Elektrodistribucija? Pozdavi ih ovako - prijatno. Angažujte vještaka. Od čega će taj građanin da plati vještaka da mu dođe da utvrdi da je upravo zbog posljedica loše struje, koju mi plaćamo vrlo skupo, došlo do toga da njemu pregori neki od kućnih aparata, tj. aparat u njegovom domaćinstvu?

Nemojte mi pominjati druge nekakve akte koje imate. Meni nemojte to da pominjete, jer u Crnoj Gori i ono što je zakonom zaštićeno građanin ne može da ostvari. Vi ovim Zakonom o zaštiti potrošača niste zaštitili domaćinstva naših građana, a ona su prioritet.

Drugo, gdje su oni koji imaju privatne firme, koji imaju još skuplje aparate, privatne laboratorije? Dođe do nestanka struje, dešava se da propada ono što je u aparatima. Znači, šta to znači? Da svi oni moraju da imaju dodatna sredstva koja će moći da na neki način regulišu situacije kada nestane struja. Ovim zakonom potrošači u domaćinstvima nisu zaštićeni u situaciji kada dođe do nestanka električne energije, a imamo bogami prilike da se uvjerimo da zimi električna energija i te kako nestaje. Struja povazan nestaje. Čim padne kiša, struja nestane. Čim zagrmi, struja nestane. Kako ćete da zašтите ove potrošače?

Drugo, ovo je zakon, jedan od rijetkih, koje svaki građanin mora i treba da razumije, jer svi smo mi potrošači. Međutim, vi ste, suprotno onome što je pisao Valtazar Bogišić, koristili u ovom zakonu neke izraze koje ja nisam mogla da razumijem u kontekstu ovog zakona. Pa ću citirati član 46 stav 7: "Potrošač ne može da raskine ugovor ako je nesaobraznost robe neznatna". Ja vam moram reći da sam morala da tražim Vujakliju. Znam što znači saobrazan i nesaobrazan, ali ja vas pitam da li ovo može da razumije neko u ovom kontekstu zakona. Pa sam htjela da objasnim građanima, možda ste vi to uradili u tim vašim terminologijama, da je roba saobrazna ako ima redovna svojstva usluge iste vrste, ako po sadržini i svrsi odgovara opisu koji je trgovac prije zaključenja dao oglasom, ako odgovara ostvarenim očekivanjima i ima svojstva koja potrošač zahtijeva. Ali, vjerujte mi, korišćenje stranih izraza u našim zakonima nije preporučljivo. Kako je Valtazar Bogišić pisao Opšti imovinski zakon za Knjaževinu Crnu Goru iz 1888. godine? Tako da ga je tada svaki građanin mogao razumjeti. Bilo kojoj nahiji da pripada i bilo koje škole da je završio mogao je da razumije taj Opšti imovinski zakon za Knjaževinu Crnu Goru.

Treća stvar na koju želim da ukažem je sljedeća. U ovom zakonu se potkrala jedna vrlo velika greška. Ja ne znam kako je ovo moglo da prođe pored pravnika. U pitanju je jedna velika greška. Sad ću vam reći koja. Rokovi zastare i prekluzivni rokovi član 132k. U stavu 4 se kaže: "Ako je posebnim propisom propisan rok za podnošenje tužbe prekida se /prekid/ za vrijeme trajanja arbitražnog postupka, a nastavlja da teče 15-og dana od okončanja postupka pred tijelom za rješavanje sporova". Kada govorimo o zastari kao veoma važnom /prekid/ i obligacionog i građanskog prava, taj tok roka zastarjelosti može da se prekine, između ostalog, i zbog podnošenja tužbe. Ono što ja učim moje studente punih još malo 19 godina je sljedeće: da moramo da razlikujemo dva termina - prekid toka roka zastarjelosti i zastoj toka roka zastarjelosti. Kad dođe do prekida toka roka zastarjelosti, usljed razloga koje nabraja zakonodavac, a ovdje jedan od tih podnošenje tužbe, rok se ne nastavlja, nego se vraća na početak. Kod zastoja, rok nastavlja da teče tamo gdje je stao. Ovdje je došlo do previda. Kod zastoja znamo da ne teče rok između bračnih, vanbračnih drugova, između usvojenika i usvojioca, staratelja i šticenika. Kako je moguće ovdje da rok nastavlja da teče? Kod prekida dolazi do prekida, ali kada se otklone razlozi koji su doveli do prekida, rok se vraća na početak, to je pravilo. Kao što imamo pravilo za

računanje rokova na dane, mjesece i godine, pa imamo kalendarsko i astronomsko računanje vremena i postoje tačno određena pravila. Tako postoje pravila i kod toka roka zastarjelosti - kad se prekida, kad zastaje, usljed kojih razloga i da li se rok vraća na početak ili nastavlja tamo gdje je došlo do zastoja. Ovo su pravne stvari i nemaju veze sa politikom. Ovo su pravila i ovo nije smjelo da se potkrade. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:10:44)

Zahvaljujem.

Sljedeći je kolega Aleksandar Damjanović.

Kolega Bulajiću, mi imamo tradiciju da uvodna izlaganja ne komentarišemo.

Kolega Damjanoviću, izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (23.10.19 13:11:06)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Rabrenoviću,

Dakle, da i ja dam skroman doprinos raspravi o ovom izuzetno značajnom Predlogu akta koji u velikom dijelu unosi jedan dio novina, a vezano za ono što je i predlagač sam u obrazloženju istakao, imajući u vidu naravno petogodišnje iskustvo, je li tako, primjene ovog važećeg zakona i imajući u vidu da i dalje postoje ogromni problemi u nepoštovanju prava potrošača koji se pokušava riješiti sa predloženim izmjenama. U tom smislu bih napomenuo da mi se čini da je bilo više prostora da se ovo tijelo za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova bolje definiše, jer mi se čini da će sve ostati kao što je i bilo imajući u vidu inerciju i ono što je pripalo Privrednoj komori. Da ne ulazimo sada da li i zašto je to pripalo isključivo Privrednoj komori, koja kod sebe ima nadležnosti prenesene od strane države da se bavi rješavanjem sporova uslovno rečeno u dijelu vanskudskog rešavanja i u dijelu njihove funkcionalne nadležnosti.

Takođe sam negdje mišljenja da je zaista trebalo i kod usvajanja, prošli put prije pet godina, ovog važećeg zakona i eventualno kod donošenja ovog zakona razmisliti o jednom tijelu koje se zove ombudsman. Ombudsman državni koji bi se bavio zaštitom potrošača. Mi imamo ombudsmana na nivou zaštitnih klijenata finansijskih usluga. Nemamo ga u ovom dijelu, a praksa pokazuje da i vansudsko rješavanje sporova svakako može biti mnogo više olakšano u smislu funkcionisanja ombudsmana. Nije to dodatni trošak za državu. On bi se naravno finansirao od taksi i naknada koje sada recimo idu prema Privrednoj komori, pa da olakšam posao i kolegama iz Privredne komore da se bave onim što im je zaista i posao, da nam dovedu investitore, da vode računa o stanju ekonomije, a da se možda mnogo manje bave ovim administrativnim dodatnim stvarima od kojih imaju neke naknade i koje se rješavaju kako se rješavaju. Ne bi bilo naravno ovakvih predloga uz usklađivanje sa najnovijim direktivama, pošto smo i dalje usklađeni sa direktivom iz 1993. godine da nema problema u funkcionisanju ovog akta.

Kao jedan eksplicitan primjer obesmišljavanja zaštite potrošača u ovom slučaju klijenata finansijskih usluga ja ću ovdje iznijeti nešto što pokazuje da imamo jedan nivo i funkcionalne i institucionalne umreženosti koja šteti potrošačima i koja je na strani onih koji su varali potrošače u ovom slučaju finansijskih usluga. Dakle, svi smo svjedoci. Podsjetiću da je ovaj dom 2015. godine usvojio Zakon o konverziji kredita u švajcarskim francima u evre i na bazi toga zakona je pokušano da se kako tako ublaži nepravda koja je nanešena klijentima banaka, prije svega jedne banke ovdje u Crnoj Gori, koji su prevarnim ugovornim odredbama uzeli kredite u švajcarskim francima i naravno dovedeni u stanje dužničkog ropstva.

Dugotrajni sudski sporovi su se vodili po osnovu ovog zakona, kao i Zakona o obligacionim odnosima, koji poznaje ništavnost ugovora, kao i Zakona o zaštiti potrošača, koji takođe poznaje ništavnost ugovora koji je direktno prenio tačku 3 direktive iz 1993. godine. Dakle, dugotrajni sudski postupci koji su vođeni su riješeni na sledeći način. Pošto smo usvojili zakon, tužioci, klijenti u "švajcarcima" su povukli svoju tužbu pred sudom imajući u vidu da bi nastavak bio besmislen, jer zakon koji je donešen faktički je riješio pitanje konverzije "švajcaraca" u evrima.

Nakon povlačenja te tužbe, došlo je do prekida sudskog postupka. Vođen je novi postupak u kome je sada advokatska kancelarija u ime tužene Adiko banke tražila nadoknadu troškova, jer je postupak prestao da se vodi. Bez obzira što mi imamo presude Evropskog suda koji se poziva na ovu direktivu o zaštiti potrošača i koja takođe tretira dio koji se tiče potrošača - ugovorne odredbe o kojoj se nisu vodili pojedinačni ugovori smatraju se nepoštenim itd, da ne čitam i ne citiram članove direktive. Bez obzira što imamo i presude sudova u okruženju između ostalog i Vrhovnog suda Hrvatske i što imamo naš važeći Zakon o zaštiti potrošača koji ovu temu tretira, Osnovni sud je donio odluku, presudu u kome je svaka strana trebala da plati svoje troškove ovog dugotrajnog, ozbiljnog sudskog spora koji je prestao time što je zakon stupio na snagu i time što su tuženi ostvarili svoja prava shodno zakonu koji je donijela ova država.

Međutim, Viši sud ukida presudu u julu 2018. godine pa se donosi nova presuda Osnovnog suda, u kojoj se konstatuje da je spor prekinut i da svako snosi svoje troškove. Nakon toga radi se o dva miliona sudskih troškova koje potražuje advokatska kancelarija koja je vodila u ime Adiko banke sudski spor.

Podsjetiću, poštovani građani, da je u ovom trenutku na snazi arbitražni postupak koji Adiko banka vodi protiv države Crne Gore. Ja smatram da taj postupak nema šanse da može da uspije i zbog ove presude Evropske unije, suda Evropske unije, ali u ovom trenutku je i taj postupak u toku. Viši sud ove države donosi novo rješenje u kojem ukida presudu Osnovnog suda, u kojem ponižava potrošače u ovom slučaju klijente finansijskih uluga Adiko banke dakle, ljude koji su dovedeni u dužničko ropstvo i kojima je Zakon ispravio nepravdu i ponovo nalaže Osnovnom sudu da donese novo rješenje u kojem Viši sud insistira da se dva miliona eura sudskih troškova prebaci na teret tužioca koji su prekinuli spor, jer im je zakonom ostvareno ono što su tražili u sporu. Iako je jasno kako ZPP-e to reguliše, Viši sud donosi ovu odluku i ponovo prebacuje lopticu Osnovnom sudu, igra se ping-pong sa osnovnim pravom potrošača, ponavljam u ovom slučaju klijenata finansijskih usluga. Ja sad mogu otvoreno da sumnjam. Ako je vrijednost spora dva miliona eura, možda neko tamo želi da ima neko svoje učešće u tom sporu, da ostvari neku svoju materijalnu dobit. Ne aludiram na bilo koga, ne pominjem bilo koga. Možda je i to cilj da se ovaj trošak, onih koji su izgubili spor jer je zakon na snazi, prebaci na teret potrošača. E to je način kako u praksi funkcioniše zaštita potrošača, a pride Viši sud ove države stavlja prst u oko našoj državi i onima koji vode u ovom slučaju arbitražni spor protiv Adiko banke, odnosno Adiko banka protiv države Crne Gore. Otežavaju državi poziciju time što u svojim presudama ili u svojoj presudi dva puta, konstatuje da tužioci, građani iza kojih je stala država donošenjem zakona su dužni da plaćaju odštetu, odnosno da plaćaju sudske troškove tuženom koji je izgubio spor i koji vodi spor protiv države.

Toliko, poštovani građani, o tome kako institucije pomažu onima koji bi na uštrb države i građana da ostvare veliku materijalnu dobit iako im i zakon i Evropskog suda i regionalnih sudova i naših sudova to onemogućava. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:19:01)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Ovim smo završili uvodna izlaganja ispred klubova. Nastavljamo redovnu raspravu.

Sljedeća je poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi dr Ljiljana Đurašković.

MAJA BAKRAČ (23.10.19 13:19:16)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani gospodine Rabrenoviću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Kao što smo već čuli, pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača. Kratko ću se osvrnuti zbog čega se krenulo u izmjenu ovog zakona i da se izmjeni istog pristupilo u cilju daljeg usaglašavanja sa Direktivom Evropske unije o pravima potrošača i Direktivom o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova.

Ovim izmjenama se na kvalitetniji način uređuju prava potrošača, naročito u pogledu

zaključivanja određenih vrsta ugovora, kao i vansudsko rješavanje sporova, tj. vansudska zaštita potrošača. Evropska komisija je kao razlog za donošenje nove direktive navela i nisko povjerenje potrošača da kupuju preko granice, jer je pregled pokazao da su potrošači uvjereni da je zaštita u drugim državama članicama niža i da postoji veći rizik da nešto može poći po zlu. Tako je komisija u radnom dokumentu navela podatke koliko potrošača u određenim državama članicama se odluči za kupovanje proizvoda na daljinu i od vrata do vrata u svojoj državi i koliko preko granice i kakve su razlike u cijenama kod prodaje putem interneta. Ustanovljeno je da postoje velike razlike u cijenama kod prodaje putem interneta. Kako bi se smanjili rizici na strani trgovca i isto na strani potrošača, donešena je direktiva čija je svrha podsticanje potrošačkog unutrašnjeg tržišta, veća sigurnost potrošača, olakšanje poslovanja trgovaca, smanjenje troškova, olakšanje prekogranične kupovine i poslovanje potrošača.

Direktiva uključuje mnogo novih zahtjeva. Jedno od najbitnijih je da države članice u svom zakonodavstvu neće zadržati niti uvesti odredbe koje odstupaju od odredbi ove direktive. Takođe, ona podrazumijeva i daje pravo na odustanak od ugovora. Pravilo se odnosi da ugovori zaključeni na daljinu i van poslovnih prostorija mogu proizvesti određene posljedice u slučaju propuštanja informisanja od strane trgovca, način ostvarivanja prava na odustanak od ugovora. Direktivom je predviđen i standardni obrazac na odustanak od ugovora, obaveze trgovca i potrošača u slučaju odustanka od ugovora. Uređuju se i neka druga prava potrošača kod zaključivanja ugovora o prodaji i ugovora o pružanju usluga u vezi sa isporučivanjem proizvoda, koje je trgovac dužan isporučiti u roku od 30 dana od dana zaključenja ugovora, o prelasku rizika, gubitka ili oštećenja robe u slučajevima kada trgovac organizuje prevoz i kako je u slučaju kada prevoz organizuje potrošač, kao i pravo potrošača i uvijek mora postojati njegova saglasnost za bilo koje dodatno plaćanje.

Novo rješenje u Predlogu zakona pozitivno će uticati na povećanje prodaje preko granica s ugovorima na daljinu i ugovorima zaključenim van poslovnih prostorija sa unificiranjem prava na ravni svih država članica Evropske unije. Sve navedeno doprinosi sniženju troškova za trgovce, podizanju nivoa povjerenja potrošača u prodaji na daljinu i van poslovnih prostorija, dodatnu zaštitu potrošača sa pružanjem većeg obima informacija prije zaključenja ugovora između potrošača i trgovca, dodatnu zaštitu potrošača sa pružanjem većeg obima informacija prije zaključenja ugovora na daljinu i ugovora van poslovnih prostorija. U postojećem zakonodavstvu Crne Gore već postoje određene odredbe o zaštiti potrošača kod sklapanja ugovora na daljinu i ugovora van poslovnih prostorija, ali je bilo potrebno da ovaj zakon o zaštiti potrošača uskladimo sa odredbama nove direktive. Nadamo se da će se rješenjem u novom zakonu omogućiti bolja zaštita potrošača jer su propisom definisana rješenja koja omogućavaju stvaranje zdrave tržišne konkurencije.

Na kraju, ovdje je provejavala priča o zaštiti potrošača u Crnoj Gori i da postoje određene stvari koje mi moramo urediti kod nas samih. Jer, smatram da negdje mora biti pojačan taj inspekcijski nadzor u svim trgovinama. Samo pojačanim inspekcijskim nadzorom možemo zaštititi potrošače na pravi način. Čuli smo ovdje da se često na računima dešava da nije ista cijena na računu kao i cijena na rafu. Često potrošači nijesu dovoljno informisani o tome koja su njihova prava i kako se mogu zaštititi u tom slučaju. Stoga bi bilo neophodno da vi uložite dodatne napore kako se ovakve stvari ne bi dešavale. Još jednom apelujem da je potrebno da u što većem obimu informišemo potrošače koja su njihova prava. Često se zloupotrebljava ta njihova neinformisanost. Polazimo od onog nepisanog pravila u trgovini da je kupac uvijek u pravu i prodavac bi uvijek trebao da izađe u susret kupcu, a potrošač bi, prije svega, morao da zna koja su njegova prava i kako da ih ostvari. Mislim da je tu glavni akcenat na vama da date dodatni napor da se informišu potrošači i da se zaštiti sve ono što postoji već u zakonu, a što se ne sprovodi u dovoljnoj mjeri. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:24:49)

Hvala Vam, kolegice Bakrač.

Dr Ljiljana Đurašković, a neka se pripremi kolega Boris Mugoša.

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Gospodine Rabrenoviću, koliko su potrošači u Crnoj Gori zadovoljni vidi se po debljini ovih predloga izmjena i dopuna Zakona o potrošačima.

Poštovani građani, novim zakonom o zaštiti potrošača neće više biti uslovljavanja građana da plaćaju dugove starije od dvije godine da bi im se uključila voda i struja. Znači, kada se govori o uslugama javnog interesa, struji i vodi, potrošači će biti zaštićeni tako što će trgovac biti obavezan da ukoliko želi da povede postupak protiv potrošača, neće moći da mu isključi struju, vodu ukoliko sud to nije presudio kada se radi o roku dužem od dvije godine. To znači da neće više biti uslovljavanja potrošača da bi mu se uključila voda i struja, da mora da plati dug koji je stariji od dvije godine, da ne bude kao i do sada da nam građani usred zime ostaju i bez vode i bez struje.

Takođe, trgovac je obavezan da potrošaču na računu iskaže ne samo koliki je trenutni račun, već i dugovanja i zastarjeli dug i kolika je kamata na tom dugu. Gospodine Rabrenoviću, šta ste predložili za redovne platiše? Šta njima nudite? Pet odsto umanjenja računa je jako malo za nekog ko decenijama redovno izmiruje sve račune. To su najčešće naši penzioneri koji čim prime ono malo penzije trče da plate račune. Ovaj prvi dio Predloga zakona je čisto predizborni, jer se zna da je veliki broj neplatiša iz reda zaposlenih lica i socijalno ugroženih, a oni su biračko tijelo i to veliko biračko tijelo. Pitanje je hoće li ovaj dio zakona biti kratkog roka i van snage poslije parlamentarnih izbora. Sada neke praktične stvari.

Predlogom zakona imamo jedan dio novina koji se odnose na isticanje cijena na proizvodima. Više neće biti kao do sada da se cijena može isticati bilo gdje, ispod ili iznad proizvoda. Obaveza trgovca biće da cijenu ističe isključivo na proizvodu, osim ukoliko je proizvod takve vrste i veličine da se na njemu ne može istaći. Tako da neće biti kao što je do sada bilo da je jedna cijena na rafu, a druga kada dođete na kasu. To će biti dobro ako bude tako.

Što se tiče obilježavanja proizvoda, više se ne može dešavati da na proizvodima iz sektora sredstava za higijenu, kao što su na primjer dezodoransi, nema ništa napisano na našem jeziku, pa ga zovite kako god hoćete, srpski, crnogorski, bošnjački, hrvatski, već samo na stranim jezicima. Imam pitanje - Šta ste uradili sa obaveznim dijelom zakona o potrošačima za lica sa oslabljenim vidom, pošto je po tom zakonu bilo obavezno da se na Brajevom pismu neki proizvodi kao što su šamponi i tečni deterdženti istaknu? Vrlo rijetko je koja radnja to primijenila.

Zakon će posebno tretirati dio koji se odnosi na podnošenje prigovora i brže rokove u odgovaranju kako bi potrošač mogao efikasnije i lakše da dobije dogovor od trgovca. Ako potrošač podnosi prigovor na jedan isti proizvod više puta, da mu se u tom dijelu obezbijedi potpuna zaštita da ne bi dolazilo do nemogućnosti sprovođenja zakonskih odredbi. Kada je u pitanju rješavanje sporova između trgovca i potrošača postojaće mogućnost da trgovci sami formiraju svoja tijela za rješavanje potrošačkih sporova i to u svojim trgovačkim objektima. Trgovac će biti obavezan da ih finansira i da im obezbijedi potpuno nezavisnost i neutralnost u postupku posredovanja između trgovca i potrošača. Postavlja se pitanje koliko će ta komisija biti neutralna i nezavisna i neće biti nepristrasna i biti na strani trgovca, a ne na strani kupca. Novina koju donosi ovaj predlog zakona odnosi se na kupovinu proizvoda van mjesta prodaje i preko interneta. Tu se dodatno ojačava položaj potrošača, a to je naša mlađa populacija koja će sada biti u mogućnosti da u roku od 15 dana vrati na primjer mobilni telefon ili neki drugi proizvod koji su kupili preko interneta ili ukoliko mu je neko došao kući prodao određeni proizvod. Trgovac je u tom slučaju obavezan da mu vrati kompletan iznos novca bez obrazloženja. Poznato je da kupovinom preko nekog sajta nema se dovoljno uvida u taj proizvod, niti možete da ga probate, niti možete da ga dodirnete, tako da se dosta puta putem sajta kupovala što bi naši stari rekli "mačka u džaku".

Novina u ovom zakonu su i kaznene odredbe. Ove kaznene odredbe su od 3.000 eura do 40.000 eura i kazniće se za prekršaj pravno lice odnosno trgovac. Da li će se ovo sprovoditi jednako na sve trgovine, ili će stradati samo oni mali privatni preduzetnici, a veliki maksi marketi biti pošteđeni, što bi rekao profesor Branko, miljenici, to ćemo da vidimo.

Poštovani građani, ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore, a primjenjivaće se nakon isteka tri mjeseca od dana stupanja na snagu, pa se vi prema tome i ophodite.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:31:03)

Komentar.

ANKA VUKIĆEVIĆ (23.10.19 13:31:06)

Kratko komentar na izlaganje i kolegkinice Stanković i kolegkinice Đurašković.

Jedna od kolegkinica je govorila o zaštiti potrošača od prekida u napajanju električnom energijom. Druga je govorila kako zaštititi potrošače kojima se isključuje napajanje električnom energijom usljed neplaćanja računa. Ja bih dodala tim njihovim konstatacijama i sljedeće - Kako zaštititi potrošače od obaveze plaćanja električne energije vlasnicima malih hidroelektrana po cijeni koja je četiri do pet puta veća od cijene električne energije koju plaćamo Elektroprivredi Crne Gore? Moram izraziti zadovoljstvo što su neki ugovori kojima su planirane izgradnje mini hidroelektrana raskinuti ili će biti raskinuti, a nadam se i ove OI1 i OI2 da će nestati sa računa za struju naših građana.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:32:11)

Kolegkinice Stanković, ja ne govorim sad zbog Vas nego zbog kolega koji iz klupa govore da ispred kluba nemate mogućnost komentaranja, ali imate jer komentarišete izlaganje suprotno iz neke druge političke partije ili koalicije. Tako da ispred DPS-a i SD-a ako želite.

Ja vas molim, kolege, da mi samo saopštite gdje to u našem Poslovniku piše da nema. To je kod nas napisano pravilo da između dva bloka nema previše komentara.

Izvolite, kolegkinice Đurašković. Na Vas je red.

LJILJANA ĐURAŠKOVIĆ (23.10.19 13:32:58)

Zahvaljujem kolegkinici Vukićević.

Saglasna sam da naši građani plaćaju izuzetno visoku cijenu električne energije i saglasna sam da potpuno nepotrebno plaćaju toliko skup dio za nove energetske izvore energije. To treba da se ukine i smanji zato što je to atak na budžet građana Crne Gore.

Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:33:24)

Možete.

STRAHINJA BULAJIĆ (23.10.19 13:33:32)

Pošto se govori o snabdijevanju električnom energijom i šta se događa ako određena firma ispane sa mreže itd. i kakve su štete i gdje je tu zaštita potrošača, znači ima jedna stvar. To smo ovdje govorili kada su bili gospoda iz Regulatorne agencije. I to potpada pod ovaj zakon. Imamo pet snabdjevača električnom energijom na papiru zapisanih kod države. Samo jedan snabdjevač - Elektroprivreda niko više, a pet zvanično zapisanih tamo i ušli su u registar kao snabdjevači električnom energijom. E sad se tu postavlja pitanje gdje je tu zaštita potrošača. O tome se radi. Sad kad ispane neka firma ili neki mali pogon ili ljekarska ordinacija sa mreže, ko tu nadospjeva

štetu a samo /prekid/.
Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:34:38)

Hvala i Vama.
Izvolite, kolega Vuletiću.

MILORAD VULETIĆ (23.10.19 13:34:44)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Jedno pitanje, uobičajeno je na Kolegijumu da se utvrdi i dogovori vrijeme trajanja po određenoj tački dnevnog reda diskutanata i diskusija. Interesuje me kako smo krenuli ovih dva, tri dana, po jednu tačku dnevnog reda da odrađujemo svaki dan, da li je to dogovoreno na kolegijumu, ili je dogovoreno da određene tačke dnevnog reda traju kraće ili neke za koje se ocijeni kod vas na kolegijumu da su najznačajnije da traju po tri sata. Dobro bi bilo da nas informišete, da nam kažete, kao i to kako ide ta dinamika dalje u narednom periodu da bi se mi znali organizovati u tom dijelu do kad radi Skupština, koje su tačke dnevnog reda i kolike tačke dnevnog reda u toku dana se cijeni da treba da se apsolviraju i završe.

Izvinjavam se. Ja tu informaciju nemam, možete Vi meni sad reći da je to obaveza šefa kluba poslanika da mi to kaže, ali bih Vas molio da čujemo da bismo se znali organizovati.
Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (23.10.19 13:35:43)

Ja sam se, kolega Vuletiću, zbilja nadam da će šef vašeg kluba uspjeti da vam priopšti koje su tačke prioritetne za vaše klubove. Očigledno ni za jednu tačku nije tražena rasprava duža od tri sata i ni za jednu tačku nije traženo da uvodna izlaganja imaju po 10 minuta. Tako da otprilike ni jednu tačku do sada nijesmo razmatrali više od tri sata, nego prenosili smo iz dana u dan rasprave o pojedinim tačkama i to je odužilo rad. Ali, svakako imajte u vidu da nije odužen rad zato što imamo intenzivan rad po odborima po raznim osnovama i to su uvjeti koji utiču na današnji rad.

Nastavljamo dalje.

Kao što sam najavio, kolega Mugoša a neka se pripremi koleginica Branka Bošnjak, pa koleginica Nada Nenezić.

Izvolite, kolega Mugoša.

BORIS MUGOŠA (23.10.19 13:37:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani gospodine Rabrenoviću, uvažene građanke i građani,

Zaista mislim da je ovo jedan od najvažnijih zakona iz prostog razloga što on tangira bukvalno svakog građanina Crne Gore, jer svih 625.000 građana su potrošači. Zbog toga koristiću priliku da i danas upoznam prije svega sugrađanke i sugrađane sa nekim pravima koja su dodatno unaprijeđena kroz ovaj Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača.

Generalno mislim da je obaveza svih nas prije svega da edukujemo i informišemo građane o njihovim pravima i da ih motivišemo ali i sve nas ovdje da zaista istrajavamo na implementaciji svih ovih odredbi, jer ćemo vjerovatno jedino na taj način doći do one krilatice koja je u razvijenim zemljama već na snazi dugi niz godina, a to je da je potrošač kralj. To znači da potrošač nije u podređenom, nego je potrošač u nadređenom položaju u odnosu na trgovce. E ako budemo

istrajavali na tome, doći ćemo zaista do situacije kada ćemo biti mnogo zadovoljniji proizvodima koje kupujemo, uslugama koje nam se pružaju i svim onim benefitima koji mi potrošači u 21. vijeku u ovoj eri informisanosti treba da osjetimo.

Zbog toga, kao što sam i rekao, iskoristiću ovih nekoliko minuta da ukažem na čini mi se na neke značajne odredbe iz ovoga zakona vezano za određena prava, koja su, siguran sam, dodatno unaprijeđena. Ovo je, nadam se, zakon koji će imati veliku podršku jer teško da bilo koja od ovih predloženih normi može suštinski da se ospori, pravno-tehnički uvijek, postoji prostor, ali suštinski zaista teško.

Jedna od normi je značajna zbog cijele priče koja se tiče i ovoga što su kolege govorile, a to je "uslovljavanja" pružanja usluge i priključenja na distributivnu mrežu naplaćivanjem dugova starijih od dvije godine. To više neće moći da se radi. Isto tako, ako potrošač osporava takvu vrstu potraživanja, onaj koji mu pruža tu uslugu neće moći da pokrene postupak prinudne naplate do okončanja sudskog, vansudskog ili upravnog postupka. Takođe, u tom dijelu je važno reći da i na računima koje mi primamo moraće da detaljno budu navedene stavke nenaplaćenih potraživanja, posebno onih starijih od dvije godine, kao i iznos obračunate kamate i period na koji se ta kamata obračunava.

Bila je ovdje priča oko slabog napajanja električnom energijom. Mi smo dosta oko toga razgovarali sa predstavnicima Regulatorne agencije na Odboru za ekonomiju. Treba reći da je od početka avgusta stupio na snagu Pravilnik po kojem svaki građanin može da se žali da mu nije isporučena struja, ili da struja koja mu je isporučena nije zadovoljavajućeg kvaliteta. Moram vam reći da je za dva mjeseca primjene toga Pravilnika samo 14 prigovora upućeno snabdjevaču, odnosno Elektroprivredi Crne Gore. Ono što zabrinjava, prema informacijama zaključno sa 15. oktobrom, jeste da je 10 odbačeno kao neosnovano, a četiri su u daljoj proceduri, pri čemu sugerišem građanima da se uvijek mogu žaliti na takvu odluku Regulatornoj agenciji za energetiku.

Takođe, značajna norma u ovom zakonu tiče se već pominjane saobraznosti proizvoda, odnosno potrošač može da traži da mu se izvrši izmjena proizvoda više puta dok mu se ne obezbijedi saobraznost, a ako mu je najmanje dva puta mijenjan proizvod u roku od 90 dana, on ima pravo da traži raskid ugovora uz vraćanje novca ili da mu se umani cijena proizvoda. U tom dijelu dobro je, i to su pomenule kolege, da prilikom kupovine na internetu, a često se to dešava, sve češće u posljednje vrijeme, do sada je isto potrošač mogao da u roku od osam dana vrati proizvod ukoliko nije zadovoljan. Sad je taj rok povećan na 15 dana, što jeste /prekid/ važno. Uvodi se institut vještaka /prekid/ saobraznost. Što to znači? To znači da ako niste zadovoljni sa kvalitetom proizvoda, pođete kod prodavca, prodavac ne prihvata to što ste vi rekli, vi šaljete dopis inspekciji koja je dužna da pođe kod toga prodavca i da traži od prodavca da on o svom trošku angažuje vještaka za saobraznost, što će njemu znatno povećati troškove i što će uticati na njega da u mnogo većem slučaju prihvata kritike od strane potrošača da ta roba koju je dobio nije adekvatnog kvaliteta.

Takođe je veoma značajno da se definiše i da garantni rok ne može biti kraći od dvije godine. Veoma važno zbog prakse koja se dešavala da ne mogu određeni subjekti da naplaćuju slanje opomena potrošaču, jer, koliko sam dobio informaciju, u dijelu bankarskog sektora pošalju vam opomenu /prekid/ računa za slanje opomene, što ne može više da se dešava. Razgovarali smo o problemima koji su se javili u dijelu elektronskih komunikacija, jer znate da su se građani s pravom žalili da im se mijenjaju paketi bez njihovog znanja. Od kolega koji se bave zaštitom potrošača smo dobili uvjerenja da su tu vrstu sugestija uputili nadležni koji će se baviti izradom Zakona o elektronskim komunikacijama, i ne samo to nego i dio koji se tiče slanja sad već čuvenih viber poruka ponuda od određenih privrednih subjekata koje niko od nas, u većini slučajeva, nije tražio da mu se šalju. I taj dio će se regulisati Zakonom, tako da ova oblast zaštite potrošača nije samo regulisana ovim zakonom nego i mnogim drugim zakonima.

Na kraju, to uvijek ističem i mislim da je takav stav i većine drugih partija, Socijaldemokrate se zaista zalažu za sveobuhvatniju i kvalitetniju zaštitu potrošača, ali je uslov za to bolja informisanost potrošača što je obaveza i institucija na lokalnom nivou, i nas ovdje u Parlamentu, bolja edukacija potrošača jer ne mora i teško da zna svaki potrošač kako se podnosi prijava. Na državnim organima i na lokalnim organima je da stvore finansijska sredstva za edukaciju informisanost potrošača, da prate realizaciju tih finansijskih sredstava, ali bi to na terenu prije svega trebalo da sprovede nevladine organizacije. Moramo da jačamo kapacitete nevladinih

organizacija koje se usko time bave, jer one imaju više vremena, kapaciteta a u određenim segmentima i znanja da imaju kvalitetniju komunikaciju sa građanima. Zbog toga se nadam da će /prekid/ ta podrška biti veća iako sam dobio neke informacije da bez obzira na nastojanje Ministarstva ekonomije da pruži tu vrstu finansijske pomoći, samo se mali broj relevantnih nevladinih organizacija javio na tom konkursu. Nadam se da ćemo ovim našim apelima dodatno motivisati nevladine organizacije da se profiliraju u dijelu zaštite potrošača.

Podržaćemo svakako ovaj zakon i čini mi se svi zajedno se truditi da insistiramo na njegovoj potpunoj implementaciji. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 13:45:45)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.

Sada dajem riječ Branki Bošnjak, a neka se pripreme Nada Nenezić i Ana Nikolić.

BRANKA BOŠNJAK (23.10.19 13:45:57)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi građani,

Vi najbolje znate koliko ste zaštićeni kao potrošači, a i do sada Zakon o zaštiti potrošača je bio prilično usklađen sa evropskim standardima i bio je onako, da kažem, jedan od modernijih zakona, ali nažalost u praksi nimalo nije zaživio. Niste bili informisani o vašim mogućnostima što vam pruža taj zakon, niti se iko potrudio da vam to kaže, a niti se ovi trgovci ponašaju u skladu sa zakonom, nego gledaju kako više da od vas naplate i da vas, da kažem, na bilo koji način prevare da bi prodali ko zna kakav proizvod.

Znači, izloženi ste prvo robu koja je sumnjivog kvaliteta, često sumnjivog kvaliteta. Kad hoćete nešto da reklamirate, svi smo to doživjeli, uvrijede se trgovci što se nešto reklamira, stvori se frka i niko od njih neće da vam vrati proizvod. Prosto se ponašaju da se vi osjećate kao neko ko je kriv, a ne oni koji vam nude takav proizvod. Tako je i za vraćanje kusura. Vi, građani, najbolje znate na koliko oni zaokružuju, kada dođete na kasu na koliko će vam kasirka zaokružiti i uvijek zadržati za sebe. Nikada, pa čak i kad je dva centa oni će zaokružiti na sljedeću cifru, a vama neće vratiti osam centi, nego će vam ih naplatiti i ide sve o vašem trošku. Da ne kažem koliko se prodaje neke nebezbedne robe i koliko je ona sumnjivog kvaliteta posebno ona što se ishrane tiče. Ja sam ljetos imala priliku da kupim pipun, koji sam rasjekla tačno na kanal, gdje se tačno jasno vidi na dvije strane kanal kroz koji je ubrizgavano, pretpostavljam, injekcijom za brzo sazrijevanje. Ja sam to reklamirala i dala tržišnoj inspekciji. Šta sam dobila? Oni su poslije nekoliko dana, vjerovatno zato što sam se predstavila ko sam, pa sam dostavila to, navodno uradili analizu i kazali da je sve u redu. Ne može biti u redu kad vi jasno vidite da je tu nešto ubrizgavano. Javna je tajna da se to radi sa voćem i povrćem našim, ali inspekcije su uvijek na strani onih koji prodaju, a nikada na strani potrošača.

Ovdje se mnogo pričalo i o električnoj energiji, a zašto mi kod nas nemamo energetske zaštićene potrošače i one najranjivije grupe? To imamo u okruženju, imamo u Srbiji besplatne kilovate za one najsiromašnije, a kod nas nije to tako iako smo evo tigrovi u regionu, nego onima koji su skroz nezaštićeni prvo dođu, njima isključe struju i onda im naplaćuju cijeli dug iako su oni krivi. Znali smo i mi svi da dugovi zastarijevaju posle dvije godine, ali njih ne interesuje.

Znači, dug je od prije 10 godina, morate sve da platite. Često puta to i nije njihov dug, jer su obično oni jadni postanari pa neko ko je prije tu živio ostavio im je taj dug, i njima se isključi struja usred zime, ali zato povlašćenima se ne isključuje struja. Važilo je pravilo u Podgorici, i to su svi znali, to su i poštari pričali gledajući račune koje dostavljaju, da cijela skoro zgrada Vektre ne plaća struju, niti im je ko isključuje, a računi su im na hiljade eura. Ko zna od kada je dug, ali niko se ne usuđuje "eliti" toj navodnoj da isključi struju, ali zato ćete nekome u nekoj udžgarici tamo maloj što je jedva skrpio da žive isključiti struju. E to je toliko brizi o našim najugroženijim građanima. I ovdje sad pričamo u ovom zakonu i o kupovini na daljinu, preko interneta ali niko ne kaže da se to uglavnom za ove naše proizvođače odnosi u Crnoj Gori, a bogami takvih i nema

toliko mnogo da preko interneta naručuju. Uglavnom se naručuje ono preko ovih poznatih sajtova iz inostranstva. Vjerujte, svaki put kad ukažete na nešto, ispadate vi krivi. Kad uhvatite, ovo što je profesor /prekid/ za račune u Voliju. Vi kada uhvatite onoga na kasi da Vam je dva puta nešto isto naplatio ili da jedan proizvod ima jednu cijenu kad ga pogledate na rafu, a drugu kad dođete na kasu, vi se osjećate krivim, jer počnu da viču na vas da nije to tako i da nijesu oni krivi. Umjesto da se one stide, one se još nađu uvrijeđene. Takvi su vam naši zaposleni u trgovinama i ovi vlasnici trgovina, ali poenta je u tome što im može biti. Zato što ih ova vlast štiti, to su njihovi omiljeni tajkuni, koji su se obogatili, skorojevići koji sada subotom rade do ponoći da bi namirili ono što smo mi izvrgli ruglu zakon koji smo mi ovdje donijeli da bi zaštitili ljude koji rade u trgovinama. Ali, u Crnoj Gori je sve tako, a vidjeli ste sad su krenuli na Skupštinu, krenuli su na poslanike /prekid/

Poštovani građani, ništa njima nije sveto. Znači, vi ste potpuno za ovu vlast interesantni samo pred izbore kad ima treba vaš glas, a što se tiče zaštite ili bilo čega da oni misle od vas - ja imam osjećaj da ova "elita" prezire narod. Samo do onog momenta dok im odgovara pred izbore, a u ovom međuperiodu ne obraćaju pažnju, niti ih išta zanima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 13:52:29)

Hvala.

Riječ dajem Nadi Nenezić.

NADA NENEZIĆ (23.10.19 13:52:39)

Poštovani predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege poslanici, predstavnici Vlade, poštovani potrošači,

Živimo u potrošačkom svijetu gdje je gotovo sve roba, koja ima svoju cijenu. Onaj koji proizvodi, misli na kupca; onaj koji prodaje, takođe. Dakle, svi nijesmo proizvođači, trgovci, ali smo svi potrošači konzumenti svega i svačega. Na prvi pogled to izgleda dobro raspoređeno: roba, trgovac, potrošač, ali ruka koja pruža nekako je uvijek iznad ruke koje prima. Ova koja pruža često manipuliše ovom drugom i tada počinje priča o ugroženom potrošaču. Zajedničko obilježje svih demokratskih država, u koje spada i naša zemlja, između ostalih je zaštita interesa ekonomski slabije strane u poslovnim transakcijama na tržištu. Stoga se sve strožijim zakonima štite potrošači. Od sedamdesetih godina prošlog vijeka do danas ovo područje zaštite je uređeno brojnim aktima, što ukazuje na veliku važnost koja se pridaje ovoj tematici. Ugovorom iz Amsterdama prava potrošača se temelje na pet osnovnih: zaštita zdravlja i sigurnosti; zaštita ekonomskih interesa; pravo potrošača da bude informisan i edukovan; pravo na naknadu štete; udruživanje; zastupanje i učešće potrošača radi ostvarenja svojih prava. Iz ovih osnovnih prava proistekla su i mnoga druga iz ove oblasti. Cilj ovog zakona je, dakle, osnažiti onoga koji daje novac, dati mu kvalitetan zakonodavni okvir i alate koji će mu pomoći pri kupovini. Digitalna revolucija je donijela nov način uspostavljanja partnerstva između trgovca i kupca, promijenila način prezentovanja, prodaje robe, usluga, ali to je i novi izazov za zakonodavca. Analizirajući Zakon o zaštiti potrošača, koji je donijela ova Skupština 2018. godine, te izmjene i dopune istog koje su danas pred nama, možemo vidjeti da je položaj potrošača na tržištu znatno unaprijeđen.

Međutim, nerijetko primjeri iz prakse pokazuju da prava konekcija između zakona i potrošača nije uspostavljena na pravi način. U čemu je problem? Čini mi se da potrošač, ili preciznije neki od potrošača nemaju saznanje čak ni da ovakav zakon postoji. U mnogim mjestima ne postoji savjetovalište za potrošače, nedovoljan je broj nevladinih organizacija za zaštitu potrošača, predugo traje eventualni sudski proces, naravno za one najistrajnije potrošače, izriču se niske kazne za prevare i slično. Sve ovo djeluje destimulativno na potrošača. Iz svega ovoga vidimo da nije dovoljno donijeti zakon. Ma kako on bio dobar, a ovaj je izuzetno dobar zakon, mora se razmišljati na koji način ga približiti i učiniti dostupnim običnom čovjeku. Možda bi sa edukacijom, to je jedan moj skroman predlog kao prosvjetnog radnika, trebalo početi kroz školski sistem, od ranih razreda u osnovnoj školi. Dijete treba da shvati da novcem sa kojim je kupio čokoladu nije obezbijedilo njenu mikrobiološku i svaku drugu ispravnost.

Da se vratim na početak ove moje priče. Ruka koja pruža nikad neće odustati da bude iznad one koja prima, tako da ovaj zakon treba u cjelosti prihvatiti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 13:56:59)

Zahvaljujem poslanici Nenezić na izlaganju. To je novi poslanik i očekujem puno od njenih učešća. Imamo nekoliko novih poslanika i uvijek ćemo najaviti na sličan način sve poslanike koji dolaze iz klupa naspram nas.

Sada dajem riječ Ani Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (23.10.19 13:57:26)

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi građani Crne Gore,

Vama kao potrošačima danas se nudi jedna varijanta zakona o vašim pravima, o vašim potrošačkim pravima koja treba da budu izjednačena sa potrošačkim pravima koje imaju građani evropskih zemalja. Zato cijenim da je ovaj predlog zakona jedan od najnaprednijih predloga zakona u svim zakonskim odredbama, a njegova implementacija u životu i njegova kontrola kako će se to sprovoditi zavisi od kompletnog sistema. Zašto kažemo da je tako? Zato što je potrošačka politika ustvari ekonomska politika, a vi kao potrošači građani ste jedna ekonomska snaga svakoga društva, pa i crnogorskog društva. Formirate jedno potrošačko tržište koje zajedno sa dobrim investicijama u osmišljenoj državi vuče snažni ekonomski rast. Vi ćete biti ta snažna poluga ako budete zadovoljni, ako budete informisani i ako budete sigurni kupci. A kad ste vi sigurni kupci, onda će to biti jedna uspostavljena velika konkurentnost na tržištu, znači biće posla i za sve proizvođače i za sve trgovce. Udovoljavanje vašim željama od strane prodavaca i od strane trgovaca treba da bude isto tako njihov krajnji cilj zbog toga što će na taj način svojim konkurentnim ponašanjem dovesti do većeg obima svojih djelovanja kako na domaćem tržištu, a na dugom roku naravno i na izvoznom. Jer, cilj zadovoljenja potrošača kao što to vidi Evropska unija nije samo cilj da se zadovolji želja potrošača, nego da se stvore uslovi jednog zajedničkog tržišta. Naš put jeste ka tom zajedničkom tržištu i da bismo izašli na zajedničko tržište, moramo da stvorimo ovakav ambijent na našem unutrašnjem tržištu. Prema tome, suština ovoga je ovaj zakon i naš zadatak jeste da držimo korak sa Evropskom unijom u ovom pogledu.

Ono što nudi ovaj zakon čuli smo od svih uvaženih kolega danas u ovom parlamentu. Ja se neću ponavljati, ali definitivno želim da potcrtam osnovne postulate, a to jeste da dobijate mogućnost ne samo kao potrošač na tržištu, u samoposlugama, u svim drugim trgovinama gdje se nalazite, u svim oblicima trgovine proizvoda da svoja potrošačka prava ostvarite u svim onim anomalijama sa kojima se vi susretnete. Sa anomalijom da je proizvod loš, istek roka, nepodoban, da je proizvod sam po opisu nepodoban, da su definitivno bilo kakve druge anomalije u pitanju - zakon će biti na vašoj strani. Ovaj zakon pokazuje da tom odnosu potrošača i trgovaca, u slabom odnosu trgovaca i agresivnom nastupu trgovaca, vi ste uvijek označeni kao slaba strana i uvijek da će pravda biti na vašoj strani. Ja ovaj zakon tako cijenim i kao poslanik ću se zalagati da njegova implementacija u životu bude upravo takva i da kontrola na njemu bude takva.

Zbog čega ovaj zakon nudi širinu? Nudi širinu jednoj mladoj populaciji koja trgovinu proizvoda radi preko interneta, koja na taj način joj je dostupno upravo to zajedničko tržište širom Evrope. Ovaj zakon ustvari vas na neki način ohrabruje da tu trgovinu radite jer ćete biti zaštićeni i u toj trgovini kao potrošač u svim anomalijama sa kojima se tu susretnete. Takođe, građanima ovaj zakon dalje nudi trgovinu van granica naše zemlje, trgovinu od vrata do vrata kad dođu trgovački putnici, trgovinu sklapanja ugovora van poslovnih prostora, znači negdje gdje nemate subjekt sa kojima sklapate ovaj ugovor ispred sebe nego ste na daljini, može i elektronskim putem itd. Dakle, u svim tim varijantama koje pokazuje i poznaje razvijeni svijet vama će biti sada dostupan ovim zakonom da i vi budete takav potrošač, a u tom sistemu da budete potpuno zaštićeni.

Ono što ovaj zakon nudi pored osnovne zaštite vas i prava vašeg da ostvarite kad ste ugroženi potrošač sudskim putem jeste i vansudsko poravnanje. Ovo zaista treba pozdraviti zbog

toga što omogućava svakom građaninu da na najjednostavniji, najkraći način besplatno da svoje pravo ostvari. Važno je da se ispoštuje ovim zakonom da se takvi instituti na svim nivoima organizuju i da na svim nivoima naravno bude kontrola, a vidimo da će i da bude, jer su predviđene novčane kazne ako ta tijela ne budu radila onako kako treba.

Ono što je definitivno još kao kontrola ponuđeno jeste da se kao instituti organizujete da imate kolektivne prijave, na način da to omogućava pomoć kroz sve organizacije, kroz lokalne /prekid/ organizacije koje se bave ovim problemom daje im se puni kapacitet da budu na strani potrošača. Prema tome, zavisi od toga kako ćete vi ovo sve shvatiti i primijeniti od onoga što danas čujete od nas jeste i toga kako će vam ovaj sistem i to priuštiti da saznate. Vidjeli smo iz nacionalne strategije da Vlada planira da se ostvare i otvore savjetovašta potrošača na teritoriji Crne Gore i na sjeveru, u središnjem dijelu i južnom. Takođe imate pravo da se informišete kod lokalnih uprava gradova gdje živite. Takođe će se organizovati razna savjetovašta opet na nivou nevladinih organizacija. Znači, naći će se način da se vama predoče sve prednosti i sva prava koja vi imate, jer informacija o ovome je osnovno pravo da biste vi mogli da ga koristite. Na nacionalnom nivou, odnosno na državnom nivou osnovaće se nacionalni /prekid/ za zaštitu potrošača, naravno umrežiti se sa nacionalnom mrežom evropskih mreža svih zemalja i upravo na taj način će se omogućiti informisanje potrošača o svim njihovim pravima.

Ono što želim da kažem jeste da kontrola nad ovim zakonom mora da bude u tri segmenta. Prvo i osnovno je rad institucija, rad inspeksijskih službi kad je u pitanju nadzor nad Zakonom o kontroli proizvoda na tržištu. To je osnovni preduslov da bi ovaj zakon mogao da uspije. Ako mi ne pustimo proizvode na tržištu, o čemu su govorili pojedini uvaženi poslanici, da na tržište dođu defektni proizvodi, i ako na taj način prenaabregnemo i kontrolu napravimo, onda će potrošači imati mnogo manje situacija da se susretnu uopšte sa kršenjem svojih prava. Znači, osnovni segment u ovom dijelu jeste da se ispoštuje kontrola preko inspeksijskih službi Zakona o /prekid/ tržištu. Dalje, naravno na svim nivoima da se iskontroliše i primjena ovoga zakona kada je u pitanju zaštita potrošača. Naravno isto tako važan segment su regulatorne agencije zajedno sa sistemom ministarstava nadležnih kojima pripadaju, odnosno iz oblasti iz kojih rade na pravi način se odrede prema odredbama ovog zakona i na pravi način se odrede prema zahtjevima potrošača u svim svojim pravima koja imaju u ovom zakonu. Prema tome, zaista mislim da je ovaj zakon jedan veliki iskorak prema vama kao građanima da se zašтите sva vaša prava na pravi način. Na nama je svima da vam omogućimo da to zaista i iskoristite, jer ste vi kao zadovoljni kupac ustvari najjača poluga da dođemo do jednog standarda života svih naših građana kakav zaista baštini /prekid/ Evropske unije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 14:05:34)

Zahvaljujem Ani Nikolić.
Izvolite.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 14:05:40)

Uvažene dame i gospodo poslanici i poslanice,

U toku dosadašnjih izlaganja koje sam čuo od strane poslanika, htio bih samo neke osnovne stavove koje sam čuo, koji nisu dobro formulisani ili nije na najbolji način prezentovano ono što piše u zakonu da prokomentarišem. Prije svega, Zakon o zaštiti potrošača je zakon koji se odnosi isključivo na odnos između potrošača kao fizičkog lica koji kupuje robu, proizvode i usluge za svoje potrebe, nikako za profesionalnu upotrebu i na drugoj strani trgovca.

Čuo sam od nekih poslanika, odnosno poslanica da miješaju trgovce i potrošače. Kupac je u smislu drugih zakona pravno lice. Potrošač je fizičko lice. Trgovac je pravno lice i nikako trgovac koji se bavi proizvodnjom bilo čega ili prodajom ne može se pozivati na Zakon o zaštiti potrošača i tražiti zaštitu svojih prava kao potrošač, jer je zaštita potrošača isključivo zaštita potrošača kao fizičkih lica.

Poslanica je iznijela stav o tome kako dolazi do problema u energetsom napajanju, pa

onda dolazi do kvarova na uređajima itd. To je regulisano Zakonom o energetici. Zakon o zaštiti potrošača ne obuhvata taj dio problema, već, kao što je to uvaženi poslanik Anđušić u samom uvodnom izlaganju i rekao, postoje i drugi zakoni koji su u crnogorskom pravnom sistemu koji pojedinačno obrađuju određene oblasti zaštite potrošača, pa tako Zakon o turizmu obuhvata jedan vrlo ozbiljan segment zaštite potrošača, Zakon o komunalnim uslugama, itd. Svi zakoni koji imaju odnos između trgovca i potrošača imaju svoj segment zaštite potrošača korisnika tih usluga ili tih proizvoda. Zakon o zaštiti potrošača koji danas imamo je zakon koji je krovni zakon, a imamo naravno i druge uslovno granske zakone. Zbog toga je često pominjanje energetike, problema u snabdijevanju nešto što nije u sklopu Zakona o zaštiti potrošača, već bi potrošač tada trebao ukoliko ima te probleme da se obrati ili direktno Elektroprivredi, CEDIS-u, ili Agenciji koja je nadležna za energetiku. Isto kada su u pitanju mobilna telefonija, internet itd. imamo agenciju koja je vezana za elektronsku komunikaciju i poštansku djelatnost. Sem inspekcijskih organa, imamo i agencije koje se bave tim poslovima i potrošač ima mogućnost da podnese prigovor svima njima. Samo je bitno da potrošač bude informisan i edukovan da zna /prekid/ koja su osnovna prava potrošača, da zna kome da se obrati i prije svega da zna ono što je /prekid/ najvažnije da mora da podnese prigovor. Sva je priča usmjerena, uvaženi prof. Radulović je iznio jedan primjer, taj primjer organi mogu da razmatraju samo ako je on procesuiran. Znači, ukoliko je potrošač podnio taj prigovor zvanično inspekcijskom organu ili prije toga trgovcu, onda on može da vidi o čemu se radi i da li je prigovor potrošača utemeljen ili nije. Ukoliko jeste, inspekcija ima svoje procedure na osnovu kojih će taj problem da riješi.

Često postoje u praksi problemi koje potrošači više iznose u priči, ali nikako ih ne procesuiraju. Mi možemo da analiziramo i da se bavimo samo onim prigovorima koje imamo i koje možemo da evidentiramo kroz sistem. Uprava za inspekcijske poslove ima čitav niz inspekcijskih organa koji su u njihovoj nadležnosti i koji svako za svoju oblast kontrolišu određene proizvode i usluge i zaštite potrošača.

U Izvještaju koji sam pomenuo u uvodnom izlaganju sam rekao da mi sve te prigovore koje dobijemo i reagovanja inspekcije po njima objedinimo i imamo analizu tih prigovora, tako da znamo da je u godini 2017. bilo 2.500 prigovora potrošača po osnovu podnošenja prigovora na cijenu, neistaknutu pravilnu cijenu, itd. Svi ti prigovori nijesu prihvaćeni i to treba isto da znamo da svaki prigovor koji potrošač podnese nije prigovor za koji je apsolutno potrošač u pravu nego je prigovor inspekcija mora da analizira da vidi šta je u pitanju. Imamo potrošača koji nekad podnose prigovore a nijesu u pravu definitivno, žele da iskoriste neka svoja prava koja im ne pripadaju, tako da i taj dio treba imati na umu posebno kad je zaštita potrošača u pitanju. Ukoliko je, vezano za ovo što je prof. Radulović iznio, potrošač primijetio da je jedna cijena istaknuta na proizvodu a druga u kasi, on po zakonu prava cijena po kojoj on plaća je cijena po kojoj je proizvod data u prodaji, odnosno poruka ili cijena koja je ispisana ispod proizvoda. Na taj način potrošač mora da insistira na tome. Sve ono što potrošač kasnije priča u nekim neformalnim razgovorima nama ne znači puno. Mi ne možemo u ime potrošača podnositi prigovore, a i to nažalost, imamo često da potrošači žele da mi podnesemo prigovor u ime njih, što takođe nije u skladu sa zakonom. Jedna od najvažnijih stvari je da potrošač bude aktivan, da podnosi prigovor uvijek kad smatra da /prekid/ samom trgovcu, može prigovor podnijeti inspekcijskom organu.

Kada je u pitanju obavještanje i informisanje potrošača, nama je, kao što je uvaženi poslanik Mugoša istakao, problem sa postojanjem malog broja nevladinih organizacija koje se bave isključivo zaštitom potrošača. Mi danas u Crnoj Gori, a one se moraju registrovati u Ministarstvu da mogu taj posao da rade, imamo svega jednu organizaciju koja se bavi isključivo zaštitom potrošača. To je CEZAP. Oni preko 20 godina rade taj posao, a ostale nevladine organizacije se ne uključuju ili se uključuju samo sporadično.

Mi smo, kako bismo pomogli nevladin sektor, raspisali u avgustu konkurs za finansiranje nevladinih organizacija. Javila nam se samo jedna organizacija. Javio se samo CEZAP, što opet govori da nevladin sektor nije toliko zainteresovan za podnošenje i jednostavno dobijanje novca od države, Vlade. To je ono što je najvažniji korak da se sem potrošača nevladine organizacije aktiviraju. Primjera radi, u Njemačkoj 80% kontrole sprovode nevladine organizacije. Državni organi i inspekcije sprovode samo jedan mali dio i to samo u posebnim oblastima. U Crnoj Gori mi očekujemo isključivo da inspekcije rade sve poslove i da inspektor radi za nas kao potrošača u potpunosti sve ono što bismo mi željeli. Moramo iskoristiti i druge mogućnosti koje postoje u

zakonu i arbitražne postupke i rješavanje. Zato smo i u zakonu predvidjeli da će se moći formirati tijela za vansudsko rješavanje potrošačkih sporova i kod samog trgovca. To tijelo mora biti potpuno nezavisno. Ono će biti kontrolisano, postoji čitav niz mehanizama koji su zakonom predviđeni i procedura kako će se to tijelo moći da formira kod nekog trgovca, tako da trgovac neće moći nikakvu kontrolu da sprovodi i da može na bilo koji način /prekid/ prije svega to je i krivična odgovornost, da sad ne govorim kakva je kaznena politika za eventualno člana odbora koji bi narušio svoju nezavisnost ili svoju neutralnost u tom postupku. Tako da sve te odredbe, odnosno izmjene koje smo planirali u ovom zakonu će puno povećati nivo zaštite potrošača, a mi svi na svoj način kao službenici u državnoj upravi koji se bavimo tim poslom treba da doprinesemo naravno tome. Između ostalog, Ministarstvo će do kraja godine imati dvije nove aplikacije za mobilne telefone za zaštitu potrošača, gdje će potrošač moći da podnese svoj prigovor mobilnim telefonom bez potrebe da ide u inspekciju. Sve će biti uvezano, povezano i imaće naravno u toj aplikaciji kada je neko pomenuo i bezbjednost proizvoda direktan link sa sajtom Uprave za inspeksijske poslove i sa čitavim spiskom svih proizvoda koji pripadaju kategoriji proizvoda. Na taj način moći će da se informišu i da dođu do svih bitnih detalja i obavještenja. Naravno i da podnesu prigovor, tako da je i to jedan značajan pomak. A za narednu godinu planiramo da organizujemo, to je naša inicijativa, poznato je da u Evropskoj uniji postoji Evropski potrošački centar, čiji su članovi sve države Evropske unije i koji vrši razmjenu informacija podataka za potrošače. Recimo, ako neko želi iz Hrvatske da putuje u Njemačku, on se informiše preko toga sajta kakva su potrošačka prava u Njemačkoj u određenoj oblasti, ako želi na primjer da iznajmi rentu car auto. Slično tome upravo mi smo inicirali da Crna Gora sa državama regiona formira regionalni potrošački centar upravo u smislu regionalnog povezivanja i saradnje. Naravno, suvišno je reći da je odziv svih država iz regiona više nego odličan. Svi žele da imamo bolju komunikaciju kada su u pitanju potrošačka prava i da na bolji način možemo da informišemo i naše potrošače i turiste iz regiona koji dolaze u Crnu Goru. Toliko.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 14:16:03)

Zahvaljujem gospodinu Jovu Rabrenoviću, generalnom direktoru Direktorata za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača.

Imamo dosta prijavljenih govornika. Predlažem da idemo još jedan iz pozicije i onda iz opozicije Jovan Vučurović.

Ispred pozicije Danijel Živković.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (23.10.19 14:16:40)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvaženi gospodine Rabrenoviću, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Generalna skupština Ujedinjenih nacija je Rezolucijom iz 1985. godine utvrdila osnovna načela i principe u oblasti zaštite potrošača. Protekom vremena rekao bih da se upravo ovo zakonodavstvo na nivou Evropske unije dodatno preciziralo i dodatno unapređivalo, a mi smo u odnosu na našu ukupnu orijentaciju ka Evropskoj uniji odlučili da transponujemo, odnosno preuzmemo dio tih evropskih direktiva i konvencija koje imaju za cilj upravo kvalitetnu zaštitu potrošača u Crnoj Gori.

Kada govorimo o svim ovim konvencijama i direktivama, one su stavile potrošače na prvo mjesto. Stavile su ga na način da je tu suština poštovanja nekih osnovnih načela koja podrazumijevaju: zaštitu zdravlja, dakle zaštitu te ekonomski slabije strane u, rekao bih, tom ugovornom odnosu na relaciji trgovac - potrošač i naravno ono što je veoma važno - postavljanje još jednog važnog prioriteta, a to je obavješćavanje potrošača konkretno o tome kako stupa ugovorni odnos, konkretno o specifikaciji same robe. Naravno, suština je naknada štete odnosno sudski i vansudski postupak.

Rekao bih da je u Crnoj Gori zakonodavstvo i normativni dio dobro uređen. Baš kao što ste i Vi kazali, u odnosu na zakon koji imamo postojeći, u odnosu na ove izmjene i dopune o kojima

danas ovdje razgovaramo u Parlamentu, Crna Gora ima jedno izuzetno dobro zakonodavstvo, ali možda ima jednu manjkavost u praksi o kojoj su govorile prethodne kolege, a odnosi se upravo na obavještanje, odnosno informisanje potrošača o njihovim pravima, odnosno onome što im sljedi po ovom zakonu. Vjerujem da i vi kao Ministarstvo ulažete određene napore kako biste informisali potrošače koja prava im sljeduju u skladu sa ovim zakonom, ali mislim da ne postoji dovoljan stepen svijesti u našem narodu na koji način mogu da iskoriste sve benefite ovakvog zakonskog rješenja. Mislim da se tu mora obratiti posebna pažnja, da li su to neke medijske publikacije ili je to kontinuirana populizacija ovog zakonskog rješenja koje smo mi ujedno i stavili kao jedan od važnih prioriteta u našoj kampanji da ćemo ga upravo usvojiti tokom ovog perioda između 2016. i 2020. godine, tu stavljamo građanina na prvo mjesto i vodimo računa o tome kao društveno odgovorna partija da zaštitimo interese onih koji su slabija ekonomska strana u ovom postupku.

Dosta je bilo danas govora i o nekim praktičnim primjerima. Zna se odlično u kojim situacijama se može nadoknaditi šteta u slučaju nestanka struje. Dakle, to propisuju jasna pravila, kao i na koji način građanin može da se obrati samoj komisiji i na osnovu čega taj građanin može u skladu sa postojećim okolnostima i utvrđenim činjenicama da nadoknadi štetu u slučaju nestanka električne energije u domaćinstvu, odnosno ukoliko je nastala određena šteta.

Ovdje bih posebnu pažnju obratio i na određene tv operatere koji su se u nekom prethodnom periodu u slučaju promjene programskog sadržaja čini mi se na jedan neadekvatan način odnosili prema potrošačima. To govorim iz prostog razloga jer potrošač često nije u stanju da na kvalitetan način zaštiti svoja prava. Dakle, nije u stanju da zaštiti svoja prava, jer su postupci zaštite prava često za samog potrošača dugi i iscrpljujući. Vidim da je sada ta oblast dosta vansudski u vanparničnom postupku unaprijeđena, ali je bio problem u tome što su ti postupci dugi, često se ide pred komisije, vještačenja i potrošač često odustaje od naknade štete koja mu sljedi po ovom zakonu. Ti operateri dešavalo se da ukinu određene programske sadržaje koji su bili predviđeni ugovorom, koji je potpisan na relaciji korisnik usluga i onaj koji je pružalac usluga, često su mijenjali programske sadržaje na način da daju obavještenja krajnjim korisnicima upravo preko tv prijemnika, a naravno ne obavještavaju ih u skladu sa nekim pravilima po pozitivnim zakonskim propisima. Dakle, potrošač često nije u prilici da se upozna sa onim što je njegovo pravo samo preko tv prijemnika, već je obavezan onaj koji pruža uslugu da ukaže potrošaču ukoliko dolazi do narušavanja tih ugovornih odnosa, odnosno onoga što je bilo predviđeno samim ugovorom. U toj situaciji dešava se da se promijeni programski sadržaj, ne ponudi se isti ili kvalitetniji programski sadržaj i oštećena su prava potrošača u toj situaciji, a da potrošač ni sam ne zna da može jednostavno da raskine ugovor u toj situaciji, već dolazi do nastavka korišćenja tih ugovornih usluga. Mislim da se tu mora obratiti posebna pažnja kroz posjećivanje određenih sajtova nekih nevladinih organizacija koje se bave pitanjima zaštite potrošača, ali vjerujem i da tu ima dovoljno prostora da se i vaše ministarstvo u konačnom na kvalitetniji način uključi u populizaciju ovog veoma značajnog zakonskog rješenja.

Naravno, što se tiče Demokratske partije socijalista, mi ćemo ovakvo zakonsko rješenje podržati /prekid/ u narednom periodu sigurno imati prilike da možda prenesemo još neka iskustva iz Evropske unije, ali i sami ste kazali da su neka rješenja kod nas možda i kvalitetnija u tom normativnom dijelu nego u drugim zemljama Evrope. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 14:22:55)

Zahvaljujem. Dajem riječ Jovanu Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (23.10.19 14:23:01)

Dakle, ovo više da bude kao neko upozorenje nego diskusija, upozorenje građanima da ne bi bilo zabune. Ove izmjene zakona ne dolaze slučajno u izbornoj godini. Ovo je perfidni pokušaj da se davanjem određenih povlastica i tzv. povoljnosti izazove kod građana amnezija. Dakle, da se na neki način zaboravi ova pljačka koja traje punih 30 godina, da se zaborave ko su oni koji su

pljačkali građane Crne Gore punih 30 godina. I sad treba građani da vjeruju u dobre namjere takvoga režima koji ih je decenijama osiromašio, koji je ugasio desetine hiljada radnih mjesta, stvorio armiju ljudi koji su na ivici egzistencije i koji uostalom i više nijesu potrošači, jer nemaju šta ni da potroše nažalost. Ta otimačina i pljačka se odvijala na razne načine: preko računa za struju i preko računa za vodu, računa za komunalije, preko raznih procenata, preko ugradnji. Gdje god se nešto moglo šklapiti, tako da kažem, ako je dozvoljeno, tu je bio ovaj režim, tu je bila Demokratska partija socijalista i njihovi sateliti.

Dakle, logika je jasna, da bi vrh režima mogao da se puni, da se pune njihovi džepovi, prvoj familiji i sa njima povezanim licima, prethodno su morale biti osiromašene na hiljade ljudi. Generacije su ovdje osiromašene da bi se punili džepovi šefa režima i njegovog okruženja. Upravo to što su građani, odnosno potrošači nezaštićeni, što se vrši svojevrsna tortura nad njima gdje god se okrenete je direktna posledica toga što ovom zemljom upravljaju nezajažljivi likovi, članovi njihovih porodica, razni bahati i polupismeni tipovi koji su uzeli pod svoje sve u Crnoj Gori od trgovinskih lanaca do proizvodnje električne energije.

Rekao bih da na univerzitetima širom svijeta treba da se izučava kako to građani Crne Gore uopšte preživljavaju od prvog do prvog i kako plaćaju struju i vodu i ostale dažbine, posebno oni koji primaju penziju od nekih 130, 140 evra ili oni koji primaju plate od 200 ili 250 evra, posebno kod ovih koje sam naznačio, tih bahatih likova koji vode te trgovinske lance.

Kad već pominjem struju, poštovani građani, vi plaćate penale prvoj familiji koja uništava rijeke, uništava životnu sredinu i drži čitavi posao sa mini hidroelektranama. Dakle, potrošači skupo plaćaju tu struju. Ogroman novac ide prvoj familiji koja je stavila tapiju na sve poslove u Crnoj Gori, a naravno da ne postoji niko da ih procesuiraju, da ih opomene, jer kompletan državni aparat radi samo za taj sistem, samo za tu jednu familiju koja drži pod kontrolom i Tužilaštvo i Sudstvo. Zato se danas, vidjeli smo ovdje, stiglo nam je i od Administrativnog odbora i one gluposti kojima se pokušava skinuti imunitet Nebojši Medojeviću, prva familija je sve stavila pod svojom rukom. Crna Gora je talac, zarobljenik prve familije i zato su ugroženi svi, a posebno potrošači kao što rekoh, a dobar dio građana više nema ni šta da potroši. Ti ljudi gledaju Crnu Goru kao svoje privatno zemljište, a Vlada je saučesnik u svim njihovim poslovima. Kao što sam pomenuo ove mini hidroelektrane, mi imamo predsjednika Vlade koji kaže da više nema izgradnje mini hidroelektrana, a preispitaće se čak i ovi sadašnji ugovori, sadašnje koncesije, ali šta se dešava. Vi imate na Skrbuši, na Vranještici već date koncesije za nove mini hidroelektrane, a nadam se, poštovani građani, da smo svi toliko svjesni da znamo da gospodin Duško Marković sigurno /prekid/ neko iz Vlade ne smije da zuci Milu Đukanoviću, bratu, sinu kad oni krenu da odrađuju neke poslove. E pa skora promjena vlasti u Crnoj Gori će dovesti do toga da će pred zakonom odgovarati i prva familija i prvo lice te familije i brat i sestra i sin zbog svega što su učinili ovoj državi u proteklih 30 godina.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ:

Poslanik Radule Novović, a poslije njega Goran Danilović.

RADULE NOVOVIĆ (23.10.19 14:29:08)

Dozvolite mi, potpredsjedniče, bez namjere da polemishem sa prethodnikom, da ipak kažem nešto da je na konto ovih uvreda koje je prethodnik rekao na račun i našeg predsjednika i Vlade, naša zemlja, baš apostrofiram naša zemlja, dobila jedno izuzetno priznanje ove sedmice prisustvom našeg predsjednika na inauguraciji japanskog cara. To je jedan događaj koji govori o izuzetnom ugledu koji uživa Crna Gora i naravno naš predsjednik. Tako da bih kroz to želio da odbacim sve ovo što je rečeno maločas.

Sada da se vratim temi, a tema je zaista značajna i ovo govori i o svijesti naših građana, odnosno potrošača, jer rekao bih da danas raspravljamo o ovome na jedan vrlo ozbiljan kompetentan način, a ne samo onako površno. To je razumljivo s obzirom da smo u vremenu u kojem živimo, u vremenu savremene civilizacije danas svi konzumenti ili potrošači bilo da se radi o proizvodima, bilo da se radi o uslugama. Mislim da su ovdje u prethodnim godinama napravljeni ozbiljni pomaci i o tome svjedočimo svaki dan. Svakako, donose se stalno neke novine u zakonsku infrastrukturu, pa je čini mi se i ovo jedan dobar iskorak u tom pravcu kako bi se učinila što boljom, odnosno što prohodnijom komunikacijom na relaciji prodavac - potrošač.

Rekao bih du su danas naši građani, odnosno potrošači veoma dobro informisani o svojim obavezama i da vrlo dobro znaju da se zaštite kada je to potrebno. Čuli smo danas dobre ideje da svakako i na tome treba raditi, odnosno na edukaciji potrošača, ali mislim da su danas naši građani u tom smislu već u priličnoj mjeri edukovani. Smatram da su nam i u ovom dijelu prethodnih godina pomogle velike kompanije koje posluju u Crnoj Gori, a koje donose ne samo kapital, nego i nove standarde. To je ono što naša partija stalno potencira, da su nam potrebni strani investitori ne samo zbog ulaganja, nego i zbog podizanja nivoa kvaliteta u svim segmentima. Previđamo, rekao bih, ponekad činjenicu da se u Crnoj Gori možemo reći, decenijama prisutni svjetski tehnološki giganti: Telekom, Telenor, Microsoft i mnogi drugi, a oni sigurno ne dolaze na tržišta koja nijesu stabilna, koja nijesu uređena, sa jedne strane, a, sa druge strane, svakako podižu standarde na tržištu na kojem posluju.

Sa druge strane, raduje činjenica da su neki naši domaći subjekti, na primjer trgovinski lanci, usvojili međunarodne standarde do te mjere da su danas neki supermarketi u Podgorici ili u Budvi potpuno identični sa onima u Briselu ili u Berlinu, što svakako ide naruku nama potrošačima jer imamo mogućnost kvalitetnog izbora.

Naravno, sa svoje strane država, odnosno Vlada, resor koji vi predstavljate konstantno čini iskorake u pravcu podizanja nivoa zaštite potrošača. Tako vidim i dokument koji je danas pred nama i vjerujem da će moja partija apsolutno podržati ovaj zakon, odnosno predložiti Skupštini da ga usvoji.

Hvala vam.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 14:33:22)

...ovo vezano što ste rekli za donošenje novih standarda ne samo dolaskom velikih kompanija iz svijeta je jedna velika istina to moram reći, jer osjetan je trend promjene poštovanja potrošačkih prava i primjene propisa od strane trgovaca kada su se pojavili veliki i regionalni i evropski i svjetski brendovi u Crnu Goru. Znači, ne samo u oblasti koju ste Vi pomenuli elektronskih komunikacija, odnosno kablovskih operatera itd, nego prije svega u oblasti trgovine. Dolaskom velikih brendova sa procedurama koje su kod njih jasne i precizno definisane, a koje su iste kao naše procedure koje smo zakonom regulisali omogućili smo potrošačima da se na brži način njihova prava zaštite, odnosno da se prigovor realizuje odmah na samom mjestu prodaje. Kada potrošač podnese prigovor da je proizvod koji je kupio nesaobrazan, recimo patike da su se razdvojile, da su se iscijepale, da nije dobro zalijepljeno, u 99% slučajeva imamo kod tih velikih brendova situaciju da na licu mjesta rješavaju problem. Da daju potrošaču ono što je zakonom i predviđeno, a to znači da se potrošaču omogućava da zamijeni proizvod, da uzme drugi proizvod isti ili neki drugi uz doplatu, ili povrat novca da se kao opcija potrošaču nudi da traži povrat novca. Znači kompletan iznos koji smo platili dobijemo nazad iako smo te patike recimo nosili dva mjeseca. Ali zbog nesaobraznosti došlo je do njihovog pucanja. Kompletan iznos da se vrati ili da dođe do umanjavanja iznosa računa. To je ono što poznaje evropsko zakonodavstvo, a to poznaje i naše zakonodavstvo kada je u pitanju zaštita potrošača. U potpunosti ste tu, još jednog kažem, u pravu. Veliki svjetski brendovi su donijeli naviku u primjeni tih propisa donijeli su i propise koji se primjenjuju i kod nas i kod njih. Vrlo često vidimo situaciju da turisti, posjetioци iz država Evropske unije prilikom obilaska nekih naših trgovina, naravno ne želeći da pri tome bilo kojeg trgovca ističem ili hvalim, kažu, a i mi smo svjedoci toga, da je u nekim oblastima mnogo bolje uređena zaštita potrošača u Crnoj Gori nego što je u tim državama Evropske unije. Donekle to je razumljivo. Države Evropske unije ili prije nego što su postale članice uređuju zaštitu potrošača od

1967-1968. godine, a Crna Gora to uređuje zadnjih 10 godina, aktivno zadnjih pet godina, od 2014. godine stupanjem ovoga zakona novog za zaštitu potrošača u naš pravni sistem /prekid/ novih propisa. Za tih pet godina iako ja kao potrošač i kao neko ko je na čelu ovog Direktorata zaštite potrošača, mogu reći da sam vratio nezadovoljan jednim dijelom zaštite potrošača. Ali, ako pogledamo činjenice, pogledamo statističke podatke, vidimo da iz godine u godinu raste broj prigovora potrošača. Potrošači shvataju svoja prava, bolje se informišu, edukuju i jednostavno podnose prigovore, a to je ono što je nama u svakom slučaju najvažnije.

Toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 14:36:58)

Zahvaljujem gospodinu Jovu Rabrenoviću.

Dajem riječ Radulu Novoviću. Nemate.

Sljedeći poslanik je Miloš Nikolić, a poslije njega je Goran Danilović. /Upadica/

Nijeste čuli, nijeste bili u sali

Ovako sam najavio, ali sam siguran da će gospodin Nikolić Vama ustupiti mjesto.

Izvolite.

Znači, gospodin Nikolić ustupa Vama mjesto.

Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (23.10.19 14:37:48)

Uvaženi građani, gospodine Gvozdenoviću,

Kada smo u ovom domu, evo već ima 12, 13 godina, usvajali Ustav, onda smo pribjegli nečemu što nije bilo uobičajeno, niti ga ima u političkoj praksi da se realnost prilagođava Ustavu iako ustav donose zdravi ljudi, pri zdravoj pameti, političari, državnici, kako god želite.

Kad se usvajaju zakoni, onda se zakoni prilagođavaju potrebama pojedinca. Pažljivo sam Vas slušao, gospodine Rabrenoviću, maloprije, ne želim nikoga da optužim kada zbog specifičnosti načina na koji izlažete nijesu nešto ljudi baš bili posvećeni tome što govorite. Ali slušao sam jer ste rekli nekoliko stvari koje bih svakako osporio.

Ovaj zakon se, rekli ste, ne odnosi na komunikaciju između potrošača ono što /prekid/ danas najviše interesuje očigledno i recimo onoga koji isporučuje električnu energiju. On bi trebao da se žali, član 68, i direktno Vas demantuje. Poslušajte ili preslušajte ono što ste govorili. Volio bih da mi odgovorite koliko inspektora u Crnoj Gori na današnji dan djeluje po ovom zakonu. Koliko? Ne možete mi nikako objasniti da treba teret da prebacimo na potrošače, da oni budu čuvari zakona. Ovaj zakon usvaja Parlament, sprovodi ga Vlada, Vladine institucije, ako mogu tako reći. On bi trebao da bude krajnja mjera zaštite, a ne da idemo sa zakonom u trgovinu ili kod bilo kojeg koji nam isporučuje konkretnu robu ili uslugu. Promijenili ste 62 člana.

Uvaženi građani, 62 člana na skoro stotinu strana. Samo da vam kažem, za ovaj zakon prije vas kad su ga predstavljali ministri, podijeljene su i medalje i hvale, a ja mislim za sastavljača zbog prekovremenog rada i neke apanaže 2015, 2016, 2017. i danas sam čuo moje koleginice i kolege koji kažu da je ovo evropski zakon i da će ga vaša partija podržati. Dajte, uvažene koleginice i kolege, znam da zakon nije Sveto pismo i znam da ga treba prilagođavati realnosti, ali u dvije godine 62 člana. Jeste li pogledali obimnost tih članova? Jeste li vidjeli šta je propušteno 2015. i 2016. da se upiše u ovaj zakon, da ne pričam 2014. kada smo mi govorili da to nije urađeno na adekvatan način? Šta je učinjeno? Dakle, ne možemo prebacivati na potrošača i ovo. Ne možemo i nije tačno, i nemojte da ste smiješni, da su naši potrošači skoro edukovaniji i upućeniji nego potrošači u Evropskoj uniji i da Crna Gora brine o potrošačima više. Ko brine o potrošačima? Jeste li vi svjesni da ovdje državne firme koje mi plaćamo, koje su u našem vlasništvu najviše potcjenjuju i ponižavaju potrošače? Mi imamo monopolistu u distribuciji i u proizvodnji električne energije. Na papiru navodno četiri ili pet, ali nam, narod bi rekao, "kapu kroji" jedan.

Ovo je zakon direktno u predizbornu svrhu i dokazaću bez imalo okolišanja. Sad ste se

sjetili da onaj koji duguje duže od dvije godine, a ko duguje, uvaženi gospodine Rabrenoviću? Koliko znate običnog svijeta, penzionera, socijalnih slučajeva, profesora, radnika u zdravstvu koji nijesu partijski vojnici da duguju hiljadu, dvije ili tri hiljade evra za potrošenu struju? Sada pošto više nema novca, makar ne u obimu u kojem ga je bilo, da se može kupiti nečija dobra volja, sada ćete to prebaciti sudovima, sada će se ljudima objasniti da nema niko pravo da im ukine električnu energiju ili vodu. O vodi nijesmo pričali ovdje, na koji način se voda isporučuje, na koji način se paušalno fakturiše i koliko treba da prođe zbog neažurnosti države da potrošač dokaže pravdu. Ja vas pitam, recite javno koliko inspektora postupajućih u skladu sa ovim zakonom danas ima u Crnoj Gori. Da vidimo ko nas to štiti. treba da nosimo zakon pa i /prekid/ moraće da uči iz početka, 62 člana od kojih su neki na po pet stranica, sa dopisanih 50 podčlanova, trebate da imate pravno obrazovanje na nivou pravnika koji potpuno razumije materiju da biste ovo mogli da pratite, a nemamo NVO sektor koji je zainteresovan pa je to nedostatak. Nije nedostatak. Tamo dje ga ima, nedostatak je što ga ima, tamo vam smeta jer rade državni posao. Posao zaštite potrošača prije svega mora da radi država. Mi usvajamo zakon, Vlada ga sprovodi. Ne treba mi da se jurimo sa onima koji su nepošteni, nego to treba da bude ekces, akcidentalna situacija, a ne pravilo po kojemu čovjek koji za svoj novac hoće uslugu ni danas ne zna razliku između reklamacije, između saobraznosti. U Crnoj Gori kad je u pitanju ogroman broj proizvoda, problem je u garancijama. Tu nas najviše lažu i tu nas najviše potkradaju, ali svi smo potrošači, pa i oni trgovci u nekom drugom smislu su odmah potrošači. I potrošači su nam nejednaki kao što su nam nejednaki građani. Nekim potrošačima može biti šta god hoće, može im biti da troše struju, da je ne plaćaju godinama, a nekima drugima može biti da Elektroprivreda preda javnom izvršitelju na pravdi Boga čovjeka da mora da plati pa tek potom može da uruči žalbu, odnosno da angažuje advokata i da u procesu od dvije ili tri godine dokazuje da je prevaren. Na ličnom iskustvu to govorim. Iskustvu moje porodice. Odeti u Elektroprivredu, priložite sve račune da ste platili uredno, oni kažu - platite to je sad kod javnog izvršitelja pa ćete vjerovatno zadovoljiti ili biti ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 14:44:53)

Hvala.

Komentar ima direktor Direktorata za razvoj Jovo Rabrenović.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 14:45:02)

Poslaniče Daniloviću,

Prosto rečeno, skoro sve što ste izrekli nije onako kao što piše u zakonu, nije onako kao što je u praksi. Naveli ste da sam ja u svom specifičnom nekom izlaganju rekao nešto što niko nije razumio, a Vi ste razumjeli. Ne vjeruem da doktor Dulitl treba za moje izlaganje, sumnjam u to. Vrlo precizno sam rekao da kada govorimo o preduzećima, preduzeće ne može biti potrošač. Ne ulazim ja da li Vi znate ili ne znate, ja na osnovu ovoga što ste rekli ja govorim. Izrečena je jedna neistina da je trgovac, odnosno preduzeće potrošač. To nije tačno. Za njega ne važe prava iz ovoga zakona. Ovaj zakon se odnosi samo na potrošače kao fizička lica, ako me rezumijete šta Vam kažem. Preduzeće nije potrošač po ovome zakonu i ništa iz njega se ne odnosi na njega, ni jedno pravo ne može tražiti iz njega. Nažalost, imamo preduzeća koja traže da se ovaj zakon primijeni i odredbe ovog zakona primijene na njih. Nedovoljno edukovani naučeni pravници, nedovoljno poznavanje propisa, nečitanje drugog člana zakona u kojem piše šta je trgovac a šta je potrošač. Pišu definicije. Znači, vrlo jasno, ništa tu specifino nema u tome što sam vam tako to saopštio. Vrlo jasno i precizno. Preduzeća nijesu potrošači po Zakonu o zaštiti potrošača. Ako ih neki drugi zakon tretira kao potrošače, to je već odnos tog zakona i njih.

Zakon o energetici tretira sve ono što su poslanice i poslanici ranije govorili o podnošenju prigovora kada dođe do kvarova uređaja zbog udara groma i tako dalje, električne energije. Znači, Zakon o zaštiti potrošača se ne bavi time, tako da mislim da sam sad jasniji. Možda u mojoj želji da što više informacija kažem ponekad propustim nešto ili spojim rečenicu, ali mislim da je smisao da potrošači čuju svoja prava i da čuju kako treba da se ponašaju kada treba da podnesu

prigovor. Zahvaljujem poslanicima koji su bili izuzetno konstruktivni i iznijeli osnovna neka načela iz tog zakona i saopštili šta potrošače očekuje iz ovog zakona.

Naravno, da se sad vratimo na ove zakone koje ste Vi nabrojali. Ja sam ovdje u svojstvu generalnog direktora Direktorata, ja nijesam poslanik, niti mogu sa vama razgovarati na taj način. Naravno, uvažavajući vašu funkciju i uvažavaju crnogorski Parlament, mogu samo reći da zakoni koje ste vi nabrojali da su /prekid/. Ako ne vjerujete meni, možete uzeti ovaj Zakon o zaštiti potrošača iz "Službenog lista" - Katalog propisa. U njemu su nabrojani zakoni od 2013. do ove godine kad su vršene izmjene zakona. Tako da nijesu vršene izmjene svako malo i nijesu vršene izmjene da bi se zakon mijenjao, a mogli ste da pogledate, recimo, da ovaj zakon nije donesen 2014. nego 2013. godine. Počeo je da se primjenjuje 2014. od jula. 2015. godine je mijenjan jedan član ili dva člana, evo da ne budem previše sitničav, dva člana su promijenjena. 2015. godine nije vršena izmjena zakona sem u dva člana koji se odnose na Brajevo pismo. Naredne godine je izvršena izmjena zakona /prekid/ člana da bi se taj zakon upodobio sa Zakonom o energetici, ništa više. Vi ste rekli da smo svake godine mijenjali zakone i to u ogromnom obimu. Pa ste rekli sad, ja ne ulazim u to da li ste vi pravnik ili nijeste pravnik, niti je to moj cilj, niti smisao ovog javljanja, ali reći da je dokaz kako je zakon loš zato što se mijenjaju 62 člana - pitajte pravnike, nek Vam daju odgovor na to pitanje. Evo pitajte pravnika ako se zakon, a fino sam kao i poslanici sa moje desne strane, koji su vrlo konstruktivno sve saopštili i deset puta ponovili minimum ako nijesu više, a ja sam ponovio toliko puta - izmjene zakona se vrše zbog usklađivanja sa novim direktivama. Zaista direktiva ove godine obuhvati jednu oblast, izađe iduće godine i obuhvati takođe ovu oblast, ako se na nju odnosi i dodatne članove. Znači, ako se mijenja direktiva o vanjskom rješavanju potrošačkih sporova, mijenjamo je i mi. Ne može Evropska unija promijeniti direktivu, a mi ostaviti i ne uskladiti naš zakonodavni okvir.

Znači, mi na taj način nikad ne bismo zatvorili ta poglavlja, ni ovo poglavlje koje je, vjerovali ili ne, vrlo blizu svog zatvaranja privremenog. Ne zbog toga što smo mi sjedeli, pa, ne želim da citiram nikoga od poslanika, radili za nečiji interes, nego radili za interese potrošača. Evropska unija i komisija, složićete se, ne poznaje bilo čiji interes, niti njima bilo čije ime od nas znači puno, njima znači samo paket koji dobiju. Oni ga pročitaju i nemaju kriterijuma kakve mi ponekad u koristimo, da je neko nečiji i odnekud dolazi. Njih zanima šta smo napisali i nimalo nijesu spremni da bilo kakve kompromise prave, osim u potpunosti traže usklađenost sa njihovim propisima. Ako je naš cilj, a naš cilj jeste ulazak u Evropsku uniju, mislim da većeg cilja od ovoga nemamo i želimo onda i propise da uskladimo sa time. Mi smo ove propise upravo u tom dijelu uskladili, neću govoriti o procentima statističkim da ne bude poslije da sam nešto izrekao što možda nije tačno ili ne odgovara. Ali, 62 člana su mijenjana upravo iz razloga da bi se izmijenili članovi koji su dopunjeni novim direktivama. Ne može se mijenjati jedan član, a da se ne napravi njegova kompletna promjena ako se odnosi na novu direktivu koja se donosi.

Znači, to o izmjenama 62 člana nemojte molim vas nikako da spominjete više. Znači, meni je to vjerujte /prekid/, ali reći da je zakon, imamo ugledne pravnike u ovom Parlamentu, ali reći da zakon u kojem su promijenjena 62 člana dokazuje koliko je loš zakon, a zakon se usklađuje sa direktivama. Pa ne znam šta bi to trebalo da znači to više.

Vezano za rad inspektora, ja Vam mogu samo reći što sam rekao i sa mjesta da svi inspektori u Crnoj Gori u oblasti zaštite potrošača rade svoj posao. Ja ne poznajem nijednog inspektora koji ne radi svoj posao. /Upadica/ Ja tačno u ovom trenutku to ne mogu da Vam saopštim. Ali ih ima, uzmite, otvorite sajt /prekid/ tražite informaciju. To je najmanji problem. Svi inspektori u Crnoj Gori rade onako kako zakon nalaže. Da ne rade, vjerovatno bi bili vođeni protiv njih postupci. Mi u ovome trenutku nemamo nijedan jedini prigovor na rad inspektora kada se govori o zaštiti potrošača. To se može provjeriti.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 14:52:51)

Hvala Vam.

Dajem riječ Goranu Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ (23.10.19 14:53:17)

Uvaženi gospodine Rabrenoviću, sve ste mi ispričali izuzev onoga što sam Vas pitao, a ja nijesam od onih ljudi koji brzo prihvate da od nekoga uče ako me ne ubijedi da imam i šta da naučim. Vrlo sam tvrdoglav, ali nijesam arongantan.

Znate, kako kad ja pitam direktora Direktorata koliko je postupajućih inspektora, to nije pitanje za diplomski rad, šta ste očekivali? Vi meni govorite da li ja pravim razliku između privatnog fizičkog lica, malo me potcjenjujete, gospodine Rabrenoviću, i to na gladan stomak. Znam ja ko je potrošač. Vi dolazite iz Direktorata i sad mi kažete da Vi ne znate koliko imate inspektora. Ja nijesam rekao da rade ili ne rade, nego Vas pitam da li znate koliko ih ima da bih nastavio priču. U tome je veliki problem.

Zbog čega Vam ja pričam? Vi ćete da mi kažete da ne pominjem pred ozbiljnim pravnicima o tome koliko je promijenjeno? Iz koje je godine ova direktiva kojoj prilagođavate ove izmjene? Šest godina je stara. Pa ako ste je prilagođavali direktivama, što ste prošle godine mijenjali jedan član, a prethodne dva? Jesam li ja rekao neistinu kad sam kazao da ste usvojili 2013, 2014. godine, mijenjali 2015, 2017. godine i sada, pošto ste prethodno usklađivali sa direktivama po jedan i dva člana, ste nam dali kad bih ja ovo precizno pročitao, 110 ili 120 izmjena. A znate li šta to znači za parlamentarca? Oni koji su vam rekli da tako uradite htjeli su da izbjegnu pisanje novog zakona, jer bi morala proći javna rasprava, pa je cijela procedura, a ovo mora da stupi osmog dana na snagu, a primjenjivaće se, što mi je bilo nevjerovatno, po isteku tri mjeseca. Ja sam tako pročitao, izvinjavam se ako sam pročitao pogrešno. Suštinski ne mijenja se zakon kad mijenjate suštinu zakona i više skoro od pola članova, nego se donosi novi, gospodine Rabrenoviću. Ja Vam to govorim kao parlamentarac i zakonodavac i tom poslu me nemojte učiti. Nego bi valjalo da Vi znate u pola dana u pola noći, pošto sigurno nije u pitanju ni 4.000 ni 400 ni 100 inspektora. To je Vaš posao da mi kažete koliko je postupajućih po ovom zakonu. Pa da Vas pitam koliko će im trebati vremena njima inspektorima da primjenjuju ovaj zakon; da Vas pitam koliko će im trebati vremena da savladaju izmjene i dopune. Nemojte u Parlamentu nikad biti arogantni, ne naročito sa poslanicima koji su dugo godina parlamentarci. Odlično znam šta sam Vam zamjerio i sve zakone koje sam nabrojao s pravom sam nabrojao. I znam ja da sam ja potrošač električne energije. Ali, Vi ćete pažljivo preslušati pretpostavljam ono što ste govorili, pa ćete shvatiti da ste u jednom trenutku, i dalje tvrdim da sam bio jedan od rijetkih koji Vas je slušao, /prekid/ znam ja da se ovaj zakon ne odnosi na Elektroprivredu i znam da je ona pravno lice i da nije potrošač i naravno ne treba nikad ni jedno od njih, ni jedan od trgovačkih lanaca ne može se štititi Zakonom o potrošačima. Ja govorim o pravima potrošača u odnosu prema monopolisti iza kojega stoji država. Treba potrošač uz sva regulatorna tijela, i uz Zakon o potrošačima, da nosi ovaj denjak papira pod ruku i da gleda šta su mu prava, a država, a inspektori? E zbog toga Vas pitam koliko ih je da bih Vam stavio do znanja da za zaštitu potrošača po ovom zakonu bi trebali da imate bar dva put više postupajućih inspektora, a vi ih nažalost nemate. Nemojte da se ljutite. Ja sam potrošač, ja branim svoja prava. Ja sam se nadao da branim i Vaša. Budite sigurni, svako ko dođe u ovaj Parlament sa predlogom izmjena i dopuna zakona koji obuhvata zvanično priznato 62 člana, pa suštinski 110, nema šta da očekuje od mene nego ovakav stav.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 14:57:32)

Hvala, gospodine Daniloviću.

Vi ste postavili nekoliko pitanja za direktora Direktorata. On će biti u prilici da Vam odgovori. Hoćete li sada da odgovorite, ili naknadno?

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 14:57:49)

... gospodine Daniloviću, ne bih propustio nikako da mu ne pomognem da danas ipak kao potrošač bude malo i edukovan.

Prvo i osnovno, da krenem od ova tri mjeseca koja ste pomenuli, to mi je nekako najmilije bilo kad ste izgovorili. /Upadica/ Evo, bavimo se i gramatikom. Da Vas ispravim onda da ne poznajete kao parlamentarac osnovno pravilo da zakon prije nego što dođe u ovaj Parlament mora da ima neke saglasnosti i da prođe javnu raspravu. Vi ste sad izrekli da je zakon prošao i da je novi se pravio morao bi da ide na javnu raspravu, ovaj to nije uradio. /Upadica/ Dobro, onda sam ja Vas pogrešno razumio. Vi mene nijeste prošli put, a sad ja Vas. /Upadica/ A je li ovaj išao kroz javnu raspravu? Evo opet jedne riječi koju da ne upotrijebim ovđe opet je zabranjena.

Gospodine Daniloviću, ovaj zakon je prošle godine u oktobru bio na javnoj raspravi. Pa mogli ste ukucati ime moje, pa će Vam se pojaviti šta sam će i kad rekao, na kojoj tribini, javnoj raspravi. /Upadica/ Imaćete informaciju kad je zakon bio, imaćete preciznu informaciju kad je bila javna rasprava, koliko je bilo prijedloga trgovaca, koliko je potrošača i kako se završilo. Sve bez greške. Na guglu sve ima, ne moramo se puno mučiti, pa možda i ovih kojih nema mogu se pronaći. To vezano za javnu raspravu potpuno Vam otpada, nemojte to da koristite nikako.

Vezano za inspektore, takođe ste kao iskusan poslanik trebali da pogledate šta je nadležnost Direktorata i Ministarstva. Mi nemamo inspektore, niti Ministarstvo ekonomije ima inspektorat. Direktorat za razvoj nacionalnog brenda i zaštitu potrošača nema inspektore u svom sastavu. Ima samo službenike koliko ih ima sistematizacijom predviđenih, da ih ne brojim pet ili 10, nebitno i to je to. Inspektori se nalaze, gospodine Daniloviću, u Upravi za inspekcijske poslove. Oni su odvojeni od nas. Zna li koliko ima propisa u Crnoj Gori? Pa onda da znate, znali biste možda koliko ima inspektora. Pogledajte. Mi nemamo inspektore. Znači, sad kako Vas, prosto rečeno, demantujem. Vi idete okolo koliko ima inspektora, koliko ima zakona, koliko ima čega. Jednostavno mi nemamo veze sa inspektorima. Odvojenost je baš zbog toga da ne bi neko mogao da nas optuži da vršimo bilo kakav pritisak na inspektore. Oni rade svoj posao.

Vezano za izmjene, po ko zna koji put, kažete 62 člana itd. Ja samo da Vam kažem, molim Vas, konsultujte se sa nekim ko je pravnik. Neka Vam kaže kako i zašto se rade izmjene zakona i šta znači promjena 62 člana, koliko je to novih članova direktive. I direktiva nije obavezna da se mijenja iste godine kad izađe, nego do perioda priključenja Evropskoj uniji. Naš period je došao do te faze da zatvaramo skoro poglavlje, prema tome onda se unose izmjene vezano za tu direktivu i unose se novi djelovi te direktive koji su takođe donijeti u međuvremenu nazad godinu dana. Znači, vrlo je komplikovana ta procedura direktno za vas, bavite se drugim stvarima, ali vrlo jednostavna za nas koji to radimo. I nemojte pokušavati da tamo će je moje polje djelovanja, Vi meni govorite kako se što radi i kako /prekid/ da bude, kako se brane potrošači. Ako u Crnoj Gori postoji neko ko radi za potrošače 24 časa, to sam ja i to je moje Ministarstvo iz kojeg dolazim. Kod nas su otvorena vrata za sve potrošače iako to nije naša nadležnost da primamo potrošače i da primamo njihove prigovore. Za to postoji Uprava za inspekcijske poslove. Kod nas je to otvoreno, bilo ko dolazi, svakom se da pomoć, informacija i obavještenje. Kažete - ovoliki je zakon. Zakon koji ste Vi pokazali je zakon i sa obrazloženjem i sa kompletnom dokumentacijom. Zakon je mnogo manji nego što ste pokazali. I Ustav je čini mi se obiman i najveći neki svjetski propisi su ogromni, pa niko ne pokazuje kako je loša strana tog zakona. Znači da je imalo nešto da se napiše u tom zakonu napisano je upravo da bi se potrošači zaštitili i da bi im se pomoglo. Ako ćete vi da skratite direktive EU i da ih svedete na dva, tri člana, možda kad budemo članica Evropske unije i kad budemo imali svoje komesare, vi onda možete za druge države tako /prekid/ da im smanjite direktivu da se samo pojedini članovi primjenjuju. Mi to ne možemo i mi to ne radimo. Znači, direktiva je tolika kolika se prenosi u naš pravni sistem, naravno ne od tačke do tačke, nego prilagođena našim nacionalnim odredbama. Ako treba neko dodatno obavještenje, možemo, da ne idemo dalje u ove priče, naknadno porazgovarati. Uvijek sam spreman da pomognem bilo kome kad su potrošači u pitanju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:03:07)

Zahvaljujem direktoru Direktorata Jovu Rabrenoviću.

Pravo sada ima Goran Danilović i nakon toga završavamo raspravu povodom ove vrste komunikacije.

Poslije toga imamo još 14 prijavljenih diskutanata. Naš je plan da samo s ovom tačkom

dnevnog reda završimo današnji dan, a sutra ćemo nastaviti radni dan sa Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. U petak nećemo raditi. Hvala.

GORAN DANILOVIĆ (23.10.19 15:04:05)

Uvaženi gospodine Rabrenoviću,

Ipak da Vas malo i zaštitim od sebe zbog toga što vidim da ovo srčano branite i nijesam uspio da prodrem do Vas bez obzira što sam se trudio makar prvi put, drugi put oštrije, ali Vi uporno.

Obrazloženje je sastavni dio i predloga zakona i predloga o izmjenama i dopunama zakona. Morate Vi na edukaciju, vjerujte mi na riječ. Znete koliko ja radim ovaj posao? Mnogo, mnogo. Možda koliko Vi škole imate. Ja toliko dugo radim ovaj posao. Ovo je Predlog izmjena i dopuna zakona. Sad Vi mene učite kako se ne prave usaglašavanja sa direktivom prve godine kada se usvoji zakon. Ne nego šeste, a ove četiri mijenjate po dva člana. Jel' Vi shvatate da nas gleda javnost? Ja sam vrlo obazriv u ovome što Vam govorim, vrlo obazriv. Vi ne razumijete da postoji praksa kad se mijenja više od jedne trećine članova da onda moramo imati novi zakon ili bi trebali, mada u Crnoj Gori pa i u ovoj instituciji mnoga pravila ne važe ako nije upisano jasno i glasno, a i kad je upisano, vrlo često se ne primjenjuje.

Dakle, pustite ovu priču i ovo da me edukujete. Zaboravite to, nećemo se naknadno gledati, ne treba mi dodatnih informacija. Ja želim da se zaštitim kao potrošač, da malo pomognem ljudima da ovo razumiju. Ovo je nedopustivo da nam predložite ovoliko izmjena, ovo nema veze ako Vi mislite sad da će pravnici skočiti da kažu - to je sasvim u redu. Pa znate šta je u redu? Šta se god dogovorimo. Ako ćemo tako, suština je da morate da poštujete instituciju u kojoj ste. Ako ne mogu već drugi da Vas kritikuju, ja kao parlamentarac bih trebao a Vi da malo spustite nišanske sprave pa i da pretrpите. Međutim, drago mi je što nijeste. Drago mi je što hoćete da me edukujete i da se odmah ljutite na gramatiku, a gramatika je neophodna za edukaciju. Ne možete edukovati ni o Zakonu o potrošačima ako mašite tamo gdje bi morali kao intelektualac i ozbiljan čovjek biti apsolutno pozvani da stanete iza svake riječi.

Ovaj zakon nije evropsko čudo, kako žele kolege ili kolegice da predstave, zbog toga što je pretrpio mnogo izmjena. Ako jeste ovaj sa izmjenama, onda definitivno nije onaj osnovni. Tu sam prigovorio. Svaki put, bez obzira na nivo izmjena koje primjenjujemo, mi hvalimo kako niko do tog trenutka od nas nije uradio ništa tako slično. Vi ste na usluzi 24 sata potrošačima. Nemojte, kumim Vas bogom, posvetite se malo i porodici. To ne može izdržati niko u regionu, 24 sata potrošačima. Pustite tu priču. 24 sata niko od nas ne treba da bude posvećen profesiji. Ako ćemo da budemo ozbiljni, možete izdržati jedan dan, drugi dan ćete spavati. Dakle, ja Vam predlažem da vi radno vrijeme /prekid/ to u pitanju, posvetite potrošačima, ali biste morali kao sastavljač ovog akta da znate, bez obzira što to nije Vaša direktna nadležnost, koliko će ljudi inspektora postupati po ovom zakonu. Nemojte me upućivati na druge. Ja to znam bolje nego Vi, ja sam bio i u drugim institucijama. Nemojte se šaliti sa mnom. Dakle, gospodine Rabrenoviću, morali biste znati da je ovo sprovodljivo. Ja i Vi se razlikujemo u osnovnom. Vi kažete da će potrošači biti oni koji će da brinu o zakonu, a ja Vam kažem da je to posao državnih institucija, a potrošač tek na kraju kao oštećena strana. I tada mora na svojoj strani imati državnu instituciju. I to je kraj mog i Vašeg dijaloga. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (23.10.19 15:07:59)

Hvala Vam.

Sad po Poslovniku gospodin Rabrenović nema pravo, s tim što on uvijek ima pravo da se javi za diskusiju kad bude procijenio. Na ovaj način smo završili ovu vrstu komunikacije.

Sad je na redu Miloš Nikolić koji je ustupio svoje pravo gospodinu Daniloviću, koji ga je iskoristio na način da je imao frekventnu komunikaciju sa gospodinom Rabrenovićem.

Izvolite, gospodine Nikoliću. Koliko se sjećam, najmlađi poslanik u našem Parlamentu.

Pokazalo se da je ovo ustupanje bila dobra odluka za Parlament, jer je rasprava bila izuzetno zanimljiva. Možda nije za mene, jer teško ću moći da ponovim ovu dinamiku u svom izlaganju, ali drago mi je što smo čuli ovako polemične, kulturne, korektne i, prije svega, stručne stavove s obje strane.

Dakle, danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama Zakona o zaštiti potrošača. Riječ je o jednoj materiji koja je izuzetno važna ne samo za Crnu Goru, već ukupno kao pitanje koje se danas tretira u Evropskoj uniji i u savremenim državama svijeta. Dakle, dominantno su dva razloga koja su to indukovala. Prvi je činjenica što ipak živimo u potrošačkom društvu, gdje potreba potrošnje i neki mentalitetski sklop sve više utiče na to da su potrošači sve više aktivniji, da samim tim je prirodno i da zahtijevaju, odnosno sa pravom traže određena svoja prava, a druga činjenica jeste okolnost da Evropska unija upravo pokušava da prati korak ovakvih trendova i da kroz određene direktive, u ovom slučaju Direktiva 2011/83, upravo ta prava garantuje svojim građanima, odnosno garantuje potrošačima. Na taj način nama stvara obavezu, obavezu u pozitivnom smislu da i mi naše zakonodavstvo upodobimo sa onim što su evropske direktive koje predstavljaju evropske vrijednosti u pojedinoj oblasti, u ovom slučaju u oblasti potrošača. Dakle, ova izmjena zakona proizvodi, sa jedne strane, usklađivanja, a, sa druge strane, realne potrebe da se korpus prava potrošača dodatno poboljša u crnogorskom društvu. Vjerujem da je upravo ovaj predlog koji je pred nama uspio u tako nečemu i da značajno garantuje širi obim prava potrošača koji može ostvariti u odnosu na trgovce - i to na način da tim proširivanjem korpusa prava potrošača nije zahvaćen finansijski interes ni jedne ni druge strane. Dakle, neće biti dodatnih finansijskih izdataka ni na strani potrošača, ni na strani trgovca. Vjerujem da je to takođe jedna jako važna karakteristika ovog zakona. Ona je važna i sa ekonomske strane. Znamo da je ovaj predlog zakona važan zbog Poglavlja 28, ali vjerujem da ćemo ovim predlogom zakona značajno poboljšati, odnosno podstaći jednu zdravu konkurenciju na tržištu, čime ćemo na jedan posredan način uticati na Poglavlje 8. Kao što znamo, Poglavlje 8 je jedino preostalo poglavlje koje nismo otvorili u procesu evropskih integracija, a čini mi se, po onome što su informacije koje dobijamo od relevantnih subjekata koji se bave tim pitanjem u Crnoj Gori, da su sva mjerila ispunjena i da je već oko 25 država dalo saglasnost za otvaranje Poglavlja 8. Tri ili četiri države trenutno nijesu. Njihova takva odluka je više proizvod političkog stava u odnosu na ukupno proširenje Zapadnog Balkana, nego na ispunjenost obaveza od strane Crne Gore. Ali, u svakom slučaju, svaki doprinos i osmici i naravno svakom drugom poglavlju jeste jako značajan. Vjerujem da je osnivanje nezavisnog arbitražnog tijela Savjeta za zaštitu potrošača proširivanje kruga nadležnih organa za sprovođenje zakona, preciznije specifikacija robe i sve ostale stvari jako značajan dodatak dosadašnjem zakonu i da će biti jako značajan dodatak svim potrošačima koji su konzumenti ovog zakona. Ipak smo svi na neki način potrošači, neko u manjem, neko u većem obimu, ali nas ovaj zakon sve na neposredan način tangira. Kao što sam rekao na početku, riječ je o jednoj izuzetno važnoj materiji. Ono što se postavlja čini mi se kao jedino pitanje u ovom trenutku jeste pitanje implementacije ovog zakona. U tom kontekstu, kada govorimo o implementaciji, ne mislim na implementaciju od strane nadležnih državnih organa, čak i od strane trgovaca, već prije svega na implementaciju u onom dijelu svijesti građana o pravima koje posjeduju. U jednom negativnom kontekstu, kada građanin nešto skrivi, postoji jedna stara rimska izreka koja kaže Ignorantia iuris nocet - Nezanjanje prava škodi. Ali, u današnjem vremenu kada se garantuje sve veći obim prava građana, u ovom slučaju i potrošača, nezanjanje prava škodi jer niste u mogućnosti da iskoristite prava koja su vam garantovana.

Gospodin Mugoša, naš kolega iz Socijaldemokrata, je govorio nešto već o jednim takvim primjerima. Strah me je da možda i ovaj zakon u nekom smislu može dijeliti sličnu sudbinu makar na početku. Čini mi se da uvijek nam je potrebno malo vremena u Crnoj Gori da se ljudi na jedan bolji način edukuju o sopstvenim pravima koje im država garantuje da bi ta prava mogli u svakodnevnom životu da iskoriste. Tako da vjerujem, osim ovoga što ste pripremili izuzetno kvalitetan Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti potrošača, da je veoma važno raditi svakodnevno na više načina i sa građanima u cilju njihovog saznanja o pravima koja su im garantovana, a samim tim i o mogućnosti i načinima da ta prava iskoriste. Ukoliko budemo imali

spoj jednog i drugog, uz dobru pripremljenost svih koji su subjekti ovog zakona, koje ja vjerujem da već postoji, čini mi se da ćemo tek tada imati puni efekat primjene ovog zakona. Jer, kao što sam i rekao, riječ je zaista o značajnom zakonu koji ima suštinske sadržajne izmjene koje mogu omogućiti živote građana Crne Gore svakodnevno boljim, odnosno može im se garantovati veći stepen prava za ostvarivanje onoga što su njihovi interesi u dijelu potrošačkih ugovora, koji su kao što svi znamo jako široki. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:14:14)

Zahvaljujem poslaniku Milošu Nikoliću.

Dajem riječ poslaniku Ervinu Ibrahimoviću, a neka se pripremi poslanik Budimir Aleksić.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (23.10.19 15:14:25)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče,.

Želim na samom početku da kažem da ćemo se usaglasiti svi u ovom domu da se radi o jednom većem obimu izmjena i dopuna zakona. Prije svega, želim da čestitam uvaženoj ministarki Sekulić i njenom timu na ogromnom uloženom radu i stvarno jednom kvalitetnom dokumentu. Dokument koji garantuje visoki nivo zaštite potrošačkih prava svih potrošača, kao i mehanizam kako da ostvare svoja prava. Takođe, izmjene i dopune su usmjerene u onom pravcu usklađivanja sa evropskim potrošačkim pravima. Podsjetiću da su ovo aktivnosti koje su usmjerena na mjerila koje se tiču zatvaranja pregovaračkog poglavlja 28 Zaštita potrošača i zdravlja. Osvrnuću se takođe na par nekih izmjena u ovom zakonu koje se ne tiču samo usklađivnje sa evropskim direktivama, nego i za unapređivanje nacionalnih odredbi. Tako na početku treba pomenuti usklađivanje sa direktivom potrošačkih prava, koja direktno nas usmjeravaju ili mogu reći pozitivno utiču na prodaju preko granice sa ugovorima zasnovanim na daljinu, kao i ugovorima koji su zaključeni van poslovnih prostorija. Zašto je to značajno? Značajno je prije svega što će trgovcima smanjiti troškove, a vjerujem potrošačima vratiti povjerenje u prodaju na daljinu. Takođe, mislim da ovaj zakon se tiče zaštite prava potrošača i zato što će potrošači dobiti više informacija prije zaključivanja ugovora sa trgovcima i svakako u onom pravcu zaštite prava potrošača jer se podiže nivo prava potrošača.

Ono što je primjetno u ovom kvalitetnom materijalu jeste da se ide na unapređenje zakonodavstva domaćeg, pa pored nekih preporuka, izmjena već postojećih nekih obaveza trgovaca, neko je već prije mene rekao, tiče se izmjene da napokon trgovac mora vraćati apoenima onu razliku. A često i mi sami ne uzmemo. Takođe, što se tiče građana, želio bih da pohvalim, neko je već ovdje rekao da se zna ko najviše duguje, ali vjerujem da se ovo tiče svakoga. Znači, prvo ćemo uvesti profesionalizam u radu ljudi koji su direktno u kontaktu sa građanima. Da li su se ranije ti radnici, odnosno ti trgovci držali zakona nijesam siguran. Sad zakon tačno kaže da ne može taj koji dođe da isključi sa distributivne mreže i kada mora da ponovo uključi toga potrošača da ga uslovljava, a da prije toga plati neplaćena dugovanja koja traju više od više dvije godine. Ne, čak i ne može pokrenuti ni proces prinude naplate prije izvršenja sudskog ili upravnog postupka. Ono što takođe treba ovdje pohvaliti jeste da ako nadležni organ ili ako ta inspeksijska služba ne prepozna žalbu potrošača, koja se odnosi na saobraznost proizvoda, garanciju ili kada se reklamira proizvod koji je bio na popravci, mislim da se uvodi vrlo važna koja se tiče pisanja žalbi i vještačenja. Imamo još jednu dopunu u kojoj jasno piše ko će platiti troškove vještačenja, odnosno zavisi kako će se završiti taj proces.

Najvažnije od svega je to da je ovo proces usklađivanja sa evropskim propisima, ali je još važnije od toga je neminovno i nedvosmisleno da ovaj zakon ide u pravom smislu zaštite prava potrošača. Ja želim isto da podijelim jedno razmišljanje da nadležne službe i institucije imaju veliki zadatak - da budu jake, istrajne u procesu sprovođenja ovog zakona. Mislim da neće biti nimalo lak posao, a vjerujem da će vrijeme najbolje pokazati kako će odgovoriti na ovaj veliki izazov.

Još jednom kažem da će poslanici Bošnjačke stranke podržati ove izmjene i dopune zakona. Smatram da idu u pravcu prava zaštite potrošača i mislim da će ovo sve više uticati na

kvalitet proizvoda koji dolaze na naše tržište. Vjerujem da će ovo doprinijeti u pravcu da crnogorski građani budu adekvatno zaštićeni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:19:16)

Zahvaljujem poslaniku Ibrahimoviću.

Dajem riječ Budimiru Aleksiću, a neka se pripremi Andrija Nikolić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (23.10.19 15:19:27)

Poštovani građani,

Najprije bih želio da se složim sa svojim kolegom uvaženim profesorom Radulovićem, koji je kazao da bi bilo mnogo svrsishodnije da danas govorimo o zakonu na primjer o zaštite Skupštine, o zaštiti dostojanstva crnogorskog Parlamenta, jer kako se gone poslanici to je više postalo zaista unikat bez paralele, Crna Gora je po tome postala. Krivično se gone, hapse se u ponoć, pa bi bilo red da se donese zakon o Skupštini i o zaštiti dostojanstva poslanika koji su ustavna kategorija. Građani će pomisliti - kad se ovako štite i kad su ovako zaštićeni poslanici, koji su ustavna kategorija, kako se onda štite potrošači i koliko je važno da li oni dovoljno znaju svoja prava i da li poznaju način kako da ostvare ta svoja prava. To smo imali prilike da čujemo danas u diskusijama, pa je koleginica Bošnjak predočila ovdje svoje iskustvo kad je kupila pipun, presjekla i vidjela tamo kanal kojim se ubrizgava injekcija da to voće što prije sazrijeva. Dakle, toliko o kvalitetu proizvoda koje mi kupujemo.

Imam i ja iskustvo slično. Jedna moja rođaka koja je kupila meso u jednoj kompaniji koju drži omiljeni režimski tajkun, neću pominjati gdje, i stavila da se kuva i ono počelo da pušta crvenu boju. Ona sa sve onim loncem pravo kod njih i u inspekciju i u tu kompaniju i u inspekciju. Inspekcija je kazala da oni ne smiju da povedu nakakav postupak jer je to režimska kompanija, inspektorka joj je otvoreno rekla. Dakle, da se mi ne lažemo i ne slavimo dan kad će ovaj zakon biti izglasan i usaglašen sa akijem. E mnogo će naši potrošači biti na dobiti što će ovaj zakon biti usaglašen sa akijem i što će to biti jedan veliki krupni korak na tom našem integracionom evro putu.

Prema tome, poštovani građani, vama je to jasno. Reklamacije su besmislene. Žalbe potrošača su uzaludne. Inspekcija nije na strani potrošača, nego je na strani onih koji prodaju robu. Prema tome, sve je tu jasno kao što je jasno i zašto nije uređen postupak kad građani čiji aparati poslije nestanka struje crkavaju i kvare se. Zašto ne mogu da ostvare to svoje pravo iako plaćemo najskuplju struju u regionu, iako je ta struja skoro duplo skuplja nego u Srbiji, kao što su lijekovi od dva do sedam puta ovdje skuplji nego u Srbiji, ali ne mogu da ostvare to svoje pravo. Kolega Đukanović će govoriti o tome kako Elektroprivreda Crne Gore da bi finansirala Prvu banku pljačka građane, odnosno potrošače.

Prema tome, poštovani građani, u pravu je profesor Radulović treba se buniti protiv pljačke, treba uzimati fiskalne račune, jer samo buntom i samo pobunom i samo odlučno akcijom protiv ovakvog jednog režima koji goni poslanike, koji je zgazio i potpuno bacio pod noge crnogorsku Skupštinu kao vodeću granu, valjda najvažniju granu vlasti u svakoj normalnoj državi, kako će onda potrošači biti zaštićeni. Koji je smisao i kako će implementiran biti jedan ovakav zakon koji ima dva kila i će se mijenja 60 i nešto članova? Koliko će građani moći da ostvare pravo i da se implementira ovaj zakon u praksi? Kao što je sve farsa u ovoj zemlji, kao što je farsa navodna podjela vlasti na zakonodavnu, sudsku i izvršnu, a svi znamo da te podjele nema, nego da je sva vlast skoncentrisana u rukama jednog čovjeka i jedne familije i jedne partije, odnosno čelnika te partije, tako je i farsa donošenje ovakvih zakona i navodno usaglašavanje našega zakonodavstva sa evropskim zakonodavstvom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:23:53)

Dajem riječ Andriji Nikoliću, a poslije njega Momčilo Martinović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.10.19 15:24:00)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani građani Crne Gore, poštovani gospodine Rabrenoviću,

Kupac je uvijek u pravu. To je nepisano pravilo u trgovini i prodavac bi uvijek trebalo da izađe u susret kupcu kao što bi kupac uvijek prije toga trebalo da zna na koji način može najbolje zaštititi svoja prava ispred onoga ko mu prodaje svoj proizvod. Ovdje je suština u tome da ljudi koji se obraćaju trgovinama i svim uslužnim djelatnostima znaju kako najbolje mogu da iskoriste pravo na reklamaciju. Mislim da je glavni zadatak Ministarstva, čiji ste dio, da upravo jednom pozitivnom kampanjom, jednom pozitivnom propagandom dođe do ljudi, jer građani nijesu obavezni da poznaju svaki član zakona. Uvijek se pozitivnim primjerima može djelovati edukativno, može se jačati svijest građana u tom smislu. Nerijetko se događa da prodavci zloupotrebljavaju činjenicu da građani s druge strane nedovoljno dobro poznaju taj institut koji im je opredjeljen, institut potencijalne žalbe, reklamacije, prigovora, koji u ovom slučaju može biti i vanparnični. Istovremeno ovdje se odgovornost seli na kompletan sistem. Svi imamo odgovornost da edukativno djelujemo prema građanima ne samo kroz formu zakona iako je ovo jedna kvalitetna platforma, ali građani su ti koji donose odluke.

Ovdje se može napraviti, pošto je bilo dosta odstupanja od teme i govorilo se politički, uvijek dobra paralela sa izbornim procesom. Izborni proces podrazumijeva kandidovanje političkih partija, gdje se svi mi pojedinačno, samostalno ili u određenim kolektivima, preporučujemo građanima. Nudimo svoje programe i građani su u tom dijelu kao kupci koji dolaze na tezgu i biraju između političkih partija koji će politički proizvod da izaberu kako bi najbolje štitio njihove interese. Taj politički proizvod onda isprobavaju naredne četiri godine i nakon četiri godine treba da donesu odluku da li će tim proizvodom da se odnose nekom reklamacijom, tako što će da iskažu nezadovoljstvo u odnosu na to kako su se štitili i promovisali njihov interesi, ili će s druge strane da nagrade novim mandatom one koji su odgovorili odgovorno toj vrsti izazova i odgovornosti koja im je ukazana od strane građana Crne Gore.

Zašto je, uslovno rečeno, Demokratska partija socijalista proizvod kojem ne ističe rok trajanja? Ovdje želim edukativno da djelujem ukoliko bude kapaciteta na opozicionoj strani i prema mojim kolegama. Ukoliko pogledate poslaničke klupe Demokratske partije socijalista, u tim klupama ćete vidjeti makar 20 novih lica. Neki su iz svijeta politike, neki su iz svijeta raznih društvenih djelatnosti, ali su svi od rukovodećih struktura Demokratske partije socijalista angažovani da bi svaki na svoj način dali doprinos ukupnom demokratskom razvoju Crne Gore. Sada će građani na narednim izborima imati priliku da sude da li su ta nova lica i ta nova politička ponuda Demokratske partije socijalista i njenih koalicionih partnera adekvatno odgovorili potrebi građana Crne Gore da budu zastupnici njihovih interesa u ovom Parlamentu. Da li su to radili odgovorno, da li su to radili valjano, da li su to radili predano, da li su prije svega bili odgovorni prema sebi samima, prema svojim obavezama koje delegira Skupština, kao najviši zakonodavni dom u ovoj zemlji, ili su s druge strane ignorisali svoje obaveze u Parlamentu, kao što imamo situaciju da jedan broj poslanika nažalost tri godine nije došao na svoja radna mjesta. Da li su, sa druge strane, zloupotrebljavali poslaničku funkciju u pogledu ostvarivanja određenih političkih prava na uštrb građana Crne Gore. Svi smo mi ovdje ljudi koji prolazimo određene filtere kod građana Crne Gore. Oni kupuju ovu političku ponudu i onda /prekid/ sud na kraju mandata onima koji su dobili odgovornost da upravljaju njihovim sudbinama. Govorim u figurativnom smislu, jer politički procesi su takvi da oni podrazumijevaju i izglasavanje određenih zakonskih rješenja, kao što je ovo zakonsko rješenje kojim se bavimo danas takvo da tangira interese potrošača. Rekao sam na početku diskusije - kupac je uvijek u pravu, to je nepisano pravilo u trgovini. Istovremeno i građanin je uvijek u pravu kad izriče svoj sud i kad opredjeljuje svoju volju da bi nekome ukazao povjerenje. Ne možemo se ljutiti zato što nam građani nijesu dali povjerenje da utičemo i da kreiramo na neki način posredno njihovu sudbinu. Ne možemo premjestiti građane Crne Gore u neku drugu državu i dovesti neke druge da bi nas ti drugi izglasali i da bi nam dali povjerenje.

Dakle, ovdje je suština da se odgovorno odnosimo prema ineresima potrošača, prema

interesima konzumenata, bilo da su oni korisnici političkih prava ili nekih drugih. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:30:15)

Hvala.

Komentar izlaganja poslanika Nikolića.

BRANKO RADULOVIĆ (23.10.19 15:30:25)

Evo, gospodine Nikoliću, gledajte me u oči, došlo je vrijeme da me, rekli ste, edukujete. 'Ajte da me edukujete, jer hoću da idem na nebo edukovan. Znači, iako sam nešto stekao, napravio, uradio i što bih ja trebao Vas da edukujem, ali nije važno to. Sad Vam ja kažem, volio bih da sve što ste rekli iz vaših usta se pretoči u život i onda bih rekao - ljudi, što sam se ja bavio politikom? Što sam htio kroz politiku da napravim da Crna Gora bude srećna, lijepa, zadovoljna zemlja, da jednostavno taj demokratski točak se vrti, da se biraju bolji od boljih, da sve žive bolje od boljih, da nema iseljavanja. Zašto sam ja nekada pomislio da idem u Kanadu i dobio zeleni karton? Budala jedna, što će mi Kanada kad je Crna Gora bolja od Kanade? Kad je mogla biti bolja od Kanade i dođem se pitam - je li to lijepi san, ili je to grka javnost?

Gospodine Nikoliću, vjerujte, tako mi Bog pomogao, to što ste rekli je daleko od stvarnosti. Kako bih ja bio srećan da Demokratska partija socijalista je bila reformska koja je pobjeđivala na slobodnim izborima, koja je omogućila da resursi crnogorski uistinu budu na nivou nečega što su mogli da budu. Da crnogorska omladina ne odlazi, da moji potomci najbliži, a vjerujte sve smo dali za knjigu, jer je kod nas božije u našoj ili prokletstvo ili ljepota da se sve da za knjigu i za preživljavanje. Sve smo dali za to i postigli dobre rezultate kao mnogi u Crnoj Gori i oni su diskriminisani.

Nikoliću, ja znam da ste Vi prošli školu tzv. javnog servisa i da mnogi novinari danas u Crnoj Gori nisu ovo ili ono, ali ste prešli u jednu drugu stvar, što i za /prekid/ birača ovako ili onako. Nemojte da pričate nešto kad je 90% građana Crne Gore obespravljeno, kad oni na sjeveru kažu da su gladni, kada odlaze svi. Ajmo da se dogovorimo gospodine Nikoliću, ovo prije svega govorim Gvozdenoviću i dvojici, trojici iznad njega, ajmo da se dogovorimo mi. Kad se ljuđa Evropska unija, kad NATO nije više NATO, kad se Balkan ponovo /prekid/, ajmo da se dogovorimo oko budućnosti Crne Gore i slobodnih izbora. Svi zajedno da te slobodne izbore napravimo, da budu ni po babu ni po stričevima. Onaj koji nudi bolje i koji ne laže, onda da jedno /prekid/ i da Crna Gore vaskrsne, ovako će Crna Gora da ugasne. Evo ja, neznaveni profesor, Vas edukujem, ali to je život, to je Crna Gora.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:34:36)

Hvala, profesoru Raduloviću.

Andrija Nikolić ima pravo.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.10.19 15:34:56)

Hvala profesoru Raduloviću.

Profesore, od Vas se i očekuje na bazi Vašeg profesionalnog i životnog iskustva da djelujete edukativno prema mlađim generacijama i mi smo svakako tu da uvijek uvažimo ono dobro i progresivno što dolazi sa Vaše strane po pitanju određenih sugestija koje usmjeravate za dalji razvoj Crne Gore.

Međutim, u jednom dijelu ste govorili o tome da je u diskusiji koju sam dao bilo argumenata koji imaju svoje odsustvo od realnosti. Podsjetiću Vas, a bili ste poslanik i u prošlom sazivu, da je

samo tokom prošlog saziva Parlamenta čak 20% poslanika iz redova opozicije promijenilo politički adresu. Nijedan od tih poslanika nije bio iz Demokratske partije socijalista. I to nije prva politička podjela koja se dogodila na opozicionom polu, pitanje je samo kako su se te opozicione podjele događale. Da li su opozicione partije funkcionisale kao institucionalizovani partijski sistemi, ili su se cijepale zbog nesaglasnosti među liderima i liderskih sujeta. Ja mislim da su namjerodavniji da o tome sude građani Crne Gore i oni vas, nažalost po vas a na dobro parlamentarne većine, zbog takvog opozicionog ponašanja kažnjavaju.

Istovremeno, ne mogu da zanemarim činjenicu, ne želeći da arbitriram o stanju unutar opozicije, da u ovom trenutku opozicija, čiji ste Vi dio i vaše kolege, upravlja sa nekolike crnogorske opštine. Paralelno sa tim procesom dok dijelite odgovornost pred građanima tih crnogorskih opština među vama se događa bratoubilački rat, govorim u figurama. Dakle, mislite da je sve to nešto što ne nailazi na određeni odnos građana Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:36:50)

Zamolio bih gospodu Konjevića i Đukanovića da damo uslove za diskutante i govore. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (23.10.19 15:38:16)

Vjerujte, nisu u stanju da me ometu, kolega Gvozdenoviću, tako da ja nastavljam tamo gdje sam stao. Obraćam se prije svega građanima Crne Gore i kolegi Raduloviću sa kojim sam imao polemiku.

Za mene je, gospodine Raduloviću, u ovom trenutku mnogo važnije da se uspostavi određena forma dijaloga između vlasti i opozicije. Za taj dijalog je uvijek potrebno dvoje. Ne može dijalog biti ultimatum bez poziva na dijalog. Priča o tehničkoj Vladi je ispričana priča. Ona je imala svoj epilog u susret prethodnim parlamentarnim izborima gdje ste se ne vi, nego vaše kolege koje su bili dio te Vlade potpisom obavezali da će priznati rezultate izbora, izbora koji nigdje nijesu institucionalno osporeni, jer su svi opozicioni predstavnici na biračkim mjestima uredno potpisali zapisnik. I očekujete da na bazi dogovora kojeg smo prethodno imali i koji nije ispoštovan sad tražimo novi dogovor, pravimo novi presedan i na taj način svako u budućoj parlamentarnoj manjini dajemo priliku da traži tehničku Vladu ili neki drugi format vlasti bez izbora. Čemu onda izbori? Čemu onda izborna kampanja? Čemu rad u Parlamentu četiri godine? Da bi se obezvrijedilo sve ono što smo radili, da bismo bez odluke građana nekome dali da bude dio parlamentarne većine, a ponajmanje onima koji nijesu ni učestvovali na izborima, koji trebaju da dobiju trećinu u toj Vladi i pride da se ustupi mjesto predsjednika Vlade bez odluke Parlamenta, jer ovaj Parlament podržava aktuelnu Vladu. Vlada nije izgubila podršku Parlamenta. To su ustavne i političke kategorije. Dakle, govorim u činjenicama kako bismo pomogli i jednima i drugima da obezbijedimo politički dijalog, ali politički dijalog koji će se voditi u institucijama sistema i na bazi dogovora koji se prethodno postignu između /prekid/. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:39:22)

Hvala.

Po dogovoru je sada Momčilo Martinović, a nakon toga imamo po rasporedu Raška Konjevića.

MOMČILO MARTINOVIĆ (23.10.19 15:39:43)

Zahvaljujem, predsjedavajući, na datoj riječi.

Pozdravljam Vas ovim putem. Pozdravljam kolegice i kolege poslanike.

Uvaženi gospodine Rabrenoviću, ako mi dozvole kolege da nastavim, pozdraviću Vas i zahvaliti na Vašem učešću i u toku diskusija koje su se vodile na radnim tijelima i, takođe, u ovom domu, jer ste pokazali interaktivan odnos koji je svakako bio od značaja i koristi da naši građani čuju.

Ono što želim na samom početku da kažem jeste da izmjene i dopune Zakona o zaštiti potrošača iz mog ugla imaju dva cilja. Prije svega, da se poboljšaju i zaštite njihova prava kao potrošača. Drugi cilj koji je sekundaran u ovom trenutku je usklađivanje sa propisima. Na nekim sjednicama na kojima sam prisustvovao Odbora za evropske integracije, odnosno bolje reći na konsultativnim saslušanjima, čuo sam od našeg glavnog pregovarača da postoji interna spremnost za zatvaranje određenih poglavlja. Shvatio sam iz vašeg iskustva da je vrlo blizu i poglavlje 28, da je interno spremno za privremeno zatvaranje, što me jako raduje. Smatram iz tog ugla da i ove izmjene koje ste nam danas ponudili da ih razmatramo upravo rade u duhu te priče.

Sa druge strane, želio bih da stavim fokus na samog potrošača. Vi ste ovdje govorili o mehanizmima koji mogu da imaju nacionalne, čak i regionalne aktivnosti. Međutim, mene najviše interesuje da građaninu, odnosno potrošaču u ovom slučaju te aktivnosti spustimo lokalno. Vidio sam kroz usaglašavanje ove druge direktive da ta mogućnost postoji, ali bih vas molio da takve aktivnosti što više građaninu primaknemo. Jer, složićete se sa mnom da određene grupe potrošača nisu dovoljno informisane. Imamo određeni broj potrošača koji koristi nešto što je, po meni, najveći izazov danas, a nisam čuo diskusiju dok sam bio u sali, a to su internet platforme kada naši potrošači trguju, a obično su te platforme konstruisane i postavljene na stranim jezicima, što stvara dodatni problem za našeg potrošača. Da vidimo na taj način kako da ga zaštitimo.

Ono što je jako bitno možda istaći, iz mog ugla gledajući, to je da se sve više građana Crne Gore kreće van svojih granica, da ih upoznamo i sa svojim pravima na koji način da oni trguju u inostranstvu, prilikom korišćenja rent a car vozila, prilikom korišćenja i kupovine određenih ulaznica za određene događaje i tome sl. Zato bih vas molio da ove aktivnosti što više približimo građanima. Shvatili smo da ima značajan broj članova ovog zakona koji se mijenjaju i koji se dopunjavaju. Mislim da to nije određena materija koja je jasno svarljiva za našeg potrošača, za konzumenta određenog proizvoda. Molio bih vas u tom dijelu da osmislite jednu značajnu kampanju i da ove stvari pojednostavite i da onom potrošaču i ukom i neukom na najbolji mogući način prikazete koja su to njegova prava. Shvatio sam da ste u ovom dijelu zakona integrisali jedan dio koji se tiče pravne zaštite, vansudski, što će uglavnom pomoći da se postupak pojednostavi. Isto tako vas molim da i taj način potrošačima približimo što je bolje moguće.

Moj apel još jedanput, sve ovo što smo pričali u duhu globalnog, regionalnog i nacionalnog da spustimo na lokalni nivo, da primaknemo ovaj određeni dio građanima i da građanima omogućimo lakšu komunikaciju i postupanje u situacijama kada su njihova prava ugrožena. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 15:44:01)

Hvala.

Riječ ima Jovo Rabrenović, direktor Direktorata.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 15:44:09)

Vi ste rekli najvažniju činjenicu, po mom mišljenju, u ovom trenutku. To je da se zakon ne donosi u prvom redu i primarno zbog usaglašavanja sa direktivama i članstvom u Evropskoj uniji, nego, prije svega, zbog potrošača, da bi se nivo zaštite potrošača u Crnoj Gori podigao na taj nivo koji je odgovarajući za naše građane. Ukoliko bismo išli u tom pravcu da vršimo izmjene zakona samo da bismo uskladili direktive, a ne radili ništa konkretno na sprovođenju tih propisa, na edukaciji, obrazovanju, informisanju potrošača, onda ne bismo puno postigli jer bila bi materija koja je donesena pravna, ali bez realizacije. Upravo u tom dijelu kako bi utvrdili šta je to kod potrošača u ovom trenutku što ih možda najviše muči, tišti, gdje imaju najveće probleme, Ministarstvo ekonomije je tokom ove godine sprovelo istraživanje, odnosno angažovalo je

relevantnu agenciju koja je sprovedla istraživanje potrošačkih prava i zadovoljstvo potrošača u oblasti zaštite potrošača. Na 1.200 ispitanika rađeno je istraživanje, a rezultati će biti predstavljeni 11. novembra. Na osnovu tih rezultata potrošači, čitav javni sektor i privatnici će znati šta je to što je kod potrošača u ovom trenutku najproblematičnije kada su usluge u pitanju, kada su u pitanju proizvodi, kada su posebno usluge od javnog interesa u pitanju. Imaćemo kompletan presjek svega što je potrošač kao individua u tom istraživanju naveo kao eventualno da je problem sa kojim se susrijeće, ili možda ono što je sa strane potrošača dovoljno urađeno i završeno i na šta ne treba trošiti dodatnu energiju.

Upravo u tom dijelu mi ćemo odmah po prezentaciji tih rezultata istraživanja odgovarajuće mjere koje su nam predviđene Akcionom planom za narednu godinu sprovesti, a mjere su upravo na poboljšanju nivoa edukacije i informisanosti potrošača. Vrlo je korisno kada se u Crnoj Gori na visokoškolskim institucijama, fakultetima kao obavezan ili kao izborni predmet pojavi predmet koji ima naslov zaštita potrošača, a to je sada situacija. Prije par godina to nije bilo. Danas imamo na fakultetima upravo zaštitu potrošača kao redovan ispit, kao redovan predmet. Imamo puno mladih ljudi koji se dodatno specijaliziraju za zaštitu potrošača, magistre i doktore na zaštiti potrošača. Svega toga nije bilo u Crnoj Gori kada sam ja 2014. godine preuzeo ovaj Direktorat. Imamo nekoliko doktora nauka iz te oblasti, imaćemo magistara, imaćemo diplomaca koji su imali upravo zaštitu potrošača kao predmet za svoje radove, što govori da je interesovanje javnosti, interesovanje potrošača za tu oblast porasla. Znači da smo i mi donekle doprinijeli svemu tome i da nije baš tako sve crno kao što su pojedini poslanici rekli i pozivali, što me, iskreno, kao profesionalca u ovoj oblasti profesionalno potaklo, da se ne podnose prigovori, da se podnose reklamacije, da se ništa ne radi, da sve to prepusti jer tu pomoći nema. Upravo potpuno suprotno. Samo što većim brojem prigovora i reagovanjem potrošača će se taj sistem unaprijediti.

Naravno, što sam iznio prije i što je definitivno i ponovo podvlačim veliki problem, nepostojanje organizacije za zaštitu potrošača, odnosno nevladinog sektora u toj oblasti. U Zakonu o zaštiti potrošača iako je jedan od prethodnih poslanika, da ga sada ne pominjem /prekid/ niz neistina, prosto rečeno dezinformacija na račun i samog zakona i njegovog donošenja i djelova pojedinih propisa, pri tome ne pročitajući da u zakonu postoji taj jedan odjeljak koji se odnosi upravo na organizaciju za zaštitu potrošača, koja je njihova obaveza. Prvo što piše je da je njihova obaveza da informišu, edukuju potrošače itd. Nije slučajno edukacija, informisanje potrošača prebačeno u nevladin sektor. Upravo je to namjera, nevladin sektor može da se organizuje, mogu da dobiju novac iz fondova iz Crne Gore, iz EU, mogu da rade mnogo bolje određene procese kao što rade u drugim oblastima, a što smo svjedoci i što su doprinijeli strahovito da se te oblasti u Crnoj Gori afirmišu, tako mogu i u zaštiti potrošača da se osim ove jedne organizacije pojave i druge organizacije koje će se baviti samo zaštitom potrošača. U tom trenutku kada mi u Crnoj Gori budemo imali /prekid/ iz te oblasti, zaštita potrošača, informisanost i edukacija biti na neuporedivo većem nivou. Ne možemo očekivati da organi države, ministarstva i Vlada vode edukaciju potrošača u svakom trenutku. Mi to radimo i preko sredstava informisanja, i preko konferencija, i preko svih mogućih nama dostupnih kanala, ali suština je na organizacijama za zaštitu potrošača, odnosno nevladinom sektoru. Ponavljam, imamo cijeli odjeljak u zakonu koji neki poslanici očito nijesu ni prelistali, a ne da su pročitali, zato i kritikuju i govore da mi tražimo od potrošača da oni vrše zaštitu. Izvinjavam se što sam prekoračio. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:50:03)

Hvala.

Kratak komentar poslanik Momčilo Martinović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (23.10.19 15:50:08)

Zahvaljujem.

Zahvaljujem na komentaru koji ste uputili na moje izlaganju i kvalifikacijama koje ste dali na ocjenu u odnosu na ono što je iznijeto. Međutim, ovdje ste, po meni, dotakli dvije interesantne

stvari. Prije svega, govorili ste o dijelu edukacije i o određenim predmetima koji se izučavaju na visoko-obrazovnim ustanovama. Mislim da taj dio opet treba spustiti nekoliko stepenica niže i da potrošače i kroz osnovne i srednje škole treba edukovati na taj način. Upravo kroz taj dio pomenuli ste jedan mehanizam i jedan model koji se odnosi na snaženje civilnog sektora u ovoj oblasti. Shvatio sam da ste ih ohrabрили da postoje određeni fondovi koji se bave podrškom ovakvih aktivnosti i pozvali ih da na taj način razvijaju svoju aktivnost i na taj način pomognu i samom sistemu da one nedostatke koje sistem ne može iz objektivnih razloga da postigne, da na taj način se to nadomjesti.

Tako da smatram da su dvije stvari koje smo danas ovdje u ovoj diskusiji između Vas i mene dotakli i informativno i edukativno i možda pozvali na ovaj način civilni sektor da bude aktivniji po pitanju korišćenja određenih sredstava u svrhu, prije svega, podizanja svijesti kod potrošača, a sa druge strane pomoći sistemu da kvalitetnije sprovede ove odredbe zakona koje su dosta zahtjevne i složene. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:51:56)

Zahvaljujem poslaniku Momčilu Martinoviću.

Dajem riječ poslanici Branki Bošnjak, koja ima komentar na izlaganje poslanika Martinovića.

BRANKA BOŠNJAK (23.10.19 15:52:11)

Prvo bih htjela da kažem da ovo treba sistemski rješavati, kolega. Može nevladin sektor negdje da pomogne, ali sve ove stvari treba sistem da riješi i treba da riješi država da zaštiti, a ne da se tamo gdje se osjećamo nejakim, pozivamo na nevladine organizacije. Ono što hoću da vam kažem, niko ne pominje razne marketinške trikove u kojima su potrošači potpuno zavarani i nezaštićeni. Evo, mi koji se bavimo malo i domaćinstvom znamo koliko su prevare mnoge reklame, posebno reklame koje se odnose na deterdžente za sude, deterdžente za veš. Ko štiti građane od toga da se jedan proizvod reklamira i njegovo dejstvo, a sa druge strane dobijete nešto potpuno drugo što nema veze sa tim? Nije to samo kod tih sredstava. To je stvar i u mnogim lijekovima, pa ovim sada aktuelnim neakvim preparatima za mršavljenje. Imate osjećaj popijete jednu tableticu i odmah deset kila gubite na težini. Ko je taj ko stavlja barijeru da nešto što nije tačno se pušta kao u marketingu i zgrću se pare od toga? Neko zarađuje, a varaju se potrošači.

Šta je, ni to ne pominjete, sa deklaracijama na proizvodima koji su kada hoćete da vidite to je toliko sitnim slovima da vam treba lupa i mikroskop da biste vidjeli o čemu se radi? Što god je uvezno, a nažalost mi skoro ništa ne proizvodimo, pa nam je 90% proizvoda na tezgama uvezno, pa mora imati onu deklaraciju i ko je uvozi i koji je sastav, vi to ne možete da pročitate. Onda da ne govorim što većina onih proizvoda kojima je istekao rok trajanja, a oni prilijepe preko toga još jednu naljepnicu, pa stave neki drugi datum. Hiljadu je trikova, a tržišna inspekcija ne radi svoj posao kako treba zato što ovi bliski, ovi omiljeni trgovinski marketi i najveći u Crnoj Gori su zaštićeni. Niko ih ne dira i malo je tržišnih inspektora, nisu samostalni, neće da vide. Neku će malu radnjicu kazniti, ali zato ove velike koji najviše to rade njih neće dirati.

PREDSJEDNIK BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 15:54:54)

Hvala.

Poslanik Momčilo Martinović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (23.10.19 15:54:56)

Zahvaljujem na komentaru, poslanice Bošnjak.

Dozvolite mi da se u ovom dijelu osvrnem na nekoliko stvari koje sam istakao u svom izlaganju. U komentaru koji sam imao sa gospodinom Rabrenovićem pomenio sam civilni sektor. U svom uvodnom izlaganju govorio sam da treba, prije svega, upravo iz razloga nepravilnosti koje ste Vi danas pomenuli, koje je dosta kolega i sa pozicione i opozicione strane pomenulo, po meni treba da čuje nadležna inspekcija, da se takvi primjeri ne razmatraju ovdje u Parlamentu, nego da takvi primjeri budu predmet pažnje nadležne inspekcije. To bih vas molio, takođe, u implementaciji ovih mjera da bude veći značaj i fokus dat na rad inspekcija i jačanje njihovih ljudskih i materijalnih resursa za bolji i jači nadzor ovog zakonskog rješenja.

Sa druge strane, pomenio sam civilni sektor. Civilni sektor vidim i sa strane da bude podrška društvu i sistemu. Jer, ako postoje određene oblasti gdje sistem u određenom periodu, tranzitnom, ako mogu tako da kažem, ima određene nedostatke, smatram da civilni sektor još pogotovo sa ovom podrškom koja se nudi sa strane može da nadomjesti te elemente koji nedostaju u tom lancu. Tako ih doživljam u određenom smislu. Iskoristili smo ovu priliku da na taj način i pozovemo civilni sektor da bude ažuran i proaktivan kada su ove aktivnosti u pitanju. Na taj način smatram da samo mogu biti od značajne koristi, nikako da popunjavaju određene systemske probleme koje ste vi istakli, nego da budu podrška i pomoć upravo da edukuju i informišu potrošače, da se upravo naši potrošači ne bi, uslovno rečeno, upecali na neke zamke i neke marketinške trikove o kojima ste govorili. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 15:57:06)

Hvala.

Sada dajemo riječ poslaniku Rašku Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.10.19 15:57:15)

Zahvaljujem.

Poštovane kolege, poštovani građani,

Pratio sam jedan dio rasprave i mislim da je ona u jednom kontekstu pošla u nešto što je svakako dio parlamentarizma da li mi na papiru imamo dobar zakon koji je usklađen sa evropskim direktivama. Čujem nastavak te priče gdje bi trebalo da je pohvala ako smo u ovoj oblasti ispunili jedan nivo standarda koji bi podrazumijevao privremeno zatvaranje poglavlja koje obuhvata ovu oblast. Svakako ako je tako, to su stvari koje su za pohvalu, mada bismo trebali znati što znači privremeno zatvaranje poglavlja, a ono u prevodu znači da ga možete otvoriti kada god dok ne zatvorite 23 i 24. Ako se već hvalimo da imamo zakon koji je usklađen sa gotovo posljednjim direktivama u ovoj oblasti, to bi značilo da naši potrošači imaju prava koja imaju potrošači u Evropskoj uniji. Samo bi onda trebalo da nam se upali lampica na jedno jedino pitanje - šta se radi u praksi. Zakon služi da bi se primijenio, a ne da bismo ga mi nosili pod ruku, ili da bismo se njime hvalili u Parlamentu. Prema tome, ovdje je za mene suštinsko pitanje, razumio sam predlagачa da mi ovu oblast pratimo tako da se usklađujemo sa posljednjim direktivama i zato imamo ovako obimnu izmjenu propisa. Ako je tako, ne sumnjam da je tako, može li neko da mi kaže kakva je praksa u primjeni ovog propisa, jer ovaj zakon nijesmo usvojili da bismo se njime hvalili po Parlamentu, nego da bi ovaj zakon dao prava koja se u praksi primjenjuju. Da bi valjda, već, zaštitili potrošače na koje se ovaj zakon odnosi. Tako da molim za odgovor o praksi. Je li, ako je normativa ista, isto u praksi zaštićen potrošač u Crnoj Gori, u Njemačkoj, ili u Sloveniji, ili u Hrvatskoj. To je ono o čemu ja mislim da bismo trebali ovdje da povedemo računa. Ako mi neko kaže da je ovo što smo u normativnom smislu usvojili i dičimo se time pretvoreno u praksu u Crnoj Gori, neću reći da će nas obmanuti, ali da ozbiljno ne zna situaciju na terenu. Cilj svakog zakona, pošto je bilo i podučavanja poslanika kako zakon dolazi u proceduru, prolazi li javnu raspravu i tako dalje. To je cilj zakona, da sam mi malo podučimo. Cilj zakona je da on u praksi zaživi. Da li će dosadašnji zakon i da li će ovaj propis kad ga usvoji ovaj Parlament osam dana, čini mi se, od stupanja na snagu nisam provjerio, u primjerenom roku da zaživi u praksi? Koliko se često mijenja, utisak mi je da uopšte nijesmo pravili dobru analizu šta mi možemo da usvojimo u ovom

stadijumu našeg društvenog ambijenta. Tamo ima odredbi koje govore o jednostranom raskidu ugovora za električnu energiju, gas, toplotnu vodu i tako dalje. Znam da u zakonima nekad stoje stvari koje, to je recimo stvar koja je neprimjenjiva u praksi. Kako da ja raskinem jednostrani ugovor sa Elektroprivredom? Od koga ću da uzimam struju? Imate monopolistički položaj iako ste deregulisali tržište. To je realnost. Razumijem tu normu, ali postavljam pitanje šta je sa analizom primjene ovih propisa u praksi. Puno mi se nevladin sektor spominje. Nemamo nevladin sektor da bi udruženja potrošača i tako dalje i tome slično. Slažem se da jedan dio toga treba da radi nevladin sektor. Pitanje da li država podstiče nevladin sektor da se bavi ovim. Ne može nevladin sektor da se bavi ovim tako što pet ljudi osnuje nevladinu organizaciju. Neko mora da ih finansira. Da li država podstiče nevladine organizacije nekim konkursima, nekim programima, nekim donacijama, finansiranjem da kaže država - molim vas pomozite nam kroz nevladin sektor da zaštita potrošača bude veća.

Prema tome, to je suština po meni. Drugo, ja bih volio, znam da je o tome i kolega Mugoša govorio, da jedan dio zaštite nas /prekid/ u smislu kupovine električne energije kao robe je definisano drugim zakonom. Mislim da je ovdje jedan eklatantan primjer koliko je potrošač nezaštićen u praksi. Električna energija ili popularno struja i gorivo, ako mi neko kaže ili garantuje da je kvalitet goriva u Crnoj Gori na nivou Evropske unije, volio bih da mi to onako baš dokaže analizama. Imate gotovo svaki dan crnogorskog potrošača u nekom dijelu Crne Gore koji ili nema redovno snabdijevanje električnom energijom, ili napon nije adekvatan. Kada se žali, nije važno da li po ovom ili po nekom drugom zakonu, kolega Mugoša je već rekao - od 14 pritužbi, deset je odbijeno. /Prekid/ Zna li koliko ima građana u Crnoj Gori kojima su električni aparati zbog različitih napona ili tako dalje, narodski rečeno, crkli? Zna li koji procenat njih je ostvario neko pravo? To je suština, a ne šta piše ovdje u propisu i da li neko od nas zna neku definiciju ove ili one vrste i da nam je suština dolaska u Parlament posljednja direktiva inkorporirana u ovaj propis. Pa šta? Zakon se donosi radi regulisanja života. Ako to ne zaživi u životu, onda zakon gubi svoj smisao. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 16:04:04)

Hvala.

Riječ ima Nikola Divanović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (23.10.19 16:04:11)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege,

Važna tema, važan zakon, rekao bih maksimalno globalan, koliko može da bude. Ovo je jedna vrlo globalna tema, zato što šest i više, skoro sedam milijardi ljudi na svijetu su potrošači. Nema toga na planeti zemlji koga ova legislativa i ovaj dio zakonskih propisa ne tangira, čije interese ne tangira. Dakle, ono što su svi, gotovo svi diskutanti do sada afirmisali u svojim diskusijama jeste da smo mi danas jedno potrošačko, jedno konzumentsko društvo. Ta potrošnja, ta konzumacija svega što nam je dostupno, danas je sve predmet trgovine, prodaje, bilo da se radi o proizvodima, bilo da se radi o uslugama, zapravo je jedan živi organizam. Ovo o čemu je uvaženi poslanik Konjević govorio sada potpuno podržavam, život je uvijek i praksa u životu nameće neke određene stvari koje se moraju zakonom regulisati, ali je vrlo često praksa da životi i potrebe i ta praksa pretežu zakonska rješenja. Vrlo je teško to ispratiti. Ono što ne bih želio da pomisle građani Crne Gore, a imalo je prizvuk u većini diskusija, pogotovo sa opozicione strane, jeste da mi u Crnoj Gori nemamo propisa i da mi nismo kao potrošači zaštićeni. Ovaj predlog zakonskog rješenja jeste usklađivanje sa evropskim direktivama, jeste nešto što treba da poboljša praksu i ono što jeste život svih potrošača u Crnoj Gori, ali svakako da kod nas i danas žive i na snazi su određena rješenja koja se tiču ove problematike. Postoji niz i kompanija, i ambijenata, i lokaliteta u Crnoj Gori gdje se vi danas osjećate i te kako dijelom Evrope gdje su i proizvodi, i usluge, i prava, i obaveze na evropskom nivou. Ako to neko želi da negira, onda zaista tu moram

da oponiram.

Dakle, kolega Andrija Nikolić je lijepo govorio o pojmu povjerenja. Dakle, ovdje je u pitanju povjerenje. Amerikanci su ustanovili cijelu jednu naučnu disciplinu u menadžmentu koja se zove customer relationship management. Dakle, upravljati povjerenjem sa potrošačima. Jedna cijela naučna disciplina je ustanovljena oko toga. Bazira se na informisanju, na istraživanju, na edukaciji, na povratnoj informaciji, na korespondenciji sa potrošačima. Zbog toga je ustvari, smatram i podržavam vas u tome, naša uloga, uloga države, uloga ministarstva kojem pripadate je da napravi taj okvir, okvir u kome će se stvarati to povjerenje između dvije filozofije: filozofije potrošača i filozofije prodavca, odnosno proizvođača.

Naravno, ovdje su u fokusu i neka druga prava ne samo ona osnovna koja je pominjala uvažena koleginica Nenezić. Dakle, ne samo onih pet osnovnih prava koja deriviraju iz ovog zakona, koja su nam odavno poznata, nego i ova nova - i vansudsko poravnanje, i nezavisni savjet koji će se baviti zaštitom potrošača i tako dalje.

Ono što bih na kraju želio da istaknem kao jednu važnu, a vjerujem da je svima poznato, notornu činjenicu, potrošači su snaga tržišta, a kvalitet tog povjerenja, kvalitet te interakcije između potrošača i prodavaca zapravo je nešto što podstiče ekonomiju, nešto što globalno podstiče ekonomiju. Zbog toga sam na početku rekao da je ovo globalni zakon, ovo je globalna tema možda i više nego neki drugi kojima smo imali priliku da se bavimo u ovom Parlamentu. Ne samo zbog toga što je to toliko izazovno ovo poglavlje osam, koje još uvijek nismo otvorili, nego zbog toga što upravo jedan ovakav zakon treba da djelimično utiče na ono što je popravljavanje životnog standarda. Znači, popravljavanje kvaliteta života crnogorskih građana.

Na kraju želim da kažem jednu drugu stvar o kojoj je malo bilo riječi. Mislim da je kad govorimo o zaštiti potrošača vrlo važno istaći ulogu i aspekt usluga. Mislim da su i kod isporuke usluga konzumentima često građani tu ustvari najviše uskraćeni, jer proizvodi imaju standarde, proizvodi potpadaju pod određene standarde, proizvodi su na taj način kontrolisani o onome o čemu smo pričali, prije plasmana na tržište. Međutim, usluge su onaj segment tržišni kod kojeg je vrlo često potrošač oštećen i to je poseban segment o kome moramo voditi računa.

Na kraju želim da dam podršku ovom zakonu, ovim izmjenama i dopunama. Želim da vam kažem da ćemo ispred Demokratske partije socijalista svakako podržati ovakvo rješenje i da vas ohrabrim u tome da nastavite, naročito sa ovim dijelom koji se tiče praktične primjene ovog zakona. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 16:09:37)

Zahvaljujem poslaniku Divanoviću.

Dajem riječ Bogdanu Fatiću, a poslije toga gospodin Đukanović.

BOGDAN FATIĆ (23.10.19 16:09:46)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi građanke i građani Crne Gore, koleginice i kolege poslanici,

Pred nama je danas Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača. Jedan od razloga izmjene postojećeg zakona, kako je ocijenjeno na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet kao matičnom odboru, jeste potreba usklađivanja ovog zakona sa odredbama dvije direktive, Direktivom 2011/83 koja se odnosi na prava potrošača, kao i sa Direktivom 2013/11, a koja se odnosi na aletrnativno rješavanje potrošačkih sporova.

Kao što smo mogli da čujemo u uvodnom izlaganju od strane samog predlagača, navedene izmjene i dopune, između ostalog, odnose se i na fokus stavljaju zaštitu potrošača, koji proces kupovine obavljaju putem interneta u smislu da u roku od 15 dana mogu vratiti kupljeni proizvod ili uslugu bez obrazloženja uz povraćaj novca ukoliko nijesu zadovoljni obavljenom kupovinom. Ovo je veoma značajno ako imamo u vidu da u Crnoj Gori broj korisnika koji koristi savremene informacione komunikacione tehnologije iz godine u godinu raste, tako da je broj aktivnih korisnika

interneta u odnosu na broj stanovnika došao do 65%, odnosno preko 400.000 građana Crne Gore svakodnevno koristi internet. Samim tim, jedan značajan broj korisnika interneta obavlja uslugu, odnosno koristi kupovinu putem samog interneta.

Takođe, izmjene i dopune direktno utiču na povećanje povjerenja potrošača, a zabranjuje se svaki oblik naplate slanjem opomena. Sa druge strane, novi predlog zakona koji je danas pred nama definiše formiranje novog instituta pomoći potrošačima pored već postojećih odbora koji postoje u cilju rješavanja potrošačkih sporova u okviru Privredne komore i inspekcija. Složio bih se da je najveći iskorak u ovom dijelu napravljen izmjenom člana 41 postojećeg zakona, kojim se navodi da prodavac usluge nema pravo da uslovljava adekvatno pružanje usluga koje je od javnog interesa i priključenja na distributivnu mrežu plaćanjem dugova starijih od dvije godine, niti da pokreće postupak prinudne naplate do okončanja sudskog, vansudskog ili upravnog postupka koji ima sa potrošačem, odnosno korisnikom.

Vjerujem da ćemo se svi usaglasiti da je navedeni predlog zakona ozbiljan pomak u odnosu na postojeću regulativu, a sve u cilju što adekvatnije zaštite konzumenata usluga, odnosno krajnjih korisnika. Takođe, smatram da je važno da napomenem da bi usvajanje predloženih izmjena i dopuna značajno uticali dalje tok realizacije poglavlja 28 koje se odnosi na zaštitu potrošača i zdravlja. Prilikom kreiranja samog zakona važno je napomenuti da je Ministarstvo uzelo u obzir sugestije Evropske komisije. Predloženo zakonsko rješenje, kao što smo imali priliku da čujemo do sada, direktno utiče na povećanje prekogranične prodaje sa ugovorima na daljinu i ugovorima zaključenim van poslovnih prostora i to unificirano u odnosu na sve ostale države evropske zajednice.

Sjetićemo se da su ranije direktive Evropske unije koje su se odnosile na teme o kojima razgovaramo kao svoj primarni nedostatak imale upravo izraženo nepovjerenje potrošača kada je u pitanju prekogranična trgovina i internet trgovina. S obzirom na to da stepen bezbjednosti, odnosno usaglašenosti direktiva nije bio jednak na svim nivoima u zemljama evropske zone, usvajanjem novog zakona Crna Gora usavršava svoj sistem poslovanja sa drugim zemljama EU i na taj način štiti potrošače iz drugih zemalja, ali i obezbjeđuje zaštitu potrošača iz Crne Gore.

Ono što je takođe novina, a što želim da istaknem ovom prilikom radi građana, je uvođenje računa za pružanje usluga od javnog interesa koji mora dodatno da sadrži iznos neplaćenih dospjelih potraživanja za prethodne godine, posebno iskazano za ona starija od dvije godine, kao i iznos obračunate kamate i period na koji se odnosi, kao i definisanje obaveze trgovca da na zahtjev potrošača u roku od osam dana dostavi detaljan izvještaj o tim potraživanjima. Neophodno je istaći, a tiče se direktnog uticaja na zaštitu potrošača, to je član 49 stav 1 - definiše se da je trgovac dužan da izvrši zamjenu proizvoda više puta, odnosno dok se potrošaču ne obezbijedi saobraznost, kao i da potrošač ima pravo na umanjenje cijene ili raskid ugovora uz povraćaj plaćenog iznosa i u slučaju kad je zamjena vršena najmanje dva puta u roku od 90 dana.

Takođe, davalac garancije ne smije u garanciji da navede garant /prekid/ Stoga smatram da treba danas da usvojimo ovaj predlog zakona koji je pred nama. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:14:53)

Hvala.

Komentar ima Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.10.19 16:15:03)

...Ponavljam, mislio sam da će predstavnik Ministarstva da se uključi pošto je bio agilan kad je branio propise. Kad spomenete praksu, niđe niko.

Jedno pitanje za mene i Vas. Mi sada imamo sjajan zakon o zaštiti potrošača. Da li mislite da je kvalitet proizvoda velikih kompanija koje distribuiraju svoje proizvode u Crnoj Gori isti u Crnoj Gori i u zemljama Evropske unije? Nije, nije. Dakle, čak je na inicijativu hrvatske poslanice, čini mi se početkom ove godine ili prošle, uvojena regulativa koja je obavezala da na teritoriji cijele Evropske unije bude isti kvalitet proizvoda, jer su se nove zemlje članice žalile. Zamislite sada

kakva je situacija kod nas sa tim proizvodima, a imamo evropski zakon o zaštiti potrošača. Samo pokazuje paradoks da slijepa, ne mislim ništa negativno, primjena direktiva u našem zakonodavstvu za koju nije vrijeme da može naša crnogorska praksa da je iznese samo nas dovodi u apsurdnu poziciju. Dakle, morali bismo na neki drugi način da povedemo računa o mnogo stvari koje su praktičnije za običan život građanina da ga u tom segmentu kao potrošača zaštitimo. Ponavljam, tvrdim da kvalitet goriva nije isti u Crnoj Gori i u zemljama Evropske unije. Evo samo taj jedan primjer. To je stvar o kojoj mi treba da se bavimo kao država, naravno kako, na koji način to da obezbijedimo, itd. i tome slično, ali o tome treba da pričamo kad nam dolazi tema o zaštiti potrošača, a ne da govorimo o direktivama i hvalimo se usvojenim posljednjim direktivama koje su mrtvo slovo na papiru kad je primjena u pitanju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 16:17:14)

Hvala.
Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (23.10.19 16:17:26)

Gospodin Konjević je uputio pitanje meni da li mislim da proizvodi koji se distribuiraju Crnoj Gori imaju isti kvalitet kao u drugim zemljama Evropske unije. Moram da kažem da se radi, da proizvodi koji se distribuiraju Crnoj Gori su proizvodi koji se proizvode od velikih kompanija, značajnih kompanija koje ni na koji način ne bi željeli i siguran sam u to da neće na taj način da naruše svoje ime i ono što oni rade i da distribuiraju Crnoj Gori proizvod koji nije adekvatan onome što stoji na deklaraciji.

U svom dijelu obraćanja sam govorio koji su oblici zaštite potrošača. A to su da potrošač može da vrati svoj proizvod ukoliko u roku od 15 dana ukoliko nije taj proizvod adekvatan onome što je poručio u odnosu na ono što je dobio. Takođe, vjerujem u rad nadležnih državnih institucija, vjerujem da nadležne inspeksijske službe rade svoj posao kvalitetno. Imali smo priliku više puta da imamo čitave njihove izvještaje u kojima se kaže da proizvodi u Crnoj Gori zadovoljavaju kvalitetom u odnosu na što stoji na deklaracijama. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (23.10.19 16:18:43)

Milutin Đukanović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (23.10.19 16:18:49)

Poštovani građani,

Evo pred nama je Zakon o zaštiti potrošača. Da je ovo pravna i demokratska država, zaista bismo se potrudili da dobro izanaliziramo ovaj zakon. Međutim, ovo je samo jedna deklarativna predstava u kojoj treba da se pokaže kao da država nešto vodi računa da štiti svoje potrošače. Mi ćemo ovdje na jednom primjeru pokazati kako ova država pljačka potrošače, a najbolji primjer se odnosi na Elektroprivredu Crne Gore. Postavljamo vam pitanje: Zbog čega je cijena struje najskuplja u Crnoj Gori? Zbog čega je cijena struje u Crnoj Gori za 45% veća od cijene struje u Srbiji? E, pa zbog toga što Elektroprivreda Crne Gore ustvari finansira Prvu banku, a mi svi dobro znamo ko je vlasnik Prve banke.

Skoro sam od vašeg Ministarstva tražio informaciju koliko su iznosili prosječni depoziti Elektroprivrede Crne Gore u Prvoj banci posljednjih 10 godina. Da građani dobro čuju. Prosječni dnevni depoziti Elektroprivrede Crne Gore u Prvoj banci iznosio je 44 miliona 536 hiljada 480 evra. Najbolja kompanija u Crnoj Gori ovolika sredstva drži u najgoroj banci u Crnoj Gori. Šta bi bilo kad bi Elektroprivreda povukla tolike depozite iz Prve banke? Zaboravila bi se Atlas banka i to bi bio definitivni krah javnih finansija u Crnoj Gori. Zbog toga mora da se to naplati. Kod koga se to

naplaćuje? Kod građana. Zbog toga je struja u Crnoj Gori za više od 40% skuplja nego u Srbiji. Koliko je struja skupa kada se uporedi kupovna moć i cijene električne energije? U Crnoj Gori je cijena 20,7 centi po kilovat satu; u Hrvatskoj 20,5; Sloveniji 19,8; Albaniji 18,4; Makedoniji 17,9; Srbiji 14,5, a na Islandu 9,9 centi po kilovat satu. I neko ovdje da priča o zaštiti potrošača i to nas još gledate relaksirano kao da nešto ozbiljno radite.

Međutim, u Crnoj Gori ne može biti ekonomskog napretka dok se ne postigne politička stabilnost, a političke stabilnosti nemamo jer ova vlast je uradila sve da i neke minimalne podjele postanu rovovi na političkoj sceni. Tako već danas možemo slobodno proglasiti da su Albanci i Bošnjaci formirali jednu nezvanično federalnu jedinicu u Crnoj Gori. Aktuelna vlast na tim prostorima ustvari nema efektivne kontrole, ali zato je režim krenuo u obračun sa pravoslavnim Srbima i tradicionalnim Crnogorcima. Zato se u Crnoj Gori sada dešavaju progoni Demokratskog fronta, počev od tzv. afere Državni udar, hapšenja, zatvaranja poslanika do posljednjeg primjera koji se tiče Nebojše Medojevića.

Danas smo u ovom Parlamentu dobili zahtjev za skidanje imuniteta Nebojši Medojeviću i ovako letimičnim čitanjem vidim da je Nebojša Medojević već 2014. godine trebao da zna da je Duško Knežević kriminalac. Van pameti, ali od Katnića nas ništa ne čudi. U to vrijeme potpredsjednik Parlamenta Gvozdenović, predsjednik države Milo Đukanović, njihov ambasador u Hrvatskoj Sito Rakočević se aktivno druže sa Duškom Kneževićem i garderoba ove trojice veća je nego čitava imovina svih poslanika Demokratskog fronta. Dešava se ludilo. Nebojši Medojeviću treba da se skine imunitet, a sa Milom Đukanovićem nema problema, sa Branom Gvozdenovićem nema problema, sa Duškom Markovićem nema problema, sa Branom Mićunovićem nema problema, sa Sitom Rakočevićem nema problema, /prekid/ sa Draganom Bokanom nema problema itd. Mogao bih još pola sata da pričam.

Aktuelna vlast život u Crnoj Gori dovodi do besmisla kad može Nebojša Medojević da odgovara, kad mogu Andrija Mandić i Milan Knežević, a funkcioneri Demokratske partije socijalista mirno žive uživaju u onome što su uradili ovome narodu. Ali, radi građana, devedesetih godina nije bilo značajnih razlika u materijalnom stanju i poslanika Demokratskog fronta i današnjih upravljača, odnosno lidera ili, ako je nekome milije, vođa mafije u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:24:49)

Završnu riječ ako želi ima pravo Jovan Rabrenović.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 16:25:00)

Pa, evo kao završnu riječ bih iskoristio ujedno da poslanicima, naravno ne očekujem od poslanika da može da poznaje oblast zaštite potrošača na istom nivou kao što poznajem ja, ali eto da iznesem par samo odgovora na postavljena pitanja.

Vezano za pitanje koje je gospodin Konjević postavio za analize rada i sprovođenja zaštite potrošača u Crnoj Gori, evo sačekacu samo da se vrati.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:25:41)

Ja sam Vam dao pravo na završnu riječ i to sam Vas pitao.

Molim Vas vodite računa da date komentare bez pominjanja poslanika. Izvolite.

JOVO RABRENOVIĆ (23.10.19 16:26:02)

Hvala.

Znači, Ministarstvo svake godine u skladu sa Zakonom donosi Izvještaj o zaštiti potrošača o prethodnom periodu. Izvještaj se sastoji od informacije koje nam dostavljaju svi subjekti zaštite

potrošača u Crnoj Gori, računajući NVO, državne institucije, ministarstva, organe i agencije. Znači, svi oni daju informacije Ministarstvu koje objedini to kao izvještaj i dostavlja Parlamentu na usvajanje. To je otprilike ono što su konkretni podaci šta je pojedini organ za zaštitu potrošača radio u prethodnoj godini kada se govori o zaštiti potrošača. Tu imamo sve navedeno i koliko je bilo prigovora, kako su prigovori riješeni, na koji način, na šta su se odnosili prigovori i sve detaljne informacije koje svaki od tih subjekata dostavlja. Naravno, izvještaji se rade na osnovu nacionalnog programa zaštite potrošača koji se donosi trogodišnje, a to je plan koji Ministarstvo po zakonu je obavezno da donese i kojim se predviđaju sve aktivnosti koje će i Ministarstvo ekonomije i svi ostali subjekti sprovoditi u naredne tri godine. Na osnovu njih su akcioni planovi za svaku godinu posebno i na osnovu toga možemo da pratimo realizaciju samih zadataka koje su institucije sebi dale za naredni period. To je kada se govori o rezultatima i da vidimo koliko se zakon poštuje, koliko se ispunjava, koliki je broj prigovora, žalbi, kako su one riješene, na koji način. Znači, iz tog izvještaja se precizno sve može dobiti, sve se može saznati iz njega.

Iskoristio bih da saopštim pošto se dosta govorilo o nekim zaduženjima šta je Ministarstvo trebalo da radi, igrom slučaja sve u ovom zakonu piše. Mogu da pročitam za poslanike koji možda nijesu to čitali. Ministarstvo je dužno da sarađuje sa drugim nosiocima zaštite potrošača, štiti prava i interese potrošača, nadležno je da prati sprovođenje ovog i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, daje prijedloge za unapređenje i razvoj politike zaštite potrošača, predlaže nacionalni program, prati njegovu realizaciju, sarađuje sa nosiocima zaštite potrošača van Ministarstva i sarađuje sa organima nadležnim za zaštitu potrošača.

Sad dolazimo do onoga što nametnulo kao jedna od važnih tema, a to je ovaj dio koji se zove odjeljak C a koji se odnosi na organizacije zaštite potrošača. Tu je dosta članova koji obuhvataju tu oblast. Ono što je meni značajno da pročitam je da organizacija potrošača obavještava i savjetuje potrošače sa ciljem informisanja i edukacije o njihovim pravima, obavezama, pomaže potrošačima i tako redom cijeli jedan član koje su to obaveze koje sprovode organizaciju, odnosno nevladinu organizaciju za zaštitu potrošača. Sve takstativno nabrojano koje su njihove obaveze, kako se finansiraju, iz kojih izvora i na koji način, bez ikakvih grešaka u tome što je navedeno. Ministarstvo svake godine raspisuje konkurs za finansiranje nevladinih organizacija, o tome je bilo isto danas govora, i cijenjeni poslanik Mugoša je upravo to iznio. Mi smo imali prošle godine konkurs, nije bilo nevladinih organizacija koje su dobile sredstva ne zato što ih mi nijesmo imali i htjeli da damo, nego su bili nekvalitetni pa su ih procjenjivači koji su radili na tim projektima ocijenili kao nepodobne za finansiranje. Znači, Ministarstvo ne odlučuje o tome nego procjenjivači na osnovu Zakona o nevladinim organizacijama. To je činjenica koju treba imati u vidu.

Ove godine smo imali konkurs. Sredstva su postojala, bila su spremna za raspodjelu, prijavila se jedna nevladina organizacija. Procjenjivači su završili svoj posao, procijenili su taj jedan projekat. Uskoro će biti saopštene i javno informacije vezane za to da li će taj projekat biti finansiran ili neće. Iz godine u godinu budžet Ministarstva koji se odnosi na finansiranje nevladinih organizacija se uvećava. Mi ne možemo očekivati, ali evo kada je ovako realno stanje da se nevladinom sektoru puno može dati, obzirom da se, prije svega, ne prijavljuju na konkurse i da se prijavljuju sa nekvalitetnim projektima kako će se iduće godine odvojiti viši iznos novca ukoliko ni ove godine nijesmo imali dobre projekte koji su mogli biti finansirani. I treći segment i stub zaštite potrošača je ovaj koji se odnosi na jedinice lokalne samouprave. Jedinice lokalne samouprave takođe su po zakonu obavezne da sprovode zaštitu potrošača na svom nivou. Između ostalog, sada da ne čitam, koga interesuje od poslanika može pročitati naravno, jedinice lokalne samouprave pomažu rad organizacije potrošača naročito obezbjeđivanjem prostora i drugih uslova za rad za zaštitu potrošača za nevladin sektor. Znači, ne bih ništa dalje šta je sve u tom propisu navedeno. Jedinice lokalne samouprave, odnosno opština moraju da pruže adekvatnu pomoć i podršku nevladinom sektoru kako bi taj sektor mogao da funkcioniše na pravi način. A Zakon o zaštiti potrošača, ostajem pri tome što sam i prije rekao, što je definitivno činjenica i vrijeme će pokazati početkom primjene pa nadalje, da je definitivno koji je najnapredniji zakon u ovoj oblasti koji je donešen u regionu. Da li će ga potrošači koristiti na način kao što je to predviđeno, to je već pravo potrošača. Neki potrošači žele da podnese prigovor, neki ne žele. Mi ne možemo svakom potrošaču podnositi za njega prigovor, niti možemo raditi njihove poslove. Prema tome, Zakon, i pored direktive i nacionalnih odredbi, definitivno je zakon koji ne samo treba

usvojiti, nego svi mi treba da radimo na tome da što je moguće više i pomognemo potrošačima i da se njihova prava na najvećem mogućem nivou poštuju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:32:24)

Hvala Vam.

Obično poslije završne riječi nema komentara, ali je zbilja gospodin Rabrenović dao, da tako kažem, komentar i odgovorio na neka pitanja vezano za poslanika Raška Konjevića. U skladu sa tim, moja je obaveza, po Poslovniku, je da dam pravo na komentar poslaniku Konjeviću. Dogovor koji imam sa poslanikom Konjevićem da to bude kratko, nakon čega bismo mogli da završimo današnju sjednicu.

RAŠKO KONJEVIĆ (23.10.19 16:32:55)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Kolega Rabrenoviću,

Ja da sam na Vašem mjestu iz iskustva bih bio malko precizniji i oprezniji. Oprezniji kod nekih formulacija. Dosta je ambiciozno kad dođete u Parlament i imate ovako visoko mišljenje o sebi. Ja o Vama imam visoko mišljenje, Vi ste bili moj student, ali je ovdje ipak 81 čovjek i negdje čini mi se da bi nalagalo da u tom segmentu budete malo oprezniji ko šta čita i ko šta može da protumači. Ali, ovo je prijateljska, kolegijalna sugestija, možda je bila i višak.

Samo tri stvari kratko. Vi kažete more nekakvih informacija i tako dalje, broj žalbi i po tome procjenjujete kako se zakon primjenjuje u praksi. Ja Vas nijesam to pitao. Ja sam Vas pitao generalnu ocjenu da li je ovaj zakon za koji ste Vi ponovili da je najnapredniji zakon u regionu, koji ima potpunu usklađenost ili veliku usklađenost s direktivama Evropske unije - Da li mi možemo kao potrošači u Crnoj Gori da kažemo da, imajući u vidu takvu legislativu, smo zaštićeni kao potrošači u Hrvatskoj, da ne idem dalje? A nijesmo, kolega. Evo ja ću Vam reći jednostavan primjer da nijesmo. Pozivam svakog građanina sa aspekta kvaliteta proizvoda da ode do prvog šoping centra prema Dubrovniku, kupi bilo koji proizvod konditorski, hemijski i tako dalje. Ako bude isti nivo kvaliteta ovdje i u Hrvatskoj, ja ću snositi troškove. Nije, nije. Prema tome, ja sam samo htio da Vam pošaljem poruku: Nemojte da se hvalimo zakonima zato što smo norme stavili na papir. Zakonima treba da se hvalimo kada se oni primijene u praksi.

Oko nevladinog sektora. Ne povećava se, kolega Rabrenoviću, budžet za nevladin sektor. Pogledajte malo u Zakonu o nevladinim organizacijama, budžet za konkurse je definisan kao procenat tekućeg budžeta, pa kada se tekući budžet poveća, povećava se u nominalnom smislu taj iznos. Ako je država, izvinjavam se na terminologiji, "spala" da zaštitu potrošača organizuje sistem nevladinih organizacija, onda imamo neki ozbiljan problem. Znate li zašto? Kad Parlament usvoji ovaj zakon, to je ustavna odbaveza Parlamenta. Znate li ko ovaj zakon sprovodi? Izvršna vlast. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:36:17)

Po istom principu, ima i poslanik Branko Radulović, ali nadam se da će on ispoštovati dogovor da to bude minut. Molim poslanike iz DF-a da ne ometaju poslanika Radulovića.

BRANKO RADULOVIĆ (23.10.19 16:36:35)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Mladi kolega, da Vas naučim neke stvari. Treba da budete odgovorni prema svojoj profesiji, prema javnom interesu. Vi ste danas na toj funkciji, sutra možda gore, možda dolje, klatno je vrlo čudnovato. Imali ste priliku danas cio dan da govorite, da oponirate ili da valorizujete neke

pohvale. Ja sam u početku Vam dao. Znete li šta je problem? Ta funkcija nije vječna funkcija. Mi imamo zakone, ali zakonitost je katastrofa.

To što ste Vi sada na završnoj riječi rekli nije dostojno funkcije i javnosti koju treba da oponašate. Mi smo daleko od onoga što je zaštita potrošača, bilo da su u pitanju trgovine, bilo da je u pitanju kvalitet proizvoda, bilo da su u pitanju cijene. Mi smo daleko od onoga što znači usluga javnog sektora Poglavlje II. I nemojte tako u životu. Život je čudnovata rabota, nemojte tako da se ponašate. Iskoristite zakonske odredbe koje Vam daju. Vi ništa ništa ne iskorišćavate i nijeste zaslužni, sad na kraju Vam kažem, toga mjesta koje pokrivete.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:38:16)

Poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (23.10.19 16:38:21)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Izvinjavam se, uvaženi gospodin Rabrenović me nije pomenuo u negativnom kontekstu, ali apropro priče oko NVO sektora, smatram da, bez obzira što se na konkursu javi jedna organizacija, na drugom možda se ne javi, da je naša obaveza da jačamo taj sektor i da NVO nema ključnu ulogu, ali veoma važnu ulogu i kada je u pitanju problematika zaštite potrošača i negdje je naša obaveza da postoje ljudi koji su zainteresovani, ali iz određenih razloga ili nemaju prostor, ili nemaju neku drugu vrstu kapaciteta, ili činjenica da polako i fondovi odlaze s obzirom da se mijenja status Crne Gore iz svojevremeno nerazvijene u razvijeniju državu, tako da sada kada više i nema fondova, mi kao država moramo da pomognemo opstanak nekih NVO, ali moramo, sa druge strane, značajno da pomognemo /prekid/ lokalnom, a siguran sam i na državnom nivou. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (23.10.19 16:39:34)

Uvaženi poslanici i uvaženi gospodine Rabrenoviću, zahvaljujem svima na konstruktivnom dijalogu. Posebno zahvaljujem direktoru Direktorata gospodinu Rabrenoviću, koji je aktivno učestvovao u kompletnom radu i dobroj komunikaciji sa poslanicima. Siguran sam da će dio sugestija, dio određenih komentara uticati dodatno na dobru implementaciju zakonskog rješenja, kao što je i rekao gospodin Rabrenović.

Uvaženi poslanici i uvaženi građani, sutra nastavljamo rad. Završavamo sutra u 15h, a nastavljamo nakon toga sljedeće nedelje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:07:28)

Pokupilo se dovoljno predstavnika pozicije i opozicije, imamo 10 predstavnika vlasti i tri predstavnika opozicije, jednog koji stoji i dvojicu koji sjede.

Hoćeš proceduralno?

Evo, Đukanović proceduralno. Izvolite. Ne još? (Govor iz klupa)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani, nastavljamo rad.

Današnji plan jeste da radimo na **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju** i to završimo do 15 časova.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva i Dalibor Milošević, generalni direktor Direktorata za drumski saobraćaj.

Izvestioci odbora su: Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Boris Mugoša, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li ministar želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre Nurkoviću.

OSMAN NURKOVIĆ (24.10.19 12:09:26)

Zahvaljujem se, poštredsjedniče.

Prije svega želim da pozdravim potpredsjednika, uvažene poslanike i poslanice i da dam kratko uvodno obrazloženje.

Na zahtjev Strukovnih sindikata auto-taxi preduzetnika Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je uradilo analizu stanja u oblasti auto-taxi prevoza, sa akcentom na uklanjanje nelojalne konkurencije sive ekonomije. Analiza je rađena u saradnji sa privredom i sve ono što smo analizom prepoznali kao trenutni problem, ali i kao potencijalni problem, normirali smo prijedlogom izmjena i dopuna ovog zakona. Ključne izmjene se ogledaju u preciznijem definisanju dokumentacije koju vozač mora imati u vozilu prilikom obavljanja djelatnosti kako bi prilikom inspeksijskog nadzora bez dileme mogli zaključiti da se radi o vozaču koji je zaposlen i prijavljen kod auto-taxi prevoznika.

Propisana je obaveza posjedovanja i isticanja na vidnom mjestu taxi legitimacije vozača, kako bi korisnik prevoza imao uvid u to ko mu pruža uslugu prevoza. Preciziran je način vraćanja i mijenjanja taxi oznake na vozilima ukoliko prevoznik prestane sa obavljanjem djelatnosti ili zamijeni vozilo.

Ovim prijedlogom zakona se prvi put definiše način poslovanja dispečerskih centara koji posreduju u ugovaranju prevoza. Ovo je djelatnost koja se razvijala paralelno sa auto-taxi prevozom i ovim zakonskim rješenjem nijesmo dodatno opteretili one koji obavljaju ovu djelatnost u sklopu pružanja usluga auto-taxi prevoza. Ovakvo zakonsko rješenje ima za cilj da preduprijedi pojavu raznih aplikacija koje dodjeluju vožnje neregistrovanim i nelegalnim prevoznicima.

Dakle, da budem precizan, nemamo ništa protiv aplikacija koje služe za ugovaranje prevoza onih koji su obuhvaćeni novim zakonskim rješenjem, ali iste moraju biti evidentirane u organima lokalne uprave i moraju pružati usluge isključivo registrovanim auto-taxi prevoznicima. Takođe, ovim zakonom se uvodi i novi oblik prevoza limo servis koji je do sada bio prepoznat Zakonom o turizmu, a nije bio definisan kao javni prevoz. Po ugledu na najbolju praksu zemalja EU zakonom smo propisali uslove i način obavljanja ovog prevoza i ovo zakonsko rješenje će u velikoj mjeri uticati na smanjenje sive ekonomije u međugradskom prevozu putnika.

Vodeći se politikom Vlade Crne Gore koja se ogleda u uklanjanju biznis barijera i stvaranju zdravog poslovnog ambijenta u ovoj oblasti prepoznali smo potrebu da u dijelu administrativnih i upravnih postupaka izvršimo određene izmjene koje će primarno uticati na efikasnost rješavanja zahtjeva privrednika.

Na kraju želim da napomenem da su predložene izmjene i dopune Zakona rađene zajedno sa predstavnicima zainteresovane privrede. U nadi da će ovaj dom usvojiti ovaj zakon i uz maksimalnu angažovanost inspeksijskih organa kako na državnom tako i na lokalnom nivou, nadam se da ćemo rezultate primjene ovog zakona imati već u prvoj godini implementacije.

Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:12:36)

Zahvaljujem ministru Nurkoviću na dodatnom obrazloženju zakona.

Ispred klubova imamo prijavljeno prvo ... Izvinjavam se.

Izjavitelj Odbora Boris Mugoša ima riječ, nakon toga neka se pripremi Milorad Vuletić u ime Kluba DPS-a i Branka Bošnjak u ime Kluba... Izvinjavam se, samo mala konsultacija.

Znači, kod mene je prijavljeno ispred DPS-a Milorad Vuletić, a ispred Demokratskog fronta Branka Bošnjak.

Sad je izmjena, umjesto Branke Bošnjak je profesor Radulović.

Ja vas molim da se pripremite i dajem riječ poslaniku Mugoši, koji je izjavitelj Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

BORIS MUGOŠA (24.10.19 12:13:35)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre, ja ću pokušati da prenesem dio zaista konstruktivne diskusije na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet prilikom razmatranja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju.

Mi smo negdje generalno pozdravili intenciju ovih predloženih normi da se preciznije normira i utvrdi način obavljanja auto-taxi prevoza sa posebnim fokusom na smanjenje sive ekonomije i nelojalne konkurencije u ovoj oblasti. Kao što je i ministar u uvodnom izlaganju saopštio, tada smo i dobili od direktora Direktorata informaciju da je na predlogu ovog zakona radila radna grupa od predstavnika Ministarstva saobraćaja i pomorstva i predstavnika privrede koja je pripremila analizu stanja u obavljanju auto-taxi prevoza sa predlogom mjera od kojih je jedna mjera upravo bila izmjena ovog zakona.

Takođe smo pozdravili i ono što je previđao, normalno, a to je unapređenje rada prevoznika, a sve sa ciljem, kao što sam rekao, suzbijanja evidentne nelojalne konkurencije koja postoji u ovoj oblasti i na kojoj su upravo insistirali legalni auto-taxi prevoznici i ona se tiče činjenice da mnogi su obavljali taj svoj rad bez odobrenje za rad odnosno nijesu bili prijavljeni kod prevoznika.

Takođe se govorilo i o tome da su prvi put zakonom prepoznati i normativno definisani dispečerski centri koji pružaju uslugu posredovanja u ugovaranju auto-taxi prevoza. Priča o limo servisu takozvanom gdje se iznajmljuju vozila sa vozačem što je do sada bilo prepoznato Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, sad tretira ovaj zakon zato što je svuda ova vrsta prevoza regulisana kao javni prevoz.

Oko određenih dilema koje su se pojavile na samoj sjednici odbora jedna od najvažnijih se ticala toga da je ovim zakonom dodata dokumentacija koja je potrebna da postoji u vozilu koje obavlja auto-taxi prevoz. U prvom redu se to odnosilo na poresku potvrdu, jer do sada nije bila obaveza onoga ko obavlja auto-taxi prevoz da ima i potvrdu o porezu, odnosno da je uredno zaposlen kod određenog prevoznika, što bi značilo da su za njega plaćeni porezi i doprinosi. Oko auto-taxi legitimacije svi smo pozdravili, jer je dobro da svi mi koji se nalazimo u tom vozilu znamo ko nas vozi, a i ta auto-taxi legitimacija znači da vozač ima odobrenje od strane organa lokalne vlasti, tako da bi dobro bilo da u nastavku diskusije se možda od vas dobije objašnjenje oko poreske potvrde. Bila je tu i priča što ako se desi neko da nema poresku potvrdu, kakve su sankcije u tom slučaju.

Takođe potencirano je i pitanje ogromnih poreskih dugova određenih auto-taxi prevoznika i potreba jače poreske kontrole u toj oblasti.

I na kraju, odbor je predložio Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju uz zaključak da nam Ministarstvo saobraćaja i pomorstva šest mjeseci nakon stupanja na snagu zakona dostavi informaciju o stanju u djelatnosti auto-taxi prevoza i primjeni novih zakonskih rješenja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:17:20)

Zahvaljujem izvjestiocu odbora poslaniku Borisu Mugoši koji je dao izvještaj u ime Odbora za ekonomiju, finansije i budžet i kao što sam najavio dajem riječ Miloradu Vuletiću koji govori u ime Kluba DPS-a, a nakon toga Branko Radulović.

Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (24.10.19 12:17:41)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre, poštovani građani,

Priznajem da me iščitavanje odredaba osnovnog zakona, dakle iz 2017. godine, kao i ovih

izmjena i dopuna Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju vraćaju na neke davne godine, 80 - ih, kada sam prvi put ozbiljnije počeo da se bavim primjenom tih odredbi, jer sam radio na mjestu sekretara za privredu opštine Danilovgrad, gdje su se izdavala i ta odobrenja za prevoz u drumskom saobraćaju.

Radilo se tada o Zakonu o samostalnom ličnom radu koji je regulisao oblast male privrede i koji je po meni i tada na jedan izuzetno kvalitetan način ovu privrednu oblast apsolvirao i regulisao. Tada se radilo o tome da se iznormiraju prava i obaveze taxi prevoza, dakle prevoza putnika u drumskom saobraćaju, prevoz robe i stvari, kako se tada zvalo tereta u drumskom saobraćaju, prevoz za samostalne potrebe i tako dalje.

Već 2005. ili 2004. godine, nijesam siguran, stalo se na stanovište da ovu oblast treba da pokrije poseban Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju, koju pored ovog tretiraju neke druge oblasti.

Želim da apostrofiram i da ovdje pohvalim da smo mi dobili 2017. godine jedan sveobuhvatan, cjelovit i korektan zakonski propis koji se bavi prevozom u drumskom saobraćaju. Tim zakonom regulisan je na kvalitetan način javni prevoz putnika odnosno taxi djelatnosti, zatim prevoz tereta u drumskom saobraćaju, rada autobuskih i teretnih stanica, linijski, gradski, međugradski i međunarodni transport i mnogo toga drugog.

Primjena toga zakona u praksi pokazala je svrsishodnost i cjelovitost u dijelu poštovanja njegovih odredbi, a u određenom dijelu i nedorečenosti koje su predmet izmjena i dopuna ovoga zakona. Ovo što je rekao i gospodin ministar i kolega Mugoša u cjelosti govori o tome zbog čega je bilo nužno neke odredbe ovoga zakona inovirati, precizirati i opredijeliti ih na način koji bi davao jednu mogućnost svim korisnicima tih usluga da svoju djelatnost obavljaju na kvalitetniji i cjelovitiji i potpuniji način, a da su u skladu sa zakonom.

Ove odredbe koje se tiču izmjena i dopuna ovoga zakona prije svega su opredijeljene u dijelu regulisanja rada, kao što smo čuli, dispečerskih centara, da tu ne bi dolazilo do zloupotreba i do nekakvih, da kažem nelegalnih radnji, a isto tako i za otklanjanje određenih nepravilnosti u radu koje su se prije svega ticale nelegalnih pružanja usluga posebno u auto-prevozu, bilo da su u pitanju prevoz putnika, taxi djelatnost ili prevoz tereta.

Ono što je najbitnije to je da se ovim izmjenama pokuša pored ostalog suzbiti siva ekonomija. U ovom dijelu sam podatak da oko tri miliona ima neplaćenog poreza u dijelu pružanja usluga auto-taxi prevoza dovoljno govori kako se radi o alarmantnoj situaciji. Ono što bih želio da potenciram to je da država mora ojačati jedan mehanizam kontrole. Ako je tačno, nijesam siguran, da inspeksijski nadzor i kontrolu na teritoriji cijele Crne Gore vrše samo tri inspektora u drumskom saobraćaju, smatram da je to nedovoljno i da bi u tom dijelu trebalo vrlo brzo i vrlo urgentno djelovati na način da se ojača ta služba, a samim tim i da se doprinese kvalitetnijim radom.

Uz sva ova rješenja i predloge, posebno o tome što jedan legalni auto-taxi prevoz ili prevoznik u saobraćaju mora da ima kod sebe, prilikom kontrole u vozilu da to drži, dovoljno govori o ozbiljnosti kojom se ide ka ustrojavanju legitimiteta i kvaliteta i mogućnosti pružanja tih usluga na zakonom utvrđen način, a u drugom dijelu ka zaštiti od nelojalne konkurencije i suzbijanju sive ekonomije.

U svakom slučaju radi se o jednoj kvalitetnoj dopuni propisa koja će u praksi pokazati koliko su osnovane ove nove, da kažem tako, odredbe koje se tiču izmjena i dopuna ovog zakona, pa sačekajmo da vidimo kako će se to pokazati u praksi. Cijenim da su dobre, da su osnovane i smatram da ćemo svi iz kluba DPS-a podržati zakon, a predlažem i ostalim kolegama poslanicima da to učine, dakle predlažem da Skupština usvoji ovaj zakon.

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući, i izvinjavam se na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:23:53)

Zahvaljujem se, gospodine Vuletiću.

Dajem riječ poslaniku Branku Raduloviću. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (24.10.19 12:24:04)

Hvala, potpredsjedniče.

Ministre, krajnje je bilo vrijeme da se negativnosti koje postoje u taxi službi eliminišu. Nije to samo u pitanju siva ekonomija, u pitanju je i pristojnost i ugled i te službe i Crne Gore. Bio sam jedno vrijeme, aktivnije živio u Budvi i onda sam vidio koliki je taj haos koji vlada tamo kada je u pitanju ova služba. To je jedna strana medalje.

Druga strana medalje, oni kanceri koje dobijamo nijesu samo od tih crnih ekoloških tačaka i bombardovanja i svega ostalog, nego i od nekvalitetnog prevoza u pojedinim gradovima kao što je Podgorica. Ukoliko bi tu službu digli na viši nivo, ukoliko bi ih podstakli da imaju kola koja će biti većeg kvaliteta, sad da kažem euro 5, gdje ima CO2 mnogo manje, tada bi zajedno sa javnim prevozom koji se mora riješiti u Podgorici i u svim tim velikim gradovima, ne može zaobilaznica, da me ne odvede priča sasvim negdje drugo, posebno u tome špicu, onda bi mogli da napravimo te pozitivne efekte na svakoj strani.

E sad, ministre, sa takvim jednim problemom, sa takvom jednom situacijom trebali ste da radite drugačije. Ja sam izlistao sve što ste vi uradili, ova inicijativa je krenula samo iz jednog dijela, možda i najodgovornijeg dijela taksi službi, to je od Unije slobodnih sindikata Crne Gore i faktički sve se dešavalo na toj relaciji između Unije slobodnih sindikata, sindikata taksi službi i Vlade, niko drugi nije bio u to uključen. Vi ste 21. decembra 2018. godine usvojili ovu informaciju na sjednici Vlade u kojoj ste analizirali pojedine stvari, pokrenuli određene aktivnosti.

Ministre, vama je taj vrući krompir stavljen u rukama. Vi ste 15.02. pozvali, javni poziv, da bi čuli svaku stranu i da bi došli do usaglašenog jednog rješenja, eliminisali sve aktivnosti koje postoje tu u ovome sektoru i došli do jednog kvalitetnog predloga rješenja. Bio sam vrlo pažljiv, nigdje nije bilo informacije da li ste održali tu javnu raspravu, da li ste dobili informaciju o konkurentskim rent-a-kar i mnogim drugim službama na tržišnoj osnovi, da li ste dobili neku sugestiju od nekih drugih udruženja taksi službi, da li ste dobili neku informaciju od građana koji smo konzumenti tih usluga, da li ste dobili od lokalne samouprave koja treba to da sprovede, da li ste dobili od drugih ministarstava, posebno od Ministarstva unutrašnjih poslova gdje treba da mnoge ingerencije oko kontrole pređu, ne samo ona dva tri inspektora, čini mi se cijela Crna Gora kontroliše taksiste, trojicu, pa da su odozgo, da se popnu na vrh Lovćena, Durmitora i ne znam tamo koja je treća planina najveća, svi trojica da se rasporede da gledaju ovako, da vide sve živo, ne mogu iskontrolisati ovaj ogroman broj taksista. Da ste to uradili onda sam ja siguran da bi ovo rješenje bilo vrlo kvalitetnije, moralo bi po logici stvari. Vlada je usvojila određene zaključke.

Ja znam da će ovo biti pomak nabolje, ali nisam siguran da li dovoljan zato što sam rekao da imamo mnoge probleme danas, čak i do kancera, do oboljenja. Zašto imamo toliko mnogo oboljelih u centru grada - zgrade su nam uz ulice, sad zamislite ako živite 24 časa uz CO2 i čađ. Ako onamo vozi neko zbog siromaštva euro 2 ili euro ... do onoga što treba da bude pravi taksi vozač. Pravi taksi vozač mora da poštuje saobraćaj, ne poštuju ga mnogi. Mora unutra u kolima da budu oprana, očišćena, da ona budu primarno u funkciji putnika, ne u funkciji ovog, treba da napalačuje po pravoj vrijednosti. Ja imam svoje miljenike i ja se dosta često vozim sa taksi službom, neću sad da ih reklamiram, ali imam i gorko iskustvo.

Znači, ministre, morali ste da uradite ovo da bi došli do najkvalitetnijeg rješenja i konsenzusa koji mora da bude sa svake druge strane. Neću ulaziti u pojedinosti, jer ako ulazim u pojedinosti ću biti nauštrb dobrih analiza mojih kolega i završiću sa tim.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (24.10.19 12:30:09)

(Prekid)

OSMAN NURKOVIĆ (24.10.19 12:30:25)

Samo na nekoliko konstatacija da pokušam da dam odgovor.

Istakao je uvaženi poslanik Mugoša da je poreski dug veliki. Zaista to nije nadležnost Ministarstva saobraćaja, mi nemamo tu nadležnost i ja znam da poreska uprava i Ministarstvo

finansija ulažu napor da taj dug svedu na optimalan ili da naplate cijeli dug. Kako će to riješiti sa poreskim obveznicima ja zaista ne znam, to nije dio ovog zakona niti nadležnost Ministarstva saobraćaja.

Zašto je važno da ima taksista rješenje u autu sa sobom? Zaista je bilo mnogo zloupotreba i od poslodavaca koji angažuju taksi vozače i od taksi vozača jer tamo su i poslodavci, recimo, angažovali fiktivno nekim ugovorom na dva sata, a ljudi su radili 12 do 15 sati. Na osnovu tog rješenja ćemo moći da izvršimo kontrolu i da utvrdimo da li je to lice zaista prijavljeno ili ne ili se fiktivno vodi u papirima, ili je čak imalo mnogo neprijavljenih koji su vozili taksi vozila, čak i sumnjivih, neki su možda imali kriminalni dosije, ne znam, da ne ulazim u taj dio, ali zaista mnoge stvari su bile neregulisane. Na ovaj način smo ono što smo prepoznali mi kao ministarstvo, što su bile sugestije taksi udruženja i sindikata, zaista mi smo obavili mnoge konsultacije, mnoge razgovore, čak je o tome na Savjetu za konkurentnost bilo rasprave, u to su Zajednice opština bile uključene, dosta je subjekata bilo uključeno, sve što smo prepoznali i što su bile sugestije, mi smo pokušali da implementiramo u ovaj zakon. Smatram da je ovo, kako je uvaženi poslanik Radulović rekao, zaista veliki iskorak u normativnom regulisanju.

Ovdje samo da kažem, takođe se slažem da je nedovoljan broj inspektora, tri inspektora je zaista nedovoljno. Mi smo imali odlazak jednog inspektora u penziju, a sad smo vjerovatno na putu da angažujemo to lice da imamo četvrtog, ali se ja zalažem da taj broj inspektora bude još četiri, makar četiri. Dakle, osam inspektora da pokriju cijelu teritoriju Crne Gore i da oni ne samo kontrolišu taksi prevoz i autobuske i kamionske i mnoge druge stvari tako da imaćemo i preventivno djelovanje i suzbijanje. Vidite i sami kad zaustavljamo autobuse koliko je tehnički neispravnih autobusa i koliko ćemo na taj način preventivno možda spriječiti ne baj bože nesreće i ono što se dešava često ako su tehnički neispravna vozila. Dakle, činimo napor zaista.

Ovo što je uvaženi poslanik Radulović rekao, euro 3, euro 4, kvalitet automobila, izduvni gasovi, zaista su to evidentni problemi bili. Mi smo povećali taj nivo, digli na euro 4 i vrlo brzo ćemo preći na euro 5. Poslaniče, slažem se sa vama i zaista ovo što se dešava, ovaj kaos, izduvni gasovi, to mora sve da nas zabrine, ali je tu posebno važno da je lokalni taksi prevoz i lokalni saobraćaj autobuski nadležnost komunalni inspekcije, policije i lokalne uprave. Tu mi možemo da im pomognemo ako nešto treba kroz zakonodavnu regulativu, a oni su tu nadležni da to kontrolišu, regulišu i da poboljšaju ovo stanje. Zaista je stanje tu dosta loše i tu treba svi da učinimo napore i da to popravimo.

Pokušao sam ukratko samo na sugestije i da se zahvalim na sugestijama i da nastojimo da implementacijom makar popravimo situaciju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:34:05)

Hvala, ministre.

Gospodin Vuletić se javio za riječ.

MILORAD VULETIĆ (24.10.19 12:34:21)

Gospodine ministre, ne znam da li smo se mi dobro razumjeli. Ja sam pohvalno govorio o zakonu, s tim što sam konstatovao da nije dobro, ja nijesam rekao da znam tačno cifru, ali sam negdje pročitao da je dug taksi vozača po osnovu poreskih obaveza oko tri miliona. To je katastrofalno i to je mnogo. Ne kažem da je vaše ministarstvo, ali sva ministarstva i Vlada su naši. Obaveza i da uputimo apel sa ove govornice da se tome stane na put. Dobar je iskorak, ja sam to potencirao, ovo što se radi izmjenama i dopunama ovoga zakona u dijelu suzbijanja sive ekonomije na način da u svakom vozilu moraju postojati ova dokumenta, kod svakog vozača, o čemu ste vi, kolega Raduloviću, pa i ja, nešto rekli.

Dakle, da se mi pogrešno ne bismo razumjeli, zakon je odličan. Odličan je bio onaj prvi zakon i onaj zakon, ako ste me slušali, iz 80-tih godina koji je samo u jednom poglavlju ovu oblast regulisao i sve je tu bilo jasno. U ovom zakonu iz 2017. godine i u zakonu ovom o izmjenama i dopunama sve je to do tačnina precizno opredijeljeno. Dakle, od rada dispečerskih stanica do

rada auto-taksi prevoza, prevoza u drumskom saobraćaju tereta i stvari, od međugradskog do međunarodnog prevoza, i to treba podržati. Kako će se u praksi odraziti ova da kažem dilema da neko u vozilu nema sva ona dokumenta, da ih ne nabrajam, koja su pobrojena, vidjećemo. Zato sam rekao da moramo sačekati implementaciju i primjenu zakona i vidjeti efekte. Efekte ne možemo vidjeti dok ne povećamo broj izvršilaca u dijelu inspekcijske kontrole. Raduje me ovo vaše što ste rekli da će se broj izvršilaca u tom dijelu koji vrši inspekcijski nadzor povećati sa tri izvršioca na nekih osam ili sedam, nije bitno za početak, a da definitivno ovu privrednu granu trebamo dovesti tačno pod zasluženu kontrolu i dati im šansu baš zbog jednog aspekta zbog kojeg sam se najviše javio, a to je nedovoljno kvalitetno i dobro regulisan gradski prevoz u našim višim gradovima poput Podgorice, Nikšića itd. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:36:59)

Hvala vam, poslaniče Vuletiću.

Sada riječ ima Maja Bakrač i neka se pripremi Daliborka Pejović, poslije toga ćemo ići po redu prijavljenih kandidata iz Demokratskog fronta pa onda opozicija. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (24.10.19 12:37:15)

Uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Kao što smo već mogli da čujemo, pred nama je danas jedan veoma važan zakon, a to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o drumskom saobraćaju. Ovim zakonom, kako smo i čuli od uvaženog ministra, jasno se propisuju uslovi i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, pružanja usluga autobuskih i teretnih stanica, prevoza za sopstvene potrebe i druga pitanja od značaja za javni prevoz u drumskom saobraćaju.

Takođe, definisani su dodatni uslovi kao i način obavljanja djelatnosti auto-taksi prevoza i iznajmljivanje vozila sa vozačem. Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju prvi put se definišu uslovi i način obavljanja usluge iznajmljivanje vozila sa vozačem. Svjedoci smo da u drumskom saobraćaju, odnosno prevozu putnika imamo pojavu sive ekonomije zbog neadekvatne kontrole. O tome su već govorili i kolega Vuletić i uvaženi profesor Radulović. Usvajanjem ovog zakona vjerujemo da će se smanjiti siva ekonomija u prevozu putnika, jer će se adekvatnom kontrolom poboljšati klima poslovanja.

Predviđeno je niz izmjena. Ja ću se samo osvrnuti na njih nekoliko. Jedna od izmjena je da na bočnim stranama autobusa, teretnog i putničkog vozila kojim pravno lice ili preduzetnik obavlja javni prevoz putnika ili tereta ili prevoz za sopstvene potrebe mora imati ispisani naziv i sjedište prevoznika, odnosno pravnog lica ili preduzetnika na način koji je utvrđen propisom ministarstva.

Takođe se predlaže da putni nalog nije potreban za vozila i skup vozila čija najveća dozvoljena masa ne prelazi tri i po hiljade kg, odnosno vozila sa najviše devet sjedišta uključujući i sjedište vozača. Predlogom zakona definiše se da javni prevoz putnika i tereta u drumskom saobraćaju prevoznik obavlja na osnovu licence za javni prevoz putnika i tereta. Takođe, vozač motornog vozila kojem je upravljanje vozilom osnovno zanimanje, državljanin Crne Gore ili državljanin druge države koji je zaposlen kod prevoznika sa sjedištem odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, koji obavlja prevoz putnika ili tereta, mora da ima licencu profesionalnog vozača. Licenca se izdaje na pet godina, ne smije da se prenosi i može se obnoviti na isti period vozačima koji imaju sertifikat o periodičnoj stručnoj osposobljenosti.

U licenci profesionalnog vozača, pored odgovarajuće kategorije unosi se kod 95 kao dokaz stručne osposobljenosti. Stručna osposobljenost lica odgovornog za prevoz stiče se stručnim osposobljavanjem i polaganjem ispita o stručnoj osposobljenosti. Ovaj ispit, vrlo je važno zbog građana reći, nijesu dužna polagati lica koja imaju visoku ili višu stručnu spremu - smjer drumskog saobraćaja ili najmanje 10 godina radnog iskustva u upravljanju prevozom.

Važno je takođe napomenuti da licenca nije potreba za prevoz poštanskih pošiljki, prevoz oštećenih, odnosno neispravnih vozila, za sopstvene potrebe, vozila državnih organa, vozila

kojima se obavljaju komunalna djelatnost, medicinski, humanitarni prevoz, prevoz vozilima u slučaju elementarnih i drugih nepogoda, vozila ili skup vozila kojima se obavlja prevoz tereta čija najveća dozvoljena masa ne prelazi tri i po tone i vozila čija najveća dozvoljena brzina ne prelazi 40 km na sat. Tekst ovog zakona sadrži niz izmjena i dopuna koje će vjerujem doprinijeti poboljšanju uslova u drumskom saobraćaju kao i smanjenju nelojalne konkurencije.

Na kraju moram da sugerišem, a to sam negdje kroz dokumentaciju koju ste nam i uputili uočila, da je i Ministarstvo sugerisalo vama da se negdje zakonom propisuje da se auto-taksi prevoznik koji vrši prijem putnika samo na teritoriji ... da se tako ograničava mogućnost biranja ... trebalo razmotriti ovo da li je ... obavlja unutar lokalne uprave za koju je u stvari i dobila licencu. Na kraju zakon je jasno definisan i postoje određene izmjene i dopune koje će doprinijeti poboljšanju prevoza u drumskom saobraćaju i vjerujem da ćemo u njegovoj primjeni biti dosledni i vršiti kontrolu, naravno uz pohvalu za povećanje broja inspektora koji će raditi kontrolu prevoza u drumskom saobraćaju, jer samo na taj način možemo i primjenjivati zakon onako kako je i propisan. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 12:41:57)

Hvala.

Daliborka Pejović ima sada sastanak radne grupe, odnosno radnog odbora šest u okviru Odbora za izbornu zakonodavstvo, pa sad sledeća na listi je Ana Nikolić, njoj dajem riječ.

ANA NIKOLIĆ (24.10.19 12:42:17)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani predlagači zakona, drage kolege i uvaženi građani,

Zakon koji danas razmatramo u plenumu je zakon koji je vrlo interesantan sa aspekta, u stvari obuhvata onu regulaciju djelatnosti koja i dan-danas uporno se najviše nalazi u zoni sive ekonomije. Razlog zašto se to tako danas i dešava na našim tržištima rada jeste što je to oblik djelovanja i vrsta posla gdje je vrlo lako ući u dio sive zone zato što je vrlo mali kapital potreban da bi se otpočeo ovakav biznis, jedno auto, gorivo i već je neko spreman da radi u sivoj zoni kao taksista.

Međutim, veliki broj ovakvih taksista nije samo problem i nije samo siva zona. Njihov rad u nelegalnoj zoni utiče na nivo i damping cijene i za one koji regularno su registrovani i rade. Natjerani na taj način, tim niskim cijenama i damping cijenama, i oni taksi preduzetnici i taksi preduzeća ulaze u sivu zonu prekršaja i na taj način pokušavajući da obezbijede sebi održiv način zbog tih damping cijena. Tako da oni ulaze u zonu prekršaja onog dijela gdje se sprovodi Zakon o radu i gdje se sprovodi Zakon o poreskoj politici i to je ono gdje ova država ima najveću štetu. Veću štetu ima od sive zone registrovanih koji na ovaj način rade i više nego u sivoj zoni onih koji su divlji taksisti, koji su samo po jedan taksista itd. Znači to je ono osnovno gdje treba u stvari fokus napraviti i fokus kontrole ovog polja djelovanja sive zone.

Ono što želim da naglasim kao i ove kolege moje danas i sve kolege koji su dosad diskutovali, sve te promjene koje su ovim zakonom omogućile da legalni taksisti imaju bolju poziciju i da se odbrane od neformalnih pojava ovog djelovanja. Za mene najveća zaštita jeste upravo da u taksi vozilima postoji ugovor o radu, da postoje poreski ugovori odnosno potvrda o poreskoj prijavi, da postoji legitimacija koja zaista govori o pravoj registraciji toga učesnika u taksi prevozu. Za mene je isto tako jedan od najvažnijih aspekata kada se taksi tablica onog preduzetnika koji prestane sa radom mora da vrati adekvatnoj instituciji koja je izdala, upravo je to zona bila gdje su se najviše i pravili ovi izgređi i pravila siva ekonomija, zbog toga što su se ti preduzetnici koji su prestali da se bave iz razloga što nijesu možda mogli utakmicu tržišinu da izdrže, vraćali u sivu zonu sa istim tim natpisom, jer nijesu bili obavezni da je vrate. Ovo sada sa obavezom vraćanja mislim da zaista pravi dobrobit legalnom načinu rada.

Treća novina to je da se omogućava preduzetnicima i preduzećima registrovanim upotreba limo servisa. Zašto? Zato što su oni sa ovom varijantom koja je u okviru Zakona o turizmu dala

moгуćnost da se bave turistićke organizacije bili u nepovoljnom odnosno podređenom položaju i tu im se pravila ta konkurentna nepravda na neki naćin. Ovaj zakon omogućava i njima da mogu da registruju za limo servise, da mogu da imaju jedno vozilo, ćak eto dovoljno je jedno vozilo da bi se registrovali, koje će imati prevoz osam plus jedan. Znaći, osam sjedišta sa vozaćem i vozilo koje je do 25 hiljada vrijednosti vrijedno i vozać koji ne smije imati manje od 21 godinu. Znaći, to su sve neke pozicije zaista koje na kvalitetniji naćin uređuju ovaj dio, jer ako je to do sada Zakonom o turizmu imala pravo turistićka organizacija, a taksi nijesu imali zbog toga što nijesu mogli više od ćetiri plus jedan sjedišta imati, zaista su bili na neki naćin konkurentno ugroćeni, tako da zaista smatram i ovo rješenje vrlo adekvatno.

Naravno, dispećerski centri koji će ubuduće moćda i više nego sada omogućiti da se na jedan legalan i pravi naćin kontaktiraju samo sertifikovani taksi vozaći. ... svega ovoga što ste vi na Matićnom odboru konstatovali jeste ne samo kvalitet ovoga zakona. Kao što je rekao uvaćeni poslanik Vuletić, i prethodno zakonsko rješenje bilo je vrlo kvalitetno, problem je njegova implementacija u praksi, problem je što se takav zakon kakav jeste nije implementirao na pravi naćin. To će isto biti problem i sa ovim zakonom i sa svim ovim kvalitetnim rješenjima ako se na toj implementaciji ne bude radilo. Za mene najvaćnije u implementaciji jeste saradnja drćavnog i lokalnog nivoa. Pozdravljam odluku Vlade da se napravi koordinaciono tijelo na nivou svih gradova Crne Gore i da ta koordinaciona tijela budu potpuno miksovana sa svim relevantnim sektorima vaćnim za ovu kontrolu i da na svaka tri mjeseca prave izvještaj prema Ministarstvu uprave, koji će da sadrći broj vozila koja jesu legalna, broj vozila registrovanih, nelegalnih, broj taksista i stajališta. Znaći, sve podatke koji su relevantni za tu općtinu i taj grad na osnovu kojih će koordinaciono tijelo ... zajedno prave plan kontrole, plan prave, suštinske kotrole na terenu. Zato što lokalne samouprave to ne mogu same da odrade u potencijalu svojih komunalnih policija i komunalnih ispektora, tim prije što su mnoge općtine dobile na raspolaganje pauk vozila, tako da svi oni kapaciteti kojima raspolaću u okviru komunalne policije i okviru komunalnih ispektora su angaćovani oko posla pauk slućbe, tako da jako malo kapaciteta ostane za ove neke poslove. Znaći, poenta jeste koordinacija svih ovih institucija da bi na pravi naćin dali moćućnost ovoj djelatnosti da zaćivi i da se polako iskljući ta siva zona.

Ono što je za mene jako vaćno, što su kolege rekle, ja ću da ponovim, paralelno sa ovim rješenjima mora se naći rješenje i zakonski okvir, institucionalni za postojanje odrćivog gradskog saobraćaja u velikim gradovima. Crna Gora ima ćetiri i po taksi vozila na hiljadu stanovnika, a recimo razvijeni gradovi kao što je London, kao Pariz i svi drugi imaju 1,2 i 1,5 itd. To govori da je taj broj ne zbog boljeg kvaliteta ćivota naćih graćdana, sigurno, nego zbog toga što imamo upravo ovaj nelegalni broj taksi vozaća. Oni prave nama štetu zbog zagađivanja sredine, zbog velikog pritiska na putevima koje imamo, naravno zbog nelegalnog i damping cijena i neodrživosti onih koji su regularni. Ako se poradi na tome da gradski saobraćaj u velikim gradovima bude na pravi naćin riješen, biće potreba mnogo manja za taksi vozaće. Znaći, napraviće se taj pravi, odrćivi omjer izmeću jednih i drugih i na pravi naćin će se to regulisati. Ovo su sve uputi upravo vama i vaćem ministarstvu da se ... usvojiti u ovoj skupćtini, da šansa da se on na pravi naćin implementira. Zbog toga su i ćlanovi Odbora za finansije napravili zakljućak da ćemo mi traćiti za narednih šest mjeseci od momenta implementacije zakona izvještaj, kontrolu kako se zakon sprovodi u praksi. Hvala najljepše.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVić (24.10.19 12:50:33)

Zahvaljujem se poslanici Ani Nikolić.

Dajem rijeć Milutinu Đukanoviću, neka se pripremi Nada Nenezić i neka se pripremi Budimir Aleksić.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (24.10.19 12:50:53)

Poštovani graćdani,

Energetska i saobraćajna infrastruktura su mjera civilizacijskog napretka jednog drućtva,

sa time ćemo se sigurno svi složiti. Juče smo pokazali kakvo je stanje u energetici, stanje u energetici je takvo da imamo najskuplju struju u regionu, a što se tiče saobraćajne infrastrukture ona je najgora i najlošija u čitavoj Evropi. Crna Gora je jedina država u Evropi koja nema metra auto-puta, a takođe nema ni milimetar brzih željeznica. U prethodnih 30 godina ova vlast je kad se sve izračuna sagradila negdje oko 150 kilometara novih puteva računajući i treće trake, imamo puteve Vilusi-Morinj, Šavnik-Žabljak, takođe imamo Gluhi Do-Sutomore i tunel Sozinu i ništa više, poneđe treće trake. Što se tiče željeznice uložilo se 75 miliona evra u prugu Nikšić-Podgorica i vozovi tom prugom idu 30 kilometara na čas, a ova pruga Bijelo Polje - Bar je toliko dotrajala da mislimo da su tu brzine još manje. Radi vas koji ste sve radili da nas razdvojite iz zajedničke države, za 23 godine Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, odnosno Kraljevine Jugoslavije, u Crnoj Gori je po pisanju Živka Adrijaševića, Zvezdana Folića i Dragutina Papovića, koji nijesu iz Demokratskog fronta, izgrađeno 600 kilometara puteva i više od 50 kilometara željeznice. Računajući tehnološki napredak koji se desio u prethodnih 80 godina to dovoljno govori da je ova vlast u suštini izvršila devastaciju Crne Gore. Mnogo je više napravljeno puteva, znači imali smo prugu Nikšić - Bileća, put Šavnik-Žabljak-Pljevlja, put Cetinje-Budva, na ovom putu Žabljak-Pljevlja je napravljen most na Đurđevića Tari što je za ovu vlast nedosanjani projekat. Postavlja se pitanje kako je moguće da se dešava u 21.vijeku da vlast koja vlada 30 godina ima tako neodgovorni odnos prema sopstvenim građanima. Očigledno da su lični interesi vladajuće strukture, odnosno vlasti koja upravlja građanima, bili iznad državnih, nacionalnih, kulturnih, ekonomskih, socijalnih itd.

Zar se, gospodo iz DPS-a, nimalo ne postidite zbog ovakvih pokazatelja koje sada saopštavam. Slobodno možemo reći da je aktuelna vlast više oštetila Crnu Goru od svih okupatora, i od Turaka, i Austrougara, i od Njemaca. Države se posle nuklearnih napada za 20 godina oporave i stvaraju materijalna dobra koja će služiti generacijama i generacijama posle njih. Jedino u Crnoj Gori ova vlast čega se god dohvatila je uništila i onda nam pričaju kako donose neki prosperitet, a tog prosperiteta nigdje nema. Bruka i sramota je kakva je saobraćajna infrastruktura u Crnoj Gori. Sada pravite autoput 40 km. Nađite primjer negdje u Evropi da jedan kilometar košta 25 miliona evra. Takav slučaj sigurno ne možete naći. Da ne bih nastavljao dalje s podacima, a kako idu podaci onda idu brutalne konstatacije prema Demokratskoj partiji socijalista, što potpuno zaslužuje, sada ću završiti ovo izlaganje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (24.10.19 12:55:59)

Kao što sam najavio, Nada Nenezić, posle toga Budimir Aleksić, a onda Nikola Divanović.

NADA NENEZIĆ (24.10.19 12:56:10)

Poštovani predsjedavajući, kolegice i kolege poslanici, poštovani predstavnici Vlade, građanke i građani naše lijepe Crne Gore,

Pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju kojim se propisuju uslovi i načini obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju. Osnovni cilj ovih dopuna je utvrđivanje pravila u obavljanju auto-taksi usluga i uklanjanje sive ekonomije i nelojalne konkurencije.

Jedan od najvećih problema s kojim se susrijeću legalni auto-taksi prevoznici ili, kako se to u izmjenama terminološki kaže - preduzetnici, jeste nelojalna konkurencija, a nelojalnu konkurenciju predstavljaju fizička lica koja obavljaju ovu djelatnost, a nijesu registrovani za to, auto-taksi prevoznici koji su registrovani za prevoz putnika, ali je ne obavljaju u skladu sa zakonom i preduzetnici koji su registrovani za neku drugu djelatnost, a bave se ovim.

Analiziraju i iščitavajući ovaj zakon, nekako mi je bila najinteresantnija ova treća kategorija tako da je moj fokus usmjeren prema njoj. Treća kategorija je relativno nova prepoznata kao novi vid rent a car usluga tzv. Limo servis ili rent a car s vozačem. Ova kategorija se našla u Zakonu o turizmu 2010. godine dok Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju ovu vrstu usluga prepoznaje kao auto-taksi vanlinijski javni prevoz putničkim vozilom koji je proizveden s najviše pet sjedišta.

Zakon o turizmu iz 2010. godine nije bio eksplicitan u smislu i propisu da lice koje obavlja usluge u Limo servisu ne mora zasnivati radni odnos i tako se otvorila mogućnost za rad na crno. Često su vozači bili penzioneri, kao i zaposleni na nekom drugom radnom mjestu. Ova djelatnost zahvaljujući pogodnostima iz tog vremena je ubrzano širila i došlo je do dupliranja jedne te iste usluge na štetu licenciranih taksista u drumskom saobraćaju.

Izmjenama i dopunama ovog zakona kojeg prihvatam, resorno ministarstvo je pooštrilo uslove za obavljanje ove djelatnosti. Na primjer, pored već zakonom propisane dokumentacije u vozilu se mora nalaziti ugovor o radu, poreska potvrda kojom se dokazuje da je plaćen porez i doprinos za vozača, čime država obezbjeđuje normalan priliv iz dijela poreza i doprinosa, auto taksi legitimacija i ostalo. Na bočnim stranama putničkog vozila kojim prevoznik obavlja auto taksi prevoz mora biti ispisan broj licence za tu djelatnost. Dispečerski centar kao pravno lice mora imati odobrenje za rad i mora sarađivati samo s licenciranim auto taksi preduzetnicima. Ovo se odnosi upravo na jedan novi vid, tako da kažemo, vezan za oblast novih tehnologija kada samo klikom na određenu aplikaciju možemo uspostaviti kontakt s određenim dispečerskim centrom i kao putnici ili kao korisnici usluga s jednog mjesta se prevesti na drugo.

Putnika ne zanima da li je s druge strane predstavnik servisa licenciran ili ne, ali to je zakon prepoznao, pa je našao rješenje tako što je pooštrio mjere kada su u pitanju dispečerski centri koji kao pravno lice moraju sarađivati isključivo s licenciranim auto taksi preduzetnicima i za to imati određeni dokaz. Pozdravljam ovaj zakon, zaista u želji da uspijete u vašem naumu.

Htjela sam nešto dodati kao čest korisnik taksi usluga, ne znam da li pripada vašem resoru, ali nekom sigurno da, možda kao neka napomena. Našla sam ovdje da svaki taksi vozač mora položiti test poznavanja grada. Međutim, trebalo bi na neki način napraviti jedan dres kod ili korišćenje određenih uniformi. U turističkoj sezoni prvi susret turista s našom zemljom je upravo taj taksi vozač koji izlazi vrlo često odjeven neprilično, neuredno tako da to ostavlja jedan vrlo loš utisak. Možda i neki bonton, kurs ili mu ponuditi sadržaj, tako da taj prvi susret bude jedna prava slika zemlje, jedne prave turističke zemlje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.10.19 13:01:57)

Hvala, poslanice Nenezić.

Poslanik Budimir Aleksić, a neka se pripremi Nikola Divanović.

BUDIMIR ALEKSIĆ (24.10.19 13:02:16)

Poštovani građani, čuli smo da je zakon odličan, da je u njemu sve jasno definisano, ali šta je u praksi, da li se zakon implementira, da li se on primjenjuje u praksi to je osnovno pitanje. Juče smo imali ovdje Zakon o zaštiti potrošača. Dakle, koliko je dobrih zakona koji se ne poštuju? To je osnovni problem Crne Gore, dakle bezakonje. Ne poštuju se zakoni, ne poštuju se Ustav, hapse se poslanici, podižu se krivične prijave protiv njih. Ustav kao osnovni zakon ne poznaje diskriminaciju, ali ona je očigledna na svakom koraku. Po Ustavu je Crna Gora ekološka država, pa vidimo kakve su naše rijeke, korita rijeka. Po Ustavu je Crna Gora zemlja socijalne pravde, a vidimo kakva je socioekonomska situacija.

Ovim zakonom se predviđa da će se povećati broj inspektora u saobraćaju, a mi vidimo kakva je situacija u saobraćaju. Svi koji putujemo Crnom Gorom i koji koristimo, na primjer autobuski saobraćaj, vidimo u kakvom su stanju veliki broj tih autobusa. U pitanju su najobičnije, što bi narod rekao, krtije ili šklopocije ili trabakule. Izduvni gasovi to je katastrofa. Kada vozim iza nekog autobusa gušim se od Podgorice do Nikšića. Gdje su inspektori da ispatroliraju recimo samo na toj relaciji? Zna li koliko bi sklonili i isključili vozila iz saobraćaja, uključujući i ove autobuse od kojih se mnogi zapale. Imali smo više puta slučajeve da se zapale, srećom nije bilo teških posledica. Sada se postavlja pitanje kako su oni prošli tehnički pregled. Zna li kako, najveći broj njih su lojalni članovi Demokratske partije socijalista.

Ja sad da kupim ili neko iz opozicije 10 novih autobusa i da osnujem firmu za prevoz putnika, pa o jadu bi me zabavili. Nema šanse da bih mogao da krenem s tim poslom. Vi žutu

trafiku ne možete imati ako niste član vladajućih partija, da se ne lažemo, to je Crna Gora. Tako je i sa ovim autoprevoznici. Kako neki autoprevoznik može da vozi trabakulu i da se iz aviona vidi da je to na nivou iz onog filma "Ko to tamo peva"? Da ne pominjem kako zovu neke autobuse. E, to je tako zato što je u pitanju politička praksa i politički kriterijumi, a ne struka. Gdje su inspektori, o tome se radi. Ja nemam iluziju da će se to popraviti dok god je ovo partijska država.

Pominjao je gospodin Đukanović stanje u Željezničkoj infrastrukturi i dobro je neko kazao da je željeznički saobraćaj od Bijelog Polja do Bara u takvom stanju da je veća vjerovatnoća da čovjek dobije na lotou nego da stigne na vrijeme na toj relaciji. Nikšić - Podgorica vozi se brzinom 30 km na sat, a uloženo 75 miliona evra. O čemu se tu radi? Pa je onda krenulo jedan evro karta Nikšić - Podgorica, pa su onda gađali voz, pa ne može da se utvrdi ko su izgređnici, pa su povećali na dva, sad tim putem, odnosno tom željeznicom niko više i ne putuje. Dakle, to je kad je riječ o saobraćajnoj infrastrukturi koja je, kao što je Milutin Đukanović rekao, najgora u regionu, nemamo ni metra brzih željeznica. Zašto nemamo ni metra brzih željeznica, a ekonomski smo tigar u regionu, a novca ima. Evo u tu prugu su dali 75 miliona eura.

Šta je sa putem Nikšić - Cetinje preko Čeva? Milo Đukanović je 1996. godine, gledao sam Dnevnik, kao da je juče bilo, sad se sjećam, otvorio put Nikšić - Cetinje preko Čeva, u predizbornoj kampanji 1996. godine u oktobru mjesecu. Pa ste onda najavili izgradnju ove saobraćajnice Nikšić - Foča, povezuje se region, Crna Gora lider u regionu, dobrosusjedski odnosi, isto bila velika terevenka, čak sa Dodikom temo se sastali, definisali i ugovorili taj put. Na šta to liči? ... tuneli kad se ide od Plužina prema Foči. Znači, to je praksa, a to što je zakon odličan i što je njime sve definisano, mrtvo slovo na papiru kao i svi zakoni i kao i Ustav Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.10.19 13:07:38)

Hvala, kolega Aleksić.

Kao što sam najavio, kolega Nikola Divanović, nek se pripremi kolega Bulatović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (24.10.19 13:07:47)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Na početku bih samo pročitao nešto što možemo smatrati definicijom ovog zakona. Jedan od članova koji kaže: "Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju propisuju se uslovi i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, pružanja usluga autobuskih i teretnih stanica, prevoza za sopstvene potrebe i druga pitanja od značaja za javni prevoz u drumskom saobraćaju".

Kod ovoga dijela na samom kraju "za javni prevoz u drumskom saobraćaju" imamo zapravo, rekao bih, esenciju ovog zakona. Radi se o jednoj par ekselans javnoj usluzi, o jednom javnom servisu koji za svoju specifičnost imaju tu činjenicu da ga obavljaju privatni preduzetnici, odnosno privatni prevoznici.

Ono što je takođe novina u ovom zakonu jeste da on tretira posebno auto-taksi prevoz, što je poseban kvalitet ovog zakonskog rješenja, na jedan sveobuhvatniji, kvalitetniji način nego do sada. Reći ću naravno na kraju moje diskusije šta smatram da su možda i slabe tačke ovog dijela koji se tiče auto-taksi prevoza budući da dolazim iz lokalne samouprave gdje sam se pet godina bavio tom problematikom.

Ono što je još jedna od novina ovog zakona jeste da se bavi tzv. limo servisom odnosno iznajmljivanjem vozila sa vozačem. Fokus zakona, rekao bih, jeste borba protiv sive ekonomije koje, složićemo se, u ovoj djelatnosti i u ovom servisu koji predstavlja par ekselans javnu uslugu, ima prilično. Razlozi su onda jasni za donošenje ovog zakona. To je normiranje uslova obavljanja javnog prevoza u ovoj oblasti i pojačana kontrola prevoznika. To bi bila neka suština.

Usredsrediću se na taksi prevoz kao jedan vrlo važan segment i jedan segment koji je posljednjih godina u ekspanziji. Krajem '70-tih i početkom '80-tih godina u Americi u Njujorku su udruženja, sindikalna, taksi udruženja vrlo uspješno pregovarala sa tadašnjom američkom vladom

i ostvarila neka važna prava i utrla put nečemu što jeste dio ove javne usluge. Afirmišem to kao zbog činjenice da vrlo često previđamo koliki je zapravo značaj ovog segmenta u javnom prevozu. Ako hoćete ovako fenomenološki možemo imati dilemu oko toga da li je taksi luksuzni prevoz ili je to jedna socijalna kategorija. Posljednjih godina se pretvara u ovo drugo. Ja ipak mislim da nije ni prvo ni drugo, nego da je istina negdje u sredini. Tako da tu možemo da imamo dileme. Međutim, ono oko čega nema dileme kada je u pitanju taksi prevoz to je činjenica da on nikada ne smije postati grana u kojoj ćemo do kraja podržati jedno prekomjerno preduzetništvo. Drugo taksi prevoz, odnosno taksi poslodavci ne smiju biti poslodavci za sve one ljude koji imaju vozačku dozvolu B kategorije i nemaju drugi posao pa će onda svoje pribježište naći u taksi prevozu. Oko toga makar ja nemam dilemu.

Napomenuo sam da sam se u lokalnoj samoupravi u Budvi dugo bavio ovim pitanjem i reći ću vam da je iz Budve kroz Ministarstvo saobraćaja na naš predlog došlo do toga da sva taksi vozila u Crnoj Gori na registarskim tablicama nakon oznake grada imaju oznaku TX. Zašto to aformišem? Zbog toga što je toliko preduzetništvo u ovoj oblasti naravno prirodno rezultiralo haosu. Taj haos nije samo saobraćajni haos, saobraćajni kolaps, to je pritisak na infrastrukturu, na javnu infrastrukturu i zbog toga je to tako važno pitanje. Ono će donijeti kratkoročne benefite preduzetnicima u vidu nekih instant profita, donijeće i ljudima koji će se po nekim bagatelnim cijenama voziti u ordedenim gradovima, ali i to je kratkoročni komfor. Međutim, donijeće dugoročne štete, nanijeće dugoročne štete državi Crnoj Gori, osim saobraćajnog kolapsa, osim pritiska na javnu infrastrukturu donijeće naravno i ovu zonu koju donose uporno, a to je zona sive ekonomije. To je ono protiv čega moramo da se borimo.

Čuli smo ovdje iz nekoliko diskusija o tome kakav je prosjek u Evropi i u svijetu, koliko ima taksi vozila na 1.000 stanovnika. To je dobar pokazatelj. Međutim, ja sam se bavio u Budvi jednim drugim pokazateljom. Imali smo recimo 400 izvoda iz licence, imali smo 70 parking mjesta na svim taksi stajalištima u Budvi kumulativno. Onda zamislite kakav je to problem ... imaju svoja parking mjesta na taksi stajalištima. Oni po difoltu stvaraju saobraćajni haos. To je način, to je prosta formula. Došli smo do jednog rješenja i mislim da ćemo ga u nekom narednom periodu predložiti i uvaženom Ministarstvu saobraćaja. Dakle, da po Zakonu o državnoj imovini licitiramo taksi stajališta onima koji ozbiljno žele da se bave time. Naravno kako ćemo ih licitirati, na onaj način kada utvrdimo kriterijume koliko je jednom gradu potrebno taksi vozila po ovom kriterijumu recimo na 1.000 stanovnika. To je Podgorica zasada uradila. Uradila je taj elaborat tendencija je da se smanji to sa nekih 966 za nekih 96 i to je dobro, ali onda treba ići dalje, onda treba uvesti još neke dodatne kriterijume koji će kristalizovati bavljenje i način obavljanja ove djelatnosti.

Moji predlozi svakako u narednom peroidu ... rješenje. Mislim da je dobro, mislim da je svojevrsno utezanje, mislim da je uvela ova dva nova instituta koja su svakako za pohvalu, ali ono na čemu moramo raditi jeste sa početka priče, ako imamo tu dilemu šta je zapravo koncept taksi prevoza onda se moramo baviti njegovom cijenom. Uporno su se svi branili u institucijama da se mi time ne možemo baviti, ne mislim mi nego sistem, ali ja sam siguran da je to pravi put ... da limitiramo tu oblast i da na najbolji način i uvedemo red i izborimo sa sivom ekonomijom. Dakle, ako ne možemo možda maksimalnu cijenu, minimalnu možemo svakako.

Konačno, ono što smatram da je možda nedostatak, odnosno da možda nije u ovom terminu bilo izvodljivo uvrstiti u ovo zakonsko rešenje jeste svakako ojačavanje i preciziranje uslova o tome kako se gubi licenca, jer kad jednom izdate nekome taksi licencu za bilo koji javni prevoz, vi ste mu izdali osnovno ljudsko pravo - pravo na rad i to je praktično nemoguće ukinuti. To u ovom smislu ukoliko se radi o nekom toliko ekstremnom preduzetništvu, dakle, mora postojati protivteža. Mora postojati i protivmehanizam, moramo imati vrlo jasne i vrlo rigidne kriterijume po kojima ćemo određivati koji su to prekršaji, dakle koje su to slabosti, koja su to nepoštovanja procedure zakonske koja će automatski značiti da se nekome oduzima licenca i to su ta tri osnovna izazova, tri osnovna pravca za razmišljanje u budućnosti. Govorim iz iskustva, jer na kraju uvažavajući značaj ovog segmenta i značaj uopšte javnog prevoza, svi smo mi žitelji određenih gradova i određenih teritorija, a te teritorije, te opštine, ta mjesta imaju svoju granicu nosivosti kapaciteta. Hvala.

Hvala, poslaniče Divanoviću.
Koleginica Jočić proceduru traži.

MARINA JOČIĆ (24.10.19 13:15:57)

Gospodine Nimanbegu, ja sam juče takođe proceduralno reagovala. Tražila sam vaše posredovanje da bih brže došla do odgovora. Ko je taj predsjedavajući koji izriče najviše kazni poslanicima DF-a? Ja znam da to nije mali posao, zato što je mnogo kazni izrečeno. Međutim, kako imamo na stotine zaposlenih u Skupštini, mislim da bi ipak moglo da dobijemo taj odgovor u nekakvom razumnom roku. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.19 13:16:29)

Apsolutno mislim, koleginice Jočić, da sam vam juče odgovorio. Nadam se da ćemo u toku našeg rada dobiti odgovor. Ja sam mislio da ste i sami podnijeli taj zahtjev, tako da vidjećemo i po odgovoru što ćemo dalje raditi.

Nastavljamo sa redoslijedom prijava. Znači, da bi se pripremili poslanici, pošto imamo dosta ovdje nekih malih izmjena, jer izgleda da koleginica Bošnjak nije uzela učešće nego je zamijenila. Znači samo da bi znali, sledeći je trebao biti kolega Predrag Bulatović, pa Sanja Pavićević, Jovan Vučurović, Jovanka Laličić, Neđeljko Rudović, Branka Tanasijević, Branka Bošnjak i ostali po redu.

Kolega Bulatoviću, izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (24.10.19 13:17:40)

Dame i gospodo, poštovane kolege poslanici.

Gospodine ministre, vi ste veoma inspirativni i zbog zakona koji ste predložili, a i kao politička pojava, da se sa vama govori. Vi ste ovdje predložili zakon, a vezano za zakon nijedan podatak niste dali vezano za zaključke koje je usvojila Vlada u januaru ove godine vezano za niz negativnosti koje se tiču prevoza u drumskom saobraćaju. Ja ću se na to vratiti kasnije. Ono što na samom početku vama želim da kažem, Crna Gora se nalazi, gospodine ministre, pred haosom svake vrste. Zašto ja to vama govorim?

Ovdje je preda mnom sastav rukovodstva Bošnjačke stranke i vi ste u vrhu Bošnjačke stranke, ako se ne varam, jedan od četiri potpredsjednika Bošnjačke stranke i vi treba da budete svjesni odgovornosti za haos koji prijeti Crnoj Gori, zahvaljujući činjenici da po diktatu vrha Vlade režima u kome ste vi, Milivoje Katnić bjesni Crnom Gorom, dovodi Crnu Goru rekao bih ne u haotično stanje, nego u sukobljavanje koje može da ima nesagledive posledice. Zašto ja vama govorim? Vi imate ovdje dva poslanika. Bez vas nema parlamentarne većine. Sa vama DPS i Milo Đukanović imaju nekontrolisanu vlast, vi to omogućavate. Trenutak koji čeka Crnu Goru je sjednica Administrativnog odbora. Pojavljuje se fenomen "bilježnica". Uvedena je kategorija, gospodine ministre, bilježnice. Montirano kao i sve što se Milivoja Katnića tiče i sada je otvoren lov na svakoga, pa i na vas, gospodine ministre, ako budete glasali u skladu sa zakonom, savješću i protiv samovolje. Vi ste potpredsjednik stranke i mi u Demokratskom frontu gledamo u vas kao jedno odgovorno lice koje može da bude odgovorno za ono što će se dešavati u Crnoj Gori. DPS ima 36 poslanika, sa vama iz manjinskih stranaka dva i HGI-a i albanskih stranaka to je daleko od onoga što čitava opozicija koja je mrska ima.

Gospodine ministre, ja mogu da govorim, pročitao sam ove informacije i sve vezano za Zakon i nešto ću oko toga reći, ali ja mogu da kažem sledeću stvar. Milivoje Katnić nije želio da dođe na Odbor za antikorupciju gdje je bila afera "koverat". Glasali su poslanici DPS-a. Zakon ga obavezuje da dođe. Ne, nije došao. Nijeste smjeli da mu kažete da mora da dođe, a ja mu poručujem sada da ćemo mi da tražimo po svaku cijenu da dođe na Administrativni odbor, da

obrazloži to šta je skrivio Nebojša Medojević. Na časnu riječ Milivoju Katniću Crna Gora ne smije da vjeruje.

Bošnjačka stranka i vi, ministre, kao potpredsjednik stranke na konsultacijama koje budete imali morate to da imate u vidu i to je ono što želim da vam kažem. Vi znate veoma dobro kako je prošao Orhan Šahmanović zato što je želio raspravu na vašem glavnom odboru i drugačije viđenje konstituisanja vlasti. Da ste vi sa ovih 39 poslanika, DPS bi bio u opoziciji. Milivoje Katnić ne bi mogao da radi to što radi.

Gospodine Nurkoviću, Migo Stijepović je uzeo 100.000 dolara i niko ne može da sazna od Milivoja Katnića ni od Agencije za sprečavanje korupcije šta je sa tim bilo i šta dobijamo. Dobijamo da se upre prstom na Nebojšu Medojevića. Ako mislite da će Demokratski front to mirno da gleda i da će se sve to završiti na tome sada i u nekom budućem vremenu, ja vam kažem da neće, a vi ste nama, gospodine ministre, dali ovaj zakon. Zašto ne odgovorite ovdje poslanicima, vi ste već imali dobru informaciju 21.decembra prošle godine? Dobra vam je informacija, bolja nego informacija Vlade. Znao ste zašto je dobra? Zato što ste priznali da jurite nelegalne taksiste, one ljude siromašne koje ste vi ostavili bez posla i uspjeli ste vjerovatno i uspjećete da ih zaustavite da budu taksisti, a ne govorite o suštini problema zašto su oni ostali bez posla. Ovdje govorite i vi o haosu u institucijama sistema koje se raspadaju pred ... Vaša informacija, gospodine ministre, govori o tome kako se ponaša Sud za prekršaje na jedan ... a na drugi način u Podgorici . Je li tačno ovo što govorim? Vi ste to rekli, evo pišu to informacije. Zašto ste tek sada stavili zakon na dnevni red? U čijem interesu ste vi to radili? Vi ste rekli da taj limo servis je nanio mnogo štete, da je vezan za određene turističke subjekte i da je to pri Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Je li vas Ministarstvo održivog razvoja zadržalo da ovaj zakon koji je bio 15. februara spreman dođe sad? Još jedna turistička sezona da prođe? Je li to borba između lobija i interesnih grupa u Vladi? Jeste. Znao ste, gospodine ministre, ništa lično, ali Bošnjačka stranka, ne obraćam se vama, prije svega mislim na vašeg predsjednika i na još jednog člana koji su dobili stanove po povlaštenim uslovima i prodali stanove. To je tačno. Ne želim o tome da govorim. Prodali su stanove. Će je Milivoje Katnić da to pita, Će je Sreten Radonjić to da pita? Hoćete da takve stvari i takve pojave se tolerišu, a da Nebojša Medojević zato što je Katnić upro prstom i rekao čelnicima Demokratske partije socijalista - pokazaću ja njima. Ne, neće on pokazati nama. Ja se vama kao potpredsjedniku Bošnjačke stranke obraćam zato. Znao ste, Demokratski front je ozbiljna struktura. Mi redovno pravimo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU:

Kolega Bulatoviću, već ste u šestom minutu.

PREDRAG BULATOVIĆ:

Naravno, mogu vama da govorim jer ste vi potpredsjednik Bošnjačke stranke i možemo da razvijemo čitavu priču o kojoj se radi. Naravno, sve je tema. Ja sam predstavnik naroda, ja ovdje branim mog kolegu, a obraćam se vama jer vi možete na Bošnjačkoj stranci da ne glasate za to što je tražio Milivoje Katnić ... zonu dijaloga i odgovornosti onih na koje se to odnosi. Naravno, nije prijatna tema. Znao ste zašto - jer smo mi ozbiljna struktura. Pitanje stanova i izjave Duška Markovića gdje je on rekao da Ćete da nastavite tako i dalje, 80% građana Crne Gore to ne podržava. Više od dvije trećine njegovih lojalnih DPS-ovaca smatra da je to neprihvatljiva izjava i sve to što ste radili.

Na kraju, vi meni morate reći, pitao sam vas veoma konkretno zašto ste tek sada zakon stavili na dnevni red, je li bilo otpora u Ministarstvu održivog razvoja i turizma. Da mi kažete i oko tačke 8 zaključaka Vlade vezano za to da se u vozilima za taksi prevoz uvedu fiskalni uređaji. Šta su uradile lokalne samouprave vezano za ove zaključke, rekao sam da vam je ta informacija dobra, da li radi i Podgorica i svi gradovi vezano za obaveze koje bi trebalo da se realizuju do 31. marta i koje se odnose na suzbijanje sive ekonomije u oblasti javnog prevoza. Rekao sam vam,

meni bi kao dugogodišnjem političaru i poslaniku stvarno bilo degutantno da pričam o šatro prevozu i novinama koje ste dali vezano za taksi i o limo servisu koji je sada po novim osnovama, a sve u borbi protiv nelojalne konkurencije i suzbijanja sive ekonomije. Odgovorite pred građanima Crne Gore da li je Bošnjačka stranka korumpirana stranka i mora da sluša Demokratsku partiju socijalista. Sada ste u vlasti, gospodine Nurkoviću, i vaša je obaveza da sačuvate institucije sistema i progon ljudi koji su u ovom trenutku opozicija i uglavnom većina onih koji su pravoslavni građani Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.10.19 13:26:47)

Hvala, kolega Bulatoviću.

Kao što sam najavio, sledeća je koleginica Sanja Pavićević, a neka se pripremi kolega Vučurović.

SANJA PAVIĆEVIĆ (24.10.19 13:26:56)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani ministre, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Podržaću ovaj predlog zakona zato što mislim da će rešiti ključne bolne tačke koje su se pokazale u primjeni prethodnog zakona. Ruku na srce, čudim se da i u prethodnom zakonu ovako nešto nije bilo normirano, nije bilo riješeno jer to nije ništa čudno niti nešto novo što postoji uopšte u pojmu drumskog saobraćaja, moglo je to i ranije da se uradi, ali vjerovatno nakon jedne bolne prakse lakše je bilo unijeti neke novine koje sada unosimo.

Upoznati smo da se strukovni sindikat taksista Crne Gore obratio predsjedniku Vlade, tačnije potpredsjedniku Vlade da se formira radna grupa koja će analizirati i riješiti ključne probleme u obavljanju djelatnosti taksi prevoza. Rezultat ovog obraćanja je taj da je ubrzo nakon toga formirana radna grupa koja se bavila ovim i imala predstavnike iz svih resornih ministarstava, predložila mjere za rješavanje problema auto taksi prevoznika po definisanim oblastima i pripremila informaciju 21. decembra 2018. godine s predlogom zaključaka. Na sjednici Vlade, polovinom januara, usvojila se ta informacija o analizi stanja u djelatnosti auto taksi prevoza putnika s predlogom mjera i zaključaka za rješavanje problema auto taksi prevoznika. Radi se o jako dobroj informaciji, pohvalila bih sve one koji su radili na njoj. Ovom informacijom zadužilo se Ministarstvo saobraćaja i tako smo došli do ovog predloga izmjena i dopuna Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju o kojem danas diskutujemo.

Jedan od razloga za izmjene postojećeg zakona u ovoj oblasti leži u tome što je problem sive ekonomije u prevozu putnika prepoznat kao jedan od najvećih problema s kojim se suočavaju legalni auto taksi prevoznici. To smo danas više puta čuli i toga smo svjesni svi mi koji živimo u Crnoj Gori. Ono što je karakteristično za ovu djelatnost je vrlo jednostavan pristup obavljanju ove djelatnosti, odnosno vrlo lak ulazak u tzv. sivu zonu. Osim vozačke dozvole potrebno vam je vozilo i gorivo, to nam je detaljno objasnila koleginica Ana Nikolić. Vrlo lako ulazite u tako nešto i onda veliki broj ljudi, neki iz nužde, a neki iz nekih drugih razloga, odlučuje da se bavi takvom vrstom nelegalnog posla i zaobilazi sve one dadžbine i obaveze koje propisuje lokalna samouprava i država, a koje važe za one koji su registrovani taksi prevoznici. U tom slučaju ovi registrovani trpe velike finansijske gubitke usled nelojalne konkurencije i nelegalnog prevoza putnika. To je prisutno kako u lokalnim, međugradskim tako i u međunarodnom drumskom prevozu putnika. Prema Vladinoj informaciji o analizi stanja s početka moje priče ovaj problem se manifestuje na tri načina. Fizička lica obavljaju ovu vrstu prevoza, nisu registrovani za obavljanje ove ili druge djelatnosti, auto taksi prevoznici su registrovani za obavljanje ove, ali je ne obavljaju u skladu s propisima i treće, preduzetnici su registrovani za drugu vrstu djelatnosti, ali je zloupotrebljavaju tako što se bave prevozom putnika, a o tome je više puta govoreno i iz redova pozicije i opozicije.

Sličnu situaciju, svi smo svjesni toga, imamo u svim oblastima pružanja usluga. Vrlo lako se nalaze rupe u zakonu i te rupe se iskorištavaju na različite načine. Iz tih razloga je dobro precizirati

u svakom zakonu, ako ne u zakonu onda makar u podzakonskom aktu sve za šta postoji vjerovatnoća da se nešto zloupotrijebi. Ovaj predlog zakona o izmjenama i dopuna Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju uvodi dosta tih novina i definiše pobliže sve te stavke koje su se ranije različito tumačile, a glavne se odnose na preciziranje dokumentacije koja se mora nalaziti u vozilu prilikom obavljanja auto taksi prevoza. Svi koji su imali priliku da putuju van Crne Gore, posebno u uređene zapadne zemlje, Aziju, Ameriku, znaju da kada ulaze u auto postoji legitimacija, da budu pristojno obučeni taksi službenici. To nije ništa novo što se ne može kod nas primijeniti. Vjerujem da će se povećati kultura, ponašanje onih koji su taksi vozači, a i onih koji ulaze u taksi i da će se povećati na ovaj način vidljivost i prepoznavanje taksi vozača, ali i da se povede malo računa i o bezbjednosti taksi vozača, a i onih koji ulaze u ta taksi vozila jer šaljemo djecu, a ne znamo ko ih vozi na određene relacije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.10.19 13:32:45)

Hvala, poslanice Pavićević.

Sada je poslanik Vučurović, a neka se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

JOVAN VUČUROVIĆ (24.10.19 13:32:55)

Prvo što upada u oči je da na dnevnom redu imamo seriju zakona koji su tempirani više ovako za izbornu godinu, dakle jedna klasična manipulacija kao što smo imali onaj Zakon o potrošačima i još neke zakone koji su tu u pripremi. Prvo šta asocira na ovu problematiku o kojoj danas govorimo je, skoro sam gledao jednu emisiju, a znam i lično sam se upoznao s mnogo takvih slučajeva vezano za puteve i saobraćaj, da jednostavno vlast, DPS, evo da banalizujem situaciju, neće da asfaltira ulice u kojima žive građani koji su većinom opredijeljeni za opoziciju. Eto, ako ćemo da spustimo na taj nivo, dotle ide ta pizma Demokratske partije socijalista i to je to lice režima da se ide na najmizernije načine da se ponize ljudi i da im se ne izlazi u susret samo zato što su glasači opozicije. Kao i ovi taksisti što ih ovdje pominjemo, ova problematika se navodi u ovom dokumentu, oni ne treba previše da očekuju. Kao neko ko često koristi taksi usluge, rekao bih gotovo svakodnevno, znam da je položaj tih ljudi veoma težak a vlast čini sve da ga dodatno pogorša i ti ljudi koji voze taksi, dakle veliki dio njih, to su oni ljudi koji su već jednom ostali bez posla zahvaljujući ovoj i ovakvoj vlasti, to su oni ljudi koji su nekada radili u KAP-u, u Radoju Dakiću, u Boksitima, u Obodu, u Željezari, dakle u mnogim fabrikama nekada velikim preduzećima koja su uspješno radila, a danas rade u taksiju i pokušavaju da prežive, ali jednostavno ovaj režim nema sluha ponovo za njih i ponovo pokušava da im zagorča život. Tako je i u čitavoj Crnoj Gori jedna velika borba, rekao bih svih građana, većine građana da prežive, bukvalno, dok sa druge strane imamo vrh režima sa njima povezana lica dakle i milione i milione koji se obržu dok se oni bahate, dakle vrh režima upravo ovih ljudi koji su ostali bez posla, koji su radili u tim velikim fabrikama a ostali bez posla u vremenu takozvane tranzicije i građani, poštovani građani, prosto mora nešto da se uradi da se pruži neki otpor, dakle da se pruži otpor tiraniji koja je ogrezla u korupciji i danas je, poštovani građani, 24. oktobar upravo dan otpora kada smo prije četiri godine ustali ovdje na hiljade i hiljade vas da pružimo otpor jednoj tiraniji, posljednjoj diktaturi u Evropi. Dakle, ne samo diktaturi kao što su bule neke, ova je čak obogaćena da saradnjom sa organizovanim kriminalom, dakle najgorem političkom monstrumu koji vlada u Evropi i možda u svijetu u ovom trenutku. Pored svih monstruoznih režima koji vladaju ovo je možda najmonstruozniji koji posebno u ovom trenutku progoni poslanike, progoni slobodnu riječ, dakle i taj 24. oktobar ostaće upisan kao jedan od simbola otpora, kao jedan od simbola borbe za slobodnu Crnu Goru. I tada se, koji je ugušen naravno, kao što kaže gospodin Bulatović u suzavcu i u otrovima. I tada se dakle vodila borba za pravične i poštene izbore, kao što dan danas se pokušava voditi borba za pravične i poštene izbore, ali kako ova vlast nema veze sa poštenjem, a nema veze ni sa pravdom, ona je na naše tadašnje zahtjeve toga 24. oktobra, odgovorila jedinim jezikom koji ona očigledno poznaje a i ne razumije, to je jezik terora i sile, ljudi su prebijani, hapšeni trovani suzavcima i bojnim otrovima, kriminalci i huligani pod maskama i uniformama su

bukvalno lovili narod po ulicama Podgorice i kao i tada i dan danas Demokratski front je na udaru, pod stravičnim progonom. Evo pokušava se ponovo uhapsiti jedan od lidera Demokratskog fronta ... za rukom.

Dakle, 24. oktobar 2015. je pokazao ogromne slabosti diktature. Pozakao je i put kojim možda treba ići da bi ova diktatura možda najzad poslije decenija i decenija otišla sa grbače ovoga naroda da bi to zlo najzad bilo skinuto sa grbače naroda, a bogami taj 24. oktobar je pokazao i trule daske u opoziciji. Bilo je i onih koji nijesu s nama htjeli da idu na proteste, koji su, kada je režim bio na koljenima, pružili podršku tom režimu, kao što danas isti ti, umjesto da budu sa Demokratskim frontom, kada je trebalo pričati o izbornim zakonima i reformama, umjesto s nama zajedno prvo da razgovaraju o tome, oni su otišli da razgovaraju o izbornim zakonima i reformama sa Branom Gvozdenovićem i Demokratskom partijom socijalista. Ali, dobro i o tome ćemo razgovarati. Uglavnom, 24. oktobar je dan otpora slobodnog naroda Crne Gore. Ja pozdravljam sve one koji su bili s nama toga dana, one slobodne ljude, pozdravljam ona građanska udruženja koja su bila s nama, udruženja građana i uvijek da se sjetim onih koji danas nijesu s nama a koji su bili veliki borci za slobodnu Crnu Goru da im odam veliku počast, a borba se svakako nastavlja do sloma i rušenja ove stravične diktature.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (24.10.19 13:39:34)

Hvala.

Sljedeća je koleginica Jovanka Laličić, nek se prepriči Neđeljko Rudović.
Koleginice Laličić, izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (24.10.19 13:39:45)

Kolege i koleginice, uvaženi ministre, uvaženi građani,

Samo da vas podsjetim što je na dnevnom redu, a to je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju.

Takođe, kratko podsjećanje da smo 2017. godine usvojili Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju i tada smo ga u ovom domu obrazlagali da treba dodatno da uvede red u ovoj oblasti i da se uklone biznis barijere i nelojalna konkurencija u unutrašnjem, međunarodnom drumskom prevozu putnika. Praksa u primjeni ovog zakona ipak je pokazala da nismo uspjeli da eliminišemo glavni problem u funkcionisanju javnog prevoza, a to je nelojalna konkurencija. I dobro je da se na osnovu prakse u primjeni zakona krene u njegovu izmjenu i u tom procesu da se saslušaju upravo i uvažavaju primjedbe onih koji te probleme najbolje osjećaju a to su s jedne strane registrovani taksisti preko svog strukovnog sindikata i naši građani koji žele da za plaćenu cijenu dobiju kvalitetnu brzu i nadasve sigurnu uslugu prevoza.

Pored uvođenja novog oblika prevoza, a to je iznajmljivanje vozila sa vozačem, ovim predlogom se utvrđuju dodatne mjere koje treba da upravo spriječe ovu nelojalnu konkurenciju da se na način da se recimo, ja ću se bazirati samo na auto taksi prevoz da na auto taksi automobilu mora biti ispisan naziv jedinice lokalne samouprave koja je izdala licencu i ispisan broj licence. Ovo rješenje bi zaista trebalo da pokaže svoje dobre strane i da olakša kontrolu nadležnim inspekcijama i spriječi da taksisti iz jedne opštine obavljaju usluge taksi prevoza u drugoj.

U cilju sprečavanja nelojalne konkurencije cijenim da je važna izmjena da se u vozilu, pa dakle i taksi vozilu pored ugovora o radu mora naći i ovjerena kopija poreske potvrde poslodavca o zapsolenom i na taj način dostižemo i dupli efekat da oni koji rade kao vozači u taksi prevozu imaju redovno uplaćene poreze i doprinose za svoj rad.

Auto taksi prevoznik je dužan da vrati posebnu registarsku oznaku u roku od osam dana od dana prestanka svoje djelatnosti, da u vozilu istakne legitimaciju na vidnom mjestu, da izda račun za obavljeni prevoz, što je takođe jako bitno.

Apostrofirala bih još jednu važnu izmjenu a to je regulisanje posredovanja ugovaranja auto taksi prevoza dispečerskih centara i time se praktično zabranjuje da fizičko lice koje nije registrovano za posredovanje ugovaranja između korisnika usluga i taksi prevoznika vrđi tu

djelatnost.

Preciziraju se dodatni uslovi za vozača auto taksi prevoza, odnosno na uvjerenje o položenom ispitu, o poznavanju grada. Vozač je dužan da za vrijeme obavljanja taksi prevoza nosi radnu odjeću i to mislim da je dobro rješenje, saglasna sam sa kolegicom koja je rekla da je posebno važno, posebno jedan dres kod naših taksi vozača, pa i čak znanje bontona, da imaju taksi legitimaciju, ugovor o radu i ovjerenu kopiju poreske potvrde poslodavca zaposlenom. Takođe je utvrđeno ograničenje da prevoz u auto taksi ne mogu raditi lica koja su osuđivana kaznom zatvora na period duži od godinu dana za tačno propisana krivična djela.

I na kraju, ponuđenim izmjenama i dopunama precizirane su norme kojima se uvode novčane kazne i po mom mišljenju sve ove odredbe treba da doprinesu uspostavljanju reda u ovoj za naše građane važnoj oblasti i da omoguće nadležnim inspeksijskim organima, inspekciji za drumskim saobraćaj i komunalnoj inspekciji vršenje inspeksijskog nadzora koji će dati efekte u praksi.

Na kraju bih pitala nadležnog ministra, odnosno više kao možda i neće moći odgovoriti na ovo pitanje, ali prosto kao malo pokretanje aktivnosti na strani jedinica lokalne samouprave. Da li su nam jedinice lokalne samouprave ispunile obaveze po pitanju donošenja odluka kojima se uređuje obavljanje auto taksi prevoza, da li su utvrdile optimalni broj ... taksi i moje interesovanje je bilo da li su kadrovski kapaciteti inspeksijskih organa takvi da garantuju dobre norme, da ove dobre norme u praksi budu zaista ispoštovane. Na kraju kao važno što često čujemo kao problem, zaista bih potencirala potrebu da svaka jedinica lokalne samouprave poradi nešto na obezbjeđivanju minimalnog broja auto taksi prevoza prilagođenih licima sa invaliditetom.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (24.10.19 13:44:51)

Hvala.

Milun Zogović je tražio komentar.

MILUN ZOGOVIĆ (24.10.19 13:44:57)

Koleginice Laličić i ministre Nurkoviću, metaforički gledano Crna Gora je jedan kružni tok. Unutar tog kružnog toka se nalazi prva familija i njoj bliske familije koje godinama rade šta hoće na račun građana Crne Gore, a okolo tog kružnog toka svi mi kružimo pa čak i većina vas poslanika Demokratske partije socijalista, predstavljajući jednu svjetlosnu signalizaciju sa upaljenim crvenim svijetlom koja ne dozvoljava nikom sem članovima prvih familija i njima bliskih familija da uđu u taj kružni tok.

Meni nije jasno kako mi danas 24.oktobra možemo na ovakav način da se bavimo obilježavanjem pješačkih prelaza i svjetlosne signalizacije, posebno kako je mogao ministar Nurković da ne odgovori direktno poslaniku Bulatoviću na sve one goruće i otvorene teme u Crnoj Gori. Nego mi danas pričamo neku priču kao da je sve regularno i kao da je redovno stanje u državi Crnoj Gori.

Prije par dana je bio 21.oktobar, kada je 1943.godine u Kragujevcu strijeljano oko 3.000 ljudi od toga 300 đaka. Kada je čuveni profesor Milivoje Pavlović rekao legendarnu rečenicu da ne želi da trguje sa svojom slobodom, nego je rekao - pucajte, ja držim čas. Ali Crna Gora, osobito vi iz Demokratske partije socijalista ste ušli u neki drugi program, ne interesuju vas časovi istorije, ne interesuje vas ništa što ima veze sa tradicionalnom Crnom Gorom. Zato, poštovane kolege iz Demokratske partije socijalista, pucate kao što pucate tri decenije, a posebno ste pojačali municiju zadnje tri godine, ali i dalje imate preko puta sebe neko ko drži i politički i istorijski čas koji je utemeljen na tradicionalnoj Crnoj Gori. Možemo mi danas da raspravljamo o pješačkim prelazima koliko god hoćete, ali treba da znate da nikada nećemo pristati da nam ovdje skidate glave kao glimenim golubovima i da našim kolegama poslanicima Nebojši Medojeviću, Milanu Kneževiću i Andriji Mandiću sudite na osnovu vaših aršina i pakovanih političkih procesa.

Zato dobro vodite računa šta radite jer ćete imati adekvatan odgovor nepravdi koju nanosite

tradicionalnoj Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 13:47:55)

Jovanka Laličić, kratko prepostavljam.

JOVANKA LALIČIĆ (24.10.19 13:48:04)

Kolega Zogoviću, ja shvatam vašu potrebu da kad god govorimo o bilo kojoj temi vi imate istu priču. Tako da danas se to ponovilo u ovom domu od strane više vaših poslanika.

Opet podsjećam građane da je na dnevnom redu Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju, a kada smo po pitanju kružnih tokova garantujem vam da ja u nikakvom kružnom toku ne idem, da ja idem pravcem koji je pravi i koji sam izabrala i ja i sve moje kolege iz Demokratske partije socijalista.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 13:48:39)

Zahvaljujem se poslanici Laličić.

Dajem riječ Neđeljku Rudoviću, neka se pripremi Nela Savković-Vukčević.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (24.10.19 13:48:54)

Poštovani građani, dame i gospodo i ministre saobraćaja gospodine Nurkoviću, vi ste promovisali danas izmjene Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju kao još jedan set mjera protiv sive ekonomije i nelojalne konkurencije i drago mi je što mislite da je to tako, drago mi je što tome težite, ali bojim se da ste uradili upravo suprotno zato što ste, gospodine Nurkoviću, vi ovim zakonom onemogućili da građani Crne Gore zbog kojih se valjda donosi ovaj zakon, korisnici taksi usluga i korisnici prevoza dobiju najbolju moguću cijenu za prevoz, odnosno najnižu moguću cijenu. Kako ste to uradili - tako što ste suštinski suspendovali mogućnost da se u Crnoj Gori registruju i da djeluju kompanije ili to što vi kažete aplikacije za prevoz putnika, odnosno za iznajmljivanje vozila sa vozačem.

Da bude jasnije onima koji slušaju i koji su zainteresovani za ovu temu, a svi smo zainteresovani, riječ je o kompanijama poput Ubera koji djeluje već godinama počevši od Sjedinjenih Američkih Država pa do Evrope ili ovog najnovijeg slučaja Kar-go u Srbiji, u Beogradu, zbog kojeg se desio čitav haos na ulicama Beograda zato što je nečiji potencijalni monopol ili monopol ugrožen. Zašto - zato što se građanima nude cijene koje su i do 50% niže od zvaničnih cijena koje imaju taksi udruženja u Beogradu.

Gospodine Nurkoviću, vi ovim zakonom zabranjujete privrednu djelatnost tog tipa. Konkretno i da ponovim, vi na ovaj način pravite štetu građanima Crne Gore i njihovom budžetu. Zašto, kome to ide u korist? Nijesam siguran da ide u korist bilo kome ovdje, ali možda ide u korist onima koji su vlasnici taksi udruženja.

Sad ću pokušati kratko da argumentujem ovo što govorim.

Vi ste naveli niz uslova koji se moraju ispuniti da bi se neko bavio privrednom djelatnošću iznajmljivanja vozila sa vozačem ili takozvani limo servis, pa ste između ostalog, ministre, u ovom predlogu izmjena i dopuna Zakona vi rekli, licence itd. sa tim naravno niko ne može imati nikakav problem, ali ste rekli da izdaje se izvod licence za putničko vozilo visoke klase, član 24, za putničko vozilo visoke klase odnosno luksuzno putničko vozilo koje ima katalošku vrijednost veću od 25.000 eura i koje nije starije od sedam godina. Apsolutno nemam ništa protiv da se vozimo bezbjedno i mogu da razumijem kad kažete da vozilo nije starije od sedam godina. Ali zašto da je njegova kataloška vrijednost minimum 25.000 eura, zbog čega? Vi onemogućavate ljudima da

rade, da zarade, da dodatno zarade u odnosu na svoj osnovni posao ako imaju sva potrebna dokumenta i sve moguće licence. Vi nam namećete nemoguće uslove za crnogorske prilike.

Dalje, sad ću vam reći još kako to radite.

Kaže - prevoznik odnosno vozač u limo servisu dužan je da cijenu prevoza obračuna po jedinici vremena. Šta je jedinica vremena? Jedinica vremena vam je da se ugovor zaključuje na period od najmanje tri sata i sad vi očekujete, dođete na željezničku stanicu, dođe neko iz Rožaja, vaših i mojih ili dođe na aerodrom, naruči crnogorski kargo, ne može da ga naruči, zato što mora da se vozi najmanje tri sata.

Dalje, ugovor se uvijek mora nalaziti u vozilu kojim se obavlja itd, mora da sadrži sjedište i naziv korisnika usluga, spisak putnika itd, mora da bude natpis, mora da bude uniforma za vozača, sve ono što je potpuno suprotno Uberu, Kar-gou itd. Pogledajte na primjer, vi radite nešto što ne postoji ni u Sibiru, ni u Sibiru ne postoji. U Rusiji djeluje pet prevoznika i kompanija koje se bave ovim poslom. U Rusiji imate najjeftiniji mogući taksi prevoz. Imate situaciju u Hrvatskoj, donekle ste malo gledali kako je to regulisano u Hrvatskoj, Hrvati su to riješili na način koji je zadovoljio i one koji voze za Uber i oficijelna taksi udruženja, pa je jedan od uslova između ostalog da vozilo ne smije biti starije od sedam godina, ali nema uslova da vozilo mora imati katalošku vrijednost veću od 25.000 eura i da na primjer ovaj period trajanja vožnje mora biti najmanje tri sata.

Onda kažete ovako - zabranjeno je prevozniku limo servis usluge da obavlja prevoz koji ima već obezbijeđenu drugu vrstu prevoza. Znači, ako ja imam redovnu autobusku liniju sa željezničke stanice do centra grada, ja ne mogu da naručim limo servis, ne mogu da naručim crnogorski uber ili kargo koji bi trebalo da se pojavi, nego moram da čekam autobus ili mogu da naručim taksi. Ako mi dozvolite još jedan minut, gospodine Nurkoviću.

Ako već ovo želite onda se vodite primjerom Bugarske koja je potpuno zabranila ovaj tzv. limo servis ili Uber. Potpuno ga je zabranila. Zabranila ga je i Rumunija, pa se Rumunija predomisli i od toga uspjela da puni budžet sasvim dobro. Zašto? Zato što svaki vozač Ubera u Rumuniji, odnosno kompanija nalik Uberu, dužan je da plati godišnje 10 i po hiljada eura državi, odnosno budžetu, isto kao i prevoznik odnosno kompanija za tu radnju, koja naravno mora biti registrovana u Rumuniji i po svakom vozaču imate godišnji prihod od najmanje 21.000 eura, da ne govorimo o PDV-u i o svim ostalim mogućim prihodima. Naravno, dužni su da dva puta godišnje ...

Šta su uradili Hrvati? Izjednačili su, jednostavno su izjednačili usluge Ubera i oficijelnih, zvaničnih taksi udruženja. Cijena zbog toga Ubera je nešto malo porasla, ali i dalje je niža i dalje je povoljnija za nas kao građane nego cijena zvaničnih taksi udruženja. Tako da, gospodine Nurkoviću, ja mislim da vi pod broj jedan ovim zakonom ozvaničavate monopole. Pozdravljam sve dobre iskorake, ali suština ovog zakona nije to što vi pričate. Vi ste ovaj zakon pisali da biste sačuvali monopole zvaničnih dosad registrovanih taksi udruženja i da biste spriječili formiranje novih kompanija koje rade po modernom sistemu i koje ... cijene ili je potencijalno moguće da nude niže cijene za korisnike, odnosno za građane u budućnosti. To ste uradili, lišili ste državu dodatnih prihoda, a u suštini više ste pomogli onima koji su tzv. divlji taksisti zato što znamo da država i opštinske komunalne inspekcije nemaju dovoljno kapaciteta da se kvalitetno dugoročno i sistematski obračunaju sa divljim taksistima i da spriječe njihovo djelovanje i štetu koju prave budžetu. Istu štetu, gospodine Nurkoviću, vi pravite na ovaj način.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (24.10.19 13:58:44)

Dajem riječ poslanici Neli Savković.

NELA SAVKOVIĆ VUKČEVIĆ (24.10.19 13:58:53)

Obično kad se vratimo sa putovanja iz inostranstva skloni smo da upoređujemo uslove i iskustva iz međunarodnih, da kažem odnosa i tog proživljenog i drago nam je kad možemo da uradimo jednu lijepu paralelu sa onim što se događa i kod nas. U tom smislu raduje me što vidim da se u pripremi ovog zakona koriste slična iskustva iz država regiona čije su zakonske odredbe i

primjeri dobre prakse, odnosno iskustva u određenoj mjeri primijenjena upravo i kod Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. U popisu svega na što se ovaj zakon odnosi istaknuto je naravno i kako se analiziraju uslovi, izazovi, data su određena rješenja za prevazilaženje poteškoća na koje se nailazi i svakako jasno nam je svima da se saobraćaj intenzivno razvija, tu je putna infrastruktura na kojoj Crna Gora posvećeno radi. Tako da razumijem da se ovim zakonom pokušavaju i nastoje i uspijevaju unaprijediti svi ti uslovi i naš odnos prema budućnosti da bude svakako odgovoran.

Kolege su pominjali razne aspekte, imali smo priliku da čujemo sa više strana koje su prednosti ovog zakona, koje su to sugestije da bi se možda trebalo doraditi i popričati dalje o svemu što predlažete, a evo i u onome što je kao razlog donošenja ovog zakona jasno se vidi da ste vi to učinili. Dakle, da ste u razgovoru sa predstavnicima taksi službi i ostalih ljudi koji su angažovani, koji donose propise, analiziraju, mijenjaju itd. imali intenzivne razgovore i formulisali ovo što nam nudite. Ja bih u ovom konkretnom slučaju rekla da je saobraćajna kultura sve ono čemu se teži ovim zakonom i sličnim zakonima mjera jednog društva, naše ogledalo i da nisu dovoljni samo norme i zakoni već da se sa ovom vrstom edukacije, kulture u saobraćaju počinje od ranog djetinjstva. U školama imamo časove saobraćajne kulture, smatram da to treba unaprijediti. Mislim da bi Ministarstvo trebalo i u javnosti da bude kroz određene kampanje prisutno i više, koliko se može naravno, kako bi približilo značaj saobraćajne kulture, njen uticaj na ukupni naš život, odraz stepena naše razvijenosti i naravno da već od ranih dana ne samo ovakvim normama nego i pričom u školi i u porodici doprinesemo boljem razumijevanju i unapređenju uslova za život i uopšte onoga što se tiče saobraćaja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (24.10.19 14:02:03)

Zahvaljujem se poslanici Savković.

Branka Tanasijević, poslije nje Branka Bošnjak.

BRANKA TANASIJEVIĆ (24.10.19 14:02:11)

Poštovani potpredsjedniče, poštovani ministre Nurkoviću, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Ovim predlogom se propisuju uslovi i način obavljanja djelatnosti javnog prevoza putnika i tereta u drumskom saobraćaju, pružanja usluga autobuskih i teretnih stanica, prevoza za sopstvene potrebe i druga pitanja od javnog značaja za prevoz u drumskom saobraćaju.

Predlog ovog zakona, između ostalog, inicirao je strukovni Sindikat taksista Crne Gore, odnosno Unija slobodnih sindikata koji su kroz obraćanje Vladi, odnosno premijeru, tražili formiranje komisije da bi se napravila analiza stanja u djelatnosti auto-taksi prevoza. Ta komisija je formirana i ja želim da pohvalim vaše napore da ovaj zakon zaista predložite onako kako je to u korist građana Crne Gore, a posebno to što ste u komisiju uključili i predstavnike taksi službe što znači da oni ljudi koji su dio samog procesa možda najbolje mogu da uoče koje su to pravilnosti, odnosno nepravilnosti i teškoće sa kojima se suočavaju i da sugerišu koja bi to bila rješenja koja bi išla u korist ne samo njima koji se bave tom djelatnošću nego i građanima koji su korisnici taksi prevoza.

O onim teškoćama sa kojima se suočava taksi prevoz govorilo je mnogo kolega, o tome kolika je konkurencija vezano za sivu zonu u oblasti taksi prevoza, koliko je bitno sačuvati tu zdravu strukturu i upravo učiniti to da usluge taksi prevoza liče na one o kojima je govorila prethodno kolegice, na zemlje iz okruženja gdje je taksi prevoz regulisan na pravi način. Kad govorimo o taksi prevozu mislim da možda nismo pomenuli to da taksista je dužan da ima svoju legitimaciju, da ima broj svoje licence što znači da putnik ima mogućnost uvida u ono što je bitno za njega da bi se bezbjedno vozio tim prevozom, a da pri tom može u slučaju neprijatnosti prijaviti taksistu. Međutim, moramo uzeti u obzir da se i taksisti suočavaju sa velikim brojem problema jer

nijesu svi putnici isti, i ja sam kao neko ko koristi često usluge taksi prevoza imala priliku da čujem od taksista vrlo ružna, vrlo teška iskustva koja su oni imali prevozeći putnike pogotovo u noćnim satima, kada nijesu bili u stanju čak ni da im saopšte adresu na koju treba da ih taksi preveze. Ja sam takođe za to, a to se i pominjalo, da i taksista mora biti sa dobrim komunikacionim kanalima i dobrom komunikacionom vještinom i da poznaje bonton, pa možda čak i da vam se sugeriše neka vrsta obuke u tom smislu, kratke, jer je to vrlo bitno da bi se podigao nivo ugleda same profesije, dres kod, takođe možda čak i neka vrsta uniforme za određene taksiste, jer sve to doprinosi stepenu profesionalizma i stvara ugled kod građana, a pri tom i sama profesija dobija na značaju na taj način. Ja sam takođe i za tu varijantu da sami putnici moraju imati saobraćajnu kulturu, jer putnik je dio čitavog sistema i on je taj koji bi morao kroz ono o čemu je govorila koleginica, kroz porodično vaspitanje, kroz školski sistem itd. i sam naučiti kako treba da se ponaša u taksi vozilu.

Do kraja što mi je ostalo od diskusije ću pomenuti svoja iskustva koja imam svakodnevno jer ja sam neko ko na posao dolazi vozom ili autobusom i tako se vraća u 90% slučajeva, i moram da istaknem da autobusi zaista nijesu uvijek jednako konfori, ali mislim da jesu jednako bezbjedni jer moraju proći tehnički pregled da bi se mogli uključiti u saobraćaj. Želim da pohvalim udobnost i konfor vozova koji saobraćaju na relaciji Nikšić - Podgorica i vjerujte da kao neko ko je imao priliku da se vozi sličnim prevozima u okruženju i zemljama Evropske unije ne mogu da napravim razliku između udobnosti koju pruža ta vrsta prevoza u Crnoj Gori u odnosu na zemlje iz okruženja. To bi bila preporuka, da svako od nas može koristiti tu vrstu prevoza jer sigurno će biti zadovoljan, pogotovo što prevoz traje otprilike jednako koliko i luksuznim automobilom. Prema tome, imamo mi u Crnoj Gori mogućnost da koristimo usluge koje su predmet ovoga zakona, a sam zakon ovakav kakav je kao doprinos ... rješenju sigurno ću podržati.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:07:17)

Hvala.

Dajem riječ poslanici Branki Bošnjak, posle toga imamo Momčila Martinovića.

BRANKA BOŠNJAK (24.10.19 14:07:29)

Zahvaljujem.

Iskoristiću priliku danas da čestitam godišnjicu naših najvećih protesta u novijoj istoriji Crne Gore, na ovim prostorima i našeg slobodarskog 24.oktobra 2015.godine, svim onim našim saborcima koji su učestvovali u tome. Nadam se da kako tada tako i danas vide ko je prava opozicija i ko je pod progonom nekih, da kažem umišljenih likova, koji raznim izmišljotinama pokušavaju da naude Demokratskom frontu i pa pohapse naše lidere, a ko je ona poželjna, takozvana frendli opozicija kojoj Demokratska partija socijalista zastupa njihove predloge i izglasava. Uvaženi građani, znam da ste i tada bili svjesni, a nadam se da i danas vidite ko su oni koji se zaista zalažu i istinski bore za vaše interese.

Sada što se tiče samog ovog zakona ministre, ja sam dugo bila odbornik u Glavnom gradu i znam otprilike problematiku ovu, ovo je više neka lokalna problematika ali ovaj zakon načelno uređuje. Pošto su moje kolege uglavnom dosta toga rekle o ovom zakonu i ovdje ima znatnih iskoraka koji su i pozitivni i koje ja smatram korakom ka sređivanju haosa koji je vladao u ovoj oblasti, ali se vrlo morate paziti da ne bude monopolista. Pošto je u ovoj našoj državi na svakom planu kaos, i u primjeni zakona, a posebno u selektivnoj primjeni zakona, pa prema nekome važi zakon, a prema nekima kao zaštićenim medvjedima ne važi, onda je ta nepravda koja stvara nelagodan osjećaj. Pošto sam ja jedna od tih koja svakodnevno koristim taksi prevoz, reći ću da većina taksista na žalost su ljudi koji su negdje ostali bez posla i među njima je ogroman broj visokoobrazovanih ljudi koji ne mogu, zahvaljujući ovom režimu, da se zaposle u svojoj struci i prinuđeni su da bi izdržavali svoju porodicu da se bave taksi prevozom. Ono što hoću da kažem, jeste to da se prvo moraju regulisati sva ova vozila, njihova ispravnost, kultura samih vozača, urednost samog vozila, jer je to jedna slika, posebno kad se dolazi u našu zemlju, pa znate na

aerodromima one svađe i neko ekscesi koji su se dešavali pred turistima koji dolaze u našu zemlju kako je to bila ružna slika, a da ne govorim o onim čuvenim budvanskim taksistima koji su znali da strancima naplaćuju i po 10-15 puta veću tarifu nego što je. To je neka slika koja treba da ode iz naše države, sve više smo prepoznati po takvim stvarima i u svijetu, kao zemlja koja ima najveći broj narko dilera, švercera droge, evo sad smo nažalost po tome poznatiji, izgleda, nego po ljepotama i po ovome po čemu bi trebalo da budemo.

Ja ću iskoristiti priliku da popričamo malo o javnom prevozu koga nema nažalost, ali vi sa mjesta ministra treba da napravite neke dogovore odnosno da iskoristite svoju poziciju da popričate sa lokalnim samoupravama, jer vjerujte glavni grad jedne zemlje da ima ovako loš javni prevoz, autobuse koj ni na šta ne liče, da ne govorimo o redu vožnje i poštovanju reda vožnje. Što se tiče prigradskog prevoza, on gotovo ne postoji, mi smo došli u sistuaciju da nam djeca koja žive nadomak Podgorice, u Piperima recimo, ili ni dva kilometra od Podgorice, ne mogu da idu u školu, nema javnog prevoza, nego su ti prigradski autobusi recimo jednom dnevno, ujutro rano i više nema vraćanja. To stvara ogromne probleme i roditeljima, a sa druge strane ... je obavezno pa su roditelji prinuđeni i moraju da djecu dovoze do škole. To vam je glavni grad jedne nezavisne države. To je nešto što jeste zastiđe i što treba da se reguliše i što vi kao ministar morate da napravite određeni pritisak, kao što pravite pritisak za sve ove stvari koje se dešavaju, odnosno za ove što se tiču prevoza, iako to nije profitabilno, ja znam da to tim preduzećima nije profitabilno. Ali neke stvari su javni interes i ne moramo od svega da izvlačimo profit, mi moramo da imamo nešto da se vidi da uvažavamo naše građane i da uvažavamo njih i njihove potrebe, ne moramo u svakom segmentu da zarađujemo od njih, pa neka se to nadomjesti na neki drugi način.

Sad u Podgorici imamo ogroman broj taksi udruženja, registrovanih taksi udruženja, čak ja znam ... vrlo mutnim radnjama, registrovani su da se bave taksi prevozom, a pitanje je čim se bave i ko je na čelu. To ćete vi moći da vidite ako se izvrši analiza, mnogo i nema tih vozila na ulicama. Imamo relativno i jeftin taksi, u svim drugim zemljama to je malo luksuznija varijanta. Mnogo bolje bi bilo da imamo uređeni javni prevoz i da se vozimo fino autobusima, bila bi manja gužva, imamo strašan problem sa saobraćajem u mirovanju, kao što znate, maltene da nemate gdje da se parkirate, i bilo bi rasterećenje po svim osnovama. Jedna odgovorna država i odgovorna lokalna samouprava trebalo bi da radi na tome, što mi nažalost ne radimo i tako nam je haos u Podgorici po svim pitanjima. Stavili smo i one biciklističke staze, ali vrlo mali broj ljudi koristi bicikl, ne dolaze recimo na posao iako je Podgorica poznata po broju sunčanih dana, evo vidite kakav je ovaj oktobar, cio mjesec je lijepo vrijeme, a gužve u saobraćaju su nesnošljive. Taksi vam nijedan neće da dođe u špicu kada se vraćmo s posla oko četiri sata, u pojedinim ulicama gdje su gužve nema šanse da će vam ijedan taksista prihvatiti da dođe i da izvrši uslugu, a kad pada kiša, bez obzira što ima milion udruženja, nema šanse da nađete slobodni taksi, i to je problem, jer sigurno da postoje, ali im ne odgovara u pojedinim djelovima grada gdje su gužve. Znači, treba da se vodi računa o racionalnosti, treba da se rastereti saobraćaj i da zaista taksi prevoz onda i bude neki vid luksuza, a nama je izgleda bolje da idemo taksijem i jeftinije, nego da se vozimo gradskim prevozom.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:15:36)

Hvala.

Dajem riječ Momčilu Martinoviću, a neka se spremi Filić Vuković. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (24.10.19 14:15:41)

Uvaženi predsjedavajući, gospodine Gvozdenoviću, uvaženi ministre, pozdravljam vas ovog puta, uvažene koleginice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite mi da primijetim određene stvari u odnosu na ovaj zakon koji danas tretiramo, a to jeste da ovaj zakon u praksi je u proteklom periodu imao odeđene nedorečenosti i možda određene nedostatke i ja upravo jako puno cijenim kada se na određeni propis reaguje na ovaj način sa izmjenama i dopunama, jer pretpostavljam da one u praksi nijesu dale željene rezultate

kao cilj koji je postavljen na samom početku donošenja jednog ovakvog akta. Shvatio sam da u određenom dijelu ste imali intenzivne komunikacije sa svim subjektima i zainteresovanim stranama koje su pokazale određena interesovanja u odnosu na nepravilnosti koja su se dešavala u praksi.

Više kolega je pomenulo aktivnosti koje se odnose na nelojalnu konkurenciju, a mi kao građani koji se krećemo u određenim, da kažem urbanim djelovima gradova to smo mogli i sami primijetiti. Njihova sugestija i njihova opaska sigurno smatram da je bila na mjestu i da ste vi kao resor koji je nadležan za ovu oblast reagovali i odgovorno pristupili rješavanju izmjenama koje će dati doprinos kvalitetu ovog akta koji je danas pred nama. Ja ću ga u svakom slučaju podržati kao i kolege iz našeg kluba, to smo više puta najavili, ali vas takođe molim da u samoj primjeni na nekoliko stvari obratimo pažnju.

Prije svega na ono što se dešava na lokalnom nivou. Koliko sam upoznat u određenim zaključcima Vlade data su određena mišljenja i sugestije koji se odnose na formiranje koordinacionih tijela na lokalnom nivou, koja su sačinjena od resornih lokalnih organa i određenih inspekcija koje kontrolišu ovu oblast.

Takođe ono što bih vas molio da istrajete na tom putu a to jeste da se napravi analiza stanja u oblasti taksi prevoza na lokalnom nivou. Da vidimo koliko je to registrovanih taksi udruženja u jednoj lokalnoj sredini, da vidimo, ukoliko možemo doći do te procjene, koliko je onih koji posluju u sivoj zoni, da vidimo koliko je definisano i koliki je broj taksi vozila u odnosu na propisana taksi stajališta koja ta lokalna sredina ima, da vidimo to stanje i na osnovu toga da se jasno uključimo u aktivnost da ovu oblast dovedemo do kraja i da je dovedemo u najbolji mogući način. Iskreno vas molim da na tome istrajete, da prema lokalnim strukturama uputite inicijativu, podsjetite ih na ove zaključke Vlade i da se na tom planu intenzivno radi.

Što se tiče samog zakona, kao što sam maločas kazao, potpuno ga podržavam i nadam se da će i ova rješenja koja su data upravo ovim zakonskim rješenjem otvoriti moguće i neka pitanja koja smo čuli danas ovdje od kolega u ovoj sali. Da vidimo kako će se u budućnosti tretirati neke danas savremene aplikacije koje mogu da budu doprinos usluzi i cijeni i kvalitetu u nekom budućem periodu i da se time na jedan studiozan način pozabavimo i da vidimo kako možda u nekim budućim rješenjima i te aktivnosti inkorporiramo u nacrt zakona. Neko od kolega danas je kazao da neki turista koji dođe u Crnu Goru, da mu je prvi kontakt sa državom u koju dolazi, koju je možda prvi put posjetio, upravo taksi prevoz. U tom dijelu kolege su istakle da treba voditi računa o ovim stvarima koje su zastupljene ovim zakonom, i nešto što jako podržavam, a to jeste da moraju vozači u taksi vozilima da poznaju grad i u tom dijelu da svojim načinom ophođenja pomoć prilikom snalaženja na novoj destinaciji pruže na najbolji mogući način.

Iskreno se nadam da ćemo ovim zakonom podstaći one koji su na propisan način registrovali svoje taksi udruženje, da ćemo ih sačuvati od nelojalne konkurencije, da ćemo im omogućiti da svoju investiciju, svoju privrednu djelatnost koju su usmjerili u tom smjeru valorizuju na pravi način u interesu prije svega samih korisnika taksi prevoza, a takođe i u interesu taksi udruženja kao privrednih subjekata koji ostvaruju prihod po tom osnovu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:20:40)

Hvala.

Dajem riječ Filipu Vukoviću, poslije njega Radule Novović, a onda Goran Danilović. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (24.10.19 14:20:50)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Predlog izmjena Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju kao i svi zakoni prilagođava se vremenu i situacijama i naravno i u ovom slučaju zakon kao zakon se mijenja i dopunjuje u stvarima koje se primijete da u profanom životu mogu da budu bolje i uspješnije.

Mi poslanici koristimo priliku, kada je dobijemo da komentarišemo predložene zakone, da ih približimo građanima i da uputimo neku dobronamjernu sugestiju kako bi to usvajanje eventualno

amandmanom mogli da popravimo i izmjene mogu da uvijek budu preciznije, bolje, šire i tako dalje.

Naravno, opozicija ima taj konfor da ne mora uopšte da priča o striktnom dnevnom redu, odnosno o tački koja je na dnevnom redu. U ovom slučaju uglavnom se priča o novinama u prevozu, odnosno o uslugama prevoza građana taksijem, oni mogu da pričaju o milimetrima, kilometrima, cijenama infrastrukture, to naravno nije na dnevnom redu. Moguće da se između ostalog i po tome razlikujemo.

Iskoristio bih priliku da kažem da saobraćaj u kome učestvuju taksi vozači je konkretno u Crnoj Gori možda za nijansu i kvalitetniji, evo mi treba da se uporedimo sa nekim u okruženju, a to naše okruženje su Srbija, Bosna, nikako da nam Beč bude neki uzor ili neka evropska destinacija. Kvalitet, urednost, čistoća vozila, godine starosti vozila koja se voze u Crnoj Gori su neuporedivo bolji nego u Srbiji, pošto sam često u Beogradu mogu to da primijetim.

Takođe, nešto slično se dešavalo i prije 30 i prije 40 godina. Ja sam se obučavao u Beogradu, tada sam studirao, radio na benzijskoj pumpi i prvi savjet mi je bio - kad izađeš na ulicu da voziš čuvaj se taksista i čuvaj se Pančevaca. Pančevci dođu u Beograd, ne znaju da voze i ponašaju se divlje u saobraćaju, ne poštuju propise. Ovdje sada da ne kažemo čuvaj se taksista, ali primjećujem da taksisti iako bi morali striktno da poštuju saobraćajne propise to ne rade baš uvijek. Znam da to nije stvar zakona o kome raspravljamo, nego kontrole poštovanja saobraćajnih propisa koje potpuno druga služba radi, ali želio bih samo da sugerišem i da iskoristim prisustvo ministra da možda u nekom članu akcentuje. Vozač može da bude i vještina, a može da bude i zanimanje. Ja imam sve kategorije o "A" do "D", ali nisam vozač, to je moja vještina da znam da vozim. Znači, neko ko postaje vozač, nema veze ako je bio inženjer, fakultet ima pa sad radi kao vozač, on postaje profesionalni vozač. U toj profesiji uvijek je potrebna neka obuka, neko testiranje, neko dokazivanje da je sposoban, ne samo fizički, mentalno, nego i u domenu znanja, pogotovu što većina ljudi položi taj vozački ispit nekada davno i više nema potrebu ili smatra da nema potrebu da obnovi neka znanja ne samo u oblasti saobraćajnih propisa nego u ovom slučaju, čuli smo više puta, i u nekom dijelu koji je striktno vezan za usluge turizma. Znači, turisti nisu samo stranci koji dolaze u ovaj grad, turisti smo na neki način i mi koji dođemo poslovno u ovaj grad. Ja sam danas turista u Podgorici i neko ko dođe nekim drugim poslom u Podgoricu ili ako dođe na more ili ako dođe u Pljevlja, naravno da je turista. Tako da mislim da mnogo stvari bi se popravilo i u redu i u saobraćaju kada bi ti ljudi koji dobiju dozvolu i licencu, ona će biti istaknuta vidno, biće podložna kontrolama i provjerama inspektora, da se tu malo više precizira u zakonu ... dozvolu da može da vozi vozilo koje na sebi ima onu tablu "taxi". Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:25:59)

Hvala, gospodine Vukoviću.

Dajem riječ Radulu Novoviću. Kao što sam najavio, to je sad Goran Radonjić poslije njega. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (24.10.19 14:26:09)

Hvala vam, potpredsjedniče, dozvolite mi prije nego što pređem na diskusiju da kao predsjednik Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport pozdravim potpisivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Sindikata prosvjete i najavljeno povećanje plata prosvjetnim radnicima. Mislim da je spremnost Vlade izražena u ovom pravcu vrlo eklatantan dokaz na koji način ova politika koju predvodi Demokratska partija socijalista zajedno sa svojim partnerima vidi obrazovanje i koji mu značaj pridaje. Ovo je samo, siguran sam, prvi iskorak u tom pravcu, a nadamo se da će se ovaj trend nastaviti i u narednom periodu i da će naši prosvjetni radnici sa razlogom biti sve zadovoljniji poslom koji rade.

Što ste tiče današnjeg zakona, pozdravljam i ministra, izvinjavam se što nisam na početku, ovo je još jedan iskorak u pravcu uvođenja reda u ovaj segment društva. Ima tome, čuli smo, i otpora, ali oni su valjda i prirodno nešto što prati svaku promjenu. Važno je u kontekstu razgovora

o ovoj temi, a to je nekoliko poslanika iz redova Demokratske partije socijalista spomenulo, da je važno razmišljati i o kvalitetu gradskog prevoza u našim gradovima. Ovo je neophodno iz niza razloga, od bezbjednosnih do ekoloških. Pomenuta je danas jedna teza koju ne mogu da ne apostrofiram, a to je da nemamo ni metra auto puta. To je tačno, ali sam siguran da ćemo u ovo doba sledeće godine moći da kažemo da imamo 42 kilometra auto puta i da će to biti samo početak auto puta kroz Crnu Goru. Tada i danas, nadam se, odnosno siguran sam da ćemo biti u prilici da iskažemo poštovanje i zahvalnost onome ili onima koji su imali viziju da i pored svih otpora i rizika započnu i realizuju ovaj veliki posao. Prilika je i da se čestita Republici Srbiji na još jednoj dionici puta "Miloš Veliki", sad već od 105 kilometara, od Preljine do Obrenovca. Da kažem da sam prethodnog vikenda vozio tim putem i zaista je sjajan. Ono što radi Republika Srbija i ono što radi Crna Gora je u kontekstu težnji za infrastrukturnim povezivanjem regiona i nadam se da će obije Vlade nastaviti u tom pravcu i to je nešto što mi odavde trebamo da podržimo i da pomenemo.

Da se vratim temi našeg razgovora, svakako je da će i novi kilometri puteva i auto puteva doprinijeti većoj bezbjednosti u saobraćaju, razumije se i taksi vozača i putnika koji koriste taksi vozila. Nema nikakve sumnje da će Demokratska partija socijalista podržati ovaj zakon. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:26:12)

Hvala.

Dajem riječ Goranju Radonjiću, posle toga neka se pripreme Bogdan Fatić i Danijel Živković, a nakon njih i Andrija Mandić.

GORAN RADONJIĆ (24.10.19 14:29:25)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, ministre,

Oblast koja se ovdje reguliše je drumski saobraćaj pa moramo početi od nekog uvida u to kakvo je stanje. Nije dobro i daleko je od onoga kako bi moglo i kako bi trebalo da bude. Dakle, zakon nije dobar, između ostalog i zato što se kasni sa izmjenama. Na primjer, dispečerska služba odavno je uvedena. Mislim preko deceniju ima od kad zovnete taksi, javlja vam se nekakva dispečerska služba, pa onda se čak osavrmenjivalo i tako. Dakle, to je do sada funkcionisalo van zakona. Hoću da skrenem pažnju na to zato što je to važna stvar, kako funkcioniše država i kako funkcioniše sistem. On bi trebalo da ide u susret životu, da predviđa razvoj, najzad ne treba mnogo sad da se gleda u pasulj da se vidi kuda razvoj ide, jer ovo su stvari koje postoje odavno u svijetu. Dakle, to je sa jedne strane po propisima, sa druge zakoni nisu dovoljni, to pokazuje mnogo sfera pa i ova. Primjer o kome se više puta govorilo da postoje samo tri inspektora za cijelu teritoriju Crne Gore a da je u nekoj manje važnoj oblasti pa bi bilo vrlo problematično, a ne u ovoj gdje smo praktično svi učesnici drumskog saobraćaja. Na ovaj ili onaj način svi u tome učestvujemo bilo direktno, da se vozimo, bilo da prolazimo tuda, bilo da smo zaposleni negdje, prosto je nevjerovatno da je to takvo stanje, ali u stvari nije, to je u svakoj sferi tako i to je zapravo suština ovog sistema. Čak i kad postoje propisi, kad pođe građanin da se nekome žali tamo taj nadležni mu kaže - boga mi, nas nema dovoljno da se time i pozabavimo, nego ti vidi ako možeš to da središ. Vjerovatno je svako od nas imao takvo iskustvo, ili da zovemo uzaludno, a onda sa druge strane, kao svojevrсни cinizam, gledam nekad na televiziji te nadležne koji kažu nemamo mnogo pritužbi građana. Šta ćemo se tužiti i prituživati kad nemamo kome da se obratimo. Na žalost, nama sistem postoji od Ustava preko zakona, lokalnih propisa da nam objasni zašto nešto ne može, zašto nešto nije u redu, zašto nam nedostaje jedan papir, zašto neko nije uradio kako nešto bi moralo u roku, nego ćemo morati da čekamo nešto.

Dakle, poruka sistema je da je sve moguće i ništa sa druge strane nije moguće, jer ako se zamjerite nekome brzo vam se primijeni zakon i inspekcija vam dođe odmah. Nije sve u nadležnosti ovog ministra i da kažem, prateći danas, jedan je od rijetkih koji je odmah odgovorio

na neke komentare ispred klubova, što je rijetko i pohvalno, za razliku od nekih ministara koji tu presjede, gledaju u telefon i na kraju zloupotrijebe završnu riječ da vrijeđaju čak poslanike, onda samim tim i javnost. Dakle, korektan dijalog u krajnjoj liniji, nadam se da i sam dajem neki doprinos tome. Imamo oblast koja nije pitanje stranaka, nego zapravo to bi trebalo da bude politika. Kako da napravimo da naš život svakodnevni bude bolji. Rekoh, problemi su mnogi u ovoj oblasti, starost vozila, autobusa, taksija nekada je vrlo problematičan, ispravnost njihova, ne samo kad je u pitanju zagađenje vazduha nego nekad možete da vidite kako izgledaju ta vozila i da uočite jasna oštećenja na njima, zvuk koji oni odaju. Sa druge strane nekad je na žalost higijena problem. Kakva su sjedišta u autobusima nekim, kakva su neka taksi vozila, ima naravno i mnogo lijepih primjera, kakav je izgled autobuskih stanica u gradovima, počevši od glavnog grada pa do stajališta koja su polomljena, gdje nema sjedišta, gdje nema reda vožnje.

Nelojalna konkurencija i siva zona. To je problem u svakoj sferi, neplaćen porez, tačno je nije oblast ova ali jeste pitanje koordinacije i saradnje među različitim organima. Socijalna dimenzija taksi službi je očigledna. U njoj na žalost rade uglavnom gubitnici tranzicije. Sam kao neko ko često se vozi, razgovaram nekad sa nekim ko je magistar prava. Tužna je država gdje magistar prava vozi taksi i inženjer sa 20 godina staža i tako dalje. Sa druge strane, radno vrijeme vozača, uslovi u kojima oni rade, krajevi u kojima oni ne smiju da uđu noću, klijenti nekad noću koji su vrlo neprijatni, saobraćajna nekultura, stresno djelovanje i sa druge strane nekada rade po 10 - 12 sati. Nema inspekcije da tu reaguje, prava njihova, da li su osigurani kako bi trebalo, nikakva prava. Dakle, da ne bude samo da kritikujemo da oni loše voze, ne bih se složio sa tim.

U okviru je te oblasti i stanje u gradskom prevozu. Evo u glavnom gradu imamo autobuse koji su stari više od 35 godina. To je užas. Sa druge strane 150.000 eura dato je prije nekoliko godina za studiju o linijama, bačen je novac zato što je ta studija neprimjenljiva, jer se u međuvremenu neplanski razvija grad, nikla su nova naselja i sad ta studija ničemu ne koristi. Niko ne odgovara za to, nego nam se - opet cinizam - govori o pametnom gradu, a postoje naselja koja nisu povezana gradskim prevozom. Da u skladu sa vremenom napomenem neke konkretne ovdje stvari.

Jedan prigradski, međugradski prevoz, ovdje je zakon regulisao da je zabranjeno taksistima da idu van lokalne samouprave koja im je izdala licencu, pa ja mislim da smo se svi vozili van lokalne samouprave. Da li to treba da bude zabranjeno ili ne, ja ne znam, ali znam da to nije po zakonu ... u dopisu upozorili da je to tako. Tačno je, nemam vremena da citiram, nedosledne su norme. Jedna eksplicitno to zabranjuje, a druga kaže može se voziti izvan, odnosno izvan te lokalne samouprave. Sa druge strane izdavanje računa, koliko je nas dobilo i koliko puta račun u taksiju? Privremeno se, kaže, ukida licenca nekome ko počinu dva teža prekršaja odlukom nadležnih organa, a onda je dato da mu se može vratiti nakon što mu se privremeno ukine ako povрати, mogu da je citiram tačno, za mene čudna odredba - ako povрати dobar ugled. Sad mi nije jasno kako se to može odrediti da je neko povratio dobar ugled, a zar mu nije dosta narušen ugled ako je dva puta nadležni organ utvrdio teži prekršaj zakona? Dakle, ovdje se bojim da se otvara prostor za zloupotrebe. Sa druge strane htio bih da ukažem na problem međugradskog ili prigradskog saobraćaja. Godinama imamo to da se ponavlja, imamo neke relacije u kojima saobraća ogroman broj ljudi, đaka, studenata, zaposlenih u Danilovgradu, Nikšiću, Cetinju, prema Podgorici i u suprotnom smjeru, stalno imaju problem i visi im nad glavom gdje mogu da izađu, gdje će moći da uđu. To bi trebalo da se riješi nekako, da se izađe u susret tim ljudima za koje se i pravi taj saobraćaj, a ne da onaj koji recimo treba da ide u bolnicu iz Nikšića ili iz Danilovgrada na primjer, pacijent pa bogami i u težem stanju, mora da ide na autobusku stanicu pa da onda uzima taksi, a prošao je pored bolnice. Znam da se to rješava periodično, ali stalno su pod nekom prijetnjom da će im to biti ukinuto.

Pohvaljujem i ovo da se ide u susret, evo u Beogradu imali smo štrajkove zbog tih aplikacija neregulisanih zakonom ... sadašnje stanje sa malom službom inspeksijskom, sa malo tih koji su nadležni drugostepeni organi, sa malo riješenih i sa malo dobre prakse, bojim se da nemamo mnogo čemu da se radujemo kad je ova oblast u pitanju. Zahvaljujem.

Zahvaljujem.

Zbilja ste malo više odužili.

Od stručnih službi sam obaviješten da su danas u posjeti u okviru Demokratske radionice djeca iz Osnovne škole "Vladimir Rolović" iz Pljevalja, pa je to prilika da ih svi pozdravimo i da pozdravimo taj jedan jako interesantan projekat koji sam siguran da doprinosi da djeca upoznaju tehnologiju rada ovog parlamenta. Nekad nadam se da će i način komunikacije u okviru Parlamenta biti takav da može i da koristi toj djeci. Više je sada tehnologija u odnosu na nešto drugo.

Takođe, još jednu informaciju da podijelim sa vama. Danas imamo televizijski prenos do 15 časova. Imamo još šest diskutanata, odnosno sedam diskutanata, pa bih vas molio da komunikacija vezana za komentare bude jako kratka. Ako gospodin Numanović insistira zamolću ga za minut, ali ću isto zamoliti gospodina Radonjića da ne odgovara, osim ako bude potreba za pojašnjenjem određenih stavova. Hvala.

SUAD NUMANOVIĆ (24.10.19 14:39:04)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Radonjiću, zaista vi ste mi povod zato što ste profesor i negdje sam i od svih diskutanata ovdje očekivao možda da ne samo baveći se direktno zakonom koji je, složićemo se, dobar, koji će urediti ovu oblast, ali čini mi se da negdje provejava kroz zakon, kroz njegovu implementaciju i podrška onome što jeste jačanje tog servisa. Da li je on u sferi socijalnog ili luksuza to je druga stvar, ali ono što mene kao poslanika i kao ljekara brine jeste i zloupotreba i pretjerana upotreba taksi prevoza. Danas su sa nama đaci osnovne škole iz Pljevalja, ali za sve đake jeste poruka ... da građani Crne Gore, da što manje koristimo bez velike potrebe taksi usluge, jer moramo zbog raznih stilova života zdravlje sačuvati upravo toj djeci od obdaništa i osnovne škole, a ne o zdravlju da mislimo sa 40 i 50 godina kad ćemo zbog zdravstvenih problema morati uzeti taksi ili neko drugo prevozno sredstvo da očuvamo zdravlje. Zdravlje se čuva u najranijem periodu života samim rađanjem, naročito u predškolskom i školskom periodu i zbog toga moja poruka je manje upotreba taksi prevoza, a više da svi hodamo, šetamo i na taj način sačuvamo zdravlje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (24.10.19 14:40:52)

Hvala doktoru Numanoviću. Vidite jednu jako dobru poruku koju je uputio sa pozicije predsjednika Odbora za zdravstvo i kao profesionalac doktor.

Poslanik Radonjić.

GORAN RADONJIĆ (24.10.19 14:40:59)

Zahvaljujem.

U duhu te dobronamjernosti naravno da treba, samo nisam siguran da je ovo baš prava oblast gdje im treba reći da ne idu taksijem nego, da je sreće, imali bismo organizovan gradski prevoz, čiste autobuse, tačne autobuse, sigurne autobuse, trolejbuse, tramvaje. Sa druge strane u srećnim zemljama po zakonu svaka škola ima svoj prevoz, pa bi ti đaci bili kao recimo u Americi u prilici da pred njihovu kuću dolazi svakog dana autobus i vozi ih u školu, a ne da idu pješke pa da se ugroze, nego da u školi organizovano se bave sportom, fizičkom kulturom, da imaju sekcije, da imaju razvijenije sportove i tako. Kod nas je na žalost i sport politizovan i kad dođe da se bavi sportom prvo ga uči za koju stranku i kakvu pjesmu treba da pjeva. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (24.10.19 14:42:05)

Hvala.
Najavio sam - Živković, Fatić.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (24.10.19 14:42:15)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani ministre Nurkoviću, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Dakle i danas kao i juče jedna veoma važna tema prevashodno od značaja za podizanje kvaliteta života svih građana Crne Gore, jer je čini mi se ključni aspekt ovog zakona postavljen na podizanje bezbjednosti i sigurnosti u pogledu prevoza u drumskom saobraćaju i rekao bih jednog normativnog preciziranja onoga što se do sada pojavljivalo u praksi, odnosno primjeni, implementaciji prethodnog zakonskog rešenja.

Čitajući ove izmjene i dopune, zaključio sam da na osnovu javne rasprave i sugestija koje ste dobijali upravo kroz rad radne grupe koja je pripremala ove izmjene i dopune izašli ste u najvećem procentu u susret tim zahtjevima i čini mi se da smo danas u Parlamentu kao i juče imali visok stepen saglasnosti kako od onih koji dolaze sa strane pozicije tako i sa strane opozicije o kvalitetu predloženih izmjena i dopuna ovog zakona. Bilo je ovdje različitih osvrta vezano za ono što je do sada urađeno u oblasti drumskog saobraćaja i određeni poslanici, odnosno kolege iz opozicije su svoju pažnju usmjerile upravo na pitanje infrastrukture u Crnoj Gori. Dakle, morali bismo znati određene činjenice, da je samo u periodu između 2010. i 2014. godine bilo programirano da se uloži čini mi se do 200 miliona eura u putnu saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori i da je od toga uloženo, rekao bih i realizovano preko 80%. Dakle, kada govorimo o tome onda se moramo prisjetiti tih činjenica.

Takođe, u većem dijelu situacija kada kolege iz opozicije kritikuju vladajuću većinu, izvršnu vlast, često budu demantovani s projektima koji se konkretno realizuju, jer djeluje mi da nekako nastupaju s pozicije da kritikuju sve što se dešava pozitivno za Crnu Goru i sve što neko realizuje u cilju razvoja Crne Gore. Tako je bilo, prisjetimo se, kada je realizovan projekat tunela Sozina. Sjetimo se kako su određeni opozicioni predstavnici kritikovali taj projekat koji se danas, čini mi se, dvostruko isplatio.

Takođe, vidimo kako danas napadaju i kritikuju vjekovni projekat koji se realizuje u Crnoj Gori, a to je projekat autoputa koji će nam obezbijediti mnogo kvalitetniju saobraćajnu infrastrukturu povezanost s drugim zemljama regiona i unaprijediti ne samo našu turističku nego i tu ekonomsku stranu, što je ključ i osnova svakog ekonomskog napretka upravo ulaganje u saobraćajnu infrastrukturu. Možda se mi razlikujemo po određenim konceptima razvoja naše države, to je očigledno jer nam građani iz godine u godinu ukazuju sve veće povjerenje. Da su oni kvalitetnija alternativa i da možda više razmišljaju u smislu kako bi trebalo valorizovati određene potencijale u Crnoj Gori, možda bi i oni došli u priliku da vrše društveno političku odgovornost.

Kada govorimo o ovom konkretnom zakonskom rješenju, rekao bih upravo ono s početka da ovo zakonsko rješenje unapređuje bezbjednost i sigurnost u saobraćaju, u drumskom prevozu. Ono što je ključno, eliminiše jedan dio sive ekonomije koji je postojao u ovom sektoru. To su pomenule sve moje kolege, posebno odnoseći se na pitanje taksi udruženja i korišćenja taksi usluga. Ovdje posebno napominjem uvođenje reda da se mora imati upravo legitimacija, šta ta legitimacija treba da sadrži i da svaki vozač koji učestvuje u taksi prevozu mora proći određenu zdravstvenu provjeru. To je veoma važno iz prostog razloga što moramo biti svjesni činjenice da se tu mora posvetiti posebna pažnja upravo bezbjednosti u saobraćaju. Čini mi se da se o tome do sada značajno vodilo računa.

Da bih ostavio prostor i drugim kolegama da govore, pohvale za ove izmjene i dopune. Vidim da imamo visok stepen konsenzusa. Na kraju, kada sve to čujemo očekujem od kolega iz opozicije da podrže ovo zakonsko rješenje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:46:56)

Hvala.

Imamo još prijavljene poslanike Bogdana Fatića, Daliborku Pejović, Martu Šćepanović, Nikolu Rakočevića i Mihaila Anđušića. Imamo još desetak minuta do kraja. Zamolio bih gospodina Fatića da to bude kratko kako bismo bili u mogućnosti da damo riječ i predstavniku opozicije i ministru Nurkoviću da da završnu riječ. Izvinjavam se Anđušiću, Rakočeviću i Šćepanović, oni mogu da prilože svoje diskusije ako žele da ostave dokumentaciju. Zamolio bih zbilja kratko.

BOGDAN FATIĆ (24.10.19 14:47:36)

Zahvaljujem, poštovani potpredsjedniče.

Uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovani ministre,

Pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Kao što su kazale moje kolege, a i čuli smo od strane ministra, jedan od razloga izmjene postojećeg zakona je potreba da se dodatno pojača kontrola prevoznika koji obavljaju auto taksi prevoz, kao i lica koja obavljaju usluge iznajmljivanje vozila s vozačem.

Dakle, ove izmjene imaju za cilj smanjenje sive ekonomije. Prepoznato je to i od strane Vlade Crne Gore. Tako je Vlada Crne Gore na svojoj sjednici od 19. januara 2019. godine usvojila Informaciju o analizi stanja u djelatnosti auto taksi prevoznika putnika s predlogom mjera i zaključaka, a Ministarstvo saobraćaja je zaduženo da pripremi Predlog zakona koji je danas pred nama.

Izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju će se u značajnoj mjeri poboljšati uslovi za poslovanje za legalne auto taksi prevoznike, kao i lica koja obavljaju djelatnosti iznajmljivanje vozila s vozačem. Važno je napomenuti da usvajanjem ovog predloga zakona se ne utiče na cjenovnu politiku prevoznika koji obavljaju prevoz putnika, ali s druge strane ne stvaraju dodatne troškove za privrednike koji se bave ovom djelatnošću. S druge strane, važno je istaći da će usvajanje ovog zakona imati pozitivan uticaj jer će se smanjiti siva ekonomija i povećati naplata poreza na usluge registrovanih prevoznika.

Usvajanjem ovog predloga zakona, takođe će se pozitivno uticati na povećanje bezbjednosti u saobraćaju jer bezbjednost saobraćaja na putevima jedno je od ključnih pitanja kojim se svjetske i evropske organizacije bave svakodnevno, a na to nas upozorava tzv. crna statistika koja kaže da godišnje 1,3 miliona ljudi strada u saobraćajnim nezgodama, a od 20 do 50 miliona ljudi biva povrijeđeno.

Takođe, Ministarstvo je prepoznalo potrebu definisanja dispečerskog centra koji pružaju uslugu posredovanja, ugovaranja auto taksi prevoza, razvojem novih informacionih komunikacionih tehnologija. Imamo jedan značajan broj ljudi koji se bave ovim poslom, ali do sada oni nisu bili na neki način legalizovani. Na ovaj način je dozvoljeno da auto taksi prevoznici imaju svoju dispečersku kuću ili da mogu koriste neku drugu od dispečerskih kuća. Mislim da su moje kolege tokom prethodnih izlaganja iznijeli dovoljno razloga da ovaj zakon bude i usvojen. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:49:50)

Poslaniče Fatiću, zahvaljujem što ste bili spremni da optimizujete svoju diskusiju.

Dajem riječ poslaniku Andriji Mandiću.

ANDRIJA MANDIĆ (24.10.19 14:50:31)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Poslanici Demokratskog fronta su govorili oko ovog zakona koji je veoma važan i snažno su podržali sve one ljude, a to je najveći broj gubitnika tranzicije koji zarađuju tako što rade kao vozači u drumskom saobraćaju. Posebno smo se osvrnuli na pripadnike taksi službi. Jedan težak posao, ali ljudi u ovakvom režimu moraju nekako da se snađu i da stvore i obezbijede koru hleba za svoju porodicu. Iskazali smo potpunu solidarnost s tim ljudima. Danas je 24. oktobar, danas je

dan kada se puni četiri godine od onih velikih protesta koje je organizovao Demokratski front. Kao jedan od ljudi koji je organizator tog velikog okupljanja, imam obavezu da kažem koju riječ na tu temu.

U Crnoj Gori postoje ona istorijska dešavanja koja su nekako usmjeravala čitavi tok naše zajednice i to su bile one tačke koje su dolazile kao neke prekretnice tačke u procesima naših odnosa koje smo ovdje imali. Imali smo na hiljade protesta, neke manje, neke veće, ali su samo četiri protesta ugušena u krvi. Prvi protest u oktobru 1988. godine kada su ljudi izašli da podrže naše sunarodnike na Kosovu i Metohiji čija su prava bila ugrožena. Taj protest je ugušen u krvi. Sjećaju se svi one Žute grede i priče velike koja je pratila žalosnu sudbinu tadašnjih radnika Željezare Nikšić. Drugi protest je iz januara 1998. godine kada je, takođe, u krvi ugušen protest pristalica predsjedničkog kandidata Momira Bulatovića. Treći protest je protest iz 2008. godine kada je ispred ovog parlamenta protestovao narod zbog priznavanja lažne države Kosovo. Četvrti protest je protest koji je organizovao Demokratski front u oktobru 2015. godine.

Bio sam učesnik sva četiri protesta prvi put kao student, učesnik u ostalim protestima imao sam i zapaženiju ulogu od učesnika. To su neki događaji koji obilježavaju ne samo moj život i mislim život velikog broja ljudi koji su učestvovali na tim protestima. Ti iz 1988. godine su mi bili najdraži, bio sam mlad, tada su došli na vlast ovi koji danas upravljaju Crnom Gorom nakon tih protesta i evo vidimo dokle smo stigli. Mi koji smo bili zajedno tada s njima, od tada pa do danas protestujemo i borimo se da pokušamo da Crnoj Gori vratimo slobodu, da se otvori proces smjenjivosti vlasti u Crnoj Gori. Kada je bolji dan nego danas da saopštimo da Demokratski front planira, osmišljava da zajedno s drugima iz opozicije organizujemo velike protest jer slobodu nikad niko nije dobio onako? Dakle, mi imamo veliki kredit iz jednog jednostavnog razloga što svaki protest koji je režim ugušio u krvi nijesu izgubljeni protesti i uvijek se mogu obnoviti. Oni protesti je sam organizator ugasio pod različitim izgovorima, to je jedan nepovratan proces i to se teško može obnoviti. Mi smo imali one večeri predloge da slavimo neke iz opozicije, imali smo predloge da podržimo one koji su se kasnije pokazali kao trule daske kada smo već bili oborili režim Mila Đukanovića na koljena, ali na žalost za njih mi smo odustali od toga i odlučili da budemo zajedno sa svojim narodom do kraja. Tako i sada ćemo da pozovemo sve iz opozicije, ali prvo da obiđemo Crnu Goru i razgovaramo sa našim pristalicama da se dogovorimo kako da izađemo na proteste i da im obećamo da mi proteste nećemo ugušiti nego ćemo se boriti do kraja. Mi nećemo poručivati kao organizatori i smanjivati taj naboj i energiju koja postoji u narodu što ćemo u ime organizatora saopštavati mi smo zastava, mi smo Centralna banka, mi smo milicija, mi smo vojska, nego ćemo da na svakom mjestu iskoračimo naprijed i budemo kao što smo i bili uvijek ... koje smo pozvali na proteste.

Dakle, građani Crne Gore, Demokratski front iskazuje potpunu spremnost, razgovarali smo o tome da poslije svih ovih progona naših političara, posebno sada i otvorenog progona poslanika i predsjednika Pokreta za promjene Nebojše Medojevića kao i nemogućnosti dobijanja tehničke vlade, što je dominantno u interesu ostatka opozicije, da predložimo svima da izađemo na ulice i snagom naroda oborimo ovaj režim i dobijemo poštene izbore za godinu dana. To je ono što Demokratski front predlaže ostatku opozicije, to je ono Demokratski front što predlaže svim onim dobronamjernim ljudima koji žele sa nama da mijenjaju Crnu Goru. Mi očekujemo da budemo svi zajedno, ali u organizacionom odboru gdje bude Demokratski front neće se naći ni jedna trula daska, jer smo u dosadašnjem organizacionim odborima gdje smo učestvovali registrovali puno takvih ljudi koji su više radili za režim i za policiju nego što su radili za one ljude koji su se okupili kako bi iskazali gnijev i prkos ovome režimu. Zato su protesti oni koji su se ugasili sami. Vjerujte da to nije slučajno i taj protest takav kakav je bio teško se može obnoviti, a oni koji su svjedočili vlastitim životima i oni kojima režim svjedoči u procesima protiv njih da su njihovi najveći oponenti i protivnici, ti imaju dovoljno kredita pred opozicionom Crnom Gorom da opet povedu taj dio Crne Gore, a onda vjerujem i čitava Crna Gora da će biti kao što je bilo u januaru 1989. godine ispred ovog Parlamenta kada smo promijenili jedan okoštali sistem koji je trajao dugi niz godina. Evo i ovaj režim traje dugi niz godina, za ovo je potrebno mnogo ljudi, mnogo odlučnosti, mnogo hrabrosti, ponosan sam što sam bio 1988. godine kao jedan od učesnika tih mitinga, nisam mogao kao gospodin Bulatović koji je tada bio u naponu organizacionih sposobnosti u "Radoju Dakiću" i okupio ljude da izađu na ulice, ali vjerujemo da ćemo i mi kao što je on uspio zajedno sa tadašnjim predsjednikom Crne Gore Mommirom Bulatovićem i svim onim ljudima da obori tadašnji režim, da

ćemo i mi uspjeti danas da oborimo ovaj režim. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 14:56:45)

Uvaženi poslanici, na ovaj način smo završili sve diskusije osim ove četiri koje su bile prijavljene. Na ovaj način bi završili i taj dio, takođe obavještavam nadležni odbor da smo tokom sjednice dobili nekoliko amandmana i zamolio bih da danas u toku dana završite svoj dio posla kako bi mogli da kompletiramo izvještaj povodom ove tačke dnevnog reda.

Kao što smo se dogovorili, danas imamo televizijski prenos do 15h i zamolio bih samo za završnu riječ ministra Nurkovića. Hvala vam.

OSMAN NURKOVIĆ (24.10.19 14:58:48)

Zahvaljujem se, potpredsjedniče.

Prije svega želim da istaknem da nama nije cilj da ostavimo bez posla bilo koga. Vidim da nekoliko diskutanata je govorilo da je cilj ovog zakona to. Zaista to nije, nego samo uvođenje reda u ovoj oblasti, smatramo da će usvajanje ovog zakona dati doprinos tome.

Hoću samo da se obratim na neke insinacije koje su zaista političke, koje nijesam očekivao, da kažem nekoliko stvari. Zaista ne radimo ni pod kakvim pritiskom bilo kojih lobija, ono što je rečeno da smo ovaj zakon pripremili i da ga danas predložimo Skupštini, odnosno da raspravlja Skupština o njemu na osnovu toga što su neki lobiji uticali na nas da smanje broj taksi prevoznika ili radnika da bi ostao neki broj ljudi bez posla. Dosta stvari je pogrešno tumačeno, vjerovatno nerazumijevanje. Recimo limo servis je luksuzni prevoz i svuda se ovako reguiše, znamo da to nije taksi prevoz nego jednostavno luksuzni prevoz koji zahtijeva posebne uslove, kako cijenu tako i godinu proizvodnje auta i to je ono što želi neko da plati ko hoće da dobije taj servis. Kargo i uber nijesu limo servisi već aplikacija za posredovanje u ugovaranju prevoza. Ovi servisi dodjeljuju vožnje fizičkim licima koja nemaju registrovanu djelatnost. Dakle, to je rad na crno i mi smatramo da treba ovim zakonom spriječiti taj način rada.

Što se tiče Bošnjačke stranke i njenog djelovanja želim da istaknem da nema kriminalaca u rukovodstvu Bošnjačke stranke, nemamo nikakvog pritiska i ne radimo pod bilo kojim pritiskom. Radimo samo u skladu sa statutom i programom Bošnjačke stranke. Zaista smatram neprimjerenom optužbu da Bošnjačka stranka ima rukovodioce koji rade pod pritiskom i pod prijetnjama zbog toga što su uradili neko djelo. Nema tog djela. Ko god smatra, bilo koji organ države smatra da mi imamo nekog ko ima neku hipoteku, neka pokrene postupak. Dajte vi otvoreno prozovite šta je to neko krivično djelo ili kriminal koji je neko od rukovodilaca Bošnjačke stranke napravio i pozovimo specijalnog tužioca ili bilo koji organ države da pokrene taj postupak. Zaista odbacujem to kao insinacije i kao zloupotrebu ove skupštine, posebno danas jer smatram da je trebalo da se o ovom zakonu govori. Ja se zahvaljujem svima koji su dali podršku ovom zakonu i koji će svojim glasom doprinijeti da se usvoji. Zaista smatram, još jednom ponavljam, da će se ovim samo uvesti red u poslovanje u ovoj oblasti i da nikakav pritisak niti bilo koji lobi nije uticao na pripremu ovog zakona, evo vi ćete biti slobodni pa ćete se izjasniti o njemu i potvrditi da je to slobodan izbor. Naravno, razgovor sa sindikatom, a posebno taksi prevoza, sa privrednim subjektima koji se bave ovom djelatnošću, sa lokalnim upravama, nakon svih tih konsultacija došli smo do ovih prijedloga koje smo danas ponudili vama ovim izmjenama i dopunama.

Dakle, ne djelujemo tako i ne radimo tako. Volio bih da meni lično kaže neko, ako zna, ko je taj lobi koji diktira meni da li ću ja neki zakon procesuirati ili ne. Zaista nema tog lobija i nema tog pod čijim pritiskom bih ja radio i od koga bih se plašio. To je samo u skladu sa savješću, sa potrebama građana i smatram da je ovo rješavanje tih potreba.

Bilo je nekoliko pitanja i dilema vezano za nadležnosti. Uvažena poslanica Bošnjak je to dobro rekla. Dakle, najveći dio nadležnosti u oblasti taksi prevoza je u nadležnosti lokalnih uprava. Dakle, tu su Komunalna inspekcija i Komunalna policija i organi lokalne uprave koji definišu, donose odluke i u odlukama definišu i broj taksi prevoznika i uslove pod kojim ti taksisti rade i posluju ta preduzeća. Dakle, ono što je naša nadležnost, nadležnost inspekcija za drumski

saobraćaj je van grada, međugradski prevoz i oni taksisti koji uđu od granice do grada. Dakle, u tom dijelu je nadležnost inspektora za drumski saobraćaj i slažem se sa onima koji su sugerisali da je broj inspektora ... treba uskoro da povećamo broj, a sigurno ja sa ove pozicije smatram da bi optimalni broj bio negdje sedam do osam inspektora da bi zadovoljili potrebe prevencije, kontrole i sankcionisanja onih koji rade nezakonito, posebno u dijelu kontrole autobuskih prevoznika. Slažem se sa ovima koji su rekli da imamo tu dosta i moguće tehnički neispravnih, ali desi se recimo za jedan dan da isključimo deset autobusa. Dakle, radimo, sankcionišemo one koji ne poštuju zakone i sigurno ćemo to raditi u narednom periodu. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 15:04:14)

Hvala, ministre Nurkoviću.

Vi ste imali završnu riječ. Ja zbilja nijesam prepoznao ... polemičan ton u vašem izlaganju, bio je, shvatio sam neki komentar, ja nijesam bio tada na sjednici, neka izlaganja nijesu personalno pomenuta, ali u duhu dobre komunikacije ne želim bilo kome da osporim riječ.

Dogovor je bio do 15 časova da ima prenos, ne znam da li ga sad ima, ali vi izvolite, tražili ste proceduralno. Ne pripada vam, ali kažem u duhu neke dobre komunikacije želim da vam dam riječ.

PREDRAG BULATOVIĆ (24.10.19 15:04:48)

Vama se obraćam, gospodine potpredsjedniče.

Meni pripada i kaznena replika, jer ja sam najznačajniji dio svoje diskusije usmjerio prema Bošnjačkoj stranci i prema ministru kao potpredsjedniku Bošnjačke stranke i moram da kažem, ja nikoga nijesam kvalifikovao kriminalcem. Jesam ukazao na primjer da su njihov predsjednik i jedan funkcioner dobili po povlašćenim uslovima stan, pa su ih prodali nakon toga, upoređujući da je to prije za Milivoja Katnića nego Nebojša Medojević. Nije fer, kada sam pozvao ministra dok je bilo vremena da o tome raspravimo, raspravimo tokom čitavog ovoga dana. Nije viteški u političkom smislu da on ovako odgovara na kraju. Ja ne želim da zloupotrijebim ovo što ste mi dali, samo da ukažem da jednostavno viteški nije. Imaće prilike da ovo pitanje raspravimo kad budete spremni, a teško da ćete biti spremni sa mnom ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (24.10.19 15:05:52)

Hvala vam.

Uvaženi građani, uvaženi poslanici, na ovaj način smo završili tačku dnevnog reda.

Završavam sjednicu.

Po dogovoru sutra se ne radi. Treba da iskomuniciramo da li ćemo raditi u ponedjeljak i kada, jer ima zahtjev dio opozicije da ponedjeljak bude neradan dan, da počnemo u utorak.

Hvala vam i vidimo se sljedeće nedjelje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 11:11:06)

Uvaženi građani, uvaženi predstavnici Vlade, uvaženi poslanici, dobar dan.

Danas nastavljamo sjednicu koju smo započeli prije desetak dana. Danas smo planirali da imamo tri tačke dnevnog reda i da pokušamo da ih danas završimo do 17.00 h. To su Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima i sa nama je tu ministar Pavle Radulović sa svojim saradnicim, Predlog zakona o izmjenama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, to je materijal Ministarstva unutrašnjih poslova i sa nama će biti ministar Nuhodžić, kao i Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana Konvencija o policijskoj saradnji Jugoistočne Evrope o automatizovanoj razmjeni DNK podataka i drugih podataka o registraciji vozila definisano ovim sporazumom.

Predlažem da pređemo na **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o**

komunalnim djelatnostima.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su - Pavle Radulović, ministar održivog razvoja i turizma i Dragan Asanović, generalni direktor Direktorata za upravljanje otpadom i komunalnim razvojem.

Izvjestioci odbora su - Miloš Nikolić, Zakonodavnog odbora i Petar Ivanović, Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorono planiranje.

Otvaram pretres.

Da li ministar želi dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre.

PAVLE RADULOVIĆ (29.10.19 11:12:30)

Poštovanje svima.

Dva su osnovna razloga zbog kojih se sada pristupilo izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima iako je u toku izrada novog zakona.

Prvi je potreba hitnog rješavanja cijena komunalnih usluga za pravna i fizička lica, odnosno utvrđivanje dodatnog roka za izjednačavanje cijena. Drugi uslov je preciziranje uslova za rad Regulatorne agencije za energetiku u dijelu licenciranja i utvrđivanja cijena usluga vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama, kao i preciznije utvrđivanje pravnog osnova za donošenje podzakonskih akata u njihovoj nadležnosti.

Zakonom o komunalnim djelatnostima iz 2016. godine u članu 54 stav 4 propisano je da cijena komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere ne smije da bude različita za pojedine korisnike, odnosno pravna i fizička lica. Navedena odredba počela je da se primjenjuje 18 mjeseci od stupanja na snagu zakona, odnosno 25. februara 2018. godine. Do tada vršioci komunalnih djelatnosti trebali su da izjednače cijene svojih usluga za pravna i fizička lica. Međutim, navedena norma još uvijek nije zaživjela u praksi, a cijene komunalnih usluga i dalje su različite za fizička i pravna lica.

S obzirom da cijene u dosadašnjem sistemu komunalnih usluga nisu utvrđivane na principu punog povrata troškova iste su bile niske prevashodno za kategorije korisnika domaćinstava. Različite cijene komunalnih usluga za pojedine korisnike, odnosno unakrsno subvencioniranje jedne kategorije potrošača od strane druge kategorije u dosadašnjem periodu predstavljale su jedno od osnovnih postavki toga sistema na čemu se zasnivala održivost preduzeća koja su obavljala komunalnu djelatnost. Naglom promjenom te pretpostavke narušio bi se čitav sistem, a komunalna preduzeća morala bi povećati cijenu usluga za građane, odnosno fizička lica na račun smanjenja cijene za pravna lica kako bi sačuvala prihode koje ostvaruju po osnovu pruženih usluga na sadašnjem nivou, a samim tim i održivost svog poslovanja. Na takvu naglu promjenu nisu bili spremni ni građani, a ni komunalna preduzeća.

Predloženim zakonskim rješenjem i dalje se ostaje pri politici istih cijena komunalnih usluga za sve kategorije korisnika kakvo rješenje postoji i u važećem zakonu. Kako istu nije moguće sprovesti u kratkom roku, a negativno ne utiče na korisnike iz kategorije domaćinstva ovim predlogom zakona daje se rok od pet godina u kom bi se cijene postepeno izjednačavale. U tom periodu pored toga što bi se izjednačavanje vršilo postepeno preduzeće i opštine bi morale naći neke unutrašnje rezerve koje bi ublažavale uticaj i tako postepeno izjednačavale cijene.

Uticaj izjednačavanja cijena komunalnih usluga za pravna i fizička lica relevantan je samo za djelatnost vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama za koje su korisnici najviše zainteresovani jer se radi o uslugama koje se pružaju u kontinuitetu i koje je shodno zakonu u obavezi svako da koristi za razliku od ostalih komunalnih usluga individualne komunalne potrošnje koje se pružaju u skladu sa potrebama korisnika i koje su uvijek iste, odnosno ne prepoznaju kategoriju korisnika, kao što su usluge parkiranja, usluge prevoza, i tome sl.

Prilikom predlaganja ovog zakona rukovodili smo se opštim interesom, posebno cijeneći značaj izbjegavanja naglog udara na standard stanovništva, zbog toga se predlaže da se disparitet cijena u oblasti komunalnih usluga, odnosno proizvoda za pravna i fizička lica uskladi u periodu od pet godina.

Ostalim predloženim izmjenama obezbeđuju se jasnije definisan pravni osnov za rad Regulatorne agencije za energetiku, kao što su preciznije definisanje pravnog osnova za

donošenje podzakonskih akata od strane Agencije, produženje roka za odlučivanje Agencije o zahtjevu vršioca komunalne djelatnosti o davanju saglasnosti na cijene budući da je u roku propisanim zakonom to bilo teško omogućiti imajući u vidu broj komunalnih preduzeća.

Agencija je u međuvremenu donijela tri podzakonska akta čeka se donošenje ovog zakona da bi se donio podzakonski akt koji se tiče utvrđivanja cijena regulisanih komunalnih usluga koji takođe donosi Agencija. Takođe, rješenje iz ovog zakona biće ugrađeno u podzakonski akt koji se odnosi na način utvrđivanja cijena drugih komunalnih usluga.

Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje uložio je tri amandmana na Predlog zakona koji su usvojeni od strane predstavnika predlagača i oni su postali sastavni dio Predloga teksta zakona. Ako treba mogu da ih pročitam, ne znam da li to utiče na vrijeme. To bi u najkraćem bilo to.

Prvi amandman se odnosi na uvođenje korekcionog faktora prilikom obračunavanja cijene usluga upravljanja vodom kada se kao jedinica obračunske cijene uzima površina objekta koju korisnik koristi za uslugu. Osnovna mjerna jedinica za usluge sakupljanja komunalnog otpada treba da bude kilogram. Međutim, kako se u Crnoj Gori sistem sakupljanja zasniva na utvrđivanju cijena koje se obračunavaju po površini objekta uvodi se ovaj korekциони faktor čiji je cilj da se uspostavi korelacija između stvarno proizvedene količine otpada i površine objekta u zavisnosti od namjene i površine objekta u kojem se proizvodi otpad kako bi se obezbijedilo što realnije utvrđivanje cijene usluge.

Drugim amandmanom uvode se odredbe koje imaju za cilj da spriječe eventualnu zloupotrebu monopola od strane vršioca regulisanja komunalnih djelatnosti nedonošenjem, odnosno nepodnošenjem zahtjeva za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje tih djelatnosti. U slučaju nepodnošenja zahtjeva ili nedobijanja saglasnosti jedinice lokalne uprave na cijene predložene od strane vršioca regulisanih komunalnih djelatnosti amandmanom i u cilju primjene zakonitih cijena predloženo utvrđivanje privremenih cijena do njihovog utvrđivanja u skladu sa zakonom.

Radi /prekid/ predviđeno i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti, kao i mogućnost nadležnog organa jedinice lokalne uprave da smijeni članove organa rukovođenja. Kao treći amandman produžava se rok za podnošenje donošenja podzakonskih akata Agencije sa tri na šest mjeseci. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 11:18:49)

Zahvaljujem ministru Raduloviću.

Pitam izvjestioce odbora da li žele riječ. Ne žele.

Predlažem, da onda radimo prema dostavljenom predlogu diskutovati.

Imamo pet klubova koji žele uvodno izlaganja, imamo redom: Mihailo Anđušić, Branko Radulović, Ranko Krivokapić, Andrija Popović i Aleksandar Damjanović.

Dajem riječ Mihailu Anđušiću, a neka se spremi Branko Radulović. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (29.10.19 11:19:30)

Zahvaljujem uvaženi predsjedavajući, uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre Raduloviću sa saradnikom, poštovani građani,

Dakle, evo poslije određenog relativno kratkog vremenskog perioda, sprovođenja u praksi Zakona o komunalnim djelatnostima, danas imamo prilike da razgovaramo o njegovim izmjenama i dopunama. Na početku odmah treba reći da nijesu dobre prilike i harmonija u sprovođenju ovog zakonskog rješenja na terenu i u praksi prouzrokovale da mi danas imamo pred sobom ovo zakonsko rješenje odnosno ovu izmjenu. Ne treba nam dodatno potencirati činjenicu da smo prvobitno do kraja donijeli kvalitetno rješenje za koje smatram da zaista suštinski jeste bilo kvalitetno, ali neke od ovih odrednica koje danas mijenjamo su se pokazale kao nedovoljno praktično za sprovođenje u praksi.

Želim ovom prilikom izraziti zadovoljstvo, što danas imamo priliku da konstatujemo da je

Vlada uvidjela potrebu da ovo zakonsko rješenje treba izmijeniti u dijelu koje se prije svega tiče roka koji se odnosi na usklađivanje cijena između pravnih i fizičkih lica, kada su u pitanju komunalne usluge. Jednostavno se pokazalo u praksi da ovaj period usklađivanja cijena koje je prvobitnim zakonskim rješenjem bilo predviđeno između pravnih i fizičkih lica nije niti dovoljan, niti sve ono što tišti komunalna preduzeća na nivou lokalnih samouprava i na nivou generalno države nije nešto što je bio kvalitetan i dovoljan rok da se to odradi na pravi način. Svjesni da komunalna preduzeća na nivou naše države i po lokalnim samoupravama imaju mnogo nagomilanih problema kada je u pitanju i njihovo investiciono ulaganje, infrastruktura, pa bogami možemo govoriti slobodno i o likvidnosti jednog broja preduzeća koje se bave komunalnim usugama iz tog razloga oni su imali značajne poteškoće da ovo zakonsko rješenje na kvalitetan način sprovedu u praksi.

Takođe, razmišljalo se, i to je ministar potencirao u uvodnom izlaganju, kratki vremenski rokovi su mogli u određenoj mjeri uticati i na stanovništvo, odnosno na to da nagle promjene cijena mogu uticati na jedan sloj stanovništva i iz tog razloga sa ovom mjerom nadam se postavlja jedan razuman rok kako bi se ove cijene na kvalitetniji na bolji način uskladile.

Takođe, govorim o članu 54 koji je ključni koji je prouzrokovao ove izmjene, ali treba potencirati još neke smjernice dodatno koje mimo ovoga imamo u zakonskom rješenju, a to je recimo član 6 koji omogućava potrošačima da dodatne mehanizme zaštite prava potrošača da u slučaju žalbe koju su podnijeli na račun imaju dodatne mehanizme koje će im omogućiti da ostvare svoja prava. To negdje ide u koheziji sa novim Zakonom o zaštiti potrošača koji donosi, naravno dodatna prava i drago mi je da smo se donekle i na taj dio osvrnuli. Takođe i praksa u zemljama Evropske unije pokazala da izjednačavanje cijena za pravna i fizička lica je jedan veoma kompleksan proces koji se ne može niti u kratkom vremenskom roku sprovesti i kao što sam rekao možda je negdje u početnoj fazi i bila greška što smo na taj način mislili da se sa onom infratrukturom koju naša komunalna preduzeća posjeduju sa njihovim investicionim ulaganjima i sa dobrim dijelom generalnim stanjem finansija u lokalnim samoupravama na nivou Crne Gore možemo ovo odraditi na način kako smo bili predviđjeli prvobitnim zakonom. I eto da negdje rezimiram.

Zaista smatram da smo ovim zakonom doprinijeli da na jedan onako harmoničan način pokušamo u periodu koji je ispred nas da na nivou lokalnih samouprava i komunalnih preduzeća sredimo situaciju da ovo može da bude jedan dobar preduslov koji će obezbijediti da se stanje iz ove oblasti izdigne na još jedan nivo. Sa aspekta Glavnog grada gdje je onako prilično aktivno pratim kretanja u ovoj oblasti smatram da će i te kako koristiti izmjena ovog zakonskog rješenja, s obzirom na sve ono što su komunalna preduzeća uradili u periodu iza nas kada su u pitanju kapitalne investicije gdje posebno mislim na razvoj vodovodne mreže na teritoriji Glavnog grada. /prekid/ Kapitalnu investiciju, a to je sistem za prečišćavanje otpadnih voda do vodovodne mreže koja se na teritoriji Glavnog grada zaista razvija jednom prilično jakim brzinom koja će omogućiti da i ruralna područja na nivou Glavnog grada na kvalitetan način se snabdijevaju vodom do svega onoga što su usluge i investicije kod drugih preduzeća kao što su i Deponija i Čistoća i zelenilo.

U svim tim segmentima smatram da ovo zakonsko rješenje i to je negdje i bio njihov i zahtjev i sugetija prema predlažaču da idu polako u ovom smjeru i zaista se nadam da ćemo sa svima ovim što smo predložili u ovom zakonu dodatno srediti stanje u ovoj oblasti i da će prije svega lokalne samouprave za koje smatram da su negdje još uvijek jedan od ranjivijih segmenata našeg društva i funkcionisanja našeg /prekid/ i veliku korist od svega ovoga. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 11:25:40)

Zahvaljujem

Poslanik Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (29.10.19 11:25:49)

Gospodine potpredsjedniče, ministre, Asanoviću moj studente,

Vi ste kolateralna šteta gospodo, što ste došli danas ovdje da branite ovaj zakon. Ovdje je trebao da dođe u širem smislu potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede i vodoprivrede Simović, a posebno ministar Radunović. Velika greška ovdje je trebalo da stoji - nova obmana, novi harač zbog nepotizma, korupcije i javaršluka u komunalnim preduzećima.

Građani, htjeli su da vam pet puta povećaju cijenu ili više komunalnih djelatnosti, prepali se, trebali su to u februaru, prepali su garancije i da sad hoće kroz mala vrata u periodu od pet godina da to učine. Zaboravili su da će iduće godine da padnu na izborima, pa će ovaj zakon da ide u korpu za smeće, a to nije ni ljudski ni pošteno ni crnogorski pošto se vlast busa na crnogorsko junaštvo i poštenje, da nešto radiš iza leđa. Da je tako, e sada ćemo sa argumentom.

Građani Crne Gore,

Ako nemamo naftu imamo vodu, jer će poslije nafte koja se crpi jedan od najvećih resursa na svijetu biti voda. Ono što sam izučavao na Institutu za tehnička istraživanja to je da prosječni oticaj u Crnoj Gori je 40 litara u sekunci na m², da smo četvrti u svijetu po ovom dragocjenom resursu, a po stanovniku da pripada, slušajte građani 30.425 m³ godišnje. Čovjek prosječno, ukoliko nije Japanac, pošto se oni kupaju često zbog one svoje osobine, potroši neđe oko 5 m³ mjesečno, to je znači oko 60 kubika godišnje. Izračunao sam ukoliko vidite ono što nam je gospod dao i ono što potrošimo, to je 0,00005%. E, umjesto da to imate taj resurs džabe zbog ovoga svega što sam nabrajao to se dešava. Ajmo da počnemo redom.

Ovaj čuveći podgoriči Vodovod. Ovaj podgorički Vodovod ima 600 radnika, sve DPS od A do Š, čak i aktivisti DPS-a puta četiri, kako je u onom čuvenom snimku, je li tako bješe, govorio ovaj, koliko je to, toliko.

Građani Crne Gore, taj prihod koji ide u Vodovod, 48,5% ide na plate, neđe oko 10%-15% ide za amortizaciju, 10%-15% ide na remont i opravku, ne što je dugoročna nego kratkoročna da se zamijeni i ostalo, kažu, do 100% tamo oko 10%-15%, ostalo ćete vidjeti kada bude zakon o računovodstvu kakva je pljačka, korupcija i ostale stvari u javnim preduzećima, sada akcionarskim preduzećima. Slušajte dalje, građani Crne Gore, ono što je krajnje zabrinjavajuće. To je da voda koja nije hlorisana ne odgovara mikrobiološki 526 uzoraka, 511 uzoraka ne odgovara, odgovara 526. Gospodo, zašto ne upalite crveno svijetlo i kažete nemojte da pijete tu vodu jer je otrovna. Sada ću vas da pitam nešto što je iz vaše branše, ekologije. Koliko danas u Crnoj Gori ima azbestno cemetnih cijevi kroz koje teče voda. Da li uopšte ima i koliko ima? Znajte da 3.000 ljudi koji zvanično obole od kancera, 1.500 se izliječi, 1.500 umre, to kaže Zavod za javno zdravlje. To su registrovani, a neregistrovanih bog te pita.

Sada slušajte, građani Crne Gore, đe ide ova naša čuvena voda. Prošle godine smo 46 miliona uvezli flaširane vode. Koja je ovo, hvala Bogu naša. U prošloj godini se 15% do 38% naših potreba zadovoljava sa domaćom vodom. Sve ostalo dolazi sa strane. Ukoliko imamo milijardu puta više vode nego što nam treba, zar ne možemo da pijemo tu vodu.

Dalje, građani Crne Gore. Ta ogromna voda koja ide, ide u nepovrat. Ovo je strašno zabrinjavajuće. Što znači ovo, ministre, da je broj korisnika usluga javnog vodosnabdijevanja u Crnoj Gori ukupno 274.616. Hoćete li mi reći da kontrolisanu vodu ne pije dvije trećine građana niti koristi komunalne usluge, đe su 650.000. To mi nešto smrdi na birački spisak i na neke druge stvari. Dalje, broj, evo ga 602, u tzv. DPS-u, pošto mislim, Ranko, je li tako bilo kada ste bili u koaliciji, voda pripada DPS-u, podijelili ste, Aerodromi pripada SDP, Univerzitet, ne znam kako ste to podijelili, znači ođe sve DPS. Crna Gora ukupno 2.244. Koliko je prosjek u Evropskoj uniji, hoćete li mi reći. Hajmo dalje sa podacima.

Ono što je katastrofa je stepen neprihvatanja vode. Znači, curi, ljudi, na svaku bandu. Ako pumpa 100% pumpa sa izvora, a pošto smo rekli da je voda dragulj posle nafte jedan od najvećih, znate li do potrošača koliko se izgubi zavisno od mjesta. Evo, ođe imam sve. Kod nas 40%-50%. Primorski region 53%. Srednji region 78,66%. Sjeverni region 65%. Andrijevića je jedan od rekordera 90% vode otiče iz cijevi. Hoćete li mi reći je li ovo ludilo.

Ministre, umjesto da se prizovete pameti, pa da kažete, ne Vi nego ovi iz vodoprivrede, ne znam ni što ste danas došli tu, obojica, nijeste vi iz ove oblasti, tačno sam pogledao nego su Simović ili Radunović trebali da dođu, umjesto da vidite, hajmo, ljudi, da napravimo da ne bude ovog nemara, ovog partijskog zapošljavanja, ovog javašluka, ove korupcije, da ne plaćaju građani Crne Gore jer ste rekli da plaćaju investicije i mnoge druge stvari, hajmo da napravimo efikasno. To je jedna osnovna logika u životu, ako ti je bunar šupalj hoćete li vi da sipate vodu u bunar ili da

promijenite bunar. Nije mi to jasno. Bistijerna u Komanima ako je popustila, hoćeš li ubacaš svaki drugi dan, ne znam koliko košta, 100 eura, čini mi se, ona cistijerna ili ćeš da uzmeš majstora pa da zakrpi bistijernu. Gubitak evropski prosjek. Broj radnika evropski prosjek. Korišćenja fondova za efikasnost komunalnih preduzeća i mnogo čega drugog.

Građani Crne Gore, evo 101. razlog ili prvi razlog, nemojte slučajno da glasate DPS i koaliciju jer ćete imati pet i više puta skuplje komunalne usluge. Zdravo bili.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 11:36:14)

Dajem riječ Ranku Krivokapiću.

RANKO KRIVOKAPIĆ (29.10.19 11:36:17)

Hvala, potpredsjedniče.

Hvala kolegi Raduloviću za ovaj dobar pledoaje, a moji strahovi su veći i iskustveniji od njegovih. Neće jedna od ljepših stvari koje je rekao Petar I kada su ga pitali što je najljepše na svijetu - "Julska kiša, nad Crnom Gorom". Znači, imati vode u Crnoj Gori da /prekid/ umre od gladi. Moji strahovi se kreću u tom pravcu da se modelom koji sam već vidio poslije referenduma ide u pravcu da mi nemamo našu vodu, da se naša voda privatizuje i da pođe Arapima. Sve iskustveno. Od kontakata s Arapima do onoga što sam rekao /prekid/ bivši premijer Željko Šturanović na njegovom grobu da je spriječio privatizaciju Regionalnog vodovoda. Ponavljam, - da je spriječio privatizaciju Regionalnog vodovoda.

U 2011. godini u Italiji je bio referendum o sistemima za vodosnabdijevanje. Ovaj premijer koji je s našim premijerom bio privatizovao našu Elektroprivredu pokušao je da privatizuje sisteme za vodosnabdijevanje u Italiji. Na sreću, digla se crkva, digao se narod, na referendumu koji je morao organizovati, izgubio je sa 95% od 57% onih koji su izašli. Ali, naša dužnost je da vidimo dalje, pogotovo kada imamo iskustva. U 2007, 2008. godini kada je Željko bio premijer spriječio je lično da se to desi s Arapima. Ovo je sređivanje sistema, a već se u Porto Montenegro prodaje voda ne iz Vodovoda tivatskog nego oni prodaju vodu svojim korisnicima, već je to .. za vodu i za struju, ako se ne varam, a nadam se da nisam pogriješio da bi nekog krivo optužio, ovo je pakovanje sistema, podizanje cijene građanima da bi svi bili objašnjeni da sistem ne valja i da ga treba prodati. Klasičan sistem, a zato je u istoriji poznata korupcija najgori oblik vladanja u miru, ne postoji gori oblik vladanja u miru da se nešto uništi da bi se preuzelo. To su moji strahovi. Moje je da zborim pa da šutra dođe to vrijeme i da na vrijeme upozoravam, po cijenu da pogriješim a imajući iskustva iz poslije referenduma malo sluti da ću da griješim i to je koncept s kojim se duboko političkim ne slažem. Da se narodna dobra, prirodni resursi daju u tuđe ruke pod objašnjenjem da država loše s njima upravlja. A ko je država, ko je država, država je vlast. Tvrditi da se loše upravlja Vodovodom ili tada se tvrdilo Elektroprivredom Crne Gore, je bila tvrdnja da je nesposobna vlast. Tražiti vlast, a tvrdite da ne možete upravljati sa onim što jeste država, a što je država ako nije vazduh, voda i električna energija u modernom sistemu za ljude koji su glasali za nezavisnu Crnu Goru. Kad izgubite vodu, vazduh i električnu energiju suverenosti nema. E to me naučila Angela Merkel, to me naučila ona kad sam je prvi put sreo u Bajrojt 2003. godine. Da nezavisnost zavisi od energetske nezavisnosti njoj to baš najbolje ne uspijeva sad u Njemačkoj, ali nama kao maloj zemlji to je pitanje opstanka. Upravo ovi osnovni resursi da ostanu u rukama države jer države nema. Nema pripadnosti građana državi koja ne može da nam obezbijedi elementarne stvari. Berluskoni se zaletio na Italiju, zaletio se na Italiju, nadam se da se ovi neće zalećeti na Crnu Goru i na taj način. Regionalni vodovod Podgorice jer je predsjednik tog opštinskog odbora DPS-a i upravo direktor Vodovoda. Što mislite zašto? Zato što je politički prosvijetljen bio i prosvijetljen nijesam ga čuo, evo sad vodi lučki posao đe se negđe bavio tim pa vjerovatno zna i lučki posao kao što je znao i vodovodni poslovi. Zato što ima više zaposlenih u administraciji nego u londonski Vodovod, to je naš odbornik Jadranka Vojinović rekla prije par godina. Više ima u administraciji Podgorica u Vodovodu nego londonski Vodovod, pa sad pogledajte, a pogledajte koliko je u tehničkom osoblju i zato su gubici veći nego 80-ih godina.

Pamtim brojeve jer sam imao priliku da prođem dobar pripravnčki staž u Opštini Kotor. Gubici su tada u Opštini Kotor bili ispod 40% i to je meni kao pripravniku djelovalo nemoguće, da se gubi 40% vode u Kotoru negde po cijevima. Sad se gubi 70% i to je mjera 80%. To je mjera ovog vladanja, da troši resurse koje je ostavila prethodna država, ne investira u njih ne održava ih i da ih onda rasproda kao način korupcije, to je model vladanja. Ne bavimo se javnim poslom da bismo govorili samo o dataljima, da ne vidimo šumu od drveća, a ovu šumu treba vidjeti jer je suviše opasna. Voda je resurs važniji od nafte i od svega ostalog, za njih ima alternative, za vodu nema alternative. U budućnosti će se od vode praviti i energenti.

Crna Gora ima to bogatstvo koje je profesor naveo da smo prebogata zemlja vodom, ali da vjerujem u boga rekao bih - jednom rukom vam bog dao, a drugom vam uzme. Dao vam je prirodu i kao u Africi, a dao vam je u drugoj ruci u smislu vladajuće elite vođstvo, dao vam je loše vođstvo da upotrijebim to isti je broj nas i Afrike i Afrika je bogatija od Engleske bilo koju zemlju da uzmete u Africi maksimalno bogatiju od Britanije, Britanija je umirala od gladi dok nije došla ona krtola sa španskih brodova a Britanija je postala imperija jer je imala vođstvo, a Afrika znamo đe je. To se nama dešava, resurse trošimo, Vodovod je samo jedan parametar koji se lako pokaže. Da su gubici 30 godina porasli, a ne se smanjili i to je mjera vlasti. Vlast koja ne umije da napravi vodovod ili narod da ne krivim čak ni vlast i svi mi zajedno i opozicija i vlast ne može da napravi vodovod, a mijenjali smo se u tim opštinama na vlast, mijenjali smo se da je pitanje vođstva države, a ne čak ni vlasti. Ne napadam DPS svi su se mijenjali u tome, dokaz da država nije što bi rekli ovi /prekid/ u prsa ili ruka na grudima, nego sposobnost da pravite uređenu i efektivnu državu za njene građane. Da služi tim građanima, inače će ona muka Petra I, da je najljepša stvar na svijetu julska kiša nas stići tri, četiri vijeka kasnije ako te izvore i vodosnabdijevanje uzmu oni koji znaju što je voda, a to su Arapi, ne pitaju što košta.

Prije izgradnje autoputa jer je SDP gurao izgradnju auto puta od početka kao političko-socijalni projekat integrisanja Crne Gore. Došao je jedan investitor iz Španije da gradi autoput. Pitam đe da gradite autoput od svojih sredstava koji vam je interes u Crnoj Gori. Iz Španije nije iz neke zemlje ne znam koje kaže, pa zato što nigđe nećete naći dovoljno vode i šume na Mediteranu. Nigđe nećete naći na Mediteranu dovoljno vode i šume i zato bi mi se možda put /prekid/ i zbog vode i šume i svih onih koji bi onda investirali na tom prostoru koji bi otvorio autoput. Nije se, nažalost, ušlo u taj projekat investiranja privatnoga, odnosno koncesije, došla je kriza, pojela je takve investitore morali smo ući u neke druge oblike finansiranja naravno uz sve ono što znam da je oblik vladanja. Ali, ovo je upozorenje ne nikom čak ni iz vlasti. Vlast će se promijeniti ovako ili onako. Nego svima nama, da bogatstvo koje imamo je lako otekne, pogotovo kada je voda u pitanju. Ako ga ne znamo zaštititi pravim načinom upravljanja ovom zemljom koja je prebogata, a mi ne živimo prebogato, nego presiromašno.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 11:45:15)

Završili smo tri diskusije ispred poslaničkih klubova - Anđušić, Radulović i Krivokapić. Sada je na redu Andrija Popović, a neka se spremi Aleksandar Damjanović.

ANDRIJA POPOVIĆ (29.10.19 11:45:17)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani predstavnici Vlade,

Ovaj sam Predlog zakona o izmjenama Zakona o komunalnim djelatnostima može se reći da je on pun protivurječenosti. Mi ga ovdje usvajamo, a nemamo nikakav uticaj praktično na to da se on sprovodi u praksi. U februaru prošle godine je, 2018. godine, ovaj zakon stupio na snagu njegova primjena nije ni počela.

Dakle, ono što sam rekao te protivrječnosti su strašne u ovoj oblasti, a tiču se režijskih troškova, komunalnih djelatnosti, imamo ogromne razlike u cijeni vode po crnogorskim opštinama.

Hiljadu posto deset puta je voda skuplja u nekim opštinama. Recimo razlika Šavnik 0,14% je kubik vode sa kubikom kanalizacije 0,14 eura, a recimo Budva je oko dva eura, Kotor 1,70 eura itd. Dok zarade razlike u platama su nekih od 5 do 20% maksimalna razlika u plati je 20% u ovim opštinama koje sam naveo.

Slično je i sa odvodom smeća ogromne razlike u odvodu smeća po crnogorskim opštinama potpuni haos koji mi ne možemo da riješimo sa nivoa državnog parlamenta može se reći po onoj da nas praktično na lokalnu u lokalnim samoupravama niko i ne ferma.

Čuli smo od prethodnih diskutanata naravno što izaziva sve ovo to je ogroman višak zaposlenih u gotovo svim javnim preduzećima vodovoda i kanalizacija u svim javnim preduzećima komunalno i to svakim danom sve više dolazi do izražaja, a građani, građanke plaćaju tu cijenu takve politike. Nadam se da ćemo uspjeti da implementiramo ovaj zakon, da počne primjena ovoga zakona, naročito izjednačavanje cijene vode za pravna i fizička lica. Mi smo u ovim izmjenama i dopunama zakona imamo onaj član 81b - izjednačavanje cijena komunalnih usluga. Mislim da se same izmjene i dopune obesmišljavaju sa takvim članom, to je ipak predug period pet godina, a jasno mi je, i nama je svima jasno, da se to neće postići ni u narednih recimo desetak godina.

Htio bih da kažem i najvredniji poduhvat, najveći projekat možda koji je Crna Gora napravila u može se reći poslijeratnoj istoriji za crnogorsko primorje, to je Regionalni vodovod koji je riješio /prekid/ građana, građanki crnogorskog primorja, naravno, i brojnih turista. Imamo još problem Herceg Novi. U toku je taj poduhvat spajanja Herceg Novog sa Regionalnim vodovodom, ostale opštine na primorju su to riješile. Ono što me zanima možda kroz završno izlaganje ministra, znam da su velika dugovanja javnih preduzeća vodovod i kanalizacija prema Regionalnom vodovodu. Regionalni vodovod je bio blokiran nekoliko, čak ne nekoliko mjeseci, bio je blokiran par godina ne znam ni sam kako je opstao, koliko znam to nije bilo čak ni njihovom krivicom. U završnom izlaganju eto molim ministra da kaže koja su dugovanja javnih preduzeća vodovod i kanalizacija prema Regionalnom vodovodu. U svakom slučaju, završavam sa tim, vjerujem da ćemo ovo usvojiti, možda će Liberalna partija čak i na ovaj član 81b amandmanski djelovati, jer ovaj period od pet godina izjednačavanja cijena ne vodi nikuda i podržaćemo ovako nešto iako ima od implementacije nema ništa u ovoj oblasti za sada. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 11:52:16)

Zahvaljujem poslaniku Andriji Popoviću.
Dajem riječ Aleksandru Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (29.10.19 11:52:25)

Poštovani predsjedniče, poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Raduloviću, gospodine Asanoviću,

Evo nakon tri i više godina implementacije, odnosno primjene ovog zakona i nakon čini mi se tri mjeseca od kad je istekao rok za ispunjavanje zakonske norme kojom je bilo predviđeno izjednačavanje nivoa cijena usluga komunalnih, prije svega cijene vode za pravna i fizička lica, jasno je da primjena zakona nije adekvatna. Da je u praksi nemamo, da je prekršena odredba zakona. Pokušava se sada nadomjestiti i dati jedan prelazni period od pet godina što je suština ovog akta, gdje bi se ukinulo unakrsno subvencioniranje, gdje bi se cijene vode za potrošače, naravno i cijene komunalnog otpada, za potrošače i pravna i fizička lica izjednačile. Nešto što je rađeno čini mi se u domenu snabdijevanja električnom energijom u jednom dužem periodu od 2007. do 2011. godine, dakle, četiri godine i bilo je pretenciozno očekivati da je shodno postojećem zakonskom rješenju 18 mjeseci dobrovoljno da se od februara 2018. do avgusta ove godine to završi.

Naravno, ono u čemu ćemo se složiti jeste da ne može biti diskriminacije na tržištu i da ne može biti različitih cijena za pravna i fizička lica. Potpuno saglasan. Međutim, ono u čemu se nećemo složiti jeste intencija ovakvog predloga akta da se cijene izjednačavaju na način što će se

korisnicima, fizičkim licima, nama građanima, cijene povećavati do nivoa usluga koje se fakturišu pravnim licima. Ministarstvo finansija je vama dostavilo odgovor, odnosno mišljenje na ovaj predlog akta, u kome vas upozorava da bi višestruko povećanje cijena komunalnih usluga za fizička lica imalo direktan negativan uticaj na standard građana Crne Gore i da se razmotre sve mogućnosti, ulože dodatni naponi da se sve to prevaziđe. Dakle, izjednačavanje cijena svakako da, ali na način da se sada visoke cijene usluga za pravna lica spuste do nivoa cijena usluga za fizička lica. O tome možemo da pričamo i to bi zavrijedilo podršku, ja se nadam, svakog kolege ovdje. Međutim, namjera da se cijene izjednačavaju na više i da se dođe do nivoa cijena koje su sada četiri, 4,38 puta veće u odnosu na pravna lica sa fizičkim licima je nešto što će zaista napraviti ogroman problem građanima Crne Gore. Uz sve ove amandmane koji su usvojeni, a možemo i o njima da polemishemo, ovaj dio koji se odnosi na određivanje cijena otpada sa takozvanim korekcijom ili korelacionim faktorom pitanje je kako će se to u praksi primijeniti i zašto mi već sada nemamo mogućnost da se shodno težini otpada plaća kao što je to u Evropskoj uniji, zašto se kasnilo i nije se to jednostavno završavalo u opštinama pa i ovdje u glavnom gradu. Odnosno ovaj dio koji nalaže da Agencija može oduzeti licencu i može razriješiti članove organa uprave, odnosno predložiti lokalne samouprave, zašto može. Zašto po automatizmu ne oduzima licencu, odnosno zašto se po automatizmu ne razrješavaju članovi Upravnog odbora koji posluju na način koji nama otežava, svima, funkcionisanje.

Sušтина je u dvije stvari. Šta mi sa povećanjem usluga treba da platimo i koje su opasnosti o kojima su govorili moje uvažene kolege prije mene. Dakle, opasnost privatizacije. Nakon transformisanja javnih preduzeća u privredna društva, a shodno zakonima i ovaj predlog zakona, kao i važeći zakon ostavlja mogućnost privatizacije vodovoda, odnosno komunalnih preduzeća. Ponoviću, neprihvatljivo je u Crnoj Gori da se privatizuje vodovodna djelatnost. Neprihvatljivo je jer će to dovesti kao što je dovelo i u nekim drugim zemljama koje su isprobale tu praksu pa se brže bolje vraćale na staro da se cijene usluga snabdijevanja vodom dignu u nebo i da se zaista dovedemo u ropstvo. Nije način demonopolizacije to da će doći neki igrači iz Evrope ili iz svijeta na naše tržište, pa će nam uvesti tobože neke nove tehnologije i nove prakse da bi nas naučili kako i šta je pravedna cijena, odnosno šta je tržišna cijena. Pravednu cijenu pružanja komunalnih usluga poznaje važeći zakon i Ustav. To nije isto što i tržišna cijena. To nije isto što bi nam budući strateški partner donio ovdje sa svojim "znanjem i tehnologijom" i digao nam cijenu vode u nebo. Voda je osnovno ljudsko pravo. Dakle, apsolutno protiv i mogućnosti, a ovaj zakon ostavlja tu mogućnost i predlog zakona da se može vršiti privatizacija snabdijevanja vodom.

Dalje, govorimo o tri vrste usluga, snabdijevanje vodom, tretman otpadnih voda i tretman čvrstog otpada. Regulatorna agencija za energetiku se bavi sa dvije od tri djelatnosti. Pokušava da utvrdi metodologiju za utvrđivanje cijena kako bismo negdje došli do te pravedne cijene. To nije isto što i tržišna cijena i nije slučajno u zakonu zapisana pravedna cijena, i sada mi treba da platimo neke dubioze i neke neefikasnosti koje su navedeni u vašem predlogu zakona i u ovim mišljenjima odbora, čini mi se, sve su navedene, samo su preskočene one male dvije riječi, neracionalnost i neefikasnost.

Šta je to u praksi? Pa evo da se negdje podsjetimo. U vodovodnim preduzećima, njih 24, plus ovo privatno u Budvi za prečišćavanje voda, je ukupno 2.244 zaposlena lica. Da ne licitiramo jesu li svi za vladajuću partiju, hajmo samo da izvedemo jednu korelaciju dinamike njihovog zapošljavanja i povećavanja broja zaposlenih lica u tim preduzećima i cijene koja je fakturisana građanima, odnosno pravnim licima. Sad se pokušava sve ono što su dubioze i sve ono što je faktura od 12,7 miliona godišnje tim pravnim licima, a 17,5 miliona fizičkim licima dovesti u nivo da će se za pet godina cijene podići na više, a ne na niže kako bi trebalo. Sad mi trebamo da platimo ovih 600 i kusur u podgiričkom Vodovodu ili 242 u budvanskom Vodovodu, ili 125 u ulcinjskom Vodovodu. Moja sumnja, koji su najvećim dijelom u posljednje vrijeme, posljednjih godina politički motivisano zapošljavani i koji tamo nemaju što da rade osim da primaju te plate. Pokušavamo da to nametnemo odozgo na način da neće snositi posljedice ta preduzeća, odnosno te opštine, nego ćemo svi solidarno po kapa da tu razliku, odnosno te neracionalnosti platimo. To nam se daje negdje i ovdje u izvještaju koji ćemo razmatrati o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti od strane, RAE gdje se kaže da su recimo troškovi zaposlenih u primorskom regionu u odnosu na ostale troškove čak 41%. U Podgorici i u središnjem regionu 50%, na sjeveru 70% u ovim preduzećima. Ovo je samo onaj dio koji se odnosi na preduzeća koja se bave upravljanjem

vodama, odnosno tretmanom voda plus da dodamo i ona preduzeća koja se bave tretmanom otpada cijene koje su do devet puta je li tako i dispariteti veći za pravna lica nego za fizička lica.

Suština je sljedeća, ako ćemo da budemo zaista jedno ozbiljno solidarno društvo, hajmo da vidimo koji su uzroci brzog poslovanja, ovakvog poslovanja i javnih vodovodnih preduzeća, javnih komunalnih preduzeća od gubitaka u mreži vodovodnoj. Ovdje se jasno kaže da jedan dio, odnosno 16 ovih vodovodnih preduzeća ne mjeri količine zahvaćane vode. Mi i ne znamo šta su zahvatili, što su isporučili, šta su njihovi komercijalni, tehnički gubici, plus ovih 2.244 zaposlena, 602 zaposlena u podgoričkom Vodovodu. Pa znate što je to? To nema Pariz, to nemaju veliki gradovi. Sad sve ovo, sve ove dubioze, sav onaj godišnji kumulativni gubitak koji je iskazan i prošle godine od strane ovih preduzeća, pet su klasične gubitaši, vi ste ih naveli u ovom predlogu zakona, treba da se plati u nekom periodu od pet godina kada će se cijene vode dovesti na nivo pravnih lica.

Da to kažem otprilike u praksi što znači. Vi ste naveli da jedna četvoročlana familija potroši 12 do 13 eura za račun za vodu je li tako mjesečni ako je potrošnja normalna. Ovo znači da bi se otklanjanje novih dispariteta ta faktura za nekih četiri ili pet godina popela na 50 eura. Vi mislite da sa trendom povećavanja zarada koje defakto stagniraju u zadnjih 10-ak godina i koje će stagnirati u narednih pet godina da će biti putpuno realno da jedna četvoročlana familija umjesto 12 evra mjesečno, pa nekih 150 eura godišnje samo za isporučenu vodu da 600 evra plus za otpad itd. 1.000 evra na nivou godine, familija od četiri člana, za smeće i za vodu, za osnovno ljudsko pravo. Zato kažem ovo može da ima samo podršku u skladu sa onim što vam je i ministar finansija ovdje napisao, a to je da se ovo izjednačavanje cijena vode za pravna i fizička lica vrši na dolje, a ne na gore. Odnosno da se nivo cijena za pravna lica dovede na niže, na nivo cijena fizičkih lica, a ostale dubioze, sve o prihodu i poslovnoj dobiti itd. i rashodima neka rješavaju ova javna preduzeća, ova dioničarska društva itd. koja su formirana na nivou opština njih 50-ak ili koliko ih već ima, a ne da mi to solidarno po kapa plaćamo. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:01:43)

Uvaženi poslanici i uvaženi građani, imali smo i uvodna izlaganja ispred pet klubova DPS-a i Demokratskog fronta, SDP-a, SD-a, Liberalna partija i Posebnog kluba.

Na ovaj način završili smo ovaj prvi dio.

Sada je na redu Sanja Pavićević. Ne znam da li neko drugi želi riječ kratko?

Može, ministar Pavle Radulović.

PAVLE RADULOVIĆ (29.10.19 12:02:11)

Trudiću se da ne pomenem nikoga, jer imam potrebu zarad građana par stvari da apostrofiram.

Dakle, pomenuli smo azbest. To je činjenično stanje. Gledamo se, odrasli smo ljudi, možemo da pričamo bajke, azbestne cijevi i dalje postoje. Azbestni krov i dalje postoji. Azbestne fasade i dalje postoje u određenim djelovima Crne Gore. Ti su građani upozoreni, imali smo zakonsko pravo, upozoreni smo. Ja se nadam da je država smogla snage da će se tamo gdje bude socijalnog programa te stvari regulisati da građani ne mogu sami da izađu iz te priče. Nije samo priča azbestna i priča dijela stanovništva koje zahvata kontrolisanu vodu. Čuli ste da 16 vodovodnih preduzeća ne mjeri zahvate. Dakle, mi ne znamo šta oni crpe. Nijesmo slučajno tražili izmjene ovoga zakona u tri člana. Upravo da bismo spriječili priču peglanja cijene. Novi zakon je u proceduri, on je trenutno na javnoj raspravi. Taj zakon definiše 90% stvari o kojima ste govorili. Zbog toga se uvodi regulator. Zbog toga se uvodi tehno ekonomska analiza. Neće niko peglati cijene građana na nivo cijena privrede ili obratno. Peglaće na realnu cijenu, realnu cijenu koštanja. Tehno ekonomska analiza mora da pokaže opterećenost svakog radnog mjesta u svakom od preduzeća. Ja sam isti bio satanizovan pa niko nije izašao da podrži priču kad sam probao prošlog ljeta da kažem, da je devet vodovodnih preduzeća snabdijevanje odvođenja prerade otpadnih voda na 150.000 stanovnika primorskog regiona, pa ne postoji neko ko može da izdrži toliku

administraciju. To nije realna priča. Međutim, nije to, odmah je počela priča ukрупnjavanje, pokušava da se centralizuje, da se vodi s jednoga mjesta itd. Sve se pokušava, sve što je tehnički opravdano se na neki način pokušava ispolitizovati.

Slažem se da je velikim dijelom loše upravljano tim sistemom. Ima ovdje ljudi, evo da ne pominjem sad, da ne provociram koji jako dobro znaju ovu tehničku priču. Znamo i ja i vi da tehnički sistem hidraulični ne može da izgubi preko x procenata, a da bude funkcionalan. To je nemoguće u teoriji, da ne pričam o praksi. Taj procenat je kud i kamo manji od najmanjeg tehničkog gubitka koji prijavljuju naši vodovodi. To nam pokazuje samo jednu stvar, da imamo bespravnu potrošnju. Ako taj sistem radi, dakle, neko se zakačio na njega pod zakonima hidraulike i povlači tu vodu na neku drugu stranu. Kažem zbog toga smo, ako ni zbog čega drugog uveli niz mjera i regulatora u ovu priču.

Ne, ne naplaćuje Porto Montenegro vodu, samo da dam odgovor zarad građana, to se ne dešava, to znam pouzdano da je plaćaju Vodovodu Tivat kao i svi ostali. Ne znam, mogu da pitam, ali pričam o vodi, znači vodu ne naplaćuju sigurno. Znači razni su modeli upravljanja javnim dobrima, razne su škole da ih tako nazovem od privatno javnih partnerstava, potpuno javnih, potpuno privatnih i na našu veliku žalost, pomoć od i meinstrim nauke, zato što podjednako ima modela potpuno istog koncepta koji su negdje propast, a negdje funkcionišu fantastično.

Moramo naći način da stabilizujemo sisteme kojima upravljamo. Ja mislim da mi zakonom koji donosimo, koji je u proceduri, upravo to činimo, a ovim zakonom reducujemo ovo vrijeme, odnosno produžavamo vrijeme koje nam treba da eventualno ispeglamo cijene. Još jednom, rečeno je 18 mjeseci, bio je ambiciozan rok Predlogom zakona, ako se ja toga dobro sjećam bilo predloženo da to bude najmanje tri godine, tada je amandmanina u Skupštini to dovedeno na 18 i potpuno je korektno. Moram jednu stvar da izrazim zbog građana, nema privatizacije Vodovoda. To ni jedan zakon nije predviđao. Predviđao je u određenim segmentima ustupanjem menadžmenta uz naknadu, to je potpuno druga stvar.

Dakle, niko resurs ne prodaje /prekid/ i vodovode i vodovodna preduzeća, već ustupa menadžment. Saglasan sam da postoje menadžmenti koje bi našim resursima mogli da upravljaju bolje nego mi, da ne bih prodao takav resurs nikad nikome, ali nekome dao menadžment nekom ko to eventualno bolje zna. Tačno je, pravedna je netržišna cijena. Znači, niko nije pominjao tržišnu cijenu. Što se tiče cifara nije to nikad krenulo od 12 eura do 50 eura, ako išćitate obrazloženje vidjećete da je ukupna suma trebala da dođe do 20 eura mjesečno zajedno za vodu, otpadne vode i komunalni otpad. Imate standarde Evropske unije da između 3 i 5%, primanja porodice se odvajaju na komunalne usluge.

Završna rečenica, ja se neću dalje javljati. Činjenično je stanje da je Crna Gora četvrta na svijetu po bogatstvu voda, ali isto tako činjenično stanje da je pola Crne Gore žedno i mi moramo da priznamo tu činjenicu. Od Podgorice put primorja dok nije nastao Regionalni vodovod je sve skapavalo od žeđi. Nijesmo pravili bistijernu u Komanima zato što smo imali izvore pored kuće, nego zato što vode nije bilo. Moramo da shvatimo i geohidrološki i geomorfološki sastav terena i da razumijemo da je neđe ima u izobilju, a da je neđe nema i nema je uopšte i do tamo je treba dovesti. Pomenuo je jedan od poslanika mi muku izmučismo da dođemo do Herceg Novog i doći ćemo vrlo brzo i napraviti, razumijem, istorijski pomak ucevljenjima, da ćemo imati 1200 sekudnih litara gurano prema tom dijelu primorja u naredne dvije godine, mislim da su to su to pravi projekti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:09:04)

Hvala.

Na izlaganje ministra Radulovića, imamo prijavljeni komentari Aleksandar Damjanović i Branka Radulović i tada opet ima pravo ministar Radulović, da da odgovor na komentar.

Dajem riječ Aleksandru Damjanoviću, pa Branku Raduloviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (29.10.19 12:09:21)

Potpredsjedniče, ministar je komentarisao, naša izlaganja u prvom krugu i pravilo je da mi odgovorimo na komnetar da on više nema pravo, ali ako bi i bilo neke potrebe ne smeta da se nastavi taj dijalog, ali nadam se da neću dati povoda da se nastavlja.

Dakle, drago mi je što ste ovdje rekli pred licem javnosti da neće biti privatizacija vodovodnih preduzeća, da će biti takozvane djelimične privatizacije na način što će se uvoditi menadžmenti koji bi upravljali tim preduzećima spolja, odnosno menadžmenti koji bi se iznajmljivali jer su ovi koji postoje, neki od njih, neracionalni, ali vidimo otprilike šta to znači. Praksa uči da je otklanjanje dispariteta i unakrsnog subvencioniranja priprema za privatizaciju. Prosto taj koji planira da dođe, koji pikira da dođe, pa da li je to oblast energetike ili oblast vodosnabdijevanja, prvo želim da se otklone ti dispariteti koji su postojeći naslijeđeni godinama, decenijama, od rata što se kaže na ovamo, gdje se negdje solidarno to sve i gradilo i plaćalo i investiralo i da dođe do nekih tržišnih cijena kako bi po tim cijenama mogao da uđe u ovu obalst. Rekli ste što ste rekli, meni je to bilo bitno, do sam vam pitanje negdje i postavio i iskazao ovaj svoju zebnju, kao i kolega Krivokapić, da do toga može doći. Naravno, govorimo o nekim horizontima pet, deset, dvadeset, trideset godina mi smo ovdje godinu, dvije, tri, pet ko to zna, ko će poslije nas doći, ali je bitno da u formalnom smislu ne ostavimo prostora da je to moguće i da se držimo ustavnog načela, odnosno zakonskog načela da se komunalne usluge pružaju po pravednim cijenama. Kažem nijesu to tržišne cijene.

Sa druge strane, u ovom izvještaju, odnosno Predlogu akta gdje ste dali Izvještaj o procjeni propisa govorite o Vodovodu u Podgorici, o tome koliko on prihoduje od svoje osnovne djelatnosti itd, pa od 2011. godine, kada je bilo zadnji put usklađivanje cijena, kako je to tada bilo i kako je tada zastalo. Ajmo da vidmo da od 2011. do 2019. koliko je primljeno novih zaposlenih, pa 200-300 i koliki su troškovi njihove plate itd. Valjda i to malo utiče na neke neracionalnosti, neefikasnosti koji treba svi da platimo. To je ono o čemu treba da pričamo, da vidimo kako da dođemo, što se kaže u red. Ne odvajam bilo koju opštinu i ne odvajam da postoji partijsko zapošljavanje u svim opštinama, ali gro opština drži vladajuća većina, pa oni imaju veću odgovornost da popravi stanje svima njima. Zašto se nama nagovještava da će u budućem periodu u Podgorici i ostalim gradovima doći do velikih investicionih zahvata u tretmanu otpadnih voda itd, da nam ne ide na fekalije ne idu u Moraču kao što idu, pa da sve to mi moramo solidarno polako da platimo odnosno da se pripremamo. Pa dajmo ovi silni biznismeni, ovi građevinari koji pola Podgorice betoniraše, pedesetak zgrada se radi trenutno, pa hoće li oni možda nešto platiti, hoće li kroz neke njihove obaveze prema gradu, prema državi da se iz tih nekih sredstava nešto možda i uradi, a ne da se uvijek završava na teret građana. Možda sam pretjerao da neće biti račun 50 evra, biće 20, 25, 30, koleginica će objasniti što to znači za realan život. Hoćemo li da sklopimo cijene struje koje nikad više neće biti manje, nego idu sve više na gore, cijene otpada, odnosno komunalija koje plaćamo, cijena vode to je namet koji sa ovakvim nivom standarda i sa ovakvim trendovima povećanja standarda, odnosno prosječnih zarada i penzija građani teško mogu da izdrže. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:12:56)

Poslanik Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (29.10.19 12:13:01)

Rekli ste ministre jednu pametnu stvar, rekli ste hoću ovo van politike. Ja bih volio mnogo van politike, ali politika je čak i ođe ušla i to na debela vrata. Dobro je Ranko rekao samo ko nam je bi direktor Vodovoda koji nema pojma sa vodom.

E sad slušajte ministre.

Prvo zdravlje, milo mi je što ste rekli i priznali, ne priznali nego što ste upozorili građane Crne Gore, da mnogi vodovodi danas koriste azbest cimetne cijevi, otrov ali tamo treba da stoji crveni ne smije se piti. Drugo, da li našem Vodovodu kojega smo zajedno svi gradili i tvoj i vaš ded i moj otac i svi ostali malo nam je država pomogla, Veso Perović, poštteni koji je nekadašnji

bio direktor Vodovoda, i kojeg smo zajedno projektovale, ja bio među drugim tamo zato što sam bio direktor jednog velikog obra i bile su dvije fabrike jedan za crni vodovod, a drugi za pumpe. Da li na Vučje studencu ima kontinuirano hlorisanje vode - nema. Što piju Komani.

Drugo ministre, činjenica da su 90-ih u boljem stanju bila vodovodi i komunalna preduzeća nego što je danas. Mi smo u međuvremenu, ajde da kažem - mi, privatizovali koliko ministre i stavili u džepove i otišlo bespovratno tih ogromnih para. Mogli smo barem ono ljudsko osnovno što gospod je rekao krš i ovamo gore prema sjeveru različito, da burilo ne bude osnovna djelatnost domaćice neko ga burilo bude što će biti istorijska stvar. Prepisujete sve iz naše deklaracije koju smo svi usvojili ja napisao i sada se premijer hvali, evo sad ćemo da Eko hond u Pljevljima zagađivač plaća, pa ministre prije deset godina sam to govorio. Koliko smo mi naše vode otrovali, koliko još ima piralena od jednog ili drugog bazena u Skadarskom jezeru i Dvije sestre da li vode ili ne vode.

Ministre, osnovna je stvar što vi trebate da napravite konkretnu strategiju. Listao sam noćas koje ste imali strategije nijesam vidio da ima takve strategije. Kako regulisati sve to, kako od ovih 256 hiljada korisnika komunalnih usluga da to bude 90 ili 100%, ne znam da li su to porodice ili su to građani nije bilo dovoljno jasan. Ministre, ovo je veliki problem i u pravu ste nema privatizacije kao što nema mnogih stvari nema, kao što ni Aerodromi ne treba da se privatizuju, kao što mnoge druge stvari ne trebaju. Zna li gdje je glavni problem? U vrhu! Neodgovorna, nestručna vlast. Imali smo jedan cijeli zavod na Institutu za tehnička istraživanja koji se bavio time. Zahvaljujući tome zavodu je napravljen Regionalni vodovod. Zato sam ja uključen u to. Ovo su veliki, veliki problemi, glavni problem je nestručna vlast i druga stvar je i ono što je, a to je da je postalo političko stanište, nestručnih, a ne stručnih. Nijesu vaša deca pametnija ništa od nas, zašto vaša deca i vi imate privilegiju u odnosu na nas, zašto privilegiju nema stručan čovjek, to jesuština svega ljudi i domaćinski odnos. Je li tako ministre - tako je.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:17:11)

Zahvaljujem, profesoru Raduloviću i Aleksandru Damjanoviću.

Vidim dodatna prijavljivanja, imamo još komentare od Andrije Popovića i Ranka Krivokapića.

Izvolite, poslanik Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (29.10.19 12:17:31)

Zahvaljujem.

Zahvaljujem se ministru Raduloviću, na komentaranju naših uvodnih izlaganja. Htio bih samo da vidim da u kasnijem toku ove sjednice povodom ovog Zakona izmjena i dopuna zakona ovdje smo uglavnom govorili o vodi. O svim tim dubiozama koje imamo, nametima koje trpi stanovništvo Crne Gore, o tehničkim gubicima, ogromnim, koji idu čak do 90% koje imaju crnogorski lokalni vodovodi, o višku zaposlenih koji je takođe ogroman, ali ovdje nijesmo govorili o drugim komunalnim uslugama, nijesmo govorili o odvozu smeća. Takođe, su cijene velike, ogromne su razlike po opštinama. Više čak ne pominjemo komunalne deponije koje su sa svim našim aktima bile određene kako će se graditi. Od toga se čak odustalo.

Govorili smo komunalna deponija, svi su rokovi prošli, koja je trebala da bude zajednička za neke opštine u Crnoj Gori, govorim o ovim primorskim, recimo za Tivat, za Kotor, Herceg Novi, eventualno Budva, od toga se za sada potpuno odustalo. Molim vas da kažete što će se događati sa komunalnim otpadom. Znamo da su to veliki problemi, naročito u toku turističke sezone koja sada u primorskim opštinama neđe traje i po čak šest mjeseci. Komunalni otpad se odvozi na deponije koje su udaljene i po stotinjak kilometara. Pitanje je dana do kada te deponije, recimo barska, /prekid/ komunalni otpad sa ovih destinacija, odnosno iz ostalih primorskih opština. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 12:20:51)

Poslanik Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (29.10.19 12:20:58)

I ja ću biti kao ono Kartagina mora pasti. Ovdje ne treba pasti Kartagina, ovdje treba da odbranimo Kartaginu, a to je prirodni monopol, Hrvati imaju riječ opstojnost, opstanak bismo mi rekli. Voda je ključ čitavog tog projekta. Nisam slučajno spomenuo Željka Šturanovića i to što sam imao potrebu da kažem nad njegovim odrom, znajući kolika je veličina problema odbrana vodnih resursa i vodosnabdijevanja. Još jedan čovjek, Andrija me je podsjetio na to, branio je komunalnu stvar u Crnoj Gori, a to je pokojni generalni sekretar Skupštine Siniša Stanković, sprečavanje gradnje velike fabrike smeća u Nikšiću koja je bila višestruko veća od svih naših potreba za obradom smeća.

Ogromni su ti lobiji u svijetu. Novca ima koliko hoćete u svijetu. Nema vode, nema zdravog prostora i nema se đe sa smećem. Tu je Crna Gora kao i sve druge manje razvijene zemlje u susjedstvu velikih zemalja i bogatih zemalja uvijek u opasnosti. Danas su napravili onaj afrički model, napravili su nam prugu investicija, dolazi civilizacija, u stvari tom prugom treba da ode sve naše što valja od prirodnih bogatstava do naroda. To traži odgovornu državnu politiku i bavljenje državom kao javnim interesom, a ne kao imanjem.

Ja vama vjerujem, ali znam da sve vi o tome nećete pitati, kao što se neću pitati ni ja ako sam u opoziciji, ali će se morati pitati građani, nadam se u čitavoj toj priči. Crna Gora to mora paziti po svaku cijenu. Prirodni monopoli, pa čak i monopoli tipa Aerodromi koje je Branko spomenuo su nešto što stvara profit od čega se alimentiraju druge stvari u ovoj državi, od sporta za koji znam da smo se gledali, od Malage pa na dalje, kulture, neprofitne stvari u ovako maloj zemlji, pa onda obrazovanje i zdravstvo koje već ima i svoje fondove. Sve je to stvar zašto prirodni profiti trebaju da idu, a pravična cijena vode je temelj svega.

Mi smo tek prva generacija koja ima vode za normalne potrebe u Crnoj Gori. Moja baba je nosila burilo. U čitavim Cucama nema nijednog izvorišta vode nego samo bistijerna i to suvomeđe sa glinom natrpano i neka rupa neđe u nekoj vrtači. Mi taj napredak koji nam je socijalizam donio treba da sačuvamo. Mi ga nijesmo unaprijedili. Biće dovoljno da ga sačuvamo, pa da ga onda unapređujemo. Doći će neka svjesnija i politički zrelija generacija i manje gramziva generacija poslije nas, nadam se. Biće dovoljno da sačuvamo to da bi onda moglo da se unapređuje. Molim vas da tako projektujete. Ovdje nismo oko ovakvih tema da ubiramo političke poene, nije mi bila ta namjera da dam sliku nego je da imamo, ovaj parlament tome služi, konsenzus oko stvari o kojima se ne raspravlja. To je kako odbraniti ono što je opšti interes građana u elementarnom egzistencijalnom nivou, a to je voda. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 12:24:18)

Hvala.

Na ovaj način smo imali komentare na izlaganje ministra Radulovića.

Sada dajem riječ Sanji Pavićević, a neka se pripremi Jovan Vučurović ili Branka Bošnjak, neka oni odluče.

SANJA PAVIĆEVIĆ (29.10.19 12:24:35)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane poslanice i poslanici, poštovani ministre, pomoćniče ministra, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima i predložen nam je mali broj izmjena i dopuna Zakona. Ipak, suštinska izmjena koja može biti kamen spoticanja u narednom periodu ogleda se u izmijenjenom članu 54 stav 4 koji

postaje imperativan i kaže cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere iste su za sve korisnike. Prije nego što bih nastavila dalje izlaganje, odgovorila bih na pitanje zbog čega je danas ministar Radulović tu, a nisu ostali ministri na čije resore se djelimično odnosi i ovaj predlog izmjena i dopuna Zakona.

Naime, radi se i o Izvještaju u koji smo svi imali uvid Evropske komisije za 2019, a odnosi se na preporuke u oblasti poglavlja 27 koji kaže, a ponavlja se sve od 2016. godine: "I dalje potrebni značajni napor u dijelu sprovođenja zakonodavstva, posebno u vezi s kvalitetom voda, zaštitom životne sredine, upravljanja otpadom i klimatskim promjenama, a to su sektori otpada, vode i zaštite prirode". Znači, poglavlje 27, ministar nadležan za to i danas je tu da nam objasni sve novine koje usvajamo, vjerujem da ćemo podržati, ovim predlogom zakona.

Korisnik o kojem sam govorila pošto su cijene planirane iste za sve korisnike, informacije radi, korisnik je pravno ili fizičko lice koje je u obavezi da koristi komunalne usluge čije je pružanje obezbijedila jedinica lokalne samouprave i to javnog vodosnabdijevanja, prihvatanja, prečišćavanja i odvođenja komunalnih otpadnih voda, prihvatanja i odvođenja atmosferskih voda i sakupljanja transporta pripreme za preradu, prerade i zbrinjavanja komunalnog otpada. Znači, čitav jedan set aktivnosti od krucijalne važnosti za građane Crne Gore i čitavog svijeta, svako ima vodu.

Pomenuta odredba postojećeg zakona je trebala da se ispuni još 25. februara 2018. godine, odnosno 18 mjeseci od dana stupanja zakona. Međutim, svjedoci smo da nije zaživjela. Razloga je mnogo, danas smo čuli jako puno razloga, a neke od razloga ćemo raspravljati kada bude Izvještaj Regulatorne agencije za 2018. godinu za regulisane komunalne djelatnosti. Većina danas pomenutih tema se više odnosila na taj izvještaj nego na Predlog zakona o kojem danas mi govorimo. Znači, razloga je puno zbog čega ovo nije moglo zaživjeti. Ipak, izjednačavanje cijena komunalnih usluga za fizička i pravna lica pokazuje se i pokazalo se kao veoma težak zadatak, zahtjevan zadatak za lokalne samouprave.

Kako bi se uvažio i primijenio predloženi član uvodi se novi član 81b koji predviđa da se izjednačavanje cijena komunalnih usluga izvrši postepeno, period je definisan. Zakon propisuje da je Regulatorna agencija za energetiku regulatorno tijelo za regulisane komunalne djelatnosti, a to su javno vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim komunalnim vodama. Ova agencija, između ostalih poslova, kao regulatora, daje saglasnost na predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti. U ovom dijelu bih se zaustavila i rekla da je na našem matičnom odboru predložena jedna odredba, odnosno amandman koji sprečava zloupotrebe određenih vršilaca komunalnih djelatnosti da naprave određene zloupotrebe. Mislim da svi imate ispred sebe ovaj amandman. Radi se o amandmanu 2 u izvještaju matičnog odbora, odnosno Odbora za turizam, poljoprivredu, prostorno planiranje i ekologiju.

Ono što se čini da će biti najveći problem su upravo regulisane komunalne djelatnosti uvidom u Izvještaj Regulatorne agencije za energetiku, o kom ćemo raspravljati u jednoj od narednih tačaka, vidi se veliki disbalans usluga javnog snabdijevanja i otpadnih komunalnih voda. Slikovito to izgleda ovako: cijena usluge javnog vodosnabdijevanja za građane kreće se od 0,12 eura po metru kubnom u Šavniku, do 1,03 centa u Kotoru /prekid/ po metru kubnom u Andrijevići do 0,52 u Kotoru. Ova značajna neujednačenost važi kada su u pitanju pravna lica. Ta neujednačenost nije samo u cijenama usluga već se ona ogleda i u tehničkoj opremljenosti, kadrovskoj strukturi, nelikvidnosti i stepenu naplate.

Evidentno je da izjednačenje cijena pri ovako velikim rasponima između fizičkih i pravnih lica vodi do poremećaja koji bi sigurno imali za posljedicu slabiju naplatu od strane vršilaca komunalnih djelatnosti. Ova pojava nije karakteristična samo za Crnu Goru, i složili smo se danas ja mislim svi govornici u vezi sa tim, nego za mnogo uređenije sisteme u Evropskoj uniji. Predlagač se pri definisanju roka za izjednačavanje cijena usluga vodio pozitivnim iskustvom iz sektora energetike, o kome je isto danas govorio jedan od poslanika, kada je u periodu od 2007. do 2011. godine izvršeno postepeno /prekid/ i druga pravna lica, pa smo uspjeli u tome vjerujem da ćemo i u ovome.

Na kraju da zaključim pred nadležnim institucijama i lokalnim samoupravama sigurno slijedi zahtjevan i odgovoran period, ali sam takođe i optimista da će se ovaj proces uspješno okončati jer na kraju krajeva komunalne djelatnosti obavljaju privredna društva koja ipak moraju poslovati po tržišnim uslovima. U vezi sa ovim ako ima samo malo vremena pojasnila bih samo ovaj

amandman koji se odnosi na sprečavanje zloupotrebe monopola od strane vršilaca regulisanja komunalne djelatnosti. Svjesni smo da postoji realna bojazan da vršilac regulisane komunalne djelatnosti ne podnese zahtjev za davanje saglasnosti na predlog cijena za obavljanje regulisane komunalne djelatnosti. Jedinica lokalne samouprave ne da saglasnost na cijene za obavljanje istih ili iz nekog drugog razloga ne dođe do utvrđivanja predloga cijena /prekid/ onda bi se obezbijedila primjena zakonitih cijena u tom periodu na način što bi se odredila, odnosno utvrdila privremena cijena, i o tome nam može pojasniti ministar, kao privremeno rešenje do utvrđivanja cijene usluge u skladu sa ovim zakonom, a najduže šest mjeseci. To je bitno zato što ukoliko se donesu ove privremene cijene to ne ide na štetu građana nego se smanjuje u odnosu na postojeću cijenu 10%. Koliko sam ja shvatila na odboru imali smo zaista jednu baš ovako uspješnu raspravu o tome i dobili smo sve informacije polazeći od toga koji su razlozi hitnosti za donošenje ovog predloga zakona, a znajući da se radi potpuno jedan novi zakon. Zamolila bih samo ministra ako može da potvrdi ovo što sam rekala, da li smo dobro shvatili sve to. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 12:32:38)

Hvala.

Mislim da je potvrdio ministar to što ste rekli i dajem riječ Slavenu Radunoviću. Hvala na intervenciji jer ste vi pratili ministra. Hvala.

SLAVEN RADUNOVIĆ (29.10.19 12:32:53)

Hvala Vam.

Ja ću radi uštede vremena, da se ne prebijem naknadno za diskusiju, nego iskoristiću ovo vrijeme na komentar samo nekoliko stvari da kažem na račun nečega što se čulo u diskusiji i od samog ministra. To je prvenstveno taj odnos Regionalnog vodovoda i lokalnih vodovoda. Pomenuli ste u jednom momentu kako se primiće polako i približava instalacija Regionalnog vodovoda u Herceg Novom i kako će sad to da bude sjajno rješenje. Ja nisam shvatio da su oni baš oduševljeni s obzirom na ponudu Regionalnog vodovoda koliko košta litar koji moraju da plate i siguran sam sve dok budu mogli da kupuju i da dobavljaju vodu iz Plata u dovoljnim količinama i svojih vodoizvorišta da će koristiti vodu Regionalnog vodovoda samo za nuždu. Ne znam da li vi to znate oni su prinuđeni i ne samo oni nego i iz drugih vodovoda po primorju da i u mjesecima kad im nije potrebno da kupuju vodu od Regionalnog vodovoda, tu skupu vodu, da plaćaju određeni reket. Tako recimo kad je Herceg Novi u pitanju imaju ugovor po kojem otkupljuju pet litara u sekundi koje ne koriste. To uopšte nije tako malo to djeluje ovako u momentu, to je 18 kubika dnevno pa puta cijena itd. to je neki ozbiljan novac.

Zašto ovo pričam? Lokalni vodovodi na primorju su u istoj situaciji kao i Regionalni vodovod, a to je da imaju prenapregnut sistem u toku ljeta, mnogo više isporučuju vode, a u zimskim i ovim drugim mjesecima rade izuzetno smanjenim kapacitetom. Sad recimo lokalni vodovodi Ulcinj, Budva, Herceg Novi dolaze u tešku finansijsku situaciju da mogu da opslužuju čitavi sistem, u tehničkom smislu i kadrovskom smislu, koji je projektovan za ljetnju potrošnju, a da to rade tako što naplaćuju vodu od samo trećine ili četvrtine korisnika koji ljeti koriste. Dok Regionalni vodovod naplaćuje reket njima, naplaćuje im i zimi, ucjenjuje ih da moraju da kupuju vodu i zimi kad im voda ne treba i da bi navodno mogao da održava svoj sistem. Lično mislim ako smo već izabrali kapitalizam, a to već neko vrijeme jesmo i to je posebno ova vlade voli da forsira posebno liberalnu ekonomiju, onda i Regionalni vodovod da nađe načina da iz onih prihoda, velikih prihoda, koje ostvaruje ljeti servisira funkcionisanje i u zimskim i drugim mjesecima.

Što se tiče ove cijene koja bi mogla da poraste na račun ujednačavanja sa pravnim licima tu prvo može da dođe do korekcije na niže generalno tako što bi se i gubici i prekobrojni radnici u ovim preduzećima otpustili. Tu postoji i politički i postoji tehnički problem kad su gubici u pitanju. Znači, postoje tehnički gubici, jasni su. Tu može naravno mnogo da se učini, može da se mnogo učini, ali postoje i oni politički, a to su ti priključci koje ste pomenuli, nelegalni, gdje neće niko da se

zamjeri potencijalnom glasaču koji između ostalog zbog toga glasa za njega jer ne plaća vodu i prekobrojna radna snaga. Znači jednostavno država kad kažem država mislim i na lokalne vlasti i na vlast sa državnog nivoa mora da se potruži, mora da nađe načina da građaninu obezbijedi da tu vodu, što bi rekao profesor Radulović, koju nam je bog, dao maltene ne naplaćuje osim u onom dijelu koliko košta tehnička njena obrada i prenos. Ne da smo došli u situaciju da je voda ozbiljan faktor u kućnom budžetu, posebno ljudima na primorju. Eto rekoh toliko da ne uzimam pet minuta nego da iskoristim komentar. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:37:21)

Hvala.

Čuli smo dosta diskusija, komentara i slažem se malo sa profesorom Radulovićem da kad čujete ove diskusije prosto ne znate gdje se nalazi ovaj resor. Vidite iz izlaganja i poslanika koji barataju sa dosta činjenica, dosta informacija, ali sam siguran da ministar Radulović i gospodin Asanović će biti u mogućnosti da jasno odgovore na sve komentare.

Imamo sada mogućnost Sanje Pavićević da odgovori, a ministar Radulović uvijek može da se javi kad procijeni da mu odgovara.

Dajem riječ Sanji Pavićević, nakon toga ministru Raduloviću.

SANJA PAVIĆEVIĆ (29.10.19 12:38:06)

Pošto je bio komentar na moje izlaganje od strane kolege poslanika Radunovića, a ticao se problema, pa dobro nisu me ništa prozvali, ali eto samo bih se složila sa vama da smo zajedno bili u posjeti Vodovodu i kanalizaciji Opštine Herceg Novi i suočili se sa jednim zaista kompleksnim problemom koji datira iz nekog ranijeg perioda, ali i sa nemogućnošću pronalaženja pravih načina upravljanja istim i uvođenja više aktera u, kako bih rekla, u rad tog istog preduzeća Vodovod i kanalizacija.

Ono što smo zajedno uvidjeli jeste da, sa čim se složila uprava, odnosno zamjenica predsjednika opštine Herceg Novi, jeste da pitanje Regionalnog vodovoda i korišćenja vode iz Regionalnog vodovoda od strane Vodovoda i kanalizacije Herceg Novi treba sagledavati sa više aspekata. Ne možete vi biti priključeni na određeni sistem koji mora da se održava i da samo plaćate u onom periodu kad vama je baš potreban taj. Znači to se moramo složiti. Ako se uplati jedna velika suma novca da bi se izgradio određeni sistem, vi morate da plaćate i održavanje tog sistema po cijenama koje definiše. To smo dolje analizirali zajedno, bile su kolege tu.

Što se tiče cijena Regionalnog vodovoda da li je Regionalni vodovod reketira neki od vodovoda i kanalizacije sa primorlja to je već neko drugo pitanje ja ne bih ulazila u to. Ne bih se složila nikako da Regionalni vodovod tako nešto radi. Vidjećemo kako će novi Zakon o komunalnim djelatnostima regulisati pitanje uloge Regionalnog vodovoda u Crnoj Gori. To ćemo da vidimo, sigurno se neće ostaviti prostor da se radi za velike manipulacije.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:40:09)

Hvala.

Vidjeli ste iz izlaganja Sanje Pavićević da je njen bekgraund bio u Ministarstvu nadležnom za ove poslove i bila je pomoćnik ministra Hidrometereološkog zvoda. Bila je pomoćnik direktora. Ministar Radulović. Izvolite.

PAVLE RADULOVIĆ (29.10.19 12:40:29)

Zahvaljujem se.

Ja sam razumio u nekom od prethodnih mojih učešća u diskusiji Skupštine da, ako ne

pominjem niđe nikoga direktno da sam relaksirao Skupštinu od daljih, ali nije sporno.

Moram samo zbog par situacija ponovo smo pomenuli privatizaciju. Zakon ovaj o kojem danas razgovaramo ni ovaj koji pripremamo ni u jednom trenutku ne predviđa bilo kakvu vrstu privatizacije. Dakle, bilo kakvu vrstu privatizacije. Sve što predviđa je eventualno ustupanje menadžemta za fi, a to nije privatizacija dajte nekome svojem resursu uz potpunu kontrolu.

Što se tiče Regionalnog vodovoda, ja mislim da je Regionalni vodovod čak i prije auto-puta projekat vijeka ove države.

Malo prije smo govorili u prethodnom javljanju smo govorili Crna Gora jeste četvrta na svijetu po bogatstvu vode pred kapital je pola Crne Gore žedno, od Podgorice sve južno kapi vode nama i znamo to jednako i mi iz Komana i Progonovići i Kuči i svi zajedno kako to izgleda i kako je izgledalo, evo sve znamo do detalja.

Sušтина cijele priče je da Regionalni vodovod mora da bude preduzeće koje mora da bude finansijski održivo i da bude održivo po osnovu onih korektnih cijena, ne tržišnih cijena i ne znam kako je tekao sastanak u Herceg Novom. Sad sam razumio da ste fizički tamo, ali nijeste dobili punu informaciju. Postoje tri cijene za Regionalni vodovod. Oprostićete mi, ako promašim negdje u neki cent previše mi je brojeva u glavi. Kontinuirano snabdijevanje po kubiku košta 37 centi, 52 ili 54 oprostite mi još jednom ne mogu sa sigurnošću da kažem košta polugodišnje snabdijevanje i 70 je takozvani ad hok sistem niko nikoga ne ćera ili što bi rekli naši Lješnjani i Katunjani ne bije po ušima da kupuje vodu kad mu ne treba. Ali imamo sistem da zaštitimo mehanizam Regionalnog vodovoda da može da održava svoj sistem.

Što se tiče cijene vode sa Plata i cijene vode iz Regionalnog vodovoda čuli ste i sami sistem naplate vode po primorju, znate koliko košta kubik vode, ako je 37 centi u odnosu na dva eura koliko se prodaje problem da vam neko nešto donese, a vi ga samo pustite kroz tri metra cijevi na kraju naplatite tri i po puta više nego što on naplati kompletan tretman. /upadica/ To je posebna priča.

Samo pokušavam da zaokružim sliku. Nema prodaje, ne postoji ni jedan od zakona ne predviđa bilo kakvu vrstu privatizacije ovoga resursa i ne mislim da bi to bilo realno. Regionalni vodovod već daje mogućnost da se snabdijevate kontinuirano tokom godine, da se snabdijevate polugodišnje ili da se snabdijevate ad hok, naravno te cijene variraju. Treća stvar koja je jako važna jeste infrastruktura. Mi smo država čiji jedan od stubova ekonomije počiva na sezonalnosti mi toga moramo biti svjesni.

Vjerujem da ćete se složiti sa mnom da smo uspjeli da ispeglamo ovaj pik ovaj vrh grafika turizma on polako pada. On će uvijek biti tu, on će uvijek da bude u nekom špicu neki jul i avgust mjesec polako ga razvodnjavamo on nikad neće doći u ravan da bude jednak čitave godine. Pokušavamo da ga razvodnimo. Nije realno niti bi bilo ekonomski opravdano napraviti, evo ne znam saobraćajnu infrastrukturu da postoji komotna propulzivnost u avgustu mjesecu. Bilo bi iracionalno održavati toliku infrastrukturu za toliko broj ljudi mino toga. Ja se nadam da će ova država jednoga dana biti dovoljno bogata da može sebi da priušti i da ne naplaćuje vodu, iako ne znam da takav sistem postoji bilo gdje na svijetu, i da izgradi infrastrukturu koja će napraviti potpuni komoditet, ja iskreno vjerujem i ne mogu vam na to dati ništa bez svoju riječ, kao što sam je dao stotinama puta do sad u ovom Parlamentu do sad ne znam da sam ni jednom pogazio iskreno vjerujem da model kojim idemo, ide u tom pravcu. Tehno-ekonomska analiza ja srž zakona koji ide u proceduru koji je trenutno na javnoj raspravi. Znači tehno-ekonomska analiza treba da pokaže i koliko radnika treba Vodovodu Podgorice i Herceg Novi i Budve i Kotora ili koliko radnika treba zajedno. Ovdje smo izmiješali Zakon o upravljanju otpadom i ovaj zakon. Ovaj zakon regulisanjem funkcionisanje ovih preduzeća, Zakon o upravljanju otpadom se tiče i broja deponija i načina tretmana voda i zahvata i tako dalje, nadam da ćemo u nekom momentu imati toliko da pričam o tome.

Tehno-ekonomska analiza je srž zakona koji treba da donesemo. Ona treba da nam pokaže od čega zavisi cijena vode i da li ti ljudi koji tamo rade, tamo uopšte imaju posla. Treba li oni tamo da rade? Iako imaju tamo posla, šta je to što tehnički i tehnološki možemo da uradimo da taj broj smanjimo, ne zbog toga da bi ljudi otpustili kući nego da bi redukovali cijenu koštanja vode za opštu populaciju. To je jedan ozbiljan posao koji je srž, koji je suština preduslov, ovoga zakona, a na kon njega regulator, poslije toga će nam svima biti jasnije i koliko smo bogati vodom i koliko ta voda eventualno treba da košta.

Ja se zahvaljujem, a ako sam prekoračio izvinjavam se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 12:46:20)

Zahvaljujem ministru.

Dajem riječ Slavenu Radunoviću. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (29.10.19 12:46:34)

Proceduralno ne mogu drugačije. Ministre, prije dvadesetak dana Odbor za Evropske integracije organizuje dva okrugla stola i jedno konsultativno saslušanje na teme o kojima ste pričali koje se tiču i komunalnog otpada i problema crnih ekoloških tački. Mi smo obišli ove najteže slučajeve u Crnoj Gori i ima mnogo zainteresovanih od kojih su neki izrazili bojazan da se vi nećete pojaviti. Ja sam naravno tvrdeći da ćete se vi sigurno pojaviti, pa rekoh samo to da potvrdite. Znači, dva okrugla stola i konsultativno saslušanje mjesec dana posvećenih u Odboru za evropske integracije u Poglavlju 27 na jedan potrudimo se svi zajedno najozbiljniji način.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 12:47:20)

Hvala vam.

Pitao je ministar Radulović da li ćete se vi pojaviti. Ja sam isto rekao da ćete se vjerovatno pojaviti.

Hvala.

Dajem riječ Branki Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (29.10.19 12:47:36)

Ovaj zakon, interesantna vrlo tema, prije svega kada se donosi ovaj zakon znali smo svi da lokalne samouprave nijesu spremne bile za ovaj zakon kao što nijesu vjerovatno ni sad kad napravite izmjene.

Pošto, uglavnom pričamo o vodi ja ću posvetiti ovo moje izlaganje podgoričkom Vodovodu i povećanju cijena koje se negdje najavljuju, a da kažem da i onda kada su povećali čini mi se 2011. godine cijene da ni tada nijesu trebali da povećaju cijenu i da svi njihovi izvještaji koje sam imala prilike da gledam, a bila sam odbornica u Glavnom gradu, to su samo fingirani izvještaji. Ja sam u njihovim izvještajima mogla samo uporediti određene cifre i vidite da su to potpuno lažni izvještaji, a sve u cilju da se prikaže da se gubi ogromna količina vode, a da bi oni to nadomjestili tamo i da bi svoje rasipništvo i partijsko zapošljavanje negdje prikrili. A, sad ću i da kažem zašto nije bilo potrebe da se povećava voda u Podgorici i da ovo što je niže, a oni to upoređuju sa drugim gradovima pa kažu, e kako na primorju imaju veću cijenu nego Podgorica, a Podgorica glavni grad itd.

Podgorički vodovod je izgrađen 1953.godine i po starosti se uopšte ne može upoređivati ni sa cetinjskim ni sa danilovgradskim vodovodom koji je stariji u pojedinim djelovima stariji preko 100 godina, pa samim tim su troškovi održavanja vodovoda tamo mnogo veći nego u Podgorici, što onda utiče na cijenu. Po razuđenosti terena Podgorica je u prednosti zbog koncentracije potrošača što umanjuje troškove za razliku od drugih gradova gdje imamo novu na ogromnom prostoru veliki broj ovih malih potrošača, recimo u Danilovgradu imate sva ona sela do kojih ide onaj danilovgradski Vodovod, to nije slučaj sa Podgoricom. Onda sva vodoizvorišta u Podgorici su u blizini gradskih naselja. Tako da nema potrebe da se transportuje voda na dužim relacijama kao što je to slučaj sa cetinjskim vodovodom koji crpi iz Crmnice vodu i vodovodima na primorju koji kao što znate ovo sa izvorišta Boljesestre na Skadarskom jezeru, što takođe umanjuje troškove. Sama konfiguracija terena u Podgorici, poštovani građani, je povoljna za Vodovod, pa kao takva

omogućava da voda do potrošača bez nekakvih dodatnih prempupavanja dođe jedino Malo brdo tu negdje možda vrši se prepumpavanje. Za razliku od drugih crnogorskih vodovoda koji da bi dopremili vodu do potrošača moraju više puta da je prepumpavaju što povećava gubitke vode sa sistema i samim tim su i troškovi vodosnabdijevanja veći.

Isto tako, Vodovod u Podgorici eksploatiše vrlo kvalitetnu vodu i zdravu vodu koju je samo potrebno preventivno hlosirati, nema potrebe za prečišćavanjem i dodavanjem drugih sredstava za poboljšanje kvaliteta što bi povećalo troškove. Znači ni ovdje nema potrebe za povećavanjem cijene, a da se ne može uporediti podgorički Vodovod sa vodovodima u drugim gradovima ukazuje i činjenica da je potrošnja vode u Podgorici uglavnom tokom godine ujednačena. Ovo što je govorio kolega Radunović čak i tokom 24 sata je u Crnoj Gori su male oscilacije u potrošnji vode. Primorski gradovi su prinuđeni da održavaju kapacitete i van sezone, a napravljeni su u stvari za ova tri mjeseca ljetnje sezone gdje je velika potrošnja. Ali ovi gradovi, kao turistički centri, to moramo isto da kažemo, da oni obavljaju ove turističke djelatnosti, pa stanovnici tih gradova te troškove ugrađuju negdje u usluge koje pružaju turistima dok građani Podgorice nemaju tu mogućnost. Ono što je važno istaći da je Podgorica administrativni centar, pa mi preko budžeta iz preko administracije opet građani plaćaju Vodovodu i po tom osnovu. Nije manje važno istaći da su tehničke prednosti Vodovoda u Podgorici velike. Naime, sistem vodovoda u Podgorici urađen na bazi prstena što znači da voda iz svih vodoizvorišta ide u centralni prsten i preko sistema spojenih sudova i prednost tog sistema jeste kad negdje jedna pumpa prestane da radi može doći do smanjenja pritiska, ali uglavnom ne dođe do nestanka vode. Znači i tu imamo sve pogodnosti.

Dakle, kao jedan zaključak da troškovi eksploatacije vode u Podgorici su mnogo manji nego u svim ostalim gradovima. Povećavati cijenu vode troškovi ovdje vode treba čak da se snizi ova cijena, a ne da ide na povećanje cijene. Jer evo kao što sam uporedila i rekla glavne karakteristike negdje su oni čak sa Beogradom upoređivali, ali ne može se čistoća vode u Podgorici upoređivati sa čistoćom u Beogradu jer tamo mora za prečišćavanje se daju velike pare, a tako da sve ono što Vodovod podgorički daje kao argumente - ne stoji.

Ono što hoću da kažem tamo je uglavnom i zbog toga to je zlatni rudnik za Glavni grad, što se tiče finansija i oni to nažalost koriste za partijska zapošljavanja i uopšte tamo je postojala jedna kasa gdje su se davali aktivistima pare, čak u nekom u tom ranijem periodu, čak je to bilo i javna tajna. Iskoristiću priliku da bi trebao tužioc nažalost, nemamo onakvog kakvog bi htjeli i kakav bi trebao biti, treba da uđe u Vodovod i da prečešlja malo ovaj podgorički Vodovod i da vidi kako se tamo radilo, a ja ću reći jednu stvar danas.

Nakon sticanja nezavisnosti taj Vodovod podgorički je otvorio šalter u Beogradu, šalter za naplatu vode, a znate zašto, zato što je ogroman dug bio kasarne Morače i ove kasarne u Danilovgradu i ovih vojnih objekata, pa su to naplatili na tom šalteru tamo jer je bilo dugovanje poslije od tih vojnih da kažem struktura i oni su naplatili to tamo. Da pitamo Miomira Mugošu da se te pare i te stotine hiljada eura koje je leglo na račun nekakvog šaltera, naprasno otvorenog u Beogradu, koji nije imao veze sa ovim podgoričkim Vodovodom. Nekad će doći tužilac pa da preispita.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 12:54:46)

Dajem riječ Poslanici Marti Šćepanović, neka se pripremi Maja Bakrač, a nakon toga Anka Vukićević.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (29.10.19 12:55:01)

Poštovani ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Izmjene ovog zakona su nam i na neki način najavljene već prošle godine kada smo ovdje razmatrali Izvještaj Regulatorne agencije za energitiku povodom stanja u oblasti komunalne djelatnosti i tu je već ukazano da postoje određeni nedostaci u zakonu. Prije svega, ti nedostaci

odnosili su se na postepenosti u izjednačavanju cijena. Nije postojala postepenost u izjednačavanju cijena kao što je o tome danas već i bilo riječi za pravna i za fizička lica.

Takođe, postojala je u važećem zakonu dvostruka saglasnost na cijenu usluge što je predstavljalo takođe problem u praksi. Neracionalan rok za Agenciju je bio rok od 15 dana, na koji treba da da saglasnost na cijene vode. Takođe je zakon neusaglašen sa Zakonom o zaštiti potrošača. Ima jedan dio koji se odnosi na nemogućnosti Agencije da utiče na visinu osnovnih elemenata cijene.

Svi ovi nedostaci su otklonjeni ovim izmjenama zakona. Prije svega kada ovo kažem, mislim na to da je cilj kao što je i rekao ministar da se cijena postepeno izjednači za fizička i za pravna lica. Upravo iz razloga što je izvještajem Agencije koji smo razmatrali ovdje i pokazano stanje u ovoj oblasti odnosno kakvo je zapravo stanje u privrednim duštvima i da to stanje nije jednako od opštine do opštine, a sve vezano za različitu tehničku opremljenost, za kadrovski potencijal, za različiti stepen naplate, sve ono što utiče na to kako će se cijena formirati. Vrlo je važno naglasiti da je ovim zakonom predviđen i jedan primjeren rok u kom će se dati ovim preduzećim da regulišu stanje u svojoj oblasti kako se upravo ovo o čemu govorimo ne bi prelivalo na krajnjeg potrošača, na fizička i na pravna lica.

Hoću da kažem da će se upravo sa ovim izmjenama zakona takođe i stvoriti osnov da se ovaj zakon usaglasa sa zakonom o zaštiti potrošača na način što se dala mogućnost da se odlučivanje po prigovoru bude u nadležnosti ovih privrednih društava, a ukoliko potrošač ne bude zadovoljan sa tim odgovorom ili ukoliko privredno društvo ne odgovori na taj prigovor i postoji mogućnost da to bude nadzorni organ iz lokalne samouprave i tada će potrošač imati mogućnost da podnese prigovor i u roku od 15 dana. Mislim da je što se tiče ovih izmjena zakona i ovo o svemu o čemu smo danas raspravljali, takođe važno naglasiti da ono što je zabrinjavajuće što smo i isticali našim diskusijama, jeste upravo da je odgovornost privrednog društva i lokalne samouprave do sada bila kao jedan zatvoreni krug. Ipak, da je donošenjem zakona o komunalnim djelatnostima, odnosno davanjem Regulatornoj agenciji za energetiku ovih nadležnosti da regulišu stanje u ovoj oblasti upravo se i stvorila mogućnost da Agencija ukaže koji su sve to problemi u ovoj oblasti da u potpunosti sagleda stanje i izvede stanje po svakoj opštini. Ono što je, na žalost, problem i što je krajnje zabrinjavajuće jeste da se morala dati ova nadležnost Agenciji, dakle nekom s državnog nivoa da bi se konačno izvelo stanje u ovoj oblasti i ukazalo koji su to sve problemi u privrednim društvima. Čak nijesu sve ni privredna društva koja se bave ovom djelatnošću, ovdje nam je već i ukazano da još uvijek nijesu ova preduzeća preregistrovana, dakle ono osnovno što je trebalo da urade jeste da se preregistruju, da to još uvijek nije urađeno u svim opštinama i svim privrednim društvima. Sada smo dobili novi Izvještaj Agencije i vidimo da se po tom pitanju veliki pomak napravio, ali da još uvijek, na primjer, Javno preduzeće Vodovod Nikšić i Javno preduzeće Vodovod i kanalizacija Ulcinj još uvijek nijesu preregistrovani. Zaista se nadam da će se to ono što je osnovno uraditi u ovoj oblasti.

Dakle, suština ovih izmjena je omogućavanje Agenciji da radi svoj posao. Cilj je u krajnjem da se na postepen način uredi cijena usluga pravnih i fizičkih lica i da će ovo doći u jednom optimalnom periodu koji je utvrđen ovim predlogom zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:00:12)

Zahvaljujem poslanici Marti Šćepanović, predsjedniku Odbora za pravosuđe.
Kao što sam najavio, dajem riječ Maji Bakrač, a nakon toga Anka Vukićević.

MAJA BAKRAČ (29.10.19 13:00:24)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, uvaženi građani,

Važeći Zakon o komunalnim djelatnostima je pokazao određene manjkavosti i ograničavajuće faktore u obavljanju ove specifične i osjetljive privredne djelatnosti. Za komunalna preduzeća poseban problem predstavlja obaveza određivanja istih cijena komunalnih usluga za

sve korisnike tj. za pravna i fizička lica. Zakonom je propisano da cijene komunalnih usluga, odnosno komunalnog proizvoda po jedinici mjere mora biti ista za sve korisnike. Izjednačavanjem cijena za sve korisnike nastojalo se prekinuti subvencioniranje jedne kategorije korisnika u odnosu na drugu kategoriju korisnika. Ova odredba primjenjiva je samo za komunalne djelatnosti individualne potrošnje koje se pružaju u kontinuitetu, a to su regulisane komunalne djelatnosti, vodosnabdijevanje i upravljanje otpadnim vodama i djelatnost upravljanja otpadom i kao takva posebno je bitna za preduzeća koja obavljaju te komunalne djelatnosti.

Različita cijena komunalnih usluga u dosadašnjem periodu predstavlja jednu od osnovnih postavki u pružanju usluga i promjenom iste značajno bi se narušio taj sistem. Zbog toga i pomenuta norma nije zaživjela u praksi, cijene su i dalje različite, a jedan od glavnih razloga za to je velika razlika između cijena za različite kategorije korisnika, pa bi u slučaju izjednačavanja došlo do naglog porasta za fizička lica. To bi za posledicu imalo opadanje procenta naplate usluga posebno kod siromašne kategorije građana.

S druge strane, ne možemo zanemariti činjenicu da je sektor komunalnih djelatnosti opterećen nizom problema kao što su zastarjela komunalna infrastruktura, veliki tehnički gubici u vodovodnoj mreži, nizak stepen naplate, problem likvidnosti i ogromna potraživanja, neracionalnost i neefikasnost i sve pomenuto ima uticaja na cijenu usluga, pa i nespremnost sektora za naglo izjednačavanje cijena. Svakako svi pomenuti problemi sa kojima se suočava sektor komunalnih djelatnosti nijesu problemi koji trebaju da se tiču građana već onih koji upravljaju pomenutim sektorima, a građani za usluge koje dobijaju jedino su dužni platiti na mjesečnom nivou određeni iznos.

Stalno provejava kako su nagomilani problemi često uzroci u neadekvatnom snabdijevanju usluga građanima. Lično smatram da tim problemima trebaju i moraju da se bave upravo oni kojima je to i posao. Naglim izjednačavanjem cijena napravila bi se loša usluga korisnicima iz kategorije domaćinstva koji bi morali odjednom da podnesu nagli skok cijena komunalnih usluga. Zbog toga se i predlaže prelazni period koji treba da obezbijedi da se ublaži negativan uticaj odredbe na socijalno ugroženu kategoriju potrošača. Izjednačavanje cijena komunalnih usluga u ovom trenutku bez prelaznog perioda i postepenog izjednačavanja dovodi u neravnotežan položaj fizička lica. Prelazni period mora postojati s obzirom na platežnu moć građana, odnosno potrošača kao i održivost komunalnog preduzeća ako pođemo od pretpostavke da su pravna lica daleko finansijski sposobnija da izdrže postojeće cijene usluga dok bi sa druge strane veća cijena za fizička lica od postojeće dovela do nemogućnosti plaćanja od strane siromašnih kategorija i još većeg opadanja procenta naplate. Moram istaći da su većinom uredne platiše upravo fizička lica koja nesumnjivo vode računa o plaćanju svih usluga.

Na osnovu svega navedenog, iskoristiću priliku da zbog građana Crne Gore postavim i pitanje Ministarstvu da li je rađena određena analiza i kako će ovo uticati na siromašne kategorije građana, bez obzira što je dat ovaj prelazni period i nekako usaglašavanje cijena nakon tog prelaznog perioda, da li postoji neka analiza na osnovu koje možemo da zaključimo da to neće previše uticati na građane Crne Gore.

Ovdje se kroz diskusije često pominjala Opština Herceg Novi, pa ja kao građanka te opštine moram da kažem da sam naročito zadovoljna ove godine pošto smo prvi put imali i predsezonu i turističku sezonu, a da nismo imali restrikcije vode. U 21. vijeku mi smo tako bili zadovoljni što smo svih mjeseci, kako u maju tako i u avgustu i septembru imali vodu 24 časa dnevno. Regionalni vodovod, slažem se s ministrom, je jedan krucijalni projekat za Crnu Goru. Smatram da bi Opština Herceg Novi što prije trebala da bude uključena na isti bez obzira što ovdje postoje određene nedoumice da li će to dovesti do povećanja cijena ili ne i da Herceg Novi plaća reket Regionalnom vodovodu. Mislim da plaćanje Regionalnom vodovodu je trebalo i ranije da bude, da je bilo mogućnosti da se Opština Herceg Novi priključi na Regionalni vodovod, pa da građani Herceg Novog kao i ostale primorske opštine imamo vodu non stop.

Takođe, moram da kažem da ova tema ne smije biti i nije politička, da je u svim preduzećima neophodno da bude zaposlen stručni kadar koji će se baviti ovom problematikom na pravu temu. Slažem se s prethodnim diskutantima koji su rekli da je preveliki broj zaposlenih u svim vodovodima kako u Podgorici tako i u primorskim opštinama i da tu treba raditi određene restrikcije. Za Herceg Novi znam da je, na primjer, bez obzira na plan optimizacije javne uprave koji treba da se provodi od 2018. do 2020. godine u javnim preduzećima zaposleno, bez odluka

Vlade i opštine, oko četrdesetak ljudi. Ni u Budvi stanje nije ništa bolje. Tome moramo stati na kraj. Potrebno je da se formiraju stručni timovi koji će da rade u komunalnim djelatnostima kao i u svim drugim javnim preduzećima adekvatno svoj posao, a da se ne pretrpavamo kadrovima koje ne možemo da platimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:06:29)

Zahvaljujem poslanici Maji Bakrač.
Sada je poslanica Vukićević, izvolite.

ANKA VUKIĆEVIĆ (29.10.19 13:06:33)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani, gospodine ministre,

Danas raspravljamo o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnoj djelatnosti. Ako sam dobro informisana, na vašem sajtu je već rasprava o Zakonu o komunalnoj djelatnosti. Znači, mi danas raspravljamo o izmjenama, a već je u izradi novi zakon. Čemu žurba jer ćemo već za koliko mjeseci imati ovdje raspravu o istom zakonu i generalno istoj problematici. Da li se predlagač ovih izmjena se rukovodio opštim interesom, posebno izbjegavajući nagli udar na standard stanovništva? Da li ćemo povećanje imati u jednom setu ili će to ići u toku od pet godina? Ako to ne prati povećanje zarada građanima, ama nijeste učinili ništa dobro s predloženim izmjenama.

Takođe, navodite da su komunalna preduzeća opterećena brojnim problemima, nedostatak investicija, zastarjela infrastruktura, nizak stepen naplate, gubici na mreži, neracionalnost i neefikasnost. Najčešće ovu rečenicu smo imali priliku čuti kada bi se pripremala privatizacija nekih crnogorskih preduzeća, ali evo da poštujemo riječ koju ste ovdje dali da neće biti privatizacije crnogorskih vodovoda. Ono što je istina da se nikako ne može govoriti ni o efikasnosti niti o racionalnosti ako su komunalna preduzeća u prošloj godini proizvela gubitak od 1,43 miliona eura i u odnosu na 2017. godinu taj gubitak je veći za 27%. Takođe, kumulativni gubici su 12,49 miliona. Cijene vode se kreću od 12 centi do 1,03 eura za fizička lica, a za firme do 2,44 eura. Tako da građani ta povećanja mogu očekivati do iznosa gotovo 2,5 eura.

Gubici rastu, raste cijena komunalnih usluga, ali raste i broj zaposlenih u komunalnim preduzećima, pa je tako u godini moratorijuma zapošljavanja, znači 2018. godini u vodovodnim preduzećima u Crnoj Gori zaposleno 130 novih radnika. Nemam ništa protiv zapošljavanja, ali nijesam baš sigurna da veliki broj tih radnika i zna koji im je opis radnog mjesta. Svi smo svjedoci kada se radi nešto po putevima vidite onog jednog koji sjedi u auto, dvojica, trojica stoje pored njih i valjda ima daju moralnu podršku da bi se taj posao završio.

U zadnjoj godini usvojili smo toliko zakona koji i te kako utiču na budžet građana, pogotovo na one koje imaju najniže penzije, kao onih deset hiljada građana koji imaju penziju od 120 eura. Ovdje smo usvojili Zakon o održavanju stambenih zgrada koji je takođe odrazio na budžet, prošle sedmice smo govorili o Zakonu o zdravstvenom osiguranju kojim se uvodi participacija na sva tri nivoa zdravstvene zaštite i kako od prilike to izgleda kada su u pitanju penzioneri čija je penzija 120 eura sada ću navesti. Jednu penziju izdvajaju za održavanje stambenih zgrada za jednu godinu, jednu penziju za plaćanje vode, dvije penzije za odvod smeća, najnižu tv pretplatu, i najniži iznos telefonskog računa. Najniži prosečni račun za struju je 20 eura to je za godinu dana dvije penzije, jedna penzija za hljeb i mlijeko. Jedna penzija za pet metara drva ili u mom Nikšiću većina penzionera se grije na drva, i kada to sve saberemo to je čitavih 10 penzija. Dvije penzije ostaju za participaciju za liječenje, za zdravu ishranu koju toliko često ovdje pominjemo za druženje i za preživljavanje. Može li neko da preživi ako mu oстане te dvije penzije od 60 centi dnevno, a ovo je sve čista računica koju sam sigurna da naše domaćice dobro znaju i da nije takvih bogami počeli bi penzioneri da nam se sele iz Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:11:42)

Hvala.

Po dogovoru dajem riječ Daliborki Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (29.10.19 13:11:51)

Hvala Vam uvaženi potpredsjedniče.

Izvinite imali smo obavezu oko izbornog zakonodavstva, ali to ne znači da nemam želju da govorim na ovu temu, čak što više.

Dakle, uvaženi ministre, ja se Vama divim što Vi danas slušate sve ovo zato što neću da shvatim i ne mogu da prihvatim da vi prihvatate odgovornost svih u sistemu koji treba da upravljaju ovim procesom. Zaista mislim da smo izabrali pogrešnu metu ako kritikujemo stanje u komunalnim djelatnostima i mislim da bi vam bilo vrlo pametno to bi Vam bila moja sugestija da otvoreno kažete što kao ministar imate i percipirate kao problem kada su u pitanju komunalne djelatnosti. Pritom mi je žao da ne kažete, koliko je Vlada u kontinuitetu, odnosno država Crna Gora, ulagala da bi se stvari popravile. Ja sam od vašeg pomoćnika i mog bivšeg kolege, gospodina Asanovića, tražila podatke da bi smo shvatili gdje se trenutno nalazi komunalna djelatnost generalno u Crnoj Gori, šta smo to do sada uložili da bi se stanje popravilo i da ne bi bilo priče o azbestnim cijevima, o trovanjima otrovima raznim i drugim stvarima. Znači, dobila sam podatak koji je meni nedostatan to moram da kažem zato što znam što se dešavalo nekada, ali je svakako respektabilan, uzimajući u obzir činjenicu da smo za prečišćavanje otpadnih voda do sada izdvojili 193 miliona, to je u procesu. U procesu je i regulisanje kanalizacionalnih sistema u iznosu 40 miliona eura, a ja pouzdano znam da sigurno više ako ne i više od toga do sada dali da bi smo regulisali određene stvari. Znači, znate što je najtragičnije i najfrapantnije poslije svega toga, kad shvatite da mnogi sistemi koji su izgrađeni ne funkcionišu i dalje postoje problemi i naravno i dalje očigledno pogrešna adresa prihvatila odgovornost za tako nešto. Moja je sugestija nemojte to više da radite, znate iz kojeg razloga, zato što vam i dalje ostaje kao mogućnost da proglašavate javne interes kad utvrdite da je ozbiljna situacija kad je u pitanju ljudsko zdravlje i kad su u pitanju neki drugi problemi koji očigledno se pojavljuju kao kolateral, odnosno posljedica neregulisanog stanja u komunalnim djelatnostima.

Još jednu stvar koju moram da primjetim, svi su pomenuli posjete koje smo imali po opštinama, mi se tek kao poslanici ovde ne možemo snaći. Oni napadaju Vladu, Vlada napada lokalna preduzeća. Dakle, jednostavno se igra u ovoj politici klasični ping pong podijeljene odgovornosti gdje se zapravo očigledno ne zna ili ne razumije proces do kraja. Strašno bi bilo dobro i na tome sam uvijek insistirala i žao mi je što to ne tražite od ove Skupštine da vam daju riješene ruke da centralizujete određene probleme. Budite sigurni, ne ovo zakonsko rješenje nego i ono koje će uslijediti imaće iste probleme, istu ćemo muku mučiti i o istom ćemo razmišljati i raspravljati. To je koje kriv za pola problema, a opet nećemo znati čija je odgovornost i opet se ipak neće uspostaviti dok neko iz Vlade ne kaže centralizujmo taj problem da ne dovedemo kvalitet infrastrukture u ovoj oblasti, na taj nivo da imamo jednaku kvalitetnu uslugu, što sad u Crnoj Gori nemamo. Shodno tome opet ćemo imati problem kako da odredimo cijene. Imali smo razgovor sa predstavnicima jedne lokalne samouprave, gdje su nam rekli - mi još uvijek ne znamo kako ćemo u cijenu da utvrdimo i da vrednujemo i kvantifikujemo ulaganja u infrastrukturu. Oni se i dalje plaše da će neki privatnik dobiti da upravlja komunalnim preduzećem i onda živ neće da kvantifikuje što su uložili kroz kreditne i druge aranžmane kroz zaduženja raznorazna, da bi se ta infrastruktura poboljšala.

Dakle, vjerujte nešto morate uraditi sa nivoa ministarstva što će malo probuditi ljude na terenu da bolje shvate ovaj proces i da bolje razumiju što se od njih očekuje. Ja se pogotovo uplašim što ovo zakonsko rješenje predviđa uloge Regulatorne agencije za energetiku, ne sa aspekta kapacitet, ne sa aspekta kvaliteta donošenje usluge i dobre namjere, samo da li će biti u situaciji da obuhvate sve te probleme koje imamo na terenu, da bi se ispravno i kvalitetno postavili. Sada još u ulozi zakonodavca, odnosno nekoga ko će predlagati podzakonsku regulativu koja će biti obavezujuća.

Da završim plašim se da sa ovim izglasavanjem zakona ja ga naravno podržavam sve što je

u svrhu unapređenja kvaliteta usluge, dobrobiti građana, na kraju krajeva i vrijedno poštovanje i vrijedno podrške, ali se plašim da ćemo kad se budemo ponovo bavili ovim problemom i sličnim zakonskim rješenjem brinuti iste brige i da opet nećemo naći adekvatno rješenje. Predlažem neku novu strategiju mislim da je postojeće vrijeme u velikoj mjeri pregazilo, i naravno stojim na raspolaganju kao poslanica da vam pružimo podršku u tome. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:16:28)

Dajem riječ poslaniku Jovanu Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (29.10.19 13:16:33)

Poslije ovog izlaganja gospođe Pejović možda je ponekad izlišno pričati ovakve kritike na račun i zakona i ministarstva. Dakle, ono što se iz ovih izmjena i dopuna može zaključiti da Vlada priznaje da se u ovoj oblasti od početka primjene zakona radilo ili neregularno ili na ivici regularnosti i nestručno. Ne znam čime je izazvan ovaj osjećaj krivice koji sam pročitao u obrazloženju, ali jedino ko će nakon što izmjene i dopune budu usvojene, biti na gubitku su očigledno građani. Oni će osjetiti na svom džepu sve ovo što nose izmjene i dopune, sad pitanje je odgovornosti, kao što je rekla i gospođa i ne vidim načina kako da budu sakcionisani dosadašnji propusti koji su doveli do kako se kaže ovdje - ograničavajućih faktora u primjeni zakona. Dakle, priznanje grešaka sigurno ne abolira one koji su radili protiv zakona, a ovdje se kaže da je rađeno protiv zakona, ili da nije primjenjivan zakon citiram: "Početak primjene Zakona o komunalnim djelatnostima ukazuje na postojenje određenih manjkavosti, rizika i ograničavajućih faktora u obavljanju ove specifične i osjetljive privredne djelatnosti". Dakle pominjemo manjkavosti i rizike koji se pojavljuju u primjeni zakona i najmanje zbog toga su dakle krivi su građani, nijesu krivi zaposleni u preduzećima, radnici nijesu krivi, dakle kriv je očigledno sistem. Ja bih volio da se ovdje navodi ko je krivac za manjkavost, rizik i ograničavajuće faktore. Onda slijedi novi red priznanja da se očigledno radi o velikoj javašluku, pa kaže: "Ne može se zanemariti činjenica da je sektor komunalnih djelatnosti opterećena nizom problema, kao što su nedostatak investicija, zastarjela komunalna infrastruktura i veliki tehnički gubici u mreži, neracionalnost i neefikasnot, što su sve problemi koji su imali uticaje na cijenu usluge". Dakle, ja sam ovaj dio citirao. Ko je ovdje vladao 30 godina, ko je odlučivao o ovim pitanjima? Sigurno nije Demokratski front, sigurno nije Nova srpska demokratija, DNP ili PZP, ovdje je odlučivao o našim sudbinama, uopšte o životu i smrti u Crnoj Gori odlučivao DPS.

Ne znam kome se postavlja ovo pitanje, na koga je upućeno ovo pitanje. Pred svake izbore mi imamo ovdje da neko od ministara ili lokalnih kabadahija iz DPS-a da se podiči krpiljenjem nekog lokalnog puta, da se podiči otvaranjem neke česme u 21.vijeku, ali i da se pohvali onda investicijama, ali ovaj dokument koji mi imamo pred sobom demantuje upravo te ljude. Demantuje da se uopšte išta pozitivno radilo na ovom planu. Kao što kaže jedino što je izvjesno u svemu ovome da će građani platiti cijenu, da će plaćati više nego do sada za komunalne usluge. Radi se o tome da budemo pošten i korektni, da se godinama ne rješavaju problemi u ovoj oblasti, bilo da se radi o snabdijevanju vodom, upravljanju otpadnim vodama, upravljanju otpadom, uređenju i održavanju javnih površina, održavanju korita, vodotoka itd. Dakle, nemojte da optužujemo one koji rade tu, nego sistem koji nije pružio priliku da obavljaju svoj posao funkcionalno i kvalitetno. Pa evo i ministar prvi je rekao da je protivnik zelenila u gradovima, jer valjda je lakše upravljati betonom, ajde ovo usput digresija, ne mora da bude nešto značajnije. Međutim, kad pričamo o ovoj politici vezano za komunalne djelatnosti, govorimo o komunalnoj djelatnosti ovo je vezano kao što rekoh i za ekologiju, vezano je zaštitu životne sredine, je li tako?

Dakle, nijesam promašio sigurno temu, ali šta se dešava na tom polju. Zahvaljujući interesima prve familije, njihovi interesi su važniji od Tare. Važnije je da gospodin šef ove zemlje napuni svoje džepove, važnije je to od Bukovice, Zete, Vranještice, Kutske rijeke, dakle, važnije od svega toga da šef režima ima pune džepove i osobe koje su povezane s njim koji vode taj posao. U konačnom, ova Vlada planira, a sve je vezano sa temom /prekid/ Demokratskog fronta, ova

Vlada planira da od Sinjajevine napravi vojni poligon NATO pakta gdje će se obavljati ne samo ono što kaže onaj gospodin ministar, nego ko zna kakva obuka vezana za NATO pakt i tako uništi jedno od najljepših područja Crne Gore. E sad oni koje se brinu za Crnu Goru, za njenu životnu sredinu, za ekologiju, e za njih se kaže oni veli učestvuju u hibridnom ratu protiv Crne Gore, a taj termin "hibridni rat", jer ja mnogo shvatam ozbiljno taj termin, taj termin su uvela dva čovjeka koji su najveći intelektualci i mislioci u DPS-u Milivoje Katnić i Predrag Bošković. Zato ja mnogo ozbiljno shvatam taj termin, a oni koji uništavaju životnu sredinu, koji /prekid/ .koji pretke i koji su marionete nekih drugih država, e oni rade za interes Crne Gore. Neće biti. Na kraju eto da finiširam dakle, ovim zakonom se povećavaju cijene komunalnih usluga u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:22:51)

Hvala, komentar Daliborka Pejović.

DALIBORKA PEJOVIĆ (29.10.19 13:23:01)

Hvala, potpredsjedniče.

Dakle, meni je uvijek zadovoljstvo da odgovorim na konstataciji poslanika Vučurovića oko moje eventualne kiritike. Nije to kritika nikome specijalno nego svima nama. Dakle, svima nama u Skupštini i svuda. Mi donosimo zakonska rješenja koja vežu nekome ruke. Mi smo upravo ti koji smo očigledno sve vrijeme pričajući o tome da se problem mora rješavati efikasno i kako treba isti oni koji zagovarano ogromnu demokratiju u lokalnim samoupravama. Sad treba nekome da ispostavljam odgovornost. Što može ministar jednom komunalnom preduzeću da uradi, na kakvu odgovornost može da ga pozove osim da propiše u nekim aktima i u nekim mjerama kako treba da se sprovodi zakon, evo sad kao što vidimo zakon ne može da sprovodi, da ne govorimo o uslovima za funkcionisanje. Čak je previše urađeno što imamo kao rezultat. Ja sam namjerno navela koliko miliona eura investicionih ulaganja je trenutno aktuelno u Crnoj Gori, koji su efekti? Ne mrda se na terenu. Čak i onamo gdje se nešto završilo, evo konkretno u Herceg Novom, sistemi ne funkcionišu. Ja o tome pričam i nemojte samo reći da je onda politička odgovornost samo u pitanju. Ne, odgovornost može da bude i funkcionalna, da ne govorim o stručnoj i svemu drugom.

Znate što je još kod mene upitno? Sad prije neki dan smo bili u Šavniku, tražio je novinar Vijesti od mene izjavu vezano za lokalitet koji smo posjećivali, nisam ignorisala novinara, ne daj bože ni medijsku kuću, nikad to ne radim i nemam taj manir i nemam ništa protiv nikog. Prosto želim i ovom prilikom da kažem. Ne možemo davati paušalne izjave o svemu i svačemu. Dakle, ne možemo ako smo proveli u zakonitom postupku i donijeli određena rješenja odjedanput odustajati od njih i znate što je najtragičnije od svega? Što je gradonačelnik Šavnika rekao nama vrlo otvoreno, bio je vaš kolega tu, nije to radio ni s političkim istomišljenicima niti sa nekim ko mu je prijatelj dakle, njegov izborni program je pobijedio sa preko 80% podrške ili 60% nebitno u tom mjestu upravo sa tim projektom. Od jedanput sad to sve ništa ne važi i nije sporno neka se ne realizuje i uvijek sam bila na strani zaštitnika prirode i u funkcionalnom i u političkom i u ličnom smislu i opredjeljenju, ali ljudi ako ovako nastavimo da radimo, ja ne znam de je nama kraj, onda nemojte da pričamo o razvoju. Ako su sprovedene procedure, ako je utvrđen javni interes, zašto stalno to izvrćemo, zašto stalno vraćamo na početak, zašto stalno odustajemo od nekih stvari, a s druge strane, imamo rupe u džepu koje ne možemo da popunimo na bilo koji način. Eto to je moja teza dakle, nema kritiziranja, čini mi se da je ovo jedna konstruktivna priča, jer je ovo na žalost realnost. Jednom moramo izlaziti iz ovoga, ali galimatijasa inače ćemo stalno ovdje ponavljati iste stvari. Mi smo zadovoljni da nemamo zakone kako treba, nemamo sprovođenje zakona i šta na kraju, ništa, samo smo se lijepo ispričali.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:25:55)

Daliborka Pejović je imala komentar na izlaganje Jovana Vučurovića, tako da i on ima pravo sada na komentar.

JOVAN VUČUROVIĆ (29.10.19 13:26:04)

Naravno, nikako ne možemo dijeliti odgovornost, jer mi odgovornost za to ne možemo da snosimo nikako. Od nas ne zavisi ništa kao što sam rekao 30 godina ovom državom vlada upravlja i 30 godina zavisi život i smrt u ovoj državi od Demokratske partije socijalista i nemojte sad nama na ove teme da prebacate odgovornost i da idemo na niže što bi rekli u jednom vremenu, da idemo po dubini, da prebacamo sad na lokalne samouprave neku odgovornost koja ide od glave. Dakle, ne možemo tako da razgovaramo. Mi nećemo da podijelimo odgovornost sa Demokratskom partijom socijalista, ne daj bože da nam se to desi, mi ćemo Demokratsku partiju socijalista da otjeramo u prošlost, da se ne bi dešavale ovakve stvari, da ćete poštovani građani nakon izmjena i dopuna ovoga zakona da plaćate komunalne usluge nekoliko puta više, nego do sada, a i do sada ste bili u teškom problemu i danas ste u teškoj ekonomskoj situaciji. Ja opet, evo citiram: " Početak primjene Zakona o komunalnim djelatnostima ukazuje na postojanje određenih manjkavosti, rizika i ograničavajućih faktora" gdje su ti ljudi koji su doveli do ovoga što sam ja pomenuo - manjkavosti rizika i ograničavajućih faktora. Idem dalje dakle, da citiram, "Buduća cijena komunalnih usluga treba da pokriva sve troškove koji nastaju pružanjem usluge čime su obuhvaćeni troškovi otplate kredita" pa kaže: "Za izgradnju komunalne infrastrukture i troškovi investicionog održavanja ne sumnjajući da će tekuće i planirane investicije, doprinijeti povećanju izdataka, domaćinstava za komunalne usluge, s obzirom da je cijena komunalne usluge do sada bila socijalna, (ajde i sve to), cijene komunalnih usluga su bile niske". Znači, do sada su cijene komunalnih usluga dakle, poštovani građani, bile niske, pripremaju vas za još jedan rekao bih ekonomski bum. Ekonomski tigar od države priprema povećanje cijena za komunalne djelatnosti i budite spremni za to i nadam se da ćete sljedeće godine imati dobro uvida u to šta je sve uradila ova Vlada koja predstavlja Crnu Goru ekonomskim tigrom. Ja bih rekao možda je potrebno gospođu Pejović, da se zabrani da se pije voda ovako sa ovih regularnih izvora. Ajde da fino braća Đukanović odrede odakle može da se pije voda, pa da krenemo sa kanisterima, sa bidonima, fino da krenemo sa čašama ili sa bocama i da točimo vodu, da pitamo braću Đukanoviće možemo li odavde da pijemo vodu ili tamo gdje se odlučili /prekid/ cijevi.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:29:07)

Završili ste.

Dajem riječ ministru.

PAVLE RADULOVIĆ (29.10.19 13:29:27)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Mene nekako uvijek dopadne da na jednu čistu tehničku temu povedem neku političku diskusiju i to tako evo posljednje tri godine. Dakle, ova izmjena zakona je donesena upravo da bi se spriječio udar na budžet građana. Novi zakon je u proceduri trenutno na je javnoj raspravi, da bismo spriječili trenutni udar donijeli smo izmjene ovoga zakona. Ja računam da ćemo jako brzo biti pred vama sa novim zakonskim rješenjem, pa onda možemo da razgovaramo. Dakle, ovo o čemu danas glasate radi upravo suprotno, sprečava udar na budžet građana. To je stvar broj jedan. Stvar broj dva, poštujem priču ko je upravljao 30 godina, a ko je upravljao 20 godina, probajte da sagledate komunalnu privredu u svim opštinama pojedinačno i tamo gdje je upravljao Marko i tamo gdje je upravljao Janko. Ako nađete nekakvu značajnu razliku u modusu operandi evo ja ću priznati da sam bio u krivu. Dakle, potpuno je isti koncept upravljanja i to vam jasno govori da to nema nikakve veze sa tim ko je upravljao, u smislu politike i sa tim ko je upravljao u funkcionalnom smislu, kako to reče gospođa Pejović.

Što se tiče centralizacije, prije tri godine jednostavnom računicom smo došli do podatka da devet preduzeća snabdijeva vodom i odvodi otpadne vode za 150 hiljada ljudi. Ne postoji način, nema toga administrativnoga tereta koji može da izdrži toliko. Mi to ponavljamo tri godine, ali čitavo vrijeme priča nazad da pokušavamo da centralizujemo stvari i da to neminovno vodi u sunovrat. Isto kao što smo pričali da centralizujemo Zakon o planiranju koji vodi u sunovrat, danas imamo izvještaj Svjetske banke koja nas je rangirala ni manje ni više nego duplo bolje nego za prethodni period. Dakle, ima neko ko gleda u zakonsko rješenje i ko gleda simstern implementacije. Ja zbog toga vjerujem, zato sam rekao i vašem kolegi u nekom momentu se uvijek pokaže ko je pričao istinu i ko je bio iskren.

Samo još jedna rečenica oko mog voljenja betona i nevoljenja prirode. Ja bih volio kad bi se prilikom javne riječi se malo više bavili prenosom informacija i prikupljanjem informacija malo manje montaže. Malo manje montaža. Tačno je da sam rekao kome ovdje nije dovoljno zelenila, a može da ide da živi u šumu, što je potpuno legitimno, nismo svi rođeni da živimo u gradskim sredinama. U trenutku kad smo vršili pošumljavanje postavlja se pitanje da li više uživate da betonirate ili da sadite drveće. Na jedno vrlo maliciozno pitanje je dobijen jednako takav odgovor. Ja vam se zahvaljujem što ste se toga prisjetili. Dakle, jednako je potrebno izbetonirati bolnicu u kojoj se mlada gospođica ili gospođa rodila kao što je potrebno imati šumu da nam proizvodi kiseonik da dišemo, pretpostavljam da nije rođena u šumi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 13:33:18)

Hvala. Vrlo kratko.

JOVAN VUČUROVIĆ (29.10.19 13:33:35)

Nastavljate da vrijeđate tu gospođu ili gospođicu, kažem nebitno je gdje se ona rodila, ne znam zašto vam je to bilo potrebno da ulazite uopšte u taj dio priče pominjanja novinarke, ne znam, pravo da vam kažem, je li bila novinarka ili novinar, ali sam primjetio Vašu reakciju i primijetila je čitava javnost. Sad čujem da je pogrešno prenešeno, je li tako. Znači, sad nije pogrešno prenešeno, nego su baš prenijeli onak kako ste rekli. Zašto ste onda reagovali sad, ne kapiram.

Koloritno nastupate i meni se to pravo da vam kažem dopada taj način vašeg nastupa, a posebno ovaj prvi dio gdje niste uopšte rekli, niste odgovorili na bilo što sam ja kazao. Ja sam citirao obrazloženje. Ja sam samo pitao ko su oni koji treba da snose odgovornost za ovo što ste napisali u obrazloženju, a sve sam vrlo precizno citirao, posebno ovaj dio: "Početak primjene zakona ukazao je na postojanje određenih manjkavosti, rizika i ograničavajućih faktora u obavljanju ove specifične osjetljive privredne djelatnosti", i još sam jednom citirao vezano za gospođu Pejović kad sam njoj odgovarao. Dakle, nijesam čuo da ste rekli ko su ljudi koji su odgovorni za ovaj javašluk vezano za komunalnu djelatnost. Pokušali ste da spuštite na nivo lokala, rekli ste ne treba da centralizujemo. Ja mislim da sve kreće iz ministarstva, da ne možemo sad svoditi sve od opštine do opštine. To nikako ovdje nije pitanje toga, uopšte u Crnoj Gori ne može tako da se razmišlja i da se funkcionise u državi u kojoj je 30 godina, zato sam kazao, jedna partija na vlasti koja odlučuje o svemu. Dakle, ne možemo da optužujemo lokalne samouprave i Vi morate prosto dati odgovor na ova pitanja i time kako ste odgovorili na ovo što sam kazao Vi priznajete nemoć da se izborite sa ovim problemom. Takođe, niste me demantovali, taj problem sa sobom nosi ono što sam rekao na početku i na kraju, da će komunalne usluge biti višestruko plaćanje građana, biće višestruko veće nego do sada. To je, čini mi se, krucijalno u svemu ovome o čemu mi razgovaramo danas.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 13:36:31)

Pavle Radulović, možete kratko, imati pravo.

PAVLE RADULOVIĆ (29.10.19 13:36:42)

Ja ću zaista vrlo kratko. Samo zarad građana, nećemo više spominjati gospodu novinare, to ste morali čuti jer je reprizirano 500 puta za dva dana, kao što je 110 puta u tri dana objavljeno da sam izmjestio korito Tare. Nemojte to zaboraviti. Ako pitate danas građane Crne Gore 80% će vam vjerovatno reći da je korito Tare izmješteno, jer je 110 puta u tri dana prenesena vijest da je izmješteno korito Tare, koje naravno nije izmješteno. Tako da ne bih dalje o medijskoj sceni. Ja jesam vrlo jasno rekao da je izmjena ovoga zakona napravljena upravo da bi se spriječio udar izjednačavanja cijena, jer donosimo novi zakon. Ja ne znam treba li još nekakvo pojašnjenje? Dakle, ovo je napravljeno da bi se spriječio udar upravo suprotno onome što govorite dok donosimo novi zakon koji je trenutno u procesu javne rasprave. Vrlo jednostavno.

Druga stvar je, ovaj novi zakon je predvidio tehno-ekonomsku analizu. Ja nijesam mađionirač, ja vjerujem u nauku. Dakle, novi zakon je predvidio tehno-ekonomsku analizu koja će da ispita opravdanost svakog troška svih vodovoda i zaposlenih, i održavanja, i novih vrijednosti ovih kredita o kojima pričate, onda možemo da pogledamo i da kažemo, e ovaj se zadužio ovaj kriv, ili ovaj se nije zadužio ovaj je kriv. Dakle, bez validnih podataka baziranih na nauci ne možemo da pričamo paušalno ko je kriv. Ne znam na šta vam ja ličim da izađem sad i da kažem u zadnjih 30 godina je krivo sedam ljudi što je ovo ovako. Ja nijesam vaspitan da dijelim Crnu Goru na vas i sebe. Mi smo svojevremeno, mi sad dijelimo ovu prostoriju, svojevremeno smo dijelili istu binu, dijelimo isti ukus, tako je. Ja nemam taj, meni taj gen nedostaje. Zahvaljujem, ako treba još kakvo pojašnjenje tu sam. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 13:38:47)

Nikola Divanović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (29.10.19 13:38:57)

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedniče, poštovane kolegince i kolege,

Neću se fokusirati na priču o cijeni iz tri razloga.

Čuli smo i jasno iz predloženog zakonskog rješenja da se radi upravo o jednom pokušaju da se u susret novom zakonskom rješenju, odnosno novom zakonu upravo amortizuje ovaj potencijalni udar na životni standard. Drugo, rekao bih da su cijene u komunalnim djelatnostima ne samo najniže u regionu nego svakako ispod tržišnih i samim tim u skladu sa Ustavom Crne Gore. Treće, rekao bih da imamo jedan efikasan i dobro sproveden model ovog unakrsnog subvencionisanja kada je u pitanju sektor energetike gdje smo od 2007. do 2011. godine taj proces uspješno doveli do nečega što se danas zove paritet u toj cijeni ili jedinstvena cijena.

Fokusiraću se na nešto potpuno drugo što je u skladu sa samom temom ovog zakona, a to je značaj i uloga komunalne djelatnosti za ono što se zove kvalitet života građana Crne Gore.

Vrlo sam sretan ministre što ste ovdje kazali i obavijestili nas i crnogorsku javnost da je u procesu i u proceduri donošenje novog Zakona o komunalnim djelatnostima. Mislim da je sazrelo krajnje vrijeme za novi zakon u ovoj oblasti.

Prvo, ovo je nevjerojatno važna oblast, oblast koja treba da obezbijedi jednu kulturu, jedan kvalitet življenja i nešto što se u konačnom zove komunalni red i taj komunalni red kreće iz naših domova, iz naših kuća, iz kućnog reda iz stambenih zgrada preko onoga što su dvorišta i zajedničke prostorije, odnosno kako to Talijani lijepo kažu kondominio do onoga što su javne površine. Tu nismo imali spora o samoj važnosti.

Drugo, fokusiraću se na vizuru komunalnih preduzeća, kao neko ko se bavi ovom problematikom u lokalnoj samoupravi. Imamo jednu izraženu neefikasnost kod komunalnih preduzeća. Zašto? Iz više razloga. Prvo, kompleksna je ta struktura njihove nadležnosti. Gradska čistoća, pa onda posebno odvođenje otpada, tretiranje tog otpada sa reciklažom, odlaganje

otpada, javna rasvjeta, zelenilo, saobraćajna signalizacija, pa često i azil za napuštene životinje. Vrlo, vrlo kompleksan set nadeležnosti, a sve su od naglašeno javnog interesa. Nije lako menadžerisati tim procesima i nije tu lako ostvariti dobar javni servis, a to je ono čemu težimo u ovoj fazi razvoja Crne Gore i zbog toga stalno potenciram, strukturne reforme kao odgovor na unapređenje kvaliteta života.

Drugo, vrlo važno, to su glomazna preduzeća. Čuli smo podatak i ja sam ga našao, između 40 i 70% rashoda u komunalnim preduzećima u Crnoj Gori se odvaja na zarade uposlenih. To je neprihvatljivo.

Treće, zaista loša i u lošem stanju, da ne kažem zakržljala komunalna infrastruktura. Četvrto, zastarjela tehnologija i zato sam apostrofirao ono odlaganje otpada i na kraju ono što je najakutnije - nedostatak znanja.

Kada imamo sve ove nedostatke u vremenu naglašene konkurentnosti, potrebe za konkurentnošću. U vremenu kada više nije dovoljno imati čist grad, zelenu površinu, kontejnere za odlaganje otpada, kakvu takvu saobraćajnu signalizaciju. Ne, danas na ovom stepenu razvoja Crne Gore i sa ovako naglašenom potrebom da budete konkurentni da bi iz te konkurentnosti prelili vrijednost na standard života građana morate stvoriti novu vrijednost. Na ovaj način bojim se da nisu, da nemamo pretpostavke iz kojih bi to crpili, zaista.

Šta nam se u toj potrebi za konkurentnošću sugeriše? Sugeriše nam se da moramo poboljšati poslovni ambijent i to je jedan od zakona koji ovaj parlament usvojio prije nekoliko godina i mislim da se sada ne smijemo zavaravati i fingirati neka zakonska rješenja kako bi se i dalje ušuškavali u nekom odloženom sprovođenju tih zakona. Ne, ja sam prosto za jedan drugačiji pristup da se suočimo sa onim što je realnost, a realnost je ovakva kakvu sam opisao. Naravno to nam sve sugeriše da prosto nešto treba da se mijenja, a kao poslanik smatram da treba da se mijenja, moramo početi sa promjenama od samog zakona. To je suština ove priče.

Moramo donijeti novi Zakon o komunalnim djelatnostima da bismo stvorili onima koji taj zakon sprovode, a to su lokalne samouprave, alat kojim će kvalitetno da ga sprovode. Ne sprovodimo ga mi, sprovodiće ga na kraju lokalne samouprave. Kako? Kroz odluke o komunalnom redu. Vjerujte da sam u ovom periodu o kome sam vam pričao o lokalnoj samoupravi potrošio puno vremena da sa timom prevedemo nekoliko odluka o komunalnom redu nekih vrhunskih evropskih metropola. Znate do čega smo došli? Došli smo do toga da danas prosto ne prihvatamo da mi treba da živimo u nečemu što je komunalni red nižeg kvaliteta od nekih evropskih prijestonica. Zašto bi bili ako smo prirodno predisponirani da budemo čak i bolji u toj tržišnoj utakmici. To je najveći javni interes i on je iznad i priče o cijeni i priče o usklađivanju zakonskih rješenja i on je kao takav iznad svih i socijalnih i populističkih izgovora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 13:45:12)

Hvala.

Dajem riječ Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (29.10.19 13:45:21)

Poštovani građani,

Pred nama se nalazi još jedan zakon koji se tiče infrastrukture. Prethodnih dana smo razgovarali i o energetskej infrastrukturi, saobraćajnoj infrastrukturi, evo danas i o komunalnoj infrastrukturi.

Što se tiče energetske infrastrukture najlošija u regionu, cijena struje najskuplja u regionu. Što se tiče saobraćajne infrastrukture tu smo napredovali, tu smo najgori u Evropi i što se tiče komunalne infrastrukture vjerovatno najgori u Evropi, ali najskuplja cijena vode u regionu. Onda se predstavnici vlasti isčuđavaju kako se to desilo, a da stvar još bude gora koja bjelodano dokazuje o kakvoj se pljački radi u Crnoj Gori da podsjetim građane da je Crna Gora zadužena preko tri milijarde evra, odnosno 70% bruto domaćeg proizvoda. Da je to zaduženje investirano u infrastrukturu ne bi imali ovakve probleme. Zadušeni nenormalno, a infrastruktura nam ne valja

ništa. Pa, to samo može da uradi Demokratska partija socijalista.

Evo krenuli smo od opšte priče, ali sada ćemo da sužavamo na pojedinosti. Zbog čega je cijena vode skupa u Crnoj Gori, pogotovu na crnogorskom primorju? Zbog čega mi imamo neodrživu, nefunkcionalnu komunalnu infrastrukturu? Pa, zato što mora da plaćate partijska zapošljavanja. Na hiljadu korisnika u oblasti vodosnabdijevanja u Crnoj Gori ima preko deset radnika. Za razliku od toga u Njemačkoj na hiljadu korisnika imamo svega četiri zaposlena. U oblasti upravljanja otpadom dolazi na hiljadu korisnika ponovo 10 radnika. A ko su radnici u tim preduzećima? Aktivisti Demokratske partije socijalista. Pa, tako može da nam se desi da smo 2010. godine u Vodovodnom preduzeću u Podgorici imali 330 zaposlenih, a danas imamo preko 600 zaposlenih. Zato može da se dešava da se neracionalno troše sredstva komunalnih preduzeća pa da savjetnik za finansije u Vodovodu i kanalizaciji Podgorice, Bojan Lazović, prije konkursa za stan pokloni svoj stan majci, a kasnije na konkursu dobije stan za sebe. Imamo slučajeve da neki radnici Vodovoda su napustili Vodovod, a sad im je u proceduri rješavanje stambenog pitanja. Onda ovdje želite da podijelite odgovornost sa opozicijom kao zajedno smo krivi. Nijesmo zajedno krivi, kriv je prije svega vrh Demokratske partije socijalista, predvođen Milom Đukanovićem, Branimirom Gvozdenovićem i Duškom Markovićem, pa su onda krivi ministri u Vladi Crne Gore, pa onda poslanici Demokratske partije socijalista.

Što se tiče zaposlenih vi kroz ta javna preduzeća, u stvari održavate partijsku infrastrukturu i to je onaj koncept koji je jasno saopštio Zoran Jelić, jedan zaposleni četiri glasa. Pa onda može vama direktor da bude veliki stručnjak za vodoprivredu, a onda može da bude za pružanje transportnih odnosno lučkih usluga. Mislite da tako može da se vodi ekonomska politika i da tako može da se brine o infrastrukturi? Naravno, da ne može vi čega se god dodatknete vi uništite. Novac kojim se zadužujete ne investirate u projekte od interesa za sve građane Crne Gore. Očigledno ogromni dio tih sredstava završava u džepove vaših lidera ili firmi odnosno preduzeća kojima posredno ili neposredno upravljaju lideri Demokratske partije socijalista koji već 30 godina vladaju ovom zemljom. Pa da su pozlatili, a ne što su sve opljačkali, mnogo je.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 13:50:19)

Imamo još Momčila Martinovića.

MOMČILO MARTINOVIĆ (29.10.19 13:50:25)

Zahvaljujem uvaženi predsjedavajući gospodine Gvozdenoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici, poštovani ministre sa svojim saradnikom pozdravljam sve ovim putem i pozdravljam naše uvažene građane i one subjekte koje se najviše tiču ovog problema koji danas odnosno ova tematika sa kojom danas polemishemo o kojoj razgovaramo i kojoj želimo da nađemo i stvorimo određene uslove i rješenja koja će im omogućiti lakše i nesmetani rad u budućnosti.

Ono što me na samom početku, ministre raduje, a to jeste da ste napomenuli da je u toku izrada odnosno na javnoj raspravi novi zakon o komunalnim djelatnostima. To nas svakako raduje i smatram da je to jedan način da sve ovo što se danas čulo, sa bilo koje strane od strane opozicije ili od strane pozicije može biti kao putokaz kao neka rješenja koja ćete u tom novom zakonu predložiti.

Takođe me raduje da i ova inicijativa koju ste danas potvrdili da je upravo imala za cilj da se smanji pritisak na fizička lica što se tiče povećanja cijena komunalne usluge i da će na osnovu toga na taj način se stvoriti određeno prelazno vrijeme kada je potrebno implementirati principe iz člana 45, što je ovim zakonom ovim izmjenama dodato u stavu 4.

Takođe me interesuje, interesantno mi je za diskusiju što se moglo čuti u nekom periodu od ranijih govornika, a to jeste da mjere odnosno Zakon od 2016. godine, iako sam bio u to vrijeme zaposlen u lokalnoj samoupravi bio sam na fonu tog zakona. Međutim, određene mjere koje su bile date i oročene za 2018. godinu, 25. februar nijesu dale određene efekte i mislim da je ta mjera sa ove distance gledajući bila preuranjena.

Prije svega imamo podatke da određena preduzeća koja se bave komunalnom djelatnošću

nijesu još status promijenila, ono što je bilo nužno i što je bilo potrebno realizovati. Takođe, shvatio sam iz izvještaja i određenih dokumenata koje sam konsultovao prilikom pripreme ovog izlaganja da takođe ima određenih subjekata koji nijesu još ni zaključili ugovor o obavljanju komunalnih djelatnosti sa jedinicama lokalne samouprave. Sve to je stvaralo određeni pritisak i da je sve to stvaralo određeni prostor, da su komunalna preduzeća koja se bave komunalnom djelatnošću, da su one sama insistirale i da su formirali jednu kvalitetnu radnu grupu koja se bavila ovim izmjenama koja je dala i preporučila ovo tranzitno rješenje, ja ga tako doživljam.

Shvatio sam da ste na tom fonu donijeli ove izmjene i predložili nam da diskutujemo o njima i nešto što ste najavili, a to jeste određeni stepen i određene akte to jeste tehnološko-ekonomsku analizu koja će u stvari pokazati i dati pravu dijagnozu na koji način će se buduće cijene formirati u kojem obimu i na osnovu kojih kriterijuma. Dali ste vrlo interesantne da kažem i nadležnosti Regulatornoj agenciji koja će iskreno se nadam to poštovati u budućem periodu.

Ono što je jako bitno, a to jeste i to sam shvatio i iz vašeg obraćanja i uz vašu da kažem interakciju koju ste imali sa nama kao poslanicima. Govorili ste u dijelu koji se najviše tiče onog dijela komunalnih usluga, a one se prije svega ogledaju u tome da će se postepeno ujednačavanje krenuti sa kraja privrednih subjekata. U tom dijelu očekujemo i za privredu samo popuštanje i samo smanjenje pritiska što se tiče dažbina i izdvajanja za troškove komunalnih djelatnosti, a da će se pažljivo i odmjereno raditi na ujednačavanju cijena komunalnih usluga kod fizičkih lica.

Tako da sa moje strane imate punu podršku u ovom dijelu i nadam se da će ovaj zakon, odnosno ove izmjene koje tretiramo danas biti samo tranzit, a da ćemo prave rezultate i prave benefite osjetiti upravo kroz zakon koji je u proceduri koji ćemo brzo iskreno se nadam donijeti u ovom domu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 13:54:51)

Zahvaljujem se poslaniku Momčilu Martinoviću.

Na ovaj način smo iscrpili sve diskutante.

Zahvaljujem se kolegama koji su prihvatili da odlože svoje diskusije zbog toga što želimo da idemo po redu i da danas pokušamo da završimo ove dvije tačke dnevnog reda.

Ne znam da li ministar ima plan za završno izlaganje. Nema.

Na ovaj način konstatujem da smo završili pretres u načelu izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda to je **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.**

Prije toga zahvaljujem se ministru Raduloviću i direktoru Direktorata Asanoviću, na aktivnom učešću i doprinosu jednoj kvalitetnoj diskusiji koju smo danas imali.

Pozdravljam ministra Nuhodžića, ministra unutrašnjih poslova i Dragana Pejanovića, državnog sekretara u Ministarstvu.

Sjednici prisustvuje i Dragan Klikovac, glavni policijski inspektor u Sektoru policije.

Izjestioci odbora su Miodrag Vuković, Zakonodavnog odbora i Marta Šćepanović, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Da li ministar Nuhodžić, želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite ministre Nuhodžiću.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 13:56:14)

Predsjedniče Skupštine, uvažene poslanice i poslanici,

Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima jedan je od najznačajnijih zakona koji se tiče naših građana i svih nas, bez obzira da li u saobraćaju učestvujemo kao vozači, suvozači ili pešaci.

Zato, u pripremi izmjena i dopuna ovog zakona prišlo se ozbiljno i profesionalno uvažavajući potrebu unapređenja pojedinih normi iz važećeg zakona, usaglašavanje odredaba

sa relevantnim direktivama Evropske unije, unapređenje normativnih osnova za kvalitetnu implementaciju zakona i dodatno poboljšanje stanja bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori.

Programom poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju za period 2020-2022.godina, koji je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 26. septembra 2019.godine, definisana su dva osnovna operativna cilja i to.

Smanjiti broj smrtno stradalih lica u saobraćajnim nezgodama za 10% do kraja 2022. godine u odnosu na broj smrtno stradalih lica tokom 2018.godine i smanjiti broj lica sa teškim tjelesnim povredama zadobijenim u saobraćajnim nezgodama za 5% do kraja 2022. godine u odnosu na broj lica sa teškim tjelesnim povredama evidentiranim tokom 2018. godine.

U cilju racionalnog trošenja vremena odmah želim da istaknem najznačajnije novine ovog zakona koje se odnose na upotrebu zimske opreme u periodu od 15. novembra do 1. aprila sva putnička i teretna vozila koja učestvuju u saobraćaju za vrijeme zimskih uslova, sniježnih padavina ili kada se na kolovozu nalazi snijeg, led ili poledica moraju na svojim točkovima imati pneumatike za zimsku upotrebu.

Minimalna dubina šare na gazećoj površini pneumatika koji se koristi u ovom periodu je četiri milimetra. Na navedeni način se otklonjeni nedostaci postojećeg zakonskog rješenja koje je u praksi bilo problematično sa aspekta implementacije, a koje bi u praktičnoj primjeni značilo upotrebu lanaca za snijeg na suvim kolovozima.

S druge strane, izašlo se u susret zahtjevima građana koji su zbog toga što voze isključivo na području primorskih opština ili Podgorice smatrali da su obespravljani zbog propisivanja upotrebe zimske opreme u određenom periodu bez obzira na vremenske uslove. Evidencija saobraćajnih nezgoda, navedena evidencija usklađena sada s protokolom koji je propisan na nivou Evropske unije i podrazumijeva set podataka o saobraćajnim nezgodama koji je neophodan radi razmjene podataka sa institucijama Evropske unije.

Realizacija jednog od projekata koje finansira Evropska unija, a koja se odnosi na bezbjednost putne infrastrukture nemoguća je bez korišćenja ovako prikupljenih podataka. Vrijeme izdavanja vozačkih dozvola u cilju usklađivanja Zakona sa Direktivom o vozačkim dozvolama skraćeni su rokovi važenja vozačkih dozvola za upravljanje motornim vozilima, odnosno skupovima vozila teže kategorije koje se izdaju sa rokom važenja od pet godina. Prema prethodnom zakonskom rješenju izdavane su na period od 10 godina. Licima starijim od 67 godina života vozačka dozvola se izdaje sa rokom važenja do tri godine. Koliko će to tačno biti zavisi od ljekarskog uvjerenja svakog konkretnog vozača. Prema prethodnom zakonskom rješenju ovo ograničenje je važno od 70 godine života.

Međutim, analizom saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica došlo se do zaključka o velikom učešću lica starosti preko 65 godina u saobraćajnim nezgodama, te o velikom broju smrtno stradalih lica iz ove starosne kategorije, pa je u cilju kontrole njihovih psiho fizičkih sposobnosti za upravljanje vozilima ova granica snižena na 67 godina. Oduzimanje vozačkih dozvola na licu mjesta postojeće zakonsko rješenje koje je predviđalo oduzimanje vozačkih dozvola na licu mjesta brisano iz zakona, jer je u praksi obesmišljeno. Naime sudovi za prekršaje u velikom broju slučajeva nijesu produžavali trajanje mjere nadzora privremenog oduzimanja vozačke dozvole ili su vozači odbijali da predaju vozačku dozvolu pravdajući se da su je zaboravili. Broj prekršaja neposjedovanja vozačke dozvole iz mjeseca u mjesec bio je sve veći i to uglavnom u slučajevima kada je vozač počinio prekršaj za privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

Novim predloženim rešenjem prema vozačima će se preduzimati mjere na osnovu sakupljenih kaznenih bodova koji se vode u prekršajnoj evidenciji, a na osnovu rješenja sudova za prekršaje ili konačnih prekršajnih naloga. Vozačka dozvola se neće fizički oduzimati već se ograničavanje prava na upravljanje motornim vozilom evidentirati u evidenciji o čemu će vozač dobiti rješenje. Na isti način biće realizovana i zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom izrečena od strane sudova za prekršaje ili izrečene konačnim prekršajnim nalogom.

Unapređenje rada auto škola i način polaganja vozačkih ispita propisani su precizni uslovi koji moraju ispunjavati auto škole kao i vozila na kojima se vrši obuka kandidata za vozače. Po pitanju ovlašćenih ispitivača koji se uskladu sa Direktivom o vozačkim dozvolama prvi put uvode, uvedeno je dobijanje licenci, te je propisano da licencu može dobiti lice koje je položilo ispit za ovlašćenog ispitivača, koje prolazi redovno osposobljavanje, prošlo periodično stručno

usavršavanje i nad čijim radom Ministarstvo prosvjete shodno zakonu mora vršiti stalni nadzor. Kontrolu tehničke ispravnosti na putu, što predstavlja usklađivanje sa Direktivom EU, ova kontrola odnosi se na teretna motorna vozila, a podrazumijeva češće kontrole ovih vozila na licu mjesta mimo redovnih tehničkih pregleda.

Kaznene odredbe - izmjenom Zakona o bezbjednosti saobraćaja iz 2014. godine kazne za saobraćajne prekršaje su značajno umanjene, što je pored umanjenja koje je predvidio Zakon o prekršajima umanjenje za jednu trećinu kazne u slučaju blagovremenog plaćanja dovelo do vrlo niskih kazni za veliki broj prekršaja. Za najteže prekršaje Prijedlogom ovog zakona predviđena je zakonska kazna od 15 do 60 dana i to: za vozače koji upravljaju vozilom pod dejstvom alkohola u koncentraciji od dva promila i većoj, koji upravljaju pod uticajem opojnih droga koji se u naselju kreće brzinom koja je 70 km i više veća od dozvoljene. Prema opštem ograničenju to bi bilo brzinom od 120 km i većom u naselju ili van naselja brzinom koja je za 90 km veća od dozvoljene, prema opštem ograničenju to bi bila brzina od 170 km i veća, koji upravlja vozilom za vrijeme trajanja mjera zabrane upravljanja ili ograničavanja prava na upravljanjem motornim vozilom, koji odbije da se zaustavi na propisani znak policijskog službenika ili odbije da se podvrgne alko testiranju.

U praksi česta je situacija da lica koja su pod velikom koncentracijom alkohola ne zaustavljaju se ili kad budu zaustavljeni odbijaju da se alko testiraju, znajući da je za navedene prekršaje propisana blaža kazna. Hvala vam na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:04:12)

Dajem Vam i riječ i proceduru. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (29.10.19 14:04:16)

Godpodine potpredsjedniče Skupštine, predstavnici koji brane ovaj izuzetno važan zakon i o kome treba da diskutujemo nisu adekvatni. Naime oni pripadaju Ministarstvu unutrašnjih poslova. Sve ovo o čemu danas se govori pripada Upravi policije gdje je direktor Veljović, gdje postoje razni sektori, tj. Sektor policije opšte nadležnosti gdje pomoćnik direktor čuveni Nikola Janjušević, odnosno Odsijek za bezbjednost drumskog saobraćaja gdje je načelnik Dragan Gorović. Ja sam na jednom kontrolnom saslušanju pitao direktora policije Veljovića da li je on spreman da dođe? Da, to je moj posao, ne zovu me. Znači ovo ili da odložimo ili da /prekid/ i čuveni Nikola Janjušević i načelnik Gorović kako bismo o ovoj važnoj temi danas mogli da pričamo sa ljudima koji odgovaraju za ovu temu. Inače mogao je da dođe i predsjednik Vlade bilo bi adekvatnije nego ministar policije, unutrašnjih poslova, više nije ni policije, policija je otišla van.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:05:47)

Hvala.

Kao što znate u skladu sa pravilima Vlada predlaže ovlašćene predstavnike, a na nama je da se saglasimo ako žele još dodatno ljude koji mogu da odgovora na određena pitanja, pa ću samo ponoviti da ovlašćeni predstavnici Vlade su ministar unutrašnjih poslova gospodin Nuhodžić i Dragan Pejanović državni sekretar u Ministarstvu. Takođe, sjednici prisustvuje i Dragan Klikovac glavni policijski inspektor u Sektoru policije tako da je to jedan kompetentan sastav koji će biti u mogućnosti da odgovori na ova pitanja.

RAŠKO KONJEVIĆ (29.10.19 14:06:32)

Jedan apel. Počeli smo sada da razgovaramo i evo ne bih zbog ministra Nuhodžića da sad nešto pomjeram, ali ja sam juče zvao generalnog sekretara, zamolio sam pomoćnika ili zamjenika

generalnog sekretara da dobijemo informaciju na sms poruku šta je sutra na dnevnom redu da bismo mogli da obavijestimo poslanike da se pripreme itd. Nijesmo to dobili. Ja vas molim da nijedan dan više ne počnemo, a da ne znamo šta je sutra na dnevnom redu.

Dakle, pošto je ministar počeo imam i lično uvažavanje prema njemu da ne prekidamo, nemojte više da nam se ovakve stvari dešavaju nego da nas zovu sekretari poslaničkih klubova da poslanici dotrčavaju ko je zašta zadužen, jer ne znamo šta je na dnevnom redu. Ja vas pitam šta je posle ovoga na dnevnom redu?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:07:15)

Hvala Vam.

Saglasan sa vašim Predlogom ja sam na početku sjednice znači, jutros u 11 sati naznačio koje su tačke dnevnog reda. Poslije ove tačke Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima je Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma između strana Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi za koju je takođe ovlašćen ministar Nuhodžić kako bi te dvije tačke danas završili i plan je danas da zvršimo te dvije tačke.

Prelazimo na uvodna izlaganja, znači dajem riječ Mihailu Anđušiću.

Marta Šćepanović ili Mihailo Anđušić, ne znam ko je od vas. Izvolite.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (29.10.19 14:08:07)

Zahvaljujem uvaženi potpredsjedavajući, uvaženi ministre sa saradnicima, uvažene koleginice i kolege, uvaženi građani,

Dakle, evo mi danas imamo priliku da razgovaramo o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i treba podsjetiti negdje da smo mi, odnosno dio kolega i mi imali prilike da ovaj zakon mijenjamo 2012, 2014 i 2017. godine i sad na dnevnom redu imamo još jedne izmjene i dopune ovog zakonskog rješenja i negdje frekventnost izmjena ovog zakonskog rješenja, ali više od toga rekao bih suštinski sadržine i kvalitet onoga što imamo u predloženom zakonskom rješenju i ovom danas koji razmatramo govore u prilog činjenici da mi iz godine u godinu rekao bih ovom frekventnošću izmjena i kvalitetom izmjena dobijamo dodatno na kvalitetu i stanje u ovoj oblasti zaista izdižemo na jedan veći nivo.

Čuli smo u uvodnom izlaganju uvaženog ministra što je to što je prouzrokovalo dominantno izmjene i dopune ovog zakona. Dakle, malo je reći da je to nekoliko stvari, zaista ih ima na desetine i svaka od njih posebno doprinosi sređivanju pojedinih segmenata u oblasti bezbjednosti saobraćaja, ali ono što negdje dominantno provejava jesu, da kažem, posebno dio regulisanja rada auto škola, polaganja vozačkih ispita i takođe kontrole stanica za tehnički pregled vozila. U periodu iza nas se pokazalo da dodatno je bilo potrebno određeno osvježanje zakonske regulative u ovoj oblasti. Negdje igrom slučaja sam imao prilike da pratim kako to u dijelu Ministarstva prosvjete funkcioniše i komisije i način polaganja i dosta je bilo nekih stvari koje su se u praksi pokazivale kao nelogične ili su dijelom otežavale funkcionisanje tog procesa i drago mi je da se ovim zakonskim rješenjem precizno, a ministar je govorio o tome, dodatno definisali neki problemi koji su se javljali u praksi.

Naravno kada govorimo i o kontroli stanica za tehnički pregled vozila i prethodnim zakonskim rješenjima je dodatno bilo postroženo, rekao bih, način funkcionisanja ovih objekata, da ih tako nazovem, gdje naravno smo u startu imali malu averziju samih vozača prema tako strogim kriterijumima, ali ja mislim da je to bio dobar potez i da dodatne mjere koje ovim zakonskim rješenjem predviđamo dodatno doprinose da mi na putevima imamo tehnički ispravna vozila jer je to jedan od osnovnih segmenata bezbjednosti saobraćaja. Takođe, ima nekoliko drugih odrednica za koje zaista cijenim da dodatno doprinose bezbjednosti saobraćaja. Dakle, evo neke ću pomenuti koje možda nije stigao ministar da pomene i dio koji se odnosi na neka rješenja koja su i do sada važila, da stroga zabrana da vozač ne smije za vrijeme vožnje koristiti telefonski uređaj, preciziranje norme učešća biciklista u saobraćaju sa navršenih 14 godina, jedna interesantna odrednica koju ranije nijesmo toliko tretirali. Zatim, drugačiji način regulisanja

upotrebe zimske opreme, dodatno postrožavanje. Sve u svemu, sve ove dodatne neke sitne smjernice doprinose da dobijamo dodatno na kvalitetu.

Ono što bih dodatno htio takođe da potenciram to je jedan amandman koji sam ja zajedno sa kolegama podnio, a tiče se da kažem jedne specifične grupe korisnika, odnosno vozača starodobnih vozila odnosno takozvanih oldtajmera, to je jedna grupacija vozača koja do sada nije bila prepoznata našim zakonskim rješenjima i koja će nadam se ovim zakonskim rješenjem biti dodatno tretirana. Negdje smatram da je kvalitetno obuhvaćena ova problematika kroz način što su oni dodatno prepoznati, ograničava se broj dana upotrebe oldtajmera na crnogorskim drumovima, posebne vrste registracije sa posebnom bojom koje će morati da koriste ova vozila. Drago mi je što ova grupacija koja ima svoje mjesto u zakonskim utemeljenjima u zemljama Evropske unije će biti kroz ovo zakonsko rješenje prepoznata i kod nas.

Dodatno bih samo potencirao još jednu nejasnoću, s obzirom da nam se jedna grupa, odnosno udruženje preduzeća koja se bave tehničkim pregledima i tehničkom ispravnošću vozila obratila. Dakle, to je član rekao bih 68 koji predviđa precizno radno vrijeme preduzeća koja se bave tehničkim pregledom, gdje bih molio ministra i saradnike da pokušaju dodatno da ispreciziraju s obzirom da nije do kraja jasno odnosno tumačenje kako ga ko tumači. Oni nisu sigurni da li ga tumače na pravi način, da li je omogućeno njima da koriste osmočasovno radno vrijeme od 8-16 ili se dozvoljava da oni mogu raditi dvokratno. Dakle, ovo prije svega govorim usljed potreba samih građana, ne ovih preduzeća, jer smo svjedoci da je to vremenski period u kome veliki broj građana radi svoje poslove, izvršava svoje radno vrijeme i nije u prilici da prije podne, odnosno u tom vremenskom periodu povede svoje vozilo na registraciju, odnosno tehnički pregled i mnogima koristi da u popodnevnim časovima mogu obaviti te usluge, tako da ako ste sad u prilici, ako ne, možemo i naknadno, dodatno preciziranje da li se ovo odnosi na ovo osmočasovno radno vrijeme u ovom periodu ili postoji mogućnost dvokratnog radnog vremena. U svakom slučaju zaista smatram pregršt ovih izmjena koje smo sve naveli zaista predstavljaju dobru osnovu da još jednom, a nadam se da ćemo imati prilike kroz još neke izmjene u ovom zakonu u narednom periodu, zašto da ne ako su uvijek ovako kvalitetne kakve su sada, dodatno unaprijedimo stanje u ovoj oblasti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:14:46)

Hvala.

Ispred Kluba DPS-a govorio je Mihailo Anđušić. Ispred Kluba Demokratskog fronta govori Milan Knežević.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.10.19 14:14:58)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u.

Prvo da izrazim zadovoljstvo, gospodine Nuhodžiću, što ste došli u ovolikom broju kao da ste došli da pratite nevjestu samo vam fali još boca Prvjenca i jedan ljevor da ispucate ovdje, ali u svakom slučaju ako nema ljevora ima oružja u zamrzivaču u kući Siniše Stojkovića, ali doći će i to na red.

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Ja kao dokazani i najveći kriminalac u ovom parlamentu od četiri mjeseca zatvora, pet godina prvostepene presude, dva mjeseca stavljanja u zatvor i prije nego što mi stavite ovu nanogicu kao Ceci Ražnatović, gospodine Nuhodžiću, da uspijem da prozborim i da dam svoj skromni doprinos. Ja ću moju diskusiju nazvati uticaj saobraćaja u razotkrivanju krivičnih djela iz oblasti terorizma, jer to je mnogo vrlo važno i mislim da se niste baš posebno bavili ovom problematikom u ovom predlogu zakona i ja ću to navesti kroz nekoliko primjera.

Recimo, kao prvi primjer ću pomenuti Mirka Paju Velimirovića, svjedoka saradnika i optuženog u pokušaju za terorizam, i njegovu putanju i što se kaže kvalitet putne infrastrukture koji mu je omogućio da za manje od 24 sata bude u nekoliko država i u nekoliko gradova. Znači, nakon što je bio 12. oktobra u Specijalnom državnom tužilaštvu kod Milivoja Katnića i nakon što

mu je Milivoje Katnić rekao da ode da kupi oružje od izvjesnog Fadilja na Kosovu i da to oružje uništi, Mirko Paja Velimirović je otpočeo svoju odiseju. Stigao je na Kosovo i Metohiju, zatim se popeo na jedno brdo očekujući da će vidjeti Fadilja. Fadilj se pojavio, dogovorili su se da mu donese 50 kalašnjikova za nekih dva sata, onda se Mirko Paja Velimirović spustio sa tog brda i na nekoj raskrsnici je sačekao Fadilja. Fadilj mu je donio 50 kalašnjikova, on ih je utovario u svoj kombi, onda je sa tim kombijem pošao na jezero Gazivode, onda je tih 50 kalašnjikova istovario u čamac podunavac i onda plovio tri kilometra sam do centra jezera Gazivode. Rasklopio je svih 50 kalašnjikova, bacio ih je u vodu, onda se vratio na obalu, upalio svoj kombi, otišao je u Podgoricu, tamo se sreo sa Milivojem Katnićem, slikali su oružje i poslao ga je da ode do Smedereva da se sretne sa Sašom Sinđelićem. Kad se sreo sa Sašom Sinđelićem onda se ponovo vratio u Specijalno državno tužilaštvo i to sve u jednom danu 14. oktobar. I zbog toga je nama potreban ovaj auto put. Zamislite da smo imali auto put on bi to završio za dva sata, a on je u jednom danu zahvaljujući ovoj bezbjedonosnoj saobraćajnoj kulturi uspio sve da završi.

Naravno, na ulaz u Podgoricu ga je sačekao šef Specijalnog policijskog odjeljenja Dragan Radonjić koji ga je taksirao po Podgorici i pokazao mu sliku i kuću Siniše Stojkovića, visokog policijskog funkcionera u kojoj je smješteno oružje, ali ne ono oružje koje je Mirko Paja Velimirović istovario i bacio u jezero Gazivoda, nego oružje koje je gospodin Dragan Pejanović, ovdje pored vas prisutan, izdao revers za potrebe državnog udara. Kome? Mladom inspektoru Lazoviću, brataniću Zorana Lazovića i onda su to oružje odnijeli na Stari aerodrom u kuću Siniše Stojkovića gdje je nekad boravio tjelohranitelj Osame bin Ladina kojeg ste ovdje doveli da ga resocijalizujete. Onda se 50 kalašnjikova poput pršuta ubacili u zamrzivač, a onda je gospodin iz Specijalnog policijskog odjeljenja Radonjić odveo Mirka Paju Velimirovića do Delte, a tamo je u Delti sačekao generala Dikića i ubacio mu ključ i htio da ga odvede do kuće na Starom aerodromu. Vidite li koliko znači ta putna infrastruktura, koliko to znači kad vi možete da potrefite semafor pa da ne bude crveno nego da bude zeleno, da možete što prije da razotkrivate krivična djela. Isto kao što je, recimo, značio Vladin avion kojim ste doveli Sašu Sinđelića kao specijalnog svjedoka saradnika da svjedoči protiv lidera Demokratskog fronta. Jer, čovjek koji je osuđen pravosnažno 21 godinu ubistva, zbog krađe traktora koji je tim traktorom pobjegao u Srbiju, odjednom postaje zvijezda i poslije 15 godina dobija mogućnost da se vozi vladinim avionom. Istim onim avionom kojim su se vozili moj rođak Duško Knežević, Brano Gvozdenović, Milo Đukanović sa ljepšim polovinama u San Trope i tamo uživali u čarima čuvenog kuvara Remzije koji samo hljeb reže za 1.500 eura dvije. Palo im je na pamet da dobiju lubenice i pipune iz Zete pa su poslali Vladin avion za pipune i lubenice u Zetu.

Vidite koliko ta saobraćajna kultura i mogućnost da brzo prelazite s destinacije na destinaciju, omogućava da razotkrijete različita krivična djela. A recimo, vrijeme /prekid/ jer vi gospodine Nuhodžiću i gospodine Pejanoviću dok ste se bavili ozbiljnim državnim poslovima ili možda išli na neka službena putovanja u 2018. godini i vozili se u policijskoj pratnji, ja sam se slobodni građani i vi u ZIKS-u vozio u marici nekoliko puta. Ja bih vas zamolio da onim spuškim putem što ste me vozi do suda da bih dobio ovu nanogicu četiri mjeseca, zamolite one momke koji voze ona auta ili da se promijene one klupe u marici ili da onaj put dok se ne napravi, malo lakše prolaze one dionice, jer sam ja letio sa klupe na klupu, gospodine Nuhodžiću.

Eto, ja sam htio samo da dam jedan svoj skroman doprinos o tome koliko saobraćaj može da pomogne u razotkrivanju krivičnih djela, posebno iz perspektive nekoga ko je već bio u marici. I moram vam reći, gospodine Nuhodžiću, vrlo je važno da u skorije vrijeme raspišete tender za nabavku novih marica, ne samo zbog udobnosti i zbog visine, jer neki najviši državni zvaničnici će imati problema da u narednom periodu uđu u maricu, jer će morati dobro glavu da spuste kad budu ulazili tamo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:22:25)

Ervin Ibrahimović.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (29.10.19 14:22:31)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče sa saradnikom, uvaženi ministre sa saradnicima, kolegkinice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Smatram da predloženi dokument o bezbjednosti saobraćaja na putevima, kao i samo stanje bezbjednosti na našim putevima zahtijeva pozornost građana, onih koji aktivno učestvuju u saobraćaju. To isto smatram da treba poručiti građanima da treba jačati svijest o bezbjednosti u saobraćaju, posebno ako imamo u vidu da Crna Gora, prema statističkim podacima, spada u vrh zemalja smrtno stradalih ljudi u saobraćaju.

Ako idemo sa ovako kvalitetnim zakonskim rješenjima i ako unapređujemo putnu infrastrukturu, mislim da je vrlo važan faktor ta saobraćajna kultura. Mislim da treba prepoznati te uzroke što će sigurno dati rezultat da ima manje stradalih u saobraćaju. Takođe, važne su ove mjere iz razloga ako znamo da u svijetu, skoro 1,2 miliona ljudi strada u saobraćaju, što ako pogledamo znači da skoro tri hiljade ljudi strada dnevno u saobraćaju.

Pripremajući se za ovaj zakon našao sam još par alarmantnih podataka i smatram, pošto se radi o vrlo kvalitetnom zakonu, da treba i da prenesemo poruke našim građanima, pa ću tako podijeliti sa njima još par franpantnih podataka. Tako da otprilike od 20 do 50 miliona ljudi zadobije teške tjelesne povrede u saobraćaju, da skoro 270.000 pješaka strada u saobraćaju. To su strašni podaci i da povrede u saobraćaju spadaju u treći uzrok smrtnosti starosne dobi za ljude od 5 do 44 godine. To je stvarno velika poruka građanima da razmislimo kada sijedamo i kada smo učesnici u saobraćaju. I ono što svakako ne treba da zanemarimo su ogromni ekonomski troškovi koji nastaju prilikom nezgoda u saobraćaju, a nekoliko stotina milijardi dolara se uzrokuje štete. Zamislite gdje bi mogla sva ta sredstva da se usmjere i sigurno bi uticali na smanjenje siromaštva u svijetu.

Ono što nažalost treba podsjetiti je to da, kao što sam rekao da Crna Gora spada u vrh zemlja po smrtno stradalim ljudima u saobraćaju i podsjetiću sve nas i upozoriti, taj strašni podatak da je u 2018. godini stradalo oko 48 ljudi a ateške pvrede je dobilo 421 naš građanin. Svi mi da se upitamo koliko taj ljudski život još treba uraditi da se zaštititi. Takođe ponavljam, znači jedno moje uvjerenje, imamo sve kvalitetnija zakonska rješenja, imamo konstantno unapređivanje putne infrastrukture, ajmo da radimo na jačanju svijesti naših građana. Crna Gora mora na tome da radi.

Kad smo već kod toga pozivam sve organizacije, institucije, posebno roditelje, nas roditelje, da jačamo svijest kod djece i naših građana o važnosti bezbjednosti saobraćaja na putevima. Takođe, odavde želim da pozovem sve medije da konstantno i još jače promovišu bezbjednost saobraćaja na putevima. Možda je prava prilika da pohvalim Odsjek za bezbjednost saobraćaja na putevima koji su kroz više kampanja, izvanredno prenijeli poruku šta znači saobraćaj. Pomenuću samo jedno par njih - Kad pijem ne vozim, Pojas za sve, Televon, Pješak, itd.

Ono što isto ovdje treba pomenuti, još jednom ministre Vas da podsjetim, da snažno podržite ova postavljanja stacionarnih sistema na prometnim raskrsnicama i važnim dionicama regionalnih puteva. Mislim da će to dati veliki doprinos i poslanici Bošnjačke stranke vas pozivaju na hitnost toga. Što se tiče MUP-a, odnosno bezbjednosnih službi, želio bih da kažem i to da je primijetan napredak policijskih službenika na putevima, profesionalnost njihova. Ali, šaljem odavde poziv vama kao odgovornim da se nastavi sa konstantnom edukacijom tih službenika kako onaj mali broj ljudi, ipak ne bi mogao uticati na kvalitet i na profesionalnost tih ljudi.

I na kraju, još par konstatacija. Pohvaliću odluku Vlade, odnosno Ministarstva saobraćaja i pomorstva na konstantnom razvijanju i unapređenju putne infrastrukture i ne samo to i na donošenju novih zakonskih rješenja. Mi smo na ovom plenumu imali Predlog izmjene i dopune Zakona o saobraćaju i to je još jedna pomoć unapređenju bezbjednosti saobraćaja.

Na kraju još jednom želim da poručim svim građanima da i mi ovdje kao odgovorni ljudi, njihovi predstavnici, želimo da prenesemo poruku o bezbjednosti saobraćaja i vjerujem da ćemo stići do onih domova da shvate šta znači bezbjednost saobraćaja, odnosno šta znači odgovornost u saobraćaju, jer tako, ne samo što ćemo zaštititi svoj život zaštitićemo već i život drugih, samim tim unaprijediti bezbjednost saobraćaja.

Kao što sam i na početku rekao nisam pričao mnogo o predloženim izmjenama i dopunama Zakona, mislim da je pred nama vrlo kvalitetan dokument i mislim da svi trebamo da ga podržimo,

ovo je onaj dokument, pravi evropski dokument koji će u pravom smislu unaprijediti bezbjednost naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (29.10.19 14:28:33)

Hvala gospodine Ibrahimoviću.

Dajem riječ Rašku Konjeviću u ime Kluba SDP.

RAŠKO KONJEVIĆ (29.10.19 14:28:39)

Uvaženi ministre, poštovani građani, potpredsjedniče Skupštine,

Nesporno je da se radi o, rekao bih, da se nesporno radi o potrebi usklađivanja propisa malo sa životom, sa vremenom, sa iskustvom primjene itd.

Nesporno je ovo oblast u kojoj su državni organi u prethodnom periodu napravili jedan ozbiljan pomak i to svakako treba i naglasiti i pohvaliti. Ove izmjene koje ste sada učinili čini mi se da imaju svog smisla u jednoj oblasti koja je dosta osjetljiva. To je u pitanju auto škola, polaganje itd. Pogledajte samo da uspostavite adekvatnu komunikaciju sa Ministarstvom prosvjete jer čini mi se da do sada ta komunikacija, u institucionalnom smislu, je negdje imala neku vrstu prekida jer jedan dio podzakonskih akata je trabalo da usvaja Ministarstvo obrazovanja pa se nije znalo ko kako lijevo desno itd. Ako ste ovim izmjenama riješili sve ono što je u prethodnom periodu bilo opterećujuće u smislu saradnje i onda će to svakako da bude napredak.

Takođe, ako ste u ovim članovima 37, 38, 39 i čini mi se 40, prvo podržavam odredbe koje su ovdje, podržavam logiku da ukoliko neko prikupi određen broj kaznenih poena u smislu neadekvatnog ponašanja kao učesnik u saobraćaju da mu se privremeno onemogućava upravljanje motornim vozilom. Čak bih išao i dalje. Mislim da su u Sloveniji takva iskustva, kolege će to znati bolje, mislim da u Sloveniji ako nakon toga ponovo napravite prekršaj oduzima vam se vozačka dozvola u smislu testa koji ste položili nego morate ponovo da idete na polaganje, a prije toga morate da svratite kod čika psihologa da ljudi vide jeste li vi u vinklo kad tako upravljate, ugrožavate sopstveni život i ugrožavate život drugih.

Ono što je meni ovdje interesantno član 206a. Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u elektronskoj formi. Je li spremno, ministre, da se vodi u elektronskoj formi? Ako je spremno podržavam, a računajte kad budete bili na Izvještaju o bezbjednosti saobraćaja na putevima naredne godine da ćemo da vas pitamo da je elektronska evidencija, da nam je pokažete, da vidimo koliko se uredno vodi itd. jer ova odredba je slična bila i u postojećem Zakonu, ali nažalost nije bilo ovih elektronskih evidencija onda ona nema smisla. Ona jedino ima smisla ukoliko postoji potpora za sprovođenje ove norme.

Nešto što me malo začudilo, ministre. Ja vas molim da, Vi kao jedan iskusan čovjek onako mudar, mi objasnite jer čim u zakonu vidim neku isključivost kroz formulaciju čak i upotrebu te riječi, kaže "isključivo". Nešto mi to, to vam je član 66, kaže: "Tehnički pregled vozila obavlja privredno društvo koje ima odobrenje za obavljanje tih poslova". U redu. Onda u stavu 2 kaže sljedeće: "Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se privrednom društvu koje obezbijedi posebnu tehnološku cjelinu". Ja sam malo gledao da nema negdje u pojmovniku zakona, nema. Ja malo po internetu niđe nijesam našao šta znači "tehnološka cjelina", kao definicija jer ćete da imate problem u primjeni. Ako u ovom zakonu ne piše šta se smatra tehnološkom cjelinom onda ćete imati arbitrarnost ljudi koji idu to da kontrolišu. Možda ćete podzakonskim aktom sada da to definišete. Mislim da nije to dobro rješenje, a posebno nije dobro rješenje gdje kaže: "Koje obezbijedi posebnu tehnološku cjelinu u kojoj se obavlja isključivo djelatnost tehničkog pregleda". Zašto isključivo, ministre? Nek mi neko objasni zašto isključivo? Ja ću vam navesti primjer, ja sam vozač, upravljam motornim vozilom, želim kao potrošač, hajde sad da kažem u drugačijoj logici, želim da odem da izvršim tehnički pregled, da zamijenim gume, šta god se radi od tih stvari. Zašto ja ne mogu to da uradim na jednom mjestu? Zašto to ne mogu da uradim u Rokšpedu, zašto to ne mogu da uradim kod Osmanagić itd. Ovako kako je napisana norma, ja je tumačim na sljedeći način, ona je isključiva. Kaže: "Tehnološku cjelinu u kojoj se obavlja isključivo djelatnost tehničkog

pregleda vozila". Ja sam vam podnio amandman da ne bi bila stvar tumačenja, da se ne bi šutra sporili u primjeni, u tumačenju dozvolama lijevo desno, da pojednostavimo stvar. Ako mislite i na to onda mislim da je odredba mnogo jednostavnija. "Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se privrednom društvu koje obezbijedi organizaciono funkcionalnu cjelinu, (to znamo šta je), u kojoj se obavlja djelatnost tehničkog pregleda vozila". Dakle, bez - isključivo. Neka sve druge odredbe koje su potrebne za zadovoljavanje tehničkog pregleda nemam nikakav problem da ostanu, ali ova riječ jer se ponavlja više puta.

Vi imate u stavu, ovo je stav 2, 4,5 tačka 1 kaže: "Privredno društvo za rad stanice za tehnički pregled vozila mora da obezbijedi objekat sa odgovarajućim prostorom ispred i iza objekta koji je u isključivoj funkciji tehničkog pregleda vozila sa prilaznim izlaznim saobraćajnicama". Opet mi smeta riječ "isključivo" i bojim se da ona može u primjeni da stvori određenu vrstu problema.

Puno je u ovoj oblasti urađeno, u oblasti tehničkih pregleda uspostavljen je određeni standard. Kao i kolegu Anđušića i mene su određeni ljudi iz tog udruženja kontaktirali i zamolili da zajednički pojasnimo o čemu se ovdje radi da ne bi dolazili u problem kad zakon se usvoji pa onda imamo problem u toj vrsti primjene. Ova dva amandmana ili tri koje sam podnio molim vas da pogledate u cilju, vi ćete to mudro odmjeriti, u cilju jasnoće norme. Dakle, ovdje svi mislimo isto bez ikakve dileme, ali nemojte da nas norma optereti da ima određenu vrstu, kako se u zakonu kaže "isključivo" jer mislim da riječ isključivo kad je pišete u normi ona uvijek onako podrazumijeva da je to zabran za nešto drugo bez za to. Volio bih da čujem, možda ja nijesam u pravu, volio bih da čujem objašnjenje zašto smo ovako formulisali normu. Možda ima neko obrazloženje.

Posljednja stvar, ministre. Ja znam ponekad da budem politički tvrdoglav čovjek. Ja sam već nekoliko puta predlagao kroz amandmane da se Upravi policije obezbijedi /prekid/ sistema. Uvaženi kolega koji sjedi pored Vas sve zna o tome. Bio je u radnoj grupi koja je radila projekat još negdje 2015. godine za to. Ja mislim da je stvarno nedopustivo da ovaj dio Uprave policije koji proteklih godina radi dobar posao jer se unapređenje osjeća, gdje rezultat nije samo stvar njihovog rada nego vrlo često i nekih okolnosti koje mogu da budu splet okolnosti i nezgodne u statistici, ali mislim da malo više moramo tu da uložimo. Mi smo jedina zemlja u regionu koja nema stacionarne radarske sisteme. Jedina vjerujte, ima ih Srbija, ima ih Hrvatska, ima ih Slovenija, ima i Bosna i Hercegovina, a da ne pričamo o zemljama Zapadne Evrope. Ja mislim da za ovo društvo, za bezbjednost saobraćaja, za bezbjednost njenih građana je dva miliona mala suma koja će pomoći i u primjeni ovog propisa. Dakle, i u primjeni ovog propisa će taj sistem da pomogne. Moramo pratiti te trendove, moramo davati tehnički suport tom dijelu Uprave policije ukoliko želimo da ovaj zakon u praksi zaživi na onaj način na koji želite vi i na koji želimo svi mi ovdje. Prema tome, moj apel u pripremi je budžet, dajte jasno da to prepoznamo. Meni je žao što su kolege u prethodnom periodu odbijale moju inicijativu, vidim kolega Ibrahimović je sada podržava. Dajte da u ovom budžetu za 2020. godinu imamo jasno prepoznato da u najkraćem intervalu projekat, možda treba nešto malo korigovati to nije komplikovano, da tokom 2020. godine mi možemo u nekoj drugoj polovini te godine da imamo stacionarne radarske sisteme koji će obezbijediti lakši rad Uprave policije, manje policajaca na ulici ako mogu tako da kažem, odnosno na pojedinim putevima. Koji će poslati poruku građanima da Uprava policije i na takav način želi da utiče na njihovo ponašanje kao učesnika u saobraćaju.

Zahvaljujem.

Samo pošto ću ako možete pojasniti ove norme jer ću zbog partijskih obaveza biti odsutan bio bih vam zahvalan u tom dijelu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (29.10.19 14:39:12)

Hvala.

Hoćemo da damo riječ Andriji Popoviću, pa onda da damo poslije toga ima dovoljno vremena.

U ime Kluba Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (29.10.19 14:39:31)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspare, poštovani predstavnici Vlade,

Vidimo da je cilj predlaganja izmjena i dopuna važećeg Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima poboljšanje stanja bezbjednosti saobraćaja kroz oštriju kaznenu politiku za najteže prekršaje i blažu kaznenu politiku za uslovno lakše prekršaje, kao i popunjavanje određenih pravnih praznina u važećem zakonu.

Jedna od novina Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja jeste da službenici Uprave policije od stupanja na snagu predmetnog zakona neće više fizički oduzimati vozačke dozvole od vozača, već će se u sudskom postupku izricati zaštitne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom, a prekršaj ove zabrane će biti najoštrije sankcionisan kaznom zatvora i novčanom kaznom.

Takođe, ovim dokumentom je utvrđeno da će sve novčane kazne za saobraćajne prekršaje biti veće u odnosu na trenutne te da se vozačke dozvole neće oduzimati, već će se u sudskom postupku izricati mjere zabrane upravljanja vozilom, a prekršaj će biti najoštrije sankcionisan.

Ljudski faktor je uzrok najvećeg broja saobraćajnih nezgoda, pa su i pripadnici saobraćajne policije tokom prethodne godine u ovoj oblasti imali najviše aktivnosti preduzimajući niz preventivnih i represivnih mjera prema učesnicima u saobraćaju koje su u konačnom imale za rezultat smanjenje broja poginulih u saobraćajnim nezgodama. U cilju poboljšanja tehničke ispravnosti vozila koja učestvuju u saobraćaju, a koja su prepoznata kao treći uzročnik nastanka saobraćajnih nezgoda Odsjek za bezbjednost drumskog saobraćaja uložio je značajne napore na poboljšanju zakonitosti rada stanica za tehnički pregled vozila kroz svakodnevne kontrole što je uticalo na uvođenje discipline u ovoj oblasti. Saobraćajna policija i pored objektivnih i subjektivnih faktora koji su negativno uticali na pojedine segmente rada kada je u pitanju oblast bezbjednosti saobraćaja realizovala je planirane aktivnosti obezbijedivši u uslovima povećanog prometa roba putnika i vozila nesmetano odvijanje saobraćaja. Zabrinjavajuće je da je broj evidentiranih saobraćajnih nezgoda za 2018. godinu povećan za 3,4% u odnosu na 2017. godinu, ali je smanjen broj smrtno stradalih lica za 23,8%, broj teže povrijeđenih lica je smanjen za 9,5%, a broj lakše povrijeđenih lica za 1,8% što su osnovni parametri za konačnu ocjenu stanja u oblasti bezbjednosti saobraćaja.

Liberalna partija će podržati Prijedlog zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, ali ću na kraju iskoristiti priliku vašeg prisustva da kažem, da upozorim, apelujem. Radi se o novim putevima, Cetinje-Njeguši-Krstac. Zatim, Ivanova korita- Kuk- Krstac koji su urađeni izvanredno i tu stvarno nema zamjerke. Zna da je to dio mog zavičaja, uz Kotor, stalno dobijam upozorenja, da tu ima pojedinih divljanja vozila, a da saobraćajne policije praktično i nema. Da povedete računa o tim putevima.

Takođe, veliki ogroman problem, svake godine izraženiji ove godine je potpuno kulminirao. Put Njeguši-Cetinje-Trojica prema Kotoru, to je put koji je širok četiri metra sa čuvenim kotorskim ili njeguškim serpentinama, njih 25 od Krsca do Trojice tih 17, 18 kilometara, stotine autobusa dnevno prolazi kreću odozgo od Njeguša, prema Kotoru od Kotora prema Njegušima. Tražim vašu pomoć kako bi se, jer to su kružne ture turista izletnika sa kruzera koji idu Kotor-Cetinje-Budva - Kotor, sugestija kako se ovo može riješiti, da li se može uvesti u određeno vrijeme zabrana kretanja vozila preko pet tona recimo od Njeguša prema Trojici, jer je potpuno zagušenje. Dva autobusa naiđu odozgo, odozdo i onda se stvore kilometrske kolone, to više niko ne može da riješi.

Eto toliko, zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 14:45:59)

Hvala Vama.

Hoćete sad ministre da odgovorite?

Dobro.

Riječ ima Marta Šćepanović, a neka se pripremi poslanik Boris Mugoša, izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (29.10.19 14:46:13)

Hvala predsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Dakle, na današnjem dnevnom redu nam je izuzetno važan zakon prije svega iz razloga bezbjednosti naših građana.

Ono što je važno napomenuti jeste da su razlozi za donošenje ovog zakona upravo oni praktične prirode. Gdje god se zakon pokazao da je nedostatan Ministarstvo je detaljno analiziralo i radilo ozbiljno na ovom Predlogu zakona naročito u pogledu rada auto škola i polaganje vozačkog ispita. Takođe, detaljnije i preciznije se uredila ova oblast - saobraćaj na putevima, iz razloga što je bilo neophodno propisati i povećati novčane kazne za prekršaj koje su predviđene ovim zakonom. Radi se zaista o jednom kvalitetnom Predlogu zakona, na kom se detaljno radilo. Kao što sam rekla i iz svih ovih novina koje su predviđene ovim predlogom zakona ja ću se takođe osvrnuti na ovaj dio koji se odnosi na brisanje mjera nadzora prijevremenog oduzimanja vozačke dozvole koje su u praksi zaista pokazalo kao teško sprovodljivo i efikasno. Upravo iz tog razloga ova mjera i dalje ostaje kao što je i rečeno predviđena Zakonom o krivičnom postupku i Zakonom o prekršajima i da se može primjenjivati u određenim slučajevima kada se to ocijeni. Zaista je i bilo neophodno predvidjeti ovu mjeru zabrane upravljanja motornim vozilom, ali naravno uz uslove kako je i pomenuo kolega Konjević da o ovome zaista postoji kasnije elektronska baza podataka koja je neophodna da bi se ova mjera sprovela.

Takođe, ovim Predlogom zakona su se i predvidjeli bliži uslovi za homologaciju vozila i tim su se pomenula i određena kategorija vozila oldtajmeri koji su starodobna vozila, na što je već ukazao i kolega Anđušić. Dakle, najavio je amandmansko djelovanje i bliže regulisanje ovih vozila upravo iz razloga jer su nam se obratila razna udruženja jer smatraju da se ovo pitanje treba ovim zakonom detaljno regulisati kako bismo im na taj način omogućili, to bi bio osnov za određene beneficije u drugim zakonima koje poznaju i sve države Evrope.

Posebno želim da se osvrnem na jedan dio ovog zakona koji se odnosi na obavezu izvođača radova na putevima. Mi ćemo takođe i tu amandmanski djelovati jer smatramo da bi za izvođače radova na putevima ovim zakonom trebalo predvidjeti njihovu dodatnu obavezu, ali i odgovornost, prekršajnu, koja nije predviđena. Povod za ovo naše amandmansko djelovanje, mi smo prije svega ovo najavili u julu mjesecu kada sam preko poslaničkog pitanja pitala ministra na koji način da predvidimo da obaveze izvođača radova na putevima, da oni imaju veću odgovornost i obaveze. U tom smislu smo i najavili ovo amandmansko djelovanje, a povod za ovo naše amandmansko djelovanje jeste upravo jedna tragedija koja je zadesila jednu porodicu, porodicu Mašnić. Njihova je inicijativa da se za izvođače radova na putevima ovim zakonom dodatno predvidi njihova odgovornost kako na taj način nikada više ne bi došlo do tragedija koje se dešavaju na putevima i do onoga šta je njih zadesilo. Oni su u jednom danu izgubili i oca i brata i taj postupak je još u toku i utvrdiće se odgovornost. Ali, da se takve stvari nikada više ne bi desile, mi ćemo upravo predvidjeti, ja i kolega Rakočević, amandmanski ćemo djelovati na ovaj Predlog zakona i na član koji predviđa obaveze izvođača radova na putevima. Imajući u vidu i da Nacrt zakona o putevima koji je u izradi koji će vrlo brzo biti u proceduri dodatno je prepoznao da je ovo problem ne samo kod pravnih lica koja ne vode računa o tome, koja ne obezbijede puteve gdje se vršila rekonstrukcija. Svjedoci smo svakodnevno to i putevima i svjedoci smo da se ne obezbjeđuju dovoljno putevi signalizacijom kojom bi trebalo. To je prepoznato i Zakon o putevima će vrlo brzo će biti u proceduri i time će se dodatno predvidjeti obaveze izvođača radova da moraju imati projekat i sve ostalo što ide uz to. Mi smo smatrali da bi ovim zakonom trebalo predvidjeti kaznene odredbe za ta pravna lica koja ne ispoštuju svu proceduru koja je neophodna da se ispoštuje po zakonu i da se ovakve stvari nikada više ne dešavaju.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 14:52:05)

Zahvaljujem poslanice Šćepanović.

Prije nego što uzme riječ poslanik Boris Mugoša, shvatio sam da bi ministar želio da odgovori na neka pitanja.

Izvolite ministar Nuhodžić.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 14:52:15)

Vi ste čovjek koji je bio u meritumu ovog problema. Znete odlično ovu problematiku i Vašom aktivnošću dok ste bili u matici ovog problema ste dali određeni doprinos da ove stvari kada je u pitanju bezbjednost saobraćaja u Crnoj Gori krenu naprijed.

Tačno je da kada je u pitanju bezbjednost saobraćaja ovo je multiresorsko pitanje. Ovo nije pitanje jedne institucije i jednog organa u Crnoj Gori. Naravno, to je pitanje i Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, ali i Ministarstva saobraćaja i pomorstva u odnosu na putnu infrastrukturu, Ministarstva prosvjete u odnosu na auto škole, polaganje vozačkog ispita, Ministarstva zdravlja u odnosu na izdavanje ljekarskih uvjerenja, Uprave za saobraćaj u odnosu na putnu infrastrukturu, jedinica lokalne uprave u odnosu na izgradnju održavanja i obilježavanja lokalnih puteva, Agencije za nadzor osiguranja koja vrši nadzor nad radom osiguravajućih društva u Crnoj Gori, medija, civilnog sektora itd. Dakle, ovo je kompleksno pitanje u izradi ovog zakona radilo se u multiresorskom timu da bi se sva ova pitanja koja su problematična kroz ova zakonska rješenja osvijetlila, a definisala kroz određenu normu koja uređuje određene društvene odnose za koje ste i vi rekli da je vrijeme da promijenimo određene pravne norme. Naravno, sa ambicijom i mislim da smo uspjeli da unaprijedimo zakonska rješenja.

Kad se tiče ovog konkretnog želim da vam kažem ja tačno nijesam isključiv, slušao sam vas pažnjom i vašu argumentaciju. U toku izrade ovog zakona kontaktirao sam sa mojim saradnicima koji su radili na izradi ovih zakonskih rješenja. Oni imaju drugačiju argumentaciju, ali da ne bi bili isključivi, da bi ostali u duhu tolerancije i slušanja jedne i druge strane, vi ste podnijeli amandman i vaš amandman i svi drugi amandmani kroz raspravu na Odboru koje tretira i zakonodavni odbor i Odbor za politički sistem i unutrašnju politiku ima prostora da unaprijedimo preciziramo sve ono što može biti još bolje u ovim zakonskim rješenjima i da preciziramo ono što nije u ovim zakonskim rješenjima precizno definisano.

Tako da mislim da kad se tiče, ostajem vam dužan, stacionarnih radara Vlada je donijela program poboljšanja bezbjednosti saobraćaja i definisala Akcioni plan za period 2020-2022. godina. Akcionim planom je definisano raspisivanje tendera za realizaciju projektnog zadatka za instaliranje ovih stacionarnih radarskih sistema. To je predviđeno za prvi kvartal 2020. godine, dok je sprovođenje tendera i realizacija planirana za kraj 2020. godine.

Znači i o tom pitanju smo se odnijeli ozbiljno vjerujem da razumijete da nekad postoje teškoće i uslovi koji ne mogu da ispune i dobre ideje i namjere koje smo i mi imali, ali su postojali zato objektivni razlozi da to nijesmo mogli da realizujemo.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 14:56:18)

Hvala i Vama.

Prije nego što dam poslaniku Konjeviću, da komentariše odgovore, za proceduralnu intervenciju se javio poslanik Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.10.19 14:56:28)

Zahvaljujem gospodine predsjedniče Skupštine.

Samo bih želio da zatražim od Vas da mi omogućite da polemišem sa gospodinom ministrom unutrašnjih poslova da dam svoj komentar. Zato što je on objašnjavajući se sa drugim poslanikom njemu se zahvalio da je njegova diskusija bila konstruktivna i da je išla u pravcu

poboljšanja zakona što ja zaključujem da je moja bila vrlo destruktivna i ja imam potrebu da neke stvari ovdje razjasnimo. Posebno imajući u vidu činjenicu da sam iznio neke stvari za koje očekujem odgovor ili od gospodina Nuhodžića ili od njegovih saradnika.

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 14:57:06)

Hvala Vam.

Dobiće te onda riječ kasnije.

Izvolite poslaniče Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (29.10.19 14:57:13)

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Dakle, ministre ja Vas molim samo da mi ovo pogledate.

Zato što sam, mogao sam i ja da pogriješim, provjerio sam u postojećem Zakonu.

Gotovo identična norma, kritikovao sam ovu odredbu oko tehnološke cjeline, vratio sam se da pogledam ima li u pojmovniku - nema je. Samo je upisan riječ - isključivo. Volio bih da mi neko objasni šta popravljamo u zakonu sa riječi isključivo. Ne bih da obrazlažem šta bi moglo to, ne mislim da niko ima apsolutno lošu namjeru, da me neko pogrešno ne shvati, ali mislim da u primjeni propisa može nastati problem. Mi negdje mijenjamo trećinu zakona, ako sam ja dobro pogledao trista i nešto normi mijenja se oko stotinjak normi.

Dakle, to je potpuno normalno da nakon dvije ili tri godine koliko je star ovaj zakon uđete da pogledate šta je funkcionisalo, šta može da se popravi, dobre neke norme, Sugestija, ovdje moraju u roku koji je predviđen zakonom podzakonski akti budu urađeni da bi mogla da ide ova primjena.

Slažem se sa vama primjena ovog zakona je zadatak cijelog društva. Od medija, auto škola, policije, javnih ličnosti, one imaju svoju ulogu da pošalju jednu dobru poruku i da ne oduzimam vrijeme.

Oko stacionarnih radarskih sistema ministre, mi imamo budžet za 2020. godinu, prethodne tri godine mislim da su izgubljene da je trebalo malko prioritete drugačije posložiti. To su sredstva negdje oko dva miliona eura, rađeno je na tom projektu, upravo kolega Klikovac je bio šef te radne grupe. Rađeno je na tom projektu, ako ništa drugo imamo ga 70 da ne kažem 170% završenog. Dajmo to, jer mislim da je to na dobrobit svih građana. Ovo je jedan od zakona gdje ne moramo da uvodimo da ga komentarišemo kako obično komentarišemo svaki zakon. Ja ne želim tako da ga komentarišem, ali ovih nekoliko stvari ja vas molim da pogledate oko elektronskih evidencije oko primljeni ovog propisa i tako dalje, jer ćete brzo doći u Parlament da ocjenjujete primljenu ovog propisa.

U Parlament su dolazili izvještaj o bezbjednosti saobraćaja, Odbor za bezbjednost je stalno zaduživao da se implementiraju radarski sistemi i evo nemamo u mandatu ove Vlade, nemamo to. Apel, doći će budžet ovdje zajedno, poslanici su tu da vam pomognu ako ima nekih problema da izvršimo neku preraspodjelu, da se ta stvar obezbijedi, da bi se stvorili bolji uslovi policiji za rad u tom segmentu, jer štiti bezbjednost u saobraćaju svih nas koji smo vozači. Pogledajte i pročitajte normu pažljivije, vi ćete to razumljeti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:00:11)

Hvala Vam.

Sada ima riječ poslanik Mugoša, a onda neka se pripremi za onu komunikaciju poslanik Knežević. Izvolite.

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicima,

Neću detaljnije govoriti o samim normama u zakonu, jer vidim da postoji jedna vrsta značajne saglasnosti da zaista sa gotovo svim normama ste napravili određen značajan iskorak u odnosu na postojeći zakon. Drago mi je da sam čuo informaciju oko radarskih stracionarnih uređaja kao član Odbora za bezbjednost imao priliku da na sjednicama Odbora raspravljamo o tome. Bili su zaključci Odbora u nekoliko navrata i drago mi je da čujem da ću se u sljedećoj godini realizovati ta veoma značajna investicija u cilju mnogo bezbjednijeg saobraćaja.

Takođe, upoznat sam sa inicijativom ljudi koji imaju stanice za tehnički pregled, treba uvažiti određene argumente. Vi znate da i u ljetnjim mjesecima zbog vrućine i zbog drugih faktora treba da se radi duže. Takođe i u tim ljetnjim mjesecima su ogromna opterećenja da postoje ljudi koji rade do četiri ili pet sati, pa ako stanica za tehnički pregled radi do šest popodne teško je i izvodljivo da se obavi tehnički pregled, da ne pričam ni o situaciji gdje je homologacija dozvoljena u istom tim stanicama do osam sati, pa onda se i postavlja pitanje da se na istom mjestu nešto radi do šest, pa se to više ne radi, a druga aktivnost se može raditi do osam i tako dalje.

Siguran sam da ćemo kroz jedan dijalog na nadležnom odboru doći do rješenja sa kojim ćemo biti zadovoljni i vlasnici stanica za tehnički pregled, jer su ipak to preduzetnici koji zapošljavaju određen broj ljudi.

Ja ću sada pričati o onoj temi koja nije predmet ovoga zakona, ali sam siguran da će biti predmet nekih narednih izmjena i dopuna zakona, a tiče se jednog fenomena koji je prisutan ne samo kod nas nego i u cijeloj Evropi to su električni trotineti.

Svjedoci smo da je u Podgorici sve veća upotreba električnih trotineta, da oni nijesu prepoznati kao učesnici u saobraćaju, da ljudi s pravom postavljaju pitanje ko može da vozi te trotinete, kojom brzinom, na kojim površinama. Gledajući neka uporedna iskustva slične dileme postoje. Navešću primjer u Sloveniji i Belgiji je dozvoljeno da se voze po trotoarima, u Austriji i Njemačkoj nije, u Francuskoj čini mi se krajem godine da će biti zabranjena vožnja po trotoarima, u Mađarskoj, Poljskoj, Holandiji nije to regulisano, u Danskoj i Španiji se tretiraju kao bicikla i prilikom nekih nezgoda i u drugim aspektima.

Čitao sam negdje izjavu gradonačelnice Pariza koja je naklonjena prema toj vrsti saobraćaja zbog zaštite životne sredine da je istakla da će početi kažnjavanje ukoliko se loše parkiraju, voze nedozvoljenom brzinom ili voze na kolovozu. U Grčkoj čini mi se predat Predlog zakona koji se tiče i električnih trotineta, tako da sam siguran da ćete u periodu koji je pred nama regulisati i tu oblast. Ona je važna i zbog toga što se može desiti da te trotinete voze ljudi u alkoholisanom stanju, koji nijesu zdravstveno sposobni, vidimo da sve veći broj djece vozi te električne trotinete. Zaista je važno i za one koji voze da to bude regulisano da znaju gdje mogu i kako mogu, a za one druge da budu sigurni i bezbjedni kada se kreću po gradu.

Takođe, druga stvar koju sam negdje potencirao kad smo pričali o informaciji o bezbjednosti saobraćaja, to je vožnja po dejstvom alkohola. Ja sam negdje možda griješim juče pročitao informaciju Uprave policije koja je izjavila da je od početka marta do kraja septembra je sankcionisano 6.302 vozača zbog vožnje u alkoholnom stanju. Koliko je to siguran rezultat pojačane kontrole toliko je taj podatak upozoravajući, jer se postavlja pitanje, zar je moguće da tolike hiljade i hiljade ljudi sebi dozvoli ili smatra da im je dopušteno da voze pod dejstvom alkohola. Negdje su tri faktora kao utiču na bezbjednost vozilo, putevi i ljudski faktori i ljudski faktori su najčešći i kad je analiza vršena tih ljudi koji voze pod dejstvom alkohola najveći broj je u tom razdoblju od 25 do 40 godina.

Čitao sam za jedan slučaj i s tim ću završiti, a to je da je izrečena presuda vozaču koji je od Podgorice do Kolašina vozio pod dejstvom alkohola i što je poražavajuće vozio autobus u kojem je bilo 27 putnika. On je kažnjem sa mjesec dana zatvora, ne komentarišem je li malo ili nije malo i za četiri mjeseca zabrane upravljanja autobusom, tako da zaista mi je posebno važno da tu budemo rigorozni. Čovjek koji vozi pod dejstvom alkohola ugrožava svoje zdravlje, svjesno, često nesvjesno, ugrožava zdravlje onih koje vozi, ali ugrožava zdravlje pješaka i drugih učesnika u saobraćaju, tako da u tom dijelu prevencija da, ali represija mora biti izuzetno jaka i rigorozna. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:06:18)

Zahvaljujem.

Sada dajem riječ poslaniku Milanu Kneževiću. Imate kao komentar. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.10.19 15:06:27)

Pošto neću govoriti o trotinetima i rolerima da li je neko pod uticajem alkohola vozio rolere ili trotinere. Pravo da vam kažem meni se često na ovim Migovim biciklističim stazama da vidim vlasnike pasa i njihove ljubimce mrtve pijane i pas i kućni ljubimac. Mislio sam da to nema veze sa saobraćajem, ali možda će neko u narednom periodu razmatrati i tu priču kako se voze roleri u pijanom stanju.

Međutim, svakoga brine ono što mu je najvažnije, nekoga trotineta, nekoga državni udar i ja sam ovdje saopštio jednu vrlo optužujuću stvar za vašeg saradnika gospodina Pejanovića i ja bih samo volio da mi neko pomogne i saopšti da li je istina ovo što sam ja rekao gospodine Nuhodžiću? Nije lijepo da živimo u zabludi, mada Duško Radović kaže: "Mnogo je časno je živjeti u sopstvenim nego u tuđim zabludama". Evo ja ovdje imam, gospodine Brajoviću, dopis Ministarstva unutrašnjih poslova Upravi policije, Sektor kriminalističke policije, koji je naslovljen na gospodina Dragana Pejanović, a piše: "Za potrebe specijalnog policijskog odjeljenja, potrebno je obezbijediti iz magacina Komisije za viškove naoružanja 45 automatskih pušaka kalibra 7,62 x 39 AB2 i B1 i 2.500 metaka za iste radi korišćenja za operativne potrebe ovog odjeljenja u kodnoj akciji pod nazivom - Štit. S poštovanjem. "

Obradio Vladan Lazović, bratanić Zorana Lazovića, a rukovodilac Specijalnog policijskog odjeljenja Dragan Radonjić, odobrio, odnosno ovdje piše saglasan D.Pejanović 14.10. 2016. godine dva dana pred izvođenje državnog udara. Ja samo želim da mi se ovdje saopšti je li je ovo tačno.

Da li je tačno gospodine Pejanoviću da ste Vi dali saglasnost po zahtjevu Specijalnog policijskog odjeljenja kojim rukovodi Dragan Radonjić, a koje je pod ingerencijom Milivoja Katnića, da se izda 45 kalašnjikova, da li su ti kalašnjikovi smješteni u zamrzivač i u frižider u kući visokog policijskog funkcionera Siniše Stojkovića i da li je sve rađeno za potrebe državnog udara? Ako jeste onda gospodine Pejanoviću, Vi treba da budete osuđeni pet godina zatvora, treba da bude osuđen ovaj Lazović, treba da bude osuđen Radonjić, treba da bude osuđen Katnić, vi ste nabavili oružje, nijesmo mi. Vi znate gdje se nalazi oružje, vi ste jedini imali kontakt sa Pajom, vi ste jedini imali kontakt sa Sindelićem, u konačnom smatram da je vrlo važno da vidimo i da čuje čitava Crna Gora, da li je tačno da je policija nabavila oružje za državni udar, i da je ustvari policija izvela Državni udar na dan 16. oktobra. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:09:31)

Hvala.

Nema želje za komentaron ove Vaše priče.

Sada riječ ima poslanik Miloš Nikolić, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

Može proceduralno.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (29.10.19 15:09:55)

Gospodine Brajoviću, reagujem proceduralno Vi ste ponudili gospodinu Pejanoviću da potvrdi ili demantuje ovo što je saopštio poslanik Knežević, gospodin Pejanović, nije želio da to saopšti zato što zna da je sve istina što je saopštio Milan Knežević. Sramota je da se ovdje to

oćuti, ali je nama ovo ćutanje više nego dovoljno, da raskrinkamo pred crngorskom javnošću sramnu ulogu Milivoja Katnića, Specijalnog policijskog tima i gospodina Pejanovića. Zahvaljujem.

PREDSIEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:10:39)

Hvala Vam, poslaniće Đukanoviću.

Ja sam samo konstatovao da nema želje, ali evo sad vidim da se gospodin Pejanović, javlja.

Izvolite.

DRAGAN PEJANOVIĆ (29.10.19 15:10:52)

Hvala, gospodine predsjedniće Skupštine.

Naravno, ja sam tu i spreman sam da odgovaram i danas i sutra za sve ono što sam radio, čini mi se časno i pošteno za ovih 25 godina rada u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Tačno je da sam dao saglasnost na taj dopis kao i na niz drugih dopisa kad se radi o borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije ili drugih teških krivičnih djela koje radi i Specijalno policijsko odjeljenje i koje su prije Specijalnog policijskog odjeljenja radile Sektor kriminalističke policije ili druge organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova. Za koje namjene je to oružje korišćeno ja ne znam niti je moje da to znam. Moje je da kao starješina dam doprinos uspješnoj borbi protiv najtežih krivičnih dijela u ovoj državi. Ja ću to sa zadovoljstvom raditi u narednom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:11:45)

Hvala Vam.

Molim Vas, znači sad ima riječ poslanik Miloš Nikolić, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović.

Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (29.10.19 15:11:56)

Hvala Vam, poštovani predsjedniće, poštovani gospodine Nuhodžiću, sa saradnicima, poštovane kolege i kolegice poslanice i poslanici, poštovani građani,

Dakle, danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i čini mi se da ovaj zakon znatno poboljšan unaprijeđen i izmjenjen u odnosu na postojeći i dolazi negdje u pravom trenutku između ostalog i kao posljedica, ozbiljnog unapređenja ukupne putne infrastrukture. Kolega Popović je nešto ranije govorio o tome i govorio je o nekim novim putnim pravcima koji su realizovani i realizovani su na zadovoljstvo svih nas izuzetnom kvalitetom, ne samo na ovim teritorijama o kojima je on govorio, već na teritoriju Podgorice i drugih gradova. Možemo konstatovati da usljed zaista jednog izuzetno kvalitetno urađenog posla dolazimo u jednu paradoksalnu situaciju da se sad upravo taj izuzetno kvalitetan posao i takav kvalitet saobraćajnica predstavlja, ajde da kažem izazov za vozača koji to koriste za vrlo često neprikladnu vožnju, vožnju koja ima neprikladnu brzinu i kojom se ugrožavaju ostali učesnici u saobraćaju. U tom kontekstu mislim da je ovaj predlog izmjena koji je pred nama i mjere koje su njim predviđene su izuzetno dobre i makar nominalno treba da posluže kako bi se ovaka ponašanja ipak na neki način bolje regulisala nego što je to sada slučaj. Mada, zaista mislim da je u prethodnih nekoliko godina napravljen izuzetan doprinos, izuzetno unapređenje kada je u pitanju ukupna bezbjednost saobraćaja u Crnoj Gori. Čini mi se da je taj dio posla urađen jako kvalitetno, da se radi svakodnevno, da nemamo neke sezonske uzlete kad imamo manje ili više kontrola već da se to radi kontinuirano. Upravo taj kontinuitet u radu uz

jednu jednakost, jednak odnos službenika Uprave policije prema svim učesnicima u saobraćaju, ono što je davalo rezultate i što se jasno vidjeti kroz brojke kada je u pitanju i broj pitanja udesa, i broj smrtno stradalih i broj povrijeđenih.

Naravno da ti brojevi postoje, da su i dalje veliki, veći od onoga koje bi smo željeli da vidimo, ali ukoliko uporedimo statistiku sa prethodnim godinama vidimo da iz godine u godinu imamo trend pada i mislim da upravo Ministarstvo na čijem ste čelu naravno, sad Uprava policije kao poseban organ daju izuzetan doprinos u tom pravcu. Isto tako da bismo ostvarili nesmetano učestvovanje u saobraćaju, nesmetanu bezbjednost učesnika u saobraćaju jako važan dio jesu tehnički pregledi. Čini mi se da je u prethodnom periodu i gospodin Klikovac, između ostalog dosta zaslužan za to. Napravljen je izuzetan iskorak u tom dijelu, ponekad se možda onako i pretjerano formalistički pristupa tome, ali ipak je dobro iz razloga što je stanje u toj oblasti izuzetno unaprijeđeno u odnosu na ono kako je to bilo ranije. Čini mi se da do danas se gotovo apsolutnom sigurnošću može potvrditi da su ta vozila zaista spremna za obraćanje nakon što prođu tehnički pregled što možda nije bio slučaj prije tri, pet ili više godina.

Ono što me isto tako posebno raduje kao poseban segment važnosti bezbjednosti ukupnog saobraćaja jeste rad auto-škola. Ono što me posebno raduje jesu određene izmjene koje su u ovom dijelu činjene, jer mi se čini da jeste to nekako segment koji kada je ukupna bezbjednosna kultura u saobraćaju u pitanju malo zapušten u prethodnom periodu. Vjerujem da će ovim izmjenama se doprinijeti da se postigne jedan veći prije svega nivo kvaliteta koji postoji u auto-školama koje će naravno kasnije proizvoditi i nešto bolje obučene vozače. Naravno da to neće do kraja, ili možda neće ni u značajnijoj mjeri eliminisati ono što je saobraćajna nekultura koja postoji.

Međutim, ipak mi se čini da je taj nivo saobraćajne kulture znatno veći nego što je bio jednim dijelom valjda zbog ukupnog nekog čini mi se iskoraka koji su građani napravili po tom pitanju. Ali u drugom dijelu svakako i zahvaljujući ozbiljnom radu koji je bio prethodnom periodu, koji je prije svega bio preventivan, redovnim kontrolama i jednom ne selektivnošću u postupanju službenika koji su to radili i čini mi se da su napravili izuzetne rezultate. Raduju me izmjene, raduje me pooštavanje određenih sankcija, jer čini mi se da možda ponekad kao društvo ne gledamo dovoljno ozbiljno na problem koji se dešava u saobraćaju i na ugrožavanje života i zdravlja ljudi koji pojedini učesnici u saobraćaju vrše. Pritom zanemarujući da veoma često ozbiljno ugrožavaju živote ljudi koji nijesu sa njima u vozilu, već ljudi koji redovno, normalno upravljaju svojim vozilom, poštuju saobraćajne propise, poštuju brzinu, ali su zbog nemara drugih u situaciji da strahuju za svoj život, za svoje zdravlje i za svoju imovinu. Vjerujem, da ovaj zakon nominalno, dakle normativno u zakonodavnom smislu u tehničkom smislu, pruža dobru osnovu za dalji rad policijskih službenika i vjerujem da će dosljednost u njegovoj primjeni, u koju u opšte ne sumnjam, zajedno sa ovim kvalitetnim okvirom koji čini mi se trenutno napravljen /prekid/ u narednom periodu od ovog zakona. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:16:59)

Hvala Vam, poslaniče Nikoliću.

Sad poslanik Branko Radulović, neka se pripremi poslanica Branka Tanasijević. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (29.10.19 15:17:07)

Predsjedniče, ministre, građani Crne Gore prije svega,

Ova debela sveska, knjiga, je razmatrana na sjednici Vlade februara 2019. godine, njen naziv je "Kordinaciono tijelo za praćenje implementacije Strategije poboljšanja, bezbjednosti u drumskom saobraćaju". Na prvoj strani konstatacije da ovog silnog akcionog plana na kojem se krsti i poziva ministar za sljedeće dvije godine, kada neće biti ministar, je sljedeće konstatovano, da je 25% samo realizovano, 25% nije realizovano, a 50% djelimično realizovano. U državi u kojoj smo po broju policajaca najbrojniji u svijetu, u državi gdje se najviše izdvaja tom bezbjednosnom

sektoru, ministre Vama pričam kroz Vas pričam i Vladi Crne Gore, ovo se realizuje kada je u pitanju život 50% sveukupno. Treba, da padne ministar da podnese ostavku i cijela Vlada kada je ovo u pitanju. Normalno sve ono što je govorio kolega Knežević, a zbog čega me i duša i srce boli da najviši rodoljubi i oni sinovi koji su rođeni ovdje su vrhovima vaše policije, ovoga gospodina sa desne strane prioritet, a nije prioritet bezbjednost. Ministre, ovo sam čuo od ministra, potpredsjednika Pažina. Zato sam tražio da dođe ođe direktor Uprave policije Veljović na kontrolno saslušanje Odbora za evropske integracije, kada su prstom uprli da su direktno ili indirektno krivci za neotkrivanje ubistva Duška Jovanovića, jednog od kamena da li će Crna Gora biti pravna ili ne ... da su to tužioci i nekadašnji prvi policajci. E, sada zamislite kada u ovim uslovima, da li oni hoće neko odstupnicu jer vi padate ili kada otvorimo tu Pandorinu kutiju onda što će biti s policijom i rukovodiocima policije. Tako da ta revizija i odgovornosti policije i tajne i javne, prije svega rukovodioca tek dolazi. Nećemo se mi, ministre, svetiti, mi smo pravoslavci, vjerujemo u Boga, ali će biti nezavisne institucije.

Ministre, da Vas podučim malo. Ovim se bavi Evropska agencija za bezbjednost saobraćaja. Oni su ove godine donijeli niz mjera. Ograničili su brzinu na 120, 130 kilometara osim Njemačke i Švedske zato što Šveđani misle ko vozi brže taj ide u ludnicu. To su i Hrvati krenuli. Hrvati kažu kod nas je mnogo viša nedisciplina u odnosu na Sloveniju, a na Balkanu je ostala kao Balkan. Četiri ubice su, ministre, slušajte Vi dobro mene, brzi saobraćaj, velika brzina, alkohol, pojas i mobilni telefon. Ko su oni koji izvršavaju najviše. Tatini i mamini sinovi. Ministre, to možemo da riješimo za 24 sata. Mi ćemo to da riješimo za 24 sata i ne na taj način što ćemo policajce da stavimo da prate tatine i mamine sinove kao što vi sada pratite nas, ali to nas ne interesuje, pratite koliko god hoćete. Slušajte, ministre, što ću kao tehničko lice da kažem, što vi pravite prekršaje, i u policiji, i u sudstvu, i u tužilaštvu. To je stacionarni i mobilni da budu informacioni sistem koji će registrovati svaki prekršaj. On se automatski aploduje na netu sajta. Onaj koji je izvršio prekršaj, ministre, ide direktno na sajt i gledaju ga svi građani Crne Gore s punim imenom i prezimenom, a ne NN lice ili ovamo, onamo, pa se otkrije da je ovaj, onaj koji je napravio takav jedan prekršaj.

Ministre, mi ćemo na taj način skratiti i policajce, obučiti policajce internetu, savremenim tehnologijama, ne pendrek sistemu, ministre, niti špijunaži, niti praćenju Demokratskog fronta i svih ostalih. Omogućiti materijalni dokaz da je neko napravio prekršaj, da je vozio 200 km na sat, a ne kao onaj Katnić koji kaže fatamorganu bez materijalnog dokaza treba pokrenuti prekršaj protiv Milana, Andrije, Meda, Branka, ne znam da li je neko ostao u Demokratskom frontu ko nije bio na njegovoj temi. Ministre, dajte barem zbog ovoga ostavku, a zbog onih radnji koje su rađene, evo 30 godina mnogi će se baviti /prekid/ zajedno s Katnićem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:23:15)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Sada poslanica Branka Tanasijević, a neka se pripremi poslanik Bogdan Fatić. Izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (29.10.19 15:23:21)

Poštovani predsjedniče, poštovani ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Kada se govori o saobraćaju kao mjeri razvoja društva na globalnom nivou, može se zaključiti da nijedna ljudska djelatnost nije toliko unaprijedila životni standard, a istovremeno odnijela i toliko ljudskih života u mirnodobskim uslovima kao saobraćaj. Najčešći prekršaj koji su uzrok smrtnosti na putevima su prekoračenje dozvoljene brzine, nepoštovanje saobraćajnih propisa, upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola i nekorišćenje sigurnosnog pojasa. Prema izvještaju Svjetske zdravstvene organizacije saobraćajne nezgode su najčešće izazvane ljudskim faktorom, a najviše stradaju mladi ljudi. To je opredijelilo ovu organizaciju da pripremi Globalni plan akcije bezbjednosti saobraćaja 2011-2020. godina jer je stradanje u saobraćajnim nezgodama postalo rastući globalni problem, što je jedan od razloga zbog čega smatram da je ovo

jedna od najznačajnijih tema kojom smo se bavili u posljednje vrijeme.

Kada je u pitanju Crna Gora, ona je dostigla cilj Rezolucije Ujedinjenih nacija unapređenja bezbjednosti saobraćaja na putevima, da se od 2010. do 2020. godine prepolovi broj smrtno stradalih u saobraćajnim nesrećama. Prema podacima iz Izvještaja o stanju bezbjednosti u saobraćaju za 2018. dogodilo se 45 saobraćajnih nezgoda, a 48 ljudi je izgubilo život dok je, recimo, 2007. godine 112 osoba izgubilo život u saobraćaju. Međutim, kada se govori o stradalima, svaka statistika nije bitna, odnosno ona gubi na značaju, naročito za porodice nastradalih. Zato je obaveza svake države da preduzme mjere kojima bi se stanje bezbjednosti saobraćaja podiglo na najviši mogući nivo, ali to nije dovoljno ako učesnici u saobraćaju ne poštuju propisana pravila. Represivne mjere u tom smislu mogu dati rezultat, ali je takođe važno da učesnici u saobraćaju imaju potreban nivo saobraćajne kulture koja je jedan od bitnih preduslova za smanjenje broja saobraćajnih nezgoda.

Jedna od mjera kojom Ministarstvo unutrašnjih poslova nastoji da utiče na nivo bezbjednosti učesnika u saobraćaju je unapređenje zakonske regulative koja se odnosi na tu oblast. Takvo stanovište je i bilo povod za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima, koji je usklađen s pravnom tekovinom Evropske unije. Najveći dio predloženih mjera, prvenstveno je preventivnog karaktera što je najbolji i najsvrsishodniji način da se utiče na svijest i promjenu ponašanja svih učesnika u saobraćaju. Jedno od takvih rješenja odnosi se na dopunu 22 člana važećeg zakona kojim je propisano da vozač ne smije za vrijeme vožnje koristiti telefonski uređaj, što je navika velikog broja vozača koja ih može dovesti u rizičnu situaciju ili biti direktan uzrok saobraćajne nezgode. Predloženom dopunom dozvoljava se upotreba telefonskih uređaja uz pomoć opreme koja omogućava njihovo korišćenje bez angažovanja ruku. Potpuno sam saglasna sa prof. Radulovićem koji je rekao da je mobilni telefon jedan od faktora rizika. Mislim da nema nikoga od nas ovdje ko ne zna makar jedan slučaj, jednu nezgodu, pa čak i onu sa smrtnim ishodom gdje je faktor rizika upravo bio mobilni telefon.

Članovi 9 i 11 Predloga zakona odnose se na učešće biciklista u saobraćaju, to smatram važnim jer ovim normama je posebna pažnja usmjerena na djecu, odnosno na onu djecu koju prevoze biciklisti, ali i na onu koja su starija od 14 godina, a koja su biciklisti koji saobraćaju lokalnim putevima i ulicama. Jedna od zaštitnih mjera propisana je i članom 18 koji se odnosi na vozača koji poriče da se nalazi pod dejstvom alkohola ili lijekova na kojima je označeno da se ne smiju upotrebljavati prije ili za vrijeme vožnje. Predloženim rješenjem, ovim koje sam saopštila, ali i svim onim o kojima su govorile kolege, između ostalog propisano je privremeno oduzimanje vozačke dozvole, dodatna obuka za vozača koji nije zadovoljio na više od tri polaganja praktičnog dijela vozačkog ispita, ograničavanje trajanja licence za instruktora vožnje do navršene 67 godine života, mogućnost kandidatima koje su osobe s invaliditetom da prilikom polaganja vozačkog ispita mogu koristiti posebno prilagođena vozila s automatskim mjenjačem. Ovo posljednje što sam pomenula smatram jako važnim i da je to bila obaveza da se propiše normativ i omogućiti pripadnicima OSI populacije da mogu ravnopravno s drugima polagati vozački ispit.

Cilj svih ovih i drugih predloženih mjera je daje unapređenje stanja bezbjednosti u oblasti saobraćaja u Crnoj Gori koje treba da rezultira smanjenjem broja nezgoda, a naročito onim sa smrtnim ishodom. Upravo zbog toga što je to cilj ovog zakona naravno, da ću podržati ovo zakonsko rješenje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:28:28)

Hvala Vam.

Za komentar se javila poslanica Branka Bošnjak. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (29.10.19 15:28:33)

Javila sam se kolegici Branki u ovom dijelu koji se odnosi na korišćenje mobilnih telefona. Mislim da ovo zakonsko rješenje nije dobro i da treba uopšte ukinuti bilo kakvo korišćenje mobilnih

telefona, pa iako se ne angažuju ruke, angažuju se one slušalice i vi nemate koncentraciju da vozite i mislim da to ne bi smjeli da dozvolite. Ogroman je broj sigurno, a mi smo evo čuveni po tome da imamo mobilnih telefona ja mislim po dva po glavi stanovnika, još da instaliramo još jedno uvo i tri bi mogli da koristimo. Prosto je nevjerovatno, ali hoću da vam kažem da skoro svi u saobraćaju, to je toliko postalo normalno da kad ste kao pješak, pa gledate na pješačkom prelazu nema toga ko ne priča dok vozi. Sad će, evo da vidimo, ali koristiti slušalice, a i to je ja mislim pogubno rješenje jer se koncentracija gubi. I ono što hoću da kažem da je možda najznačajnije, iako ovaj zakon ima niz pomaka pozitivnih, sa čim ćemo se svi složiti jer vidimo da ide ka tome, ali je problem i u primjeni zato što je selektivna primjena. Vi znate da uvijek postoje zaštićene vrste koje se neće kažnjavati i sve dok to postoji dok nije zakon jednak za sve neće ovo dati efekta.

Hoću vas pohvaliti imala sam priliku ovih dana ste pojačali kontrolu tamo ispred zgrade u kojoj ja živim Džordža Vašingtona, one profesorske gdje je stvarno uvijek gužva i vidjela sam da je pojačana kontrola i da dolazi, da zaustavljaju i hoću da pohvalim jer tamo je prilično haotično. Vidim da radite i baš su oni rekli da je sad pojačana kontrola što naravno treba, ali neka malo i pođu naprijed kod onog hotela "Premijer", gdje uvijek imate ispred na trotoaru par ovih luksuznih vozila, vjerovatno neke zaštićene vrste. Onda imate i onaj dio koji je za biciklističku stazu, tako da pješak nema kuda da prođe. Ako je neko pravio hotel, a nije predvidio parking mi stvarno tu nismo krivi. Kao pješaci ne trebamo da ispaštamo nego treba da se vidi kako se uopšte dobila dozvola, jer ono je toliko neprimjereno da je kompletan, ona pješačka staza zauzeta sa vozilima nekim koji sjede tu u kafićima u onom hotelu. Kad su već u tom kvartu mogli bi i tu, ja sam jedne prilike i zvala, jer je to bilo bivšeg gradonačelnika vozilo koje sam prepoznala. Naravno da tada, to je dio nadležna lokalna samouprava, ali naravno da nisu htjeli da dođu da uklone jer navodno eto nema ispred "Premijera" nema gdje da se parkira pa mora da se parkira na trotoaru. Imate i u ovom stacionarnom dijelu u saobraćaju mnogo mnogo problema u Podgorici.

PREDSJEDNIK, IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:31:49)

Hvala Vam.

Odgovor na komentar poslanica Tanasijević, izvolite.

BRANKA TANASIJEVIĆ (29.10.19 15:31:52)

Koleginice Bošnjak, ovo što ste pomenuli vezano za mobilne telefone, bio je i način mog razmišljanja na startu, čak do onog nivoa da sam se nosila mislju da predložim amandman koji bi se odnosi na to rješenje.

Međutim, zašto sam poslije razmišljanja odustala od toga, zato što postoje neke situacije kad čovjek mora da koristi mobilni telefon, kada je u pitanju veza sa porodicom ako se radi o nečemu što je hitno, kada vozila prevoze bolesne putnike, kada se radi o taksi vozilima itd. Mislim da nije rješenje u tome da se ukinu mobilni telefoni. Čak mislim da bi i ovakvo rješenje koje važi sada moglo da opstane, ako bi se ljudi ponašali u skladu sa saobraćajnom kulturom, odnosno mogu reći sa ukupnom kulturom, jer svako treba da bude profilisan na način da ne koristi mobilni telefon na način na koji se to radi. Jer, činjenica je da koncentracija onoga koji vozi, koji priča mobilnim telefonom, pada, da se dešava da on padne pa on pokušava da ga podigne itd. čak da se ljudi i zabavljaju vozeći se koristeći mobilni telefon. Ovo ne pričam kao neko ko nije vozač, nego kao neko ko je pratio prije nekoliko dana na relaciji Podgorica-Nikšić, zapazila koliko to ljudi koristi mobilni telefon, upravo razmišljajući o tome da ću govoriti na ovu temu. Vjerujte da više nego polovina svih onih koji su upravljali vozilom su imali mobilni telefon, vozili jednom rukom, drugom držali telefon, tid. Tako da smatram da je mobilni telefon velika smetnja svakome ko upravlja vozilom i da ljudi moraju korigovati svoje navike, to je već pitanje svijesti. Možda mi nedovoljno o tome razgovaramo, možda i djeca nijesu edukovana na pravi način, jer mislim da i školski programi treba da budu obogaćeni sadržajima koji se odnose na saobraćajnu kulturu, pa između ostalog da tretiraju i ovo pitanje o kome govorimo.

Kao neko ko je učestvovao u saobraćaju, kad sam pomenula situaciju kad sam posmatrala

i analizirala korišćenje mobilnih telefona bila iznenađena da od Skupštine Crne Gore do puta koji vodi za Nikšić, sam imala priliku da vidim djevojku koja je takođe pričala mobilnim telefonom, držala je slušalice u ušima, bilo je crveno svijetlo, već tri četiri sekunda crveno svijetlo, ona je prošla da se uopšte nije okrenula ni lijevo ni desno, da li je bilo koje vozilo blizu. Da je bilo ko prošao ona bi sigurno nastradala. Bilo je i onih koji su vozili tako brzo pa su prekoračili brzinu, pa sam se i sama plašila gledajući situaciju da se ne desi nezgoda, ne daj bože nešto drugo. Takođe na svega desetak dvadesetak metara sam vidjela i mladića koji je prošao kroz crveno svijetlo, itd. Nama dakle treba, nije bitan samo ovaj zakon, ovaj zakon je izvanredan, on unapređuje važeće zakonsko rješenje, on podiže nivo bezbjednosti, on govori o tome da ste usmjereni na to da se smanji broj smrtno stradalih, ali treba da se promijenimo i mi, odnosno da se ponašamo skladu i sa moralnim, ljudskim, a ne samo saobraćajnim pravilima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:35:15)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Bogdan Fatić, a neka se pripremi poslanik Predrag Bulatović. Izvolite.

BOGDAN FATIĆ (29.10.19 15:35:23)

Poštovani predsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovani ministre sa saradnicima,

Bezbjednost saobraćaja na putevima je svakako jedno od ključnih pitanja kojem svjetske evropske organizacije posvećuju posebnu pažnju. Osnovni razlog konstantnog rada na povećanju kvaliteta i poboljšanju bezbjednosti saobraćaja na putevima, je takozvana crna statistika koja navodi da na godišnjem nivou oko 1,3 miliona ljudi smrtno strada na putevima, a od 20 do 50 miliona ljudi bude povrijeđeno, takođe na putevima. Ovo su zvanični podaci Svjetske zdravstvene organizacije koje sve nas treba dodatno da upozore.

Rezolucijom Generalne Skupštine Ujedinjenih nacija od 2. marta 2010. godine, period od 2011. do 2020. godine proklamovan je za deceniju akcije za bezbjednost saobraćaja na putevima. Tim povodom Evropska komisija 2011. godine usvojila je dokument u kojem je definisala namjeru da do 2050. godine na putevima zone Evropske unije ne bude smrtno stradalih. Evropska komisija u tu svrhu konstantno radi na podsticanju evropskih zemalja da donose sopstvene nacionalne strategije kao krovne dokumente u sektoru bezbjednosti saobraćaja za svaku pojedinačnu zemlju, a u ovoj borbi joj pomažu potpisnice Evropske povelje o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Crna Gora svjesna značaja borbe u dijelu konstantnog rada i unapređenju bezbjednosti saobraćaja, pridružila se najboljim praksama Evropske unije i poštovanju svih direktiva Evropske komisije. U tom smislu Ministarstvo unutrašnjih poslova je u proteklom periodu donijelo niz dokumenata koji su se bavili rješavanjem navedene problematike sa konkretnim preporukama. Ovdje prije svega mislim na Strategiju poboljšanja bezbjednosti u drumskom saobraćaju za period 2010-2019. godina. Broj poginulih u zemljama Evropske unije se konstantno iz godine u godinu smanjuje, a broj stradalih se smanjuje na osnovu striktnih regulativa, kao i kroz edukativne kampanje. U 2018. godini broj saobraćajnih nezgoda u Crnoj Gori je iznosio 5.872, broj smrtno stradalih je smanjen za 23,7%, a broj teže povrijeđenih je smanjen za 2%.

U cilju usvajanja najboljih svjetskih i evropskih praksi pred nama je danas Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja koji je utvrđen na sjednici Vlade 27. juna ove godine. Osnovni razlog dopune izmjene postojećeg zakona je otklanjanje nedostataka u praktičnoj primjeni ovog zakona, kao i apostrofiranju preventivnih u odnosu na represivne mjere. Samim tim Predlog novog zakona u svoj fokus posebno stavlja nove vozače kroz rigoroznije kontrole rada auto škola i polaganja vozačkih ispita, kao i kontrole stanica za tehnički pregled vozila.

Sa druge strane izvršeno je adekvatnije usklađivanje novčanih kazni sa pojedinim prekršajima. Ono što je interesantno pomenuti je svakako novina koja se odnosi na sam proces

polaganja vozačkog ispita za sve kategorije. Naime, novi vozači neće polagati vozački ispit pred takozvanim ispitnim komisijama, već pred ovlaštenim ispitivačima. Samim tim, nakon člana 240 postojećeg Zakona, uvedene su izmjene, a to je sedam novih članova kojim je jasno definisano i precizirano način kako da se dobije licenca za ovlaštenog ispitivača, kao i koje uslove mora određeno lice da zadovolji da bi dobilo ovo zvanje. Cilj izmjene postojećeg propisa je prije svega obezbjeđivanje sigurnog, bezbjednog i efikasnijeg saobraćajnog sistema, kao i širenje sistema odgovornosti za sve subjekte koji mogu doprinijeti smanjenju rizika od saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica. U skladu sa tim predložene su izmjene Zakona koje značajno strožije definišu nove saobraćajne prekršaje, kao i znatno strožije kaznene odredbe, odnosno višestruke novčane kazne za prekršioce u saobraćaju. Na ovaj način se direktno štiti građanin, odnosno učesnik u saobraćaju, stvara se disperzija odgovornosti, ali i podiže stepen predostrožnosti.

Ono što će, vjerujem, učesnicima u saobraćaju primjenom ovog zakona ostaviti gorak ukus jeste značajno veće kazne, ali sa druge strane moramo biti svjesni da ove kazne služe isključivo za zaštitu života ljudi.

Ono što mi je takođe drago jeste da je ministar Radunović kroz svoje mišljenje koje je dostavio Ministarstvu unutrašnjih poslova, kao predlagaču, sugerisao da se definisanje podzakonskih akata kojim bi se bliže uredili sami zakoni povede računa da se uvođenjem dodatnih uslova ne kreiraju barijere za one privredne subjekte koji obavljaju tehnički pregled vozila. Ne smijemo zaboraviti da se radi o uglavnom malim privrednicima, pa bi moja sugestija, a čuo sam i od mojih kolega bila u tom dijelu.

Na samom kraju svog izlaganja želim da istaknem da su tri glavna uzročnika saobraćajnih nezgoda u Crnoj Gori, kao i zemljama u okruženju, a to je ljudski faktor, tehnička neispravnost vozila i loša saobraćajna i putna infrastruktura. U tom dijelu moram da istaknem napore Vlade tokom svih prethodnih godina na poboljšanju saobraćajne i putne infrastrukture, da Skupština Crne Gore u kontinuitetu donosi kvalitetne zakonske norme, ali sa druge strane moram skrenuti pažnju svima nama, učesnicima u saobraćaju, da što više vodimo računa kako vozimo, a sve u cilju zaštite naših života i smanjenju takozvane crne statistike. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (29.10.19 15:41:04)

Hvala Vama.

Sada ima riječ poslanik Predrag Bulatović, neka se pripremi poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (29.10.19 15:41:12)

Dame i gospodo, poštovani kolege poslanici, poštovani građani, poštovani ministre unutrašnjih poslova,

Zakon o bezbjednosti u saobraćaju na drumovima je važan zakon i on u razvijenim društvima čini ono što je šlag na nešto što u društvu nije napravljeno kako treba. Naravno, slušajući Vladu Crnoj Gori baš nedostaje da do finisa i perfekcije dovedemo pitanje korišćenja pojasa, količinu alkohola koja određuje zatvor, zatim ove električne trotinete i to su sve stvari koje, po Vladi bi trebal oda finišira jedno uređeno društvo. Naravno i skidanje mahovine koja je zahvatila biciklističke staze Miga Stijepovića koji se krije iza afere "Koverat" koju prikriva Milivoje Katnić.

Naravno, Vi ste dugogodišnji političar, Vi znate da ja vaše iskustvo poštujem i Vaš uticaj i želim da vam kažem sljedeće, 24 sata Crna Gora je u dubokoj krizi i buktu jedan rat između Ministarstva pravde i određenih struktura iz vlasti i Državnog tužilaštva na temu tužilaštva koje je srozano na najniže grane. Srozano je, između ostalog, zbog uloge Ministarstva kome ste vi na čelu, i poslije današnje rasprave koju je pokrenuo Milan Knežević, ministre Vi imate obavezu izlaganja Vašeg pomoćnika da zaštitite Ministarstvo i da ga operete od onoga što je u nedavnoj prošlosti bilo prljavo u njemu i zbog čega je ono korišćeno ili je dobrovoljno učestvovalo u nečemu što destabilizuje Crnu Goru. Ova dva čovjeka ovdje, naši lideri, su bez i jednog dokaza na osnovu montaže u kome je učestvovalo i Ministarstvo unutrašnjih poslova i Policija osuđeni na pet godina

zatvora, bez ijednog dokaza.

Vi veoma dobro znate, na osnovu Vašeg iskustva, a i jedan ste od rijetkih i odgovornosti koju imate, da to destabilizuje Crnu Goru i može da destabilizuje Crnu Goru. Jer, osuditi na pravdi boga ljude bez ijednog dokaza, koji su lideri najjačeg opozicionog bloka, vi znate da to nosi određene reperkusije. Vaš pomoćnik je rekao sljedeće, Vaš saradnik: "Da, s ponosom je izdao reveres na 50 automatskih pušaka i nekoliko hiljada komada municije, a da nije znao za šta je to". Zar je moguće da neko toliku količinu oružja izdaje na časnu riječ nekome iz policije ili ne znam odakle, sve ne, a da ne zna o čemu se radi, a u tom dopisu piše da je to akcija "Štit". Vaš pomoćnik i saradnik je znao o čemu se radi.

Druga stvar koja je zaparljana u tom Ministarstvu i Policiji jeste činjenica pomenuti Pajo Velimirović je korišten, gospodine ministre, kao agent provokator, to se zove. Ne može bez saglasnosti policije i kao čovjek, on to ne može, jer agent provokator može da bude samo neko ko je pripadnik Ministarstva unutrašnjih poslova i Policije i krivično je osuđivan. Operacija "Klopka" koja u vašem zakonu o unutrašnjim poslovima se ne može izvesti bez saglasnosti pomoćnika ministra unutrašnjih poslova je realizovana.

E sad, na osnovu tih montaža oružja koje je smješteno da se snimi za potrebe Sinđelića, ovi ljudi su osuđeni i ovdje prisutni Vaš saradnik mrtav hladan kaže da je to njemu čast i ponos. Vi morate to da očistite. To je sramota za vaše ministarstvo i za Crnu Goru da je, ako je znao, učestvovao u podmetanju dokaza koji nijesu dokazi, a još veća je sramota i neodgovornost ako je bez znanja i svijesti dozvolio Milivoju Katniću da pravi montaže preko Paje Velimirovića, oružja i Sinđelića itd.

Vezano za temu drumova i brzih saobraćajnica, Sinđelić je došao, ne putevima u junu, došao je kako je Katnić opisao po bespućima. Zašto ja govorim da treba da očistite to Ministarstvo? Sinđelić je došao na poziv Milivoja Katnića koji mu je obećao azil, azil je u nadležnosti vašoj i on nije dobio azil. Projekat je bio da on dobije azil, da ne bude isporučen Hrvatskoj. Poštovani građani, gospodine ministre, je li u redu da Milivoje Katnić kaže da želi sve najbolje presuđenom ubici na 21 godinu u Hrvatskoj dok dokaže svoju nevinost. A to što je lagao na sudu, to što nije rekao da je osuđivan za krivično djelo, što je sva presuda zasnovana na njegovoj izjavi za ova tri čovjeka, to nije problem. Vaš saradnik kaže da je ponosan zato što je izdao revers za jednu od ključnih montaža. Ne znam da li je znao ministar ili nije, on neka kaže oko svega toga. Zašto o tome govorimo? Jer ta montirana presuda, podmetnuta presuda u čemu je učestvovalo i Ministarstvo i Policija, a vi kao član Vijeća za nacionalnu sigurnost, bili ste tada po funkciji predsjednik Odbora za bezbjednost, niste se sastali. Pa vi ste prije ovoga čovjeka trebali da znate da se sprema nešto veliko u Crnoj Gori, kako bi rekao Katnić. E sada, Katnić kaže želi sve najbolje Sinđeliću, jer mu nije uspio plan da dobije azil. Tako se štiti pozicija Ministarstva. Pozicija Ministarstva, gospodine potpredsjedniče Skupštine, se ne štiti na način da 50 kalašnjikova i nekoliko hiljada komada municije date a ne znate zašto. I na kraju se ispostavi da je sve to u funkciji, znate čega, ubrzanja učlanjenja Crne Gore u NATO, zašto je ovaj gospodin ovdje, koji je ponosan, bio kordinator. I naravno, mi ćemo ovo da tjeramo do maksimuma.

Vas pozivam ministre da očistite vaše Ministarstvo od te hipoteke i toga nečasnog što se desilo u Crnoj Gori jer to može da proizvede i proizvešće sigurno nesagledive posljedice. Mislite li da ćemo mi torturu Milivoja Katnića i njegov danas pokušaj sprdanja sa ministrom pravde koji je došao na ono što govori Demokratski front da je Tužilaštvo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 15:48:08)

Hvala vam, osmi minut, hvala Vam poslaniče.

PREDRAG BULATOVIĆ (29.10.19 15:48:16)

Da završim samo još, on kaže, što je čitava Crna Gora čula, Milivoje Katnić - ja ne znam što je rekao Zoran Pažin, pa on ako je rekao on je pogriješio. S kim se on igra? On se igra i sa vama i sa nama, sa mirom i bezbjednošću u Crnoj Gori, on je izmislio bilježnicu i želi još jednog

našeg čovjeka da strpa u zatvor. Neće moći gospodine ministre. Na silu koja se primjenjuje protivno Ustavu i zakonu i zadovoljstvo da se nešto podmetne što je rekao vaš saradnik, mi imamo puno legitimno pravo da se branimo i branićemo se.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 15:48:49)

Hvala, poslaniče Bulatović. Sada je poslanica Maja Bakrač, a neka se pripremi poslanik Milorad Vuletić.

MAJA BAKRAČ (29.10.19 15:48:57)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani,

Evo kao što smo već čuli danas imamo na dnevnom redu Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i čuli smo da je osnovni cilj pomenutog Predloga zakona otklanjanje svih nejasnoća koje su prepoznate u važećem zakonu. Osnovni razlog za donošenje ovog zakona je potreba za otklanjanjem uočenih nedostataka kada su u pitanju rad auto-škola, polaganje vozačkog ispita, kontrole stanica za tehnički pregled vozila, kao i korigovanje nedosljednosti koje se odnose na kaznene odredbe. Drumski saobraćaj kao dio sveobuhvatnog saobraćajnog sistema predstavlja značaj faktor razvoja savremenog društva. Dinamičan rasta broja motornih vozila koji nije praćen odgovarajućim izmjenama normativnog okvira kao i činjenica da u saobraćajnim nezgodama u svijetu smrtno strada veliki broj ljudi, istakli su u prvi plan problem bezbjednosti saobraćaja. Najštetnija posljedica saobraćaja su saobraćajne nezgode koje osim što ogromnim troškovima opterećuje svako društvo imaju za posljedicu i veliki broj smrtno stradalih lica. Od stepena bezbjednosti saobraćaja na putevima zavisi kvalitet života svih građana. Svjedoci smo da su uloženi veliki naponi u ovoj oblasti i da je prethodni izvještaj pokazao da je došlo do smanjenja broja poginulih u saobraćaju, ali i dalje podaci nisu ohrabrujući. Zato je veoma važno i dalje raditi na preventivnom djelovanju.

Prioritetni cilj donošenja ovog propisa jeste smanjenje broja saobraćajnih nezgoda, kao i stvaranje uslova za bezbjedno odvijanje saobraćaja uz maksimalno smanjenje rizika za sve učesnike u saobraćaju. Saobraćajne nezgode nisu samo saobraćajni već ekonomski, zdravstveni i socijalni problem društva koji nastaje kao posljedica propusta u saobraćaju. Dakle, kroz izmjenu propisa cilje je da se obezbijedi siguran, bezbjedan i efikasan saobraćaj, da se proširi sistem odgovornosti na sve subjekte koji mogu doprinijeti smanjenju rizika od saobraćajnih nesreća i njihovih posljedica. Pažnja se posvećuje i poboljšanju edukacije učesnika u saobraćaju kroz preciziranje odredaba koje se odnose na program osposobljavanja kandidata za vozače i propise o polaganju vozačkog ispita. Jedna od dopuna je propisivanje obavezne dodatne obuke prije svakog narednog polaganja za kandidata za vozača koji na više od tri polaganja praktičnog dijela vozačkog ispita ne pokaže adekvatno znanje. Navedena dopuna predložena je u cilju povećanja kvaliteta obučenosti kandidata u upravljanju vozilom.

Takođe, jedna od novina je da se predloži brisanje odredbe o troškovima izdavanja potvrde o završenoj obuci i svjedočanstvo o položenom vozačkom ispitu jer je pomenuta odredba nepotrebno izlagala kandidate dodatnim troškovima jer su plaćanjem obuke i polaganjem vozačkog ispita već stekli pravo na izdavanje ovih dokumenata. Kada su u pitanju licence za rad auto škola propisuju se dodatni razlozi za prestanak važenja istih kako bi se pojačao nadzor nad njihovim radom i sam kvalitet rada auto škola. Propisivanjem određenog broja novih prekršaja koji propisivanjem većih iznosa novačnih kazni za propisane prekršaje očekuje se odgovorniji pristup svih učesnika u saobraćaju, a time i smanjen broj prekršaja.

Predložena rješenja će imati uticaja na sve građane jer će doprinijeti povećanju bezbjednosti saobraćaja. Svjedoci smo da se na teritoriji čitave države ulažu velika sredstva u modernizaciji postojeći i izgradnju novih regionalnih i magistralnih saobraćajnica podižući na taj način stepen sigurnosti saobraćaja na crnogorskim putevima. Takođe, izgradnjom prioritete dionice auto puta Bar - Boljare rješava se pitanje sigurnosti saobraćaja na jednoj od težih dionica

na crnogroskim putevima kanjon Morače, koji je odnio veliki broj ljudskih života. Pored pomenutog, donošenjem adekvatnih zakonskih rješenja, kao i primjenom istih podiže se nivo bezbjednosti.

Takođe, na kraju moram samo da kažem da smatram da kada smo razmatrali prethodni zakon svi smo se negdje složili da postoji veliki broj zapošljenih u javnim preduzećima i da bi tu trebalo da se napravi određena korekcija. Sa druge strane u ovoj oblasti što se policije tiče, smatram da je u pojedinim opštinama izražen mali broj saobraćajnih policajaca i smatram da se treba omasoviti taj broj, kao i da se razmišlja u pravcu da se jača saobraćajna policija na način da se podiže njihov standard - povećanje plata, jer na taj način jedino ćemo imati motivisanog policajca koji će raditi svoj posao onako kako treba. Naravno, ovim putem želim da pohvalim saobraćajnu policiju koja izvrsno radi svoj posao i pokušava da na svim dionicama koriguje sve one nedostatke koje pokazuju naši građani. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 15:53:56)

Hvala Vam poslanice Bakrač.
Poslaniče Vuletiću, Vaša je riječ. Izvolite.

MILORAD VULETIĆ (29.10.19 15:54:01)

Zahvaljujem gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Otprilike dobar dio moje priče saopštila je kolegincia Maja Bakrač i naravno prethodne kolege. Ono čime ću se ja baviti to je da kao član Odbora za bezbjednost imao sam prilike na ovu temu da govorim prilikom razmatranja redovne godišnjih izvještaja, posebno izvještaja o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori. Tada početkom godine bili smo u saznanju da će doći do određenih izmjena i dopuna važećeg Zakona iz 2014. godine iz razloga koje smo imali prilike da čujemo od uvaženih kolega i naravno ministra u uvodnoj riječi.

Zbog interesovanja određenog profila, da kažem, saobraćajne struke i građana poslužiću se bilješkom i krenuti od najznačajnijih novina iz ovog zakona da bi nešto iskomentarisao, a što je predmet interesovanja, rekao sam, tih ljudi ili lica. Najznačajnije novine tiču se korišćenja zimske opreme, o tome niko nije govorio do sada, od 15. novembra do 01. maja. Dakle, na svim točkovima moraju biti takozvane šare najmanje četiri millimetra i to je dobro iz jednog razloga, da ne moramo sekati one lance, što se kaže, onamo gdje nije potreba za njima. Dakle, u primorskim opštinama, u srednjem dijelu Crne Gore i to naravno da podržavam.

Vodiće se posebna evidencija saobraćajnih nezgoda. Cijenim da je to ipak dobro, jer mi koji smo iskusniji vozači često puta bivamo stavljeni u istu ravan ili isti tretman sa onim početnicima koji u dobrom dijelu znaju vrlo bahato da se ponašaju i na ulicama i na pješačkim prelazima, a naravno isto tako i u saobraćaju. Dakle, izdavanje vozačkih dozvola takođe je novina o kojoj nije bilo riječi, a vrlo je interesantno. Recimo za upravljanje vozilima teže kategorije smanjeno je važenje vozačke dozvole sa deset godina na pet godina, a za lica koja navršše 60 godina izdavaće se vozačka dozvola najduže u trajanju do tri godine. Oduzimanje vozačke dozvole više ne znači samo fizički način oduzimanja dozvole nego će se dobro evidentirati, o tome će se izdavati određeni dokumenat ili rješenje i obavještavati vozač sa onim što smo već čuli, kaznenim poenima do koje mjere će to biti dopušteno.

Ono što je najviše interesovanje i pozornosti kod građana izazvalo to je unapređenje rada auto škole i načina polaganja vozačkih ispita. Propisani su precizni uslovi koje moraju ispunjavati auto škole kao i vozila na kojima se vrši obuka za kandidata za vozila. Prvi put se uvode licence, što je dobro. Za sve, za ovlašćene i za ispitivače. Ove izmjene i dopune izazvale su, rekao bih, različite komentare sa više ili manje razloga. Posebno kod lica saobraćajne struke, a koji su profesionalno u ovoj vrsti posla. Na primjer, u članu 219 stav 1 tačka 4 - poslije riječi "lizing", oni smatraju da je trebalo dodati riječi "vozila kategorije C+E, D i D+E mogu biti obezbijeđena putem zakupa", oni cijene da je to trebalo dodati u toj normi i ovo iz kojih razloga. Oni smatraju da te auto škole nemaju interes za kupovinu takvih vozila, jer kako navode mali je broj kandidata, nedostatak

parking prostora u gradu. Ta vozila su podložna obijanju, krađi goriva i auto djelova, ukratko nerentabilno za auto škole osim putem zakupa na određeno vrijeme da se to nekako tako reguliše.

Takođe, dio saobraćajnih stručnjaka smatra da je dovoljno u članu 222 Zakona o bezbjednosti saobraćaja, da u stavu 1 tačka 1 stoji šesti nivo kvalifikacije obrazovanja, studijski program, drumski saobraćaj. Oni smatraju da je uvedene pravnik u oblast saobraćaja čista improvizacija koja za posljedicu ima kršenje društvene discipline u saobraćaju. Da li je to tako ili nije ne znam, ali mi je obaveza da uzmete k znanju. Dakle, poslovi koji, oni smatraju, prioriteto pripadaju licima saobraćajne struke. Bilo je tu dakle, još nekih interesantnih primjedbi, ali evo vidim zbog kratkoće vremena ne mogu sve to saopštiti.

Interesantne su i odredbe koje se odnose na kontrolu tehničke ispravnosti na putu što podržavam, jer predstavlja usklađivanje sa direktivom Evropske unije dakle, kontrola mimo redovnih tehničkih pregleda mislim. Kaznene odredbe u odnosu na izmjene Zakona o bezbjednosti saobraćaja iz 2014. godine su znatno rigoroznije, znatno jače i to podržavam. Gotovo u svim djelovima osim onamo gdje čujemo određene primjedbe primjera radi ako nijesu šare baš četiri milimetra taj čovjek treba da plati ili vozač kaznu od 120 do 400 eura, a što je nečija penzija ili polovina plate. Kako će on nabaviti što se kaže ono i nove gume ili mjeriti te šare to je predmet posebnog razmatranja, ali cijenim da bih tu malo ipak trebalo tolerancije uvesti bez obzira što podržavam da se mora propisati, mora se znati normativ po kojem se moramo svi vladati u saobraćaj.

Na kraju uz zahvalnost predsjedavajućem što mi je dao da prekoračim malo vrijeme, bitno je da se svrha kažnjavanja opravda na jedan kvalitetan način, da ne dođe do zloupotreba ili ono što smo govorili do selektivnog kažnjavanja, to je naopasnije. Imamo primjere svi da vidimo troje vozila ide ispred tebe pa zaustavi četvrtog vozača i zbog prekoračenja brzine mu drži predavanje ili ga kažnjava ili tako. No uredu, reći ću da je stanje poboljšano, da je mnogo profesionalniji odnos gospode koji vrše kontrolu u saobraćaju, saobraćajnih policajaca i da je kultura na dosta visokom nivou. Ono što jeste jeste.

Dakle, podržaću izmjene i dopuna ovoga Zakona, a vidjećemo implementacijom i primjenom u praksi da li smo pogodili ili da li ćemo najbolja rješenja opredijeliti za ubuduće. Dakle, predlažem da ovaj zakon usvojimo i zahvaljujem se na dozvoli da prekoračim vrijeme. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:02:46)

Hvala, poslaniče Vuletiću.

Poslanik Momčilo Martinović je sljedeći. Izvolite, Vaših pet minuta počinje.

MOMČILO MARTINOVIĆ (29.10.19 16:02:55)

Uvaženi predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministri sa saradnicima, želim posebno da vas pozdravim i vaše saradnike koji su dakle, kažem ovako u velikom broju što dodatno daje ozbiljnost pristupa izradi izmjena i dopuna Zakona o tretiranog, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Takođe, pozdravljam građane i pozdravljam sve učesnike u saobraćaju i one koji su aktuelni i oni koji trebaju tek da postanu učesnici u saobraćaju. Iskreno se nadamo da ćemo ovim zakonskim rješenjima doprinijeti da bezbjednost u saobraćaju bude na većem nivou, nego što je to bila u nekom prethodnom periodu. Napomenuću nešto što nisam čuo, makar dok sam bio u sali, a to jeste usklađivanje propisa sa evropskom regulativom, odnosno evropskim propisima. Poznato mi je da je 2015. godine otvoreno poglavlje 14 koje tretira saobraćajnu politiku i da je u odnosu na to poglavlje ostalo nekih četiri mjerila koje je potrebno zatvoriti da bi se privremeno ovo poglavlje zatvorilo na taj način ako mogu da kažem. Čuli smo od glavnog pregovarača da postoji interna spremnost za zatvaranje određenih pregovaračkih poglavlja, iskreno se nadam da ćemo sa ovakim propisima i doprinijeti i unaprijediti samu pravnu legislativu, a na taj način da ćemo i doprinijeti i samom zatvaranju ovog pregovaračkog pristupa.

Što se tiče konkretno izmjena i dopuna Zakona ne bih se ponavljao sa kolegama koji su

malo čas elaborirala na dosta kvalitetan način sa dosta opaski i kritika. Međutim, shvatili smo kroz diskusiju da je putna infrastruktura u znatnoj mjeri unaprijeđena. To znači da treba dodatna saobraćajna kultura i poštovanje tih propisa koji su definisani tim zakonskim aktom. Međutim, ono što mogu da primijetim da je u ovom zakonu tretirana i upotreba mobilnih telefona. Međutim, danas smo dosta često govorili o tom dijelu kako se dosta često telefonira u toku vožnje, nešto što sam kao građanin primijetio i nešto što ponekad i sam uradim, a to jeste i kucanje poruka na servise kao što su viber, WhatsApp i SMS. Mislim da to izaziva mnogo veću opasnost nego telefoniranje, ali to ćemo možda u nekim budućim vremenima koja dolaze ispred nas i taj dio normirati i sankcionisati na adekvatan način.

Što se tiče samih kaznenih odredbi potpuno podržavam da one trebaju biti definisane na način upravo kako je to i predloženo ovim zakonskim aktom. Međutim, kada sam na prvom dijelu ove moje diskusije kazao da je unaprijeđena putna infrastruktura, mislim da je možda potrebno razmisliti o revidiranju postojećih ograničenja brzina na tim putnim pravcima ukoliko to zakon dozvoljava. Ono što je po meni ovako interesantno, a to jesu uzroci zbog čega dolazi dosta često do saobraćajnih nezgoda, a to jeste nešto što, možda na nekin način i naivno ću saopštiti sada, a to jesu i sama vozila. Vozila dozvoljavaju toliko postizanje brzine koje jednostavno ne korenspondira sa uslovima koji su definisani na putnim pravcima.

Još jedanput evo zbog racionalizacije vremena ovdje ću se zaustaviti, zahvaliti na učešću na radnim tijelima i na samim odgovorima koje smo dobili na radnim tijelima što se tiče samih rješenja koja su data ovim izmjenama, puna podrška sa moje strane i iskreno se nadam kada budemo razmatrali određene izvještaje koji se tiču bezbjednosti saobraćaja da ćemo posvjedočiti da su ovi propisi imali uticaja na to u pozitivnom smislu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:06:52)

Hvala, poslaniče Martinoviću.

Sada riječ ima zadnja prijavljena diskutantkinja, kolegistica Sanja Pavićević. Izvolite, imate riječ.

SANJA PAVIĆEVIĆ (29.10.19 16:07:03)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicom i saradnicima, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Drumski saobraćaj je dio ukupnog saobraćajnog sistema i predstavlja važan faktor razvoja savremenog društva. Ujedno to je i najzastupljeniji vid masovnog individualnog transporta i to zahvaljujući prednostima koje ima u odnosu na ostale vidove saobraćaja. Svi mi i institucije koje su odgovorne za bezbjednost na putevima svjesni smo povećanja broja motornih vozila, a samim tim i odgovornosti koja proističe iz toga. Svima nama treba da je prevashodni cilj da zajednički težimo stalnom unapređenju ovako bitnog zakona pogotovo što to u krajnjem vodi smanjenju broja stradalih učesnika u saobraćaju, a zatim i nastale materijalne štete.

Obimnost zakona kao i broja predloženih izmjena i dopuna ne mogu biti obrađene u potpunosti u jednoj diskusiji pa sam se fokusirala, kao i neke nove kolege, na neke bitne stavke kojih smo kao učesnici u saobraćaju svakodnevno svjesni. Moj fokus je okrenut ka vozačima i djelimično ka pješacima. Ono što bih navela kao primjedbu predlagaču izmjena i dopuna Zakona je da je moglo da se u članu 7 uvrsti i pitanje fenomena koji je sve više prisutan na našim ulicama i trotoarima, a to je električni trotinet, to smo više puta danas čuli i kolege druge su prepoznale. Iako živimo u vremenu kada tehnološka dostignuća sustižu jedno drugu. Mišljenja sam da je i ova tehnička novina malo iznenadila naše zakonodavstvo. Električni trotinet sam po sebi ne bi bio neka senzacija da nijesmo svjesni njegove brzine koji se kreće po trotoarima prepunim pješacima i po kolovozu, nažalost.

Pojedini modeli mogu da razvijaju i brzine do 40 km na čas, što već samo po sebi

predstavlja veliku opasnost po bezbjednost pješaka.

Pretpostavljam da ga sadašnji zakon tretira kao moped, član 7 stav 47, ali sam mišljenja da se mogla iskoristiti uporedna praksa u ostalim evropskim zemljama gdje se, recimo već u Francuskoj dva mijenja zakon upravo zbog masovnosti električnih trotineta.

Na osnovu onoga što sam pročitala zakon ih prepoznaje već u Njemačkoj, Belgiji i Sloveniji, Austriji i drugim evropskim zemljama.

U Holandiji su za električne trotinete propisane i registarske tablice, a uslov za upravljanje je starost vozača od najmanje 16 godina, vozačka dozvola i obavezno nošenje kacige za one koji mogu da razviju brzinu veću od 25 km na čas.

Takođe, pomenula bih i drugih fenomen, više puta pomenut danas, ali zbog važnosti poruke koju šaljemo iz ovog doma trebalo bi ponovo pomenuti fenomen mobilnih telefona i upotrebe mobilnih telefona u toku vožnje.

Vjerujem da ne postoji niko od nas koji nije vidio drugog vozača da to radi. Nepovoljan uticaj upotrebe mobilnih telefona ogleda se, prije svega u smanjenju percepcije i anticipacije vozača, što to znači? Anticipacija predstavlja predviđanje nečega što će se tek dogoditi i priprema za to očekivano. Ako smanjujemo anticipaciju vozača onda uvodimo fenomen - gleda a ne vidi, što je vrlo često slučaj u našem saobraćaju. Znači, gleda a ne vidi, to što bi trebalo da vidi.

Ako se smanji anticipacija dovodi do pogrešnog opažanja to jest fenomena tog što sam rekla. Dalje, skreće se, odnosno okupira pažnja vozača nečim drugim, produžava se vrijeme reagovanja vozača prema nekim istraživanjima i do 30%. Na žalost, postoje nesavjesni vozači koji krše i sve zakonske, a i logičke norme ponašanja, tako da tokom vožnje kucaju na telefonu i SMS poruke. Koliko su ovo opasne stvari za sve učesnike u saobraćaju pronašla sam podatak da pri odvratanju pažnje od jedne do dvije sekunde pri brzinama koje su dozvoljene u gradskoj vožnji imali bi vožnju na slijepo koja bi iznosila od nekih 15 do 30m. Sasvim dovoljno da se pređe nekad i nekoliko pješačkih prelaza bez kočenja.

Ako ste pješak jako važan problem koji sam pomenula na početku, na koji trebamo da se fokusiramo je i upotreba slušalica u ušima izuzetno izražena kod mlađe generacije, a koji prelaze pješačke prelaze često bez ikakvog obaziranja lijevo-desno na ostale učesnike u saobraćaju, iako je to zabranjeno članom 94 postojećeg zakona.

I da zaključim.

Koliko sam vidjela pooštrena je kaznena politika u ovom Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i to podržavam, međutim kao društvo moramo da učinimo puno više da saobraćajna kultura postane dio opšte ljudske kulture. Na tome treba raditi konstantno i uporno, a posebno treba takav osjećaj usaditi djeci u najranijim uzrastima, jer je to ono što nam nameće savremeni način života. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:12:45)

Zahvaljujem poslanici Pavićević.

Ovim konstatujem da smo iscrpili listu diskutanata i pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ. Želi.

Riječ ima Mevludin Nuhodić. Ministar - Izvliste.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 16:13:00)

Uvažene poslanice i poslanici,

Hvala vam na zaista konstruktivnoj i kvalitetnoj raspravi i potvrdilo se da je ovaj zakon koji se tiče svih nas, pa i u ovom Parlamentu bez obzira na političke razlike, bilo da je pozitivnih vibracija kada je u pitanju ovaj zakon i sa jedne i druge strane, što me posebno čini zadovoljnim. Prilog je da i nešto u ovom zakonu, ako nije dobro, dodatno doradimo zajedno sa vama kroz amandmane koje ćete vi predložiti, ali naravno, poštujući i pravo usklađenost zakona po horizontali i po vertikali. Znači, vjerujem da će to Zakonodavni odbor i Odbor za politički sistem i unutrašnju politiku i moji saradnici sagledati sa dobrom namjerom, ali poštujući i zakonske norme drugih

zakonskih rješenja.

Ovdje je znači u pitanju multiresorski zakon, to sam i na početku rekao, za čiji je uspjeh neophodna koordinacija multiresorska. Da bi ovaj zakon uspio, da bi smanjili smrtnost i nesreće svi treba u sistemu bezbjednosti saobraćaja od Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Ministarstva saobraćaja, Ministarstva zdravstva, Ministarstva prosvjete, Uprave za puteve, lokalnih uprava, medija, civilnog sektora. Svi treba da budemo na istom frontu da zajedno djelujemo jedino tako možemo doprinijeti bezbjednosti saobraćaja na način što ćemo povećati nivo bezbjednosti, a samim tim smanjiti i broj žrtava.

Ja samo želim da slijedeću stvar kažem. Ovdje smo svi pričali o nesrećama, žrtvama, represiji, preventivi, na osnovu analitičkog praćenja i proučavanja saobraćajnih nezgoda i njihovih posljedica glavni uzroci, dominantan uzrok, saobraćajnih nezgoda je ljudski faktor. Znači, to je suština. Pored toga su putevi, stanje tehničke neispravnosti vozila, ali dominantan je ljudski faktor.

Vi ste vidjeli. Ja neću da ih čitam podatke o represiji, kako mi to volimo da kažemo, ali ovdje je represija i preventiva. Nije to klasična represija nego represija kao preventiva, ali smo radili i klasičnu preventivu sa mnogo aktivnosti, kao što su, ovdje ne neko pomenuo čini mi se gospodin Ibrahimović "Stop neregistrovanih vozilima", "Pojas za sve", "Kad pijem ne vozim", "Prvi saobraćajni čas".

Takođe je posredstvom sredstava javnog informisanja se vršila najava radarskih kontrola i ovdje želim da pohvalim i iskažem zahvalnost medijima koji su na kvalitetan način pratili sve ove naše aktivnosti, da ne govorim o akciji akord, brzina, pojas, pješak, tehnička ispravnost vozila, zima, telefon i tako dalje i tako dalje. Znači, radilo se i o klasičnim preventivnim aktivnostima koje smo sprovodili, ali nažalost ja kao ministar nijesam zadovoljan sa rezultatima te preventive, kao što i vi nijeste zadovoljni. Ovo je stvar koju svi vidimo dok se vozimo, ili dok nas voze, ili dok smo pješaci, jer to se ne može sakriti.

Na primjer, prošlog vikenda samo je ovako kolokvijalno, žargonski da kažem upućeno na triježenje 51 lice ovog zadnjeg vikenda, 51 lice koje je u krvi imalo jedan promil alkohola, a vikend prije je upućena 64 lica koji su takođe u krvi imali jedan promil alkohola.

Znači kad govorimo o preventivi kad čitamo ove podatke onda je činjenica da nam svijest mnogo ne napreduje kada je u pitanju naš odnos prema saobraćaju, kulturi, odnos prema drugima, onima koji ne voze i onima koji pješače. Prošle godine su smrtno stradala tri pješaka. Znači ne stradaju samo oni koji voze automobile. Znači, želim da ukažem da je ta preventiva i borba za svijest da vozači zaista odgovorno se odnose prema vožnji suštinska u funkcionisanju tih zakonskih rješenja.

Norma je dobra, ali ako ona nema podlogu da se sprovede, onda ona ne daje rezultate, a podloga da se ova norma sprovede i svijest. Tako da moramo zajedno na tome da radimo.

Koleginica Bošnjak je zaista dobro registrovala neke stvar od onog pozitivnog u radu policije kada je u pitanju preventiva policije u dijelu poštovanja saobraćajne kulture, jednostavnog vozača, parking prostora, zadržavanja na parking prostorima. Naravno, nije to sve idealno, znači ima prostora kad cijenimo naš rad kada je u pitanju odnos policije u odnosu na problematiku parkiranja o kojoj vi govorite. Samo želim da kažem još jedan podatak koji ilustruje da nijesmo selektivni u tome. U prethodnih osam mjeseci 300 lica je sankcionisano sa službenim vozilima koja su imala MN i CG registraciju, 300 lica. Među njima su ministri, poslanici, direktori, znači trudimo se da nemamo selektivan pristup i vjerujem da ovi podaci govore da smo u tome ubjedljivi, ali vjerovatno negdje ima i propusta. Trudićemo se zaista da taj odnos neselektivnog dovedemo do najveće vrijednosti i do najvećeg procenta. Ako želite da nam pomognete da napravimo još bolji zakon moji saradnici su ovo saslušali na kvalitetan način. Oni su bili u matrici komunikacije sa vama, prisutni na odborima vašim i od mene imaju mandat da sve ono što će nam popraviti zakon, a što je objektivno, što nije ona priča za javnost, pa po malo populistička ne možemo da nešto uradimo, ili sprovedemo da se toga klonimo, ali da uradimo zaista nešto što će biti u interesu poboljšanja bezbjednosti saobraćaja.

Hvala vam na pažnji i hvala vam na konstruktivnom učešću u raspravi.

Hvala ministru.

Znači, konstatujem da je završen pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i o njemu ćemo se izjasniti naknadno.

Osma tačka dnevnog reda, a sedma tačka o kojoj raspravljamo to je - **Predlog zakona o potvrđivanju sporazuma između strana Konvencija policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi o automatizovanoj razmjeni DNK podataka daktiloskopskih podataka i podataka i registraciji vozila sa implementacionim sporazumom.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade Mevludin Nuhodžić, ministar i Safet Korać, generalni direktor Direktorata za strateško razvojne poslove.

Sjednici prisustvuje i Hermin Šabotić, načelnik Direkcije za razvoj policije i normative poslove Direktorata za strateške razvojne poslove i Zora Čizmović, načelnica odjeljenja za zaštitu podataka o ličnosti i slobodan pristup informacijama.

Izjestioci odbora Andrija Popović, Zakonodavnog odbora i Ervin Ibrahimović, Opora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Pitam predsjednika Vlade, želi li dati dopunsko obrazloženje. Želi.

Riječ ima ministar Mevludin Nuhodžić. Izvolite.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 16:22:01)

Sporazum između strana Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi o automatizovanoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka i registraciji vozila sa implementacionim sporazumom potpisan je 13. septembra 2018. godine u Beču.

Pored Crne Gore sporazum su potpisali Albanija, Austrija, Bugarska, Mađarska, Sjeverna Makedonija, Moldavija, Rumunija i Srbija.

Ovim sporazumom ugovorene strane ojačaće prekograničnu policijsku saradnju u pogledu borbe protiv prijetnji po javnu bezbjednost u smislu sprečavanja, otkrivanja i vođenja istraga, krivičnih djela te u tom cilju ovaj sporazum sadrži pravilo o automatizovanoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka i registraciji vozila.

Ministarstvo unutrašnjih poslova nije odmah započelo proceduru potvrđivanja sporazuma već je prije pokretanja postupka ratifikacije sačekalo eksternu evaluaciju od strane eksperata iz Republike Austrije, kako bi isti utvrdili da li je Crna Gora zakonodavno i tehnički spremna, da li posjeduje ljudske resurse da započne razmjenu DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka i registraciji vozila. Navedena evaluacija je održana u periodu od 18. do 20.marta 2019. godine, nakon koje je sačinjen Izvještaj koji potvrđuje da je Crna Gora u potpunosti spremna za implementaciju navedenog sporazuma, a još više je bitna činjenica što su potpisnici sporazuma i članice Evropske unije: Austrija, Rumunija, Bugarska, Mađarska, a očekuje se da u toku ove godine sporazumu pristupi Slovenija, a ubrzo Hrvatska, jer ovaj sporazum predstavlja "Mini Prum" u borbi protiv sprečavanja i otkrivanja krivičnih djela i automatizovane razmjene podataka. Znamo da je Prumska odluka jedna od najbitnijih dokumenata Evropske unije koja ima za cilj poboljšanje prekogranične saradnje između policijskih i pravosudnih organa države članice Evropske unije radi sprečavanja terorizma i prekograničnog kriminala, a sprovodi se kroz automatizovanu razmjenu DNK i daktiloskopskih podataka, kao i podataka o registraciji vozila.

Važno je istaći da su Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije u okviru Forenzičkog centra uspostavili u području daktiloskopije i DNK Nacionalnu centralnu bazu podataka. Takva centralna baza podataka DNK i daktiloskopije takođe je obavezujući preduslov primjene Prumske odluke i ovog Sporazuma, te je takođe nužna za uspješno otkrivanje krivičnih djela i lica kao što su na primjer nestala lica i neidentifikovani leševi.

Ovakva centralizacija baze podataka ne omogućuje samo u Crnoj Gori da uspješno i brzo koristi sve relevantne vrste podataka na nacionalnom nivou, već se takođe značajno olakšava implementacija ovog sporazuma isto, što je veoma bitno je u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije.

Crna Gora ima i AFIS sistem od 2017.godine i proizvod je marke Morfo Safran. Ovaj sistem važi za jedan od najboljih sistema i upotrebom AFIS-a, imali smo izuzetno veliki broj

identifikacija, a u vezi krivičnih djela ubistvo, pokušaj ubistva, razbojništvo, teške krađe i drugo.

Provjera identiteta evidentiranih kriminalaca je sada moguća i putem upoređivanja otisaka prstiju tih evidentiranih osumnjičenih lica kroz nacionalne biometrijske baze podataka iz civilnih baza podataka o kojima su otisci građana dobijeni prilikom izdavanja pasoša i ličnih karata. Takve identifikacione provjere su moguće i kroz međunarodnu policijsku saradnju nakon zahtjeva od drugih država.

Na primjer nakon dolaznog zahtjeva za identifikaciju preko Interpolovih kanala na individualnoj osnovi ova mogućnost obezbjeđuje Crnoj Gori najviši kvalitet podataka i ispravnost podataka i veoma je važna tačka za otkrivanje pravnog identiteta kriminalaca kao i za zaštitu podataka o licima čije su lične podatke zloupotrijebili kriminalci ili teroristi ili azilanti.

Što se tiče nacionalnog zakonodavstva Crna Gora je donijela Zakon o DNK registru, koji je usaglašen sa pravnom tekovinom Evropske unije i važno je istaći da Centralna DNK laboratorija Forenzičkog centra Crne Gore već posjeduje sertifikat ISO 17025 i ispunjava zakonske uslove E U u ovoj oblasti, što je veoma bitno za primljenu Prumske odluke kada Crna Gora postane dio EU, što će u bitnom olakšati ulazak Crne Gore u Šengen. Jer, kao što vam je poznato Crna Gora će nakon ulaska u Evropsku uniju započeti ulazak u Šengen, a sa većim ispunjenim standardima u oblasti razmjene podataka otkrivanja počinilaca krivičnih djela i rasvjetljavanja krivičnih djela u mnogom će biti olakšan prijem u Šengen.

Takođe, potvrđivanjem ovog sporazuma i njegovog implementacionog sporazuma stvoriće se pravni okvir za uspješniju borbu protiv ilegalnih migracija, jer se istim omogućava kontinuirana razmjena podataka između ugovorenih strana. Hvala i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:27:58)

Zahvaljujem.

Izvestioci odbora kao što sam naveo su: Andrija Popović i Ervin Ibrahimović. Pošto ih nema u sali vjerovatno i ne žele riječ i ne mogu dat, tako da dajem riječ Halil Duković, a neka se pripremi Marina Jočić. Izvolite.

HALIL DUKOVIĆ (29.10.19 16:28:25)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče, dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Mislim da i sam naziv zakona govori o jednoj neophodnosti saradnje policijskih snaga u okruženju. Naravno, cilj je jedinstven. Borba protiv organizovanog kriminala i rješavanja krivičnih djela, odnosno rasvjetljavanje istih.

Ono što ću istaći na samom početku jeste da je percepcija javnosti da danas organizovani kriminal nikad nije bio bolje organizovan nego danas. S druge strane to nameće potrebu jačanja i onih snaga, prije svega policijskih, koje se bore protiv takvog kriminala. Nema danas države u svijetu koja je pošteđena kriminalnih radnji. Nije pošteđena ni Crna Gora ni svojom veličinom i ta djela naravno prisutna su svugdje, ali svakim danom moramo iznalaziti i načine za borbu protiv takvog kriminala. Jedan u svijetu dokazani najbolji način jeste i organizovano dejstvo policijskih snaga različitih država. Zašto to kažem da je važno za Crnu Goru? Zbog toga što je Crna Gora mala. Nema tačke u kojoj za dva sata ne možete stići na bilo koju granicu Crne Gore. To je nešto što koriste i kriminalci i iz onog što smo vidjeli u dosadašnjem radu policije često nakon izvršenja krivičnog djela napuštaju Crnu Goru. Tako da saradnja se nameće kao jedan imperativ u borbi protiv organizovanog kriminala.

Dvije ovdje metode koje su sadržane u ovom zakonu, novije metode daktiloskopsko, odnosno otisci nije tako nova metoda, ali se koristi u otkrivanju krivičnih djela, jer ne postoje dvije osobe u svijetu kojima je isti otisak prsta. To je ono što se koristi u policijskoj istrazi da bi se dokazalo prisustvo lica na određeno mjesto.

Jedna novija metoda koju sigurno treba pohvaliti jeste DNK metoda ono analiza DNK podataka koja neprikosnovenno utvrđuje prisustvo osoba na mjesto zločina. Dovoljno je bilo šta

dodirnuti, dovoljno je ponekad se i nakihnuti ili počešati ili je dovoljno jedna dlaka da ostane na mjestu zločina čime će DNK uzorkom uzimanjem molekula dokazati prisustvo te osobe na tom mjestu. Naravno, pohvalno je ono što u Crnoj Gori je zaštita saobraćajnih vozila, odnosno registracija vozila na dosta dobrom nivou i nemamo onih krađa koje se često dešavaju, ali ono što mogu da kažem zaista organizovani kriminal mora doživjeti pad jedino ako se udruže policijske snage u cijelom regionu. Drugačiji i efikasniji način naravno ne postoji i umrežavanjem policijskih snaga, razmjenom podataka je najbolji način koji sigurno dovodi do rješavanja određenih kriminalnih radnji. Ne bih više govorio o ovome zakonu, ali ću ovaj ostatak vremena iskoristiti samo za jednu činjenicu da čestitam policiji Crne Gore na otkrivanju svih ovih zločina koji su počinjeni i u skorije vrijeme, ali i u današnje vrijeme. Zaista takav rad policije nesumnjivo uliva sigurnost među građanima. Znam da je policija i pod prismotrom javnosti i da često svi znamo da kritikujemo policiju, ali smo sigurni jedne činjenice druge koju svaki normalni građanin zna. Da nije te policije bio bi nam veliki rizik izaći na ulicu, posebno ono što je bilo rečeno u prethodnom Zakonu o saobraćajnoj policiji. Ljutimo se svi na njih, ali vjerujte da nije tako bilo bi nas strah da sjednemo za volan kakvi smo i kakvog mentaliteta raspoložemo.

U svakom slučaju nas svim ovim rezultatima koji je postigla policija, ja vam čestitam i u svoje ime i u ime svog Kluba, a naravno zakon koji je pred nama sigurno znači još veću brigu za one kriminalce i još uže djelovanje njihovo tako da ćemo ga sigurno mi iz kluba Demokratske partije socijalista i podržati, u to ime vas i pozdravljam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:33:01)

Poslanica Jočić, izvolite.

MARINA JOČIĆ (29.10.19 16:33:10)

Kad god se nađe na dnevnom redu neki protokol o potvrđivanju međunarodne saradnje bilo kog našeg državnog organa i ostatka međunarodne zajednice u meni se obrađuje onaj dio mene koji nije dotaknut politikom. Međutim, kad se vratim u stvarnost ja shvatam da je uvijek taj protokol i to potvrđivanje u stvari maska za one nezakonite radnje koje se obavljaju pod okriljem države.

Ministarstvo unutrašnjih poslova, a to smo svjedoci posljednjih godina da je vrlo malo u službi građana, a mnogo više u svojstvu Pretorijanske garde koja služi za zaštitu ovog sistema. Bezbrojima dokaza, a da živimo u takvoj državi, evo danas nam je potvrdio pomoćnik ministra koji sa ponosom ističe da je učestvovao u montiranju državnog udara, u podmetanju oružja koje je trebalo da posluži kao dokaz za terorističke aktivnosti Demokratskog fronta. Znači, kad imamo takvu državu i takvog pomoćnika, ministra, sumnjam da je bolji i ministar i direktor Policije i bilo ko ko se bavi bezbjednošću u Crnoj Gori.

Gospodin ministar nam se malo prije pohvalio AFIS sistemom da pomoću njega otkriva kriminalce, da se otkrivaju kriminalci u Crnoj Gori. Kako mogu da se otkriju s njim kriminalci, a ne mogu da se otkriju birači. Vi sa tim AFIS sistemom zato što ne posjedujemo biometrijske lične karte možemo da podmetnemo bilo koji dokument i da se igramo sa krivcima, da se igramo žandara i lopova sa tim AFIS sistemom i to je sve, to je najveći domet toga AFIS sistema.

Dalje, možete li objasniti i meni i građanima Crne Gore, a posebno onima koji leže u zatvoru u Spužu koji je sistem uzimanja DNK uzoraka? Ljude koje privodite u centre bezbjednosti, zbrzite ih, uzmete im DNK uzorke i poslije te uzorke po potrebi prilikom raznih obračuna što u vlasti, što u policijskom strukturama podmećete određenim ljudima i to bude kao krunski dokaz njihove krivice. Mnogi ljudi koji leže u Spužu tvrde da su im podmetnuti DNK uzorci. To je ono o čemu govorimo o tome o pravnoj nesigurnosti u Crnoj Gori.

Dalje, ti uzorci DNK uz institut svjedoka saradnika je najgrublji element kršenja prava i kršenja pravosuđa u Crnoj Gori. Oni su batina u rukama policije za koju smo rekli da služi upravo da zaštiti ovaj režim od opozicije, od istinskih boraca za slobodu i on služi za to da se istinski borci za slobodu utamniče i da prestanu bar oni tako pokušavaju da budu protivnici ovoj vlasti. U uzimanju tih DNK uzoraka službenici policije ne prezaju od toga da te uzorke neovlašteno uzimaju od

maloljetnika i mi imamo te primjere imenom i prezimenom da je na nezakonit način pokušano da se uzmu uzorci DNK da bi se posle podmetnuli kao dokazi da je neko kriv za neko krivično djelo koje mu se stavlja na teret i to u političkim obračunima. Znači, to je naša policija i to je ta sigurnost.

Šta vi kao takvi tražite u međunarodnim vodama da sa njima ove protokole potpisujete, da li vaši prijatelji i da li vaši saradnici na međunarodnim adresama znaju za ove aktivnosti koje se čine u policiji Crne Gore? Izvinite i da li je iko odgovarao za ovo nezakonito uzimanje DNK uzoraka? Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:37:33)

Hvala, poslanice Jočić.

Poslanik Nikolić, nek se pripremi poslanik Vučurović.

ANDRIJA NIKOLIĆ (29.10.19 16:37:44)

Hvala, poštovani potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovani ministre Nuhodžiću sa saradnicima, evo čini mi se da je i ovo tekst jednog međunarodnog sporazuma gdje Crna Gora pokušava da bude konstruktivan činilac svih globalnih politika naročito onih iz domena bezbjednosti. Često se za ovaj dio saradnje koji podrazumijeva prekograničnu borbu protiv terorizma, organizovanog kriminala, ilegalnih migracija, kaže da ona proističe iz okolnosti da međunarodni kriminal i sve ove druge počasti koje smo nabrojali ne poznaju nacionalne granice. U tu svrhu opredjeljenje Crne Gore i njenih bezbjednosnih organa je da daju puni doprinos regionalnoj stabilnosti, boljoj saradnji policijskih organa u regionu, ali i boljem razumijevanju naše prošlosti, ali prije svega i boljem razumijevanju naše budućnosti. Naravno uz punu saradnju sa međunarodnim partnerima. Automatska saradnja i istraga podrazumijeva olakšanje procedura u vođenju istraga od strane istražnih organa u pojedinim krivičnim radnjama. Vi ste ovdje napomenuli da su potpisnice ovog sporazuma devet država Jugoistočne Evrope. Tih devet država Jugoistočne Evrope od kojih su neki kandidati za članstvo u Evropskoj uniji u saradnji sa međunarodnim partnerima imaju ambiciju da pojačaju standarde u funkcionisanju i na taj način se približe onim standardima koji važe u Evropskoj uniji i prostoru šengena.

Dakle, riječ je o unapređenju regionalne i evropske bezbjednosti. U meritumu ovog sporazuma, čini mi se da esencija stoji u dijelu koji se tiče vođenja istraga krivičnih djela i pružanja pomoći u utvrđivanju identiteta nestalih lica i neidentifikovanih ljudskih ostataka. Države potpisnice ovog sporazuma omogućavaju pristup referentnim podacima u datotekama o analizi DNK uz ovlaštenje da vrše automatizovane pretrage upoređivanjem DNK profila. Šta to znači? Automatizovana pretraga DNK profila kao što ste napomenuli u uvodnom izlaganju podrazumijeva okolnost da ona država koja izdaje DNK profil i ukoliko se taj profil poklopi sa onim podacima koje je tražila od druge države ona automatski biva obaviještena o tom poklapanju. Ukoliko se podaci ne poklope, ona takođe biva obaviještena tim kanalom komunikacije da se ti podaci nijesu poklopili. Takođe, tu je važno istaći da za komunikaciju, dobru, među policijskim organima i organima koji su zaduženi za vođenje istraga u ovim prekograničnim slučajevima se definišu nacionalne kontakt tačke gdje se u svrhu dostavljanja podataka svaka država određuje na način da će formirati svoju nacionalnu tačku koja je zadužena da komunicira sa drugom nacionalnom tačkom druge države potpisnice.

Dakle, ovdje čini mi se takođe jedan od akcenata treba staviti na automatizovanu identifikaciju otisaka prstiju. Možda bi bilo dobro, nijesam siguran, da to nije takođe interesantna tema za građane Crne Gore u smislu eksplicitnijeg objašnjenja šta to znači. Šta znači, ukoliko se identifikuju otisci prstiju kod određenog krivičnog djela u kojem država potražuje to lice koje se nalazi u poklapanju otisaka prstiju u datoteci druge države.

Evo, čini mi se da je dovoljno da se kaže da će potpisivanje ovog sporazuma ubrzati istražnje radnje da doprinosi prekograničnoj borbi protiv organizovanog kriminala, ilegalnih migracija, terorizma takođe, a da možda u nekom od narednih javljanja date i objašnjenje malo

detaljnije objašnjenje koje se tiče povodom ovih otisaka prstiju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:42:51)

Hvala poslaniče Nikolić.

U međuvremenu je došlo do prijavljivanja koleginice Branke Bošnjak, ona će sad imati riječ, neka se pripremi kolega Vučurović.

BRANKA BOŠNJAK (29.10.19 16:43:03)

Hvala potpredsjedniče, pa ovo je interesantna tema i da kažem da negdje kad god imamo međunarodnu saradnju nešto više u svemu ovome vjerujem ovim sređenim državama, nego našoj. Pokušaću i da objasnim, zbog toga što kod nas se dešavaju razno razne stvari i evo ovih dana smo toboš se razriješilo neko ubistvo staro više ne znam tjelohranitelja Jevrema Brkovića i našao se toboš otisak prsta na šipci sa kojom je ta osoba toboš baratala tada. Vrlo čudno da nakon toliko godina evo sad odjednom je to iskrslalo i takvih nekih stvari imamo toliko mnogo da počinjemo da sumnjamo da li su to podmetanja, da li su to dobrovoljci, da bi se izašlo u susret međunarodnoj zajednici koja traži od nas da se neka ubistva razriješe. Kaska Policija i Tužilaštvo i sudstvo, da tu nikako ne napreduje i onda sve više imamo tih nekakvih dobrovoljaca toboš smo nešto pronašli Forezički centar u Danilovgradu.

Ja sam malo analizirala i u susret sjutrašnjem danu neke stvari vezane za ovu tematiku u susret sjutrašnjem Premijerskom satu i poslaničkim pitanjima. Pa mi je jako interesantno ko su sve ljudi koji se bave ovom temom i koji su ljudi nama u stvari od kojih zavisi nečija sudbina i ko su ti koji onu parafinsku rukavicu određuju ko nam radi na vještačenju otisaka prsta, ko su ti sudski vještaci za daktiloskopiju i heroskopiju ovo je otisak cijele ruke i otisak prsta. Onda sam vidjela da među njima ima mnogo nekih koji su bili moje kolege sa metalurgije i živo me zanima kakvu su vezu našli ste vi, a to ću i sutra pričati vezano za grafologiju kakve veze ima Fakultet tehnološko-metalurški sa tim stvarima. Vi ste tamo u vašem Forenzičkom centru zaposlili mnoge, a ja znam šta se izučava na našem fakultetu i ko to može i u kojoj mjeri i da je to prosto sigurno, ja neću da ulazim, ali to su prosto priučene osobe. Nama je jedno vrijeme bio glavni, neću imenovati radi javnosti, ali osobe koja je studirala metalurgiju, ko zna koliko godina da nije imala neka dobra leđa nikad ne bi ni završila. Od te osobe su nam zavisila rješavanja mnogih ubistava, nešto ne vidim, tu osobu sada, ali znam da je dugo vedrila i oblačila i bila non stop po medijima kao glavna faca vezana za kriminologiju.

Onda da vam još nešto kažem, kad se otvorio u Danilovgradu kada je silu na sramotu u okviru Pravnog fakulteta onaj čuveni profesor što smo ga skoro slušali i što je bilo zastiđe od jedne emisije, Rakočević, glavni za kriminalistiku koji je bio vaš kolega iz MUP-a i on je jedan od onih rijetkih MUP-ovaca koji je došao u akademsku zajednicu, a to se i vidi po načinu izražavanja i svom tom ponašanju koje on ima. Pa je on silu na sramotu da otvori taj odsjek u Danilovgradu mimo svih, mimo Ministarstva prosvjete koji nije dalo saglasnost, nije im izdalo licencu i akreditaciju za taj studijski program jer nema tu struke, vi nemate sturčnjake za ovo i ne školuju se. Uzimate neke priučene ljude, a ovo je vrlo osjetljivo i igrate se sa ljudskim sudbinama i ne može neko ko nije profesionalac, ko nije u ovoj materiji skroz da se bavi ovim stvarima.

Nemojte da nam sudbine zavise tamo od nekih, ja njih ne krivim, krivim sistem sud koji dozvoljava da oni dođu na ta mjesta. Minsitre, treba to da se sve prečešlja i da stvarno to rade neki ljudi koji su stručni za to. Nemojte priučene ljude da se bave i igraju ljudskim sudbinama, a sve nam ih je više u svim sferama društva. Ali ovo je ovdje posebno osjetljivo pitanje i onda ja kažem, ja bih imala povjerenje i dobra je ova razmjena i mislim da smo jedina država u svijetu koja je uvela AFIS sistem radi biračkog spiska, a ne da ga je prvo uvela radi kriminalaca, što sve normalne države su uradile da bi mogle da otkrivaju kriminalci počinioce krivičnih djela, a mi smo našli prvo za birački spisak, pa je to onda dobrodošlo Ministarstvu unutrašnjih poslova inače prije toga vam nije padalo na pamet da se uvede AFIS sistem.

Tako da, ovdje ima mnogo propusta, mnogo je osjetljiva tema, a čini mi se da nema ni

kadrova ni ozbiljnosti da se priđe ovome sve. Tako da sumnjam i ove nove iskaze koji su ovih dana čiji su otisci prsta poslije ne znam koliko godina 14, 15 odjednom nađeni.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:48:30)

Hvala poslanici Bošnjak.

Poslanik Jovan Vučurović, neka se pripremi zadnji govornik, poslanik Milan Knežević.

JOVAN VUČUROVIĆ (29.10.19 16:48:41)

Dakle, ja sam se kao iskren čovjek, iskreno i nasmijao kada sam vidio da u ovom sporazumu između ostalog piše da ovakav vrh Ministarstva unutrašnjih poslova, a posebno Uprave policije treba da ima saradnju sa srodnim službama u Evropi, Jugoistočnoj Evropi. Da ojača prekograničnu saradnju, da ojača borbu protiv terorizama, prekograničnog kriminala, ilegalnih imigracija itd. Pa, niko ko zna ko se nalazi u vrhu, poštovani građani, Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije ne vjeruje u to da ti ljudi, većina tih ljudi, imaju bilo kakav kredibilitet da se bore protiv kriminala i korupcije. Nemaju bilo kakvu niti nezavisnost u radu to je jedna obična partijska organizacija koja zavisi od šefa režima. Pa evo, prije 20 minuta je zamjenik direktora Uprave policije, jedan od markantnijih likova iz Uprave policije, bio na raportu kod predsjednika DPS-a Mila Đukanovića nekih 50 metara odavde. Dakle, prije nepunih 20 minuta i ova vlast upravo izvlači korist iz toga što je poslušnička u odnosu na neke adrese u Evropi i u svijetu. Još uvijek niko njima ne postavlja ta pitanja važna ona oko represivnog aparata i njihovog učešća u najtežim mogućim krivičnim djelima širom svijeta ili terorizmu nad političkim neistomišljenicima. Očigledno ove strane policijske službe sa kojima oni tobož treba da sklope neki dogovor glume da ne znaju s kim imaju posla, a mi odlično znamo sa kakvima sve imamo posla u Crnoj Gori posebno kad se tiče vrha Ministarstva unutrašnjih poslova i vrha Uprave policije. Ovdašnji vrh Policije je dio režimske mašinerije koja sarađuje sa organizovanim kriminalom. To je poznato već godinama, rekao bih, sada već i decenijama koliko je ovaj sistem na sceni, a u Crnoj Gori takođe, poštovani građani, bjesni rat kriminalnih klanova. Poginulo je više desetina ljudi, a ti ljudi nisu sposobni da riješe više od 40 ubistava ili ne žele da riješe više od 40 ubistava i samim tim osnovano sumnjamo da nije u pitanju nesposobnost policije koliko to što je vrh bezbjednosnih službi u direktnoj vezi sa raznim kriminalnim klanovima i sa ovima koji se ubijaju po Crnoj Gori.

Takođe, slučaj "Državni udar" je pokazao koliko je nisko pao vrh Ministarstva unutrašnjih poslova i na koje je nivou Uprava policije i na kojem nivou uopšte ta organizacija i njen kredibilitet koji ne postoji, na šta su, dakle, sve spremni iz te organizacije da idu u svom slijepom služenju diktaturi i njenom šefu.

Dakle, slučaj "Državni udar" je pokazao da je dio policije spreman da učestvuje u podmetanjima, u podvalama, u ucjenama, u namještaljkama i da taj dio policije predstavlja otvorenu i veliku opasnost za sve građane Crne Gore. Taj dio policije, taj prljavi posao, obavlja u sadejstvu sa Tužilaštvom, posebno sa glavnim specijalnim tužiocem i šefom režima jer to u tom krugu djeluje ovo zlo koje je zadesilo Crnu Goru već skoro punih 30 godina. Danas smo apropo te priče ovdje čuli priznanje visokog funkcionera Ministarstva unutrašnjih poslova da je i on bio dio ove mreže koja je pripremala tzv. "Državni udar". Takođe, vidjeli smo više puta snimke na kojima se nalaze ljudi koji su visoko kotirani u Policiji, a učestvuju na slavljenjima raznih likova iz kriminalnog miljea. Onda treba da vjerujemo da će takva policija, takvo Ministarstvo unutrašnjih poslova, biti nečiji saradnik i nekima u demokratskim državama koje imaju razvijene službe i koje imaju službe koje su pod kontrolom javnosti. To je naravno jedna neistina jer ovo što imamo u Crnoj Gori, ova služba u Crnoj Gori, ova policija u Crnoj Gori to je samo partijska služba. Rekao bih, dio partijskih organa Demokratske partije socijalista nešto kao izvršni odbor nije kao predsjedništvo, ali nešto kao izvršni odbor Demokratske partije socijalista. Dakle, tim ljudima se ništa ne može vjerovati i ti ljudi će jednog dana odgovarati za sva zlodjela, zločine i nepočinstva koja su uradili u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:54:04)

Zahvaljujem.

Poslaniče Knežević, izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.10.19 16:54:12)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Imao bih potrebu da pitam predstavnike Ministarstva, da smo kojim slučajem ranije potpisali ovaj sporazum, recimo negdje poslije 16. oktobra 2016. godine, da li bi, gospodine ministre, Saša Sinđelić, pod imenom Aleksandar Sinđelić, Vladinim avionom mogao da dođe u Crnu Goru da ne pređe nijedan granični prelaz, da o tome ne postoji nijedna evidencija u Ministarstvu unutrašnjih poslova i na graničnim prelazima i da volšebno postane Aleksandar. Da kao takav, uz pomoć sudije Borisa Savića i Specijalnog državnog tužilaštva, dobije status svjedoka saradnika, da mu se kao takvom potvrdi optužnica i da se na osnovu takve optužnice sudi liderima DF-a i da budu osuđeni na pet godina prvostepene presude u kojoj je Saša Sinđelić i dalje Aleksandar?

Ovo vas pitam zato što vi u obrazloženju, ovog sporazuma, govorite da će se time unaprijediti borba protiv terorizma preko graničnog kriminala ilegalnih migracija. Sudija Boris Savić je u jednoj polemici sa Demokratskim frontom saopštio da je Saša Sinđelić uredno prešao na određenom graničnom prelazu.

Ja vas sad pozivam da mi saopštite na kom to je graničnom prelazu Saša Sinđelić uredno ušao u Crnu Goru 29. oktobra kad su ga doveli Milivoje Katnić i Saša Čađenović. U februaru 2018. godine, nakon gostovanja u emisiji kod Darka Šukovića, Saša Sinđelić je saopštio da je dobio status svjedoka saradnika. Kad sam ja to saopštio Suzani Mugoši ona je podigla krivičnu prijavu protiv mene zajedno sa Dragicom Vuković, rođenom sestrom od strica najvećeg prevaranta i hohštaplera u Crnoj Gori Veslina Mujovića. Onda je napustio Crnu Goru. Sad vas pitam, na kom to graničnom prelazu je Saša Sinđelić u februaru 2018. godine napustio Crnu Goru, a ja sam dobio krivičnu prijavu zato što sam govorio istinu da se presuda nalazi u fioci. A da sam bio u pravu, a da je bilo u pravu Saša Sinđelić, nažalost jednom da budemo u pravu i on i ja, Suzana Mugoša mu je u julu nemušto potvrdila status svjedoka saradnika uz obrazloženje da je on govorio istinu. Onda se dešava u martu veleobrt da na jednoj televizijskoj emisiji na dva snimka, gospodine Nuhodžiću, on saopštava da nije govorio istinu i onda u junu mjesecu ovdje Katnić, kad je istakao kandidaturu za Papu, saopštava javnosti Crne Gore da je Saša Sinđelić opet sad iz Srbije pobjegao u Crnu Goru od nas, od nas koji smo bili u Crnoj Gori on je pobjegao iz Srbije. Da li ste vi preduzeli ikakve radnje u tom pravcu da otkrijete ove navode da podignete krivičnu prijavu protiv mene zato što sam ja krenuo da ubijem Sašu Sinđelića po navodima Milivoja Katnića. Zato želim da mi kažete, da li bi ovaj sporazum mogao da zaustavi ovu anomaliju o prelasku Saše Sinđelića u Crnu Goru u junu mjesecu 2019. godine? Molim vas, da mi kažete na kojem graničnom prelazu je prvo 2016. godine ušao u Crnu Goru, zatim 2018. godine napustio Crnu Goru i 2019. godine ponovo ušao u Crnu Goru Saša Sinđelić?

Takođe, meni je vrlo bitno obzirom da se sad vodi veliki hibridni rat protiv Crne Gore koji je započeo 2002, 2003. godine kolektivnim silovanjem i orgijama nad onom nesrećnom Moldavkom S.Č. da mi kažete, ako nije tajna mislim da nije tajna, jer je gospodin Katnić donio i notes donio i monografije, donio i pare uživo iako je istraga u toku, da li ste uzimali DNK-a od Sita Rakočevića koji formalno pravno vlasnik kuće pod Goricom u kojoj je snimljen Migo Stijepović i snimljen Duško Knežević? Da li ste odradili tu radnju jer evo sad čitava Crna Gora saznaje da je to kuća Sita Rakočevića. Da li to znači da je Sita Rakočević, gospodine Nuhodžiću, snimao Duška Kneževića neovlašteno i snimao Miga Stijepovića. Da li ćete nam sopštiti ko je uzeo DNK od vlasnika kuće pod Goricom u Ulici Rista Stijovića od imenom Goran Sita Rakočević i da li ima njegovih otisaka na tom zeleno plavom notesu koji je u stvari S400 hibridnog rata protiv /prekid/ ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 16:59:19)

Hvala.

Ovim smo završili redosljed prijavljenih.

Pitam predstavnika Vlade, da li želi dati dopunsko obrazloženje. Želi.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 16:59:35)

Ja ću zaista kratko da završim ovu priču. Neke stvari o kojima pričamo, one su u sudskom procesu, sudski proces se nastavlja. Vidjećemo dokle će sve to doći. Ne bih da komentarišem te stvari. Želim da odgovorim da je suština ovog Zakona o potvrđivanju sporazuma da se ubrza komunikacija i saradnja između policijskih službi. Šta to znači? Da razmjena validnih i veoma značajnih podataka u borbi protiv organizovanog kriminala a to su DNK-a, otisci prstiju i registarske tablice bude automatski brzo linkom, a to znači da možemo sa ovakvom razmjenom podataka računati da budemo korak ispred kriminalaca. Ovo je vrlo važan zakon, a još je važnije što je Crna Gora opremljena i tehnički i kadrovski da može da uđe u realizaciju ovog zakonskog rješenja. Vi ste vidjeli, ja sam u svom uvodnom izlaganju rekao da smo čekali potvrdu od međunarodnih institucija da nam kažu da smo sposobni da učestvujemo u ovoj razmjeni. To jedino ima smisla i zato nijesmo zakon donijeli u vremenu kad ne bi mogao da funkcioniše, nego smo se odlučili da ga donesemo u vremenu kad će on da funkcioniše.

Ovo je vrlo važno jer ovaj Sporazum potvrđuje da smo mi dobar i pouzdan partner policijama regiona, Evrope, partnerskim službama i izvan Evrope. O tome govore i mnoge zajedničke akcije koje smo imali u borbi protiv krijumčarenja droge, trgovine ljudima, drugih oblika organizovanog kriminala. Vrlo je važno što će ovaj zakon će omogućiti brzu komunikaciju između policijskih službi. Da je naša saradnja sa policijskim službama unaprijeđena i da je dala izvjesne rezultate o tome govori zadnji Izvještaj Evropske komisije koji je konstatovao da je Crna Gora napravila iskorak u policijskoj saradnji, a što je rezultiralo i početnim bilansom dobrih rezultata. Tačno je da policija Crne Gore radi svoj posao na dobar i kvalitetan način, a taj trend pozitivnog rada nastavlja se iz godine u godinu, a sada vidite iz dana u dan. To prepoznaju i građani Crne Gore i povjerenje građana u odnosu na rad policije se povećava. Dakle, vjerujem da će ovaj zakon učiniti još efikasniji rad policije.

Neću sad da vas opterećujem koje su to zajedničke akcije bile, ali evo jedna je bila zaista upečatljiva sa službama kada je zaplijenjena 20 tona hašiša u vodama Jadranskog mora. Mnogo je tih primjera, ali da ne opterećujem više ovaj skup. Ova zakonska rješenja su veoma značajna za unapređenja rada policije. To je aktivnost koja je bila označena kondnom oznakom "Remus" sa američkom policijom kada se radilo o zaplijeni ove droge, kodno ime je bilo "Remus", da ne pominjem kodna imena "Barba", "Šumaher" i tako dalje. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 17:03:56)

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (29.10.19 17:04:01)

Samo zbog zabrinutosti za bezbjednost i zdravlje građana. Pošto je gospodin Nuhodžić rekao da je 20 tona hašiša nađeno u Jadranskom moru da li mi možemo tu ribu da konzumiramo jer ako je to nađeno u Jadranskom moru ko ti ga zna kako su te ribe bile naduvane i nadrogirane gospodine Nuhodžiću. Samo da nam pojasni da li je to bilo na brodu ili u moru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (29.10.19 17:04:24)

Hvala, poslaniče Knežević.

Poslije ministra znate da nema pitanja. Evo pojasnite i da završimo raspravu.

MEVLUDIN NUHODŽIĆ (29.10.19 17:04:38)

To je bilo u teritorijama vode Italije i u saradnji sa italijanskom policijom. Sad je lakše, da su ribe zdrave.

GENCI NIMANBEGU (29.10.19 17:04:49)

Slijed struje na Jadranskom moru garantuje da nije se vratilo kod nas. Mogu konstatovati da smo završili Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi.

Ovim smo završili rad za danas. Zahvaljujem se svim učesnicima.

Sjutra nastavljamo sa Trećom posebnom sjednicom Premijerski sat i pitanja poslanika u 12h. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 13:53:04)

Poštovane kolege poslanici, nastavljamo Drugu sjednicu Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2019. godini.

Na dnevnom redu je *Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno - istorijskog područja Kotora*.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Aleksandar Bogdanović, ministar kulture i Aleksandar Dajković, generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu. Ja ih pozdravljam.

Izjestioci Odbora su Andrija Popović - Zakonodavnog odbora i Radule Novović - Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Neki način dogovora je da u roku od tri sata razmatramo navjše ovu tačku dnevnog reda, pa ćemo po tome voditi računa i o vremenu predviđenom za diskusije.

U svakom slučaju otvaram pretres da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje. Želi, ima riječ ministar Bogdanović. Izvolite.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 13:53:57)

Zahvaljujem, uvaženi predsjedniče Brajoviću.

Ustavni osnov za donošenje Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora sadržan je u članu 16. 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se Zakonom u skladu sa Ustavom uređuju druga pitanja od interesa za Crnu Goru. Pored toga, kada je u pitanju Prijedlog Zakona koji danas razmatramo želim ukazati na član 78 Ustava Crne Gore kojim je propisano da je svako dužan da čuva prirodnu i kulturnu baštinu od opšteg interesa, a da država štiti prirodnu i kulturnu baštinu. Prirodno i kulturno istorijsko područje Kotora nalazi se na UNESCO listi svjetske baštine od 1979.godine kada je upisano po hitnom postupku nakon razornog zemljotresa koji je skrenuo pažnju na univerzalne vrijednosti ovog kulturnog dobra.

Zaštićeno područje Kotora obuhvata površinu od dvanaest hiljada hektara od čega je oko devet i po hiljada hektara kopna, a oko dvije i po hiljade hektara morske površine. Pored toga zaštićena okolina područja Kotora koja ima gotovo iste mjere zaštite kao područje obuhvata površinu od oko 48.000 hektara od čega oko 38.000 hektara kopna i gotovo 10.000 hektara mora, a zahvata teritorije čak četiriji jedinici lokalne samouprave opštine Kotor, Herceg Novi i Tivat kao i prijestonice Cetinje. Urbanizacija na prirodnom i kulturno istorijskom području Kotora prepoznata je kao kontinuirani proces koji je prostorno planskom dokumentacijom nagoviješten i vođen konzistentno od 1969.godine, no usljed specifičnih, političkih i društvenih i ekonomskih okolnosti moglo se materijalizovati u punoj mjeri tek u zadnjih dvije decenije.

Zbog nametnutih izazova u prostoru i želje da se očuva status UNESCO-a 2013.godine usvojen lex specialis Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno istorijskog područja Kotora. Dodatno zbog

prepoznatih problema u praksi 2018. godine je usvojen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora čija je svakako najznačajnija novina uvođenje u nacionalno zakonodavstvo procjene uticaja na baštinu u skladu sa međunarodnim standardima i odlukama Komiteta za svjetsku baštinu UNESCO-a. Budući da su tokom implementacije zakona prepoznati određeni izazovi u praksi programom rada Vlade Crne Gore za 2019.godinu za treći kvartal predviđena je izrada Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora.

Cilj donošenja izmjena i dopuna ovog zakonskog akta predstavlja našu namjeru da u kontinuitetu u skladu sa izazovima u najboljoj međunarodnoj praksi i preporukama unapređujemo pravni okvir u oblasti zaštite područja sa univerzalnim vrijednostima. Upravo to nas je motivisalo da predloženim zakonom izvršimo dodatno normiranje mehanizama zaštite područja kao i usklađivanje sa međunarodnim instrumentima zaštite zaštićenih područja. Tako je članom 1 predloženih izmjena i dopuna dodatno propisan postupak pribavljanja mišljenja UNESCO-a na pojedinačne procjene uticaja na baštinu koje će izrađivati stručni timovi sa neophodnim nivoom ekspertize u oblasti zaštite. Na taj način šaljemo jasnu poruku našim međunarodnim partnerima da želimo i u nacionalno zakonodavstvo da uvedemo najbolje međunarodne prakse zaštite prostora i tako dodatno sačuvamo izuzetne, univerzalne vrijednosti Kotora.

Nadalje, članom 1 Prijedloga zakona vršimo dodatno normiranje odredbi koje uređuju procjenu potrebe izrade pojedinačnih procjena uticaja na baštinu za prostor zaštićene okoline. Tako je u cilju određivanja lokacija, odnosno područja u zaštićenoj okolini koja utiču na univerzalne vrijednosti područja Kotora predviđeno da se definišu na osnovu posebnog akta Uprave nadležne za zaštitu kulturnih dobara. Riječ je dakle o aktu koji će se izraditi u sinergiji uprave nevladinih organizacija lokalnih samouprava koje se nalaze u zahvatu zaštićene okoline čime smo proces odrađivanja potrebe za izradu pojedinačnih procjena dodatno učinili transparentnim. Sve navedeno ću uvjeren sam biti dodatni kvalitet u procesu zaštite područja u cjelini.

Na kraju želim istaći da predložene izmjene i dopune konceptijski i sadržinski odgovaraju rešavanju realnih i stvarnih izazova u oblasti zaštite područja i zaštićene okoline ovog kulturnog dobra. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 13:58:51)

Hvala vam, ministre Bogdanoviću.

Pitam da li izvjestioci Odbora žele riječ? Želi.

Ima riječ poslanik Radule Novović izvijestilac Odbora za prosvjetu, nauku kulturu i sport. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (07.11.19 13:59:03)

Hvala vam, predsjedniče.

Poštovane građanke i građani, uvaženi ministre, uvaženi sekretare, drage kolege,

Pa evo ja ću dati par informacija o zasijedanju matičnog odbora koji je razmatrao ovaj predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-historijskog područja Kotora.

Mi smo to razmatrali na sjednici koja je održana 16.oktobra 2019.godine i koji je Skupštini dostavila Vlada sa predlogom da se zakon donese po skraćenom postupku. U ime predlagača Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona zaštiti prirodnog i kulturno-istoriskog područja Kotora obrazložio je generalni direktor Direktorata za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture gospodin Aleksandar Dajković. Predstvnik predlagača je u obrazloženju ovog predloga zakona iznio sledeće stavove: Predlog zakona o izmjeni dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istoriskog područja Kotora predstavlja još jedan korak ka očuvanju i valorizaciji prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora. Država je od 2016.godine preduzela značajane korake kako bi ovo područje očuvala, vjerujući da će nakon usvajanja prostorno - urbanističkog plana značajan broj

izazova u praksi preduprijediti. Što se tiče infrastrukturnih projekata čija je realizacija neophodna u Kotoru kako bi se očuvalo područje i omogućio njegov održivi razvoj, Ministarstvo kulture će intenzivno razgovarati sa UNESCO i biti apsolutna podrška lokalnoj upravi i u Vladi. U toku rasprave članovi Odbora su na sjednici iznijeli stavove koji se odnose na sljedeće: Kotor je, bez dileme, grad čijoj zaštiti treba posvetiti veliku pažnju ne samo zbog toga što je na listi UNESCO-a već što, posmatrano sa više aspekata, istinski predstavlja jedinstveno područje. Izmjena zakona se odnosi na preciziranje procedure za izradu projektne dokumentacije, odnosno na koji način neki investitor može dobiti dozvolu da izvodi radove u zaštićenom području. Takođe, izmjena se tiče pojedinačne procjene uticaja na baštinu, gdje bi se o svakom projektu radila pojedinačna procjena uticaja na baštinu i predstavlja veliki doprinos zaštiti pomenutog područja. Ovom izmjenom se jasno preciziraju zaštićene zone. Nakon rasprave Odbor za prosvetu, nauku, kulturu i sport je većinom glasova odlučio da podrži Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

Želim da naglasim sledeće:

Promjena člana 18 a se po prvi put uspostavlja na zakonu utemeljena obavezom izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu i na zaštićenu okolinu, što predstavlja novi stepen zaštite. Pojedinačna procjena za zaštićenu okolinu sprovodiće se za područje i lokalitete definisane aktom uprave. Na taj način uvodi se dodatni nivo kontrole sa ciljem zaštite kulturne i prirodne baštine Boke Kotorske. Dakle, apostrofiram ovo je novi nivo zaštite. Prima facie to možda ne djeluje tako, ali ako uđete u suštinu vidjećete da jeste tako. Država odnosno Vlada i te kako ima u vidu Kotor i te kako ima u vidu interese građana Kotora, i rekao bih pravi dobar balans između onoga što su kulturni resursi i onoga što su zahtjevi vremenu u kojem živimo, a koje traži razvoj. Imamo amandmane, neki su dostavljeni, neke očekujemo, a onda ćemo o njima razgovorati na sjednici Odbora. Hvala Vam, predsjedniče.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:02:41)

Hvala Vama, poslaniče Novoviću.

Sada želi u ime Odbora zakonodavnog Andrija Popović.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 14:02:54)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja mislim da bi dobro bilo i kao izjavitelj Zakonodavnog odbora i kao uvodničar u ime Kluba Socijaldemokrate i Liberalna partija da spojim diskusiju da uštedim vrijeme. Tako da ne krenem sa dva minuta.

Ovo je veoma važna tema i osjetljiva tema, posebno za nas Kotorane. Prirodno i kulturno istorijsko područje Kotora nalazi se na UNESCO listi svjetske baštine od 1979. godine, kada je upisano po hitnom postupku, nakon strašnog zemljotresa koji je skrenuo pažnju međunarodne javnosti, na izuzetne vrijednosti ovog prostora. Prethodna decenija za ovo UNESCO područje karakteristična je po snažnoj turističkoj ekspanziji i urbanističkom pritisku koje je rezultirao nekontrolisanom gradnjom. Naročito područja Dobrota, Škaljari, Perast, Kostanjica, puno devastacije, koja je u određenim slučajevima ugrozila izuzetne univerzalne vrijednosti kao osnov njegovog UNESCO statusa. Paralelno sa tim država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju usvojen je leks specijalis Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotor kako bi ovo mjesto svjetske baštine dobila veću zakonsku zaštitu, a Zakon o zaštiti kulturnih dobara predvidio je donošenje menadžment plana za kulturna dobra koja imaju međunarodni značaj odnosno koja su upisana na UNESCO listu. Nekontrolisana urbanizacija na pojedinim lokalitetima, projekti koji prijete očuvanju dobra i neadekvatni planski i upravljački sistemi su nekoliko godina bili predmet pažnje Komiteta za svjetsku baštinu koji je usvajao odluke koje su sadržale upozorenja države o stanju u području. Ova upozorenja rezultirala su donošenjem najoštrije odluke Komiteta za svjetsku baštinu, usvojen u Istanbulu u julu 2016. godine. Svjesna

oštrog upozorenja UNESCO-a Vlada Crne Gore je u februaru 2017.godine, usvojila akcioni plan za postizanje ove odluke koji je iziskivao niz važnih odluka i aktivnosti.

S tim u vezi imenovan je novi sastav savjeta za upravljanje prirodnim i kulturno iskorijskim područjem Kotora donijeta je Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore kojim je zabranjena izgradnja u prirodnom i kulturno-iskorijskom području Kotora do usvajanja prostora urbanističkog plana Opštine Kotor to je problem prostornog urbanistički plan koji bi trebao, vjerujem brzo, da se usvoji, već ima 1400 primjedbi i od njega će dosta toga zavistiti. Takođe, urađene su i u UNESCO-u dostavljeno na mišljenje procjene uticaja na baštinu Morinj, kasnije i za hotel Teuta i ako nije definisana akcionim planom. Urađen je UNESCO dostavljena razmatranje Nacrt prostorno urbanističkog plana Opštine Kotor dok je revizija menadžmentu u toku. Iskustvo primjene zakona u praksi primjećeno je nekoliko izazova pa je u cilju njihovog otklanjanja planirano donošenje Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Naime, primjena propisa je pokazala da je potrebno dodatno normiranje odredbi koje uređuju procjenu uticaja na baštinu, budući da su konstatovane pojedine dileme u primjeni. Konkretno postojećim rješenjem Uprava za zaštitu kulturnih dobara donosi odluku da li je potrebno raditi ali se ne daje precizna smjernica o tome na osnovu kojih parametara se ta odluka donosi. Takođe, ne postoji razlika u pristupu kad je u pitanju zaštićena okolina i samo dobro.

Dakle, Kotor dragulj Evrope, jedno od 830 područja koje pripada čitavoj planeti, osim toga Bokokotorski zaliv na listi 28 najljepših zaliva svijeta, zaštićeno područje obale je neki 40 kilometara od Veriga, od Kostanjice na Novskoj strani, do Veriga na Tivatskoj strani. Da li je to područje u tolikoj mjeri devastirano nije, treba odati i posebno priznanje prethodnim generacijama koje su uspjele na neki način da sačuvaju Kotor, naravno ova područja koja sam prije spomenuo su devastirana i ugrožena u određenoj mjeri, ali to i nije toliko problem, problem je kako dalje. Najveći problem i prioritet Kotora je sigurno rješavanje saobraćajnog kolapsa, bezbroj puta sam o tome ovdje govorio. Dakle, mi imamo i sa strane UNESCO-a dvojbe što da se radi na tom planu. Da podsjetim Kotor je prije osam godina donio glavni projekat zaobilaznice Kotor - Škaljari, iznad Starog grada Dobrota - Ljuta.

Šest mjeseci godišnje smo mi potpuno blokirani. Još jedanput pozivam Vladu da se uključi aktivno u rješavanju tog gorućeg pitanja za Kotor. Pominju se zaobilaznice od 2020. do 2021.godine svih primorskih opština, Kotor se ne pominje. Kotor ne može više da živi bez zaobilaznice.

Naravno, možda smo najveći krivci mi u Kotoru za sve to, jer prosto ne tražimo da to veliko pitanje riješimo. Pokušavamo kantom vode da ugasimo taj ogroman saobraćajni požar. Juče je Skupština opštine Kotor donijela odluku da se gradi pothodnik kod Lučke kapetanije. Imaće vjerovatno neke efekte, ali pretpostavljam minorne, kao što je imao i pothodnik koji je igraden u Dobroti kod Doma zdravlja.

Što je sa projektom izgradnje bulevara od ljetnjeg bazena do kružnog toka od glavne pošte, to je nekih kilometar studije, da možda i 800 metara? Studije saobraćaja su mnoge pokaze da je to jedino kratkoročno rješenje za Kotor, a naravno dok se zaobilaznica ne napravi nema dugoročnog rješenja tog pitanja, još jedanput Vlada mora svoj biser da čuva, štiti, ali da mu pomogne. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:11:32)

Hvala vam, poslaniče Popoviću.

Sada prelazimo na poslanike koji će govoriti u ime klubova.

Prvo poslanica Marija Ćatović ima riječ, a neka se pripremi poslanika Branka Bošnjak. Izvolite.

MARIJA ĆATOVIĆ (07.11.19 14:11:48)

Zahvaljujem.

Poštovane kolege i kolegice, ministre sa saradnikom, uvaženi građani,

Pred nama je Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Prije analize predloženih rješenja, želim da vas podsjetim na činjenice koje su prethodile donošenju samog zakona.

Poslije razornog zemljotreba '79.godine UNESCO je po hitom postupku uvršćen Kotor na listu među 1.030 zaštićenih svjetskih dobara kako bi očuvao njegove univerzalne, bogate kulturne istorijske prirodne vrijednosti. Od tada broje institucije čiji je zadatak isključivo bio briga i zaštita istih nijesu dovoljno, jasno i precizno uticale na primljenu mjeru njegove zaštite preporučenih od strane UNESKA.

Sagledavši situaciju u želji da zaštiti prirodu istorijsko područje Kotora, Vlada je 2013.godine predložila, a Skupština usvojila leks specijalis Zakon o zaštiti prirodno-kulturno istorijskog područja Kotora. Shodno tome, a budući da su prepoznati određeni problemi u praksi, prilikom primjene važećeg zakona, predviđa je izrada Predloga zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodno-kulturno istorijskog područja Kotora.

Predloženi zakon se oslanja na Konvenciju o zaštiti svjetske kulturne baštine 16. novembra '72.godine kojim je propisana obaveza država članica da utvrde i razgraniče kulturna i prirodna dobra koja čine segment svjetske kulturne baštine. Usvoje opštu politiku usmjerenja na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice i da se zaštita baštine integriše u program opšteg planiranja, a na svojoj teritoriji formiraju jedna ili više službi za zaštitu konzervaciju u popularizaciju kulturne i prirodne baštine.

Shodno tome, a u cilju unapređenja važećeg pravnog okvira a budući da su ustanovljene pojedine dileme u njegovoj primjeni, predviđeno je dodatno normiranje odredbi koju uređuju procjenu uticaja na baštinu.

Konkretno, postojećim rješenjem Uprava za zaštitu kulturnih dobara formira stručni tim koji donosi odluku da li je potrebno raditi HIA studiju, što predstavlja olakšavajuću okolnost za stanovnike zaštićenog područja, kako bi imali tačnu informaciju o mogućnostima koji im se pružaju u bafer zoni takozvanoj zaštićenoj zoni.

Predložena izmjena i dopuna konceptijski unapređuje normativno okvir koji se odnosi na ovu oblast, jer sadržinski odgovara rješavanju realnih i stvarnih izazova u oblasti zaštite ovog područja.

Ujedno, postavila bih pitanje koje se odnosi na obuhvat bufer zone, to jest njeno uvećanje sa 12.000 hektara na 38,58 hektara samo na kopnu plus preko 9.000 to je skoro blizu 10.000 hektara na moru.

Da li tu postoji mogućnost nekih korekcija s obzirom da je obuhvat enormno veliki? Moramo priznati da tako ogroman obuhvat nije potreban jer ICOMOS je dao vrlo jesne i precizne smjernice za zaštićenu zonu, zbog čega smatram da je tri puta uvećanje bufer zone tog zaštićenog područja neptorebno.

Ovoliko uvećanje bufer zone je bilo čudno ne samo za nas građane koji tu živimo, već i za predstavnike UNESKA za čim su i tada zaštitari bili dobro upoznati. Zaštita da, ali takođe da i unapređenje života na ovom prostoru u skladu sa normama UNESKA koje važe za sva svjetska područja pod njegovom zaštitom. Hvala na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:16:10)

Hvala vam, poslanice Čatović.

Sada riječ ima poslanica Branka Bošnjak, a neka se pripremi poslanik Ranko Krivokapić. Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (07.11.19 14:16:18)

Zahvaljujem.

Uvaženi građani,

Načelno kao i 2013.godine kada se usvajao Zakon o zaštiti prirodnog i kulturno istorijsko

područja Kotora, imamo i danas isti stav da nije ni postojao razlog za donošenje ovog zakona, jer više od 50% saržine odredbi ovog zakona nalaze se u drugim važećim propisima u Crnoj Gori, tako da i u ovom Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, te Zakonu o zaštiti prirode, pa implementaciji Menadžment plana, Program zaštita kulturnih dobara, te one međunarodne konvencije koje smo usvajali i dokumenta, da ne govorim o onim nižim aktima opštinskog programa razvoja i kulture, tako da mislili smo i tada, kao što mislimo i sada, da ako je postojala volja Kotor bi bio zaštićen i na osnovu važećih zakonskih akata da ovaj zakon se nije trebao donositi.

Međutim, evo čisto radi građana znam da je ovaj zakon u stvari zamijenio onaj zakon o obnovi spomeničkog područja Kotora iz '91.godine koji je tada donesen iz opravdanih razloga kao lex specijalis.

Naime, nakon onog katastrofalnog zemljotresa 1979.godine i zbog izuzetnih, prirodnih, kulturnih vrijednosti područja Kotora tada je Kotor stavljen na listu svjetske baštine u opasnosti i tada je to i trebalo, jer prethodnim zakonom osim što su onda urađene ove granice spomeničkog područja režijni i mjere zaštiti i očuvanja precizno je tada i propisano na koji način se može vršiti obnova tog postradalog spomeničkog područja, a u međuvremenu su svi ti radovi završeni i mislim da je to negdje 2003.godine je on skinut sa liste svjetske baštine UNESCOA u opasnosti. Znači, nakon toga Crna Gora dobila je onaj zakon 2010.godine o Zaštiti kulturnih dobara koji se nije primljenjivao kako treba, a sada ste ga vi potpuno unakazili norim izmjenama. O tome ću malo kasnije reći.

Čini mi se od kada smo donijeli ovaj zakon da je još više devastacija koje su se dogodile nažalost na ovom području prirodnog i kulturnog istorijskog područja Kotora, a zašto to? Zbog toga što ova vlas favorizuje investitore a ne vodi računa nažalost o kulturnoj baštini i o našim kulturnim vrijednostima.

Koliko vam je bitno, odnosno koliko vam je nebitno ovo kulturno dobro od međunarodnog značaja, dovoljno govori i činjenica da još niste donijeli rješenje o njegovoj revalorizaciji, što je sramota, ali eto to govori o tome.

Za razliku od vaših prethodnika čiji su mandati, obilježilo je u stvari unapređivanje ovog zakonodavnog okvira, ali istinu rečeno neprimjenjivanje tog istog u praksi, neki loš rad i javašluk, vi ćete izgleda ostati upamćeni kao da vraćate kazaljke unazad zbog toga što ste se svi drznuli da upodobljavate zakone lošoj i štetnoj praksi. Znači, vi ćete po tome ostati poznati, a počelo je upravo sa izmjenama Zakona o zaštiti kulturnih dobara, zato sam i rekla da ste ga unakazili, jer ste ga potpuno kao da ga je pisao neko iz Ministarstva održivog razvoja i turizma, a ne neko iz Ministarstva kulture. Slobodno mogu da kažem da ove godine koliko sam bila član Odbora za prosvjetu, nauku i kulturu da ja nisam vidjela da je neki zakon toliko loš, kao što su loše ove izmjene Zakona o zaštiti kulturnih dobara koje ste donijeli, jer ste njime stavili u inferioran položaj zaštitu kulturnih dobara u odnosu na izgradnju objekata, a trebalo bi da je taj Zakon jedan od temeljnih zakona za identitet jedne države i valjda je trebalo sa njim da se usaglašavaju ovi drugi zakoni, e ne da vi dajete prioritet izgradnji objekata u odnosu na zaštitu naše kulturne baštine, a to ću pokušati da vam ilustrujem i nekim primjerima, jer u tom zakonu najčešće pominje se recimo faza građenja, a ne izvođenje radova na kulturnom dobru. Pa onda kaže se kao neki znak dobre volje, kaže Uprava za zaštitu kulturnih dobara dozvoljava joj se da izvrši uvid, pa to je sramota da tako stoji u zakonu. To vam je član 105, pa onda imate frazu koja se najčešće ponavlja kaže - u skladu sa zakonom koji utvrđuje planiranje prostora i izgradnju objekata. Pa valjda ili drugim riječima ja to shvatam u skladu sa željama investitora. I to mi potvrđuje ovaj današnji zakon koji vi donosite, ali prosto ne mogu da izdržim, a da ne kažem jedan tragikomičan član u ovom Zakonu o zaštiti kulturnih dobara koji se odnosi na obilježavanje kulturnih dobara pa uvaženi građani tamo je predviđeno da se pored grba na metalnoj ploči ureže i zastava čime se kako piše u zakonu afirmiše ugled i dostojanstvo Crne Gore. Stvarno tragikomično da otvarate prostor za legalizaciju devastacije kulturne baštine s jedne strane, a patriotizam dokazujete ovim bespotrebnim i da ne kažem neukusnim gomilanjem državnih simbola.

U tom nekom vašem patriotskom zanosu vam se i priviđaju, to sam vidjela od drugih država kad je bio onaj koncert Vlada Georgijeva u Herceg Novom, a bilo je u stvari riječ o istorijskoj zastavi Crne Gore, a vi ste, koliko ste znaveni, mislili da se radi o zastavi druge države, a baš ovaj kolega vaš što sjedi do vas je držao govor u Tuzima, a nije primijetio da tamo nije bilo crnogorske zastave, no je bila američka i albanska zastava, to mu nije zasmetalo. Neće skoro je

bio događaj, mislim otvaranje spomenika Skenderbegu.

E sad da se konkretno vratim i na ovaj predlog zakona. Generalno mogu konstatovati da sve ukazuje na jasnu namjeru da, uslovno rečeno, se izađe u susret interesnom građevinskom lobiju. Ovaj član 18 koji vi mijenjate je u pravnom smislu, i što se tiče procedura, toliko pretrpan i mimo svakih propisa koji uređuju kako se propisuju zakoni i pravni akti, ali ne radite vi to slučajno. Ne treba biti naivan, a mi nismo, pa da ne prepoznamo da u jednom ovakvom članu zakona u vidu uputstava želite da prikriti centralnu temu, a to je da parcelizacija zaštićene okoline područja Kotor i to, kako vi volite da kažete, zbog uklanjanja biznis barijera. Ovo ste sve napravili da bi izašli u susret investitorima, nažalost i jedno kulturno područje koje je vrlo značajno uništili. Moram istaći, da hoćete da budete onako što bi bilo logično da ne izlazite u susret investitorima, zar ne bi bilo poželjno ili da kažem normalno za jednu državu da prvo se preventivno odrede prostori koji mogu da trpe gradnju u tom području pa kad dođe neki investitor nešto da gradi, a vi mu ponudite dokumentaciju i kažete možete ovdje to, to i to, a ne vi hoćete da uzimate pare od investitora i da sa njima pravite dilove i vrlo je simptomatično da u onom pravilniku kako se dijele ta sredstva kažete 70% ukupnog iznosa za tu procjenu ide na žiro račun Ministarstvu kulture, a i ako cio postupak vam radi ova uprava koja ima svoj žiro račun. I čudno je da ti stručnjaci najbolje dobijaju, radi se o komplikovanom poslu, dobijaju svega 30% preostalog iznosa. Ja sam gledala, vi ste čak dali Arhitektonskom fakultetu koji nije imao konzervatorsku dozvolu da vrši procjenu HIA, iako tamo nije bilo nikoga ko ima licencu da radi to. I nećete da priznate vi nemate stručnjaka u ovome. Nemate ih i nećete da ih pokažete. Zašto? Zato što vam je, izvinjavam se, samo evo ovim završavam, zato što vam nije bitno da se zaštiti kulturno dobro. Vama je ovo sve neka priča i hvalospjevi, a da je Bog dao ovi s Cetinja čuli smo ih na tone, a vidimo i u šta se Cetinje pretvorilo tako da ćete i Kotor potpuno da uništite, jer ovo sve ide u susret investitoru, a ne na žalost zaštiti jednog kulturno historijskog dobra.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:25:45)

Hvala.

Riječ ima poslanik Ranko Krivokapić, a neka se pripremi poslanik Aleskandar Damjanović.

RANKO KRIVOKAPIĆ (07.11.19 14:25:53)

Poštovane kolege, tražio sam da se ova tačka ukloni sa dnevnog reda Skupštine Crne Gore, elementarno poštujući ono što piše u samom aktu. Zakon o zaštiti Kotor se mijenja da bi se makle biznis barijere. Ta stvar je u totalnoj kontradikciji. Hoćete da olakšate biznis u zaštićenom području. Oni koji bi bili skloniji književnosti rekli bi da je to oksimoron, topli led itd. I tu je svakom ko hoće da razmišlja jasno. Ja kad slušam neka objašnjenja izgleda mi kao ovaj poštovani zamjenik, odnosno pomoćnik ministra kad je obrazlagao kazne za zastavu, a šedao ispod neetalonske zastave. Evo otprilike to, ja sam taj zakon pisao, a imajte bar malo poštovanja. Isto tako i sa ovim zakonom. A postoji u zakonu u vaše poštenje vjerujem. Postoji pojedinačna procjena uticaja na baštinu. U sadašnji zakon to stoji, nije to prvi put, u sadašnjem zakonu. Samo treba uzeti zakon pa je na nadležnom odboru. Nema HIA studije za okolinu, nema je. Prvo nju treba da napravite pa tek onda da idete na izmjenju zakona, kao što je imate za područje zaštićeno. Imate li HIA studiju? Nemate, ako vas interesuje zaštita Kotor, pa da čujete što će reći UNESCO u HIA studiji, što treba štititi što ne treba i nemate elementarnu stvar, rekao sam, mišljenje Savjeta za zaštitu Kotor, odnosno Savjet za upravljanje koji vodi predsjednik opštine, koji je sad iz DPS-a, koji nije za opoziciju. Nemate ni to mišljenje, i to vas zakon obavezuje. Nije to prvi zakon, 1991.godine je bio zakon, koleginica je spomenula, koji je štitio Kotor. Znači, punih deceniju i po prije nego što ste se vi šetili da upropaste taj zakon.

Osnovna poruka UNESCO-a je lokalno stanovništvo štiti prostor, lokalne institucije. Ukinuli ste Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture, nemaju pravo na potpis, nemaju ništa, nego je to područna jedinica uprave ljudi koji ne znaju šta je Kotor. Mi koji živimo tamo svaki dan nešto novo naučimo, 40% je kulturne baštine u Kotoru. Mi ne znamo što je sve tamo. Rođen sam i živim

u Starom gradu i svaki put nešto otkrijem, a vi mislite dislocirano, bez mišljenja UNECO-a i bez mišljenja Savjeta u kom sedi vlast, ne opozicija. Niste poslali mišljenja, a morali ste po zakonu, nezakonito hoćete da primijeniti ovaj zakon po skraćenom postupku. Znači, ne tražim da ja odlučujem o tome, a nešto i znam, nego ljudi koji sede u Kotoru koji su sada vlast, nas čelu sa Aprcovićem, našim bivšim kolegom. I to je poštovanje zakona koji je sada na snazi. Sve to ne ide, nema UNESCO-a mišljenja, a ostaje jedno ogromno područje, a to je čitav Donji Grbalj, to je čitav Vrmac sa one druge strane i rub Vrmca da dozvolite da nikne soliter, naravno da nikne na Verigama, ako ga pomjerite pet metara više. Uprava će reći to više nije zaštićeno. To je udri gdje god ko hoće i što je najvažnije ovo je osnov za enormnu korupciju dodatno. Ko god upre prstom reći će - e tu ti ne treba posebna studija, odnosno posebna procjena, to te košta toliko i toliko.

Ministar Mićunović, koga mogu voljeti ili ne voljeti, je poštovao Regionalni zavod u Kotor, poštovao ga je. Imao je autonomiju i poštovao je ono što je znao, kao čovjek koji se čitav život bavi kulturom, voljeli ga ili ne voljeli ga. Vi ste došli po principu onih ploča na Cetinju. Smrvicete Kotor kao one ploče kod prve zime što su se smrvile. Opet vas ne optužujem lično nego sistemski. Doći će budvanizacija Kotora. Pa, i Budvu je branio drugi najmoćniji čovjek Crne Gore pa će je došla, a ubio se od branjenja, ubio se od branjenja Budve. Sada njegov, vaš prethodnik govori da je Budva trajno uništena. I što ćemo? Odgovornosti nema, one najvažnije, mislim da je najvažnija morala odgovornost, važnija i od političke i od pravne.

Kotor je jedinstveno poručje zaštite zato ima i okolno područje. Sve je povezano. Kotor je prva na listi bila i prirodna i kulturna baština zajedno. Znači, i prirodna i kulturna baština. To je tako kompleksan sistem koji sada vidjeli ste nama dolaze misije UNESCO-a u novembru prošle godine, reaktivna misija. Znači, dolaze kao vatrogasci da nas upozoravaju kako od nas ili od vas da štite ono što nije njihovo nego što je naše. Pa za banalnu luku su rekli da ne smije da usvoji plan razvoja bez mišljenja UNESCO-a, za banalnu luku. Naravno, prekršili ste zajedno sa Ministarstvom da se linija obale ne smije mijenjati. To piše u zakonu, to nije UNESCO, to je zakon. To je zakon član 18, član ispred ovog. Zazidali ste obalu na bivšem kampu uz pomoć potpisa opozicije da budem pošten. Taj potpis je stavio bivši gradonačelnik. Poznato mi je kako je taj dil išao, to je bilo tante za mante, i tako redom. Dajte vratite ovo, da dobijemo mišljenje UNESCO-a, da dobijemo mišljenje Savjeta za zaštitu Kotora, lokalnog savjeta, ljudi koji žive tamo koji su najodgovorniji, neka dignu ruke za vaše mišljenje, HIA okolnog područja, da ne počnu nicat soliteri na samim granicama sa objašnjenjem, a to nije zaštićeno to je granica. Na vrh Vrmca na ovome možete da poperite solitere da gledaju dolje, na vrh Vrmca, koji inače treba da bude prirodni park zaštite u Kotoru, nadam se da se bar mi iz Kotora možemo oko nečega složiti. ne možemo. Kostanica je to pokazala, morali su doći u Konstanice, UNESCO je morao doći u Konstanice da vas upozori da su uništili vizuru. Zaštita traži zaštitu vizure, a mi nismo stigli da zaštitimo elementarni prostor, da će sada kada ima prljavog novca u Kotoru svaki investitor uperi prst i zidaTI stanove koje prodaje mnogo skuplje nego što ih može prodati u Budvi sad. Budva, pada cijena stanova jer je uništen prostor, u Kotoru još ne pada dok ga trajno ne uništite, onda će svi stanovi u Kotor otić dolje, i da smo onda. Neobnovljivo dobro je prostor. Prostor je neobnovljivo dobro, pogotovu u zaštićenom području. Barem ne potpisujte ono što je potpisivao Rađenović, Tičić i ostali jer ponekad pravda stigne one koji nisu najviše krivi, koji čak nisu ni krivi. Nemojte se igrati, ispoštujte barem proceduru da biste bili sigurni da ste uradili što možete. Uvijek kažem ne možete sve jer ne zavisi sve od vas, ali uradite barem ono što možete. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:33:22)

Hvala.

Poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite. Uvodna izlaganja nema komentara, a može komentarisati kad se završe uvodna izlaganja, ovo je poslednje uvodno izlaganje može onda minisatar da uzme riječ i onda idemo sa poslanicima.

Izvolite.

Zahvaljujem, gospodine Brajoviću.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Bogdanoviću, gospodine Dajkoviću,

Da krenemo odmah od načina na koji je dostavljen ovaj predlog zakona u kome ste, nakon što ste Predlog dostavili Parlamentu, tražili ispravku u dijelu da ste tražili skraćeni postupak. Skraćeni postupak za predlog koji je dostavljen 11. oktobra, i mi danas ovo raspravljamo, 7. novembra, je li tako, u dijelu u kojem su razlozi za skraćeni postupak navedeni. Dakle, sprečavanje, kako ste vi to ovdje napisali, predupređivanja nastalih problema u procesu primjene zakona i sprečavanje mogućih posljedica po kulturno-istorijsku baštinu područja Kotora.

Podsjetiću sve nas i vas, gospodine ministre, da smo ne tako davno mijenjali važeći zakon iz 2013. godine, čini mi se februara mjeseca prošle godine, i da smo tad uveli ovaj famozni član 18a na koji sada intervenišemo, nakon evo godinu i po dana, koji se izgleda nije dobro pokazao u praksi, i da smo tada onim članom 10 izmjena definisali rok od tri mjeseca za izradu ove procjene uticaja na baštinu, opšte i pojedinačnih. Ja sam, naravno, uz svu dobru volju pokušao da nađem dostupno, naravno, na sajtovima, jer to nije dostavljeno ovdje, a moglo bi biti dostavljeno, i ovaj menadžment plan grada Kotora koji se dostavlja Vladi, Vlada ga usvaja, o čemu treba izvještaj da se podnosi jednom godišnje. Kao što sam probao da nađem i tu famoznu bazu podataka u skladu sa članom 14, nisam je našao, pomognite mi ako znate da je ona objavljena i gdje je objavljena, da je nađem. Naravno pokušao sam da nađem u skladu sa članom 18 ovu procjenu uticaja na baštinu opštu i neke pojedinačne koje su mene interesovale, a o čemu ćemo kratko u jednom dijelu mog izlaganja koji sam ostavio i razlozi da se nakon godinu i po dana po skraćenom postupku, a njega nema ovdje, mijenja ovaj član 18a koji definiše da Uprava pravi listu, uslovno rečeno, zaštićenih područja su interesantni iz razloga što nije navedeno šta je to bilo problematično godinu i po dana jer se sjećam našeg razgovora i priče ovdje kada je izmjena zakona iz 2018. godine donesena pa se zato traži ovakva izmjena norme.

U odnosu na ovu baštinu, naravno našao sam Pravilnik o bližim kriterijumima za određivanje troškova izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu i troškova za rad stručnog tima. Lijepo, lijepo. Nimalo mali troškovi za rad stručnog tima. No, i o tome može da se razgovara. I jedan dio koji je možda bila prilika da se ovdje progovori kada već vi branite ovaj predlog zakona, jer dolazi iz sfere vaše nadležnosti. To je ovaj dio primjene člana 20/21, odnosno se određuju ove naknada za ekonomsko iskorišćavanje dobara. Baš bi me interesovalo i sve nas ovdje, pretpostavljam da možda i nemate te podatke kod vas, koliki su prihodi od te naknade jer je ona namjenska, shodno članu 21, i zna se tačno što se od nje može i koji projekti finansirati. Da negdje to uparimo i da vidimo kako da realizujemo zakon. Prethodnici su govorili o nekim stvarima koje se tiču direktno Kotora, gospodin Krivokapić koji je mnogo bliži onome što je na djelu u Kotoru, svakako. Niko ovdje nije zadovoljan ni devastacijom, ni onime što vi priznajte u ovom predlogu da postoji ubrzana devastacija, i degradacija i urbanizacija itd. ali predlog koji ste dali nas ne uvjerava ili makar mene ne uvjerava da će doći do nekog pozitivnog obrta u dijelu očuvanja kulturne baštine, odnosno valorizacije onoga što se može valorizovati i rešavanje svih ovih infrastrukturnih problema o kojima je govorio i kolega Popović koji se tiču i saobraćaja itd. U tom dijelu možda za javnost interesantno, za sve nas, da vi, gospodine ministre, iz domena vaših saznanja i koordinacije sa ostalim resornim ministarstvima, konkretno u ovom slučaju sa Ministarstvom saobraćaja koji vodi gospodin Nurković, eventualno date neki odgovor ili ne samo odgovor nego komentar na nešto što smo imali ja i gospodin Nurković, vodeći dijalog ovdje na sjednici posvećenoj poslaničkim pitanjima, decembra 2018. godine, evo prije godinu dana. Od tada naravno nema nekih novih informacija. Ja sam, naime, tada pitao, gospodina ministra Nurkovića, šta se dešava sa mostom Verige u kojoj fazi je ta priča itd. Dobio sam odgovor u pisanoj formi nakon sjednice koja je održana gdje sam ovako obaviješten o onome što smo manje više znali, da smo '99-e počeli kroz sadašnju Direkciju sa konkursom za izbor lokacije idejnog rešenja prelaska preko Bokokotorskog zaliva. Pa je 2003. godine povjerena ta priča izrade projekta firmi Gradis iz Maribora, pa je 2009. godine, decenije idu za decenijom, završena studija vizuelnog uticaja mosta Verige na UNESCO prirodno-istorijski region Kotora, koja je, na osnovu izvještaja misije UNESCO iz 2008. godine, ocijenjena kao dobra i gdje je navedeno da most ne predstavlja prijetecu opasnost za područje naselja UNESCO-a itd.itd. Pa, smo nakon toga ponovo

s protokom godina 2017. godine uradili idejno rešenje mosta sa visionom od 65 metara itd. Projektant je bio Tempus projekat Zagreb. Ovo su neke stvari koje, uz izvinjenje, naravno, što sad da pravim digresiju nijesu navedene, predsjedniče, u odgovoru na poslaničko pitanje na samoj sjednici. I to je ono o čemu konstantno pričamo, mogli bi i to da ponovo elaboriramo, da ministri ovdje znaju da odgovore tokom sjednice na poslanička pitanja, a onda nakon mjesec dana ili dva kad dostave odgovor to veze nema sa ovim što se ovdje odgovaralo.

To je problem svih nas.

Dakle, dobili smo neke druge podatke i negdje da je, takođe, urađena studija opravdanosti izgradnje mosta Veriga preko Bokotorskog zaliva sa prilaznim saobraćajnicama koje su radile OMEGA, opet iz Ljubljane itd. itd. i Centar za preduzetnički ekonomski razvoj, taj famozni iz Podgorice. I na kraju nas je ministar tada obavijestio, decembar prošle godine, da i odredbama prostornog plana da je obaveza izrade posebne HIA studije za sve veće objekte pa i za most. Definisana je obaveza da se urađeno idejno rješenje, prije realizacije, dostavi na uvid UNESCO-u i takođe odredbama prostornog plana obalnog područja itd. je određeno da se prispitaju nove lokacije za eventualno premošćavanje tog područja. Ovo govorim iz više razloga ne samo iz saobraćajnog kolapsa čemu doprinosi trajektna veza i sve ovo što znači nedostatak mosta ili načina prelaska Bokotorskog zaliva, već možda iz potrebe da posumnja neko da može tamo zbog neke firme privatne koja vrši poslove trajekta može da se ovo adaptira ili da se pokriva sa UNESCO-m, a da se tamo nikad ništa ne radi, kako bi se ostvarivali enormni profiti iz godine u godinu, konkretno iz 2005.godine.

Pa me samo interesuje, naravno, ako bude prilike za komentar, da prokomentarišemo ovu činjenicu, da vidimo da li vi imate saznanje da je HIA procjena dostavljena UNESCO-u i da li se UNESCO odredio oko HIA procjene i da li imamo tu priču ad akta ili će ta priča i dalje biti aktuelna unutar Vlade, unutar države Crne Gore.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:41:09)

Hvala vam.

Znači, ministre, da li želite da prokomentarišete uvodno izlaganje? Ne želi. Dobro.

Hoćete, izvolite.

Ministar Bogdanović.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 14:41:25)

Predsjedniče, poštovana gospodo poslanici,

Zahvaljujem na svim ovim komentarima koje ste dali povodom izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora. Zaista, smo smatrali da je ovaj zakon neophodno dodatno normirati i urediti u cilju otklanjanja onih nejasnoća gdje se problem pojavio u prethodnom periodu u praksi, a shodno prethodnim izmjenama gdje HIA postala dio neophodne metodologije u postupanju ovog područja.

Šta je zapravo bio cilj? Cilj je bio uspostaviti adekvatnije, metodološki uređenije postupanje uprave za zaštitu kulturnih dobara. Ako poredimo ono što je do sada bilo postupanje uprave u odnosu na aktuelni zakon, složit ćete se da je do sada Uprava imala primarnu ulogu gdje nije bila u obavezi da UNESCO-u dostavlja bilo koji projekat na mišljenje, što smo ovim zakonom dodatno normirali kada je u pitanju zaštićena okolina područja Kotora.

Dakle, u postojećem zakonskom okviru Uprava za zaštitu kulturnih dobara je procjenjivala na osnovu individualnih procjena zaposlenih u Upravi za zaštitu kulturnih dobara, da li je neophodno u određenim područjima zaštićene okoline i područja raditi određenu pojedinačnu procjenu zaštite ili ne.

Na ovaj način mi smo normirali da kada je u pitanju zaštićena okolina neophodno je definisati one potencijalne tačke. Naravno, da to radi stručni tim da radimo na jedan mnogo transparentniji način kompletnu ovu proceduru. Jer, do sada to nije bila obaveza da se dostavlja

UNESCO-u. Saopštili smo, i to smo istakli u onom obrazloženju, da je u obavezi da ovaj pojedinačni, odnosno ovaj posebni akt bude dostavljen UNESCO-u kako bi UNESCO dao određeno mišljenje na posebni akt koji će definisati sve te potencijalne tačke koje treba izraditi.

Na taj način nikako nijesmo mislili uklanjanje biznis barijera na način da nekome dozvolimo tamo da se bilo šta nekontrolisano gradi bez mišljenja UNESCO ili mišljenja Uprave za zaštitu kulturnih dobara već smo samo htjeli u onom segmentu za koji zaista nije neophodno UNESCO opterećivati, to su, dakle, ona domaćinstva ili one porodične kuće za koje Uprava procijeni u zaštićenoj okolini da nije neophodno dakle slati UNESCO-u da se dodatno izjasni.

Dakle ono što UNESCO zahtijeva od nas jeste da institucionalno jačamo kapacitete Uprave za zaštitu kulturnih dobara određenih lokalnih institucija da dodatno porade na ovom pitanju, da ojačamo kadrovske potencijale kako bi sutra oni adekvatnije mogli odgovoriti tim negativnostima na terenu.

Uvođenjem instrumenata pojedinačne procjene uticaja na baštinu pokušalo se operativno preduprijeti negativno djelovanje u prostoru i negdje regulatorno djelovati u odnosu na planski zadate maksimalne parametre zauzetosti i izgrađenosti ovih kapaciteta.

Ovaj mehanizam, iako je dao povoljno stanje na terenu, što je potvrdila i odluka Komiteta ove godine u Bakuu, je samo prelazno rješenje, dok dodatno ne inoviramo ona planska dokumenta, postojeća planska dokumenta i izradimo nova planska dokumenta na osnovu kojih opet UNESCO daje adekvatno mišljenje.

Dakle, donošenje prostorno urbanističkog plana Kotora i naravno nakon završene revizije menadžment plana bićemo u prilici da dodatno normiramo ovaj zakon. Jer bez ova dva planska dokumenta nije moguće u onoj mjeri koliko bismo mi to htjeli sada ovim izmjenama da uradimo.

Što se tiče kriterijuma na osnovu kojih uprava procjenjuje da li je pojedinačnu procjenu potrebno raditi ili ne želim, da kažem da postoji više njih. Osnovni kriterijumi jesu naravno sve ono što je definisano u studijama zaštite kulturnih dobara od gabarita, namjene, do položaja određenih objekata u odnosu na vrijednosti prostora i mogućih uticaja, mogu slobodno reći, na druge vrijednosti koje su u studiji zaštite kulturnih dobara za potrebe Pupa, evidentirane i date u tabelama Ikomos smjernica na način što su defrinisane opisom, odnosno bližom definicijom.

Aktivna misija UNESCO-a je posebno vodila računa i dala smjernice za planiranje određenih prostora bez kojih nije moguće definisati određene projekte. Ukoliko ove smjernice ne budu ispoštovane morat će se raditi HIA odnosno pojedinačna procjena uticaja.

Takođe, ono što je normirano i što je definisano da određena planska dokumenta takođe moraju da predvide u pojedinim segmentima gdje je neophodno raditi HIU. Za razliku od područja Kotora na ovaj način jačamo tretman zaštićene okoline. Kako to radimo? Radimo kroz ovaj poseban akt gdje, opet kažem, će biti jedan transparentan i inkluzivan prostor. Isključivo zaštita tog lokaliteta, nikako ono što se insinuira čitavo vrijeme da se želi nekome napraviti određeni benefiti kroz izgradnju nekih objekata ili stimulisanju određenih investitora. Za zonu zaštite mi imamo Studiju zaštite kulturnih dobara, za zaštićenu okolinu mi to nemamo zato što je zaštićena okolina 48.000 hektara i zaista je teško u ovom momentu, na bazi pojedinačne procjene zaposlenih u Upravi definisati koje su to tačke.

Dakle, Uprava ima veću nadležnost sada nego što će sutra imati kroz jednu inkluzivnu da kažemo, transparentnu radnu grupu koja će UNESCO-u da predloži određena rješenja kojim ćemo se isključivo držati u daljoj proceduri jer to će biti osnov Upravi da djeluje u narednom periodu na osnovu tog posebnog akta.

Pomenuću da ovdje imamo u suštini dva zakona koja su zasnovana na Konvenciji o zaštiti svjetske, prirodne i kulturne baštine.

To je Zakon o zaštiti kulturnih dobara. tu imamo i ovaj zakon. Kada je u pitanju Konvencija. Konvencija je međunarodni pravni instrument koji je iznad nacionalnih zakona, i mi moramo da poštujemo ono što je definisano Konvencijom. Moramo da poštujemo ono što su preporuke iz odluka Komiteta za svjetsku baštinu, i moramo da poštujemo ono što su odluke reaktivne misije koje dolaze na naš poziv. Ja želim da kažem ovdje, a to ste mogli da čujete od strane UNESCO i ICOMOS-a da mi od 2003.godine, imamo najafirmativniji izvještaj do sada. Sjetimo se situacije prije dvije godine kada smo imali tu bojazan da Kotor bude svrstan na crvenu listu odnosno da prijeti opasnost od stavljanja na listu opasnosti svjetske kulturne baštine. Uspjeli smo da jednim zaista intenzivnim odnosom intenzivnom komunikacijom koju imamo da unaprijedimo značajno to

stanje i zaista nam ne pada na pamet da bilo što narušavamo.

Ovdje je bilo puno pitanja, da li, predsjedniče, mogu još iskoristiti malo da odgovorim na pitanje poslanika.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:49:37)

Gotovo ste potrošili sve vrijeme, ali pošto će kolege koje su se prijavile, sa vidim Bošnjak, Popović, Damjanović, Čatović imati pravo da komentarišu, vodite računa imate određeno vrijeme. Izvolite.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 14:50:42)

Zahvaljujem.

Gospođa Čatović je govorila o obuhvatu bafer zone, tačno da je tada došlo do uvećanja. Mi zato pokušavamo jer je to prostor koji je teško kontrolisati da i shodno smjernicama 104 za bafer zonu utvrdimo koji su to mehanizmi koji će dodatno zaštititi bafer zonu. Pominjali ste dosta projekata ovdje želim da kažem da svaki projekat koji se nalazi u zoni stroge zaštite mora biti dostavljen UNESCO-u na mišljenje, pa i pothodnik koji je aktuelan ovih dana u medijima. Mi smo uputili jedan dopis gdje zahtijevamo da se detaljno upoznamo sa tim projektom i da isto tako UNESCO bude dodatno informisan.

Ono što želim da kažem jeste da se Kotor čuvao u skladu sa međunarodnim propisima i ovim zakonom i status Kotora je neupitan. I na pitanje gospođe Branke Bošnjak o donošenju rješenja o revalorizaciji, ja želim da kažem da smo mi u obavezi da to rješenje donesemo do 2021.godine i do tada je Kotor zaštićen svim ovim i međunarodnim propisima, Konvencijom i naravno ovim propisom kojim predlažemo.

Imali smo ovo što je gospodin Popović rekao svaku inicijativu opštine, pričao sam o tome, mi moramo procesuirati UNESCO-u ukoliko su neki od ovih kriterijuma koje sam napomenuo dovedeni u pitanje.

To ćemo uraditi jer moramo naći adekvatan model kako bi se na taj način upoznao UNESCO i kako bi nam dao neka alternativna rješenja ukoliko nije moguće određene projekte u tim gabaritima realizovati. Zakon o zaštiti kulturnih dobara je, kroz integralnu zaštitu, propisao i zaštitu kulturnih dobara kroz planska dokumenta. Smatramo da su planska dokumenta osnova da dodatno štitimo prostor i naravno ono što radimo usaglašavamo zakon sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma. Jer UNESCO ne pripada samo Ministarstvu kulture, pripada svim institucijama Crne Gore, i mi moramo dodatno voditi računa o zaštiti kulturnih dobara.

Gospodin Krivokapić je takođe pominjao da nema HIA studije za zaštićenu okolinu, upravo nam je to sad želja da napravimo jedan stručni tim koji će raditi na identifikaciji svih tih tačaka, kako bismo imali obaveznu da UNESCO informišemo o tim potencijalnim tačkama i da zajedno sa njima, nikako bez njih, definišemo koja su to polja za koja treba odraditi pojedinačne procjene studije. Zakon je tu jasan, mi sada imamo taj Savjet u blokadi i mi smo uputili jednu inicijativu da Opština Kotor da jedan broj članova kako bismo išli na sjednicu Vlade i kako bismo zbog promjene. Dakle, lokalne vlasti definisali novi sastav Savjeta.

Reaktivna misija dolazi na naš poziv i imamo najafirmativniju odluku od 2003.godine. Rekli ste da nema mišljenja UNESCO-a, gotovo svakodnevno imamo komunikaciju sa UNESCO-m i kao što smo i u onom obrazloženju istakli mi moramo upoznati UNESCO sa ovim posebnim aktom koji će biti predmet njihove analize i naravno dobili smo zeleno svjetlo da uđemo u izmjeni i dopuni ovog zakona.

Gospođa Bošnjak je pominjala pravilnik. Mi smo u procesu izmjena tog pravilnika, gospođu Bošnjak, tretirali ovo pitanje preraspodjele tih sredstava, jer, neće ići naravno manji dio stručnom timu nego će naprotiv da ide veći dio stručnom timu, a inače ide u trezor države.

Gospodinu Damjanoviću, naknade po osnovu sredstava od kulturnih dobara. To su sredstva koja ubira Opština Kotor. Opština ima program zaštite očuvanja kulturnih dobara i jako izdašna sredstva izdvaja za te namjene. Tako da to su zaista značajna sredstva.

Što se tiče HIE za Verige ona je u procesu revizije. Vi znate da je od strane UNESCO-a još 2005.godine, taj problem bio aktuelan, kada je u pitanju lokacija Veriga. Međutim, HIA se sada radi, vidjećemo šta će HIA da pokaže. Jako je bitno da poštujemo sve odluke, ono što je jako bitno, odluke Komiteta za svjetsku baštinu i iznad svega Konvencije zato što je iznad nacionalnih zakona.

Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:54:55)

Hvala vam.

Sad svi će te imati prilike za komentar, ali molim vas vi nemojte prekoračivati vrijeme.

Znači redom poslanica Branka Bošnjak, poslanik Andrija Popović, poslanik Aleksandar Damjanović, poslanica Marija Čatović, poslanik Ranko Krivokapić.

Izvolite.

BRANKA BOŠNJAK (07.11.19 14:55:15)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Prvo da vam kažem o ovom rješenju vi ste rješenje trebali da donesete mnogo ranije, pa se mijenjao ovaj zakon nekoliko puta, iako smo mi prvi inicirali da se produži taj rok jer smo vidjeli da nema šanse da možete da odradite revalorizaciju svega. Ali tada je ministar Mićunović garantovao da će se to završiti. Naravno da se nije završilo, evo sad ste produžili do 2021.godine. Ali je čudno da baš ni Kotor nije odrađeno rješenje za ovo kulturno dobro.

Ono što vi uporno nećete da priznate da vi nemate kadrove za HIU, vi ih nemate i krijete čak ove koje imate. Zašto na sajtu Ministarstva nema imena ljudi koji rade koji su članovi tih stručnih timova koji rade tu procjenu?

Evo na sajtu Ministarstva održivog razvoja i turizma, na koje se vi često pozivate, oni imaju za njihovo prostorno planska dokumentai imaju tamo sva imena ljudi koji to rade. Što se tiče ovog pravilnika, ja sam komentarisala važeći pravilnik. Vrlo je simptomatično za 70% sredstava da vam ide na Ministarstvo kulture ne na upravu, a 30% stručni tim raspolaže to su smiješne pare za tako težak posao i posao vrlo stručnih ljudi koji trebaju da budu za to stručni, ali vi se odričete stručnih ljudi, to nećete da priznate. Vi u Ministarstvu kulture i u vašim institucijama su sve partijski podobni ljudi koji veze nemaju sa kulturom, pola veze nema sa kulturom i očuvanjem kulturne baštine ima tamo pojedinaca, ali su nažalost u manjini.

Inače je deficitarno sa ovim, ali vi se odričete ljudi koji znaju zarad partijskih vojnika koji će da klimaju i kome će te da ugradite onaj plusić da će glasati DPS, to vam je prvenstveno bitno.

Zato ja vama, ministre, ne vjerujem, ne vjerujem vam. Imaju zaštićeni investitori odnosno zaštićeni pojedinci za koje ne važi zakon i oni će da devastiraju ovu kulturnu baštinu, jer su oni zaštićeniji od kulturne baštine. Više se vodi računa da se oni zaštite nego da se zaštiti Kotor ili bilo koje naše nacionalno blago. U tome je suština.

Tako da nije mi ubjedljivo na žalost mislim da će ovo da doprinese tome da Kotor će na žalost biti skinut sa liste UNESCO-a živi bili pa vidjeli, ali prosto djelujete mi da bi najbolji bili kao potparol negdje jer vi umijete to fino sve da ispričate, ovako retorički, a bogami na djelu sve manje znatekad sam bila članica senata Prijestonice koliko sam hvalospjeva čula završiti šta se od toga završilo ništa se nije završilo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 14:58:16)

Hvala vam.

Poslanik Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 14:58:23)

Zahvaljujem.

Evo, poštovani gospodine Bogdanoviću, Dajkoviću, par stvari bih htio još da navedem veoma važno tiče se same odluke o prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore i izgradnja u području Kotora dozvoljena je samo za projekte koji se rekonstruišu radi sanacije održavanja i korišćenja u okviru postojećih horizontalnih i vertikalnih gabarita i koji su izgrađeni u skladu sa zakonom.

Te izgradnje objekata podzemne komunalne infrastrukture u okviru urbanističkih projekata Stari grad Kotor i Perast.

Kao što sam ranije rekao pojedina područja Kotorske opštine u određenoj mjeri jesu devastirana, ali to nije ozbiljna mjera naročito govorim o području Starog grada, području u neposrednoj blizini Starog grada. Dakle, mi nemamo one oblakodere koji su nikli u susjednim opštinama. Mnoštvo oblakodera imamo one koji su izgrađene do '79. do zemljotresa, i do ulaska Kotora u zaštićeno područje pod zaštitom UNESCO-a.

Gospodine Krivokapiću, ja vas nijesam prekidao, molim vas.

Ono što je bitno još jedanput ponoviti vi ste mi djelimično odgovorili na pitanje. Rekao sam pitanje svih pitanja za Kotor je zaobilaznica. Zaobilaznica se pominje za sve bokeljske opštine bokeljske osim Kotora. Da li smo mi odustali to može samo država u pregovorima sa UNESCO-m da riješi. Kotor tu praktično nema nikakav uticaj i ako priznajem da smo mi Kotorani inertni u tim stvarima.

Kotor je jedna od najposvećenijih luka na Jadranu. U Kotor dolazi, ove godine će doći preko 500 kruzera koji će dovesti oko 600.000 putnika morskim putem. Mi jesmo, što se toga tiče na nekim slatkim mukama, ali koji nam prave velike probleme, Kotor ne može dalje bez rješavanja saobraćajnog čvora, saobraćajnog problema, to traje nekih šest mjeseci godišnje, a sve ostale probleme, vjerujem da ćemo uspjeti riješiti, ne može da riješi bez države, bez UNESCO-a.

IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:01:23)

Poslanik Aleksandar Damjanović. Izvliste.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (07.11.19 15:01:31)

Zahvaljujem.

Gospodine Bogdanoviću,

Hvala na razrešenju nekih stvari ovdje. Ja sam počeo od toga kako smo predložili skraćeni postupak za ovaj predlog zakona, a onda smo u samom zakonu dali rok od godinu dana da se napravi ovaj akt koji onda obesmišljava sami skraćeni postupak. I evo ja vidim da postoji amandmanska procedura ovdje i da su kolege, čini mi se, iz Demokratske partije socijalista podnijeli amandmane u smislu ne uprave koja bi ovo radila već Ministarstvo svojim aktom i pola godine skraćenje ovoga roka. Nijesam siguran da li sam samo to zavisiti i od roka i od toga da li ga radi uprava ili ga radi ministarstvo, evo ih amandmani ovdje. Podneseni su amandman, ne znam da li ste upoznati, biće interesantno da vidimo ishod ovih amandmana. U onom dijelu u kojem sam iskazao zabrinutost, jeste taj redosled poteza koji smo imali, čini mi se, kad smo Zakon donijeli 2013.godine tada smo zamijenili onaj zakon iz još, da kažem komunističkog vremena koji je štitio negdje Kotor. I mi smo dobili jula od 2016.godine upozorenje od UNESCO-a od Komiteta za svjetsku baštonu maltene prijetnja isključenjem, stavljanja na crvenu listu i isključenjem Kotora, ako se ne sanira postojeće stanje. I to nas je negdje ponukalo ta neka '16-a godina da se ide na izmjene zakona i tako dalje, pa smo '18-e donijeli u februaru mjesecu izmjene zakona. Sad nijesmo zadovoljni sa tim izmjenama, i u novembru '19-e ponovo mijenjamo sa svim onim razlozima koje ste naveli ovdje u obrazloženju u pokušaju da se uvede i neki red i da se napravi bolji nadzor i tako dalje, već ste to objasnili u tom dijelu. Tako da ne uliva povjerenje da će sama promjena ovog akta doprinijeti onome što je ne samo naša obaveza pred UNESCO-om da bi

očuvali Kotor na listi, već je obaveza prema građanima Kotora, građanima Crne Gore, jer nama treba, svima u Crnoj Gori Kotor, koji je i zaštićeno područje i Kotor od koga imamo koristi i u ekonomskom i u svakom drugom smislu, kulturnom i tako dalje. Tako da negdje ostajem i iskazujem zabrinutost za to da će ovaj zakon donijeti neke promjene. Rekao sam vam, ministre, i molba vama, dakle, ako možemo neku transparentnost da uvedemo i da vidimo taj menadžment plan da ga lako možemo naći na sajtu da vidimo zašto se kasni sa ovom procjenom. Dat je rok od pet godina da ona ista važi možemo se mi pokrivati time da nemamo neke druge planove, ali važećim članom 16, gospodine Bogdanoviću, Kotor ima šestrostruku zaštitu, od Prostornog plana Crne Gore do Studije zaštite prirodnih dobara. Samo po ovome bi stvar bila riješena.

Na kraju, oko Veriga. Nijesam razumio da li se to revidira unutar naših institucija i kod UNESCO-a, je li dostavljena ova procjena UNESCO-u ali bi bio dobro da i na to dobijemo odgovor.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:04:34)

Hvala vam.

Poslanice Maja Čatović. Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (07.11.19 15:04:36)

Kao prvo, ja bih zaista morala a kažem da podržavam ministra i Ministarstvo sa ovim promjenama, zato što moram reći da od '79 ili '80.godine kada je Kotor zaštićen i kad je formiran Regionalni zavod onda moram reći da taj Regionalni zavod nije radio od početka onako kako je trebao da radi. A vi znate da Kotor ima statut rada Kotora u kom je precizno definisano kako treba da izgledaju oluci ili gurle što ih mi nazivamo u Kotoru, škura i svega otalog.

Međutim, Regionalni zavod nikad nije propisao niti je nikad, a bio je zadužen za to. Nikad nije radio na tome da se precizira kako treba i kolika razlika i razmak između kuća da bude, to nije nikad urađeno. Znači, kada se nešto rodi naopako onda sve to ide naopako pa mora da se ispravlja. Prema tome, ja zaista moram da kažem da podržavam ovo što vi radite i radite na ispravljanju onoga što je od početku urađeno kako ne treba. I ja sam neko ko je autohtona Kotoranka čiji su preci ulagali u ovaj grad i davali pare da se izgrade one palate od Perasta, Dobrote i da ne govori dalje Kotora i moram reći da zaista ne želim da pomenjem ni Kostanicu ni ništa, ali malo kao poslanici potrudite se da pogledate ko sve ima stanove u pojedinim dijelovima, posebno u toj Kostanici koju toliko više pominjemo dan inoć, a ja kada sam bila predsjednica opštine, moram reći da sam jedno deset puta slala komunalnu policiju, da sam zvala i inspektora zaštite prirode, da sam zvala televiziju i sve ostale, ali zaista nijesam mogla nešto da uradim više od toga. Samo toliko za sada.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:06:49)

Hvala, poslanice.

Poslanik Krivokapić. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (07.11.19 15:06:52)

Ajde za početak da čitamo zakon. Savjet nije u blokadi, i Savjet ima obavezu da se o tome izjasni.

Predsjednik Opštine Kotor po položaju predsjednik Savjeta nije u blokadi. Znači, ima predsjednika ako je predsjednik opštine, ako ne podržavate Jokića da on nije predsjednik Opštine, onda je on predsjednik Savjeta po zakonu. Ne treba vaša odluka, jači je zakon od vas.

Nadležnost Savjeta - daje saglasnost, da ne nabrajam na što sve daje saglasnost, akte državnih organa, Vi ste državni organ, koliko ja znam Ustav i državnu upravu, u skladu sa

Menadžent planom i drugim dokumentima od značaja za područje Kotora. Znači, morali su dati saglasnost na ovo što vi radite, daju i na obične planove, izmjena zakona je tek radikalan udio u promjeni položaja Kotora. Zato postoji Savjet za zaštitu područja Kotora. Zato postoji, niste dostavili akt na mišljenje, kršite zakon. Će je izvještaj do 1. marta o ostvarenju menadžent plana ili prethodni ili natprethodni kao osnov za ovo razmišljanje? Će je izvještaj? Nema ga. Naravno, ako ne poštujete taj savjet teško da Ćete dobiti taj izvještaj od njega. Hiu studiju je trebalo napraviti prije pa je poslati UNESCO-u, pa onda gledati kako mijenjati zakon. Valjda iz stručnih dokumenata treba da izađu izmjene zakona, a ne izmjene zakona da post festum traže mišljenje na njih. Hia treba da bismo znali da li Će Grbalj, da li Će Vrmac s one strane, da li Će kontakt zona u Tivtu i Herceg Novom biti nagrđeni i koji su to prostori koje treba sačuvati? Ja mislim da treba sačuvati Grbalj, treba sačuvati arhitekturu Grblja, i to je dio kulturne baštine Kotora, treba sačuvati seosku arhitekturu Grblja, treba sačuvati, sad već počela je da buja, da buja i tamo gradnja. Donji Grbalj pogotovo, tek Će biti na udaru taj prostor koji se otvara kada dođe voda i još više puta, ali kad sve to devastirate, bez stručnog mišljenja prije toga onda post festum, što Će neko reći pa niste uspjeli i kaznićemo vas, nama ništa ne znači. Ponavljam, ovdje je problem što UNESCO brani Kotor od nas, nema nekog drugog, od nas ga brani. Ko ga devastira? Pa ne devastiraju ga Marsovci niti je nečija invazija došla, nego ga mi devastiramo. Kad kaŹemo mi u ovom slućaju vlast, tajkuni, s njima povezani prljavi novac, škaljarski, kavaćki klan, i ko sve ne. Jer, novca u Kotoru ima, novca prljavog koliko hoćete ima koji se uglavnom svugdje u svijetu pere kroz gradnju. Pa pošto Budva ne moŹe da primi toliko novca, onda Ćemo ga slati, sada prati u Kotoru Nadam se da Će biti veći patrioti iz skaraljskog i kavaćkog klana nego vi, pa da Će taj novac prati i dalje u Budvi da ga neće prati u Kotoru. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:10:09)

Sada prelazimo na diskusije poslanika.

Prvi ima rijeć, ministre, ne moŹete kratko ako ne dobijete saglasnost poslanika. Oni više neće moći da dobiju rijeć, a poslovnićki je bilo da oni komentarišu vaŹe odgovore. Evo, ne moŹete dobiti rijeć poslije toga, ne moŹete dobiti rijeć poslije toga. Izvolite, dva minuta.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 15:10:39)

Zahvaljujem, predsjedniće.

Samo kratko, na ova od nekih postavljenih pitanja. Dakle, kadrovi za pojedinaćne procjene. Upravo imajući u vidu da je do sada Uprava radila to koncipiranjem stručnog tima od strane domaćih i međunarodnih stručnjaka, smatrali smo da je neophodno pristupiti izradi posebnog akta gdje Će taj stručni tim, odnosno ta radna grupa biti sastavljena od onih eksperata, ne samo UNESCO-a, nevladinih organizacija, eksperata iz oblasti zdravstvene zaštite, kulturne baštine, iz oblasti planiranja prostora koja Će adekvatno odgovoriti na potencijalne taćke koje imaju izuzetne univerzalne vrijednosti.

Pominjao je gospodin Popović zaobilaznicu i druge projekte. Naravno, ono što UNESCO nikada ne problematizuje to je razvojna komponenta. Ali, uvijek voliko da kaŹemo razvojna komponenta uz poštovanje izuzetnih univerzalnih vrijednosti. Dakle, mislim da je potrebno, ne samo za taj projekat nego za sve ostale projekte sjesti sa UNESCO-m i naći određena alternativna rješenja, adekvatna rješenja kojim Ćemo na taj naćin dodatno podstaći razvoj Kotora, ali da nikako ne ugrozimo izuzetne univerzalne vrijednosti.

Revizija menadžment plana je u toku i menadžment plan Će dati one ključne smjernice kako u narednom periodu treba da se ponašamo, ne samo ljudi u Kotoru, nego i oni koji pripadaju, koji su vlasnici teritorija same zaštićene okoline. Dolazimo do savjeta. Dakle, ovdje imam ćlan 9 stav 2 gdje kaŹe da savjet imenuje, razrješava Vlada na predlog organa državne uprave nadleŹnog za poslove kulture. Dakle, mi ne moŹemo imenovati taj savjet dok ne dobijemo od općtine predstavnike koji Će biti zastupljeni u tom tijelu. Mi smo to traŹili i prošle godine. Ono što Će po automatizmu biti u sastavu tog stručnog tima, odnosno savjeta, predsjednik općtine i oćekujemo

još dva člana, kako bismo na taj način riješili pitanje.

I, izvinjavam se, predsjedniče, član 10 stav 4 Zakona kaže da savjet daje saglasnost nakon pribavljanja mišljenja nadležnog organa lokalne samouprave za inicijative i programe i urbanističke i druge projekte koji se odnose na područje Kotora. Ne na zakone, tu smo imali jednu permanentnu komunikaciju sa opštinom i želim da kažem da smo na taj način zajednički ocijenili da je svako normativno unapređenje zaštite prostora Kotora dobar iskorak u cilju valorizacije njegovog bogatog prirodnog i kulturno historijskog područja. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:13:18)

Hvala.

Sada ima riječ poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović. Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (07.11.19 15:13:24)

Hvala lijepa, predsjedniče.

Ja moram da kažem da sam negdje očekivala potpuno drugačiju raspravu ovim povodom zato što sad shvatam da se mnogi od nas, otprilike, jutros tek budimo i shvatamo priču o zaštiti kulturne baštine počinjemo, bukvalno sa današnjim danom. Dakle, ja ne mogu da shvatim da niko od nas nije znao da se procjena za životnu sredinu, kad smo postali članica Savjeta Evrope, jednako odnosi na procjenu uticaja na kulturnu baštinu. Mi promoviramo uporno integralni sistem zaštite kulturne i prirodne baštine i štitili smo je do sada, kao što ćemo vjerovatno u narednom periodu još jače. I sad, poslije tog saznanja je strašan problem što uvodimo još jednu proceduru dodatnu kao mjeru obezbjeđenja da štitimo kulturnu baštinu na još kvalitetniji način. Ja prosto ne mogu da shvatim logiku, ali vjerovatno ću dobiti odgovore na to gdje leži logika kad je u pitanju zaštita i grada Kotora, i naravno šireg njegovog područja. To je prvo.

Drugo, ovdje smo čuli takođe jednu interesantnu tezu - zašto je smiješno i da li je smiješno pominjati biznis listu, biznis barijere u odnosu na ono što preporučuje donošenje ovog zakona. Pa naravno da da, naravno da da, zato što ako pogledate na koje sve akte i na koje sve sektorske politike utiču izmjene ovakvih zakona, potpuno je prirodno i logično da se pojavi Ministarstvo finansija i kaže - da, ovaj akt može da prođe, vjerovatno neće ugroziti našu trenutnu poziciju. Pa pozicija je vrlo problematična i to svi znamo i naš je očigledno veliki problem u ovoj Skupštini što kad nam treba čupamo jedne argumente iz jedne sektorske politike a kad želimo da napadamo onda koristimo neke druge argumente da bismo dokazali da smo bili u pravu kod onog prvog slučaja. Dakle, uvođenje svake nove procedure vam pravi opterećenje na biznis listi. Sad imamo problem i kod izdavanja građevinskih dozvola i kod započinjanja biznisa, da smo na užasno lošoj poziciji, užasno lošim skalama i da vjerovatno negdje neko bilježi da mi nismo destinacija ili prostor u koji treba da se ulaže, to želim posebno da potenciram.

I treća stvar, i tu bih dala preporuku ministru i njegovom saradniku. Dakle, ja vas molim donosićete podzakonsku regulativu, godina dana ili pola godine, potpuno svejedno, da obavezno kad budete to radili, prije nego što ga usvojite na određenim forumima, konsultujete UNESCO. Da znamo da nijesmo nijedan korak propustili u sprovođenju i normiranju bilo koje procedure, koja je važna za zaštitu da eventualno dobijemo tu saglasnost i da vidimo o čemu se radi.

I oko kapaciteta. Moja podrška, ako možete da izdejtstvujete u ovoj situaciji kada se redukuje broj službeničkih mjesta, jačanje kapaciteta Uprave za zaštitu kulturnih dobara. Ja sam zbilja željela da sam potpuno uvjerena zašta treba da glasam, tražila trenutni sastav. Arhivista sedam, historičara umjetnosti tri, etnologa dva, arheologa tri i samo historičara jedan. Dakle, smatram da treba da jačamo kapacitete uprave i tu bi bilo dobro ako možete u ovom budžetu planirati proširenje kadrovske baze ali i to ne smeta, i za to želim vrlo otvoreno da kažem, da potenciram, to nikakav nije problem i ne smeta za donošenje adekvatnih stručnih i drugih mišljenja da bi se dale dozvole sutra za bilo kakvu izgradnju ili valorizaciju prostora u zaštićenom dijelu Kotora i samog grada. Dakle, ja nisam bila lijena nego sam pogledala listu stručnjaka koja

se vrlo transparentno nalazi na sajtu Ministarstva kulture, i tamo vam stoji sljedeće, 133 stručnjaka su na listi. Od toga 104 samostalna stručnjaka i 22 ustanove, pravna ili druga javna ili privatna lica koja su potpuno licencirana da mogu da rade ovakve projekte i po meni daju ne stručnu, nego par ekselans stručnu osnovu da upravo donese na kraju svoje rješenje, odnosno odluku o tome da li treba nešto graditi ili ne u zaštićenom prostoru.

Dakle, ja prosto ne mogu da prihvatim i neću nikada da su stručni potencijali ljudi koji rade u institucijama kulture i van institucija kulture takvi da ih možemo pocijeniti komentarima da Crna Gora nema kadra. Dakle, ako smo došli na to onda zbilja žalosno, ja u to ne želim da vjerujem. Apsolutno ne sumnjam da imamo izuzetan potencijal da ne napravimo grešku, a evo kažem imamo jednu vrstu institucionalnog trajanja i pamćenja koja nas na to dodatno obavezuje. Hvala vam lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:18:01)

Hvala i vama.

Sada riječ ima poslanik Vučurović, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (07.11.19 15:18:08)

Nekako se u zadnje vrijeme podesilo da uvijek nasupam poslije gospođe Pejović koja kritikuje Vladu i ministre, ali nek.

Ja pitam hoćemo li čuti najzad to priznanje od strane nekoga iz DPS-a. Kotor je u ovakvoj situaciji kao što je trenutno jer je šef režima i sa njim povezana lica, dakle prva familija režima, njima je palo na pamet i da grade pored mora i da devastiraju prostor Kotora da uništavaju opštinu Kotor, da su spremni i da zidaju solitere unutar starog grada kotorskog kako bi došli do profita. Dajte da saopštavamo ono što je istina, jer čitava ova današnja tema, veći dio ove današnje teme počiva upravo na tome da se nakon svega što smo gledali proteklih godina, nakon haosa koji su pravili prvi ljudi režima u Kotoru, sad ovdje ovakvim zakonom, oni pokušavaju da se spašava što se spasiti može, a da zaborave ono što su radili. Ja citiram ovdje "Prethodna decenija za UNESCO područje karakteristična po izuzetnom urbanističkom pritisku", tačno, "koji je rezultirao nekontrolisanom gradnjom koja je u određenim slučajevima ugrozila kulturne vrijednosti koje su ovo dobro preporučile za UNESCO status", tačno. Ali nam ne nudite odgovor, poštovani ministre, ko su ti koji su ovih deset godina uništavali prostor Kotora, vršili urbanistički pritisak, gradili na divlje i zašto država nije sprečavala ovih deset godina da se to radi. Dakle, za to, da vam ja dam odgovor, za to što su to radili ljudi bliski vlasti, ljudi iz vrha režima. Evo, ako hoćete još konkretnije prva familija režima je vršila devastiranje, uništavanje kotorske opštine, da ne spominjem sad ovdje kostajnicu, koja čeka dozvolu iako se ovdje pravimo da to ne znamo, a UNESCO kaže ako date dozvolu bićete izbrisani sa liste zaštićenih područja. Pa se nastavlja: "Paralelno sa tim država je pokušala da uspostavi sistem koji će razriješiti ovu situaciju", ovo sve citiram, poštovani građani iz Zakona. Šta znači ovo "pokušala"? Dakle, neko je imao namjeru da zaustavi ove neimare i graditelje iz prve familije, koji svojim neimarstvom hoće da istjeraju Kotor sa liste UNESCO-a, ali postoji neka druga država koja je snažnija od ove postojeće i koja se mnogo više pita kada su u pitanju ovakvi građevinski poduhvati. Dakle, nesumnjivo da je vrh režima iskoristio činjenicu da u Crnoj Gori ne postoji sudstvo i tužilaštvo, dakle da nema ko da ih goni za divlju gradnju, za nekontrolisanu gradnju, da ih ometa u ovom poslu. U Budvi su očistili konkurenciju partijsku uz pomoć upravo Tužilaštva, ali u Kotoru nemaju, nema ko da počisti to što su uradili. Zato, ako hoćete da ovdje pričamo iskreno, dakle potpuno korektno i otvoreno, bez teških riječi, dajte recite ko su ti ljudi koji su gradili na divlje, dakle recite da je to vrh vlasti i njima bliska lica. Oni su se izazvali ubranistički haos.

Takođe, kulturno istorijska baština Kotora i Boke je i srpska. Nekad je bila dominantno srpska, o tome govore i brojni dokazi. Evo, samo nekoliko dokaza Srpsko pjevačko društvo 1839; Srpska čitaonica 1839; Srpska narodna škola 1948; Srpska muška škola 1854; Srpsko narodno dobrotvorno društvo "Sveti Đorđe" 1868; Pravoslavna srpska učionica 1869; Srpska pravoslavna

episkopija ; Srpska čitaonica ponovo osnovana 1871; Tajno društvo srpske školske mladeži "Branko Radičević" 1871. i Srpska narodna garda 1860. godine, osnovana u Kotoru dok se tamo, koliko vidimo, non stop protežira Bokeljška mornarica, nema veze, dakle ništa nemam ni protiv toga.

Dakle, isto tako kulturna baština Kotor i Boke kotorske je krivošijski ustanak. Ovih dana je 150 godina od toga ustanka, a mi vidimo da se u Kotoru priprema ... neka manifestacija koja nije u duhu krivošijskog ustanka, nije u duhu toga da su srpski gorštaci iz Krivošija podigli ustanak protiv velike Austrougarske i izvojevali pobjedu, nego se želi preko gospodina Aprcovića i drugih ljudi iz vrha kotorske opštine napraviti manifestacija koja nema veza sa krivošijskim ustankom i pokušavaju da naprave tu manifestaciju ljudi koji su odavno izdali i prodali svoje pretke.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:23:29)

Hvala.

Repriku ne možete, komentar.

Recite mi razlog za repriku.

Onda ispravka, ovako, molim vas, ispravka navoda. Ne možete komentarisati ispravku navoda. Izvolite.

MARIJA ĆATOVIĆ (07.11.19 15:24:02)

Ja bih zaista Jovana zamolila, kolegu, da prvo ne stavlja u kontekst istoriju, po njegovom nekom, jer kad se vratimo na istoriju imali bi što da pričamo.

I drugo, Bokeljška mornarica je poznata i nemojte da na kraju krajeva, Jovane, ja vas molim da ne vrijeđate, ona je poznata odavno i zaslužuje poštovanje. Moram da kažem da je jedan dio i to veći dio kotorsko risanskog zaliva bio katolički, sad zaista nije, ali je bio katolički. Malo provjerite istoriju pa ćete vidjeti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:24:53)

Izvolite proceduralnu reakciju.

JOVAN VUČUROVIĆ (07.11.19 15:24:57)

Čini mi se da nijesam uvrijedljivim tonom pomenuo Bokeljšku mornaricu. Mogu da kažem da se samo nadam da u vezi ovoga krivošijskog ustanka, ovu manifestaciju koju planira da organizuje opština Kotor, da se neće valjda igrati kolo Bokeljške mornarice gore, jer mu nije mjesto, mjesto mu je na nekim drugim manifestacijama. Ja nijesam ni jednom svojom riječju nešto ponizio Bokeljšku mornaricu samo govorim o Srpskom nacionalnom identitetu Boke Kotsrske, dakle govorim o našim vrijednostima. A što se tiče katoličkih vrijednosti to ostavljam ljudima koji su katoličke vjeroispovjesti, dakle svi svoje i da se ne ljutimo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (07.11.19 15:25:39)

Hvala vam.

Poslanik Predrag Sekulić, a neka se pripremi poslanik Budimir Aleksić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (07.11.19 15:25:46)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, kolegice i kolege,

Ono što je najvažnije čini mi se da smo u dosadašnjem toku rasprave, posebno u odnosu na ono što je rekla uvažena kolegica Čatović i kolegica Pejović, raspravili to da li ova izmjena Zakona na bilo koji način dopušta devastaciju onoga što je stavljeno pod zaštitom UNESCO. Ne, naprotiv. Jasnije procedure dovode do toga tu ta zaštita može da bude samo pojačana. Ali, dozvolite samo nekoliko rečenica i napomena, čini mi se da negdje imam pravo na to jer sam kao ministar kulture 2007. godine unio crnogorsku zastavu na generalnom zasijedanju UNESCO-a kada smo primljeni u UNESCO.

Samo nekoliko napomena kada govorimo o zaštiti prostora. Zaista mislim da smo hrabrije ušli u ono što je izgradnja zaobilaznice Kotor, da bismo danas imali drugačiju sliku u Kotoru i rekao bih da ne bismo ni na koji način narušili ono što je pod zaštitom UNESCO. Iz prostog razloga što nikada nije urađena jedna studija, negdje smo se ranije zalagali kao član Vlade za to, koliko kotorskim zidinama nanosi štetu činjenica da odmah pored kotorskih zidina imamo saobraćajnicu gdje prolaze i autobusi i kamioni, i vozila skoro 24 sata dnevno. Na stranu činjenica što se Kotorom, a to nam tvrde i naše uvažene kolege kotorani, a i mi smo svjedoci, tokom ljetnjih mjeseci uopšte ne može proći. Čini mi se da, kažem još jedanput, da smo malo hrabrije ušli u izgradnju zaobilaznice da to ne bi bilo protiv onoga što je osnovna misija UNESCO-a ali čini mi se da smo pogriješili, to vrijeme je prošlo. Vjerujem da će prostorno urbanistički plan Kotor, makar prema onome što sam imao prilike da vidim tokom javne rasprave, donijeti brojne novine, rađen je veoma moderno, vjerujem da će imati prilike da se, kao i u nekim drugim evropskim modernim gradovima koji se naslanjaju na obalu da umjesto saobraćajnica koristimo više morski put, da koristimo neka plovila koja mogu povezivati čitav bokokotorski zaliv. Kažem još jedanput, vjerujem da će to doprinijeti ne samo modernijem izgledu Kotor nego i onim što je pitanje same zaštite kotorskih, starog kotorskog grada.

Uostalom, poštovane kolege stalno negdje podsjećam na neke ranije stvari, ali ovoga puta posjetio bih na dvije stvari, za to što je Pariz sjedište UNESCO-a. Znači, većina intelektualaca Pariza je bila protiv izgradnje Ajfelovog tornja. Kad je Gustav Ajfel predložio izgradnju Ajfelovog tornja, on je to uradio, prvo predložio Barseloni, oni su ga odbili, svi su parižani, većina parižana je bila protiv toga. Taj toranj se gradio na polju u vrijeme kada je trebalo obilježiti sto godina od francuske buržoaske revolucije, kao dio svjetske izložbe i blo je rečeno da će nakon nekoliko godina Ajfelov toranj biti rasformiran. Danas je Ajfelov toranj, vjerujem jedna od najpoznatijih svjetskih građevina. Naravno, moramo da kažemo, možemo govoriti o njegovim estetskim vrijednostima, tu se slažemo, ali kažem još jedanput dugo vremena je bio i najveći objekat građen ljudskom rukom, sa tim svojih 300 metara, sa nekih 326 metara sa svim antenama.

Takođe, uvažene kolege dozvolite da posjetim na još jedan pariški slučaj, a to je izgradnja piramida ispred slavnog dvorca Luvr rekao bih dana vjerovatno janpoznatijeg muzeja. Francuski predsjednik Miteran je odigrao ulogu kada je odobrio izgradnju jedne velike i tri male stakleno čelične piramide. Takođe, možemo da se sporimo oko estetskih razloga, ali dozvolićete da je Luvr bio star već tada nekih 800 godina. Dozvolite da je idejno rješenje dao Jo Ming Pej, znači američki arhitekta kineskog porijekla, što je takođe posebno bitno kada govorimo o Francuskoj jer ipak oni drže do svoje kulture, drže do sebe i do onoga što je njihova tradicija.

Ova dva primjera nam negdje pokazuju da svaka intervencija u prostoru, bez obzira možemo se mi estetski slagati s njom ili ne, ali negdje govori u prilog tome da možda malo hrabrije treba da se odnosimo prema nekim stvarima. Naveo sam samo jedno, to je pitanje zaobilaznice Kotor. Vjerujem da, ukoliko se nešto brzo ne napravi, veća šteta po kotorske bedeme će biti to što imamo saobraćaj 24 sata, posebno tokom sezone i imamo zakrčenje nego to što ćemo vizuelno promijeniti izgled iznad samog Starog grada. Ako budemo tumačili i posmatrali smjernice UNESCO-a na pravi način, vjerujem da nećemo imati problem ni s zaštitom Kotor niti s zaštitom kompletne zone Bokokotorskog zaliva.

Samo jedna kratka napomena, neću zloupotrijebiti. Uvažene kolege iz Socijaldemokratske partije su podnijele amandman i u obrazloženju tog amandmana dosta su loše citirali ono što je bila moja izjava koja je data prije desetak godina o tome da je Budva urbanistički uništena. Vjerujem da nije bila zla namjera, ali bi bilo lijepo, s obzirom da je stavljeno pod navodnicima, da kolege iz Socijaldemokratske partije to isprave. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:31:15)

Izvolite, kolega Konjeviću. Samo da vidimo šta su ovi navodi.

RAŠKO KONJEVIĆ (07.11.19 15:31:20)

Gospodine Sekuliću, evo džentlmentski dogovor. Ako smo stavili pod znake navoda nešto što vi niste rekli, izvinjavamo se, možete li samo reći šta ste rekli. Vi recite kao ministar šta ste rekli, to je nama sasvim dovoljno. Jer, sjećamo se u kom smjeru je vaša izjava bila i i unaprijed izvinjenje, nije bila nikakva namjera nego samo vi recite tačno što ste rekli, citirajte i mi se slažemo s tim što ćete citirati.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:31:48)

Hvala, kolega Konjeviću.
Poslaniče Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (07.11.19 15:31:53)

Izvinjenje, ali mislim da je veoma bitno. Samo jedan detalj, a ima više tih detalja.

Bilo bi dobro da pogledate, recimo, izvještaje koju su tu izjavu pratili. Samo da znate, stojim iza svake svoje izjave, iza svega što sam napisao, iza svega što sam potpisao, nemam nikakvu dilemu. Između ostalog, kažete Budva je uništena. Rekao sam da je Budva urbanistički uništena. Ovako zaista bude nekorektno. Da ne govorim o nastavku zato što je napisano i neka ide do kraja. Nije mi namjera bila da uništavam Budvu do kraja nego je bila namjera da objasnim studentima da su neki djelovi Crne Gore urbanistički potpuno narušeni, devastirani ili uništeni, koristio sam tu narodnu riječ. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:32:33)

Poslaniče Sekuliću, vaša izjava je bila apsolutno tačna u tom dijelu, čak sam u jednom mom izlaganju tražio da svi ministri, bivši predsjednici opština i nadležni za divlju gradnju, urbanističke komisije da podnesu ostavke. To bi bilo moralno, ali ne zakonsko.

Izvolite, kolega Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (07.11.19 15:32:55)

Izvinjavam se zbog nepreciznog citata. Slažem se s vašom izjavom da je Budva urbanistički uništena, kako ste saopštili u svojstvu ministra, potpuno saglasan s vama. Izvinjenje na toj nepreciznosti mada se mislilo na to, ali hvala vam što ste pojasnili i afirmisali vašu izjavu iz tog vremena. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:33:16)

Apsolutno slaganje u sali.
Izvolite, poslaniče Radunoviću. Komentar izlaganja poslanika Sekulića.

SLAVEN RADUNOVIĆ (07.11.19 15:33:27)

Komentar na izlaganje kolege Sekulića, mada ove tri, četiri naknadne reakcije dovode do toga da više ljudi ne mogu ni da prate nešto što je komentarisao, ali nema veze.

Gospodine Sekuliću, meni je jasna vaša namjera kada ste nabrajali neke čuvene objekte, recimo u Parizu koji su u tom vremenu djelovali kao neprikladni za taj prostor, a posle su doprinijeli slavi Pariza. Nadam se da niste mislili na taj način da opravdate onu bespravnu gradnju u Boki koja je zauvijek promijenila Boku, ali siguran sam ne na način na koji je promijenjen Pariz. Vi ste mogli tako, kada ste već Gistava Ajfela pominjali, da pomenete i Kip slobode. Ni on se nešto nije uklapao u Njujork toga vremena, ali to nema nikakve veze s Bokom kotorskom. Ako ste mislili da prikrijete objekat na Verigama i ako ste mislili da prikrijete onu devastaciju u Dobroti koju je napravio sestić Mila Đukanovića gradeći ogromni rizort koji se uzgred, budi rečeno, za vrijeme izgradnje vodio na drugoga, a posle je prešao u njegove ruke za sitniš, onda je smiješno da to upoređujete s graditeljskim sposobnostima Ajfela i da pominjete piramidu ispred Luvra. Kažem vam, razumio sam vašu namjeru da nešto što ovog momenta možda i ne djeluje tako sjajno kroz 100 godina ili 200 će ljudi znati da cijene. Mi nekako nemamo vremena za to, gospodine Sekuliću, vaš tim u kojem sjedite nam je pojeo već nekih tridesetak godina života da biste nam sada prodavali priče o Ajfelu i o piramidama ispred Luvra.

Zaista bih volio, kada sam već uzeo riječ i kada ste vi diskutovali, da kažete sada precizno građanima Crne Gore kako vi gledate na onih 100 m pješčane nove plaže koja nikad nije postojala u Dobroti, tamo je bila i povukla se nekad davno, slušao sam stare mještane, mala plaža od sedam, osam ili deset metara. Tamo je sada plaža od 100 m koja s jedne i druge strane ima velike ne mogu čak da nazovem ni ponte, jer su to površine od 150, 200 kvadrata betonskih, a radio ih je sestić Mila Đukanovića. Naravno, možemo da pričamo i Verigama koje su, gospodine Sekuliću, privremeni objekat koji je rađen od kamena i betona. Znači, gdje su inspektori. Da nijesu možda gospodin Bošković i gospodin Juretić bili nadzorni organ.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:36:29)

Kolega Sekuliću, prije nego što vam dam riječ, moram jedno kratko obavještenje.

Poštovani poslanice i poslanici i javnosti, obavještavam vas da je Državna izborna komisija podnijela Izvještaj o popuni upražnjenog poslaničkog mjesta s izborne liste Demokratski front "Mi ili on", Nova srpska demokratija, Pokret za promjene, Demokratska narodna partija Crne Gore, Radnička partija, Demokratska srpska stranka, Pokret za Pljevlja, Srpska radikalna stranka, Jugoslovenska komunistička partija, Partija udruženih penzionera i invalida Crne Gore i grupa birača otpor beznađu. Saglasno Poslovniku Skupštine, konstatujem da je podnošenjem Izvještaja Državne izborne komisije započeo poslanički mandat Željki Savković i ja joj u vaše i moje ime želim uspješan mandat.

Sada, poslaniče Sekuliću, imate mogućnost odgovora na komentar.

PREDRAG SEKULIĆ (07.11.19 15:37:22)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Radunoviću, drago mi je što možemo da polemishemo i na ovom nivou. Nemam nikakvu dilemu da vam objasnim da sam pominjao Ajfelovu kulu i Luvr u jednom drugom kontekstu, a to je kontekst zaobilaznice oko Kotora. Mislim da Kotor pripada svima, to smo čuli i ovdje, ali dozvolićete Kotoru je lakše doći ljeti s mora nego s kopna. Ako hoćete da dođete s kopna treba najmanje tri ili četiri sata vrlo strpljive vožnje da prođete kroz tunel i da uđete u Kotor. Mislim da sam bio u pravu kada sam prije deset godina tvrdio da treba napraviti studiju koja će pokazati koliku štetu bedemima kotorskim pravi saobraćaj ispred tih bedema. Smatram da smo hrabrije trebali da uđemo u izgradnju zaobilaznice koja bi u jednom manjem dijelu nagrdila vizuru, na neki način opet promijenila tu vizuru, ali veći dio bi bio unutar planinskog masiva. Napravio sam

tu paralelu.

Dozvolite mi, kada već pitate ovo za izgradnju plaže i za neke konkretne slučajeve, mada mislim da nemam nikakav problem, ne mislim da me bilo ko u Crnoj Gori, možda griješim, doživljava kao nekog ko bi bilo šta što nije po zakonu ili što nije legalno urađeno na bilo koji način legalizovao. Dozvolite mi samo da podsjetim da će, recimo, Monte Carlo, evropski primjer takođe, da naspe desetak hektara svoje ne obale nego svoga mora da bi gradio stanove. Dozvolićete da vas evropska praksa nekad demantuje kada govorimo o pojedinačnim slučajevima. Ukoliko budete željeli da ove evropske primjere dogradimo ili na neki način još upoređujemo stojim vam na raspolaganju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:39:16)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Poslanik Budim Aleksić, neka se pripremi poslanik Momčilo Martinović, poslanik Raško Konjević, poslanica Aleksandra Vuković itd.

Poslaniče Aleksić, vaša je riječ.

Izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (07.11.19 15:39:33)

Evo danas raspravljamo o Predlogu Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Navodno ovo treba da nas uvjeri da će doći do bitnog pomaka ili do pozitivnog obrta u zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora. Međutim, već smo čuli, i želio bih i ja to naglasim, ako postoji politička volja i ako vlast ima zaista želju i namjeru da štiti Kotor kao dragulj Evrope i kao biser mediteranske civilizacije da to vlast može da radi i na osnovu postojećih zakona. Imamo Zakon o kulturnim dobrima, imamo Upravu za zaštitu kulturnih dobara itd. Međutim, svima je poznato kako ova vlast štiti prirodna i kulturna dobra i sva druga dobra u ovoj zemlji. Podsjetiću, pošto dolazim iz Nikšića na Dvorac kralja Nikole koji kaplje. Dakle, više puta su novine pisale, i bio je nedavno na televiziji "Vijesti" opširan prilog, u kakvom je stanju najreprezentativnija zgrada u Nikšiću, u kome su smještene institucije kulture grada Nikšića, Biblioteka, Gradski muzej, Centar za kulturu itd. Dakle, to kaplje, to opada fasada, to se urušava, i to je jedna bruka i jedno zastiđe, što bi rekli to bi rekli, samorance na to ne bi pristale nego bi sakupile, isprosile sredstva da se najreprezentativnija zgrada u gradu Nikšiću popravi i da se na taj način ne urušava, sve pod vlašću koja se kune u obnovu države kralja Nikole. Dakle, mi ovdje imamo paradoks za paradoksom. Kakvo je groblje na Njegušima, i o tome su mediji pisali, gdje grobovi istaknutih članova Njegoševih najbližih srodnika, serdara, vojvoda i drugih predstavnika mitropolitско gospodarske kuće Petrović Njegoš, pa o prirodnim dobrima o rijeka da ne govorimo, korito rijeke Tare se izmješta. U koritu rijeke Zete nešto su pozidivali i preključje je bio prilog na Vijestima, eno jezero se stvorilo gdje nikad nije bilo. I sad mi treba da vjerujemo da će ovaj zakon bitno doprinijeti zaštiti Kotora.

Evo kolega Radunović je ukazao na devistaciju u Dobroti koju je učinio sestrić šefa režima, pa onda jesmo li čuli da je prije jedan predstavnik, istaknut predstavnik vlasti kazao da je Budva urbanistički potpuno devastirana. Znači, opšta devastacija, opšti kaos u ovoj zemlji je sve moguće, u ovoj zemlji ako ste bliski vlasti možete da radite šta hoćete. 20 godina se Kotor uništava. Područje se devastira, gradi se na divlje sve to rade ljudi bliski režimu. Ljudi iz režima mogu da rade šta hoće, podižu spomenike ratnim zločincima, pored osnovnih škola, preključje smo o tome pričali ovdje i ministru sam postavio pitanje. To nikome ne smeta ni SUBNOR-u, nego SUBNOR napada mene što sam postavio pitanje, a ne smeta mu spomenik fašistima. Ovo je potpuno ludilo, ovdje je potpuni raspašoj. Ovdje se zakoni selektivno primjenjuju, Pravosuđe selektivno, usmjereno protiv jednog naroda, sudi se i presuđuje predstavnicima srpskog naroda, na pet godina zatvora se osuđuju lideri Demokratskog fronta bez ijednog dokaza. Sad ja treba da vjerujem i mi iz DF-a da će ovaj zakon, izmjene i dopune, spriječiti devastaciju Kotora. Hoće tačno kao što su spriječili devastaciju Dobrote i devastaciju Budve.

Poštovani građani, jedini način da se spriječi devastacija države i njenog kulturnog bogatstva, kulturnih dobara, prirodnih dobara je smjena ove vlasti. I zato jedva čekamo januar i godine počinju januarom. I mi vršimo ozbiljne pripreme za proteste koji će krenuti u januaru, da se ovaj režim i ovo zlo koje ovdje traje i devastira 30 godina, konačno jednom pošalje u istoriju. Inače, mogu biti najbolji zakon oni se ne primjenjuju. Ustav se ne poštuje. Oni koji su donijeli Ustav gaze ga na svakom koraku. Pravosuđe nezavisno, Tužilaštvo nezavisan organ. A vjeruje li iko da je ovdje Tužilaštvo nezavisan organ? Kazao sam prije kako se čuvaju kulturna dobra. Pitao sam i za mauzolej i za Crkvu svetog Srđa i Vakha na Bojani, gdje su robovi Vojislavljevića, prve dinastije sa ovog prostora. Da li je Ministarstvo kulture išta preduzelo nakon mog pitanja, a obećali su da će sa predstavnicima Ministarstva kulture Albanije obići odnosno Manastir Svetog Sergeja i Vakha na Bojani, i da vide u kakvom je stanju ta crkva i grobovi Vojislavljevića, Mihaila Vojislavljevića, kneza Vojislava, Bodina i ostalih. Dobro znamo kakao Vi čuvate kulturna dobra i kako čuvate Crnu Goru i njeno dobro.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:44:55)

Hvala, poslaniče Aleksić.
Poslaniče Popović, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 15:45:02)

Komentar uvaženom poslaniku Aleksiću, da mu dam još prostora, jer me podsjetio i naslonio bih se na njegovu priču kako čuvamo naše grobove, crkve, najviđenih Crnogoraca.

Poslanik Aleksić je govorio o tome đe počivaju roditelji Petra II Petrovića Njegoša, Tomo i Ivana rođena Proroković na Njegušima u Erakovićima u neposrednoj blizini moje kuće, o tome sam postavljao ranije poslanička pitanja, ispred Crkve Svetog Đorđa bilo je više puta do sada obećanja da će se to sanirati da će se rekonstruisati i sama crkva i to groblje, to je stvarno naše zastiđe, nije to jedino. Ali eto iskoristio bih ovu priliku da pozovem Ministarstvo kulture da reaguju na takvo užasno stranje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:46:30)

Hvala, poslaniče Popoviću.
Poslaniče Aleksić, vaš odgovor na komentar.

BUDIMIR ALEKSIĆ (07.11.19 15:46:42)

Slažem se sa gospodinom, on je zaista, ali on je vlast. Vi ste, gospodine Popoviću, vlast. Vjerujte da sam na vašem mjestu ja bih nešto preduzeo, ja što je do mene ja sam radio. Znači, pitao sam šta je sa Manastirom Svetog Sergeja i Vakha na Bojani koji se danas nalazi u Albaniji, tu su grobovi svih Vojislavljevića. Dakle, naistaknutih predstavnika dinastije Vojislavljevića. Vi ste obećali da ćete tamo to da posjetite, prethodno ministarstvo, dok je Mićunović bio ministar kulture ja sam ovo njega pitao, isto je on obećao da će to da ode da sagleda, da pokuša sa državnim organima Albanije da se to rekonstruiše, ali ništa od toga. Grobovi pored Crkve Svetog Đorđa, krsna slava dinastije Petrar Pertović Njegoš, to je bilo u novinama u Vijestima, Danu, to što kaže gospodin Popović, to je stvarno zastiđe, bruka i ne znam ja, čini mi se da sam ja sa Njeguša ja bih sam to, preduzeo bih radnu akciju da to popravim.

Dvorac Kralja Nikole u Nikšiću, opet kažem, bio je prilog na TV "Vijesti" prije dva mjeseca znači zgrada se potpuno urušava, a mi se zaklinjemo u patriotizam držimo ruku na srce kad se svira himna, to djeluje prosto licemjerno. Znači, ajmo mi na djelu to se u Jevanđelju kaže "po dijelima ćete ih poznati". I vas iz vlasti, gospodine Popoviću, po dijelima ćemo poznati kad završite

vaše mandate, štta ste Vi uradili u zaštiti baštine kulturnih dobara, zemlje u koju se zaklinjete, u dinastije: Vojislavljevići, Balšići, Crnojevići, Petrovići. Pa to spraćali su koze Albanski stočari u crkvama na Skadarskom jezeru, u crkvama na Skadarskom jezeru spraćali su koze albanski stočari do prije dvadesetak godina, dok mitropolija nije obnovila manastire i crkve koje su podigli Vojislavljevići, Balšići i Crnojevići, da bi Ministarstvo optužilo mitropoliju vjerovali ili ne da devastira te crkve, a ona ih obnovila. Okidala prvo da ne kažem šta iz tih crkava, obnovila, pokrila, umila, osvetila i tamo se obnovio monaški život. Pored džrave i pored novca koje izdvajamo poreski obveznici ove države. Hoću da kažem, ova država ništa ne radi da zaštiti naša kulturna doba, to je poenta. I ovdje ljudi bliski DPS-u mogu da rade šta god hoće, da devastiraju obalni prostor, da devastiraju kulturno istorijske spomenike, da podižu spomenike ratnim zločincima. I hajka na mene što sam to pitanje potegao, a ne na one koji su to podigli i koji to podržavaju. Znači, ljudi moji, ovdje je sve moguće, a zaklinjemo se u antifašizam i u antifašističke tekovine, a mirno posmatramo spomenik ratnom zločincu pored osnovne škole.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:49:45)

Hvala, poslaniče.

Prelazimo po najavi, poslanik Momčilo Martinović, nek se spremi poslanik Raško Konjević.

MOMČILO MARTINOVIĆ (07.11.19 15:49:54)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Pozdravljam vas, pozdravljam uvažene kolegice i kolege poslanike, pozdrav i za vas ministre kulture, gospodine Bogdanoviću sa saradnikom, pozdravljam i vas uvaženi građani.

Dozvolite mi da na samom početku izrazim zadovoljstvo što se Ministarstvo kulture sa posebnom pažnjom bavi zaštitom ovog područja koje je danas na dnevnom redu. Takođe, to nam govori da ovim aktom, odnosno izmjenom ovog postojećeg akta iz 2018. godine je došlo do određenih mjera koje su dakle, obezbijedile novi stepen zaštite i to me posebno raduje, a nešto ću o tome reći. Ali prije nego što krenem konkretan akt želio bih da se osvrnem da sam prilično pažljivo pratio situaciju u vezi sa Kotorom ostajući zabrinut u trenucima kada se pojavila informacija po mogućnosti da UNESCO izbriše taj grad sa liste zaštićene baštine. No prateći što se dalje dešavalo, vjerujem kako je ta mogućnost danas znatno manja. Prije svega zahvaljujući onome što je preduzela nacionalna komisija za UNESCO, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, a i na kraju krajeva samo Ministarstvo kulture kao krovna organizacija kompletne ove priče. Nemam dilemu da svi mi ovdje možemo govoriti o tome kako u cjelokupnoj priči o zaštićenom području postoji realan izazov koji dijelimo sa mnogim drugima državama koje u turizmu vide jednu od vitalnih razvojnih grana, a to je nalaženje idealne mjere svojevrsnog balansa između onoga što su potrebe investitora i njihove gradnje i ono što Kotori zaliv čini posebnim kako evropskim tako i u svjetskim razmjerama. Gotovo sam siguran da će taj izazov u budućnosti biti sve izraženiji, jer je neminovnost da će renomirani ulagači u sve većoj mjeri nastojati da budu prisutni u Kotoru i u Boki. Kao neko ko je svjestan značaja Kotora, u činjenici da je upisan u UNESCO listi vidim mnogo potencijala, ne samo za taj grad već za čitavu državu. U potpunosti mogu istaći da sam protiv svakog projekta koji svojim izgledom će odudarati da ne kažem naružiti ovaj ambijent.

Otuda državu s razlogom vidim kao najodgovorniju i najuticajniju instancu koja mora da preduzme sve kako bi balans o kojem sam govorio bio ispoštovan do kraja i kako jednog dana opet ne bi smo bili suočeni sa opasnošću da UNESCO pominje bilo kakve mjere koje bi po Kotor mogle imati negativan uticaj. Upravo iz navedenog razloga u potpunosti pozdravljam namjeru iskazanu ovim izmjenama i dopunama koje po mom poimanju jesu korak naprijed. Prije svega smatram da je značajno što ovim izmjenama izuzev samog grada Kotora dodatno tretirana tzv. bafer zona koja se prostire na području četiri opštine. Vjerujem da se time prije svega pruža mogućnost da jedno šire područje ubuduće, odnosno lokaliteti univerzalne vrijednosti na njemu u još većoj mjeri budu pod posebnim tretmanom kad je u pitanju gradnja, a to je, po mom mišljenju, posebno važno, jer je riječ o obali Bokokotorskog zaliva.

Podatak da će biti dodatno definisane procedure izrade pojedinačnih procjena na kulturnu baštinu nagovještavaju da će ubuduće biti manje nejasnoća ili kako je kazao ministar u svom uvodnom obraćanju, maločas, nedorečenosti u primjeni zakona o zaštićenom području Kotor. A upravo izrada tih procjena, odnosno studija po mom mišljenju jedan su od ključnih načina da očuvamo kulturna dobra, da se ne dogodi da ona sutra budu okružena objektima koji u potpunosti odudaraju i od ambijenta i od svega zbog čega je područje Kotor pod posebnom zaštitom. Iz tog razloga siguran sam da mehanizam prema kojem će Uprava za zaštitu kulturnih dobara imati mogućnost da naloži izradu procjene uticaja na baštinu jeste dobar momenat. I tako da ću najvjerovatnije sugerisati određene korekcije nakon ovog svog izlaganja u cilju racionalizacije, optimizacije cjelokupnog procesa.

Ipak želim takođe naglasiti da izrada HIA studija prije svega vidim kao privremeno rešenje i to dok sva planska dokumenta koji tretiraju ovo područje ne budu inovirana, odnosno upodobljena sa potrebama prostora. Otud ovom prilikom želim izraziti posebno uvjerenje kako će Ministarstvo kulture, a prije svega i Ministarstvo održivog razvoja i turizma u narednom periodu posebno povesti računa o planskoj dokumentaciji koja obuhvata i zaštićeno područje Kotor i bafer zonu. Mislim, takođe, da je od vitalnog značaja što će i HIAstudije i njima se baviti nacionalna komisija za UNESCO upravo zaštitu kulturnih dobara i na kraju direktno sam UNESCO. Upravo to je garant da će ubuduće imati još više reda kad je u pitanju sfera gradnje u Kotoru i okolini i želim istaći da je ovim izmjenama dodatno unaprijeđeno potrebno prethodno prije svega zakonsko rešenje kojem su tada uz ostalo precizirane granice zaštićenog područja i njegove okoline.

Zbog toga svega siguran sam da možemo reći kako je u pitanju dobar model, a dodajući primjer mjera koje vode regulaciji gradnje i prije svega zaštiti prepoznatljivih ambijentalnih, odnosno starih urbanih cjelina. Stoga ne samo da želim istaći punu podršku ovim izmjenama i dopunama, već vjerujem da bi ovakvi slični modeli mogli da budu primijenjeni i ostalim djelovima naše države bez obzira da li su pod zaštitom ili ne. I na kraju, u skladu sa tim ove izmjene i dopune treba posmatrati kao pravilan odnos prema sopstvenoj prošlosti. Valjda nas je vrijeme učilo da ostaje samo ono što nadžive ideje, a Kotor je jedna ideja na koju se nadahnjuju generacije i poslije nas.

U modernim kulturnim tokovima institucije s puki objekti nisu, jer se dolazi već u njih i traži se put promišljanju, animiranju zato ovaj iskorak Ministarstva kulture treba pozdraviti i podržati kao jedno ohrabrujuće rešenje. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 15:56:10)

Hvala, poslaniče Martinoviću, malo duže ova jedna rečenica.

Poslanik Raško Konjević je sledeći, nek se pripremi poslanica Aleksandra Vuković.

RAŠKO KONJEVIĆ (07.11.19 15:56:23)

Zahvaljujem, uvaženi ministre, gospodine Nimanbegu, poštovani građani,

Naravno, ja ću samo iz jednog ugla vrlo rekao bih osetljive teme koja ima ne samo državni, rekao bih posebno izražen značaj za ljude koji gravitiraju i koji žive na lokalitetu Kotor s kojim se svi negdje ovako kada odemo negdje vani srdimo i ponosimo što taj biser imamo na našoj teritoriji. Ne mislim da će ovdje biti problem da li je ovaj zakon izgledao na, da li ga do kraja isto tumačili ovako kako ga je Vlada napisala. Meni se čini, ako sam dobro razumio, da je mogla biti bolja komunikacija oko ovog zakonskog teksta sa lokalnim samoupravama, ne vezano da li u nekom propisu piše daje li se sugestija, savjet, prethodna saglasnost itd. Ja mislim da je vrlo važno da ministre, danas kažete da recimo ove izmjene zakona s punim pravom podržava neka lokalna vlast u gradu na koju se ovo odnosi. Nijesam vas čuo ako ste rekli, ali sa druge strane zašto mislim da nije problem u zakonu i kad ga negdje tumačimo možda ne na isti način. Zato što mi imamo problem u primjeni svakog propisa. Znači, mi ovdje pričamo samo kako će propis da izgleda. Mi imamo problem u primjeni. Navešću vam nekoliko primjera kako imamo problem u primjeni.

Znate, uvažene kolege i poštovani građani, kad je divlja gradnja u Crnoj Gori postala krivično djelo 2007.godine. Problem prepoznat, upisano krivično djelo u krivični zakonik Crne Gore. Ako mi nađete nekoga da je odgovarao i to vrlo sankcije, vrlo teško, ako mi nađete nekoga da je odgovarao od ovih investitora koji su devastirali ili urbanistički uništili Budvu, ja bih volio da neko ustane i kaže da odgovarao je taj zbog divlje gradnje i krivičnog djela. Mi smo usvojili zakon, mislim da se zove, prije dvije godine, Zakon o građenju, mislim da se tako zove, ne Ministarstvo kulture, nego Ministarstvo za izgradnju objekata, hvala, koji je slao poruku iz ovog Parlamenta dakle, to Ministarstvo je slalo poruku da ćemo konačno sa tim Zakonom da stanemo na kraj divljoj gradnji. Ono je još gore, nego prije tog zakona. Sad ćete morati ponovo da produžavate rokove za legalizaciju itd. i tome slično.

Znači ukupno u sistemu je nama problem primjena propisa, mi prepoznamo šta je problem. Prepoznamo problem u Kotoru, mi donesemo neki propis da pokušamo da se suprostavimo tu nema primjene, nema primjene.

Ono što je u ovoj oblasti za nas problematično što kad jednom prostor devastirate samo ga priroda može vratiti, a tome se niko ne raduje. Prema tome, mi imamo dvije tačke, rekao bih, u Crnoj Gori koje su strašno izražene kao simbol Crne Gore u jednoj oblasti. Dakle, imamo Taru koja je pod zaštitu UNESCO-a kao rijeka biser Evrope i imamo Kotor, slažem se imamo Durmitor. Ključna obaveza je da to zaštitimo na maksimalno mogući način, ali ne propisom. Propis je oruđe da bismo to zaštitili. Džaba ovdje usvajamo propise ako se ti propisi ne primjenjuju u praksi. Naveo sam od 2007. godine punih 12 godina, to bi podrazumijevalo da smo mi sa tako jednim rigidnim stavom gdje ćete u mnogim evropskim državama nemate divlju gradnju kao propisano krivično djelo. Znači, nemate ga nominovano u Krivičnom zakoniku. Mi smo morali da ga nominujemo u Krivičnom zakoniku. Imamo ga 12 godina, primjena katastrofa.

Da ne navodim sada aktuelne probleme ne želim da ih otvaram. Dakle, koji samo pokazuju da mi imamo problem upravo i sa onima koji taj zakon traba da primjenjuju i džaba onda cijela poenta je po meni džaba mi ovdje pričamo i gledamo da li je član 3 stav 8 alineja 2 treba je formulisati na ovaj ili onaj način. Slažem se da mi to treba da radimo, ali ovdje imamo problem kako ovo što usvajamo u ovom Parlamentu to je suština, kako ovo da se primjenjuje u praksi i da ova norma sa papira da rezultat onaj koji predlagala ga Vlada ili ga predlagali opozicioni poslanici ili kolege iz DPS-a da svoje efekte i svoj cilj. Znate mi smo došli u opasnosti da budemo skinuti sa liste UNESCO-a. Sada sam pitao kolegu Popovića, kao Kotoranina - šta je to bilo ovako ključno zbog čega nam se to desilo. Objasnio mi je, mi smo krivi, mi smo krivi, država, nije bitno, vlast, ova ili ona, država je kriva. E, hajmo ako, ministre Bogdanoviću, želite kroz ovaj zakon da unaprijedite neke stvari nemojte da zaboravite samo jednu stvar. Dakle, ne pravim paralelu, vi ćete me razumjeti, ali svaki ministar koji dođe u crngorski parlament govori o propisu koji će da unaprijedi i da zaustavi neke negativne pojave koje se javljaju u društvu.

Ovaj će zakon biti usvojen. Neko će misliti da je popravka mogla biti bolja ili lošija, ali će rezultat za godinu, dvije se vidjeti. Da li ćemo mi imati veći problem na terenu i manji problem na terenu. Ne želim da pravim komparaciju. Usvojili smo Zakon o izgradnji objekata, to se cijela Vlada dičila tim zakonom. Dovoljno je da prošetate po bilo kojem prigradskom naselju u Podgorici i vidite da je taj zakon mrtvo slovo na papiru. Ako ovaj zakon bude mrtvo slovo na pipiru mi ćemo izgubiti ono čime se dičimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:03:08)

Izvolite, poslanik Popović, ima komentar, je li.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 16:03:16)

Evo da dam uvaženom poslaniku Konjeviću još malo prostora.

On me sad podsjetio na sve te devastacije kroz koje je prošao Kotor. Naravno u mnogo manjoj mjeri nego svi ostali okolni gradovi, ali pitanje je i naslanjam se na ovu diskusiju poslanika Konjevića kako smo mi dozvolili da nam se desi Kostanjica, kako smo mi dozvolili da nam se dese

Lipci. Svi smo zaboravili na Lipce što se događalo prije 10 godina kad je dio mora, veliki dio mora, nasut sa ambicijom da se tamo gradi ne znam ni sam koji zakon iako tada smo već imali u zakonu, Krivičnom zakoniku Crne Gore, definisano normu da se divlja gradnja sankcioniše najtežim mogućim sankcijama.

Poslanik Konjević, je govorio o tome da, evo ni ja ne znam, da je iko odgovarao do sada za divlju gradnju na području crnogorskog primorja, na području čitave Crne Gore. Nama se stalno dešavaju novi slučajevi. Bilo je devastacije prosotra osim Kostanjice, osim Lipci kao što sam istakao, Perast jedno sjajno remek djelo, istorijsko. Dakle, mi smo dozvolili da se tamo grade pored svih onih baroknih palata da se grade bazeni, otvoreni bazeni. Pa, mi imamo situaciju, to su male devastacije, a mi imamo vjerovali ili ne situaciju sada da u Starom gradu Kotoru imate, istina sakriven, otvoreni bazen. Dakle, najveći dragulj svjetski pod zaštitom UNESCO-a imate otvoreni bazen sagrađen u neposrednoj blizini katedrale Sv. Tripuna u samom tom srcu Starog grada Kotora na 100 metara. Svi me pitaju, ljudi moji, pa je li moguće da niko ne reaguje od vas, teško se tu postaviti kao....(prekid).... moraju svi da znaju, moraju da znaju Inspekcija građevinska, moraju da znaju komunalna policija, ali niko ne reaguje. Naravno sve su to neke sitne devastacije, ali ipak veoma, veoma krupno djeluju u takvom jednom kontekstu đe mi pričamo, što je gospođa uvažena poslanica Čatović govorila, o svakom zaštićenom škuru, a imamo na primjer primjer tog otvorenog bazena u srcu Kotora. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:06:57)

Hvala, poslaniče Popoviću.

Odgovor, mada ne znam šta ćete odgovorit u ovom slučaju.

RAŠKO KONJEVIĆ (07.11.19 16:07:09)

Kolega Popoviću, ja mislim da je ovo jedan od propisa koji u ovom parlamentu ne bi trebao da proizvodi razliku da li pripadamo vlasti ili pripadamo opoziciji. Dakle, jer posljedice neprimjene zakona koji tretiraju građenje, zaštitu itd. na žalost vidimo jednako kao građani kojoj god političkoj partiji pripadali. To je naša zajedniča sramota, sramota kao ljudi koji se bave nekim javnim poslom. Mi bismo možda ovdje ako nam je ta politička svijest prisutna trebali da prozivamo one koji su za to bili nadležni. Vi ste sada spomenuli Lipce. Dakle, to je bilo Bogami neđe 2007 ili 2008. godine zaboravio sam. Evo zaboravili smo. Zašto ovo govorim, na kraju krajeva nisu nam ni bitni pojedinačni slučajevi. Da ne bi neko mislio sada da izvlačiš jedan slučaj nećeš treći itd. Ako nastavimo ovako neodgovorno da se ponašamo prema prostoru kao resursu koji nije osim prirodno obnovljiv počecemo svi da prozivamo prirodu. Da kucnem u drvo, znate na šta mislim. Prema tome, važno je sada da ako ništa drugo uz ovaj zakon i uz neke druge zakone koje tretiraju sličnu tematiku pošaljemo odavde zajednički poruku. Ok, imate podršku, imate podršku generalno govorim, ali nemojte nakon dvije godine da dođete sa objašnjenjem da imamo opet problem isti. Nijesam bio u Parlamentu, ali sam slušao diskusije o Zakonu o građenju. Slušao sam da je cijela struka koja je bila uključena bila protiv toga. Ja se ne razumijem u tu materiju, govorim vam što sam slušao ali se razumijem u ono što vidim svojim očima, za to mi ne treba nikakva poduka, dovoljno je da vidim, recimo u Podgorici, na Žabljaku, Budvi ili drugdje da imate građevinske objekte koji se rade, nema table, i vi znate sigurno da je na divlje i mi se sa tim problemom ne možemo izboriti u XXI vijeku. Možda nemamo osjećaja ako je divlja gradnja u Bijelom Polju ili Rožajama, ali ako nam je divlja gradnja u Kotoru onda se prisjetimo svake divlje gradnje ili na Žabljaku. To je problem. Neće to ni jedan Zakon o legalizaciji neformalnih objekata kao eufemizam za divlju gradnju. Kad jednom devastirate obalu, kulturno blago koje imate, koje je obuhvaćeno nekim područjima i tako dalje to posle nema nema povratka. Sa ovom rečenicom završavam.

Tačno je da treba naći mjeru između onoga što je biznis i neke duing biznis liste i tako dalje i tome slično. Ne možemo se opredjeljivati prema tome gdje smo o rangu na duing biznis listi, da li ćemo neko područje koje ima tekvu istorisku tradiciju zaštititi, pa i procedurama možda koje su pretjerane. Ako nismo svijesti da nešto zaštitimo bez procedura onda moramo imati procedure.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:10:41)

Hvala, poslaniče Konjeviću.
Koleginica Ćatović. Izvolite.
Procedura, recite.

MARIJA ĆATOVIĆ (07.11.19 16:10:52)

Ja bih samo proceduralno vezano zato što pominjemo ono što je bilo prije zaista desetak i više godina. Tačno je da svi smo krivi, ne samo mi koji smo sada na vlasti, nego i vi, ajde da budemo ovako otvoreni. Posebno kada pominjete Lipce, jer su Lipci dio onoga što su odradili neki ljudi koji su tada bili na funkciji. Ja moram samo da kažem u određenim Ministarstvima saobraćaja, Morskom dobru, Regionalnom zavodu, ja sam pismeno kao predsjednik opštine upozorila sve, jer ja neću da s bijem sa investitorima, gospodo, upozorila svih koji su nadležni za to. Moram priznati da jedino ko je reagovao bio je tada predsjednik Vlade, gospodin Đukanović, kada je prestalo to da se radi, jer je nasut veliki dio u more, koji se više nije mogao ispraviti. Zato moram da kažem da smo svi krivi i da zaista ne trebamo da žmurimo i čekamo da se nešto završi nego odmah u startu da reagujemo i u startu da ispravljamo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:12:33)

Poslanice Ćatović, cijenići Vašu poziciju od prije desetak godina, dozvolio sam Vam da završite, ali moram konstatovati da ovo nije bila proceduralna reakcija u skladu sa našim Poslovníkom.

Kolega Konjeviću, izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (07.11.19 16:12:51)

Gospođa Ćatović ne misli da sam ja prema njoj imao neku aluziju ili nešto, ali ste izrekli jednu stvar koja, ne mogu sada da se sjetim kako je do kraja to bivalo, ali ću vam kroz tu sliku koju ste Vi prezentirali sada, mislim da ste nam dali najbolji primjer kako naše institucije ne funkcionišu, a nije Vam bila namjera. Vi ste rekli, koleginice Ćatović, da je taj problem riješio predsjednik Vlade, gospodin Đukanović. Jeste. Znaete kako funkcionišu institucije u državi u kojoj se predsjednik Vlade bavi divljom gradnjom -ili ih nema, ili ne funkcionišu, ili država ne počiva na institucijama. Možda ste htjeli da istaknete da se tim problemom gospodin Đukanović bavio, ali suština je ovo što vam ja kažem. Pri tome, da ne ulazimo nisam imao nikakvu negativnu, nikakva aluzija nije bila na Vas, jer svi, i da se ne vraćamo, dobro znamo ko je to radio i da li je odgovarao, i da li je predmet zastario, kako nam je pravosuđe funkcionisalo i tako dalje, ali da se stvarno ne vraćamo prije 12 godina. Svi smo krivi, saglasan sam sa Vama, ali Vam samo govorim to što ste Vi rekli pokazuje jednu drugu stvar, koja mora sve da nas zabrine, jednako i Vas i mene i kolegu Popovića i bilo koga, jer samo institucije jedne države mogu da spriječe negativne ... društva, a ne pojedinci.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:14:14)

Hvala, kolega Konjeviću.

Kolega Popoviću, možete čekati da Vaš stav o nečemu iskažete kad bude neki od kolega pričao pa u vezi komentara.

Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 16:15:01)

Zahvaljujem.

Samo da posjetim, Vama se obraćam, potpredsjedniče, što se tiče afere Lipci i svega što se događalo 2007., 2008., 2009.godine ta afera kad je nasuta masa zemlje sa radova na saobraćajnici Lipci - Nikšić i pripremao se teren za izgradnju nekog hotelskog objekta, da je ona prošla sve sudske instance i da je investitor krivično odgovarao, ali što je tu najveći problem. Najveći je problem što zemljište tu nije dovedeno u prvobitno stanje, odnosno sve ono što je sasuto u more u moru je ostalo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:16:04)

Hvala.

Kolege, ministar se javio u skladu sa članom 96 drugim stavom, želi da učestvuje u raspravi.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 16:16:17)

Gospodine predsjedavajući, samu u smislu određenih pojašnjenja. Pominjali smo biznis barijere i zaštitu, dakle područje zaštićene okoline. Oni negdje jesu u koliziji, ali ovdje se to odnosi na relaksaciju bafer zone u dijelu pritiska građana kako se ne bi vršio, koji sad za obnovu, na primjer porodičnih kuća treba da se obrate Upravi ili da rade određene hia studije. Dakle, ono što je bitno jeste da sačuvamo izuzetne univerzalne vrijednosti, jer nisu sve lokacije u okviru zaštićene okoline univerzalne vrijednosti i u skladu sa tim je poseban akt planiran da od strane stručnog tima bude urađen a da mišljenje na to da UNESCO. Naravno, treba sačuvati, neko je pomenuo i Njeguše i Grbalj i sve lokacije koje imaju univerzalne vrijednosti, ali ja mislim da struka treba da kaže to. Dakle, mi ovdje možemo davati mišljenja, ali struka je ta koja će na kraju reći šta treba da se odradi i kad govorimo o projektima zaobilaznice, što jeste nužnost Kotora i o projektu Veriga, dakle, UNESCO nije zaista neko ko blokira te razvojne projekte, ali UNESCO ima određeno mišljenje, UNESCO traži da se sjedne za sto i da se vidi koja su alternativna rješenja. Dakle, da nađemo najbolja rješenja i da na osnovu velike hia studije, da na osnovu toga čija je revizija u toku i koja će tretirati pitanje Veriga. Dakle, nisu oni protiv prelaska preko zaliva, ali problematizovali su tu lokaciju i oni jesu da se sjedne i da se vidi koja su to alternativna rješenja kako bi Kotor u onim mogućnostima u kojima to može biti održivi razvoj mogao da ima i tu određenu razvojnu komponentu poštujući naravno sve ono što su izuzetne univerzalne vrijednosti.

Ono što je nama bitno jesu odluke Komiteta za svjetsku baštinu i do sada UNESCO nije problematizovao bilo koji projekat, oni su tamo konstatovali da je za Morinj neophodno izraditi hia sudiju, to je odlukama Komiteta definisano. Ranije Kostajnica zaustavljena i imamo potrebu izrade hie pojedinačne za prostor mosta na Verigama. Dakle, upravo iz tog razloga treba sjesti i vidjeti koja su to alternativna rješenja ukoliko UNESCO bude stopirao taj projekat ali ono što je za sada definisano da se radi hia, postoji mogućnost i pojedinačna procjena će zavisiti sutra od investitora. Da li će to biti država ili neko drugi, ostaje nam da vidimo, ali onog momenta kada se investitor javi neophodno je definisati u okviru i uprave i uz mišljenje UNESCO-a kad će se pojedinačna procjena raditi. Dakle, jako je bitno, ponavljam, ispunjavanje standarda, jer UNESCO vrši monitoring.

UNESCO nije problematizovao bilo šta što je, da kažem, definisano ovim odlukama sem ove dvije HIA studije za koje su rekli da ih je potrebno izraditi u narednom periodu.

Aktivnosti koje smo sproveli su najbolji pokazatelj uložених napora i meni je zaista drago da od 2003. godine imamo najbolje ocijenjeni izvještaj i ocjenu o implementaciji tog izvještaja, mogu reći najafirmativniju odluku od 2003. godine. Izrada HIA studija, neko je rekao da je to privremeno rešenje, tako je jer mi treba dodatno da izgradimo institucionalne kapacitete kako bi Uprava to mogla sutra da radi dok se ne inoviraju postojeći planovi na principima zaštite i očuvanja.

Što se tiče sanacije dvorca u Nikšiću želim da informišem da smo mi izradili konzervatorski

projekat. To je bio doprinos Ministarstva kulture. Jako mi je drago da je Opština Nikšić planirala da uskoro uđe u sveobuhvatnu sanaciju ovog objekta u skladu sa svim principima struke.

Što se tiče crkve Sv. Srđe i Vakha informišem da smo u skladu sa sporazumom koji smo potpisali sa Republikom Albanijom, uspostavili kontakt. Dakle, naš Centar za konzervaciju i arheologiju sa njihovom institucijom, te su otpočete pripremne aktivnosti jer lokalitet je u veoma lošem stanju i vrlo malo je vidljivih ostataka na terenu.

Crkva Sv. Đorđa, jako je bitno reći da vlasnik, odnosno držalac kulturnih dobara, bilo da su u pitanju sakralni objekti ili druga kulturna dobra, treba da pokrene inicijativu. Moramo imati dvosmjernu komunikaciju i moramo imati proaktivan pristup držalaca, odnosno vlasnika kulturnih dobara. Jedino proaktivni pristupom možemo predložiti određeni model zaštite kako bismo na taj način i valorizovali ono što je naše bogato kulturno nasleđe. Oni su dužni da ga štite, naravno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:21:33)

Hvala.

Sada je sledeća govornica Aleksandra Vuković.

Prije nego što dam riječ samo da pročitam sledeće da najavim. Poslije nje nek se pripremi Milan Knežević, pa onda Žana Filipović, Branko Radulović, Jovanka Lalić.

Poslanice Vuković, izvolite imate riječ.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (07.11.19 16:21:54)

Zahvaljujem uvaženi potpredsedniče Nimanbegu.

Drage građanke i građani, poštovani kolege i kolegice, cijenjeni ministre sa saradnikom,

Drago mi je što ste sada odgovarajući na sumnju jednoga poslanika Demokratskog fronta u vezi sa sanacijom, odnosno rekonstrukcijom Dvorca kralja Nikole u Nikšiću kazali da je opštinska vlast spremna da uđe u tu sanaciju. To je zaista jedan veoma važan momenat, posebno važan momenat kao odgovor kolegama iz Demokratskog fronta da ođe nije riječ samo o zaštiti kulturne baštine nego prije svega i o zaštiti moralne baštine, jer originalna fotografija Ljuba Čupića koja se nalazi u muzeju i u Dvorcu kralja Nikole svakako je moralni demanti zahtjevima pojedinih kolega iz Demokratskog fronta da se gradi spomenik Pavlu Đurišiću.

Ođe je danas riječ o jednom veoma važnom zakonu, odnosno izmjeni i dopuni. I rekla bih da je zaista priča o Kotoru jedna priča o Crnoj Gori. Zašto? Postoje gradovi i države koje se uporno odupiru svakoj vrsti prisvajanja i posvajanja i nekih prisvojnih pridjeva kako smo ođe čuli, je li srpski, je li katolički, Kotor je jednostavno grad u kome jednostavno grad koji je brodu pristanište, konju poigrište, kako bi se reklo, a ja bih dodala, pa neka me osude za pjesničke tendencije, skladište viševjerju. Šta je u stvari ovaj zakon i šta radi ova vlada? Pošto smo čuli optužbe takođe iz opozicionih klupa da ođe institucije ne igraju nikakvu ulogu, da su važni pojedinci, a to je pokušaj zlonamjerne interpretacije kolegice Maje Čatović. Ja ću samo reći da je ovo Vlada u kontinuitetu, i upravo zbog toga je na jednoj od poslednjih sednica ove vlade, premijer Duško Marković, kazao da se Vlada i konkretno Ministarstvo kulture neće sporiti valjda sa UNESCO-om nego sa UNESCO-om žele da budu saradnici i da upravo zbog toga što žele da budu saradnici u zaštiti, žele da budu saradnici i u razvoju, pa ćemo se, nadam se, jednog dana i priključiti u tom smislu da će Biogradska gora postati dio zaštićene kulturne baštine, odnosno prirodne baštine na listi UNESCO-a. Ali, zašto ovo ističem? Ističem iz tog razloga što je priča o UNESCO-u važna jer se o ovim zakonom u stvari precizira donošenje dodatne dokumentacije koja će unaprijediti zaštitu toga okoliša i ne samo naravno kulturne baštine nego i okoline jer mi znamo da svaki grad, a Kotor posebno to ima i dramaturgiju u svoje arhitekture i simfoniju istorije i zbog toga što je ima, on treba da se odupre onom našem, naravno, neznalačkom identifikovanju civilizacije i kulture. To su potpuno dva druga, drugačija i različita pojma i naravno baština potpada pod ovo kultura, a civilizacija pod ovo razvoj. Sada je pitanje graditi ili ne graditi. Da li ostati nadnesen nad svim prirodnim ljepotama koje Crna Gora ima i nad svim što se zateklo, a ovo je,

prije svega, grad koji je u srednjem vijeku dobio svoj puni zamah, i ne raditi ništa na unapređenju i arhitekture i uopšte izostati u tom smislu i razvijana građevinske kulture. Ne, mora se raditi. Naravno, da se mora voditi računa o duing biznis listama zato što su one važene jer one pokazuju da je Crna Gora investiciona destinacija u kojoj ljudi žele stranci da dolaze, investiraju i žele da je razviju. Naravno, u skladu sa svim postojećim zakonima kako našim domaćim tako i međunarodnim.

Drugo je ono što sam htjela reći suština, čini mi se, i diskusija mojih kolega koja je ranije dovedena u pitanje kada je recimo kolega Sekulić govorio o Parizu, o Ajfelovoj kuli. Ja ću istaći samo to da je on naravno vrlo namjerno i ciljano pominjao Pariz i Ajfelovu kulu zbog toga što se upravo sjedište organizacije Ujedinjenih nacija UNESCO nalazi u Parizu, i upravo je ova organizacija nastala 1946. godine. Zašto? Kao jedna potreba da se u okviru obrazovanja, kulture i nauke izvrši pomirenje među nacijama. Dakle, Kotor jeste, gospođo Ćatović, evo sa vama razgovaram sve vrijeme, jer mislim koliko ste imali dobru namjeru kada ste govorili o Bokeljskoj mornarici, Kotor jeste odgovor na sve te bespotrebne nacionalističke agonije u kojima mi živimo svih ovih godina, odgovor kao jedna viševjerska sredina čija će i arhitektura svjedočiti upravo tome da su tu gradili i taj grad, prije svega, uzdizali ljudi različitih vjera i da je naš Kotor, kao mali grad, ali velika tema, upravo nešto što možemo identifikovati sa projektom građanske Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:26:51)

Hvala, poslanice Vuković.

Na vaše izlaganje imamo komentar.

Poslaniče Radunović, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (07.11.19 16:27:00)

Zahvaljujem.

Ja sam se javio prvo iz razloga što gospodin Budo Aleksić nije tu, a koleginica je sa njim praktično polemizala. Međutim, krajem svoje diskusije je, da kažem, takla i mene pričom o Ajfelovoj kuli i o svemu ovome što sam rekao kad sam razmijenio mišljenje sa gospodinom Sekulićem. Ali da se vratimo prvo na ovaj dio kad ste željeli da iskoristite neprisustvo gospodina mog kolege poslanika Aleksića.

Vezano prvo za dvorac kralja Nikole, vi sad izražavate veliko zadovoljstvo što je Opština spremna da uđe u popravku. Valjda je problem, i to je i gospodin Aleksić pomenuo, što je zbog nebrige došao u takvo stanje, ali eto sad to da ostavimo po strani i da pređemo na čuveni spomenik Pavlu Đurišiću kojim ste željeli da podvučete ovu svoju diskusiju i da izazovete ne znam kakvu pažnju. Znači, to što je jedan dnevni list koji vrlo često pokazuje srbofobične nagone, a iz diskusije u kojoj je Budimir Aleksić, na jasan način, htio da pokaže kakvi su dvostruki aršini u Crnoj Gori i da spomenik Jusufu Čeljaju, to nećete ni vi ni niko od vas da pomene ovdje, stoji tamo gdje je postavljen, iako se radi o čovjeku koji je učestvovao u likvidaciji stotina ljudi u Velici. Niko ne polemiše s tim, nego polemišete sa onim dijelom u kojem je Budimir Aleksić kazao - hajde da vidimo što bi se desilo kad bi postavili spomenik Pavlu Đurišiću u Beranama. Pozivam predsjednika Opštine da postavi spomenik da vidimo kako će da reaguju institucije. To što su te novine uradile i na takav način formulisale naslov vi danas zloupotrebljavate, kažem djeluje kao da je dupli pas između Vijesti i vas u pitanju, a skoro da mi je to nemoguće, djelovalo bi mi kao nemoguće, oni se predstavljaju kao i te kako opozicioni mediji. Međutim, po nekim pitanjima, vi ste i te kako u koaliciji i stoga jeste jasno zašto Vijesti najčešće podržavaju one u opoziciji koji ne bi mijenjali tekovine Mila Đukanovića ni kad bi ga smijenili.

Znači, gospođo Nikšićanko, trebali ste da sačekate vašeg kolegu i da razmijenite s njim mišljenja po ovom pitanju, ne da iskoristite što ga nema ovdje, i uz sve to da se koristite manipulacijama Vijesti da biste njemu nešto dobacili.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:30:05)

Poslanice Vuković, izvolite.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (07.11.19 16:30:08)

Zahvaljujem.

Uvaženi kolega Radunoviću, neću čekati ni časa da vam kažem da nema nikakvog duplog pasa između Vijesti i mene. O medijima sve najbolje, čak i kad najgore pišu o meni, a i Vijesti a i jedan portal, vi upotrijebiste izraz "srbofobičan", imam zaista veliki otpor prema svemu što ima u sebi tu neku fobiju ili protiv Srba i Crnogoraca, ali ja bih rekla da portal koji vi često citirate a čija sam česta tema, i rekla bih meta, doduše sa čestim promašivanjem, i to znate koliko, promašajl kakvi još nijesu zabilježeni u streljaštvu, verbalnom i novinarskom, ali trebalo bi da kažete da je taj portal crnogorofobičan.

Ajde da pričamo o zdravim medijima, i to je moj odgovor na vaš komentar da li postoji neka saradnja između Vijesti i mene ili Demokratske partije socijalista.

S druge strane, nijesam htjela zloupotrijebiti kolegu Aleksića, to nikada ne bih uradila. Ja samo čujem često da vi zaista Pavla Đurišića i njegovu figuru ističete kao figuru sa kojom se možete kao ljudi i političari identifikovati. Ja jednostavno se sporim samo sa tim, ne sa vama, nego sa mogućnošću identifikacije sa čovjekom o kome je najbolji sud dao fenomenalni istoričar u stradanju crnogorskih četnika Branislav Kovačević. Mislim da bi trebalo detaljnije pročitati tu knjigu pa mi, vjerujte, da možda ne bih nikad imala protiv da vi podnesete zahtjev da se podigne spomenik jednoj ženi koja je stradala na zidanom mostu iz Berana, zove se Divna Veković, takođe je bila posve drugačije političke ideološke orijentacije u to vrijeme. Ne znam da li razmišljate ali ja samo kažem da sam eto i tu i na drugim mjestima, s obzirom na to da se radi o ženi doktorki nauka, ljekarki i prevoditeljki Gorskog vijenca na francuski jezik da bi više zasluživala nego onaj o čijim zločinima možete čitati, a ja o zločinima mislim da je neukusno i pričati a kamoli ih vršiti.

I drugo, što kažete u vezi sa nikšićkim dvorcem. Nikšićki dvorac je zaista jedna od onih tačaka koje su bile mislim najčešći predmet moga intersovanja na premijerskom, odnosno poslaničkim pitanjima. Više puta sam pitala ministra Bogdanovića, i mislim da smo detaljno mogli biti obaviješteni u vezi sa samimi procesom obnove toga muzeja, upravo, eto da kažem, zahvaljujući meni, ne zahvaljujući lično meni nego interesovanju Demokratske partije socijalista i ovoga kluba u vezi sa tim šta će biti sa Dvorcem Kralja Nikole. I zbog toga se radujem da konačno ono na šta sam često obraćala pažnju, na šta sam pozivala ministra da se što prije riješi u saradnji sa lokalnom samoupravom, sada i konačno počinje rješavati.

Dakle, budimo realni, tražimo nemoguće, a nemoguće je izgledai politika koju podržavate. Počnite pričati o nekim istinskim herojima za koje će, sigurna sam, u ovome parlamentu postojati jedan konsenzus, a ti heroji svakako stanuju i u mome Nikšiću, baš sam mu ime pomenula danas se nalazi i na trgu, i mislim da oko njega ne postoji nikakvo sporenje. A što se Demokratske partije socijalista tiče ove vlade, uvijek će postojati spor i ova vlada će, sigurna sam, među svim onim vladama u regionu biti prva među jednakima po časti u smislu zabrane podizanja spomenika onima koji ne zaslužuju da budu ni pomenuti, jer ćemo zauvijek njegovati anatifašističku tradiciju i zauvijek biti koncentrisani na te vrijednosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:33:59)

Hvala, poslanice Vuković.

Kao što sam najavio, poslanik Milan Knežević, nek se pripremi poslanica Žana Filipović.

MILAN KNEŽEVIĆ (07.11.19 16:34:15)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Na samom početku volio bih da pohvalim Ministarstvo i zabrinutost kolega iz parlamentarne većine nad tekovinama Mletačke republike i njenom duhovnom i istorijskom baštinom. I sviđa mi se ta retroaktivnost u pronalaženju istorijskih kontinuiteta i dobro je što čuvate tekovine Mletačke republike, ali ne bi loše bilo da čuvate i tekovine one stare Crne Gore, utemeljene u Nemanjićima, Balšićima i Crnojevićima.

Takođe bih želio i da pohvalim kolege iz Demokratske partije socijalista koji su ovdje vrlo argumentovano govorili o tome kako se devastira ta kulturna baština, pominjale su se neke lopate, mištrije, pominjala se opeka, cok, ali niko da pomene pajser. Jer, kao što imamo devastaciju kulturne baštine, imamo i devastaciju političke baštine. I kao što imamo ove opeke, kao što imamo mištrije, kao što imamo cok, imamo i politički pajser u liku našeg doskorašnjeg kolege gospodina Aprcovića, koji je proglašen od strane Demokrata da je nasilno ušao u Skupštinu opštine Kotor i da je ulazeći koristio pajser i da je u tom rušilačkom pohodu čak i one lavove, simbole Mletačke republike ispred Starog grada, malo im je nagrdio grivu, čini mi se jednome da je i zadnja šapa malo uništena. I od Kotora je krenula ova ljubavna melodrama u radnoj grupi. Od Kotora su krenilu i svi ovi problemi o tome oko toga da li neka gospođa se bolje razumije u pilon, ili bolje lakira nokte ili nadogradila kosu od neke druge gospođe. I sad imamo tu jednu čitavu zbrku i političku i kulturno sociološku, gospodine Bogdanoviću. I desilo se da je upravo taj pajser, gospodin Aprcović koji je uletio u Skupštinu Stari grad, obezbijedio i omogućio da kolege Demokrate, kroz njegove amandmane koji su oni podnijeli, uđu u radnu grupu, a danas kolega Neven Gošović piše Branki Lakočević da odluči po njihovim žalbama da li je gospodin Željko Aprcović, koristeći pajser, povrijedio poslovnika, naravno nije se bazirao na one lavove ispred Opštine Kotor.

Ali, pošto mi svakog dana dobijamo ovdje informacije iz radne grupe da DPS doživljava nokaut za nokautom u toj radnoj grupi, ja ću se poslužiti sad jednom stvarnom anegdotom, o jednom poznatom bokseru u Podgorici koji je za vrijeme prve rudne doživio nekoliko nogdauna i nokauta i na pauzi ga je trener kuražio rekavši mu "odlično ti ide, samo nastavi tako, pobjeđuješ sigurno". A on onako sav umoran od nokauta, izranjavan, se obratio treneru i rekao mu: "onda pripazi ovoga sudiju jer mene neko nagrdi".

E ja sad želim da kažem da nama kolege Demokrate u radnoj grupi boksuju sa DPS-om a puca po nama. I dobro bi bilo da oni najzad izađu 15. novembra iz ove i ovakve radne grupe u koju ih je preoručio gospodin pajser i da zajedno sa Demokratskim frontom, sa Urom, sa ostatkom opozicije, sa SNP-om, sa Demosom, sa Radničkom partijom, sa nevladinim sektorom, zajedno krenemo u proteste. Svako produženje roka za rad radne grupe do 31. decembra ili 1. marta, kao što ste vi izjavili, gospodine Nimanbegu, znači ponovno ubijanje Sporazuma o budućnosti i nestajanje tehničke vlade. Znači, do 15. novembra dok traje ovaj fanatični i frenetični boks meč u kojem je DPS non-stop u nokautu a puca po nama, zahvaljujući Demokratama, mi nemamo mogućnost da se izborimo za fer i demokratske izbore. I zato je vrlo bitno da kolege iz Demokrata 15. novembra napuste radnu grupu i pridruže se pod barjak Demokratskog fronta i svih slobodnih građana u odbranu slobode, zaustavljanje političkog terora, formiranje tehničke vlade po principu Sporazuma o budućnosti i obezbjeđivanje fer i demokratskih izbora. Sve ostalo, svaki produžetak koji se ovdje planira iza kulisa na relaciji Brano Gvozdenović i Demokrate, bila bi izdaja opozicionih građana i ja sam dužan pred crnogorskom javnošću da kažem da se ta izdaja u ovom trenutku dogovara, a mi smo prinuđeni i naša je obaveza i dužnost da zaustavimo veleizdaju opozicionog birača u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:40:13)

Hvala, kolega Kneževiću.

Moram primijetiti da vaša diskusija nije bila vezana za tačku dnevnog reda, a takođe primjećujem da ni moja izjava do prolječnog zasijedanja nije bila vezana za koaliciju za budućnost, bolju budućnost, ali to su valjda kolaterali, tako ćemo nazvati.

Izvolite kolega Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (07.11.19 16:40:39)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine Kneževiću, ne prvi put zaista u jednom neprimjerenom kontekstu pominjete uvaženog kolegu Željka Aprcovića, koji je do juče bio naš kolega, sada je sjajan predsjednik Opštine Kotor. Ne govorim ovo zbog njega, zato što Željka Aprcovića ne treba da brani niti klub DPS-a, niti Peđa Sekulić, njega najbolje brani njegov angažman do sada u Parlamentu a sad u opštini Kotor, nego to govorim zbog vas. Mislim da nije korektno iz prostog razloga što, ako bismo pogledali malo saopštenja naših kolega Demokrata, onda bismo mogli da nađemo mnogo ružnije opaske ili riječi na račun Demokratskog fronta ili vaših kolega ili vas lično, tako da smatram da je neprimjereno da se vi sad obračunavate sa Demokratama preko leđa Željka Aprcovića. Samo sam toliko htio da kažem. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:41:34)

Kolega Knežević samo da vas najavim.

Znači, odgovor na komentar kolega Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (07.11.19 16:41:42)

Nema potrebe da me najavljujete, nijesmo u Zvijezdama granda, svako me zna.

Znači, kolega Sekuliću, hvala vam za vrijeme koje mi je falilo da zaokružim misao. Vi znate da sam ja sa gospodinom Aprcovićem proveo značajan dio mandata i u ranijem sazivu. Vi znate da o njemu imam zaista fino mišljenje. Ali, ja sam pogrešna adresa. Oni sa kojima vi sjedite u radnoj grupi Demokrate su ga nazvali "pajserom". A njemu to nije smetalo nego je na onom julskom zasijedanju potpisao amandmane koje su sastavile Demokrate, zajedno sa vašim kolegama iz Odbora za politički sistem i pravosuđe, i branio je amandmane Demokrata koji su ga nazvali "pajserom", istih onih Demokrata sa kojima vi sad sjedite u radnoj grupi. Iako ste imali kakvu zamjerku na ovaj nadimak, to je trebalo da saopštite kolegama Demokratama, a ne nama. Ja samo govorim o političkoj nedosljednosti i neprincipijelnosti. Jer, danas gospodin Gošović šalje pismo predsjednici Upravnog suda gospođi Lakočević da odluči po žalbama gospodina Jokića i gospođe Dragice Perović, predsjednika Opštine i predsjednika Skupštine, za to što se radi o divljem ulasku DPS-a u grad Kotor, a vi iza leđa čitave opozicije, iza leđa crnogorske javnosti ste već dogovorili da produžite rok trajanja radne grupe do 31. decembra. I sad vas ja pitam, retorski naravno, jesmo li krivi mi što smo vas uhvatili s Demokratama ili smo krivi zbog toga što smo trebali da zažmurimo na oči i da kažemo to što smo vidjeli niste vi. Ili, bio je onaj čuveni, sjećate se na trgu Golootočkih žrtava grafit: "kad ja tamo, a ono me međutim".

E pa, gospodine Sekuliću, prije dva dana, kad ja tamo a ono nije "međutim", nego Aivo Orav, spušta se niz stepenice, ja imam osjećaj on živi u Skupštini. I to se spušta niz stepenice u trenutku kada se dogovorio produžetak roka za 31. decembar. I ko ga je dogovorio? Vi koje su nazivali "pajserima" i organizovanom kriminalnom grupom sa onim koje ste vi nazivali "crvenom sektom i dječjim vrtićem". Mada vrtić ne može da bude bez dječiji, a vi ste ga nazivali "dječjim vrtićem".

I završavam, gospodine Nimanbegu.

Gospodine Sekuliću, mi ćemo u narednom periodu nastaviti da zovemo naše kolege Demokrate da izađu iz radne grupe, jer put izdaje kojim su krenuli zajedno sa vama, nije dobar put ne samo za opoziciju nego za čitavu Crnu Goru i budite uvjereni mi ćemo ih vratiti na pravi put. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:45:07)

Hvala, poslaniče.

Poslanica Žana Filipović, nek se pripremi Branko Radulović.

ŽANA FILIPOVIĆ (07.11.19 16:45:19)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovani ministre Damjanoviću, poštovani gospodine Dajkoviću, poštovani građani i građanke, poštovane kolegice i kolege,

Istorija Kotora grada može se pratiti, naravno, u kontinuitetu od najstarijih vremena do danas svima nam je dobro poznato da je Kotor bio i trgovački i politički i komercijalni centar, centar zlatarskih i kornografskih škola. Svi se, naravno, divimo arhitekturi velelepni palata i crkava i katedrala, brojnim utvrđenjima od kojih je svakako najznačajnija tvrđava grada Kotora, koja je, između ostalog i najzaslužnija što smo se našli na listi Svjetskog kulturnog nasleđa.

U opštini Kotor, po evidenciji Uprave za kulturna dobra, evidentirano je oko 459 nepokretnih, oko 430 pokretnih kulturnih dobara i veliki broj zaštićene nematerijalne kulturne baštine. Dakle, složićemo se svi da je grad Kotor živi muzej, ali i grad koji treba da se razvija na održivi način. Biti na listi svjetskog kulturnog nasleđa, biti među elitom gradova i lokaliteta koje baštine univerzalne kulturne i prirodne vrijednosti, biti jedno, kao što je rekao gospodin Popović, od 830 mjesta na ovoj planeti čije vrijednosti pripadaju cijelom čovječanstvu zaista je velika privilegija. Ali, takav status zahtijeva i veliku odgovornost i veliku obavezu za sve subjekte u sistemu zaštite. Dakle, to podrazumijeva primjenu svjetskih standarda kada je u pitanju donošenje novih pravnih propisa i akata, takođe podrazumijeva i međunarodne principe koji su sadržani u brojnim međunarodnim konvencijama, uputstvima i preporukama UNESCO-vih radnih tijela.

Vratiću se na Zakon o zaštiti kulturnih dobara koji, u članu 89, prepoznaje već zaštitu kulturnih dobara kroz integralnu zaštitu gdje je studija zaštite u stvari glavni mehanizam zaštite kulturnih dobara. Takođe, želim da pomenem i član 3 Zakona o zaštiti kulturnih dobara, gdje se i zaštićena okolina tretira potpuno isto kao i kulturno dobro.

Dakle, šta je danas pred nama? Pred nama su danas izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirodno istorijskog i kulturnog područja Kotora. Koliko je ono izuzetno i koliko je ono zaista univerzalno govori sama činjenica da je upravo ovaj dom, Parlament Crne Gore 2013. godine, donio poseban Zakon, odnosno lex specijalis za zaštitu ovoga područja.

Šta sada vi mijenjate? Vi u stvari imate dodatne mehanizme zaštite. Potpuno je jasno da, pored studije zaštite, vi sada uvodite pojedinačnu procjenu na uticaj na kulturno dobro zaštićenu okolinu, takozvanu hiju o kojoj pričamo danas svi. Šta je u stvari Hia? Hija ne abolira, Hia samo kontroliše, to je najbolji mehanizam zaštite za sve zainteresovane strane. Dakle, tu nema apsolutno argumenta da će Hia pokazati koliko će biti uticaja prilikom izrade nekog projekta.

Ovo što ste dali kad je u pitanju procedura, procedura je vrlo obimna, ne znam evo ministre koliko će ona biti efikasna, ali vi obrazuje stručni tim, stručni tim će biti od eminentnih respektabilnih stručnjaka iz ove oblasti. Tu su konzervatori, restauratori, istoričari, umjetnosti, arhitekta. Tu su pejzažni arhitekti, ljudi koji su respektabilni i koji imaju znanja iz ove oblasti.

Ono što je govorila i kolegica Daliborka Pejović, potpuno se slažem da trebate da jačate kadrovsku strukturu Uprave za zaštitu kulturnih dobara jer je prosto teško da stignu sve što je u obimu njihovog posla. I ja se nadam da će kolege dobiti pojačanje. Ono što sigurno znam da oni stalno rade da bi svoju stručnost poboljšali, jer znam da je UNESCO organizovao 2018. godine upravo u gradu Kotoru radionicu za izradu ove čuvene studije HIA. Iako mali broj, za ovu izradu HIE, ja potpuno vjerujem mojim kolegama i ovim putem ih pozdravljam, jer sam imala priliku da radim bila sam dio stručnog tima za izradu studije zaštite obalnog područja koje je obuhvatala sve primorske oblasti i sve gradove gdje je naravno Vlada donijela Akcioni plan. I ta izrada studije bila je upravo na unapređenju i zaštiti. Tako da ja vjerujem da će ove izmjene i dopune dodatno unaprijediti zaštitu kulturnih dobara, zaštitu okoline, a iz smjernica htjela sam da pročitam jednu rečenicu. Oni kažu da ekonomosa treba preduzeti sve što je moguće, kako bi se izbjegli, uklonili ili minimizirali štetni uticaji na atribut izuzetnih kulturnih univerzalnih vrijednosti.

Dakle, na kraju ćemo morati da procijenimo da li je taj projekat koji treba graditi, a od opšteg je interesa, prioritetniji od ono što je zaštita svjetskog kulturnog nasleđa koji mi imamo u Crnoj Gori.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:51:43)

Hvala, poslanice Filipović.

Poslaniče Raduloviću, neka se pripremi poslanica Jovanka Laličić.

BRANKO RADULOVIĆ (07.11.19 16:51:52)

Građani Crne Gore, ja uvijek želim da upozorim na gluposti koje ova vlast evo 30 godina čini uvijek, hoće nešto da preduprijedi. Nažalost, ja uvijek izgubim zajedno sa Crnom Gorom, a oni uvijek po svome.

Ministre, ukoliko se napravi milenijum tri, na Verigi znate li šta treba da uradite, da skočite sa vrh onih 65 m + 65 m glavačke dolje i da rečete izvinite Kotore, izvinite građani Crne Gore, izvinite na glupostima koje sam ja doprinio na taj način što je ovaj projekat realizovan.

Ja sam građani Crne Gore i vi ministre da vas informišem. Prvi čovjek koji iz ove Skupštine kad sam bio potpredsjednik prije šest godina dana u Budimpešti razgovarao sa predsjednikom Hrvatskog sabora i albanskim predsjednikom da napravimo brzu saobraćajnicu na toploj strani. Evo sad ste vi to stavili početkom godine, kao jednom od prioriteta. Ali, ministre vi kao da živite u nekom prošlom vijeku, ne u prošlom vijeku, nego u nekoj fatamorgani, u tehničkom i tehnološkom smislu. Toliko se otišlo naprijed, prošetajte uzmite se vi i premijer pođite do Danske, do Norveške, nemojte do Kine, daleko je. Pa vidite kako rade pametni ljudi. Za 68 miliona, graditi jednu ogromnu čeličnu konstrukciju betonsku konstrukciju, da bi se ponovo ugradili određeni podobni i poslušni navodno stručnjaci poslije Milenijuma jedan i poslije Milenijuma dva na onoj zaobilaznici, a tužba ide sutra od Demokratskog fronta za taj kriminal je ovo što znači ubistvo Crne Gore.

Pošto ovaj ne zna mnogo, ministre, ovaj zakon, pročitajte član 4 ovoga zakona i uporedite to sa članom 4 ovoga zakona. Onda kažite na toj Vladi, vašoj Vladi ovo nije prirodno, ovo nije normalno, ovo je u suprotnosti sa ovim postojećim zakonom od 2013.godine, čini mi se da je ovo 2013.godine. HIA pričate o HI-i pa pogledajte samo 2015.godine, da li ćemo biti UNESCO ili neće biti UNESCO. Ja uvijek kažem treba da stane kao Evropska unija da stane u Crnoj Gori da sačuvamo svoje nekakvo biće, svoj identitet, svoju genetiku, da se ne odričemo ni od Karpata ni od domorodaca koji su bili ovdje da jednostavno imamo održivi. Zašto, zašto ne radite tehnički, ne radite po proceduri. Zašto ono što je generalna regulacija koja se treba donijeti za dvije godine ne razmislite prvo o idejnom projektu koja će biti varijanta a) preko Luštice na Prevlaku varijanta b) i ova pogubna varijanta c) i onda vidite razmislite koliko košta, koliko su brze saobraćajnice kako ćemo da sačuvamo kulturnu baštinu, kako ćemo da sačuvamo. Slušajte ministre, ne zna taj. Kako ćemo da sačuvamo prirodno bogatstvo, kako ćemo da napravimo ministre CO2 da ne ide u Boki. Znate li koliko transportera će da ide sa tom brzom saobraćajnicom. Zašto ljudski nešto tehnički inženjerstvo dobro Crne Gore ne napravite nego sve naopačke.

Ovo je opomena još jedna koja kažem da je ovo suludo, graditi Verige u takvom obliku, a ne ići sa podvodnim tunelom koji može biti četiri trake na jednom nivou ili dvije trake na jednom nivou, a suprotne na drugom nivou. Brže se izgradi četiri puta jeftinije četiri puta, ...(prekid) 60m u uskom Bokokotorskom zalivu. Znate li što znači to, ajde pođite malo uz Komane moje đe je pedencija velika pa idite kolima pa se popnite 65m.

Pa da vidite ljudi ovo nešto nije normalno, ajde nešto ljudski napravite za dobro Crne Gore da ne rušimo sve i ono što ste zla napravili od Kombinata, od željezare, od autoputa, nemam pojma od Telekoma, nema. Ajde kažite mi ima li nešto što je lijepo napravljeno. Evo Liberal sam, Crnogorac sam, volim Crnu Goru, sve ostalo. Prije od vas hiljadu puta. Kažite mi nešto dobro što ste napravili.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 16:57:47)

Hvala, profesore.
Komentar na izlaganje ima Andrija Popović, izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (07.11.19 16:57:59)

Evo dva Liberala Radulović i Popović da se slože, mi smo već o ovome razgovarali.

Most Verige, možda ne bi trebalo sad komentarisati, ali u svakom slučaju imam gotovo identično mišljenje o ovome kao i poslanik Radulović iako nije u zaštićenom području predviđen je glavnim projektom da ide od svete neđelje na Novljanskoj strani do Lepetana. Nije u zaštićenom području, ali u svakom slučaju i ja se slažem sa ovim. Još jedanput sve to treba preispitati, preferiram ovu varijantu da to bude tunel nagrditi onakav zaliv dakle jedan od najljepših zaliva svijeta nagrditi ga vizuelno zaliv koji se Bokokotorski zaliv koji se nalazi na listi 28 najljepših zaliva svijeta bezpotrebno mislim da nam to ne treba, treba vidjeti primjer spajanja Francuske, Velike Britanije, tunel Lamanš sigurno je da bi to efikasnije, bolje ali o tome će se još pričati. Htio sam još da iskoristim priliku ranije smo čuli neke izjave nijesam tada bio u sali Kotor. Da kažem samo da Kotor ima tri institucije od posebnog značaja. To su Bokeljska mornarica, srpsko pjevačko društvo "Jedinstvo" i gradska muzika. Bokeljska mornarica iz 1809.godine, preko 12 vjekova, najstarija institucija u Boki u Crnoj Gori, Srpsko pjevačko društvo "Jedinstvo" iz 1839. a gradska muzika iz 1842.godine i oni su prepoznati od Kotorskog parlamenta kao takvi posebno se finansiraju iako mislim da je to finansiranje još uvijek nedovoljno trebalo bi i više i još jednu stvar da iskoristim priliku tu je ministar Bogdanović zatvor u Kotoru stari austrijski zatvor što mi Kotorani kažemo kuća Marka Becona. Znam da je projekat počeo da smo IPA projekat dobili, ali u svakom slučaju. Htio bih da vi kroz završnu riječ kažete nešto o tome. Kad možemo očekivati realizaciju tog projekta.

Zahvaljujem, inače, je to najveća građevina u Starom gradu Kotoru ima preko hiljadu kvadrata.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:01:13)

Zahvaljujem, kolega Popoviću.

Poslaniče Radulović, cijenite da trebate komentarisati, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (07.11.19 17:01:25)

Što se ja vraćem izvornom našem jeziku i starovarškom ima jedan termin koji kaže - ukoliko to učiniš, objesi se da bogda.

To ne znači da treba da se objesiš, ali to je do tog nivoa. Znači, treba duboko da razmisliš. Svako ko ovo učini, ovo napravi, ne samo što je lud mrzi Crnu Goru do kraja i treba da se objesi. Od ove dvije velike konzorme, ovo ukoliko neko napravi neće ima još jedna teža izreka starovaroška neću da je pominjem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:02:15)

Zahvaljujem.

Ministar, komentariše izlaganje.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 17:02:32)

Zahvaljujem, jako kratko.

Dakle, saopštio sam prethodno, evo koristim priliku da ponovim da će velika HIA kako je

zovemo pokazati šta treba dalje uraditi sa Verigama. Nakon toga, investitor će započeti sa izradom pojedinačne procjene. Jer u odlukama Komiteta jedine dvije lokacije koje su problematizovane na neki način odnosno za koje je precizirano da treba uraditi pojedinačnu procjenu, a to je HIA studija jeste lokacija Morinj i most na Verigama.

Dakle, bez ozbiljnih analiza uvjeravam vas, da nećemo započeti bilo kakve aktivnosti na tom lokalitetu. Jer, mi moramo poštovati, ono što su reaktivne misije. Moramo poštovati ono što su odluke Komiteta, a UNESCO je taj koji vrši monitoring. Dakle, implementacije posredstvom odluka Komiteta i države članice među kojima je Crna Gora moraju te odluke Komiteta i da poštuju.

Dakle, isto tako želim da kažem da je reaktivna misija dala 37 preporuka koje je Crna Gora u ovom momentu poštuje i mi smo zaista zadovoljni što je ovo najbolja i najafirmativnija odluka.

Dakle, reaktivne misije UNESCO-a od 2003.godine, valjda nećemo dozvoliti da narušimo to što smo gradili. Čitav ovaj posljednji niz godina odluka napora i tu moramo biti privrženi onome što je politika Vlade, a politika Vlade je da moramo imati dvosmjernu komunikaciju sa UNESCO-m i moramo negdje sa njima usaglašavati ono što su velike intervencije u prostoru ono što je uticaj na univerzalne vrijednosti.

Dakle, oni su ocijenili da ta lokacija odnosno projekat mosta na Verigama može da utiče na održene univerzalne vrijednosti. Da li će se to pokazati kroz HIA studije ostaje da vidimo. Ali, mi prvo moramo sačekati da vidimo šta je ishod velike HIA studije koja tretira ovo pitanje Veriga, da bismo na osnovu toga započeli i sa pojedinačnom procjenom uticaja, a to je studija koja će posebno tretirati ovo pitanje mosta na Verige.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:05:06)

Hvala.

Odgovor na komentar.

BRANKO RADULOVIĆ (07.11.19 17:05:09)

Ministre, ja sam mnogo uradio projekata, bio sam i šef Instituta za tehnička istraživanja.

Ministre, kad idete u neki projekat slušajte ja što da vas naučim. Prvo se radi studija izvodljivosti i ono analizira ekonomske, tehnološke prirodne, kulturološke sve aspekte to je takozvana kost benefit analiza. Pa onda imate sve pozitivnosti plus, pa sve negativnosti.

Ovo ne govorim samo ja, najveći stručnjaci nezavisni profesori sa Arhitektonskog i Građevinskog fakulteta, evo ih ovdje njihove izjave. Kažu da je ovo ludost, 2015.godine, HIA je dala većina UNESCO je dala odgovor.

Ministre, napravite studiju, ja sam za brzu saobraćajnicu, prije nego auto put. Auto put ga sad moramo dovršiti, ali neću sad priču da nego imamo iduće nedjelje našu inicijativu iz Demokratskog fronta. Nemojte da pravite da ubijate Crnu Goru više. Napravite studije izvodljivosti, pozovite domaće stručnjake i normalno i UNESCO mišljenje HIA neka bude tu, nemam ništa protiv, ali odluku ovo je kompleksno pitanje i vezano je samo za jedno mišljenje koje je negativno mišljenje za ovu nakazu ovdje, kao što je nakaza na zaobilaznicu koja se ponovo pravi zbog korupcije je ludilo.

Što sam pričao džabe, evo kad bude 20 godina o KAP-u, kad je KAP ovakav. Što o željezari, što od auto putu. Ja želim da jednostavno upozorim i vas da napravimo nešto ljudski. Znači, moramo napraviti brzu saobraćajnicu od Konavalja do Albanske granice. Moramo prioritetno, moramo zaobići gradove, zaobilaznice. Moramo sačuvati tu prirodu, a ne što je unakazujemo bre. Ja ne znam, ne mogu, ili se moj život sastoji sve više u nekoj istini, ne mogu da večeram noćas deset puta 100 puta bez jedanput i to sve manje. Što će pojedincima toliko miliona ili milijardi. Što će toliko, što se izživljavaju, trkaju se s nulama, čemu vodi na Čepurke ćemo svi, ako bog da i gore.

Hvala, poslaniče.

Poslanica Jovanka Laličić, ima riječ, neka se pripremi poslanik Dragutin Papović.

JOVANKA LALIČIĆ (07.11.19 17:08:23)

Gospodine ministre sa saradnikom, uvažene kolege i kolegice, uvaženi građani.

Dakle, raspravljamo o dopuni izmjenama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturnog historijskog područja Kotora.

Podsjećanja radi se o lex specijalis zakonu kao što smo imali prilike da čujemo koji je Vlada predložila 2013.godine, a Skupština usvojila sve u namjeri, kako bi se Kotor kao jedan među 1030 zaštićenih svjetskih dobara zaštitio i da bi sačuvala njegove bogate kulturno-istorijske prirodne vrijednosti i spriječila nekontrolisana gradnja koja bi mogla ovaj prostor da ugrozi sa aspekta UNESCO statusa.

Čuli smo da je primjena zakona pokazala određene manjkavosti probleme i dileme u praksi. Što predložene izmjene i dopune treba da otklone i da unaprijede pravni okvir. Ovo naročito u pogledu normiranja odredbi koje uređuju procjenu uticaja na baštinu. Samo da pomenem da je ova oblast inače pokrivena brojnim propisima UNESCO-a, Pariškom konvencijom o zaštiti svjetske kulturne prirodne baštine, kojom je propisana obaveza država članica da utvrde i razgraniče kulturna i prirodna dobra koja čine segment svjetske kulturne baštine, da usvoje opštu politiku usmjerenu na to da se kulturnoj i prirodnoj baštini da određena funkcija u životu zajednice, ali i da se zaštita te baštine integriše u programe opšteg planiranja i da na svojoj teritoriji formiraju jednu ili više Službi za zaštitu, konzervaciju i popularizaciju kulturne i prirodne baštine sa stručnim osobljem i sredstvima za izvršenje postavljenih zadataka.

Rukovodeći se ovim načelima norme u Prelogu izmjena i dopuna Zakona koncepcijski i sadržinski su primjerene rješavanju realnih i stvarnih izazova u oblasti zaštite ovog područja. Koji su to izazovi? Obezbijediti sa jedne strane zaštitu kulturne i prirodne baštine ovog područja, ali i naći pravi balans, odnosno mjeru da se ovo područje, naročito područje zaštićene okoline dalje razvija i gradi, naravno uz puno poštovanje propisa u oblasti planiranja, u oblasti zaštite kulturnih dobara, prirodnih dobara i tako dalje. Zbog toga dozvolite da naglasim da je predlogom koji je pred nama pojačan stepen zaštite na način što je propisano da je organ nadležan za izdavanje urbanističkog - tehničkih uslova dužan da podnese Zahtjev o potrebi sprovođenja postupka izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu, prije izdavanja uslova ili prije izrade projektnog zadatka za izradu planskog dokumenta za razliku od važećeg člana 18a, predlogom se obaveza proširuje pored područja Kotora i na zaštićenu okolinu ili takozvanu bafer zonu.

Koliko je bafer zona veoma široko postavljena, dozvolite da apostrofiram na primjeru Opštine iz koje dolazim. Dakle, bafer zona obuhvata veliki južni dio katasterske opštine Lepetane, Gornja Lastva, Bogdašići, Bogišići, Donja Lastva, Gošići, Milovići, Mrčevac, Nikovići, Radovići, kao Tivati i kao Đuraševići. Dakle, gotovo cijelu teritoriju Opštine Tivat. Postavljam opravdano pitanje, da li za gradnju svakog objekta u okviru ove zone mora se raditi ili treba ostaviti mogućnost da se područja i lokaliteti za koje je potrebno uraditi ovu procjenu odrede posebnim aktom od strane Uprave za zaštitu kulturnih dobara. Pri tom, zahtjev o potrebe sprovođenja postupke izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu i obavezna faza u postupku izdavanja uslova i projektnog zadatka za izradu planskog dokumenta. Kada je pojedinačna procjena potrebna predlogom zakona utvrđena je obaveza Uprave da angažuje stručni tim, pojačana je njegova odgovornost i oročen njegov rad. Pojedinačna procjena mora se zasnivati na smjernicama, mora se dostaviti Nacionalnoj komisiji za UNESCO radi pribavljanja mišljenja UNESCO-a.

U daljoj raspravi o Predlogu zakona treba razmisliti da li treba dodatno pojačati norme na način što bi za svaku pojedinačnu aktivnost bili utvrđeni jasni i kraći rokovi. Sve bi to, sa već ponuđenim rješenjima, trebalo da doprinese da procedura bude jasna, transparentna i efikasna, da se obezbijedi zaštita prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, ali da ponovim još jednom, da se uspostavi pravi balans između tog osnovnog zahtjeva i potrebe da se na ovim područjima dešava razvoj kroz dozvoljenu i usklađenu gradnju. Hvala i izvinite ako sam

prekoračila vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:13:14)

Niste, poslanice Laličić, prekoračili. Zahvaljujem Vam se na učešću u raspravi.
Poslanik Dragutin Papović i posljednja govornica biće Nela Savković- Vukčević.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (07.11.19 17:13:31)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva kulture, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Danas se raspravlja o ovome Predlogu zakona i ukazuje se na njegove zakonske proceduralne karakteristike, na trenutnu situaciju, a čini mi se da se svo vrijeme zaboravilo na to što nama Kotor, odnosno kulturno - istorijsko područje Kotora znači, tačnije šta to područje znači za Crnu Goru, za njenu državnost, za njenu kulturu. Recimo, ja sam našao jedan dobar odgovor Mihaila Lalića koji je o ovome zapisao, kaže: "Veliko je uvo Boka, stižu joj glasovi morem brodovima iz daleka. Kotorski pazar je bubna opna, kroz to uvo i tu opnu nama je i pamet dolazila iz Mletaka i Triješća upravo ona mješavina latinsko, bečko, evropejska, da osoli našu plemensku, zavađenu, starobalkansku i slovensku tvrdoglavost, a Cetinje nam je gore bilo kao glava". To je suština onoga što je značajno u kulturno - istorijskom području Kotora. Dakle, mi tamo imamo građevine, stare građevine, ali samom činjenicom što su one stare ne znači da su vrijedne, nego je vrijedna upravo kultura koja je došla u Kotor i koja je iz Kotora došla do Cetinja gdje je stasala naša od Crnojevića državotvorna svijest i ta svijest je na bazi ovog kulturnog nasleđa, na bazi ovih zapadno evropskih ... izradila ili izborila se za modernu crnogorsku državnost.

Takođe, Kotor je prepoznat kao mjesto univerzalne kulture, mjesto gdje se kulturno - iskorijsko nasleđe stvaralo na bazi sublimacija, kulturnih preplitanja. Evo samo uzmimo za primjer najpoznatijeg kotorskog ... i renesansnog slikara Lovra Dobričevića koji je oslikao čuvenu ikonu Gospe od Škrpjela sredinom XV vijeka, a koji je u isto vrijeme oslikao ikonostas, odnosno ikone za pravoslani Hram u manastiru Savini. U istom gotskom stilu radi pravoslavne i katoličke ikone. Zatim, imamo s kraja XV vijeka crkvu Svetog Vasilija u Stolivu koja je katolička crkva, a u kojoj je ikonostas urađen u duhu vizantijske ikonografije. Zato je u Kotoru od perioda romanike, gotike, renesanse, pa do baroka stasala jedna kultura, jedno kulturno istorijsko nasleđe koje je bilo po svemu evropsko, koje je bilo po svim vrijednostima najviše civilizacijsko. To kulturno nasleđe se prenijelo na Crnu Goru i to tadašnju Crnu Goru upravo krajem XV vijeka kada Ivan Crnojević po uzoru na arhitektonske zapadne stilove gradi tada Cetinjski manastir. Ta renesansna i gotska umjetnost prepoznaje se i u knjigama iz Crnojevića štamparije.

Zato mi štitimo kulturno - istorijsko područje Kotora gdje pripada jedan dio cetinjske opštine, jer je to ono kulturno nasleđe na kome je izrasla naša moderna državnost. Poenta je u tome, ne samo da se zaštiti nego da se i upozna. Koliko recimo naših, potogovo mladih ljudi zna da je crkva Gospe od Škrpjela ne samo jedan izuzeno arhitektonski i vjerski objekat, nego da je to najljepša i najbolja galerija baroknog slikarstva u cijeloj Crnoj Gori, jer su izložene slike čuvenog baroknog slikara Tripa Kokolja. To je vrijednost kulturno - istorijskog područja Kotora i ono je nastalo kao univerzalno i univerzalno je u smislu pripadanja svima, bez obzira na vjeru i naciju. U državotvornom smislu kome pripada, evo dozvolite da se takođe pozovem na jednog našegavnog prethodnika poslanika u ovoj Skupštini, Don Nika Lukovića iz Prčanja koji je bio katolički svještenik, izuzetan, proučavalac i poznavalac istorije Boke kotorske, jedan od osnivača Pomorskog muzeja u Kotoru i Sekcije društva istoričara Crne Gore za Kotor koji je u ovom domu - Skupštini Crne Gore 06.novembra 1950.godine rekao, citiram: "Boka kotorska koja je i geografski i geopolitički dio Crne Gore, a koju su u prošlosti naši narodni neprijatelji odijelili od njene zakonite majke Crne Gore, vještačkom granicom do ispod Krstca, ta Boka kotorska koja je u istoriji dijelila najvažnije momente sa bratskom Crnom Gorom, koja je u velikoj oslobodilačkoj borbi lila krv zajedno sa braćom Crnogorcima za vrijeme fašističke okupacije, ta Boka kotorska danas preko

svojih predstavnika, nas narodnih poslanika iz dva sreza - hercegnovskog i kotorskog zavjetuje se ovdje na ovom vrhovnom forumu da će ona sa ovom novom Narodnom Skupštinom svestrano sarađivati na socijalističkoj izgradnji naše Republike Crne Gore".

Dakle, nije poenta samo da zaštitimo kulturno i arhitektonsko nasleđe Kotora, već da zaštitimo i sve nasrtaje koji hoće da ovo kulturno - istorijsko nasleđe otrgnu od države Crne Gore, a mislim da je to jednako važna opasnost, kao i ona opasnost koja ovom području prijete od divlje gradnje. Dakle, Kotor, Boka Kotorska po kulturno-istrijsko područje sa svim nasleđem od antike do danas o svim karakteristikama pripada i uvijek će pripadati državi Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:19:33)

Hvala, kolega Papoviću.

Poslanica Nela Savković -Vukčević imate riječ. Izvolite.

NELA SAVKOVIĆ VUKČEVIĆ (07.11.19 17:19:43)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, uvaženi generalni direktore,

Ovom prilikom ukazala bih na vrijednosti zakona koje su u skladu sa propisima o kojima čitamo u dokumentima o razvoju zakonodavnih i administrativnih sistema koje je objavio Savjet Evropske unije. Tim pravilima propisuje se strogo kontrolisanje i propitivanje stanja kulturnog i prirodnog nasleđa kako bi se mijenjale navike ili prakse koje više nijesu primljenjive. Upravo ovaj zakon dopriniće boljoj zaštiti ovog ambijenta.

Kazali smo da su nam u tom smislu veoma značajni eksperti, Parlament i institucije, ali ono što, takođe, treba izdvojiti kao bitno, jeste uloga građana, jer uspješnu zaštitu imamo upravo i kad imamo podršku u javnosti, a javnost je djelotvorna ukoliko više poznaje oblast o kojoj je riječ.

Prijedlog ovog zakona prilika je da se promoviše kulturna baština, a upravo iz tog znanja jačanje i poštovanje za naše nasleđe. Zakon doprinosi razumijevanju zašto je nešto značajno, ili značajnije od drugog, i koja je njegova vrijednost, jer stanje prirodnog i kulturnog područja utiče i na pojedinca i na kolektiv, pa procjenu kako neka norma djeluje u praksi svakako moramo dopustiti i građanima, a ne samo stručnjacima kako bismo svi zajedno bolje dolazili do prikladnijih metoda. Time je uvažena još jedna preporuka iz ovih dokumenata, a to je da je što više prisutan sud javnosti, jer naše okruženje utiče na ukupnu vitalnost.

Kada je u pitanju koncept održivog razvoja u oblasti kulturne i prirodne baštine, podsjetila bih da to podrazumijeva politiku kojim se nasleđe predaje budućim generacijama u svojoj autentičnosti i raznolikosti, ali i obogaćeno savremenim radovima, tako da se očuvanje nasleđa ne može doživljavati izolovano od globalnog održivog razvoja. Podrazumijevaju se određene aktivnosti, određeni radovi u skladu sa navedenim pravilima.

Upravo, cilj ovih mjera zaštite kulture i prirode, odnosno tog nasleđa jeste da i ono bude održivo. Održivi razvoj se zasniva na tri glavna principa: ekonomski razvoj, društvena ravnoteža i zaštita životne sredine koja uključuje i kulturnu baštinu, što su, takođe, propisi dokumenata koje je donijela Evropa. Taj novi pristup, upravo to integrisano očuvanje uslovalo je i promjenu i izradu novih zakona. Jedan od tih zakona je ovaj o kojem danas govorimo.

Kreativniji pristup usmjeren je na bolju i jaču saradnju više sektora koji utiču na ukupno naše okruženje, kao što su: ekologija, urbanizam, turizam, ekonomija, javni radovi, socijalna politika i tako dalje.

Takođe se sugerije i pronalaženje rješenja za svaki pojedinačni slučaj, što je u skladu sa više zakona, ovo uputstvo nalazimo i u razvoju i unapređenju zakona kroz praksu više država, a ja se ovdje konkretno pozivam na Mansku konvenciju na njen peti član koji upravo kaže:"Da se ovakvim pristupom moraju pomiriti i uklopiti posebni zahtjevi arheologije i planovi izgradnje, odnosno uspostaviti ravnoteže između zaštite kulturne i prirodne baštine, kao odraz evropskog identiteta i raznolikosti i njihovog korišćenja, kao ekonomskog osnova za stvaranje novih radnih mjesta u kontekstu velikog napretka održivog turizma, što je iskazano na Konferenciju u Rio de

Žaneiru, odnosno na Svjetskom samitu čime se potvrđuje značaj pejzaža kad je riječ o održivom razvoju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:24:21)

Zahvalujem poslanici Savović - Vukčević.

Prije nego što dam završnu riječ ministru, želim da zahvaliti poslanicama Maji Bakrač, Ani Nikolić i Branki Tanasijević.

Ministre Bogdanoviću, imate završnu riječ. Izvolite.

ALEKSANDAR BOGDANOVIĆ (07.11.19 17:24:44)

Zahvalujem, uvaženi predsjedavajući.

Poštovane poslanice i poslanici,

Ove godine na Komitetu za svjetsku baštinu u Bakuu je donijeta Odluka koja se odnosi na prirodnoj i kulturno historijsko područje Kotora i predstavlja jedno od najafirmativnijih odluka komiteta koji se odnose na područje Kotora, a posebno 2003.godine kada je područje uklonjeno sa Liste svjetske baštine u opasnosti. To je najbolja ocjena napora koje je država uložila u proteklom periodu. Ovom odlukom smo između ostalog, posebno ohrabreni da nastavimo da unapređujemo proces izrade procjena uticaja na baštinu, a o čemu smo danas diskutovali, jer je riječ o našem zajedničkom dobru kojem svi jednako moramo biti posvećeni. Ipak, ovdje se nećemo zaustaviti kada je riječ o zaštiti područja Kotora.

U periodu pred nama slijedi nastavak aktivnosti na ovom zahtjevnom ali kontinuiranom poslu. Prije svega, nakon završetka revizije Menadžment plana Kotora čija izrada je u toku, te dobijanje mišljenja Centra za svjetsku baštinu UNESCO-a u odnosu na Nacrt Kupa Kotora. Riječ je o dokumentima koji treba da daju jasniji odgovor na budući model djelovanja upravljačkog tijela, njegove nadležnosti i sastav i slično u cilju unapređenja efikasnosti i sistemskog djelovanja kao i održiv model planiranja i gradnje u okviru UNESCO mjesta Svjetske baštine.

Kada govorimo o odnosu države prema području Kotora, podsjetiću da su od 2017.godine kada je Vlada usvojila Akcioni plan za postizanje Odluke Komiteta iz Istambula, realizovane su značajne aktivnosti. Pomenuću one najznačajnije.

Imenovan je novi sastav Savjeta za upravljanje prirodnim i kulturno-historijskim područjem Kotora, donijeta je odluka o izmjenama i dopunama Odluke o Prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore, kojom je zabranjena izgradnja u prirodnom i kulturno-historijskom području Kotora, do usvajanja PUP-a Opštine Kotor. Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o Prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore, izgradnja u području Kotora, dozvoljena je samo za projekte koji se rekonstruišu radi sanacije održavanja i korišćenja u okviru postojećih horizontalnih i vertikalnih gabarita i koji su izgrađeni u skladu sa zakonom te izgradnju objekata podzemne komunalne infrastrukture i u okviru urbanističkih projekata Stari grad Kotor i Perast donešena je Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe PUP-a i obalnog područja, zatim donešena je Studija zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade PUP-a Kotor, kao osnovni dokumenat za zaštitu nasleđa u okviru Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kotor.

Donešen je takođe Nacrt procjene uticaja na baštinu za cjelokupno prirodno i kulturno-historijsko područje Kotora, čija je revizija u toku. Urađen je i UNESCO-u i dostavljen na razmatranje Nacrt Prostorno urbanističkog plana Opštine Kotor dok je revizija Menadžment plana u toku. UNESCO je naš strateški partner i mi posvećeno gradimo odnos povjerenja. UNESCO razumije naše potrebe zaštite prostora i održivog razvoja. Dokaz za to su ocjene rezultati koji nam stižu iz Pariza. Prepoznati su naši naponi na očuvanju ne samo statusa područja Kotora, već i ostalih UNESCO lokaliteta u Crnoj Gori. Nastavićemo u tom pravcu, a ovaj zakon je još jedna u nizu aktivnosti ka realizaciji zadatih ciljeva. UNESCO prati implementaciju konvencije u odnosu na ovo područje i ostala mjesta Svjetske baštine u Crnoj Gori, te na osnovu ispunjavanja standarda donosi odluke koje su nas obavezujuće.

Posljednja Oduka komiteta je za nas poseban podskrek, jer potvrđuje naša nastojanja i pravilnu politiku u sagledavanju i tretiranju izazova sa kojim se ovo područje susrijeće, te predstavlja najafirmativniju odluku u posljednjih 17 godina. Zato ćemo za sve intervencije problematizovane odlukama Komiteta insistirati na sprovođenju svih neophodnih procedura, ne samo zbog UNESCO-a već zbog očuvanja našeg jedinstvenog kulturnog blaga i njegove zaštićene okoline.

I na kraju aktivnosti koje smo sproveli i koje realizujemo su najbolji pokazatelj uložениh napora i garant da ćemo istrajati u očuvanju izuzetnih univerzalnih vrijednosti i omogućiti održivi razvoj područja Kotora. Predloženi zakon o kome smo danas raspravljali predstavlja jedan od instrumenata i mehanizama u tom pravcu. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (07.11.19 17:29:42)

Hvala, ministre Bogdanoviću.

Ovim konstatujem da smo završili raspravu o Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturnog historijskog područja Kotora. Ovim završavamo i današnji radni dan, nastavićemo sljedeće sedmice, jer sutra je je Kolegijum na kome će se tačno odrediti, najvjerovatnije utorak, ali o tome ćete biti obaviješteni. Zahvaljujem i vidimo se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:17:08)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani, nastavljamo našu sjednicu.

Danas na dnevnom redu imamo **Predlog zakona o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde Ibrahim Smailović, generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavstvo i nadzor.

Izjestioci odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Jovanka Laličić Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Uvaženi ministre, da li želite dopunsko obrazloženje? Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 11:17:51)

Poštovani predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege poslanici,

Prije svega želim da vas srdačno pozdravim i izrazim zadovoljstvo što sam u ovom visokom domu ponovo i u prilici da sa vama vodim otvoreni dijalog.

Ovaj zakon koji je pred vama izraz je potrebe za daljim unapređenjem pravnog sistema Crne Gore, prije svega sa aspekta pravne sigurnosti kao najznačajnijeg aspekta vladavine prava. Postojeći Zakon o legalizaciji isprava u međunarodnom prometu je iz 1973. godine. Samom tom činjenicom stekle su se potrebe da se Zakon mijenja, imajući u vidu da su se okolnosti u Crnoj Gori od 1973. godine značajno izmijenile, da je sama Crna Gora više puta promijenila državno pravni status od tada i s tim u vezi ukazala se potreba za donošenjem novog zakona o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu, imajući posebno u vidu da je zakon o ovjeri potpisa, prepisa i rukopisa brisao odredbe koje se odnose na potrebu ovjere isprava u međunarodnom prometu, tako da ovaj zakon pokriva tu oblast koja je neophodna za unapređenje pravne sigurnosti u ovoj oblasti.

Zakon poznaje, kako legalizaciju isprava koje je treća država donijela, odnosno javno-pravni organi treće države, tako i isprave koje su donijeli javno-pravni organi naše države, a ukazuje se potreba za upotrebom ovih isprava u inostranstvu u situaciji kada to ne isključuje posebni zakon ili međunarodni ugovori koji su pravno obavezujući za Crnu Goru.

Ono što je važno reći jeste da se ovim zakonom ovjerava autentičnost potpisa, pečata, ali ne i samog sadržaja, kao što je to bio slučaj i do sada. Takođe, organi koji su nadležni za ovaj posao su Ministarstvo pravde, Osnovni sud i Ministarstvo vanjskih poslova. Zakon uređuje pitanja

deponovanja potpisa, pečata u osnovnom sudu, odnosno službenika osnovnog suda i pečata osnovnog suda u Ministarstvu pravde i konačno ovlaštenih službenika u Ministarstvu vanjskih poslova. Takođe, propisana je obaveza vođenja odgovarajućih upisnika, kao i obaveza Ministarstva pravde da u roku od tri mjeseca, nakon stupanja na snagu ovoga zakona, donese odgovarajuće podzakonske propise koja uređuju ova pitanja. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:21:14)

Uvaženi ministre, zahvaljujem.

Imamo dva prijavljena kluba.

Ispred kluba DPS-a govori Marta Šćepanović, neka se pripremi sipred kluba DF-a Milan Knežević.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (12.11.19 11:21:29)

Zahvaljujm, potpredsjedniče.

Kao što smo čuli povodom ovoga predloga zakona o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu, mi smo ovaj predlog zakona raspravljali na sjednici matičnog odbora.

Razlozi za donošenje ovog zakona su prije svega taj što je sad u primjeni Zakon još iz 1973. godine, a kao što smo čuli od uvaženog ministra da je jedan dio odredbi donošenja novog zakona ovjere potpisa, prepisa i rukopisa brisan i upravo je i to razlog zbog čega zaokružujemo ovu materiju sa donošenjem ovog predloga zakona.

Mislim da je važno istaći prije svega šta podrazumijeva legalizacija javnih isprava. Legalizacija javnih isprava u međunarodnom prometu podrazumijeva ovjeru javnih isprava izdatih u Crnoj Gori koje su namijenjene za upotrebu u drugoj državi, dakle domaća javna isprava, kao i ovjeru javnih isprava koje su izdate u drugoj državi a koje su namijenjene za upotrebu u Crnoj Gori, dakle strana javna isprava i ovim zakonom se zapravo reguliše sami postupak ovjere i domaćih i stranih isprava. Dakle, sa ovjerom domaćih i stranih isprava se potvrđuje prije svega autentičnost potpisa lica koje je ispravu izdalo, potpisalo i autentičnost pečata organa koji je izdao tu javnu ispravu i ono što je važno naglasiti jeste da se u tom slučaju ne odgovara za sadržaj takve isprave.

Ono o čemu smo dosta raspravljali na samoj sjednici Odbora jeste upravo ovaj sami postupak koji je propisan Predlogom zakona, Zakonom je detaljno propisan postupak koji se tiče ovjeravanja domaće isprave i ovjeravanja strane isprave. Imajući u vidu, a kao što je i ministar u uvodnom izlaganju objasnio da su u okviru ovog postupka uljučeni državni organi, prije svega sud, osnovni sud, Ministarstvo pravde, Ministarstvo vanjskih poslova i na način na koji je kompletan taj postupak uređen, gdje zainteresovano lice kao stranka ide i u sud i kao zainteresovano lice, nakon toga Ministarstvo pravde, pa nakon toga Ministarstvo vanjskih poslova, a u današnjem gdje smo već u fazi efikasne javne uprave i gdje radimo na tome da građanin bude taj koji što manje ide na njegovu inicijativu, odnosno da je uprava zapravo ta koja izlazi u susret građaninu i pruža najbolju uslugu, prosto smo se zapitali koliko bi trajala ta procedura i koji su to načini na koje će prije svega Ministarstvo pravde obezbijediti da kompletan taj postupak bude efikasan i da kompletan taj postupak što kraće traje kako bi zapravo građanin od onog trenutka kada kao zainteresovano lice za ovjeru takve isprave prvi put se obrati državnim organima, do samog kraja kada se ovjeri isprava taj postupak bude što kraći i što efikasniji za građanina.

Dakle, na koji način ćete u praksi obezbijediti da sama ovjera i sami taj postupak koji prosto po ovakvoj prirodi stvari i mora biti komplikovaniji nego što su to redovne ovjere, na koji način ćete vi obezbijediti da taj postupak bude što efikasniji, kraći i olakšavajući za građane kao zainteresovana lica koji žele da ovjere bilo da je u pitanju domaća ili da je u pitanju strana isprava. Eto, prosto ako biste poslije mogli mi dati odgovor na ovo pitanje.

Svakako da ćemo podržati ovaj predlog zakona i ovo je još jedan u nizu zakona koji dolazi od vašeg ministarstva, Ministarstva pravde, gdje se polako ali sigurno zaokružuju pojedina pitanja. Imali smo u prethodnom periodu, kao što ste i rekli Zakon o ovjeri potpisa i prepisa, polako smo

zaokružili sve one nejasnoće i probleme koje smo imali u praksi, a koje nije bilo lako riješiti vezano i za izvršitelje i za notare, i za troškove koje je država imala. Dakle, ovo je još jedan u nizu zakona kojim ćemo na jedan kompletan način zaokružiti ovu materiju, a sve, naravno u korist građana Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 11:26:24)

Zahvaljujem Marti Šćepanović, predsjedniku Odbora za pravosuđe i upravu.
Dajem riječ Milanu Kneževiću u ime kluba Demokratskog fronta. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 11:26:38)

Zahvaljujem.

Ako budem malo prebacio, oko pet minuta, odbijte od Kluba.

Slobodna Crna Goru i vi u ZIKS-u,

Ja bih imao nekoliko pitanja gospodinu Pažinu i njegovim saradnicima.

Da smo kojim slučajem ove izmjene i dopune ovog predloga zakona imali 2016. godine da li bi nam se desile recimo incidentne situacije, kao što je slučaj da Saša Sinđelić, tad Aleksandar, specijalni svjedok saradnik Tužilaštva 29. oktobra Vladinim avionom, zajedno sa specijalnim državnim tužiocem Sašom Čađenovićem i glavnim specijalnim državnim tužiocem Milivojem Katnićem uđe u Crnu Goru a da ni jedna granična policija, niti ispostava policije na aerogromu, niti bilo gdje drugo ne konstatuje njegov ulazak? Podsjetiću vas dalje, on je poslije toga izveden kod sudije za istragu koji mu je pod imenom Aleksandar odredio pritvor, kasnije doveden kod sudije, odnosno predsjednika Višeg suda i sudije Borisa Savića koji mu je potvrdio status svjedoka saradnika, takođe pod imenom Aleksandar, kasnije i u optužnici, gospodine Pažin, bilo je ime Aleksandar Sinđelić, a onda je i vijeće koje je potvrdilo optužnicu u sastavu: Radomir Ivanović, Dragoje Jović i Boris Savić potvrdilo pod Aleksandrom i što je najsmješnije u čitavoj priči i u samoj presudi ne stoji Saša Sinđelić, nego Aleksandar.

Da li bi, da smo imali taj zakon to bilo dovoljno da padne optužnica ili recimo da glavni specijalni tužilac i sudije koji su odredile status svjedoka saradnika Saši Sinđeliću, krivično pravno odgovaraju? Takođe, imamo situaciju da je on u februaru mjesecu 2018. u predvečerje mog ulaska u Spuž volšebno napustio Crnu Goru i onda saopštio u jednoj televizijskoj emisiji da je to uradio van graničnog prelaza.

Da li postoji evidencija o njegovom izlasku iz Crne Gore u februaru mjesecu 2018. godine i da li postoji evidencija o njegovom ulasku u Crnu Goru u junu 2019., godine ministre Pažin, pošto se ovdje plasirala informacija od strane Specijalnog državnog tužioca da je on bježeći od atentata koji smo mi spremali na njega u Srbiji pobjegao u Crnu Goru gdje smo ga čekali mi? Mislim da bi to dobro bilo da razjasnimo sa aspekta ovoga zakona i njegovog poboljšanja, kako bi u narednom periodu spriječili dalje hibridne pokušaje državnih udara u Crnoj Gori od zlokobne Rusije i velikosrpskog nacionalizma.

Takođe, gospodine ministre, želio bih da dobijem vaš stav nakon svih ovih argumenata koje sam saopštio, posebno sa aspekta marta mjeseca 2019. godine kada su se pojavili snimci ovog Aleksandra Saše Sinđelića, koji je evo sad isporučen Hrvatskoj, da li smatrate da vijeće Apelacionog suda koje će biti određeno da odlučuje po žalbama optuženih i njihovih advokata u postupku za državni udar, treba da zatraži od nadležnih organa Srbije da li su te mjere dobijene u skladu sa zakonom, mjere snimanja Saše Sinđelića u matu mjesecu 2019. godine, znači one mjere koje nisu, gospodine Pažin, prihvaćene od strane sudskog vijeća na čijem čelu je bila Suzana Mugoša?

Takođe mislim da bi bilo vrlo važno, gospodine Pažin, da se izjasnite i oko sljedećih imena i ljudi koji su mogli da budu predmet ovoga zakona i kako bi se spriječila određena krivična djela. Recimo, ja sam došao do podataka da su azerbejdžanski ministar za vanredne situacije Kamaladin Hajdarov, predsjednik Milo Đukanović i crnogorski biznismen Duško Knežević imali intenzivnu poslovnu saradnju. Na poziv Duška Kneževića ovaj Hajdarov je došao u Crnu Goru sa

Rafailom Mirzanim, zamjenikom azerbejdžanskog ministra za vanredne situacije i svojim timom, te su se tom prilikom sastali sa Filipom Vujanovićem, evo je ta fotografija, sa Branom Gvozdеноvićem, što me i ne čudi, ali su se sastali i sa tadašnjim ministrom policije Raškom Konjevićem.

Dozvolićete mi da od vremena Kluba nastavim ovu moju diskusiju.

Nakon upoznavanja sa Hajdarovim Đukanović je sam krenuo u zajedničke aranžmane i onda je sa specijalnim savjetnikom Milanom Roćenom bio u posjeti Azerbejdžanu, a evo ako laže Milan Knežević, ne laže fotografija, gospodine ministre, evo ga ... Roćen, Milo Đukanović i ovaj čuveni ministar Hajdarov. Spreman sam da ovo dostavim kao dokazni materijal.

Sa druge strane Kneževića je sa Hajdarovim upoznao kontroverzni američki državljani Esad Puškar, sin bosanskih emigranata iz Čikaga, koji je za vrijeme bosanskih ratova na Balkanu radio za Sjedinjene Američke Države a kasnije je bio i savjetnik Bedžetu Pacoliju na Kosovu, a za posredovanje prilikom upoznavanja Kneževića i Hajdarova, Puškar je dobio 200.000 dolara od strane Kneževića, da bi upoznao Mila Đukanovića, Brana Gvozdеноvića i Raška Konjevića sa ovim Hajdarovim. Evo ga taj Puškar sa Bedžetom Pacolijom u nekom helikopteru, a evo ga taj Puškar, gospodine Pažin, i sa Milom Đukanovićem.

Takođe, ja sam spreman ovdje u Skupštini da priložim i swift uplate Duška Kneževića od 200.000 eura za ovog Puškara za posredničke poslove.

Zašto ovo govorim, gospodine ministre? Govorim zato što smo dobili informaciju da je ovaj Hajdarov jedan od najkontraverznijih azerbejdžanskih biznismena i tajkuna, čak odgovoran za ubistvo jednog svog kolege, da je povezan za ubistvom one novinarkе sa Malte, zajedno sa Ticijanom Masuom koji je takođe prijetio novinarki sa Malte, a taj Ticijano Masuo je bio svjedok protiv Andrije Mandića i mene optuženih u postupku za državni udar i prije nekoliko dana dobili smo informaciju da je taj Hajdarov koristeći ove putne isprave - evo ih gospodine ministre, evo je kopija njegovog pasoša - u Crnu Goru unio osam miliona dolara za potrebe Demokratske partije socijalista i njihove izborne kampanje koje su se onda slivale po izbornim štabovima. Imamo dokaz kako Migo Stijepović, između ostalog, stavlja onu kovertu, a vidimo da je kupio neku garažu od 200.000 evra, a Demokratski front treba da odgovara za pranje novca koji je unio Hajdarov u Crnu Goru.

I volio bih da mi objasnite, da smo kojim slučajem imali ove izmjene i predloge ovog zakona da li bi se desile ove inkrimisane situacije o kojima sam upravo sad govorio. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:34:34)

Prvoprijavljeni po redosljedu je Jovanka Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ:

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene kolege i kolegnice, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Samo da vas podsjetim da je trenutno na dnevnom redu Zakon o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu, koji je leks specijalis u odnosu na Zakon o ovjeri potpisa, rukopisa i prepisa.

Kao što smo čuli od uvaženog ministra, u našem pravnom sistemu je još uvijek na snazi Zakon o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu od 1973. godine, a Crna Gora neposredno primjenjuje Hašku konvenciju od 5. oktobra 1961. godine o ukidanju potrebe legalizacije javnih isprava.

Zbog građana koji mogu doći u situaciju da moraju legalizovati javne isprave koje su izdate u Crnoj Gori a namijenjene za upotrebu u drugoj državi ili javne isprave koje su im izdate u drugoj državi a namijenjene su za upotrebu u Crnoj Gori, nekoliko važnih napomena. U obavezi su da ovjere domaću javnu ispravu samo ako je zakonom države u kojoj će javnu ispravu upotrijebiti propisana obaveza ovjeravanja, naravno ako nije drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom drugačije propisano. Drugo, ovjerom bilo domaćе bilo strane isprave potvrđuje se samo, kao što

smo čuli, autentičnost potpisa lica koje je potpisalo ispravu i pečat organa koji je tu ispravu izdao, ali ne istinitost sadržaja.

Kada je u pitanju postupak kojim građanin pokreće ovjeru domaće javne isprave, prva adresa gdje zainteresovano lice podnosi zahtjev je nadležni sud. Nakon toga građanin domaću javnu ispravu dostavlja Ministarstvu pravde radi ovjere potpisa službenog lica u nadležnom sudu i pečata nadležnog suda. Nakon toga, građanin tako ovjerenu domaću javnu ispravu dostavlja organu državne uprave nadležnom za vanjske poslove, ili u diplomatsko konzularno predstavništvo države u kojoj se domaća isprava ima upotrijebiti. Iako naizgled ovaj postupak izgleda komplikovan jer se moraju proći tri organa u diskusije i na odboru je kroz diskusiju kolegince Marte vidimo da nas je intrigiralo pitanje da li je komplikovan ovaj proces i na Odboru smo, kao nadam se i danas od ministra ćemo dobiti odgovor, da to u praksi funkcioniše na vrlo kvalitetan i efikasan način.

I moje dodatno pitanje, mada možda nije predmet ovog zakona - koliko to sve naše građane košta. Jedino u slučaju kada je u pitanju domaća javna isprava izdata od strane organa državne uprave, postupak je skraćen pa se takva javna isprava dostavlja na ovjeru odmah organu državne uprave za vanjske poslove, bez prthodne dvije ovjere od strane nadležnog suda i ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa. Pri ovjeri domaće javne isprave sačinjava se potvrda na toj ispravi ili na posebnom listu identično, kako se to radi kada je u pitanju ovjera potpisa, prepisa i rukopisa. Ako su domaće javne isprave namijenjene za upotrebu u državama potpisnicima Haške konvencije, nadležni sud ovjerava isprave izdate od javno-pravnog organa koji ima sjedište na području tog suda, a Ministarstvo ovjerava domaće javne isprave koje su izdate od organa koji ima sjedište na području bilo kojeg nadležnog suda. Zakonom se propisuje organ nadležan za ovjeru stranih javnih isprava što se smatra stranom javnom ispravom i druga pitanja.

Predloženi Zakon kojim je detaljno uređen postupak treba da garantuje pravnu sigurnost građana u oblasti legalizacije domaćih i stranih javnih isprava i da na precizan način obavijesti građane kakav je postupak ovjere javnih isprava u međunarodnom prometu od kojih zavisi njima ostvarivanje njihovog prava.

I na kraju moja pohvala nadležnom ministarstvu za sve predložene zakone u proteklom periodu kao i predložene zakona na današnjem zasijedanju, jer je sve to dokaz da Ministarstvo radi u brojnim oblastima i donošenju zakona u tim oblastima koji moraju doprinijeti ostvarivanju obaveza iz poglavlja 23 i 24. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 11:39:06)

Zahvaljujem poslanici Jovanki Laličić.

Sada dajem riječ Radulu Novoviću, nek se sprema Jovan Vučurović i Branko Radulović.

RADULE NOVOVIĆ (12.11.19 11:39:14)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Uvažene građanke i građani, poštovani ministre sa saradnicima,

Ja bih htio da o ovoj temi nešto kažem kroz jednu drugačiju prizmu. To što danas razgovaramo o ovome je svakako posljedica jedne dugoročne i dalekovidne politike koju personifikuje Demokratska partija socijalista Crne Gore, politike vođene kako na unutrašnjem tako i na međunarodnom planu. Dakle, ovo je nešto od čega su prethodnih godina, sada mogu reći već decenija, benefite osjetili svi građani. No, nije to išlo ni tako jednostavno ni tako lako zato mi dozvolite da kratko podsjetim na hronologiju dešavanja.

Tako, negdje u maju 2009. godine, novine pišu sljedeće: "Članice EU zainteresovane su za što skorije ukidanje viza za građane Crne Gore, saopšteno je nakon sastanka predstavnika crnogorske Vlade sa šefovima diplomatskih misija zemalja EU i delegacije Evropske komisije. Sa evropskim zvaničnicima razgovarali su potpredsjednik Vlade za evropske integracije Gordana Đurović, šef crnogorske diplomatije Milan Roćen i ministar unutrašnjih poslova javne uprave Jusuf Kalamperović, a tema sastanka bili su aktivnosti Crne Gore na finalizaciji obaveza i zadataka iz

mape puta za liberalizaciju viznog režima. Članice EU zainteresovane su za što sporije ukidanje viza za građane Crne Gore i daće doprinos uspješnom okončanju viznog dijaloga slijedeći preporuke Evropske komisije i ostvareni progres uz spremnost Crne Gore da ispoštuje sve zahtjevne evropske standarde u procesu vizne liberalizacije. Predstavnicima država članica Evropske unije, delegacije Evropske komisije u Crnoj Gori, tada su prezentovani najnoviji podaci u vezi sa ispunjavanjem kriterijuma za viznu liberalizaciju". Ovo je tekst iz 2009. godine.

Deset godina kasnije, 2019. godine, novine pišu sljedeće: "Prema godišnjoj listi kompanije Henli partners Japan i dalje ponosno nosi titulu najjačeg pasoša na svijetu, dok je Crna Gora zauzela 45. mjesto, odnosno građani Crne Gore mogu da putuju bez vize u 123 zemlje svijeta. Drugo mjesto dijele Singapur i Južna Koreja, tačnije mogu bez viza putovati u isti broj zemalja. Francuska i Njemačka dijele treće mjesto, a Danska, Finska, Italija, Švedska, Luksemburg i Španija peto. Na šestom mjestu se nalaze Austrija, Holandija, Norveška, Portugal, Švajcarska, Ujedinjeno Kraljevstvo i Sjedinjene Američke Države. Od zemalja regiona Bosna i Hercegovina nalazi se na 40. mjestu i njeni građani mogu da putuju bez vize u 118 zemalja, Makedonija je na 43. mjestu, Srbija na 40, Albanija na 50. a Hrvatska na 20." I ovo je takođe jedna važna informacija, važna naročito u kontekstu nekadašnjih nagađanja kako će Crna Gora biti zatvorena, autistična država u koju neće moći ni da se uđe ni da se izađe, srećom nije se desilo tako.

Ko može samo sa ličnom kartom da uđe u Crnu Goru? Građani država regiona u Crnu Goru mogu da uđu sa ličnom kartom i u njoj borave do 30 dana. Državljanima država članica Evropske unije, Republike Albanije, Kneževine Andore, Bosne i Hercegovine, Republike Kosova, Kneževine Lihtenštajna, Republike Sjeverne Makedonije, Kneževine Monaka, Kneževine Norveške, Republike San Marino, Republike Srbije, Svete stolice iz Švajcarske konfederacije mogu ulaziti, prelaziti preko teritorije i boraviti u Crnoj Gori do 30 dana bez vize, sa važećom ličnom kartom koju je izdao nadležni organ tih država, odnosno drugom ispravom na osnovu koje se može utvrditi njihov identitet i državljanstvo.

Eto, htio sam kratko podsjetiti na hronologiju u vezi sa ovom temom. Znamo da nije to išlo ni lako ni jednostavno. Ovo što danas pričamo su da tako kažem finese i dobro je da smo u prilici da na ovaj način razgovaramo na ovu temu. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 11:43:44)

Hvala.

Dajem riječ poslaniku Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 11:43:50)

Građani Crne Gore,

Ministar i ja smo se dogovorili da svako iz svoga ugla, jer sam ja ipak hendikepiran, ministar dok nije ušao u DPS ima briljantnu pravničku karijeru, da pričamo za dobro Crne Gore.

Pošto sam ja veliki Evropljanin, prave Evrope, ministre u poglavlju III - Usaglašeno sa pravnom tekovinom, pozivate se na međunarodne konvencije. Odmah sam to rekao bravo, pozivate se, da je to usaglašeno sa našim Ustavom, sa članom 9 - Pravni poredak, da ukoliko ga nema u našim zakonima ovo je pravo prioritet. Je li tako, ministre? Tako je, učimo se.

Ministre, ja sam vas pohvalio prošli put da ste vi došli na moju deklarativno vodenicu, rekli onako tužilaštvo ne treba nam ništa, ja starovaroški prevodim vaše riječi, za to da bi me bolje razumjeli. Ne, ne, ne treba, ne vrijedi boba. Izvinjavam se na terminu. Mi staropodgoričani kad kažemo da ništa ne valja, ne vrijedi boba, ono bob, ono što pada, ni prasad ga ne iju. Onda ste rekli da nam budućnosti ekonomske ukoliko nema prava i pravde u Crnoj Gori, pa onda ste mnoge druge stvari rekli. Ja sam rekao - vaskrsnuo naš ministar. E sad, ministre, dogovorili smo se, ja ću vama prezentirati. Tri tužbe koje su, znači dok je bila Čarapićka, pa naslijedio, stvarno sam mu zaboravio ime, ovaj vrhovni državni tužilac, izvinjavam se, pa onda kad se on ustoličio - ajde da ga probam, starovaroški opet, da vidim kakav je i što i treća ova koja je aktuelna, ove dvije nijesu još se ne troši Crna Gora po njima, jest ekološki, ali ova je aktuelna. Ovaj čovjek, znači tužbu koju

sam ja podnio ministre, da vas podsjetim 05.07. 2017. godine, sa brojnim dokazima, izvinjavam se vama je nijesam dao nego sam dao ovo što sam tražio od Vlade i naveo hiljade stvari i prozivao ga ovdje na crnogorski, na katunski, što se on poziva, na one će mora da reaguje na one tanke živce, čovjek bre ovalike ima, neće da reaguje. Pa onda je gospođa Radović njemu rekla da se radi o organizovanom kriminalu, da on to mora da istupa, on još tvrdi.

Što ću kukali ja, ja onda se obratim Dušku Markoviću i ministarki da mi daju potpune podatke za što su šefovi, za što su nadležni, to su ti ministarstva, to su uprave, je li tako ministre. Znači to mora Duško Marković iza nje i vi ako pravde, tu glavni da budete, pa sam dobio po količinama, a mene količine toliko ne interesuju. Mene interesuje, prije svega za to što su protiv zakona, pročitali ste zakon, tačka 1 da ne smiješ ništa da kopaš, da izvoziš, ukoliko ga tehnološki ne preneseš na veći tehnološki nivo, pa na veći tehnološki nivo za dobro Crne Gore, taba, bu, bu, bu, bu, 50 stranica. On na prvom članu, taj ogovor mora da ide, a ovaj čovjek da ide na krivičnu odgovornost i svi koji su mu dali. A onda, ministri, evo vašu logiku, niste ekonomista, ja sam inženjer, ali sam sticajem prilika naučio dobro ekonomiju, a sad i pravo. Moga sam možda razmišljati da nije bio konflikt interesa, da zamijenim, bio bih hiljadu puta bolji od ovoga vrhovnog državnog i specijalnog, ali prošlo mi je vrijeme, sad ne mogu stvarno kao ona, kako se zove ona plava što se naknadno javila, sve sam ih pozaboravio. E ja kad ne volim neke ljude ja ih sve izbačam iz glave, neću da se opterećujem.

Ministre, pranje novca je ako ja kradem, znači ja kradem, pa onda nađem nekoga da te pare koje sam ukrao dadem da mi ih takozvano operu i ostave na određeni račun da kupe stanove, u građevinarstvu se najviše to, čak što više i u otpad. Pazi, da se pazim otpada, južna Italija je tu dosta prala novca, pa mu ja dadem 20, 30, 40, 50%, a onda te pare on može onoliko da bude praznihi stanova kao što ima po Crnoj Gori. Vele da Mugoša ima 100 stanova, ja pojma nemam, ali znam da ima dosta stanova. Nije ga stekao od one plate, mora da je nešto drugo radio, možda naftom u Marezi, možda ovo, a možda bogomi i pranje novca, možda sa onijem, kako se zove onaj drugi što ga sad tuže, onaj trgovac, ne znam, sve ta imena pozaboravim.

Ministre, kažite, vi ste rekli da ćete ovo da ispitajte, vi ste pametan čovjek, što se tiče prava. Ajte to u funkciji Crne Gore i svega ovoga, ... fakturiše na ofšor firmu. Zašto tri puta manje, pa kad sam ga ja jedanput omenuo duplo manje, pa opet mnogo manje. Zašto Kinezima to direktno, jer to, shvatate li, ako vi mene date 50, ja Jolu dadem 100, ja ove ... onda vama se vrati 50, će su 100. Ljudi oćete li mi reći će je 100? Možeš da zaradiš 1%, 2%, 3%, 10%, kam da pukne, to je u bankarstvu, interkalarna kamata. Ministre, kažite mi zašto dajete ovo da ovaj izvozi, kršite jedan zakon? Hoću da mi date podatke, Uprava poreska, da tačno ovdje danas saopštite, rekli ste mi da ćete da saopštite sve, koliko je, će on izvozi i po kojoj cijeni. A ja ću vama reći koja je cijena tih crvenih boksita na plutajućem brodu... jer crvenih boksita više nema, reciklaža je sve manje i mi ostadosmo na golo prlo. Znate li šta je golo prlo? Kad se đevojka uda neće u nekakvu sirotinjsku i nikakvu kuću, neće će nema ništa i vele kukala je li se mogla bolje udat, udala se na golo prlo. E mi ćemo ostati na golo prlo, ministre. Izvolte.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:51:29)

Na dnevnom redu je Predlog zakona o legalizaciji javnihi isprava u međunarodnom prometu.

Izvolite, poslaniče Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (12.11.19 11:51:42)

Čuli smo gospodina Radulovića. On je bio u temi čitavo vrijeme. Ja bih pokušao da se nadovežem na gospodina Milana Kneževića i kad govorimo o ovoj temi neophodno je osvrnuti se na činjenicu da je prije nekih petnaestak dana ovdje u Skupštini bio ministar unutrašnjih poslova i da nije htio da mi odgovori na pitanje ko je sve u Crnoj Gori u posljednje četiri godine dobio počasno državljanstvo, dakle ko je dobio isprave Crne Gore. Smatram da je to veoma važna tema koja je posebno postala aktuelna upravo zbog toga, i dobila dakle na važnosti, na sumnji, upravo

zbog toga što je ministar Nuhodžić odbio da poslaniku iza kojega stoje hiljade građana odgovori na prosto jednostavno pitanje ko su ti ljudi koji su toliko zadužili Crnu Goru da dobiju njeno državljanstvo. Dakle, to je pitanje bilo od interesa za građane i ne vidim zašto je sakriveno. Ovo je naročito bitno zbog toga jer su iste te strukture ove diktature u kojoj živimo zabranile na primjer liderima Demokratskog fronta da, oduzeli im u stvari putne isprave, i onemogućili da u punom kapacitetu obavljaju svoje poslaničke i političke dužnosti. Mi više ne znamo ko se ovdje vrzma po Crnoj Gori, koji sve ljudi sa ispravama, kojim je omogućila preporuka Mila Đukanovića ili nekog drugog iz sistema, i drugovanje sa Milom Đukanovićem. Za neke smo saznali, dakle za neke smo saznali prije nekoliko godine, za one koloritne likove iz svijeta organizovanog kriminala koji su dobili pasoše Crne Gore baš zato što su prijatelji i poslovni partneri predsjednika Demokratske partije socijalista. I kad se javnost tada uznemirila, blago rečeno kad je saznala kakvi sve ološi i kakav sve polusvijet je dobio počasno državljanstvo Crne Gore, e onda je Vlada odlučila da udari veto, da udari zabranu, da udari zabranu, gospodine Gvozdenoviću, da saopšti ko je sad u posljednje četiri godine dobio državljanstvo Crne Gore.

Da ponovim, zahvaljujući predsjedniku Demokratske partije socijalista, vašem ličnom šefu i šefu ovih ljudi i šefu života i smrti u Crnoj Gori, među zaslužne građane imamo Li Sen Pua koji je hapšen zbog toga što je nelegalno stekao 300 miliona dolara, a sad je u Kini ponovo optužen za teški kriminal, Taksin Šinavatra, učesnik u velikim koruptivnim radnjama, Muhamed Ahlan optužen za višemilionske prevare i on je, kaže Đukanović, njegov i prijatelj Crne Gore. Dakle, prijatelj vaš, gospodine Gvozdenoviću. Ne znam je li vaš, gospodine Pažin, moj nije sigurno takav, da ga ne karakterišem, takav ne može biti prijatelj moj i Crne Gore, one poštene. Pa kaže, da vidim još, svi su oni dobili državljanstvo i isprave Crne Gore na predlog Mila Đukanovića, uz obrazloženje, pazite poštovani građani, da su to osobe od posebnog značaja za državni, naučni, privredni, ekonomski i drugi interes Crne Gore. Zamislite kad takvi kriminalci su osobe od posebnog značaja za interes Crne Gore u kakvom se mi teškom problemu nalazimo i skoro nas je ovdje u Crnoj Gori, skoro nas je ovdje obilazio izvjesni, ponovo osuđivani neki turski biznismen, samo da vidim, jesam li zapamtio ime, Sedat Peker, a koga je na aerodromu dočekivao, uz muziku iz Kopolinog "Kuma", da ne zaboravim, napravio je takav jedan vido sešn, a njega je na aerodromu ... azerbejdžanski biznismen, crnogorski državljanin, pazite, Telman Ismailov, evo fotografije, poštovani građani, tu se oni srdačno u lice ljube, u lice se ljube, koji je u novembru 2018. optužen za naručivanje dva ubistva u Rusiji i nalazi se na Interpolovoj potjernici. E dakle, kroz samo nekoliko primjera, poštovani građani, može da se pokaže u kakvom se stanju nalazi Crna Gora u kojoj je na vlasti Milo Đukanović i jedna političko-kriminalna struktura. Dakle, mafija je konačno ostvarila svoj san u Crnoj Gori, od vremena Dač Šulca, Akapoena, Viliendžera, Nitija, pa sve do Eskobara mafija je najzad ostvarila svoj san u Crnoj Gori da ima svoju državu, gospodine Gvozdenoviću, najzad je ostvarila taj svoj san i to se, to nije baš sad bilo, nije se sad desilo, to se desilo u vrijeme kada su oni italijanski teški, okoreli kriminalci koji su ubijali ljude po Crnoj Gori, znači koji su ubijali ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:56:48)

Isteklo vam je vrijeme. Nemate, isteklo vam je vrijeme.

JOVAN VUČUROVIĆ (12.11.19 11:56:52)

Samo da završim, molim vas, ne možete tako da me prekinete.

Dakle oni italijanski kriminalci koji su ubijali po Crnoj Gori, a vi recite da nijesam u pravu, oni su prijatelji Mila Đukanovića, učestvovali su u švercu cigara sa ovom vlašću i učestvovali su u tim poslovima a predstavljani su ovdje kao italijanski turisti.

I da završim, gospodine Gvozdenoviću,

Sa druge strane takvi koji štite kriminalce oduzeli su pasoše Milanu Kneževiću i Andriji Mandiću, dakle za nepodobne u Crnoj Gori se proglašavaju ti ljudi. Nepodobni u Crnoj Gori su Matija Bečković, Dejo Mirović, Saša Raković, Čeda Antić, a podobni i zaslužni građani Crne Gore su Dahlan, Pua, Taksin Šinavatra i takva banda i polusvijet. Znači sramno ...

Gospodine Gvozdenoviću, nemojte više nikad tako da me prekidate.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 11:57:42)

Dajem riječ Danijelu Živkoviću.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (12.11.19 11:57:48)

Hvala, poštovani potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvaženi ministre sa saradnicima,

Evo i danas razgovaramo na ove teme koje su značajne za pojam metappravne ideje vladine prava, neki bi rekli same pravne države i vidimo da postoji, rekao bih, određeno odstupanje od ove teme koja zaista jeste jedno pitanje, značajno zaista za pojam vladavine prava, konkretno koje se odnosi na Crnu Goru. Većina zakona koje sam u nekom prethodnom periodu propratio a koji su upravo došli od strane vašeg ministarstva idu upravo u ovom kontekstu ostvarivanja ove metappravne vladavine prava, dakle pravne države Crne Gore.

Takođe jednu konstataciju, možda i političku, ali ona ima svoje utemeljenje i u praksi, kada čujemo ovo što govore kolege iz opozicije onda samo jednu ključnu tezu moramo saopštiti javnosti a ona se odnosi na to da zaista sve ono što se saopštavalo i danas i tokom prethodnih zasijedanja, da je ovo nedemokratskog društvo, da je ovo jedan totalitarni diktatorski režim koji vlada u Crnoj Gori, samo da saopštimo tu jednu ključnu činjenicu da je Crna Gora članica NATO saveza. Ja mislim da je tu nepotrebno dalje pominjati bilo kakvu argumentaciju u odnosu na ovo što iznose kolege iz opozicije i žao mi je što danas nemamo malo konstruktivniju i stručniju raspravu na ovu temu.

Veoma je važno kada govorimo o ovim temama da građanima saopštimo otprilike ono što je dopušteno, ono što se dozvoljava ovim zakonom i benefiti koji građani mogu imati konkretno, ne samo građani nego ukupno i privreda i država Crna Gora od ovog zakona koji je predložilo vaše ministarstvo. Dakle suštinski, sami ste kazali u vašem uvodnom izlaganju da se radi o povećanju stepena pravne sigurnosti u ukupnom pravnom prometu i međunarodnom pravnom prometu iz prostog razloga što su postojali određeni ugovori i konvencije koji su regulisali ovu materiju i ovu oblast, ali rekao bih da se u nekom periodu od Bečke konvencije, od nekih 60-tih godina nije računalo da će se upravo kroz eru digitalizacije i razvoja tržišne ekonomije značajno uticati na pravni promet i da će moći da dođe do situacija da se određene javne isprave i falsifikuju. Dakle, sve je to donijelo savremeno doba i mislim da od sticanja nezavisnosti 2006. godine i donošenja ovog zakona o ovjeri potpisa i rukopisa i prepisa, bilo je neophodno i predložiti ovako zakonsko rješenje.

Ja se ne bih previše ponavljao i sa vama i sa koleginicama koje su govorile na ovu temu. Ovdje je jasno o kojim subjektima se radi koji su obavezni da postupaju po ovom zakonu, dakle sudovima, Ministarstvu pravde, Ministarstvu vanjskih poslova i konzularnim predstavništvima, a čini mi se da tu postoji više faza kroz koje prolazi jedan akt i da možemo biti da kažem 100% uvjereni da onaj koji je ovjerio, odnosno potpisao javnu ispravu da se zaista radi o tom licu, jer zainteresovano lice i privredni subjekt u pravnom prometu uvijek može da traži ispitivanje da li je to lice zaista potpisalo i stavilo štambilj na određenu javnu ispravu. Takođe, zaboravili smo čini mi se da pomenemo da su i sudski tumači obavezni sada da deponuju potpise, pečate i štambilje kod vašeg ministarstva, ako se ne varam, i mislim da će ovo zakonsko rješenje zaista doprinijeti podizanju stepena pravne sigurnosti u pravnom prometu, kako ovom našem jer je obaveznost koja se odnosi na ovjeravanje javnih isprava, domaćih javnih isprava i stranih javnih isprava. I naravno konačno idemo ka tome da jačamo vladavinu prava u našem društvu, jer bez obzira što smo mi društvo koje je steklo nezavisnost od 2006. godine, dakle prije nekih 13 godina, mi se još učimo demokratiji i to moramo biti svjesni kao da kažemo nosioci društveno političke odgovornosti u našem društvu i da naravno ne može sve biti idealno, jer pravna država kao ideal praktično ne postoji nigdje u svijetu, nadam se da ćemo se u tome složiti, i vjerujem da je ovo zakonsko rješenje usmjereno ka tome da ojačamo pravnu sigurnost i pravni poredak u našem društvu.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:02:25)

Hvala.

Sada su na redu Milutin Đukanović i Predrag Bulatović.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (12.11.19 12:02:34)

Poštovani građani,

Pred nama je Zakon o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu. Da se ovdje nalazi druga vlast, a koja tvrdi za sebe da je lider u evropskim integracijama, mi smo danas mogli očekivati da ova vlast pokrene inicijativu da ona bude lider takozvanog "malog Šengena" u regionu, maltene da se međusobno priznaju sva dokumenta između država regiona. Međutim, u Crnoj Gori je nastupila panika. Taj lider u regionu kad se spomene "mali Šengen" od toga bježi. Znači, Crna Gora nije spremna, hoće evropske integracije ali neće da ima slobodan promet roba, ljudi i kapitala između svojih susjeda. Je li to normalno, je li to prirodno. To dovoljno govori o vašoj iskrenoj spremnosti za evropske integracije.

Ako vi niste spremni da ukinete granice sa najbližim susjedima Bosnom, Hercegovinom, Srbijom, Albanijom, Hrvatskom, sa kim ste onda spremni. Spremni ste da ukinete granicu s Luksemburgom, vazdušnu. To je znači jasan pokazatelj o kakvoj se demagogiji ovdje u Crnoj Gori radi.

Međutim, što se tiče legalizacije javnih isprava, ovdje ima jedna vrlo interesantna tema. Crna Gora, kao što je opštepoznato, a i ministar će se složiti, priznaje pasoše i lične karte koje su izdate u Srbiji, je li tako ministre? Takođe, vi ste, ministre, i vaše ministarstvo bili u mogućnosti prilikom sprovođenja postupka ekstradicije Saše Sindelića u Hrvatsku da se uvjerite da se radi o Saši Sindeliću, da tu nema nikakvog ni Aleksandra, ni Sinđe, ni Minđe, ni nečeg slično. Znači, nepobitno utvrdilo Ministarstvo pravde Saša Sindelić. Takođe, Ministarstvo unutrašnjih poslova, pošto je ta osoba tražila i politički azil u Crnoj Gori, nedvosmisleno su utvrdili da se radi o Saši Sindeliću, osobi koja je u Hrvatskoj osuđena 21 godinu zatvora i nije dobio politički azil. Znači, imamo vrlo dva značajna ministarstva koja nepobitno utvrđuju da se radi o Saši Sindeliću. Ali, u čemu je problem? Ali imamo dva državna organa Specijalno državno tužilaštvo i Specijalno policijsko odjeljenje koji su prvopozvani u Crnoj Gori da utvrđuju identitet osoba ... oni, zamislite, šest mjeseci ne mogu da utvrde da se radi o Saši Sindeliću, nego nekad Aleksandar, nekad Sinđa i tome slično. I sad ja vas ovdje, ministre, pitam - šta vi mislite o tom specijalnom tužiocu, a da dodam i njemu slično se ponašao i predsjednik Višeg suda Boris Savić.

Kada sam ja postavljao prošlo poslaničko pitanje pitao sam da li sudije i tužioci prolaze zdravstvene preglede, pogotovo njihov mentalno-psihološki dio, da se utvrdi za sudije i tužioce. I mislite li vi da ove dvije osobe i Katnić i Boris Savić su mentalno psihološki sposobni da donose odluke? Kad donose ovakve odluke ne mogu šest mjeseci da utvrde, onda je jasno da nijesu normalni, ili da se ispravim, možda koriste neke psihoaktivne supstance. Ili su korumpirani i dio organizovane kriminalne grupe na čijem su čelu Branimir Gvozdenović i Milo Đukanović. Šta mislite šta je od ovo troje tačno? Ja bih život svoj dao da su oni dio organizovane kriminalne grupe i da izvršavaju naloge režima, tj. naloge DPS-a. Kako drukčije objasniti njihovo ponašanje.

Vi za dva sata, vaše ministarstvo, utvrdi identitet, Ministarstvo unutrašnjih poslova isto tako, a ova dvojica ne mogu pola godine. E pa svakome je sve jasno. A vi, ministre, ako uzmete za sebe pravo da ih branite, e onda ste i vi zajedno sa ovom dvojkom i mi sumnjamo pošto ćutite na ove nepobitne činjenice da su Gvozdenović i Đukanović upravni odbor, a da ste vi izvršni organ državnog udara. Za ovo i za ove argumente ne postoji logično objašnjenje i naravno ... sam ubijeđen da se i vi sad nećete upustiti da date neki logičan i smislen odgovor. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:08:06)

Predrag Bulatović ...
(Prekid)

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (12.11.19 12:08:31)

Čuli smo iz izlaganja kolege Đukanovića određene kvalifikacije na račun nosilaca državne vlasti u smislu da su oni članovi organizovane kriminalne grupe, i shodno tome vjerujem da imamo pravo na kaznenu repliku.

Dakle, mi u kontinuitetu ovdje u parlamentu možemo da čujemo različite vrste kvalifikacija na račun predstavnika vlasti i konkretno one su uperene prevashodno protiv onih ljudi koji nose i najveću društvenopolitičku odgovornost. Mi smo se sa ove strane uvijek uzdržavali da komentarišemo neki sudski postupak koji je pred nadležnim državnim organima, a pred kojim se nalaze jedan dio kolega ovdje u Parlamentu iz prostog razloga što vjerujemo u naše pravosuđe, vjerujemo u nezavisnost i samostalnost naših pravosudnih organa i mislimo da ova skupština nije mjesto na kojem treba raspravljati o temama koje se odnose na pitanje nečije odgovornosti. Poštujemo tu prezunkciju nevinosti i čekamo pravosnažne odluke nadležnih državnih organa.

Isto tako vjerujem da sve ono što saopštavaju kolege sa ove strane političke scene dovoljno dobro demistifikuje njihov politički kurs i sasvim jasno ih legitimise pred građanima Crne Gore o tome kakav je njihov trenutni politički status, a to je da je jasno, s obzirom na malo zapaljiviju i oštriju retoriku da imaju manje povjerenje građana nego što su to imali u nekom prethodnom periodu. Takođe, nije ni čudo što kontinuirano pominju predsjednika države Crne Gore i predsjednika Demokratske partije socijalista gospodina Đukanovića, jer ih je, da kažem već prethodnih 25 godina kontinuirano pobjeđivao kao neko ko je nosio liste Demokratske partije socijalista i naravno da to stvara određenu vrstu frustracija i vjerujem da će se to nastaviti i u narednom periodu. Dakle, lada izgubite sve izborne utakmice u kojima ste učestvovali u prethodnom periodu, onda je jasno da ćete upravo svoju oštricu usmjeriti ka onome ko vam je nanio toliko političkih poraza. Mi to razumijemo, ali isto tako ne možemo da oćutimo sve ono što se ovdje čuje. Mislili smo da će se stepen političke emancipacije u ovom parlamentu podići i da ćemo imati nešto demokratičniju raspravu od strane kolega iz opozicije, to se ne dešava. I mi ćemo prihvatiti to ali sigurno da ni u narednom periodu nećemo oćutati na ovakve kvalifikacije na račun ključnih nosilaca društveno političke odgovornosti u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:11:30)

Hvala.

Dajem riječ Predragu Bulatoviću.

Nemate pravo. Samo mi recite zašto proceduru.

Daću vam stenogram pa ćete pogledati šta je sve rečeno. Ja sam mu dao kaznenu repliku, imam pravo po članu 101.

Da čujemo proceduru.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (12.11.19 12:11:51)

Svak radi svoj posao, ja iznosim svoje stavove, vi imate tu privilegiju da selektivno primjenjujete Poslovnik. Ja sam rekao tri opcije postoje za ovakvo ponašanje specijalnog državnog tužioca i predsjednika Višeg suda. Jer svi znamo, niko neće ovdje da polemiše sa činjenicama. Kako to može Ministarstvo pravde za dva sata da utvrdi identitet Saše Sinđelića, kako može Ministarstvo unutrašnjih poslova za dva sata, a ne mogu prvopozvani za utvrđivanje identiteta, Specijalno državno tužilaštvo i predsjednik Višeg suda i vas argumenti ne intersuju. Juniori iz DPS-a ne slušaju argumente, nego slušaju sami sebe ... Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:12:44)

Ovo je van svake procedure. Hvala.

Predrag Bulatović. Izvolite. Dajem riječ Predragu Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ (12.11.19 12:12:56)

Dame i gospodo, poštovane kolege poslanici,

Ono što često želim da kažem, imajući u vidu da se od nekih kolega poslanika čulo da vjeruju u institucije sistema, da vjeruju u nevinost osuđenih, ja se prvo kao čovjek sa dosta godina života i sa dosta godina političkog staža čudim kako je moguće da ono što je prije nedjelju dana ovdje izgovorio Milan Knežević o nemogućem putovanju Paja Velimirovića, jednog hohštaplera i policijskog doušnika, na bazi čega je otpočeo "državni udar", da niko ne pokaže ljudske hrabrosti i da izrazi sumnju u to što je Viši sud i Milivoje Katnić uradio. Takođe, ne mogu da shvatim i prihvatim da ministar pravde očuti očiglednu korupciju i organizovanu kriminalnu aktivnost na koju je ukazao, a koja je vezana za predsjednika države, vezano za ovog ministra iz Azerbejdžana, mogli ste bar neki komentar da date. Umjesto toga, brani se lik i djelo Mila Đukanovića.

Naravno i istorija i pravosuđe kad bude slobodno reći će i o istorijskog ulozi i pravosunoj ulozi, ne samo Mila Đukanovića nego i svakog, pa i ministra. Mi i dan danas mislimo da je ministar jedan od ključnih ljudi u realizaciji montiranog državnog udara, od toga ne odustajemo. Nećemo sad da vodimo raspravu o tome, imamo svoje dokaze i čekamo ono što će se uraditi nakon promjene vlasti.

Gospodine ministre, Zakon koji mijenjate je Zakon iz SFRJ iz 73. godine. Da li je moguće da će inoviranim zakonom gdje ste ugradili tehničko-tehnološka, neka nova svojstva, a vezano za 2006. godinu i samostalnost, zaboravili ste da je državni status u međuvremenu mijenjan dva puta, da li će ove izmjene omogućiti da više Milivoje Katnić dok mu traje mandat, a trajaće mu vrlo kratko, ne može da daje lažne identitete ljudima i da montira sudske procese? Da li ovaj zakon može to da zaustavi? Ja mislim da ne, nema toga zakona koji u ovom trenutku može da zaustavi Milivoja Katnića, pa ni vi. Bili ste dobri ortaci, više niste jer kritički govorite o Tužilaštvu i govorite i o njemu i ja vas tu podržavam u tom dijelu kritike u ovom trenutku, tako ranije nije bilo. Vi ste na čelu Savjeta za vladavinu prava i član ste Kolegijuma za pridruživanje Evropskoj uniji. Mislim da ste prije ovoga zakona mogli i trebali da promijenite neke druge zakone koji su važni za poglavlja 23 i 24. Naravno vi mijenjate Zakon o Sudskom savjetu na neustavan način da bi omogućili učvršćivanje pravosudne vlasti u liku predsjednika Vrhovnog suda, ali vi možete, a nećete da inicirate ustavne promjene, to je u vašem domenu, i nećete da inicirate promjene u zakonima koji se tiču Tužilaštva. Prije svega, mislim na Tužilački savjet da bi mogli da zaustavimo ono o čemu je djelimično govorio gospodin Radulović o tzv. montiranom pranju para.

Gospodine Pažin, Milivoje Katnić govori o tome da je hibridni rat ono što iznosi Duško Knežević i govori da vezano za Mila Đukanovića su samo udaljene sumnje to što iznosi Duško Knežević. Pa formira bilježnicu tzv. vozača Duška Kneževića gdje stavlja Nebojšu Medojevića. To je drugi proces za tzv. pranje para, novca, u kome se lider Pokreta za promjene Nebojša Medojević stavlja. Znao zašto? Želi se do kraja oprljati, jer kad pričate o parama, u kom god nivou, vi ne možete ostati čisti. Nebojša Medojević želi da se okalja i oprlja jer on ne pere novac, on govori o organizovanom kriminalu u vrhu vlasti počev od predsjednika države preko Vlade itd.

Prvi proces vezano za pranje novca je montirani proces. Da vam kažem, optužena je organizovana kriminalna grupa da je prala novac za potrebe Demokratskog fronta i to je finansirao zidar iz Teslića, koji nije, pa su onda shvatili da nema prljavog novaca kod njega pa su se dosjetili da za radove zidanja u Kotoru 1995. godine nije platio porez, 1995. godine. Pitanje poreske utaje nije u nadležnosti Višeg suda, gospodine Pažin, nego u nadležnosti Osnovnog suda. Pa su spojeni predmeti da se dokaže tokom postupka da je taj novac, koji nije dokazan uopšte da postoji, prljav. Niko nije dokazao. Dozvolite mi još 30 sekundi, moram jednu važnu stvar da kažem koja vjerovatno nije po volji parlamentarne većine, a želim ministru da se obratim, kao šefu vladavine prava.

Imamo bilježnicu otvorenu od strane Milivoja Katnića da može svakog da stavi, gospodine Pažin i vas. Ako ste se jedanput sreli sa Duškom Kneževićem vi možete da se nađete u bilježnici onako kako je on rekao.

Na kraju zašto vi, baš vi? Tretirajući izvještaj Evropske komisije vezano za aferu "koverat" ne uradite nešto i vezano za sudski i pravosudni postupak i činjenicu da ovaj dom ne može da pozove Milivoja Katnića da objasni notornu stvar. Time ću završiti, 100.000 dolara je Duško Knežević, kaže, svojih para dao Migu Stijepoviću. Pa je Migo Stijepović se vratio, gle čuda, ne odgovaraju mu dolari nego da mu zamijeni u evre, odmah evre da mu da, to je malo glupo ako baš hoćemo da kažemo, i o čemu se radi, naravno i vi znate da je malo glupo, ali taj novac je prljav kaže Milivoje Katnić. Prljavo je 97.500 evra. E, sad ja uvodim jednu kategoriju i želim da mi odgovorite ... Pola je odrezano da je čisto 47.500 koje je dobio DPS, to je čisto, a onih 50.000 drugih su prljavi, od iste količine. Koja je to metodologija, osim montiranja? Što će reći, gospodine Pažin, ja mislim da vi morate hitno da reagujete, prvo da se izjasnite na neke od ovih stvari da ne vjerujemo Milivoju Katniću na riječ i Ivici Stankoviću i da se uradi nešto sa tim Specijalnim tužilaštvom koje će napraviti veliki problem u Crnoj Gori.

Što se nas tiče, mi smo nevini, u ove institucije ne vjerujemo i mi ćemo se braniti od onoga što se zove nasilje nad nama.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:19:57)

Predrag Sekulić, kasnije Andrija Mandić.

PREDRAG SEKULIĆ (12.11.19 12:20:17)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima, kolegice i kolege,

Bez obzira što nakon 45 godina se ponovo bavimo ovom materijom, znači legalizacijom javnih isprava u međunarodnom prometu, vjerujem da nijesmo mnogo propustili iz prostog razloga što se u ovoj oblasti ništa novo i posebno nije dešavalo, ali dobro je što imamo danas ovaj zakon ispred nas i dobro je što ćemo ga imati u našem pravnom prometu u narednom periodu.

Ono što je najvažnije, što građani treba da znaju, jeste da je propisano članom 2 da isprave koje idu van Crne Gore moraju biti ovjerene u Crnoj Gori. Isto tako međunarodne isprave koje dolaze u Crnu Goru moraju biti ovjerene da bi bile validne. Naravno propisuje se posebna procedura u svih ovih 18 članova koliko ima ovaj zakon rakao bih, prije svega i iznad svega, tehničke prirode.

Dozvolite takođe da kažem da nijesmo mnogo izubili bez obzira što se mijenjao međunarodno pravni okvir zato što svaki put kada smo i mijenjali Ustav svi oni zakoni koji nijesu došli na dnevni red smo veoma često mijenjali te prave okvire važili su i oni ranije donešeni zakoni tako da u pravnom smislu ništa nije izgubljeno.

Dozvolite mi, poštovane kolege, i da se osvrnem na nekoliko pitanja koje su otvorile moje kolege iz opozicije. Jedno od tih pitanja koje zavređuje pažnju, rekao bih, ukupne crnogorske javnosti jeste pitanje, uslovno govoreći, malog Šengena, odnosno dogovora koji su napravili predsjednici ili koji pokušavaju da naprave predsjednici Srbije, Albanije, Makedonije. Naravno uvijek je dobra vijest kad se neko u regionu dogovara, ali dozvolićete da samo malo budem, govorim u lično ime ne u ime svoje partije nego u lično ime, da ipak budem skeptičan iz prostog razloga što Crna Gora jeste lider kada su evropske integracije u pitanju. Dozvolićete da vas podsjetim i na program Demokratske partije socijalista od još 2002. godine, a to je da što se tiče nas evropske integracije nemaju alternativu i ne znam zašto bi "veliki Šengen" mijenjali za "mali Šengen". Uz naravno još jedno pitanje, šta nam taj "mali Šengen" donosi ako već sada imamo mogućnost da recimo građani Albanije slobodno dođu u Crnu Goru sa ličnom kartom da isto tako građani Srbije, građani Makedonije dođu ili Bosne i Hercegovine. Tako da, rekao bih, tu nema nekih velikih novina.

Što se tiče protoka roba takođe dozvolite samo da kažem i to da imamo propise kakve

imaju svi u regionu, odnosno kakve ima i Evropska unija, a to je pitanje fitosanitarne kontrole i ono što je ste jedan od benefita kada govorimo o pridruživanju u Evropsku uniju jeste građani Crne Gore znaju kakvu će hranu da jedu. Znači, zato što imamo kontrole na granicama, zato što u konačnom možemo da zahvalimo upravo tim evropskim integracijama činjenici da su na desetine i stotine tona robe zaustave na našim granicama ako govorimo o kontaminiranoj ili lošoj robi.

Takođe, samo da kažem da Demokratska partija socijalista nikada nije pristala iz prostog razloga što je to ustavna podjela vlasti. Znači, mi smo zakonodavni dom, mi nikad ne komentarišemo. Mi te sudske presude koje još uvijek nijesu pravosnažne s druge strane takođe ne želimo da Parlament pretvorimo u sudnicu.

Ono što je veoma važno i što građani Crne Gore vjerovatno cijene jeste činjenica da su oni procesi koji su bili negdje najvažniji za interes same javnosti bili veoma otvoreni, da je to bila prilika da svaki građanin ponaosob vidi kako teče sudski postupak i mislim da je to dobro makar i zbog toga što građani su edukovani u dijelu procesnog prava da vidi kako teče taj postupak. Imali smo prilike da čujemo i dokaze i optužbe i odbrane i čini mi se da je bilo zaista bespotrebno da se mi miješamo u nešto što je nadležnost sudske vlasti s jedne strane, što je ustavna kategorija. S druge strane zaista ne vidim nijedan razlog zbog kojega bi mi sad komentarisali bilo kakvo naknadno iznošenje dokaza.

Ja kažem još jedanput vjerujem da Parlament nije mjesto da ga pretvaramo u sudnicu i vjerujem još jedanput da sva otvorena pitanja možemo da raspravimo, ali kažem da ipak ono što je stvar sudova treba prepustiti njima, a mi smo ipak na nivou zakonodavne vlasti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:24:38)

Imamo komentar Milutina Đukanovića.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (12.11.19 12:24:42)

Pa evo, gospodin Sekulić nije iskoristio svoje pravo na komentar nego je kroz svoju diskusiju komentarisao diskusije iz Demokratskog fronta. Ova demagogija oko malog Šengena da nećemo mi "mali Šengen", hoćemo "veliki Šengen". Pa zar nije normalno da se prvo granice otvore prema svojim susjedima. Suština ulaska u Evropsku uniju treba da znači brisanje granica i papiroloških i fizičkih i kako god hoćete. Morate prvo da uklonite granice sa svojim susjedima. Šta znači uklanjanje granica između Crne Gore i Švedske, Crne Gore i Luksemburga ako vi ne ukinete granicu između Crne Gore i Srbije, Crne Gore i Bosne i Hercegovine gdje imamo najveći promet roba, usluga, ljudi i kapitala, o čemu mi onda pričamo? Zato je priča crnogorske vlasti o ulasku u Evropsku uniju u suštini jedna velika demagogija. Znaju da od Evropske unije nema više ništa, čuli ste Englezi izlaze, Francuzi, Njemci se već sukobljavaju oko koncepta ko će da upravlja kojim teritorijama. Očigledno se neko pobunio i smatra da sada ako se ulazi u Evropsku uniju to je u suštini pod kontrolom Njemačke, na to neke velike sile ne pristaju. Takođe, ova priča, bilo je transparentno, svi smo gledali sudski proces i to je sreća, to je velika sreća što smo mogli da gledamo taj sudski proces i da posmatramo to zastiđe od tužioca i sudije. Da je neko kriv za to što je mogao u februaru, šest - sedam mjeseci prije oktobra da se sretne sa nekim u Moskvi i onda nećemo da se miješamo u sudski proces. Pa imate li grama mozga da vidite da je to nemoguće, da vidite da je to podmetačina? Vaše sakrivanje iza toga "mi smo Demokrate pa nećemo da se miješamo u sudske procese" dovoljno govori i o vama, a svakome je jasno kakve ste vi demokrate iz Demokratske partije socijalista. Svak zna koliko je sudstvo nezavisno, svak zna da imamo jedno drskog, bezobraznog, da ne koristim više epiteta, specijalnog državnog tužioca, i "nećemo da se miješamo, nećemo da zauzimamo stavove". Pa ne radi se ovdje o kompleksnim stavovima, nije ovo atomska fizika da imamo neke probleme sa shvatanjem. Ovo su elementarne stvari, vrlo jednostavne i svaki pošten čovjek može vrlo lako da zauzme pravičan stav. Minsitar pravde naravno ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:27:43)

Pravo na odgovor ima Predrag Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (12.11.19 12:27:52)

Hvala, gospodine Đukanoviću, što ste mi dali pristup da još malo pojasnim moje lične stavove.

Ja zaista ne vjerujem da će današnja Evropa pokleknuti pred onim što je rekao predsjednik Makron, predsjednik Francuske. Znači, zaista ne smatram da njegovo unutrašnje pozicioniranje u nekim narednim izborima će dovesti do toga da Balkan bude prepušten sam sebi ili nekome ko bi možda želio više uticati na Balkan. Što se tiče "malog" ili "velikog Šengena" dozvolićete da ipak postoje određena pravila. Recimo Hrvatska i Slovenije su države Evropske unije a između Slovenije i Hrvatske postoje granice, i to rekao bih dosta jake granice s obzirom da Slovenija pokušava da se odbrani od priliva migranata, tako da ne bih pravio te paralele. Ali ono što je dobro za Crnu Goru jeste da Crna Gora nema nijedno otvoreno pitanje sa svojim susjedima, sa jedne strane, sa druge strane i oni predsjednici koji su prije par dana razgovarali zajedno vjerujem da imaju neka otvorena pitanja između sebe, u najmanju ruku samo pitanje Kosova jeste pitanje oko kojeg nemaju saglasnost. Tako da zaista ne smatram da će dometi tog dogovora, iako pozdravljam svaki dogovor unutar regiona, biti veliki, ali to je moje mišljenje, i zaista ne smatram da Demokratska partija socijalista ili Crna Gora treba da odustane od ideje priključenja Evropskoj uniji. Zaista smatram da to jeste perspektiva Crne Gore, bez obzira na to što Evropska unija danas ima neke svoje unutrašnje probleme, bez obzira što to pokušava da rešava preko leđa našeg regiona, vjerujem da će biti dovoljno pameti i razuma Evropskoj uniji da te neke odluke potpuno drugačije posmatra od onoga kako posmatra gospodin Makron. Uostalom odjeke Makronove izjave imali smo prilike da čujemo i od njegovih evropskih partnera. Ali kažem još jedanput, čini mi se da u Crnoj Gori najlakše je govoriti o spoljnoj politici, a nešto teže o unutrašnjoj.

Kada bih dozvolio sebi da komentarišem ono što ste vi saopštili vezano za dio suđenja onda bih ponovo ušao u zamjerku, a to je da se kao parlametarac bavim onim što je dio pravosuđa odnosno sudske vlasti. Ono što mogu da kažem jeste činjenica da u Parlamentu imamo prilike uvijek da pitamo i ministra pravde, koji je danas tu sa nama, možete da ga pitate o čemu god, vjerujem da će vam izaći u susret. Takođe, imali smo prilike da ugostimo i vrhovnog državnog tužioca i specijalnog tužioca, imali ste prilike u direktnom dijalogu sa njima da iznesete svoje stavove i da čujete odgovore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:30:34)

Na izlaganje poslanika Predraga Sekulića imamo komentar Željke Savković.
Da čujemo šta se radi o proceduri, molim vas pozovite se na član. Izvolite.

ŽELJKA SAVKOVIĆ (12.11.19 12:30:52)

Gospodo predsjedavajući, gospodo poslanici, gospodo iz Vlade, poštovani građani i građanke, poštovane majke koje su trenutno ispred Skupštine Crne Gore.

Ja ću o domaćim ispravama koje koristim već 54 godine, druge mi nisu trebale jer sam za svoje 54 godine samo jednom izašla iz bivše Jugoslavije.

Gospodine ministre, upravo u ovim klupama su sjedjeli ljudi kao što ja sad sjedim poslanica, koja tri godine zadnje ulazi na vrata Skupštine pokazujući svoja dokumenta, poštujući proceduru ovog parlamenta, kao oštećena majka, sada ulazim sa imunitetom. Veliki su putevi gospodnji, pravda je spora ali dostižna. Ono što je čudno da su u ovim klupama sjedjeli poslanici koji su po zakonu iz 2008.godine ostavariili stečeno pravo. Zakon je ukinut 2010. godine, i to stečeno pravo je zadržano sa punim pravom. Zašto su sada majke ispred Skupštine Crne Gore,

zapitajte se vi kao ministar pravde. Mene bi bilo sramota da sjedim na čelu Ministarstva pravde, a da upravo majke kojima je oduzeto stečeno pravo pune tri godine štrajkuju zbog toga da bi im se povratilo. Upravo sada pozivam sve u ovoj skupštinskoj sali da izađu sa mnom i da podržimo te majke koje nikada neće biti ostavljene na cjedilu, dokle god ima neko da diše u ovoj skupštinskoj proceduri. Ovo mislim apsolutno na svaku onu majku bez obzira na vjersku, nacionalnu i političku pripadnost. Znači, moraju da budu svjesne da im je oduzeto nešto što imaju poslanici koji su sjedjeli u ovim klupama Skupštine. Ne borimo se ni za šta zbog neke sebičnosti ili nečega, nego jednostavno borimo se zbog nečega što nam je obezbijedio Ustav Crne Gore. Sada vas pozdravljam, zahvaljujem. Zloupotrijebila sam ovaj komentar i nije mi žao jer ste vi zloupotrijebili 22 hiljade i skoro 100 majki u Crnoj Gori. Hvala.

(Prekid)

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 12:33:48)

... u svom izlaganju naveo da je "mali Šengen" odustajanje od evropskog puta i od priključenja Evropskoj uniji, što elementarno nije tačno. Pored toga, izrekao je i neke ocjene vezane za Evropsku uniju bez Francuske, Engleska je u Bregzitu, nema Francuske, pa šta onda ostaje od Evropske unije, ostaje Njemačka, je li tako gospodine Sekuliću? Kako možete sa takvom širinom, da na takav način govorite o Francuskoj, na čijim vrijednostima zapravo počiva Evropska unija. Većina civilizacijskih evropskih vrijednosti je upravo vezano za Francusku i vi se tako nonšalantno odričete dostignuća koja su vezana za jednu veliku evropsku civilizaciju kao što su Francuzi.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:34:36)

Andrija Mandić.

Ovo je bila procedura iako nije ispunila taj uslov.

Dajem vam pravo isto na jedan minut, kao što sam dao i njemu. Nešto što je nije bilo u skladu sa Poslovnikom.

PREDRAG SEKULIĆ (12.11.19 12:34:54)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Zogoviću, ja nijesam rekao da nama treba Evropska unija bez Francuske, nego sam samo rekao da vjerujem da će Makronove kolege iz Evropske unije drugačije čitati njegove poruke i da neće dozvoliti njegov toliki uticaj da Balkan ostavi nekome drugome, a ne Evropskoj uniji. Tako da vjerujem da ste i vi to dobro razumjeli, ali da ste iskoristili proceduru da bi se pokazali kao veći prijatelj Francuske od mene. Naravno ja zaista vjerujem u Evropsku uniju sa svim njenim vrijednostima, i čini mi se da to jeste problem u našem dijalogu. Znači, ja vjerujem u Evropsku uniju sa njenim standardima i sa njenim vrijednostima, a vaš je problem u tome što ne vjerujete u vrijednosti Evropske unije. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:35:41)

Andrija Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (12.11.19 12:35:46)

Poštovani građani Crne Gore,

Vi znate da je Demokratski front vladu ove zemlje dijelio na one ministre i na one članove vlade koji su članovi prvog reda i na one članove vlade koji su članovi drugog reda, a naravno uvijek je postojao neko ko je i statirao u toj vladi. Danas imamo takvu priliku da se ovdje među nama nalazi pravi kapitalac, čovjek iz prve postave, čovjek koji bi trebalo da nam da odgovore na neka pitanja.

Kao što vidimo, postavili smo kao Front čitav niz pitanja, ali ministar ne želi da odgovara, ne želi direktnu polemiku, ne želi da dobijemo jedan pravi rad Skupštine u kojem bi ministar odgovarao na pitanja poslanika i gdje bi se u jednoj polemici pokazalo da li Vlada vodi dobru politiku ili možda mi iz opozicije i nijesmo tako dobri i postavljamo pogrešna pitanja i ovo će se završiti kao i obično. Na kraju u završnoj riječi ministar će pokušati da odgovori na sva pitanja, odnosno probaće ona pitanja za koja procjenjuje da na njima može da poentira, to je jedna tehnika kojoj se pribjegava ovdje od uvođenja višepartijskog sistema. Svakako da ne bi bilo tako da je nekada Crna Gora imala tu privilegiju i to iskustvo koje imaju sve evropske zemlje, da je došlo do smjenjivosti vlasti i da kažemo da je ovdje jednom smijenjena vlast na demokratski način. Nažalost, u ovoj maloj zemlji od kako postoji još od vremena Vladike Danila pa do danas, nikada vlast nije smijenjena demokratskim putem. Uglavnom su to bila neka nasilja, uglavnom su to bili neki buntovi, protesti, obaranja jedne dinastije, druge dinastije, revolucija i sl. Imamo to iskustvo da mi prosto kao narod i ne znamo drugačije da promijenimo vlast osim tako. Zbog toga Demokratski front slijedeći tu dobru tradiciju Crne Gore kako se mijenjaju vlasti i želi da organizuje proteste na kojima bi se okupila sva opozicija, na kojima bi se okupili svi dobronamjerni ljudi koji žele da Crna Gora krene drugim putem, jer očigledno da nemamo druge tradicije osim te i da otvorimo novu stranicu i da krenemo naprijed. Svaka zemlja, posebno demokratske države, trude se da građanima nekako pošalju poruku o osjećaju pravde, da zemlja odnosno njena vlast nameće pravdu i da pravda važi podjednako za sve.

Mi nemamo dileme da nema nigdje apsolutne pravde i nijesmo nikoga ubjeđivali u Crnoj Gori da je apsolutna pravda u Sjedinjenim Američkim Državama ili u nekim drugim demokratskim državama, ali sve te zemlje su se trudile da postoji neki osjećaj pravde tako što bi svaki skandal, svaka afera za posljedicu imala da odstupi od vlasti onaj ko je prozvan. U Crnoj Gori ne postoji takvo pravilo zato što ovo nije demokratska zemlja. I kada vi imate konkretan dokaz, kao što to nudi prof. Kenežević, o korumpiranim funkcionerima iz vlasti, mislite li da neko od njih želi da građanima pošalje poruku da će da odstupi sa vlasti? Ne, nego onako bezobrazno, drsko računaju donijeće ovaj Hajdarov para pa ćemo kupovati sirotinju po Crnoj Gori, pa ćemo namaći tih 156.000 glasača koliko se obično procjenjuje da je neophodno za apsolutnu većinu i tako se radi od izbora do izbora, od ciklusa do ciklusa i mislim da je bezobrazluk koji sada postoji doživio jednu apsolutnu kulminaciju. Negdje početkom 90-tih godina, sjećam se prvog štrajka preduzetnika, tu je bio neki šef uprave Globarević, pa su ovdje izašli preduzetnici ispred ove skupštine, sjećam se i Filip Vujanović je tada bio advokat, i on je protestovao ispred ove skupštine, sjećam se kako su sramežljivo ovdje utrčavali i sadašnji predsjednik Crne Gore i tadašnje rukovodstvo Crne Gore da nađu neko rješenje, bilo ih je prosto stid. Danas je stid kao kategorija nestao iz crnogorske vlasti. To je najbolji dokaz ova državna represija i državni teror koji se vrši nad Demokratskim frontom, posebno ako se uzme u obzir i ova presuda koja je napisana, ja vam moram reći da je nijesam ni čitao ali moji advokati su je čitali pa su mi slali prave bisere iz te presude od kojih mi je bio najinteresantniji onaj gdje Sudsko vijeće piše da Milan Knežević i ja, boraveći u Moskvi, imajući zvanične sastanke, imali smo i dovoljno vremena da se povežemo sa kriminalnom grupom i da primamo uputstva i naredbe i da radimo nešto nedozvoljeno. Zamislite da smo mi išli tom logikom i da smo tim gospođama iz tog sudskog vijeća saopštili sljedeće: da kada oni odu na one seminare, kada odu na Kopaonik ili na neki drugi skup sudija ili pravnika da imaju dovoljno vremena, ako bismo negativno razmišljali, za mnoge nečasne radnje, ali nam nikada nije palo na pamet da njihove muževe nazovemo rogonjama, kao oni što žele nama da kažu da smo imali dovoljno slobodnog vremena da organizujemo kriminalne radnje i da tako improvizuju presudu da bi izašli u susret onom zahtjevu koji im je postavljen od strane Vlade Crne Gore, odnosno od vrha režima. Da ne bude sad da je samo Vlada, ja mislim da je ključni čovjek predsjednik Crne Gore, da ste vi ključni čovjek u Vladi, to smo vam javno više puta saopštavali za jednu opasnu akciju koja se vodi protiv Demokratskog fronta i za koju je svakako Demokratski front smislio ozbiljan plan kako da odgovori i na konačnu presudu, ali nemamo dileme, bar ja nemam dilema, možda drugi imaju više

nade, ali ja bar nemam dileme kako će to sve u konačnom da se završi. Ne znam kad će da se završi ali nemam dileme kako će da se završi ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:41:58)

Uvaženi poslanici na ovaj način smo završili sve diskutante koji su se prijavili na Zakon o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu.

Prije nego što završimo pretres, pitam ministra da li želi završnu riječ ili da pređemo na sljedeći zakon.

Dajem riječ ministru Pažinu.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 12:42:51)

Uvaženi poslanici, ne želim da izbjegavam dijalog sa vama, ali je veoma teško polemisati sa vama na ovako širok spektar tema a nijedna se ne odnosi na tačku dnevnog reda koja je u pitanju.

Da se dogovorimo o modelu na koji način da vodimo taj dijalog, od "mini Šengena", ulazaka Sinđelića, izlazaka Sinđelića, crvenih boksita, do ovoga što ste vi sada, uvaženi poslanice Mandiću, izgovorili. Kako sada da to sažmemo i da odgovaramo kroz pitanja.

Dakle, poslanik Knežević me je pitao da je ovaj zakon donešen ranije, a eto donekle ima veze sa tačkom dnevnog reda to što ste me pitali, da li bi u činjeničnom i pravnom smislu drugačije bila tretirana materija iz ovog postupka koji je bio pred Višim sudom a sad je u nadležnosti Apelacionog suda.

Dakle, uvaženi poslanice Kneževiću, ovaj zakon nema ama baš nikakve činjenične pravne veze sa postupkom koji se vodio pred Višim, a sada je u nadležnost Apelacionog suda.

Kada su u pitanju ulasci ili izlasci Sinđelića iz zemlje, jedina evidencija koju ja imam, odnosno Ministarstvo pravde ima, jeste evidencija o njegovom konačnom izlasku iz Crne Gore, na osnovu rješenja koje sam ja potpisao i na osnovu njega je izručen Republici Hrvatskoj, kao što to dobro znate. Ne znam na koje ste snimanje mislili Sinđelića u Srbiji i postavili ste mi pitanje da li je taj dokaz pribavljen u skladu sa zakonom. Dakle, odgovoriću vam pravnim rječnikom, a vi ste sve bolji u poznavanju prava, sticajem okolnosti. Dakle, Apelacioni sud, ukoliko se opredijeli na otvaranje glavnog pretresa i utvrđivanje činjenica, onda bi bio u prilici da zatraži i neke druge dokaze, možda i ovaj dokaz, ne ulazim sad u vjerodostojnost toga dokaza. Ukoliko Apelacioni sud se ne opredijeli za otvaranje glavnog pretresa onda nije u poziciji da utvrđuje činjenice, nego se mora osloniti na činjenice koje su utvrđivane u postupku pred prvostepenim sudom. E to je već sad jedno pitanje na koje iz principijelnih razloga vam ne mogu odgovoriti jer bi prekršio ono što je azbuka vladavine prava, to je da se ne komentariše i ne daju sugestije sudu koje dokaze je potrebno uvažiti, koje je potrebno na neki način isključiti iz postupka jer je to isključiva nadležnost vijeća koje treba da postupa u tom predmetu. Vjerujte, kada bih ja sad dao pravnu ocjenu dokaza, to bi bio nedostojan uticaj na sud i povreda nezavisnosti suda, a ponajmanje je to poželjno kad uradi ministar pravde.

Kada je u pitanju "mini Šengen", naravno ne odnosi se ni on na tačku dnevnog reda, ali moj stav o "mini Šengenu" sam imao priliku da saopštim na sastanku koji se desio prije dva tri dana u Ženevi, kada je bio prisutan predsjednik Republike Srbije Vučić, premijeri Hrvatske Plenković, Makedonije Zaev, Bosne i Hercegovine Zvizdić, dakle tada sam rekao okvirno šta mislim o "mini Šengenu". Mislim da ovo sad nije prilika za širu elaboraciju na tu temu, ali je to toliko značajno pitanje da javnost neće ostati uskraćena za dijalog na tu temu, jer naprosto je to jedna nova etapa koja se otvara, kako u odnosima unutar regiona, tako i sa aspekta takozvane nove metodologije proširenja o čemu se priča unutar članica Evropske unije.

Nije prisutan uvaženi prof. Radulović, ali spreman sam s njim da razgovaram, razumijem da on dobro poznaje ovu materiju koja se odnosi na crvene boksite, ja i ne u toj mjeri, ali kao ministar pravde vrlo sam raspoložen da čujem sve ono što bi moglo ukazivati na neko kršenje zakona ili ugrožavanje javnog interesa ili nacionalnog interesa, a to je ono o čemu prof. Radulović govori.

Takođe sam čuo komentar da je prije ovoga zakona Ministarstvo moglo, odnosno Vlada, da utvrdi predlog nekih drugih zakona i uputi Parlamentu. Ja želim da vas podsjetim da je Vlada do sada utvrdila u formi predloga a ovaj visoki dom usvojio oko 70 zakona iz oblasti vladavine prava na čemu je zaista vrlo istrajno i profesionalno radilo Ministarstvo pravde, čim smo mi u najvećoj mjeri završili normativnopravni okvir koji je obavezujući kao dio aki komuniteta, sada je potrebno te zakone primijeniti u praksi, implementirati ih, to je naravno uvijek i najzahtjevnije. Komparativna iskustva pokazuju da je to bila najzahtjevnija faza i drugih država koje su težile da uđu u Evropsku uniju, to je teško i u Crnoj Gori, ali ja zaista ne želim da ne budem optimista i uvjeren sam da će primjena ovih zakona u nekom narednom periodu značiti dalji podsticaj Crne Gore ka evropskim vrijednostima, odnosno punopravnom članstvu u Evropskoj uniji. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:48:41)

Hvala, ministre.

Na ovaj način smo završili pretres Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.

Predlažem da krenemo na sljedeći zakon, to je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju i vanjsku politiku i ministar pravde i kao i u prethodnom slučaju generalni direktor Direktorata za građansko zakonodavno pravo i nadzor gospodin Smailović.

Izvjestioци odbora su Miloš Nikolić Zakonodavnog odbora i Marija Maja Čatović Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Ministre, izvolite, ako želite dopunsko obrazloženje.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 12:49:48)

Hvala, poštovani predsjedavajući.

Vjerujem da će se uvaženi poslanici složiti da imperativ crnogorskog društva mora biti poseban odnos i senzibilitet prema društvenim grupama koje možemo na neki način označiti kao ranjive društvene grupe. Sasvim izvjesno da lica kojima se djelimično ali i potpuno lišava poslovna sposobnost spadaju u ovu grupu, to je sadržaj izmjena Zakona o vanparničnom postupku, odnosno potreba da se dodatno zaštite u odgovarajućim procedurama prava lica koja se djelimično ili u cjelosti lišavaju poslovne sposobnosti, prije svega kroz obavezu njihovog saslušanja u odgovarajućem postupku, a vrlo restriktivnim tumačenjem i primjenom izuzetaka kada je moguće da se ovaj postupak sprovede i bez saslušanja ovih lica, ali samo u situaciji kada to zahtijeva zdravstveno stanje ovih lica ili zbog drugih okolnosti nije moguće sprovesti saslušanje. Međutim i u toj situaciji postoji obaveza organa koji vodi postupak da u obrazloženju rješenja koje se donosi vrlo detaljno navede razloge zbog čega nije sprovedeno saslušanje ovih lica.

Takođe, ono što je svakako korak naprijed u zaštiti prava ovih lica jeste obaveza suda da periodično preispituje validnost ovih rješenja, odnosno da provjerava da li činjenični osnov daje potrebu za izmjenama ovih rješenja u smislu povraćaja poslovne sposobnosti ili unapređenja poslovne sposobnosti onih lica koja su ili u cjelosti ili djelimično lišena poslovne sposobnosti. Kada je u pitanju djelimično lišenje poslovne sposobnosti taj rok je tri godine, a kada je u pitanju potpuno lišenje poslovne sposobnosti rok je pet godina. To ne lišava pravo, odnosno nadležnost organa starateljstva i određeni krug lica koji su precizirani zakonom da traže izmjenu ove odluke i unutar ovoga roka koje pominjemo.

Koristim ovu priliku da se zahvalim nevladinoj organizaciji Udruženje mladih sa hendikepom koji su dali zaista puni doprinos u kvalitetu ovih rješenja i zbog toga možemo reći da ovaj danas zakon jeste najviši nivo standarda u zaštiti lica koja treba lišiti ili ograničeno lišiti slobode, odnosno poslovne sposobnosti, izvinjavam se. Nećemo slobode. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 12:52:41)

Prelazimo na prvog diskutanta koji se prijavio u ime Demokratske partije socijalista, odnosno u ime kluba, to je Jovanka Laličić. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (12.11.19 12:52:58)

Poštovani poslanici, uvaženi potpredsjedniče, uvaženi ministre sa saradnicima,

Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, veoma važan procesni zakon kojim se vrše izmjene u jednoj vrlo važnoj i osjetljivoj oblasti, a tiče se oduzimanja, odnosno ograničavanja poslovne sposobnosti.

Stoga dozvolite da i ja u ime svoje i u ime Odbora za politički sistem iskoristim ovu priliku i da pohvalim učešće predstavnika Udruženja lica sa hendikepom i spremnost predstavnika predlagača da na sastanku ovog odbora dodatno saslušamo elaboraciju predstavnika ovog udruženja o svim problemima koje ovo važno pitanje izaziva u praksi i spremnost predstavnika predlagača da konkretno njihove predloge uvaži.

Poslovna sposobnost je sposobnost samostalnog odlučivanja o pravima i obavezama što znači da potpuno poslovno sposobna osoba može sopstvenim izjavama volje da preuzima prava, prihvata obaveze i ulazi u različite pravne odnose. Poslovnu sposobnost treba razlikovati od pravne koja se stiče rođenjem i koja ne može biti ograničena niti se može oduzeti. Za razliku, dakle, od pravne, punoljetno lice koje zbog duševne bolesti, duševne zaostalosti ili drugog uzroka nije sposobno da se samo brine o svojim pravnim interesima, može biti potpuno ili djelimično lišeno poslovne sposobnosti ili mu se može produžiti roditeljsko pravo.

Podsjećanja radi, Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom jasno propisuje da se poslovna sposobnost ne može oduzeti, odnosno ograničiti samo na osnovu invaliditeta. Priznavanje poslovne sposobnosti neraskidivo je povezano sa uživanjem mnogih drugih prava zagarantovanih Konvencijom o pravima osoba sa invaliditetom. Između ostalih da potenciram samo neka od tih prava - pravo na pristup pravdi, pravo na brak i porodicu, aktivno - pasivno biračko pravo, pravo na slobodu kretanja. Nekim od ovih prava smo se bavili u ovom svjetlu i kroz izbornu zakonodavstvo. Bez punog priznanja poslovne sposobnosti ugrožena je mogućnost uživanja zaštite ovih prava. Odluka o oduzimanju poslovne sposobnosti ima konstitutivni karakter jer se odnosi na promjenu ličnog stanja lica prema kome se vodi postupak. Osobama koje su lišene poslovne sposobnosti oduzima se pravo da samostalno donose odluke, postavlja im se staratelj koji odlučuje umjesto njih, dakle zamjensko odlučivanje. Ova kratka digresija zaista ima za cilj da nam svima ukaže na to koliko je važno pitanje koje se tretira ovim predlogom zakona, uz napomenu da ovu materiju uređuje i Porodični zakon.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku pruža dodatne procesne garancije za zaštitu prava i interesa lica za koje je pokrenut postupak za oduzimanje poslovne sposobnosti. U tom smislu pooštreni su uslovi za odustanak suda od saslušanja lica kome treba da bude oduzeta poslovna sposobnost na način što je propisano da sud može odustati od saslušanja tek nakon izvršenog neposrednog opažanja tog lica u prisustvu vještaka i tek nakon usmenog izjašnjenja vještaka da bi saslušanje lica bilo štetno po njego zdravlje ili da nije uopšte moguće. Uz još jednu obavezu, da u obrazloženju rešenja o oduzimanju poslovne sposobnosti navede činjenice i okolnosti na kojima temelji tako svoju odluku. Ovo osigurava da sud donose zakonitu i pravilnu odluku, da je ne donosi na osnovu ponuđenih papira, već na osnovu svog neposrednog opažanja i stručnog mišljenja vještaka što se do sad ipak dešavalo u praksi, to je na osnovu papira, o čemu smo mogli čuti od predstavnika Udruženja lica sa hendikepom. Veoma važnom cijenim i odredbu da rešenje o djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti sadrži taksativno nabrojane poslove koje takvo lice može da obavlja.

Za razliku od važećeg zakona ovim predlogom se daje mogućnost sudovima da po službenoj dužnosti mogu periodično u roku koji ne može biti duži od pet godina vršiti preispitivanje, reviziju odluke o oduzimanju poslovne sposobnosti i zavisno od utvrđenog činjeničnog stanja donijeti rješenje ili da ne postoje uslovi za vraćanje poslovne sposobnosti ili o vraćanju poslovne

sposobnosti. Ovakvo rešenje onemogućava zloupotrebu od strane srodnika ili drugih lica koji imaju određeni interes da nekom licu bude oduzeta poslovna sposobnost.

Zbog povoljnosti koje ovaj predlog zakona nudi prelaznim odredbama je utvrđeno da postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti koji su započeti prije stupanja na snagu ovog zakona imaju se okončati po odredbama ovog zakona. Oduzimanje poslovne sposobnosti je vrlo delikatno pitanje koje zahtijeva multidisciplinarni pristup i nije predmet samo ovog zakona. Bitno je naglasiti da je veoma važno i uspostavljanje i vođenje tačne evidencije o licima kojima je oduzeta ... podataka između nadležnih državnih organa ... u čijoj nadležnosti je rešavanje o drugim pravima ovih lica. Stoga apelujem da možda izvještaj o radu sudova dogodine, odnosno ove godine bude sadržavao posebnu evidenciju o predmetima koji vode vanparnični sudovi po pitanju oduzimanja poslovne sposobnosti. Iskoristiću priliku da još jednom potenciram važnost uspostavljanja tačne evidencije o osobama sa invaliditetom, iako nije ovo predmet ovog zakona, ali koristim svaku priliku da ovo važno pitanje potenciram. Hvala na pažnji i izvinjavam se zbog prekoračenja.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 12:58:38)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Milan Knežević, a neka se pripremi poslanik Miloš Nikolić.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 12:58:45)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Meni je drago da je Ministarstvo pravde sa senzibilitetom prišlo rešavanju potreba lica kojima se može trajno oduzeti poslovna sposobnost i da se nađe neki ugao i legislativni okvir u kojem ne bi bilo nikakvih zloupotreba. Međutim, ono što bih volio ovdje da postavim kao jednu dilemu jeste šta se desi ako sudija izgubi poslovnu sposobnost. Da li je Zakon tretirao taj segment? Recimo vi ste bili predsjednik Osnovnog suda u Podgorici. Recimo kad bi izricali neku presudu i čitali je, da li bi ono što ste pročitali pred optuženima i pred advokatima pisalo i u obrazloženju, jer je to sasvim logično, je li tako? Hvala vam, gospodine Pažin, jednom da se i vi i ja složimo, zagrmjeće danas usred Skupštine. Evo ja ću sad da pročitam samo nekoliko segmenata i da objasnim zbog čega sam vas sve ovo pitao.

U ime Crne Gore Osnovni sud u Podgorici kao prvostepeni krivični po sutkinji Željki Jovović izrekao je dana 7.oktobra 2019.godine i javno objavio presudu - Okrivljeni Milan Knežević od oca Dragiše i majke Ratke rođene Mišković u Podgorici sa prebivalištem u Mojanovićima, Milutin Đukanović od oca Svetozara i majke Milice rođene Kovačević u Nikšiću sa prebivalištem u Nikšiću, Marina Jočić od oca Vukote i majke Margite rođene Jovović u Zaječaru Republika Srbija i Branko Radulović od oca Vasilija i majke Ljubice rođene Pejović u Podgorici sa prebivalištem u Podgorici krivi su što su dana 15.februara 2017.godine oko 12 h u Podgorici u Bulevaru Svetog Petra Cetinskog, svjesni svog djela čije su izvršenje htjeli i znajući da je isto zabranjeno, djelujući kao grupa grubim vrijeđajem drugog i drskim i bezobzirnim ponašanjem ugrozili spokojstvo građana i remetili javni red i mir tako što su prethodno sa više građana došli ispred zgrade Skupštine Crne Gore čime su izvršili krivično djelo nasinličko ponašanje iz člana 399 Krivičnog zakonika Crne Gore pa sud okrivljenog Milana Kneževića primjenom čl. 4 stav 2, 32, 36, 36a, 42 stav 1, 45. stav,1, 3, 46. stav.1 i 5 Krivičnog zakonika Crne Gore i čl. 226, 229 i 374 Zakonika o krivičnom postupku osuđuje na kaznu zatvora od četiri mjeseca koja kazna će se izvršiti tako što će okrivljeni izdržavati u prostorijama u kojima stanuje. Okrivljeni ne smije napuštati prostoriju u kojoj stanuje, osim u slučajevima propisanim zakonom kojim se uređuje izvršenje krivičnih sankcija. Ukoliko okrivljeni u jednom trajanju preko šest časova ili dva puta u trajanju do šest časova samovoljno napusti prostoriju u kojoj stanuje, sud će odrediti da ostatak kazne zatvora izdrži u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, u poznatom i čuvenom ZIKS-u.

Sud okrivljenom Milutinu Đukanoviću, Marini Jočić i Branku Raduloviću za navedeno krivično djelo primjenom člana 4 stav 2 i člana 42, člana 45, člana 46, čl. 52, 53 Krivičnog

zakonika određuje uslovnu osudu s tim što im se utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 4 mjeseca i istovremeno određuje da se ista neće izvršiti ako okrivljeni u roku do jedne godine po pravosnažnosti presude ne izvrši novo krivično djelo. Obavezuju se okrivljeni Milan Knežević, Milutin Đukanović, Marina Jočić i Branko Radulović da plate po osnovu troškova krivičnog postupka iznos od 50 eura.

Evo šta piše dalje - Sud nalazi da se može ostvarno očekivati da će se izricanje naprijed navedene kazne za koju je određeno da će se izvršiti tako što će osuđeni izdržavati u prostorijama u kojima stanuje prema okrivljenom Kneževiću ostvariti svrha kažnjavanja. Obzirom na okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, a kako je i prethodno navedeno, nalazeći da će se sa ovom kaznom na okrivljenog u dovoljnoj mjeri uticati da ubuduće ne vrši nova krivična djela i da će u konkretnom slučaju se ostvariti svrha kažnjavanja iz Krivičnog zakonika u okviru opšte svrhe propisivanja izricanja krivičnih sankcija... Pošto govorim u ime kluba dozvolićete mi još dva minuta, a sve sam vas ovo pitao, gospodine Pažin, jer je sudija Željka Jovović čitajući ovu presudu pronašla analogiju, molim vas da slušate i vi, predsjedniče Skupštine, sa jednim slučajem i presudom Višeg suda u Beogradu gdje su se dvojica Roma pobili na tezgi oko toga ko će prodavati cigare. Znači sudija Željka Jovović je Skupštinu Crne Gore uporedila sa špeditorom gabelja, znate, i toga sad nema u obrazloženju. Da li je normalno da se čitajući obrazloženje i presudu pozove na analogiju presude Višega suda oko tuče na pjaci u Pančevu između dvojice Roma ko će da prodaje švercovane cigare kako bi kaznila poslanike u Skupštini Crne Gore, a sad odjednom taj stav iščezava i nema ga u presudi, a ja sam spreman da vam dostavim ovu presudu. Sad vas pitam kao ministra pravde - ko će snositi odgovornost zbog ovakve presude? Da li će se preispitati poslovna sposobnost sudije Željke Jovović, da li će se preispitati njene veze sa Vesnom Medenicom i da li ona stvarno misli da će ova ... proizvesti mjeru prevaspitanja i edukacije mene? Evo, ja vam javno obećavam, gospodine Pažin, da nikakve mjere ovoga sistema i ovih pravosudnih institucija mene neće prevaspitavati po cijenu života, e to vam je javno obećanje i molim vas da mi odgovorite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:05:07)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Miloš Nikolić, a neka se pripremi poslanik Ranko Krivokapić. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (12.11.19 13:05:26)

Hvala vam, poštovani predsjedniče.

Poštovani ministre Pažin, sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege građani,

Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku, dakle riječ je o jednom izuzetno važnom procesnom zakonu koji iako lapidaran u svom izrazu u odnosu na ovaj tekst koji je stigao pred nama, ima svega šest ili sedam članova, umnogome i značajno poboljšava onu materiju koja je predmet njegovog regulisanja, odnosno predmet izmjena koje su danas pred nama.

Dakle, kao što smo već čuli od kolegice Lalić, čuli smo neke od najznačajnijih izmjena i meni se čini da je upravo ova dodatna procesna garancija kroz obaveznost neposrednog uvida u stanje u odnosu na lice kojem se razmatra oduzimanje poslovne sposobnosti ili ograničavanje jeste svakako dodatna zaštita u odnosu na ono što su prava tih osoba. Kao što je rekla kolegica Lalić, poslovna sposobnost, za razliku od pravne koja se stiče rođenjem, podrazumijeva jednu faktičku mogućnost, jedno pravno raspolaganje sopstvenim pravima i obavezama koja kao što znamo usled određenih životnih okolnosti, najčešće kod određenih bolesti, određenih duševnih stanja ili nekih drugih okolnosti i može biti ograničen osnov, može biti dovedena u pitanje njena cjelishodnost i njena racionalnost, zapravo mogućnost te osobe da upravlja svojim pravima i svojim obavezama. U takvim situacijama postoji obaveza društva odnosno sistema da na neki način pruži zaštitu tim licima i jedan od vidova zaštite koji se pruža jeste upravo i ograničenje

odnosno oduzimanje njihove poslovne sposobnosti, budući da na taj način se veoma često u praksi sprečavaju sve one posledice koje mogu nastati djelovanjem odnosno preduzimanjem pravnih radnji od strane ovakvih lica budući da su ovakva lica zbog svog duševnog stanja često podložna određenim obmanama volje, obmanama lakovjernosti i svim drugim okolnostima koje mogu negativno uticati na njihov materijalni i svaki drugi položaj zbog toga što u pravnom prometu, odnosno prilikom preduzimanja određenih pravnih radnji veoma lako mogu biti, da kažem, žrtve svih onih stvari koje se nažalost dešavaju u praksi. Ograničenje i oduzimanje poslovne sposobnosti uz imenovanje staratelja jeste jedan od načina države da ovakvim licima pruže određenu podršku i vjerujem da su današnje izmjene o kojima je već bilo riječ, prije svega neposredna opservacija odnosno uvid suda koji vrši uvid u odnosu na lice prema kojem se preduzima odnosno donosi ova odluka, jeste jako važna.

Odluka ima konstruktivno dejstvo što pokazuje stepen i značaj važnosti odluke koja se donosi i čini mi se da je jako važno, kad govorimo o ovako važnoj materiji preduzimamo sve eventualne mjere kako bismo spriječili neke mogućnosti, da kažem zloupotreba ove situacije ili korišćenje ovog instituta na način koji nije namijenjen njegovoj stvarnoj svrsi.

Poslovna sposobnost jedna je od osnovnih karakteristika savremenog čovjeka. Ya razliku od pravne koja se dobija rođenjem, poslovna kao što smo već rekli podrazumijeva sposobnost upravljanja svojim pravima i obavezama. Zaista ukoliko nekome uskratite to pravo djelimično ograničite ili potpuno ukinete sposobnost da upravlja svojim pravima ili obavezama ukinuli ste mu najosnovnija ljudska prava, na jedan zaista ozbiljan način kršite osnovna i elementarna prava svakog čovjeka, naravno ukoliko ne postoje razlozi koji su potrebni za donošenje ovakve odluke i zbog toga smatram da mora postojati izuzetan oprez prilikom donošenja svake pojedinačne ovakve odluke i čini mi se da kroz neposredan uvid u odnosu na dosadašnje donošenje odluka koje je bilo prije svega donošeno na osnovu onoga što sudija, odnosno sud je imao u papirima na osnovu određenih mišljenja. Vjerujem da neposredan uvid u odnosu na lica prema kojima se preduzima ova radnja jeste jedan dobar dodatni zaštitni mehanizam koji se na svaki način sprečavaju bilo kakve eventualne zloupotrebe ovog instituta koji ih, čini mi se koliko sam ja upoznat na sreću u Crnoj Gori nije bilo u praksi.

Mislim da nijesmo imali problema ovog tipa, ali je svakako dobro uvijek djelovati preventivno za neke eventualne buduće slučajeve i za buduće postupke. Predlogom izmjena koje su danas pred nama i ovo neposredni uvid ima određeni ... zaštite zdravlja tog lica, dakle ne mora se preduzeti, kako je to u članu 1 Predloga izmjena stav 2 definisano, ukoliko bi takvo saslušanje moglo da naštetiti zdravlje tog lica, jer pogotovo praktičari znaju koliko to sve može biti traumatično, kakva su duševna stanja pojedinih lica i kako bi i taj neposredni uvid, odnosno vještačenje njihovog stanja moglo imati teške posledice u odnosu na njihovo duševno i mentalno stanje. Dakle postoje i određeni razlozi pod kojima ovo može biti ograničeno, ali mi se čini da ipak smo kroz izmjenu ovog zakona dobili jedan dobar zaštitni mehanizam ili čini mi se da možda ovi zakoni procesni, pravni, kakav jeste vanparnični postupak, nekad i u Skupštini ne dobiju zasluženu pažnju, ali vjerujem da svakako u praksi osobama koje se tim bave, licima praktičarima, mnogo znače jer suština ovih izmjena zaista na jedan dobar i kvalitetan način unapređuje situaciju u praksi, lakše i bolje njihovo djelovanje. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:11:30)

Hvala vam, poslaniče Nikoliću.

Ja sam obavijestio da je sledeći poslanik Ranko Krivokapić, ne vidim ga u sali, a imamo praksu da naizmjenično idu predstavnik vladajuće koalicije - predstavnik opozicije.

Samo da podsjetim. Od opozicije su prijavljeni: Branko Radulović, Ranko Krivokapić, Andrija Mandić, Goran Danilović, Draginja Vuksanović-Stanković i Raško Konjević.

Zamolio bih ako bi se moglo obezbijediti da dođe neko da govori. Evo Goranu Daniloviću dajem riječ, ukoliko kolege ne budu tu ... Sljedeći je Predrag Sekulić. Izvinjavam se, Marta Šćepanović.

Poslanik Goran Danilović ima riječ. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 13:12:26)

Uvaženi građani, gospodine predsjedniče, kolegice, kolege, gospodine ministre,

Ovo mi je prilika da sa vama malo polemišem, a nadam se i da čujem neka objašnjenja koja meni kao poslaniku sa određenim stažom nijesu jasna kada je u pitanju Zakon o vanparničnom postupku. Naravno da podržavam preciziranje, uvođenje u red, uvođenje evropskih pravila kada je u pitanju odnos prema osobama kojima se na zakonit način djelimično ili trajno oduzima poslovna sposobnost.

Prvo pitanje: Da li mi imamo registar takvih ljudi, ko ga vodi? Iz jednog vrlo važnog razloga, što je to osjetljiva tema i kada je u pitanju biračko pravo, pod kojim uslovima i kako?

Ja vidim da u zakon uvodite vještaka i neposredan kontakt ili posmatranje od strane suda osobe kojoj se na predlog institucije u kojoj je smješten ili srodnika kojega zakon prepoznaje poslovna sposobnost uzima ili vraća u odnosu na stanje u kojem se nalazi. Pitam, zašto nije precizirano ko je vještak, koje struke? Da li je on neophodan ukoliko postoji adekvatna medicinska dokumentacija i da li on može biti relevantan ili relevantniji od konzilijuma ili od bilo koje specijalističke grupe koja kaže da je neko u takvom stanju.

Podsjetiću na nešto što ja vjerujem da je nonsens. Nijesam pravnik ali sam predugo zakonodavac. Član 45 Ustava Crne Gore kaže da pravo da bira i da bude biran ima svaki državljanin Crne Gore koji ima 18 godina i koji ima dvije godine prebivališta u Crnoj Gori. Nema poslovne sposobnosti, odnosno nesposobnosti kao isključujeg faktora. Šta se može desiti ukoliko sam ja u pravu? Da lice koje je lišeno poslovne sposobnosti djelimično ili trajno može biti kandidat za najznačajnije državne funkcije, može biti birano i može imati pravo glasa. To se zloupotrebljava kada su u pitanju izbori, pa umjesto osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost vrlo često i na žalost u skladu sa zakonom te osobe glasaju odnosno u njihovo ime se glasa, uglavnom putem pisma. Takve stvari mora prepoznati zakon kao granične.

Pitam da li sam ja tumačeći Ustav dobro shvatio da u Ustavu ne postoji ograničenje. Ako ne postoji u Ustavu, može u određenim zakonima to pisati jasno, pa i u Zakonu o izboru odbornika i poslanika, ali je sasvim izvjesno da zakon ne može dati ili uskratiti pravo koje je dao Ustav. Nije mi jasno da do današnjeg dana nijesmo i na nagovore iz Evropske unije ušli u proceduru mijenjanja ustavnih normi koje su neodržive. Pretpostavljam da će se to jednom uraditi, ali ja pitam kad. Imao sam mnogo neprijatnosti i svojevremeno radeći na biračkom spisku, čak sam optužen i za zloupotrebu ličnih podataka vijeka, tako su to govorili. Nijesam se time hvalio, ali bogu hvala svaka od tih prijava je odbačena kao neosnovana, ali je zaista zastrašujuće opet imajući u vidu i onaj član, čini mi se 25 Ustava koji govori o pravu na zaštitu dostojanstva ličnosti, vođenju računa o njemu, na takav način pretresati imena i prezimena osoba koje su zbog zdravstvenog stanja u stanju djelimično oduzete poslovne sposobnosti ili trajno oduzete poslovne sposobnosti. Definitivno ovo se tiče i osnovnih ljudskih prava, apsolutno se zalažem za to da sud neposredno posmatranje osobe kojoj se oduzima djelimično ili trajno poslovna sposobnost vrši u ustanovi u kojoj se nalazi ta osoba. Naročito za one za koje se ... da stepen njihovog narušenog zdravstvenog stanja tako nešto omogućava. Pozivam se na uporednu praksu iz regiona. Podrazumijeva se da to ne moraju biti svi, naročito ne oni kojima se vraća poslovna sposobnost zbog napretka u zdravstvenom stanju, ali oni koji idu od lakšeg ka težem slučaju moraju biti posmatrani u ustanovi u kojoj borave, čak i u kući u kojoj eventualno uz starateljstvo neko o njima brine, inače ćemo prekršiti ono što je osnovna stvar, opet ustavno načelo, član, izvinjavam se ako sam neprecizan, ali je sasvim izvjesno u vrhu Ustava, jer se tiče slobode i prava. Pravo na dostojanstvo i zaštitu ...

Volio bih i da dobijem odgovore na ova pitanja, ako je to moguće.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:18:16)

Svi znamo što su proceduralne pretpostavke, ako ministar želi da odgovori može da odgovori, ako ne želi, ja ga neću tjerati da odgovori.

Da li želite da se uključite? Naravno.

Ne možete na kraju u završnoj riječi, možete tokom rasprave da odgovorite, ako želite sad ili kasnije. U svakom slučaju u završnoj riječi ne možete odgovoriti. U završnoj riječi samo dajete mišljenje o zakonu.

Hoćete sad. Ministar Pažin želi da odgovori. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 13:18:59)

Poštovani predsjedniče, odgovoriću naprosto da bih pružio priliku poslanicima da učestvuju u odborima, pa možda neću biti u prilici da čuju u završnoj riječi nešto što bih ja možda elaborirao vezano za materiju koja je bila sadržaj njihovih pitanja.

Uvaženi poslaniče Kneževiću, vi ste me pitali, ako sam dobro razumio, da li je sudija u predmetu koji ste naveli mogla da se pozove na pravnu praksu nekog od sudova u Srbiji prilikom objavljivanja presude, a da to ne bude pomenuto u obrazloženju pisanog otpravka presude. Znači dobro sam vas razumio.

U crnogorskom pravnom sistemu sudska praksa nije izvor prava, osim kada je u pitanju praksa Evropskog suda za ljudska prava koja primjenom člana 9 Ustava Crne Gore koji propisuje nadzakonsku snagu međunarodnih propisa mora biti primijenjena, jer u konačnom jedino Evropski sud daje suvereno ono što je sad tumačenje onoga što je sadržaj Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Dakle, osim Evropskog suda, druga praksa sudova nije izvor prava. Međutim, nije zabranjeno sudovima da se pozivaju na sudsku praksu drugih sudova, posebno kada je riječ o vrhovnim sudovima bilo u Crnoj Gori bilo u regionu jer se očekuje da odluke tih sudova zrače snagom svoga pravnoga autoriteta. Iako nije riječ o izvoru prava. Da li se na pravi način pozvala sudija na praksu jednog od sudova u Republici Srbiji ili ne, može jedino da cijeni u postupku po žalbu neposredno viši sud, a to je viši sud u Podgorici.

Uvaženi poslaniče Daniloviću, vi ste postavili jedno zaista zanimljivo pitanje. U pravu ste, potpuno ste ispravno protumačili i ono što je sadržaj Ustava i ono što je dilema u praksi. Koji obim prava ostaje nekom licu koje se djelimično lišava slobode treba da utvrdi sam sud u vanparničnom postupku u svojoj odluci. Ako ste pažljivo pročitali obrazloženje ovoga predloga zakona mi upravo na tome insistiramo, da sudija kada obrazlaže svoju odluku vezano za djelimično ili potpuno lišenje sposobnosti vrlo precizno navede koja su to prava koja ostaju ovome licu, a koji se on lišava. Vezano za sam izborni proces mi nijesmo bili u prilici da ovim zakonom zahvatimo sva ta pitanja, ali razumijem da u toku diskusije koju imate vezano za potrebu unapređenja izbornog zakonodavstva treba tretirati na odgovarajući način i ovo pitanje. Materijalno pravno ali proceduralno, odnosno procesno na koji način se to primjenjuje u praksi prilikom samog procesa glasanja.

Takođe, pomenuli ste obavezu da lice koje se djelimično ili u cjelosti lišava poslovne sposobnosti bude u odgovarajućoj ustanovi posmatran neko vrijeme. To bi bilo suviše kruto jer je moguće lišavati djelimično poslovne sposobnosti ili u cjelosti i lica koja nijesu u ustanovama, nego su zbog zdravstvenih problema u svom domu ili negdje drugo van onoga što su ustanove toga tipa. Međutim, ono što je važno jeste da to lice mora biti saslušano od strane sudije ... je moguće da bez saslušanja sudije to lice bude lišavano poslovne sposobnosti uz odgovarajuće mišljenje vještaka. Po prirodi stvari najčešće je riječ o vještaku medicinske struke, zavisi o vrsti problema koji je prisutan u praksi i zavisno od vrste činjenica koje se moraju utvrđivati u tom postupku. Da li je lice gluvonijemo, da li je lice pokretno, da li je lice u stanju kome ili neki drugi zdravstveni problem zapravo odlučuje koja vrsta vještaka će biti angažovana u konkretnom slučaju.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:23:40)

Hvala vama, ministre.

Sada za komentar odgovora se javio Milan Knežević. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 13:23:46)

Ministre Pažin, čini mi se da sam vas ja dobro shvatio, da sve ono što je u obrazloženju presude pročitala sudija Željka Jovović, koja je sad i predsjednica Osnovnoga suda, trebalo je i da bude u pisanom otpravku. Je li tako? E sad, vi ste spomenuli Evropski sud za ljudska prava i evropske konvencije. Što piše ovdje, gledajte šta piše, odnosno čujte šta piše - U tom pravcu sud ukazuje i na stav: "Evropski sud za ljudska prava u Strazburu koji u presudi Fere protiv Belgije prihvata da politički govor zahtijeva viši nivo zaštite i to putem poslaničkog imuniteta i zabrane gonjenja za mišljenja iznesena u okviru parlamenta".

Znači, sudeći po Evropskom sudu za ljudska prava i po ovoj presudi nije bilo uslova ne samo za pokretanje postupka nego za osuđujuće presude meni i kolegama iz Demokratskog fronta. Ali je sudija Željka Jovović ovoj odluci Evropskog suda suprotstavila odluku Višega suda o tuči dvojice Roma oko toga ko će prije da zauzme tezgju na pijaci u Pančevu kako bi prodavali švercovane cigare, gdje jasno stoji da je jedan jednog opsovao, a drugi je ovog prvog udario u stražnjicu. Ona je iskoristila tu analogiju koje nema u obrazloženju, kako bi poništila presudu, odnosno Konvenciju Evropskoga suda za ljudska prava i samu presudu, a dodatno je i uvrijedila Parlament Crne Gore uporedivši ga sa pijacom, sa tezgama i stvarajući jedan ... parlament u određivanju nosilaca sudskih funkcija prema onima koji donose zakone, na način da će nas ona pokušati prevaspitavati kakvo ćemo mišljenje i kakve ćemo stavove da iznosimo.

Gospodine Pažin, 15.februara mi smo imali verbalni incident u Skupštini zbog toga što i sad tvrdimo da je Skupština protivustavno i protivzakonito donijela Odluku o ukidanju imuniteta i određivanju pritvora Andriji Mandiću i meni. Određivanje pritvora u ovoj državi čini mi se po Ustavu i zakonu i po ZKP-u treba da je posao suda, a ne nikako niti predsjednika Vlade, niti predsjednika države, niti ministra pravde. Mi smo samo ukazali na to kršenje Ustava i zakona i ukazujući na kršenje Ustava i zakona ja sam dobio četiri mjeseca kućnog pritvora, kolege poslanici četiri mjeseca uslovne osude na godinu dana i što je najgore uporedili su nas sa nekim tezgarošima i švercerima na pijaci u Pančevu. Ne samo nas nego i čitav Parlament.

Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:27:00)

Hvala i vama.

Ja uvijek moram da intervenišem, poslanice Kneževiću, kad ovako kažete. Skupština nije odredila pritvor, Skupština je ukinula imunitet tada da bi se mogao voditi krivični postupak i eventualno odrediti pritvor, zna se ko ga je tražio.

Možete se javiti, ali ja znam da to znate, iskreno da vam kažem. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 13:27:25)

Gospodine Brajoviću, vi znate da smo mi podigli krivičnu prijavu protiv vas i protiv Luidža Škrelje, predsjednika Administrativnog odbora. U zahtjevu koji je poslao Specijalni državni tužilac se traži da nam se skine imunitet i odredi pritvor, vi ste postupili po tom zahtjevu. Ja tvrdim da ste prekršili Ustav i zakon. Vi tvrdite da niste, doći će vrijeme kad će neki potpuno nezavisni sudovi opredjeljivati ko je bio u pravu.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:27:51)

Jasno je da je po tom zahtjevu bilo da se ukine imunitet da bi se mogao voditi krivični postupak i odrediti pritvor.

Izvolite. Poslanik Danilović.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 13:28:03)

Uvaženi gospodine Pažin,

Hvala vam na obrazloženjima i tome što sam ipak bio u pravu kada sam sumnjao da nešto nije u redu. Pročitacu kratko: "Sud može nakon što u prisustvu vještaka izvrši neposredno opažanje lica prema kome se postupak vodi odustati od saslušanja tog lica, samo ako bi po usmenom izjašnjenju vještaka to moglo da bude štetno po njegovo zdravlje". Dakle, ovo ne sporim, sporim gdje to sud radi zbog onog člana Ustava koji je uobičajen član u svim demokratskim ustavima - zaštita ličnog digniteta, zaštita ličnosti. Pozivam opet na uporednu praksu da sud u takvim specifičnim situacijama, ako smijem reći nešto što vjerovatno nije pravna terminologija u ovom slučaju, izlazi na teren. Odnosno kada je lice u ustanovi, u ustanovi takvu stvar određuje. Dakle ja vam predlažem da se tako nešto učini.

Imam još jedan prigovor, sad ste mi kazali da je vještak uglavnom medicinske, ljekarske struke. Ja sam postao alergičan, moram da vam priznam, na vještake različitih nivoa i kategorija. Pretpostavljam da ste i vi pratili da vještaci koji se biraju na vrlo vješt način od strane institucije ovoga sistema godišnje prihoduju, vjerovali uvaženi građani ili ne, dnevni list "Dan" je to objavio, blizu 400.000 evra. Ima ih desetak, dvadesetak sa licencom u Crnoj Gori, ali samo dvojica, trojica ili četvoro dođu u priliku da zarade više nego što može jedna parlamentarna stranka za godinu dana. Ja pretpostavljam da je to Vladi vrlo interesantno. Da je ne daj bože takva vrsta vještaka među poslanicima, taj bi davno bio razapet jer smo uvijek na udaru. Ne branim ovim svakako kolege iz vladajuće koalicije jer su ljudi koji zarađuju ovako basnoslovne novce na račun vještačenja i na račun tarifa koje je uspostavila Vlada i nije ih redefinisala, ili neka druga institucija kada je riječ o vještacima druge svrhe, odnosno druge profesije, dovelo do ovoga. Vještak bi mogao biti uveden u ovu pravnu stvar, ali mislim da bi moralo biti "i vještak". Ovim se vidi da je samo vještak dovoljan, a ja ponavljam, posebno za osobe koje su u institucijama koje brinu o mentalnom i fizičkom zdravlju osoba sa oduzetom poslovnom sposobnošću imate istoriju bolesti koju je potvrdio vjerovatno ne jedan specijalista. Sad bi mogao da se stekne utisak ili ovako prozirnim tumačenjem normi zakonskih, da vještak možda može biti iz struke medicinske, ne mora, i može osporiti ono što je ili može navesti sud svojim stavom da presudi iako za tim nije bilo potrebe. Vještak da, ali u krajnjim slučajevima, ne u svakom slučaju kad o osobi postoji brižna evidencija odnosno staranje u institucijama koje su za tu vrstu starateljstva predviđene.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:31:40)

Hvala.

Poslanica Marta Šćepanović, ima riječ, a neka se pripremi poslanik Branko Radulović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (12.11.19 13:31:48)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvaženi ministre, poštovani građani,

Neću se ponavljati vezano za dio koji se odnosi na ove izmjene i dopune zakona. Ja ću takođe sagledati iz jednog drugog ugla ovaj predlog zakona. Mi smo prije svega na sjednicama Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog zakonodavstva, zapravo u okviru radne grupe jedan i sami pokrenuli ovo pitanje poslovne sposobnosti, a koje se zapravo odnosi na usklađivanje Zakona o izboru odbornika i poslanika sa Ustavom i konkretno sa preporukom OEBS-a u tom dijelu. Taj problem smo i razmatrali upravo i sa onim relevantnim licima predstavnicima nevladinog sektora koji se upravo i bavi ovom materijom, već su i pomenuti, Udruženje mladih sa hendikepom i takođe su nam u tome pomogli i predstavnici Ombudsmana, konkretno je bio prisutan zamjenik Bjegović, gdje smo potpuno razmotrili ovu temu koja je zapravo pokazala da je dobro bilo što smo

pokrenuli to pitanje i ne samo u okviru toga da pravo da bira i bude biran građanin Crne Gore, dakle da sebi uslov "koji je poslovno sposoban" koji je propisan u zakonu, već je dobro zato što su se praktično ogolili svi oni problemi koji postoje u praksi, a vezano za pitanje poslovne sposobnosti. Ovo je, moramo da naglasimo, procesni zakon i ovo je zakon kojim se zapravo reguliše samo postupak oduzimanja poslovne sposobnosti i koji će djelimično pomoći u odnosu na probleme na koje smo ukazali i što mi je drago jer smo odmah mi od Ministarstva pravde obaviješteni da će zakon, to je bilo u julu mjesecu, brzo biti u proceduri i evo zakon je već sad i raspravljamo o njemu. Dakle, neke od tih problema rješavamo upravo izmjenama ovog zakona.

Ja ću zaista pomenuti ono na što su i ukazali najviše predstavnici nevladinog sektora, to je upravo ovaj dio gdje je sad propisano da je sud dužan da odredi vrstu poslova koje lice kome je djelimično oduzeta poslovna sposobnost može samostalno da preduzima. To do sada nije bilo precizirano, to je zapravo bilo i predmet jednog našeg poslaničkog pitanja, gdje nam je ministar već najavio ove izmjene i što je mnogo dobro što će ovo u praksi otkloniti mnoge dileme i probleme koji su upravo zbog ovoga nastajali. Takođe ono što je izuzetno važno jeste da će usvajanjem ovog zakona sud po službenoj dužnosti u određenom vremenskom periodu utvrditi da li i dalje postoje razlozi za oduzimanje poslovne sposobnosti, dakle provjeravati da li dalje postoje razlozi za oduzimanje poslovne sposobnosti, što do sada nije činjeno u praksi i suština je da taj rok sud određuje rok. Taj rok ne može biti duži, maksimalan je pet godina, to je određeni maksimalan rok. Sud će sam odrediti u tom okviru koji rok, nakon čijeg isteka će se utvrditi da li i dalje postoje razlozi za oduzimanje poslovne sposobnosti. To ću samo pomenuti kao neke najvažnije novine i mislim da će se ovim dosta toga riješiti u praksi.

Mi smo takođe u okviru ovoga razmatrali da li ide redovna dostava po službenoj dužnosti rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti, ispostavilo se da ide Ministarstvu rada i socijalnog staranja, ali takođe bi trebalo vidjeti da u praksi sudovi redovno dostavljaju ova rješenja i Ministarstvu unutrašnjih poslova, a opet vezano za biračko pravo i Zakon o biračkom spisku i na tome bi trebalo dalje raditi.

Međutim, ono što želim da kažem jeste da mnogi problemi, ne odnosi se sad već na rad Ministarstva pravde, ali da mnogi problemi i dalje ostaju u praksi. Neke od njih je upravo pomenuo i kolega Danilović, a to je pitanje registra. To je zaista važno i to se našlo i u izvještaju Ombudsmana gdje se uporno insistira na tome. Mi smo zapravo sve podatke o ovim licima dobili od Ministarstva rada i socijalnog staranja. Opet kažem ne znajući da li su to 100% sigurni podaci, jer radi se o broju oko 700 lica kojima je oduzeta poslovna sposobnost. Dakle, to je jedno. Dalje imamo pitanje ... upotrebe u praksi, da bi se određena lica smjestila na primjer u dom za stare neophodno je oduzimanje poslovne sposobnosti.

Ja se zaista nadam da će i ove izmjene Zakona i mogućnosti koje sada sudija ima uticati na to da ne dolazi ubuduće do takvih zloupotreba. Ovo sve govorimo ono što je bila tema, na što nam je ukazano praktično iz prakse, jedno smo mi ovdje koji donosimo zakone, drugo predstavnici Ministarstva koji ih pišu. Zaista je praksa i oni ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:37:20)

Privedite kraju izlaganje.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (12.11.19 13:37:53)

Samo jedna rečenica.

Jeste najbitnije čuti da bismo mogli da mijenjamo zakon i to sprečavamo i upravo smo razmatrajući ovo i predložili, evo kolega Numanović je tu, da se ovo pitanje jer se više odnosi na Ministarstvo rada i socijalnog staranja, pokrene jedan vid konsultativnog saslušanja gdje je dobro da poslanici, članovi matičnog odobra, čuju ovo što smo i mi čuli ... određeni vid zaključaka, vidimo da ovo ispravljamo u praksi. Još jednom pohvaljujem ovakav predlog zakona i svakako ćemo ga podržati.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:38:01)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Branko Radulović, a neka se pripremi poslanik Raško Konjević. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 13:38:10)

Predsjedniče, kolege, građani, još sam pod utiskom sastanka kojeg smo imali sa češkim kolegama. Evo da vam prenesem da će ... grupa pokušati na svaki način, na principijelan i po drugim kriterijumima oštrijim podrži proširenje Zapadnog Balkana, Istočnog Balkana Evropskoj uniji. Takođe će predložiti najvjerovatnije model da Evropskom komisijom koordiniraju, komanduju i premijeri i predsjednici što bi bio izuzetno efikasno i kvalitetno jer ne bi se dešavalo kao do sada da Evropska komisija jedno priča, parlamenti koji su ih delegirali pričaju sasvim čak i drugačije. Zato što sam bio prethodnog saziva kada sam bio potpredsjednik u obilazak svih parlamenata i onda sam se krstio bogu, čudio što pričaju ovi ljudi, što pričaju oni iz Brisela. Kao da su jedni s Marsa a drugi iz Evropske unije.

Ono što me strašno obradovalo podržalo je vašu i moju tezu. Gospodine Pažin bez pravde nema ni ekonomskog napretka, nema ni demokratije, rekli ste, pa nema ekonomskog napretka. Češka je zemlja za mene simbol, što se tiče industrije i što se tiče privrede i ekonomije brodi sasvim ispred nas daleko. Nažalost 1990.godine ja sam za njih bio gospod bog, no to je Crna Gora.

Jadanput ste, ministre, rekli, ja sam uhvatio, potrošio brojne noći, da će ukoliko ja budem živ crnogorsko pravosuđe biti na postulatima Evropskog suda za ljudska prava i suda Evropske unije. to je osnovno načelo, ono što je s pravom govorio moj kolega Milan Knežević, to je jednakost pravosuđa, ni po babu ni po stričevima. Jednakost postupanja svih državnih organa, ni po babu ni po stričevima, što znači policija, ako je Milo htio da se tuče sa mnom onaj dan onda je trebalo njega, pa onda tek druge one koji su se potukli poslije toga, pa Abazovića, pa onda mi da dođemo na red. Ukoliko nije nego je vrhovni državni tužilac previdio to i policija je to predvidjela ili nije gledala, nego je bila negde drugo ili nije smjela gledati, što je najvjerovatnije, tada od toga ne bi bilo ništa. Jednakost hoćemo, jednakost, nećemo, ministre, nikakva privilegije, hoćemo jednakost. E sad, ministre, idemo dalje.

Ministre, ja sam ovom što stalno zaboravljam ime, kako se zvaše vrhovni državni tužilac, Stanković, da bih ga probao, opet ja starovaroški, da bih ga probao da vidim je li on ovako lijep kao Crnogorci što misle, ej ljudi, kad ga pogledaš stasit, vidiš ga, on mora on je pametan, od njega se treba oženiti. Znači, sve najljepše, međutim, kad zagrneš malo vidiš da nešto nije dobro, smrdi. Ja da vidim, rekoh dosta mi je toga starovaroškoga...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:42:18)

Molim vas vodite računa.

Samo vodite računa, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 13:43:21)

Vi se ne češete nikad, ne li?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:43:51)

Molim vas, samo vodite računa, izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 13:44:30)

Ja se češem, ljudi, to je uslovni refleks, da vam prevedem pošto znam iz medicine.

Znači ovako, krivična prijava. Ja sam ministre 13.10.2014. godine za jednu od najvećih pljački u Crnoj Gori od 90-tih godina sabrao, znači ... protiv 32 lica na kraju zbog nečinjenja Vesni Medenici i Ranki Čarapić i sve ovdje naveo taksativno pozivajući se na krivična djela po ovome, po onome, na kraju po životnoj sredini što moramo da platimo dvije milijarde eura. Dvije milijarde moramo da platimo što nam je neko otrovao život i plus smo ... života izgubili. Evo sad kaže da 1.500 gubimo života, ono što se veditira, a još 1.500 će umrijeti, moram to da kažem, daleko bilo, zbog ovoga što su ih otrovali, ali neće umrijeti sutra, nego će umrijeti za neki period, medicina još tu nije mogla. Ministre, kako sad, ajde da budem, gospodine Brajoviću, kod nas se kaže u Staroj varoši - pravi se lud. Kako bih ja to preveo?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:44:44)

Dobro, tako kažete kako se kaže kod vas u Staroj varoši i privodite kraju izlaganje.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 13:44:56)

Ovaj se pravi lud, ovaj kao da mu nijesam poslao tužbu.

Ministre, ja vas molim, ja ću poslati drugu tužbu, a reći ću u trećem javljanju, da i ovo proučite. Da li je ovo za dobro Crne Gore, da li je ovo u skladu sa Sudom za ljudska prava i Evropskim sudom pravde? Da li je ovo po našem Ustavu, da ti ne odgovori ni jednom riječju, čak neće da te dovede ... izjavu, što se bojiš od toga, zovi me da nešto rečem, pa reći griješim, pa mi napiši to, pa potpiši. Hoćete li mi to da kažete? Ovo košta, ministre, ovo košta pola puta do Češke. Vjerujte mi, ovo da smo iskoristili bili bismo blizu Češke ili na pola puta. A treća tužba bi bili, bili bi ka Česi.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:45:00)

Poslanik Raško Konjević ima riječ, a neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 13:45:01)

Zahvaljujem.

Poštovani građani, ministre pravde,

Lijepo bi zvučalo kad ministar pravde dođu u Parlament i to bi trebalo da znači da imamo više pravde. Zavisi kako doživljavamo ministra i zavisi kako se ministar odnosi prema principima pravde i principima odgovornosti.

Vi ste, ministre, nedavno vrlo lijepo govorili o principima odgovornosti. Onda ste željeli politički da poentirate i rekli ste tako se mi ponašamo u Vladi. Prosto ste me onako "politički isprovocirali" da vam opišem jedan slučaj, a da vi nastavite da se ponašate po principu po kojem ste se ponašali do sada, dakle po principu odgovornosti, s jedne strane, i po principu da su svi jednaki pred crnogorskim institucijama jer bi to trebalo da bude vladavina prava.

Ministre pravde, ako imate visokog državnog zvaničnika koji kod tajkuna Duška Kneževića uđe u minus od 50.000 eura na revolving kartici, a mjesečna rata na toj revolving kartici je 1,2% mjesečno, ako se tom visokom funkcioneru po bazi političke privilegije ta kartica stornira na određeni vremenski period i da bi se nakon toga volšebno ta kartica izmirila na relaciji tajkuna Duška Kneževića i tog visokog državnog funkcionera, kako biste se vi ponašali ukoliko je taj visoki

funkcioner vaš kolega i član Vlade. Nudim vam direktno da odgovorite. Govorili ste u o principa političke odgovornosti, govorili ste o tome da je to potrebno Crnoj Gori i govorili ste o tome da se tako ponašate vi u Vladi. Pitam vas, ovo je 100% tačno, hipotetički vas pitam kako biste se ponašali ukoliko je taj visoki državni funkcioner vaš kolega i član Vlade.

Ono što trebamo, uvaženi ministre pravde, da afirmišemo jeste da u nekim slučajevima kao što ste to vi uradili prije nekoliko dana ili Vlada u cjelini, s punim pravom afirmisala princip odgovornosti i treba da bude odgovoran, govorim na nivou kategorija, treba da bude u onakvim slučajevima, ne subjektivno ako tako mogu da kažem nego objektivno odgovoran ministar iako vjerovatno nije poznao dotičnu gospodu koja su sudionici u onom slučaju. Mi u Crnoj Gori imamo dostinu drastičnijih primjera kao što je ovaj o kojima se ili čuti ili se zbog položaja tih visokih državnih funkcionera ne pokreće princip objektivne odgovornosti. Da ne govorim o tematici koja je direktno vezana za ovaj zakon, poslovne pa da je prevedem na političku sposobnost da se uopšte možete baviti tim poslom ako uđete u ovakvu vrstu aranžama s tajkunom Duškom Kneževićem.

Ministre, i time ću da završim, molim vas da mi odgovorite kako ćete se ponašati, hipotetički vas pitam, ukoliko je taj visoki državni funkcioner član Vlade kojoj vi pripadate. Zna li, ministre, što znači da uđete u minus od 50.000 eura na revolving kartici s mjesečnom kamatom od 1,2%, znate li kolika je kamata na mjesečnom nivou, ministre, a da sve to vraćate od državne plate. Kako, ministre, koja je to matematika. Ako je ta osoba član Vlade kako ćete se ponašati. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:49:34)

Ministar pravde želi riječ. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 13:49:41)

Poštovani poslaniče Konjeviću, kada sam govorio o odgovornosti kao drugom imenu za demokratiju, govorio sam o konkretna dva slučaja koje smo mogli svi zajedno na crnogorskoj javnoj sceni da upoređujemo. Jedan je primjer ministra Radulovića, a drugi je slučaj vrhovnog državnog tužioca. Vi ste sada iznijeli vrlo ozbiljne optužbe na nekog od članova Vlade. Eventualno ne mogu da govorim o vrlo ozbiljnim stvarima kao što je pitanje i političke i krivične odgovornosti jer mi to onda, poslaniče Konjeviću, liči na jednu vrstu spekulacije. Ne želim na taj način hipotetički da govorim jer je to, kao što kažem, spekulacija.

Dakle, upućujem vas na vašu obavezu da podnesete tzv. službenu krivičnu prijavu jer je to vaša dužnost, ako imate tako čvrsta saznanja jer ste baratali terminom 100% istina. Ako je to 100% istina, vi ste dužni da taj slučaj procesuirate pred nadležnim institucijama. Onda ćete saznati šta ja mislim o tom slučaju. Tako hipotetički o njemu da razgovaram ne mogu jer bi to bio izraz moje neodgovornosti u takvoj situaciji. Upravo suprotno. Molim vas, stavite nam do znanja ko je u pitanju i činjenice koje ukazuju na tu vrstu odgovornosti da je neko nekome oprostio 50.000 eura vezano za revolving karticu, tako sam vas razumio, onda neka krenu svi oni potrebni procesni mehanizmi za utvrđivanje bilo čije odgovornosti o kome god da je riječ. Tako da kažete apstraktno bio jednom jedan koji je uradio nešto za šta bi trebalo da bude odgovoran, to nije način na koji mogu da komuniciram vezano za bilo čiju odgovornost.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:51:45)

Hvala vam.

Želite li da komentarišete odgovor?

Poslanik Konjević. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 13:51:49)

Ministre Pažin, vi znate da nisam neozbiljan čovjek. Ne govorim ništa napamet. Ovo je bio samo uvod jer sam želio od vas da čujem princip, dakle nisu važna imena. Ako govorimo o konkretnim stvarima, institucije treba da budu slijepe u smislu imena i prezimena. One trebaju da vide kada se radi o određenim pojavama koje su kažnjive ili nijesu kažnjive pred zakonom. Dakle, u tim kategorijama sam govorio. Govorio sam prema vama, dakle pozivajući se na početnu tezu da ste ministar pravde i da ste i vi i Vlada prije nekoliko dana vrlo lijepo govorili o tome šta znači princip objektivne odgovornosti i kao Vlada povukli potez koji je negdje poslao dobru poruku crnogorskoj javnosti. Želio sam da vam ukažem da imamo ovakvih slučajeva koji su mnogo drastičniji po političku scenu u Crnoj Gori, sada ću vam reći, imam još minut i po, nemojte da ste nestrppljivi, da ih rješavamo u Crnoj Gori. Takođe se slažem s vama ovo što kažete da je odgovornost politička i svaka druga drugo ime za demokratiju.

Kada sam govorio o minusu od 50.000, mjesečnoj kamati od 1,2% i činjenici da je ta kartica stornirana zbog političkih veza tajkuna Duška Kneževića i te osobe, sada ću pred cijelom crnogorskom javnošću da kažem o kome se radi. Radi se o predsjedniku Parlamenta Ivanu Brajoviću, a vi ovo provjerite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:53:48)

Gospodin Konjević je ovaj performans izveo pretpostavljam s njegovom političkom namjerom. Prije nego što sam uvučen i na samom pokušaju uvlačenja u svu ovu priču jasno sam rekao da sam imao karticu i to je potpuno tačna informacija. Ta kartica je podmirivana i zatvorena prodajom moje zemlje. Ali, ovo su političke priče.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 13:54:39)

Politički sam preuzeo odgovornost i ovo što sam rekao rekao sam pred javnom scenom. Samo vama da kažem sve što sam rekao je tačno i vi znate da je tačno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:54:49)

Vi mislite da probudite vulkan vašom pričom.

Predrag Sekulić ima riječ, a neka se pripremi poslanik Ranko Krivokapić. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (12.11.19 13:55:01)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, koleginice i kolege,

Bez obzira što se radi o kratkom zakonu svega šest članova, mislim da zavrđuje pažnju i današnja diskusija je to pokazala. Naravno, institut pravne sposobnosti je nešto s čime se studenti prava sreću na prvoj godini izučavajući rimsko pravo. Znači, veoma važan institut samo da ne zaboravimo puna pravna sposobnost se ipak stiće punoljetstvom. Smatram da veoma treba biti oprezan kada je u pitanju ukidanje mogućnosti zaključenja pravnih poslova i pravnih sposobnosti. Znači, mislim da se dešavalo kroz vjekove da taj institut bude zloupotrijebljen i zaista smatram da je dobar potez Ministarstva i Vlade Crne Gore što je zajedno sa Udruženjem mladih sa hendikepom pokrenula ovu temu i što sada imamo rigoroznije kriterijume za ukidanje pravne sposobnosti ili ukidanje djelimične pravne sposobnosti. Ne govorim sam o tom roku koji mora biti ispod pet godina da bi se ponovo govorilo o kontroli te pravne sposobnosti, nego govorim i o tome da zaista je neposredan uvid nešto što je mnogo ozbiljnije i mnogo važnije nego što je to pitanje rada sa papirima.

Naravno, uvažene kolege, dozvolite mi takođe da kažem, jer to je otvorila moja uvažena koleginica Laličić, o tome je bilo govora i od strane nekih kolega iz opozicije i to jeste jedno od važnih pitanja, da li ukidanje pravne sposobnosti dovodi u pitanje prava na glasačko pravo. Dozvolićete da naš Ustav ne poznaje pravnu sposobnost kao uslov da bi neko glasao. Sa druge strane zakonom smo uveli to ograničenje. Ono što možemo čuti od naših kolega iz OEBS-a, ODIR-a savjetnika čini mi se da to moderna Evropa, negdje na tragu onog razmišljanja moderne Evrope, jeste da čak i osobe sa ukinutom pravnom sposobnošću, odnosno koje nisu pravno sposobne imaju pravo da glasaju. Ja zaista vjerujem da ćemo mi izmjenama Zakona o izboru odbornika i poslanika vratiti tim osobama pravo da glasaju bez obzira na ograničenu ili potpunu pravnu nesposobnost, ja vjerujem da u koliko ima te želje kod njih, u koliko ima makar i onog ... da imaju pravo zato što imaju neku drugu sposobnost, zaista vjerujem da imaju pravo da glasaju. Vjerujem da će na tragu onoga što je danas savremeno shvatanje pravne sposobnosti biti razmišljanje naših kolega iz opozicije i vjerujem da će podržati ovo rješenje. Ne mislim da su naše kolege iz OEBS-a koje su najčešće bili posmatrači na parlamentarnim izborima, koji su nam pomagali kada smo radili više puta izmjene izbornih zakona, ne mislim da tek tako insistiraju na tome da pravna sposobnost ne može biti ograničenje za glasačko pravo. Znači, ne samo to, ne govorim sad zbog malog broja tih osoba u Crnoj Gori koji nemaju danas pravnu sposobnost, kažem još jedan put često se zapitamo i mi koji imamo pravnu sposobnost zašto i na koji način koristimo to glasačko pravo i kažem još jedan put to ograničenje treba ukinuti. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (12.11.19 13:58:36)

Hvala vam, poslaniče Sekuliću.

Nema poslanika Krivokapića, shvatio sam da je odustao.

Sada riječ ima poslanik Andrija Mandić, a neka se pripremi poslanik Danijel Živković. Izvolite.

ANDRIJA MANDIĆ (12.11.19 13:58:51)

Naravno da će Demokratski front koristiti ovu priliku dok je potpredsjednik Vlade i ministar pravde u Parlamentu da pokušaju sa njim da otvore što je moguće veći broj tema. Ja sam malo prije govorio o tom osjećaju za pravdu koji je važan za svakog građanina Crne Gore i kako se vlasti drugih država demokratskih trude da taj osjećaj za pravdu dotakne svakog građanina i da svaki građanin vjeruje u institucije svoje zemlje, da one rade nepristrasno, da je zakon jednak za sve i ako sam takođe i saopštio da nigdje ni u jednoj državi on nije jednak za sve, ali za najveći broj ljudi on jeste jednak i ako se neko od onih koji predstavljaju institucije i oni koji predstavljaju vlast uhvati u nedozvoljenim radnjama, kao što su uhvaćeni ljudi u Crnoj Gori posebno mislim na ljude iz pravosuđa, ljude iz Tužilaštva, onda se oni suočavaju sa osudom javnog mijenja i jedino odgovorno što mogu da urade u to trenutku to je da se povuku sa javne scene i suoče se, ne samo sa sudom javnosti, nego sa sudom koji postoji, ljudskim sudom, a onaj Božiji, o tome će doći i kasnije.

Mi imamo problem da prosto usvajajući u Skupštini Crne Gore veliki broj zakona imamo i neku intenciju i zahtjeve onih koji vode Skupštinu da se strikno usmjerimo na temu koja je tačka dnevnog reda, a mislim da Parlament sam po sebi trebao bi da obuhvati i nešto šire. Mislim da je važno danas pričati o mnogim stvarima zato što imamo jednog od najodgovornijih ljudi u Vladi koji bi trebao da nam da neke odgovore, kao što je za pravosuđe u Crnoj Gori više uradio jedan direktni televizijski prenos sudskog procesa u takozvanom "državnom udaru" nego što su sve priče kako funkcionišu pravosuđe. Naši ljudi nijesu ni znali kako se izvodi taj postupak, ljudi su bili u prilici da vide i kako funkcionišu sudsko vijeće, kako funkcionišu tužilaštvo, kako funkcionišu odbrana, kako se ponašaju okrivljeni. To je bila jedna edukativna stvar i ja bih evo želio da podstaknem takav jedan budući odnos, vezano za transparentnost. Prosto mislim da bi bilo važno otvoriti jedan televizijski kanal gdje bi mi imali mogućnost za one koji su zainteresovani da iz one velike sudnice prate rad ljudi, prvenstveno rad ljudi u pravosuđu. Mislim da bi to zaustavilo

značajno korupciju koja postoji tamo, gdje mnogi pripadnici pravosuđa ne mogu da opravdaju svoj imetak, ne mogu da opravdaju svoje nekretnine, ne mogu da opravdaju način života. Onda bi shvatili gledajući, kao što su mogli da gledaju u situaciji "državnog udara", da gledaju ponašanje sudija, da gledaju ponašanje tužilaštva, gdje bi mogao da se primijeni ovaj Zakon o tome da se oduzme poslovna sposobnost, čak nekima koji predstavljaju te važne institucije. Ljudi vide o čemu se radi, jer tako će najbolje znati koliko mi zaostajemo i zašto imamo problema u 23 i 24 poglavlju. To je važno.

Mislim da vi nemate snage da nešto primijenite, ne mislim vas, nego mislim konkretno na Vas, nego mislim Vladu. Sve dok postoji jedna teška hipoteka i jedno veliko opterećenje da ova vlast je korumpirana, a vidjeli smo da ste se miješali u američke izbore, postoji čitav niz dokaza o onom fantastičnom ... iz izbornog štaba Hilari Klinton, koji je odavde i iz Prištine nosio milione eura, odavde pet miliona eura, a iz Prištine mislim da je ponio više i onda dolazimo do onog objašnjenja vezano za temu koju je otvorio gospodin Đukanović, za mali Šengen. Da je Priština spremna bila za mali Šengen bila bi spremna i Podgorica. Vi ste direktno vezani za Prištinu, vi ste direktno vezani za albansku strukturu koja upravlja sa Prištinom i negdje ta lobistička struktura koja postoji u Vašingtonu nije izvorno vaša nego je prvenstveno albanska i to albanska onih političara koji djeluju na prostoru Prištine ili djeluju na prostoru Južne srpske pokrajine Kosovo i Metohija. Dakle, to je onaj problem u svakom segmentu vođenja politike koju ima Vlada, ta jedna teška hipoteka. Sjećam se 1997.godine kada je predsjednički kandidat bio Momir Bulatović, to je jedna čitava Crna Gora, ona tradicionalna Crna Gora bila na tim skupovima, jer je narod osjetio opasnost, to je isti onaj narod koji je ispred ove Skupštine nosio transparente, vjerujete, narod ima sjajna osjećanja, nosio transparentne prvi put se pojavio Milo sa onim albanskim kečatom na glavi. Nije tada postojalo nikakvih dokaza o vezi Prištine, albanskog lobija u Vašingtonu, ali narod je osjetio, kao što je narod znao da braneći pobjedu Momira Bulatovića brani zajedničku državu. To opterećenje i ta hipoteka koja nas prati od tih vremena pa do današnjeg dana i te veze Prištine i Podgorice, odnosno potčinjeni položaj Podgorice u odnosu na Prištinu i njihovu ekspozituru, odnosno nalogodavce u Vašingtonu, taj famozni i čuveni albanski lobi mi imao probleme da danas ne možemo nigdje ništa da raspetljamo. Jedino raspetljavanje može da se desi ako doođe do promjene vlasti u Crnoj Gori, a jedini put, na žalost, koji je ostao to je ona tradicionalni pobunom, protestima i smjenom vlasti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:04:54)

Hvala vam, poslaniče Mandiću.
Poslaniče Živković, izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (12.11.19 14:05:04)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Ovo je jedno od onih zakonskih rješenja koje vjerujem unapređuje stanje u predmetnoj oblasti koje definiše. Dakle, radi se o procesnom zakonskom rješenju koje definiše sam postupak oduzimanja, potpunog ili djelimičnog oduzimanja poslovne sposobnosti. Dakle, ovdje su kolege govorile o razlikama između poslovne i pravne sposobnosti u kontekstu značaja poslovne sposobnosti koje čovjek ima. Dakle, kod nas je definisano kada se stiče potpuna poslovna sposobnost, sa navršenih 18 godina, i naravno da je poslovna sposobnost mogućnost, odnosno stvara se mogućnost da lice stiče, preuzima prava i obaveze, štiti svoj interes i stupa u različite vrste pravnih odnosa, dok ova da kažemo pravna sposobnost se stiče samim rođenjem i ona ne može biti ograničena.

U našem zakonodavstvu kao i u mnogim drugim savremenim zakonodavstvima opredijelili smo se za sistem oduzimanja privremenog ili potpunog oduzimanja poslovne sposobnosti onako kako je to definisano odredbama zakona, Porodičnog zakona i ovaj procesni zakon čini mi se da dodatno uređuje ovu oblast na jedan kvalitetniji način iz prostog razloga što, čini mi se, sudska praksa je u prethodnom periodu pokazala određene manjkavosti, jer često se dešavalo da upravo

sudovi u potpunosti vjeruju onome što je mišljenje samih vještaka sa jedne strane i naravno sa druge strane treba razgraničiti upravo ovaj postupak da su vještaci ti koji daju mišljenje, da oni ne oduzimaju poslovnu sposobnost, već da to radi isključivo sud, ne samo na osnovu mišljenja vještaka već sada na osnovu upravo ovog zakonskog rešenja i na osnovu neposrednog opažanja, osim u jednoj specifičnoj situaciji ukoliko usmenim putem vještak dakle, sugeriše da bi to bilo štetno po zdravlje samog lica.

Dakle, ono što je veoma važno jeste i to što je definisano Porodičnim zakonom ko sve može da pokrene sam postupak oduzimanja poslovne sposobnosti i dakle, tu imamo jasno određeno u materijalnim odredbama ko pokreće taj postupak i ko je ovlašćen i naravno mogućnost obično centara za socijalni rad da se odrede privremeni staraoci u tim postupcima pred nadležnim državnim institucijama, vodeći računa da se interesi staraoca koji je određen kao privremeni staralac tom određenom licu kojem je potrebno oduzeti poslovnu sposobnost, da se njegovi interesi ne kose sa interesima tog lica što je naravno veoma važno i rekao bih da je ovo pitanje koje su pomenule neke od kolega iz opozicije veoma značajne i u pogledu ostvarivanja ovog biračkog prava koje je definisano u samom Ustavu, nešto se o tome dotakla i koleginica Šćepanović vezano za rad Radnog odbora 1, a odnosi se na izradu rekao bih novog Zakona o izboru odbornika i poslanika. Ja ću se dotaći samo jedne teme koja se odnosi Zakona o biračkom spisku.

Dakle, mi smo kao što je javnost upoznata imali tu radnu grupu koja je radila na izmjenama i dopunama Zakona o biračkom spisku 2017.godine i tu je po jednom od prethodnih zakonskih rešenja koje nije izglasano glasovima predstavnika Demokratske partije socijalista, već je bio predlog kolega iz opozicije, po tom zakonskom rešenju omogućeno je bilo parlamentarnoj stranci, ovlašćenom predstavniku potvrđene izborne liste ili predstavniku nevladinog sektora da ima uvid u dokumentaciju na osnovu koje se vrši promjena u biračkom spisku.

Dakle, svi ovi su imali priliku da imaju uvid u odluke, odnosno rešenja sudova kako je nekome oduzeta poslovna sposobnost i na ukupnu medicinsku dokumentaciju. Mi smo to zbog osjetljivosti ove materije po preporukama OEBS-a i ODIHR-a rekao bih uredili na jedan drugačiji način i to definisali tako što se sada ne može imati uvid u tu kompletnu dokumentaciju, jer se radi o jednoj veoma osjetljivoj materiji i zbog toga i mislim da svi treba da razmišljamo na način da je ovo pitanje koje treba da zainteresuje ukupnu crnogorsku javnost na način da i državne institucije pokazuju povećan stepen senzibiliteta prema ovoj materiji. Zato i kažem da je ovo mnogo naprednije rešenje nego što je ovo bilo u prethodnom periodu iz prostog razloga što će sada sudovi na osnovu neposrednog opažanja imati uvid u stanje nekog lica, odnosno provjeravati ne samo ono što vještak provjerava da li je neko lice duševno bolesno, odnosno sposobno za rasuđivanje već i na osnovu neposrednog opažanja da li je potrebno potpuno ili djelimično oduzimanje ... sposobnosti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:10:09)

Hvala, poslaniče Živkoviću.

Draginja Vuksanović je prijavljena, a pošto nije ovdje, ovim mogu konstatovati da završavamo diskusiju i pitam predstavnika predlagача želi li završnu riječ. Ne želi, onda konstatujem da smo završili raspravu o Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku i o njemu ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolege, prelazimo na treći zakon danas, **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Zoran Pažin, potpredsjednik Vlade za politički sistem, unutrašnju vanjsku politiku i ministar pravde i Nikola Šaranović, generalni direktor Direktorata za međunarodnu saradnju.

Izvjestioci Odbora su Miodrag Vuković i Jovanka Lalić tj. Zakonodavnog odbora i Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Otvaram pretres.

Predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje.

Riječ ima potpredsjednik Vlade i ministar pravde Zoran Pažin. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 14:11:22)

Hvala vam, uvaženi predsjedavajući.

Poštovani poslanici, ovaj zakon koji je pred vama je izraz potrebe za daljim unapređenjem našeg pravnog sistema kada je u pitanju međunarodno pravna pomoć u krivičnim stvarima. Ujedno ovim zakonom se izlazi u susret potrebi za usaglašavanjem našeg normativnog okvira sa drugim dodatnim protokolom uz Evropsku konvenciju o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima. Vašoj pažnji preporučujem dvije činjenice.

Prva činjenica, odnosi se na tzv.međunarodne istražne timove. To je institut koji je bio i do sada prisutan u našem krivičnom pravu, ali ovim zakonom dodatno preciziramo procedure i određujemo centralnu adresu koja je nadležna da donosi odluke o upućivanju, odnosno međunarodnim istražnim timovima van teritorije Crne Gore, a s druge strane da prima zahtjeve drugih država kada je u pitanju međunarodna pravna pomoć u djelu formiranja međunarodnih istražnih timova. U skladu sa rešenjima iz predloženog zakona ta adresa je vrhovni državni tužilac koji o tome obavještava ministra pravde.

Drugo pitanje koje otvaramo kroz izmjene i dopune ovog zakona odnosi se na praksu koju smo uočili, a tiče se postupaka ekstradicije i zloupotreba prava na međunarodnu pravnu podršku, odnosno međunarodni pravni status, jer smo primijetili da pred kraj tzv. ekstradicionog pritvora pojedina lica na koje se ekstradicija odnosi su sklona da pred sam kraj pritvora zatraže azil, odnosno međunarodnu pravnu zaštitu i na taj način da pokušaju, da kolokvijalno kažem, isposluju puštanje na slobodu. Da bismo spriječili tu vrstu zloupotrebe ovim zakonom smo predvidjeli mogućnost da pritvor koji inače može da traje najviše šest mjeseci plus dva mjeseca, dakle osam mjeseci, može biti produžen za dodatnih šest mjeseci do pravosnažnosti odluke o azilu ili s druge strane odluke, odnosno izvršenju odluke o izručenju.

Prema tome, na ovaj način smo reagovali na ono što se pokazalo kao problem u praksi kako bi sami Institut međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima bio efikasniji kao jedan važan mehanizam u borbi protiv transnacionalnog kriminala.

Ono što je još važno napomenuti jeste da se ovaj zakon odnosi samo na međunarodnu pravnu pomoć u krivičnim stvarima sa trećim državama, ne sa državama članicama Evropske unije u odnosu na koje smo već usvojili zakon, a tiče se pravosudne saradnje sa državama članicama Evropske unije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:14:37)

Zahvaljujem.

Da li izvjestioci Odbora žele riječ? Ne.

Prelazimo na raspravu i to sledećim redom: Jovanka Laličić, Milutin Đukanović, Predrag Sekulić, Milun Zogović, Milorad Vuletić, Ranko Krivokapić, Danijel Živković.

Poslanice Laličić, izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (12.11.19 14:15:09)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege i kolegice, još jednom uvaženi ministre sa saradnicima,

Poslednjih godina kriminalna aktivnost posebno organizovanih grupa prevazilazi nacionalne granice, sve više postaje regionalni međunarodni izazov. Na regionalnom međunarodnom nivou države su intenzivirale pravosudnu saradnju kako bi se moglo djelotvorno suprotstaviti operacijama prekograničnog kriminala. Neminovnost pravosudne saradnje u krivičnim stvarima na regionalnom nivou možemo označiti kao karakteristično za Crnu Goru. Najveći stepen saradnje se odnosi na države regiona s kojima se Crna Gora graniči, ali u poslednjim godinama sve veći procenat pravosudne saradnje s državama članica Evropske unije. Proces pridruživanja

Crne Gore Evropskoj uniji dodatno utiče na potrebu podizanja kapaciteta crnogorskih institucija na polju borbe protiv organizovanog kriminala, kroz pravosudnu i policijsku saradnju s fokusom na region. U tom pravcu očigledan je napredak u legislativnom smislu, kroz potpisivanje bilateralnih ugovora, visoki je stepen procenta realizovanih zamolnica od strane crnogorskih pravosudnih organa, ali i jasna potreba daljeg unapređenja kapaciteta i prelaska na sistem pravosudne saradnje u odnosu na države članice Evropske unije, ali na prvom mjestu s državama Zapadnog Balkana. Najvažniji zakon koji je usvojen je Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, ali i čitav niz drugih zakona. Sa regionalnog aspekta Crna Gora predstavlja veoma bitnog činioca regionalne pravosudne saradnje i državu koja, imajući u vidu njene karakteristike, ima najveći procenat pravosudne saradnje u regionu.

Predlogom ovog zakona daje se mogućnost obrazovanja zajedničkih istražnih timova pored već utvrđenih instrumenata međunarodne pravne pomoći. Istražni timovi se obrazuju kada su u pitanju složene i opsežne istrage povezane s drugom državom ili više država ili kada se u više država sprovode istrage. Zajednički istražni timovi se obrazuju od strane državnog tužilaštva i nadležnih organa tih država. Zahtjev za obrazovanje tima Crnoj Gori može podnijeti bilo koja zainteresovana strana država i zahtjev se upućuje Vrhovnom državnom tužilaštvu.

Kada je riječ o postupcima ekstradicije, izmjenama i dopunama Zakona reguliše se situacija podnošenja zahtjeva na međunarodnu zaštitu iz ekstradicionog pritvora. Na ovaj način se prevazilazi prepoznati problem u praksi kao što je zloupotreba prava na međunarodnu zaštitu lica koja se nalaze u pritvoru radi izručenja. Dozvolite da ovom prilikom naglasim i sledeće. Da je Crna Gora potpisala Sporazum o saradnji s Eurodžastom 2016. godine i da je time uspostavljena mogućnost poboljšanja pravosudne saradnje u krivičnim stvarima između Crne Gore i Eurodžasta s ciljem efikasnije koordinacije istraga, krivičnog gonjenja na području Crne Gore, jedne ili više država članica Evropske unije. Vrhovno državno tužilaštvo je u septembru 2017. godine imenovalo državnu tužiteljku za vezu s Eurodžastom. Moramo naglasiti da je Crna Gora prva država Zapadnog Balkana koja je upravo imenovala ovog državnog tužioca s idejom pružanja podrške susjednim državama u procesu potpisivanja sporazuma i postavljanja tužioca za vezu.

Prepoznajući da je efikasna pravosudna saradnja u krivičnim stvarima jedan od ključnih izazova u naporima za prevenciju i suzbijanje kriminalnih aktivnosti, Ministarstvo pravde je uz podršku Holandske ambasade pokrenulo projekat uvođenja sistema evidencije predmeta međunarodne pravne pomoći Luris koji omogućava precizno praćenje broja primljenih i poslatih zamolnica, poboljšanje mehanizama statističkog izveštavanja u oblasti međunarodne pravne pomoći u građanskim i krivičnim stvarima. Sistem Luris u potpunosti je postao operativan početkom 2016. godine. Stoga je veoma važno da danas imamo priliku da razgovaramo o dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći jer će sve ove aktivnosti zajedno doprinijeti daljem napretku u ovoj oblasti. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:19:27)

Hvala, poslanice Laličić.

Poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi kolega Vuletić.

Izvolite, imate riječ.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (12.11.19 14:19:43)

Poštovani građani, pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima, vrlo zvučnog imena, ali se ovim izmjenama Zakona samo pokušava stvoriti privid da kao Crna Gora nešto ozbiljno radi u rasvjetljavanju krivičnih djela s elementima inostranosti. Koji su to ozbiljni sudski procesi pokrenuti samo iz dvije oblasti, šverca narkotika i šverca cigareta, podvlačim ozbiljni sudski procesi, da uhvatite dilera ili droge ili cigareta i kaznite ga na nekoliko mjeseci zatvora.

Ministre pravde, vidimo da se svuda po svijetu hapse državljani Crne Gore zbog krijumčarenja ogromnih količina narkotika. Da počnemo od Darka Šarića, a i prije njega je sigurno

bilo slučajeva. Mislim da je ovo bio vrhunac u Americi kada je zaplijenjen kompletan brod, gdje je procijenjena vrijednost narkotika iznosila preko milijardu dolara. Takođe, juče smo imali jedan slučaj u Albaniji. Svuda se hapsi, jedino u Crnoj Gori nemamo nijedan ozbiljniji proces.

Možete li, ministre pravde, da odgovorite šta je bilo s kontejnerom banana namijenjenih kompaniji Voli u kojem su pronađene desetine kilograma narkotika, da li je neko iz Crne Gore odgovarao po tom osnovu, da li je protiv nekog pokrenut, nije ni izviđaj, a ne neki postupak. Ministre, postoji li barem udaljena sumnja da bi ta droga mogla pripadati nekom iz Crne Gore. Zamislite, ministre, šta biste vi radili da je na tom kontejneru stajalo ime neke firme ili ime nekog pojedinca koji je blisak Demokratskom frontu. Nama bi svima kompletno ovdje bilo presuđeno. Ova vlast neće čak ni ozbiljno da se bavi finansijskim istragama jer finansijske istrage bi dovele do aktera krijumčarenja narkotika. Finansijske istrage povezane s of šor kompanijama, to je svakom poznat obrazac kako se švercuje droga, a kako se kasnije pere novac.

Mislim da bi Crna Gora mogla najveću međunarodnu pravnu pomoć da obezbijedi prema svojim susjedima i drugim zemljama Evrope i svijeta na način da ne pruža nikakvu pravnu pomoć, da bude isključena iz bilo kakvih komunikacija gdje se neko ozbiljno bori protiv teških kriminalaca. Vama je ispred nosa otišao Darko Šarić. Pola je u aferi "balkanski ratnik", pola je iz Crne Gore. Koga ste to vi uhapsili. Koga ste to procesuirali. Vaše službe, gospodine ministre, rade za kriminalce, a moraju kada je vrh vlasti takav, kada se vrh vlasti druži, organizuju svadbe, veselja s kriminalcima. Suština je da je u Crnoj Gori više teško uočljivo za ozbiljnog građanina ko je ugledna ličnost, a ko je kriminalac. To ste potpuno izjednačili, a u mnogim slučajevima izjednačili čak i na ličnom planu.

Odakle visokim policijskim funkcionerima ogromna imovina od plate od 650 evra, kako to mogu da obezbijede? Javna je tajna da se najviši policijski funkcioneri bave prekograničnim švercom, to je u pravcu Nikšića i Hercegovine, a ovi sa sjevera u Mojkovcu da proizvode falsifikovane cigarete. Jedina je sreća, ovo je upozorenje za međunarodnu zajednicu, da uopšte Crnu Goru, gdje treba ozbiljna borba protiv kriminalaca visokog ranga, jednostavno isključi iz toga posla. Jer, ako uključi Crnu Goru crnogorska vlast će da bude doušnik ... Moje kolege će se potruditi da ukažu po hiljaditi put na to srastanje kriminala, mafije i države. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:25:01)

Hvala.

Maloprije sam promijenio, izvinjavam se kolegi Vuletiću. Kolega Sekulić je sada, kolega Zogović, pa onda kolega Vuletić.

Izvolite, imate riječ.

PREDRAG SEKULIĆ (12.11.19 14:25:18)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre, gospodine Šaranoviću, kolegice i kolege,

Očito da je razvoj međunarodnog kriminala, ako to možemo tako da kažemo, doveo do toga da su potrebni novi instrumenti za borbu protiv njega. Naravno, saradnja u okviru Europol, Interpol, raznih međunarodnih organizacija ... borbu protiv kriminala ne može da dosegne sve one slučajeve i sva ona pitanja kada govorimo o razmjeni papira, informacija itd. Očito da se pojavila potreba da se i kroz ovaj zakon posebno uredi pitanje Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima i dobro je što ovdje imamo i jednu veliku novinu, a to je formiranje zajedničkih istražnih timova. Naime, samo zajednički istražni timovi mogu da se bore protiv prekograničnog kriminala kako god to nama danas djelovalo. Tim prije, što danas imamo i nove pojavne oblike kriminala od sajber kriminala do svega onoga što se dešava kada je u pitanju šverc narkotika, oružja itd. Naravno ne treba zaboraviti ni pitanje terorizama, pranja novca. Znači, sve su to neki javni oblici koji su negdje u poslednjih nekoliko decenija ipak dobili na značaju s jedne strane, a sa druge strane, kažem još jedanput, svaka država ponaosob, ali i sve države koje su uključene u Interpol žele da imaju što bolje rezultate. Sad pokazalo se da efikanost zavisi i od

zajedničke saradnje u borbi protiv prekograničnog kriminala.

Naravno jasno je ovim zakonom propisana procedura za formiranje tih zajedničkih timova. Znači, obraćanje ide preko vrhovnog državnog tužioca obraća se tužilac nadležan za krivična djela za koje smatra da treba organizovati zajednički istražni tim sa nekom drugom državom. Isto tako imamo i postupak kojim se definiše na koji način se treće zemlje obraćaju Crnoj Gori kada se ide ka formiranju tih zajedničkih istražnih timova.

Čini mi se da ovdje moje uvažene kolege iz opozicije zanemaruju činjenicu da je Crna Gora ne samo međunarodno priznata država na putu prema Evropskoj uniji, članica NATO-a itd. nego čini mi se da zanemaruju činjenicu da Crna Gora nije, iako se nalazimo na Balkanu, nije pusto ostrvo nego da pripada i onim međunarodnim organizacijama koje se bore protiv kriminala. Znači, pomenuo sam već i Interpol i Europol, znači Eurojust, znači sve one organizacije o kojima danas, sutra možemo da govorimo kao organizacijama koje se bore protiv internacionalnog kriminala. Kažem još jedanput kada se selektivno uzimaju naslovi iz novina ili kada selektivno govorimo o slučajevima čini mi se opet zaboravljamo na činjenicu da je ovo zakonodavni dom, da mi nijesmo ovdje niti tužitelji, niti sudije, a čini mi se da nijesmo ni dželati ne bi trebali da budemo. Vjerujem da smo negdje olako počeli da upotrebljavamo neke termine i da olako izričemo presude prema nekim licima koje možda je suđenje u toku sa jedne strane. S druge strane apsolutno zanemarujemo prezunkciju nevinosti, a sve to zarad pokušaja da Crnu Goru pretvorimo u kriminalnu državu. Naravno kažem još jedanput onda kada se mi i vi ne slažemo u nekim ocjenama mislim da je najbolje da pogledamo šta nam to poručuju sa strane, odnosno šta je to što je glavna poruka naših evropskih partnera, ali isto tako šta je to poruka naših partnera iz NATO-a, ali i dažava u okruženju.

Kažem još jedanput Crna Gora zaista može da bude ponosna na dobru saradnju koju imamo sa internacionalnim organizacijama koje se bore protiv kriminala, a isto tako vjerujem da je našim kolegama iz opozicije poznato da smo učestvovali u mnogim prekograničnim akcijama kada je bila potrebna saradnja policijskih timova.

Vjerujem da će ovaj zakon, odnosno izmjene i dopune ovog zakona zaista doprinijeti da ova borba bude još efikasnija i još uspješnija, a kažem još jedanput on je na tragu svih onih modernih rešenja koje danas imamo i u državama Evropske unije. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:29:35)

Hvala, poslaniče Sekulić.

Poslanik Milun Zogović.

Samo da najavim sledeće, poslije njega kolega Vuletić, Ranko Krivokapić, Danijel Živković, Jovan Vučurović, Miloš Nikolić.

Kolega Zogović, imate riječ. Izvolite.

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 14:29:53)

Poštovani građani,

Transnacionalni, međunarodni, internacionalni, prekogranični ili kako ga već ko zove organizovani kriminalitet je jedna od najvećih pošasti današnjeg čovječanstva kao najveća prijetnja sistemu uređenih država. Nivo i čvrstina veza koje uspostavljaju kriminalne organizacije radi sticanja profita je veliki fenomenološki izazov koji odlikuje efikasnost, čvrstina, neprikosnovena hijerarhija u tim nelegalnim organizacijama. Toliko efikasna da i prilikom najboljih namjera državnih organa prilično teško i komplikovano da se izbore sa istim, a posebno da prate dinamiku metoda koje primjenjuju ove organizacije. Zato je formiranje zajedničkih istražnih timova koje donosi izmjena i dopuna Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima teorijski poželjan napredak u borbi protiv ovog fenomena, ali, poštovani građani, mi u Crnoj Gori imamo jedan potpuno reverzibilno drugačiji fenomen. Mi imao fenomen da su upravo ove kriminalne organizacije, međunarodne, koje funkcionišu na ovim principima koje sam rekao povezane sa institucionalnim centrima moći države Crne Gore. Vjerovatno da su ovi istražni

timovi, kao veliki napredak, postojali u periodu kada je bila aktuelna afera šverca cigareta da bi rezultati i krajnji ishod tog procesa, sudski, dobio epilog kakav je zaslužio i da bi najveći zvaničnici države Crne Gore dobili zakonske kazne koje su i zaslužili zbog učešća u međunarodnoj kriminalnoj organizaciji koja se bavila švercom cigareta. Ali kao i obično, problem implementacije zakonskih rješenja i njihova selektivna primjena u cilju očuvanja političkih monopola je najveći problem pravilne primjene zakonskih rješenja i njihove efikasnosti.

Na primjer, za obrazovanje ovih istražnih timova o kojima govorimo potrebno je da primi ili pošalje inicijativu vrhovni državni tužilac u koga vi, ministre pravde, nemate povjerenje. Tačno je da je najveća i najbolja mjera efikasnosti i načina rada određene institucije povjerenje građana, ali vi ste par puta direktno podržali taj trend koji vlada u Crnoj Gori i koji je dominantno mišljenje da institucija Državnog tužilaštva nema povjerenje građana zbog načina na koji obavlja svoj posao zato što im je glavni neprijatelj mira i stabilnosti u Crnoj Gori politička organizacija koji se na demokratski način bori da dođe do promjene vlasti u Crnoj Gori i vladavine prava.

Gospodine ministre, vi kao ministar pravde trebali bi da nam odgovorite i na jedno pitanje. Afera Duška Kneževića ima određene elemente inostranosti u tom postupku i imate situaciju da je sekretar vrhovnog državnog tužioca Nenad Vujošević optužen za djelo i stavljen u istražni pritvor, a pritom da nijedan državni tužilac, koga je on po navodima trebao da podmiti, nije saslušan.

Vi kao ministar pravde ste dužni da zauzmete stav i da kažete svoje mišljenje. Kako može u korupciji, jer je i primanje i davanje mita krivično djelo, da budu saslušavani samo oni koji su optuženi za davanje mita, Kurir, a da pritom niko nije saslušao one koji su primili ili trebali da prime mito. I mi govorimo o pravnoj državi i mi govorimo o borbi protiv kriminaliteta.

Ministre pravde, vi ste pozvani da odgovorite na još jedno pitanje. Da li su u ovoj državi dužni svi da plaćaju porez ili su funkcioneri koji su dobili kredite i stanove oslobođeni poreza? Da li su morali da plate razliku od tržišne vrijednosti stanova koje su dobili i razliku kredita koje su vratili? Ako je neko dobio kredit od 40.000 eura, a vratio samo 8.000 eura, da li je morao da plati porez na 32.000 koje nije vratio, a Poreska uprava je 2014. godine dala mišljenje da moraju da plate porez ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:34:56)

Poslaniče Zogović, molim vas za vrijeme. Završite misao, ali isteklo vam je pet minuta. Nastavite.

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 14:35:10)

Pošto evo gospodin Genci insistira da što prije okončam svoju diskusiju.

Gospodine Pažin, evo pred čitavom javnosti odgovorite na jednu stvar, samo mi to odgovorite. Šta je u krivično-pravnom smislu materijalni dokaz, da li je to podmetnuto oružje iz magacina Ministarstva unutrašnjih poslova, da li je to pretpostavka da su Andrija Mandić i Milan Knežević prilikom službenih putovanja u Moskvi između zvaničnih sastanaka imali vremena da se bave i nekim drugim aktivnostima? Gospodine ministre, vi kao iskusan pravnik odgovorite na ovi pitanje, je li to materijalni dokaz u krivično-pravnom postupku ili je to politička intencija da se sudi političkim protivnicima koji se iskreno bore za vladavinu prava u Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:35:59)

Hvala, poslaniče Zogoviću.

Poslanik Milorad Vuletić, nek se pripremi poslanik Ranko Krivokapić.

Poslaniče Vuletiću, imate riječ izvolite.

MILORAD VULETIĆ (12.11.19 14:36:12)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre Pažin, poštovani gospodine Šaranoviću, uvaženi građani,

Nekako nama je dato pošto smo mi kao poslanici prvo ovdje političari, a ne tumači zakona i propisa, mi donosimo doista propise kao zakonodavni organ, ali to ne znači da možemo da kvalifikujemo i da na to imamo pravo. Ja se uvijek sjetim prije nego nešto kažem o zakonu od toga kakve su sve političke priče ili neargumentovane i neutemeljene radnje iz nekog ranijeg perioda još dok sam bio predsjednik Opštine u Danilovgradu kada mi je direktno postavljeno pitanje od jednog vrlo uvaženog opozicionara tada odbornika u Skupštini prilikom razmatranja nekog izvještaja MUP-a o javnom redu i miru koji nama definitivno uopšte nije ni bio obaveza da ga razmatramo, ali eto kao na upoznavanju kad je on meni rekao ovo si nam dao, a znaš li ti predsjednične da ti u opštini cvjeta kriminal. Pravo da vam kažem malo me zatekao, ali ja sam mu odgovorio. Ja znam da cvjeta cvijeće, znam da cvjeta i kosa pomalo kad se prošara, prosijedi, a kriminal postoji ili ne postoji. Niti vi, niti ja nismo legitimisani ovdje o tome da razgovaramo. Ukoliko postoji osnov sumnje, uvaženi gospodine, imate nadležne organe institucije počev od MUP-a, Tužilaštva, sudova, pokrenite postupak i dokažite to. Ovo je analogija svega onoga što se dešava ovih dana u ovom Parlamentu. Zato sam ovo kao jedan primjer ovakav iz prakse moje iznio koliko nije dobro iznositi nešto što nije predmet rada u ovoj Skupštini, nego iznijeti pred organima koji su zato legitimisani i nadležni, a sada u dijelu ovog propisa.

Dakle, pred nama je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima kojim se reguliše jedan važan instrument pravosudne saradnje u borbi protiv kriminala kroz zajedničke istražne timove zainteresovanih država. Dakle, razlozi za donošenje ovog Zakona leže u potrebi njegovog prilagođavanja novim okolnostima i dinamici promjena na planu borbe protiv kriminala sa elementima inostranosti. Glavna novina koja se uvodi ovim izmjenama i dopunama je regulisana u posebnoj glavi, odnosno poglavlju 4a - obrazovanje zajedničkih istražnih timova. Posvećeno zajedničkim istraživačkim timovima kao jednom od najefikasnijih instrumenata u borbi protiv prekograničnog kriminala pa u skladu sa drugim dodatnim protokom uz Evropsku konvenciju o međunarodnom pružanju pravne pomoći.

Odredbe ovog međunarodnog ugovora precizirane su propisivanjem da se zahtjev strane države za obrazovanje tima upućuje vrhovnom državnom tužiocu kao što smo čuli, a kad Crna Gora zahtijeva obrazovanje tima zahtjev su upućuje vrhovnom državnom tužiocu, upućuje vrhovni državni tužilac na Predlog Državnog tužilaštva koje postupa u predmetu. Dakle, sporazum potpisuje vrhovni državni tužilac Crne Gore o čemu obavještava ministra nadležnog za poslove pravosuđa. Na taj način se poštuje nezavisnost pravosuđa, ali i pozicija Ministarstva pravde u sistemu pravosudne saradnje.

Dakle, budući da mi ističe vrijeme samo kratko. Takođe, u skladu sa Zakonom o međunarodnoj privremenoj zaštiti stranaca precizira se da ministar nadležan za poslove pravosuđa neće dozvoliti izručenje lica koje uživa međunarodnu zaštitu što je širi pojam od prava na azil u dosadašnjim rešenjima kada se radi o pravima uzručenog lica briše se dio odredbe kojom se propisuje da mu se neće izreći teža kazna od one na koju ju osuđen i na kraju da zaključim. Ako postoje transnacionalne kriminalne grupe, logično je da postoji transnacionalna saradnja u borbi ... kriminala. Štaviše to je imperativ u borbi protiv kriminala u sve povezanim svijetu. Potreba formiranja zajedničkih istražnih timova prepoznata je i u izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori, a na ovaj način se stvaraju normativne pretpostavke za implementaciju te preporuke. Zbog svega unaprijed izloženog podržavam ovaj zakon i predlažem Skupštini da ga usvoji u zahvalnost što ste mi dozvolili da produžim malo vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:41:45)

Hvala, poslaniče Vuletiću.

Imate komentar, kolega Radunoviću.

Poslaniče Radunoviću, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (12.11.19 14:41:52)

Kolega Vuletiću, vi ste iskusan poslanik. Ja vas doživljam kao vrlo ozbiljnog čovjeka, bili ste predsjednik Opštine Danilovgrad, dugo godina ste ovdje sa nama u Parlamentu i onda ne znam kako da sudim onim stvarima koje ste pomenuli na početku svoje diskusije tj. onoj kritici kolega koje, eto, pričaju o nekakvom kriminalu i o nekim konkretnim problemima, ali za koje nemaju možda baš dokaze i zašto to ne prepuste institucijama sistema. Znači, kažem, vi ste iskusan čovjek, bili ste predsjednik opštine, poslanik ste, a da se pravite da ne vidite da ne postoje institucije sistema. To je zaista malo čudno, ili imate neki razlog pa hoćete kao partija da sakrijete svoje ljude svjesni da vaša partija kontroliše te institucije na takav način da rade tako kako rade, jer kako možete da nas upućujete recimo na instituciju Tužilaštvo gdje imamo, svi smo vidjeli snimak u kojem generalni sekretar Vrhovnog državnog tužilaštva kaže da je uzimao novac i nosio ga vrhovnom državnim tužiocu, a ta institucija i ne pokrene postupak, ne ispita nikog. Kome da se obratimo? Njima ili možda specijalnom državnim tužiocu koji je pronašao na mapi kriminalaca balkanskih jednog probisvijeta, probao da sakrije ime, pazite, radi to neko ko treba da otkriva, bavi se falsifikatom, da prikrije njegovo ime da bi ga provukao kao kredibilnog svjedoka. Kad su ga uhvatili ni to mu nije smetalo. Na bazi njegove izjave dogovorene sa Katnićem podignuta je optužnica, osuđeni su ljudi, pa takvom sudu da se vjeruje. Ja vas najozbiljnije pitam, napravio sam uvod, vi ste stvarno, doživljam vas za jednog od najozbiljnih poslanika ovdje. Razumijem i to da ste član partije, ali ima sve svoju granicu, gospodine Vuletiću.

Crna Gora je iznjedrila, pošto volite vrlo često da se hvalite uspjesima po glavi stanovnika, Crna Gora je dobila najviše pomoći po glavi stanovnika, e pa po glavi stanovnika niko nije iznjedrio kriminalaca na svijetu koliko Crna Gora. Crna Gora je svjetski vladar morima kojima plove brodovi s kokainom, svjetski vladar. Mala Crna Gora koja nema nekoliko stotina ili hiljada pomoraca, na svakom brodu uhapse po deset. Kako? Što se kaže, to im dolazi iz kuće, iz Crne Gore, iz kuće, ovdje se baštini kriminal. Ovdje država jednostavno favorizuje te ljude. Ti ljudi su oni koji utjeruju strah kasnije glasačima opozicije. To su ljudi s kojima DPS najtješnije sarađuje i zato gospodine Vuletiću, stvarno mislim da postoji granica preko koje ne smijete da idete ni zato što ste poslanik DPS-a.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:45:18)

Hvala, poslaniče Radunoviću.

Poslaniče Vuletiću, vaše pravo odgovora na komentar.

MIHORAD VULETIĆ (12.11.19 14:45:26)

Ja polazim od druge premise, kolega Radunoviću, i ja vas uvažam naravno, jer bar tri - četiri mandata smo ovdje zajedno zarađivali koru hleba što se kaže, pa eto uz jednu dužnu akademsku toleranciju da i ja vama kažem ono što ja osjećam. Dakle, definitivno političari smo u ovom parlamentu, niti sudije, niti tužioci, smatram da smo ozbiljni ljudi da bi olako kvalifikovali rad zvaničnih organa i institucija sistema. Dakle, moj utisak je da državni organi i institucije rade prema propisima i prema zakonima i prema Ustavu ove države. Vaš je neki drugi utisak, ja sam samo ukazao na mogućnost kako onaj ko je nezadovoljan može artikulirati svoje pravo. Dalje, nije valjda, zbog građana ovo govorim, sve zlo i naopako ovoj državi? Pa nije, ali iz vaših ustiju nijesam čuo nijednu lijepu riječ za poslednju godinu dana, bilo na koju temu da pričamo. Nadam se da ćemo se u tom dijelu složiti, ima li grešaka - ima, da li te greške treba otklanjati - treba, kako - na Ustavom i zakonom propisan način putem organa i institucija. Za onoga ko se ne pridržava zakona i propisa i ko se bavi nedozvoljenim radnjama, valjda je to toliko jasno da je on mimo sistema i da o njemu treba na adekvatan način da se bave oni koji su zato zaduženi i koji su nadležni, da politiku ove države sprovode na zakonom utvrđen način. Teško je razgovarati, kolege, nemojte zamjeriti, jedan dio jednostavno nikakvu afirmativnu priču nema o ovoj državi, ja

Sad da je neki slobodniji razgovor, da kažem, onaj ko ne poštuje državu u kojoj živi ne može poštovati ni njene institucije i organe. Hajte malo o tome da razmislimo. Ako ste opozicija, izvolite, dajte da pričamo o tome što treba promijeniti unutar funkcionisanja državnih institucija i organa, a ne da govorimo o promjeni vlasti na način da se sruši država. Dakle, to je ono sa čim se ja ne mogu pomiriti, složiti u dijelu nekih diskusija.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:48:25)

Hvala, poslaniče Vuletić.

U okviru Kluba Socijaldemokratske partije prvo će kolega Raško Konjević. Samo izgleda da imamo proceduralnu reakciju.

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 14:48:49)

Samo kratko jednu stvar da vam kažem.

Ministru pravde Zoranu Pažinu dostavljen spisak funkcionera koji su dobili stanove i kredite, a nijesu platili porez. Vlada je objavila taj spisak, pa mislim da je on pozvan kao ministar pravde da protiv svih koji nijesu platili porez podnese krivičnu prijavu.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:49:13)

Kolega Slaven Radunović je komentarisao izlaganje Vuletića, on je odgovarao, tako da mislim da je sve bilo u skladu sa Poslovníkom.

Nemate potrebe, kolega Vuletiću.

Kolega Konjeviću, imate riječ, neka se pripremi kolega Danijel Živković, Jovan Vučurović, Miloš Nikolić, Branko Radulović.

PREDSJEDAVAJUĆI RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 14:49:41)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Ministre Pažin, kao što sam vam rekao u prethodnom izlaganju, da kad dođe ministar pravde računam da ćemo da imamo više pravde. Ja sam vas zadužio kao ministra i potpredsjednika Vlade. Sve ono što znam o nečemu a što smatram da potpada pod ono što vi kao Vlada afirmišete, prepostavljam i vi kao partija afirmišete, bar u vašem liku, podrazumijeva identično ponašanje bez obzira o kome se radi. Ja sam pred cijelom crnogorskoj javnošću saopštio to što sam saopštio. Od vas očekujem kao od ministra pravde koji je najodgovorniji u ovom društvu za vladavinu prava, koji vrlo lijepo objašnjava šta to znači. Znači, lijepo zvuči kad kažete da je odgovornost drugo ime za demokraciju, to ne samo da lijepo zvuči, ministre Pažin, nego vas obavezuje. Moje očekivanje, moje personalno političko očekivanje da ono što poslanik iskaže u ovom parlamentu, ponavljam, sve što sam rekao je tačno. E sada da vidimo da li u ovom društvu imamo selektivnu političku odgovornost, selektivnu neku drugu odgovornost, krivičnu, ili naše institucije su slijepe u metafori onoga kakva bi trebalo da bude pravda. Dakle, slijepe u smislu da ih ne interesuju imena i prezimena, nego da ih interesuju postupci koji su krivično kažnjivi ili nekažnjivi i postupci koji su za objektivnu političku odgovornost ili nijesu. Pazite, ministre Pažin, odgovarajući mi, u dva slučaja govorili ste o objektivnoj odgovornosti, i rekli ste ih. Izvinjavam se što spominjem imena, ali vi ste implicirali direktno, možda čak i rekli, izvinjavam se, ministra Radulovića i vrhovnog državnog tužioca. Ja sam vam sada rekao treće ime, ministre Pažin, druga osoba u ovoj državi. Ovo što ja govorim preuzimam odgovornost, sad vam kažem pred cijelom crnogorskom javnošću, ako ovo nije tačno što vam ja kažem ili što sam vam rekao, ja se više neću baviti politikom, jer ovakva vrsta optužbe, ne optužbe, ovakva vrsta stanja koje sam opisao zaslužuje reakciju nadležnih državnih organa, da se provjeri koje su to relacije između

određenih biznismena i političara u Crnoj Gori. Dakle, to je postupanje, da ja prevedem ovo što vi kažete odgovornost je drugo ime za demokratiju, što bi narod rekao da institucije postupaju ni po babu ni stričevima. A evo kakve su naše institucije, ministre pravde, malo ću zloupotrijebiti vaše prisustvo kao pravnika i ministra pravde.

Član 20 Ustava Crne Gore kaže da "svako ima pravo na pravni lijek protiv odluke kojom se odlučuje o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu". Naravno, znam da ovo znate bolje nego ja i podsjećem sve zajedno. Ministre pravde, pojedinačnim aktom se odlučuje o nekom pravu poslanika u ovom domu i taj poslanik dobije odluku koja ima svoju pravnu pouku. Vi ste neko ko izuzetno dobro poznaje Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, ne moram vas posjećati ni na član 6, na član 10, ni na član 13 koji govore o pojedinačnim aktima - pravo na zaštitu, obrazloženju pojedinačnog akta itd i tome slično. Ministre pravde, u našim procesnim zakonima države Crne Gore, da ja znam, vi me ispravite ako griješim, ne postoji nijedan procesni zakon koji poznaje nešto što se zove preispitivanje sopstvene odluke. Gledajte što su naše institucije, ministre pravde. U pravnoj pouci u kojoj se odlučuje o pravu poslanika se kaže: "Protiv ove odluke imenovani ima pravo u roku od 8 dana od dana prijema iste da podnese zahtjev za preispitivanje odluke Administrativnom odboru Skupštine Crne Gore" Smiješno je, ministre pravde, slobodno se nasmijte, ne morate da se suzdržavate. Ovo je akt radnog tijela Skupštine, najvišeg zakonodavnog doma koji usvaja Ustav kao najviši pravni akt, ovdje je izvor prava. Mi imamo tu privilegiju da konstituišemo izvor prava. Pazite, kaže da podnese zahtjev za preispitivanje. Znaete što je još smješnije, ministre Pažin, znate ko je donio ovu odluku na koju ja treba da podnesem zahtjev za preispitivanje Administrativnom odboru? Znaete koje tijelo je donijelo tu odluku - Adminsitrativni odbor. Onda, ministre Pažin, zamislite, kad poslanik, neko ko bira predsjednika Vlade, glasa o sastavu Vlade, donosi zakone, izabran ... neposredno. Pazite, kad sve ovo nabrojite rekao bi čovjek to je vlast. Zamislite kad se mi suočavamo sa ovakvim glupostima pravnim u ovom visokom domu, zamislite, ministre pravde, to treba vas da zabrine, što rade naši obični građani, s kakvim se oni čudima u radu sa našim institucijama susrijeću? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:56:14)

Hvala, poslaniče Konjeviću.
Poslanik Zogović za komentar se javlja.
Izvolite, ministre.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 14:56:33)

Poslaniče Konjeviću, vi odlično znate da se ne držite dnevnog reda i da na taj način kršite Poslovnik, ali jednako tako znate da ja ne bježim od dijaloga, ja sa poštovanjem prema poslaničkoj funkciji koju obavljate uvijek prihvatam dijalog o svim temama za koje vi smatrate da su relevantne. Ako je neko nekoga danas zadužio kroz ovu vašu izjavu onda ste vi zadužili samoga sebe da vrlo odgovorno stanete iza toga što ste rekli, jer ste iznijeli izuzetno teške optužbe na račun predstavnika Parlamenta. Ako nijeste zato spremni da ponudite dokaze, onda bi korisnije za društvo bili da nijeste govorili ništa, a ako ste pak spremni i smatrate da imate dokaze, a govorili ste o kategorijama 100%, onda jedino što možete kao odgovoran čovjek i poslanik da uradite jeste da te svoje dokaze ponudite nadležnim institucijama. Ne meni, ne poslanicima, nego nadležnoj instituciji. Koja je to nadležna institucija vi do odlično znate. Ako to ne uradite ja ću vas smatrati vrlo neodgovornim, jer tako iznijeti tako teške optužbe za prvoga među jednakima u Parlamentu bi bilo krajnje neodgovorno, a onda ćemo vidjeti kakav će biti odgovor te institucije pa ćemo zavisno od odgovora te institucije cijeniti u kojoj mjeri ste vi odgovoran poslanik.

Uvaženi poslaniče Zogoviću, dakle, vi ste smatrali da ja treba da podnesem krivičnu prijavu protiv nekih lica koja navodno nijesu platili porez. Da li je neko platio porez ili nije platio porez, vi znate da o tome treba da odlučuje Poreska uprava. Da li je u konkretnom slučaju to bilo lako je provjeriti. Prema tome, pred lice crnogorske javnosti i Poreska uprava je upoznata sa vašim stavom. Vidjećemo na koji će način tretirati vaš stav Poreska uprava. Ja naprosto smatrao bih

krajnje neodgovornim da ja sada prejudiciram da li je neko platio ili nije platio porez. Ja mogu da kažem za sebe da sam sve poreze koje sam ikada bio dužan platio sam ih i za prošlu godinu i za ovu godinu i uredno plaćam porez, jer to smatram jednom mjerom istinskoga patriotizma i ustavna obaveza što kaže kolega Knežević. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 14:59:13)

Znači, ovo su dva komentara na izlaganja. Kolega Konjević pa kolega Zogović. Izvolite, imate tri minuta.

RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 14:59:28)

Ministre Pažin, koliko ja znam u ovoj državi postoji podjela vlasti na kojoj vi snažno insistirate i onda vi na bazi podjele vlasti na kojoj snažno insistirate kažete zakonodavnoj vlasti, a ja sam dio te vlasti zakonodavne, veli dokažite. Imamo li mi djelove u ovom našem crnogorskom sistemu koji se bave istragama i dokazivanjima? Ovo što sam ja rekao, ministre pravde, za ovom govornicom je krivična prijava? Može se smatrati. Tužilac je po saznanju, a saznanje izrečeno u crnogorskom parlamentu ima veći stepen obaveznosti nego novinski članak, da reaguje, mi ga plaćamo. Kad kažem mi, mislim građani Crne Gore. Prema tome, nemojmo da brkamo stvari. Nemojmo da brkamo stvari, nemojte vi meni da govorite ako ne ponudite dokaze smatraću vas neozbiljnim. Ne, kad me tužilac pozove, ja ću mu tada reći što znam o tome, ali neka pokrene postupak. Prije mene neko treba nešto da kaže, znate, prije mene neko nešto treba da kaže. Prema tome, nemojmo da se igramo prebacivanja odgovornosti. Ja vas ovdje nijesam " prozivao" u krivičnompravnom smislu da vi imate nadležnost. Ne, vi je nemate, ali ste vi vrlo vješto, misleći da ću ja to da previdim, prebacili priču na krivičnompravnu, ja vas o tome nisam pitao. Ministre Pažin, ja vas pitam vrlo precizno, ako je tačno ovo što ja kažem, imate pravo meni da ne vjerujete, to je vaše pravo. Ne, nebitno je, ja vas pitam hipotetički. Ako je tačno ovo što ja kažem, a ja tvrdim da jeste, recite nešto o objektivnoj odgovornosti, političkoj. To sam ja vas pitao, ne krivičnompravnoj. Ja znam vaše nadležnosti. Ja znam da je Tužilaštvo samostalan organ, ja znam da ono ne odgovora ministru pravde, ja znam da ministar pravde ako zove u Tužilaštvo da bi to bilo miješanje u samostalnost, sve ja to znam, ali ste vi prabacili temu na to polje. Nijesmo o tome razgovarali. Još mi kažete dajte dokaze. Ministre, ja vas pitam o nečemu što ste vi afirmisali kao princip i u ovoj zgradi ste rekli - tako mi u Vladi smatramo objektivnu odgovornost, objašnjavajući postupak člana Vlade naspram postupka vrhovnog državnog tužioca. Sad vas pitam pošto ste potpredsjednik Vlade zadužen za ovaj resor, između ostalog politički sistem, recite o objektivnoj odgovornosti u ovom slučaju. To vas ja pitam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:02:46)

Ministar Pažin, vi možete uzeti učešće u raspravi, samo da čujemo komentar.

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 15:03:03)

Da se ne radi o notornim činjenicama za ovu pouku o pravnom lijeku ili za izjavu ministra Boškovića pred ovim domom da je Vlada Crne Gore najveći poslodavac u Crnoj Gori, najradije bih rekao da je to neviđena glupost, najveća koja se ikad čula u ovom parlamentu, ali se radi o istinitim stvarima. Vlada je najveći poslodavac u Crnoj Gori. To je ovdje izrekao ministar Bošković, kada sam ja i njemu rekao kao danas vama što kažem, da prema informacijama iz medija 96 funkcionera koji su dobili stambene kredite ili stanove od Vladine komisije nisu platili porez na razliku između tržišne vrijednosti stanova, odnosno na razliku onog što su vratili od kredita. Da ne navodim ponovo, neko je podigao 40.000 eura kredita, vratio je 8.000, rata mu je mjesčna bila 35

e i nije platio na 32.000 koje mu je oprostila Vlada Crne Gore porez od 3.800 eura. Ja danas, sedam dana posle toga, vama ponavljam isto pitanje i smatram da s obzirom da je to javan dokument koji je objavila Vlada Crne Gore da ste vi ko ministar pravde dužni da podnesete krivične prijave protiv svih onih koji u skladu sa mišljenjem Poreske uprave nisu platili porez.

Sad da vas pitam kao ministra pravde. Ako je, kako vi kažete, sudstvo nezavisna grana vlasti, a tužilaštvo nezavisan organ, kako je Vladina komisija mogla da dodjeljuje stanove pripadnicima sudstva i tužilaštva, Saši Čadenoviću koji je dobio stan od Vladine komisije zbog progona lidera Demokratskog fronta. Tu se postavlja jedno mnogo ozbiljno pitanje koje dovodi pod znak pitanja princip podjele vlasti u Crnoj Gori. Ko je poslodavac crnogoskom sudstvu i tužilaštvu? Vladina komisija za dodjelu stanova, Vi kao ministar pravde, ako možete da im na takav način dodjeljujete stanove onda i vi treba da odgovarate za njihov nerad, a ne samo da ih deklarativno na konferencijama za novinare prozivate kao bi promijenili smjer odgovornosti i pomjerili sebe da vi ne snosite nikakvu odgovornost za rad crnogorskog sudstva i tužilaštva. Znači, ne može, gospodine ministre, i jedno i drugo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:05:46)

Hvala, poslaniče Zogović.

Po članu 96 se javlja i ima riječ potpredsjednik Vlade Pažin. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 15:05:56)

Hvala vam, predsjedavajući.

Neće mi poslanik Konjević zamjeriti što ću prvo odgovoriti poslaniku Zogoviću jer mislim da je kraći odgovor.

Uvaženi poslaniče Zogoviću, ja zaista ne znam da li je neko trebao da plati porez, a nije ga platio. Da znam to, ja bih sada sa vama ušao u konkretnu polemiku o tome. Ne znam. Razumijem vaš kategoričan stav da su neki ostali poreski dužnici. Ako je to tako jedino je Poreska uprava ta koja treba do kraja da raščisti tu situaciju vezano za to.

Što se tiče stambene politike Vlade slažem se da Vlada treba da preispita svoju stambenu politiku. Vlada će to i da uradi. Vlada je dobila i preporuku Agencije za sprečavanje korupcije da se preispita normativni pravni okvir koji uređuje ovo pitanje i ja ću se truditi da dam svoj lični doprinos u rješavanju toga pitanja.

Uvaženi poslaniče Konjeviću, tačno je da smo i vi i ja govorili u posljednje vreme o objektivnoj odgovornosti. Možda je i preciznije govoriti o profesionalnoj odgovornosti jer objektivna odgovornost je jedna kategorija iz obligacionog građanskog prava. Ali smo se odlično razumjeli i vi ja i kada smo govorili o tome pri čemu moramo biti svjesni da je objektivna odgovornost ili profesionalna odgovornost jedna vrsta etičke odgovornosti, a ne pravne odgovornosti.

Više puta ste imali priliku od mene da čujete da ja smatram da etika mora da bude temelj prava i ne samo prava nego i politike, a kada govorimo o objektivnoj profesionalnoj odgovornosti ne govorimo o odgovornosti drugoga nego govorimo o odgovornosti nas samih.

Vi ste danas u parlamentu optužili, da tako kolokvijalno kažem jer vi niste taj koji može da optuži znamo koji su organi za to nadležni, predsjednika Parlamenta za vrlo teške stvari. To nije pitanje objektivne odgovornosti. Pitanje objektivne odgovornosti je da se vi osjećate odgovornim za to što izgovorite. Odgovornost za javno izgovorenu riječ da se ja osjećam odgovornim i za ono što radim i za ono što izgovaram, a ne možemo govoriti o objektivnoj odgovornosti ako vi optužujete nekoga drugoga. Objektivna odgovornost je jedna vrsta moralne sankcije prema nama samima, kao jedna vrsta savjesti koju treba da imao svi kao javno odgovorne ličnosti.

Prema tome, ja kada sam govorio upoređivao sam dva slučaja gdje sam odao priznanje ministru Raduloviću i ko je osjetio tu vrstu savjesti i tu vrstu odgovornosti. Ne prema drugima nego prema samom sebi, ne zato što je nešto učinio nego što se osjećao odgovornim, kao neko ko je na čelu sistema u Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

Prema toma, odgovornost objektivna je odgovornost nas samih, a ne prozivanje drugih da

bi bili odgovorni.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:09:00)

Poslaniče Konjeviću, ja sam rekao da se javio po članu 96 gdje predlaže odnosno ovlašćeni predstavnik predlažača u toku pretresa ima pravo da se javi i dobije riječ radi odgovora na postavljena pitanja i pojašnjenja stavova, a nakon završenog pretresa ima pravo na završnu riječ.

Poslaniče Konjević, daću vam pravo na proceduru. On je komentarisao vaše izlaganje, dao sam vama pravo na odgovor i vi ste u tom odgovoru na komentar potpredsjednika imali pitanje direktno i zato sam mu dao riječ jer ovdje našao sam da tako stoji.

Izvolite sada proceduru. Pozivate se znači isto na član 96, je li tako?

RAŠKO KONJEVIĆ (12.11.19 15:10:13)

Potpredsjedniče Nimanbegu,

Ja nijesam postavljao ministru pravde nikakva pitanja. Ja sam imao dilemu o objektivnoj odgovornosti o kojoj je govorio ministar Pažin. Znači, ministar Pažin sada kaže da je objektivna odgovornost moralna, etička i tiče se svakoga pojedinačno. Slažem se sa vama, ministre Pažin. Znači šta je razlika? Žao mi je što sam tu razliku primijetio kod vas. U jednom slučaju objektivnu odgovornost komentarišete za drugo lice u sličnim stvarima, danas se pozivate na moralnu ... onoga na koga se to odnosi. Da ne bih zloupotrijebio previše, već sam dovoljno, ovo pravo koje mi je dao kolega Nimanbegu. Ministre Pažin, da vam kažem nešto, čuli ste vi mene vrlo dobro. Ja vam kažem - vi zatražite, vi ste potpredsjednik Vlade i ministar pravde, pozovite sa te govornice javno da tužilac odmah ispita ovo što sam ja za ovom govornicom rekao. Hajde, ustanite pa javno recite u mikrofonski. Ne, ne, ustanite pa recite javno u mikrofonski. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:11:45)

Hvala, poslaniče Konjević.

Ministar, po meni, sada bi trebao imati pravo da odgovori na vaš komentar, ali ću zaključiti ovdje raspravu o ovom pitanju. Mislim da ste se dovoljno izjasnili svi redom.

Kolega Zogoviću, molim vas, doprinesite raspravi da bi nastavili. Izvolite, da čujemo minut, daću pravo onda potpredsjedniku Vlade.

MILUN ZOGOVIĆ (12.11.19 15:12:17)

Gospodine Pažin, niste mi odgovorili na centralno pitanje. Šta je dokaz materijalni u krivičnopravom smislu, je li to podmetnuto oružje iz magacina MUP-a? Izbjegli ste taj odgovor.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:12:35)

Hvala vam.

Hvala na doprinosu, potpredsjedniče.

Poslaniče Živković, vi ste na redu, imate vaših pet minuta. Neka se pripremi kolega Jovan Vučurović, pa onda iz opozicije Branko Radulović.

DANIJELO ŽIVKOVIĆ (12.11.19 15:13:02)

Hvala, potpredsjedniče Nimanbegu.

Evo čini mi se danas da se, ministre, vi nalazite ovdje u ulozi nekoga ko polaže pravosudni ispit. Tako mi djeluje ovo današnje zasijedanje gdje treba da ponudite sve moguće odgovore iz domena prava i pravne nauke i da zainteresovanim poslanicima valjda obrazložite šta su dokazi u konkretnim predmetima da poznajete kompletnu krivično-pravnu materiju i da saopštite sve ono što se nalazi u nadležnosti rada Državnog tužilaštva i sudova Crne Gore.

Dakle, tako mi djeluje današnje zasijedanje, bez potrebe da nešto potenciram posebno o onome što su danas govorile kolege iz opozicije, ali čini mi se da se najmanje govorilo o onome što je tema dnevnog reda. Naravno neki to vješto politički koriste da bi se prezentovali pred građanima Crne Gore i otvarali neke nove "afere" i da to zauzme određeni prostor u javnosti.

Ja ću se vrlo kratko se osvrnuti na određene teze koje su kolege iz opozicije govorile, ali prije toga da kažem da je organizovani kriminal jedna pošast koja prijeti svim društvima. Ona nije manentna samo crnogorskom društvu. Vi ćete danas čuti kroz ove diskusije da postoje crnogorski državljani koji učestvuju u izvršenju određenih krivičnih djela i kao da su to jedini izvršioci krivičnih djela na kugli zemaljskoj. Tako se stiče utisak koji prezentuju kolege iz opozicije, kao da ne postoji organizovani kriminal evo na primjer u Italiji, kao na primjer da nisu poznate velike organizovane kriminalne grupe poput ... Kamore, poput tako organizovanih kriminalnih grupa iz ruske mafije koji imaju i do pola miliona izvršilaca različitih krivičnih djela. Mi danas ovdje pričamo o crnogorskim državljanima koji su izvršioci određenih krivičnih djela koji se nalaze na optuženičkim klupama sa jedne strane i naravno danas treba da ponudite odgovor zbog čega se to dešava, a znajući da je imanentno u svakom društvu da postoji određeni stepen kriminaliteta.

Takođe, govorilo se o uspješnosti rada pravosudnih organa Crne Gore u ovoj oblasti. Ja ću samo reći sledeće, iz jedne analize se naglašava da je pravosudna saradnja Crne Gore u krivičnim i građanskim stvarima usmjerena ka zemljama Zapadnog Balkana i ka zemljama Evropske unije. Prevladavajuće 2017. godine je bilo oko 326 zahtjeva, odnosno zamolnica i na osnovu ove statistike i analize može se jasno vidjeti opredjeljenje crnogorskih pravosudnih organa i drugih državnih institucija da se izađe u susret svim tim zamolnicama i po svim parametrima, veći je procenat onoga što crnogorske institucije urade po zamolnicama drugih organa, nego što odrade organi drugih država po zamolnicama crnogorskih pravosudnih organa. Sada ovdje neko kaže kako pravosudni organi Crne Gore ne rade i ne funkcionišu. Statistika je neumoljiva to može da se vidi na konkretnim primjerima, kao što se može vidjeti na konkretnim primjerima koji je stepen rasvjetljenih krivičnih djela, preko 75%. I onda vi imate danas ovdje sporadične, individualne, izolovane slučajeve koji se žele prezentovati kao megaslučajevi koji treba valjda da pokrenu neku sada novu raspravu javnosti i opet da otvaramo te postupke ovdje u parlamentu i da pretvaramo parlament u sudnicu, a danas treba da pričamo o mehanizmima koji treba da doprinesu kvalitetnijoj međunarodnoj saradnji u ovoj oblasti. Dakle, konkretno međunarodnim iztražnim timovima koje formira upravo vrhovni državni tužilac, ako ne griješim, i da na osnovu toga imamo kvalitetniju saradnju sa državama regiona, a statistika pokazuje da mi već sada imamo. Dakle, to dovoljno govori o opredjeljenju naših pravosudnih organa u saradnji sa drugim zemljama ne samo u oblasti krivično-pravne saradnje nego i drugim oblastima jer gajimo dobrosusjedske odnose. Ako smo imali prilike da pratimo rad vašeg ministarstva onda možemo vidjeti jasno i precizno vaše opredjeljenje da ne postoje bilo kakvi skriveni slučajevi i da ne postoji ni jedna situacija koju mi želimo da stavimo pod tepih, konkretno vaše ministarstvo, i to smo vidjeli na primjeru nekih prethodnih izjava koje su se dešavale konkretno u Beogradu. Ne vidim potrebu da se ovdje imputira vama nešto negativno jer postoji jasno opredjeljenje Vlade kako se treba boriti protiv organizovanog kriminala. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:17:41)

Hvala poslaniče Živković. Na vaše izlaganje komentar ima kolega Goran Danilović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 15:17:48)

Ja želim, uvaženi potpredsjedniče, da iskoristim priliku da o onome što je govorio uvaženi kolega Živković još malo izdvojimo vremena i stvar razjasnimo. Dobro, to je vaš politički diskurs, vi ubjeđujete gospodina Pažina da on dobro radi, on klima glavom, vi ga ubjeđujete da nema potrebe da brine, on takođe klima glavom. Ja bih vam preporučio da pogledate malo svoje starije kolege iz kluba, drugačije oni to rade, nađu ponekad ponešto i da prigovore. Sad mi je gotovo svejedno da li da razgovaram sa vama ili sa gospodinom Pažinom, mada ću se obraćati vama, gospodin Pažin će da klima glavom, donekle.

Organizovani kriminal podrazumijeva najmanje dvoje, to je u teoriji organizovanog kriminala, ja sam tvrdio da mora biti troje, pravnici su me ubjeđivali da je dovoljno i dvoje. Ja sam govorio da bi tu trebalo staviti plus jedan. Objektivna i subjektivna odgovornost, objektivne odgovornosti nema, uvažene kolege, u istoriji ako ne postoji subjektivna. Samo čovjek koji osjeća subjektivnu odgovornost može insistirati na objektivnoj odgovornosti i, što je lijepo rekao gospodin Pažin, kod njih u Vladi koja je izvršna vlast imaju osjećaj za tu objektivnu odgovornost, a on osjeća subjektivnu potrebu da je nazanači, pa samim tim da prigovori državnom tužilaštvu da tamo očigledno nije radila ni subjektivna ni objektivna odgovornost. Ja pitam vas, a neće klimnuti glavom gospodin Pažin, u istoj toj izvršnoj vlasti po podjeli koja važi u Crnoj Gori, predsjednik države Milo Đukanović, vaš predsjednik partije, ima li subjektivnu odgovornost za objektivne okolnosti u kojima njegov sekretar je dio organizovane kriminalne grupe.

Gospodine Pažin, možete i vi da mi odgovorite, da li ste vi ono prigovarali gospodinu Đukanoviću da nije kaznio svog sekretara, generalnog sekretara Predsjednika Crne Gore? Ja mislim da jeste, samo što ovdje nema istraživačke prakse da vas neko pripita da li to što važi za tužilačku vlast, a rizikujete da vas čak optuže da se miješate u njihove nadležnosti, važi i za izvršnu vlast. Po onoj krutoj podjeli predsjednik je dio izvršne vlasti. Kako je moguće da jedno pravilo u Demokratskoj partiji socijalista važi među ministrima i kod predsjednika Vlade koji su visoki funkcioneri, a ne važi kod predsjednika države, nema ni subjektivne ni objektivne odgovornosti? Volio bih da mi to objasnite, da li je normalno da predsjednik države, predsjednik DPS-a ... a da vrhovni državni tužilac kaže da je kolega Nebojša Medojević, kojega ne branim i nijesam skorije, u istoj organizovanoj kriminalnog grupi ne sa vršiocem dužnosti, ne čovjekom u ostavci, nego zvanično članom predsjedništva DPS-a i čovjekom koji je ni manje ni više nego generalni sekretar predsjednika Crne Gore. Ako nađete tako nešto, evo, vi me o tome obavijestite, a predlažem može i u pisanoj formi, gospodine Pažin, obavijestite me da li vjerujete da je u ovom slučaju moralo biti subjektivnog osjećaja za objektivne okolnosti pa i neke kazne ili je ovo bilo samo hvaljenje da se, izvinjavam se svima koji se tako osjećaju, po narodnoj "Vlasi ne dosjete", ali ima nas koji ponešto pamtim. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:21:43)

Poslaniče Živković, izvolite.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (12.11.19 15:21:47)

Prvo ste mi sugerisali u kom pravcu bi trebalo da kanališem svoje diskusije, da bi možda više trebalo da provijava kritičkog tona na račun rada ne samo ovog ministarstva koje je danas predložilo određena zakonska rješenja nego inače kada raspravljamo. Djeluje mi da je to možda djelovalo ironično, dozvolite mi svoj sud. Ja ću vam reći da nemam nikakav problem da saopštim kritički stav na račun bilo koga, kada osjetim potrebu za tim, ali danas sam osjetio potrebu da saopštim ono što je moj lični utisak iz diskusija kolega iz opozicije na račun minsitra pravde, da je postavljen u ulogu nekoga ko polaže, čini mi se, pravosudni ispit.

Govorili ste o nekoj objektivnoj ili subjektivnoj odgovornosti predsjednika države. Ja koliko sam upoznat o slučaju gospodina Stijepovića, čini mi se da ta optužnica još nije potvrđena, i imali ste priliku da se upoznate sa izjavom predsjednika države vezano za taj slučaj, da se čeka konačan epilog pred nadležnim državnim institucijama. Ali kad smo već kod toga ja ću iskoristiti

priliku da vas pitam nešto. Koliko se nalazite na političkoj sceni Crne Gore, koliko godina, da li je to 15 ili 20 godina? Da li vi osjećate bilo kakvu potrebu da podnesete odgovornost pred građanima Crne Gore zbog toga što ste pretrpjeli tolike izborne poraze u prethodnom periodu? Da li imate bilo kakav osjećaj odgovornosti pred građanima Crne Gore, da kažete evo poslije 15 godina ili 20 godina u političkom životu Crne Gore nijesmo uspjeli da savladamo Demokratsku partiju socijalista, nijesmo uspjeli da smijenimo Mila Đukanovića? Sa liderske pozicije da li bi trebalo možda vi da se zapitate da podnesete ostavku i da podnesete taj dio subjektivne odgovornosti pred građanima Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:23:46)

Poslaniče Daniloviću, nemate više proceduralnih prava.

(Govor iz klupe)

Nije predlagač, kod predlagača ima član 96. Ja mislim da bi ljepše bilo da nastavimo sa redosledom prijavljivanja, vi ćete sve jedno posle kolege Radulovića biti sljedeći za diskusiju. Ja vas molim da odustanete od insistiranja. Hvala vam, kolega Daniloviću.

Želite da ja podnesem ostavku? Izvolite onda.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 15:24:30)

Ja sam govorio, uvaženi potpredsjedniče, o organizovanoj kriminalnoj grupi sa nivoa teorije i u praksi. Možda je malo zaboljelo, ali nisam ništa izmislio. Inače za sve koji ne znaju, ja jesam podnio odgovornost za ono što smatram svojim neuspjehom, bez obzira na okolnosti, smatram da je bila čast u ovakvim okolnostima boriti se neprestano protiv vlasti koja ne koristi demokratske metode da to bude i ostane. Ali pored toga što nisam imao ravnopravne uslove prvi put kad sam bio predsjednik partije, makar bila i u nezavidnom položaju, vanbudžetska i bez ikakve šanse da bude ravnopravni učesnik u nekoj trci, zbog gubitka na lokalnim izborima u jednom gradu ja sam podnio ostavku. Nijesam u međuvremenu podnio ostavku na mjesto poslanika, kada bi mogao da me naslijedi čovjek koji pripada Ujedinjenoj Crnoj Gori, ja vam dajem časnu riječ da bih je podnio sad. Ovako ne želim da podnosim ostavku i da dajem prostor nekome u koga nemam povjerenja. Javnost zna da sam se politike zasitio, ali da ne odustajem dok ovaj mandat teče. Ne odustajem zbog onih ljudi koji mi vjeruju. Dakle, uvaženi kolega mora znati, prvi put u životu kad sam bio predsjednik stranke i na lokanom nivou pretrpio neuspjehe podnio sam ostavku i neću više nikad biti predsjednik Ujedinjene Crne Gore. Tačka.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:26:09)

Hvala, poslaniče Danilović.

Poslaniče Živković, vi se obraćate meni, takođe, sa zahtjevom za ostavku.

DANIJEL ŽIVKOVIĆ (12.11.19 15:26:17)

Obraćam se vama, ali moram odgovoriti na ono što je kolega Danilović govorio, možda je zloupotreba procedure, ali evo vama ću se obraćati.

Dakle, govorili smo danas o subjektivnoj i objektivnoj odgovornosti. Ako sam ja poslanik i ako sam, pretpostavimo, sada na primjer počinio neko krivično djelo i to se dokaže, ja sam obavezan da podnesem ostavku na poslaničku funkciju. Govorilo se o objektivnoj odgovornosti ministra Radulovića, čovjek je podnio ostavku. Ovdje danas čujemo od jednog poslanika sa kojim sam diskutovao da je podnio ostavku na mjesto predsjednika partije, ali suština ostavke nije u tome da podnesete ostavku na mjesto predsjednika partije, da izađete iz jednog organa, da promijenite partiju, da pređete u drugu partiju, osnujete tu partiju i tu isto podnesete ostavku, a da

ostanete poslanik. Za mene je ostavka lični čin koji podrazumijeva odgovornost pred građanima Crne Gore. Ne podnošenje ostavke na lidersku poziciju partije a da ostane poslanik. Kada se podnosi ostavka to se zna šta povlači za sobom. Potpunu odgovornost pred građanjima Crne Gore, kad se podnese ostavka povlačite se sa svih funkcija. Tu nema nikakve dileme.

Ne može se ovdje zamagljivati stvarnost građanima Crne Gore tako što podneset ostavku na mjestu predsjednika partije. Ostavka se podnosi u potpunosti, napuštate politički život, podnijeli ste odgovornost idete da se bavite nekim drugim poslovima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:27:52)

Hvala.

Ja se nadam kolege da ćete mi pomoći u vođenju ove sjednice bez proceduralnih javljanja.

Kolega Pažin, vi želite? Ne.

Nastavljamo sa redosledom. Samo da najavim sledećih četiri - pet da bi znali da se pripreme. Kolega Jovan Vučurović, Branko Radulović, Miloš Nikolić, Goran Danilović, Predrag Bulatović.

Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (12.11.19 15:28:44)

Ja sam prije svega ganut ovim povjerenjem koje poslanici režima imaju u vezi pravosudnih organa i evo svjedok mi je poslanik Zogović da zamalo nijesam i suzu pustio za Katnićem, Medenicom, za Stankovićem, za svima njima koji tako brinu o nama da nas ne pojede hibridni rat u koji su uključeni Rusi i velikosrpski nacionalnisti, tako da sam i uzdrman, ne znam kako i da počnem ovu raspravu zbog svega toga. Moram da kažem da mi se ova tema naslanja na onu prethodnu kada smo govorili, rekao bih tačka broj 9 vezano za isprave u međunarodnom prometu, jer se pominje borba protiv kriminala sa inostranim elementom. Dakle, element inostranosti, je li tako, kolega? Jeste.

Dakle, koja je to borba protiv kriminala sa elementom inostranosti kad su upravo kriminalci i neki koji se nalaze na interpolovim potjernicama uvaženi ljudi u Crnoj Gori, kad dobijaju državljanstva Crne Gore, počasnica državljanstva, kad su utočišta našli u Crnoj Gori i to na poziv, preporuku, zaštitu predsjednika Demokratske partije socijalista. Eto koliko je ovo utemeljena priča danas i koliko treba da se vjeruje i ministru preko puta i uopšte ovom režimu koji počiva na korupciji i kriminalu. Dakle, o čemu se ovdje radi? Radi se o tome da uporno godinama ovaj režim od Crne Gore pokušava da stvori sigurnu kuću za kriminalne klanove, sigurnu kuću za raznu bjelosvjetsku ološ i razne kriminalce koji se okupljaju upravo u Crnoj Gori zahvaljujući lideru Demokratske partije socijalista. Evo ovdje je i boravio kao jedan od najcjenjenijih ljudi u vlasti i u pravosuđu jedan Saša Sinđelić koji je osuđen na 21 godinu zatvora zbog teškog ubistva u Hrvatskoj. Dakle, on je u krugovima režima i pravosuđa važio za jednu veoma cijenjenu i važnu osobu, samo zato što je lažno svjedočio i lažno optuživao lidere Demokratskog fronta. Ovaj režim je Crnu Goru, poštovani građani, upravo doveo na taj nivo da su ovdje ljudi po kojima se prepoznaje danas Crna Gora - Saša Sinđelić, jedan Mirko Velimirović, jedan Taksin Šinavatra, Mohamed Dahlan, Milo Đukanović i slični likovi koji bi trebali da pune crne hronike i one stranice koje se bave kriminalnom i korupcijom.

Dakle, zato nije ni čudo što razne organizacije, policijske i druge iz regiona, iz Evrope, iz svijeta koje se bave borbom protiv korupcije i organizovanog kriminala, brojne policijske akcije koje se tiču regiona i Crne Gore nije ni čudo zašto se zaobilaze policija i tužilaštvo Crne Gore, jer niko ne može imati povjerenja u njih. Imali smo više takvih akcija kada se nije javljalo ovima odavde stručnjacima koji sarađuju sa kriminalcima, nije im se javljalo za brojne akcije u kojima je padalo po više stotina kila droge. Dakle, njima nije javljano da ne bi dojavili kriminalcima. Toliko je iskompromitovano pravosuđe u Crnoj Gori, toliko je u vrhu režima i pravosuđa prisutna korupcija da svaka država koja pokušava da dođe u kontakt ili želi da dođe u kontakt sa pravosudnim i bezbjednosnim organima Crne Gore to radi sa skepsom i pravi distancu u odnosu na ovu zemlju i

ponavljam i ponavljaću, to sam rekao i gospodinu Pažinu na Odboru za antikorupciju da je Crna Gora besudna zemlja u kojoj je nekom polusvijetu iz režima omogućeno da nesmetano pljačka ove građane, da nesmetano otima od ove države, da se bavi korupcijom, a sa druge strane se montiraju suđenja, sa druge strane se organizuju lažna suđenja i lažne optužnice, podmeću se dokazi i prave se namještaljeke i hapse se lideri Demokratskog fronta. E pa to neće moći. Građani imaju pravo na pobunu, građani imaju pravo na proteste protiv takve diktature koja je vezala komunističke navike i mafijaške manire.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:33:59)

Hvala.

Sledeći kao što sam najavio je kolega Branko Radulović. Poslaniče Nikolić, vi ste posle Radulovića.

BRANKO RADULOVIĆ (12.11.19 15:34:09)

Potpredsjedniče, kolege, građani Crne Gore,

Da bi bio u temi, kaže se, a ja volim te usaglašene evropske integracije, poglavlje četiri, drugi dodatni protokol uz, iz - grešku štamparsku ste napravili, iz Evropske konvencije ... i tako dalje, član 9 pravni poredak, ovo je iznad našeg zakona. To znači opet prema nečemu na šta se treba pozivati jednog i drugog suda za ljudska prava i suda pravde. Ja ću opet vama navesti treći jedan primjer u kome sam vidio da li mogu da djelujem u Zakon o tužilaštvu ili kodeksu tužioca i onda sam ja vidio, ne ili možda da djelujemo zajedno, pa vi to podržite. Ukoliko se utvrdi da vrhovni državni tužilac poslije naše zablude u Skupštini Crne Gore ne može da izdrži sve udare za svoga mandata, što znači da nije dostojan, kao u pravoslavlju što se kaže, da li je aksios, dostojan, nije dostojan mehanizam zamjene. Razmislite o tome dobro. Mehanizam zamjene nedostojan vrhovnog državnog tužioca i specijalnog državnog tužioca za vrijeme trajanja svoga mandata. Manjkavost ustavnog i zakonskog rešenja koji proističe iz toga.

Ja sam malo vidovit, ministre. Pozivajući se na vašu praksu, ovo je treća moja tužba, krivična prijava koju sam dostavio. Da je po ovoj krivičnoj prijavi dostavljenoj 14. februara 2011. godine vrhovni državni tužilac Čarapićka koja je tada bila postupila tada bismo bili bogatiji za dvije milijarde. Elektroprivreda Crne Gore s Elektroprenosnim sistemom košta oko tri i po milijardi na tržištu, posebno s resursima kada su u pitanju dva miliona uglja i ukoliko sredimo, s Česima smo se dogovorili da vidimo kako ćemo taj CO2 da riješimo, tada su te vrijednosti mnogo veće. U međuvremenu nije se postupilo po ovoj krivičnoj prijavi, Čarapićka ništa nije uradila, tužilaštvo ništa nije uradilo, nikav organ nije ništa uradio. Nastavila se pljačka onim vrćenjem onih 11 miliona, ja ti dam, ti mi rečeš jesi, pa ovako, pa onako, onda s onim ugovorom između Rudnika uglja i Elektroprivrede i svega toga dalje, nikakve koristi nismo imali s tim Berluskonijem, čak sam i njega sudio.

Da li ovo postoji i u jednoj normalnoj državi, ministre. Odgovorite mi, molim vas, pošto ću vam dostaviti sve ovo, tražim od vas pismeno. Zašto pismeno tražim. Zato što vaše reference do ulaska u Vladu pokazuje da ste vi utemeljeno znanje. Druga stvar, u mnogim državama tužilaštvo je dio Vlade, što znači da vi kao prvi čovjek u toj Vladi bi faktički uticali, direktno ili indirektno, na izbor i smjenjivost vrhovnog državnog tužioca i tužilaštva.

Građani Crne Gore, ova i mnoge druge prijave pokazuju da sve smrdi u tužilaštvu. Onaj ko pomisli da izvadi keca iz rukava nekog tužioca kao v.d. vrhovnog državnog tužioca, a kasnije specijalnog ili nekakve kombinatorike taj pojma nema. Ukoliko se ikada budemo dogovorali, jedna od tih 20 tačaka u toj prelaznoj Vladi biće izbor i reizbor svih tužilaca u Crnoj Gori, jedna stvar. Druga stvar, izabrati vrhovnog državnog tužioca i specijalnog tužioca na taj način koji bi imao najveće trenutno povjerenje, ali ne znamo mi svako od nas što je radio ko, ko je s kim spavao, da li je krao ili nije krao u prethodnom periodu, pa ako mu to kriminalna organizacija izvuče, pa ga zategne, on onda popusti onome što znači stručnost onda on pada na vrh glave. Da li ste me razumjeli, ministre. Da li je ovo sramno jednom poslaniku, pa bio on ko god kao što smo bili nas

dvojica, a to smo Nebojša Medojević i ja. Dana 14. februara 2011. godine ... na hiljade i hiljade dokaza, niti će nas iko zvati.

Ministre, šaljem vam ove tri prijave koje su bile upućene specijalnom državnom tužiocu. Kada isprovociram onoga Stankovića ode on hoće da se digne, a vrhovni državni ga spušta dolje, specijalni, ako znam više, isti su za mene, pojma nemam, Peđa, i ona plava ista za mene, ne znam kako se zvaše ona plava. Hoću vas sa strukom da mi odgovorite. Prvo, nepodobni ste zbog toga što niste odgovorili, što niste tražili izjavu, pa onda dalje što ste utemeljeni zbog toga, krivično ćete odgovarati za to što niste, ima sve ode po zakonu, a vi to znate bolje od mene. Niste postupili. Hoću da se svi uvjere, ne zbog reputacije moje da sam ja nešto mnogo pametniji od ovih drugih ljudi, isti sam, mi smo braća i sestre. Hoću da oni koji su opljačkali Crnu Goru odgovaraju i oni koji su imali repove da zbog tih repova, Ranko ih zove trule daske, to ne mogu da prevedem trule daske nego kad kažem da je neko fukara fukara je ili je bio lopov ili ovo ili ono, pojma nemam, sinovi, ćerke, nemam pojma đe je bilo, đe su tanke šice, hoću da mi odgovorite da ovi ljudi moraju da odgovaraju. Gospodo, ove tri prijave gdje sam testirao specijalnog, vrhovnog i prethodnog vrhovnog ... Crnu Goru. Na hiljade i hiljade radnih mjesta u dodatoj vrijednosti košta nas budućnosti bojim se. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:42:33)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Poslanik Miloš Nikolić, a neka se pripremi poslanik Danilović.

MILOŠ NIKOLIĆ (12.11.19 15:42:41)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Poštovani ministre Pažin sa saradnikom, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani, Danas je pred nama Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima. Čini mi se da, kada govorimo o razlozima donošenja jednog ovakvog zakona za koji vjerujem da će biti usvojen, osim negdje sada već i standardnog ugovorenja o međunarodnim obavezama koji proističu iz drugog Dodatnog protokola, ovog puta potpuno osnovano možemo govoriti i o realnim potrebama prakse. Svjedoci smo ponekad da u usvajanju brojnih međunarodnih akata, bilo da se radi o obavezi preuzimanja pravne tekovine Evropske unije ili određenih drugih međunarodnih akata, to radimo da bismo ispunili određene kriterijume zbog napredovanja u pregovorima. Nekada ti akti nemaju preveliku upotrebnju praksu u Crnoj Gori zbog određenih karakteristika našeg sistema koji prosto nije dovoljno veliki koliko evropski ili nije dovoljno interesantan za raznorazno djelovanje kako je evropsko. Ipak, u odnosu na potencijalno djelovanje moramo pružiti zaštitu.

Međutim, kada je u pitanju ova konkretno materija, čini mi se da imamo i ovaj drugi subjektivni element, odnosno element potrebe usklađivanja našeg pravnog sistema kroz ovaj zakon s onim što su potrebe u praksi. Dakle, bilo je riječi o subjektivnoj i objektivnoj odgovornosti. Čini mi se da prilikom usvajanja ovog zakona i diskusije o njemu imamo obavezu da uzmemo u obzir i subjektivni i objektivni element. Objektivni kao nešto što nam je međunarodna obaveza i subjektivni kao nešto s čim se suočavamo u praksi kao realnim faktičkim stanjem.

Dakle, borba protiv organizovanog kriminala je borba koja je po prirodi stvari prekogranična. Čini mi se da je organizovani kriminal, odnosno kriminal koji je svojim razvojem postao organizovani, prvi koji je svakako i najbrže prešao granice, odnosno probio je granice, izašao iz okvira nacionalnih država i postao jedna svjetska prijetnja po mir i stabilnost globalnog poretka. Vidjeli smo danas jednu izjavu gospodina Makrona od nekoliko karakterističkih ovih dana da je svaki unilateralizam prijetnja koja rađa nacionalizme, a potom ti nacionalizmi vode u ratove. Čini mi se da je jedina oblast u kojoj je postignut unilateralizam upravo oblast organizovanog kriminala, gdje je tržište globalno, gdje razlike osim profita i bavljenja tom djelatnošću ne postoje, ne postoje razlike nacionalnih zakonodavstava, nacionalnih običaja, domaćih praksi, dakle svega onoga što države veoma često ograničava u borbi protiv ovakve pojave. Zbog toga, ukoliko smo gdje

obavezni da stvorimo unilateralizam, odnosno da primijenimo takvo ponašanje koje podrazumijeva ovaj sistem onda je to borba protiv organizovanog kriminala. Da li je to lako, naravno da nije. Svako ko poznaje oblast međunarodnog prava i razlika u određenim zakonodavstvima na unutrašnjem planu, bilo da su u pitanju države članice Evropske unije i zemlje koje nijesu članice Evropske unije, svjestan je razlika koje postoje i u krivičnom i u ostalim zakonodavstvima, ali pošto govorimo o ovoj materiji dominantno o krivičnim zakonodavstvima. Da li je takvo usklađivanje uvijek jednostavno raditi? Nije. Zapravo nije ga jednostavno raditi nikad, ali obaveza koja proističe iz praktičnih potreba je toliko jaka da se mora uložiti maksimum da bi se ispunile te obaveze. Vjerujem da je Predlog zakona koji je danas pred nama i koji ćemo sigurno usvojiti jedan značajan doprinos sa naše strane u tom pravcu.

Dvije ključne izmjene koje su predložene, a koje se tiču formiranja zajedničkih međunarodnih istražnih timova i njihovog eventualnog upućivanja kroz definisanje procedura za djelovanje van teritorije Crne Gore i druga izmjena koja se tiče zloupotrebe odnosno ograničavanja u nastojanju da se upotrijebi zloupotreba instituta azila u ovom roku o kojem ste govorili pred kraj ekstradicionog pritvora kroz mogućnost produženja pritvora do pravosnažnosti odluke, odnosno do izvršnosti te odluke u roku trajanja najduže od šest mjeseci, vjerujem da će snažno doprinijeti u ovom pravcu.

Kao što sam i rekao kada su smo govorili o Zakonu o vanparničnom postupku u prošloj tački dnevnog reda, iako kratak, lapidaran, skroman u svom izdanju po broju članova, zakon koji je pred nama na jedan suštinski način reguliše sve ono, odnosno ne sve ono nego reguliše dobar dio onoga što su problemi u praksi koji su jako značajni. Vjerujem da ovim stvaramo pretpostavke za zaista bolje djelovanje u ovoj materiji i čini mi se da je za borbu protiv ovakvih pojava potrebno sveukupno djelovanje sistema, i čini mi se da pogotovo u prethodnu godinu ili dvije dana smo postigli ozbiljan iskorak, i čini mi se da su svi organi koji se bave problematikom kriminala počevši od Uprave policije, Specijalnog državnog tužilaštva, Ministarstva pravde na čijem ste čelu kroz odgovornost za donošenje materijalnih propisa KZ i sve ostalo ono što je vaša nadležnost, postigli zajedničku sinergiju i da je sa crnogorske strane u proteklih godinu ili dvije dana u organizovanom kriminalu, kako u domaćem tako i pekograničnom, bilo da se tiče ovog kriminala pod kojim podrazumijevamo šverc i ostale djelatnosti i nekog drugog, privrednog koji do sada nismo navikli, ali mi se čini da je i jedom i drugom i na međunarodnoj i na domaćoj sceni zadat ozbiljan udarac. Na tome, kao nekom koji se nalazi na čelu resora koji je tome dao izvjestan doprinos i vama i naravno svima ostalima ljudima koji su učestvovali u tome, a nijesu sada zbog prirode stvari prisutni, mogu da uputim apsolutne čestitke. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:48:22)

Hvala, poslaniče Nikolić.

Prije nego što dam riječ poslaniku Daniloviću, samo da najavim, poslije Predraga Bulatovića biće poslanik Milan Knežević.

Poslanik Danilović ima riječ.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 15:48:31)

Hvala, potpredsjedniče.

Pošto znam da se gospodin Pažin sjekira ako malo ne uđemo i u meritum zakona, a koji predlaže, ja se evo trudim cijeli dan svojski. Mada bi valjalo da nastavimo o onom teorijskom dijelu organizovanog kriminala, pa kako on biva mlađi brat terorizma, ali drugi put, bićete vi ovdje gost još uvijek i još mnogo puta.

Uvaženi gospodine Pažin, ja razumijem da su se sada stvorile pretpostavke koje meni zaista mnogo znače, naročito u članu 5 ovih izmjena, 5a) obrazovanje zajedničkih istražnih timova - Državno tužilaštvo Crne Gore može nadležnim organom jedne ili više stranih država obrazovati zajednički istražni tim na ograničeni vremenski period, predlažem pod 1 - ako postoji potreba za složenim i opsežnim istragama povezanim sa drugom državom ili više njih...

Recite mi gospodine Pažin, uvaženi ministre, da li ovo znači da sada nakon što smo izdetaļjlsali novim Predlogom izmjena i dopuna pomenutog zakona da naše Vrhovno državno tužilaštvo može, ukoliko postoji potreba, a postoji nasušna, a vi ste mi svjedok, zatražiti formiranje jednog zajedničkog istražnog tima u slučaju Svetozar Marović, naravno sa Republikom Srbijom zvanično. Pretpostavljam da i vi i ja znamo da je on u krivičnoj radnji zbog izbjegavanja odsluženja kazne koja je zapriječena. Definitivno ne radi se samo o tome da je on kao punopravno osuđeno lice izbjegao, nego definitivno postoji razlog da se od Srbije traži saradnja u ovoj pravnoj stvari, koliko ja razumijem. Vi ste jedan od rijetkih funkcionera Vladinih ministara, ja mislim jedini koji je govorio javno da očekuje od Srbije da izruči Marovića. Ja nijesam čuo takvu izjavu, recimo od predsjednika Đukanovića, nijesam je čuo ni od predsjednika Vlade Markovića. Vi ste bili izričiti i pretpostavio sam negdje da vam to po položaju potpredsjednika Vlade i ministra pravde pripada. Imamo pravo pa čini mi se i obavezu da to učinimo. Vi znate da bi u svakoj normalnoj zemlji, nažalost izuzev kod nas, Svetozar Marović da nije već optužen za vođu organizovane kriminalne grupe pa je time diskvalifikovan, bio sjajan svjedok saradnik u mnogim predmetima i vi znate kad god dođe trenutak smjene vlasti u Crnoj Gori da će Svetozar Marović vjerovatno biti nekom novom tužilaštvu svjedok saradnik. U toj ličnosti, u njegovoj životnoj priči i političkoj leži razrješenje mnogih nepoznanica, makar danas se činile javnim.

Da li ovo znači da naše Vrhovno državno tužilaštvo u predmetu takozvani državni udar može zatražiti od Rusije da se formira zajednički tim i istraže navodi, odnosno dođe direktno do onih koji su prvooptuženi u navodno državnom udaru dvojice ljudi koji su tamo gdje su. Ja ne želim da im pominjem imena, jer ću pobrkati, a vi znate odlično da ja znam ponešto o tome. Definitivno uspješno i pravilno čitam ovaj zakonski tekst - može ako hoće. Više izgovora nema da neko neće da sarađuje. Treba zvanično ponuditi saradnju, ako budemo odbijeni onda ste vi vjerovatno u pravu sa sumnjama da se to radilo i sa državnog nivoa, potkopavalo u Crnoj Gori i "od strane Srbije i od strane Rusije". Ja sam izabrao dva primjera, pretpostavljam da ste vi za oba zainteresovani i bilo bi vrlo važno da javnost zna da ovo, kao poslanik govorim, jeste u stvari istina i da to naše Vrhovno tužilaštvo može raditi ako želi, može raditi, ako su to predmeti od važnosti i od pažnje. Ne bude li radilo onda mi znamo o čemu pričamo, o čemu razgovaramo.

Uvaženi gospodine Pažin, na kraju dopustite da budem vrlo ličan iako to nije ni pravo ni obaveza poslanika prema ministru. Možda prvi put u životu ono što ste vi govorili o subjektivnoj i objektivnoj odgovornosti, ono što ste saopštavali kao ministar nedavno pravde, učinilo mi se vrlo važno i vrlo vrijedno pažnje. Prvi put da tako neko onome ko je uobrazio da cijela vlast u jednom sistemu vladanja, u jednom sistemu kakav je tužilačka organizacija pripada samo njemu, a odgovornosti nimalo, javno kažete da tako u Vladi ne činite. I nemoć da bilo šta više od toga učinite je strašna. Kao poslanik sam se borio za to da državnog tužioca biramo drugačije, danas se kajem, jer da je sreće ne bismo mi kao opozicija trebali na sebe da preuzimamo odgovornost za izbor novog državnog tužioca. Kad ste prigrabili za sebe svaku trunku vlasti, ja bih vam rado dao i ovu. Što se mene tiče, poput nekih evropskih zemalja ... tužioca. Ovo govorim iz iskustva nakon deceniju i po lutanja po pravilima koja važe u različitim zemaljama. Priznajem, iz samo jednog prostog razloga, što mi u najboljoj namjeri ili neki od nas daju većinu da se izabere neko na mjesto u Tužilaštvu ili u Sudskom savjetu ili u Tužilačkom savjetu, a oni po pravilu budu ucijenjivački izabrani i to ionako budu vaši ljudi. Kad je već tako onda da demokratiju ne kitimo ukrasima, nego da vam prepustimo svu odgovornost pa da vidimo da li biste ostali samo na tome da kažete na žalost ne možemo više ništa da uradimo ili bi ste insistirali u svakom segmentu tamo gdje se Vlada pita i gdje je nadležna na odgovornosti nosilaca vlasti, u ovom slučaju tužilačke, u nekom drugom čak i predsjedničke. Ovdje se radi o nečemu što je pravilo svugdje u svijetu, a kod se mora gurati kao kamila kroz iglene uši. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 15:55:37)

Hvala.

Potpredsjednik Pažin. Izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 15:55:44)

Uvaženi poslaniče Daniloviću,

Zaista veoma cijenim to što ste jako dobro razumjeli što sam ja govorio prethodnih dana, a smisao onoga na šta sam ukazivao jeste da smo mi u našem pravnom sistemu ostavili nedorečenim liniju odgovornosti unutar pravosuđa i to kao jednu vrstu refleksije ustavnog principa uzajamne kontrole i ravnoteže. Uopšte se time nijesmo bavili. Na žalost ja nijesam bio tada u prilici da se bavim tim pitanjem, ali je ono ostalo kao takvo nedorečeno. Zaista se slažem sa vama da bi Vlada trebala da bude odgovorna za ova pitanja i onda biste vi bili u prilici da cijenate rad Vlade u toj oblasti kada bi Vlada imala odgovarajuće mehanizme da funkcionalno sprovede sve ono što su očekivanja građana i ono što su očekivanja poslanika kada je u pitanju borba protiv svih vrsta kriminaliteta. Mislim da posebnu težinu ima to što to izgovara neko ko ima profesionalno iskustvo ministra unutrašnjih poslova i imao je priliku da vidi iznutra kako sistem funkcioniše.

Kada je u pitanju primjena člana 5 ovoga zakona koga danas razmatramo, on se ne može odnositi na predmete koji su već pravosnažno okončani i koji su u fazi izručenja. Izručenje nije obuhvaćeno ovim međunarodnim istražnim timovima, nego se može odnositi samo na aktivne predmete bilo da postoji potreba da se proširi istraga van granica Crne Gore u odnosu na istragu koja se već pokrenula u Crnoj Gori ili postoji potreba da se pokaže međunarodna pravna odgovornost i iziđe u susret očekivanjima neke druge države, da im se pruži odgovarajuća međunarodna pravna pomoć u ovoj oblasti. Veoma bi me radovalo kad bi sve ove države koje ste vi pomenuli bile spremne da sarađuju sa Crnom Gorom u svakom od ovih predmeta, imajući u vidu da cijenim da ni u interesu država u kojima se nalaze neka lica koja potražujemo nije da ostave nedorečenim pitanje da li su ta lica koja su savjesna i odgovorna boraveći na njihovim teritorijama ili se radi o licima koji imaju određeni kriminogeni beggrund, to nije poželjno za bilo koju sredinu pa ni za države koje su naši partneri kao i države sa kojima ponekad imamo više, a ponekad manje razumijevanja.

Kada je u pitanju posebno ovaj predmet izručenja imali ste priliku čuti da je već dvije i po godine na snazi međunarodna potjernica. Ona je dovoljno pravno obavezujuća za svaku državu na čijoj se teritoriji nalazi lice koje se potražuje i da obavijesti nas kao državu članicu Interpola o ovoj činjenici da bi bila pokrenuta odgovarajuća procedura. To nije urađeno, nakon toga je zatraženo i izručenje ovoga lica koristeći činjenice da srbijanski zakon koji uređuje ovu materiju dozvoljava mogućnost da ukoliko prebivalište lica nije poznato Uprava policije utvrdi adresu toga lica i ponovo obavijesti nadležne organe da bi se vodila odgovarajuća procedura.

I treće. Boraveći u zvaničnoj posjeti Republici Srbiji u otvorenom razgovoru sam zatražio razumijevanje od naših partnera u Republici Srbiji i za ovu situaciju izrazio ono što je očekivanje građana Crne Gore, da svako ko se nađe na području bilo koje od ove naše dvije države koje treba da sarađuju jer su prirodno upućene jedna na drugu, reaguje na taj način što će obavijestiti ... da bi bile sprovedene sve procedure koje se tiču izručenja. To je sve što sam mogao da uradim i ja očekujem zaista da taj nivo partnerstva podignemo na taj nivo koji će značiti zaista trajno povjerenje između dvije države uključujući i ovaj slučaj. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:00:08)

Hvala, potpedsjedniče Pažin.

Poslaniče Danilović, imate riječ. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (12.11.19 16:00:13)

Uvaženi ministre Pažin,

Ja bih rekao da vi razumijete zbog čega sam pomenuo slučaj Svetozara Marovića, znam ja da je stvar okončana. Ne pričamo o bilo kome, iako u Crnoj Gori ćete čuti da pričamo o bivšem predsjedniku Srbije i Crne Gore, a sve manje o bivšem predsjedniku Skupštine Crne Gore.

Moram da vam kažem danas da mi je negdje žao, iako sam baš bolećiv kad su u pitanju te

stvari, žao što je dopustio sebi jedan takav političar da se na njemu slome kola, da bude pušten i da najviše što je za njega mogao uraditi današnji predsjednik Crne Gore to da ga makar on lično ne traži i ne proziva pa koliko traje nek traje. Znamo i vi i ja da određenim pravnim radnjama i komunikacijama ovo može da se otegne u nedogled. Vi ste rekli, vi ste tražili i sad ne možete uraditi ništa više.

Nijeste mi odgovorili u vezi onoga što sam pomenuo "državni udar". Siguran sam da sam u pravu, tamo stvari nijesu dovedene do kraja i tamo bi morala postojati komunikacija našeg državnog tužilaštva, lično zainteresovanog, sa zvaničnom Rusijom, pa da vidimo šta bi uradio zajednički istražni tim. I veće države to rade sa Rusijom i imaju povjerenja u njihov pravosudni sistem, pa biste morali i vi. Na kraju čemu ovo ako budemo stalno cijenili da li neko uopšte zaslužuje budnost i pažnju naših pravosudnih organa.

Dopustite na kraju još jednu stvar. Volio bih, ako je već ovo gotovo pa se samo čeka izručenje, a vidjećemo šta će biti s tim, jer ako nekog neiskreno tražite nećete ga iskreno dobiti, u to budite sigurni. Malo je da traži ministar pravde, mora postojati politički konsenzus da neko ko je optužen bude izručen, ali mislim da biste kao ministar pravde, a ostali bi ste na nivou svoje odgovornosti i ne biste nigdje ništa poremetili, zajedno sa ljudima iz Srbije morali makar jednu notu izmijeniti u slučaju Branke Milić. Ovo sam dužan zbog toga što sam svojevremeno bio spriječen da odgovorim na njeno pismo ili sam odgovorio, ali nikad nije proslijeđeno.

Vjerujem da Srbija i Crna Gora i njihovi odnosi, a vi odnosno vaša Vlada kažu da su najbolji u istoriji - s time se ne slažem samo ponavljam te riječi - moraju učiniti nešto da se jedna žena koja je osuđena, a nalazi se trenutno na teritoriji Republike Srbije, odnosno u ambasadi Republike Srbije na ljudski, civilizovani, moralan i častan način izbavi iz dobrovoljnog zarobljeništva. To bi podiglo ugled. Ja sam ubijeden da makar na tom nivou između Crne Gore i Srbije može i mora postojati komunikacija. Ne radi se ni o kome ko predstavlja opasnost po bezbjednost Crne Gore, ma kakva bila osuđujuća presuda. I samo zbog toga što neko ko nije imao unutrašnje snage da izdrži sve što je bilo predmetom istrage, neko ko je žena u zreloj dobi i zbog toga što se odvažila napravi deset koraka više i tamo gdje je mislila da joj može biti pružena zaštita, vjerujem da ste i vi u direktnoj komunikaciji sa kolegama iz Srbije u obavezi da uradimo nešto da ovdje u srcu Podgorice, u centru našeg grada ne držimo u zatočeništvu nekoga od koga Crnoj Gori ne prijete nikakva opasnost i ko neće nikad više niti može ponoviti djelo za koje je optužen ... i pogrešno i netačno. Ne radi se o Asanžu, ne radi se o Snoudenu, radi se o ženi koja je bila prisutna u javnosti, pratili smo je kao i sve koji su bili na optuženčkoj klupi, a negdje će ostati mrlja ključna, veća od ove prethodne, na odnosima između Srbije i Crne Gore da se neko iz tog neuslovnog stanja, iz dobrovoljnog zatočeništva ne pusti da ljudski i do kraja dokaže ono šta ima da dokaže. Mislim da nam je to i vama prije svega obaveza kao ministru pravde. Makar da pokrenete. Hvala lijepa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:04:55)

Hvala poslaniku Daniloviću.
Poslaniče Bulatović, izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (12.11.19 16:05:01)

Gospodo, gospodine Pažin,

Zakon koji je pred nama ima praktično jednu izmjenu, uvodi se novo poglavlje - formiranje zajedničkih istražnih timova. O tome ću nešto reći i ima izmjena koju želim da mi objasnite, ako ste na nju mislili, da se umjesto azila upotrebljava kategorija međunarodne zaštite ili međunarodne pravne zaštite strancima. Odmah da vam kažem, pročitao sam zakon koji je u nadležnosti Mevludina Nuhodžića kad smo ... sa njim o tome hoće li dobiti ne azil nego međunarodnu privremenu zaštitu Saša Sindelić. Pošto je od 1. avgusta Zakon utvrđen na Vladi, ja vas direktno pitam - Da li je ovo bilo potencijalno štelovanje i usklađivanje ovog zakona sa još nedonešenom odlukom hoće li biti izručen Sindelić ili ne Hrvatskoj jer se još nije znalo. Postojala je kategorija, to

ću citirati, u osnovnom tekstu zakona u vašoj nadležnosti silom zakona da je dobio privremenu zaštitu pravnu od Ministarstva unutrašnjih poslova, jer je to prošlo čitavu regulativu, vi ne bi mogli da njega isporučite drugoj državi. Jesam li sad vam zaokružio pitanje da li se radi o štelovanju, jer ne postoji konsenzus u Crnoj Gori u vrhu vlasti oko toga je li trebalo izručiti Sinđelića ili ne.

Vi ste ovdje odgovorili da samo znate za jedan njegov prelaz državne granice od Crne Gore prema Hrvatskoj. Sve druge prelaze je komandovao Milivoje Katnić i on je na poziv Milivoja Katanića, nemojte da mislite da mi imamo malo informacija došao krajem juna u Crnu Goru da zatraži azil, kako je u ovom zakonu što sada mijenjate, sa namjerom da ostane za sva vremena u Crnoj Gori da bude na upotrebi Milivoju Katniću. Došao je na poziv Milivoja Katanića. Milivoje Katnić nije imao moći da isposluje da ne bude iporučen. Šta je vaša pozicija bila, interno iznutra, to mi otprilike znamo ili znamo dosta dobro. Zna ta priča iznutra da to sve funkcioniše teško. Sad ću da vam kažem. Ja sam bio iznutra u partiji koja je imala apsolutnu vlast i nemojte da mi kažete da partija koja ima asolutnu vlast ili koja vrši apsolutnu vlast iako nema većinu ne daje nalog određenim svojim partijskim činovnicima širom Crne Gore u institucijama sistema da završe određene stvari. Ako mene pitate najbolji je čist račun. Nadležnost nad tužilaštvom ima Vlada kao izvršni tim jer se sada vi vadite da nemate odgovornost, a kontrolišete i vi, ne Tužilaštvo toliko koliko i sudstvo, a Milo Đukanović prije svega. Govorim vam iznutra jer sam bio u partiji koja je imala apsolutnu vlast na veoma visokoj političkoj poziciji i to znam. Ne može biti bolje u smislu demokratije sada u odnosu na onda nego gore sa većom kontrolom i centralizacijom.

Gospodine Pažin, sada da vas pitam drugo pitanje. Da li će ovi istražni timovi onemogućiti Milivoja Katniću čiji mandat traje još nekoliko mjeseci? Ja sam u to čvrsto ubijeden jer Ivica Stanković mora da odstupi, jer je sva igra koja se dešava sada da se produži mandat ne Ivici Stankoviću, nego da se produži mandat Milivoju Katniću kome ističe na proljeće. Da li dok mu traje mandat njemu, odnosno novom poslije njega, koji će sasvim sigurno doći, se može putem istražnih timova hijerarhijom koja je definisana zabraniti ono što je rađeno 2016. godine? A vi znate šta je rađeno 2016. godine. On je na teritoriji druge države naredio da se nabavi oružje, što je krivična radnja, mi mislimo na teritoriji Srbije jer ne priznajemo tzv. državu Kosovo, on je naredio da se nabavi oružje, da se rasklopi, naredio je da se montira oružje u kući policijskog inspektora, jer nije bilo ove odredbe u ovom zakonu, ali je bilo u nekim drugim zakonima gdje je bila nužnost policijske tužilačke i druge saradnje. Ovdje se pokazuje da nije nadležnost glavnog specijalnog tužioca da formira specijalne posebne timove, nego vrhovnog državnog tužioca. On je sve radio mimo svojih nadležnosti i radio montažu. Da li je moguće da se više montaže ovoga tipa, gospodine Pažin, ne dese? Ja vas pitam sledeću stvar, mi ćemo koristiti ovu govornicu ne da se miješamo u nezavisnost pravosuđa, jer ga nema, pravosuđe nije nezavisno, ono je dirigovano. Jedan od ljudi koji kontrolišu određene segmente pravosuđa i konkretne sudije je gospodin Pažin. Druge kontrolišu Milivoje Katnić, treće kontrolišu Duško Marković i postoji tačno sistem kontrole i naredbe pisanja optužnica. Mi ovdje iznosimo nešto što je zloupotreba prava, što je urušavanje institucija sistema posebno Vrhovnog državnog tužilaštva i Vijeća u Višem sudu koji su osudili Milana Kneževića i Andriju Mandića u montiranom državnom udaru na po pet godina.

Ovo što je gospodin Danilović govorio, ne treba da se oko Šišmakova formira zajednički tim ako Rusija hoće. Neka Katnić kaže da državni udar još traje, za njega još traje pa juri agente CIA, FBI-a, Mosada itd o čemu vi veoma dobor znate i ne samo da znate nego i kroz interpelaciju ćemo mi vama da kažemo kako ste i vi tražili određene zamolnice od Interpola i druge stvari i šta se sve dešavao, o tom potom.

Na kraju, vi ste ovdje otvorili pitanje, ja znam i sve da možete kao ministar pravde da kažete, to ne bi rekli vezano za ono što se zove apelacija. Znači, čekamo mi sad apelaciju. Šta će apelacija da uradi. Apelacija u presudi montiranog državnog udara kada imamo ubicu koji je osuđen 21 godinu, isporučen iz Crne Gore, koji je lagao na sudu, lagao na sudu da nije optuživan. Kako ćemo da reagujemo u situaciji kad su se pojavili snimci ... koji su možda nabavljeni u skladu sa važećim zakonom, a sutkinja Mugoša na zahtjev advokatskog tima nije željela da to uvrsti u dokaze, nego je na Dan pobjede odlučila da presudi ove ljude. Mislim ona nije imala toliko znanja da izabere 9. maj da bi to uradila, nego je neko naučio kao što je onu sutkinju Jovović oko onih Roma na onoj pjaci naučio da uporedi ovaj parlament i sve poslanike sa Romima. Svaka čast Romima ... koji su šverceri na tezgama cigara itd. Šta ćemo da radimo kada imate činjenicu da očigledno je jasno da je čovjek govorio laži na sudu, a dobio je status svjedoka saradnika.

Na kraju, čitava presuda je zasnovana 2/3 na iskazu toga nekradibilnog svjedoka saradnika koga ste vi isporučili ...(prekid)... pravom, ali je pitanje gospodine Pažin zašto to niste uradili prije, zašto on prije nije isporučen, nego je izašao još jedanput iz Crne Gore, otišao u Srbiju. Zašto je otišao u Srbiju - jer Srbija ne isporučuje svoje ... za Demokratski front. Ja sam postavio neka pitanja i želio bih da dobijem odgovor sa tim u vezi. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:13:25)

Izvolite, potpredsjedniče Pažin.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 16:13:34)

Poštovani poslaniče Bulatoviću,

Od svega onoga što ste izgovorili ja ću komentarisati samo ovaj dio koji se tiče moje nadležnosti.

Dakle, nikada radeći kao sudija, predsjednik suda, zastupnik Crne Gore pred Evropskim sudom, ministar pravde i potpredsjednik Vlade nijesam u primjeni zakona slušao bilo čije naloge ni partijske, ni bilo kakve druge. Nikada nisam imao dilemu da Saša Sindelić treba da bude izručen Republici Hrvatskoj. Nikada tu dilemu nijesam imao i ako sam vrlo neprijatne detalje sa vaše strane imao priliku i neprimjerene imao priliku da čujem na račun svoje ličnosti vezano za to pitanje. Ali ja sam gospodine Bulatoviću legalista, naopako da ministar pravde nije legalista i ja nijesam želio niti smio da prejudiciram tu proceduru. Kao što vidite kad je predmet došao u moju nadležnost to se vrlo brzo završilo. Prethodno je trebalo sprovesti druge procedure. Dakle, ni u jednom trenutku nije postojala kod mene dilema da li treba ili ne treba taj čovjek da bude izručen. I na kraju je izručen.

Što se tiče vašeg doživljaja stvarnosti vezano za postupak koji je u toku, ja sam rekao da ne želim da na bilo koji način utičem na bilo koji sud vezano za postupke koji su u toku. Odlično razumijem vašu politički stav o svemu tome, kao što sam razumio i vašu potrebu da se unaprijedi sistem u tom dijelu. Nemojte ni vi da bježite od odgovornosti da li ćemo imati vrhovnog državnog tužioca uskoro i da li će to biti profesionalac koji će moć da odgovori na sve izazove koji postoje i koji će postojati u budućnosti u Crnoj Gori to zavisi koliko od ovih poslanika sa ove strane stola toliko i od vas. Nemojte mi zamjeriti ako kažem da je odgovornost na vama i vaća jer se traži takva visokokvalifikovana većina. Nema nikakve dileme da Poslanički klub DPS-a i koalicija želi izbor novog vrhovnog državnog tužioca. Svjesni smo da to sami ne možemo da sprovedemo. Potreban je dijalog o tom pitanju. Ja naprosto ne želim da prihvatim da u Crnoj Gori nema pojedinca koji bi mogao odgovorno, savjesno i visoko profesionalno da obavlja tu funkciju. Otvorite dijalog na tu temu, dajte da razgovaramo. Niko ne očekuje da to bude neki partijski profesionalac bilo koje partije, nego pravni profesionalac koji je etički utemeljen i čiji je nivo znanja takav da može da odgovori na te izazove. Ja ne vjerujem da vi smatrate da takvih nema u Crnoj Gori. Dajte da ih pronađemo ... i dajte da izaberemo vrhovnog državnog tužioca i dajte da onda pokrenemo reforme po dubini izmjenom organizacionih zakona, a ako treba mijenjanjem i Ustava, ali dajte da ne govorimo sa partijskih pozicija, nego da se ponašamo kao odgovorni pojedinci, tražeći ono što je dobrobit građana Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:16:59)

Hvala, potpredsjedniče.
Poslaniče Bulatoviću.

PREDRAG BULATOVIĆ (12.11.19 16:17:05)

Ja sam pratio vaše javne stavove vezano za izručenje Sindelića, ne ovo poslednje, jer ovo je bilo finale, nego godinama unazad ovdje su postavljana vama poslanička pitanja. Vi ste uvijek govorili da je Ministarstvo pravde imalo ovu nadležnost, imaju i druge nadležnosti itd. U ovu državu je zahtjev za njegovo izručenje stigao još i 2017.godine dok je suđenje trajalo. Mi smo iz Demokratskog fronta demaskirali njegovu ulogu. Došli smo do podataka o tome da je on presuđeni ubica, do dokumenata originala, objavili to na pressu, prije je to uradio gospodin Slaven Radunović i od tada čitava Crna Gora zna ovo što ste vi sada završili. Onda smo se igrali gluvih telefona i on nije izručen, izručen je sada kad je Milivoje Katnić pokušao da napravi završnu igru, da ga sačuva od toga da ga ne ubijemo mi iz Demokratskog fronta. Pošto je završio, tako je i njegova priča bila ovdje.

Naravno, bio je veliki rat u Demokratskoj partiji socijalista, jer ne odlučujete samo vi, ne odlučuje samo Mevludin Nuhodžić. Složeni su to odnosi, jer je to na kraju i vrlo lično pitanje za ljude koji su u progonu, za sve nas u Demokratskom frontu. Znači, mi nismo neiskusni ljudi, nismo ljudi bez znanja, bez obrazovanja, razumijemo se i u politiku i u državnu politiku i ne može se nama postaviti nešto što mi ne možemo da prepoznamo o čemu se radi, a ova vlast jeste pravila čitavu montažu uključujući i presudu. Mi sada vama govorimo ovdje radi crnogorskih građana vezano za to da posle te presude iznosimo nekoliko važnih stvari koje govore o tome da je presuda bila ne zasnovana na pravu, ne zasnovana na dokazu o kojima vas je pitao Milun Zogović, nego na osnovu direktive. Ja moram da vam kažem, prema podacima kojima mi raspolažemo i dokazima, jedan od onih koji je učestvovao u pisanju onog suvislog dijela presude ste vi. Ne, ja nemam namjeru vama da govorim dokaze, ja želim da dođe do promjene u Crnoj Gori, pa će dokazi biti dati onima koji će kredibilno to da rade, o tome da vi ne dobijate ni jedan nalog ili da nam se ne sugeriše ili da imate višak lojalnosti da nešto pitate. To nije tačno i vi kao partijski čovjek i svi drugi imate potrebu tačno da znate koga da pitate u partiji za određene stvari. Naštelovani ste na to. Ne pričam napamet, vrlo jasno i na kraju oko ovoga da imamo odgovornost oko tužioca. Očigledno da je ovaj parlament unižen činjenicom da je tužilački Savjet izabrao jednim ... to je ispod nivoa jedne države, jednim glasom čovjeka, nije bitno o kome se radi, koji kaže ja sam dao uslovnu podršku. Ko mu je naredio, vi, Mevludin Nuhodžić, Veselin Veljović? Ko, Milo Đukanović? Da jedan dan ima jedno mišljenje, drugi dan drugo mišljenje i šta je uradio čovjek - ponizio je Parlament koji treba da izabere vrhovnog državnog tužioca usred afere o korupciji u Tužilaštvu. Podržavam te neke vaše izjave koje vi govorite, a te izjave ništa ne znače. Ivica Stanković, vrhovni državni tužilac, ne može da bude više vrhovni državni tužilac i u paketu sa njim, kako je rekao, Milivoje Katnić. Šta vi možete da uradite. Da hitno dok se ne postigne konsenzus koji nije moguće postići zbog DPS-a, ne zbog nas, mi bi glasali za određene ljude koji imaju kredibilitet, ali Milo Đukanović ne da. Izmijenite Zakon o Tužilačkom savjetu i preuzmite vi odgovornost ko će biti vrhovni ... izmjenu sastava Tužilačkog savjeta da nemamo takve ljude kao što je ovaj koji je, ne znam je li bio dekan Pravnog fakulteta, rekao - ja sam dao uslovni glas ... i preuzmite odgovornost za vrhovnog državnog tužioca koji će vršiti dužnost, a mi ćemo kroz paket pregovora ... izborne zakone, tehničku Vladu da ih tretiramo, i tužioca. Mi ćemo se sigurno odgovorno ponijeti, ali vi nećete da se odgovorno ponesete.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:21:18)

Hvala vam, poslaniče Bulatoviću.

Kao što sam najavio sledeći poslanik je Milan Knežević. Prije nego što njemu dam riječ još dvije kratke najave.

Rad našeg Parlamenta su promatrali članovi Odbora za evropske integracije Republike Češke, ja ih pozdravljam. Oni su danas u našem domu. Takođe da najavim redosljed sledećih govornika. Posle kolege Kneževića poslanik Andrija Nikolić, pa posle poslanika Nikolića poslanik Aleksandar Damjanović, Slaven Radunović i onda je Ranko Krivokapić.

Izvolite, imate riječ, poslaniče Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 16:22:24)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u, evo da se ja pridružim pozdravu kolegama iz Češke, posebno što je delagacija danas saopštila da će vrlo brzo inicirati u Parlamentu Češke odluku o povlačenju tzv. države Kosovo i odluku o ukidanju sankcija Rusiji što je na fonu politike Demokratskog fronta i ja im uvijek želim dobrodošlicu u Crnoj Gori.

E sad da se vratim na temu. Ja bih ovu moju diskusiju nazvao "Spasavanje redova Rajana" i što god vi mislite o meni gospodine Pažin, ja ću ovom diskusijom pokušati da vas spasim od daljeg gaženja kroz blato krivične odgovornosti i vi ćete u metaforičkom smislu biti redov Rajan koji je daleko iza linija fronta, a mi ćemo biti specijalci, ne GRU nego ovi američki koji spašavaju redova Rajana.

Vi ste, gospodine Pažin, svjesno ili izmanipulisano zloupotrijebili institut Interpolove crvene potjernice i učestovali ste u falsifikovanju podataka koje ste prosledili raznim adresama gdje bi se nalazili osumnjičeni za tzv. državni udar. Evo ja ću sad odmah na početku da pokažem molbu za uzručenje Jorana Friga koju ste vi, gospodine Pažin, uputili Ministarstvu pravde i javnoga reda Republike Kipar, predmet Frig Joram, molba za izručenje, ostaviću detalje kad bude razgovor o interpelaciji. Takođe, ovdje postoji i garancija da mu se neće ništa desiti u čuvenom ZIKS-u, je li tako? Znači, ovo je bilo, slobodni građani i vi u ZIKS-u, 21.maja 2019.godine, znači 12 dana nakon što je donesena presuda za državni udar. E ovo je dokaz o vašoj umiješanosti, gospodine Pažin. Jeste, jer ste trebali da kažete tužiocu i trebalo je da kažete istražnom sudiji "polakote". Kako je mogućete sad da širite naredbu za proširenje istrage, kako je moguće da sad raspisujete crvenu Interpolovu potjernicu ako ste završili postupak protiv ljudi iz Demokratskoga fronta. Šta se dešava? Dešava se da uz ovu vašu molbu vi dostavljate i naredbu za proširenje istrage od 16.01.2019. godine za sledeća lica: Ladislav Karbalosa, bivši agent FBI, Džon Džozef Dipaolo, bivši agent FBI, Skot Rivas, bivši agent CIA, Horhe Mijar, bivši agent CIA, Joran Frig, bivši agent Mosada, Meteos Konstantinou, bivši agent IM6, Roni Kosabe Albelati i Roni Kosabe Albelati. Svima njima je istražni sudija Miroslav Bašović odredio pritvor, a onda ste u julu mesecu raspisali crvenu Interpolovu potjernicu i za Aronom Šavivom i reaktivirali crvenu Interpolovu potjernicu i za Asadom. Takođe bivšim agentom CIA, američkim državljaninom. Sad imamo deset stranih državljana bivših agenata CIA-e, FBI-a, Mosada, MI6, koji su zajedno sa agentima GRU-a i sa agentima velikosrpskog nacionalizma u Srbiji Brankom Milić, Maksićem, Đorđevićem i Dušićem i Demokratskim frontom organizovali "državni udar" kako bi zaustavili učlanjenje Crne Gore u NATO. Eto, gospodine Pažin, gdje je vaša odgovornost. Znači, vi ste zloupotrijebili institut Interpolove potjernice zato što ste pod uticajem Milivoja Katnića pisali ministarstvu u Kipru, sigurno ste to pisali i Ujedinjenim Arapskim Emiratima kada je 2018. godine uhapšen Džon Džozef Asad, a jeste li primijetili da niko nije posle toga isporučen Crnoj Gori. Sve dokaza što ste njima dostavili, gospodine Pažin, je tumačeno kao politički montiran postupak. Tako će vam se završiti sa profesorom Kneževićem. On izgleda nije samo profesor, danas sam saznao da je on i doktor, on je profesor doktor Knežević na čijem su Univerzitetu većina iz Vlade doktorirali, diplomirali, magistrirali, a neki su i plagirali. Znaete?

Sad bih ja napravio jednu malu paralelu, recimo sa Svetozarom Marovićem. Kad ste Vi poslali molbu za izručenje Svetozara Marovića? U aprilu 2019.godine. Što ste čekali do 2019.godine? Poslali ste je dvadesetak dana prije presude za "državni udar" kako bi pokazali da vi sve posmatrate istim kosmičkim, apsolutnim okom pravde. Takođe, niste reagovali, gospodine, daćete mi još 30-ak sekundi jer sam čestitao ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:27:32)

Zato ću vam uzeti tri minuta, ali ne mogu da ...

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 16:27:35)

Ja znam da vas boli povlačenje odluke o priznanju Kosova, ali prisustvovaćete tom činu vrlo brzo.

Dalje, Vi ste, gospodine Pažin, bili svjedok i čuli ste kako je Milo Đukanović saopštio sledeće - da ako tužilaštvo njemu dostavi argumente, ne dokaze, nego argumente njemu, onda će on da razmisli o moralnoj i političkoj odgovornosti Slavoljuba Stijepovića za navodno pranje osam miliona dolara od strane profesora Duška Kneževića. To ste čuli, niste reagovali. Znae odlično da je u januaru mjesecu pokazana koverta na kojoj je Migo Stijepović priznao da uzima 97 hiljada eura. Gdje je, gospodine Pažin, Migo ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:28:29)

Poslanče Knežević, ovako ste izvikivali u Parlamentu da ćemo dogodine u Prizrenu Ja vas čekam već dvije - tri godine, nikako da pođemo. Izvolite, imate minut.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 16:28:39)

Samo da znate, gospodine Nimanbegu, ja sam bio u Prizrenu tri dana nakon onoga što sam vam obećao da ću da budem. Bio sam i u Bogosloviji, bio sam i u Gračanici, bio sam i Prištini i ako Bog da dogodine u Prizrenu, gospodine Nimanbegu, ali bez vas. U Skadru sam bio, u staroj zetskoj prestonici.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:29:00)

Poslaniče Knežević, ima jedna albanska poslovica, koja kaže sledeće: "Hrast se jednim udarcem ne može sjeći". Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 16:29:26)

Gospodine Nimanbegu, ima jedna crnogorska poslovica - nikad ne vjeruj albanskim poslovicama.

Dozvolite mi da završim ovu moju konstruktivnu polemiku sa gospodinom. Znači, gospodine Pažin, devet mjeseci je prošlo od davanja iskaza Miga Stijepovića koji je prošao kroz sulundar, tako je rekao specijalni državni tužilac, i 21 Zećanina. Kako su ti ljudi prošli kroz sulundar i kuda su posle izašli? Sad Milo Đukanović šalje poruku - Migo Stijepović eventualno može da politički i moralno odgovara. Vidimo čovjek je kupio garažu od 200 hiljada eura. Šta on parkira tamo? Brod? ... skinete imunitet i odredite pritvor dok tražite da vam argumente dostavi specijalni državni tužilac. Što bi se reklo u onoj narodnoj pajesmi - Zlo doba dobra donijeti neće, a staroj se dosadilo majci sve perući krvave košulje. Gospodine Pažin, jasno vam je šta sam rekao.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:30:17)

Poslaniče Kneževiću, ima još jedna poslovica, (govor na albanskom), što bi značilo - može govoriti što god želi, a to neće u plod izvesti ništa. Ja poslovice govorim onakve kakve su, a ne da bih iskoristio i izmislio na licu mjesta.

Potpredsjedniče Pažin, izvolite.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 16:30:44)

Uvaženi poslaniče Kneževiću, nemojte se uzrujavati. Nećete ostati bez odgovora. Sve ću ja sad vama strpljivo da objasnim.

Vi očigledno ne razumijete ono što je nadležnost Ministarstva pravde ili ukoliko razumijete

onda politikantski pokušavate da ga predstavite na jedan drugačiji način koji ne odgovara istini. Nije Ministarstvo pravde institucija koja odlučuje o razdvajanju krivičnih postupaka, niti Ministarstvo pravde odlučuje o proširenju istrage. U skladu sa konceptom tužilačke istrage Tužilaštvo je organ koji donosi o tome odluku, a Ministarstvo pravde je zaduženo za međunarodnu pravnu pomoć u smislu da zahtjeve Tužilaštva na odgovarajući način proslijedi Ministarstvo pravde nadležne države. To je ono što je Ministarstvo pravde i uradilo. Ministarstvo pravde nije ovlašćeno da ulazi u materijalno pravni osnov toga zahtjeva, niti da se upušta u procesna pitanja u samom postupku, nego, ponavljam, samo za dio koji se odnosi na međunarodnu pravnu pomoć. Gdje Vi tu nalazite odgovornost Ministarstva pravde to je za Vas pitanje, a i sami trebate da date na njega odgovor, jer ja tu nikakvu odgovornost Ministarstva pravde ne vidim. Rekao bih Vam da vidim, ali zaista tu odgovornosti Ministarstva pravde nema.

Kada je u pitanju lice sa potjernice, a odnosi se na Beograd, Vi znate da je dvije i po godine raspisana međunarodna potjernica. Ona je sama po sebi dovoljan osnov za lišenje slobode. Nije neophodno da se isti tren uz međunarodnu potjernicu podnese i zahtjeve za izručenje. Naprotiv, uobičajena je praksa da se po međunarodnoj potjernici postupi, da se lice liši slobode, da se o tome putem Ministarstva pravde nadležne države obavijesti naše Ministarstvo pravde nakon čega slijedi zahtjev za izručenje. Pošto dvije i po godine se nije desilo to što je obaveza svake države koja je članica Interpola onda smo iskoristili i tu poslednju mogućnost, da bez obzira što lice nije lišeno slobode da se zatraži njegovo izručenje polazeći, rekao sam, od odredbi zakona same Republike Srbije. Ni sada nije došlo do lišenja slobode koje ne može da sprovede ni Ministarstvo pravde Srbije nego Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno Uprava policije Republike Srbije. To je sva procedura koju treba da znate i koja je do te mjere precizirana kroz same odredbe važećih zakona da ona ne ostavlja ni malo dileme ko je za što i nadležan i na šta je obavezan. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:33:39)

Hvala, poslaniče Pažin.
Poslaniče Knežević.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.11.19 16:33:44)

Hvala, gospodine Nimanbegu.

Gospodine Pažin, vi ste već u 2018. godini imali stav Ujedinjenih Arapskih Emirata da neće postupiti po crvenoj Interpolovoj potjernici Milivoja Katnića zato što su je okvalifikovali kao politički motivisanom i oni su omogućili tada uhapšenom Džon Džozefu Asadu da potpuno slobodno napusti Ujedinjene Arapske Emirate i sad se nalazi u Sjedinjenim Američkim Državama. Pa je zatim potjernica protiv njega povučena, pa ste poslali sad kiparskim vlastima, takođe, po naredbi o proširenju istrage vezano za Specijalno državno tužilaštvo, poslali ste kiparskim vlastima, pa ni oni nisu odredili ekstradicioni pritvor Joramu Frigu, gospodine Pažin, pa ste poslali sad londonskim vlastima za profesora doktora Duška Kneževića, pa ni oni nisu odredili, jer vjerovatno će biti isto obrazloženje kao za Asada i za Friga da se radi o politički motivisanom postupku. Tako da ste vi kao ministar pravde trebali da se zapitate i da kažete Milivoju Katniću, stani malo čovječe, kompromitujemo Institut crvene interpolove potjernice. Koga god ste sad tražili u zadnje vrijeme nikoga vam nisu isporučili, ne što nisu nego nisu ni odredili ekstradicioni pritvor. To najbolje govori o ozbiljnosti crnogorskog pravosuđa, posebno crnogorskog tužilaštva i posebno crnogorskog sudstva. Zamislite istražnog sudiju koji je odredio pritvor za desetoricu agenata CIA-e, FBI-a, Mosada, MI6, 12 dana nakon izricanja prvostepene presude za "državni udar". Vi ste član Sudskog savjeta, pa morate da imate stav oko toga.

Dalje, očekujem da u završnoj riječi zaokružite, jer kao član Sudskog savjeta imate to pravo i to neće biti uticaj pošto vi saopštavate, da vi ne možete da utičete na sudove, je li tako, da nemate nikakve veze ni sa presudom za "državni udar", ni za optužnicama, niti bilo čim, je li tako? E ako nemate onda potpuno mirne savjesti, gospodine Pažin, vi možete da saopštite da li treba otvoriti glavni pretres na Apelacionom sudu, potpuno mirne savjesti onda ako ne vršite nikakav

uticaj. Mi moramo da otvorimo glavni pretres na Apelacionom sudu da bi došli do konačne istine. O tome je nešto govorio i Duško Marković koji se pozvao na Boga, mada kada se on pozove na Boga uvijek se sjetim đavola. U svakom slučaju, on je rekao da se u Boga nada da će se na Apelacionom sudu utvrditi istina. Očekujem od vas da insistirate na tome da se istina utvrdi na Apelacionom sudu.

Takođe, da li ste mogli izručiti Sašu Sinđelića ako je Branka Milić podigla krivičnu prijavu protiv njega. Da li je ta krivična prijava odbačena. Po ovom zakonu, članu 22 niste imali pravo ako traje bilo kakav postupak, izviđaj ili istraga. Znači, odbačena je. U redu. Zahvaljujem.

Što se tiče Svetozara Marovića, i time završavam, nije Srbija kriva, gospodine Pažin, što Svetozar Marović nije u zatvoru. Zna li ko je kriv? Kriv je Boris Savić, predsjednik Višeg suda. Pred njim je sklopljen sporazum o krivici sa Svetozarom Marovićem, nakon toga on nije oduzeo putna dokumenta Svetozaru Maroviću kao što su ih oduzeli Andriji Mandiću i meni, nisu mu zamrzli imovinu i omogućili su i njemu i njegovom sinu da lagano napuste Crnu Goru i da odu u Srbiju. Ne potežete odgovornost Borisa Savića, nego ga birate kao člana Sudskog savjeta, po drugi put za predsjednika Višeg suda, a onda, fore radi, pišete molbe za izručenje Srbiji.

Takođe, imamo slučaj Miomira Mugoše, čuvenog Mugija, kako ga zove Roćen, zašto njemu nije zamrznuta imovina? Zašto mu, pošto mu je potvrđena otpužnica, dozvoljavate, gospodine Pažin, da rasprodaje svu nepokretnu imovinu, da mu se ne bi mogla zamrznuti u eventualnom slučaju osuđujuće presude? Znači, gospodine Pažin, da imate dvostruke aršine i, kako je krenulo, čini mi se da ćete se svi tamo pridružiti Svetozaru Maroviću u Srbiji, pa ćete šetati Njegoševom ulicom po Beogradu kao što sam ga ja vidio prije neki dan. Mogu vam reći potpuno je relaksiran.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (12.11.19 16:37:45)

Hvala.

Najavio sam kolegu Nikolića, ali iz Kluba DPS-a su me obavijestili da će koleginica Marta Šćepanović sada govoriti. Da najavim govornike do kraja, molim vas, kolege. Posle koleginice Šćepanović Aleksandar Damjanović, Slaven Radunović, Ranko Krivokapić, Andrija Mandić i Andrija Nikolić. Zahvaljujem.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (12.11.19 16:38:17)

Poštovani građani, prije svega na samom početku žao mi je što se Skupština pokušava pretvoriti u drugostepeni sud i u Viši sud gdje danas ovdje razmatramo dokaze iz spisa predmeta i dokaze iz pojedinačnih predmeta lično zainteresovanih poslanika. U svakom slučaju, na svako pitanje koje se ovdje postavilo ministar Pažin je dao odgovor. To je ono što je najvažnije prema građanima i neka građani prosude o čemu se zapravo ovdje radi.

Imajući u vidu da je ovaj zakon usko vezan i za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, na samom početku želim da kažem da uspjeh borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala zavisi od nekoliko činilaca. Između ostalog, najvažniji je politička volja i odlučnost u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Ovaj zakon koji je u toj funkciji, kao i svi oni prethodni koji su doneseni u prethodnom periodu, a kada ovo kažem imam na umu kompletnu reformu krivičnog zakonodavstva gdje su se upravo i stvorili uslovi za ovaj vid borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, upravo je dokaz da politička obaveza našeg djelovanja nije samo deklarativna već je, prije svega, jasna politika koju mi sprovodimo i odgovornost koju imamo prema građanima. Kod nas nema dvostrukih aršina kao što se ovdje danas pokušava podmetnuti već su upravo svi jednaki pred zakonom. To je ono što je suština vladavine prava. Borba protiv organizovanog kriminala i korupcije proizilazi, prije svega, od poštovanja relevantnih međunarodnih standarda. U tom smislu je i ovaj predlog zakona usklađen s odgovarajućim međunarodnim dokumentima. Ono na šta želim da ukažem jeste da kao i u prethodnim diskusijama gdje smo naglasili da je najvažnije prepoznati koji su zapravo to problemi u praksi, koje to probleme imaju državni organi u sprovođenju zakona i to je ono gdje je upravo pohvalno djelovanje Ministarstva pravde da odmah ukoliko se prepozna problem u praksi pristupa se

izmjenama zakona. U tom smislu je upravo ovaj predlog zakona koji je danas pred nama.

Pomenuto je koje su to suštinske izmjene ovog zakona. Prije svega, izmjene se odnose na instrumente pravosudne saradnje kao što je izručenje i zajednički istražni timovi i na dio koji se odnosi na zloupotrebu koja postoji u praksi na međunarodnu zaštitu lica koja se nalaze u pritvoru. Ovim predlogom zakona, kao što je rečeno, predviđena je obaveznost formiranja zajedničkih istražnih timova u odnosu na te ključne obaveze. U ovom kontekstu želim upravo da pomenem prioritete koje ima i Ministarstvo pravde, a koji se odnose na poboljšanje uslova rada pravosudnih organa i konstantno podizanje nivoa znanja u ovoj oblasti, odnosno spremnosti našeg kadra u državnom tužilaštvu za ovu vrstu izmjena zakona. Ovdje je svakako i najvažnije pomenuti dobru saradnju i sinhronizovano djelovanje državnih organa i institucija u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije. Mene je interesovala upravo ta spremnost našeg kadra da li imamo tih problema vezano za ove izmjene zakona.

Na samom kraju, što se tiče finansijske procjene, to je regulisano zakonom vezano za naknadu štete i troškove ukoliko naš član tima pričinu štetu. U obrazloženju zakona finansijska procjena nije precizirana. Pošto nije moguće svakako predvidjeti formiranje zajedničkih timova i istražnih timova, njihov broj, sastav i djelovanje, interesuje me na koji način će Ministarstvo obezbijediti ukoliko dođe do ove potrebe i da li su ta finansijska sredstva svakako obezbijeđena za njihovo djelovanje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 16:43:10)

Zahvaljujem poslanici Marti Šćepanović, predsjedniku Odbora za pravosuđe i upravu. Sada dajem riječ Aleksandru Damjanoviću, predsjedniku Kluba.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (12.11.19 16:43:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Pažin sa saradnikom,

Predlažemo zakon i raspravljamo o njemu, hajde da ih nazovem, u specifičnim okolnostima, u jednom svojevrsnom v.d. stanju, o čemu smo imali prilike da razgovaramo na skupštinskom odboru. Pošto se na skupštinskom odboru čuje samo u dijelu u kojem to pojedini mediji prenese, mislim da je ovo prava prilika da prije nego što kratko nešto o meritumu zakona kažem, definišemo to v.d. stanje. Ponoviću ono što sam vam tada rekao. Dakle, u situaciji kada imamo v.d. stanje u Sudskom savjetu s mandatima članova Sudskog savjeta koji su doživotni, u situaciji kada imamo v.d. stanje u tužilaštvu s nedavnim izborom v.d. VDT-a koji je pod sjenkom odluke jednog člana Savjeta iz reda uglednih pravnika koji je vjerovatno iz kancelarije s jednim mišljenjem došao tamo i odradio nešto drugo. Negdje s potencijalnim v.d. stanjem, na to vas blagovremeno ponovo upozoravam, znate o čemu razgovaramo, dakle u februaru mjesecu ističe mandat sadašnjem predsjedniku Ustavnog suda, imaćemo, bojim se, problem ukoliko se ne stvori klima i ambijent da se to riješi onako kako treba da se riješi, da ne uđe Ustavni sud u mnogo veći problem u kojem se sada nalazi, dakle da se ne ponavljaju neke stvari od prije tri godine.

U odnosu na to v.d. stanje čuo sam vas ovdje i ja vjerujem da u ovoj državi ima dosta ozbiljnih pravnika koji mogu da se dohvate teške uloge VDT-a, da nije dobro da ovo v.d. stanje VDT-a traje dugo, iako je taj član Tužilačkog savjeta obećao da će u roku od tri mjeseca da podnese inicijativu ukoliko se nešto do tada desi itd. Koja će mu to biti većina nakon tri mjeseca, onih pet istih gdje je on bio peti, đe mu je taj šesti ako su svih pet tužilaca iz Tužilačkog savjeta glasali za svoga kolegu? Dakle, ono što je gospodin Bulatović rekao, mogućnost promjene zakona je moguće i o tome treba razmišljati. Ukoliko svi ostanu u svojim busijama i kako sada da ovaj konkurs koji je u toku posmatramo bez da će favorit konkursa biti onaj ko je kolega iz reda tužilaca ukoliko tužioci s gospodinom koji je glasao zajedno s njima imaju većinu u Tužilačkom savjetu, pa će nam predložiti kandidate iz reda tužilačke organizacije. Ako sam ja zbog svega što se dešava ... a vjerujem u poštenje najvećeg broja tužilaca ove države, mišljenja da bi možda VDT morao da bude neko ko nije iz reda tužilačke organizacije kako bi objektivno i sa strane pokušao da zavede

red u onom dijelu u kojem imamo probleme sa pojedinim tužiocima. Na konkursu su se javili neki kandidati. Ja mislim da imamo dobrih kandidata, gospođa Danka Marković, bivša poslanica ovog doma, ugledna advokatica iz Berana, svakako je dobar kandidat. Pa evo da se dogovaramo, da bude to, vi znate i mehanizam, ukoliko predlog koji podnese tužilački savjet ne prođe ovdje u Parlamentu, možemo da raspravimo i glasamo o drugim kandidatima koji su se javili na konkursu. Eto šansa za tri petine, eto šanse za dijalog, ne samo o ovome nego i o nekim drugim stvarima i o VD stanju i Sudskom savjetu. Ovaj parlament ne završava svoje obaveze da na svaka dva mjeseca raspisuje konkurs i to je problem, to nije do vas, nego do nas. Ali to je neka druga priča i ovaj dio koji se naravno tiče trećeg mandata predsjednice Vrhovnog suda što je obesmišljavanje kompletnog Ustava i ambijenta u kojem radimo. Pa onda dođemo da predložimo ovaj akt ovdje.

Dakle, mi imamo već prošle godine usvojen Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima koji se tiče država članica EU, koji će biti primijenjen onog momenta kada budemo članica EU, možda nikad, možda 1925, 1930, ko to više zna i dok ovaj zakon ne počnemo da primjenjujemo, mi primjenjujemo važeći zakon koji je već deset godina na snazi, 11 godina, skoro 12 godina, od 2008.godine čini mi se tamo od januara mjeseca. Predlog ovog zakona je interesantan, neko ko bi onako čitao ovlaš, iako je obrazloženje veoma interesantno, ja volim da ga ovdje citiram, kaže se - zbog potrebe njegovog prilagođavanja novim okolnostima i dinamici promjena. Ne kaže se koje su nove okolnosti, dinamika promjena. Ajmo da ih naslućujemo iz ovoga VD stanja o kojem smo razgovarali. Dakle, ovim zakonom se faktički radi jedno te isto, ukoliko izuzmemo ovaj dio koji se tiče proširenog koncepta azila i ovog dijela gdje pokušavate da spriječite zloupotrebu prava na azil itd. kroz dugo trajanje pritvora itd. Interesantan je ovaj dio o takozvanim zajedničkim istražnim timovima, pa mi ga, gospodine ministre, imamo već u važećem zakonu, već 12 godina i sada jednim članom "ostali oblici pravne pomoći" gdje su ti takozvani istražni timovi zajednički, iz člana 42, drugim članom novog zakona ga prebacujemo u član 3 gdje su osnovni oblici pomoći. Možda će to pomoći, potpredsjedniče, da se da na značaju... Bilo bi interesantno, gospodine Pažin, da se eventualno ovdje kratko prokomentariše da li smo zadovoljni kako smo 12 godina evo već primjenjivali ove odredbe. Jesu li nam ti zajednički istražni timovi bili formirani u nekim od slučajeva ovdje u Crnoj Gori ili inostranstvu i šta je to osim direktne primjene Konvencije, koja jasno naznačava ko upućuje taj zahtjev od VDT-a itd. pa se on vama obraća za određenu vrstu informisanja, on vas informiše samo itd. Dakle, ko je i kako zadovoljan i kako smo radili u tom dijelu zajedničkih istražnih timova. Ja ovdje nikakvih nemam podataka o ovih 12 godina primjene zakona. Ne radimo ništa novo i revolucionarno, osim u onom dijelu gdje razrađujemo modalitete. Ako se napravi šteta u Crnoj Gori, ko je pravi, da li je prave ljudi koji su došli sa strane da nam pomognu zajednički u radu ili ako mi napravimo neku štetu radeći u nekoj drugoj državi itd. da to država Crna Gora mora da nadoknadi, zato nije moguće identifikovati sredstva u budžetu koja su neophodna, ali na ovaj ... zaokružiti, mislim da sam u temi. Dakle, praksa dosadašnja i što se to mijenja razradom modela po kojem se traži podrška u formiranju zajedničkih timova. Ovaj dio gdje vrhovni državni tužilac u VD stanju sada, nadamo se ne dugo, i ovaj dio koji je gospodin Bulatović rekao, ja sam to na Odboru rekao. Nije problem mandat VDT-a gospodina Stankovića, nego ko predlaže specijalnog tužioca u maju i to će biti sva igra da budući VDT ili neki novi v.d. VDT-a predloži nekoga ili istoga ili nekoga gospodina Katnića ili nekog novog za specijalnog tužioca.

Ovdje mi je posebno interesantan i ovaj dio koji upućuje na obavještanje vas, pa me interesuje da li Konvencija - to bi bilo i neko pitanje u moru ovih komentara - da li Konvencija upućuje da je to direktna obaveza ili zbog sadašnje situacije u Tužilaštvu bi možda moglo da ide rješenje da se ne upućuje vama samo informacija o formiranju toga tima bez roka ... saglasnost Ministarstva pravde u odnosu na tu vrstu pomoći. Dakle, ovakvo rješenje sa ovakvim odnosima između stručne vlasti, ne odnosima nego sa stanjem u Tužilaštvu daje ogromna, ogromna ovlašćenja u ovom trenutku v.d. VDT-a, a kasnije nekom budućem VDT-u.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (12.11.19 16:50:48)

Riječ dajem Zoranu Pažinu.

ZORAN PAŽIN (12.11.19 16:51:00)

Poslaniče Damjanoviću,

Da krenem od samoga kraja, ova rješenja koja su ponuđena dobila su upravo pohvale i komplimente od strane Pododbora za slobodu, pravdu i bezbjednost skoro u kontaktima sa Evropskom komisijom upravo kao jedan model nemiješanja u ono što su nadležnosti Vrhovnog državnog tužilaštva. Nema nikakve zavjere, a obavještava se ministar pravde prosto zbog činjenice jer je ministar pravde zadužen za međunarodnu pravnu pomoć. Ovo je jedna vrsta međunarodne pravne pomoći koja treba da bude iskomunicirana na odgovarajući način sa drugom nadležnom državom.

Kroz ove izmjene razrađuje se procedura. Tačno je da smo imali ranije međunarodne istražne timove kao institut, međutim, sada se razrađuje procedura i što je veoma važno određuje se centralni organ, a to je vrhovni državni tužilac. Zašto je to važno da bude vrhovni državni tužilac? Upravo zbog odgovornosti koju po ko zna koji put danas ponavljamo i mislim da nikada nije višak govoriti o odgovornosti, da bi vrhovni državni tužilac prihvatio odgovornost za uspjeh istražnih timova koji se formiraju uz njegovu asistenciju, ako je riječ o inostranstvu, odnosno formira se u Crnoj Gori njegovom odlukom. To je razlog zašto je Vrhovno državno tužilaštvo, odnosno vrhovni državni tužilac nadležan za ovo pitanje. A drugo pitanje jeste ono koje ste sami pomenuli, izbjegavanje zloupotrebe prava na azil što se događa pred sam kraj ekstradicionoga pritvora da bi neko silom zakona izišao na slobodu. Ovim rješenjem smo to izbjegli i mislim da će sada i biti mnogo manje neracionalnih i zahtjeva koji nijesu zasnovani na činjenicama, niti na pravu, nego naprosto pokušaj da se na neki način isposluje sloboda bez pravnog osnova.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 16:53:12)

Ministre Pažin, zahvaljujem. Imali ste komentar na izlaganje Aleksandra Damjanovića i on sad ima pravo da ima riječ.

Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (12.11.19 16:53:21)

Ministre, da ne komentarišem prvi dio jednog opisa v.d. stanja kojega imamo od koga ne možemo da pobjegnemo i nadam se da smo se razumjeli, vjerujte dobro namjerno sam neke stvari ovdje istakao. Mislim da u ovim klupama imate ljude koji su spremni da u cilju razrješavanja ovog v.d. stanja dođu do najboljih mogućih personalnih i sistemskih rješenja da se ovo stanje prevaziđe. Dakle, govorimo o jednom paketu, kako rješavanje stanja u Sudskom savjetu gdje ponovo pozivam gospodina Vukčevića da svojom ostavkom, pošto ovaj parlament ne radi svoj dio posla, inicira te promjene tako i u dijelu v.d. stanja u Tužilaštvu gdje kažem imamo konkurs koji će zbog načina kako sada stvari stoje u Tužilačkom savjetu favorizovati jednog od kandidata, kolegu iz redova tužilaca koji će doći ovdje na glasanje. Neću da prejudiciram tok glasanja, mehanizam nakon toga jeste tropetinski sa nekim drugim kandidatima. Postoje ugledni kandidati, ja sam pomenuo moju nekadašnju koleginicu gospođu Marković, advokaticu iz Berana, bivšu poslanicu. Možda da dođemo do rješenja da dobijemo nekoga ko je van struke, ko nije iz reda tužilaca kako bismo u jednom prelaznom periodu, dok ne stasa neko ko bi mogao iz reda tužilaca to da preuzme, imali uslovno rečeno otklonjeno v.d. stanje i jedan normalni ambijent. U tom normalnom ambijentu ja zaista prepoznajem da su ovi zajednički istražni timovi mnogo, mnogo bitni i zato sam vas pitao da li Konvencija na koju se naslanja ovaj zakon, kao što imamo i zakon iz prošle godine kojim se definiše saradnja sa Evropskom unijom, ako tamo ikad budemo, a ovaj to radi do tada, dakle da li ona obavezuje da vi, kako kažete, razrađujući normu koju smo već imali, jer nekako se utiče utisak da je norma nova, niko to nije pominjao, ona je deset godina u sistemu, da li razrađujući tu normu mi u stvari imamo sada zaista identifikaciju onoga ko je nadležan za ove

stvari. To je po ovom predlogu zakona VDT. Ja sam pitao da li može da on traži saglasnost ili samo obavještava, rekli ste da je ovo provjereno kod naših evropskih prijatelja i da je to praksa itd. A ogromna su ovlašćenja, jer od pokretanja te neke istrage, odnosno zahtjeva koji ide od strane VDT-a ili odgovora od strane VDT-a stranim faktorima možda zavisi uspjeh neki istrage. Kriminal je sve globalizovaniji i sve će veća biti potreba za tim zajedničkim istražnim timovima. Ja ovdje ne govorim niti to ovaj zakon razrađuje, ali volio bih da govorimo o kapacitetima specijalnih istražnih timova, o kapacitetu ovoga našega koji je ovdje u Crnoj Gori, pa onda o timovima koji bi bili podrška nekim drugim timovima iz drugih država, da već na tome radimo, da već idetifikujemo ozbiljne istražitelje, finansijske analitičare, vještake itd, policajce koji bi mogli da budu jezgro za neke buduće akcije, jer sam uvjeren da će tih akcija biti sve više i više. Ali je ogroman, da kažem, uticaj prvog čovjeka Tužilačke organizacije jer će jedan broj ... isključivo kroz međunarodnu pomoć. Hoće li on pokrenuti, neće li je pokrenuti, hoće li zakasniti da je pokrene nenamjerno ili namjerno, od toga će zavisiti sudbine ozbiljnih kriminalnih slučajeva ovdje u Crnoj Gori. Zato još jednom oprez kod primjene zakona i kažem, možda je izostala neka analiza dosadašnje primjene ovih 11 godina tog iskustva sa tim međunarodnim zajedničkim istražnim timovima. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (12.11.19 16:56:48)

Hvala. Na ovaj način smo završili izlaganje Aleksandra Damjanovića.
Sledeći po rasporedu je predstavnik DF-a Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (12.11.19 16:56:59)

Hvala, predsjedavajući.

Potpredsjedniče Vlade i ministre pravde, moram da priznam da se divim jednoj vašoj osobini - što god čujete, što se god dešava u Crnoj Gori iz domena onoga što Vi radite, što Vam se god kaže Vi ostajete mirni i kao da ste sa neke druge planete sletjeli u Crnu Goru. Pričate o tome kako na Vas niko nema uticaja, kako Vi ni na kog ne vršite uticaj, kako su tužilaštvo i sudstvo slobodni, kako tamo sjede neki ljudi koji donose samo odluke na bazi svoje savjesti i svog znanja. Dobro znate da nije tako. Samim tim šaljete poruku da Vama nije stalo da se stanje popravi. To što ste rekli vezano za Tužilaštvo, a čuo sam slično nešto i od premijera, budi neku nadu. Ali činjenica da ste Vi na mjestu koje građani Crne Gore percipiraju kao najvažnije, kao najodgovornija osoba za sprovođenje svih reformi iz poglavlja 23 i 24. Da uzmemo da ste Vi potpuno ispravan čovjek i da sve što mi pričamo nije tačno, fale kritike sa vaše strane. Vi živite u državi zajedno sa mnom, na žalost, u kojoj jedan bivši predsjednik u više mandata Ustavnog suda u emisiji televizijskoj uživo, koju sam ja gledao u petak i vjerujte mi stidio sam se, objašnjava kako je išao kod predsjednika države i predsjednika partije da zakaže sastanak, da ponudi svoje usluge jer ne može da se riješi ovaj problem sa Tužilaštvom, pa da mu se stavi na raspolaganje. Znači koji je njemu bio problem - to što sekretarica očigledno nije Milu rekla, jer da je ona Milu rekla on bi odmah njega zvao, ali dva mjeseca ga čeka i nije mu se javio Milo. Znači, u takvoj državi živimo, gospodine Pažin.

Pričamo o čovjeku koji je obnašao, kako to vole da kažu Hrvati, u Crnoj Gori to prihvataju, tu funkciju i ujedno je profesor univerziteta bio, ali to ne mijenja ništa. Živimo u državi u kojoj jedan drugi profesor univerziteta i dekan, govoriću imenom i prezimenom, Veljo Rakočević, i njega sam gledao u istom tom sastavu u isto tako jednoj emisiji prije toga nedelju dana i nekoliko dana prije toga u emisiji "Načisto". Moram da vam kažem, vrlo je ljekovito što povremeno ti ljudi dospiju u javnost i što građani Crne Gore imaju mogućnost da vide sa kim imamo posla. To sam se više puta zahvaljivao Bogu ili ne znam kome treba da se zahvalim što je prenošen onaj sudski proces, pa smo vidjeli ko su sudije koje sude našim ljudima. Ko su sudije koji ne znaju, izvinjavam se još jednom što to ponavljam, padeže ne znaju. To je strašno. Vi ste u toj državi potpredsjednik Vlade za politički sistem i ministar pravde. Suviše malo se od vas čuju kritike ukoliko ste nevini, ukoliko niste jedan od onih koji diktiraju te presude ili optužnice. U slučaju u kojem je osuđen Andrija i Milan i još mnogo ljudi, naš Čađo koji je ležao prije toga osam mjeseci u pritvoru. Pravo je čudo

ne samo što je onakva optužnica sastavljena nego što je potvrđena. Neću o presudi ni da pričam, to je jedna opšta smijurija, i nemojte samo da mi kažete da nijesam pravnik, ili bilo kome i da se na to pozivamo. Svaki laik je mogao samo da se smije onome što je gledao, ali znate što nije smiješno - što takvo ponašanje ove države i tih slugu proizvodi posledice koje su nesagledive ne samo privatno na porodice, na ljude na koje se ovo odnosi, potpuno se urušava sistem. Nije protiv države ni Slaven Radunović, ni Andrija Mandić, ni Branko Radulović, ni Peđa Bulatović, vi ste protiv države. Vi uništavate ovu državu, vi, vaše sudstvo, vaše tužilaštvo. Samo vas molim da probate jednog momenta da izađete iz te svoje kože i da ostanete ... Zoran Pažin, pravnik i građanin i da mi odgovorite je li tačno ovo što ja pričam. Je li tačno da građani Crne Gore moraju da budu šokirani što niko ne pozove na odgovornost VDT-a nakon onakvog snimka? Je li tačno da moraju da budu zabrinuti kad vide da Suzana Mugoša donosi političke presude prvacima opozicije? Je li ovo država koja treba da ide u Evropsku uniju? I čudimo se posle što su nam blokirani pregovori i kunemo Makrona i ... Sve je u ovoj kući.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 17:02:38)

Poslanik Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (12.11.19 17:02:43)

Poštovane kolege, potpredsjednik Vlade za politički sistem je rekao u autorskom tekstu: "Borba protiv korupcije nije borba protiv vlasti nego zadatak vlasti. Vlada Crne Gore ima političku volju i odlučnost da nastavi sa borbom protiv korupcije i popravi sve mehanizme za borbu protiv te pošasti." Potpredsjednik Vlade nije ovaj potpredsjednik Vlade, nego Svetozar Marović. Ovo je Svetozar Marović rekao 18. marta u autorskom tekstu kao potpredsjednik Vlade za borbu protiv korupcije, u tom trenutku, vladavinu prava i politički sistem. Prošlo je devet godina, Svetozar Marović, je smatrao korupciju pošasti u Crnoj Gori. Ko ovde misli da je pošasti manje ili više, Evropska unija misli da je više nego što je bilo za vremena Svetozara Marovića, potpredsjednika Vlade za politički sistem, nije bio ... Naravno i tada je govorio o uzdruženim timovima tužilaštva, njegova tačka formiranje združenog tima sa specijalnim tužiocem, o giljotini, deset tačaka o saradnji sa medijima, sa nevladinim sektorom, gospodin Svetozar Marović, potpredsjednik Vlade Crne Gore. Mi moji mislimo da smo više državotvorci od njih, a ne bi trebalo biti, znamo da je pravda temelj države i niko ne može da sruši državu ako leži na pravdi. Niko. Uvijek se volim sjetiti jednog natpisa sa Feničanskog sarkofaga, znači dvije i po hiljade godina od današnjeg dana, koji ima prostu prvu kletvu "Dabogda vam zemlja ostala bez zakona ako otvorite ovaj sarkofag." Kao prvu kletvu, ima ih stotinjak na tom sarkofagu. I đe smo mi sad, od 2010. godine do sada? Manje pravde, manje povjerenja u pravdu, manje boraca za pravdu, manje povjerenja Evropske unije u našu pravdu ... novi model koji nam prijeti ili nas nagrađuje, mislim da nas nagrađuje ako bude kažnjavao krive a pomogao pravima, to je građanima Crne Gore, ako njima omogući da lakše stignu do Evropske unije, napušte nešto što smatraju zarobljenom državom bez perspektive, ako im omogući veću slobodu rada, to je za njih nagrada, a kaznu za one koju svoju državu ne tretiraju kao državu nego kao imanje. Ja uporno govorim - ne griješi država, griješi vlast. Nemojte nikada državu poistovjetiti s vlašću. Ova vlast ili ona u kojoj sam ja bio može biti loša ili dobra, ali to nije država. To su samo sluge države na neki period, što se ode desilo da je to ad infinitum, što bi rekli, jedina država đe nije mijenjana vlast od prije pada Berlinskog zida. To je istorijski aksident koji će se promijeniti, prije ili kasnije. Za vlast je bolje što prije. Što bude kasnije biće više grešaka tipa Sveta Marovića. On je znao kojim putem treba ići. On je govorio o političkoj volji. Kako to završava vidjeli ste. Ako nemamo pravdu onima koji su politički oponenti nema nikakve pravde. Uvijek sam mislio i misliću da pravičnost, osjećaj za pravdu, a posebno zakonitost dokazujemo na političkim protivnicima. Ne može biti manje ili više pravde, ali ako može biti više pravde mora biti više pravde za političke protivnike nego za političke saveznike jer oni su izdali nas politički saveznici, a politički protivnici imaju svoju ideju, koju volite ili ne volite, ali je legitimna, zakonita, ustavna.

Crna Gora je u onome što je njena osnovna snaga sve slabija, vjerovanje u pravdu kao osnovnu vrlinu. To je temelj državnosti Crne Gore ako mene pitate. Inače se taj vojni logor ne bi mogao održati velikom imperijom, nego bi podlegao boljim ekonomsko - socijalnim ponudama ili, kako kažu, boljim životom građana. Vjera u pravdu ovdje propada. Sudski postupak, a ja ću vam to reći, zahvalite Vesni Medenici i evroatlantskim partnerima što je bio javan.

Ministre ... a vi to znate isto kao i ja nego dijelimo zajedničke... Vratimo vjeru u pravdu i vrat ćemo puno jedinstvo ove države, puni dogovor oko bilo kojeg imena koje je pošteno. Bio sam učesnik prethodnih pregovora za vrhovnog državnog tužioca, znam koga je vaša partija sve predlagala, ljude snimljene da sarađuju s organizovanim kriminalom, biću precizan snimljene, to znaju i sudije i tužioci i vaši politički odlučio ci. To su bili kandidati koji su predlagani, pa na dalje. Vrlo ćemo lako doći. Dajte tri čovjeka da ih saslušamo javno, pa ću vam odmah reći ko može biti i ko ne može biti. Mala je Crna Gora. Možda se ne zna sve, ali se zna dosta. Kada se dođe na saslušanje isplivaju stvari. Kada se neko prijavi o njemu izađe mnogo istine.

Javnost je jedina odbrana, i tu završavam, izvinite potpredsjedniče. Vi kao i ja, samo vi mnogo više nego ja, u ovoj situaciji imate obavezu da koristite javnost ... u stvaranju vjere u pravdu. Vi ne možete promijeniti tužioca, ali možete reći što mislite o tužiocu i njegovom radu. Zato ste izabrani. Vi ne možete promijeniti sudstvo osim što glasate djelove, ali možete reći što mislite o radu tog sudstva. To je politika koja je vaša primarna politika, da date političke ocjene, da uzmete odgovornost za njih i da s tim izađete pred ovaj parlament, da tražite pomoć kao zakonodavnu aktivnost, a u Vladi i kroz Vladu da dođemo do poboljšanja sistemskih uslova da se devijacija otklanja, uključujući i ustavne, ako to može biti. Ostajem pri tome da je ovo rješenje pri nesmjernjivosti vlasti jedino moguće. Hvala vam. Izvinite, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (12.11.19 17:09:36)

Hvala.

Sledeći govornik je Andrija Mandić, a nakon njega Andrija Nikolić.

ANDRIJA MANDIĆ (12.11.19 17:09:45)

Ova današnja rasprava je bila veoma važna. Mi smo željeli da imamo polemiku s potpredsjednikom Vlade, u jednom dijelu dobili smo neke odgovore. Mislili smo da će razgovor biti još intenzivniji u odnosu na ovo što smo do sada dobili. Nastavio bih tu gdje su stali moji prethodnici.

Čuo sam s mjesta potpredsjednika Vlade koji kaže - dajte mi ovlašćenja da ja upravljam tužilaštvom, odnosno da imenuje tužioce i ja sam spreman da preuzmem odgovornost za tužilačku funkciju. Volio bih da to on ovdje javno saopšti da mi kao Parlament razmislimo o tome. Mislim da smo mi napravili veliku grešku što smo od tužilaštva napravili četvrtu granu vlasti koja ne postoji. Mi danas imamo vrhovnog državnog tužioca, a posebno glavnog specijalnog tužioca koji su se uprtili u velike gaće i misle da su oni izvan ovog sistema. U ovom Parlamentu jer smo mi nosioci suverenosti ove zemlje, predstavljamo građane, možemo da promijenimo sve to i da dovedemo poznaniju prava korumpirane tužioce. Prof. Knežević svakog dana šalje neku novi informaciju ko je naše tužilaštvo. Mi imamo taj problem.

Gospodin Krivokapić je govorio o tome kako smo došli do javnosti jednog sudskog procesa koji je više učinio za pravosuđe i za građane Crne Gore da vide kako to izgleda iznutra. Danas sam ovdje potencirao činjenicu da se direktno prenose sudski, da postoji posebni televizijski kanal, da to bude javno, da vidimo mi ko su te sudije, tamo je pola nepismenih ljudi, ne znaju padež da pogode. Dajte da vidimo to da mogu ljudi sjutra da se opredjeljuju ko treba da sudi ovom narodu, da onaj ko to zaslužu je, a nesumnjivo da u pravosuđu ima ljudi koji to zaslužu ju, da ga svi slavimo i da ga svi ističemo kao pozitivan primjer, a da one sasvim slučajne ljude koji su zalutali tamo ispratimo iz pravosuđa. Takva je situacija u tužilaštvu, ali ne možemo da znamo dok se stvar ne učini javnom, kao što je ovaj parlament javan i kao što građani mogu da gledaju danas ko šta govori i ko šta misli. Mislim da je važno da u svakoj grani vlasti vidimo to, pa čak i na sjednicama

Vlade, a vidimo vas koji donosite odluke, koji trošite milione i milione evra koji se skupljaju od građana Crne Gore kako se raspolaže tim novcem. Jedan kanal za pravosuđe, jedan za Skupštinu, jedan kanal za Vladu, pa koga zanima neka vidi. Imali bismo mnogo bolju situaciju nego što je to danas.

Mi danas vidimo Parlament. Mi možemo da govorimo i da ga kritikujemo, da kažemo ovaj je dobar, ovaj je loš, onaj je rekao ovo, onaj je rekao ono, ali postoji ocjena javnosti o našem radu. Ne postoji ocjena javnosti o pravosuđu do ovog otvorenog procesa vezanog za tzv. državni udar. Na žalost, to čitava Crna Gora zna, pogotovo znaju ljudi u ZIKS-u. Mi tamo imamo čitavu bulumentu advokata koji diluju presude sa sudijama, s tužiocima, dijele novac, obećavaju onim nesrećnim ljudima koji su završili u zatvoru daj mi ovoliko za sudiju, ovoliko za tužioca. Mi to moramo da protjeramo iz našeg pravosudnog sistema. Navodno je najbolji advokat neka korumpirana bitanga koja zna koga treba da podmiti. Mi smo imali nedavno da od 70 advokata koje je zvala jedna televizija da daju izjavu vezano za neki sudski proces, niko nije htio to da uradi jer bi narušio svoju poziciju u odnosu na sudije ili u odnosu na tužioce. Kada čujete nekoga, posebno onog predsjednika Advokatske komore kako nam je sjajno tužilaštvo, kako nam je sjajno pravosuđe odmah znate da razmišlja o procesima koje vodi. To me strašno nervira. To je nedozvoljeno.

Otvoreno recite ovo što ste rekli, preuzimate odgovornost, pa da mi kao Parlament vidimo da promijenimo Ustav, pa da ministar preuzme odgovornost za imenovanje vrhovnog državnog tužioca, a da mi onda možemo ministra, ne mislim da će to biti gospodin Pažin nego da će to biti ministar iz opozicije nakon ovih izbora, ali da on bude odgovoran i da znamo u Parlamentu koga treba da kritikujemo kada vrhovni državni tužilac i glavni specijalni tužilac tako postupe.

Na kraju, pomenuo sam kada sam pričao o jednoj situaciji kada su ovdje utrčavali predsjednik Vlade i drugi činovnici iz nekadašnje Vlade početkom 90-ih kada su preduzetnici štrajkovali, sjetio sam se nekog Globarevića. U međuvremenu sam sazvao da se radi o gospodinu Borivoju Globareviću koga želim da pozdravim koji je naš drug iz bloka za zajedničku državu i koji je radio sve u skladu sa zakonom i koji se borio onako kako svi treba da se borimo. On se kao direktor Uprave prihoda grada Titograda borio da bude što punija kasa toga grada. Danas u Upravi prihoda kada pogledate neke martinovičke i sl. svi gledaju kako da je njima puniji džep za razliku od nekadašnjih direktora koji su gledali kako da bude puniji džep opštine i države, odnosno republike za koju su bili zaduženi da rade taj važan posao. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 17:15:43)

Kao što smo najavili, zadnji govornik ispred poslaničkih klubova je Andrija Nikolić, poslanik DPS-a. Izvolite, poslaniče Nikoliću.

ANDRIJA NIKOLIĆ (12.11.19 17:15:55)

Hvala vam, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani potpredsjedniče Vlade sa saradnikom, pravda je stožerna vrлина svakog društva koje želi da bude otvoreno, građansko i evropsko. To je maksima koju naročito dobro znaju oni ljudi koji dolaze iz prava.

Danas je ovdje pokrenuta debata o tome da li Crna Gora kao država koja ima svoje performanse pravne države iz nekog ranijeg vremena s pravdom kao upravo stožernom vrlinom i danas njeguje pravdu. Jedan od pokazatelja koji govori argumentovano u prilog tome je okolnost da je Vlada čiji ste član donijela 70 zakona koji direktno izviru iz vladavine prava, odnosno iz poglavlja 23 i 24. Tragom tih zakonskih rješenja koja su ušla u pravni sistem Crne Gore kao eksportovana rješenja iz pravne tekovine savremene Evrope i njenih vrijednosti formirane su institucije koje se bave sprečavanjem korupcije i borbom protiv organizovanog kriminala. Govorim o Agenciji za sprečavanje korupcije i Specijalnom državnom tužilaštvu. Iza tih institucija stoje određeni rezultati. U ovoj godini je 41, ako se ne varam, javni funkcioner podnio ostavku tragom rješenja Agenciji za sprečavanje korupcije, dva su razriješena. Kriminalne grupe koju su djelovale

na prostoru Crne Gore nemaju intenzitet moći da se suprotstavljaju državi na način na koji su to radili u prethodnom periodu, što znači da su organi gonjenja i prevencije u tom slučaju odradili svoj posao i tim institucijama treba odati priznanje.

Posebno je diskutabilno kada danas od strane opozicije i to kompletne opozicije postoji formirana svijest o tome da smo mi, usvajajući određena ustavna rješenja 2013. godine, zapravo doveli sistem do blokade i da smo tada pogriješili. Jedino za koga pouzdano znam da je tada javno govorio o problematičnosti tih rješenja su čelnici sudske vlasti koje niko nije konsultovao za ta rješenja i predsjednik Vlade u tom vremenu gospodin Đukanović koji je kazao prihvatamo ovaj paket aranžman koji je uslov da krenemo korak dalje u procesu pristupanja Evropskoj uniji, ali se plašim da će nas ova rješenja jednog dana dovesti u disfunkcionalnost sistema. To se dogodilo samo par godina nakon što smo ih usvojili jer se znalo da višak prava i obaveza koje tim rješenjem ostaju na strani opozicije istovremeno podrazumijevaju mogućnost da će se ta prava i obaveze jednog dana zloupotrijebiti u okviru ustavnog i parlamentarnog sistema. Šta znači da će se zloupotrijebiti. Znači da ono što ste maločas kazali manjina u Skupštini može da opstruira većinu u Skupštini, da ne postoji ravnoteža u demokratiji. Manji broj poslanika blokira odluku za koju se zalaže većina poslanika. Jer, na strani poslanika vladajuće koalicije ne postoji spornost po pitanju izbora članova Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika niti vrhovnog državnog tužioca. To je odluka koja je na strani opozicije. Prošli put kada smo vodili tu raspravu prisjetili smo se da je jedan dio opozicije koji bojkotuje rad Parlamenta prekid bojkota i podršku ovim ustavnim rješenjima, odnosno izboru uglednih pravnika u Sudski savjet uslovljavao datumom parlamentarnih izbora. Znači, ostavili smo prostor da svako politički ucjenjuje Vladu za proces donošenja odluka i vođenja unutrašnje i vanjske politike, odnosno da na Vladi ne može biti, ono kako ste vi kazali, kompletna odgovornost za funkcionisanje sistema jer je Vlada iz domena pravne regulative uradila ono što je bio njen posao. Kada govorim o Vladi govorim i o Parlamentu jer je Parlament usvajao zakone koji su dolazili u ovaj visoki dom od strane Vlade, cirka 70 zakona.

Da li institucije u najboljoj mjeri zadovoljavaju potrebe građana da dobiju efikasnu zaštitu, vjerovatno ne. Vjerovatno da najrazvijenije zemlje zapadne demokratije ne uspijevaju da postignu percepciju javnosti do nivoa potpunog zadovoljenja u pogledu ispunjavanja osnovnih standarda. Uvijek ćete naći neke primjedbe. Čini mi se da kroz podatke koje smo pomenuli postoji percepcija o tome ko želi objektivno da sagleda da su postinuti određeni rezultati. Od strane opozicije su do nedavno bili hvalospjevi na račun tužilaštva o tome kako su procesuirani pojedini gradonačelnici iz redova Demokratske partije socijalista, pa nekadašnji potpredsjednik, pa brojni ljudi iz sistema javne vlasti. Međutim, kada se ruka pravde pojavila na drugoj strani onda se pojavila i politička spornost u pogledu tih rješenja.

Prema tome, ako su svi nezadovoljni kako funkcioniše sistem pravde onda to u nekom pežurativnom smislu može da znači i da sistem pravde funkcioniše. Mislim da sistem pravde u Crnoj Gori ... (Prekid) i deficitima koje treba otklanjati. Vjerujem da ste vi kao čovjek koji je najpozvaniji u sistemu pravde i istovremeno vjerovatno i najodgovorniji kroz izvršnu vlast, a istovremeno i veoma dobro potkovan i kompetentan da o nekim rješenjima sudite ili da predlažete neka nova, spremni da to radite zajedno s Parlamentom Crne Gore. Vjerujem da ćete u Parlamentu, makar sam siguran za parlamentarnu većinu, a evo čuli smo i kod nekih opozicionih partija postoji spremnost da se o tome razgovara i da se pokrene široki dijalog unutar sistema o nekim novim ustavnim rješenjima kako bi i tužilaštvo bilo uravnoteženo u pogledu podjele vlasti u Crnoj Gori i kako bi imali punu funkcionalnost sistema bez potencijalnim blokada. Vjerujemo da u vašu odgovornost, a i vi istovremeno ... (Prekid) da provjerite odgovornost koja je na našoj strani.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (12.11.19 17:23:35)

Zahvaljujem poslaniku Andriji Nikoliću.

Na ovaj način smo završili sve diskusije koje su bile vezane za Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima.

Pravo na završnu riječ ima ministar Pažin. Pošto je bio jako aktivan u komunikaciji s poslanicima, on daje doprinos da optimizujemo vrijeme. Zahvaljujem ministru Pažinu i direktoru

Šaranoviću. Zahvaljujem svim poslanicima koji su učestvovali u diskusiji. Tako da smo danas završili rad. O ovom zakonu za koji smo pretres završili izjasnićemo se naknadno.

Sjutra smo planirali da počnemo u 11:00 sati. Počnimo s tačkama 18 i 19. To je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020. i Godišnji izvještaj o radu Komisije za tržište kapitala i stanju na tržištu kapitala za 2018. s Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2018. godinu. Nakon toga, u 14:00 časova, nastavljamo sa zakonima koje je predložila Vlada a iz resora su Ministarstva finansija. To su tačke 12 i 13 Predlog zakona o računovodstvu u javnom sektoru i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Završavamo današnji radni dan. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:27:32)

Poštovane kolege, nastavljamo sa radom i razmatramo **Izvještaj o realizaciji Akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020, za 2018. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Dragica Sekulić, ministarka ekonomije i Miloš Čelanović, generalni direktor Direktorata za razvoj.

Obaviješteni smo da ministarka nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici, pa ćemo pretres obaviti sa drugim ovlašćenim predlagračem, naravno, ako se slažete kolege.

Izvestiteljka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Ana Nikolić.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje. Želi. Izvolite.

MILOŠ ČELANOVIĆ (13.11.19 11:28:13)

Hvala predsjedniče.

Uvažene poslnice i poslanici,

Unutrašnja politika regionalnog razvoja Crne Gore odnosi se na definisanje jasnih pravaca mehanizama i mjera koje će omogućiti povećanje produktivnosti, odnosno povećanje konkurentnosti, a time i stepen razvijenosti Crne Gore u cjelini. Stoga cilj Strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020. jeste postizanje ravnomjernijeg socio ekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovanog na konkurentnosti i inovativnosti i zapošljavanju.

Ministarstvo ekonomije zaduženo je za kreiranje i praćenje realizacije politike regionalnog razvoja i stoga izrada godišnjeg izvještaja o realizaciji Strategije, odnosno njenog Akcionog plana za 2018. godinu jeste obaveza Ministarstva na osnovu Zakona o regionalnom razvoju. Izvještaj se preprema na osnovu imputa svih jedinica lokalne samouprave i svih organa i organizacija državne uprave koji u skladu sa zakonom učestvuju u kreiranju politike regionalnog razvoja.

Ovdje bih iskoristio priliku da uputim kritiku jedinicama lokalne samouprave koje već redovno ne dostavljaju podatke kako bi imali što bolju sliku o realizaciji pri stepenu realizacije projekata za datu godinu. Iz godine u godinu nastojali smo da kreiramo što realnije akcione planove, to jest da od lokalnih samouprava i organa državne uprave dobijemo podatke o projektima čija je realizacija izvjesna u godini izrade plana. Time smo sa jedne strane obezbijedili realniju sliku o nivou i strukturi ulaganja i čime se bavi predmetni izvještaj, a sa druge strane i veći stepen realizacije. Stoga u 2018. godini obezbijeđen je najveći stepen realizacije Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja Crne Gore, kako iz ugla uložених sredstava tako i u broju realizovanih projekata. Za sprovođenje Akcionog plana, odnosno Strategije u 2018. godini uloženo je ukupno 751 milion eura. U odnosu na planirana sredstva koja su iznosila 794 miliona eura, stepen realizacije zavidnih 94%.

Akcionim planom bila je predviđena realizacija 702 projekta od kojih je realizovano 525 projekata, što u procentualnom iznosu iznosi 75%. Kada se tome doda i 27 projekata koji nisu bili planirani Akcionim planom a koji su u velikoj mjeri doprinijeli, bili u službi postizanja ciljeva predmetne strategije, taj broj se povećava na 552, odnosno stepen realizacije se povećava na 79%.

Kada je riječ o ulaganjima na nivou regiona, stvari izgledaju ovako: u sjeverni region uloženo je 340,5 miliona eura ili 45% ukupnih ulaganja; u središnjem regionu uloženo je 228,9 miliona eura ili 31% ukupnih ulaganja, dok je u primorskom regionu uloženo 181,6 miliona ili 24% ukupnih ulaganja.

Prilikom realizacije aktivnosti posebna pažnja vodi se da se prioritet stavi na projekte u manje razvijenim jedinicama lokalne samouprave koje pripadaju sjevernom regionu, što potvrđuju podaci o regionalnoj lokaciji uložених sredstava.

Kada je riječ o izvorima finansiranja, stvari izgledaju ovako: i dalje prednjači, državna sredstva sa 289,5 miliona ulaganja, odnosno 39%, kreditna sredstva 255,9 ili 34%, privatni kapital 168,6 ili 22%, budžet jedinica lokalne samouprave 22,2 miliona, donacije 12 miliona i EU fondovi svega 2,7 miliona, odnosno manje od 1%. Što je takođe podatak na kome bi trebalo raditi, odnosno osposobiti što više ljudi, kako na državnom tako i na lokalnom nivou da se što bolje iskoriste otvorena vrata EU fondova.

Kada je riječ o realizaciji Strategije regionalnog razvoja sada je adekvatan period nakon četiri godine od njenog donošenja da se sumiraju rezultati i da se utvrdi da je doprinijela ostvarenju njenog strateškog cilja, odnosno podaci pokazuju da postepeno dolazi do stagnacije rasta negativnih razlika u razvijenosti između jedinica lokalnih samouprava, tako i razvijenosti i regiona.

Ovo je sumiranje najvažnijih podataka ovog dokumenta, a za sva ostala pitanja vam stojim na raspolaganju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:33:18)

Hvala Vam gospodine Čelanoviću.

Sada ćemo se obratiti u ime klubova. Prvi riječ ima Nikola Rakočević u ime DPS-a. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (13.11.19 11:33:33)

Zahvaljujem predsjedniče.

Vrlo je važno da razmatramo Godišnji izvještaj o regionalnom razvoju. Međutim, mnogo važnije je da to radimo u kontekstu ravnomjernosti, odnosno ravnomjernog regionalnog razvoja.

Upravo zbog toga ću fokusirati pažnju na sjever i na ono što se dešava danas na sjeveru imajući u vidu da je to ipak i dalje najzaostaliji region Crne Gore uprkos tome što su ozbiljna intenzivna ulaganja u posljednjih četiri godine i naravno više od toga. Ovo iz razloga što smo svjedoci da mladi ljudi i ukupno ljudi sve više odlaze sa sjevera u centralni i južni dio Crne Gore, ali na žalost, često i van Crne Gore u potrazi za boljim radnim mjestom, boljim uslovima življenja, a sve to upravo kao što sam kazao zbog nedovoljne razvijenosti gradova u sjevernom regionu. Stvar se rapidno mijenja i stvar se intenzivno poboljšava u posljednjih nekoliko godina. Podatak da imamo preko milijardu eura, da ćemo imati preko milijardu eura na kraju ove godine ulaganja u posljednjih tri četiri godine, dovoljno govori o tome koliko je Vlada i ova većina posvećena unapređenju kvaliteta života ljudi na sjeveru.

Danas je Vlada najveći investitor na sjeveru i to upravo iz razloga da bi stvorila infrastrukturu, stvorila sve pretpostavke da onda privreda, dakle inostrani, ali i domaći ulagači, investitori ulažu u sjever, ulažu u kapacitete na osnovu već izgrađene infrastrukture koja će pomoći da se ipak na pravilan način iskoriste svi potencijali sjevera. Danas imamo od Hajle do Durmitora 100 miliona eura uložених u infrastrukturu, dakle u žičare, u skijališta i to stvara pretpostavke za zainteresovanost ozbiljnih tur operatora i ozbiljnih hotelskih lanaca za naš sjever.

Govorim o Šeratonu, o Amanu, dakle sve ovo je veoma neophodno da bi ipak i sjever učestvovao na dovoljan i adekvatan način u onih tri milijarde eura projekata samo u turizmu koji su u planu ili se već realizuju u Crnoj Gori, trenutno.

Dakle, radi se puno, da li je to dovoljno vidjećemo kada se na bazi tih ulaganja pokušaju privući investitori koji će zapravo otvoriti nova radna mjesta i učiniti standard življenja na sjeveru boljim. Jer, podsjećam, Vlada premda ulaže više od milijarde eura u sjever, mi tu ne govorimo o

radnim mjestima ili ako govorimo ne govorimo o velikom i dovoljnom broju radnih mjesta. To na kraju krajeva nije ni bila svrha tog ulaganja. Svrha tog ulaganja je bila da se dovede infrastruktura, da se stvore uslovi, kako bi privreda ulagala u sjeverni region i na taj način otvarala nova radna mjesta i zadržavala ljude sa sjevera, upravo na sjeveru.

Mi imamo i 2017. godine 4,7% rasta GDP-a, 2018. 4,9% i ove godine ćemo imati negdje od prilike oko 4% rasta GDP-a i sve to uslovljava dinamičan ekonomski rast. Međutim, moramo se sada fokusirati na to da i u narednom periodu zadržimo te stope rasta da bi se to zaista i suštinski reflektovalo na poboljšanje života naših građana. Naravno, tačno je da za sada još uvijek nemamo dovoljno opipljive efekte, međutim, ipak ćemo se usaglasiti svi da ipak moramo pohvaliti napor Vlade koji je rezultirao time da sa 22% otprilike nezaposlenosti dođemo danas na 14% nezaposlenosti, da smo otvorili radnih mjesta dovoljno da možemo reći da smo u dobrom trendu stvaranja boljeg kvaliteta života i mladih ljudi, ali i svih ukupno ljudi u Crnoj Gori. Međutim, moramo tim tempom nastaviti.

Konkretno iz Izvještaja, mnogo je stvari koje bih pohvalio jer je ipak procenat realizacije dobar, 94% je procenta realizacije od ukupno planiranih sredstava, govorimo od cirka 800 miliona eura za 2018. godinu naravno. Međutim, ono što kažem raduje je da je većina toga uloženo u sjever. To potvrđuje ovo što sam kazao ranije. Važno je da znamo da će u južni region i dalje biti većeg interesovanja za ulaganje, posebno od investitora iz zemalja Evropske unije, od investitora iz zemalja NATO saveza, prosto je to logičan slijed stvari. Međutim, moramo nastaviti sa ulaganjem u jug i u središnji region, ali istovremeno nastaviti sa još intenzivnijim ulaganjem nego što je u jug i središnji dio, u sjever naše države. Posebno govorimo o investicijama države Crne Gore jer je ipak tamo potrebno ojačati infrastrukturu.

Sad ono što bih postavio kao pitanje, čak je ono što ovdje zabrinjava, definitivno. Vidimo da je državni budžet, dakle da je stepen državnog budžeta u odnosu na planirano realizovan 88% kad je riječ o ulaganju u regionalni razvoj i tu govorimo otprilike o oko 300 miliona eura i to je zaista pohvalno. Međutim, lokalni budžet je realizovan samo u procentu od 58% od planiranog. Da li nam to govori da je stepen stručnog kvaliteta ili nešto drugo po srijedi kad su u pitanju lokalne samouprave? I drugo, imamo zaista nevjerovatan procenat iskorišćenosti EU fondova na nivou od 16%. Dakle, odgovornost, rekao bih definitivno leži u nama, u vlasti, jer ako imamo planiranih 16 miliona, ako mene pitate malo, malo planirano za ulaganje iz evropskih fondova, a imamo svega dva miliona realizacije, onda moramo da se zapitamo da li radimo, odnosno šta radimo jer nešto svakako radimo. Dakle 16% apsolutno je neprihvatljivo, mislim da, ovo je naravno, sjetiću se već drugi izvještaj o kojem govorim na ovaj način u ovom segmentu. Dakle, ni za 2017. stvari nisu bile bolje, naprotiv možda su za 2018. za neki procenat gore, treba da prosto identifikujemo gdje je odgovornost i da radimo na edukaciji zaposlenih u javnom sektoru ili edukaciji nevladinog sektora ili edukaciji ukupno građana Crne Gore. Prosto važno je da iskoristimo potencijal, da nemamo situaciju da iz evropskih fondova koristimo 16%, stepen realizacije 16%, a iz kredita 125%. Saglasan sam da kredite treba dizati da bi ulagali u infrastrukturu, to je prosto ispravna i odgovorna državna politika, dakle ne iz tekućih prihoda. Međutim, ipak evropski fondovi /prekid/ koleginica Filipović mi je kazala da u Sloveniji imamo ozbiljan procenat koji je gotovo 100% u smislu planiranog i realizacije, vjerujte da su i brojke u Sloveniji, što je i logično, mnogo veće. Oni to strateški rade, pretpostavljam da ste u pravu. Vrlo je važno da prosto lociramo odgovornost i da to za izvještaj u 2019. konačno ispravimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:42:02)

Hvala Vam kolega Rakočeviću.

Sada, u ime Demokratskog fronta, uvodno izlaganje ima Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 11:42:10)

Hvala predsjedniče.

Gospodo, građani Crne Gore,

Ako imate problem, osnovno pravilo u životu pogledajte ga ođe i kažite istinu i onda vidite kako i na koji način ga treba riješiti. Brojke su zastrašujuće, ja sam sve uzeo od Monstat-a i Eurostata. Gospodo ovo je demografija, stopa kvaliteta je sve manja, stopa mortaliteta je sve veća, stopa nataliteta je sve manja, migracije su sve veće, mnoga sela, a i gradovi ostaše nam pusti, stanovništvo sve starije. Podaci, pogledajte vi što ste trenutno na vlasti, ovo je naša istina.

Dalje, unutrašnje migracije - sa sjevera svi hoće na jug. Jug nema te kapacitete da ih primi osim ljeti i za 300-400 eura. Dalje, poljoprivreda i gazdinstvo, mnogo više raste uvoz nego domaća proizvodnja. Znači, potrebe one koje su crnogorske sve više namirujemo stranim poljoprivrednim proizvodima. Sve manje gazdinstava, u moje Komane od tri hiljade kuća nije bilo kuće koja nije imala 50-100 ovaca, poslije i koza, nije bilo kuće koja nije išla na Latično, to je na tromedi, kralj Nikola nam je dao to, danas ni Vešo Jokov ne ide, Vešo Jovanović ne ide. On je glavni stočar, zaljubljenik bio. Kad pođem sad u Komane ne znam možda pet, deset kuća, ognjište dimi 12 mjeseci. Čim ognjište ne dimi, po našem crnogorskom nije dobra rabota.

Oko demografije, pogledajte ovo, ovo se zove katastrofa. Sve manje se rađa, sve više se umire, stavio sam - bijela kuga nam prijeti, stavio sam, evo ježim se, stavio sam tri znaka uzvika itd. Ono što me najviše zabrinjava, živim tako mi Bog pomogao za dvoje dece i za vašu decu, tako mi Bog pomogo. Evo jutros se kunem, danas je svetac i za njihovu decu, 70% će da nam otide iz države, MONSTAT nego Eurostat. Nezaposlenost u 28 zemalja Evropske unije 14,5%, kod nas 26,9% dva i po puta, 70% anketiranih hoće da ide. Što će nam ova država? Ja sam u politici zbog ovoga i zbog toga sankcije i Petar i Ljiki, i Lola, to su moji nasljednici, ja trpim, imam ožiljaka i sve više bolesti. Neki put se pitam što mi je šćelo ovo da se vraćem, što nisam produžio za Kanadu, a li volim Crnu Goru, zaražen sa njom, volim onaj grob Vasov, volim grob Pavićev, jer oni su moji ponosi, to je moj otac i to je moj ded.

Ljudi, jutros sam pričao slučajno, srio sam se s mojim drugom, ja volim drugove koji su iz naroda i drugove koji su utemeljeni u znanju. Jedan je koji se bavi šumarstvom, najbolji naš. Kaže - profo, ovo je katastrofa. Ono što se daje, šume koje dajemo, koje su bile samo posječene, čak ni u II stepenu, II stepen neko se zapari i posječe, znam i tu tehnologiju oko drveta, se daje većinom jednom ili jednima. Taj jedan je prvo uništio Kombinat, pa one hotele, pa ovamo. Pa da je stotinu puta kum, da smo kumovi mnogo bih ti dao, jer bi ti uništio famelju kad bi ti mnogo davao. Isti slučaj je sa rudama. Hiljadu puta zborim nemojte izvoziti one crvene boksite.

Andrija Mandić je napravio nekolike stvari, bio je pametniji od mene, a ja sam mu bio profesor. Jednu od pametnijih stvari koji se šćetio, rekao je - profo, moramo napraviti fabriku glinice, metaluršku i nemetaluršku, onamo u Župi koja je tamo pusta nego da je donosimo tu. Ja sam mu rekao ti si genijalac i odmah smo je u programu stavili da bi to napravili. Zašto nismo napravili velike fabrike? Zašto kooperanti nisu rasuti po cijeloj Crnoj Gori?

Ja sam zaljubljenik nekoliko emisija. Prvo volim neke emisije koje spadaju History, BBC i ovamo. Ali, građani Crne Gore, gledajte tri emisije, jedna je subotom poslije papinoga obraćanja narod, lainverde o poljoprivredi. Onda ima jedna emisija o moru, koja isto se naslanja u poljoprivredi Hrvatska, voljeli je ili ne voljeli ima fenomenalne emisije o zemlji u 13 sati i na francuskoj televiziji. Pogledajte građani Crne Gore da oni žive kao što smo mi živjeli kad sam ja bio mali i kad sam iša kod babe i deda, kad su sela se dimila, kad se sve obrađivalo, kad je imao ko to da kupi i tražnja je bila velika i kad je pola od toga radilo u fabrike, a svi se školovali. To je održivo.

Jedan podatak što si rekao. Pametno si rekao, ali nisi do kraja. Ja sam prelistao cio budžet za prošlu godinu. Onamo piše kapitalni budžet i kaže, negdje oko 50% sad da ne lažem, to ću reći kad bude o završnom računu za prošlu godinu, iz budžeta negdje oko 50% su krediti koje ćemo da vraćamo s kamatama, a fondove koristimo manje od 1%. To je ljudi tragedija u predpristupnom moramo da koristimo, a da gradimo kao Hrvati, da gradimo kao svi, kao Poljaci. Ono što ne možemo sad da izgradimo sa infrastrukturom dobićemo mnogo više kad postanemo članovi Evropske unije. Niko nije gradio autoput koji, ko se više zalagao ovđe u četiri saziva, evo Saša je bio sa mnom u četiri saziva. Ima li majčinoga sina ka ja oko autoputa, ali ne sada, ne na ovaj način, ne u auto put koji će biti kao u moju Staru Varoš ćorsokak, đe ne možeš kroz taj auto put poć dalje. Ali, to je druga priča.

Mi treba da se zamislimo, ove strategije ne valjaju ništa. Moramo hiljade stvari da uradimo, da šćever oživimo, da šćever bude jedna sublimacija svega, da im dademo ifrastrukturu škole. Što

se gradi onoliko škola, ja sam prosvjetni radnik, i to sve iz budžeta, i onda se hvali - ja gradim školu. Dajte mi svi pare, pa ću ja da napravim ne znam što. Napravite vi, obnovite, da vidimo sad što je potrebno prvo za školu, ajmo to da uradite. Što je potrebno za radna mjesta, ajmo to da napravimo. Što je potrebno za kapitalnu investiciju, ajmo to da napravimo. Što je potrebno da napravimo automobil od rude ili nešto drugo, ajmo to da napravimo, pa će to poroditi. Znači sve, ako si pametan domaćin ono ide. Ako ti nešto uradiš za interes parcijalni, jer ako komanduješ, a ne znaš ili se nalaziš u teškoj situaciji, a onda jednostrano i samo jednostarano, nema ti puta, onda je ovo put. Vi ste glavni uzročnici, ali ovo treba proći generacije. Slušajte me što vi kažem da bi se ponovo Crna Gora uravnotežila i da bi mirisala na one tri emisije o kojim ja vama govorim, svake neđelje gledam te tri emisije i onda, imam jednu lošu naviku, gađam uvijek televizor ili ga pljujem. To je to.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:52:23)

Hvala kolega Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 11:52:28)

Završiću sa tim, ovo je posljedica neoliberalnog koruptivnog, strategija činjenja od 30 godina. Za ovo nam treba velika pamet i velika podrška da bi se vratili da Crna Gora sva živi. Izvinjavam se ako sam prekoračio.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:52:47)

Hvala Vam.

Kao što ste vidjeli iz uvodnog izlaganja stavljeno pet minuta, ali produžavamo na 10, više nećemo produžavati.

Poslanica Draginja Vuksanović-Stanković, izvolite.

UKSANOVIC STANKOVIC DRAGINJA (13.11.19 11:53:03)

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvaženi predstavnice Vlade, poštovani građani Crne Gore,

Sada bi se stekao utisak, znate, kad čitate ovo iz naslova akcioni plan, strategija, razvoj, da se čuda dešavaju u Crnoj Gori. I zaista, vrlo je nevjerojatno da se čuda ne dešavaju u pozitivnom smislu. Na 650 hiljada stanovnika koliki je jedan grad Niš da se ne dešavaju čuda u lijepom smislu, da nam se ne razvija čitava Crna Gora, to je stvarno čudo. Zašto se ne dešavaju čuda? Za to što nam je država pokradena. Tih priča više oko akcionih planova, strategija, razvoja to su priče za malu decu, a ne za one građane koji jedva spajaju kraj s krajem.

Preporučujem gospodi iz Vlade da pođu malo na teren. Ja sam prethodnih mjesec i po dana stalno sa građanima Crne Gore, naročito na sjeveru. Nema razvoja Crne Gore bez ravnomjernog regionalnog razvoja. Nema razvoja Crne Gore bez razvoja sjevera Crne Gore. Na sjeveru većina građana je na ivici egzistencije. Mladi nam odlaze sa sjevera Crne Gore. Nemojte da vrijeđate inteligenciju ovoga naroda, vi iz Vlade, kad pričate da nam je smanjena nezaposlenost. Nije tačno da je smanjena nezaposlenost, nego je veliki broj mladih otišao iz Crne Gore pa ih više nema na birou za zapošljavanje. Pođite pa se uvjerite na sjeveru Crne Gore kakva je situacija. Zašto na sjeveru Crne Gore, na primjer nije razvijena poljoprivreda? Zašto na sjeveru Crne Gore, svi oni koji imaju pilane, a kojima je Investiciono razvojni fond ove države dao kredite da otvore te pilane ne mogu da rade pod jednakim uslovima? Zašto na sjeveru Crne Gore imate privilegovanih, a imate sa druge strane onih koji jedva spajaju kraj sa krajem i koji svoje firme dovode do bankrota? Ja ću vam reći zašto. Zato kada je riječ o poljoprivredi od koje treba da žive

u većini slučajeva građani sjevera, oni marljivi i vrijedni ljudi koji predano rade na svojim imanjima, oni ne mogu i nemaju će da plasiraju svoje proizvode ili to rade po visokim otkupnim cijenama. A znate li zašto? Zato što se favorizuju uvozni lobi. Zato što je nama preči svako sa strane, a ne mi sami sebima. E to je tragedija ovoga društva da onaj proizvođač sa sjevera ne može pristojno da živi od svoga rada, ne može da plasira svoje proizvode jer mi plasiramo neke druge, a mi odlično znamo ko to radi. To rade oni koji zbog toga što favorizuju uvozničke lobije uzimaju od toga procenat, a naši građani na sjeveru Crne Gore žive na ivici bijede.

Omladina - zašto nam omladina odlazi iz Crne Gore? Ja ću slobodna biti da kažem da više nemamo iseljavanje iz Crne Gore sa sjevera, mi nemamo više iseljavanje nego imamo egzodus omladine na sjeveru, svakodnevni odlazak mladih. I ono što je rekao kolega Radulović stopa mortaliteta veća nam je od stope nataliteta. Pogledajte koliko je nekada bilo u porodilištima u Pljevljima prije kolika je bila stepen nataliteta i broj rođenih, a koliko je danas broj rođenih. Znači mi dobijamo na sjeveru gradove starih, a mladih nema i nama za par godina neće imati ko da živi na sjeveru, a vi stalno govorita nama o nekim planovima, rade se planovi, primaju se plate od dvije do tri hiljade eura za to što se radi u raznim, ne samo po poziciji koji primaju direktori direktorata, nego ste vi u raznim komisijama i komisijicama itd. Za sve se uzme nadoknada i neko prima tri hiljade eura u ovoj državi mjesečno, a neko nema hleba da jede jer mu država to onemogućava zato što favorizuje one van granice Crne Gore sa jedne strane, ili za to što ima privilegovanih, kao u slučaju pilana u Beranama o kojima sam govorila, kroz poslanička pitanja. Sa druge strane neko može da ima drvenu građu po cijeni od 15 eura po metru kubnom, a nekome se to isto naplaćuje 80 i nešto eura, pa taj neko ne samo da ne može da vrati kredit koji mu je dao Investiciono razvojni fond, nego je sa svojom porodicom na ivici bankrota.

Građani Crne Gore, kad Socijaldemokratska partija dođe na vlast, a doći će na vlast, mi ćemo to promijeniti. Mi ćemo se baviti građanima, kao što se bavimo građanima.

Ja bih zamolila predsjednika da mi omogući da govorim, pošto pojedini sa ove moje lijeve strane imaju potrebu da mi dobacuju sa mjesta. Mogu li da govorim.

Građani Crne Gore, kad Socijaldemokratska partija dođe na vlast, a doći će na vlast, kao što se i sada bavi građanima i sada i tada baviće se potrebama građana. Neće više moći da zamjenik šefa kabineta premijera države ima dva puta veću platu od ljekara specijaliste ili da ima tri puta veću platu od profesora u školi. Neće moći da neki tamo u direktoratu zarađuje na ime plate, plus dodatnih komisija od dvije do tri hiljade eura mjesečno, a da onaj poljoprivrednik na sjeveru ne može da plasira svoje proizvode i da oni koji imaju pilane ne mogu da imaju jednake uslove. I nećemo dozvoliti omladini da dalje napušta Crnu Goru, nego ćemo zapošljavati omladinu po znanju i po umjeću, a ne po partijskim knjižicama. Mjesta će imati samo za one koji poštuju i cijene ovu državu s jedne strane i sa druge strane koji nisu lopovi i sa treće strane koji znaju znanje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 11:59:05)

Riječ ima poslanik Ervin Ibrahimović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (13.11.19 11:59:11)

Poštovani predsjedniče Skupštine sa saradnikom, uvaženi gospodine Čelanoviću, kolegice i kolege poslanici, poštovani građani, draga dijasporo,

Na samom početku želim da izrazim zadovoljstvo, vidjeli ste u ime klubova svi su se dotakli teme razvoja sjevera što treba sve građane da raduje i posebno da pozdravimo taj kontinuitet Vlade koja je posebno zainteresovana za razvoj sjevera. Sami smo svjesni toga da nema razvoja Crne Gore bez ravnomjernog regionalnog razvoja. Ne možemo biti konkurentni na međunarodnom tržištu ako nemamo razvijene regije, samim tim ne možemo ni računati brzom učlanjenju u Evropsku uniju. Staregija regionalnog razvoja je značajna, ne samo za sjevernu regiju, značajna je za sve regije Crne Gore. Treba da znamo da je za sjeverni region posebno važna jer sjeverni region čini 53% teritorije države Crne Gore. Sa ravnomjernim regionalnim razvojem, gdje moram

podsjetiti da je na sjeveru 2/3 prirodnih bogatstava i valorizacijom tih bogatstava nećemo razviti samo sjeverni region, razvićemo cijelu Crnu Goru i postaćemo konkurentni na međunarodnom tržištu. Ono što posebno, čuo sam danas sve nas ovdje kao narodne predstavnike i najviše brine, nadam se zaustavićemo i ovo konstantno iseljavanje sa sjevera. Mislim da su ove negativne migracije najveći izazov našeg društva današnjice, jer ti mladi su najveći potencijali i ljudski i biološki i stručni u svakom pogledu.

Na početku ću se kratko osvrnuti samo jednom konstatacijom. Kao što se ti rekli 94% realizovano finansija, ispod 80% realizovano projekata, ono što možemo reći da je postignut jedan zadovoljavajući fakt. Ja ću se bazirati striktno na sjever. Ako znamo da se u sjever ulaže negdje preko 340 miliona, kažem da se to konstatntno uvećava svake godine i naravno da sve nas raduje, ne na štetu drugih regija nego vjerujem na zadovoljstvo da i građani sjevera dobiju onaj nivo života kakav zaslužuju. Ako pogledamo iz ove vaše analize vidimo da se stopa nezaposlenosti smanjila 6%, ali i dalje je franpantan podatak da je stopa nezaposlenosti u opštinama na sjeveru blizu 34%. Takođe smo vidjeli da je povećan broj novih preduzeća, ali i dalje izuzetno su nekonkurentne opštine na sjeveru, povećana je konkurentnost ali i dalje su nekonkurentne, u odnosu na sjevernu i južnu regiju. Moramo da se bavimo tim činjenicama.

Takođe, i vi ste to naveli, ali možda treba sve da u nekom narednom periodu razmislimo i o tome, 45% čini mi, se ukupno je sredstava uloženo sa državnog nivoa za sjever. Ali, ako izuzmemo od toga autoput, onda dobijamo nekih 20 i nešto posto, a to je onda 91 milion investicija za sjeverni region. Svi ovi podaci, sa jedne strane nas upozoravaju da to možda nije dovoljno. E sada, kada pominjemo realizovano, nerealizovano, podsjetiću sve vas ovdje da svaka investicija daje nadu onom čovjeku na sjeveru da treba da ostane onamo gdje mu je najljepše, na svojem mjestu, među svoje. Ali, isto tako svaki nerealizovani projekat podubljuje neku stimulaciju da naši građani sa sjevera ovu put Evrope, unutrašnjosti Crne Gore ili u Sjedinjene Američke Države. Želio bih s vama da podijelim neka moja razmišljanja i možda kasnije da mi odgovorite da li je moglo se izbjeći da se ne realizuju određena finansijska ulaganja, pa ću samo par od nekih navesti, pošto ispred Kluba samo ću ja govoriti.

Obazirem se na tri važna polja. Znači, infrastruktura koja je slaba tačka Crne Gore, energetski sektor i poljoprivreda. To su one stvari gdje treba da stimulišemo razvoj sjevera.

Najprije počecu od toga rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka. Ove godine ide u dobrom pravcu, za 2018. planirano je 900.000, realizovano nula. Negdje preko dva blizu tri miliona je planirano za rekonstrukciju puteva opštine Bijelo Polje. Realizovano vrlo malo. Rekonstrukcija klizišta Besnik to je ovaj dio puta koji nas od Rožaja -Špiljani povezuje Srbija - Crna Gora /prekid/ planirano, realizovano nula.

E sada ono što možda i najviše interesuje građane sjevera. U poljoprivredi kao jedna od prioritetnih privrednih grana. IPARD II skoro devet miliona planirano realizovano nula. Podrška unapređenju stočnog fonda planirano 600.000, realizovano 463 i to 231.000 od privatnog kapitala. Diverzifikacija ekonomske aktivnosti u ruralnim područjima plan 500.000, realizovano nula. Izgradnja vodovoda u ruralnim područjima opštinama Rožaje 180 hiljada planirano, realizovano nula. IPARD 2.3 lajk planirano dva miliona 400 i nešto, realizovano samo 125.000. Promocija poljoprivrednih proizvoda, edukacija i studijska putovanja, bez čega nemamo ni modernih poljoprivrednih proizvođača, planirano /prekid/ planira više, realizovano nula. Ako krenemo ovako da pričam da je ista situacija nerealizovane milione u pravcu zaštite životne sredine i valorizacije energetskog sektora, onda mislim da treba dobro da se zabrinemo kako treba da unaprijedimo razvoj sjevera, jer svaki dan je važan. Namjere su par nerealizovanih projekata da bi smo svi zamislili da svi zajedno vidimo, sve su političke strukture rapoložene za to, da probamo zajednički da se dinamičnije se bavimo problemom razvoja sjevera. Ono što je fakat i pored ovolikog uvećanja, svake godine uvećanja ulaganju u sjever i dalje 40% nezaposlenosti u Crnoj Gori je sa sjevera i najveće siromaštvo je na sjeveru. Odnosno, fakat je da je stopa nezaposlenosti najveća na sjeveru, da je dohodak po glavi stanovništva i dalje najniži na sjeveru, da je stopa obrazovanja najniža, da je putna infrastruktura u najlošijem stanju itd.

Ono što sam želio da kažem, ne da kritikujem nego da iskoristim energiju svih ovih političkih partija i onog znanja u Crnoj Gori da sa najviših zvaničnih adresa prepoznamo nedostatke u prošlogodišnjem planiranju da ih ne bi ponovili ove godine ili u naredne godine. Ove četiri godine, dobro ste rekli, pružili su nam priliku da vidimo koliko smo napredovali, koliko smo

uspjeli da te neke tačke prepoznamo i da ih otklonimo, ali isto tako nam ne daju pravo da što brže i što hitnije ne udružimo svoju energiju. Znači sa najviših zvaničnih adresa uklonimo one faktore koji usporavaju razvoj sjevera, jer svjedoci smo, i time završavam, i u zadnje godine, dvije tri imamo /prekid/ koji napuštaju sjever. Ponavljam, ljudi se najbolje osjećaju u svojem domu među svoje, niko ne ide od dobre volje. Zato, pozivam sve još jednom na iskrenu podršku razvoja sjevera, na još snažnijem investiranju u sjever, jer ponavljam, 2/3 prirodnog bogatstva se nalazi na sjever. Ako smo napravili greške da više desetina godina ne valorizujemo taj kapital, ajmo da podvučemo crtu i još snažnije i hrabrije valorizujemo to. Jer, evo poražavajući je podatak, i stvarno završavam, je taj da najviše investira država. Znači ono što treba reći da je potrebno u svakom pogledu logistika i opštinama na sjeveru i nekako naći puta da ti euro fondovi dođu i na sjever. Zahvaljujem i izvinjavam se ako sam prekoračio.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:08:07)

Hvala Vam poslaniče Ibrahimoviću.

Sada ima riječ poslanik Neđeljko Rudović. Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (13.11.19 12:08:15)

Poštovani građanke i građani Crne Gore, dame i gospodo, poštovani predstavnici Ministarstva ekonomije,

Nadovezaću se kratko na neki od prethodnih diskutanata i postavicu pitanje bez namjere bilo kakve za izazivanje polemike. Kada postoji tamo onaj cilj koji glasi 90 miliona iz IPARD-a II, pa onda postoji tamo ona stavka koja kaže da će biti otvoreno tolko i tolko radnih mjesta, pa se onda ništa ne desi, rezultat je nula. Šta se onda dešava sa odgovornima za te ciljeve. Odgovorni su generalno u Vladi, konkretnije u Ministarstvu poljoprivrede, u vjerovatno dobrim dijelom, u Ministarstvu ekonomije, naravno i u lokalnoj samoupravi. Šta se dešava sa ljudima čiji je rezultat nula. Ništa. Ne samo da ne trpe sankcije, ne samo da nijesu pomjereni sa svojih pozicija, ne samo da im nikad ne pada na pamet da podnesu ostavku, nego su u velikoj mjeri u najvećem broju slučajeva pošteđeni ili nagrađeni. E zato mi imamo ovakve strategije, odnosno, izvinjavam se, zato mi imamo ovakve rezultate. Mi imamo strategije koji djeluju kao bajka. I kada generalno pogledate strategiju, odnosno izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja za prošlu godinu, vi čitate jednu bajku. Ja bih volio da mi živimo bajku, ali mi samo slušamo bajke, mi se samo zavaravamo, mi obmanjujemo nas, još gore obmanjujemo građane i mi u suštini djelujemo u magli. Mi, konkretno Vlada Crne Gore koja je odgovorna za nečije rezultate. Jer, zašto je ovo bajka. Pogledajte kako to izgleda kada se pripremi strategija koja se inače, da ukažem, svake godine ide novi izvještaj o realizaciji Strategije, svako malo imamo neke nove dokumente, neke nove akcione planove i to traje decenijama. Šta su rezultati tih strategija, konkretno ovog? Šta su rezultati? Gdje su nova radna mjesta, gdje su proizvodni pogoni, gdje su ljudi? Nisu više tu i ne žele da budu tu što je najgora činjenica od svih, oni više ne žele da žive ovdje, oni sanjaju o nekoj drugoj zemlji i o nekom drugom parčetu sunca i neba za sebe, baš zbog ovakvih strategija.

Vi kažete da je ona zasnovana na pametnom, održivom i inkluzivnom rastu. Da je cilj postizanja ravnomjernog socio ekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti, zapošljavanju, da su ukupno realizovana ulaganja na nivou Crne Gore u 2018. godini, zamislite 751 milion eura, a da je u skladu sa tim, stepen realizacije Akcionog plana zamislite 94%. Evo, gospodine Ibrahimoviću, 94%, ja ne znam kako vi nađoste tamo one nule. To tako izgleda gospodo 94% i kad se pročita ne može čovjek da ne bude presrećan. Međutim, onda se malo dublje pogledaju podaci, pa se onda dođe do toga da je u ovih 751 milion uračunato 188 miliona koliko je i u 2018. nominalno potrošeno za autoput. I onda, pošto je glavni cilj Vlade Crne Gore i u svojim dokumentima, naročito u izjavama predsjednika Vlade Crne Gore, razvoj sjevera, onda se dođe do podataka koji kažu ovako - u središnji region je uloženo 41%, u primorski 32%, a u sjeverni 27%, najmanje kada se izuzme autoput.

Ja vas molim da mi samo, ako možete, odgovorite na pitanje, gdje su ove pare koje su

trošene jer su dominantno trošene iz budžeta Crne Gore, šta je njihov rezultat, gdje su radna mjesta, gdje su proizvodni pogoni? Molim vas da razmite i da razmislimo svi. Kako je moguće da država Crna Gora od koncesija na šume prihoduje 2017. godine nepunih šest miliona eura. Kako je to moguće? Kako je moguće da zlato ili blago Crne Gore, a to su šume, kako je moguće da država od toga nema nikakve koristi? Zato, gospodo, što je cijena postojanja Uprave za šume koja se, između ostalog, bavi tim koncesijama preko /prekid/... Dakle, to što se dobije od koncesija potroši se na plate i ostale naknade Upravi za šume. Neka mi neko objasni gdje je tu razvoj. Kako je moguće da mi ne koristimo naše šume? Najvredniji resurs Crne Gore, osim naših rijeka i mogućeg njihovog iskorišćavanja u sektoru energetike, šume su naš najviši resurs. I na tome, između ostalog, treba da počiva crnogorska ekonomija.

Jedno od pitanja koje se postavlja - ko ima koristi od šuma? Koncesionari ili država? Preko koncesionara ko ima koristi od šuma još. Sigurno je jedno - država nema.

I zaključicu sa ovim podatkom. Između ostalog, vi ste prošle godine /prekid/ 3,9 miliona, bili ste planirali 1,9 miliona za ski centar na lokalitetu Kolašin 1600. Iznijeću samo neke podatke i zahvaljujem se Fideliti konsaltingu, koji zaista šokiraju i sve nas zajedno upućuju da postavimo sebi stvarno pitanje do kad. Ima li ovo više ikakvoga smisla. Dakle, u ovaj ski centar i još nekoliko ski centara Torine, Žarski, Jelovica, Cmiljača, Kolašin, država će da uloži 140 miliona eura za put, za struju, za vodu itd. Šta država ima od toga, to ćemo da vidimo, ja mislim da neće imati ni približno koliko bi mogla da ima kada bi vodila odgovornu ekonomsku politiku. Država će da probija puteve, da vodi struju i vodu itd. nekome ko će da prodaje stanove u tim ski centrima.

U Planu posebne namjene Bjelasica - Komovi koji je detaljno razrađen po lokalitetima predviđa se izgradnja smještajnih objekata, citat: "U većini smještajnih objekata predložena je prodaja jedinica privatnim vlasnicima po principu kondominijuma". Šta to znači? To znači da će profit da imaju investitori koji će da prodaju stanove, umjesto da se grade hoteli kako bi profit i prihod imala država koji bi bio desetostruko veći /prekid/ regionalni razvoj, ovo je naša strategija regionalnog razvoja. I znate li kakva je procjena njihovog profita kad počnu da prodaju stanove u ovim objektima po principu kondominijuma, 513 miliona eura, 513 miliona eura. Najviša zarada je predviđena upravo u objektima i skijalištima Kolašin 1450 i 1600 i ona iznosi 122 miliona eura. Dakle, ovo nije strategija regionalnog razvoja, ovo je strategija za ostvarivanje profita, intimusa onih koji se danas predstavljaju kao crnogorski glavari. Ovo nije strategija regionalnog razvoja Crne Gore, nego strategija za pretvaranje Crne Gore u imovinu onih koji se u nju lažno zaklinju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:18:21)

Hvala.

Poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 12:18:28)

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani gospodine Čelanoviću, uvažene građanke i građani,

Zaista ovo je jedna tema oko koje ne bi trebala da je prisutna u ovoj sali klasična politizacija jer politika ravnomjernog regionalnog razvoja je za sve, čini mi se, jedna od strateških državnih politika. Meni je pomalo smiješno da ovdje neke lekcije vladajućoj većini se daju se iz partije koja je 18 godina bila u vlasti, tako da ja mislim da se Crna Gora ne razvija regionalno samo od 2015, da se ona, čini mi se trebala razvijati malo bolje i do 2015. ili iz vlasti drže lekciju neki koji na lokalnu su bili u prethodne četiri godine u vlasti i doveli su do toga da te opštine u kojima su oni bili na vlasti sa 20% stope nezaposlenosti u 2015. kad su došli na vlast, izađu iz te vlasti sa stopom nezaposlenosti od 65%. Oni nam drže lekciju. Tako da zaista u ovoj priči treba samo malo da budemo principijelniji. Ima izazova, ima grešaka, ali nemojte da zavaravate narod da za neke greške niste zaslužni ni vi sami.

I kad pričamo, zašto sam protiv politizacije, jer ovo nije samo politika Vlade, regionalni razvoj je politika lokalnih samouprava. Pa imamo podatak da sedam lokalnih samouprava uopšte nisu dostavile podatke resornom ministarstvu. Ja neću da politizujem, ali četiri od tih sedam opština su opozicione. Prema tome, samo malo više principijelnosti kad pričamo o ovim stvarima.

Ali, prije nego što pređem na sam Izvještaj o realizaciji Akcionog plana, nadovezaću se na uvaženog profesora Radulovića. Malo ću pojasniti neke podatke koji bacaju dodatnu sjenku na cijelu ovu priču, odnosno dodatno treba sve nas da upozore, a to je da prema podacima EUROSTAT-a u prošloj godini se tri hiljade ljudi odselilo legalno, znači prvi put je dobilo boravište u zemljama Evropske unije. U posljednjih 10 godina, to je negdje oko 17 hiljada ljudi, prema određenim procjenama pet do šest hiljada ljudi se odseli u toku godine iz Crne Gore. Naravno jedan dio preko 10 do 15% za potrebe obrazovanja, oni se vraćaju poslije završetka studija, ali svi ovi podaci upozoravaju. Naravno, ako uzmemo tih tri hiljade ljudi to je 0,5% od ukupnog stanovništva i onda to trebamo realno da posmatramo u kontekstu Zapadnog Balkana. U Zapadnom Balkanu prošle godine 230.000 ljudi je napustilo Zapadni Balkan i pošlo u zemlje EU, od toga najviše iz Albanije, mislim nešto preko 60 hiljada, Srbije 51 hiljada, Bosne i Hercegovine preko 53 hiljade, Makedonije preko 24 hiljade i ako uzmemo procentualno u odnosu na ukupan broj stanovništva, najviše iz Albanije 2,2%, Makedonije 2,1, Bosne 1,5, Srbije 1,3 i Crne Gore 0,5%.

Takođe, za ovu priču je važan podatak unutrašnje migracije. Što se to dešava između gradova u Crnoj Gori. I ako pogledamo podatke MONSTAT-a za 2018. godinu u sjevernom regionu je prisutan negativni migracioni saldo, što znači on je negdje oko 1.900, što znači da se 1.900 više ljudi odselilo sa sjevera nego što se na sjever doselilo. U središnjem regionu je pozitivan, oko 1.000, u primorskom regionu je pozitivan oko 900. Prema tome primjećujemo i realna činjenica da u Crnoj Gori je značajan odliv stanovništva sa sjevera ka središnjem i primorskom regionu. I takođe važan je podatak oko prirodnog priraštaja. Negdje čini mi se krajem avgusta 17 opština u Crnoj Gori ima negativna prirodni priraštaj, to su veoma ozbiljni podaci. Od toga većina je opština na sjeveru Crne Gore gdje vlada takozvana bijela kuga. U Podgorici dobro stanje 1.500 je pozitivan prirodni priraštaj. Ali, trebamo li da smo zadovoljni. Ne. Jer ne može da nam se svede razvoj Crne Gore na razvoj Podgorice i ne možemo da dovedemo sebe u situaciju da u Podgorici u toku dana boravi do 280 hiljada ljudi, gotovo pola Crne Gore. Tako da zaista sve ove stvari, uz ovo istraživanje o mladima gdje je, prema određenim podacima, preko 70% navelo da razmišlja o odlasku treba dodatno da nas motiviše da mnogo mnogo više radimo na politici regionalnog ravnomjernog razvoja.

Sad ću se, pošto ću jedini u ime Kluba govoriti, osvrnuti na sami Izvještaj. Rekli su kolege planirano 790, ostvareno 750 miliona i to je dobar podatak. Nemojmo sve da kritikujemo, to je 94% planiranih aktivnosti. Ono što je tu značajno, što je od tih 94% u sjevernom regionu realizovano 80% od planiranog, u središnjem 115, a u primorskom 100%. Prema tome, procenat realizacije u odnosu na plan je najmanji na sjeveru Crne Gore. I što je još važno i to stalo potenciram, kad gledamo strukturu izvora finansiranja, najviše ulaže država, meni to ne smeta, ja sam pristalica ekonomske filozofije, gdje smatram da država /prekid/ problemi. Kad pričamo o kreditima nisu to krediti koje uzima država, nego to su pretežno krediti Investiciono razvojnog fonda po metodologiji koja se obrađuje u izvještaju. Pprimjetan je taj pozitivan trend da se iz godine u godinu sve veći iznos sredstava Investiciono razvojnog fonda usmjerava na sjever. Ali, ono što nije dobro za sjever, veoma mali procenat realizacije iz budžeta lokalnih samouprava, a najmanji procenat realizacije iz budžeta evropskih, odnosno fondova Evropske unije. Zbog toga je dobro što smo donijeli Zakon o finansiranju lokalne samouprave gdje smo definisali osnivanje fonda koji će pretežno opštinama na sjeveru, pomoći da dobiju sredstva iz Evropske unije.

Kad govorimo o stopi nezaposlenosti ona je smanjena, sa 22,09% u 2017. na negdje oko 18% u 2018. Bili smo prije nekoliko dana u posjeti Zavodu za zapošljavanje, on je sad nešto /prekid/ to je sa negdje 42.000 sad na 35.000 smanjena nezaposlenost. Smanjena je u sjevernom, središnjem i južnom regionu, ali opet je u sjevernom sad oko 34% u središnjem je oko 13% i južnom oko 11% ogromna, ogromna razlika. Dobar je podatak i da je smanjen jaz između najviše razvijene opštine u Crnoj Gori i najmanje razvijene to je Budva i Andrijevica sa 8,8 na 5,6 puta. Postavlja se pitanje koje to mjere treba da se preduzimaju evidentno je imamo kapitalni budžet za ovu godinu od 300 miliona, najveći dio je za autoput. Ne trebamo tu izuzimati investiciju kad je u

pitanju sjever jer njena poenta je upravo da da prevashodni doprinos razvoju sjevera. Pozdravljam i uvijek ću pozdravljati prije svega ulaganje u komunalnu infrastrukturu i veoma je važno ulaganje u obrazovanje i zdravstvo. Veoma je važno ulaganje u obrazovanje i zdravstvo i podatak treba da istaknemo da je poseban bez obzira na ovo čudo što se dešava oko zdravstva. Ovo jeftino političko profitiranje, jedna klasična zloupotreba zdravstvenih radnika koja je prisutna ovih dana, jer su se zdravstvenih radnika sjetili oni koji se 18 godina nijesu sjetili ni z od zdravstvenih radnika. Koji 18 godina ih je bilo briga za p od plata zdravstvenih radnika, kojih je 18 godina bilo briga za s od stambenih potreba zdravstvenih radnika i nemojmo to da radimo. Nemojmo to da radimo jer ovaj narod nije naivan i ovaj narod bolje da ne pričate više će to cijeliti nego da te stvari pričate. Trebamo reći da je u prethodne /prekid/ u opremu za osam opština na sjeveru i jedan milion u radove. Trebamo reći da u sektoru obrazovanja gotovo u svim lokalnim samoupravama na sjeveru uložena su značajna sredstva i to trebamo da podržimo. Je li dovoljno - nije, a trebamo li da podržimo - trebamo ljudi. Nema tu politike. Što mislite da je nama iz vladajuće većine manje stalo do razvoja sjevera od nekoga iz opozicije ili da je to samo posao nas iz vladajuće većine nije iz opozicije ili da u gradovima na sjeveru gdje opozicija katastrofalno stoji, pa trebamo li time da se hvalimo. Treba li da upirem prstom u opoziciju, pa to je moja sramota ne samo sramota tih koji su bili na vlasti. E tako trebamo. Ako tako budemo radili ima nam pomaka, a ako ne budemo tako radili džabe nam je ko god bio na vlasti. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:28:28)

Hvala Vam.

Sad riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović.

Izvolite.

Poslije Aleksandra Damjanovića pitaćemo predlagачa da li želi da komentariše uvodna izlaganja, a onda će početi diskusija, Suad Numanović, pa Marina Jočić.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (13.11.19 12:28:48)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, gospodine Čelanoviću, gospođu Sekulić, koja nijeste ovdje u sali.

Zadnja godina ili predzadnja primjene Strategije 2014-2020.godina i vjerovatno ćemo najbolju ocjenu primjene Strategije mnogo bolju nego što su ovi godišnji izvještaji koji već pet, šesti put razmatramo ovdje u Parlamentu imati na proljeće 2021.godine, kada će nam dati neke egzaktnije pokazatelje koji se tiču onih cifara koje ovdje mogu biti diskutabilne i o kojima ću probati da najmanje govorim, a više o nekim procesima i pojavama i onome šta je možda trebalo raditi gdje kasnimo, gdje možda imamo šansu da ne zakasnimo.

Dakle, imajući u vidu gospodine Čelanoviću, da je ova strategija vezana za neke druge strategije, Prostorni plan Crne Gore, koji takođe ističe naredne godine, Strategiju razvoja energetike, Strategiju održivog razvoja itd. koja takođe ističe. Bilo bi dobro zaista napraviti možda za narednu godinu, ko god tu sjedio u Parlamentu, biće to interesantno i medijima. Analizu kako su te strategije međusobno komunicirali, strateški planovi razvoja itd. planska dokumenta i tu negdje vidjeti šta smo dobili nakon ovih pet ili šest godina ambicioznih ciljeva koje smo tada zamislili. Imamo li te ciljeve danas ostvarene ili makar u najavi.

Naravno, brojke mogu da kažu sve, ono što je recimo interesantno da se daje neka cifra od 750 miliona ulaganja, pa se u toj cifri nalaze i ulaganja iz budžeta, ulaganja iz kredita, iz evropskih fondova, jedinica lokalnih samouprava itd.

Međutim, kada odvojimo ulaganja iz budžeta koja su sa nivoa 289 miliona evra, ako su ti podaci kažu tačni, pa odvojimo onaj dio koji je definisan za potrošnju za autoput iz budžeta te 2018. godine, izvještajne, od 180 i nešto miliona evra, ispada da smo od ovih 750 miliona evra defakto svega 100 miliona, ne računajući naravno autoput, izdvojili iz budžeta za projekte. Svaki sedmi ili osmi euro.

Naravno, neću ja potcjenjivati ni privatne investicije u funkciji ravnomjernog regionalnog razvoja. Podsjetiću i vas i sve nas da smo nekoliko puta i mijenjali zakon tokom ostvarivanja ove strategije, ali kažem cifre govore svašta, mogu da sakriju suštinu, a mogu i da onako sve nas zamisle. Cifra recimo koja govori o tome da je na sjeveru u regionalni razvoj u sektoru energetike koji se tiče održivog razvoja itd. imamo inkluzivni, pametni, održivi, sve to lijepo i definisano i odvojeno. Međutim, bilo je zamišljeno da se investira nekih 30 i kusur miliona evra, ostvareno je 13 miliona evra za male hidroelektrane.

E sad i to se sabira u ovih velikih 750 miliona jer ima takvih primjera sijaset. Ajde sad da vidimo tih 13 miliona evra uložениh u male hidroelektrane na sjeveru, šta u stvari imamo svi mi od toga, prošle godine.

Male hidroelektrane rade, struja im je subvencionirana, plaćamo je svi preko računa za električnu energiju, odnosno sad budžeta što je isto samo malo drugačije. Devastirana je životna sredina na sjeveru kod gradnje tih malih hidroelektrana, korita rijeka itd. Zapošljavanje na nivou od minimuma jer znate i sami da u tim malim hidroelektranama radi jedan do dva čovjeka, poreski prihodi odloženi, jer one će stvarati zbog amortizacije itd. gubitke u nekom periodu dok ne krenu da ostvaruju dobitke najviše za one vlasnike u ovom koncesionom periodu. Teško je dovesti zaista takva neka ulaganja, koja se daju, ovih 750 miliona evra sa razvojem sjevera, a na drugoj strani neki globalni trendovi nam govore da imamo problem. Ne samo emigracije iz Crne Gore i s juga i sa sjevera i iz Podgorice, nego i te neke unutrašnje emigracije kažemo o kojoj će popis iz 2021. godine da da egzaktnu nadam se cifre. Nadam se da ćemo se tamo najmanje prebrojavati po vjeri i naciji nego ćemo zaista dobiti neke cifre koje će nam možda dati osnovu da narednu deceniju ne izgubimo, kao što smo po mom mišljenju izgubili ovu deceniju ne potcjenjujući one dobre rezultate kojih ima i koje sam uvijek mogao i htio i želio da pozdravim.

Naravno u tom dijelu ti podaci će pokazati da je od referenduma najmanje 50.000 ljudi otišlo odavde, da je sa sjevera otišlo i ka zemljama Evropske unije, ali i ka Podgorici jedan dio koji će se teško možda nadoknaditi i šta god mi htjeli, planirali, željeli, ni autoput koji radimo kako radimo. Dakle, ja sam uvijek govorio politički profitabilan ekonomski upitan, finansijski teško isplativ. Volim da poštujem to u ime Kluba, to sam rekao i 2014.godine, kada je usvajan zakon i kada su počeli radovi, jedan sam od rijetkih koji se aktivno i bavi iz ovog Parlamenta i prati. Naravno i kolega Radulović, pričali smo o tome, ovdje u ovoj sali, kolega Raduloviću i prije toga.

Dakle, nijesam siguran da će nam i autoput i svi ostali projekti, pa čak i neki koji su odloženi koji su možda bili većeg prioriteta poput i rekonstrukcije Termoelektrane koju je trebalo ranije uraditi i još neke energetske objekte na sjeveru koji bi možda prije napravili neke multiplikativne efekte nego što će uraditi ovaj put, da će nam spriječiti neke trendove koji su loši i koji se sve više pojačavaju. Ovdje niko ne govori sa žuču, ja sam vidio i prije mene neke kolege onako dosta nervozno i svađalački pokušavaju. Ovdje svi govorimo o zajedničkom interesu.

Dakle, u korijenu održive Crne Gore, stabilne Crne Gore jeste ravnomjerniji regionalni razvoj sjevera. Podaci koji su dati ovdje, gospodine Čelanoviću, su alarmantni. Ja se neću baviti ovim ciframa, rekao sam metodološki možemo da polemishemo, možemo da polemishemo i o tome zašto imamo za 2016. godinu procjenu bruto domaćeg proizvoda, a evo nas na kraju 2019. godine. Možemo da polemishemo o razlici između anketa o radnoj snazi koja govori o 229.000 zaposlenih 2017.godine, a onoga što je zvanično je dato 182.000. Kako mjerimo nezaposlenost, kako skidamo sa Biroa ukoliko su u nekom kratkom periodu ne prijave građani, neki građani odoše iz Crne Gore pa nam možda malo i prave manji pritisak na taj Biro. Dakle, o svemu možemo. Cifre su same za sebe intersantne, indikativne govore i ne govore mnogo. Zavisi, kako ih ko čita, ali trendovi, a trendovi su ovo o čemu ovdje govorimo i zabrinuti svi mi govore da imamo problem. Ne zbog nerealizacije, same strategije i ovih pet godina i neispunjavanja ciljeva ili djelimičnog ispunjavanja ciljeva /prekid/ zbog, čini mi se, dosta kasnog shvatanja svih nas. Danas neki ozbiljni trendovi poput demografskog pada, emigracije, problem u obrazovanju, u školovanju, digresiju pravim, analiza recimo strategije zdravstva. Zjape nam bolnički centri poluprazni po sjeveru, a ovdje se traži krevet više u Podgorici, a cilj je da zadržimo jako zdravstvo i na sjeveru kao što bi htjeli da ga imamo i u Podgorici, a teško nam je u Podgorici, a kamo li na sjeveru. E to je nešto o čemu pričamo. Onda dobijemo na strani 165 novoosnovana Opština Tuzi, najveća nezaposlenost u srednjem regionu, pa na strani 158 i 159 indeks razvijenosti, indeks konkurentnosti, novoosnovane opštine Petnjica-Gusinja na dnu po indeksu razvijenosti itd. sa bogatom

emigracijom, dijasporom itd. gdje nema onog impulsa koji bi nam trebao da učinimo tamo. Dakle ne lamentiram, neko sam ko ovdje nekoliko godina, čini mi se, pokušava da objektivno govori o ovom problemu. Sad smo svi taj problem spoznali kao globalan koji nam udara u temelje države, koji nam pravi geostrateški problem - pražnjenje svjerzapadne Crne Gore pa i sjeveroistočne Crne Gore. Neko je od kolega rekao 250.000,300.000 ljudi koji dnevno borave u Podgorici, a pitanje je koliko nas je u Crnoj Gori trenutno uz ovakve trendove, emigracije nam prave probleme za projektovanje bilo kakvih ozbiljnih sektorskih politika i oko zapošljavanja i razvoja. Kako ćemo graditi termoelektrane, gdje su nam inženjeri, kako ćemo planirati to bolje zdravstvo, gdje su nam doktori, kako ćemo planirati neke druge stvari kad imamo elementarne probleme koje ne možemo da riješimo. U međuvremenu smo neke pokušaje, da se zaustave demokratski trendovi u vidu akata ovdje nasilno oburdali, logistikom iz ovog Parlamenta, naravno, podrškom nekih drugih institucija, a ništa nije dato kao alternativa. Zaključujem, nijesam srećan zbog ovakvih trendova cijenim sve ovo što je dobro urađeno i što je metodološki dato kako je dato i sabirano kako je sabirano. Možda je moglo da se ponešto odvoji da bude zaista vezano za sam razvoj prije svega sjevera ili regionalni razvoj, ali u kontekstu da završavamo sa primjenom strategije, naredne godine na kraju smo 2019.godine govorimo o izvještajnoj 2018.godini planiramo budžet za 2020.godinu kroz koji će kapitalni budžet da kažem dati impuls tom nekom razvoju naredne godine.

Možda je vrijeme da se već sada pozabavimo nekim ozbiljnim analizama za neki budući period. Kažem popis 2021.godine će nam biti najbolji pokazatelj kako smo realizovali i strategiju i sve ovo u zadnjih desetak godina. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:38:45)

Hvala i Vama, poslaniče.

Ovim smo, nastupom poslanika Damjanovića završili uvodna izlaganja.

Vidjeli ste da smo dozvoljavali značajna prekoračenja, ali do onog deset minuta, uglavnom zato što su za razliku od ovih prethodnih dana ovo dominantne bile rasprave o temi koja je na dnevnom redu.

Informisanost i rad gospodine Čelanoviću, Vi možete sada da date neke odgovore, ako želite ili prokomentarišete izlaganja poslanika na šta će oni moći da odgovore, a ako ne želite da krenemo na diskusiju ostalih poslanika.

Izvolite.

MILOŠ ČELANOVIĆ (13.11.19 12:39:27)

Hvala.

Ja sam zapisao dosta toga, jer je bilo dosta komentara, ali prvo ću se truditi da na neke političke terene ne dolazim zato što ne bih u to ulazio, a na neke konkretne i da kažem konstruktivne kritike ću rado odgovoriti.

Prvo je kolega Nikola Rakočević imao par sugestija, nadovezao bih se oko njegovog komentara za intezivnije ulaganje u sjever, neki odgovori će biti odgovori za više poslanika. Tim ulaganjem u sjever u infrastrukturu ne dobijaju se efekti zapošljavanja. To su ulaganja koja stvaraju preduslov za dalja ulaganja, za otvaranje plodnog tla, za dolazak privrednog kapitala stranih investicija, pa i domaćih direktnih investicija koje će u nekom narednom periodu učinjeti to da se poveća nivo zaposlenosti na sjeveru. Međutim, prvo moramo uložiti u infrastrukturu kako bi neko došao sa privatnim kapitalom i prosto je logično da se sad najviše ulaže u jug zato što svaki privatnik, svaki preduzetnik želi da mu se što prije vrati uloženi novac. Ako ga odmah sad uloži u sjever bez adekvatne infrastrukture taj period će biti mnogo duži. To je jedan od razloga zašto ne možemo izmiještati autoput koji je najveći projekat u Crnoj Gori, sada da ga izmještamo iz sjevernog regiona, pa onda da ga izmještamo iz budžeta, on se finansira iz budžeta i nalazi se u sjevernom regionu.

Sjeverni region nalazi se, gledano fizički, dijelom u središnjem dijelom u sjevernom regionu,

ali detaljnom analizom utvrdilo se da će najveći benefiti od toga imati sjeverni region. Tako da ne možemo ga izmještatati kao da on ne postoji, da ga izmjestimo iz budžeta, da ga izmjestimo iz sjevera, pa ne znam gdje ćemo s njim. Autoput je najveća investicija u Crnoj Gori. Ne možemo se praviti da ne postoji. Imamo odstupanja u sjevernom regionu, odnosno najveću razliku planiranih i uložених sredstava. To je ono gdje smo i mi kao Ministarstvo ekonomije, ministarka već godinu, dvije insistira na tome da jedinice lokalne samouprave kada prave plan razvoja, kada /prekid/ da se ti planovi ne svode na listu želja, nego da u tim dokumentima budu uvršteni projekti za koje već postoji jasan izvor finansiranja, postoje sredstva i za koje je izvjesno da će biti realizovani u datom vremenskom periodu. Dešava se, nažalost, da li je to iz nekih političkih razloga ili ne bi ulazio u to, ali dešava se da opštine zacrtaju sebi neke nerealne ciljeve i da na kraju godine, ili na kraju perioda za koji važi strateški plan imaju prosto jedan nizak stepen realizacije i na kraju sami sebi naprave što se kaže medvedu uslugu, imaju materijala za kritiku.

Takođe, ne bih se osvrćao na ove migracije, to je jedan trend prosto koji postoji u cijelom svijetu, kao i u Evropi. Imamo zemlje iz Evropske unije koje imaju migracije. Bio sam u Finskoj gdje oni imaju trend, čak gdje Estonci imaju izražen trend da prelaze u Finsku, prosto ljudi imaju veće plate, bolje uslove za rad. Naši stanovnici idu u zemlje Evropske unije gdje imaju veće plate tako se dešava da u Crnu Goru dolaze radnici iz okolnih zemalja gdje su dosta manje plate nego u Crnoj Gori. To je prosto jedan trend koji svi imamo problem sa tim, pogotovo privatni sektor koji je konstantno u nedostatku radne snage.

Htio bih da kažem da što se tiče poljoprivrede mnogo je teško, naravno postoje mehanizmi da kažem da se forsiraju domaći proizvodi, ali mi smo potpisnici i CEFTE i EFTE i punopravna članica Svjetske trgovinske organizacije gdje prosto postoje određena pravila igre, koja se moraju poštovati. Mi imamo određene mogućnosti, ali u određenim stvarima vezane ruke za favorizovanje domaćih proizvoda u odnosu na strane proizvode. Prosto ta pravila su jasna i ista su za sve i svi se nalaze na slobodnom tržištu tako da što se tiče konkurencije prosto kvalitetom i nekom cijenom adekvatnom možemo da pobijedimo taj problem.

Osvrnuo bih se još samo na poslanika Borisa Mugošu da opet ponovim ovaj problem sa ovih sedam opština ove godine, prošle godine je bilo manje /prekid/ problem sa jedinicima lokalne samouprave. Znači u nedostatku tih informacija, odnosno nedostavljanju njihovih informacija mi ne možemo stvoriti skroz jasnu sliku izvještaja o nacionalnom razvoju, jer prosto svake godine ovaj procenat, odnosno i broj projekata bio znatno veći da imamo iz sedam opština, sigurno se nešto uradilo u tim opštinama, a nemamo i dalje za to u mnogim onim izvještajima, stoje nule. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:46:05)

Hvala.

Sada će komentaristi Vaše odgovore poslanici onim redom kako su se prijavljivali.

Prvi poslanik Branko Radulović. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 12:46:21)

Ništa nisam razumio, tako mi Bog pomogao. Ja ću ovako da upozorim, po akcentu sam razumio da ste negdje oko Cetinja, Kotora, dolje još, ja bih sve one koji se bave ševerom ostavio na šever, da prolaze svaki kad i da se druže sa ljudima. Prvo ću da upozorim sljedeću stvar, a to je, iduće godine biće kontrakcija, manje plata i na zapadu, što znači da će se odmah direktno odraziti na turizam, jer će manje ljudi, tu će skratiti svoju kasu. Znači, može da imamo te posljedice.

Drugu stvar, neđe oko 30. maja otvara Njemačka širom vrata bijelim ljudima, direktno ću da kažem sa Balkana. Treću stvar, ni Česi, juče su nam rekli, nemaju novca. Hrvati imaju deset puta bolji turizam i poljoprivredu, a skoro su kao mi. Zašto? Zato što im je industrija - buć. Nema bez poljoprivrede i industrije, tražnja, potražnja, domaća stvar.

Dalje, šume. Ko je rekao o šuma? Tačno, na sjeveru su šume. Bio mi je jedan veliki drugar prvi 1985. godine osnovao je glavni poljoprivredni, nada se da je i sad živ, kaže - slušaj

Branko, nekad smo bili bogati bogatim šumama i siromašnim šumama, zato smo se zvali Crna Gora. Došli Rimljani i ostali pa do nas opustošili bogate šume. Evo ga sa poljoprivrednog fakulteta, je li ovo istina, pa smo siromašni bogatim šumama, a bogati siromašnim šumama. Slušajte ovo, dalje. Onda smo došli do toga da smo danas siromašni i sa siromašnim šumama i sa bogatim šumama. Bogate šume su ti od hrasta, pa gore, a siromašne šume su ti od cera, ovamo onamo, bukve pa sve do dolje. Ne smije da bude, mora selo da bude, gledajte emisije vi iz Kotora i Cetinje, gledajte emisije ne smij te mi se ništa, smijete se Crnoj Gori, sirotinji. Jeste li gledali onu anketu televizije u Bijelom Polju, prije mjesec dana, duša i srce me je zaboljelo, nemaju leba, znam to. Odlaze iz Bijelog Polja emisija je bila i gledao sam to.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:49:21)

Hvala Vam.

Poslaniče Raduloviću, do sad je bilo dovoljno vremena, sad moramo voditi računa da poštujemo. Hvala Vam.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 12:49:23)

Upozorio sam na mnoge stvari, bićemo živi do godine ako bog da, pa vidite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:49:34)

Sada riječ ima poslanik Aleksandar Damjanović. Izvolite.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (13.11.19 12:49:39)

Dobro, gospodine Čelanoviću, eto potrudili ste se da djelimično odgovorite na dio pitanja koji se čuo. Naravno, razumijem i određeno relativno neiskustvo ovdje u Parlamentu, zato je i potreba da ovdje imamo ministra, ne potcjenjujući naravno i Vašu želju i spremnost da budete učesnik ove rasprave. Da bismo možda malo i kritičnije govorili o nekim stvarima ne možemo zanemariti ni ozbiljne trendove i reći dešava se i drugima pa se dešava i nama. Crna Gora je malo društvo, pet - šest stotina hiljada ljudi, da ne upoređujem sad sa nekim gradovima u regionu koji imaju više stanovnika nego Crna Gora i možda je lakše, a možda i teže voditi jednu ozbiljnu politiku koja bi spriječila neke trendove kojima su izložene druge zemlje Zapadnog Balkana, kako se on danas zove ili Jugoistočne Evrope. Slovenija je nešto veća od Crne Gore, recimo tri puta, pa nema takvih trendova. Zašto se iz Slovenije ne bježi, a eto je tu na par stotina kilometara u nekadašnjoj zajedničkoj državi, sa istim zajedničkim naleđem i korijenima i politikama koje su vođe. Pa oni od 90-ih i 2000-ih neke druge politike, mi neke druge i sad smo mi dio ovog ambijenta koji pobježe, a oni su sačuvali i resurse i infrastrukturu i supstancu i u ljudstvu. Tako da nemojte da to onako guramo, ono što se kaže sve na kumbulj. Dakle, prenesite, na kraju krajeva, čuće možda neko, neko neće moraće se nešto mijenjati ovdje. Ogromne su socijalne razlike, gospodine Čelanoviću. Pođite malo po sjeveru, provedite više vremena i Kotora i iz Podgorice i ja zajedno sa Vama gore, pa da vidite socijalne razlike između juga, srednjeg regiona, sjevera. Socijalne razlike jaz 10% najbogatijih u državi, odnosno 10% najsiromašnijih, možda i najveći danas u Evropi. Ogromni socijalni jaz, gramzivost, upotrijebiću tu riječ, ološi u Crnoj Gori koja sve pokupi i koja ostavi većinu naroda, a pogotovo gore na sjeveru bez novca. Te se politike mogu promijetiti. Zato nam nije kriv neki globalni ambijent i globalni trendovi. Poreska politika mora biti u službi ravnomjernog regionalnog razvoja i sjevera sa jugom i sa srednjim regionom, ali i između stanovništva i poreksa politika koja ne može da bude ista za Kotor i za Bar kao što će biti za Petnjicu, Gusinje, Tuzi koje su najsiromašnije opštine, čak i Ulcinj koji dobija iz egalizacionog fonda, 35 miliona iz toga fonda.

Znate li da Nikšić, maltene, para dobija iz egalizacionog fonda koliko i iz sopstvenih prihoda, Nikšić nekadašnji industrijski centar i tako dalje. Na sjeveru sami ste konstatovali u izvještaju, imate pad sopstvenih poreskih prihoda u prošloj godini. Imamo li razloge zbog toga, imamo li analizu oko toga. To je ono čega nema u ovom izvještaju, a o čemu moramo da razmišljamo. Niko ne pominje tu promjenu politike, niko ne pominje da imamo problem što se odlivaju resursi sa sjevera, prirodni, naknade kakve jesu od ekoloških drugih i tako dalje, koncesija, a na sjever se ne vraća ništa.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:52:49)

Hvala Vam.

Poslanica Draginja Vuksanović - Stanković.

UKSANOVIC STANKOVIC DRAGINJA (13.11.19 12:52:57)

Iako pokušavate sve vrijeme da govorite o razvoju - nema razvoja. Nema razvoja, dok god ne oživi sjever Crne Gore. Imamo nazadovanja, razvoja nema. Upravo iz onih razloga o kojima sam maloprije govorila. Ono što me je najviše zaboljelo ovdje je sljedeće, da ste Vi uvaženi gospodine Čelanoviću upotrijebili povodom odlaska mladih iz Crne Gore riječ "trend". Da li Vi znate šta znači riječ "trend", pošto koristite tu terminologiju? Sad ću Vam reći. Znači, težnja, tendencija, čak i izraz pomodarstvo. E poći ćete, gospodine Čelanoviću, jer to vam je obaveza, Vi ovdje niste radi sebe, nego radi građana Crne Gore, na sjever pa ćete roditeljima djece koja ovdje nisu mogla da se zaposle i koji žive na ivici egzistencije sa završenim fakultetima poći i reći ćete lijepo njihovim roditeljima - to je pomodarstvo. Malo vam je bliža ta riječ pomodarstvo, trend, između ostalog, znači pomodarstvo. Pođite malo, znate, na sjever. Lijepo je sjedjeti u kancelariji i kabinetu po cijeli dan. Malo se obucite fino, sad počinje zima na sjeveru, da vdite kako je to u pilanama, kako je to na poljoprivrednim imanjima.

Nemojte da se smješkate gospodine Čelanoviću, ovdje ništa nije za smješkanje, to je Vaše pravo da se smijete, ali ovdje ništa nije smiješno. Znate, to je za plakanje. Roditelji djece koja su otišla sa sjevera Crne Gore se ne smiju, jer nemaju čemu da se smiju, nego plaču, žale za svojom djecom. Umjesto da oni rade u Crnoj Gori. Zašto da idu iz Crne Gore pored ovolikih resursa, 650 hiljada stanovnika ovakvi resursi, ovakav spoj na jednom mjestu je samo Bog dao Crnoj Gori. Možete za dva i po sata da budete sa nula nadmorske visine da bude na sjeveru u planinama, da imate prelijepe predjele gore Plav, Gusinje, Pljevlja, Berane, Rožaje. Zašto bi naša omladina išla? Ovdje nije lijepo. Ja ne govorim o potrebi mladih ljudi da se usavršavaju pa da pođu da nauče jezik nešto novo saznaju, ali da odlaze odavde zato što ne mogu da nađu posao i da sa završenim fakultetima po drugim državama služe drugima, umjesto da budu i da grade ovdje na svojim ognjištima i grade svoju državu, to ćete morati tu riječ "trend" i "pomodarstvo", gospodine Čelanoviću da objasnite roditeljima te dece gore.

Nego polako, nije samo Vlada data da se sjedi i da se primaju plate do tri hiljade eura, nego da se malo pomučite vi, znate, kad imate vremena da sjednete lijepo i da pođete na sjever, pa da obiđete Rožaje, da obiđete Plav, Gusinje, da vidite kako se živi gore, da vidite u kakvim uslovima se živi i koliko ljudi sjedi bez posla u stanju socijalne potrebe zbog politike takve o kojoj Vi govorite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:55:45)

Poslanik Ervin Ibrahimović. Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (13.11.19 12:55:51)

Zahvaljujem predsjedniče.

Naravno i Vi ste svjesni uvaženi gospodine Čelanoviću, da smo zajedno tu da pokušamo da napravimo taj plan kako bi zaustavili iseljavanje, ja sam ovo Vaše trend shvatio kao jedan žargon mladih ljudi. Pojava iseljavanja je nepoželjna pojava, i znam da i Vi isto mislite to. Ali isto bih podijelio sa vama jednu stvar. Kao mlad čovjek sutra ti ljudi koji odlaze u zapadne zemlje ili Sjedinjene Američke Države su i vaša snaga. Kao što ste i Vi mladi, i ti mladi ljudi traže šansu van Crne Gore, su snaga Crne Gore i zajedno treba da razvijate ovu Crnu Goru. Zato treba da razmislite svi vi koji imate dobar posao, imate kvalitetan život, ti mladi ljudi /upadice/ kolega mi radimo sve od sebe, a evo pozivam sve zajedno nije loše priznati gdje se griješi, ali isto treba prepoznati kako ići naprijed. Ali hvala, drago mi je, moj kolega Nikola isto je mlad on sigurno saosjeća, jer vidim u zadnje vrijeme sve više pominje sjever. Znači, drago mi je da jedna uzdanica DPS-a misli na razvoj sjevera.

Sad da se vratim na mlade. Ima tu jedna stvar dragi kolega, da li mislite da su ti ljudi rado otišli van svojih domova? Da li su svi našli ogovarajući posao? Da li su ti ljudi našli odgovarajući smještaj? Zato mislim da treba ipak sa malo više osjećaja pričati o pojavi iseljavanja. Jer ti ljudi nijesu svi našli ono zašto su išli. Mogu odgovorno ovdje da kažem svi ljudi koji su otišli iz svojih domova i dalje njihovo srce jače kuca za Crnu Goru, mogu slobodno da kažem više nego mnogi koji imaju dobre benefite u ovoj državi. Naravno to se ne odnosi na vas, vjerujem u mlade ljude, jer u pravom smislu vi ste budućnost ove države. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 12:58:04)

Hvala Vam.
Neđeljko Rudović.
Izvolite.

NEĐELJKO RUDOVIĆ (13.11.19 12:58:11)

Gospodine Čalanoviću, Vi ste poredili egzodus iz Crne Gore sa odlaskom građana Estonije u Finsku da rade. Sad bih Vas zamolio da čujete ove podatke.

Prvo, znate li kolika je stopa nezaposlenosti u Estoniji 3,9% i znate li da ogroman broj tih ljudi sjedne na feribot ujutro u Talinu pođe u Helsinki potroši sat vremena, na poslu je, vrati se feribotom popodne kući u Talinu. Ja sam eto svjedočio tome, između ostalog, 3,9%, dakle. Zna li kolika je stopa nezaposlenosti u Češkoj 2,2%, znate li koliko Čeha ima koji rade izvan Češke, u Njemačkoj u Velikoj Britaniji i u Americi. Da li oni odlaze iz istih razloga zbog kojih odlaze mladi iz Crne Gore? Da li oni odlaze kratkoročno ili čak na dan ili oni odlaze zauvijek, kao što se bojimo da većina mladih iz Crne Gore, odlazi zauvijek. Zašto? Zato što ne prepoznaje nikakvu perspektivu, jer znaju da se uzalud trude, da uzalud uče, da su uzalud marljivi, vrijedni i da uzalud sanjaju. Zašto? Da bi neko što kaže koleginica, ko sjedi ili u ministarstvu ili u upravi, ili na primjer u "Skijalištima D.O.O." državnom preduzeću, osnovanom da bi se sad na sjeveru napravio ostvario cilj Vlade Crne Gore, primao platu koja je dvije, tri, četiri ili mnogo više hiljada eura. Na primjer gospodinu Čalanoviću, preduzeće "Skijališta d.o.o." su imale prihod u 2018. godini od 494 eura, okej tek su počeli da rade, nijesu žičare skijališta sva u funkciji čak mislim da je samo jedno itd. Ali znate li koliki je rashod za plate u 2018. godini, 62.512 eura za plate. Zna li koliko ima zapošljenih? Jedan. Možemo li sada samo da zamislimo koliko je plata tog jednog čovjeka.

Završiću sa jednom rečenicom ako dozvoljavate. Vlada je planirala od 2017. godine do 2020. godine da za tri i po miliona eura smanji rashode za bruto zarade u javnom sektoru. Ti rashodi su povećani za skoro 40 miliona eura, a u međuvremenu oduzete su naknade majkama, za koja se godišnje trošilo 25 miliona eura. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:02:00)

Sada riječ Boris Mugoša.
Izvolite.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 13:02:02)

Zahvaljujem se predsjedniče.

Obratiću se samo pažnju na dva segmenta mladim i migracijama, ali i dio kad mi ovdje Skupštine nekome pričamo koliku platu neko tamo ima, a koliku mi imamo platu. Isto su ovdje neki dobijali po 2000 eura za nedolazak na posao i to dvije godine, e pa treba neki ovdje da se pokriju, žargonski, ušima, a ne da drugima drže lekciju oko plata. Jer se ovdje dešavalo da ljudi su dobili čak i do 50.000 eura da niti jednog dana nijesu došli na posao i mi sad komentarišemo plate nekih drugih. Uvijek kažem prvo sredite svoje dvorište, pa kad ono bude lijepo, umiveno, pričajte o tuđim dvorištima.

Što se tiče mladih, da Vi ste upotrijebili taj izraz naravno političari su tu da traže dlaku u jajetu, pa da to sad zloupotrijebe da od toga prave nekakvu priču, ali ovi podaci nas zaista više nego ikad upozoravaju da moramo da imamo strateškiji, odnosno osmišljeniji pristup mladima. Mi imamo sad na više mjesta podršku, ali nemamo jedan centralizovani pristup, jer ćemo tako mnogo efikasnije da se borimo sa ovim izazovom. Dobri su i omalbinski centri, dobre su i omladinske kartice, dobar je i Fond za kvalitet i talente, dualno obrazovanje, ulaganje u školstvo, krediti za preduzetništvo. Evo vidimo sad i da se kreće sa jednim vema važnim projektom to je rejšavanje stambenih potreba mladih po povoljnijim uslovima u dijelu zakupa, ali sve je to na više mjesta. Moramo sad više nego ikada napravimo dobru, kvalitetnu, preciznu i jasnu strategiju da ne bi za dvije, tri godine ovaj problem još više eskalirao, a onda bilo kasno za mnoge mjere.

Što se tiče unutrašnjih migracija, saglasan, postoje ti trendovi svuda, centralizacija, narod dolazi da živi, gotovo svi glavni gradovi zemalja, imaju veće potencijale zapošljenje, ali ovo kod nas polako prelazi mjeru dobrog ukusa.

Bio sam zamjenik gradonačelnika četiri godine u Podgorici, u toku dana gotovo 280 hiljada boravi u Glavnom gradu, gotovo 240 hiljada zdravstvenih kartona, a po popisu ima 190 hiljada stanovnika, i to jeste jedan ozbiljan izazov. Ne može Podgorica da razvija Crnu Goru, ne može sav naš kapacitet intelektualni i svaki drugi da se valorizuje u Podgorici. Moramo u svim gradovima, posebno sjevera, gdje imamo ogromne resurse, moramo tu stvoriti prije svega omladini potencijal da razvija svoj kapacitet. Jer na taj način prvo će da razvijaju sebe, svoju porodicu, svoj grad i na kraju svoju državu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:04:58)

Hvala Vam.
Poslanik Nikola Rakočević.
Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (13.11.19 13:05:01)

Zahvaljujem.

Vrlo kratko ću imajući u vidu da smo dosta vremena iscrpili. Dakle, ne mogu da se otmem utisku da mi se čini kao da su izbori sve bliži, kao što i jesu, i onda je počela kampanja ta retorika u kojoj provejava čak i populizam. Naročito od dijela onih koji su sa nama činili ovu politiku koju danas imamo u Crnoj Gori. Ja vjerujem da je ona veoma solidna i veoma dobra, podsjetiću vas da problemi iseljavanja mladih i nezaposlenost mladih je imanentan ne samo u Crnoj Gori, već u mnogo razvijenim državama od Crne Gore. Ne pokušavam da relativizujem taj problem, taj problem je ozbiljan, o tom problemu sam ja isprek Kluba poslanika DPS-a govorio na početku, kao prvi diskutant. Posebno fokusirajući se na iseljavanja mladih sa sjevera u druge gradove Crne Gore, ali i van Crne Gore. Treba, kao što je kazao kolega Mugoša, da pridemo tom problemu još

ozbiljnije i da pokušamo da ga riješimo.

Međutim, defetizmom i kritiziranjem to nećemo uraditi, već hajde da damo svi doprinos u tom pravcu. To nije lako i nije jednostavno, a o tome koliko Vlada radi na tom polju možemo naravno da svi sudimo, a znamo ko će dati finalnu ocjenu. Ali je jedno važno napomenuti, govorimo o sjeveru i govorimo o tome da se na sjeveru nije desilo ništa. Pa, da li smo mi svjesni da je preko milijardu eura u ove četiri godine uloženo na sjeveru, pođite na sjever. Ja sam porijeklom iz Kolašina, a pođem često u Kolašin i sjevernije, pa vidim da je zaista sjever danas jedno veliko gradilište. Da li je to dovoljno? Ne. Ja sam sam kazao da trenutno investicije u sjeveru ne generišu radna mjesta, odnosno dovoljno radnih mjesta, jačaju naravno privredni lanac. Međutim, to je i prirodno kada je država investitor u infrastrukturu, ulaže u infrastrukturu da bi stvorila preduslove da onda privreda uđe, strani i domaći investitori da otvaraju nova radna mjesta. Zaboravljamo da se, da imamo 200.000 zaposlenih u 2019. godini. To je 9,1% više nego u 2018. godini. Zaboravljamo da je od početka 2017. godine, kada je stopa nezaposlenosti bila 24% smanjena na 14,9%. Zaboravljamo brojne benefite koje je politika ove većine i Vlade uradila u posljednjih četiri godine. Nije fer da to zapostavljamo kao podatak kada sa pravom kritikujemo i uočavamo određena kretanja u društvu koja kažem nijesu svojstvena samo Crnoj Gori. Međutim, ajmo zajednički da radimo i da doprinesemo da stvari budu bolje. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:08:02)

Hvala.

Sada riječ ima poslanik Suad Numanović, neka se pripremi Marina Jočić.

SUAD NUMANOVIĆ (13.11.19 13:08:10)

Zahvaljujem predsjedniče.

Uvaženi kolegice i kolege, poštovani predstavnici Vlade, poštovani građani,

Meni je zadovoljstvo da prisustvujem danas ovoj sjednici, jer smo i s jedne i s druge strane ovih klupa čuli potrebu za pričom o regionalnom razvoju sa akcentom na sjeverni region. Čini mi se po prvi put se to dešava, uvijek se razgovaralo o ravnomjernom razvoju, o potrebi onog što je centralni dio, južni dio, itd. Dosta je bilo zapisano u strateškim dokumentima i u ranijem periodu imali smo svake godine akcione planove. Sad po prvi put mi imamo potrebu da razgovaramo o sjevernom regionu, sa željom da imamo taj ravnomjerni razvoj.

Međutim, ono što mi smeta jeste da iz opozicionih klupa nijesam čuo kako bi oni riješili ove probleme koji su evidentni i na koje mi kao opozicija ne žmurimo. Moramo se sjetiti i sve nas da podsjetim da je sjeverni region uvijek bio nerazvijen, decenijama, ne posljednje tri decenije nego je stalno bio nerazvijen u odnosu na centralni i južni region. Moramo se podsjetiti da je Crna Gora bila najnerazvijenija republika od svih republika bivše Jugoslavije. I ako je tako stanje, zbog čega nam onda trenutno smeta što država, odnosno Vlada Crne Gore ima jasan odgovor na otvorena pitanja. Na pitanje ravnomjernog razvoja, na pitanje infrastrukture, na pitanje zadržavanje mladih osoba na sjeveru i ne samo mladih nego i svih ostalih i starije populacije koji treba da ostanu na sjeveru.

Ako želimo da otvorimo radna mjesta ne možemo to uraditi bez infrastrukture. Nije nam smetalo kad smo radili Regionalni vodovod, kad smo radili elektronapajanje, kad smo radili treće trake prema jugu jer je to bio jedini način da privučemo strane investicije i u tome smo, na sreću, uspjeli. Zbog čega bi nam to sad smetalo da tu infrastrukturu Vlada ovako radi. Zbog čega nam smeta da je Vlada najveći investitor, preko milijardu eura, plus autoput, je uloženo u posljednjih nekoliko godina na sjeveru. Zbog čega smeta sad ako je stepen realizacije u infrastrukturi preko 81%, znači preko 340 miliona uloženo je tokom 2018. godine. Nikada ranije nije bilo da je više od 50%, a sada je 57% tokom 2018. godine realizovano od zacrtanih projekata. Prošle godine je to bilo na nivou 53%. Zbog čega bi nam smetalo ako od 790 miliona projektovanih mi realizujemo 750 miliona.

Dakle, evo reći ću još dvije stvari, bazirajući se na lokalni nivo opštine Bijelo Polje kako to

izgleda i na najmanju opštinu Petnjicu.

Dakle, Bijelo Polje u posljednjih nekoliko godina u Bijelo Polje je uloženo preko 100 miliona eura, uglavnom u infrastrukturu. Najveći projekat jeste Cmiljača, ski centar, koji je projektovan na nivou 23,5 miliona, ali ne sa tendencijom da bude, a biće konkurentan kao ski centar zajedno sa Beranama, sa Mojkovcem, sa beranske strane Bjelasice. Ali ono što jeste želja Bijelog Polja da bude u ljetnjem periodu taj ski centar da bude konkurentan. Ja sam siguran da je tu jedna velika šansa. Najveći dragulj, ne samo u Crnoj Gori, nego ja bih rekao na Balkanu i šire to je Đalovića pećina. Blizu 13 miliona se ulaže u tu Đalovića pećinu i veoma brzo ćemo doći u situaciju da se valorizuje potencijal te Đalovića pećine.

Kad govorimo o zdravstvenim i obrazovnim institucijama, najveće investicija je u školstvu 5,5 miliona, osnovna škola gradska koja se izgrađuje u Bijelom Polju. O ostalim projektima vodovodnim, izgradnja gradskog trga, lokalni putevi itd. ne želim da govorim jer kažem u Bijelom Polju je uloženo 100 miliona, a projektovano je sljedeće tri godine da se uloži preko 150 miliona. Dakle, 250 miliona će se uložiti u ovih nekoliko godina u opštinu Bijelog Polja.

Izvinjenje, da samo kažem za opštinu Petnjicu koja je najmanje ovdje prozivana. Znači, nikome nije smetalo možda 60, 70 godina da se na desetine hiljada samo uloži u opštinu Petnjica, ali sad nećemo da kažemo da se u posljednjih četiri godine u tu najmanju opštinu uložilo preko 20 miliona eura. Dakle, godišnje preko pet do šest miliona eura. Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:13:34)

Hvala Vam poslaniče Numanoviću. Ima dosta komentara, pa ćete imati vremena. Za komentar se javio prvo Goran Danilović. Izvolite.

GORAN DANILOVIĆ (13.11.19 13:13:44)

Uvaženi kolega Numanoviću,

Iskreno, kao neko ko planira da stari kad god, tako gdje kažu da je sjever Crne Gore, daj Bože da ste vi u pravu. Ja znam šta je i hiljada i dvije hiljade eura, ne znam šta je milion, slutim milijarda je ogromna, vi kažete da je u naš sjever, u sjever Crne Gore uloženo milijardu preko autoputa. Ako Podgorica pripada centralnom dijelu Crne Gore, a valjda pripada, od onoga što je prva trasa autoputa, sjeveru pripada smo ono od Veruše do Mateševa.

Stotinu miliona u Bijelom Polju, pitajte Bjelopoljce. Žao mi je što ovdje nije kolega koji je maloprije govorio, ali ionako sa vama polemishem, mada vidim da je to stav Poslaničkog kluba DPS-a. Na današnji dan, u mjesto porijekla nekog od vaših kolega, ja vam riječ dajem, bez helikoptera se ne može doći. U opštini Kolašin pobrojte mi šta je asfaltirano u minulih 365 dana. Je li moguće da mi živimo toliko obijesno da ne možemo da vidimo da sjever Crne Gore živi pola godine u mraku. Svaka grmljavina, iako imamo i dalje državno preduzeće koje se bavi snabdijevanjem struje, je strašna. Ljudima se naplaćuje i uzima za sve.

Ovo što ja govorim, vjerujte mi na riječ, osjeća svaki građanin sjevera. Ja se radujem da se rade ski centri, samo vas pitam ko će raditi u njih. Autoput može da dovede, a može i da odvede radnu snagu. Problem je naših strategija i naših akcionih planova što ne idu ispred vremena nego za vremenom. Znači da u susjedstvu, kako god računali, krajem ove godine i početkom sljedeće prosječna zarada u Srbiji će biti veća nego u Crnoj Gori. Znači šta to znači za Crnu Goru, već dvije, tri ili pet godina ni jednog kuvara, konobara ili bilo koga u turistički kompleks u Crnoj Gori ne možete dovesti zbog toga što su plate u Beogradu višestruko veće nego u Crnoj Gori. Kad dođete na prosječnu platu u Srbiji koja je veća od crnogorske, znate šta će vam se dogoditi neće više biti onih koji će da rade na primorju za manje od onoga što im se nudi u Srbiji. Pogledajte šta se radi u Bosni, kako je moguće da kažete da je sjever uvijek bio nerazvijen. Sjećate li se kao ja, ja sam nešto možda i nešto mlađi, da je sjever bio potencijal, koliko je bilo zaposlenih ljudi u firmama na sjeveru, koliko ih je danas? Je li vi to govorite Pljevljacima ovo što ste meni rekli, hoćete li da im kažete da će ih ugledati novo sunce kada napravimo put do Mateševa. Jeste li svjesni kao ja uvaženi kolega, da od nas ništa /prekid/... Ako Srbija blagovremeno ne spoji put na Boljarima, ja

ne znam kako mislite da razvijete sjever Crne Gore. Sad sam primoran da tražim i molim da se taj ljudi projekat završi samo da bi smo uspjeli nekad za 50 godina, da ga isplatimo. Ovako do Boljara samo, bez povezivanja sa Srbijom i evropskim koridorom, objasnite mi kako će doći razvoj. Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:17:15)

Hvala, više od jedne rečenice.
Izvolite, poslaniče Numanoviću.

SUAD NUMANOVIĆ (13.11.19 13:17:17)

Zahvaljujem.

Kolega Daniloviću, ja sam iz Bijelog Polja. Od Boljara do pljevaljaske granice nema stope i nema domaćinstva da nijesam obišao i da nijesam napravio taj kontakt. Toliko koliko poznajem svoju opštinu odakle dolazim. O investicijama ne govorim ja već postoje jasni pokazatelji, postoje jasne brojke. Mi smo u Bijelom Polju imali problem tranzicije i veliki broj ostao je nezaposlenih, ali na sreću i 2018. godine i posljednjih godina mi imamo povećanje broja za pet, šest posto povećanje broja malih i srednjih preduzeća i imamo smanjenje stope nezaposlenosti. Ne vještačko, nego zato što u tim malim i srednjim preduzećima ljudi se zapošljavaju. Imamo problem odlaska mladih ljudi kao i ostale opštine, odlaze nam mladi ljudi, ali većina dolazi i u Podgoricu i to je potencijal. To je ogroman potencijal za razvoj Crne Gore koji će biti koristan i za sjever Crne Gore, možemo i tak da gledamo tu unutrašnju migraciju.

Što se tiče radne snage koja dolazi na primorju da radi, uglavnom sa sjevera pa idu na primorje nekoliko mjeseci da rade, toliko koliko je angažovano domaće radne snage, tri puta je više angažovano iz zemlja iz okruženja. Pa valjda smo mi onda samim tim privlačni i sa platama i sa uslovom rada, da oni iz okruženja zbog svog statusa u svojoj državi dolaze kod nas da rade. Mislim da to ne trebamo da kritički gledamo nego prosto da afirmišemo i oko auto-puta. Mogli bi mi auto-putu da pričamo je li isplativ ili nije, je li treba ili ne treba. Mi svi treba da uradimo ono što ste i sami rekli da stvorimo i političku pretpostavku i da stvorimo ekonomsku mogućnost da država Srbija, a čuli smo od predsjednika države Srbije da za njih nije upitno da oni dolaze do Boljara i oni su krenuli. Oni će doći do Boljara kao što će mo mi doći do Boljara i spojiti taj auto-put. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:19:59)

Hvala Vam.
Komentar poslanica Draginja Vuksanović-Stanković.
Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (13.11.19 13:20:05)

Zahvaljujem.

Evo uvaženi kolega Numanović je postavio pitanje pošto je čuo sa strane opozicije određene kritike kako mi planiramo da riješimo te probleme. Kroz kampanju "Crna Gora u pokretu" razgovarala sam sa građanima i naravno da nijesam samo kritikovala nego sam uočavala probleme i nudila rješenje za te probleme. Prije svega, Socijaldemokratska partija planira, da pruži pomoć mladim bračnim parovima. Znači, onima koji žele da ostvare svoju porodicu, na način što će obezbijediti subvencionisanje kredita bez kamate, kako bi i oni bili u mogućnosti da pod vrlo povoljnim, a ne sad otežanim uslovima i visokim kamatama kupe barem stan, za prvu ruku da riješe svoje stambeno pitanje. Naravno onda se postavlja pitanje za mlade kako zaposliti mlade. Socijaldemokratska partija planira, da formira posebne garatne fondove za mlade, kako bi se po

mađarskom utvrđenom inkubatorom modelu omogućila mladima da mogu u skladu sa svojom stručnom spremom da pokrenu svoje sopstvene male biznise koji mogu koristiti u svakoj određenoj oblasti privređivanja. Znači, garantni fond za mlade ljude koji žele da pokrenu svoje sopstvene biznise, to je ono što se na sjeveru posebno preporučuje.

Nadalje, za one vrijedne poljoprivredne radnike planiramo da na sjeveru Crne Gore, otvorimo što veći broj manjih otkupnih centara kako bi se njima omogućilo da mogu da plasiraju svoje proizvode. Naravno u skladu sa tim se mora utvrditi tačno, pravnim normama u zakonodavstvu da se uvodi zabrana favorizovanja uvoznčkih lobija naravno i zabrana uvoznčkih lobija u odnosu na proizvode koje zaista može da privređuje i poljoprivredu, domaćinstvo na sjeveru Crne Gore. Zašto, bismo se mi favorizovali nekog na primjer iz nekih drugih država, ako može nešto da privredi naš poljoprivredni proizvođač. Znači, vrlo je bitno na sjeveru Crne Gore, ali i na jugu takođe. Evo na primjer u Baru imate situaciju da nema "Primorke Bar" koju su zapalili da bi naplatili osiguranje i sada mi hoćemo i u Baru da otvorimo u blizini "Primorke" otkupni centar gdje će ljudi koji se bave poljoprivredom moći da dođu da plasiraju svoje proizvode.

Naravno vrlo je važno za ljude na sjeveru koji imaju otvorene pilane, koje je zanimanje na sjeveru vrlo aktuelno u posljednje vrijeme, da se omoguće jednaki uslovi za sve. Nama Ustav Crne Gore predviđa svakom građaninu jednaka prava, svi zakoni jednako treba da važe za sve. Međutim, kao što smo imali od prilike da vidimo, ja sam ovdje sa konkretnom dokumentacijom izlazila, ovdje u ovoj državi na sjeveru ima favorizovanih, do te mjere da ti koji to rade su u zoni krivične odgovornosti, ali time neka se bave nadležni organi i moramo imati jednake uslove za sve. Samo još jedno pitanje. Koliko je urađeno puta Rožaje-Petnjica?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:23:17)

Hvala.

Dozvolću da postavite pitanje, ali ste prekoračili vrijeme, da čujem pitanje.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (13.11.19 13:23:28)

Zahvaljujem, što ste mi omogućili da postavim.

Samo da Vas pitam uvaženi kolega Numanoviću.

Zanima me koliko je urađeno dužina puta Rožaje-Petnjica?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:23:31)

U redu hvala Vam.

Poslanik Numanović, pravo na odgovor.

SUAD NUMANOVIĆ (13.11.19 13:23:35)

Zahvaljujem predsjedniče.

Ovdje mi govorimo o jednom velikom problemu, o iseljavanju mladih ljudi i način kako zadržati te mlade ljude. Ja sam rekao mi na sjeveru moramo da zadržimo i mlade i one starije ljude da zadržimo stanovništvo da bi imali taj ravnomjerniji razvoj i bogatiji sjever. Vi ste pomenuli formiranje fonda koji treba da bude garantni fond za mlade, naravno podrška za takve stvari. Isto tako vi znate da je uvedeno ekonomsko državljanstvo i da novac od ekonomskog državljanstva treba da bude usmjeren za one projekte prije svega za mlade ljude koji će realizovati te projekte na sjeveru. Što se tiče, tih otkupnih malih stanica na sjeveru, u Bijelom Polju mi imamo veliki giganta "Mesopromet" kao što znate i na sreću oni poljoprivredni proizvođača sve što proizvedu, što se tiče mesa, mliječnih proizvoda je predmet otkupa tog velikog poljoprivrednog giganta. Ono što fali Bijelom Polju, a treba da uradi to je otkup voća i voćarskih proizvoda. U tom pravcu

Opština Bijelo Polje zajedno sa Vladom radi iznalazi strateškog partnera da bi se i taj dio i taj segment otkupa na kvalitetan način riješio. Oko subvencioniranja mladih svakako za rješavanje njihovih stambenih problema to je nešto što mora da bude politika ove Vlade i svih nas da bude politika na nivou države Crne Gore, da omogućimo mladima po povoljnijim uslovima da riješe svoje stambeno pitanje.

Što se tiče puta Petnjica-Rožaje ja mislim da se krajem ove godine privodi taj veliki projekat za Opštinu Petnjica, a to je put Petnjica, da se on završava, a da taj krak prema Rožajama će se nastaviti i da će se on isto tako ovom dinamikom kao što je ovaj prema Beranama završen i taj se završiti.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:26:00)

Hvala Vam.

Ima riječ u stvari komentar na izlaganje poslanik Radunović, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (13.11.19 13:26:07)

Poslaniče Numanoviću, vidite koliko je komentara izazvalo Vaše populističko izbacivanje bombi ovo i parola. Znači, toliko vjerujem u to što ste pričali, da evo javili smo se iz svakog kluba. Mislim da bi mi trebalo 15 minuta da odgovorim na sve ono što ste Vi nametnuli svojim izlaganjima. Evo recimo ovako.

Kad pričamo o glavnom tom projektu za koje vi zovete da je to projekat za sjever autoputa. Čuli smo od gospodina Danilovića maloprije koliko kilometara se tiče sjevera, ali ajde po strani, pa vi niste u stanju da projekat koji je sa Albanijom dogovoren evo pet, šest godina i koji su Albanci davno završili puta od Gusinja do Podgorice preko Albanije da spojite na Cijevni gdje su oni napravili put, ja sam svjedok već dvije godine. Znači, da se skрати da se ne ide na Božaj, da se skрати i granični prelaz. Crna Gora nije sposobna od Tuzi do Cijevne da napravi puta ovoliko vremena, toliko brine o sjeveru i o Gusinju i o tome dijelu tamo, kako da ih poveže sa glavnim gradom. Eto to, a što se tiče autoputa, reći ću nešto treću put u ovom Parlamentu kad pričam o autoputu. Nije problem autoput, obrnuto, super je da imamo autoput, ali za koje pare gospodine Numanoviću. Stalno preskačete da se ovdje iz budžeta izvlači ogromni novac da bi se guralo u građevinsku operativu prijatelja režima, da ne pričam o nabavkama raznim i bez PDV-a i bez carina.

Najskuplji projekat ikad autoputa tj. dijela autoputa u velikoj Njemačkoj sa najskupljim inženjerima i najbolje plaćenim radnicima tunela Rajnštag koji je dugačak osam kilometara i ima najbolje riješenu izolaciju, ventilaciju i sve ostalo u Evropi, je koštao 25 miliona po kilometru, tunel. Znači, mogli smo da napravimo tubu odavde od tunela sve ovako tih njemačkih i da ih grade Njemci i koštalo bi manje nego ovaj autoput. E to je ono što mi zamjeramo. Dalje, pričate da ćete da uložite 13 miliona u Đalovića klisuru i kažete kako je to biser, da je to najveća atrakcija ne Crne Gore i Bijelog Polja nego čitavog regiona, to vam je kao ono što smo dugo pričali da je njeguška pršuta najbolja na svijet. To samo znači da nijeste bili ni u jednoj drugoj pećini. Đalovića klisura je odlična i pećina, lijepa, fina atrakcija za lokalne prilike, ali to pumpanje da bi se onda opravdalo 13 miliona evra, nemojte to gospodine Numanoviću, nemojte, nema potrebe, imaju će pare da se ulože.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:29:07)

Hvala.

Poslanik Numanović, izvolite.

SUAD NUMANOVIĆ (13.11.19 13:29:13)

Zahvaljujem.

Dakle, pretpostavljam da je moja diskusija izazvala reakciju iz tih redova iz jednog razloga, jer tako to želim da doživim, da imamo zajednički cilj da uradimo taj sjever bogatijim, da ravnomjeran razvoj Crne Gore bude u što kraćem periodu iako hoćemo to da uradimo onda moramo krenuti od infrastrukture, u tome se slažemo.

Znate, kad govorimo o autoputu, ja nijesam stručnjak baš za ova neka pitanja ili potpitanja koja ste postavili, ali da vam kažem, vi znate koliko je država Crna Gora polemicala o potrebi izgradnje Regionalnog vodovoda i to je bila polemika godinama koje izvorište će se iskoristiti. Druga stvar, kad se govorilo o autoputu imamo dva kraka prema jugu i prema sjeveru. Vlada da je željela politikanstvo ona bi krenula u ovu lakšu varijantu prema jugu i krenula izgradnja autoputa. Ne, nego je krenula težim putem, jer tu nije mogao da se nađe privatni javni partner da bi radio, izgradio, tu dionicu puta, a kad se izgradi ta dionica prema sjeveru sigurno je bez ikakvih problema da ovaj krak prema jugu će se izgraditi kroz privatno javno partnerstvo i da će Crna Gora od juga do sjevera imati izgrađen ovaj autoput. Zbog čega je skup ovaj kilometar izgradnje autoputa, pa idete, vidite i kroz Kanjon Moraču i kroz Mateševo znate postoje tuneli, postoje mostovi, ovaj sad završeni most, to je najveći most u Evropi. Pazite, koliko ima tunela znate i sada da na sreću preko 20 km je završeno i tokom sljedeće godine se završava ovaj krak od 42 km, završava se autoputa i sigurno će se nastaviti ova dionica prema Boljarima. Sigurno da će se nastaviti, jer se mora autoput dovesti do granice sa Srbijom, a do tog perioda će i Srbija doći do Boljara. Đalovića pećina, bio sam u mnogim pećinama, vidio sam bogatstvo tih pećina, ali vi nijeste za razliku od mene bili u Đalovića pećinu i ispitano je preko 23 km Đalovića pećine sa pretpostavkom da je kraj u Srbiji i neće se tu zaustaviti ispitivanje te Đalovića pećine nego će se nastaviti, a ovaj dio će se otvoriti. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (13.11.19 13:32:20)

Hvala Vam, kolega Numanoviću.

Sada riječ ima poslanica Marina Jočić, a neka se pripremi poslanik Bogdan Fatić.

MARINA JOČIĆ (13.11.19 13:32:34)

Poštovani građani, na samom početku želim da vam čestitam današnji dan, a to je Dan kulture Crne Gore. Na dašnji dan prije 106 godina je rođen Njegoš i svaki pravoslavac u Crnoj Gori osjećao se kao Srbin ili Crnogorac osjeća da je to njegov praznik. Ova druga polovina Parlamenta svojevremeno nije želela da ovaj Dan uvrsti u svoje praznike, ali ga mi pravoslavci baštinimo, tako još jednom čestitam. Usput, danas je Dan ljubaznosti, Međunarodni dan ljubaznosti. Nažalost, za Dan ljubaznosti nemam ništa lijepo da kažem opet ovoj drugoj polovini Parlamenta, a zašto. Ova strategija koju ste nam danas ponudili koja je prepuna tabela, ovdje su samo tabele, kao da život može da stane u tabele, ništa nam ne govori, a što ne znaju građani Crne Gore, a to je da u Crnoj Gori vlada jedno opšte siromaštvo.

Glavni resurs DPS-a i njegovih satelita nisu ljudi, nisu šume, nisu vode, nije morska obala, glavni resurs DPS-a i njegovih satelita je siromaštvo ljudi. Samo tako mogu da vladaju pomoću siromaštva, većine. Gonjeni siromaštvom i ucijenjeni siromaštvom mnogi su u prilici da prodaju svoj glas. Mnogi su u prilici da za sitni benefit, za fizički opstanak svoje porodice moraju da glasaju ovu vlast. Mi smo svjedoci egzodusa sa sjevera Crne Gore. Kad je prije dvije godine, mislim da je bila kampanja u Mojkovcu za lokalne izbore, ja sam učestvovala u kampanji vrata do vrata.

Mojkovac je spomenik nekadašnjem pregalaštvu ljudi u Crnoj Gori. Mnogo stambenih zgrada ima kad skrenete sa onog magistralnog puta. Idući od vrata do vrata, ni četvrtina stanova nije puna u tim zgradama. To je grad duhova, a Mojkovac nije jedini, cijeli sjever nam je takav. Zato i kažem da je glavni resurs siromaštva. Šta se dešava sa ljudima koji dolaze sa sjevera Crne Gore. Dozvolili su im da se nastanjuju u Park šumi, u nekim drugim divljim naseljima gdje žive daleko od onoga što se zove gradski život. Tu nije sređena kanalizacija, nije sređen vodovod,

struja i sve ostalo, ali jeste sređeno to da nad njihovim glavama stalno visi mač da će jednog dana neko da im sruši te kuće. To je glavni način ucjene tih ljudi koji su glavni izborni resurs opet DPS-a i njegovih satelita.

Kao posljedicu takođe imamo prebukiranost škola, bolnica, dječijih vrtića. Moja unuka ide u dječiji vrtić u grupu od četiri godine gdje je 60 upisanih. Svakog dana, ne može da bude 60 upisanih nego 50, a tu nema mjesta da se stave svi krevetići da djeca tu borave. Takva je situacija u Podgorici. Slično je i na jugu u Budvi i u Baru, a djece nam fali. Svuda fali djece samo ovdje imamo prebukirano sve znači sve je već izmišljeno. Ako nema znanja u Vladi Crne Gore, trebalo bi da ima dobre volje, trebalo bi da ima želje, makar da prepisu od onih koji znaju. Mi smo se više od tri milijarde zadužili. Zašto nijeste odvojili makar 500 miliona za razvoj sjevera Crne Gore i iskustvima manjih zemalja, ali razvijenih da odemo, jer je sve već izmišljeno. Kaže nam poslanik DPS-a šta mi nudimo? Mi možemo da nudimo sve ono što imaju zapadne zemlje. Za početak je samo dovoljno da se prestane da se krade i da prestane da se pravi negativna selekcija u kadrovima. Nama odluke donose najgori đaci nekadašnji samo je bitno da su poslušni, to je jedini kriterijum koji važi u Crnoj Gori. Zato Podgoričani, Budvani i Barani nemojte da se ljutite kad vidite pune ulice, pune domove zdravlja, pune bolnice škole, ljudi sa sjevera, nijesu oni krivi. Njih je muka natjerala. Svako od njih bi bio srećan da može da živi u svom rodnom mjestu ili većina, a za jedan veliki dio najveća nagrada na sjeveru i nagrada za poslušnost je dolazak u Podgoricu. E, za to se sve radi i svi zajedno hrlimo u jedan neodrživi sistem koji će vrlo brzo da se raspadne na štetu svih nas. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:38:00)

Hvala poslanici.

Poslanice Novović, komentar na izlaganje poslanice Jočić. Izvolite.

RADULE NOVOVIĆ (13.11.19 13:38:10)

Uvažena poslanice Jočić samo par komentara u vezi sa Vašim napomenama naročito ovim koje se odnose na Mojkovac. Rekli ste da ste učestvovali u kampanji za lokalne izbore i da ste radili po metodu od vrata do vrata i ja sam tada učestvovao u aktivnostima vezanim za lokalne izbore u Mojkovcu. Koliko smo dobro radili najbolje pokazuje rezultat da smo mi tada osvojili u Mojkovcu 3.200 glasova više nego ikad i jedna partija i sada smo u Mojkovcu apsolutna većina.

Da je Mojkovac grad duhova, jasno je svakome ko makar prolazi pored Mojkovca. Mojkovac je, nešto ću kasnije o tome u diskusiji reći, Mojkovac i Kolašin su gradovi u kojima bezmalo na svakih 100m vidite neko gradilište i to je zaista imponentno.

Ne znam gospodine Radunoviću što, ajde da kažem, što to radite. Stanovi nijesu prazni. Vidim ja tu dosta ljudi koji se vraćaju u Mojkovac, iskreno to da vam kažem. Onda ono što takođe moram da pomenem dvije stvari u kontekstu ovoga jeste da Mojkovac, recimo ima jednu sjajnu kulturnu manifestaciju, "Mojkovačku filmsku jesen", koja je vrlo posjećena i vrlo atraktivna. Nemojte sve sa ironijom posmatrati sa ironijom odbacivati. Ja pričam o nekim činjenicama i argumentima o ljudima koji tamo žive. I recimo, vjerujem da ste pročitali tu informaciju, djelovalo je ovako zaista interesantno da Javno komunalno preduzeće Gradac isplaćuje plate radnicima prije prvoga, nekoliko dana prije, tako da je to zaista izvanredna informacija. Da vam kažem. Ne prelijeva, ali ima dovoljno i to je jedan lijep grad za život. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:40:21)

Poslanice Jočić. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (13.11.19 13:40:30)

Baš vam hvala što ste mi dali dodatna tri minuta.

Ja ne znam da li ste Vi iz Mojkovca, to nije ni bitno uopšte, nijesam ni ja iz Mojkovca. Vaše oduševljenje Mojkovcem ne znam kako vi to možete da opravdate pred građanima Mojkovca. Vi nama govorite o izborima u Mojkovcu. Pa ima li ikoga u Mojkovcu ko ne zna da je glas plaćan do 500 eura, a koji glas nije plaćen do 500 eura ljudi su bili prepadani. Znae šta je vaš predsjednik Vlade tamo radio, koji je prije toga bio načelnik tajne službe, pojma nemam, koje je on sve ljude imao. Ko se sve kretao na dan izbora u Mojkovcu, crni džipovi bez tablica i vi nama o tome pričate, pa nemojte dok ne izađe nekin novi snimak kao za Migov koverat vi ćete nama takvu priču da pričate. Mi znamo kako te vi dobili te izbore, uostalom kao i sve druge, a nemojte da potencirate to, jer to ljudi znaju. Nije da znaju ja i vi i nas 81 ovdje, nego oni koji žive u Mojkovcu znaju kako je to dobijeno. Razumijete. Hvali te se da Komunalno preduzeće daje ranije plate. Pa to je kršenje zakona. Kako može on da daje ranije plate on ne zna je li neko bio na bolovanju ili će neko da umre, tri dana prije plate. To je kršenje zakona, alo. Govorite o gradilištima.

Šta gradite, gradite neki most od grada do onog jalovišta i još nešto što nijesam stigla da kažem u svom prvom izlaganju na koje ste imali reagovanje.

Predsjednik Vlade je rekao da treba da se uloži milijarda, a prije svega se misli na skijališta. Hoće li sudbina državnih skijališta da bude kao i sudbina Telekomu? Kada smo prvo uložili 100 - 200 miliona ne znam koliko je bilo eura, pa smo ga onda za te pare prodali. Prave li se skijališta Crne Gore da se napravi posao nekome ili Dušku Markoviću ili Milu Đukanoviću, ne znam kakva će im biti teritorijalna podjela, jer znamo da je Budva bila Svetozarevo na moru. Ovdje svi imaju svoje dilove, gdje imaju, to je ulaganje u Crnu Goru. Samo ako može neko nešto da zakuči. Niko ne razmišlja. U toj kampanji, ja sam recimo razgovarala sa ljudima sa sela koji su imali veliku želju da nešto proizvode na selu. Sve imam, imam zemlju, imam porodicu koja želi da radi, mogu da kupim i mehanizaciju ali nemam puta i neće da mi dovedu vodu, jer sam opozicija. Kod vas sve tako funkcioniše, zato kažem da je glavni resurs DPS siromaštvo. Ako si siromašan, ako hoćeš da budeš uz DPS onda ćeš dobiti put, dobićeš vodovod, doći će neko pustiće česmu u XXI vijeku, /prekid/ velikim uspjesima. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:43:36)

Hvala poslanice Jočić.

Imate novi komentar od kolege Borisa Mugoše. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 13:43:42)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Ja ću se samo osvrnuti na jedan kratak dio izlaganja kolegice Jočić, vezano za prebukiranost vrtića u Podgorici.

Zaista je u pitanju jedan ogroman izazov koji je negdje bio jedan od prioriteta resornom Ministarstvu na početku mandata i ja se nadam da će te i vi pozdraviti činjenicu da je od 2017. do danas da su otvorena dva potpuno nova vrtića u Podgorici, u Zagoriču i na Starom aerodromu, da brzo kreće vrtić u Bloku VI, da je do 2024. godine angažovana su kreditna sredstva za još šest vrtića u glavnom gradu i za četiri škole. Javna predškolska ustanova "Đina Vrbica" je uspjela iz svojih sredstava da otvori 19 novih učionica i u toku je postupak za još sedam, što je negdje oko 26 učionica za 700 djece i po nekim procjenama za sad u Podgorici do 1.200-1.300 veći kapacitet za djecu.

Naravno kažem vam i tu sam saglasan, ogroman izazov, ali čini mi se da u tom dijelu kad je u pitanju Podgorica se prave ozbiljni iskoraci koje ćemo, siguran sam svi pozdraviti ono što ja uvijek apelujem na roditelje, a nadam se da ćete se i vi pridružiti tom apelu, da kad se grade vrtići u određenim djelovima grada da je poenta da je djeci iz tog dijela grada pohađu te vrtiće. Dešava nam se da imamo odličan vrtrić u jednom dijelu grada, koji je poluprazan, a vrtić u drugom dijelu grada objasniću vam govori se o novijim vrtićima. Siguran sam da ovi podaci predstavljaju

o hrabrenje i da ih svi pozdravljamo. Ukazujmo na izazove, ali je dobro da zajednički podravimo i ono dobro što se radi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:45:35)

Hvala poslaniče Mugoša.
Poslanice Jočić. Izvolite.

MARINA JOČIĆ (13.11.19 13:45:38)

Zamalo evo još poslanika DPS-a i SD-a da mi repliciraju da bih imala što više mogućnosti o ovom užasu u kome živim. Nema primjera gdje ne mogu da dokumentujem užas. Pazite sad građani Crne Gore. Ovo o čemu govori gospodin Mugoša mi treba da se zadužimo 40 miliona eura, o tome smo juče razgovarali, dok smo ispitivali ministra prosvjete. Trebamo novih 40 miliona eura da se zadužimo za sve ovo, ok.

Ali šta je sa onom strategijom od 2012. do 2017.godine, u to vrijeme smo imali novac za sljedeće. Četrnaest osnovnih škola, šest vrtića i dvije gimnazije. Učenici Podgorice još uvijek pohađaju Gimnaziju koju je kralj Aleksandar Karađorđević izgradio i od tada nema ni jedne gimnazije. Gdje su te pare za ove škole i ovo što sam pomenula. Nema škola, nema vrtića, nema gimnazija, a vi novih 40 miliona eura uzimate. Isto tako su nam pričali 2012.godine, kada su tu strategiju usvajali. Danas nam djeca nemaju gdje da spavaju u vrtiću, u školama po četvoro sjedi u klupi i po troje da ne pričam o tome što i dalje kreda i sunđer glavni načini da se radi u školi, a ne u tehnološkoj eri, da se koriste kompjuteri itd. Vrlo me zanima stvarno bih vam bila zahvalna da mi kažete gdje to u Podgorici ima polupraznih vrtića.

Znate šta, Podgorica je prebukirana vi vidite po saobraćaju, mi postajemo najzagađeniji grad u Crnoj Gori, zagađeniji smo od Pljevalja zbog izduvnih gasova, zbog toliko automobila u Crnoj Gori, jer je toliko povećan broj stanovnika. Sami ste rekli 280 ili 240.000 dnevno boravi u Podgorici.

Još nešto, ja sam ranije kad ste na samom početku imali svoje izlaganje uvodno htjela sam da reagujem da pitam da nijeste vi, a ja da ne znam jer sam malo kasnila danas pešla u DF, kad vi ovoliko citirate kad vi ovoliko kritikujete vlast u kojoj sjedite. Ne sjedite ni od juče, ni od prekjuče. Mislim da nijesam nikoga ništa uvrijedila, jedino što sam bila zbunjena, jer ste toliko kritikovali vlast upravo onako kao što mi iz DF-a radimo.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:48:22)

Poslaniče Mugoša, poslanica Jočić je iskoristila njeno pravo da vam da odgovor koji je ona smatrala na vaš komentar i nije ništa uvredljivo. Tako da vam ne mogu dati nikakvu ni proceduru. Izvolite da čujemo o čemu se radi.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 13:48:58)

Nije ništa nikakva problematična situacija, nije problem što je koleginica Jočić komentarisala moj komentar na njeno izlaganje oko tačke dnevnog reda. Ali, je ona na kraju komentarisala moje uvodno izlaganje.

Da vam objasnim ako je komentarisala moje uvodno izlaganje. Znači onda je osnovno i onda meni morate dati komentar na to. Jer, je to zloupotreba Poslovnika.

Ja vam govorim o tome nije ništa strašno rekla ta konstatacija oko toga da sam u DF, naravno to je na nivou misao ni imenice, niti o tome razmišljam. Da vam kažem, prosto korektno je da date ako se već radi oko uvodnog izlaganja.

Eto o tome govorim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:49:23)

Poslaniče Mugoša ja čekam da mi generalni sekretar obezbijedi tu rečenicu koja će potvrditi da vi nemate pravo na komentar. To je moj stav sada i pročitat ćemo vam zbog čega.

U članu 97 nam piše da nakon izlaganja pojedinog poslanika predstavnika predlagača pravo da traži da dobije riječ ima predsjednik, odnosno ovlašćeni predstavnik kluba poslanika i predstavnik Vlade radi pojašnjenja stavova ispravki navoda ili konstatacije izlaganja. To sve isto skupa mi zovemo komentar izlaganja koji ste vi uradili.

Poslanik čije izlaganje je komentarisano ima pravo na odgovor učesnika u pretresu koji je komentarisao njegovo izlaganje. To je uradila koleginica Jočić.

Pravo se može iskoristiti do tri minuta ne, komentar na komentar nemamo.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 13:51:06)

Ali, potpredsjedniče da bih Vama pomogao, jer nijeste tada bili u sali, a meni je cilj zaista da, onaj koji predsjedava ima kompletnu sliku jer se vi mijenjate.

Znači koleginica Jočić nije komentarisala moj komentar nego je komentarisala moje uvodno izlaganje. Nema veze sa mojim komentarom.

Jer što se desi sad ja mogu da uzmem bilo koji komentar da komentarišem kolege i da se bavim nečijom drugom pričom. Nije to u duhu Poslovnika. Nije nikakav problem, nije ništa strašno rekla koleginica afirmisala je mene i pripadnost mojoj partiji i nedodirljivost u političkom i ideološkom smislu sa DF-om i to je apsolutno ok. Samo vam kažem sa proceduralnog stanovišta da ne uvodimo ovakve mehanizme da se nakon četiri sata komentarišu nečija uvodna izlaganja. E to onda nije u skladu, po mom mišljenju, nije u skladu sa procedurom. Nikakav problem, samo ako mislite to da uvedemo da prosto svi mi znamo da možemo u 6 sati komentarisati nečije uvodno izlaganje koje je imao u 11 ujutru. Eto samo o tome govorim.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:51:55)

Poslaniče Mugoša.

Vi ste komentarisali izlaganje koleginice Jočić i ona Vam je odgovorila, ja ne znam što ovdje više da vam pojašnjavam.

Tako da nastavimo dalje kolega Radunoviću, samo se pozovite na član koji želite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (13.11.19 13:52:11)

Samo proceduralno jer se ovdje pojavila odjedanput kao neka dilema da li je gospodin Mugoša prešao u DF ili nije. Samo da kažem da mi imamo jedno neformalno pravilo, kad neko SD-a izrazi želju da pređe u DF prvo mora kod popa da se ispovijedi, a pošto to ovdje nije urađeno, onda nema od toga ništa.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:52:33)

Sad imate pravo.

Izvolite kolega Mugoša.

BORIS MUGOŠA (13.11.19 13:52:36)

Ja volim da navedem mnogo po meni pametnije ljude od nas. Jedan je Martin Luhter King, je rekao: "Ništa na svijetu nije opasnije od iskrenog neznanja i savjesne gluposti".

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:52:49)

Završili smo ovu dionicu i sada prelazimo na izlaganje koje ima neko iz Kluba DPS-a. Kolega Bogdan Fatić, izvolite.

BOGDAN FATIĆ (13.11.19 13:53:02)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče, uvažene građanke i građani Crne Gore, poštovani predstavnici Vlade Crne Gore,

Ovdje smo tokom današnjeg zasijedanja više puta čuli poziv da se ode na sjever Crne Gore. Ja sam neko ko je rođen na sjeveru, ko je rođen tamo, ko živi tamo, ko potpuno razumije i svjedok sam svih problema sa kojim se suočavaju građani sjevernog regiona. Tu prevashodno mislim na nezaposlenost, na lošu infrastrukturu, na migraciju stanovništva i sjevernog regiona. Ali sam takođe svjedok da nakon donošenja Zakona o regionalnom razvoju i usvajanja Strategije o regionalnom razvoju, imamo značajna ulaganja i značajne podsticajne mjere za razvoj sjevernog regiona.

U tom dijelu svjedoci smo da smo tokom prethodnog perioda usvojili i niz zakonskih dokumenata, odnosno zakonskih rješenja koji su za svoj osnovni cilj imali upravo minimiziranje postojećih razlika u dijelu koji se odnosi na stepen razvoja.

Pomenuću samo Zakon o finansiranju lokalnih samouprava koji između ostalog definiše ustupanje 50% poreza, prihoda od poreza na dohodak fizičkih lica sjevernim opštinama, osim onih opština gdje je broj stanovnika manji od 3.000, a kojima se ustupa čak 70% ukupnih prihoda po ovom osnovu.

Ovaj potez Vlade predstavlja i efikasan način za zadržavanje mladih ljudi u sjevernim opštinama što je takođe jedno od ključnih opredjeljenja Vladine politike.

Na osnovu svega navedenog kao što smo ranije konstatovali u ovom domu stvaraju se značajne pretpostavke za uvećanje budžeta naročito sjevernih opština, čime će se značajno doprinijeti stabilizaciji finansija opština sjevernog regiona.

Ključni podatak je svakako da je u 2018. godini stepen realizacije planiranih projekata iznosio čak 94% u ukupnom iznosu od 751 milion eura. Ono što bih posebno istakao kada govorimo o sjevernom regionu je podatak da je samo u prethodnoj godini u ovom dijelu Crne Gore, uloženo oko 340,5 miliona eura, što čini 81% od planiranih ulaganja. Ono što posebno ohrabrujuće djeluje za stanovnike sjevernog regiona Crne Gore, a kojima ja pripadam, je svakako pokazatelj da je u prethodnoj godini čak 45% ukupnih realizovanih ulaganja usmjereno upravo na sjeverni region.

Međutim, u tom smislu moram napomenuti da se najveći dio ulaganja odnosi upravo na izgradnju prve dionice autoputa Bar - Boljare, odnosno dionicu Smokovac-Uvač-Mateševo, gdje je realizovana investicija u iznosu od 188 miliona eura. Izgradnja autoputa predstavlja najveću infrastrukturnu investiciju u Crnoj Gori, ali, sa druge strane moramo se složiti da može pozitivno uticati i na razvoj sjevernog regiona. U dijelu koji se odnosi na ulaganja za postizanje pametnog rasta u sjeverni region najveći dio navedenih ulaganja odnosi se upravo na realizaciju kreditnih aktivnosti Investiciono razvojnog fonda. Ovdje je važno naglasiti da je u prethodnoj godini broj mikro malih i srednjih preduzeća na sjeveru naše zemlje uvećan za oko 5%, a stopa zaposlenosti uvećana je praktično za istu vrijednost.

Od ukupnog iznosa svih uložених sredstava, najmanji procenat učešća kao što smo čuli, što je ponovljeno više puta ovdje je realizovan kroz donacije budžeta i jedinice lokalne samouprave EU fondova, a dominantno učešće imaju svakako sredstva iz državnog budžeta.

Moram takođe da istaknem ovom prilikom izdvajanje iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja za sjeverni region koja su za prošlu godinu iznosila oko 14,5 miliona eura, a direktno za plaćanje u stočarskoj proizvodnji blizu dva miliona eura.

Napomenuću samo da je u prethodnoj godini uloženo 3,2 miliona eura u rekonstrukciju puta Berane-Kolašin, 2,2 miliona eura u rekonstrukciju druge faze puta Berane-Petnjica, 1,7 miliona eura u rekonstrukciju puta Slijepač most -Tomaševo-Pljevlja, 1,2 miliona eura za izgradnju treće trake na magistralnom putu dionice Ribarevine- Mojkovac itd. Napominjem da sam pobrojao samo milionske investicije za koje su izvršena plaćanja samo u prethodnoj godini, a da su ukupne investicije značajno veće.

Kada govorimo o Beranama značajna ulaganja je Vlada kroz resorno ministarstvo imala za sanaciju neuređenog slagališta Vasove vode i to preko 500.000 eura, zatim za izgradnju kanalizacione mreže i uređenje vodosnabdijevanja u Beranama, gdje je realizovana investicija od oko 1,1 milion eura. Ukupna vrijednost ove investicije je oko 14 miliona eura. Značajna investicija za navedene oblasti je izvedena i realizovana u opštini Pljevlja gdje je uloženo preko dva miliona eura za upravljanje sistema otpadnih voda.

Kao što sam rekao na početku svog izlaganja, složit ćemo se da su najveća ulaganja u prethodnoj godini upravo usmjerena ka sjeveru Crne Gore, a mislim da neću pogriješiti kada kažem da smo upravo u Opštini Berane imali možda i /prekid... Uprkos svemu tome navedeni podaci jasno pokazuju da je najmanji prosjek per capita imaju upravo opštine Berane i Bijelo Polje. Ovo mora da bude samo podstrek za nastavak kontinuiranog ulaganje Vlade Crne Gore u sjeverni region, naročito u ove dvije opštine, ne bi li se navedeni podatak u godinama koji pred nama značajno i popravio.

Stopa nezaposlenosti u 2018. godini, opala je u odnosu na 2017. godinu, u sjevernom regionu za oko 5%. Međutim, Berane i dalje predstavlja Opštinu koja je u samom vrhu opština sa najvećim procentom nezaposlenosti.

Na samom kraju želio bih da iskoristim priliku da pohvalim izvještaj koji je danas pred nama. Kako strukturalno tako i suštinski i da pozdravim napore Vlade Crne Gore i sva ulaganja koja imamo u sjevernom regionu kako bi se ovaj dio Crne Gore izjednačio po razvijenosti sa ostalim djelovima Crne Gore.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 13:58:56)

Zahvaljujem poslaniku Fatiću.

Sljedeći je poslanik Ranko Krivokapić.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (13.11.19 13:59:05)

Hvala potpredsjedniče Nimanbegu.

Evo da pohvalim ono što ipak postoji kao budućnost i borbenost u Crnoj Gori, Srbiji i Makedoniji, Bosni i Hercegovini. Mladi socijaldemokrate, četiri socijaldemokratske partije, su napravili prošle godine studiju - populaciona politika zaustavljanja iseljavanja mladih iz ove četiri zemlje. Srbije i Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Makedonije. SDP je bio dio tog projekta i bore se da ostanu.

Nažalost, ta borba je sa ovakvim vlastima, iste su prirode vlasti u sve četiri zemlje, nešto se u Makedoniji promijenilo je glavni uzrok zašto se bore da ostanu, a zašto je put pred njima sasvim izvjestan. NVO "Kod" je objavio da za 25 godina iz Crne Gore iselilo 25% stanovništva.

Pojava je vezana za prirodu društva u kojima živimo iz Slovenije se niko ne iseljava, a i ona je bila u Socijalističkoj Federativnoj Republici Jugoslaviji, ali minimalno, a iz Srbije, Makedonije, Bosne itd. to je egzodus. Niko ne bježi iz srećnih zemalja. Jedan hrvatski profesor nedavno je objavio u studiju da i u Hrvatskoj kao razvijenijoj od Crne Gore, glavni razlog odlaska - korupcija, nered, nesigurnost, nemanje vjere u državu. E sad zamislite kako, ta studija izgleda u Crnoj Gori ili

u Bosni, Srbiji ili sličnim društvima. U Hrvatskoj je to glavni razlog, nemanje perspektive. Ljudi, vole svoje zemlju, odnos sa zemljom mnogo više od ekonomskog odnosa. Jer je to odnos sa porodicom, sa prijateljima, sa precima, sa tradicijom i postoji pogotovo u Crnoj Gori, a i na Balkanu ta veza između čovjeka i tla, čovjeka i zemlje.

Nažalost, kako se zemlja vodi milion puta sam to puta rekao u Parlamentu, zemlje se razlikuju samo po kvalitetu vođstva, nema boljih i gorih naroda. Nego boljih i gorih vođstava i elita u državama i samo se po tome razlikuju. Zato je Slovenija uspješna, a ovi su neuspješni, zato Slovenija ima 100 puta veći izvoz nego Crna Gora, samo je tri puta veća. Sto puta ne deset puta, sto puta, zato ima veći izvoz od Srbije od koje je tri puta manja. Ali, Srbija ima 19 milijardi izvoza, a Crna Gora dobaci do 300 miliona. Koja je glavna privredna grana u ovim zemljama balkanskih autokratija? Nažalost, iskreirali smo novu privrednu granu koju svijet nije baš mnogo poznao do našeg vremena na Balkanu.

Glavna ekonomija zemlje je raseljavanje svojih građana i to je glavna ekonomska grana, raselite svoje građane, a onda oni kroz donacije i slanje svojim porodicama predstavljaju glavnu ekonomsku snagu Crne Gore. Donacije koje dolaze u finansijski sistem Crne Gore neto, znači ne koštaju ništa, ne troše prirodne resurse, nikakve druge troškove nema jer su preko 600 miliona. U region dođe oko 24 milijarde od nevoljnika koje smo mi rasćerali. To je glavna ekonomija Crne Gore, ćeranje svojih građana koji poslije izdržavaju svoju rodbinu i nas sve zajedno. To je više od turizma jer turizam i da tačno zaradi milijardu profit je 15% nije profit 100%.

Druga grana, takođe nije vezana za ekonomiju Crne Gore, a to su pomorci. Znači, ništa mi ovde ne proizvodimo, ni pod jedan ni pod dva, koji donose 270 miliona u našu ekonomiju, nikakvih troškova. Čist neto priliv našoj ekonomiji.

Treća je po mojoj skromnoj procjeni i oni koji to znaju u Italiji u Americi, ovi drugi pomorci, ovi koji švercuju narkotike. To je naša treća privredna grana po neto prilivu u budžetu kroz pranje novca. Tek četvrta bi negde možda došla u turizam, tek četvrta bi negde bila turizam. Čuli ste šumarstvo Rožaje, evo sjedi čovjek pored mene znaće te to izvozilo u Tursku gotove proizvode ne oblovinu, nego gotove proizvode u Tursku, u Njemačku, Gornji Ibar, treba li sve da nabrajam. Muka me za to što sam dio, kao i vi, te generacije koja treba da se stidi od predaka. Osjećam stid, od naših predaka i uporedimo se, ne više ni sa kim 100 puta sam rekao, opet ću ponoviti da se stidimo svi zajedno. De je bila Češka, Slovačka, Albanija, devedesetih godine, a de su sad, a de smo mi, a de je bila Bosna. Četvrta armija na svijetu je srušila sve što je imala po njoj od artiljerije, ubojnih zrna, Bosna je zadužena 31%, a Crna Gora 70%. Bosanac, po glavi stanovnika duguje 1.600 eura, a mi 5.200 eura, pa redom da ne nabrajam, pa kilometar put najskuplji koštao je u Bosni 5,5 miliona, a kod nas košta prosjek 25 miliona.

Završavam sa Budvom. Čudno je da je Budva optimističko mjesto, ali pogledajte kad se začepi kasa, kad se više ne krade mnogo, ne mogu reći da se krade uopšte iako je opozicija na vlasti, kad se ne krade mnogo, pa ste našli šest mjeseci nema isplate plata, a sad se redovno plaćaju i ima za sljedećih osam mjeseci. Nikakvo veliko otkriće, samo se krade matematički manje upotrijebiću tu formulaciju, matematički manje i može se sve to riješiti. Možete to riješiti sve, znači treba nam elementarno da nemamo više afričke vlasti ko god da je vlast. Ne interesuje me ko će biti vlast, baš me ne interesuje ko će biti vlast, ali svejedno propadamo i trošimo ono čega najmanje imamo, a to je deca. Prije su selili nevoljci sa sjevera, a sad se seli najperspektivniji dio društva iz centra i juga. Najperspektivniji, oni koji treba da nose ovu zemlju, a na nevoljnici samo, nago najobrazovaniji dio društva, koji treba da naprave reforme koje svi zajedno na kraju formalno usvajamo.

Još jedna stvar, potpredsjedniče dozvolite mi, što me prenerazila. Prije su se u nautičku školu u Kotoru upisivali đaci koji nijesu mogli u gimnaziju. Nijesu mogli u gimnaziju, upisali su nautiku. U mojoj generaciji i u svim generacijama prije dvije, tri generacije. Sad odjednom se najbolji đaci upisuju u nautiku i to nije loše hoće u pomorce, hoće tamo gdje je druga ekonomska grana Crne Gore, po neto prilivu. Međutim, opasnije je ono što čujem u podtekstu. Najbolji đaci nam sad idu da se spremaju za one buduće švercere. To je za nas presuda žalbe. Jer, čujete iz tog grada sam da im je to logika stvari, a najbolji đaci. Nijesu više to oni đaci koji se nigde ne mogu upisati, kad dobijemo taj nivo kriminala u sljedećoj generaciji pametnog i obrazovanoga zaboravićemo i školjarce i kavčane koji su i po imenu ruralni dio kriminala. E to je ono što je presuda svima nama. Ponavljam, nema tu u ovako maloj zemlji ni vlasti ni opozicije, kad su

strateške stvari u pitanju. To je presuda svima nama, ovoj generaciji opoziciji i vlasti, nesposobnosti da napravimo uspješno društvo.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:07:02)

Poslanik Novović.

RADULE NOVOVIĆ (13.11.19 14:07:06)

Hvala vam potpredsjedniče,

Uvaženi poslanice Krivokapiću, postoji jedna rečenica kod Andrića u "Mostu na Žepi" - "Razočarenje i bol odvođe misli u prošlost". Često smo nekako skloni da glorifikujemo nekadašnju Crnu Goru, a da minimizujemo ovu današnju. Teško ćemo se vjerovatno ja i jedan broj poslanika ovdje složiti oko statusa današnje Crne Gore i oko uspjeha koje ona nesumnjivo ima i na međunarodnom i na unutrašnjem planu. Ali, bih pokušao da nas sve zajedno podsjetim nekim egzaktnim podacima o nekadašnjoj Crnoj Gori, Crnoj Gori iz 1987.godine. Prošle sedmice je održan jedan veoma interesantan skup na Filozofskom fakultetu u Nikšiću u saradnji nekoliko institucija, Matice crnogorske, Filozofskog fakulteta i nevladine organizacije Geopolitika, gdje se baš razgovaralo o 30 godina od rušenja Berlinskog zida. Čulo se dosta interesantnih izlaganja između ostalih i naš kolega koji trenutno je van sale, profesor Papović, iznio je sljedeće podatke.

Prema zvaničnim podacima 1987.godina je za crnogorsku privreda bila jedna od najgorih. Tokom 1987.godine, sa gubitkom su poslovale 204 organizacije udruženog rada, sa 53.480 zaposlenih. Crna Gora je imala 126.240 radnika u privredi, što znači da je gotovo svaki drugi crnogorski radnik radio u organizaciji udruženog rada koja je poslovala sa gubitkom. Prosječni lični dohodak u Crnoj Gori je bio za 26% niži u odnosu na jugoslovenski prosjek. U Crnoj Gori je tada bilo 25.000 korisnika trenutne i vanredne materijalne pomoći, a oko 5.500 lica je koristilo stalnu socijalnu pomoć koja je iznosila 45% zajemčenog ličnog dohotka. Nezaposlenih je bilo oko 40.000. U 1987.godini, gubitak crnogorske privrede je iznosio 116 milijardi dinara. Najveći gubitaši su bili najveće privredne organizacije Radoje Dakić, Željezara Boris Kidrič, tadašnji KAT, Titeks, ŽTO Titograd, Plantaže, Gornji Ibar, Rudnik uglja i Fabrika cementa u Pljevljima itd. Iako je Crna Gora, tokom 1986.godine uspjela da vrati 50 miliona dolara inostranog duga i dalje je bila visoko zadužena republika. Dug je 1987.godine, iznosio oko 824 miliona dolara i bio je za 2,7 puta veći u odnosu na jugoslovenski prosjek. Nemam namjere da nešto kažem dalje u odnosu na ove podatke prosto nije zgoreg uporediti se i sa tim periodom, a ne glorifikovati ga ovako.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:10:21)

Hvala.

Poslanik Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (13.11.19 14:10:25)

Poslanice Novoviću, gospodin Papović obično se bavi kontraverzno svojim tekstovima. Ima onaj tekst o crnogorskim tajkunima. Ja ću nabrojati napamet, jer nijesam spreman, napamet ću vam nabrojati. Crna Gora je imala kilometar asfalta 1945.godine, 1987. godine je imala najviše asfalta po glavi stanovnika u Evropi. Crna Gora nije imala ni jednu hidroelektranu, a DPS još hidroelektrane koje su tada napravljene ni jednu nije napravio u 30 godina. Te 1987. godine bila je turistička sezona za koji je premijer prije dva mjeseca ovđe rekao da je tek 2017.godine, dostignuto. Poslije zemljotresa 1979. godina, 1987. godina bila je najrekordnija turistička sezona.

Ovo su brojevi, imala je suficit u platnom bilansu sa inostranstvom. Znae li koliko je sada, vi to znate - 16% pokrivenosti, to su brojevi. Crna Gora je od brodova zarađivala 200 miliona svojih brodova, zarađivala ovih 800 miliona dolara, što kažete moglo se pokriti neto prilivom brodova, barem četvrtina, ali se namjerno držao dug. Pitajte Rada Brajovića, koji nije pripadnik SDP-a, pa neka vam to objasni do detalja.

Crna Gora je po analizi Intelligence Economist Unit koji je tražila Evropska komisija bila na 51%, prosjeka 15 bogatih članica Evropske unije, bez Rumunije, Bugarske, Češke, Slovačke itd. Sada je po vašim na 42, mi još nijesmo stigli ekonomski onu Crnu Goru koju ste vi uzeli u svoje ruke. Ovo je pohara po mnogim elementima. Ja sam govorio samo o jednom, odlazak mladih i glavna ekonomija u Crnoj Gori. Glavna ekonomija u Crnoj Gori je donacija onih koje smo očerali, evo da kaŹem da ste ih vi očerali, vas cijenim kao principijelnog kao čovjeka da ne mislite jer nemam ništa lično, poštujem vaš pošten rad i vaš pošten trud. Ja vam govorim, ovdje sam čak kolektivno ova generacija ima da se stidi pred onom prethodnom i ja zajedno sa vama. Ja imam mnogo više interesa od vas da hvalim ovu generaciju, imam mnogo više interesa, bio sam drugi čovjek u državi 13 godina, pa bih trebao da govorim da je sve super.

Nažalost, ja se stidim nećete vjerovati. Nezavisnost je istorijsko dostignuće, ali smo napravili društvo koje nije održivo. Bosna je bolja od nas, rušena Bosna, Srbija nas pretiće. Ako čovjek u ličnom životu i u kolektivu ne priča o brojevima nego se zanos, znam nijesmo u izborima, nema potrebe sada da obmanjujemo građane, nemamo izbora.

Nikšić ima 18.000 ljudi u privredi, a sada u kladionicama u Crnoj Gori radi 9.000. Rekao sam onu poraznu činjenicu, a vi ste čak čovjek i iz nauke. Kad vidim da najbolji đaci se spremaju da budu najbolji šverceri, a već smo sad svetski vrh u švercerima. Onda je to, to je osuda ovog društva, znači društvo ne funkcioniše normalno. Ako vam najbolje idu u najgore poslove, a to je primjer nautike u Kotoru, znate de idemo. Ako vam najperspektivniji dio društva odlazi napolje, ko će razvijati ovu zemlju, ko će da je razvija. Ne može bez pravde to vam uporno ponavljam. Bez pravde, nikad niko nije napravio dobru državu. To je prva stvar koju moramo uvesti u državu, pravda, red i zakon, a onda će biti ekonomije. Zato su komunisti, socijalisti bili najbolji ekonomsko-socijalni poredak u istoriji Crne Gore ni kraljevine, ni carstvo niko ništa, a ovo je sada ovih 30 godina po mnogo čemu devastacija bez presedana. Ali, ponavljam lično bih trebao da govorim da je sve bilo dobro, jer sam dio te generacije, pa bih se negde mogao uđenuti u istoriju kao uspješna generacija. Nijesmo uspješna generacija, samo neke istorijske /prekid/ ali ekonomsko-socijalni mi smo generacija za kaznu, a ne za pohvalu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:14:17)

Komentar na izlaganje poslanika Krivokapića ima Andrija Mandić.

ANDRIJA MANDIĆ (13.11.19 14:14:20)

Gospodine Krivokapiću, Vi ste danas izgovorili vrlo važne stvari i ja Źelim da Vam odam priznanje zato što se suočavate sa istinom i ne mislim da ste Vi bili drugi čovjek u državi, što se tiče ideologije Vi ste bili prvi čovjek u ovoj državi.

Vi ste uspjeli da vašu ideologiju koja se značajno razlikovala od ideologije Demokratske partije socijalista, nametnete većem partneru. Dakle, vi ste bili prvi čovjek u ovoj državi. Što se tiče ekonomije, što se tiče šverca, očigledno da je postojao jedan dogovor da se vi u to ne miješate dobićete vašu ideologiju, dobićete Crnu Goru kao nezavisnu državu, dobićete spoljno-političke ciljeve za koje ste se vi zalagali. Međutim, morali ste da Źmurite i to nam danas priznajte ovdje sa ovim odnosom prema precima, priznajte nam da ste prosto nekako u toj vašoj borbi, a rekao bih zaslijepljenošću sa tim projektom nezavisne Crne Gore zaboravili onaj važniji dio da je Crna Gora urušena kao zemlja i vi to danas vjerujte svjedočite, mi o tome pričamo svih ovih godina.

Najveći je problem, kako mi da popravimo mlade generacije, koje su upravo zbog ovakvog odnosa prema njima krenuli ovim putem o kojem Vi govorite.

Istina je to mladi čovjek danas sanja o tome koliko god da je stepena obrazovanja, sanja o tome da postane neko koće se preko noći obogatiti i ima utemeljenje na osnovu onih koji su 1989. godine došli na vlast, koji su danas najbogatiji ljudi, niko od njih nije odgovarao. Niko se od njih ili bar poneko se suočio sa posljedicama nečasnih radnji koje su vršile u prethodnih 20 ili 30 godina, opljačkali Crnu Goru, uništili ovo o čemu Vi govorite, što su stvorili komunisti. Da znate ne branim ja komunistički projekat kao što ga vi branite, to da je moglo da traje to bi trajalo. Prosto ne može, ljudi traže slobodu pa je bio neophodan i višepartijski sistem, neophodna je bila i tržišna ekonomija, sve je to ono što je trebalo da dođe ovom narodu koji je trpio jednu, moram vam reći posebno pedesetih godina jednu brutalno diktaturu ovdje na prostoru današnje Crne Gore.

Dakle, važno je da o ovim temama pričamo, mislim da je važno da ljudi čuju u Crnoj Gori i da znaju na kakvoj smo mi stranputici. Ako je mlada generacija krenula ovim putem, ako danas mladi mornar sanja o tome da li će biti ponuđen od nekog narko klana da prošvercuje ovoliko ili onoliko droge. Ako dolazi droga u Luku Bar, a niko ne odgovara zbog toga što je ta droga pronađena u kontenjerima nekih velikih kompanija koje su vezane za ovaj režim, onda svak kaže ako može neko njima to da radi zašto ne bih mogao i ja.

Dakle, gospodine Krivokapiću, volio bih da u vremenu koje je pred nama nastavimo da razgovaramo na ove teme, jer mislim da su to suštinske teme za budućnost Crne Gore, a posebno je važno Vi kao vodeći ideolog i prva ličnost u ideološkom smislu ove Crne Gore što tako govorite kao što nam je bilo i važno da ljudi, poput profesora Kneževića vodeći tajkuni u ovom režimu, progovore i oni dio njihove priče. Hvala lijepa.

ANDRIJA NIKOLIĆ (13.11.19 14:18:15)

Dakle, potpredsjedniče Gvozdenoviću, čini mi se da smo se na nekoj od ranijih sjednica dogovorili da uspostavimo praksu da nema bočnih komentaranja i izlaganja opozicije unutar opozicije. Dakle, samo da se razumijemo. Ja samo konsultujem da li je u proceduri da opozicioni poslanik komentariše izlaganje svog kolege iz opozicije, jer u suprotnom vjerovatno ostaje pravo na našoj strani da mi komentarišemo izlaganja kolega iz vladajuće koalicije.

PREDSDJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:18:53)

Hvala, gospodine Nikoliću, u pravu ste.
Izvolite, gospodine Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (13.11.19 14:18:59)

Gospodine Mandiću, ono što je DPS uradio je odlično, ne dobro, to je da je napravio zaokret upravo od društva čije tragove pratimo kako smo rekli. Ništa od ovih pojava nije nastalo u borbi za nezavisnu Crnu Goru, nego u borbi za veliku Srbiju i šverc i pljačka i poharna ekonomija, sve je to nastalo u borbi za veliku Srbiju, nije za nezavisnu Crnu Goru. Sve je to nastalo u borbi za veliku Srbiju. Evo redom ću vam nabrajati.

Sljedeća stvar, nismo ćutali u vlasti o kriminalu, kolega Danilović je li tu, pitajte ga što su mi Šarići prijetili, rečeno mu je na Odboru za odbranu i bezbjednost dok sam bio u vlasti, pitajte ga koliko sam ćutao o kriminalu, da ja ne iznosim tajne podatke sa Odbora za odbranu i bezbjednost. O tužiocu, znate da sam 2003. godine tražio smjenu tužioca i izdejstvovao smjenu tužioca. Nisam ćutao, u susret referendumu, o nedostatku vladavine prava. Znao sam da je vladavina prava temelj za državu. Evo vam dokazi, ja vam dajem dokaze.

Zajedno smo odbranili Taru, zajedno smo glasali ovdje Rezoluciju o Tari, nisam ćutao, zajedno smo spriječili Deripasku, vi ste spriječili Deripasku isto kao i ja, da ne kupi Termoelektranu za 35 miliona. Znači zajedno smo odbranili ovu državu, nijesmo ćutali iz vlasti kao što znate i da ne govorim o čemu. Svi znaju, a vidite Aerodrome, čim smo mi izašli iz vlasti odoše na doboš i sve ostalo će otići na doboš i to je bio glavni spor između nas i DPS-a. Nije ideologija, tu se slažemo.

Ideologija nam je bila ista o izgradnji države, nezavisne, tačno, e ali ona ne može ni ova, ni Srbija, ni Crna Gora, ni bilo koja neće opstati bez zakona, reda i pravde, ni jedna neće opstati. Imperije su propale, jer nisu imale to i tu se nismo slagali od početka. Tri godine prije raskida koalicije sam rekao za londonski Ekonomist, imate 16. avgust 2013. godine sam rekao - kad završimo NATO SDP će razmisliti o napuštanju koalicije, jer se ne slažemo oko vladavine prava i oko ekonomije. Tri godine ranije, ko najavljuje tri godine ranije da će napustiti koaliciju i to ne u fabričkom listu Prve banke i Bemaksa nego u londonskom Ekonomistu. Tvrdim da niko sa manje podrške birača nije dao više svojoj državi od SDP-a, tvrdim. Ispunio ključne programske odrednice od osnivanja i ipak uspio da sačuva jezgro povjerenja izgradnje u institucije, znate dobro koliko sam i lično uložio u ovaj Parlament, da bude prava institucija koja pripada vama isto koliko i meni i da zajedno pravimo ovu državu bolju. Ova faza se prošla. Dolazi sljedeća faza koja je izazov za sve nas. Ne možemo iz starih rovova napraviti novu državu. Moraćemo i vi i mi izaći iz nekih rovova, iz tih rovova dogovaraju se oko Ustava /prekid/ i njima da, ali to mora biti zrelost da se napravi Vlada koja će se baviti raščišćavanjem u tim ključnim oblastima, pravdi i ekonomiji. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (13.11.19 14:22:17)

Hvala.

Zahvaljujem, gospodinu Andriji Nikoliću koji je ukazao na ovu stvar, a ja sam mogao da dodam da na ovaj način je iz opozicionih klupa iskorišteno mnogo više vremena nego što je propisano Poslovníkom, ali sam smatrao da kada se već ne držimo tačke dnevnog reda koja bi po Poslovníku trebalo da se držimo kad smo otvorili ovu diskusiju bilo da je dovedemo i do kraja radi se o političkim liderima dvije značajne opozicione partije i zbog toga sam smatrao da treba da nastavimo dijalog.

Čuli ste i u izlaganju sad zadnjem da treba raditi sve kompromise, da zajednički trebamo da vodimo vlast. Moja ambicija je bila da dam sad riječ opoziciji, ali iz ovog razloga dajem sad riječ Radulu Novoviću.

RADULE NOVOVIĆ (13.11.19 14:23:18)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene građanke i građani, drage kolege, uvaženi predstavnici Ministarstva ekonomije,

Pa ja bih htio da malo da svojim izlaganjem vratim fokus naše pažnje upravo na dokument o kojem danas razgovaramo. Rekao bih da on nudi mnoge odgovore na dileme koje danas se ovdje otvaraju.

Naime, dokument o kojem danas razgovaramo predstavlja strateški okvir za vođenje politike regionalnog razvoja. Strateški cilj Strategije regionalnog razvoja za period 2014.-2020.godina jeste postizanje ravnomjernijeg socioekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanju. Dakle, ovdje se akcenat stavlja na terminu ravnomjernijim. Citiraću izvještaj koji je danas pred nama - "Pored ostvarenog kontinuiranog rasta bruto društvenog proizvoda u Crnoj Gori isti nije dovoljan za značajno vidljivije promjene na državnom nivou, a posebno na nivou sjevernog, manje razvijenog regiona. Više puta je konstatovano da znatno veće stope rasta mogu obezbijediti smanjenje razlike u razvoju i približavanje evropskom prosjeku kao i smanjenje regionalnih razlika na unutrašnjem planu. Jedan od ključnih razloga razvojnog zaostajanja Crne Gore u odnosu na Evropsku uniju je neujednačen razvoj sjevernog, središnjeg i primorskog regiona." Dakle, čitam izvještaj koji je pred nama. "Ovo je prvenstveno posljedica činjenice da raspoloživi resursi sjevera u prethodnih nekoliko decenija nijesu valorizovani na najadekvatniji način. Pored nestanka zajedničkog tržišta i tranzicija iz jednog u drugi privredni sistem u Crnoj Gori, dodatno su negativno djelovale posljedice hiperinflacije i sankcija uvedenih od međunarodne zajednice što je izazvalo zastoje privrednih aktivnosti pogotovo na područjima koja su danas najmanje razvijena, a to je za posljedicu imalo da značajan broj zaposlenih u velikim industrijskim preduzećima ostane bez posla, a sve je to produbilo već formirane razvojne probleme."

Na kraju se zaključuje u narednom periodu neophodna je dosljedno realizovati strukturne reforme koje će sprovoditi Vlada Crne Gore i maksimalno se posvetiti realizaciji svih planiranih projekata iz akcionog plana za sprovođenje Strategije u 2019. godini. "Realizacija ovih projekata, posebno ako su obezbijeđena sredstva kroz kapitalni budžet i druge izvore finansiranja mora biti imperativ jer je to preduslov za smanjenje regionalnih razlika i poboljšanje životnog standarda u najmanje razvijenim područjima zemlje". Namjerno sam pročitao citat jer rekoh da po mnogo čemu ovaj dokument upravo daje odgovore na neke dileme koje se danas otvaraju.

Smatram da nema preče obaveze u našoj državi od obezbjeđivanja ravnomjernog regionalnog razvoja. Znam da će zvučati nekima pretenciozno, ali ovu temu prva je pokrenula, pa onda počela sa njenom snažnom artikulacijom, prije par decenija, upravo Demokratska partija socijalista Crne Gore. To je za direktnu posljedicu imalo da se Vlada Crne Gore na nivou prioriteta bavi upravo ovom temom. Zahvaljujući takvoj posvećenosti Vlade već vidimo konkretne i značajne pomake, a njihova vezibilnost tek se može očekivati, jer će neki veliki projekti u dogledno vrijeme biti završeni i pušteni u funkciju. Vidimo po svemu, a i iz ovog dokumenta o kojem danas razgovaramo, da se interesovanje Vlade iz sasvim razumljivih razloga sa primorskog i središnjeg dijela, u prethodnih nekoliko godina, dominantno seli na sjever države. Čini mi se nikad se u istoriji Crne Gore nijesu na ovako očigledan način uvažavali resursi sjevernog dijela naše zemlje. To za posljedicu ima da su neke sjeverne opštine, poput Kolašina ili Mojkovca, postale veliko gradilište, na čemu im mogu pozavidjeti i neke mnogo veće i razvijenije opštine iz regiona. Dakle, u sjever se i te kako ulaže, u puteve, u škole, u razvojne projekte koji će donijeti nova radna mjesta zbog kojih će ljudi vezati svoju sudbinu i ličnu i profesionalnu za grad, odnosno za zemlju u kojoj su rođeni, za Crnu Goru. Dakle, i na osnovu ovog dokumenta, vidi se da je ova vlada okrenuta razvoju sadašnjosti i budućnosti vrijednostima koje baštini savremeni svijet, odnosno moderna Evropa.

Na kraju, rekao bih da pred sobom imamo jedan kvalitetan, realan izvještaj iz kojeg proizilaze jasne smjernice i smatram da ovaj dokument treba prihvatiti. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (13.11.19 14:28:04)

Hvala.

Dajem riječ Goranu Daniloviću.

GORAN DANILOVIĆ (13.11.19 14:28:10)

Uvaženi kolega Novoviću, jedna rečenica mora biti zapamćena iz ovog Vašeg teksta. Kazali ste - da je to, kako je Crnoj Gori neophodan uravnotežen regionalni razvoj, prva shvatila Vlada Crne Gore koju deceniju unazad.

Ja otprilike znam gdje smo bili i ja i Vi koju deceniju unazad. Evo da prihvatim da je zaista vašim izborom Duška Markovića za premijera okrenuto malo više pažnje sjeveru Crne Gore pošto je i on sjevernjak, nego što je bilo do sada, ali po onoj narodnoj - "Kasno Marko na Kosovo stiže", ja se plašim da je i on kasno stigao, a strašno mi smeta kada se razmećemo činjenicama koje to nijesu. Dakle, radi se o nekom oksimoronu, meni nije vjerovatno uopšte da vi kao čovjek živi na sjeveru ne primjećujete koliko je to malo.

Vi ne želite da se upoređujete s ljudima iz okruženja. Ovdje smo trpjeli gotovo mobing dok je Crna Gora, pa priznavali su to sa strane, za sebe govorila kroz usta vladajuće elite da je balkanski tigar, ja vas podsjećam, nemojte to preskakati, sustigli su nas i prestižu nas. Ja imam 48 godina i jedva čekam da vidim prve kilometre puta nadajući se da neće stati, da će se povezati na evropske koridore, da će Srbija uraditi svoj dio posla i da ćemo brzo putovati na Zapad, ali koliko je vremena trebalo. Da vas uporedim, evo slušajte, a znam kako ćete odgovoriti, sa nekadašnjim koalicionim partnerima Demokratske partije socijalista, sa predsjednikom Republike Srbije, sa Vladom iz Republike Srbije, od 2012. godine, ove, ne od 1912. dakle od 2012. do 2019. u Srbiji je izgrađeno 300 km autoputa, 300 km autoputa, uvaženi građani. Imala je 650, sad ima 950 i u narednih pet godina preteći će Hrvatsku, koja je po tom pitanju bila nedodirljiva. Samo po onim putevima koji su započeti. Šta ste vi uradili do 2012. one vlade koje su se na vrijeme sjetile, ili prve

blagovremeno da nešto čine. Da li ste vi svjesni koliko se u našem okruženju radi, dok kod nas živimo od retorike da smo i mi živi i da i mi radimo.

Govorim, najmanja prosječna zarada prestižu nas, izvjesno, po prosječnoj zaradi, ali ovaj kome to da objasnite. Do vas te naše riječi ne dopiru. Ovo su fakti, u Srbiji potpisan Ugovor sa Ruskom državnom željeznicom, rekonstrukcija pruge do Bijelog Polja, prosječna brzina 100 km /prekid/... Da li ste vi svjesni, ja govorim o ljudima koji su i vama i nekima od nas nekada davno bili koalicioni partneri. Vi kažete da imate najbolje odnose, zašto onda ne pričate sa njima? Kako je moguće, da li ste svjesni ako ovako nastavimo da ćemo mi ostati na kraju. Vaš sjever, moj sjever, naš sjever Crne Gore trpi depopulaciju. Čuo sam vas maloprije, time završavam, ljudi neki se vraćaju, vi ih primjećujete. Molim vas da mi objasnite kao intelektualac, ko onda ovo odlazi iz Crne Gore? Samo pet ljudi koje sam lično predložio stranačkim organima za vladu izbornog povjerenja su otišli trbukom za kruhom u Ameriku, petoro ljudi, iz Vlade izbornog povjerenja, iz kontrole po dubini. Niko od njih nema više od 35 godina i niko nema manje od završenog fakulteta, trojica s masterom. Objasnite mi ko napušta Crnu Goru? Neka mi objasni predsjednik Vlade koji je saopštio nevjerovatnu stvar ljetos negdje na nekoj svečanosti. Kazao je - nikad više Crnogorci neće ići u pečalbu, malo se naslonio i na onu čuvenu Đonoviću pjesmu o Crncima i Crnogorcima. A ja tvrdim i za ovo imam podatke koji su neumoljivi, nikad u istoriji Crne Gore više mladih ljudi nije išlo trbukom za kruhom nego danas, nikad u istoriji Crne Gore. To je nekada bio izuzetak, iz jednog sela jedan, pa se vratio 20 godina nakon nekog mučnog rada u američkom rudniku, se vratio u Crnu Goru. Danas ni sela ni grada gdje svaki treći sposoban i sa malo poznavanja stranog jezika nije otišao, 70% mladih ljudi hoće ako može da napusti Crnu Goru.

Ja vas molim, kao prijatelj, kao kolega, dajte da govorimo realno. Ljudi ništa lakirovkama i ništa uljepšavanjem postići nećemo. Nemojte da pričate o sjeveru tako, na tom sjeveru imam imanje, održavam ga i vrlo često idem sa ove skupštine idem da održim ono što mi je ostalo od đeda i od prađeda, od oca, što sam sam stekao. Ali, nemojte da mi govorite o ljepoti kolašinskog kraja, ja to bolje znam nego vi. Ne gledaju nas danas vjerovatno jer pola njih nema struje, struje koju smo mi doveli do svake kuće, mi iskopali rupe, mi postavili stubove, a onda mi ih država uzela i danas državno preduzeće mi naplaćuje.

Hvala vam beskrajno na strpljenju potpredsjedniče. Odustajem od diskusije zato što bi bilo previše da imam i diskusiju nakon ovog vremena za komentar. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (13.11.19 14:34:19)

Radule Novović.

RADULE NOVOVIĆ (13.11.19 14:34:34)

Hvala.

Drago mi je da sam ovako bio inspirativan za kolegu.

Ajde, počecu od poezije. Ne mislim da ni sadašnji ni bivši premijer misle na pjesmu Ranka Đonovića - "Crnci i Crnogorci", njima su bliži oni Njegoševi stihovi: "Pregaocu Bog daje mahove".

Nije oksimoron ovo sve što se ulaže na sjeveru, gospodine Daniloviću. Nije oksimoron, čuli smo maločas od kolege Rakočevića, milijarde ulaganja. Nijesu oksimoron skijališta na Bjelasici, nove škole, novi vrtići u vašem Kolašinu je najljepša škola u Crnoj Gori, "Risto Manojlović". Nije oksimoron autoput koji ćemo, bože zdravlja, za godinu dana možda i manje voziti do Kolašina.

Mi se u našim razvojnim planovima, strategijama, u našem radu, uz svo uvažavanje, ne poredimo sa Srbijom. Svaka čast na kilometrima autoputa koje Srbija pravi, vozio sam nedavno ovim novim "Miloš Veliki", od 105 km, sjajno izgleda i nadam se zaista kao i mnogi od nas da će u narednih 10-15 godina Beograd - Podgorica biti povezana savremenim auto-putem. Opet kažem, niti moramo niti trebamo da se uporedimo sa Srbijom, na kraju krajeva kada je u pitanju oblast kulture koja je i vama i meni na neki način bliska u Srbiji je ulaganje u kulturu 11 eura po glavi stanovnika u Crnoj Gori 36, samo su zemlje Evropske unije, Slovenija i Hrvatska ispred nas

Dosta smo govorili danas i prethodnih dana u odlasku mladih ljudi iz Crne Gore. Evo obavezujem se, da kao predsjednik Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport u čijem je resoru i resor sporta i mladih održimo jedno konsultativno saslušanje ministra sporta i mladih na koje sad sa zadovoljstvom pozivam i sve ostale kolege da pokušamo da tako kažem otkoniti malo tu famu koju smo stvorili u tom masovnom, čak je rečeno danas egzodusu iz Crne Gore. Ja ga ne vidim. Ja ga u tolikoj mjeri ne vidim. Ja vidim ono što se danas zove, ne znam bolji termin nerado upotrebljavam strane izraze, vidim ono što se zove mobilnost. Mobilnost mladih ljudi, mobilnost studenata. Ljudi se danas kreću. Svijet je postao puno manji. Prosto ljudi često idu i iz privatnih razloga i iz profesionalnih razloga u inostranstvo, borave određeno vrijeme, vraćaju se. Recimo, sa zadovoljstvom pominjem podatak i u privatnim i u profesionalnim razgovorima da u Sloveniji studira 97 naših studenata, /prekid/ iz Crne Gore, možda će neki od njih biti resurs Evrope i svijeta, ali i oni su prije svega resurs zemlje iz koje dolaze.

To je tekovina vremenu u kojem mi živimo. Rumunija je ne mogu se tačno sjetiti kada je ušla u Evropsku uniju, ali recimo prije desetak godina ostala bez nevjerovatnih, ne ostala nego se odselilo u zemlje Evropske unije pet miliona stanovnika. Iz Hrvatske se za tri godine ili manje odselilo oko 500.000 stanovnika. Vidite sad, recimo tragao sam otkud interesovanje Njemačke za medicinski kadar, otkud ovoliko interesovanja iz zemalja regionu da svi idu u Njemačku da rade kao medicinski radnici. Zato što se Njemci sele za Ameriku. Njemački ljekari i medicinske sestre idu u Ameriku i otvaraju prostor ljudima odavde. Prosto je to sviđalo nam se na kraju krajeva ili ne kao roditeljima, tekovima vremena u kojem mi živimo. Svijet je postao manji i prosto je tako, ali govoriti o nekakavom masovnom odlasku iz Crne Gore egzodusu u bježanju mislim da nije istina. I ovo što ste lijepo zaključili na kraju, odlazite na svoja imanja, mislim da će to raditi i drugi ljudi upravo zahvaljujući auto-putu i drugim putevima koji se prave kroz Crnu Goru, približiće se ljudima njihova rodna mjesta.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:39:18)

Hvala poslaniče Novović.

Dajem riječ Jovanu Vučuroviću. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (13.11.19 14:39:25)

Konstatovali smo da se dešava egzodus iz Crne Gore zahvaljujući politici Vlade Crne Gore, ali ja ću sad malo okrenuto diskusiju na drugu stranu konkretno, dakle u Strategiji se kaže jedan od ključnih razloga razvoja zaostajanja Crne Gore u odnosu na Evropsku uniju je neujednačen razvoj sjevernog, središnjeg i primorskog regiona. Ovo je kaže prvenstveno pozicija činjenice da raspoloživi resursi sjevera u prethodnih nekoliko decenija nijesu valorizovani na najadekvatniji način.

E, pa dakle, poštovani građani, da li je Demokratski front, Nova srpska demokratija ili neko iz opozicije uticao na to da ovi resursi sjevera nijesu adekvatno valorizovani u proteklom periodu ili je na vlasti u Crnoj Gori bila Demokratska partija socijalista. Ovdje imamo od 1989.godine na vlasti jednog čovjeka i ovdje nam se u dokumentu podmeće, a to se vrlo kontinuirano radi već proteklih evo sedam-osam zakona koje smo ovdje razmatrali i predloga zakona da se igra na amneziju građana. Abolira se Demokratska partija socijalista i šef režima da se zaboravi da su oni upravo o svemu odlučivali, ja volim da kažem o životu i smrti proteklih 30 godina. I sad se ovdje isčuđavaju u Strategiji, kaže nije se valorizovalo na najadekvatniji način, pa nije valorizovala Demokratska partija socijalista, nije valorizovana Bošnjačka stranka u Rožajama i u tom dijelu gdje žive Bošnjaci. Nije SD valorizovao, ti ljudi koji su na vlasti evo svih ovih godina, a posebno kažem DPS koji je neprestalno na vlasti punih tri decenije nažalost. Imali su kad valorizovati, a nadam se da će sljedeća godina biti godina kada će DPS ispratiti u prošlost, a njihove lidere u zatvor. Sad vrlo zanimljiv dio, takođe iz Strategije. /upadice/ Evo da vidimo Sekuliću koga ćeš ti ispratiti u zatvor.

Pored nestanka zajedničkog tržišta, poštovani građani i tranzicija iz jednog u drugi privredni sistem u Crnoj Gori su dodatno negativno djelovale posljedice hiper inflacije i sankcija uvedenih

od međunarodne zajednice. Pazite vi šta piše u Strategiji koja je 2014-2020.godine, koliko mi se čini, pominje se hiper inflacija i sankcije uvedena od međunarodne zajednice. Tih godina kad je bila hiper inflacija i sankcije međunarodne zajednice znate li ko je bio na vlasti - Milo Đukanović. Isti taj čovjek, on je odgovoran za ovo kao i ostali, opet se pokušava izazvati kod građana amnezija da se zaboravi da je jedan čovjek na vlasti trideset godina. Mnogo zanimljivija stvar, zajedničko tržište sad ste se sjetili zajedničkog tržišta, sad vam nedostaje odjednom pa provlačite u dokumentu tržište velikog Saveza Republike Jugoslavije. E, mi smo govorili da se ne ruši ta lijepa i velika država, što se tiče ovoga regiona imali smo to veliko tržište. Ono je bilo posebno značajno za sjever Crne Gore i za čitavu Crnu Goru. Međutim, vi ste odabrali da idete putem crnogorskog separatizma, da idete putem Sekule Drljevića i crnogoskih ustaša kako ih zovu historičari i eto nailazimo na to da u ovakvim dokumentima Vlade Crne Gore nalazimo da i Vlada Crne Gore priznaje da je zajedničko tržište, da je Savezna Republika Jugoslavija bila bolje rješenje.

Meni, ali ni ostalim građanima koji žele realno i činjenično da pričaju o ovoj važnoj temi, jasno je da ovaj dokument jedan promašen dokument i da služi da zamaskira jednu katastrofalnu situaciju posebno na sjeveru Crne Gore, a i u drugim krajevima Crne Gore, mogla je Vlada ispisati na hiljade stranica, na hiljadu strategija je moglo ovdje predstaviti, ali ja govorim baš sad o sjeveru Crne Gore. Ne može se sakriti činjenica da je za vrijeme vladavine DPS-a sa sjevera Crne Gore i sjevera Crne Gore iselilo se preko 50.000 građana. Eto, to je rezultat politike Demokratske partije socijalista. Ovdje nam nudite bajke da citiram gospodina Rudovića i da budem vrlo konkretan na kraju. Da li je Vlada ovom strategijom zaustavila iseljavanje sa sjevera Crne Gore? Nije. Iseljavanje se nastavlja, posebno u ovom periodu u kojem je rađena ova strategija.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:44:53)

Hvala.

Moja namjera je bila da dam riječ Budu Aleksiću, ali nije tu.

Dajem riječ Nikoli Divanoviću, poslije njega Budu Aleksiću. Izvolite.

NIKOLA DIVANOVIĆ (13.11.19 14:45:09)

Zahvaljujem potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvažuje kolegice i kolege poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Inspirativna tema. Pokušaću da budem skroz u temi. Čuli smo jednu istorijsko političku retrospektivu i Parlament, između ostalog služi za to. Ali, evo ja ću pokušati da budem u ovoj temi razvoja, kao jedne osnovne kategorije koja se bazira uvijek na ekonomskom rastu, a ekonomski rast predpostavlja da se u jednoj određenoj ekonomiji nacionalnoj ili šire stvori neka nova takozvana dodata vrednost, kako bi mogla biti i dalje distribuirana, na ono što se zove kvalitet građana. Dakle, ako idemo u kontra smjeru, ako se vraćamo prema nazad onda shvatamo da je to glavni cilj svake ekonomske politike, odnosno da to mora biti glavna pretpostavka političke vizije i svake političke elite, a tako i ove naše koju predvodimo i koju činimo. Poseban standard, i tu dolazim do samog dokumenta, u ovome jeste poseban zahtjev, a rekao bih imperativ jeste ravnomjeran razvoj, dakle ravnomjerno razvijati sve djelove teritorije, pogotovo kada je riječ o nacionalnim ekonomijama. Potenciram ovo nacionalne ekonomije jer je to imanentno mnogim državama svijeta. Evo da ne idemo dalje od Italije. Italija ima taj prepoznatljivi disbalans, tu prepoznatljivu polarizaciju između bogatog sjevera i siromašnog juga, uslovno rečeno siromašnog juga.

Ovaj ekonomski rast i ovaj ekonomski razvoj ukoliko ga posmatramo kao takvog mora se bazirati na tri osnovna principa. Prvi je konkurentnost, drugi je svakako inovativnost i treći je zapošljavanje, dakle otvaranje novih radnih mjesta. Možda bih se čak usudio da taj redoslijed promijenim, pa bih rekao da je prvi inovativnost. U tom smislu imamo novi imperativ, dakle znanje i ono je najviše deficitarno trenutno u Crnoj Gori.

Kroz ovaj vaš izvještaj vidio sam određene pokazatelje o kojima je i uvaženi kolega

Rakočević govorio. Možda nijesmo dovoljno dobro iskoristili određene potencijalne resurse, da jesmo imali bismo bolje performanse. Sistem uvijek pokreću lokalne samouprave. Ako lokalne samouprave koriste svoje resurse, odnosno imaju stepen realizacije od nekih ispod 60% svakako onda nećemo moći da imamo u konačnom ono što se zove živahna nacionalna ekonomija. Italijani su imali, opet se vraćam na Italiju, nešto mi je inspirativna kod ove teme, jednu lijepu krilaticu, jednu sintagmu koja je glasila ekonomija keđira, dakle ekonomija koja se vrti, kao neki krvotok, kao nešto što generiše tu dodatnu vrijednost o kojoj govorim. Tu mi je, takođe, ovaj disparitet između sjevera i juga vrlo inspirativan. Ono što smo pomenuli nekoliko puta, milijardu eura uložениh u posljednje četiri godine na sjever, ali milijardu i sto pedeset miliona eura prihoda od turizma na jugu. Zamislite kakav tu refleks potencijalno postoji. Zamislite kakva tu ekonomija može da se vrti i vrćeće se vrlo brzo. E, to je ono o čemu sam htio da pričam.

Ovo jedna faza u razvoju, možda kraj prve faze, ali početak ciklusa. Tu nemamo nikakve dileme. To je ono što se prepoznaje iz onog izvještaja i što mi se čini kao možda i vrhunski domet realizacije naše političke vizije. Moram vam reći da je potencijal tog ruralnog sjevera, a kada kažem ruralni mislim na poljoprivredu, dakle mislim na mogućnost proizvodnje zdrave hrane, nešto što sutra treba da bude resurs da dodatno hrani ovaj turizam visoko kvalitetni, da izbjegnem taj termin elitni turizam na jugu. Zamislite kada se to vrati sjeveru, pa se onda turisti s juga vrate u turističke kapacitete visokog kvaliteta na sjeveru, e to je ekonomija koja se vrti. To je ekonomija gdje sjever hrani jug, jug hrani sjever, s novonastalom i novokonstruisanom putnom infrastrukturom i svakom drugom infrastrukturom, a u ovom drugom administrativnom dijelu, dakle sa strukturnim reformama kojima nepokolebljivo težimo. Dakle, vrlo ozbiljna vizija, složićete se. Da li ćemo uspjeti uz pomoć koalicionih partnera i uz pomoć nespornog povjerenja građana da je realizujemo, ne zavisi samo ni od nas, dakle zavisi od globalnih tendencija. Svakako da je to taj put.

Na kraju, moram vam reći nešto i oko ovog roka. Dakle, 2014-2020. godina, tako glasi ovaj strateški okvir, vrlo je dobar. Mislim da je vrlo zgodan sada da prosto razmislimo da možda revidiramo ovo na način što sam rekao kraj faze, ali početak ciklusa. Možda sada revidiramo malo i taj program koji nas očekuje u narednom petogodištu. Uvijek govorimo o nekom srednjem roku. Vjerujte, u ovako globalnom okruženju ne možemo govoriti dugoročno, ne možemo planirati dugoročno jer bismo bili romantični, a ne odgovorni. Ako budemo imali takav regionalni razvoj Crne Gore imaćemo brend, imaćemo pravi brend koji je ozbiljan i ima potencijal da bude prepoznat u svijetu. Zna li koji je za mene danas najveći brend. Upravo Made in Italy. Nije najveći brend ni Nestle, ni Nike, ni Mercedes, najveći brend je Made in Italy zbog toga što je to prosto konglomerat svih njihovih jakih strana na najbolji način promovisan. To je naša vizija. To je Crna Gora. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (13.11.19 14:51:15)

Zahvaljujem, gospodinu Divanoviću.

Sada ćemo čuti drugi pogled Crne Gore. Budimir Aleksić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (13.11.19 14:51:26)

Govoriti o ravnomjernom regionalnom razvoju znači obmanjivati javnost i pričati bajke i fantastične priče. Svakome je jasno kako ova vlast vodi politiku ravnomjernog regionalnog razvoja i kakav je njen odnos naročito prema sjevernom regionu. Donose se strategije regionalnog razvoja, akcioni planovi, strateški dokumenti, elaborati i što oni više usvajaju ta strateška dokumenta sjever je sve prazniji i sve siromašniji.

Prije neki dan sam čitao u novinama, kaže - u 17 opština u Crnoj Gori imamo negativan prirodni priraštaj, iseljavanje je kontinuirano, svako ko može i ima gdje da ode ide upravo iz sjevernog regiona i ostaje samo onaj ko nema gdje da ode. Navešću primjer Šavnika gdje sam rođen. Mislim da tamo ne zanoći 200 ljudi u urbanom dijelu, dakle u gradiću Šavniku, sela potpuno pusta. U mom selu samo dvije kuće žive zimi, a nekad ih je bilo po 200. Za ovih 30 godina, čuli

smo podatak od kolege Vučurovića, 50.000 ljudi je napustilo sjeverni region. Stočari ne mogu da plasiraju svoje proizvode. Ako ih plasiraju, plasiraju ih po nepovoljnim cijenama. Pričamo nešto što je opšte poznato i što su elementarne činjenice. Dakle, na sjeveru ostaje sirotinja koju onda vlast lako pridobije obećanjima, kupovinom glasova da glasa vladajuće partije. Onda iz vlasti kažu tako je to svuda u Evropi. Iseljava se, kaže, iz Rumunije i idu u zemlje Evropske unije, to je trend. Dodaju da je divno živjeti u tim gradovima kao što su Šavnik, Mojkovac i tako redom. Kada je to tako, pade mi na pamet što je ovaj bivši predsjednik Opštine Mojkovac, Medojević, napustio Mojkovac, tako bajkoviti grad gdje je mnogo lijepo živjeti, došao u Podgoricu i dobio stan po povoljnim cijenama, 120 kvadrata, 20.000 evra, otplaćuje ga 30 godina i rata mu je od 15 do 30 evra, a lijepo je živjeti u Mojkovcu. U Šavniku niko od funkcionera Opštine, a to su članovi Demokratske partije socijalista, ne živi na prostoru, svi idu iz Nikšića na posao. To je jedna opšta sprdnja, to se pričaju vicevi na taj račun, idu iz Nikšića na posao u Šavnik. Što dalje ne otvore kancelariju, inače su matične knjige donijeli u Nikšić, ne znam što se ti ljudi muče uopšte da dva, tri puta sedmično idu preko Vojnika.

Dakle, kada čujemo vlast sve je idealno, stvar se poboljšava u tom pravcu zahvaljujući mudroj politici Vlade Crne Gore koja je najveći investitor i koja otvara radna mjesta. Na sjeveru nema nezaposlenih, sve cvjeta, to je milina i samo što ne ispoljavaju čuđenje što se ljudi ne vraćaju na sjever da se zapošljavaju. Pozivam, oslanjajući se na vaša obećanja, sve nezaposlene, sve ljude koji su završili fakultet, koji su na Birou rada u Nikšiću i Podgorici da se prijave u DPS i da idu i dobiju radna mjesta na sjeveru jer tamo postoje slobodna radna mjesta, to smo danas čuli.

Poštovani građani, ovo je Vlada kontinuiteta koja je zatvorila sva ona preduzeća na sjeveru u proteklih 30 godina i sada isti ti koji su zatvorili radna mjesta, koji su devastirali sve što se moglo devastirati oni kao sada obnavljaju sjever, otvaraju radna mjesta, fabrike, investiraju. To su stotine miliona, 94% Akcionog plana je realizovano, 525 projekata je realizovano, 345 miliona. Da prosto čovjek ne povjeruje gdje živi i otkud uopšte ima sirotinje na sjeveru, što se ti ljudi iseljavaju. Ne mogu da vjerujem šta sve slušam. Kažu da onda vi politizujete ovu priču. Mi politizujemo priču svojom potrebom da iznosimo neke podatke i da saopštimo svoje jasne stavove. Najbolje ništa da ne pričamo nego da ovdje glasamo kao i vi da na svaku vašu ovu bajkovitu i fantastičnu priču kažemo amin, što će reći zaista tako je. Bogami mi se čini nije tako i ja mislim građani vidi i svako ko želi da ne zatvara oči pred činjenicama vidi kakva je činjenica i šta ste vi uradili za ovih proteklih 30 godina.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 14:56:25)

Dajem riječ Momčilu Martinoviću, neka se pripremi Ana Nikolić, poslije njih je Milutin Đukanović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (13.11.19 14:56:36)

Uvaženi predsjedavajući, gospodine Gvozdenoviću, poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi gospodine Čelonoviću, pozdravljam i vas na ovaj način. Posebno ću iskoristiti priliku da pozdravim i sve naravno građane Crne Gore, ali posebno građane Prijestonice koji danas slave 13. novembar Dan oslobođenja Prijestonice. Iskreno se nadam da ću sa ovog mjesta poželjeti da se Prijestonica ubuduće razvija i na principima kako i sama strategija bazirana, a to jeste da rast bude održiv, pametan i inkluzivan.

Sada ću se vratiti i na samu temu jer smo čuli dosta diskusija vezano za konkretno ovaj dokument odnosno dio iz segmenta ovog dokumenta koji obavezujući koji proizilazi iz šestogodišnje Strategije i koji proizilazi iz zakonskog rješenja vezano za regionalni razvoj. Ti podaci koje smo našli danas odnosno u toku pripreme za ovu sjednicu shvatićemo da oni ohrabruju, da ima rezultata koji mogu da se ocijene kao jako kvalitetni, ali ja ću se prije svega osvrnuti na jedan dio ovog izvještajnog perioda. Mada slobodno ću reći da mi danas razmatramo Strategiju, odnosno Akcioni plan za 2018. godinu, a mi smo skoro na izmaku 2019. godine, tako da bi možda bilo dobro čuti u odnosu na 2018. godinu, kakav je progres u odnosu na realizaciju

utvrđenih ciljeva danas, u odnosu na 2018. godinu.

Međutim, ono što je meni bilo vrlo interesatno za pogledati, analizirati i možda preporučiti nešto, jer mi to poslovnička mogućnost daje, ali i takođe uloge poslanika dozvoljava mi da možda nešto preporučim što može biti korisno, a može biti i kooperativno u nekom budućem periodu. Ono što ja vidim, kao slabost ovog dokumenta iskreno u realizaciji, a to jeste dio kako ste vi citirali, okarakterisali o onjemu, jeste "Nespremnost za realizaciju finansiranih sredstava iz Evropske unije". To je jedan dio koji se odnosi na planiranih 17 miliona, ako sam dobro pročitao za 2018. godinu, a realizacija je nešto gotovo iznad dva miliona. Smatram da to zahtijeva jednu ozbiljnu analizu i jednu ozbiljnu reakciju i jednu ozbiljnu pripremu za iskorišćavanje sredstava po ovom osnovu. Mislim da je taj model vrlo koristan i da možemo koristiti jako dobra iskustva iz zemalja u okruženju koje su postale sastavni dio Evropske unije i da možemo koristiti njihovu praksu i na neki način adaptirati te aktivnosti odnosno taj pristup u crnogorskom društvu. Posebno želim da istaknem da u ovom dijelu oko realizacije određenih aktivnosti vidim da su uključeni i subjekti sa lokalnog nivoa. Mislim da bi tu trebalo odraditi i jedan nivo monitoringa, zašto se određene aktivnosti nijesu radile, zašto su prenešene u narednu godinu uz razumijevanje vremenskog perioda i procedura tendera koji zahtijevaju i određene aktivnosti odlažu.

Međutim, smatram da treba formirati da li sa nivo Vlade, da li sa nivoa određenog resornog ministarstva ili sa Zajednicom opštine, jedan tim koji će u stručnom smislu pomoći subjektima da povlače što veći nivo sredstava iz predpristupnih fondova. Ja ću vam reći samo da imam iskustva u toj oblasti, a i takođe sam sada član Odbora za evropske integracije i možemo nešto sa tog nivoa u našem dijelu aktivnosti koje se odnose na parlamentarnu diplomatiju u odnosu na zemlje Evropske unije koje ne mogu stručni kadar pružiti iz te oblasti i da na taj način ovu aktivnost učinimo što efikasnijom. Razmislite isto kao što se nosi, odnosno kao što je naziv ove aktivnosti regionalni razvoj, razmislite o regionalnom pristupu i za povlačenje sredstava, stvaranja modela koji mogu da budu efikasni na nivou obrazaca koji će biti od koristi za one subjekte koje žele da koriste ta sredstva. Uz punu podršku za dalji rad, iskreno se nadam da će nas juče učinjeti boljim sutra. Isto tako se nadam da ćemo kada budemo razmatrali Izvještaj akcionog plana za 2019. godinu, imati rezultate koji će biti na ovom polju koje sam sugerisao i posebno naznačio i izdvojio, da ću imati bolje rezultate i na taj način ćemo moći da pravce djelovanja možda revidiramo i usmjerimo do onog roka kada je i ova strategija predviđena. Takođe, da će ova strategija biti osnov prije svega za stvaranje jedne nove strategije koja će suočiti sa novim izazovima, novim potrebama i novim pravcem djelovanja Crne Gore u okviru regionalnog razvoja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 15:02:00)

Hvala.

Kao što sam najavio dajem riječ Ani Nikolić.

Izvolite poslanice Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (13.11.19 15:02:11)

Hvala uvaženi potpredsjedniče, uvaženi predstavnice ministarstva za ovu oblast, drage kolege i kolegice, građani i građanke,

Danas smo imali priliku da čujemo dosta i pozitivnih i primjedbi na realizaciju ovog dokumenta, odnosno za izvještajni period za 2018. godinu kad je u pitanju implementacija strategija regionalnog razvoja. Ono što ja želim da na početku potenciram jeste da je definitivno država prepoznala to kao krucialni zadatak i problem, pa shodno tome krucialni zadatak jeste da se u Crnoj Gori sa svojom strategijama planovima, svojom finansijskom politikom, razvojnom politikom naprave svi naponi kako bise regionalni razvoj Crne Gore krenuo na onom smjeru da taj regionalni razvoj bude ravnomjeran. Ono što je jako važno kad je u pitanju Crna Gora, a moram pomenuti da su mnoge zemlje u problemima, bez obzira koliko to možda bila i djelovala sada steriotipno što kažem, ali susreću se sa ovakvim izazovima. Ono što je prednost Crne Gore, kada njen izazov u pitanju jeste ta konfiguracija Crne Gore takva kakava jeste i sa svim prirodnim

potencijalima koje ima i na sjeveru i na središnjem dijelu i na jugu. Što znači da jednom dobrom politikom na pravi način istrajnom politikom i politikom u kontinuitetu definitivno možemo napraviti veliki iskorak kada je u pitanju regionalni razvoj. Na koji način, na taj način što resursi treba da se stave u funkciju na pravi način, na održivi način sigurno resursi oni koji su na sjeveru da nađu svoj put i da dođu do juga i od juga naravno do sjevera onako kako je to vrlo plastično i opisao otprilike poslanik Divanović.

Ono što je važno u ovoj priči definitivno jeste da je strategija razvoja sjevera kao ključni izazov u realizaciji strategije, prepoznata na taj način što se prvi koraci odnosno najvažniji koraci rade na realizaciji infrastrukturnih projekata. Moram pomenuti taj auto-put koliko smo ga danas pominjali definitivno da li se izdvaja ili ne izdvaja iz ovih projekata. Ja ne želim da ga izdvojim ja kao poslanik želim da vjerujem u taj projekat da je Vlada u taj projekat ušla upravo iz razloga da bi omogućila na pravi način pristup realizacije svih mjera kada je u pitanju valorizacija sjevera. Da li auto-put, zašto auto-put da li je on taj koji je definitivno najbolja varijanta ocijenjeno je i procijenjeno, stručno izvedeno da to jeste da je na teritoriji Crne Gore ukrštavanje sa regionom i zemljama regiona, najbolje dati efekte unutar naše države. Ono što je definitivno procijenjeno jeste da se ide direktno na najtežu varijantu na najskuplju varijantu ne zato da bi se ona preboljela, možda i zato, ali upravo zbog toga što povezuje sjever Crne Gore sa centrom, sa Podgoricom, odnosno daje ajde da kažem blažim putevima do juga. Poenta priča da se narodu koji živi na sjeveru Crne Gore otvori put ka središtu, jer koliko god mi ulagali u sjever Crne Gore i pravili ravnomjerni razvoj Crne Gore, ne možemo izbjeći tendenciju da je centar, da je glavni grad, administrativni centar, centar gdje se vrti kapital, gdje je tako i u svim drugim državama. Ali što možemo da omogućimo, možemo da omogućimo da taj čovjek sa sjevera dođe za 25 minuta do Podgorice ili do juga Crne Gore, proda svoj proizvod /prekid/ koju ima i vrati se na svoje imanje. Definitivno to jeste ono što je prepoznato ovom strategijom i ja mislim da je Vlada uložila i u tom smislu velike napore kad je u pitanju razvoj poljoprivrede, da su osjetno u 2018. godini po ovoj strategiji iskorak napravili, napravili investicije u poljoprivredi. Definitivno su data velika kreditna sredstva, povoljna kreditna sredstva sa najpovoljnijim kamatama preko Investiciono razvojnog fonda za razvoj poljoprivrednog sektora koji treba da da buduće benefite i definitivno se napravio iskorak u razvoju turističkog ambijenta za razvoj sjevera.

Ono što jeste dalja perspektiva naša da se vide sve tačke koje su bile izazovi u ovom periodu, naravno da se radi na njihovom otklanjanju u 2019. godini, ovo što je rekao kolega poslanik kolega Martinović u 2019. godini, i nju sada imamo sigurno sa svim analizama i možemo da vidimo koji su i tu koraci napravljeni. Svakako otklanjanje i vezivanje lokalnih jedinica, svih onih potencijala koje one imaju, da bude sinergija države i lokalnih jedinica, na tome omogućavanju da se resursi Crne Gore mogu upotrijebiti na pravi način. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (13.11.19 15:07:14)

Zahvaljujem poslanici Ani Nikolić.

Dajem riječ poslaniku Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (13.11.19 15:07:20)

Poštovani građani,

Raspravljamo o razvoju Crne Gore u periodu od 2014. do 2020. a imamo Izvještaj šta je urađeno u 2018. godini.

Slušam od predstavnika DPS-a prave se planovi, strategije, e sad moram jednu formulu vrlo interesantnu da pročitam, "Strategije za privredni rast koji treba da bude održiv, pametan i inkluzivan". Kakav ste vi to privredni rast napravili da bude održiv, pametan i inkluzivan, dovoljno govore sljedeći podaci. Jedina država u Evropi koja nema metra autoputa, o željeznici već se pjevaju epske pjesme, vozovi ne mogu nigdje preko 30 km na sat, elektranu jednu nijeste napravili za 37 godina i vi pričate planovi, strategije, održivi, pametni i inkluzivni razvoj. Ja ne znam šta da kažem, ove rečenice same za sebe dovoljno govore.

Koliko ste neozbiljni, evo u obrazloženju, odnosno ovom izvještaju, samo ova rečenica: "I pored ostvarenog kontinuiranog rasta BDP u Crnoj Gori...", premijer samo što ne poleti koliki je rast "...to nije dovoljno za značajno vidljive promjene na državnom nivou". Potvrđujete ono što mi pričamo sve vrijeme, da to nije dovoljno da je to naduvani bruto domaći proizvod zahvaljujući nenormalnom zaduženju. Znači pametno, održivo, inkluzivno, a javni dug preko 70% bruto domaćeg proizvoda. Elementarno pitanje - gdje ste potrošili toliki novac. Ništa nemate od infrastrukture. Najlošija infrastruktura u Evropi i gdje ste potrošili taj novac, to znaju vaši šefovi na čelu sa potpredsjednikom Parlamenta. Izvinjavam se na, vaš šef je predsjednik ipak evo ispravljaju me, Demokratske partije socijalista i predsjednik države.

I onda nam počinjete neke nenormalne priče, koristite neke podatke koji jednostavno nijesu tačni. Trudite se da statistikom, odnosno prevarnim računom Monstat-a prikriti stvarnost. Po Monstat-u broj aktivno radnog stanovništva je u Crnoj Gori na kraju 2018. godine iznosio 280.000, a po podacima Zavoda za zapošljavanje 232.000. Pošto ste pričali kako ste smanjili nezaposlenost, pitam vas iz Vlade, pitam vas iz DPS-a koji je od ova dva podatka tačan. Koji je od ova dva podatka tačan o broju saktivnog stanovništva ili Monstat-a ili Zavoda za zapošljavanje. Pa ako to uporedimo, takođe, po Monstat-u broj zaposlenih u 2018. iznosio je 237.000, a po Zavodu za zapošljavanje 188.000, a po podacima, evo i treći podatak, Poreske uprave jedino relevantnim 170.000. I kakvi procenti, o čemu vi pričate, uporno nam spočitavate da ima neka stvarnost koju mi ne vidimo. Za vas još poražavajućih argumenata za vašu politiku. U Kraljevini Jugoslaviji koja je izrasla na ruševinama, poslije teškog rata za 23 godine u Crnoj Gori ta mrska Kraljevina Jugoslavije izgradila je 600 km puteva i više od 50 km željeznica, a vi za 30 godina manje od 150 km puteva. Žalite za zajedničkim tržištem, a sad nećete da se uključite u ovu inicijativu malog šengena, odnosno da se u regionu ukinu granice, da bude slobodan protok roba, ljudi i kapitala i onda pričate nam da ste spremni za neke veće integracije, a nijeste spremni sa svojim susjedima da uklonite granice da se može normalno putovati, trgovati i sarađivati. Kad više žalite za zajedničkim tržištem ili kad nećete brisanje granica. Kad je bolje radila i odgovornije država prije Drugog svjetskog rata, poslije Drugog svjetskog rata ili onda kad ste vi uzeli vlast 1989. i punih 30 godina maltretirate ovaj narod. Sa vama više nema ozbiljne priče, sve mora da ide na ironiju. Argumenti Demokratskog fronta toliko su snažni i toliko diskvalifikuju svu vašu vladavinu da ja mislim da imate, da mora jednostavno da se zacrvenite, da mora barem da osjetite trunku stida, e to će biti prvi zamajac za neke promjene u Crnoj Gori. I to prvi ko treba da osjeti, vi poslanici za koje mislim većinu da nema neke ekstra materijalne koristi u odnosu na Gvozdenovića, Mila Đukanovića i njima slično. E kad vi krenete da se bunite, da ne primete ove argumente gledajući u plafon nego da kažete to je tačno, ne može više tako, e tada to je vjesnik promjena. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 15:13:37)

Poslanica Sanja Pavićević.

SANJA PAVIĆEVIĆ (13.11.19 15:13:42)

Zahvaljujem potpredsjedniče,

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani gospodine Čelanoviću, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Ja bih se na početku izlaganja o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja za period 2014-2020. zapitala da li je ovaj izvještaj koji je pred nama potpun ako nemamo podatke iz svih opština lokalnih samouprava i ako nemamo podatke svih nadležnih institucija. To je zaista razlog za zabrinutost da li se poštuju zakoni i da li se mora izvještavati ono što su strateški ciljevi Crne Gore, strategije koje Crna Gora donosi i kome se daje ekskluzivitet i ko ima pravo da ne ispoštuje sve to što je planirano. Odnosno, najmanje što su mogli da urade je da dostave podatke koji su traženi za praćenje realizacije tog akcionog plana, to je zaista za brigu.

Inače, ovakav izvještaj kakav mi imamo on je koncipiran tako da prati razvoj prioriternih

oblasti i to tri regiona sjeverni, središnji i južni. Zajednički strateški cilj sva tri regiona je povećanje konkurentnosti. Na osnovu izvještaja u formi u koju smo dobili upoznati smo da je za 2018. bilo na raspolaganju skoro 800 miliona eura, koji su trebalo da se utroše na 702 planirana projekta. Zaista je visok stepen realizacije 94%, odnosno 751 milion eura. U realizovanim projektima prikupljeni su podaci za 662 projekta, od kojih je u potpunosti realizovano 365, djelimično 160, dok nije realizovano njih 137. Možda treba i ovdje dati neko dodatno pojašnjenje zašto nije realizovano tih 137 i u kakvoj su oni fazi. Prema regionima stepen realizacije iznosi 81% za sjeverni region, 118% za središnji i 99% za primorski region. Kada je u pitanju struktura izvora finansiranja, najveći dio pripada državnom budžetu - 39% ukupnih ulaganja, kreditnim sredstvima 34% i privatnom kapitalu 22%. U znatno manjoj mjeri pojavljuju se izvori finansiranja iz jedincia lokalnih samouprava, samo 3% i EU fondova samo 2% i to je podatak koji je zabrinjavajući.

Mali je udio finansiranja iz EU fondova i to samo 16% realizovanih planiranih sredstava iz tog izvora, to se mora u najskorije vrijeme, najhitnije popraviti. Podatak koji imam je da su sredstva Evropske unije koja su namijenjena Crnoj Gori kroz IPA projekte, oko 270 miliona eura za period 2014-2020. Ono na čemu treba da rade više puta sam istakla, nadležne institucije je da se bolje prepoznamo u tim projektima, da bolje definišemo koji su prioriteti po posebnim sektorima i da ta sredstva zaslužimo i pametno iskoristimo za ukupan razvoj Crne Gore. Apliciranje za sredstva iz EU fondova je zaista složen proces, dugo godina smo u ovom procesu i trebalo bi više da postoje kvalitetni timovi koji mogu da urade kvalitetne aplikacije, da prepoznaju prioritete o kojima sam govorila i da postoji veći stepen očekivanja da će neka aplikacija da prođe.

Finansijska sredstva se dodjeljuju samo za one projekte koji su detaljno razrađeni i isplanirani. Procesi gdje se izvodi planiranje i priprema projekta su veoma zahtjevniji zato apelujem da se kroz razne vrste edukacija zainteresovana javnost obuča i osposobi za prepoznavanje ovakvih vrsta finansiranja, kao i obavljanja neophodnih procedura apliciranja. Ovo smo naglasili, ovo sam ja lično naglasila prilikom posjete Odbora za evropske integracije Glavnog grada, tada sam izrazila jedno razočarenje, administracija Glavnog grada je imala jako malo IPA projekata u mandatu ove uprave, to se ne smije dozvoliti. Kad se pominju uložena finansijska sredstva kako bi se na jedan praktičniji način upoznali sa svim potrebno je navesti indikatore o rezultatima odrađenih projekata. Ja ću navesti neke od njih koji zavređuju pažnju to je stopa nezaposlenosti na jeveru je smanjena sa 39,87 na kraju 2017. godine na 34,07% na kraju 2018. godine, odnosno središnji region oko 17 na 13 i za primorje sa 13 na 10%. Oporezivi dohodak kao drugi indikator, kao mjere indeksa razvijenosti lokalnih samouprava na nivou Crne Gore u 2018. godini povećan je sa 178,2 miliona eura ili za 11,6% u odnosu na prethodnu godinu. Treći indikator rast dohotka per kapita u istom periodu zabilježen je na nivou sva tri regiona. U sjevernom regionu rast je 9%, /prekid/ i u primorskom 14,8%.

Na kraju bih zaključila da započeti infrastrukturni projekti na sjeveru će ovaj region nesumnjivo učiniti atraktivnijim za razvoj postojećih privrednih djelatnosti, ali i pokretanje novih. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (13.11.19 15:20:03)

Zahvaljujem poslanici Sanji Pavićević.

Još imamo prijavljena tri poslanika iz opozicije i mi smo zamolili poslanike iz pozicije da optimizujemo da bi uspjeli danas da završimo rad i u ime DPS-a završnu riječ imaće poslanik Murić, a ispred opozicije imamo Željku Savković, Gorana Radonjića i Andriju Mandića.

Dajem riječ poslanici Savković.

ŽELJKA SAVKOVIĆ (13.11.19 15:20:34)

Gospodo predsjedavajući, gospodo poslanici, gospodine uvaženi ispred Vlade i poštovani građani i građanke,

Ja ću početi od 1979. godine kada sam rođena u Nikšiću, uživala u jednoj prelijepoj državi koja je bila bogata, kako god pogledate. Nažalost, vrijeme učini svoje i desi se što se desi. Tada

su se u stvari pričale prave bajke i živjeli smo u pravoj bajci, a ovo više nije ni b od bajke, a očigledno vladajuća koalicija hoće da nas ubijedi da mi živimo i te kako bajku.

Sada kada se poslije 40 godina življenja u Podgorici vratim u Nikšić, odakle sam došla u Podgoricu, shvatim da se za 40 godina ništa nije promijenilo nego je još gore. Mjesto gdje sam provela svoje djetinjstvo jednostavno ne mogu da prepoznam. Kada god tamo se nađem, samo kažem ovdje vrijeme kao da je stalo. Kada sam '79. godine došla u Podgoricu u Tološima, osnovna škola u kojoj se učilo ista je kao i sada napuštena i sada se u njoj nalazi boksterski klub, a upravo smo svjedoci ovih dana da pokušava da se kapacitet škole "Štampar Makarije" popuni tako što će se preuzrediti prostorije koje se nalaze u njenoj blizini, a mislim da je svih ovih godina, punih 40 trebalo samo uraditi novu školu u Tološima i te kako bi se rasteretio kapacitet u osnovnoj školi u u "Štampar Makarije" i u drugim osnovnim školama koje se nalaze u blizini dijela preko Morače.

Ja ću sada da pročitam podatke MONSTAT-a iz jula 2019. godine. Podgorica koja ima oko 200.000 stanovnika u prvoj polovini godine radilo je 92.630 građana, skoro svaki drugi stanovnik. U Budvi je najviše zaposlenih u odnosu na broj stanovnika, krajem jula radilo je 19.561 građanin, više od 3/4 ukupnog broja stanovništva. U Plavu od 13.108 stanovnika radi svaki deseti odnosno 1.384 ljudi. U Andrijevići od 5.000 stanovnika zaposleno je 543 ljudi. U Rožajama od 23.000 stanovnika, posao ima 3.027 građana. U Cetinju od 16.657 stanovnika zaposleno je njih 3.562. U Plužinama od 3.246 stanovnika radi 477 građana. U Pljevljima krajem juna radilo je 5.851 građanin od 30.786 stanovnika. U Beranama zaposleno je 5.039 ljudi, 500 više nego prije od 33.970 stanovnika. U Bijelom Polju od 46.000 stanovnika radi 8.174 stanovnika. U Danilovgradu od 18.472 građanina radi 3.852. U Kolašinu od 8.380 radi 1.328 građanina. U Nikšiću 82.443 stanovnika zaposleno je 14.672. U Baru radi 12.529 građana od 42.048. U Herceg Novom radi 10.991 od 32.000 stanovnika. U Kotoru 7.724 od 22.601. stanovnika. U Ulcinju radi 4.906 od 19.921 stanovnika. U Mojkovcu radi 1.221 stanovnik od 8.662. U Žabljaku 707 od 3.569. U Šavniku radi 282 građanina od 2.070 stanovnika i u Tivtu od 14.000 stanovnika radi 5.930 stanovnika. Ovo su podaci MONSTAT-a od jula 2019. godine.

Ono što je zabrinjavajuće je podatak da od ovoliko zaposlenih plate od 193 do 222 eura prima 50.000 građana. Skoro 60.000 prima plate od 300 eura. Suvišno je išta komentarisati o ovome. Sami podaci su jasni za sve. Ona nezaboravna grupa koja je i te kako pominjana i zapostavljena u najmanju ruku najviše od svih onih, a najzaslužniji su, jer iza sebe imaju i te kako godina staža radnoga su penzioneri. Od 130.544 penzionera najnižu penziju za jun u julu ove godine primilo je 11.350 penzionera, a visina tih penzija je bila 128 eura, 10.658 penzionera primilo je penzije preko 510 eura, 410 penzionera preko 1.000 eura, a 38.655 penzionera ispod 200 eura, 65.301 penzioner je primio penzije 280 eura.

Sada vi meni recite, kako se to razvijala Crna Gora poslije onog momenta kada smo imali, kako reče uvaženi poslanik, niskokvalitetni turizam, a tada je i te kako visoka stopa zaposlenosti bila u Crnoj Gori i na sjeveru i u centralnom dijelu Crne Gore i u južnom dijelu Crne Gore. Do sada kada evo imamo visokokvalitetni turizam, a penzioneri nam i dalje živi od 120 eura, svako dijete nema dječiji dodatak, a broj nezaposlenih je svakim danom sve viši. Oko 40.000 na Zavodu za zapošljavanje, a neću pominjati one koji nijesu na Zavodu za zapošljavanje, a nijesu zaposleni, a i te kako rade u sivoj zoni, ne plaćaju se doprinosi ovoj državi.

Još želim da napomenem za moj Nikšić, toliko smo napredovali da u nikšićkoj opštini kada ekipa hitne medicinske pomoći pođe na teren, recimo u Petroviće, grad Nikšić ostane bez ekipe medicinske pomoći možda dva sata i tri sata. Da li je to napredovanje na bolje ili na gore. Moja zadnja plata je bila 417 eura sa 30 godina staža nekada dnevno i uključenih 50 hemio terapija. Da je sreće moja penzija bi saba sada poslije toliko godina staža bila upravo koliko je poslanička plata danas kao medicinske sestre, tako da doktore neću pominjati koliku bi oni platu trebali da primaju. Napustila sam 417 eura da bih uzela 336 eura kao stečeno pravo i stečeno pravo je oduzeto i meni i 22.001 majci u Crnoj Gori. Što se tiče poslaničke plate kazaću da svaki prosvjetni radnik i svaki zdravstveni radnik treba da prima upravo onoliko platu koliko primaju poslanici u Skupštini Crne Gore. Ovo nije politička priča, ovo je jedna priča, jer moramo zamisliti da jedan doktor upravo u jednoj ambulanti u jednom svom radnom danu pregleda upravo onoliko možda pacijenata koliko sjedi ovdje poslanika u skupštinskoj sali. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19 15:29:27)

Hvala.

Dajem riječ, poslaniku Andriji Madniću.

ANDRIJA MANDIĆ (13.11.19 15:29:34)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore,

Upravo je ovaj Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja Crne Gore od 2014. godine do 2020. godine, a za 2018. godinu dobra prilika da se dotaknemo mnogih tema, a imali smo prilike danas i da čujemo po meni jednu od najvažnijih diskusija, pa mogu slobodno reći u nekoliko posljednjih mjeseci u ovoj Skupštini, bivšeg predsjednika ili nekadašnjeg predsjednika Skupštine Crne Gore idejnog tvorca projekta nezavisne Crne Gore gospodina Ranka Krivokapića koji je iskazao veliko žaljenje i pokazao sram zato što je pripadao jednoj tzv. eliti koja je uništila i urnisala Crnu Goru. Citiraću čak i da je njegova riječ ono "poharala Crnu Goru". E kada dočekate to da među pripadnicima vlasti pojave se ljudi koji se stide svega onoga što se dešavalo u vrijeme kada su bili na vlasti, to je prvi znak da možda ova zemlja kreće putem nekog ozdravljenja. Mislim da će takvi procesi ozdravljenja i suočavanja sa vlastitom prošlošću biti neophodni i ovom vremenu koje dolazi narednih mjeseci, koje dolazi i narednih godina, jer mi imamo na žalost, priliku da samo sumiramo bilanse loših rezultata i loših učinaka ove vlasti od kojih je najgori onaj za mijenjanje izvorne moralne supstance naroda Crne Gore.

Dakle, vi kada imate dugo vremena lošu vlast, a ovdje imamo u kontinuitetu vlast koja traje više decenija, onda ne više da je samo vlast pokvarena nego i počne narod da se kvvari. Početkom 90-ih godina bili smo suočeni sa onim čuvenim pričama koje su nekako počele da kolaju među običnim svijetom, ovaj je namazan, ovaj je snalažljiv, ovaj je preko noći zaradio veliki imetak, onaj je uspio da prošvercuje kamion cigareta, onaj drugi uspio da obezbijedi neki punkt na Skadarskom jezeru da švercuje naftu i onda se uspostavlja jedna nova elita koja je počivala na bijedi i nemoralu. Ta nova elita je imala i politički iskaz kada su stekli već prve milione, trebao im je i politički iskaz, trebala im je privatna država. Mi smo kao blok za zajedničku državu upozorovali one dobronamjerne ljude koji su vjerovali u ideju nezavisne Crne Gore da oni koji su izdali nas i koji su izdali svaku državu, a nesumnjivo da je predsjednik Demokratske partije socijalista čovjek koji je izdao svaku državu, pa i onu koju je stavarao 1992. godine koja se zvala Savezna Republika Jugoslavija da će taj sasvim lagano da izda i ovu državu. Tu postoji jedan prosto kontinuitet izdaje i da on ne može biti bolji u odnosu prema danas, bez, postoji samo jedno, a to je ono što je učinio danas gospodin Krivokapić da neko iskaže sram. Milo Đukanović i Stanko Subotić nijesu prvi šverceri cigara u istoriji Crne Gore.

Prije Drugog svjetskog rata osnivale su se i posebne policije u Kraljevini Jugoslaviji, a posebno u Zetskoj banovini da zaustave tadašnje švercere cigara koji su prodavali duvan, nosili, prodavali na sve strane, ali nije nijedan od tih švercera mogao da dođe na čelo Zetske banovine. To je bilo nemoguće. Jedino je u Crnoj Gori u ovom vremenu to kvarenje naše mladeži i kvarenje čitavog stanovništva, odnosno kvarenje omladine, eto ima jedna lijepa knjiga koju je izdao nekadašnji naš predsjednik Želidrag Nikčević. To kvarenje omladine dostiglo je zenit da danas upravo imamo, da ljudi odlaze da završe Nautički fakultet kako bi mogli da se bave švercom i da nadmaše svoje idole koji su početkom 90-ih počeli da se bave švercom. To je najveći problem, to je problem i za region, to je problem za sjever Crne Gore. Imao sam prilike 2008. godine, to je jedna od onih trauma prosto koje morate da doživite baveći se politikom, da na jednoj slavi slušam jednu gospođu veoma otmenu, obrazovanu intelektualku u Pljevljima, kada se pojavila ona operacija "Balkanski ratnik" i kada sam ja saopštio kako izgleda iza toga stoje njihovi sugrađani neki Šarići, da je tu bilo jedno opšte zgrožavanje, kako to su dobri ljudi, mnogo za mladež toga grada učinili za Crnu Goru. Zatim slijedi saopštenje od strane gospođe za koju se smijem kladiti da nije prešla nikada na crveno pješački prelaz kaže, ja ne znam koliko je pošten i ovaj novac koji ja primam, a zaposlena je kod države i ne znam koliko su bolji ovi koja danas upravljaju od tih ljudi koji su ovdje imali određeni ugled u toj maloj sredini.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (13.11.19)

Poslanik Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (13.11.19 15:35:12)

Vrlo precizno, ja sam uzeo ličnu odgovornost za onaj dio konkretnih stvari koji se zove iseljavanje mladih ljudi iz Crne Gore. Rekao sam ne da me sram, sram bi me bilo da sam kriv, no me objektivno stid što naša država nije uspjela da razvije projekat, da to spriječi. Međuti, vrlo sam ponosan što je Crna Gora napustila politiku zločina na nad nacionalizma, šovinizma, rušenja drugih, napada na Dubrovnik, na Sarajevo, na Vukovar, politiku ratnih zločina, progona, vrlo sam ponosan što je Crna Gora to napravila i prešla da gradi građansku državu Crnu Goru. Vrlo sam ponosan, naravno, što smo to radili sa DPS-om, tada jedinim koalicionim partnerom, što smo Crnu Goru sa te strane istorije prebacili na stranu istorije evroatlanskih integracija, vrlo ponosan što smo došli i do članstva u NATO, vrlo ponosan što je to nepovratan čin put ka Evropskoj uniji, vrlo ponosan na mnoge druge stvari koje se podvode pod zaokret u istoriji. Znae, malo je prilika da jedna država napravi takav zaokret u istoriji, a ona je napravila zaokret od pogubnog puta koji je uništio Jugoslaviju. Takođe, pogubnog puta koji je uništio Srbiju, pogubnog puta sukoba sa međunarodnom zajednicom, najvećih sankcija u istoriji Ujedinjenih nacija, sve je to bila politika koju ste vi predstavljali i oni su tada bili sa vama.

Ja sam izrazio lični stid što dio politike koji nisam uspio da ostvarim je i to je bio smatram odgovoran čin svakog pojedinca u strateški važnim stvarima kad, /upadica/ molim vas, među nama postoji ta nepremostiva razlika koncepta društva i države. Vaš koncept je poražen i regionalno i međunarodno. Inače, šverca, pa vi ste gledali, evo sad ide serija i išla je serija "Sjenke nad Balkanom", prvi čovjek kraljeve garde je švercovao opijum, prvi čovjek kraljeve garde - Petar Živković, švercovao opijum, Rusi švercovali opijum, Makedonci švercovali opijum. Prema tome, nije mogao biti u Zetskoj banovini, ali je bio na vrh dvora, ali je bio prvi čovjek dvora. Prema tome, to nije film to su istorijski fakti, na žalost. Prema tome, nemojte da mislimo da su sve što je srpsko dobro, a crnogorsko loše ili obratno, sve što je crnogorsko dobro. Uvijek loša je vlast loša i nije ni srpska ni crnogorska, nego je loša, nije ni srpska ni crnogorska. Crna Gora najgore je živjela upravo 1918 - 1941. najgore je živjela. Veće su bile ratne reparacije, a to je bio milion zlatnih rajs maraka, što je dobila Kraljevina Jugoslavija nego što je ukupno investirano u Crnu Goru u tih 20 i nešto godina. Nikad se sirotinjskije nije živjelo u Crnoj Gori nego tada. Prema tome, naši početni koncepti se u tome razlikuju, a da treba popravljati ovu Crnu Goru za koju se slažete da je vaša država trebamo, /prekid/ ali to mi znači, vrlo sam ponosan što Crna Gora kad sam izašao iz vlasti je bila neuporedivo bolja nego ona kad sam ušao u vlast.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:38:47)

Poslaniče Mandić, imate pravo odgovora na komentar.

ANDRIJA MANDIĆ (13.11.19 15:38:53)

Ja ne želim nikoga da uvrijedim, mislim o budućnosti možemo da razmišljamo različito, sadašnjost vidimo kakva jeste, vidite podjednako to i Vi i ja, ali oko prošlosti ne smijemo da se varamo. Nije Crna Gora najgore živjela od 1918. do 1941.godine, nego je živjela mnogo bolje

nego što je živjela u Kraljevini Crnoj Gori. U Kraljevini Crnoj Gori, znam i u mojoj porodici je bilo takvih da nijesu početkom XX vijeka počeli da idu da rade po rudnicima u Sjedinjenim Američkim Državama od gladi bi umirali. Znači, da ne pričamo da je to bio neki period velikog bogatstva posebno u Cucama možemo da zamislimo kako su ljudi živjeli, ako je ko mogao da obezbijedi jedan obrok dnevno bio je srećan, da ne mislimo i da ne pravimo tu predstavu kako se živjelo tada u Kraljevini dobro Crnoj Gori i Knjaževini, a loše od 1918. do 1941. Od 1918. do 1941. to su bili zvezdani trenuci razvoja Crne Gore. Prvo što je Zetska banovina bila mnogo veća nego što je današnja Crna Gora, drugo što su tada napravljeni prvi putevi, tada su napravljeni prvi ozbiljni mostovi, tada je napravljena Gimnazija, tada je počelo obrazovanje, tada se mladež masovno počela školovati na Univerzitetu u Beogradu, do tada na prste ruku se moglo prebrojati ljudi u Crnoj Gori koji su završili fakultete, plus Crna Gora je izašla u Boku Kotorsku se spustila preko Zetske banovine, Dubrovnik je pripadao Zetskoj banovini, Novi Pazar, Prijepolje, sve je to pripadalo Zetskoj banovini. Bila je jedna veoma perspektivna pozicija toga naroda.

Znači, da govorimo istinito kao što sam i ja prihvatio sve one činjenice koje ste vi govorili od 1945. do 1979/1989. godine, ali nemojmo da govorimo tako i da nije bilo onoga što se desilo u vrijeme rata, da nije bilo dogovora iz Jalte Kraljevina Jugoslavija bi bila dva i po puta razvijenija od Kraljevine Grčke, evo gdje je danas Grčka, a gdje se nalaze ovi koji danas baštine to što baštine od 1945. godine pa do današnjeg dana.

Najveći problem Crne Gore, ono oko čega se mi slažemo, najveći problem Crne Gore, poštovani građani, je kriminal i korupcija i što su kriminal i korupcija postali sada morali uzor ili moralno pravilo za veliki broj mladih ljudi koji treba sutra da preuzme ovu zemlju. Danas postaje potpuno prirodno da onaj koji se bavi švercom cigara, švercom droge, švercom ne znam ljudi, da može sutra da preuzme upravljanje ovom zemljom, da može sutra da sjedi u ovim klupama, da može da se nalazi u Vladi. Navno i da računa da će zahvaljujući tome što ima mnogo novca koje je stekao kriminalom sutra da kupuje našu sirotinju po Crnoj Gori koja zavisi od toga hoće li im neko dati 50 evra ili neće. Evo /prekid/ dopalo, to vidim da šalju svi jedni drugima poruke, ovaj "Bez granica" što snima ovaj iz Bijelog Polja, Sadiković, kada opisuje onaj fudbalski klub Roma u Bijelom Polju, kada pravi tu reportažu i kada tamo neki Rom, mučenik, momak neki koji igra fudbal, kaže: "Neću više da me mame na pare i na komad mesa Tarzan i Milo Đukanović, nego ću ovo sve da dam štampi", to je bijeda i jad. Toga moramo da se oslobodimo. Neko misli da je namazan, neko misli da je mangup, neko misli da je otkrio veliku tajnu što će da zloupotrijebi težak položaj naše sirotinje koja je sirotinja zbog toga što ga je on doveo u takav položaj. Još hoće da mu bude neprijatno. Ne.

Poštovani građani, pobuna je jedino rješenje. Protesti su jedino rješenje, jer ovo, ovo nigdje nije bilo kao što je bilo u Crnoj Gori, a gledamo širom zemljinog šara kako diktatorski režimi, manje diktatorski nego što je ovaj u Crnoj Gori i manje korumpirani nego ovaj u Crnoj Gori, padaju kada narod izađe na ulice i to je pravo rješenje.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:43:06)

Hvala poslaniku Mandiću.

Sada riječ ima poslanik Mirsad Murić i zaključujemo raspravu time.

Poslaniče Murić, izvolite.

MIRSAD MURIĆ (13.11.19 15:43:16)

Zahvaljujem predsjedavajući.

Uvaženi predstavnice Vlade, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani Crne Gore,

Pred nama je danas Izvještaj o realizaciji akcionog plana za 2018. godinu. Prije nego što kažem nešto o tom Izvještaju kazaću sljedeće. Višedecenijsko zaostajanje Crne Gore, ali i sjevera je veoma karakteristično i da bi to shvatili mi moramo da znamo i uzroke koji su doveli do tog zaostajanja. Nećemo reći i hvaliti se u bivšem periodu kada smo živjeli u zajedničkoj državi da je Crna Gora bila napredna republika. Bila je održiva, ali napredna nije. Bila je najnerazvijenija i

primala je novčane donacije kao nerazvijeno područje. Da li to govorio o tome da smo nekada bili razvijeni. Ne govori sigurno. I tada se moglo govoriti o nekom razvoju. Međutim, zbog nakaradne politike koju su neki prethodni političari sprovodili na prostoru bivše Jugoslavije dovelo je do toga da i Crna Gora osjeti velike posljedice po svoj napredak i razvoj. Te posljedice mi danas isto vidimo. Koliko god da Vlada ulaže u razvoj države i sjevera mi ne možemo veoma brzo dostići takav napredak kao što smo možda mislili, jer su uzroci takve prirode da poboljšanje u razvoju ne možemo očekivati veoma brzo.

Posljedice toga se danas ispoljavaju kroz iseljavanje stanovništva, naročito mladih. Mladi se iseljavaju i to je veliki problem. Zašto se iseljavaju? Zato što nedostaje infrastrukture, kao preduslova za valorizaciju bogatih razvojnih resursa i kroz još niz okolnosti koje ovaj dio naše države čini manje privlačnim i za život i za rad.

Suočavajući se upravo sa takvim stanjem prethodne vlade, ali i ova Vlada i od početka svog mandata u fokusu svojim razvojnih politika stavila i razvoj sjevera. Snažna podrška razvoju sjevera nastavila se i u ovoj godini. Čini mi se da nikada prije nije bilo više sredstava za razvoj sjevera i zemlje u cjelini, što se vidi i iz ovog izvještaja koji ukazuje na to da se u cijeloj Crnoj Gori uložio veliki novčani fond za razvoj cijele zemlje, a posebno u sjevernom regionu. Ovdje smo čuli od mnogih poslanika da treba da se izdvoji onaj dio sredstava koji je uložen na sjeveru u izgradnju auto-puta, međutim to ne smijemo nikako da govorimo o tome. To je osnovni dio ili infrastruktura koja će veoma brzo pokazati svoju opravdanost i pomoći sjevernom regionu da se što prije razvije, a samim tim da se i fizički približi centralnom i južnom regionu Crne Gore.

Iz ovih opozicionih klupa se sjećam iz prošlosti da se kritikovao i tunel Sozina. Danas niko ne govori o tom tunelu ništa. Zašto? Zato što je sebe isplatio nekoliko puta i da je to bilo jedno jedinstveno rješenje za povezivanje centralnog i sjevernog regiona sa južnim regionom, a približavanje južnog regiona i zemljama u regionu i u Evropi. Izgradnja auto-puta ne treba da se odvaja od budžeta koji je uložen u sjeverni region, jer će on biti osnovica za ono dodatno ulaganje u poljoprivredu u prehrambenu industriju u drvnu industriju i u rudarstvo. Koliko od tih sredstava se uložilo vidi se iz Akcionog plana, ali se vidi, poštovane kolege iz opozicije vidi se i danas pogledajte od Pljevalja do Rožaja je pravo gradilište. Koliko se ulaže u Pljevljima, koliko se ulaže u Bijelom Polju, reću vam samo da se trenutno izvode investicije u vrijednosti preko dvadeset miliona eura. Rožaje je promijenio svoj izgled. Sa auto-putem kada se bude izgradio mi ćemo biti mnogo bliži zaustavićemo auto-putem migraciju. Vi znate da je Slovenija izgradila auto-puteve i povezala Ljubljanu sa svim perifrijalni svojim gradovima. Zbog toga mnogi građani iz Slovenije više nemaju potrebu da kupuju stanove i kuće u Ljubljani, nego mogu veoma lako da dođu do svog posla u glavnom gradu i da se vrate veoma brzo. Tako ćemo i mi u budućnosti. Kako ćemo zaustaviti migraciju? Znači ulaganjem i izjednačvanjem sjevernog regiona sa centralnim i južnim regionom. To je Vlada uvidjela i to je stavila u prioritet svog djelovanja prema sjeveru.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:49:45)

Poslaniče Murić samo nastavite, molim Vas.

MIRSAD MURIĆ (13.11.19 15:49:53)

Iz Izvještaja Akcionog plana se vidi da neki projekti nijesu završeni. Da li je to nedostatak novca? Nije. Drugi su razlozi u pitanju. Nespremnost, znači možda lokalna samouprava ili službenika da odrade dokumentaciju za, recimo realizaciju predpristupnih fondova Evropske unije i tako dalje.

Da ne dužim, da poručim da Izvještaj predstavlja i izvor informacija i i aktivnostima Vlade i drugih subjekata, ali isto tako može poslužiti i kao izvor informacija koje bi imale za cilj bolje planiranje narednog akcionog plana kako bi se brže došlo do smanjenja razlika u regionalnog razvoju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:50:45)

Hvala poslaniče Murić.

Imate dva komentara.

Prvi je kolega Slaven Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (13.11.19 15:54:05)

Gospodine Muriću,

Vi ste vrlo talentovan čovjek. Ja bih rekao multitalentovan. Ne znam što je od ovoga što ste pričali vaša kreacija, a što je bio samo performans. Jeste li vi kreator ovih bajki ili ste samo prezentator ovih bajki? Čuda se čine po sjeveru. Građani sjevera, ako nijeste znali, vi ste najveće gradilište u Evropi od Pljevalja do Rožaja, od prašine od kamiona od bagera se proći ne može. To što vi ne vidite, to je vaš problem. Nije vam u redu sa očima. Pitajte gospodina Murića i DPS i dobićete stvarno stanje stvari na terenu.

Kad se mjeri neki razvoj ili nedostatak razvoja kad se kritikuje onda je strašno bitno kako, koju polaznu tačku uzmete kao repliku. Vi kad pričate o BDP-u Crne Gore, pa je on među najvišim u Evropu zanemarujete činjenicu da je polazna tačka strašno niska. Što je zemlja razvijenija pogledajte fino kako to izgleda na onoj tabeli, to je niži stepen povećanja bruto-društvenog perioda Finska, Britanija, Njemačka, Holandija imaju najniže stope, a Moldavija i Crna Gora imaju najviše. To je jedna tačka, ali vi pokušavate neko upoređenje sa vremenom Crne Gore iz vremena SFRJ da izvedete i koristite se netačnim podacima. Vi ste drugi poslanik zaredom koji govori da je Crna Gora bila najnerazvija država, to jeste republika bivše Jugoslavije. Kao neko ko je bio pasionirani statističar u vrijeme kraja osnovne i početka srednje škole, mogu da vam kažem, potpuno sigurno Crna Gora, prvo nije bila, nego je bila od republika Makedonija, a pošto se u to vrijeme shodno o Ustavu iz '74 i Kosovo u statističkom smislu posmatralo, kao posebna jedinica on je bilo najnerazvije. Znači, samo je to bitno. Nije to baš tako. Ovo ste mogli da kažete. Razlika u razvoju regiona u Crnoj Gori je bila neuporedivo manja, neuporedivo manja.

Naime, na primorju, to je stvar naslijeđena, bilo je naravno razvijenija Crna Gora zbog turizma, uostalom i zbog nasljeđa koje je došlo iz prethodnih vjekova, centralni dio je bio razvijen samim tim, što je tu Podgorica, ali na sjeveru je postojalo jedno lijepo zajedništvo koju su činili s jedne strane poljoprivredna proizvodnja, s druge strane određeni nivo razvoja industrije i to je djelovalo kao pristojno mjesto za život. Uostalom, o tome svjedoče oni stanovi u Mojkovcu o kojima smo pričali. U to vrijeme u Mojkovcu su napravljene stambene zgrade koje ste vi u međuvremenu ispraznili, tamo više nema ljudi. U svakom ulazu na jednom ili na dvoje vrata vam neko otvori kad zvonite. To je taj problem.

Moram da pomenem i ovu Sozinu koju se pomenuli, Znači, zaita bez ikakvih ružnih namjera, ali vi znate da Sozinu zovu danas Mehov krš. To je ozbiljna priča.

Umjesto da je ova država omogućila vašim sunarodnicima da imaju zaposlenje i normalne uslove za život tamo gdje žive i gdje su se rodili, preselili su ih političkom akcijom u Podgoricu. Ima ko da radi na Sozini i da nije došao iz Rožaja, znate, ima u barskoj opštini nezaposlenih koliko god hoćete, ima u Zeti, ima u Podgorici, ali vaši rukovodioci zapošljavaju isključivo ljude iz Plava i Rožaja i zato ga narod zove danas Mehov krš. Ja znam da ti ljudi neđe moraju da rade, a oni treba da rade tamo gdje su se rodili i gdje su im imanja i gdje su djecu trebali da podižu, a to što vam je narod nažalost morao da bježdi trbuhom za kruhom je vaša sramota, a ne nešto čime treba da se ponosite.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:55:35)

Zahvaljujem poslaniče Radunoviću.

Poslanik Murić ima pravo odgovor na komentar. Izvolite.

Poslaniče, Ibrahimović, nisam čuo da je procedura jer ste pritisnuli taster za komentar maloprije.

Izvolite.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (13.11.19 15:55:59)

Ranije sam i odustao tako da ste vidjeli da neću komentar.

Mislim da ipak treba da skrenete pažnju ovdje da pričamo kao da dolaze ljudi iz jednog dijela države u drugi, da imaju prednost u odnosu na druge. Mislim da je ovo ravnopravno sve u skladu sa zakonom iskreno ću vam reći, ako u perspektivi bude napravljen tunel između Peći i Rožaja, ja to gledam kao napredak ove države. Sigurno se neću služiti pejorativnim nazivima toga tunela nego ću čak suprotno mislim da je to veliko bogatstvo države Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:56:44)

Nije bila procedura, Vaša aktuelna. Poslanik, u ovom slučaju, on je koristio svoje političko pravo na viđenje nekog događaja. Sad je na mogu karakterisati da li je trebalo što upozoravati ili ne.

Izvolite poslaniče Murić.

MIRSAD MURIĆ (13.11.19 15:57:01)

Kolega, da Vam prije svega kažem, Kosovo je tada bilo autonomna pokrajina nije bilo republika. Nemojte ga nagrađivati jer ste protiv toga.

Ja samo mogu reći da je infrastruktura jedan od najvažnijih faktora za razvoj neke države ili lokalne samouprave. Primjer ću dati, moje Rožaje koje je bilo prije izgranje Jadranske magistrale kakvo je bilo, a kakvo je poslije toga bilo. Rožaje je bilo jedno nerazvijeno mjesto iako je imalo Gornji Ibar slabo je znači funkcionisalo nije imalo izlaz. Kada se napravila Jadranska magistrala Rožaje je maltene doživjelo bum. Međutim, više ta magistrala nema svoju svrhu. Moderni transport zahtijeva nove uslove, nove autoputeve. Pa, normalno, kolega, i aerodrome i sve. Sada više mi nijesmo dostupni za investitore. Investitori se uvijek forsiraju tamo gdje je infrastruktura idealna. Drugo, iz vaših klupa koliko ste vi zainteresovani, gospodine, iz vaših klupa se pozivalo prema stranim investitorima, prema domaćim investitorima da ne ulažu u Crnu Goru. Odvraćali ste ih. To je vaše zalaganje za razvoj Crne Gore da investitore tjerate iz Crne Gore. Drugo, Mehov Krš tačno se izgovara Mehov Krš, mi Rožajci kažemo Mehov, i treba se držati lokalizma tog u govoru ne Mehov jeste, ali gdje ste bili vi ili evo sad dođite da vidite u Rožajama radi 50, 100 ljudi iz Berana, iz Bijelog Polja. Nikad Rožajci nisu postavili problem zašto oni rade tu, zašto vi treba da postavite problem zašto neki moji Rožajac radi na "Mehov Krš". Hajde, pa nemojte tako. Tom samom vašom retorikom ćerate bošnjački, muslimanski i albanski narod odavde. DPS vodi računa o svemu, vodi računa i o razvoju ekonomije i očuvanju multietničkog sklada u Crnoj Gori i normalno povazivanju sa regionom. Vi to ne želite, mi želimo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 15:59:39)

Hvala poslaniče Murić.

Poslaniče Radunović, ne, ne vi nemate pravo na komentar, tražili ste, ispravka navoda je komentar izlaganja, poslaniče Radunoviću. Evo, poslanik Konjević je na redu, pa poslanik Ibrahimović. Mislim imaćemo puno prilika. /upadice/

Ja ću dati opet priliku i gospodinu Muriću.

Izvolite. Jednu rečenicu.

SLAVEN RADUNOVIĆ (13.11.19 16:00:37)

Znači, hvala Vam predsjedavajući Nimanbegu.

Samo jedna ispravka. To je da je istina da se iz naših redova to čulo. Tačno, od predsjednika naše stranke Andrije Mandića, koji je pozvao strane investitore da ne ulažu u Crnu Goru dok njom rukovode kriminalci jer na taj način čine štetu, a ne korist onima koji treba jednom da ih smijene da bi oslobodili ovu državu. E, o tome se radi. Ne da ne ulažu u Crnu Goru nego da ne prave dilove sa Milom Đukanovićem i ostalima.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:01:11)

Izvolite, poslaniče Murić.

Ovo nije bila ispravka navoda.

Izvolite poslaniče Murić, minut takođe.

MIRSAD MURIĆ (13.11.19 16:01:24)

Ja stvarno se divim koliko možete vi da se bivate kritizerstvom. Kritika je nešto što je pozitivno, kritizerstvo nešto što sigurno vama i ne donosi poene na izborima, treba to da znate. Znači, kritika je nešto drugo.

Pozvati investitora da ne ulaže u Crnu Goru, u svoju državu to je, po mom mišljenju, ravno da ne kažem samoubistvu. /upadice/ Veleizdaja, ne veleizdaja to neću da koristim tu riječ. Da li se šalio ili ne šalio, investitori vode računa o svemu, a vjerovatno i koristiti termine kriminal, mislim, bez dokaza, bez sudskih procesa, bez ovoga onoga, gospodine, ja ne znam šta /prekid)/...

Pitajte građane Rožaja, Berana reći će vam jesam li kriminalac ili nijesam.

Ja mislim da njegova djela govore sve, /prekid/ dok gospodin Milo Đukanović sjeo Parlament ne bi prestajao da aplaudira. To govori sve o ličnosti.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:02:17)

Hvala poslaniče Murić.

Poslaniče Konjević Vaš je red na komentar izlaganja.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (13.11.19 16:02:45)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

Kolega Muriću, ako ja imam dobre podatke, a mislim da nećete posumnjati u cifre, u Rožajama je nezaposlenost između 52 i 54%. Onda mi je to malo kontradiktorno, znači svaki drugi Rožajac ne radi. Svaki drugi radno sposoban Rožajac ne radi.

Vi kažete da je Rožaje veliko gradilište bilo bi logično ako je Rožaje veliko gradilište da to utiče na smanjenje nezaposlenosti. Ovo su klasične ekonomske veze ili logičke ne moraju biti ekonomske. Vi kažete kolega Muriću da, odnosno ja vam kažem da ja mislim, vi me ispravite ako griješim, da ne postoji nijedna familija ili gotovo nijedna familija u Rožajama iz koje je neko nije pošao u Luksemburg, u Njemačku ili neku drugu zemlju Zapadne Evrope, gotovo nijedna. Vi mislite da je to pozitivno kolege iz DPS-a? Znači, ako vi mislite da je to pozitivno, koleginice, pošto mi dobacujete, vi trebate da pođete u te kuće odakle su ta đeca pošla, pa da tu tezu koju imate, koju saopštavate u Parlamentu kažete ocu i majci. Znate kako bi vas oni koleginice prihvatili, objeručke bi podržali to što kažete.

Prema tome, nemojte to tako da saopštavate kada se ne tiče vas nego se tiče ljudi čija su đeca, zbog ovog podatka 52 do 54%, jedino mogla da traže svoju radnu alternativu u nekoj od zemalja Zapadne Evrope. Dakle, nijesu oni što bi naš narod rekao od toplih kolača pošli tamo,

nego od nužde.

Prema tome, to je problem /prekid/ jedan dio vaše teze da Vlada ulaže određen nivo napora i pospješuje investicije u infrastrukturu vezano za sjever Crne Gore, ali ću da polemishem s jednom vašom drugom tezom infrastruktura jeste važna, ali svaki grad bi trebalo ili svaka opština da ima neku vrstu komparativne prednosti gdje bi trebalo da fokusira neku vrstu investicije.

Rožaje 1989. i Rožaje 2019. godine nijesu dva ista grada. Mnogo su bolje, možda ja griješim, ja ovo govorim na nivou generalne ocjene pa samim tim i iz generalnog izvodim i za Rožaje, mnogo je više zaposlenosti bilo u Rožajama, mnogo je više mladih ljudi bilo u Rožajama nikome nije padalo napamet ili manjem broju ljudi da ide trbuhom za kruhom, manjem broju ljudi. Mnogo su realne zarade bile veće 1989. godine kolega Muriću nego što su danas u Rožajama. Mnogo je manja bila lokalna administracija, kolega Muriću, nego što je danas u Rožajama. Mnogo je manje Opština bila zadužena, kolega Muriću, nego što je danas u Rožajama. Dakle, Rožaje na žalost, kao i mnogi drugi gradovi na sjeveru Crne Gore. Kolega Muriću, u Bijelom Polju ste imali Trans servis, Vunko, Imaco, Lenku, danas nemate ništa, u Rožajama Gornji Ibar.

Prema tome, pozdravljam napor koji se čini, ali molim vas budite realniji. Podatak od 52 do 54% nezaposlenosti kad ga uporedite, govorim o zvaničnim podacima, kad ga uporedite sa statističkim podatkom ukupne nezaposlenosti negdje od 18% pokazuje stanje u Rožajama i ovaj nivo iseljavanja. Mora se nešto uraditi, ali nemojte da mislite da će autoput koji je potreban u tom dijelu da kada se uradi da riješi svaki problem Rožaja. Neće. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:08:13)

Hvala poslaniče.

Poslaniče Murić, izvolite.

MIRSAD MURIĆ (13.11.19 16:08:19)

Ja sam biolog, ali malo se bavim ekologijom pa ovo oikos i za moju i za vašu nauku isti grčki prefiks tako da mogu ja i nešto i oko ekonomije mada laički.

Sve ja znam to, gospodine Konjeviću, ali ja kad sam počeo moj govor ovdje ja sam pomenuo uzroci, a ovo su posljedice. Jedan od uzroka je možda i SDP koji je vršio sa nama vlast 17,18 godina. Ja ne znam šta je on, na nivou države, šta je on toliko vodio računa o sjeveru i koji su to projekti koje je SDP tada sprovodio. Eto neću da govorim.

Što se tiče autoputa siguran sam, ubijeđen sam, da će stvoriti uslove da se donekle zaustavi migracija na sjeveru. Ne govorim samo za Rožaje nije to karakteristika samo za Rožaje nego za sve sjeverne opštine. Normalno, pod tim ne mislim da se samo izgradi autoput i da se stane sa tim nego da se nastavi ulaganje, a to su ulaganje vidi da i pored toga što se izgrađuje prioritetna dionica da se ulaže i u infrastrukturne objekte.

Zaposlenost u Rožajama će se smanjiti onog momenta kada se stvore ti uslovi da investitor može komotno da dođe da za veoma kratko vrijeme kupi neophodnu robu koju mi možemo da proizvedemo i da investira u tehnologiju. Ako je Gornji Ibar u pitanju, ja ću vam reći, Gornji Ibar je poslovaao sa pozitivnom nulom. Kažite vi meni u ekonomiji šta je to pozitivna nula. Ja znam u biologiji, krvna grupa postoji pozitivan, nulta i negativna. Za ekonomiju ne znam, to je bila tada dogovorena ekonomija. Tržište se poremetilo ne samo za Gornji Ibar za sve firme je to tako. Kada se eliminišu svi uzroci koji su nastali u prethodnom periodu zaustaviće se i migracija prvi sam ja taj koji će se veseliti kada više nijedan sjevernjak ne pođe ka Podgorici ili primorju, a kamo li prema Zapadu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:10:49)

Hvala poslaniče Murić.

Poslaniče Konjević, nema potrebe, mislim da je sve bilo jasno. Stavovi, u jednom minutu ih

nećete približiti i razdvojiti previše, te vaše stavove.

Ovim smo zaključili raspravu. Ja imam molbu kolege Gorana Radonjića da vam se obrati pošto on nije imao mogućnosti da bude tu u toku rasprave. Ja bih zamolio zbog vremena, kolega Radonjiću, da što prije vaše izlaganje izrečete.

Radićemo dok budemo imali snage, ali ne preko 18.00h sigurno.

Izvolite, poslaniče.

GORAN RADONJIĆ (13.11.19 16:11:35)

Zahvaljujem.

Ja sam bio prijavljen i prethodni ko je presjedavao me najavio, jedino sad što Vi niste upoznati sa tim, tako da hvala vam, vjerujem da biste mi dali i da je drugačije, tako da nadam se biće u duhu rasprave i ciljeva.

Da kažem ovo je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja čija je sama forma problematična. U principu izvještaji se pravi da bi se postiglo više ciljeva, recimo, da se vidi šta se uradilo šta nije zašto, koji su problemi koji su očekivani koji su nepredviđeni problemi jer njih uvijek ima, kako su ti problemi rješavani, da li su postojale i kakve su to nove okolnosti koje su se javile, ideje kako se suočavati sa tim okolnostima. Treba procijeniti da li je strategija bila uopšte dobra, da li je Akcioni plan dobar, da li se sproveo kako u pojedinostima tako u cjelini. Da li treba korigovati možda i strategiju i plan. Kako su korišćeni resursi, da li je bilo dovoljno resursa, zašto ih nije bilo, je li bilo nečega viška ili je bilo manjka, kakvi su kadrovski potencijali koji su kod nas uvijek problematični i mnogo toga još. Tako bi trebalo i tako jeste u normalnim sredinama, normalnim zemljama. U suprotnom ako svega toga nema još mnogo toga drugog izvještaj je zapravo bez smisla i značenja. On je prosto ispunjavanje forme i to na jedan krajnje očigledan način. Da ima analitičara, da ima medija koji bi se ozbiljno bavili važnim pitanjima, a Strategija regionalnog razvoja i uopšte regionalni razvoj jeste jedno od važnih pitanja ne samo u ekonomiji nego i u svim sferama, ovaj i ovakav izvještaj nikad se ne bi mogao pojaviti. Ako bi i došao do Skupštine i do javnosti on bi pretrpio takve kritike da bi morao biti smijenjen taj koji ga je pisao i taj koji ga je podnio ovdje jer se prosto i čudim kako je mogao da dođe do Vlade i kako ga je Vlada usvojila.

Recimo kaže se ovako, pri početku, integrisani su u tabelarnu formu koja je sastavni dio Izvještaja i na osnovu njih izvršena je adekvatna analiza učinaka. Vi otvorite tabele i imate ovako kvadratić, ovo je objašnjenje zašto i koliko je razlika između predviđenog utroška, a razlika je 100.000 evra za autoput i onoga što je urađeno. Prazan kvadratić, a taj kvadratić čini recimo 20-i dio jedne stranice. Isto tako kaže se ovako, "Nije moglo biti realizovano". To je valjda adekvatna analiza, "Nije moglo biti realizovano".

Negdje nema ni to nego ništa. Evo kao što sam pokazao, prvi kvadratić je prazan i to onaj koji se tiče autoputa. Zašto je nešto promijenjeno kakve su okolnosti, ništa. Kaže na jednom mjestu, kaže, "Nemogućnost obezbjeđivanja imputa o realizaciji za određeni broj projekta", a onda nam se daje, to je strana 7 ovdje, "Niz lokalnih samouprava koje nisu dale podatke". E kakva je vlast i kakva je država koja nije u stanju da obezbijedi podatke na osnovu kojih bi analizirala šta je uradila.

Onda imamo neke projekte koji su realizovani nisu bili planirani. E sad to bi za normalnu analizu bilo otkud to, kako je uopšte došlo do toga. Nema ni ko je radio na izvještaju. Mislim da su kao i za sve dvije mogućnosti ili se radi o krajnje sumnjivom kvalitetu, da ne kažem javašluku, ili sa druge strane se radi o svjesnom skrivanju suštinskih podataka i suštinskih stvari koje su nam najvažnije za analizu. Nameće se zaključak da je ovo posljedica cijelog sistema, načina na koji se sistem održava, na koji vlast traje i istrajava na funkcionisanju načina na koji se kadrovi biraju, postavljaju, unapređuju, nagrađuju, pa i kažnjavaju.

Ovdje je uloga medija velika. Neki nam mediji govore gotovo svakog dana ti koji su bliski vlasti kako se vraćaju ljudi na sjever, kako je divno živjeti na selu, prosto toliko divno da se pitam zašto taj novinar ne ode da se vrati da živi na selu, sa druge strane veliko gradilište. Pa evo nam kaže se nesvjesno probija nekad /prekid/ poslanika vladajuće koalicije kako mali broj ljudi radi u nekim opštinama, pa kako kad se toliko gradi. Da nisu to možda neki strani radnici koji će otići. Sa

druge strane čuo sam i ovaj bizaran primjer. Gradiće se zatvor u Mojkovcu, eto razvojne perspektive. Zaista divno.

Moram da kažem na kraju i kao profesor sam dužan da pomenem neke stvari, nisam bio u stanju zbog nastave da budem na tim raspravama, 70 godina je od Info biroa i od toga kad je počeo jedan drugi zlokobni zatvor da radi i da još nisu rehabilitovane nevine žrtve. Posljedica toga i današnji naš sistem u kome je strah nesigurnost, dominantna karakteristika političkog života, 30 godina od pada Berlinskog zida i mi smo jedina bivša komunistička zemlja u kojoj se još uvijek razgovora o stvaranju fer uslova za izbore, 30 godina od pada Berlinskog zida, e pa možemo da zamislimo u kakvoj mi situaciji, u kakvom mi društvu živimo. Kad treba tek da se dogovaramo da budu izbori takvi da se vlast formira na osnovu toga kako ljudi glasaju. Ako neko misli da treba to da opravdava neakvim izjavama sa strane samo se sjetite da li postoji jedna zemlja u Evropi, u kojoj gradonačelnik na onaj način se snimi i kaže javno kako ću da se branim od kleveta, onda se otkrije da je uzeo direktno koverat i da je još uvijek na funkciji, a da njegov poslodavac predsjednik države kaže ne treba mu kidati glavu, pa ne treba da kida glavu, nego da odgovara za kršenje zakona. Da kažem još jednu stvar, danas je rođendan Njegoša, da se sjetimo kakav je tretman naše tradicije i naše kulture. Danas je dan Matice srpske i srećan joj praznik i budite na njenoj svečanosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:17:40)

Eto čestitke Njegošu za rođendan.

Nastavljamo dalje.

Ovim smo zaključili učešće u raspravi i pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ. Ne želi.

Konstatujem da smo završili raspravu o Izvještaju o realizaciji Akcionog plana Strategije regionalnog razvoja Crna Gore 2014 -2020.godine za 2018.godinu, a o njoj ćemo se izjasniti naknadno.

Poštovane kolege, prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. Ona se zove **Godišnji izvještaj o radu Komisije za tržište kapitala i stanju na tržištu kapitala za 2018.godinu sa Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza za 2018. godinu.**

Ovlašćeni predstavnici Komisije za tržište kapitala su Zoran Đikanović, predsjednik komisije, i Nikola D. Pejović sekretar Komisije, pozdravljam ih.

Izjestilac Odbora za ekonomiju finansije i budžet je Filip Vuković.

Otvaram pretres. Predstavnik Komisije želi dopunsko obrazloženje? Ako želite nema potrebe, ako cijenite.

Pitam izvjestioca Odbora koji nije ovdje i samo da vidimo po redoslijedu prijavljenih.

Znači, prvi je Predrag Sekulić, nek se pripremi Branko Radulović, poslije njega Aleksandar Damjanović. Izvolite.

Poslaniče Sekulić, imate riječ.

PREDRAG SEKULIĆ (13.11.19 16:19:14)

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče.

Poštovani gosti, koleginice i kolege,

Znači, uobičajeno je već da kraj godine pripada izvještajima koje dobijamo uz ono što je plan rada, finansijski izvještaj itd. Znači, kad je u pitanju Komisija za hartiju od vrijednosti, navikli smo da to zaista bude veoma lijepo urađeno, metodološki sređeno, nema nikakve dileme oko uspješnosti same Komisije i njenog rada. Rekao bih nema nikakve dileme ni kad je u pitanju uspjeh berzi iz prostog razloga što je prošla godina bila sa 147 miliona prometa 210% više nego prethodne godine. Rast berzanskih indeksa je bio 7,8% i 6,5%. Znači, ovi podaci govore ne samo o jakoj privrednoj aktivnosti kada govorimo uopšte o privrednom ambijentu Crne Gore, nego govorimo i o tome da je Komisija za hartiju od vrijednosti imala i povećan obim poslova, ali ovom prilikom ne bih o samim brojkama. Rekao bih da je mnogo važnije ono što je rađeno mimo

redovnih poslova Komisija za hartiju od vrijednosti, jer to je pitanje zakonodavne aktivnosti, to je pitanje uređenja samih propisa kada govorimo za regulativu koja se odnosi na poslovanje berzi i na poslovanju same Komisije za hartiju od vrijednosti.

Znači, mislim da je dobro što imamo veoma tijesnu saradnju sa onim što je pitanje evropskih berzi i druga stvar što imamo i veliku zakonodavnu aktivnost, govorimo o više desetina podzakonskih propisa koji su bili neophodni, kako bi usvojili ono što su evropske norme ... iz ove oblasti. Moram podsjetiti da iz godine u godinu tih pravila je sve više, a sva ta pravila negdje ipak idu za tim da berza prije svega bude transparentna, da bude poštena i da u svakom slučaju bude sa svim mogućim informacijama dostupna svima koji su učesnici na berzi, a podsjetiću da su to i svi građani Crne Gore. Kažem još jedanput, kada smo imali razmatranje ove tačke na našem matičnom Odboru nije bilo nikakvih primjedbi i sugestija. Imamo kvalitetan izvještaj, rekao bih da imamo i kvalitetan rad Komisije za hartiju od vrijednosti. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:21:30)

Hvala, poslaniče Sekuliću.
Poslanik Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 16:21:45)

Građani Crne Gore, ovo je jedan od najvećih problema Crne Gore koje moramo rješavati. Predlagač predsjednik Komisije ni riječ. Kolega Sekulić u maniru DPS-a nekoliko slavopojki, ništa o problemima, ništa o objektivnoj slici. Ja bih vas Đikanoviću, nazvao, ne znam, Vi ste jedan od glavnih uzročnika zašto je ovo ovako. Niz godina i decenija i sad ste ustoličeni na dvije funkcije, jedna je funkcija da ste predsjednik Komisije jednog groblja "gdje mrtvim snom sna spava moje pleme" što je Njegoš zborio, pošto se danas rodio, naš najveći um, vladar i mislioc i sada ste čak što više kroz funkciju ovoga zakona ovoj finansijskoj stabilnosti jedan od četiri, pet ljudi koji određuju ovu stvar.

Građani Crne Gore, da vam ja objasnim neke stvari. Da bi bili u održivom razvoju, vi morate da imate jeftini kapital, jeftini novac. Da bi bili održivi u ovom razvoju, vi morate da imate objedinjenu pamet uz onu osnovnu stvar - odgovornu vlast. Da bi bilo države u ovom razvoju treba da imate realni sektor koji je sa najvećom dodatom vrijednošću. Oko finansijskog sistema postoje u svijetu dva koji su više potencirani na jedan, a koji su u drugim državama koje su više potencirani na drugi sistem. To je tzv. tržište kapitala i tržište novca. Mnogo čega se sada to preklapa. Kad je u pitanju tržište novca tu imamo katastrofu. Imamo komercijalne banke koje deru građane i deru privredu sa nenormalnim cijenama u koje imamo depozit i neuložene novce, nemamo bez krompir, jer to je samo neka sigurna kasa, nije sigurna kasa. Kad je u pitanju ovo što treba da bude nadležno, ova gospoda, to je tržište kapitala, osim onih instrumenata da i ne pričam o toj dugoj priči ima i institucije.

Građani Crne Gore, hiljadu puta pričam nemojte da dajete pare komercijalnim bankama nego dajte finansijskim institucijama gdje ćete zavisno od ponude da li je to samo veća kamata, tako da kažem, no vaša uložena sredstva imati bolju penziju, bolje zdravstveno osiguranje i da li ćete imati i veći kapital. Ništa od ovog se nije desilo u prethodni period, zašto? Zato što je nesposobna ova komisija, zato što su građani skeptični na onu pljačku koja se desila za vrijeme privatizacije kroz one podobne fondove, zajedno ne samo sa nosiocima tih fondova privatizacionih, nego sa pojedinim medijima koji su bijeli medved i ostalo da vam ne pominjemo ostale stvari. Zato nemamo razvijeno ni životno osiguranje, ono što smo ukinuli prije nedjelju dana, deset dana, čini mi se, oko zdravstvenog osiguranja je katastrofa, ono nema niđe u svijetu. Rekli smo da nema zdravstvenog osiguranja kroz ono što znači osiguranje, samo ono što znači obaveza. Imamo nekoliko firmi oko penzija, penzijskog slobodnog, inostranih, ode se ništa nije desilo. Ovdje podnose izvještaj i mnogi koji kažu, stalno ih podučavam jer i u porodici imam nekog ko se školovao u inostranstvu i za bankarstvo, ko je i za finansijsko tržište i za osiguranje. Pita me, tata, kako ne možemo biti kao Amerika. Ne možemo da budemo kao Amerika zato što je drugo u

odnosu na nas.

Đe pođe ovaj Sekulić i mog bataljona bandičko komandskog zagaračkog. Ovo je istina. Đikanoviću, ovo je glavna istina. Želim dobro, želim da se razvije tržišta kapitala. Pogledajte samo ove stvari. Ovo ovdje, ovo plavo, ono treba da ima jednu kosu ovakvu, da ima što više, ne da bude ovako kao što je ovdje. Onda se nešto desi, pa se desi nešto drugo. Za vrijeme transakcija, kada je najveći pik, najmanji broj transakcija. Šta se desilo. Dva puta se desilo /prekid/ ili su bile dogovorene, sada da ne listamo pošto sam i ovo sve živo izlistao, desilo se nešto što nije normalno, što nije sistemski. Ono što kažu građani, za vrijeme vas sada hoće braća, ne znam kako se zovu, Ban, ljudi, dogovorena transakcija, je li ono bila pomorska privreda ili kako se kod Veriga što idu, pomorska ili tako nekako, za jedan sekund ponuda i jedan sekund kupovina. Ima li će to na svijetu.

Vi treba da idete tamo u onu propalu školu, neoliberalnu, u Donjoj Gorici, da se manete ovih funkcija, da dođu tu ljudi koji će se stvarno založiti. Nema ništa personalno, ne znam kako se zovete. Vašim odlaskom, vašom ideologijom i ružnom prošlošću, moraće da se razvije tržište kapitala kao ono što moraju fizička lica milijardu i sedamsto da daju barem milijardu u raznim institucijama na tržištu kapitala koje bi učestvovala u razvoju Crne Gore zajedno s državom Crnom Gorom. Nema neoliberalnog koncepta će ste vi zalučeni i Veselin Vukotić, to je propala rabota. Kroz pet godina će prva biti, pa onda će da idu pojedine zemlje, Indija ili ne znam koja druga, Amerika treća, nijedna iz Evropske unije, čak ni Njemačka oko petog mjesta. Na tržišnim osnovama trebaju druge osnove da budu i nema ni razvoja bez sistema tržišta novca i /prekid/ Ovo je za dobro i Albanaca.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:30:04)

Da nam puno dobroga odmah ne pređe, pa da malo po malo to primimo.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 16:30:11)

Za to trebaju pametni ljudi i odgovorni ljudi. Razočarali ste me, gospodine Sekuliću. To nije iz našeg bataljona tako da se priča.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:30:25)

Hvala.

Poslanik Aleksandar Damjanović. Imamo još samo dva prijavljena.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (13.11.19 16:30:39)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, poštovani građani, kolega Raduloviću,

Nije propalo ovo o čemu ste pričali za ove nosioce neoliberalnog koncepta već oni dobro napuniše džepove, gospodine Raduloviću. Ta mreža popularno zvana u Crnoj Gori ima svoje pipke i eksponente i ovdje u Parlamentu. Prosto to treba ovdje reći. Da i ja dam mali doprinos jednoj temi koju raspravljamo. Na kraju 2019. govori se o Izvještaju 2018. godine, biće interesatno da uporedimo dešavanja iz ovog izvještaja s kraja godine, odnosno danas kada o ovome raspravljamo.

Imajući u vidu da sam već, gospodine Nimanbegu, na Premijerskom satu vodio dijalog s predsjednikom Vlade vezano za situaciju o tržištu kapitala, situaciju vezanu za pakao koji preživljavaju i manjinski akcionari i svi oni koji su mislili da će na berzi naći povjerenje i transparentnost i zakonitost. Ovdje je lako pričati o usaglašavanju zakonodavstva i prazne priče, ali treba reći da nije lijepo falsifikovati akt i podnositi izvještaj u ovom domu koje mogu da zamagle

suštinu. Ako se kaže da je povećana vrijednost trgovine na tržištu kapitala prošle godine onda treba reći da je samo blok transakcija Elektroprivrede podnijelo 120 miliona i kada se ta blok transakcija oduzme imamo pad trgovine na berzi 2018. u odnosu na prethodnu 2017. godinu. Što ne pomenemo, onda, da smo 5.706 transakcija 2017. koje su minorne i minimalne i u toj godini bile od nekadašnjih desetine hiljada godišnjih transakcija koje smo imali u onim godinama buma spali na 3.243 transakcije za 2018. godinu. Manje od deset transakcija dnevno na tržištu kapitala u Crnoj Gori. Deset minornih transakcija dnevno na tržištu kapitala u Crnoj Gori. Ti podaci su još gori kada se dovedu u vezu sa stanjem kod tzv. fondova zajedničkih ulaganja i otvorenih i zatvorenih, brojnim sporovima koji ostaju neriješeni. To je negdje u dijalogu s predsjednikom Vlade definisano kao pad povjerenja u berzu. Pad povjerenja se ne vraća dok se ne naprave drastične promjene i u rukovođenju tržišta kapitala onim koji to treba da nadgleda i generalno u promjeni paradigme koja je dovela da od godina buma kada su ljudi pozivani da ulažu na sve moguće načine kada se govorilo da je svako zaradio ko je uložio na berzi sada imamo žestoki pad imovine manjinskih akcionara, nebrigu, nepostojanje korporativne kulture, haos koji se dešava u tim istim Plantažama koja je dio mreže i u brojnim rukovodstvima i odborima direktora koji su dio mreže i koja će kad tad biti sankcionisana zbog ovoga što se desilo.

Ono što bih danas htio da pomenem biće interesantno da ovdje čujemo, neću se baviti Finansijskim izvještajem, bilo je lijepo da smo dobili ovdje pošto se radi o nekim "minornim svotama", nema nigdje objašnjenja, str. 20 Finansijskog izvještaja - izvještaj o reviziji, čemu ovih 326.000 ostalih poslovnih rashoda, rast za 120.000 ili 50% u odnosu na 2017. godinu. Šta se to desilo pa su poslovni rashodi povećani. Možda je i to manje bitno od nečega što moramo ovdje, dužan sam i zbog građana koji su me kontaktirali da pomenem, a to je sudbina štediša Dobrovoljnog fonda "Penzija plus", njih 2.250 štediša Fonda koji je bio pod kontrolom Atlas grupacije koji su usljed stečaja njihove depozitarne banke i nedašnje pljevaljske banke našli u paklu. Dakle, njihova imovina je otišla u stečaj, oni nemaju šanse da dođu do tih pola miliona. Ako znamo da se radi o 2.250 članova tog fonda ili nešto manje onda je jasno koliki je ukupni iznos pojedinačno te imovine, to je mala imovina. Oni sada zbog "neusaglašenosti" Zakona o stečaju likvidacije i banaka i Zakona o dobrovoljnim fondovima, a pošto nijedna banka neće da ih preuzme defakto ne mogu da dođu do svoje imovine. Bilo bi dobro ovdje da se kaže i da se objasni umjesto hvalospjeva, za hvalospjeve smo svi naredni, da se objasni što ćemo sa tih 2.250 članova ovog fonda. Ovo nije onaj sistem četiri člana porodice četiri glasa jedan zaposleni, ali su i ovo neki ljudi koji su građani ove države, državljani ove države, plaćaju uredno porez. Vjerovali su institucijama, vjerovali su bankarskom sektoru, vjerovali su Komisiji za tržište kapitala, vjerovali su drugim institucijama, pa su ulagali u pokušaju da slijede ono što je mantra svih ovih 10, 15 godina, a to je drugi penzioni stub, treći penzioni stub, rasterećenje Fonda PIO.

Uporno godinama pokušavam da skrenem pažnju i 2015, 2016, 2017, 2018. i 2019. godine i peti put pominjem taj problem dobrovoljnih fondova kroz podsticaje kojih nema od strane države. Taj problem je eskalirao da u izvještaju koji nije razmatran, gospodine Nimanbegu, na str. 43 daju nam se podaci o stanju u dobrovoljnim fondovima, to su dva fonda koja su bila jedino od osnivanja i formirana, gdje se govori da je na dan 27.12. fond "Penzija plus" imao 2.147 članova. Danas kada raspravljamo o ovom Izvještaju i str. 43 konstatujemo da je Fond u zoni likvidacije, da je Fond u stečaju zajedno s bankom koja je bila banka depozitar, a da Komisija za tržište kapitala i ostale institucije u Crnoj Gori, Ministarstvo finansija prosto okreću glavu, bježe od sudbine 2.200 ljudi kojima je izgorela "imovina". Ponovo Inos banka Paraćin, ponovo Jugoskandik, ponovo Dafiment, poslije 20 godina kada smo mislili da smo se od toga vremena otresli. Ko će ovo povjerenje da vrati i kakva je ovo poruka za neke druge igrače na berzi koji treba da igraju.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:36:40)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Nastavljamo dalje s redoslijedom.

Imamo poslanicu Anu Nikolić i poslanika Milutina Đukanovića, i time zaključujemo.

Izvolite, poslanice Nikolić, Vaša je riječ.

Hvala, potpredsjedniče.

Da iskomentarišemo Godišnji izvještaj o radu Komisije za tržište kapitala, odnosno o stanju tržišta kapitala u Crnoj Gori za 2018. godinu. Zadatak regulatora u ovom polju jeste kontinuirani nadzor nad poslovanjem lica i društava koja profesionalno trguju hartijama od vrijednosti. U izvještaju koji je dat i koji je od spoljnog revizora ocijenjen pozitivan, da ste u 2018. svoje zadatke koje ste kao regulator institucionalno dobili da ste se u okviru toga kretali kada je u pitanju realizacija za 2018. godinu.

Ono što je osnovno i što karakteriše 2018. godinu jeste da se nastavio rad s usaglašavanjem propisa sa propisima Evropske unije u skladu s razvojnim potrebama i procesom integracije Crne Gore u Evropsku uniju. Ti podaci upućuju na jedan pozitivan trend na tržištu kapitala u Crnoj Gori. Ono što je i ponovio uvaženi poslanik Sekulić, kada su u pitanju ti glavni podaci, to je da je promet ostvaren na Montenegro berzi u iznosu od 147 miliona eura, što je jako veliki rast od 210% u odnosu na 2017. godinu. Vrijednost transakcija ostvarenih posredstvom ovlašćenih kreditnih institucija, takođe je dosta visoka, ona je 188 miliona eura, a ulaganjem novog kapitala putem korporativnih aktivnosti iznosi 64 miliona eura. Tržišna kapitalizacija na kraju 2018. godine iznosila je preko tri milijarde eura, što je rast od nekih skoro 7% u odnosu na početak godine.

Međutim, možemo isto tako iz Izvještaja vidjeti da je na crnogorskom tržištu kapitala u 2018. godini poslovalo pet otvorenih i četiri zatvorena investiciona fonda. Ukupna neto imovina zatvorenih investicionih fondova na početku godine iznosila je 35 miliona eura, a na kraju 2018. godine iznosila je 32, znači doživjela je ipak smanjenje od nekih 9,3%. Takođe, ukupna imovina otvorenih investicionih fondova na početku 2018. godine iznosila je 18 miliona, da bi na kraju i ona pala za nekih četiri miliona i sada iznosi 14 miliona. U vašem završnom izlaganju, molila bih vaš komentar na ovaj podatak.

Ono što je okarakterisalo vaš rad u 2018. jeste implementacija, odnosno kontrola primjene Zakona o tržištu kapitala koji je stupio početkom 2018. godine i ono gdje ste napravili evidentan rad jeste usvajanje podzakonskih akata, negdje 23 podzakonska akta su usvojena tokom 2018. godine koja će omogućiti implementaciju Zakona o tržištu kapitala. Takođe, treba isto napomenuti da je pozitivno otpočela i u 2018. godini realizacija projekta "Podrška regulaciji finansijskih usluga". Osnovni cilj ovog projekta jeste omogućavanje stabilnog, održivog i efikasnog sistema finansijskih usluga koji je upravo usklađen sa najboljom praksom zemalja Evropske unije. Ono što je jako važno pomenuti jeste da je započet proces izrade centralnog registra propisanih informacija koje će biti od koristi učesnicima na ovom tržištu.

Ono što je isto evidentno iz ovog izvještaja jeste da ste kao regulatorno tijelo radili dosta neposrednih i posrednih kontrola. Definitivno kao preporuka jeste da se mora nastaviti na unapređenju transparentnosti finansijskog izvještavanja putem kontrole, dostavljanja finansijskih izvještaja eminenata hartija od vrijednosti i njihovog objavljivanja na internet stranicama Komisije takođe, jako važno, to je unapređenje finansijske pismenosti usmjerene na popularizaciji tih finansijskih znanja. Ono što je jako važno jeste da crnogorsko tržište kapitala od njegovog samog nastanka mora da bude razvojno, a kada kažemo da je razvojno to znači da mijenja mentalitet Crnogoraca, pogotovo mlade populacije u Crnoj Gori kada je u pitanju njihov odnos prema štednji i prema stvaranju kapitala kroz jedan oblik štednje. Potpuno podržavam intencije gdje treba na ovaj način stimulisati štednju u investicionim fondovima, a ne apsolutno u bankama. Jer, ovi investicioni fondovi su nešto gdje taj živi kapital, odnosno pravi kapital građana doživjeće valorizaciju na način da bude uloženi u krajnjem slučaju možemo reći u privredni razvoj Crne Gore.

Ono što želim da kažem, završavam, uvaženi potpredsjedniče, jeste da, kada govorimo o Zakonu o tržištu kapitala, vi ste negdje, kada smo prošli put razgovarali o tome, istakli da očekivanje od ovog zakona otprilike su neka dva postulata gdje ovaj zakon treba da da najviše benefita na našem tržištu u Crnoj Gori, a to je konkurentnost među tim investicionim društvima koja se bave kupovinom hartija od vrijednosti, a druga jeste smanjenje cijene kapitala i efikasnija moć investiranja. Želim da mi, u završnoj riječi, takođe odgovorite, da li ste u tom pogledu za ovaj dio 2019, iako to nije u izvještajnom periodu, da iskomentarišete jer ipak novembar 2019. godine,

da li su se desila neka dešavanja na tržištu kapitala, da nas može uvjeriti da jedan od ovih postulata zbog čega je i donesen zakon daje već rezultate na tržištu kapitala hartija od vrijednosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:42:53)

Hvala, poslanice Nikolić.

Na vaše izlaganje komentar ima poslanik Damjanović.

Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (13.11.19 16:43:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Nimanbegu.

U cilju da malo pospiješimo diskusiju jer očigledno bez uvodne riječi, a u završnoj riječi nema elemenata rasprave i komentara, to znamo, da malo damo dinamike, koleginice Nikolić. Da se sa Vama složim potpuno, nećemo komentarisati ovaj dio koji ste vi iznijeli, prosto brojke smo interpretirali, pa neka građani sude o svemu nego bih se složio samo u jednom dijelu, a to je gdje i vi potencirate ulaganje u fondove umjesto u banke. Upravo sam, pretpostavljam da ste me slušali ili ste se spremali za diskusiju za stolom, rekao kako teško možemo da ulažemo u fondove kada imamo gubitak povjerenja i kada imamo kaos koji se desio sa defaktom likvidacijom imovine 2.200 građana koji su štedište dobrovoljnog fonda koji je bio pod kontrolom Atlas banke "Penzija plus".

Dakle, molba Vama, gospodine Nimanbegu, molba svima nama da se ne desi Dafiment, Jugoskandik i Inos banka kada smo morali da donosimo lex specijalis zakon kojim smo vraćali obaveze prema građanima i štedišama Dafiment i Jugoskandik godinama, obveznicama i na svaki drugi način. Dajte da sagledamo i da upotrijebimo ovu raspravu jer je ovdje besmisleno raspravljati o tržištu kapitala i svemu ostalom, ali da upotrijebimo ovo vrijeme da iniciram i poslanike parlamentarne većine koji dominantno nose zakonodavnu aktivnost ovdje jer se ovaj saziv karakteriše time da opozicija nema prostora za zakonodavnu inicijativu, što je možda dobro sa stanovišta onih koji vrše vlast, za građane neka građani sude. Dakle, molba, gospodine Nimanbegu, da vidimo ako Fond PIO nema zakonske pretpostavke da riješi ovaj problem s ovih 2.200 građana koji imaju pola miliona imovine itd. i ako je Zakon o dobrovoljnim fondovima takav da on to omogućava, a Zakon o stečaju i likvidaciji bankama koji je tobož lex specijalis ne prepoznaje mogućnost da se izluči ta imovina iz stečajnog postupka pred hrvatskom bankom, IBM bankom, dajte da vidimo možemo li promijeniti odredbe tog zakona o stečaju i likvidaciji banaka ili napraviti neku zakonodavnu aktivnost sa retroaktivnim dejstvom, da iskažemo javni interes ovdje da obeštetimo ove ljude.

Vjerujte, nemam tamo interesa, nemate ni vi, pretpostavljam, u tom dobrovoljnom fondu Atlas "Penzija plus", ali ogroman broj građana srijećem, porodično, rođaćki, kumovski, u komunikaciji sa njima dolazim do toga da imaju ogroman problem. Oni su očekivali kada je banka IBM pošla u stečaj da će ovo biti riješeno time što će se taj dio imovine izvući, koji je fond imao tamo, jer osnivači ovog fonda su samostalni sindikati, nezavisni sindikati u Crnoj Gori. Dakle, hajde da probamo da vratimo povjerenje makar mi ovdje kada to ne rade institucije i oni koji su bili nadležni. Da kroz zakonsku inicijativu vidimo koje su mogućnosti da se pa i retroaktivnim dejstvom, ovim neusaglašenim odredbama koje koče ovaj problem, da vidimo i obeštetimo i ovaj problem riješimo, da ne ostajemo u zoni problema koji će da se kad tad ili preko sudova ili na neki drugi način natovari na teret budžeta.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:46:10)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Nadam se da neće preko sudova imati sudbinu kao štedište ili kreditori Hipo Alpe Adria banke u Crnoj Gori. Da čujemo koleginicu Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (13.11.19 16:46:28)

Hvala, potpredsjedniče.

Zahvaljujem uvaženom poslaniku Damjanoviću na postavljenom pitanju i prilici koju daje da međusobno iskomentarišemo i diskutujemo na ovu temu jer ga jako cijenim i kao ekonomistu.

Ono što ste rekli kada je u pitanju završna riječ, nije moja želja bila da negdje osujetim da se treba u završnoj riječi dati u smislu da ne možemo odgovarati na komentare gospodina Đikanovića nego prosto u nekom kontekstu sugestije za štednju vremena kojeg imamo. Tako da se potpuno slažem s vama ako imamo vremena i da odgovore dobijemo i u proceduri odgovora na pitanje poslanika.

Što se tiče vašeg odnosa prema grupi građana, odnosno grupi štediša koji su došli u situaciju u kojoj jesu, imate potpunu podršku za sva pozitivna rješenja kada su oni u pitanju, mene i većine Poslaničkog kluba kome pripadam da se na pravi način riješe problemi tih građana. Ono što mislim da neće poljuljati povjerenje negdje mi govori i to u slučaju što se desio s dvije banke koje su završile kako su završile iz korporacije Atlas grupe. Mislim da su građani pokazali na taj način, evo kao što smo vidjeli iz svih izvještaja Centralne banke, da se štednja na neki način u ovim ostalim bankama po toj negativnoj praksi koju su doživjeli nije umanjila nego naprotiv povećala. To govori o tome da ipak povjerenje građana u funkcionisanje fiskalnog sistema ove naše države i države u kompletu jeste, u stvari, pozitivno ocijenjeno. Tako se nadam da će to biti u slučaju s ovim građanima. Potpuno prihvatam, saosjećam i želim da pozitivno riješimo sve te njihove probleme.

Dalje, moj poziv prema investicionim fondovima, jednako se slažemo, gospodine Damjanoviću, da jeste to pravo rješenje. Naravno, zato smo i napravili ambijent i stvorili uslove i usvojili zakone koji su neophodni da se radi na tom tržištu. To je izuzetno zahtjevno područje za mnogo razvijenije zemlje nego što je Crna Gora. Ono što je jako važno jeste da je tržište Crne Gore definitivno po prostoru i populaciji malo. To negdje nosi prednost da ovo tržište kapitala zaživi na najbolji mogući način. Meni se čini da neki pokazatelji i govore kada je u pitanju ova ... koju smo dosad napravili da smo tako ocijenjeni. Evo još jednog pitanja uvaženom gospodinu Đikanoviću da i na ovo odgovori, kakve su ocjene što se tiče našeg tržišta kada je u pitanju mjera Evropske unije ili zemalja Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:49:10)

Hvala, poslanice Nikolić.

Izvolite, poslaniče Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (13.11.19 16:49:25)

Poštovani građani, svake godine imamo Izvještaj Komisije za tržište kapitala ili, ranije, Komisije za hartije od vrijednosti i uvijek koristimo tu priliku da saopštimo kako je Crna Gora brutalno opljačkana. Svi se sjećate masovne vaučerske privatizacije i kampanje da se što više vaučera uplati, odnosno preda fondovima na upravljanje. Bilo je vrlo moderno promovisati investicione razvojne fondove, lijepo ime, i veliki broj građana podstaknut od strane aktuelnog režima snažnom propagandom veliki broj svojih vaučera je uložio baš u te fondove.

Šta se danas dešava, kakvo je stanje u fondovima. Fondovi gotovo ne postoje, a ostali su bez imovine jer su organi upravljanja raznim kombinacijama, raznim tehnikama, poslovnim transakcijama isisali svu imovinu iz tih fondova. Imamo Atlans fond koji je gotovo likvidiran, a i u ostalim fondovima nije bolje stanje. Od kada je počela masovna vaučerska privatizacija gotovo do danas isti ljudi upravljaju ranije Komisijom za hartije od vrijednosti, a danas Komisijom za tržište kapitala. U 2018. godini imamo deset transakcija dnevno, znači taj posao može da obavi troje ljudi. Ova komisija ima preko 30 zaposlenih, odnosno 28 zaposlenih plus četiri, pet članova

komisije. Zna li koliki su troškovi te komisije - 948.000 evra. Šta oni rade, štite li javni interes? Ne, oni su pomogli da se uništi javni interes da kapital države, odnosno ranije društvene imovine pređe u ruke tzv. crnogorskih tajkuna. Ali, uvijek volim da baratam činjenicama. Sada ćete da vidite da li je predsjednik Komisije spreman da odgovori na neka vrlo jednostavna pitanja, a unaprijed znam da neće da odgovori zbog toga što je on taj koji je pomogao da se opljačka ovaj narod.

Gospodine predsjedniče Komisije, imam mali uvod. Milo Đukanović je kada je napustio funkciju premijera, uzeo kredit na svoje ime od Pireus banke u Londonu, na iznos od 1.500.000 evra. Zatim, od tog kredita kupuje akcije Prve banke svoga brata po cijeni od 127 evra, iako ih tada niko nije mogao kupiti ispod 188 evra. Kupuje ukupno 11.657 akcija za koje je plaćeno 1.489.997 evra. Još vam ne postavljam pitanje. Poslije godinu dana prodaje 2.540 akcija koje je platio po 127 evra po 610 evra. Evo pitanja. Ko je bio spreman da plati akcije Prve banke 2008. godine 610 evra? Tražimo da nam saopštite ime ko je bio spreman da da toliko novca za akcije Prve banke. Pošto nećete odgovoriti, izviniću se ako vi odgovorite ko je dao toliko novca, to znači da ste vi pomogli tu kriminalnu hobotnicu da opstane. Samo tražimo i dajte još pored tog imena koje treba da date ili više imena ko je još toga dana plaćao akcije Prve banke po 610 evra. Kasnije se prodaju akcije i zarađuje se tzv. prvi milion.

Računate li vi da ne može u politici da se koristi nepotizam, da ne može da se koristi moć kada si imao funkciju neku, pogotovo predsjednika Vlade, predsjednika države, da je to nepristojno da se koristi politička moć da se ostvaruje nenormalna ekonomska dobit. Ili sada odgovorite, ne pristajemo, to smo predsjedavajućem rekli, da u komentaru na kraju, u završnoj riječi, polemishete sa našim argumentima. Poslije završne riječi ne može niko da vam se obrati. Zato, apelujem na predsjedavajućeg da dobro vodi sada računa kako će proći završna riječ. Ako bude komentaranja mi imamo pravo da odgovorimo na te komentare. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:55:13)

Hvala, poslaniče Đukanoviću.
Želite li komentar izlaganja sada?

ZORAN ĐIKANOVIĆ (13.11.19 16:55:25)

Odgovorio bih gospođi Nikolić.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 16:55:33)

Predstavnik predlagača može da traži riječ više puta u toku izlaganja.

Poslaniče Đukanoviću, meni je sasvim jasno da po našim pravilima ili bontonu bilo bi poželjnije da je gospodin Đikanović, imao uvodno izlaganje. Ali njegovo je pravo da traži da sada uzme učešće u raspravi, on želi. Vi onda imate pravo na komentar.

Izvolite.

ZORAN ĐIKANOVIĆ (13.11.19 16:56:10)

Hvala.

Ja bih se zahvalio gospođi Nikolić na postavljenim pitanjima i lijepo uočenim pozitivnim stvarima koje su izvještajem predstavljene. Pošto gospodin Đukanović ima želju da polemishete i da pita pitanja koja apsolutno nemaju veze sa onim što Komisija za tržište kapitala radi tu argumenta u ovome svemu što ste pričali nema ni jednoga, a vi me pitajte što god hoćete. /upadice/

Gospodine Vi živite u nekoj vasioni ništa realnije od tržišta nema, na tržištu realni novac, nemam pojma to nije moj posao. Vi vodite Skupštinu, pa nemate pojma. Oko imena, izvinjavam se

nije ovo bilo uvredljivo imena su nevažna, ništa realnije od tržišta /upadice/.

Dakle, imena apsolutno nemaju veze taj ko je kupio je dao realni novac, ništa realnije nema od tržišta. Na tržištu kupac realni novac daje prodavcu za ono što kupi, najrealniji segment ekonomije je tržište kapitala, a pošto to očigledno niste upoznati niste nikad trgovali ne možete ni prepoznati. Akcija Prve banke su išle i do 990 eura po akciji regulanoga novca, regularnog biznisa, ne nikakve manipulacije na tržištu, regularni kupac kupi od regularnog prodavca koji ima imovinu koju prodaje, potpuno jednostavno.

Gospođo Nikolić, u vezi sa efektima tržišta odnosno novog Zakona o tržištu kapitala, ne želim sada da uvlačim ministra u razgovor, ali ove godine je država emitovala 130 miliona eura obaveznica na domaćem tržištu, vrlo jednostavno. Ponuda interesatnih hartija od vrijednosti je privukla 130 miliona realnog novca, ne nekog imaginarnog i nacrtanoga, realnoga novca od kupaca koji su kupili državne obaveznice kao svoju investiciju. Ovo što pominjete prošlu godinu i da su dvije transakcije država kupila od Elektroprivrede, tačno.

Država je vrlo legitima učesnik na tržištu kapitala. Građani su sa 120 miliona eura kupili akcije Elektroprivrede, a mislim da je tome doprinijela i Skupština jer je na to obavezala Vladu i ostale organe. Znači, transakcije sa potpuno realnim novcem. Ima li pozitivnih efekata? Potpuno transparentno, potpuno javno, potpuno legitimno svaki /prekid/ to je ja mislim problem odnosno, izvinjavam se ne mora da bude problem, plasira se kao nedostatak i posmatra se berza. Berza već 10 godina nije nikakv toplomjer tržišta kapitala. Tržište kapitala se pomjerilo u raznim drugim smjerovima, pa pored ovih 147 miliona koji su bili prometa na berzi, imate 188 miliona koji je odrađen preko kastodi banaka, privatno upravljanje imovinom. Imate 64 miliona novog kapitala uloženog u kompanije, imate u zadnje tri i po, četiri godine što je sve tržište kapitala, oko 450 miliona eura novca privatnoga koji je uložen u hartije od vrijednosti u Evropi i regionu. Ako težimo NATO-u i povezivanje sa Evropom valjda je i integracija tržišta kapitala dio toga. Ne možemo lokalizovati tržište kapitala i gledati trguje li se na crnogorskoj berzi sve ono što mi zamišljamo da bi, a ovamo težiti NATO integracijama i Evropskoj uniji.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:00:16)

Hvala imate komentare na Vašu diskusiju, imaćete pravo.

Poslaniče Đukanoviću, mislim da smo bili dovoljno pažljivi da slušamo. Dao sam kolegi Đukanoviću pravo na izlaganje u skladu sa članom 96 Poslovnika koje je imao u svakom momentu. On jeste komentarisao i Vaše i izlaganje koleginice Nikolić, ali imamo je dodatnih elemenata gdje nije komentarisao Vaše izlaganje.

Sad Vi imate kometar na njegovo izlaganje, pa kolega Branko Radulović, ako želi koleginica Nikolić.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (13.11.19 17:01:05)

Mi ovdje ponovo slušamo bajke, građani najbolje znaju kako su prošli sa svojim vaučerima i negdje je ta njihova imovina mogla da završi, završila je kod takozvanih crnogorskih biznismena koji njih jedno 20-ak,30 koji imaju 95% imovine Crne Gore. Nemojte da pričate da je neko normalan davao 999 eura za akcije Prve banke. Jeste kad je reketiran, kad je morao ,mora da da toliki kovac i tačka. Vaš problem je u sljedećem, vi ste morali da spriječite javne funkcionere koji su koristeći svoju političku moć, jer ako je neko bio premijer prije pola godine stekli jedno enormno bogatstvo i trgovali na taj način. Oni su u posjedu informacija koje obični građanin ne znaju i zbog toga je moralni kodeks u politici kad prestaneš sa funkcijom ne možeš četiri godini da se baviš biznisom. Ali to je za vas normalno ko što mi tvrdimo da nema razlike više između vas, ministara, kriminalaca, biznismena, sve je to isto,e to je zbog ovog isto. Što je najgore u svemu vi mislite da ste u pravu i ovdje držite neku moralnu lekciju i vi nekome kažete da nema pojma. Kako vas nije sramota da to pričate bre, ovi argumenti u svakom društvu važe. Vi ustanite pa komentarišite kad ja nešto kažem, ja sam ovdje, niđe se neću pomjeriti, šta ne mogu da vam kažem da pomažete

kriminalcima, sto puta ću to da ponovim, pomažete jer su ovo ne bi dešavalo da ne pomažete i još ste ubijedeni da je to dobra transakcija. Da može premijer pola godine poslije napuštanja funkcije da zaradi milion evra, kupovinom plaća kod svog brata i to ćete da branite, pa vaša drskost prevazilazi normalno. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:03:27)

Poslanik Đikanović, imate odgovor na kometar.
Kolega Đikanoviću, molim Vas mikrofon Vam nije bio uključen.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:04:04)

Poslaniče Raduloviću, Vi imate komentar.
Poslaniče Sekulić.
Izvolite.
Vi odustaje poslaniče Raduloviću.

PREDRAG SEKULIĆ (13.11.19 17:04:19)

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:04:23)

Poslaniče Sekulić, izvinjavam prije nego što ste počeli. Ja sam zbilja želio da otprilike za nešto manje od sat vremena završimo raspravu i Zakonu o računovodstvu.
Molim vas na komentare veoma kratke i kocične.
Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (13.11.19 17:04:40)

Hvala Vam gospodine potpredsjedniče.

Dozvolite samo par napomena naravno, gospodin Đikanović, je veoma dobro saopštio neke podatke koji se odnose na tržište kapitala, dozvolite samo da ja podsjetim da smo mi ovdje u ovoj Skupštini prošle godine usvojili Zakon o tržištu kapitala i ono što je najvažnije ta regulativa apsolutno je usklađena sa onim što je pitanje odnosa prema Evropskoj uniji od standardima Evropske unije. Takođe, sva ona podzakonska akta mislim da je to u 23 podzakonska akta koja je Komisija usvojila, su usklađena sa aktima Evropske unije. Nemojmo samo da znamo te stvari. Komisija apsolutno djeluje u skladu sa onim što je standard moderne Evrope danas. Ali hajde da se vratimo možda par nekoliko godina unazad ili nekoliko desetina godina unazad. Masovna vaučerska privatizacija bila je preraspodjela društvenog bogastva i svaki građanim, punoljetni građanin Crne Gore, imao je pravo na pet hiljada, nominalne vrijednosti, vaučera. Kako ih je ko ulagao i na koji način je profitirao od tih vaučera to je drugo pitanje. Neko ko je uložio Elektroprivredu, Telekom itd, imao je mnogo veći profit nego što su imali neki koji su ulagali u neke druge akcije.

U vašim klupama se nalazi lider političke partije koji je tražio od građana Crne Gore da pale svoje vaučere. Oni sigurno nijesu dobili ništa.

Građanin Crne Gore koji nije iskoristio svoj vaučer nije dobio ništa i samo da znamo u tome je razlika između nas i vas. Znači vi kritikujete s jedne strane, nekad sa pravom, a nekada ne, ali vi kritikujete, ali dajete i loše rješenje, a mi se trudimo da Crnu Goru izdignemo na standarde moderne Evrope. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:06:24)

Predsjedniče Komisije Đikanoviću da li želite komentar?

ZORAN ĐIKANOVIĆ (13.11.19 17:06:37)

Potpuno se slažem sa ovim što je gospodin Sekulić iznio, jedina država u Jugoistočnoj Evropi, preko 40% društvenog kapitala je podijeljeno kroz vaučere i besplatne akcije odnosno tada dionice radnicima. Isti ovi savjeti su bili - zapalite vaučere, to je prevara, to je pljačka, to je bilo sve 2001-2002.godine, 95% građana nije poslušalo taj savjet nego je uložio vaučer i zaradio 5% građana se možda povelio time ili nije bio u prilici da uloži vaučer, ali u svakom slučaju i danas slušamo istu takvu preporuku. Mislim da onaj ko ima interes i kad pokuša da oslobodi politike ove preporuke vidi da nijesu barem iskrene. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:07:22)

Hvala predsjedniče Komisije.

Poslaniče Raduloviću Vi imate komentar. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (13.11.19 17:07:27)

Ja bih htio ovako objektivno da pričam, ne hvatam te krivine nego da kažem loše iskustvo i kako da idemo naprijed. Ja sam uložio sam u Elektroprivredu i bio sam dobar vizionar u određeno vrijeme, međutim mislio sam da će to da se produži do kraja posebno kada katastrofalni ugovor sa A2A, no da ne pričam dalje.

Gospodine Đikanoviću,

Vi na toj funkciji morate sa ministrom finansija i sa Centralnom bankom i čovjekom koji vodi osiguranje u Crnoj Gori da napravite da tržište kapitala kroz razne institucije bude 50% investicije u Crnoj Gori zajedno sa državom, sa pravim preduzetnicima i sa Evropskom unijom kroz fondove. Pogledajte de je vaša kontrolna funkcija zato sam i rekao u prethodnom periodu kod braće Ban onaj koji šamara tamo, pa ne može ljudi bre, ako ja ponudim ovcu, ako ja ponudim pršutu, ako ponudim za jedan sekund, oli ti kupit odmah za jedan sekund. Hoćeš da kupiš ili ćeš da se dogovoriš sa fameljom, pa vidiš završni račun, pa hiljade stvari što nije bilo kada su bili privatizacioni fondovi posebno Barovićev. Nije ga i nikada iznosio i neću da pričam o tome, o tome treba državni tužioc da odgovara i zato je vaša odgovornost kontrolna. funkciju ste bili potpuno zaboravili. Pogledajte ovo sad, pošto vi nećete da čitate, ja ću da čitam.

Ovde fino pše.

Ukupna vrijednost imovine Investicionog fonda u Sjedinjenim Američkim Državama u Evropi, Africi i drugim 48% sad, pa onda fondovi domaći 41%, fondovi inostrani 15%, obveznica 21%, ne kao kod nas ne znam koliko 70,80 ili 90%. Tržište novca samo 16%. Ovo što vi kažete takođe, ali nećemo to da razvijemo samo je 8% u Evropi u ukupno to je učešće osim tržišta novca sa 34%, u Africi, Aziji, Pacifiku, učestvuje sa 13% i drugim američkim državama, mislim na dva kontinenta - 5%.

Nemojmo, znači nemojmo da budemo manipulanti. Crna Gora njena budućnost zavisi i od jeftinog novca, ulaganje u institucije tržišta kapitala. Osnova svega je pravna država i odgovorna vlast. Penzioneri, osim penzije dobićete još neke suficite.

U zdravstvu životnom osiguranju osim svih lijekova dobićete određene stvari. U investicionim fondovima otvorenim ili zatvorenim oni koji su sigurni dobićete 7-8%. Koji su rizični 15%. Je li tako? Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:11:02)

Predsjedniče Đikanoviću, nemate komentar.
Poslanice Nikolić, da li vi želite?

ANA NIKOLIĆ (13.11.19 17:11:10)

Ja sam zahvalna gospodinu Đikanoviću na odgovoru na moja pitanja i neću dalje polemisati u korist uštede u vremenu da stignemo ostale zakone. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:11:20)

Hvala Vam.

Ovim konstatujem da smo završili sa učešćem poslanika.

Da li predsjednik Komisije želi završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da smo završili pretres o Godišnjem izvještaju o radu Komisije tržišnog kapitala i stanju na tržištu kapitala za 2018.godinu sa Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji i finansijskih iskaza za 2018.godinu.

Zahvaljujem se predsjedniku Zoranu Đikanoviću i Nikoli Pejoviću, sekretaru Komisije.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o računovodstvu i javnom sektoru.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Darko Radunović, ministar finansija i Dragan Darmanović, glavni direktor Direktorata za državni trezor.

Za proceduru se javio poslanik Đukanović. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (13.11.19 17:12:24)

Gospodine predsjedavajući,

Mislim da ne poštujemo dogovore sa Kolegijuma. Dogovor je bio da se radi od 11h do 17h i kad je potpredsjednik Parlamenta tu bio, gospodin Gvozdenović neki interni dogovor je postignut do 15.30 h da ide prva tačka koju smo danas raspravljali a od 15.30h do 17.00 h da ide Komisija za tržište kapitala. Meni je stvarno žao, jer vidim došli su ministri sa čitavom ekipom, ali dogovor posljednji koji smo imali na Kolegijumu da ide rad od 11h do 17h. Ja sam čuo da treba do 18h, to je nova informacija, Demokratski front ima zainteresovanih poslanika i ovo sigurno se ne bi završilo do 18h i to znate, jer su nam vrlo interesantne te dvije tačke.

Predlažem danas da se završi sjednica Skupštine, sutra vi odredite. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:13:27)

Za proceduru se javlja poslanik Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (13.11.19 17:13:38)

Zahvaljujem.

Evo da pokušam da pomognem ideje je, koliko sam shvatio da ministar i njegovi saradnici dođu i sutra zbog drugog zakona koji je poslije ovog na dnevnom redu. Zbog toga mislim da je, a istini za volju, tačno je ovo što je kazao predsjednik Kluba Demokratskog fronta da smo se dogovorili do 17h da radimo, to je tačno. Desilo se nešto u međuvremenu da radimo do 18h ja nijesam zaista bio upoznat niti mi iz kluba, to smo od predsjedavajućeg saznali. Naravno, mi smo

saglasni da produžimo do 18h međutim, ukoliko neme poslanika svih koji su zainteresovani za ovu raspravu, mislim da je objektivno i pošteno da odgodimo za sutra. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (13.11.19 17:14:20)

Hvala poslaniku.

Ja moram popustiti pod insistiranjem dva najveća kluba i drago mi je da ta dva najveća kluba imaju saglasnost i političku. Želio bih da vas upoznam.

Ne želim da diferenciram ministre, ali ministar Radunović je sa svojim saradnicima jedan od najrevnosnijih i uvijek je tu prisutan kada je rasprava i ako smo ga pozvali bilo bi u redu da čujemo uvodnu riječ ispred klubova. Ministre Radunoviću ja vam se zahvaljujem vidimo se sutra ujutro u 11 časova.

Poslanici, nastavljamo sutra u 11 časova.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 11:14:27)

Uvaženi građani, uvaženi poslanici, nastavljamo rad prve dvije tačke dnevnog reda. Na današnjem Parlamentu biće Predlog zakona o računovodstvu u javnom sektoru i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Sa nama su danas Darko Radunović, ministar finansija i Dragan Darmanović, generalni direktor Direktorata za državni trezor, povodom prve tačke Zakon o računovodstvu u javnom sektoru. Takođe sa nama je i Biljana Peranović, vršilac dužnosti generalne direktorice Direktorata za poreski i carinski sistem koja zajedno sa ministrom Radunovićem brani Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Izvjestioци odbora su: Miloš Nikolić - Zakonodavnog odbora i Ana Nikolićem - Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Saglasno članom 69 stav 4 Poslovnika Skupštine, poslanik Raško Konjević je izdvojio mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Ministre, da li želite uvodno izlaganje? Želite.

Samo trenutak, proceduru je tražio poslanik Andrija Popović. Izvolite, poslaniče.

ANDRIJA POPOVIĆ (14.11.19 11:17:39)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Javljam se povodom jučerašnje diskusije kolege Krivokapića o strategiji regionalnog razvoja. Sticajem okolnosti nijesam bio u Skupštini, ali sam toliko zasut pozivima, porukama, pomoraca gdje je on veoma uvredljivo, veoma neozbiljno govorio o crnogorskim pomorcima. Čak ima tu i elemenata fašizma i o Srednjoj pomorskoj školi u Kotoru koju sam i ja završio.

Dakle, pozivam poslanika Krivokapića da se izvini što je rekao juče da su ranije Srednju pomorsku školu, nautiku u Kotoru upisivali najgori učenici, samo da kažem pomorska škola u Kotoru je osnovana 1849.godine, jedna od najstarijih u Crnoj Gori, jedna od najznačajnijih na području ex Jugoslavije, a da sada Srednju pomorsku školu u Kotoru upisuju najbolji učenici da bi mogli švercovati narkotike i krasti. To je, kažem, svi oni nautičari, brodograđevinci, brodomašinci koji su završili tu školu su duboko uvrijeđeni. Takođe, rekao je da jedan od najvećih prihoda Crne Gore je, kako se on izrazio, to je treća grupa prihoda koju donose pomorci koji švercuju narkotike. Dakle, zbog nekih kriminalaca među sedam hiljada crnogorskih pomoraca satanizovana je čitava jedna oblast, satanizovana je jedna od najznačajnijih i najboljih škola u ex Jugosaviji, a ne u Crnoj Gori.

Tražim izvinjenje od poslanika Krivokapića. U svakom žitu ima kukolja, tako ima među crnogorskim pomorcima koji su među najpriznatijim u svojoj branši u svijetu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 11:20:18)

Kao što sam i najavio, dajem riječ ministru Radunoviću za uvodno izlaganje vezano za

Predlog zakona o računovodstvu u javnom sektoru.
Ministre, izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (14.11.19 11:20:41)

Poštovani građani, poštovani poslanici,

Vlada Crne Gore na sjednici od 26.marta 2015.godine donijela je Strategiju za prelazak javnog sektora na obračunsko računovodstvo, a na sjednici od 08.marta 2018.godine Akcioni plan za implementaciju Strategije. I jednim i drugim dokumentom prepoznata je potreba za izradom Zakona o računovodstvu u javnom sektoru koji bi objedinio osnovne računovodstvene principe i koji bi uveo obračunsko računovodstvo u javni sektor Crne Gore. Ovaj zakon ima za cilj upodobljavanje računovodstva javnog sektora sa međunarodnim računovodstvenim standardima, omogućavanje fiskalnog statističkog izvještavanja i jačanje upravljanja javnim sektorom. Poseban fokus usmjeren na pružanje svih potrebnih informacija za efikasno upravljanje obavezama i imovinom države, vodeći računa o potrebama za edukacijom zaposlenih koji će biti glavni nosioci računovodstvene reforme. Prepoznajući pomenutu potrebu za dodatnom edukacijom računovođa, kao bi se stvorili uslovi za primjenu zakona, Ministarstvo finansija je od 2016.godine vršilo obuku računovođa u javnog sektoru za primjenu međunarodnih računovodstvenih standarda za javni sektor koja je rađena po metodologiji CIPFA Instituta iz Velike Britanije i koji je do sada pohađalo 120 računovođa u javnom sektoru.

Razlozi za donošenje zakona koji uvodi obračunsko računovodstvo u javni sektor Crne Gore su sledeći: postojanje sistematizovane legislative kao osnove za vođenje računovostvo u javnom sektoru, postojanje izvještaja o finansijskoj poziciji javnog sektora, uvođenje zvanja računovođa javnog sektora i definisanje uslova za sticanje ovog zvanja, unutrašnja potreba za potpunijim i boljim informacijama o efikasnosti i efektivnosti javne potrošnje, usklađivanje budžetske klasifikacije sa međunarodno priznatim klasifikacijama, usaglašavanje sa međunarodnim računovodstvenim standardima i međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ono na šta se posebno postavlja akcenat ovog zakona je definisanje subjekata javnog sektora koji je od suštinskog značaja za njegovu primjenu, a što je imalo pozitivnu ocjenu u komentarima Svjetske banke na zakon. Na početku zakona data je definicija svih izraza koji se pominju kroz zakon, a važno je naglasiti da je zakon takođe dobio pozitivne komentare na jasnoću i sistematičnost. U prvom dijelu zakona data je definicija računovodstvenih poslova, poslovnih knjiga, vrsta poslovnih knjiga, način vođenja poslovnih knjiga, knjigovodstvenih isprava i način pripreme finansijskih izvještaja.

Kao odgovorno lice za organizovanje, zakonito poslovanje i objavljivanje računovodstvenih poslova zakon prepoznaje rukovodioca subjekta javnog sektora koji potpisuje finansijski izvještaj i odgovoran je za njihovo blagovremeno dostavljanje. Poseban akcenat u Zakonu stavljen je na obavezu popisa imovine, koji se vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna imovina. Imovina i obeveze iskazuju se po obračunskom računovodstvenom principu, a zakon prepoznaje i vanbilansnu evidenciju imovine i obaveze, odnosno potencijalne imovine i potencijalnih obaveza. Subjekti javnog sektora dužni su da vode, u svojim poslovnim knjigama i iskazuju u finansijskim izvještajima državnu imovinu koju koriste. Podaci o državnoj imovini su u bilansu stanja države i dobijaju se konsolidacijom bilansa subjekata javnog sektora. Subjekti javnog sektora dužni su da popišu imovinu i obaveze sa stanjem na dan početkom primjene ovog zakona i da ih iskažu u poslovnim knjigama u obimu, odnosno količinama i novčanom iznosu.

U slučaju prodaje državne stalne imovine subjekti javnog sektora dužni su da prilikom utvrđivanja početne cijene primjenjuju odredbe Zakona o računovodstvu u dijelu kojim se propisuju istinita i objektivna procjena vrijednosti. Po prvi put uvodi se pojam registra javnog sektora koji predstavlja popis subjekata javnog sektora i koji će u velikom dijelu olakšati primjenu Zakona o konsolidaciji finansijskih izvještaja. Zakon predviđa postojanje Centralnog registra subjekata javnog sektora koji će voditi Ministarstvo finansija i koji će uključivati podatke iz opštinskih registara koje će voditi jedinice lokalne samouprave. S obzirom da do sada nije postojao popis subjekata javnog sektora, a imajući u vidu da je to praksa i potreba svih zemalja uvođenje ovog registra smatramo za još jedan važan korak ovog zakona u odnosu na dosadašnju praksu.

Još jedna važna novina ovog zakona jeste uvođenje zvanja računovođe u javnom sektoru koji mora imati sertifikat za obavljanje poslova, a uslove za sticanje zvanja propisuje ovaj zakon. Zakon utvrđuje novčane kazne za nepoštovanje navedenih odredbi, nalažu da će se podzakonski akti za sprovođenje zakona donijeti u roku od godinu dana od stupanja na snagu. Primjena zakona počinje 01.januara 2022. što znači da će 2023.godine pripremiti se prvi Finansijski izvještaj javnog sektora koji će biti donošen u skladu sa ovim zakonom po principima obračunskog računovodstva. Izvinite zbog prekoračenja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 11:26:07)

Uvaženi ministre, hvala.
Proceduru traži Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (14.11.19 11:26:15)

Predsjedniče Skupštine,

Postojala je dobra praksa da ne spominjemo imenom jedni druge kada nijesmo u sali. Vi ste do sad negdje držali taj princip, nije mi jasno zašto ste jutros kroz proceduralnu reakciju, u koju ne ulazim, na koju je kolega Popović svakako imao pravo, ali mislim da je bilo prostora da ukažete i zamolite kolegu Popovića da sačeka dok se gospodin Krivokapić vrati i da svakako onda ukrste argumente u kojima imaju razliku, ali nije ni džentlmski, nije ni fer. Ako tu praksu prekršimo onda ćemo "prežati" kad neko nije tu, tražiti proceduralno, i onda jedni drugima pokušavati nešto da spočitamo bez mogućnosti da se odgovori. Niti je bilo proceduralno, bilo je tematski, nemem problem sa tim. Mislim da je Vaša obaveza bila samo da ukažete da se sačeka da dođe poslanik na koga se odnosi i nakon toga neka oni nastave dijalog po Poslovniku bez ikakvih problema. Molim Vas, prosto da u buduće vodimo računa, jer onda ćemo jedni od drugih preuzimati praksu i to će izgubiti svaki smisao. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 11:27:24)

Saglasan da od sada to radimo, jer to nije bilo na ovoj sjednici praksa, tako da ćemo sada tražiti i onako striktan ću biti u tome da sugerišem vezano za proceduralna javljanja, jer se često proceduralna javljanja ne koriste u skladu sa Poslovnikom. Sad ću vas podsjetiti koji je to član 102, nekoliko puta sam pokušao tokom ove sjednice da vas upozorim na to pa niste htjeli da ispoštujete. Povreda poslovnika iz člana 102: "Poslaniku koji želi da govori o povredi Poslovnika daje se riječ čim to zatraži, izlaganje tog poslanika ne može trajati duže od jednog minuta, a dužan je da ukaže na odredbu Poslovnika za koju smatra da je povrijeđena". Od sada ću insistirati na tome, što sam radio i u prethodnim sjednicama. Na ovoj sjednici ste vi tražili, da tako kažem, mnogo proceduralnih primjedbi koje nisu bile u skladu sa ovim Poslovnikom, kao što je i bila i ova. Saglasan da to potpuno dovedemo do kraja i vi ćete mi pomoći na taj način, jer niste pomogli do sada da vodim ovu sjednicu u skladu sa Poslovnikom.

Vi ćete dobiti riječ i na ovaj način ćemo završiti, pošto ni Vi ne možete da se pozovete na odredbu Poslovnika odmah posle vašeg izlaganja ćemo primijeniti ovu praksu. Tražim od vas zbilja da poštujete to što smo rekli, moraju postojati neka pravila ponašanja. Imamo i etički kodeks i sugerišem svima da ga dobro pogledaju.

ANDRIJA POPOVIĆ (14.11.19 11:29:05)

Ne želim dalje da zaoštravam diskusiju o ovome pitanju, o ovome će biti još dugo, dugo riječi. Dakle, rekao sam to je juče imalo čak neke elemente fašizma, ali ni ja juče nijesam bio u sali kad je poslanik Krivokapić govorio, a ja sam završio Srednju pomorsku školu u Kotoru, ponosan

sam na tu činjenicu i kažem kakva je to škola. Ne može se o toj školi govoriti u tako pogrđnom obliku.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 11:29:21)

Hvala.

Predlažem da idemo dalje.

Imamo tri prijavljena kluba koji žele da imaju svoja izlaganja. Imao prvo klub Demokratske partije socijalista koji će predstavljati Nikola Rakočević, posle toga klub Demokratskog fronta to je Brnako Radulović i imamo Aleksandra Damjanovića u ime kluba.

Izvolite, redom koji sam rekao.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (14.11.19 11:30:21)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Evo nakon ovih nekoliko uvodnih proceduralnih da pređemo konačno i na dnevni red. Dakle, pred nama je Zakon, kao što je uvaženi ministar kazao i o kojem je govorio, o računovodstvu u javnom sektoru. Ja sam u javnom sektoru, odnosno u politici svega tri godine, pa sam tek od tada počeo da se bavim i da saznam određene pojedinosti funkcionisanja javnog sektora i tek tada i shvatio da računovodstvo u javnom sektoru funkcioniše na način na koji će i funkcionisati od 2022. to kad počne da se primjenjuje ovaj zakon. Za razliku od onoga što se dešava u privatnom sektoru gdje sam boravio duže i zbog toga to usklađivanje, a ponovo usklađivanje ma međunarodnim standardima iz oblasti računovodstva ovaj zakon bez bilo kakve patetike svrstava u red reformskih zakona. To je samo jedan u nizu zakona koje je ministar Radunović sa svojim saradnicima predložio ovom Parlamentu i koji ćemo nadam se izglasati. Zbog toga mu na tome zahvaljujem.

Dakle, važno je reći da ovdje kod ovog zakona imamo, po mom mišljenju, tri ključne stvari. Prva je da će se od sada, od trenutka primjene ovog zakona prihoditi i rashodi u javnom sektoru voditi takoreći po obračunsko računovodstvenom metodu. Dakle, u trenutku nastanka, stvarnog nastanka, a ne kao do sada kada se koristio keš metod, dakle u trenutku odliva ili priliva sredstava sa ili u budžetske jedinice. To je važno, zato što ćemo na taj način imati uvijek stvarno stanje računovodstveno i finansijsko u subjektima javnog sektora, kao što imamo slučaj i u privatnom sektoru. Dakle, na taj način ćemo sve subjekte bilo da se radi o sekretarijatima, bilo da se radi o javnim preduzećima, u svakom slučaju subjektima javne uprave imati preciznu sliku obaveza i eventualno potraživanja u računovodstvenom smislu.

Drugo, imaćemo formiran Centralni registar subjekata u javnoj upravi, što će omogućiti naravno preciznu evidenciju svih onih koji rade na dobar ili loš način, u svakom slučaju imaćemo punu kontrolu nad subjektima u javnoj upravi, a naravno pomoći će i primjena ovog zakona upravo ovakav jedan centralni registar subjekata u javnoj upravi.

Treće što je, po mom mišljenju, takođe, veoma važno je da ćemo imati i sertifikovanog računovođu u javnom sektoru što podrazumijeva visok kvalitet stručne spremnosti činovnika u računovodstvu javne uprave. Dakle, moraće da prođu određene obuke da bi dobili sertifikat, na taj način da vode računovodstvo u javnom sektoru. Mislim da je to takođe važno, jer kao što sam kazao u privatnom sektoru to već odavno imamo i onda je ta oblast prosto uređena zbog potrebe privrednih subjekata da vode preciznu evidenciju i odgovornu evidenciju, domaćinsku takoreći evidenciju o finansijskom stanju u njihovim preduzećima zbog toga je važno da od trenutka primjene ovog zakona imamo takvu praksu u javnom sektoru. Takođe, ono što mislim da je, dakle to su tri ključne stvari, po mom mišljenju vezano za ovaj zakon, ali jedna je veoma važna pretpostavka da bi se sve ovo realizovalo, a to je da se u roku od godinu dana, zaista donesu veoma kvalitetni podzakonski akti, jer kao moža ni u jednom zakonu, odnosno ovaj zakon se svakako ubraja u red onih od kojih kvalitet, čiji kvalitet zavisi prevashodno od izrade kvalitetnih podzakonskih akata i na taj način, čini mi se da ćemo imati zaokruženu sliku i situaciju kada je računovodstvo u javnom sektoru u pitanju.

Naravno, kada sam govorio o sertifikovanim računovođama tada treba da pomenemo i ohrabrimo i Vladu i ministarstvo da uradimo sve što je neophodno da privučemo kvalitetan kadar u javnu upravu. Dakle, sertifikovani računovođa će značiti da imamo jedan generisani kvalitet u ovom sektoru javne uprave. Međutim, završavam sa ovom konstatacijom, da je vrlo važno da privučemo mlade, kvalitetne i sposobne ljude da rade u javnom sektoru, a ne da idu u privatni sektor, jer često govorimo o tome da je država najveći poslodavac. I ne griješimo kad to kažemo za to što na lokalnom i centralnom nivou ima ukupno zaposlenih više nego u bilo kojoj privatnoj grupaciji ili organizaciji. Međutim, isto tako taj najveći poslodavac u državi mora da se potruži da privuče najbolje i najkvalitetnije ljude koji će raditi za njega. Na kraju krajeva reforme ne možemo sprovesti bez ljudi. Džabe su nam svi reformski akti i svi zakonski akti, sve regulative ukoliko nemamo ljude koji će da sprovode te zadatke, a da bi ih imali moramo ih privući kvalitetom, jer često vidimo da najkvalitetniji odlaze u privatni sektor za to što su tamo motivisaniji, zato što tamo imaju bolje zarade. Pričali smo o tome juče, naravno nije tema ove rasprave, imamo i mlade i kvalitetne ljude koji ne samo da odlaze iz državnog aparata u privatni, već iz ove države u neke druge u potrazi za boljim kvalitetom života, a prevashodno za boljim radnim mjestima. Upravo zbog toga nam je prilika da za budžete za 2020. godinu opredijelimo takođe sredstva za edukaciju zaposlenih u svakom organu javne uprave, pa tako i Ministarstvo finansija gdje je možda čak i manje potrebno imajući u vidu, a dopustite mi pravo na subjektivan doživljaj, imamo ozbiljan kvalitet kadra i zbog toga čestitam ministru i njegovim saradnicima. Međutim, nije na odmet da ojačamo taj kapacitet određenim edukativnim i ostalim stvarima koje će unaprijediti dalje funkcionisanje i Ministarstva finansija i ukupno javnom sektoru.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 11:37:24)

Zahvaljujem se poslaniku Nikoli Rakočeviću koji je govorio, imao uvodno izlaganje ispred kluba DPS-a.

Sada dajem poslaniku Branku Raduloviću u ime Demokratskog fronta, nek se spremi Aleksandar Damjanović.

BRANKO RADULOVIĆ (14.11.19 11:37:40)

Hvala, potpredsjedniče.

Bio sam najavljen 10 minuta, pa molim vas da imate to u vidu, jer sam iz ove teme.

Ja sam ovo, ministre, nazvao Darkov zakon o sprečavanju javašluka u javnom sektoru. Vi ste rodonačelnik ovog zakona i evropskom akiju. Kada budemo u Evropskoj uniji onda ćemo ga ubačiti zato što da bi spriječili mnoge malverzacije i sistemsku krađu i korupciju u Crnoj Gori i u javnom sektoru. Ja ću to i podacima i činjenicama potvrditi i vas pitati za neke od činjenica koje ja imam, informacije koje imam da li su tačne.

Ministre, građani Crne Gore, ako je nešto sveto što ne smiješ da tičeš kao u crkvi, to je ono što je zajednički, novčanik, javno dobro i sve ostalo. Za najmanju sitnicu u demokratskim društvima ukoliko napraviš devijaciju od jedne marke, jednog eura, stotinu eura, jedno putovanje, jedno odijelo, jedno nešto što predstavlja veoma malo, ukoliko uzmeš to iz kase, tada podnosiš ostavku. Ovoga zakona nema u Evropskoj uniji, nema ni u konvencijama. Zašto? Zato što u Evropskoj uniji se smatra da je to nemoral, da je to korupcija i da taj ne zasluđuje da bude sluga narodu. U pitanju su pare, ministre, kao što znate, budžet i ovi subjekti koji su iznad 50% gdje država ima sigurno preko tri milijarde godišnje.

Ministre, mi smo i do sada imali mnogo zakona. Prije svega, u Evropskoj uniji, većinom, Zakon o računovodstvu u javnom sektoru je dio Zakona o računovodstvu sa nekim dijelom poglavlja, to i pokazuje na određene stvari. Mi smo i do sad imali tu zakonsku regulativu koja je bila, koja je Zakon o računovodstvu, Zakon o unutrašnjoj kontroli, donijeli smo ga čini mi se prošle godine, onoga ko treba da kontroliše sve da li je u redu, pa o reviziji, pa smo imali Akcioni plan za implementaciju programa 16-20. godina, pa smo imali izvještaj, pa smo imali strategije. Ovo sam uzeo samo prve stranice, da ne bi kopirao jer bi trebao da donesem toliko, i bili ste nemoćni. Viđeli

ste sve, ja mislim da ste vi principijelan čovjek, da ste stručan, vidim to, i vas, da li emotivno ili ono što smo selo do sela, ali vas nekako izdvajam na određen način. Vidim kako se oblačite, vidim da jednostavno živite od svoje plate, za razliku od mnogih. Ministre, ovo je šamar što smo dobili u posljednjem izvještaju Evropske komisije. Na strani upravljanja javnim finansijama kaže se da budžetski nije transparentan, da nije dovoljno dobar, da se ne projektuje na pravi način, mnogo čega i mnogo čega, da ne bih čitao ovo ovdje što je. Znači, ukoliko budemo nastavili, ministre, da brodimo prema Evropskoj uniji, ukoliko se dogovore, a već ima naznaka da će sa Evropskom komisijom komandovati i upravljati premijeri, da će tu morati da bude potpuni konsenzus i da će, da se ne bi ponovila Rumunija i Bugarska, a i ono sa Sanaderom i pomoćnicima ministra, potpredsjednicima vlade koji su bili, ne znam ni imena, da će kriterijumi biti veoma stroži.

Ono što je, ministre, ovdje u godišnjem izvještaju o izvršenim revizijama, na strani 531, evo zamislite koliko sam pročitao. Ovo je bruka i sramota ministre. Predložite ovo, stavite na sjednicu prvu Vlade, ovo što rade ova dva ambasadora u ovaj konzulat, ovaj konzul u Italiji ambasadorka, u Vatikanu ambasador Vlahović, u Italiji ambasadorka Sonja Vlahović, ovaj se zove Miodrag Vlahović u Njemačkoj konzul i ambasadorka, ovo je sramota. Ja sam, ministre, vodio veliku firmu i bio sam izuzetan računovođa, to je čista matematika, ulaz izlaz je li tačno, je li sve pokriveno, kolika je vrijednost i tu nema neke velike filozofije. Da je neko toliko drzak da uzima pare i to velike pare i da ih stavlja u džep bez ikakvog računa taj ne zasluži da bude ambasador. Ministre, ovi dvoje to rade. Oni sami zapošljavaju, ponavljam, pročitajte 532, pročitajte svi 532. Da li ove koje ste izabrali za ambasadore zaslužuju od građana Crne Gore da rade ovakve javašluke, zapošljavaju da ne pitaju ministra kao da ne postoji, vanjskih poslova, inostranih poslova. Ovo je, ministre, i mnoge druge stvari, uzimaju u zakup, kupuju, obukuju se, oblače se i hiljade drugih stvari. Znači, da je to sistemska pljačka, krađa vaših, mojih, onih napolje, onih iz Pljevalja, onih iz Ulcinja, onih iz Budve, one koje smo pare zadužili jer ne možemo imamo deficit da neko uzima od sirotinje ili ne znam što. Ne želim jedan svoj primjer da kažem da nisam htio da uzmem pare na ulici koje sam vidio nego sam, a niđe nikoga nije bilo, išao sam na fakultet, za to što je to prokletstvo, prokletstvo. Ministre, ovo je ono zbog čega vi to radite.

Sad ću da vas nešto pitam, a imam tačne informacije. Imam jedan problem što kad vidim zlo ako je neko ugrožen tada reagujem. Ako nije ugrožen, ako nešto neko krade ili neko nešto ružno radi, a ne ugrožava trenutno fizički drugo, ja ne mogu, zgadi mi se to i otidem. I prisustvovao sam dvijema stvarima tim, kazaću vam u odgovoru.

Ministre, ono pod "Ostalo", to su stari štosevi, vi i ja dobro znamo računovodstvo. Ono toboš - putni nalozi, pa nema, pa je on ovde, i hiljade, govorim o sitnoj, sitnoj krađi. Ministre, Vaše i moje odijelo, moje je 250 eura, 250 eura, imam svoga prijatelja 250 eura, možda i on ga kupuje kod njega. Znači, 80 da smo u Srbiji možda još i manje. Može li, ministre, da li je za to što pada vlada zbog toga, pitam konkretno - da li predsjednik države, nije ovo ništa figurativno ko ga obukuje, ni ovamo onamo, da li postoji stavka ko kupuje ogromnu odjeću pojedinih ljudi koje košta pojedino odijelo, na ručni rad, znam to dobro po 20.000. Ono što je nosio, dabogda da nosi i da predstavlja Crnu Goru, ali bogatu Crnu Goru i da je zaradio te pare kod japanskog prestolonaslednika, ono je koštalo više 40-50 000 eura. Sinoć sam gledao emisiju, nije mi se spavalo i gledao sam do dva sata emisiju o tim stvarima. Da li, ministre, imate uvid u svemu tome, kad dođete na moje godine nećete ni vi spavati od briga i nevolja koje stvarate ovoj državi, no nemojte me provocirati.

Ministre, da li, hoću ovo da vas pitam, od najsitnijeg da ih opametim, da smijenite ove bahate, da im ne kažem i da naučite ministre i predsjednike država, vidim premijer nosi jeftina odijela, da ne može da nosi od građana Crne Gore niti izi budžeta deficitarnog da mu se kupuje odjeća. Sad ću vam reći da znam, bio je jedan butik u ulici Njegoševoj gdje sam išao često da kupim ponešto. Kad sam vidio prije nekoliko godina da je jedan komercijalni direktor pozorišta uzeo hrpu najskupljih odijela, izašao sam napolje, da jedan, drugi koji ima butike u ulici Vašingtonskoj pod stavkom zavjesa, pa da svake godine mijenjate ljetnje i zimske zavjese, daje odijela i mnoge druge stvari. Ministre, od toga se uči, od toga se uči da naučimo da svaka vlada i ona sljedeća koja dođe mora da mu bude svetinja novac, državni novac, narodni novac. Ministre, ja sam vas pohvalio, ovo je vaš vapaj jer ne možete da drugačije sredite stvari. Ne znam da li ćete uspjeti.

E sad ću vas da podučim kako ćete to da napravite, napravite onaj softver o kom je

Rakočević govorio, napravite ga tako da automatski svaka stavka bude na zajedničkom softveru iz svake jedinice, da svako ima uvid u to, tačno, tačno po kojoj stavki, tako ćete naćerati one koji su umislili da je Crna Gora njihova, da se odnose kao sluge Crne Gore. Funkcioner mora da bude primjer poštenja, ćasti i svega ostalog.

Ministre, znaći pohvala, ovo je vać zakon, ovoga nema niko u svijetu. Uradite ovo da bi olakćali sebi ćivot i rad u Vladi u primjeni, softver, da ga vidi narod, nema nića da se krije. Ne, evo i on zna o raćunovodstvu, ne ne treba nića, samo softver.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (14.11.19 11:50:15)

Zahvaljujem poslaniku Branku Raduloviću koji je govorio u ime Demokratskog fronta i dajem rijeć Aleksandru Damjanoviću, nakon toga neka se pripremi poslanik Predrag Sekulić.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (14.11.19 11:50:40)

Zahvaljujem, potpredsjedniće.

Poćtovana Skupćtino, poćtovani graćđani, ministre Radunoviću sa saradnicima,

Ja ću, naravno, potpredsjedniće, koristiti vrijeme kluba, desetak minuta i probaću da budem u temi, zaista, da se drćim ovoga ćto je na dnevnom redu.

Ajde da iskaćem zadovoljstvo i ohrabrenje da pokućavamo da sa, nakon 20 godina, je li tako, da sa jednog modifikovanog gotovinskog sistema, prećdemo na obraćunski sistem i da ispravimo ono ćto imamo kao problem, ne samo u javnom sektoru nego na relaciji javni -privatni sektor, to neko preplitanje, jer organi drćžavne uprave, jedinice lokalne samouprave, fondovi su joć od 2001. godine u jednom sistemu, a ovamo su privredna drućtva u drugom sistemu, ćak i neke regulatorne agencije ili uprave pojedine, i negdje je ovo upravo pokućaj da ućdemo u red veććine drćžava Evropske unije koja koristi već dugo obraćunski sistem.

Ja sam neke podatke i traćio, oni su od prije ćetiri godine, ali raćunam da se tu nije nića promijenilo. Dakle, 12 drćžava Evropske unije koristi obraćunski, pet modifikovani obraćunski pet kombinovani, svega ćetiri gotovinski sistem. Dakle, uz naravno moju zebnju hoććemo li biti spremni 2021-22. godine da ovaj zakon primijenimo, imajući u vidu da ććemo zavrćni raćun, odnosno već 2021. morati da prilagoćđavamo, to je za godinu i po dana, onome ćto ovaj zakon definiće, i uz oććekivanje da bi ovo, ukoliko se dosledno primijeni zajedno sa fiskalizacijom koja tek treba da slijedi, bio snaćzan reformski iskorak u ispravljanju onih problema koje imamo primjenom dosadaćnjeg gotovinskog modifikovanog metoda. Dakle, da ne govorim o tome da smo strategijom javnog sektora i prelaskom na obraćunsku osnovu joć 2015. godine ovo definisali, već je ćetiri godine proćšlo, kad primijenimo Zakon biće sedam godina od kad smo tu strategiju i definisali.

Jasno je da su prednosti ovakvog modela sveobuhvatnost knjićenja poslovnih promjena, dobijanje pouzdanih finansijskih izvjećtaja kojih nemamo. Bolje ććemo planirati budćzet na lokalnom i na drćžavnom nivou, svakako. Imaććemo preciznije informacije o pottraćivanjima i obavezama drćžave, odnosno lokalne samouprave. Neće biti onih skrivanja ulaznih faktura u fiokama, nego ććemo, vjerovatno, znati odgovornost onoga ko je propustio da naplati blagovremeno nećto, pa je napravio problem drćžavi, kasnije ona sućđenja itd. Transparentnost, odgovornost, uporedivost sa nekim drugim nacionalnim ekonomijama, evo govorim da smo sada u redu veććine drćžava koje koriste ovaj model, ali sve u jednom dijelu sa odrećđenim izazovima o kojima bih nećto viće rekao u jednom drugom dijelu, ali da ih samo napomenem, dakle politićka volja svakako. Vi sami znate, ministre, da je ovo nećto ćto će izvesti se na ćistac kad krenemo da ga primjenjujemo 2022. godine. Spremnost na nove promjene raćunovoća jedan je veliki broj koji radi po starom sistemu već dvije decenije, najmanje u dijelu javnog sektora. Vidim da je tamo predvićđena jedna odrećđena edukacija itd. Od nje će zavisići svakako tempo i kvalitet prelaska na tu obraćunsku osnovu, negdje kao izazov i novććana sredstva neophodna, naravno informacioni sistemi. I ono negdje ćto bih kao preduslov pomenuo to je identifikacija vrednovanja drćžavne imovine. Prvi popis razgranićenja vlasnićtva lokalne samouprave, drćžavni sektori itd. Tu ćini mi se malo falimo.

Naravno, najveći broj zemalja primjenjuje te ipsa standarde, 38 ih je čini mi se ukupno ima nekih zemalja koje to rade do kraja. To su zemlje Skandinavije, prije svega. Njemačka, Kipar, Luksemburg, Malta rade drugačije.

Dakle, nije stvar ko kako primjenjuje odnosno generalno da li primjenjuje sve te standarde već sistem kontrole transparentnosti monitoringa. Srbija je na gotovinskoj osnovi, Hrvatska modifikovana obračunska Republika Srpska modifikovana obračunska. Sve u svemu, možda nam je negdje i prednost da možemo da kod prelaska na drugačiji sistem koristimo greške drugih država koje su ovaj proces dugo imale u tranziciji. Pa evo da negdje pokušamo da ovo odradimo kako treba. Kažem, velika su očekivanja. Kao izazov sam pomenuo nešto što, naravno i u prilogu toga jedna dobra studija koju sam negdje našao, to je studija koja je rađena za potrebu Univerziteta u Monsu u Belgiji, koja vrši uporednu analizu javnih računovodstvenih sistema u zemljama Evropske unije. Sjajna stvar od kojih se mnogo toga vidjeti, jedan dio se, naravno, pokušava primijeniti ovim zakonom.

Da ne ulazimo u pojedinačne odredbe tipa definicije javnog sektora, konačno da ga definišemo i da vidimo šta to imamo u javnom sektoru, kakav je status privrednih društava koji ste kako vi ovdje navodite u predlogu većinski finansiraju iz budžeta ili su većinska u državnom vlasništvu. Ovaj dio koji se tiče finansijskog uticaja, možda mala digresija, tehnička je greška gdje govorite da svaki dan obuke po kandidatu iznosi 2.500 evra. Teško je da je to dan po kandidatu, to je generalna obuka za kandidata 80 tih 200.000 ali je tehnička greška da se i to popravi u obrazloženju, nebitno je. I ono što negdje takođe kao izazov postoji jeste taj inspekcijski nadzor stanje u budžetskom inspektoratu, mi ga nemamo trenutno, imamo ga sistematizovanog ali niko ne obavlja posao budžetskog inspektora biće problem da se i taj dio završava.

Ono što bi bio ključni problem jeste popis državne imovine. Nekako je javnost zanemarila, čini mi se, a i mi kao parlament naravno jer drugačije radimo i negdje dinamiku podešavamo u nekim drugim pitanjima, reviziju uspjeha uspostavljanja vođenje kontrole evidencije državne imovine kod državnih organa, juna 2019.godine objavljena je ova revizija, gdje su date dosta loše konstatacije u smislu jedinstveni ažurne i tačne evidencije imovine.

Dakle, neću se osvrutati na brojne preporuke koje su date u ovom izvještaju. Ali, svakako nema uspostavljenog jedinstvenog sistema evidencije imovine. 10 godina primjenjujemo Zakon o državnoj imovini i Zakon o svojinsko-pravnim odnosima, nijesmo preduzeli organizacione tehničke kadrovske mjere da bi se uspostavile odgovarajuće evidencije. Nije potpuna, ne pruža potrebne podatke, nije uspostavljen funkcionalni program itd. itd. Sve ono što bi negdje realizacijom ovih preporuka, uz, naravno ograničenje načina kako radi DRI u zadnjih nekoliko godina, doprinijelo svakako stvaranju preduslova za primjenu ovog akta.

Ono što bih negdje citirao da nas sve zabrine, ministre, da evo pokušamo da otklanjamo ono što se kaže u hodu neke stvari jeste jedna porazna konstatacija, makar sam ja onako uhvatio koliko umijem da čitam, u ovom izvještaju na strani 32 izvještaja revizije uspjeha. Kaže se sljedeće, biće interesantno i vama: "Rješenje o izvršenju po osnovu troškova održavanja stambenih zgrada u kojima se Uprava za imovinu navodi kao izvršni dužnik naplaćuje se prinudnim putem, i to za nepokretnosti koje ih nema u evidenciji koju vodi Uprava za imovinu." Državna imovina, naplaćuje se prinudnim putem. Revizijom je utvrđeno da Centralna banka na račune trezora, prenosi novčana sredstva na posebni račun javnih izvršitelja po osnovu dostavljenih rješenja u izvršenju za troškove održavanja stambenih zgrada." Ovo ko umije da čita znači da mi ne znamo šta imamo kao svoju imovinu u odnosu na stambene zgrade, na stanove, da ih neko koristi i da država plaća ono što taj koji koristi državni stan ne plaća, a mi nemamo tu evidenciju.

Jedan od primjera koji je dat ovdje Veterinarska ambulanta DOO Herceg Novome, ali se navodi da postoji sijaset drugih primjera. Ovo je porazno u izvještaju za državu. Vi znate o čemu pričam i negdje evo notirajte da pokušamo da ovakve stvari, makar ovakve stvari flagrantne otklanjamo. Dakle, ne znamo kojim stanovima gazdujemo, ko je u tim stanovima ko ne plaća obaveze koje se onda skidaju sa računa države od strane javnih izvršitelja nalogima Centralne banke. E, ovo je ludilo. Vjerujte, jedna stvar koja je onako promakla, ali evo neka i to bude mali doprinos stvaranju preduslova kroz primjenu preporuka koje je dala Državne revizorska institucija. Dvije stvari, time ću završiti, kao mali doprinos, evo negdje da obavijestim i vas pa i javnost. Vi znate da smo javna preduzeća ukinuli Zakonom o unapređenju poslovnog ambijenta Mi imamo činjenicu da danas Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, ima svoj statut

koji je definisan na bazi zakona o javnim preduzećima, koji ne postoji.

Ja sam naravno s kolegama podnio predlog za ocjenu ustavnosti i zakonitosti tog akta juče Ustavnome sudu, znam kako Ustavni sud i kojom dinamikom radi no zbog dešavanja kod njih će malo ubrzati svoju dinamiku, pa da vidimo kako će ocijeniti i ovaj i niz drugih akata, a to je nešto što nam je takođe pravilo problem u postojanju i javnih preduzeća s jedne strane, a zakon o privrednim društvima ih ne prepoznaje, već prepoznaje samo privredna društva u državnom vlasništvu sa druge strane.

Na kraju, ministre, jedna stvar koja se tiče relacije moje sa Ministarstvom odnosno sa vama molba da mi dostavite onaj odgovor vezan za Zakon o igrama na sreću, da bismo imali jer sam dva put tražio urgenciju preko generalnog sekretara, da bismo imali dalji dijalog vezan za te teme, a vi znate da tu negdje zajednički pokušamo da riješimo neke stvari.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:00:31)

Zahvaljujem poslanicima koji su govorili u ime svojih poslaničkih klubova.

Prvo prijavljeni za diskusiju kao što sam najavio je predsjednik Odbora za ekonomiju Predrag Sekulić, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (14.11.19 12:00:49)

Hvala vam, uvaženi gospodine potpredsjedniče.

Gospodine ministre sa saradnicima,

Pred nama je Predlog zakona o računovodstvu u javnom sektoru, novina u našem pravnom sistemu, ali prema onome što smo do sada čuli, rekao bih da imamo dobar predlog zakona i da imamo nadam se već od 2022.godine i dobru praksu. Kada govorimo o javnim finansijama i kontroli javnih finansija.

Znači, puno je dobrih stvari koje ovaj zakon nudi na nekih 50-tak članova. Dozvolite samo da kažem i svoj stav o onome što su moji prethodnici rekli.

Znači, zaista smatram da kada je u pitanju trošenje državnog novca, mora postojati apsolutna kontrola i mora postojati nulta tolerancija prema svemu onome što je i zlouporeba javnog budžeta. Naravno, ovim zakonom i stupanjem na snagu ovog zakona dobit ćemo i ne samo potpuniju i jaču kontrola trošenja državnog novca nego potpuno skeniran način na koji javne finansije uopšte posluju.

Dozvolite da podsjetim samo ne neke stvari koje su pozitivne u ovom zaknu.

Govorimo o tom centralnom registru javnog sektora. Pod javnim sektorom prema ovom zakonu podrazumijeva se sve od Skupštine, Vlade, službe predsjednika itd. Znači, do onoga što je pitanje javnih preduzeća, regulatornih agencija što smatra takođe dobro pa i par primjera koji smo imali razmišljanja na samoj sjednici Odbora. To je pitanje onih privrednih društava gdje imamo dominantno državni kapital.

Znači, ako govorimo u tom kontekstu zaista treba istaći da na popisu imamo sve ono što prolazi kroz državni budžet.

Takođe, ne treba zaboraviti da i lokalne samouprave vode svoj registar naravno ovaj ukupni registar vodi Minsitarstvo finansija. Znači lokalne uprave vode svoj registar i čini mi se da je to ne manje značajno. Zato što ni budžeti lokalnih samouprava nijesu tako mali kao što su nekada bili.

Takođe, je otvoreno pitanje da li ćemo biti spremni to pitanje je bilo i na sjednici Odbora za finansije i budžet, da li ćemo biti spremni da 2022. godine 1.januara kada počinju na stupanje ovog zakona, samo podsjećanje na ovo što je rekao i uvaženi gospodin ministar, a to je već da sad imamo više od onih 120 koji su prošli obuku vezano za računovođe u javnom sektoru zaista vjerujem da sve ono što nudi ovaj zakon, ako bude zaživio na pravi način će dovesti ne samo do transparentnosti javnih finansija nego do nemogućnosti da se dešavaju sve one devijacije koje imamo i koje iz godine u godinu bilježi Državna revizorska institucija.

Moram da kažem, da bez obzira što se i državna revizorska institucija čija je to osnovna djelatnost sa jedne strane državni revizori su ustavna kategorija i Skupština kroz svoj kontrolni mehanizam trudi da na pravi način govori o javnim finansija i na pravi način izvrši svoju kontrolnu funkciju moramo da kažemo da još uvijek imamo određene devijacije, o tome je govorio i moj kolega Damjanović. Prije svega mislim to na popis državne imovine zaista je nedopustivo da još uvijek nemamo taj centralni popis državne imovine.

Znači, govorimo o svemu onome o čemu možemo pročitati u izvještajima državnih revizora. Do načina koji se troši novac koji je opredijeljen za partijske budžete. U svakom slučaju vjerujem da će nam ovaj zakon pomoći da imamo i širu sliku kada govorimo o trošenju javnog novca, ali sa druge strane da će pomoći i onom dijelu statistike unapređivanje budžeta, kontrolne funkcije itd. itd.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:04:33)

Hvala.

Komentar ima Aleksandar Damjanović.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (14.11.19 12:04:38)

Veoma kratko.

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Kolega Sekulić me podsjetio na jednu stvar, evo da je zajednički notiramo, a tiče se preduslova za primjenu zakona.

Dakle, ovim predlogom zakona, sa njegovom odloženom primjenom, mi van snage stavljamo odredbe 62 do 70 Zakona o Budžetu i fiskalne odgovornosti.

Generalno sam pristalica da se odredbe određenih zakona stavljaju van snage izmjenom tih zakona. Mislim da je to pravno mnogo bolje, ali praksu smo uveli ne tako davno da možemo i drugim zakonima da stavljamo van snage odredbe pa i sistemskih zakona, kakav je Zakon o budžetu i fiskalne odgovornosti, kroz primjenu, odnosno kroz predlog ovog zakona i to znači da ćemo mi faktički već 2021.godine, morati imati neke stvari potpuno jasne, a pošto ovdje stavljamo cio set odredbi koji se tiču završnog računa i svega onoga što u završni račun slijedi dostavlja se, je li tako, kao što smo dobili ovaj završni račun za 2018.godinu. Molba, savjet ili preporuka, primjedba, sugestija, šta god, da vidimo vezano i za ovaj kalendar ovih rokova dostavljanja završnog računa Parlamentu kraj septembra, dostavljanje od strane DRI i polovina oktobra, onda onaj njihov godišnji izvještaj i onda dođemo u situaciju, potpredsjedniče, da završni račun za 2018.godinu raspravljamo u decembru 2019.godine sa budžetom za 2020.godinu. Ako tu ima kakvih mogućnosti kad već stavljamo van snage ove norme da ispratimo da upodobimo i ovaj drugi akt o budžetu i fiskalne odgovornosti, onda imate onaj problem regulatornih tijela. Gdje su sada tri u sistemu ostala ista, tri su u državnom sistemu i oni su i dalje u Zakonu o budžetu i fiskalne odgovornosti. Pa eto pokušaj da paralelno radimo i na izmjenama odredbi ovog zakona, kako bismo naravno možda dobili jedan bolji budžetski kalendar koji se tiče i završnog računa budžeta, a evo i budžeta naravno koji se priprema za iduću godinu.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:06:45)

Pravo ima poslanik Predrag Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (14.11.19 12:06:49)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Čini mi se da tu nemamo nikakvo nesaglasje što se tiče samog kalendara. Bilo je više riječi o tome i na nekim međunarodnim skupovima i savjetovanjima gdje smo i zajedno bili. Čini mi se da negdje kada govorimo o završnom računu, a vjerujem da će i primjena ovog zakona doprinijeti tome da i završni račun kao i planiranje budućih budžeta bude mnogo lakše, mnogo jednostavnije i tehnički izvodljivije. Vjerujem, da ćemo se lako složiti da pred poslanicima završni račun treba ipak da dođe makar do kraja drugoga kvartala. Što bi negdje bilo primjeren rok, a isto tako vjerujem da će i Državna revizorska institucija, zato što su čelni ljudi DRI negdje u više navrata u tim razgovorima iskazali svoju želju da možda i otvorenost za ovo pomjeranje kalendara da možda i od revizije završnog računa dobijemo do drugog kvartala.

U svakom slučaju, čini mi se da će ovo negdje pomoći poslanicima mada sa druge strane vjerujte da mi ne smeta da razmatramo jedan za drugim i završni račun prethodnog budžeta i plan za naredni budžet, zato što nam to daje negdje širu sliku od onoga kada razmatramo pojedinačno ili u dužem vremenskom intervalu ove rokove.

Naravno, slažem se sa gospodinom Damjanovićem, kao pravnik smatram da stavljanje van snage odredbi jednog zakona kroz drugi zakon nije dobra praksa. Na žalost mi smo ušli u tu praksu i smatram da ćemo bez obzira na sve što se dešavalo u narednim par godina imati prilike da mijenjamo ovaj osnovni zakon, govorimo o Zakonu o budžetu. Tako da negdje možemo vidjeti da se i tim zakonom dodatno ove norme prebace, odnosno da se ukidanje normi bude dodatno i kroz ovaj osnovni zakon.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:08:33)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Dajem riječ Milutinu Đukanoviću, neka se spremi Ana Nikolić.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (14.11.19 12:08:45)

Poštovani građani, pričamo o Zakonu o računovodstvu javnom sektoru i, iskren da budem, kada sam uzeo da čitam ovaj zakon, nijesam mogao da vjerujem da Crna Gora još nije prešla na obračunski metod u računovodstvu, prosto nevjerovatno, no da još uvijek koristi gotovinski princip.

Kada je Državna revizorska institucija prvi put došla u Novu srpsku demokratiju, ima sedam, osam godina, bila je zamjerka što koristite gotovinski sistem, odnosno princip. Treba da prođete obračunski princip vođenja računovodstva. Da se u javnom sektoru računovodstvo ne vodi na obračunskom principu je potpuno nevjerovatno. I to još jednom daje potvrdu našoj priči da su podaci, statistika u Crnoj Gori jednostavno nije kvalitetna, da ne koristim neku grublju riječ.

Kako može da funkcioniše javni sektor, a ne zna kolike su mu obaveze i kolika su mu potraživanja. Da li postoji ijedno preduzeće da ima pet zaposlenih, a da nema precizne te informacije? U javnom sektoru toga nemamo. Radi građana, da pojasnim na jedan klasičan način šta znači obračunsko, a šta gotovinsko knjigovodstvo.

Znači, ako vam neko sad uradi neku uslugu, napravi zgradu i fakturiše vam milion evra. Da ta zgrada košta milion evra, vi to po gotovinskom principu, ne uvodite u svoje računovodstvo no tek kad budete plaćali, a možda će te plaćati za godinu, za dvije.

Znači, podaci su na ovaj način potpuno nepouzdati i Vlada je 26.marta 2015.godine, donijela strategiju za prelazak javnog sektora na obračunsko računovodstvo 2015.godine. A onda na sjednici 8.marta 2018.godine, poslije tri godine, akcioni plan za implementaciju strategije, e to je ono. Zvuči snažno, strategija, akcioni plan, a ovdje se radi o jednoj banalnoj evidenciji.

Mi danas možemo javno da konstatujemo da mi ne znamo tačno koliko danas iznosi stvarni, eto moram da uvedem i taj termin stvarni, javni dug Crne Gore. Kad se objedine sve obaveze javnog sektora, to niko ne može da pretpostavi do kog će nivoa da ide.

Zbog toga imamo česte rebalanse budžeta, jer na ovakav način ne može kvalitetno ništa da

se planira. Ako možemo da razumijemo mala pravna lica do desetak zaposlenih da ne vode na tom principu, zaista država da ne vodi na obračunskom principu je nepojmljivo, nezamislivo. Pogledajte šta kažu u obrazloženju.

Obračunsko računovodstvo koje će zamijeniti sadašnje gotovinsko promijenice mnoge parametre u javnim finansijama. Zbog čega to radi ova država mi o tome imamo jasan stav. Oni ne žele da ovdje bude išta čisto, išta transparentno da se nešto potpuno jasno zna. Ponovo sad mijenjate način i krenuli ste u obuku 80 računovođa, treba da se obuču, kada su to teški kursevi i ovo će da startuje od 1.januara 2022.godine. Vi niste raspisali tender za softver. Suština u čitavoj priči kakav će se softver da radi. Ako bude sreće, nema više knjigovođa, računovođa. To rade softveri, elektronska komunikacija, razmjena podataka. Evo dozvolit će te da o tome mogu da pričam, pošto mi je životna profesija bila baš pisanje softvera, i to za finansijsko poslovanje i na tim softverima su radili i knjigovođe, i računovođe i revizori.

Kako možete da radite obuku, a ne znate koju će te softver da koristit? Šta će biti informatički od sad za tri godine? Ukida se više olovka i papir u vođenju knjigovodstvenih evidencija. Na mjestu gdje nastaje promjena, odnosno faktura ili uplata, isplata to ide kroz sistem i to ide do konačnog bilansa stanja i bilans uspjeha. Ovo kad sam čitao detaljnije, ponovo ponavljam, nijesam mogao da vjerujem, ovo je nivo dramatičnosti, ovo je nivo nemoći države, javnog priznanja, da nijesu spremni, da razmišljaju uopšte u tim kategorijama, to je strašno. Da ne razmišljamo i ponovo hoće nešto da rade, a ne znaju i kreću na obuku knjigovođa, računovođa iz javnog sektora, a ne znaju na kojem će softveru da rade. Nijesu danas obuke kompleksne za te softvere, raspišite tender za dobar softver, pa onda krenite sa obukom knjigovođa, računovođa, operatera i ostale administracije kako bi se to moglo na kvalitetan način izvesti.

Još jedno zapažanje mislim da je ovo čak strateška politika do sada bila vladajuće strukture prevedeno da se ništa ne zna u javnim finansijama, da ništa nije pouzdano.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:15:02)

Kao što sam najavio dajem riječ poslanici Ani Nikolić.

ANA NIKOLIĆ (14.11.19 12:15:08)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Predlagači zakona, kolege i kolegice, dragi građani i građanke,

Ovdje danas govorimo o jednom, kao što je i naš uvaženi kolega Rakočević u svom uvodnom izlaganju rekao, reformskom zakonu, zakonu koji je suština i potka reforme javnih finansija. Reforma javnih finansija svakako jeste najzahtjevnija reforma u okviru reforme javne uprave kojoj se ovih godina posvetila Vlada Crne Gore.

Šta znači reforma javnih finansija kroz zakon, kroz novi zakon o računovodstvu? Ja ću pokušati sada jednim prilagodljivim, pitkim jezikom građanima da približim na svoj način glavne suštine ovoga zakona, onako kako ga ja vidim.

Znači, osnovni zadatak osnovni cilj jeste jačanje računovodstvene funkcije u javnim finansijama i to na taj način što se uvodi jedinstveni metod računovodstva, i to metod računovodstva koji je urađen po međunarodnim standardima.

To znači da ovaj model treba da obezbijedi dvije osnovne stvari. Prva jeste prikaz kompletne finansijske pozicije države i to kroz jedinstven obuhvat potraživanja. Znači, svih subjekata javnoga sektora, odnosno puni pregled troškova svih državnih aktivnosti u jednom vremenskom periodu, odnosno u jednoj godini.

Drugo, samim tim jedan novi kvalitetan računovodstvenih informacija koje će kao takve omogućiti donošenje efektnih odluka ciljanih odluka, a koje će budući da će se osloniti na jednu informaciju koja je sveobuhvatna podići kvalitet upravljanja javnih finansija. Primjena ovakvog metoda obračuna je prisutna još od 1980.godine i nju su primijenile prvo anglosaksonske države pravnog sistema i on se pokazao jako pozitivnim u tim zemljama.

Glavne karakteristike i pozitivni efekti koji jesu se desili tada kad su one primijenjene jeste to su državni menadžmenti upravo imali mnogo veći komforniji uvid u elemente koje prikazuju finansijsku poziciju države. Upravljali su na pravi način njenim obavezama, planirali rashode i prihode kako na dugoročan tako i na kratkoročnom roku i kvalitetnije svakako upravljali javnim finansijama. Jer su imali pregled punih troškova svih državnih aktivnosti, odnosno pravo upravljanja i stvarno upravljanje svim resorsima u državi koji su u tom posmatranom periodu dešavao.

Ono što je takođe važno jeste da se taj metod pokazao vrlo transparentnim. Transparentna su bila upravljanja javnim resursima pred građanima, odnosno oni su imali uvid kako se troši ovaj javni novac. Transparentnost je donio povjerenje, povjerenje je donijelo novac, novac je donio investicije, a investicije priznajemo da su u stvari neophodni svim državama da bi se uspostavio i desio ekonomski razvoj.

Tako da te zemlje koje su od 1980.godine primijenile danas u Evropskoj uniji preko 60% zemalja primjenjuje ovaj metod u svijetu jer na dvije trećine svjetski razvijenih zemalja takođe primjenjuje ovaj metod. Zbog toga danas imamo ovaj zakon u našoj Skupštini i želimo dati punu podršku da bi u stvari zemlja kao što je Crna Gora zemlja koja se nalazi u razvoju išla putem razvijenih zemalja.

Da bi ja lakše opet i brže pojasnili građanima o čemu se ovdje radi o kojoj razlici, ja ću potrošiti par minuta da napravim paralelu između onoga što imamo sada i onoga što treba da imamo usvajanjem ovog novog zakona.

Kod prvog metoda, to je metoda kojeg danas imamo to je takozvani gotovinski ili novčani metod priznavanje prihoda i rashoda vrši se u momentu njihovog priliva ali i odliva. Kod obračunskog metoda priznavanja prihoda i rashoda se dešava u momentu njihovog nastanka.

Znači, bez obzira da li su naplaćeni ili da li su isplaćeni po sadašnjoj metodi račun dobiti gubitka prikazuje se mnogo manji. Po obračunskoj metodi upravo račun dobitka i gubitka pokazivat će relativno veći nivo.

Kod gotovinske metode stepen tačnosti je dosta nizak, kod obračunske metode stepen tačnosti treba da bude relativno mnogo višiji. Kod obračunske metode potpuno je primjenljiv koncept podudarnosti, a šta to znači, da troškovi određenog obračunskog perioda poklapaju se sa njegovim prihodima. A ova metoda ne samo da informiše o prošlim transakcijama prihoda i rashoda već predstavlja novčane isplate koji se očekuju u budućnosti. Tako da definitivno će Vlada kada su u pitanju višegodišnji projekti imati pravi presjek stvarnog stanja projekata koji kada je u pitanju njihov saldo, odnosno njihovo tužilačko povjerilački odnos.

Obračunski metod pruža izvještavanje na nivou novčanih tokova. Znači, o novčanim neizmirenim obavezama, dok obračunski metod pruža puni pregled troškova javnih aktivnosti u korišćenju svih resursa, a ne samo gotovine.

Dalje, obračunski metod koristi bilans stanja u fiskalnom prikazivanju pružajući pune informacije u upravljanju obavezama imovinom države. Upravo što treba da omogući, kao što smo i čuli od poslanika koji su do sada diskutovali, uspostavljanje registra državne imovine, kao što je i ministar objasnio.

Znači, po prvi put država da dođe zaista na pravi način do sistematizovanih podataka o kompletnoj državnoj imovini. Po gotovinskom metodu subjekti mogu negdje da uživaju uslovno rečeno komfore kod poreskih i poreske olakšice. Jer, ne moraju platiti porez na dohodak kad se on naplati negdje u nekom roku i probiju i već se dešava da ne pričamo što se dešava.

Obračunsko računovodstvo omogućava eksterno finansijsko izvještavanje i shodno svim propozicijama koje traži Evropska unija i Međunarodni monetarni fond. Porpisuje se metodologija konsolidovanih finansijskih izvještaja što je jako velika suština i ta metoda konsolidovanih finansijskih izvještaja, će omogućiti upravo tu zajedničku sliku kompletne finansijske pozicije države. A to će nam omogućiti u stvari implementacija softvera o kome smo govorili, da se na automatski način automatizovani način izvrši ovakva konsolidovano preklapanje javnih finansija, odnosno javnih podataka.

Šta to znači, to znači da se apsolutno isključuje mogućnost greške, mogućnost subjektivne greške koja se do sada javljala.

Dalje, šta to dalje znači? Znači da je neophodno uspostaviti registar javnoga sektora i na nivou lokalnih uprava, što će omogućiti definitivno pravne precizne podatke nosioca

implementacije ovoga zakona.

To dalje znači, da će uz svaki završni račun koji budemo dobili u budžetu Crne Gore uz njega imati izvještaj o finansijskoj poziciji kompletnog javnog sektora. To znači da ćemo, kao što je i navedeno, u 2023.godini u plenumu, kad dobijemo završni račun Budžeta države imati i izvještaj o finansijskoj poziciji države za tu godinu.

Zakon počinje da se implementira 2022.godine, ono što smo i čuli jeste preduslov instaliranje informacionoga sistema i naravno obuka, kao što smo čuli od računovodstvenog kadra. Po meni jako važna je paralela gdje ide i obuka u sektorima imovine, u sektorima državne imovine obuka u sektorima javnih nabavki, kao i obuka za javne sektore, da ne kažem lokalne uprave državna javna preduzeća. Da se obuča na način što znače izazovi kod ovoga. Kada su u pitanju i prava i obaveze koje će on i imati u kontekstu ovog novog zakona.

Na kraju, gotovinski model budžetskog računovodstva odgovara malim sistemima, manjim preduzetnicima neprofitabilnim organizacijama dok obračunski treba da primjenjuju. Znači svi su bitni javnog sektora i naravno svi složeni subjekti.

Ovo je zaista jedan odgovoran odnos Ministarstva finansija i Vlade Crne Gore. Sve pohvale za ovaj zakon, velika podrška nas u Klubu Demokratske partije socijalista za ovaj zakon koji ćemo jednoglasno, naravno, prihvatiti, izglasati, a na taj način im omogućiti da definitivno Reforma javne uprave bude na pravi način dobila šansu na pravi način da bude reformisana ...(prekid)... definitivno ćemo imati refleksije i na sve druge oblasti reforme u Crnoj Gori. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:24:21)

Hvala, poslanice Nikoliću.
Dajem riječ Filipu Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ (14.11.19 12:24:34)

Hvala, potpredsjedniče.

Iako nije bilo uobičajno mnogo zainteresovanih kolega da govore o Predlogu zakona o računovodstvu u javnom sektoru, stiže se utisak da je to nevažan zakon ili manje važan od ostalih. Neko od ovih pravnika u klubu je rekao da su svi zakoni važni. Ne postoje nevažni zakoni.

Mislim koliko se ja razumijem u ekonomiju da je Zakon o računovodstvu možda i najvažniji zakon u toj oblasti. Zašto to mislim? Na podacima koji se knjiže, a podatak je materijalizovana informacija, znači na bazi informacija podataka koje se arhiviraju u računovodstvu donose se gotovo sve odluke u fazi bilo kom obliku, odnosno u bilo kojoj fazi prometa finansija, kad kažem finansije mislim na ono što nije samo novac. Naravno predstavlja malo iznenađenje zašto do sada mi to nismo imali. Naravno da smo imali Zakon o računovodstvu i taj zakon se primjenjivao i u javnom sektoru.

Sušтина neke naše bliske budućnosti ili sadašnjosti je ono što ovde često čujemo softver, softver. Softver je informacioni sistem ili podsistem nekog drugog informacionog sistema. Računovodstvo je faktički baza podataka. Računovođe su, možemo da ih nazovemo, sistem inženjer ili inženjer za arhiviranje baze podataka. To su znači stvari koje se dešavaju u realnom vremenu ukoliko želite da imate ažurirane podatke tj. uspješno računovodstvo.

Uvođenje zakona i prolongiranje njegove primjene praktično za dvije godine ovde nije objašnjeno i nije niko rekao, ali uzmite samo jednu stvar. Da bi došli do elektronskog pečata potrebno je napraviti objekat sa tako moćnim softverima, toliko energije potrošiti za hlađenje tih softvera, napraviti kvalitetan prenos elektronskim putem do ovih centralnih registara u koje vi pominjete u ovom zakonu, slične uređaje koji će arhivirati to na lokalnom nivou.

Znači, predstoji nam jedan ogroman posao da budemo efikasni i da dođemo do onog željenog stanja kada ćemo imati informacije i podatke i o imovini i o svim vidovima prometa kako u javnom sektoru tako naravno i u privatnom sektoru. U javnom sektoru se ne dešava ništa što je van privatnog sektora ili van građana. Da bi sve to sinhronizovali to je nemoguće raditi na način kao što se to nekada radilo. Znači, da tamo sjede neki ljudi računovođe koji po cio dan nešto pišu,

a u narodu ih zovu on je neki pisar tamo. Zašto je zanimanje računovođe sad postalo popularno na prostorima bivše Jugoslavije maltene kao električar i bravar. Sve manje ima ljudi koji znaju to računovodstvo zato što svugdje negdje tamo gdje mi težimo ti sistemi informacioni su već postali standard i ovi zakoni se i ne pišu tako precizno jer su oni implementirani kroz ta softverska rešenja u tim informacionim sistema i u tim podsistemima i te računovođe faktički postanu administratori baza podataka. Znači, neko ko popunjava onaj interface i softver, odnosno informacioni sistem je sam po sebi kreiran tako da ne može da prekrši zakone i ne može da onome kome služe ti podaci da pogrešnu informaciju čak i ne može da mu bude bajata informacija. Postoje i tu rešenja koja se naprave da ne dozvole nekome da ne bude dovoljno ažuran.

Mi možemo sad ovdje naravno u političke svrhe da pričamo razne epitete da zovemo zakon Darkov, nije Darkov, vjerovatno će većina zakona se pamtit i po nekome ko u tom trenutku je bio ministar. U suštini ministar nikad ne piše zakon, ministar ga potpiše. Uvijek to rade ovi ljudi koji su unutra i koji se ne vide i koji poznaju funkcije i procese koji se odvijaju u ovom dijelu ekonomije tj. računovodstva.

Naravno da sad tu ima nekih stvari u ovom zakonu koje su suvišne. Da li sad pričati o tome, mislim da je skoro i nebitno kad se kaže da računovodstvo u javnom sektoru se zasniva na načelima pouzdanosti i pojedinačnog iskazivanja pozicije i u javnom sektoru i ono što nije javni sektor izvještavanje mora biti pouzdano. Načelo pouzdanosti podrazumijeva da informacije u finansijskom izvještaju nema materijalno značajne greške. Znači, trudimo se da te greške budu što manje i mislim da, vjerovatno je to ono posledica prepisivanja ovog drugog zakona, ali u ovoj fazi siguran sam da ćemo mi kad dođemo do primjene ovog zakona napredovati u ovoj oblasti koju zovemo informatika informacione tehnologije priznati da smo jako, jako daleko od tog informacionog društva koje je još uvijek samo kod nas kao pojam postoji, a svugdje u svijetu u ovom razvijenom svijetu se to podrazumijeva i ne priča se o tome. Toliko hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:30:58)

Hvala.

Riječ dajem Momčilu Martinoviću.

MOMČILO MARTINOVIĆ (14.11.19 12:31:08)

Zahvaljujem, predsjedavajući gospodine Gvozdenoviću.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Dozvolite mi da vam se obratim i dam svoje viđenje u odnosu na tretirani zakon i možda par komentara u odnosu na ono što smo danas čuli u dosadašnjem toku rasprave. Neću ići po dubini zakona, to su moje kolege uradile već, kolegica Ana Nikolić je dosta kvalitetno objasnila razliku između ova dva modela, odnosno modela koji je aktuelan i onaj na koji se prelazi. Određene kolege su govorile takođe o nečemu što je meni interesantno da danas evo i ovdje prodiskutujem, a to jeste o rokovima.

Čuli smo u uvodnom obraćanju ministra da je strategija urađena po ovom osnovu 2015. godine, a da je tek Akcioni plan za sprovođenje ovih mjera, odnosno izrade ovog zakona i kreiranje nekih implementacionih mehanizama urađen 2018. godine. Mi danas 2019. godine imamo ovaj zakon i imamo naznaku da će njegova implementacija, sprovođenje početi 2022. godine.

Čuli smo malo prije od određenih kolega da je ovo trebalo mnogo prije uraditi. Ja se i sada pitam ako je dat rok od dvije godine da bi se kompletno implementirale norme ovog zakona da li je to moglo prije da se uradi jer ako je procjena urađena, na osnovu vaših internih analiza i eksternih koje ste uradili pretpostavljam, smatram da je taj rok dovoljno dug.

Ono što mene, takođe, raduje u ovom dokumentu, odnosno u ovom zakonu jeste što u sferi javnog sektora uvodi se novi standard i taj standard će od 2022. godine biti obavezujući za sve subjekte koji funkcionišu u okviru javne uprave ili javnog sektora. U tom dijelu, iskreno se nadam,

da ste obratili pažnju, a to sam vidio u čitanju ovog dokumenta, da ste obratili posebnu pažnju usaglašavanjem sa Međunarodnim računovodstvenim standardima kojih ima 41 do sada ako se ja sjećam. Takođe, sa Međunarodnim standardima finansijskih izvještaja kojih ima negdje osam. To je nešto što je vrlo interesantno i što je nešto što će biti vrlo korisno da ovi izvještaji, što je po meni jako bitno, jer kada radimo i kada neke rezultate predstavljamo i kada neke odluke donosimo jako je značajno, jako je bitno da imamo kvalitetne izvještaje, na osnovu kojih možemo donositi adekvatne odluke. Ono što meni takođe je posebnu pažnju privuko u ovom dijelu jeste i neki izazovi, izazovi kazali smo vezano za edukaciju određenog kadra i izazovi koji se tiču same spremnosti službenika, odnosno lica koja će sprovesti ovaj zakon u djelu.

Vidim sam takođe u određenom dijelu kad ste analizirali fiskalni uticaj da ste predviđali u narednoj godini je li tako, izdvajanje iz budžeta oko milion i 200.000 eura. Milio eura je bio opredijeljen koliko sam shvatio za stvaranje preduslova i softverska rešenja i 200.000 eura za obuku kadra, odnosno službenika koji će morati da steknu određena zvanja, da bi mogli da se bave ovim pitanjima u periodu kada je ovaj zakon predviđen da se implementira.

Takođe, jedan značajan momenat, a u komunikaciji sa određenim brojem jedinica lokalne samouprave sekretarijata koji se bave finansijama takođe je postavljena jedna dilema, jer dakle, u pozicijama, dakle, u bilansima stanja koji će biti obavezni po ovom zakonu potrebno evidentirati kompletnu imovinu koja će imati stvarnu vrednost na taj dan bilansa. Smatram da je ta imovina potrebna da bi se utvrdila stvarna vrednost, potrebno je da se procijeni na najbolji mogući način. Da li će biti u tom dijelu potrebno da se angažuju procjenjivači koji će utvrđivati taj dio imovine i da li će biti obezbijeđena i na koji način sredstva da bi se te usluge ovlašćenih procjenjivača platila ili se planirala u budžetima subjekata koji će biti u obavezi da sprovedu ovaj zakon. Sa moje strane puna podrška i iskreno se nadam da će se prevazići izazovi koji su se postavili i kao dilema danas, a to jeste sama nespremnost administracije u tom dijelu da u nekim slučajevima imamo otpor o daljoj edukaciji o usavršavanju ...(prekid)... može da se predvidi i na najbolji mogući način prevaziđe i da će na adekvatan način o ovom vremenskom periodu koji je pred nama to biti na najbolji mogući način to sprovedeno, pripremljeno i realizovano kada to i zakon jasno definiše. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:36:29)

Hvala.

Dajem riječ poslanici, Jovanki Laličić.

JOVANKA LALIČIĆ (14.11.19 12:36:40)

Uvažene kolege i kolegice, uvaženi ministre sa saradnicima,

Rekla bih na samom početku da je dobro što danas imamo prilike da razgovaramo o Zakonu o računovodstvu u javnom sektoru, jer vidjeli smo i čuli od kolega da se dosad računovodstvo vodilo na modifikovanoj gotovinskoj osnovi, a smatram da javni sektor kao takav zaista zaslužuje da bude ovo pitanje regulisano posebnim zakonom. Koji su to razlozi, koji su problemi u praksi koji su izazvali da se pristupi jednom ovakvom zakonskom rešenju. To je prije svega potreba da se usaglasi ova oblast sa međunarodnim računovodstvenim standardima o čemu je govorio uvaženi kolega Martinović, ali potreba da se postigne puna transparentnost u izvještavanju koje bi bilo dostupno ne samo domaćim korisnicima, nego i međunarodnim finansijskim institucijama.

Takođe, mnogo je bitno što mi do sada nismo imali ni u jednom zakonu uspostavljen registar javnog sektora i zaista cijenim da je to jako dobro. Takođe, podsjetiću da smo u Zakonu od državnim službenicima i namještenicima i zvanjima da nismo mogli do sada uvažiti sve specifičnosti kada je u pitanju oblast računovodstva u javnom sektoru i da je jako dobro da će se to sada riješiti da to zaista zahtijeva punu mobilnost, odnosno potrebu dodatne edukacije i obuke službenika u ovoj oblasti kada je u pitanju lokalni nivo, ali i kada je u pitanju državni nivo. Čuli smo dakle od kolega ekonomista da to znači prelazak na ovaj obračunski sistem računovodstva znači,

da će se prihodi i rashoditi knjižiti u momentu njihovog nastanka, a ne u momentu njihove isplate, odnosno naplate, da će se podnositi konsolidovani finansijski izvještaj što treba da doprinese da zaista svi zajedno imamo puni uvid u ono što se dešava kada su u pitanju finansije na lokalnom nivou, dakle, koji će objediniti i finansije javnih preduzeća čiji je osnivač opština, ali i na nivou države i da će to sve doprinijeti punom praćenju i kontroli finansija na lokalnom i na državnom nivou.

Ono što bih ja posebno istakla, a što je dijelom dotakao i kolega Momčilo, to je posebna važnost kada je u pitanju evidencija državne imovine. Podsjetiću da je Zakon o državnoj imovini obavezao lokalne samouprave da vode tačnu evidenciju svoje imovine. Međutim, na žalost da mnoge lokalne samouprave to do sada nisu uradile bilo zbog toga što su nedostajali jedinstveni principi, odnosno uredbe o načinu i evidenciji te imovine i uvijek su se pravdali time, ali mislim uvođenje obaveze da lokalne samouprave sačinjavaju bilans stanja će ih dodatno obavezati da zaista konačno popišu svoju imovinu kojom raspolažu i da tako popisanu imovinu uvedu u bilanse stanja. Stoga mislim da je ovaj zakon veoma dobar i da je razumljivo što je ostavljen ovakav period za njegovu primjenu, jer zaista zahtijeva punu pripremu svih aktera iz javnog sektora i da iskoriste ovo vrijeme, prosto da se pripreme za sve ono što će ih čekati kada ovaj zakon bude konačno usvojen. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:40:36)

Hvala.
Izvolite.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (14.11.19 12:40:59)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva finansija,

Mislim na osnovu onoga što su kolege iznijele i naravno na osnovu onoga što je ministar u uvodnoj riječi rekao da je ovo jedan zakon koji samo poboljšava djelatnost u ovoj oblasti i praktično da nije trebalo trošiti ovoliko vremena na raspravu o njemu, već da je to nešto što samo treba da prokomentarišemo kratko i da usvojimo naravno da onda pratimo primjenu. I zbog te činjenice ja ću iskoristiti prisustvo ovdje predstavnika Ministarstva finansija i samog ministra i u duhu onoga što je načelo parlamentarne rasprave da kad ministar brani zakon iz svoje oblasti onda se istovremeno kolege poslanici osvrnu i na njegovu cjelokupnu djelatnost. A razlog za to je prije svega i današnja informacija da će se na današnjoj sjednici Vlade usvojiti Predlog budžeta za narednu godinu i da je u skladu sa tim Predlogom zakona iznijeto u javnost već nekoliko značajnih ekonomskih, a prije svega finansijskih pokazatelja koji govore da je Ministarstvo finansija, a prije svega i Vlada Crne Gore opravdala povjerenje koje je parlamentarna većina dala i Vladi i Ministarstvu i da se realizuje onaj plan koji se, prije svega, odnosi na finansijsku strategiju, a ta finansijska strategija predviđa, dakle, smanjenje deficita BDP-a, smanjenje dakle, zaduženosti i prije svega bolju situaciju u javnim, odnosno državnim finansijama.

Prije svega, onako kako je ministar najavio, odnosno kako je Ministarstvo najavljivalo, a mi to ovdje podržali kroz odgovarajuće finansijske akte ukida se krizni porez na plate koje su bile natprosječne, odnosno iznad prosjeka, a taj krizni porez je važio prethodnih sedam godina, dakle, jedna od mjera koju je Ministarstvo ranije obećalo, najavilo i vidimo da će sada da stupi na snagu. Takođe, ovim budžetom za narednu godinu se predviđa, odnosno u njega su uračunata sredstva koja će se odnositi na dogovoreno povećanje plata u prosvjetnom sektoru, dakle, prosvjetnim radnicima. Vjerujem da će se sličan dogovor postići i sa predstavnicima Sindikata zdravstva. Istovremeno predviđa se da od iduće godine počnemo sa periodima kada će naš budžet imati suficit. Takođe, predviđa se istim ili nešto u stvari manji kapitalni budžet. Ovo sve govorim, prije svega da bih građanima ukazao da su javne, odnosno državne finansije u zaista dobrom stanju, i da Ministarstvo finansija za to ima veliku odgovornost i zaslugu, jer je kroz adekvatne mjere, zakone, propise omogućilo Vladi, državi da funkcioniše. Svi znamo da Vlada svoj program,

odnosno sve one razvojne projekte može da ostvaruje ukoliko to finansije dozvoljavaju, a vidimo da u ovom periodu su finansije to dozvolile. Da smo imali jedan izuzetno jak privredni razvoj, da smo imali velika ulaganja u kapitalne projekte, da su socijalna davanja bila redovna, da se izlazilo u susret povećanju tih davanja onoliko koliko se moglo, dakle da plate u javnom sektoru će ipak biti veće, da su izdvajanja generalno za javni sektor iz državnog budžeta redovno ka tendenciji da se povećavaju. I to je ono što smo uvijek govorili u ovom parlamentu da imamo rast i da je taj rast, prije svega zasnovan na realnim pokazateljima. Takođe, ovaj rast i ovo povećanje izdataka za plate nije na račun zaduživanja, što je veoma bitno, već na račun onoga što su realni prihodi, odnosno što je ekonomski rast. A da je to tako potvrđuju i relevantne međunarodne kreditne institucije koje su povećale kreditni rejting Crne Gore u prethodnih par godina.

Ja neću reći da su finansije idealne, ministar to sigurno bolje zna, ali da svakako jesu održive i da imamo pozitivnu tendenciju, što je veliki uspjeh. I takođe, to je zasluga, prije svega Ministarstva, a i ministra finansija koji je vjerujem prepoznat i u ovom parlamentu i u javnosti kao neko ko je, prije svega čovjek iz te struke. Dakle, najmanje je u njegovom radu politike i ideologije, nego upravo ovoga što je njegova uža profesija, odnosno struka, a to je da čitav državni, finansijski sistem drži mogućim i da ga unapređuje. I ja mislim da je on to sa svojim timom, upravo je sada trogodišnjica ili blizu trogodišnjica ove vlade, uspio. I ja mislim da je Ministarstvo finansija, zahvaljujući takvom radu, stvorilo preduslove da državne finansije budu održive i da se unapređuju i da su parametri državnih finansija sve bolji. Takođe, to je omogućilo državi da ima, prije svega jedan normalan rad. Takođe ono što je još značajno pokazalo se da samo ova koalicija može da upravlja na taj način finansijama i da samo u ovoj koaliciji mi imamo nekoga ko zaista na tako jedan odgovoran i kvalitetan način upravlja državnim finansijama. I ja mislim da građani koji neće se lako snaći u ovim stručno-finansijskim izrazima i statistikama će sigurno shvatiti ovu elementarnu činjenicu da je ova politika generalno, i finansijska, i ekonomska, i opšte vladajuća politika, jedina trenutno kredibilna na političkoj sceni Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:47:01)

Hvala, poslanice Papoviću.

Na ovaj način smo iscrpili sve prijavljene diskutante i dajem završnu riječ ministru finansija Darku Radunoviću. Izvolite.

DARKO RADUNOVIĆ (14.11.19 12:47:01)

Poštovani predsjedavajući, poštovani poslanici,

Ja prvo moram da zahvalim svima koji su učestvovali u raspravi, jer ove rasprave nama značajno pomažu da jednostavno znamo u kojem smjeru i na koje stvari treba pokloniti pažnju.

Ja sam duboko ubijeđen da ovaj zakon će nam omogućiti da sve, rekao bih, devijacije koje su pomenute se mogu ili kontrolisati, a čak i spriječiti primjenom ovog zakona, jer će nam omogućavati mnogo lakši način praćenja i takođe mnogo bolje planiranje, a isto tako i izvještavanje.

Morao bih dati kratak komentar onako u načelu na ovo što je rečeno. Doista nije dramatično da mi imamo gotovinski način izvještavanja, odnosno evidentiranja, zato što jedan broj država Evrope i dan danas ima gotovinski način obračuna, jedna od njih je i Njemačka na primjer. Hoću da kažem da n taj model jeste u izlasku i ovaj obračunski jeste mnogo efikasniji sa aspekta mogućeg planiranja i praćenja, ali nije to, ako vi dobro vodite evidencije i gotovinski i ako imate dobru dokumentarnost i ako se to radi kako zakon propisuje nije to, tako da se ne može reći da nijesu izvještaji dobri, da nemamo dobar pregled. Vi i u obračunskom, ako ne vodite dobro, možete ući i pasti u veliki problem. Ovdje je, ja mislim u primjeni i implementaciji suština.

S druge strane, doista ovo je veliki poduhvat, ovo je veliki posao. Ja mislim da smo dobro procijenili vrijeme i ovo je otprilike optimalno vrijeme da se spremimo za to kada govorimo o potrebnom softveru. Mi smo opredijeljeni da softver primijenimo, a ovo što obučavamo ljude to je u stvari učenje standarda međunarodnih računovodstvenih standarda i ovih drugih standarda za

finansijsko izvještavanje. Mi smo ljudi iz posla, iz struke, mi znamo softver je jedan dobar alat koji nam omogućava efikasno praćenje, ali da korisnici tog softvera treba da se su edukovani ljudi. Mi ulažemo u edukaciju ljudi i mislim da taj plan da edukujemo ljude, da nabavimo softver, plan da napravimo, i to je, po meni, veliki standard kako da se obuče ti ljudi i kako dolaze do licence i registar kompletne imovine i da na konstruktivnom osnovu dobijemo tačne evidencije da to jesu zatjevni ciljevi, a koje bi trebali da postignemo sa ovim zakonom.

Da, bilo je jedno, i pomenuta je procjena imovine i na koji način i da li smo planirali. Ovim zakonom je predviđeno da po nabavnoj vrijednosti se evidentira, jedino u trenucima kad želite da otuđite imovinu, da tada radite procjenu. Smatramo da država, odnosno korisnik tog javnog preduzeća može smoći snage da uradi tu procjenu u tom trenutku, a ja se nadam da nećemo biti u prilici da toliko mnogo te imovine prodajemo, ali ako se pravi nekakav potencijalni ugovor o javno-privatnom partnerstvu stvoriće se uslovi, i ne mislim da to može biti trošak koji se ne može izdržati.

Vjerovatno sam ostao negdje i dužan za komentar izvinite zbog toga. E, još jednu stvar, govorili smo i pominjali smo ovaj kalendar budžetskih izvještavanja, to nam treba biti u fokusu sasvim sam saglasan i ja mislim da jeste kraj drugog kvartala dobar rok i mislim da se to treba usaglasiti i da ćemo vjerovatno Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti raditi i te korekcije. Toliko i hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:52:02)

Hvala.

Vidim interesovanje Milutina Đukanovića, nije uobičajeno poslije završne riječi, ali pretpostavljam da želi neko pojašnjenje. Samo izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (14.11.19 12:52:13)

Kao što je predsjedavajući rekao neka pojašnjenja.

Što se tiče softvera. Softver se u današnje vrijeme ne smatra kao pomoćno sredstvo. Kod jakih softverskih kuća je moto. Mi donosimo novi način razmišljanja i poslovanja. Znači, maltene te sistematizacije radnih mjesta moraju da se prilagođavaju tako moćnim aplikativnim softverima, i to mora da znate. Ne znate na kojoj ćete platformi softverskoj da radite, a vršite obuku. Obuku da se dostignu neki međunarodni standardi. Zar nijesu kriterijumi trebali da budu kad zapošljavate ljude u javnoj administraciji da ima na primjer sertifikat međunarodni za revizora, takođe ima dosta tih međunarodnih sertifikata. Pričamo o usklađivanju sa Evropskom unijom i tako dalje i sl., a sad javno priznajte da smo po tome vrlo slabih kapaciteta.

Ovo što sam čitao, nijesam ja saopštavao, ovo su saopštavali iz Udruženja revizora računovođa. Oni kažu, ministre, a ne ja zbog ovoga, odnos gotovinski i obračunski, to znači, ako imate poslovni događaj, misli se na gotovinski princip vođenja računovodstva koji nijeste izmirili u godini kada je nastao, onda se on tretira kao da se nije ni dogodio. E pa sad samo ova rečenica dovoljno govori o pouzdanosti izvještavanja naših javnih finansija. Eto toliko.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 12:54:11)

Hvala.

Da li želite nešto dodatno, ministre, ili ona ovaj način ste završili?

Hvala.

Uvaženi poslanici, uvaženi građani na ovaj način smo završili pretres vezano za Predlog Zakona o računovodstvu u javnom sektoru, konstatujem da smo na taj način završili tu tačku dnevnog reda, izjasnićemo se kasnije.

Prelazimo na drugu tačku koja je u resoru ministra Radunovića, ministra finansija, to je - **Predlog zakona izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica**. Ovlašćeni prestavnici su, kao što sam najavio, ministar Radunović i Biljana Peranović, vršilac dužnosti

direktora Direktorata za poreski i carinski sistem. Izvjestioci odbora su Danijel Živković, Zakonodavnog odbora i Boris Mugoša, Odbora za ekonomiju finansiju i budžet.

Otvaram pretres.

Dajem riječ ministru Radunoviću, za dopunsko obrazloženje.

Izvolite, ministre.

DARKO RADUNOVIĆ (14.11.19 12:55:26)

Uvaženi predsjedavajući, poštovani poslanici.

Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica propisano je plaćanje poreza na dohodak koje ostvari rezidentno ili nerezidentno fizičko lice iz izvora utvrđenih zakonom. U cilju uspostavljanja preciznih i jasnih procedura u vezi opovezivanja dohotka fizičkih lica, Ministarstvo finansija predlaže izmjene i dopune važećeg zakona kako u smislu unapređenja podsticajnih mjera i definisanje jasnih izvora prihoda za oporezivanje, tako i u smislu pravno - tehničkog usklađivanja Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica sa važećim zakonskim normama Crne Gore, koje propisuje vezane oblasti. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica sadržane kroz 15 članova, a suštinski se sastoji iz tri cjeline.

U prvoj cjelini, u članu 5a važećeg zakona koji propisuje primanja na koja se ne plaća porez na dohodak predlaže se dodavanje dvije nove kategorije, i to da se porez na dohodak ne plaća na doživotnu mjesečnu naknadu koju imaju sportisti sa vrhunskim rezultatima i selektor, stipendije i perspektivnost sportsku invalidninu, nagradu sportisti godine, nagradu zaslužnim sportskim radnicima i premije koje se dodjeljuju iz budžetskih sredstava Crne Gore, u skladu sa propisima kojima se uređuje sport. Doživotnu mjesečnu naknadu kojima je istaknuti kulturni stvaralac po osnovu tog statusa dodijeljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje kultura. Na ovaj način Vlada Crne Gore pokazuje opredjeljenje da predloženim mjerama uvaži vrhunske sportiste, umjetnike, sa najvećim stvaralačkim referencama, ali stimuliše mlade i perspektivne sportiste i umjetnike da nastave usavršavanje u oblasti sporta i umjetnosti.

Druga cjelina, predlaže se izdvajanje prihoda od sportskih djelatnosti i prihoda od autorskih i srodnih prava, patenata žiga i prihoda samostalnih stručnjaka u kulturi u samostalne izvore prihoda. Treba napomenuti da ova izdvajanja ne predstavljaju nove izvore prihoda već je riječ o kategorijama koje su već obuhvaćene u važećem zakonu, kroz prihode o samostalnoj djelatnosti i prihode od imovine imovinskih prava. Dakle, ovim normama se ne stvaraju nove obaveze poreskim obaveznici, već se vrši detaljna razrada prihoda i rashoda, izdvojenih izvora prihoda koji su u važećem zakonu bili predmet oporezivanja. Važeće zakonsko rješenje u praksi, prilikom njegove primjene, otežavalo rad kontrolnom organu prilikom utvrđivanja poreske obaveze, te se iz navedenog razloga predlaže izdvajanje pomenutih izvora prihoda, da bi se na jedan sveobuhvatan način regulisale zakonske oblasti vezane za oporezivanje dohotka.

Treća cjelina, konačno predlaže se pravno-tehičko usklađivanje pojedinih odredbi Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica sa izrazima koje se koriste u Zakonu o sportu, Zakonu o kulturi, Zakonu o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom i Konvenciji Ujedinjenih nacija o pravima lica sa invaliditetom. Stoga predlažem da Skupština Crne Gore usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 12:59:05)

Uvaženom ministru Radunoviću zahvaljujem na uvodnom izlaganju.

Sada imam intervenciju izvjestioca Odbora za ekonomiju finansije i budžet poslanika Borisa Mugošu, njemu dajem riječ.

BORIS MUGOŠA (14.11.19 12:59:36)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicima, uvažene građanke i građani,

Evo ja ću pokušati kratko da prenesem dio atmosfere sa skupštinskog Odbora za ekonomiju finansiju i budžet kad smo diskutovali o predloženim izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Naime, kao što ste Vi rekli, negdje smo od strane predlagača upoznati da je jedan od osnovnih razloga bio izdvajanje prihoda od sportskih djelatnosti, prihoda samostalnih stručnjaka u kulturi, prihoda od autorskih i srodnih prava, patenta i žiga, iz prihoda od samostalne djelatnosti i prihoda o imovinskim prava. I negdje je zaista bio cilj da se dodatno stimulišu mladi, perspektivni i vrhunski sportisti da nastave svoj razvoj u segmentu sporta, isto tako da se i umjetnici sa istaknutim stvaralaškim referencama dodatno uvažavaju na ovaj način. Tako da negdje je to ona što se tiče poruke javnosti bila ključna poruka. I, takođe, kao što ste rekli, negdje kroz praksu je potvrđena nemogućnost kontrolnog organa da utvrdi na adekvatan način poresku obavezu zbog neprecizno definisanih izdvojenih izvora prava, prihoda kroz prihod o samostalnoj djelatnosti, prihoda imovinskim pravima. Na kraju, posebno ću se osvrnuti na ove dvije dodatne kategorije koje ste uveli, na koje se neće plaćati porez na dohodak, a to je doživotna i mjesečne naknade vrhunskim sportistima i selektorima, stipendija talentovanih sportistima, nagrade sportistima godina i zaslužnim sportskim radnicima, sportska invalidnina i mjesečne naknade istaknutim kulturnim stvaraocima. Mislim da je ovo jedna dobra poruka opredijeljenosti da se na dodatni način postiže razvoj naše omladine, razvoj njihovih potencijala, razvoj istaknutih umjetnika, kulturnih stvorilaca jer su mladi kulturnim stvaraoci svakako jedna od najvećih bogatstava sa kojima mi raspolažemo jer je to onaj ključni resurs sa kojima raspolaže Crna Gora, a to je ljudskim resursima moramo na i na ovaj način i na sve druge načine da stvaramo preduslove da se njihov potencijal na adekvatan način isprati od strane države. Međutim, zlostupotrijebiću na trenutak ovo moje izlaganje, jutros smo imali izuzetno kvalitetnu raspravu na Odbornu za rad zdravstvo i socijalno staranje vezano za borbu protiv dijabetisa, imali smo i prije nekoliko dana vezano za upotrebu duvana, ali na naše nezadovoljstvo bilo je prisutno samo jedan mali broj medija. i čini mi se da te priče prostor treba da dobiju. Znači, kultura, sport mladi ove stvari iz oblasti zdravstva dobijaju mnogo manje prostora, ali kad imamo Odbor za reformu izbornog zakonodavstva kad imamo sjednice Administrativnog odbora, to su onako glavne vijesti koje se danima prezetiraju javnosti. Tako da je ovo negdje poziv svima nama i poslanicima u ovom parlamentu ali i svim ostalim segmentima društva da mnogo više pažnjom obratimo na neke teme koje nijesu samo važne za sljedeću izbornu godinu, nego na neke teme gdje ako budemo napravili greške u koracima ni narednih 20-30 godina, nećemo moći da popravimo stanje, a vjerujte mi to je mnogo važnije od ovoga što svaki dan zapljuskuje stranice medija. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 13:03:30)

Zahvaljujem uvaženom Borisu Mugoši, koji je iznio stavove malo šire Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Kao što sam najavio imamo uvodna izlaganja, prvi govornik u ime Kluba DPS, odnosno ima uvodno izlaganje u ime Poslaničkog kluba DPS-a Mihailo Anđušić, nakon toga imamo izlaganje Demokratskog fronta Branko Radulović, Raško Konjević će govoriti u ime Kluba SDP-a, nakon toga imamo Andrija Popović u ime Kluba i Aleksandar Damjanović.

Izvolite, imate da tako kažem 5+ minuta neću vas sprečavati da iznesete svoje uvodno izlaganje.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (14.11.19 13:04:23)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvaženi koleginice i kolege, poštovani predstavnici Ministarstva finansija, ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Čuli smo negdje i od kolege Mugoše, kaok izvijestio ca ispred odbora neke od osnovnih

informacija, njegova neka zapažanja i negdje bih se složio sa jednom njegovom konstatacijom da je negdje malo možda zasluživalo veću pažnju javnosti, posebno medija jedna ovakva tema, odnosno efekti koji mogu da proizidu iz i usvajanja ovog zakona koji imamo danas pred nama, odnosno izmjena i dopuna i ranijih izmjena i dopuna koje smo imali pred sobom, odnosno generalno kada su u pitanju ove teme. Dakle, važećim zakonom koji je do sada bio na snazi mi smo imali njegovu primarnu, ajde da je nazovem, djelatnost, a to je vršenje oporezivanja dohotka fizičkih lica. Ono što je predmet izmjena koje su pred nama, jeste to da se ovi prihodi na koje su se primarno odnosili, na koje se ovo primarno odnosilo, dakle, odnosili su se na lična primanja, samostalne djelatnosti, imovinu, kapital i dohodak. To su neke od djelatnosti na koje se odnosilo ovo oporezivanje, a izmjene koje imamo pred nama usvajamo tako što planiramo da se odvoje prihodi od prihoda sportskih djelatnosti, patenata autorskih, prava i kulturnih djelatnosti. To je onako prilično jasno taksativno po djelatnostima navedeno kroz izmjene ovog zakonskog rješenja i smatram da je to itekako bilo potrebno da se napokon reguliše, a čuli smo i od strane predlagača koji su to osnovni razlozi kojima su se rukovodili kada je bilo potrebno dodatno preciziranje ovih stavki kroz ove izmjene Zakona. Sve se to u suštini radi iz jednog broja otežavajućih okolnosti koje smo imali prilikom sprovođenja ovog zakonskog rješenja u praksi, odnosno najviše u dijelu kontrolnog mehanizma, odnosno kontrole vršenja naplate ovih poreza. U svakom slučaju više nego svrsishodno se pokazalo, nadam se da će se tek pokazati da je bilo potrebno izdvojiti ove vrste prihoda i naravno, ministar je to u svom uvodnom izlaganju napomenuo, još jedna bitna stavka je svakako da ovim izmjenama poreski obveznici nemaju dodatne otežavajuće okolnosti odnosno nemamo dodatne troškove u vidu naplate poreza, nego se samo vrši detaljno preciziranje određenih vrsta poreza.

Iskoristio bih takođe ovu priliku, mislim da je dobra prilika da se podsjetimo na nedavne izmjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave koji se dobrim dijelom naslanjaju na porez na dohodak fizičkih lica, jer smo svjedoci da smo usvajanjem tog zakona u ovom domu nedavno omogućili da se dio prihoda od naplate ovih poreza ustupa lokalnim samoupravama, odnosno opštinama na teritoriji Crne Gore. Mišljanja sam i tada bio i danas stojim iza toga da je to jedna od boljih inicijativa kada su u pitanju slična zakonska rješenja, izmjene zakona u mandatu ove vlade. Vrijeme pred nama će pokazati koliko je zapravo to bila dobra odluka, ali se pokazalo u kratkom roku da je to nešto što je bilo veoma korisno svim opštinama, jer znamo da su lokalne samouprave u našem sistemu i državnom aparatu jedna od najranjivih kategorija još uvijek, da stanje od lokalne samouprave do lokalne samouprave nije svuda isto i nije svuda dobro, što zavisi prije svega od same opštine do opštine i od kadrova do rukovodstva i od stanja u finansijama, ali jedna ovakva inicijativa je svakome dobro došla. Ja negdje sam je preciznije razmatrao iz ugla Glavnog grada i znam koliko su ti ustupljeni prihodi značili Glavnom gradu, dakle svaki milion više koliko je trenutno, zлата vrijedan svakom budžetu lokalne samouprave.

Konkretno ova mjera je doprinijela da polako postepenim usvajanjem svakog novog budžeta mi se približavamo nekom zlatnom vremenu kada su budžeti na teritoriji Glavnog grada bili stotinama miliona, odnosno bili su preko 100 miliona. Svakako ova mjera nam je pomogla da izvršimo jedan pozitivan rebalans budžeta i da kroz ustupanje dijela prihoda od dohotka fizičkih lica iskoristimo za realizaciju nekih veoma interesantnih projekata i, podsjetiću, dozvolite da malo skrenem van teme da i, zahvaljujući između ostalog, ovim sredstvima u Glavnom gradu se trenutno realizuje niz kapitalnih investicija, rekao bih istorijskih sa određene strane, od jugozapadne zaobilaznice 20 miliona do sistema za prečišćavanje otpadnih voda vrijednosti oko 60 miliona eura, do nedavno realizovanog i donjogoričkog buleva srednje mješovite škole u Golubovcima, dakle o jednom istorijskom kapitalnom budžetu, kažem i nadovezao sam se na tu temu, nedavne izmjene Zakona o finansiranju lokalne samouprave kroz ustupanje dijela prihoda naplate poreza na dohodak fizičkih lica su dodatno doprinijele da taj budžet imamo uvećan. Naravno, svemu ovome, i to treba dodatno pomenuti, sve ovo ide u koheziji sa još jednom politikom Vlade, odnosno dobrim mjerama u posljednje vrijeme koje ne možemo da ne konstatujemo, a to je bolja naplata poreskih potraživanja. Možemo je slobodno uvezati sa ovom temom i na svemu onome što je Poreska uprava uradila u posljednjih nekoliko godina, na svim onim naplatama poreskog duga koje su u višestrukim procentima veće u odnosu na ono što je bilo planirano na početku godine, tako da sve u svemu ovako česte izmjene, ne toliko česte, ali ovako frekventne u ovolikoj mjeri sa ovako preciznim i dobrim izmjenama siguran sam da koriste našem

sistemu, državnom aparatu i te kako, i naravno boljem i planiranju svakako budžeta i regulisanju nekih stavki koje su možda i bile neracionalne u našem budžetu.

Svakako cijenim da je ova mjera jedno ovako precizno izdvajanje veoma korisno kako bi se racionalnije upravljalo budžetom. U svakom slučaju pozdravljam ovakvu verstu izmjena i nadam se da će i ona u krajnjem doprinijeti kroz realizaciju ovog zakonskog rješenja, odnosno implementaciju i sprovođenje u praksi doprinijeti da racionalnije i planiramo i trošimo naš budžet. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (14.11.19 13:11:19)

Zahvaljujem poslaniku Anđušiću koji je imao uvodno izlaganje u ime kluba DPS-a. Sada dajem riječ poslaniku Branku Raduloviću, neka se pripremi poslanik Raško Konjević.

BRANKO RADULOVIĆ (14.11.19 13:11:32)

Potpredsjedniče, hvala.

Ministre, kolege, građani Crne Gore,

Ovo je jedna izuzetno važna tema, tema koja iziskuje i stručnu i laičku diskusiju, i konsenzus. Normalno osnova svakog društva progresivnog, bilo da je u pitanju demokratija ili ekonomska ili socijalni progres je pravna država i nulti odnos prema korupciji bilo da je visoka ili niska. Ali ono, ministre sad želim stvarno s vama da razgovaram je da mi odgovorite za to što ću stručno do kraja da govorim.

Po meni i Demokratskom frontu ovo je prevaziđeni model neoliberalni koji danas je napušten i koji ne funkcioniše, posebno u državama u kojim treba da bude komponenta socijalna pravda i solidarnost. Jedan od problema Evropske unije je i ovo, osim bezbjednosti, osim migracija je ekonomska i socijalna politika. Ministre, ako pogledamo ovo što ćemo da diskutujemo iduće nedjelje valjda ili one druge, koji su naši ukupni primici. Svi se sastoje u porezima, negdje oko milijardu, o porezu na zarade zaposlenih o kojima govorimo je milijardu 240, ja mislim da je to tako i 124 u stvari miliona, itd. Ostali porezi, akcize, koncesije, pod ostali prihodi, valjda mislim da je osim ovoga kapitala, od kapitala nešto možda i nečemu što je i profit nekih država.

Ministre, one projekcije, napisao sam jednu kolumnu prije, doneću je sljedeći put, prije jedno deset godina kad sam se vratio iz Kine, pa sam je nazvao Kina-Crna Gora i ja. Gledajući to, a imajući neko svoje iskustvo vidio sam da ta država brodi pravim putem i sadašnje su projekcije da će 25. godine biti po blagostanju Kina prva, da će Indija biti druga, teško će biti sa Njemačkom da bude peta, nije ni druga država Evropske unije u prvih deset, što znači da taj cio koncept koji mora da zasniva tačno na tržišnoj ekonomiji, mora da počiva na nečemu što znači regulativa i deregulativa.

Mora država kroz svoje subjekte privredne i ekonomske, kao što je Elektroprivreda Crne Gore, kao što su mnogi subjekti, mora kroz profesionalni menadžment da ostvaruje određeni profit i taj profit, dio toga profita da ide u budžet. I tako će, imajući u vidu ono što su i porezi, i ono što su dio profita, normalno uz mnogu drugu politiku, šireći osnovicu, imajući sve više činilaca, ta složna jednačina, vrlo vrlo složena jednačina, na kraju rezultirati pozitivnostima i većim rastom bruto društvenog proizvoda, iako je i on prevaziđen i ta formulacija iako je prevaziđena, biti u funkciji nečega što možemo i iz budžeta da podržimo i ljekare i penzionere, i da imamo određeni suficit. Čak što više ili nultu stopu kad je u pitanju zdravstvo, bogato zdravstvo, da nam ljekari ne idu, bogati penzioneri, mislim bogati, duplo više nego što je danas.

Imao sam deset minuta, samo da znate.

E sad, ja ne volim, mi smo najbolji, ovamo, onamo, pričanje priča, vlast ovakva, vlast onakva. Znaju građani i znamo mi kako živimo i kakvi smo mi i koliko smo daleki i od susjeda, a tek kako smo daleki od Evrope. Sve što smo govorili sve smo bili u pravu. Jedna stvar gdje smo mi bili vizionari to je reforma. Ministre, ministre, brže pišite da bi me bolje pratili. Ministre, 2013. godine Demokratski front je cio paket, evo ih ovdje, predložio izmjene i dopune zakona. Nažalost, tadašnja koalicija, da ne stvaram sebi muke, a ne drugima, da ih prozivam ovđe, nisu šćeli da

okrenu glavu. Prebačili su to loptu na Vujicu, zvali su -to je kriv Vujica Milov. Ja pojma nemam čiji je ko, ali znam da Parlamet to nije usvojio.

Gledajte ministre, mi sada imamo te stope od 9-11. Vi na onome odboru ste rekli da će taj krizni koji se smanjivao od 15, ne znam 13. godine, pa 15. godine, pa da će biti iduće godine svi pojednako, neko uzima 100 eura penzije, a neko ima platu 60 do 90 hiljada isto plaća porez 9%. Ministre, toga niđe nema u svijet. Ovo je predložio Demokratski front, pogledajte ovo dobro. Vidite li iz daleka? Znači, ministre, to je takozvano progresivno oporezivanje i vi ste sigurno za to, kao i što za razvojnu banku, u pravu Mićko u pravu ste za to u razvojnu banku ali drugi neće nego će ispod ruke kroz onaj Investiciono razvojni fond, ali da ne pričamo tu priču.

Prosječni, Demokratski front, pogledajte, ministre, 0% do prosječne bruto zarade, evo ga ode, to je ona zelena, ne zelena zbog nečeg nacionalnog no na zelenu granu, kako da stanemo na zelenu granu. Pa onda ministre do minimalne potrošačke korpe od ove cijene do ove 9%, a onda onaj koji ima više da u toj stopi daje više. To je znači od 15% od minimalne do dvije hiljade eura, od dvije hiljade eura do tri hiljade eura 20% i 30% iznad tri hiljade eura. Pogledajte građani Crne Gore koliko je pametan Demokratski front samo u ovoj stvari. Da, Peđa, dobro sad nećemo o tome.

Ministre, da smo tada usvojili ovaj zakon, napravili smo i računicu koliki su benefiti imali bi manju sivu ekonomiju, manji odlazak, imali bi veće penzije, imali bi više zdravstvo bi imalo platu. E samo oni koji imaju 90 000 eura i iznad tri hiljade, iznat dvije hiljade eura, ne bi imali no bi imali onaj od 90 000 imao bi, ne znam, jedno 70 000, može dobro da živi i sa 70 000, jer neko cio život 70 000. Ali, vi kao zatočenici neoliberalnog koncepta, još ako mu dodamo onaj pefiks koruptivnog, onda je to katastrofa.

Ministre, pogledajte ovo dalje. Ovo što me najviše boli, ministre, ovo što su svi drugi prihvatili evo ovo ode, to je ova slika te proklete torbe, gdje nam, pogledajte kako su lijepa ova omladina što nam odlazi, u Poljskoj, ministre, ti biološki najsposobniji imaju 0, kao što je predlagao Demokratski fornt u zakonu, predlogu zakona, ne ovako samo u programu, u predlozima zakona, onda ne bi bilo ovih torbi no bi ove torbe išle samo za neđelju dana i vraćale se ovamo.

Ministre, pogledajte ovaj podatak da u Evropskoj nijesu biološki najsposobniji oni koji imaju manje godina gdje stopa nezaposlenosti 11,5%. U Crnoj Gori tri i po puta je više i iznosi 26,9% Eurostat, ministre. Ajde da napravimo reforme. Evo, dajem ruku, zajedno da napravimo vi i ja reformu poreskog sistema, samo vi, neću s nikim drugim i da predložimo to i da dademo određeni doprinos Crnoj Gori. Evo da vidimo da li, ja znam da vi to hoćete, kao što razvojnu banku, koju mi stalno predlažemo, da vi to hoćete, ja znam da ste vi sposobni da ovo napravimo zajednički, da ovo svuđe postoji u svijetu. Da li postoji politička volja, ministre, još godinu dana ste ministar, ukoliko ne uteknete, mislim pod znacimia navoda, prethodnoj tački ste dobro rekli o devijacijama, zaboraviće vas kao ministra iako ste najskromniji tamo, ali će vas zapamtiti kao reformatora jer ste bili reformator zajedno sa Demokratskim frontom i sa mnom. Je li tako, ministre? Ajde junački.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 13:22:59)

Hoćete li još, poslaniče Raduloviću?

Na ovaj način smo imali izlaganje Branka Radulovića.

Sad imamo izlaganje poslanika Raška Konjevića u ime Poslaničkog kluba SDP.

RAŠKO KONJEVIĆ (14.11.19 13:23:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani, uvaženi ministre Radunoviću,

Ja sam zaokružio ovdje, evo kamere ne mogu da vide, 23.10. 2018. godine. Mi već evo više od godinu dana predlažemo da se ukine krizni porez. Kada smo ovo predlagali, ministre Radunoviću, rekli smo vam, prije ili kasnije to će Vlada morati da uradi. Ako sam dobro razumio najavu budžeta za 2020. godinu Vlada će ukinuti krizni porez. Mislim da je to dobro što radite i mislim da i kod drugih stvari govorim samo u ovoj oblasti, Vlada bi možda istančanije trebala da

čuje šta se predlaže iz ovog parlamenta, jer mislim da u ovoj oblasti, o tome je govorio prof. Radulović, da su to sektori, segmenti politike, kako god da to definišemo od kojih moramo svi zajednički da imamo koristi, da ne bi trebalo da je opoziciji mrzno, pod navodnicima rečeno, ako su veći prihodi, ni vlasti, ni bilo kome, jer svi ovoj zajednici želimo neku vrstu boljitka. Možda neke stvari gledamo na neki drugačiji način, jedno od ovih pitanja je bilo to.

Druga jedna stvar koju gledamo drugačije i za koju vam sada kažemo, kao što smo vam rekli za ovaj krizni porez, da ćete je sigurno uraditi, mi vam predlažemo da to uradite prije, jeste ovaj dio koji se tiče opterećenja zarada na mala i srednja preduzeća. Dakle, ministre, 99% ukupne crnogorske privrede odnosi se na mala i srednja preduzeća. 75% ukupne zaposlenosti u Crnoj Gori odnosi se na mala i srednja preduzeća. Mi smo nedavno razgovarali o tome na Odboru za ekonomiju. Ovo su prijedlozi koji, koji nijesu prijedlozi samo opozicije, rekao bih da bi bio do kraja korektan, ovo su prijedlozi Privredne komore i Unije poslodavaca, ovo su prijedlozi privrede za koju mi smatramo da su ispravni i da je momenat za njih. Zašto mislimo da je momenat za njih? Mislimo za to što od ukupne zaposlenosti 140.000 ljudi bi imalo koristi od ovoga što vam mi govorimo, dakle 140.000 ljudi bi to osjetilo kroz povećanje njihovih zarada.

Ono što je naša ključna zamjerka ekonomskoj politici Vlade jeste što se Vlada izuzetno hvali tom politikom ali ona nedovoljno utiče na životni standard, ona nedovoljno utiče na životni standard. Ministre, naša prosječna zarada se kreće od 510 do 513 eura, pored svih uvećanja prihoda, rasta bruto društvenog proizvoda itd. Dolazimo onda u paradoksalnu situaciju koju ne možemo zajednički građanima da objasnimo, koji je to boljitak ekonomske politike Vlade ako je njihova zarada ista ili ako je njihova zarada u 2018. u odnosu na 2017. godinu realno bila niža 2,3% prema podacima Centralne banke. A kad te podatke uporedite sa dešavanjima u Hrvatskoj, Rumuniji, Poljskoj, Bugarskoj, Češkoj, Slovačkoj, dolazite do sljedećih podataka. Kad uprosječite ove zemlje koje sam nabrojao, njima je rast bruto društvenog proizvoda manji nego u Crnoj Gori u zadnje tri godine. Znae koliko su im zarade veće ministre, u prosjeku 15%, kad uprosječite ove zemlje. To je nešto što fali, što nedostaje kao rezultanta ekonomskoj politici Vlade. Od dobre ekonomske politike Vlade građani treba da osjete korist, a korist će biti vidljiva, jasna i ne moramo ni vi ni ja da ih ubjeđujemo je li dobro ili loše, oni će jednom mjesečno da vide da li ta ekonomska politika utiče pozitivno na njihov životni standard.

Zato ćemo mi istrajati na ovom predlogu jer mislimo da ovaj dio crnogorske ekonomije, ponavljam 99% pravnih lica 75% zaposlenosti, zaslužuje da se Vlada okrene prema njima. Ne samo što bi se tim ljudima povećale zarade nego što bi privredi ostalo više novca. Svaku ozbiljnu analizu, navešću vam samo jednu, analizu bivšeg ministra finansija gospodina Milorada Katnića 2017. godine vam pokazuje da ovo što vam sad ja pričm ili što ja govorim u ime, neću reći u ime, ali slažući se sa Unijom poslodavaca i sa Privrednom komorom, da bi to u srednjem roku dalo pozitivne efekte na crnogorski budžet, pozitivne efekte na zaposlene u smislu zarada, pozitivne efekte na zaposlenost, znači formalnu i neformalnu. Šta je nama u ovom društvu jedan od ogromnih problema, možda o tom problemu ponajmanje pričamo? Siva ekonomija. 25 do 30% je sive ekonomije, kod nas je oko milijardu eura. Ja mislim da privredi država treba da ponudi fer dio, da svede opterećenja na nivou na koji oni to mogu da izdrže, a da sa druge strane podvuče liniju i kaže - nema više povlašćenih, svi moraju da plaćaju poreze. Time će se proširiti poreska baza, smanjiti siva ekonomija, stvoriti prostor za povećanje zarada za 140 hiljada ljudi i privreda će izgubiti jedan ključni argument, ključni argument zbog čega ide jednim dijelom u sivu ekonomiju, opterećenja će biti zadovoljavajuća koja će crnogorsku privredu učiniti konkurentnom.

Slažem se ja da to ima jedan dio rizika u prvih godinu dvije za crnogorski budžet, ali to treba da bude "državni projekt" koji će da dobije jedinstvenu podršku u ovom parlamentu, da imamo jasan cilj, da pošaljemo jasnu poruku i građanima i privredi. Taj korak se od Vlade, ministre očekuje. On se najavljuje godinama ali se ne sprovodi, ali se ne sprovodi. I danas imamo paradoksalnu situaciju. Kad počnemo da pričmao o porezima, mi dođemo do sljedeće situacije da su najveći poreski dužnici državne firme. Ja kad bi krenuo sad da kritikujem tu oblast vi biste mi rekli vodimo računa o zaposlenim u tim kompanijama. Ali, ministre, mi moramo da vodimo računa o 99% ovih drugih firmi koje pune crnogorski budžet, jer vam ove državne očigledno ne pune ili najveći broj njih ne puni.

Šta ćemo da radimo sa 99% firmi gdje je dobar dobar dio njih urednih poreskih platiša koji zapošljavaju 75% građana Crne Gore koji rade se nalaze u ovim firmama, mi se moramo okrenuti

njima. Zašto se moramo okrenuti njima? Zato što 99% ekonomije Evropske unije čine mala i srednja preduzeća. Mi se o jadu zabavimo oko desetak firmi, bilo privatnih ili državnih. Sva se država slomi kako da im glavu drži iznad vode. To, ministre, košta. Ajte što košta, gore je za sistem što šalje lošu poruku. Kako će Poreska uprava du uđe u neko malo i srednje preduzeće koje duguje porez a da imate državnu firmu koja ne plaća porez, koji je to princip. I onda pritiskamo ova mala i srednja preduzeća, "gušimo" ih visokim dažbinama, stalnim inspeksijskim kontrolama protiv kojih nemam ništa, ali ili će inspeksijske kontrole biti jednake za sve, da nema selektivnosti ili pokušajmo ove velike probleme, ne mislim da ste ih vi stvorili, taman posla, naslijedili ste ih, da se nekako riješi. Ali, ako od tih problema ne vidimo ko nam puni budžet i ko ovu ekonomiju treba da gura naprijed, a to su mala i srednja preduzeća, oni privrednici koji nemaju nikakav politički kontakt niti im treba, niti im treba, njima politički kontakt ne treba. Njima treba normalni uslovi, efikasno postupanje države, jednakost svih pred zakonom. To su ljudi koji će sami da zarade za sebe, za ljude koji rade kod njih na atržištu i da plate sve ono što pripada državi. Ako njih i dalje budemo zaboravljali, kao što ih zaboravljamo, a bavili se onima kojima jedva držimo glavu iznad vode, figurativno rečeno, mislim da to neće davati rezultata.

Pozivam još jednom da razmislite, završavam predsjedniče, zahvaljujem, pošto nas očekuje rasprava oko budžeta, da ovo što vam predlažemo predložite uz budžet, da to ide dvofazno, ako mogu tako da kažem. Dakle, da pošaljemo poruku da sada na negdje 58, 59, a da u drugoj iteraciji ta opterećenja svedemo na 53, 55, u nekom vremenskom rasponu koji je pristojan i za državu i za poslodavce, u srednjem roku, dakle do pet godina, ali da pošaljemo tu poruku da ti ljudi iz malog i srednjeg biznisa, znamo da država misli o njima, da im uzme porez nego da im stvori bolje uslove funkcionisanja jer tamo je nemojte zaboraviti 140.000 ljudi koji očekuju da njihova zarada može da se poveća, a to je prijedlog koji može do toga da dovede. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (14.11.19 13:34:10)

Sljedeći, kao što je najavljen, je Andrija Popović.

ANDRIJA POPOVIĆ (14.11.19 13:34:18)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovane predstavnice i predstavnici Ministarstva finansija,

Što se tiče samog Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica mislim da je to korak naprijed u odnosu na aktuelni Zakon, da ima dosta dobrih novih rješenja.

Dakle, član 9 ovom odredbom se vrši detaljno propisivanje prihoda od sportske djelatnosti, kao jednog od izvora prihoda, na način da se precizno definiše što se podrazumijeva pod prihodima od sportske djelatnosti i što se u kojem procentu priznaje kao rashod, a sve u cilju dobijanja oporezivog prihoda kao razlike između prihoda i rashoda. Predloženom odredbom se vrši detaljna razrada prihoda od autorskih i srodnih prava patenata i žiga i prihodi samostalnih stručnjaka u kulturi. U prvom dijelu predloženog člana definiše se što su u smislu prihoda od autorskih i srodnih prava patenta i žiga i prihodi samostalnih stručnjaka u kulturi smatra prihodima. Nastavak člana je posvećen strukturi procentualnom priznanju rashoda u cilju definisanja oporezivog prihoda, kao razlike između prihoda i rashoda. Znamo da je ovdje bilo raznih zloupotreba.

Član 10 poreski obveznici, rezidenti koji ostvaruje prihod od sportske djelatnosti i prihodi od autorskih i srodnih prava patenta i žiga i prihodi samostalnih stručnjaka u kulturi imaju obavezu da podnose poresku prijavu nadležnom poreskom organu po isteku poreskog perioda. Takođe, uvodi se novo zakonsko rješenje po osnovu kog se poreskom obvezniku koji iznajmljuje sobe, apartmane, kuće i stanove za odmor putnicima i turistima, a posjeduje odobrenje za rad izdato od strane nadležnog organa stvara obaveza da podnosi poresku prijavu bez obzira da li je u

poreskom periodu ostvario prihode ili ne.

Takođe, član 14 u cilju jačanja fiskalne discipline predlaže se povećanje minimalne kazne sa 250 eura na 500 eura za prekršaj koji učini fizičko lice, odnosno ne podnese poresku prijavu za porez na dohodak netačno obračuna ili ne uplati porez, kao i ne obračuna netačno, obračuna obustavi ili ne uplati porez na prihod prilikom svake naplate istovremeno sa naplatom prihoda. Znamo da je plaćanje poreza najviši vid patriotizma i ljubavi prema sopstvenoj državi u mirnodobskim vremenima. Vjerujem da smo sa ovim izmjenama na neki način popravili ovaj zakon, ali ima tu još puno prostora za napredak.

Posebno ću se osvrnuti i pitaću predstavnike Ministarstva finansija, koristim priliku što je ovdje i ministar finansija, ono što me posebno zanima je što se događa sa sportskim kladionicama. Kladionice, znamo kakva je situacija u Crnoj Gori, zamijenise škole. To je sad preraslo već u epidemiju, kako one plaćaju porez. Kako mi je rečeno, evo rekli su mi u Podgorici samo u zgradi Lepa Kata da ima sedam kladionica i dva kazina. Praktično 1/3 Crne Gore živi od kladionica na ovaj ili onaj način uvučena je u to, da kažem, u taj veoma problematičan milje. To je postala jedna od najjačih crnogorskih privrednih grana. Veoma mali prihodi i veoma mali porez država naplaćuje, naročito je problematično koliko se naplaćuje poreza od on line klađenja i od Internet klađenja. Moramo znati da je klađenje, kladionice to je porok koji je uništio mnoge porodice u Crnoj Gori. Naravno nijesam za to, kao u Albaniji. Znamo, svjedoci smo da je u Albaniji od 1. januara ove godine zabranjeno klađenje, zatvorne su kladionice naročito mi Liberali nijesmo ni za kakvu vrstu zabrana takve vrste, ali jesmo za apsolutnu kontrolu i nikako za favorizovanje otvaranja kladionica.

Prema mojim podacima u Crnoj Gori ima oko 4.000 radnih mjesta u ovoj djelatnosti i preko 600 kladionica. Dakle, 35 do 40% punoljetnih crnogorskih građana, odnosno građanki se kladi, a nemamo čak podatke o tome koliko je to maloljetnih, a znamo o tome smo i ranije govorili da mi prosto ne možemo da ograničimo koliko kladionice moraju biti udaljene od naših škola.

Dakle, ja tražim da mi se možda i u završnom izlaganju kaže koliko se prihoduje od kladionica, znamo i da je to veoma malo na veoma malom nivou i porezi i koncesije od kladionica, za koje sam rekao da su postale jedna od najjačih privrednih grana u Crnoj Gori. Naravno zaraza i o tome sam sam govorio, ali apsolutno prava zaraza, epidemija koja se širi ogromnom progresijom.

Ono što bih na kraju htio da kažem kako da naćeramo vlasnike kladionice, vlasnike kazina koji su u proteklih, mislim da je to 25 godina, mnogo ušćarili na leđima ovoga naroda koji su postigli, došli do ogromnih prihoda, koji u ranijim godinama čak nisu ni bili oporezovani. Dakle, to je ono što se kaže šklapalo se lopatama. Kako da ih naćeramo da dio tog prihoda izdvajaju u te neke projekte od javnog interesa.

Na samom kraju, ja ponavljam, Predlog izmjena i dopuna Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, ima dobrih strana, iskorak je, ali moramo posebnu pažnju obratiti na ovo o čemu sam govorio na sportske kladionice i kazina. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (14.11.19 13:44:06)

Zahvaljujem poslaniku Popoviću.

Dajem riječ predsjedniku Kluba Aleksandru Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (14.11.19 13:44:19)

Zahvaljujem.

Evo, da negdje pokušam da dam mali doprinos, pošto ću govoriti jedini iz Kluba, ako prekoračim, potpredsjedniče, imajte u vidu.

Dakle, ovo je neki od zakona koji su već dugo u pravnom sistemu, punih 20 godina, i on je, makar koliko sam ja uspio da pratim, doživio desetak i više promjena. Generalno smo mijenjali stvari koje su se ticale tog obuhvata, odnosno poreskih izuzeća i dio koji se ticao poreskih stopa, onaj dio, naravno, koji je suštinski, a to je osnov, odnosno način oporezivanja, u Crnoj Gori je na

snazi proporcionalno oporezivanje, nismo dirali. I negdje neka ovo bude u širem smislu doprinos da razmišljamo, ministre, o progresivnom oporezivanju. Bila je jedna analiza u Ministarstvu finansija, bio sam dio te neke priče koja je tu analizu pripremila, ostalo je mrtvo slovo na papiru, o prednostima i nedostacima progresivnog oporezivanja u Crnoj Gori, tada je ustanovljeno da je medijana tolika da su manje više sve zarade na nivou prosjeka i da ne bi dalo to posebne rezultate u smislu povećavanja prihoda, ali bi dalo, uslovno rečeno, podstrek, pa na kraju krajeva i negdje signal od strane ove države da država poreskom politikom želi da uradi ono što svaka poreska politika treba da radi. Sa jedne strane da bude podsticajna za poreduzetništvo apsolutno, ali s druge strane da smanjuje enormni socijalni jaz koji postoji u Crnoj Gori koji je vjerovatno najveći danas u Evropi. Dakle, shodno decile količniku i gini koeficijentu pretpostavljam da je najveći u Evropi ili među najvećim u Evropi. Imamo i egzaktno pokazatelje međunarodnih finansijskih institucija, možemo i o tome da polemishmo. Naravno, u dijelu u kojem se negdje takođe, stvaraju, iako ste u zakonu govorili da se ne stvaraju, obaveze makar u onom dijelu prijavljivanja poreza u smislu prihoda od izdavanja u zakup itd. Mi i dalje nismo, ovaj institut, iako smo mijenjali zakon nedavno, a na snazi desetak godina o poreskim savjetnicima, podržali da imamo i taj segment kao doprinos tako razvoju poreske kulture u Crnoj Gori i ovoga što sad svi želimo da onako potenciramo kao doprinos, uslovno rečeno, ljubavi prema državi i patriotizma, a to je plaćanje poreza po meni, a to je zakonsko pravo, tim se na kraju krajeva dokazuje samo poštovanje zakona ove države i daje se primjer, naravno, prvo od nas koji donosimo zakone i ostalim građanima i pravnim licima da to isto rade.

U dijelu u kojem su bili razlozi za predlaganje ovog zakona, ministre, ja se vama divim vi nemate problem da ono što je nasleđe vaše, ali ni vi ste tu od skoro, već pune tri godine, onako jasno definišite u predlogu. Kaže se - nemogućnost kontrolnog organa da utvrdi poresku obavezu zbog neprecizno definisanih izdvojenih izvora itd. Dugo ste vi ovdje, i to je svojevrsno priznanje. Da mi imamo problem sa poreskim obuhvatom, jer ja negdje tu vidim bazu za proširenje, za povećanje poreskih prihoda. To je ova siva ekonomija o kojoj drvim, na žalost, upotrijebiću taj izraz, drvim godinama ovdje, malo ko to i čuje, ali valjda se i čuje. Negdje u tom nekom dijelu širenja poreskog obuhvata shvatam intencije ovog zakona da razdvoji, izdvoji djelatnosti od sporta i djelatnosti od autorskih prava, da ih posebno precizira ako je iako su i dalje ostale neke nejasnoće u samom Predlogu zakona koje do kraja ne preciziraju te stvari. Ne treba nikome ovdje reći da pojedini menadžeri u sportu imaju godišnje prihode veće od stotine i stotine hiljada eura. Pitanje je kakvi su porezi, da li su uopšte plaćali porez u ovoj državi. Da ne govorimo o honorarima raznih pjevača, kulturnih stvaralaca, umjetnika, prije svega u muzici koji pjevaju u Crnoj Gori za enormne honorane, pitanje je i tog načina oporezivanja. Ovo je vjerovatno pokušaj da se taj neki poreski obuhvat zaista dohvati i da negdje širimo tu poresku osnovicu kako bismo na ovu malu stopu, nisku stopu, porez od 9% imali povećanja poreskih prihoda. U odnosu na ovih 2% vidim da nema produženja tog roka, rok je dat 2016.godine sa 31.decembrom. Nadam se da neće biti amandmana tokom budžetske rasprave.

Nemojte se iznenaditi, gospodine ministre, bilo je takvih situacija ovdje i ranije, da se iznenada pojave amandmani koji strukturno i strateški mijenjaju intencije i budžetskih predloga itd. prije svega od strane poslanika parlamentarne većine. Ja se nadam da toga neće biti, kao što se nadam da ćemo negdje, kad već oslobađamo porez za istaknute sportiste i kulturne umjetnike shodno Zakonu o sportu i Zakonu o kulturi, naći malo energije da odredimo i u jednom i u drugom zakonu ko su sve zaslužni sportisti u ovoj državi i ko su sve zaslužni i kulturni stvaraoci, dakle i taj dio koji se direktno naslanja na ovaj zakon.

Problemi poput dvostrukog oporezivanja, prihodi od zakupa već od 18.000 eura, materija i PDV-a, materija i porez na dohodak moraju se riješiti. Dakle, ja shvatam i tu intenciju da se širi ta baza, jer u ovoj državi sve veći broj građana živi od rente, zakupa, raznoraznih prihoda, sve manje na žalost od svog rada i zarade. I ako se samo fokusiramo na zaradu mi nećemo riješiti ni problem socijalnog jaza, ni siromašenje građana. Dakle, nije tema ovog akta, ali dajte da pokušamo nešto i sa porezom na imovinu i porezom na neke transakcije koje bi nam donijele dobiti. Mi smo imali primjer miješanja, vođenja ciklične, kontra ciklične politike od strane vaših prethodnika pa smo u periodu buma na berzi, buma na berzi kad su milioni plivali berzom i ovdje nas pojedini predstavnici nekih institucija zamlaćivali sa tim stvarima, ukidali porez na kapitalnu dobit, da bismo je uveli 2011. godine kad je berza crkla i tržište kapitala. Znači, neko se šalio sa

svima nama, a nema veze sve je to prolazilo, jer smo se bavili nekim drugim stvarima. Možda je, ministre, stvarno šansa, u zadnjoj se godini mandata, sa nekoliko reformskih zakona se pokušava, imali smo i prilike kod prethodne tačke da se dohvatimo nekih tema da se stvarno napravi ako ništa makar neki ambijent za neki novi taj period koji slijedi nakon 2020. godine kada će vjerovatno biti potrebno definisati i novu fiskalnu strategiju i nove smjernice koje ćemo nadam se mnogo bolje poštovati nego ove sada.

U odnosu na neka rešenja rekao sam da podržavam želju da se razdvoje neke djelatnosti gdje postoji potencijalno veliki prostor za oporezivanje. I pretpostavljam da ste vi negdje dobili i te neke inpute koji su vam ukazali da su propušteni ogromni prihodi, ja sam naveo samo neke banalne primjere. Dakle, znam, i znamo svi, postoje menadžeri recimo u košarci, ovdje u Crnoj Gori možda ne žive tu koji imaju prihode na nivou jedne godine od više miliona evra, transferi igrača, sportista vrhunskih itd. stotine i stotine hiljada i milioni evra. Nisam siguran da smo do sada imali adekvatan poreski tretman tih lica u smislu plaćanja svojih obaveza. U odnosu na ovaj dio koji se tiče tog nekog šireg konteksta, negdje zaključiću time, da pokušamo stvarno da se negdje ubrza primjena Zakona o poreskim savjetnicima, neophodno nam je to, stvarno nam je to neophodno, i zbog edukacije i zbog kaženja uvođenja te kulture plaćanja poreza koja nije na sjajnom nivou u Crnoj Gori. ovaj dio da se, ministre, neka to bude neki rezime razmišlja, ako ništa o progresivnom oporezivanju. Nemamo mi mnogo od toga da imamo najniži porez na dohodak u Evropi, ili jedan od najnižih, kad imamo najveće stope doprinosa za obavezno osiguranje socijalno, za PIO i za zdravstvo, i onda negdje u kumulativnom smislu dođemo na isto. S tim što su obaveze i prihodi koji idu fondovima, a ovo je porez koji ne stvara mnogo potencijala za rast u državi. Naravno, slažem se, mjesto oporezivanja rada u Crnoj Gori, što je negdje na ivici, pretpostavljam da smo maksimalno negdje napregnuti, hajde da razmišljamo i o načinima kako oporezivati imovinu i napraviti oporezivanjem imovine, što je negdje trend i u Evropi, u evropskim i socijalnim demokratijama kako bismo pomoću mnogo većih poreza na tzv. luksuznu imovinu ili nepotrebnu imovinu ili višak imovine neophodne za stanovanje itd. nadomjestili nešto što objektivno ne možemo ovdje stvoriti iz supstance koju u ovom trenutku imamo, a koja se tiče prihoda od poreza dohodak fizičkih lica. Imamo to što imamo, imamo standard kakav imamo, imamo prosječne zarade kakve imamo, imamo minimalnu zaradu kakvu imamo i tu nema mnogo prostora za širenje poreskog obuhvata, odnosno poreskih prihoda od poreza dohodak.

Ako ste negdje raspoloženi, ministre, možda bi negdje ovu diskusiju mogli da imamo u smilu da čujemo i vaš odgovor. Vi imate jedna lijep običaj da saslušate poslanike i da manje više ne komentarišete ništa ili se složite sa njima ili ostavite negdje onako javnosti da sama cijeni, pa da izbjegnemo da polemishemo kod vašeg završnog izlaganja, jer negdje računam da bismo u ovoj rzamjeni mišljenja neke stvari do kraja mogli da rasvijetlimo. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (14.11.19 13:53:56)

Hvala.

Na ovaj način završili smo uvodna izlaganja vezao za Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Ministar može naknadno da odgovori ili ako sada želi na njemu je ili da damo, kao što je prijavljeno Predrag Sekulić po redosledu. Naknadno.

Izvolite, Predrag Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (14.11.19 13:54:29)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, poštovane kolege, zaista inspirativna tema izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Bez obzira što su moji prethodnici dosta šire otišli od ove teme, dozvolite samo napomena oko samog zakona. Dobro je kad donosimo zakone koji će otkloniti bilo kakve nejasnoće, a posebno kada je u pitanju naplata poraza i dobro je što imamo jednu značajnu intenciju da neke stvari ne budu oporezovane, kao što su to primici vrhunskih sportista koji ranije ostvarili sportske penzije i ono što su bila primanja

vrhunskih kulturnih radnika.

Naravno, dozvolite mi da se osvrnem na jedan drugi dio, a to je na oporezivanje aktivnih sportista. Stopa od 9% zaista jeste inspirativna da svi vrhunski sportisti koji su potekli iz Crne Gore, da ostanu i dalje poreski obveznici Crne Gore i vjerujem i dalje da ćemo danas sutra imati jednog novog Savićevića, novog Mijatovića, nove vrhunske sportiste koji će ostvarivati dobre rezultate, a na dobrobit čitave Crne Gore i plaćati porez u Crnoj Gori. Naravno, da ne bude nikakve dileme, što se tiče Demokratske partije socijalista apsolutno smo za nultu toleranciju kada je u pitanju siva ekonomija. Ne bih sada o tom koliki je procenat sive ekonomije, koliki god da je on je zaista visok. Sa jedne strane, naravno, to ima onu direktnu štetu zato što taj porez ne ide u budžet države Crne Gore, odnosno ne ide za ono što je dobrobit građana, znači, izgradnja infrastrukture, bolnica, škola, za ono što su plate zdravstvenih, prosvetnih radnika, državne uprave ukupno, a sa druge strane, čini mi se, da ne manje opasnost jeste od nelojalne konkurencije. Moramo tu uvijek imati u vidu kada govorimo o tome da postoji ona siva zona. Znači, siva zona na svaki način urušava ekonomski napredak jedne države. Znači, tu zaista nema ni jedan razlog da bilo ko podržava ili na bilo koji način favorizuje bilo koga. Tržište treba da bude jednako za sve.

Dobro je što najzad imamo i ovu inicijativu koja je u Predlogu zakona, a to je da imamo oporezivanje svih onih koji izdaju svoj smještaj. Naravno, posebna oblast, čini mi se negdje gdje stalno gubimo iz vida jeste da se upravo u toj sivoj zoni nalazi veliki broj onih koji izdaju smještaj, bez obzira da li se radi o primorju, a sada sve više i u kontinentalnom dijelu. Dobro je da ljudi imaju osjećaj da sa viškom svog stambenog prostora mogu da ostvare nove prihode, ali sa druge strane zaista mislim da moramo da učinimo naporno da taj prihod mora da se oporezuje.

Naravno, neizbježno je kada govorimo o porezima da se ukupno osvrnemo na ukupan ekonomski ambijent. Vjerujem da je ova vlada u prethodne tri godine pokazala da zna, umije i može da se bori za dobrobit građana sa jedne strane, a sa druge strane da sve ono što je pitanje ili otvorena pitanja koja su u nekom ranijem periodu na neki način zatvorena. Tačno je, složiću se lako sa onim ekonomistima koji smatraju da rast bruto društvenog proizvoda nije jedini pokazatelj kada govorimo o pozitivnim ekonomskim efektima, ali dozvolićete, da ako nemamo rast bruto društvenog proizvoda svi ostali pokazatelji nemaju smisla. Znači, rast bruto društvenog proizvoda jeste najbolji pokazatelj da li se ekonomija kreće u dobrom ili lošem pravcu. Naravno, samo upoređivanje onoga što je rast bruto društvenog proizvoda Crne Gore sa regionom ide nama u prilog. Naravno, ide i u prilog i kada se upoređujemo sa drugim državama Evropske unije uz onu napomenu da naša osnovica za taj razvoj je mnogo niža nego državama Evropske unije, ali ne treba zaboraviti, kažem još jedan put, da smo u dosta dugom periodu bili nerazvijena država, nerazvijena republika. Sa druge strane, stalno to potenciramo da smo prošli kroz težak period raspada bivše nam zajedničke domovine. Znači, sve to je negdje imalo uticaja i onaj period bolni period tranzicije, sve je to negdje imalo uticaja na našu ukupnu ekonomiju.

Naravno, ta tranzicija je donijela i to da danas govorimo dominantno o tržištu usluga kao dominantnim u Crnoj Gori, sa druge strane proizvodnja koja je postojala više ne postoji iz raznih razloga. Prije svega, kažem još jedan put, zbog raspada zajedničkog tržišta bivše nam države, ali i zbog toga što je sam socijalizam unutar sebe imao konstrukcionu grešku, to znaju bolje, ne treba zaboraviti da smo u poslednjih deset ili 15 godina zaista učinili enormne napore da taj zaostak Crne Gore na najbolji način negdje nadomjesti.

Tačno je, danas se nalazmo na nekih 45 ili 50% ukupnog razvoja Evropske unije i tačno je da još uvijek ima previše posla kada govorimo i o snižavanju javnog duga, ali prije svega o smanjenju javne potrošnje kako bi mogli jače ući u investicioni ciklus, ali zaista vjerujem i svi pokazatelji posebno makroekonomski govore u prilog tome da imamo i snage i znanja i mogućnosti za to. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:00:03)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Prije nego što dam riječ obavještavamo vas da je Pavle Radulović podnio ostavku na funkciju ministra održivog razvoja i turizma, pa saglasno Poslovniku Skupštine objavljujem da je Skupština...

Izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (14.11.19 14:00:30)

Ja sam Vas zaustavio da ne prekršite Poslovnik i da ne pogazite riječ premijera. Gospodine Genci, ova Skupština je juče dobila predlog od predsjednika Vlade da se Pavle Radulović razriješi sa funkcije ministra održivog razvoja i turizma u 41. Vladi. i to u skladu sa članom 176 Poslovnika. Vi sada pravite veliki prekršaj, miješate se u poslove predsjednika Vlade. Ako je ostavka mi bismo trebali da dobijemo ostavku, a kad smo dobili do predsjednika Vlade predlog za rezrešenje, ja Vas molim da zaustavite to i obratite se predsjedniku Vlade da li će da povuče ovo, da odlučujemo o nečem drugom, jer ja sam shvatio juče da predsjednik Vlade ima potrebu da dođe ovdje, nemojte da pravimo cirkus od Parlamenta. Ako je ovo predlog premijera, molim vas da završim, ovo jeste Vi nemate pravo da stavljate nešto što on nije dostavio. Molim vas.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:01:47)

Poslaniče Bulatoviću, hvala na Vašoj proceduralnoj intervenciji. Ja ću, da ne bih povrijedio Poslovnik, izvršiti konsultacije da vidimo o čemu se ovdje radi. Da bi to mi razmotrili, jer ako je ta procedura bila u tom slučaju, jer vi znate da sam ja predsjedavao ovdje pa tu ostavku na taj način, nisam primijetio taj dokument koji ste vi imali u rukama. Dok sam predsjedavao nisam primijetio, znači pošto je on podijeljen poslanicima znači to je već nešto drugo.

Izvolite.

Poslanice Vuksanović, Vi ste prva ili je Damjanović.

U redu. Izvolite, poslaniče Damjanoviću.

ALEKSANDAR DAMJANOVIĆ (14.11.19 14:02:43)

Hvala, potpredsjedniče.

Poslaniče Bulatoviću, moj uvaženi kolega, ja sam bio, naravno, u klubu i pratio prenos i Vaša reakcija je pravovremena u funkciji zaštite Poslovnika Skupštine, zaštite potpredsjednika Skupštine i zaštite digniteta ovog doma. Nikad se nije desilo da se predlog za promjenu u Vladi, shodno članu 176, završi na način da se konstatuje ovdje prestanak ili početak mandata nekog od ministara. Dakle, taj predlog mora biti obrazložen. Da li će ga ministar obrazložiti, da li će ga predsjednik Vlade lično obrazložiti na sjednici Parlamenta ili će doći potpredsjednik Vlade, po ovlaštenju predsjednika Vlade, možemo o tome da razgovaramo. Ja, potpredsjedniče, predlažem da nakon ove tačke obavimo konsultacije, ako je to moguće u Kolegijumu predsjednika Skupštine, da se dogovorimo oko ovoga. Jer znate kako, to je tačka pod izborom i imenovanjima i ona zaslužuje jednu ozbiljnu raspravu ovdje, jer bi po neko možda od znatiželjne javnosti htio da zna a i mi koji smo predstavnici te znatiželjne javnosti ili osviješćene javnosti, zovite kako hoćete, o motivima, razlozima podnošenja ostavke da se to možda ovdje malo bolje razluči itd.

Dakle, ne dešava se i nije praksa u ovom Parlamentu da se konstatuje ostavka ministra, a da se to ne obrazloži od strane onoga ko je taj predlog uputio prema ovom domu, to je predsjednik Vlade gospodin Marković. Još jednom zahvalnost gospodinu Bulatoviću i vama, potpredsjedniče, na dobroj reakciji da zaustavimo ovu proceduru do konsultacija.

Dakle, moj zahtjev, ja mislim da dijelim tu i zahtjev kolega iz Demokratskog fronta, pa iz SDP-a da napravimo konsultacije na Kolegijumu da ovo riješimo na način koji to predviđa Poslovnik Skupštine Crne Gore i Ustav. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:04:23)

Hvala, poslaniče Damjanoviću.

Mislim da je dovoljno na ovu temu.
Poslaniče Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (14.11.19 14:04:30)

Potpredsjedniče,

Pošto sam ja obavljao tu funkciju i dobro se sjećam prethodnog saziva, ovo je predlog. Čim je on dostavljen kao predlog, Skupština treba da se izjasni o ovom predlogu. Možda mi nećemo da izglasamo opoziv Pavla Radulovića. Znači, ovo je predlog koji je došao od predsjednika Vlade da se razriješi, što znači da mora Skupština da se izjasni, da glasa o ovom predlogu da ili ne.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:05:01)

Poslaniče Raduloviću, vaša proceduralna reakcija je bila slična vašim prethodnicima, ali mislim da imamo Poslovnik pred sobom. Poslanik Damjanović je dao dobar predlog da ako bude bilo potrebno da se na kolegijumu to vidi. Nemamo potrebe širiti svima Poslovnik pred sobom. Vi znate da Skupština na prvoj sjednici nakon podnošenja ostavke konstatuje da je predsjednik Vlade, odnosno Vlada, član Vlade, odnosno drugi funkcioner podnio ostavku. Vjerovatno je ovaj dokument koji sam ja dobio, vjerovatno shodno tome bio napisan član 181, ali da ne bi širili raspravu imamo tačku dnevnog reda, ministar finansija je tu. Evo imamo još jednu proceduru, poslanik Peđa Sekulić.

PREDRAG SEKULIĆ (14.11.19 14:06:10)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Samo da pokušam da razjasnim mojim uvaženim kolegama.

Znači, imamo Poslovnik Skupštine Crne Gore na osnovu kojeg mi radimo, član 181 je više nego jasan. Skupština na prvoj sjednici nakon podnošenja ostavke konstatuje da je predsjednik Vlade, odnosno Vlada, član Vlade, odnosno drugi funkcioner podnio ostavku. Znači, govori se o konstatovanju. Vi ste zaista bili u pravu. Znači, samo konstatujemo ne glasamo, ne raspravljamo. Govorim o Poslovniku Skupštine Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:06:47)

Hvala, poslaniče.

Poslanici Draginji Vuksanović smo dužni jer se javila prva.

Izvolite, poslanice Vuksanović Stanković.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (14.11.19 14:06:57)

Očigledno je onda da premijer i ministar Radulović nisu u komunikaciji. Nisu u komunikaciji jer mi smo svi imali prilike da čujemo u javnosti da je ministar Radulović podnio ostavku, i to bi bilo sve ok da mi ovdje konstatujemo da nakon toga nije uslijedio predlog premijera države da se traži razrešenje. O predlogu se ne zauzima konstatacija nego se o predlogu raspravlja u Parlamentu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:07:25)

Jasno je ovo ćemo raspravljati bilo na kolegijumu bilo uz konsultacije tako da ja ne bih širio.

Izvolite, poslaniče, konstruktivan predlog kolege Bulatovića da čujemo.

PREDRAG BULATOVIĆ (14.11.19 14:07:41)

Gospodine potpredsjedniče,

Vi vidite da sam ja i prvu intervenciju dao blagovremeno da spasim vas da vas neko ne prozove da ste uradili nešto što ne treba. Šta je u pitanju? Namjera, neznanje mi ne treba to da komentarišemo imamo dva akta. Jedan akt je ostavka na funkciju ministra održivog razvoja turizma upućena predsjedniku Vlade, ne predsjedniku Skupštine nije dao obavještenje, a predsjednik je Vlade kad je ovo dobio ocijenio za potrebno ne da traži od predsjednika Skupštine da konsultuje ostavku nego predlog da se razriješi dužnosti. Pa, valjda znamo da su to dvije različite kategorije. Vjerovatno predsjednik Vlade ima razlog da se ovdje otvori rasprava s tim u vezi. Ako on hoće da povuče taj predlog, neka on to uradi i neka kaže izvinite molim vas ja sam se predomislio. Sada ovo morate da uradite ili da se dobije neki drugi akt.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:08:38)

Poslaniče Bulatoviću, hvala vam na proceduralnog reakciji. Uzimali smo u razmatranje ozbiljno sve vaše primjedbe i proceduralne reakcije. Mislim da smo svi složni da o ovome za sada nećemo konstatovati na bilo koji način iz razloga da vidimo na koji način će se ovo riješiti.

Što se mene tiče ja imam svoje mišljenje, ali moje mišljenje je dva pravnik tri mišljenja, ali nadam se da u ovom slučaju ćemo biti svi složni na koji način izaći iz ovoga. Ovo je jasno da je ostavka individualan način i oko toga se nešto ne raspravlja, ali vidjećemo kako ćemo na kolegijumu to izaći iz ovog kruga, a mislim da nije ništa, daćemo malo vremenu da budemo svi pametniji i mudriji.

Idemo sa redoslijedom prijava.

Izvinjavamo se, kolegice Draginja Vuksanović Stanković.

Imate komentar na izlaganja kolege Sekulića. Izvolite.

DRAGINJA VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ (14.11.19 14:09:46)

Zahvaljujem.

Poštovani građani Crne Gore, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovana Skupštino,

Mi smo imali prilike danas da čujemo u nekim od izlaganja da se govori o kladionicama, o igrama na sreću koja su postala zaraza. Ja mislim da tu imamo odličan predlog kako bismo mogli da riješimo i da nađemo nekakvu vrstu možda i dobrog u svemu tome.

Ja ću ovdje govoriti o finskom modelu. Mi smo daleko od Finske, ali mislim da ovaj model nije teško primijeniti u Crnoj Gori. Smatram da bi trebalo zaista povećati porez na dobitak od igara na sreću i da sve te poreze sve to što se naplati od poreza i od igara na sreću, a tu podrazumijevaju se i kladionice, treba uložiti u sport. To su millionski iznosi, to se radi u Finskoj.

Evo kolegica Tanasijević nije tu, kada smo išli u jednu posjetu, kao Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport u Finsku, oni su nam tada kazali da se upravo svi prihodi koji se naplaćuju od poreza od igara na sreću finansiraju u sport. Mi imamo brojne sportske klubove koji su bukvalno na ivici egzistencije u smislu poslovanja. Imamo situaciju da mi kao roditelji moramo da dajemo našoj djeci 20 eura mjesečno da bi mogli da bi mogli da plate tim klubovima da može taj trener i ostali da opstanu. To je katastrofa i umjesto da što više djece sklanjamo sa ulice, da idu u sport mi dolazimo u situaciju da nama pojedine sportske organizacije ne mogu da opstanu. Evo nam rešenja. Imamo li zarazu od igara na sreću? Imamo. Je li uzelo maha? Jeste. Hajmo sada fino da uvedemo veće poreze na dobitak od igara na sreću i da sve to uložimo u sport, da nemaju prihod samo one veće sportske organizacije nego da imaju od toga koristi i oni manji sportski klubovi.

Ono što želim da ukažem ovo se ne odnosi konkretno, ministre, na vas kad kažem ne na

vas podrazumijevam i vas i ostale. Ja moram da kažem nešto važno. Mi smo preveliku slobodu dali ministrima u ovom Parlamentu. Nemojte da ministri zaboravljate da vas bira mi. Vi ste dužni da nama ovdje odgovarate na pitanja koja vam postavimo. Ja sam vidjela da ste vi reagovali, da ste htjeli da odgovorite kolegi Popoviću, je li tako bilo? Sada će da se desi situacija da vi kada se javite na samom kraju niko od nas nema pravo da komentariše vaše izlaganje. Ja vas najljubaznije molim kad imate potrebu da odgovorite poslaniku, a smatram da imate ne samo potrebu nego i obavezu, ne vi nego svi ostali ministri koji sjede u vladi, jer vas bira Skupština, ne birate vi nas nego mi vas, vi ste dužni da nam odgovorite na pitanja. Izvolite pritisnite taster da ne bi bilo zabune.

Ovdje ste vi dužni da odgovarate nama, mi smo predstavnici građana. Nisam ja predstavnik samoj sebi i ukoliko ja imam uvodno izlaganje, ja konkretno nisam ovdje imala nego je imao kolega Popović, kolega Konjević i ostali, ljudi su vam postavili pitanje molim vas javite se zašto, zato što onda na tu vašu konstataciju, na te vaše odgovore kolege imaju mogućnost da vam odgovore što kad vi uzmete završnu riječ nemaju po Poslovniku pravo. Nemojte da nam uskraćujete pravo da ovdje razgovaramo jer Skupština je mjesto gdje se razgovara. Da ne govorim o pojedinim ministrima koji kad im padne na pamet iz opravdanih razloga su odsutni pa onda nam ovdje šalju saradnike koji se na temu odlaska mladih i egzodusa mladih iz Crne Gore smiju. Ode ništa nije smiješno. Meni ljudi kažu kad me vide uživo, vi ste drugačiji uživo nego na televiziji zato što se uživo i nasmijem. Ovdje nemam čemu da se smijem imam samo da plaćem od muke i dođe i kažu iz opravdanih razloga su odsutni. Ne zanimaju me vaši opravdani neopravdani razlozi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:13:56)

Hvala, poslanice Vuksanović Stanković.

Ja sam siguran da je ministar maloprije htio da se javi, imao je otprilike signal sa predsjedavajućeg mjesta da možda to malo kasnije uradi, ali evo, vidjećemo.

Poslaniče Sekuliću, izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (14.11.19 14:14:13)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažena koleginice Vuksanović Stanković, zaista cijenim vaše znanje i energiju koju posebno posljednjih dana ulažete da objasnite ukupnu politiku vaše partije i partijske stavove. Moram da budem iskren, čini mi se da je to veoma težak zadatak i da ste sebi stavili u zadatak veoma teško breme, ali to je vaš lični izbor.

Dozvolite da napravim par napomena u odnosu na ovo što ste ovdje saopštili. Znači, apsolutno se slažem i sa vama i sa drugim kolegama koji smatraju da kocka jeste jedna pošast savremenog doba i da zaista moramo sve, a posebno najmlađu populaciju da zaštitimo toga. I slažem se da je veliki prihod od igara na sreću, tu nemamo nikakvu dilemu. Ja zaista vjerujem da će Ministarstvo uskoro izaći sa cjelovitim predlogom na koji način najbolje oporezovati kompletan sektor igara na sreću, i naravno, što se tiče same raspodjele novca, apsolutno sam saglasan sa tim da treba da uložimo, prije svega u infrastrukturu kako bi sva djeca u Crnoj Gori imala priliku i mogućnost da imaju sportske terene i da na njima se bave sportom iz razloga koje ste vi naveli. Znači ukoliko se bave sportom, to znaju i oni koj ise duže bave sportom, da će naša djeca biti zaštićena od svih onih izazova koje nosi ulica sa sobom, a posbno kad je u pitanju kocka.

Kažem još jednom, što se tiče Demokratske partije socijalista sa svim dobrim predlozima, ne samo vi nego i ostale kolege kucate na otvorena vrata. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:15:40)

Hvala, poslaniče Sekulić.

Po redoslijedu prijava, ako dobro vidim, Budimir Aleksić, pa nek se pripremi Nikola Divanović.

Poslaniče Aleksiću, izvolite.

BUDIMIR ALEKSIĆ (14.11.19 14:16:02)

Poštovani građani,

Evo govorimo o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i ja odmah želim da naglasim da su izmjene ovog zakona po mom mišljenju nebitne i kozmetičke. Evo na primjer tu se kaže da će se ovim zakonom izvršiti izdvajanje prihoda od sportske djelatnosti, prihoda od autorskih i srodnih prava itd. E pa kad je riječ o utvrđivanju poreskih obaveza da vidimo kako se poštuje postojeći zakon.

Ja želim da istaknem da postoje povlašćene kategorije koje očigledno nijesu u obavezi, jesu po zakonu, ali može biti da ne poštuju zakon, koje ne plaćaju jednostavno porez, pa čak ni na ono što su protivzakonito dobili od države. Evo u Zakonu se definiše članom 14, šta se smatra ličnim dohotkom, dakle, smatraju se primanja ostvarena u obliku bonova, novčanih potvrda, akcija ili robe, činjenjem ili pružanjem pogodnosti, opraštanjem duga itd. Iznos ličnih primanja iz stava 4 predstavlja, naglašavam "i cijena koja bi se postigla prodajom roba na tržištu". E iz ove zakonske odredbe, jasno je da je, razlika između tržišne vrijednosti stanova koje su dobili funkcioneri, dakle ministri, neki poslanici iz vladajuće koalicije i ostali redom, da ih ne nabrajam, i onoga što su platili, trebalo oporezovati. A u vezi sa tim imamo i mišljenje Poreske uprave od 28. novembra 2014. godine u kome stoji: "Imajući u vidu navedene odredbe Zakona ...", ove koje sam ja citirao, "... ukoliko se zaposlenom dodjeljuje stan pod povoljnim uslovima, opraštanjem dijela kupoprodajne cijene stanova, odnosno sa povlašćenim iznosom, umanjeni dio u odnosu na ukupnu vrijednost stana koja se može postići prodajom na tržištu, smatra se ličnim primanjem na koji se plaća porez na dohodak fizičkih lica". Dakle, i po mišljenju Poreske uprave, razlika između tržišne vrijednosti stanova i onoga što su oni platili predstavlja lično primanje na koje se plaća porez na dohodak. Koje su to razmjere, jasno je svima. Evo na primjer stan od 74m², 89, 92, 109 m², prosječno su platili tolike stanove 20.000 evra, a najniža cijena kvadrata, tamo gdje su oni dobili te stanove su City kvartu je 1.100 evra.

Prema mojoj računici na primjer stan od 74 kvadrata na tržištu bi koštalo 81.000 evra, a oni su ga platili evo 20.000. Dakle, funkcioneri izbjegavaju i ignorišu zakon, ignorišu tu obavezu može im se, zapalo ih. Pa pošto je tako, ja ozbiljno razmišljam da podnesem jedan amandman koji bi glasio ovako: "Polazeći od činjenice da u privatnoj državi Crnoj Gori, funkcioneri koji su od Vladine komisije dobijali stanove i kredite nijesu dužni da poštuju bilo koji propis, a kamoli da plaćaju porez. Poreska uprava se obavezuje da preuzme dio isplate punog iznosa plaćanja mjesečnih rata svakom funkcioneru, sudiji, tužiocu i drugim dobitnicima stanova i kredita, a čija su primanja iznad dvije prosječne plate.

Dakle, ako ćemo da poštujemo život i stvarnost i praksu onda fino da to i zakonski regulišemo, a ne zakon drumom, a stvarnost i praksa šumom.

Na kraju, gospodine ministre, vi znate i vama je svakako poznato da Srpskoj kući nije plaćen, odnosno nije povraćen PDV u iznosu od 483.000 evra, čime je onemogućeno funkcionisanje srpskih, kulturnih i naučnih institucija, a tumačenje zašto se ne može navodno vratiti PDV Srpskoj kući dala je Beba Martinović iz Poreske uprave koja je, kao što znamo, glavna osumnjičena da je vraćala PDV onima koji na to nijesu imali pravo. I kao što je kršila zakon u tom slučaju tako krši zakon i ovo u našem slučaju jer neće da vrati PDV Srpskoj kući i to je sad pred Upravnim sudom koji će uskoro da zasijeda. Vi možete promijeniti odluku Bebe Martinović i vratiti nam PDV i ja vas pozivam da to uradite, jer, naše su pare završile kod onih čije nijesu, a to su ... (prekid).

Dakle, mnogo je nepravde, gospodine ministre, ne samo što nas je naša vlast zatvarala i što nam pakuje afeze i što pravi zdravi treba da idemo u zatvor, a vi znate kako je to kako se prav zdrav ide u zatvor. nego nam još ne dozvoljavate da naš novac koristimo kako hoćemo. Ja vas pozivam da vi promijenite odluku Bebe Martinović.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:21:28)

Hvala, poslaniče Aleksić.

Poslanik Nikola Divanović, neka se pripremi Milutin Đukanović.

NIKOLA DIVANOVIĆ (14.11.19 14:21:40)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu.

Poštovane koleginice i kolege, uvaženi ministre sa sardnicima,

Želio bih na početku da kažem par riječi vezano za važeće zakonsko rješenje, jer smatram da uvijek kod ovih tema možda uskratimo građane i njihovu pažnju za ono što su neki osnovni pojmovi iz ovakvih zakonskih rješenja. Vjerovatno doživljavajući da oni to već i onako podrazumijevano znaju, a nije uvijek tako.

Dakle, važeći Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica tretira sljedeće izvore dohotka kao one koje oporezuje. Dakle, to su: lična primanja, prihodi od samostalnih djelatnosti, prihodi od imovine imovinskih prava i prihodi od kapitala i kapitalnih dobiti.

Ovdje smo danas čuli i dilemu oko toga vezano za sam duh, za samu narav tog poreskog sistema. Čuli smo dilemu proporcionalno ili progresivno oporezivanje. Ono što su moja iskustva i što su moja saznanja, budući da se pomalo i time bavim, je da postoje ozbiljno oprečni stavovi i ozbiljne dileme i u ekonomskoj teoriji oko toga, da ne pominjemo praksu, koji je sistem oporezivanja bolji. Ja ne bih sebi davao za pravo da komentrišem to, da ulazim u kvalifikative jednog ili drugog. Ali, ono što ću svakako reći jeste da je ovaj proporcionalni takozvani flat-tax, kako ga zovu, on je svakako nedostižan i za neke članice Evropske unije i kao takav je sigurno poželjno ga je imati. Poželjno ga je imati i u kontekstu boljeg poslovnog ambijenta. Poželjno ga je imati i u kontekstu privlačenja stranih direktnih investicija, tako da oko toga možemo da se sporimo. Ali evo ja sam iznio neke prednosti ovog flat taxa. Druga stvar koju treba afirmisati, svakako je, naravno ne dovodeći u vezu opterećenja prema privredi, činjenica da je porez na dohodak fizičkih lica u Crnoj Gori na nivou od 9% i to je brojka koju ne možemo da negiramo. Dakle, moramo reći da je ona iznosi 9% i da je jedna od najmanjih u Evropskoj uniji, to treba reći, to su činjenice. Ono što ovaj zakon onako centralno precizira i tu se slažem sa Vama ministre, izdvaja prosto ove određene kategorije i kako ste ih sami rekli obuhvata tri neke cjeline. Ja bih rekao da je sveobuhvatan baš kroz te tri cjeline, jer daje odgovore pokušaću zbog građana da to s uproštim daje odgovor prvo ko ne plaća porez, koje izuzeto od ovgo oporezivanja, drugo, koje su to kategorije izvora prihoda koje su izuzete iz ovog oporezivanja. Treće, dakle ovo usaglašavanje sa izrazima iz potupnoj analogiji sa zakonima koji negdje tangiraju odnosno koji se preklapaju sa ovim zakonom, a to je Zakon o sportu, Zakon o kulturi i Zakon o licima sa invaliditetom. Dolazim do suštine, sam konkretni razlog za donošenje ovog zakona je svakako unapređenje dodatnom motivisanje i jedne i druge kategorije odnosno ljudi koji su vrhunski sportisti ili su to bili i ljudi koji imaju posebne zasluge u ovom svijetu kulture. Dakle, ovi prvi da se stimulišu da dodatno nastave da razvijaju sebe i crnogorski sport, a ovi drugi svakako da budu kvalitetno prepoznati u onomo što jesu njihova dostignuća i dostignuća njihovih stvaralačkih referenci. Svakako ostao bih dužan crnogorskoj javnosti kada se ne bih osvrnuo na ono što su bili, naravno, i ovi bočni komentari, a to je neki širok kontekst crnogorske ekonomije. Sam ovaj, ajde da kažem, detalj, ali svakako vrlo značajna stvar za našu nacionalnu ekonomiju, to je najava ukidanja kriznog poreza. Kao jedna mjera i svakako potvrda intencije Vlade Crne Gore i politike koju zastupamo, da smo i te kako svjesni da ćemo kroz smanjenje svih opterećenja na rad i na sve ono što je produktivno i što će generisati ekonomski rast pozitivno uticati na nacionalnu ekonomiju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:26:49)

Hvala, poslaniče.

Komentar na vaše izlaganje ima kolega Slaven Radunović.

SLAVEN RADUNOVIĆ (14.11.19 14:27:17)

Poslaniče Divanoviću, odgovorne vlade, posebno u ovim zemljama u tranziciji ne brinu samo o tome da se poveća konkurentnost privrede nego moraju malo oko socijalne politike. Zato bih samo malo prodiskutovao vezano za ovu vašu dilemu i dilemu mnogih koji je bolji princip flat tax ili progresivna stopa. Da ispričam samo jedan podatak iz mog djetinstva neke 1977.godine i 1978.godine, još sam bio učenik osnovne škole, ali me zanimalo pomalo su me stvari zanimale izgleda švedska grupa ABBA na frhuncu karijere platila veći porez nego Volvo, veliki svjetski proizvođač automobila u Švedskoj, to je za mene ostavilo strašan utisak i pitao se, jedva sam čekao da tata dođe sa posla da ga pitam da mi objasni. I on mi je tada objasnio da je takva progresivna stopa u pitanju da kad se pređe određena granica koju je prešla ABBA preko 90% je otišlo državi od njihovog prihoda, jer za razliku od Volva oni nijesu ulagali u nova postrojenja i svoju dobit raspodijelili na drugi način i tako su došli u takvu poziciju. Zašto ovo pričam? Još jedna država koja i te kako vodi brigu o socijalnoj politici to je Austrija ima vrlo slična rješenja, i Njemačka. Platni razredi čim pređete neki pflatni razred plaćate višu stopu poreza i tako dalje. To su države blagostanja, to su države gdje se na taj način od onih građana koji imaju visoke prihode puni budžet i iz njega se izmiruju socijalne potrebe građana koji nemaju odakle. Mislim da je Crna Gora primjer države koja bi trebala da vodi računa o svojim građanima po tom pitanju. da Vas ne vraćam na ovaj slučaj od prije neki dan, koji je da kažem uzdrmao javnost vezano za mogućnost jedne profesorice da preživi, zato što je pokušala da organizuje nešto što je trebala država da uradi pa ona vraća njene dugove. Toliko na tu temu.

Vezano za polemiku koja se čula maloprije, šta sa novcem od poreza na kocke. Ja sam potpuno slažem da se ulaže u sport, ali ne u vrhunski sport, ako je sport vrhunski neka se gospoda lavice, lavovi, tigrovi i ostali izdržavaju od sponzora i od toga svoga rada. Taj novac treba da se ulaže u bazične sportove, evo ga gospodin Vuletić, sigurno mu ovo prija što pričam u atletiku, u plivanje i u škole sportske za djecu nije bitno fudbal, košarke da mi učimo našu djecu da se posvete fizičkoj kulturi, a ko se poakže talentovan on će uspjeti u sportu. Uostalom ako mu bude uskas Crna Gora poći će negdje drugo, kako je to recimo u profesionalnom fudbalu, ne treba da se zanosimo više da iz pozicije jedne mikro evropske države mi stvaramo nekakve velike šampione, ne stvara ih ni San Marino ni Luksemburg. Taj neko koga prepozna veliki klub iz inostranstva igračice i postaće zvijezda, a mi da se brinemo o zdravlju nacije, da se brinemo da nam djeca sport prihvate kao nešto što je dobro i što je mnogo bolja zamjena za kladionice, kazina i slične djelatnosti koje imaju trenutno prioritet u Crnoj Gori. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:31:15)

Hvala, poslaniče Radunoviću.

Poslaniče Divanoviću, vaš odgovor na komentar.

NIKOLA DIVANOVIĆ (14.11.19 14:31:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Radunoviću,

Dakle, tačno je ja sam izrazio tu dilemu i rekao da zaista ne smatram da sam ni dovoljno stručan na kraju krajeva da dajem ocjenu koji je bolji koncept oporezivanja da li flat taks ili ovaj progresivani. Ali svakako ono što ste Vi pomenuli vjerujem da ste mislili na ovaj politički koncept Švedske od 1932.godine do 1976.godine, kad ste rekli država blagostanja. Jer to je jedan politički koncept ne vidim kakvu ste sad analogiju, a vjerovatno ste mislili na ovu povećanu brigu za socijalu ako je to onda potpuno, onda vrlo slično razmišljamo. Dakle, to je biće sigurno jedna od

politika gdje se slažemo, jedna od rijetkih. Ali reći ću Vam iz kog ugla sam ja afirmisao ovaj flat taks kao nešto što je dobro. Dakle, povezaću to sa nečim što sam pričao juče čini mi se.

Dakle, u jednoj nacionalnoj ekonomiji da bi građani živjeli bolje, da bi imali neku vrijednost koju možete da im podijelite morate prvo da je stvorite. Da bi je stvorili jedan od mehanizama sa strane direktne investicije, da biste imali strane direktne investicije morate imati atraktivan poslovni ambijent, da biste imali atraktivni poslovni ambijent morate imati atraktivan poreski sistem. U tom smislu mislim da je flat taks dobra stvar i onda će naravno sa tim privrednim i investicionim ciklusom, sa novom vrednošću i fizička lica, gospodine Radunoviću, bolje živjeti od te nove nastale takozvane dodatne vrijednosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:33:06)

Hvala, poslaniče Divanović.

Poslaniče Vuletiću, pomenuti ste direktno da čujemo.

MIŁORAD VULETIĆ (14.11.19 14:33:19)

Zahvaljujem na datoj riječi, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Dakle, slušam interesantnu raspravu po ovom zakonu i u dobrom dijelu podržavam sve ovo što je u zakonu naravno iznormirano i dato. Ono što me ponuklo da se javim za riječ to je komentir uvaženog kolege Radunovića, kako je i na koji način treba opredjeljivati sredstva za bazične sportove, prije svega za atletiku, za plivanje i za gimnastiku.

Naravno da ja podržavam sve što se tiče dobrobiti sporta u Crnoj Gori, a da bi bio razvijeniji sport i da je sport na najvišem nivou, ono što se kaže da ga naša djeca i omladina upražnjavaju na pravi način, to je od opšteg interesa. Nadam se da ćemo se složiti - što više para u sportu, to više mogućnosti da dobijemo što više i kvalitetnih sportista i kvalitetnih sportskih radnika i kvalitetnih sportskih klubova i saveza.

Ono sa čim se ne bih složio to je da država ne vodi dovoljno računa o tome. Naprotiv, iz godine u godinu raste budžet za sport i omladinu, i to je dobro. Vidimo prije nekih tri, četiri godine bio je nešto preko 2,5 miliona, sad je u prošlog godini bio četiri, pretpostavljam da će ove godine još nešto biti pojačano i to se dijeli onim sportskim subjektima koji na bazi rezultata i na bazi potreba i na bazi kvalitetnih programa konkurišu za ta sredstva. Da li je to dovoljno? Nije. Gdje je problem? Problem jeste, ovo što je sa razlogom iskomentarisao i kolega Radunović, mislim da je to i uvaženi ...

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:35:28)

Poslaniče Vuletić, vama su pet minuta pustili iz službe, samo tri. Molim vas da privedete kraju.

MIŁORAD VULETIĆ (14.11.19 14:35:52)

Ja mogu odmah da prekinem, ali evo samo, gledao sam sat, to me malo obmanulo ali poštujem, u pravu ste potpuno. Hvala lijepo.

Znači, ono što je bitno u ovom dijelu, to ćemo da se složimo imamo izuzetno dobro organizovan sport. Da li je infrastruktura odgovarajuća za mnoge sportove? Jeste. I tu su najveća sredstva uložena od strane i kapitalnog budžeta, gotovo svake godine da smo u poziciji da pratimo izgradnju novih sportskih objekata novih bilo da su u pitanju stadioni, bilo da su u pitanju sportske hale, bilo da su u pitanju neka borilišta, ili neki drugi način u okviru kupovine nekih rekvizita i pružanje šansi dodjelom stipendija, dodjelom svih ovih, da ne dužimo priču, motivacionih, da

kažem tako, nagrada. I definitivno ono čemu trebamo svi da težimo, to je ono koliko sam razumio u ovoj priči - dajmo uslove za bavljenje bazičnim sportom. Glavni grad Crne Gore nema atletski stadion, to je alarm za čitavu državu, neka se ljuti i neka smatra kako god to ko hoće. Glavni grad je univerzitetski centar, ovdje živi trećina stanovnika Crne Gore, a za našu djecu i omladinu, što se tiče atletskog sporta nijesu obezbijeđeni uslovi. A onda dolazimo na to, imamo dva svjetska prvaka u atletici, to znate dobro, kako da ih ispratimo, pa budžet koliki je toliko je, potrošimo na nekoliko tih vrhunskih takmičara a zapostavimo bazu i zapostavimo ovo o čemu su ljudi pričali.

Stoga apelujem i molim da svi zajedno, makar se tu slažemo, obezbijedimo bolje uslove našoj djeci za bavljenje sportom, a sve potiče iz bazičnog sporta. Zahvaljujem svima na razumijevanju, a posebno vama što ste mi dozvolili da iskomentarišem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:38:13)

Hvala, poslaniče Vuletić.
Poslanik Radunović, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (14.11.19 14:38:21)

Hvala vam, potpredsjedniče.

Moram da se nasmijem, izvinjavam se i gledaocima, jer je gospodin Vuletić koga sam pomenuo u jednoj sekundi, dobio pet minuta za komentar, ali u redu. Milo mi je što se ova tema pokrenula, možda nije u potpunosti meritum današnje rasprave u pitanju, ali je vrlo bitno.

Tačno je ovo što ste rekli, u Crnoj Gori nema, pardon, u Podgorici nema stadiona sa atletskom stazom, u mnogim gradovima Crne Gore nema bazena. Svjedoci smo da su najveće vaterpolo sile praktično, klubovi bar, iz gradova koji nisu na moru. Dokaz za to što ti gradovi imaju puno bazena, tu pričam o Budimpešti, Zagrebu, Beogradu i mi se oslanjamo na prirodno, imaju naši po primorju more pa će ljeti da se kupaju i da uče vaterpolo, u Podgorici odskoro ima bazen, znači nema bazena. Da ne pričamo o uslovima za gimnastiku, oni su, ti uslovi su umrli 70 - tih godina otprilike kad se još forsiralo po školama, ali ja sam želio da skrenem pažnju na nešto drugo. U ovako maloj državi sa ograničenim sredstvima za sport, ono što sam pričao u prethodnom javljanju u kojima treba da pokrivamo troškove baš malih klubova tamo gdje su danas roditelji dužni da uplaćuju 20, 30 ili 50 evra, a nemaju odakle, i vrlo često je to razlog zašto djecu ne šalju na sport. Umjesto to da radimo mi dajemo glavninu novca privatnim klubovima, jer, da se razumijemo, potpuno je neriješeno vlasništvo nad klubovima tipa Budućnost Voli ili Fudbalski klub ili ne znam neki klub s Primorlja gdje par ljudi takozvanih predsjednika klubova funkcionišu kao privatna firma i vlasnici, a država u ta preduzeća ubacuje najveća svote novca. Stotine hiljada evra kada je u pitanju recimo Košarkaški klub, to je ljudi privatni klub. Tamo neko konkretno trguje s igračima od toga zarađuje, vraća i sve ostalo radi, tako je i sa fudbalskim klubom tako je i sa svim ostalim. To su te sive zone u Crnoj Gori koje su strašno rasprostranjene. Sad mi navodno zbog sporta, jer kao eto vole ljudi da idu na utakmicu, pravimo se ljudi i sipamo stotine hiljada evra novca građana u klubove koji su privatni. De fakto su privatni, tako da takva praksa mora da se promijeni. Ko misli da može da ima privatni klub uspješan i da će da ima od toga koristi neka ga finansira, neka ga sponzoriše, neka nađe ulagače iz inostranstva, a da to ne budu građani.

Građani treba da svoju djecu upišu ne samo na ove sportove o kojima smo pričali nego i skijanje, to smo zaboravili. To je stvar kulture u razvijenim zemljama Evrope da svako zna da pliva i da svako zna da skija i da vozi bicikl. To je stvar kulture. To dijete kad napuni 18 godina sve ove vještine mora da ima i još jednu da govori engleski, to je ono što smo mi dužni kao društvo da im omogućimo sa 18 godina, a mi nijesmo ni to uspjeli da omogućimo.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:41:53)

Poslaniče Radunoviću, ne mogu više da se složim ni sa vama ni sa kolegom Vuletićem, što

se tiče sporta, jer mi imamo, recimo apsurdnu situaciju zaostalu iz vremena komunizma zato mi neki put nije mi drago da sam u komunizmu da je fudbalski stadion Ulcinja dat na upravljanje i sad je i vlasništvo Ulcinjskoj rivijeri tako da mi nemao fudbalski stadion koji je u vlasništvu opštine i to su dati ko zna kada? To su komunisti '70-tih, '80-tih kad su imali novca, a mislili su oni da će bolje da se brinu o tome, ali mi nemamo vlasništvo tako da je to problematika da ne možemo izraditi niti atletsku stazu ako se ne dogovorimo sa akcionarima i to je problematika velika. Idemo dalje.

Samo da najavim tri sljedeća govornika, da bi se oni pripremili, vjerovatno Milutin Đukanović, Predrag Bulatović i Ana Nikolić.

Kolega Đukanoviću, izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (14.11.19 14:43:02)

Poštovani građani,

Želim ovu priliku da iskoristim zbog prisustva ministra finansija da još jednom ga podsjetim da se u Crnoj Gori vrši progon i diskriminacija kako srpskih političara, tako i srpskih institucija.

Moj prethodni kolega Aleksić je pričao o tom progonu. Želim još jednom da to apostrofiram.

Srpskoj kući, krovnoj instituciji srpskog naroda u Crnoj Gori ukinut je povraćaj PDV-a u iznosu od 483.000 eura. To je uradila izvjesna Beba Martinović. Ova gospođa se sumnjiči da je bila vrlo aktivni akter afere Klap i Vardar.

Poznato je da je Poreska uprava priznavala fakture gdje se vršio na primjer remont helikoptera i te fakture je priznavala kao da imaju svoj ulazni PDV. Takođe, postoje takve djelatnosti da bi neko kad pogleda kakve su sve djelatnosti fakturisane u toj aferi pomislio da je Crna Gora tehnološki najrazvijenija zemlja na svijetu. Za razliku od Srpske kuće gdje je dostavljen detaljan biznis plan i kako će se plaćati porez i koje će se sve aktivnosti sprovoditi u Srpskoj kući.

Vi, ministre, znate kako je kad neko treba krivično da odgovara ili kad se nad nekim vrši diskriminacija, a da taj neko nije kriv, e to se upravo dešava Demokratskom frontu i dešava se srpskim institucijama u Crnoj Gori. Pred Upravnim sudom ovaj postupak se nalazi već više od godinu dana. Upravi sud za sad ćuti, a čim tako državna institucija ćuti ona daje suštinski za pravo Srpskoj kući, jer da Srpska kuća nije u pravu, budite sigurni, Upravni sud bi donio odluku za dva mjeseca. Vi, gospodine ministre, imate šansu koliko danas da prihvatite kao osnovanu tužbu Srpske kuće protiv Poreske uprave, pogotovo imajući u vidu ovu neravnopravnost koja se dešava prilikom prihvatanja ili odbijanja PDV-a kao ulazne stavke.

Takođe, porezi i doprinosi u Crnoj Gori, složićete se, su među najvećim u Evropi, a neto zarade u Crnoj Gori, gledajući isključivo podatke Poreske uprave, jer je to jedino relevantno, među najmanjima u Evropi. Šta ovo znači? Ovo znači da imamo veoma lošu privredu, a imamo veoma skup državni aparat. I onda se svaka prilika koristi da se povoljnim, odnosno poželjnim kompanijama vraća PDV, jer Srpska kuća je DOO, a onda onim preduzećima koje treba, koje zaslužuju da im se vrati PDV, to se ne radi, i tako se peglaju kriminalne aktivnosti određenih kompanija bliskih rukovodstvu ove zemlje, bliskih pripadnicima Poreske uprave.

Koristim ovu priliku, ministre, da vas pitam da li je u najavi da će novi direktor Poreske uprave biti blizak srodnik guverneva Centralne banke, a svi kažu i neformalnog i dalje ministra finansija Radoja Žugića ili će se stvarno odlučivati po kvalifikacijama i stručnoj spremi? Za Crnu Goru je još jedna stvar vrlo karakteristična. To je jedina država u regionu, da ne idem šire, kod koje u tim zaradama i ličnim dohocima ne postoji neoporezivi dio. Sve države regiona imaju od 150, neke čak i do 500 i preko 500 evra ličnog primanja koje nije oporezivo. Zbog čega ne primijenite tu formulu, gospodine ministre. Na taj način ćete povećati plate građanima.

Kažete, ko od 1.januara poveća platu za 10% na taj iznos se neće primljenjivati obračun poreza i doprinosa. I eto vam najboljeg marketinga pred građanima da zaista Vlada o njima vodi računa. Ne, vi se trudite da kao prema običnim građanima, običnim preduzećima budete pravični prilikom obračuna poreza, doprinosa PDV-a i tome slično i na taj način ispeglate ove neregularnosti koje su svakom građaninu vidljive.

Gospodine ministre,

Po vašoj procjeni koliko je država oštećena u aferi Klap i Vardar? Je li moguće stvarno, evo spomenuo sam da priznajete fakture gdje se remontuju helikopteri. Recite mi, evo vrlo

interesantno za okruženje da čuju će mogu da remontuju helikoptere ili neke usluge, što se tiče avijacije koje se malo će u Evropi mogu uraditi, u Crnoj Gori mogu. I to prihvataate kao ulazni PDV i tako u stvari nanosite štetu, mi kao predstavnici srpskog naroda, govorimo srpskim institucijama u Crnoj Gori.

Ministre, imate šansu koliko danas za pet minuta da ispravite ovu nepravdu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:49:15)

Hvala, poslaniče Đukanoviću, posebno na poštovanju vremena.
Poslaniče Škrelja, izvolite proceduru.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (14.11.19 14:49:28)

Ako može jedan zakašnjeli komentar na vaše izlaganje, gospodine potpredsjedniče, ako mi dozvoljavate.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:49:33)

Izvolite. Da vidim šta sam rekao.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (14.11.19 14:49:35)

Uvaženi ministre sa saradnicima,

Naravno, to nema veze sa predmetom tačkom dnevnog reda, nego se tiče sporta. Tiče se onoga što je rekao gospodin Nimanbegu, da je jedan, ne jedan nego jedini grad ili jedna opština u Crnoj Gori koja nema stadion ili jedini klub koji nema stadion jeste Otrant-Olympic iz Ulcinja. Samo da pojasnimo jednu stvar. Postojeći stadion je bio u vlasništvu tadašnje velike kompanije Ulcinjske rivijere koji je transformacijom i dokapitalizacijom ili privatizacijom, kako god da kažemo, i sada vlasništvo Karizme, da tu pojasnimo stvar. Naša je krivica, moja i vaša, gospodine Nimanbegu, što Ulcinj nema stadion, jer u jednom neformalnom razgovoru sa predsjednikom Fudbalskog saveza Crne Gore, gospodinom Dejanom Savićevićem, doslovce nam je rekao: "Odredite lokaciju, ja ću vam pomoći i ja ću čak, ne mogu sa sigurnošću da ga tačno interpretiram, Fudbalski savez će izgraditi stadion u Ulcinju, kao što je u mnogim drugim opštinama to uradio". Ostaje na vama i na meni da preuzmemo tu inicijativu da intervenišemo kod organa lokalne vlasti da odredimo lokaciju i da konačno počnemo i mi sa realizacijom toga projekta da i građani i omladina Opštine Ulcinj ima svoj fudbalski teren kao sve ostale opštine u Crnoj Gori. To sam htio da kažem. Znači, ništa kontradiktorno nego malu, skromnu pomoć po vašoj inicijativi da se to završi kako treba. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:51:22)

Hvala, poslaniče Škrelja, uz malu ispravku. Ja sam bio navijač Hajduka, tako da sa Dejanom Savićević, nikada se nijesam sreo, tako da ništa nije obećao meni. Izvolite, ja samo cijenim vašu reakciju.

Poslanik Knežević. Proceduru. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (14.11.19 14:51:42)

Evo vi ste navijali za Hajduka, Škrelja je navijao za Partizan, Zvezda je uvijek bila šampion,

ali mene nešto drugo interesuje. Da li to znači, ako dobijete stadion da će Otrant učestvovati u prvoj kosovskoj ligi ili prvoj albanskoj ligi? Hvala.

GENCI NIMANBEGU (14.11.19 14:51:58)

Poslaniče Kneževiću, ja mislim da vaše pitanje ne zasluži komentar. Ono je inorično. Izgleda da se danas dobro zabavljate i nadamo se da ćemo se u tom duhu nastaviti, jasno je gdje je Otrant, on je u drugoj crnogorskoj ligi i nastavljamo danje. Nema potrebe za ovim reakcijama, kolega Škrelja.

Poslaniče Bulatoviću, izvolite.

PREDRAG BULATOVIĆ (14.11.19 14:52:32)

Dame i gospodo, uvaženi potpredsjedniče Nimanbegu, gospodine Radunoviću,

U ovom zakonu koji ste predložili ja moram da vam kažem da nastavljate politiku Vlade i politiku DPS-a da se isisa iz svakog građanina što je moguće više.

Da obrazložim: Vi ste rekli da imate proširen obuhvat da bi se punio budžet i tačno je da ste uveli neke nove kategorije za oporezivanje građana odnosno fizičkih lica. Naravno, slavodobitno ste rekli, u stilu demagogije Demokratske partije socijalista, da podstičete sportiste i kulturne stvaraoce, što nije tačno.

Gospodine Radunoviću, vi želite da uzmete od običnog građanina što više. I to je sada period da putem poreza se nastavi pritisak na građane, da ne kažem jedna vrsta pljačke i otežavanje njihovog života. Da vi stvarno želite da puniti budžet, ne bi na kraju 2018. godine oko 400 miliona poreskog duga i dalje bilo. Vi već mnogo godina tolerišete poreski dug privilegovanim firmama koje su bliske Demokratskoj partiji socijalista. Ali, nemam namjeru da govorim mnogo o ovome zakonu, to je jedna digresija. Samo da vam kažem, vi ste ovdje rekli da pomažete vrhunske kulturne stvaraoce. Ja pozdravljam što neće plaćati porez istaknuti kulturni stvaralac, ali maknite tu demagogiju. Nije istaknuti kulturni stvaralac samo onaj koji je dobio status, shodno zakonu koji je predložila Vlada, nego mnogi drugi stvaraoći i likovni i književnici i mnogi drugi. Ali znate što? Imate predsjednika jednog žirija bez čije nagrade se ne može dobiti istaknuti kulturni stvaralac koji kaže "nećemo dati nagrade neprijateljima države" Neprijatelj države po difoltu jeste onaj ko je pripadnik opozicije i ko je pripadnik srpskog naroda. Tako da kad pogledate ovu činjenicu za likovne stvaraoce vi ste do detalja crtež, slika, skulptura, zaboravili ste performans, instalaciju za likovne umjetnike, jer ima likovnih umjetnika koji se i time bave. Hoću da kažem da ste do najsitnije stvari propisali proganjanje onih koji navodno nisu platili porez, ali ste zato revnosno u osnovnom zakonu oslobodili plaćanje poreza pripadnike Vojske Crne Gore koji idu u misije. Pozdravljam što ti ljudi će poboljšati materijalni status, ali vi ste na taj način priznali da su to malo veća primanja i da ljudi neće da idu da utjeruju mir za male pare nego im treba da date velike pare da bi dokazivali vrhunski patriotizam, članstvo Crne Gore u NATO, ali javio sam se za ovu tačku zbog sasvim jedne druge stvari. Vi ste ministar finansija i krajnje je vrijeme da vi kao ministar finansija odgovorite pred crnogorskom javnošću vezano za aferu Duška Kneževića neke stvari.

Prvo, Milivoje Katnić je rekao ravno prije godinu dana da je oprano 550 miliona evra, više od pola milijarde, demantujte me da to nije tačno. On nije nikad to porekao. Istina jedan predstavnik Centralne banke je u jednj emisiji slegnuo ramenima i shvatio da je to glupost, ali ja vas molim kako je moguće da vama koji ste tri godine ministar Duško Knežević, koga i vi znate, zna ga svako u Vladi, vi ste morali po funkciji da ga znate kao ministar finansija, opere 550 miliona. Zna li našta to liči? Liči na onih 17 miliona evra koje je oprao Demokratski front od ruskih para, pa se na kraju, gospodine Radunoviću, ispostavilo da je to 50.000 dolara nekog zidara iz Teslića.

Gospodine Radunoviću, morate da odgovorite da li je 550 miliona evra oprao novca Duško Knežević, vi to treba da znate. Ja znam da kao ministar finansija morate da vodite računa o finansijskoj stabilnosti zemlje, i to je u vašem poslu. Pod broj dva, može li biti da Vlada u kojoj ste vi ministar i predsjednik Vlade i uži kabinet ne raspravlja o problemu Atlas banke i ovih ostalih

banaka i u stanju u kome se našla Crna Gora zbog krize u Atlas banci?aravno da se raspravljali, ako niste raspravljali, vi ste neogovorni. Da li je moguće da Milivoje Katnić barjači Crnom Gorom i priča više od godinu dana nebuloze koje koštaju Crnu Goru povjerenja u institucije i urušavanje institucija sistema. Dakle, vi morate to da kažete po mom nekom mišljenju vezano za te stvari. I recite šta je pranje novca. Je li pranje novca kad odvali Milivoje Katnić 550 miliona pa na kraju se sve to završi sa bilježnicima koje je on montirao u kojima se nalazi Nebojša Medojević? Zna, protiv Nebojše Medojevića se vodi već jedan sudski postupak? Vi ste ministar finansija pa recite da li je moguće da se u sudstvu Crne Gore vodi postupak za pranje novca i organizovanjem kriminalne grupe na način kako to je Milivoje Katnić koncipirao, a to je da je utajio porez zidar iz Teslića prije 20 godina, a što Poreska uprava kao jedina nadležna da to goni nije uradila nego se dosjetio Milivoje Katnić, pošto nema ovih 17 miliona, da to bude procesuirano.

Gospodine Radunoviću, zašto pominjem 550 miliona, zašto pominjem zidara iz Teslića i proces protiv Nebojše Medojevića? Zna, šta je posledica? Raste nepovjerenje i tenzija među nama, raste sukobljavanje među nama. Mislite li vi da će na osnovu njegovih nebuloza, na osnovu kojih je morao da bude osuđen Milan Knežević i Andrija Mandić kao lideri na pet godina, da ćemo mi to mirno da slušamo i da ćemo sada da čitamo o ovom vašem zakonu ovdje? Da će se poboljšati položaj mladih sportista time što će njihove doživotne stipendije ili doživotna primanja koja imaju vrhunski sportisti, ja to pozdravljam, biti izuzeto iz oporezivanja? To su male priče u odnosu na ovo, a vi ne možete kao ministar finansija da budete izuzeti za to.

I da vam kažem nešto. Kada je bila afera "Telekom", direktor Euromarket banke je dobio dva miliona evra u jednom od poslova vezano za Telekom, na njegov račun je leglo od jedne firme koju je formirao Kažimir Živko Pregl, vjerovatno znate da on ima i meksički pseudonim Ramirez. Ja sam to imao prilike da čitam u određenim spisima, jer sam bio u Anketnom odboru koja je sve to ispitala. I znate šta se sve desilo? Da je iz Euromarket banke tadašnji direktor koji je pobjegao sa našeg kontrolnog saslušanja dva miliona evra dao izvjesnom Kovaču. Vi znate da je sve što je iznad 15.000 dužno da se prijavi. Tada nije prijavljena ta transakcija od dva miliona evra, i niko nije procesuiran vezano za tu prijavštinu koja je bila 2005. godine, a za izmišljenih 5.000 evra od onih 550 miliona evra imamo sada procesuiranog i pokušaj procesuiranja Nebojše Medojevića.

Dakle, suština zbog čega sam se javio da odgovorite da li je moguće da Vlada nije razmatrala i da je njoj ispred nosa prošlo to što se zove 550 miliona evra opranih para. Ako nije toliko onda se postavlja pitanje do kada ćemo tolerisati Milivoja Katnića da takve stvari iznosi i da se sada juri sa nekom sitninom i nekim slučajevima koji su vrlo problematični. Ja ne želim da na ovaj način Duška Kneževića uopšte aboliram, on je vaš tajkun, Demokratske partije socijalista, on je vaš prijatelj. Ovo kad sam malo prije govorio o Živku Preglu, morate da ga znate, jer ste i vi i on radili u jednoj banci koja se zove Prva banka, one je bio tamo mislim izvršni direktor jedno određeno vrijeme, čovjek u međuvremenu umro, ali je činjenica da je učestovao u jednom značajnom pranju novca. Ja znam da vi sad okupirani ste izbornom godinom svi u Vladi Crne Gore, jer je potrebno zbog pozornosti koja postoji da im se obezbijedi što više novca i da ga pokušavate obezbijediti preko slikara, književnika nove kategorije koju vodite.

Molim vas, da li je moguće da je vama ispred nosa, a da vi nijesti vidjeli, Duško Knežević radio takve stvari i da li je moguće da Vlada nije pokušala da napravi nešto što je u njenoj moći, da tako jedan sistem koji nije beznačajan dovede u red i da sada moramo da slušamo Milivoja Katnića koji, iskren da vam budem, ovim stvarima koji se finansija tiče, a bogami što se prava tiče pojma nema. O pravu neću da govorim, ali pojma o finansijama nema, ali je velemajstor kad je u pitanju montaža i izazivanje sukobljavanja među nama.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:02:54)

Hvala, poslaniče Bulatoviću.

Poslanica Ana Nikolić je sledeća, nek se pripremi poslanik Slaven Radunović.

Poslanice Nikolić, izvolite.

ANA NIKOLIĆ (14.11.19 15:03:03)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Cijenici sve diskusije koje su se čule danas vezano za ovu tačku dnevnog reda ja ću se ipak vratiti na tačku dnevnog reda, a to su izmjene Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica. Biću vrlo kratka i evo radi građana i građanki Crne Gore proćiću kroz samo krucijalne izmjene ovoga zakona u par rečenica, jer smo zaista posle evo dva sata rasprave imali priliku da čujemo dosta toga.

Ono što je važno naglasiti jeste da se ovim normama, odnosno izmjenama dopuna ovog zakona ne stvaraju neke nove obaveze poreskim obveznicima, već se vrši detaljno propisivanje prihoda i rashoda, izdvojenih vrsta prihoda koji su i u prethodnom zakonskom rešenju, odnosno postojećem isto tako takođe bili predmet oporezivanja.

Ono što je važno naglasiti jesu da su te izmjene svrstane, po meni, u dva glavna segmenta, a to je određeni prihodi koji će se, na neki način, izdvojiti i osloboditi od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica i samim tim upodobiti se sa pojedinim zakonima, a to su uglavnom Zakon o sportu je jako važno. To je grupa prihoda od sportske djelatnosti i grupa prihoda iz kulture, da ih tako nazovem skraćeno. Oni će se izdvojiti iz određene grupe samostalnih djelatnosti prihoda od imovinskih prava gdje nisu bili dovoljno precizirani tako da se inspeksijski organi nisu mogli na pravi način ni propisati, odnosno u punom kapacitetu naplaćivati i odvajati. Ono što je važno da se izdvajaju u posebnu kategoriju i to kategoriju koja neće biti oporezivana. U tu kategoriju se dodaju još dvije vrste prihoda. To su prihodi od doživotne mjesečne nadoknade u oblasti sporta i oblasti kulture.

Jako važan segment zbog toga što se sve sa ovakvim izmjenama i dopunama daje se doprinos svemu onome u jednom djelovanju zajedničkom i što radi Ministarstvo sporta i Ministarstvo kulture i da u tom smislu daje se podrška, naravno, razvoju sporta. Ne samo sporta vrhunskog, kao što smo čuli danas i sve uglavnom diskusije naših kolega su išle, nego i ono u oblasti toga što djeluje Ministarstvo sporta jeste naravno afirmacija sporta i juniora i seniora i onoga što jesu profesionalni klubovi onoga što nisu itd. Definitivno izmjena ovoga zakona ide u pravcu pružanja zaista prave podrške sportu u Crnoj Gori, razvoju sporta u Crnoj Gori.

Ono što je važan drugi segment jesu da se izmjenama zakona stvara pravni okvir za proširenje liste izvora prihoda koji su postojeći u sistemu djelimično bili oporezivani isto tako zbog nedovoljne preciznosti naziva, odnosno određivanja vrste dohotka. Naime, precizno se definiše poreski status prihoda od sportske djelatnosti, autorskih i srodnih prava patenata, žiga i prihoda samostalnog stručnjaka u kulturi, umjesto dosadašnjih rešenja prema kojima se oporezivanje vršilo u određenoj mjeri kroz prihode od samostalne djelatnosti, tako da se očekuje veći poreski potencijal, odnosno širenje poreske baze.

Takođe, proširenje liste prihoda po osnovu ličnih primanja koje se mogu oporezivati koje u sadašnjem zakonu nisu prepoznati, a to su prihodi po osnovu ličnih primanja, nagrada, novčanih pomoći, drugih davanja fizičkim licima koje nisu zaposlena kod isplatioca naknade troškova i drugih rashoda licima koja nisu zaposlena kod isplatioca, kao i svih drugih prihoda koji nisu oporezivani po drugom osnovu ili nijesu izuzeti od oporezivanja i oslobađanja plaćanja poreza, te na taj način se opet širi lista prihoda koja se može oporezivati.

Takođe ću isto naglasiti već i pomenuto akcentirano jeste da se u novom zakonskom rješenju na osnovu kojeg se poreskom obvezniku koji iznajmljuje sobe, apartmane, kuće i stanove za odmor putnicima i turistima, a posjeduje odobrenje za rad izdat od strane nadležnog organa stvara obaveza da podnese poresku prijavu, bez obzira na to da li je u poreskom periodu ostvarilo prihode ili ne.

Prema tome, izmjenama ovog zakona i dopunama u ova dva segmenta koja nisu bila velika i prema tome zakon nije bio predlog izmjene nije bio ni na radnoj raspravi jer se nije ni procijenilo da su izmjene tolikog obima da je trebalo da bude. Ipak se prave dva pozitivna iskoraka, kao što smo svi konstatovali, a to je afirmacija sporta i kulture na jednoj strani, a drugo je širenje poreske baze propisom novih, uvođenjem novih kategorija prihoda koji se oporezuju. Hvala.

Hvala, poslanice Nikolić.

Izvolite, poslaniče Kneževiću, nek se pripremi poslanik Nikola Rakočević.

MILAN KNEŽEVIĆ (14.11.19 15:08:42)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,
Gospodine Radunoviću,

Na početku moram da iskažem zadovoljstvo kad god ste vi u Skupštini jer u situaciji gdje se non - stop prijeti nekim zatvorima, krivičnim procesima, vi i ja imamo tu privilegiju da smo jedini ovdje bili u zatvoru. Vi i ja smo najbolji primjer onim zatvorenicima u Spužu da kad izađu iz Spuža i oni mogu biti ministri i poslanici, je li tako? Tako da ja gajim i neku i posebnu ovu ZIKS emociju prema vama i pokušaću da budem blag u pitanjima i komentarima. Naravno, kao i svi zatvorenici, i vi i ja smo bili nevini tamo.

Želio bih da mi objasnite, gospodine Radunoviću, zajedno sa saradnikom i sa saradnicima koje su naoštrile ove hemijske, imam osjećaj da će svaki čas da ispale metak u mene, vezano za Atlas banku i za IBM banku. Kako je preporuka privremene uprave o dokapitalizaciji prerasla u stečaj? Kako je crnogorska Centralna banka mogla, mimo preporuke privremene uprave iz decembra mjeseca, da banku otjera u stečaj kad je sama tvrdila da banka može da nastavi poslovanje? Zašto je privremena uprava uvedena na način iako je moglo sve da se uradi mnogo tiše i suptilnije? Da li to znači da je stečaj i tad bio jedina opcija? Zašto Centralna banka Crne Gore nije iskoristila sve zakonom dozvoljene mjere za oporavak banke već se isključivo bazirala na dokapitalizaciju i stečaj? Koliko se ja razumijem, zakonom je dozvoljeno restruktuiranje. Zašto nije odgovorio niti na jedan predlog akcionara iz Atlas grupe vezano za način rešavanja stanja u banci? Kako se istopila aktiva Atlas banke sa 231 milion prema prospektu koji je objavljen za dokapitalizaciju na 201 milion eura? Zašto to nije konstatovano odmah nakon uvođenja privremene uprave nego kasnije? Kako je kapital Atlas banke, prema izvještaju privremene uprave, iznosio nešto više od 14 miliona evra, a sada nakon tri mjeseca je u minusu od 1.140.000 evra? Da li je moguće da je višak obaveza u odnosu na imovinu Atlas banke za 1.140.000 evra potiče od gubitaka banke u periodu privremene uprave? Kako je tvrdnja privremene uprave Atlas banke da ima 115 miliona garantovanih depozita spala na 89 miliona i da li je neko povlačio depozite mimo zakona?

Sve vas ovo pitam, gospodine Radunoviću, da bih nastavio ono što je kolega Bulatović ovdje potencirao jer je Milivoje Katnić u jednoj emisiji, a kasnije na konferenciji za štampu saopštio da je Duško Knežević, prof. dr, preko Atlas banke i Atlas grupe, nanio štetu državi Crnoj Gori u iznosu od 550 miliona evra. Pa, onda kad smo sad pogledali sve ove optužnice koje se podižu protiv njega, a neke se vraćaju na doradu ispada da se taj iznos značajno smanjio na nakih pet, šest miliona evra. Vi ste sve vrijeme, gospodine Radunoviću, ćutali na ove optužbe koje je saopštavao Specijalno državno tužilaštvo. Mislim da je bilo vrlo važno da objasnite crnogorskoj javnosti, evo vam sad prilika i da odgovorite na ova pitanja, i da objasnite da li je u pravu Milivoje Katnić kad kaže da je preko "I komerca", Crnoj Gori nanosna šteta u iznosu od 550 miliona eura.

Podsjetiću da vas je prof dr Duško Knežević u arbitražnim sporovima tužio za 750 miliona eura, ne vas nego državu Crnu Goru. Pošto sam uvjeren da će on to da dobije na arbitražnom sudu, jasno je da ćemo morati imati rebalans budžeta sigurno u 2020. godini da isplaćujete Duška Kneževića i ne bi me začudilo da je to neki dogovor sa njim. Znači, to je jedna velika opasnost koju ste izbjegli da saopštite građanima Crne Gore.

Još jedna stvar, a tiče se utaje poreza i volio bih da mi objasnite, pošto je takođe specijalni državni tužilac Milivoje Katnić, govorio o tome pod šifrom Notes. Da li je moguća ova situacija, gospodine Radunoviću, da se desi u Crnoj Gori. Nakon završetka radnog dana direktor banke i vlasnik Duško Knežević, zlatni tajkun DPS-a, pozove u kancelariju svog vozača i čovjeka od povjerenja Vlatka Rašovića i kaže mu: izvadi onaj tvoj notes.

Daćete mi još 30-tak sekundi, notes je u pitanju. Hvala. Piši, isto kao Radosav, piši Milijana ovako: Nebojša Medojević 10.000 evra, piši Andrija Mandić 20.000 evra, piši Milan Knežević 50.000 evra, dodaj Miga Stijepovića 30.000 evra i ostavi nedopisano, vidjećemo kada taj notes stigne u tužilaštvo onda će ga dopisivati Katnić kako mu se ko bude zamjerao, a evo i kolega

Radunović traži da i njega upišemo za 100.000 evra. Onda mu kaže - spusti se u podrum Atlas banke i traži od magacionera tri monografije Petar Lubarda, recimo, ili manastiri na Skadarskom jezeru. Uzmi od magacionera pajser i šrafčiger i probuši monografije. Sa probušenim monografijama idi na šalter Atlas banke, predaj radnicama na šalteru, upišite ... (Prekid), Dozvolite, jer je ovo afera "Notes".

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:14:54)

Izbušili ste taj notes više, nemamo što, prošao vam je minut. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (14.11.19 15:14:55)

Gospodine Nimanbegu, ne isključujte da ćete se vi naći u "Notesu", on se dopisuje stalno.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:15:09)

Nema nikakvih briga za notese , molim vas, poštuju vrijeme, pa ćemo vidjeti ko će se naći. Izvolite.

MILAN KNEŽEVIĆ (14.11.19 15:15:11)

Gospodine Nimanbegu, da završim.

Onda, gospodine Radunoviću, kada te radnice ubace te iznose, pođe u knjižaru, stavi u novi celofan monografije, i onda te monografije šalju i ekspeduju po čitavoj Crnoj Gori. Po tom principu je Duško Knežević, sudeći po navodima Milivoja Katnića, a u rokovniku Vlatka Rašovića i njegovog vozača, opraio osam miliona evra. Ispada, po tom principu, da je Nebojša Medojević zajedno s Migom Stijepovićem, članom Predsjedništva Demokratske partije socijalista bio član organizovane kriminalne grupe na čijem čelu je bio Duško Knežević koja je imala za cilj da pere novac. Da li je to moguće, gospodine Radunoviću, da se po ovom principu notesa, po ovom principu monografija pere novac i da li ste vi kontrolisali poslovanje Atlas banke i da li ste našli možda neke fakture i izvode da su oni kupovali monografiju u koju su stavljali ovaj novac o kojem govori Milivoje Katnić kao klasičnom primjeru hibridnog ratovanja? Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:16:18)

Hvala, poslaniče Kneževiću.

Poslanik Nikola Rakočević nije u sali tako da ću dati riječ poslaniku Mandiću.

ANDRIJA MANDIĆ (14.11.19 15:16:34)

Dame i gospodo, gospodine ministre,

Gospodin Knežević je objasnio kako su nedokučivi putevi gospodnji, kako ste i jedan i drugi, a i ja sam bio hapšen, gospodin Radunović je bio hapšen, kako smo svi mogli i imali prilike da iskusimo i ono kada se nalazimo iza rešetaka i kada se nalazimo na odgovornim državnim funkcijama. Mi smo poslanici, vi ste član Vlade. Otac predsjednika Vlade, koga se sjećam kao dječak, i on je bio u zatvoru. Tako da je Crna Gora zemlja čuda. Jedino nikako do zatvora da dospiju ovi novi crnogorski tajkuni. Nikako zatvora da dospiju oni koji su u vremenu tranzicije od početka 90-ih do danas stekli ogromni imetak, pljačkajući svoje sunarodnike, pljačkajući građane Crne Gore. Oni su ti koji određuju ko bi trebalo u narednom periodu da se nađe u zatvoru.

Mislim da je važno da danas ovdje na ovu temu, gdje se bavimo izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, prosto definišemo zajedno s vama kao jednim od vodećih ministara u Vladi Duška Markovića šta mi to želimo od Crne Gore i šta mi želimo da napravimo u Crnoj Gori. Dakle, ako sagledamo tu situaciju i razmislimo o svakom građaninu, o svakoj porodici, vidjećemo da naši građani žele jedan miran život, da žele da mogu da školuju svoju djecu, da žele da imaju posao, da zarađuju, da im ne fali ništa, da mogu da obezbijede onu prostu reprodukciju, mimo onoga o čemu je govorio poslanik Slaven Radunović da je potrebno zimovanje, ljetovanje, znanje jezika, sposobnost da na evropskom tržištu mogu da se snađu i da se bore zajedno s onom djecom koja dolaze iz Holandije i Njemačke.

Mnogi naši ljudi kada bi napravili ispitivanje javnog mnjenja vidjeli bi da su zadovoljni s prostom reprodukcijom jer takvi smo kakvi smo, nemamo neke velike ciljeve, ali to je u suštini način života u Crnoj Gori. Nema potrebe da neki moj čovjek sa Sinjajevine, neki moj rođak sa Sinjajevine ili neko s neke druge destinacije da se takmiči s nekim drugim čovjekom iz Hanovera, s nekim čovjekom iz Berlina, s nekim Bavarcem iz Minhena. Prosto žele da prožive jedan miran život, bez nekih posebnih opterećenja. Na žalost, oni ne mogu da prožive taj život, uz sve ove priče o tome kako će nam naredni budžet biti bolji, kako ćemo imati više prihoda, kako ćemo kao država socijalne pravde omogućiti svakome pristojan i dostojanstven život, jer u Crnoj Gori, na žalost, postoji jedna grupa ljudi koja je od kraja 80-ih godina pa do danas odlučila da živi na tuđoj grbači. To su oni ljudi koji su odlučili da opljačkaju, kroz proces privatizacije i kroz proces uvođenja njemačke marke, kroz proces uspostavljanja finansijskog tržišta, kroz proces uspostavljanja berze, kroz procese političkih izbora, da uspostave potpunu dominaciju od nekih ljudi koji su bili podjednaki sa svima nama danas budu milioneri ili milijarder.

Dakle, onaj moj rođak tamo negdje na Sinjajevini ili u Gornjoj Morači ne može on ni da sanja da će mu onaj čuveni kuvar Remzi rezati hleb, niti može sanjati jahtu od 30 m, niti može sanjati milijarde niti penthouse u Dubaiju kao što ima predsjednik Demokratske partije socijalista. Ne može sanjati ono što nije mogao da sanja ni kralj Nikola da će proživjeti život kao što mu nikad niko nije proživio kao ovom vlasniku Prve banke, ali može da sanja da doživi pravdu i da doživi jednakost s drugim građanima Crne Gore.

Zato je potrebno, i o tome govori Demokratski front svih ovih dana, ne usmjeravajući se baš striktno na tačke dnevnog reda, da probudi jednu novu energiju među građanima Crne Gore, onu energiju koju su uspjeli da probude oni pokretači procesa 1988. i 1989. godine. Jer, jedan Vuko Vukadinović koji je bio predsjednik Izvršnog vijeća, a to je tada bila Vlada Crne Gore, a dolazio iz Mojkovca kao što danas dolazi predsjednik Vlade Duško Marković, možda je to koincidencija i božija neka promisao, da onaj koji je iz Mojkovca vodio Vladu 1988. pa pao, da danas ovaj koji vodi Vladu Crne Gore, a takođe je iz Mojkovca padne i da dođe do nekih promjena kako bi zaustavili ove pljačkaše koji pljačkaju dugi niz godina, da zaustavimo Mila, Aca, ovog malog Kolarija, ne znam koga sve ne, koji su opljačkali Crnu Goru.

Mi imamo veliku obavezu, mi imamo obavezu i više nego što su imali oni 1988. jer oni komunisti 1988. godine koje smo rušili nisu bili pljačkaši, nisu bili lopovi. Sjećam se onog Drakića iz Zete koji je odavde podnio ostavku i rekao ja nisam lopov, vrlo dostojanstveno se odnio. I danas ću pamtit te njegove rečenice koje su bile rečenice koje su služile na ponos njegovoj porodici. Ne mislim kada budemo rušili ove u velikim protestima da će neko smoći snage da izađe na ove stepenice da kaže ja nijesam lopov. Danas je malo onih koji mogu da kažu da upravljaju Crnom Gorom i donose ključne odluke, a da može za sebe reći da nije lopov.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:22:52)

Hvala vam, poslaniče Mandiću.

Poslanik Filip Vuković je, takođe, bio prijavljen. Pošto ga nema onda zaključujem raspravu poslanika.

Pitam predstavnika predlagača da li želi završnu riječ?

Izvolite, ministre Radunoviću.

DARKO RADUNOVIĆ (14.11.19 15:23:13)

Hvala, predsjedavajući.

Poštovani poslanici, svi smo vidjeli da sami Predlog izmjena Zakona nije bila tema i najkraće se o njemu govorilo. Ovo su uglavnom bile teme koje su nama, moram da kažem, stalno u obradi. Pomenule su se stvari, ne govorim o ovim političkim obraćanjima, govorim o ovim koji su bili na nivou struke. Govorilo se o progresivnom oporezivanju, govorilo se o reformi poreskog sistema, govorilo se o neoporezivom dijelu zarade, Zakonu o poreskim savjetnicima, pomenuta je oblast igara na sreću i potencijalni prihodi koji se ostvaruju i raspodjela njihova. Dakle, to su teme sa kojima se mi zaista intenzivno bavimo i pokušavamo, moram da pomenem, pominjao se i krizni porez koji je davno najavljen da će biti ukinut, sad se ukida. Da ne zaboravim, pomenuto je i opterećenje na rad, doprinosi i porezi na rad. To su teme sa kojima se intenzivno bavimo i gdje se ja mogu složiti, zaboravio sam a najvažnije, borba protiv sive ekonomije, kojima se mi stalno bavimo i samo se u pojedinim detaljima, u dobrom dijelu se mi i slažemo kad su u pitanju smjerovi u kojima mi treba da se krećemo, ali se mi ne slažemo u kojem trenutku neku mjeru treba donijeti i u kojem trenutku mi možemo nešto da uradimo. Nama, po mom mišljenju, finansije i briga o stabilnosti javnih finansija ne dozvoljava potencijalne eksperimente u kojima bismo mogli da izgubimo neke prihode koji bi nas doveli do neke situacije da ne daj Bože ne izmirujemo obaveze ili da ne izmirujemo ono što su naše zakonske obaveze po pitanju redovnosti plata, penzija, socijalnih davanja i tako dalje. Dakle, dobar dio tema koje su pomenute jesu u fokusu, sa njima se bavimo, trebamo da se bavimo, i samo je pitanje trenutka kad ćemo nešto od svega toga primjenjivati. Mi smo u ovoj godini, svi smo zaboravili, spustili 2% doprinosa na teret poslodavaca za zdravstveno osiguranje. To je onako prošlo, a to je, po mom mišljenju, isto tako smo povećali i minimalnu cijenu rada za 15%. Ja znam da to nije na nivou onoga što se očekuje i da treba više, ali to jesu neki koraci, neki pomaci. Mi ćemo sad u ovoj godini uraditi pomjeranje plata, odnosno ličnih primanja u prosvjeti i zdravstvu. To jesu pomaci koji ne donose povećanje prihoda u budžet, nego su opterećenje na budžet. Tako da moramo o tome voditi računa.

Kada su u pitanju igre na sreću, slažem se da treba tu oblast da uredimo i radimo na tome da se uredi. Ja se nadam da ćemo brzo biti spremni da raščistimo sve te dileme, i jeste to razvijeno u obimu većem nego što nama potrebno. Mogu da pomenem samo, jer ne mogu i ne znam sad u detaljima, osim da je ukupan prihod po naplati koncesija negdje oko 15 miliona, koncesija na igre na sreću. To je godišnji prihod. Siguran sam da bi mogao da bude i veći da imamo veću uređenost. Sva ova pitanja koja ste postavili, daljina od škole, to su stvari koje su nam tema, sa kojima se bavimo. To je otprilike nešto što sam ja mogao na ovo što ste saopštili da kažem.

Kad govorimo o obavezama Ministarstva finansija, fiskalna stabilnost je prioritet Ministarstva finansija. Finansijska stabilnost i neke stvari koje ste pomenuli nisu u fokusu, ali jesmo informisani, Ministarstva finansija već drugi prevashodno Centralne banke i drugih institucija u državi. Ja bih sa tim završio, vjerovatno sam nešto preskočio i izvinjavam se.

Želim da vam kažem još jednu stvar, mislim da sam to već ovdje saopštavao. Ja sam, i smatram da je to moja obaveza, otvoren za razgovor sa svim poslanicima u mom kabinetu u potpuno razumnom roku, da razgovaramo o bilo kojoj temi. Apsolutno ako imamo i smatram da ekonomske teme i finansijske teme treba da su apolitične. Ja se tu slažem i tu treba se postiže konsenzus, to su mjere oko kojih treba imati što širi front jer to je jedini način da može se doći do nekog dobrog rezultata. Toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:29:22)

Hvala, ministre Radunoviću.

Ovim smo završili raspravu o Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Izvolite, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (14.11.19 15:29:52)

Ja, ministre, moram da kažem da ovo gubi smisao parlamentarnog dijaloga i nečega što znači razmjena mišljenja, najblaže rečeno. Vi se slažete sve što je rekao Demokratski front. Niste rekli suštinsku stvar, da ne postoji političke volje i interesa sa te tamo strane da dođe do putpunih radikalnih reformi. Normalno, ukoliko samo uzmete samo jedan porez ili samo jedag segment ili samo jednu konstantu ili promjenljivu od 100 promjenljivih funkcija, parametara koji zavise jedna od drugih možete da odete ne znam gdje. Znači, mi smo spremni, mi znamo, mi umijemo da izbavimo iz nečega što znači dugotrajno siromaštvo. Trebali ste, ministre, da dok je bilo vrijeme da razmijenimo mišljenje i da kažete Crnoj Gori - penzioneri, gladovali ste u prethodnih četiri, pet godina. U sljedećem, moram to da kažem, čitao sam danima i noćima, i spremao se oko ovoga i hiljade zakona smo predložili iz Demokratskog fronta, i to se završava. Ministre, nije ovo ovako dobro za Crnu Goru. Vi se sa svim slažete što mi kažemo i što je u našem programu i što predložimo i mi vam to cijenimo, ali ne cijenimo zašto jednostavno ne napravite neki jači potez u toj Vladi, da mi izbjegnemo katastrofu. Samo jednu stvar, kako će se snaći Crna Gora ako bude kontrakcije između Evropske unije i Kine? Kako će se snaći? U čemu? One mrčne penzije će biti još manje. Kažite to. Nije korektno ovako, nije dobro Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI GENCI NIMANBEGU (14.11.19 15:32:05)

Hvala, poslaniče Raduloviću.

Cijenim da ministar nema potrebe da odgovara na ove kometare posle završnog izlaganja. Konstatujem da smo završili pretres i da ćemo se o Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica izjasniti naknadno.

Poštovani poslanici, shodno dogovoru, prije nego što završim današnji radni dan, dobili ste dopis koji je pred vama, Skupština je dobila dopis predsjednika Vlade Duška Markovića kojim nas obavještava da, shodno Poslovniku članu 180, da povlači predlog i molbu da konstatujemo ostavku, u skladu sa Poslovnikom Skupštine, te saglasno Poslovniku Skupštine, objavljujem da Skupština i konstatuje ostavku ministra turizma Pavla Radulovića, te mu prestaje ta funkcija.

Poslanici, sjutra je dan za rad odbora, tako da ćemo rad nastaviti sljedeće sedmice. Imamo već za srijedu Premijerski sat, dok u utorak najvjerovatnije ćemo nastaviti sa sadašnjom sjednicom. Ja vam zahvaljujem i vidimo se sljedeće sedmice.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:01:11)

Poštovane kolege, sada nastavljamo Drugu sjednicu drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2019. godini. Na redu su rezolucije koje su predložile kolege iz Demokratskog fronta. Za sve njih tri za predstavnika predlagača određen je poslanik Branko Radulović.

Prelazimo na raspravu o Predlogu rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore. Podsjećam da su Predlog rezolucije podnijeli poslanici: Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Milan Knežević, Branko Radulović i Milutin Đukanović. Za predstavnika predlagača određen je poslanik Branko Radulović. Izvjestioci odbora su Danijel Živković, Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Ne moram ni da pitam da li poslanik Branko Radulović želi riječ.

Prije toga, poslanica Ćatović želi proceduralnu intervenciju. Izvolite.

MARIJA ĆATOVIĆ (20.11.19 16:01:26)

S obzirom da sam 13. kada je bila sjednica i rasprava ovdje u Parlamentu bila na odborima, pošto smo ih imali često, imam obavezu od građana i pomoraca grada Kotora koji su mi, takođe, uputili pritužbe vezano za komentare gospodina Ranka Krivokapića, da se pridružim kolegi Popoviću i zatražim od kolege Krivokapića da se javno izvini svim pomorcima zbog netačno

iznesenih činjenica i kvalifikacija na njihov račun. Mi smo ovdje zbog građana, a građani daju primjedbe na to, pa koristim priliku da samo to kažem.

Povodom ovog reagovanja, želim da kažem da su pomorsku školu ranije upisivali prvenstveno oni čija je porodica imala tradiciju i oni čije porodice nijesu imale mogućnosti da finansiraju njihovo dalje školovanje, pa im je to bio jedini put do zaposlenja kako bi stvorili povoljnije uslove za život svoje familije. Sada u tu školu idu odlični đaci, kako je rekao gospodin Krivokapić, i ti odlični đaci nije ništa čudno što se u tu školu upisuju, jer im se brže omogućava da dođu do zaposlenja na stranim kompanijama i mnogo bolje uslove za svoju egzistenciju. Naši pomorci vrlo lako sa svojom strukom dolaze do posla vani, pošto su izuzetno cijenjeni kao stručnjaci. Molim gospodina Krivokapića da se izvini pomorcima. Takođe da se izvini i školi koja iduće godine slavi 170 godina postojanja i koja je jedna od najboljih škola u regionu, pa i šire.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:02:45)

Hvala Vam.

Zloupotrijebili ste proceduralno reagovanje. Ovo nije bilo proceduralno reagovanje. Nije mjesto ni vrijeme, a mogli ste i da iskoristite tokom neke rasprave i kada je bio tu poslanik Krivokapić. U međuvremenu je došao. Daću mu riječ, ali da zna da ću i njega prekinuti, ali ću svakako dozvoliti da odgovori na ovo.

RANKO KRIVOKAPIĆ (20.11.19 16:03:08)

Hvala.

Nije slučajno što se javljaju dvoje iz Više pomorske škole, Andrija Popović i gospođa Maja Čatović, ali ne veže ih to. Veže ih veza sa ovima koji su švercovali narkotike.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:03:24)

Molim Vas, samo da Vam kažem. Stoji Vam vrijeme. Ne znam što ćete reći, ali to što ste dosad rekli je dovoljno da Vas upozorim da ne nastavite tim putem, jer ćete dobiti opomenu. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (20.11.19 16:03:42)

Postoje dokumenta u Tužilaštvu. Znači, gospođa Maja Čatović je predložila da se Šarićima da bez tendera ono što se zove Knežev dvor u Kotoru. Upozorio je tadašnji tužilac da krši zakon, postoji dokument da je upozorio da krši zakon i da radi krivično djelo. To je, ipak, dato bez tendera Odlukom Skupštine Opštine đe je ona bila gradonačelnik. Postoji dokument, imam ga i ja, upozorenje za krivično djelo. Veže ih to. Gospodin Andrija Popović, što se tiče pomoraca, napadao je SDP tada, sjećate se vi kada su palili kola SDP-ovcima zbog protivljenja toj odluci, hvalio je jednog pokojnika da je on pošten čovjek, a da su SDP kriminalci. Ista priča se dešava na toj liniji. Svjedok mi je, nije tu, ministar saobraćaja. Prvi put u životu sam postavio politička pitanja u Parlamentu upravo oko pomoraca prije osam dana, gdje sam rekao - 270 miliona donesu ovoj državi, ministar nije tu, ali jeste njegov pomoćnik, pogledajte stenogram, da je to najbolji dio Crne Gore, drugi prihod Crne Gore, sjećate se, da je mali broj vezan za kriminal, ali da je opasnost što će najbolji đaci da idu tamo i da će postati meta takvih dešavanja koja su opasna za nas.

Znači, prvi put sam postavio pitanje, neko pitanje uopšte u svom životu parlamentarno, a ticalo se pomoraca u Kotoru, da se obezbijedi i direktorat za pomorstvo, objašnjavao da za šumarstvo zaradimo osam miliona, a 200 pomoraca može donijeti to Crnoj Gori. Da se time bavimo. Ovo su provokacije, ali ponavljam đe je korijen tih provokacija, vezan za 2012. godinu, narkokartele, u ono što su radili s njima i ono što je Kotor pretvorilo u ovakav grad kakav jeste.

Mene to ne iznenađuje.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:05:26)

Hvala Vam, poslaniče Krivokapiću.

Molim vas, nemojte da širimo priču o ovome. Biće tačka dnevnog reda, iskoristite neku drugu priliku. Ovo je apsolutno neprimjereno da o tome danas govorimo na ovaj način.

Vi ne možete, gospođo Čatović, dobiti riječ više. Vašom reakcijom ste izazvali ovu reakciju, ali zbog pominjanja moram dati riječ Andriji Popoviću. Ne znam šta je bilo prošli put, govorim o današnjem vođenju sjednice.

Andrija Popović ima kratko riječ i završavamo ovu priču.
Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (20.11.19 16:06:03)

Prvo, svu lavinu je izazvao poslanik Krivokapić koji je tada na veoma uvredljiv način govorio i o pomorcima i o svima onima koji su završili Srednju pomorsku školu. Ranije su, po njegovim riječima, Srednju pomorsku školu upisivali najgori đaci, među kojima sam i ja koji sam završio Srednju pomorsku školu, a kasnije najbolji đaci i sada najbolji đaci da bi mogli da švercuju narkotike. Mislim da je to strašna izjava i stvarno zaslužuje jedno izvinjenje. Ovo je još gore što je sada rekao - veza Andrije Popovića sa onima koji su švercovali narkotike. Dakle, on se mora ovdje izviniti. O čemu poslanik Krivokapić uopšte priča? Strašna izjava. Ovo zaslužuje kaznenu repliku, a ne minut proceduralno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:07:11)

Hvala Vam.

Znate kako, treba da vodite računa o tome što govorite, što izazivate vašim riječima i da snosite posljedice. Riječi da su poslanica Čatović i poslanik Popović vezani sa švercom narkotika zaslužuje repliku. Pošto Vi kažete da niste bili tu, poslaniče Krivokapiću, imate minut za komentar ovoga, a onda neko ko želi od vas dobiće repliku na riječi koje ste vi izgovorili. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (20.11.19 16:07:56)

Donijecu vam papire, pa ću vam pokazati i saopštenje gospodina Popovića i upozorenje tužioca gospođi Čatović. Naravno, Kotor je dovoljno mali grad, ali vi i ja tada dovoljno informisani, bili smo u istoj partiji, da znamo kako se to dešavalo. Paljena su kola, nikad nije pronađeno ko je zapalio kola itd. Mislim da je gospodin Danilović tada čuo na Odboru što je tada rečeno oko prijetnji meni iz iste te priče. Ne mislim da su oni bitni, znam da su samo sitno oruđe ispunjavanja nekih drugih odluka, ali ne može se tako podmetati za nešto što nije istina. Niti sam spominjao pomorce u tom kontekstu. Ponavljam, suprotno. Postavio sam pitanje oko direktorata i oko svega. Ovo su sitna podmetanja koja traže prave odgovore, makar i zakašnjele. Možda sam ovo trebao ispričati ranije, ali evo tražili su pa će gledati i nastavak ako treba jer sve po malo isplivava, pa će i to isplivati. Naravno, i predsjedniku Vlade je vjerovatno ponešto poznato. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:08:55)

Hvala Vam.

Uvijek mislim da se ne treba propuštati vrijeme. Trinaest godina je dugo ili petnaest godina, pa se moglo govoriti.

Kaznena replika, Marija Čatović. Time završavamo ovu priču i prelazimo na poslanika Radulovića.
Izvolite.

MARIJA ČATOVIĆ (20.11.19 16:09:08)

Molim da se da sve ono što sam ja krivično potpisala ili dala i da se ovdje, kako kaže gospodin Krivokapić, ne podmeće, jer nije tačno. Nikome ja, a ni gospodin Popović nijesmo dali ništa mimo zakona. Prema tome, zaista molim da se dokazi donesu pa da vidimo. Možemo da pričamo o tome koliko god hoćemo i da se dokumentuje što je ko radio.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:09:45)

Hvala Vam.

Završili smo ovu ne baš tako lijepu sugrađansku priču.

Sada dajem riječ poslaniku Branku Raduloviću da ima uvodnu napomenu za koju ga neću ograničavati, obećavam, a nadam se da će on voditi računa o tome.

BRANKO RADULOVIĆ (20.11.19 16:10:05)

Hvala, predsjedniče.

Nijednu riječ političku neću izgovoriti danas.

Hvala premijeru Markoviću i Vladi što ste ostali da participirate u ovoj priči.

Mislim da je ovo jedan od najvažnijih sudnjih dana, tema i odluka po Crnu Goru. Duboko lično ću da vam kažem. Mogao sam da biram svaku stranu svijeta 80-ih godina. Izabrao sam da se vratim da ne bi to prokletstvo koje ste danas govorili o tim tuđincima našim osjetio, da ne ostanu sami, a njihovo potomstvo da postane domicilno u nekim državama. To je prokletstvo koje je najveće prokletstvo i koje sam osjetio i moj brat. Vratio sam se zbog toga i nije mi žao. Jer, da su mi dali cio svijet, ljepša mi je grka riječ i kora leba crnogorska nego svo bogatstvo svijeta. I zbog ovoga sam u politici, kao što je i 90-ih godina sam bio taj ekstremni ludi liberal, ta jurišna ekipa oko Slavka. Danas sam u politici se vratio zbog struke i našao sam svoje utočište u nečemu što je ljudskost, pomirenje, rodobljublje, istorije iskonstvo Crne Gore. Tako mi Bog pomogao ako ne pričam istinu.

Ono što je, po mom mišljenju, neko bi rekao da smo mi najjači po petlji, neko bi rekao da smo mi najjači po hrabrosti, a ja mislim da nam to ne fali, ali da smo najjači po pameti. Sve što smo govoroili decenijama i godinama na prokletstvo i nas i Crne Gore se obistinilo. Niste nas poslušali, tu smo gdje smo.

Ono, gospodine Markoviću, što morate znati, danas su mi se neke stvari sviđele kod Vas iako ste moj politički protivnik najveći, to je da nema u svijetu, svako vodi svoj račun, svako svoju ima i unutrašnju politiku, a spoljašnju jedinstvenu. Globalni interesi, nafta, ovo, ono, bog te pita što i kako. Ako se mi ne okrenemo Crnoj Gori i ako mi ne nađemo svoj model, onda je prokletstvo, sa Crnom Gorom. Biće jedna ljuštura koja će lupati o morima, o okeanima, o izazovima. Ovako siromašni, jadni, podijeljeni, ja ne znam da li će ostati granica. Što će moj život kad pođem kod Vasa i Ljubice ako moja unučad ode ne budu srećni? Šta sam ja završio u životu? Trebam li ja, stalno da pitam, deset puta da večeram? Sjutra mi je slava a ne mogu bez sa jednim gostima da ručam. Ne mogu tri ili pet puta da ručam, ne može to organizam.

Gospodine Markoviću, morate da znate nešto, imate nekoliko pametnih ljudi u toj Vladi, druge ne znam, neću da ih karakterišem, ne želim. Vi morate da znate da mi moramo da imamo sopstveni model kako iz ove situacije da izađemo, moramo da napravimo radikalne reforme. Ja često sa ministrom Radunovićem govorim i mi smo u potpunom saglasju. Fiskalni i finansijski sistem, slušajte me, gospodine Markoviću, to je prva stvar od tržišta novca do tržišta kapitala, moramo da reformišemo. Komercijalne banke nas opljačkaše, ojadiše i ako su domicijalne ili ako

su ćerke, pojma nemam, niti me interesuje. Da ne pričam sad, evo Mićko me podsjeti, ćerka mi je ljekar čuveni, pa me boli ono što ministrica nauke priča. Sad ću da kažem, pa nek me kritikuje doveće. Svaki mjesec ide, pozivaju je na svjetski kongres, sad je bila u Amsterdam. Za čije pare? Za njene pare. Kakva crnogorska nauka? Ja sam bio predsjednik postdiplomskih, doktorskih studija, znam tačno koliko su naši kapaciteti. Ona zgrada, dobro je što je gradite, to je moja ideja. Ali, treba da je uradite, da objedinite svu pamet inostranu i domaću. Tržište kapitala premijeru je katastrofa. U realnom sektoru ukoliko napravimo grešku gotovi smo i zato smo ovdje predložili premijeru i kako trebamo da one limite oko infrastrukture maknemo, da investicije budu dubinske, da sa najmanje para izgradimo, modernizujemo i promijenimo koncept. Ne može onoga koji pođe u svijet da nešto radi u nekoj drugoj državi da veže veće rodoljublje nego prema Crnoj Gori nego interes. Morate da shvatite, pročitajte moju kolumnu. Slušajte me, bila je Kina, Crna Gora i ja. Pročitajte je, prije sedam osam godina, kada sam rekao da će Kina biti prva zemlja po blagostanju. Svi su rekli da sam ja komunjara ili lud čovjek. Nisam, ministre, nego život me naučio da odvajam i da idem naprijed.

Gledajte, nećete prisustvovati drugoj tački oko energetike, dobrodošli ako ostanete. Znači, slažem se s Vama ali mi moramo zajedno da napravimo, znate li će ide sa A2, znate li će ide, da je plin tranzintan, da nafta nestaje, da ugalj, znate li koliko će biti kroz pet godina jedna tona CO2? Će je ministarka? 100 dolara. Znate li kako može da konkurentna da bude ta Termoelektrana? Ljudi, u pamet se. Ako sada već vjetrogeneratori i solarne foto naponske ćelije su niža cijena investicija, padaju po 20% u odnosu na termoelektrane. Možemo da napravimo čudo oko toga, oko industrije.

Ministre, ja Vas prozivam, ja pojma nemam ni ko je taj, ni što je taj, on je ispod mog nivoa. Pogledajte ovo, napisao je prof. Branko Radulović sa dvojicom, jedan je otišao, Boškom Perovićem i Mitrom, redovni profesori. Metalni materijali, sve stanuje ovdje kako se trebaju razvijati aluminijum, čelik, rijetki metali, kako sve ostalo. Ministre, mi moramo da budemo jaki u industriji i to u dodatoj vrijednosti, nemojmo one ingote, nemojmo. Jesam li poslao knjigu? Jeste li pročitali? Molim Vas pročitajte bar ovu knjigu. Ministre, ne smijemo tako sa aluminijumom. Znate li da Slovenija, ja sam tamo magistrirao, znate li u čemu su oni najabolji u izvozu? U gorenju valorizacije svoje znanje. Znate li ko je na drugom mjestu? Koja je druga njena grana? Čelik. Jesam li pričao ovdje da Turci su iz cijevi, da nisu oni iz specijalnih čelika. Evo sve moje što sam govorio prije deset godina, prokleti Branko je govorio i sve mu se obistinilo. Ministre, znači čelik, ne mogu Turci, ne znaju, nemaju motiva. Ne znaju oni, ja sam s njima razgovarao i rekao im da ne znaju.

Ministre, nemojte više onako sa balvanima. Možda će biti ta tehnička vlada pa ja premijer, a on ministar, ne znam. Nemam pojma, vidjećemo šta vrijeme nosi. Ministre, ne možemo onako sa drvnom industrijom, ministre. Ne možemo onako sa crvenim boksitima. On ga prodaje po 30-40 dolara, a na brodu je 80-90 onaj glazirani iz kombinata. Ne može konduktar da zna više od ovih profesora. Ministre, do Vas je Vaš pomoćnik za poljoprivredu, ne možemo da uvozimo vodu više, imamo toliko vode. Moramo da imamo preradu, moramo da imamo mnogo čega drugog.

Ministre, preći ćemo na auto put. Premijeru, dobro znate da je rezolucija jedan pravni akt koji nije kao zakoni, da on ima svoju preambulu sa nekim konstatacijama, da ima svoje upute i na kraju da ima poruke za sve subjekte u društvu kako bi trebala određena rješenja da se sprovedu. Znači, ovo je nešto što bi trebalo da predstavlja crnogorsko guvno, ja se stalno vraćam na tu Obilića poljanu, na to crnogorsko guvno, na taj dogovor, koji bi trebalo da bude jedan stručni laički dogovor oko svega. Imajući to u vidu, da je Rezolucija takav pravni akt, mi smo ga iz Demokratskog fronta tako i napisali, nekoliko konstatacija sa kojima se slažem danas sa premijerom što ih je iznio oko auto puta - zbog nekvalitetne tehno-ekonomske pripreme, načina i realizacije kapitalnog projekta izgradnje dionice auto puta Smokovac - Mateševo će proizvesti brojne trajne negativne ekonomske, finansijske, ekološke posljedice po Crnu Goru. Dalje, da se dionica Smokovac - Mateševo gradi u pogrešnom momentu, premijeru, umjesto prije 20 godina kada smo Telekom prodali uz Evropsku uniju, tada smo trebali da ga počnemo da ga gradimo sa domaćom operativom. Gledajte ovo, na netransparentan način, bez potpune tehničke dokumentacije itd, da ne koristimo mnogo euro fondove. Evo ga ovdje završni račun. Premijeru, kapitalni budžet za prošlu godinu Evropske unije manje od 0,6%, od fondova, negdje oko 50% iz budžeta, oko 50% od kredita, pa to ne bi ni šeići ili budale radili, pa vidite će smo mi. Niko nikad u

svijetu to nije radio. Pelješki most finansira Evropska unija, Kinezi ga grade. Kinezi, da ne pričamo sad o kineskoj politici, ja sam bio veći dobrotvor nego Vi. Ono što je rekao premijer Francuske treba iskoristiti. Nisam Vas dobro ukapirao, ali bili ste u pravu. Sada, predsjedniče, moramo da koristimo euro fondove ne iz budžeta, ne iz kredita.

Dalje, realizacija velikih infrastrukturnih projekata se ne smije i ne može dalje sprovoditi na dosadašnji način. Kao ovo što smo napravili. Ekonomski, fiskalni i razvojni aspekt dodjele koncesija za aerodrome je krajnje pogrešan. Hoćete li mi reći, da objasnim na podgorički, na mojokovački - da li je rodoljub veći za Mojkovac ili onaj koji dođe iz Njemačke, Engleske? Ko je veći rodoljub? Ko je pametniji za dobro Mojkovca, Vi ili onaj koji će doći za interes? Ko je pametniji? Pretpostavljam da ste Vi pametniji. Imate kravu, evo sad da prevedem na Mojkovac, koja 20 litara mlijeka daje i drugu koja je nikakva, ona naša planinska koja daje pet litara. Hoćete li, premijeru, da ubijete ili dadete dok je živa tu kravu koja daje 20 litara, dobro pravite sir, ili ćete da je prodate nekome, ili date nekome, ili da je zakoljete? Hoćete li mi to reći? Koji ćete da prodate bolju ili goru? Ona koja daje više prodajete. Kukala nam majka.

Slušajte dalje, uviđajući da realizacija najavljenih novih kapitalnih infrastrukturnih saobraćajnih projekata, izgradnja objekata, preostale dionice auto puta Bar - Boljare, aerodroma, željeznice, Luke Bar, primorske brze saobraćajnice, mosta Verige su poprimile groteskni karakter, što i pokazuju ove dvije krave. Imajući u vidu da je saobraćajni sistem u Crnoj Gori u mnogim segmentima značajno devastiran, zabrinuti za bezbjednost, premijeru, slušajte dalje, svjesni da je modernizacija rekonstrukcije i rehabilitacija postojeće putne mreže mnogo manjeg intenziteta od stvarnih potreba, konstatujući da je strateška dokumentacija pogrešna, premijeru, možete li vjerovati, da je ministar saobraćaja, da u ovome strateškom dokumentu niste predvidjeli dalje od Farmaka auto put do 35. godine. Shvatate li koliko ovo ne valja? Profesori Univerziteta su vam kazali da ovo ne valja.

Ono što predlažem, premijeru, suštinski je, kako da dovršimo auto put od Bara do Beograda, Budimpešte i Bukurešta. Slušajte me. Prvo, kako da napravimo brzu saobraćajnicu od hrvatske granice do albanske granice za koju sam se stalno zalagao, kako da napravimo da su naša dva aerodroma modernizovana 24 sata da rade i da primaju sve moguće turiste, mada ne znam iduće godine koliko će ih biti zahvaljujući kontrakciji na ekonomskom planu, pa onda svi onda skraćuju putovanja i sve ostalo. Kako da Luku Bar produbimo da u nju uplovljavaju prekookeanski brodovi, a ne da se pretovaraju u Kopar, Ploče i Drač. Kako da modernizujemo željeznicu da kroz nju ide kontejnerski saobraćaj. Premijeru, sva ova pitanja su suštinska, kako da u ovoj situaciji, sa manje para ili bez para, sa dubinskim investicijama i na održivi i dugoročni način. Mi smo predložili nekoliko mjera. Premijeru, taj razvojni institut mora se napraviti, ali ono što sam ja predložio, ona zgrada ne može, mora da bude u njoj vaša poluga ili vladina poluga znanja. Vi u njoj morate da pravite projekte i strateške stvari, a ne nikako drugačije. To je moja ideja ali nije važno. Prihvatite je, ali prihvatite je u punoj mjeri.

Mi moramo, ovo što ste rekli i to mi se sviđelo, da formiramo sami niskogradnju, konzorcijum veliki izučen od domaće operative. Neka pravi državni tužilac preispita sav lopovluk i ono što će gospođa Bošnjak da podnese krivičnu prijavu za onoga prodanog profesora. Ima mojih kolega prodanih, vi ih dobro znate, igrate na kartu njihovu. Ne možete ništa da uradite što nećete napraviti potpunu teničku dokumentaciju. Glavni projekat mora da bude cijele saobraćajnice i tada nema, premijeru, onih dopunskih čuvenih radova i pljačke, pljačke u dopunskim radovima, a brza saobraćajnica mora da bude cijela pokrivena idejnim projektom. Sve se to može napraviti sa onim što je francuski premijer rekao, koristeći EU fondove, praveći velike komisije s Italijanima, što sam davno predlagao, braćom Srbijom, Mađarskom i Rumunijom kako zajednički to da napravimo i da napadnemo auto put odjednom na tri, četiri mjesta. Moramo sa Hrvatima, sa Albancima da formiramo komisiju koja će da moli, kumi da napravi tu saobraćajnicu. Znači, premijeru, kad je u pitanju ovo, nema grešaka više, ne smije da bude grešaka. Moramo prvo da napravimo dokumentaciju, da se dogovorimo oko rješenja, da apliciramo, da napravimo zajednički cijeli Zapadni Balkan kroz ovo, da uđemo u prioritete, a ne one saobraćajnice koje idu tri kroz Bosnu i Hercegovinu. Oni su ispred nas, a ispred nas je i ona koja ide kroz Kosovo, a mi šta smo dobili? Velika jedna priča, nadam se da će u nekoj polemici mnogo toga isplivati, da ćete dok mi ne preuzmemo ili ne participiramo u tehničkoj vladi nešto i primiti od ovog. Vidim da ste u energetici me poslušali oko Morače i nekih stvari, Kruševa i Komarnice, ali niste do kraja. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:31:59)

Hvala Vam, poslaniče Raduloviću. Kao što sam obećao, nisam Vas prekidao. Naravno, htio sam da pozovem. Prvo, doživjeli ste jedan gest za pohvalu da je čitava Vlada, praktično, na čelu sa premijerom odslušala Vaše uvodne napomene. Sad će i premijer da se uključi komentárom.

Izvolite, predsjedniče Vlade.

DUŠKO MARKOVIĆ (20.11.19 16:32:27)

Zahvaljujem profesoru Raduloviću, poslaniku Raduloviću na rezoluciji i naravno na njegovim inicijativama. Nijesmo ovdje ostali slučajno, nego da to čujemo izvorno i da Vaš pristup, razumio sam u početku kritički u odnosu na naše razvojne politike, zaista uporedimo sa onim što mi radimo. Moram Vam reći na kraju i u odnosu na ono što ste zaključili da se mi praktično ne razlikujemo i da ova Vlada, odnosno ova država baš radi na takav način. Naravno, u nastavku dijaloga ostaće moji saradnici ovdje i biće u prilici da razgovaraju o konkretnim pitanjima ako bude bilo potrebe. Ali najkraće, kad je u pitanju putna infrastruktura svi smo došli na jednu zajedničku spoznaju da je autoput neophodan. On nije neophodan samo za unutrašnje povezivanje ekonomsko, društveno i socijalno Crne Gore, nego za naše šire regionalno i evropsko povezivanje. Završetkom autoputa u Crnoj Gori mi ulazimo u mrežu autoputeva koja će nas preko Srbije, Makedonije dovesti do Grčke i dalje i naravno, prema Centralnoj i Istočnoj Evropi, preko Mađarske i Bugarske. Dakle, to je politika koju mi sada realizujemo.

Takođe se slažem da je pametnije i sigurnije uraditi glavni projekat pa mu dati karakter izvođačkog projekta, nego raditi na osnovu idejnog projekta i onda se otvaraju različiti problemi. Zbog toga u ovom trenutku na sljedećim dionicama radimo glavni projekat sredstvima Evropske unije. Kada je u pitanju željeznička infrastruktura, takođe smo na istom terenu. O tome ste govorili, slažem se i mi već trošimo ozbiljna sredstva i znate da smo ta sredstva povukli u jednoj fazi mislim od Evropske komisije iz odgovarajućih fondova, a posljednje povlačenje sredstava je za rekonstrukciju pruge Beograd - Bar, odnosno Bar - Vrbnica u iznosu od 36 miliona. Dakle, mi ulažemo i u rekonstrukciju željezničke pruge, čak razgovaramo i o tome da zajedno sa Bosnom i Hercegovinom stvorimo pretpostavke za pokretanje projekta izgradnje željezničke pruge od Nikšića do Čapljine. Znači, tu se slažemo.

Govorili smo o brzoj cesti od naše obale, od Herceg Novog do Albanije. Već se to realizuje, profesore. Mi smo već dobili grant od Evropske komisije za gradnju dijela brze zaobilaznice oko Budve. Vjerovatno ćemo brzo ući u to. Istovremeno smo, kao što sam rekao prije, pokrenuli proceuru, Crna Gora je otvorila to pitanje i u Sofiji smo ušli u mapu, Jadransko-jonski put je ušao u mapu evropskih puteva. Oko saobraćaja toliko.

Kada je u pitanju energetika, ja mislim da vi samo treba da kažete - svaka vam čast. Mi smo povratili praktično 100% vlasništvo nad našim energetskektorom, obezbijedili tranziciju naše energetske politike ka obnovljivim izvorima energije. Danas Crna Gora nije energetski zavisna, danas Crna Gora dobija struju i troši struju iz obnovljivih izvora energije. U maju ove godine kada je Termoelektrana bila u remontu mi smo imali količinu struje obezbijeđenu iz obnovljivih izvora energije, dakle, vjetroelektrana, od skoro vjetroelektrana na Možuri, biće druga vjetroelektrana na Krnovu, biće jedna od najvećih solarnih elektrana brzo na primorju. Završili smo postupak tendera i izbora izvođača za novu vjetroelektanu na Brajićima koja će biti rađena po savremenijoj tehnologiji i standardima, gdje ćemo štititi prostor u odnosu na dosadašnju tehnologiju, jer sada jedan vjetrogenerator može da proizvodi pet megavata za razliku od ovih od dvije.

Dakle, profesore Raduloviću, govorili ste o restrukturiranju i diverzifikaciji naše industrije. Govorili ste o Kombinat aluminijuma, radimo sve. Već imamo dvije fabrike, na proljeće će i treća gdje ćemo imati prerađivačke kapacitete aluminijuma i gdje će Aluminijumski kombinat izbaciti, nadam se, oko 380 do 400 miliona eura izvoza. Prema tome, to su naši rezultati. O turizmu da ne govorim. I na kraju aerodromi. Znači, nije uspješna politika da ubirate sveke godine sedam, osam

do deset miliona prihoda od monopolske industrije, a sada imamo potrebu u Podgorici da dovodimo velike avione i goste iz Kine, nego oni moraju da idu u Srbiju ili u Tiranu, pa da ih mi preuzimamo autobusima i dovodimo u naše hotele na primorju, zbog 300 metara piste. Ili na primjer, ono što imamo u infrastrukturi u Tivtu, jer da smo imali noćne letove u Tivtu, mi bismo imali praktično sadržaj još jednog novog aerodroma po broju putnika koji dolaze u Crnoj Gori. Dakle, mi ne prodajemo aerodrome, profesore. Mi aerodrome dajemo na koncesiju, na period od godina sa jasnim investicionim i finansijskim planom. U prve tri godine najniži predlog je 80 miliona eura investicija i naravno povećanje prihoda /prekid/ po osnovu operacija na aerodromu. Dakle, mi se potpuno slažemo. Nemojte da nas kritikujete samo zbog toga što politički isto ne mislimo. Mi smo na dobrom putu, zajedno ćemo brže ostvarivati ove naše ciljeve. Hvala Vam, profesore Raduloviću. Predsjedniče, hvala Vam, ali ja moram da idem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:38:42)

Izvinjavam se, saslušajte samo kratko, predsjedniče Vlade.
Zato što ću da polemishem sa Vama, minut jedan.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (20.11.19 16:38:59)

Ovako, vidjeli ste da ima približavanja u ekonomskim stavovima između premijera i poslanika Radulovića i ja to podržavam. Ja zaista podržavam da se nađe saglasnost tokom mnogih razvojnih pitanja. Onda, naravno, i ja podržavam razmišljanje Branka Radulovića kad su u pitanju aerodromi, odnosno on podržava izvorno mišljenje Socijaldemokrata. Zato što mi zaista mislimo da treba na najbolji način da iskoristimo svoje resurse. Monopoli nijesu štetni, monopoli su, predsjedniče Vlade, štetni ako se zloupotrebljavaju. Nemate monopola danas ako je Aerodrom Podgorica na dva sata vožnje od Aerodroma Tirana, ako je Aerodrom Tivat na sat i po vožnje od Aerodroma Dubrovnik. To je konkurencija i u toj konkurenciji u svim pokazateljima se aerodromi Crne Gore odlično kotiraju. Ja se nadam, ali vidite i to je bogatstvo naše koalicije, različita mišljanja i ja se nadam da ćete u daljoj realizaciji ovog posla vidjeti da raspoložemo boljim argumentima i kad je u pitanju uspješnost projekta i bilo čega drugoga i odustati od toga.

Svakako pohvaljujem i zahvaljujem Vam na prisustvu ovom početku rasprave. Dogovorili smo se da Vaše kolege ostanu ovdje da prate dalji tok rasprave.

Predlažem sljedeću stvar, da se u ime klubova obrate i prvi riječ ima poslanik Nikola Rakočević. Izvolite. /Prekid/

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (20.11.19 16:40:53)

Nastavljamo rad. Sljedeći govornik ispred poslaničkog kluba DPS-a je poslanik Nikola Rakočević. Izvolite.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (20.11.19 16:40:59)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Evo dok se malo smire strasti i političke emocije. Naravno meni će biti teško u nastavku ove rasprave svima nama da budemo na nivou interesantnosti i relevantnosti u odnosu na ono što su profesor Radulović i premijer Marković, ali evo da pokušamo.

Dakle, najprije u ovom setu rezolucija govorimo o Rezoluciji o saobraćaju. Iako je premijer Marković kazao šta je stav naše partije o ovom pitanju, dopustite da ja dam svoj doprinos ako se prethodno stvore uslovi da to i uradim.

Uvijek je zahvalno i interesantno polemisati sa onim poslanicima koji posjeduju znanje, stručnost i kompetentnost u odnosu na oblast o kojoj razgovaraju, a svakako je profesor Radulović jedan od tih i naravno povodom predmetnih materija svakako zna i ima više iskustva i znanja od mnogih od nas. Međutim, evo dopustite da predložim i zaključim jedno. Kad sam čitao Rezoluciju, mogao sam doći do zaključka, posebno u dijelu koji se tiče prijedloga, da se ostvari taj kako je nazvan održivi saobraćajni sistem, da se tu veoma malo razlikujemo. Ova rezolucija bi za Klub Demokratske partije socijalista čak bila i prihvatljiva i usvojili bi je ukoliko bi nekoliko stvari prethodno zajednički uradili. Jedna od njih je da se svakako eliminišu političke kvalifikacije iz onoga što je Rezolucija i zadržimo se samo na polju stručnosti. To je jedno. Drugo, usaglasili bismo se oko mnogih stvari koje ste predložili, ali naravno prethodno bi bilo poželjno da ipak identifikujemo i pohvalimo napretke i dostignuća koja smo postigli kao država. Znači, ... vlast u prethodnom periodu otprilike oko 15 godina, govorim o tom periodu koji se tiče saobraćaja i saobraćajnog sistema, uz puno uvažavanje Vašeg stava da je bilo propusta i sigurno ih je bilo. O kojim se radi dostignućima? Brojna su. Međutim, dopustite da zajednički utvrdimo nekoliko činjenica.

Dakle, i u Podgorici i u gotovo svakom gradu danas Crne Gore ne postoji putni pravac od naše kuće do bilo koje druge lokacije da nije saobraćajno pokriven. Kad govorimo o Podgorici gotovo da ne postoji putni pravac koji biste zauzeli, a da ne prođete bulevarima sa četiri trake. Počevši od toga pa preko krupnih infrastrukturnih projekata. Govorili smo na nekoj od prethodnih sjednica o toj famoznoj cifri, ali istinitoj, od milijardu eura u ovom mandatu uloženi u sjever.

Dopustite da Vas informišem, Vi to dobro znate, da je većina tog novca utrošena upravo na izradu putne infrastrukture. Dakle, jačanje saobraćajnog sistema u Crnoj Gori. Takođe, dopustite da zajednički utvrdimo da su se u posljednjih 15 godina i Aerodromi, o kojima govorimo, u značajnoj mjeri ojačali, osnažili kapacitetima. Međutim, smatramo da s obzirom na to da smo brzorastuća turistička destinacija, je potrebno da te aerodrome valorizujemo kroz partnerstvo sa ozbiljnim inostranim investitorom, koji, prije svega, ima znanje u oblasti avio-saobraćaja. Međutim, ima novac da ta znanja pretoči u ono što su potrebe crnogorske države i našeg saobraćajnog sistema. Uz puno uvažavanje i pohvalu za ono što radi menadžment Aerodroma Crne Gore, po mom mišljenju, a radio sam u oblasti avio-industrije kratko vrijeme, smatram da je menadžment Aerodroma danas jedan od najuspješnijih državnih menadžmenata u Crnoj Gori, da taj posao rade izuzetno dobro i da ostvaruju impozantne rezultate u odnosu na ono što su kapaciteti Aerodroma. Međutim, da bi ti rezultati morali biti još bolji, a ne mogu biti u konkretnim uslovima, zbog toga nam treba investicija u Aerodrome i zbog toga nam treba inostrano znanje i zbog toga nam treba taj transfer znanja iz ozbiljnih destinacija i ozbiljnih kompanija u Crnu Goru.

Takođe, projekat autoputa je istorijski projekat za Crnu Goru i on je tek početak povezivanja Crne Gore sa Srbijom i dalje. Takođe, projekat brze auto-ceste koji postoji, na kojem će se zapravo raditi. Takođe, ozbiljni putni pravci o kojima sam govorio koji povezuju danas gradove u Crnoj Gori, koji povezuju ključne kapacitete i na primorju, a evo sada i na sjeveru sa središnjim dijelom Crne Gore. Tako da mislim da se u saobraćaju, kao u malo kojoj drugoj oblasti, a ima ih naravno više, uradilo puno. Međutim, potpuno smo saglasni sa brojnim Vašim konstatacijama o ovoj rezoluciji koja imaju za cilj da unaprijede saobraćajni sistem i, ponavljam, vrlo smo raspoloženi da čak i usvojimo ovu Rezoluciju ukoliko bismo naravno zajednički amandmanski djelovali na veći dio teksta, a prevashodno onaj koji se tiče političkog. Jer, u stručnoj ravni /prekid/ sa Vama uvijek kad imamo dobru namjeru, a imamo je makar Vas uvjeravam kad je riječ o poslanicima DPS-a, naravno i naših koalicionih partnera. Dakle, tu dobru namjeru uvijek imamo, a kada trabamo da razgovaramo o stručnim temama sa Vama koji ste kompetentni uvijek je takav razgovor dobrodošao.

Tako da, još jednom, sve ono što su naponi države Crne Gore je prepoznato zapravo u ovoj Rezoluciji, sve ono što su dostignuća nije. Međutim, zbog toga je vrlo važno da često ponavljamo da smo na dobrom putu jačanja saobraćajnog sistema u Crnoj Gori, jer je to jedini način da povežemo Crnu Goru sa svijetom i da olakšamo život i svakodnevno funkcionisanje građana Crne Gore. Zahvaljujem.

Takođe izlaganje u ime kluba, poslanik Rudović.

NEDELJKO RUDOVIĆ (20.11.19 16:48:09)

Zahvaljujem.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, profesore Raduloviću,

Hvala Vam što ste pokrenuli temu koja bi trebalo da nas ujedini oko toga šta su strateški pravci razvoja Crne Gore i kako da svi zajedno, mimo političkih programskih razlika i ideologija, radimo na boljitku Crne Gore. Kao što je predsjednik Vlade, koji je napustio maloprije Skupštinu Crne Gore, priznao da je pravio greške kada je potpisivao odluke o dodjeli stanova funkcionerima na način koji smo svi čuli i sablaznili se, tako će u vrlo dogledno vrijeme isti premijer Marković i ista ova politika morati da se suoči sa činjenicama oko toga šta su uradili, kakvi su efekti njihove politike u oblasti saobraćaja, da li su povlačili poteze i donosili odluke koje su primjerne trenutnoj ekonomsko-socijalnoj situaciji u Crnoj Gori i da li su vodili odgovornu politiku koja bi zaista mogla da da multiplikativne efekte na crnogorsku ekonomiju.

Vezano za saobraćaj i vašu Rezoluciju, ja ću se ako dozvolite skoncentrisati samo na putnu infrastrukturu i daću neke od parametara, zbog građana Crne Gore, da pokušamo svi zajedno da razumijemo i da odgovorimo na pitanje da li je odluka o gradnji dijela autoputa dobra za crnogorsku ekonomiju, ili je omča o vratu crnogorakoј ekonomiji u ovom trenutku.

Neki ljudi koji su u struci, kao što je recimo inženjer Ivan Keković, pokušavao je na sve načine da nas dozove pameti. Pisao je tekstove, pripremao materijale, radio precizne ekonomske analize samo da nam objasni da je ulaganje u autoput na način kako je zamislila ova vlada potpuno pogrešno i pogubno za crnogorsku ekonomiju. Nije samo on to radio, to su radile međunarodne organizacije, to su radile konsultantske kuće, kao što je Luj Berže, Skot and Vilson, 2008. i 2012. godine. Ne, neko nije htio ni da sasluša, ni da povede ozbiljnu polemiku i da revidira svoje stavove. Šta je prva činjenica? Prva činjenica je da Crnoj Gori treba bolja saobraćajna infrastruktura. Druga činjenica je da mi nemamo novca za auto put, pogotovo ne za parče auto puta od Smokovca do Mateševa, a da za četiri puta manje novca možemo da imamo Crnu Goru koja je isprepletana modernim brzim cestama po ugledu na brzu cestu od Podgorice do Budve. Za par stotina miliona eura smo mogli da riješimo i putne pravce Mojkovac - Bijelo Polje, Mojkovac - Pljevlja, Mojkovac - Žabljak, Berane - Bijelo Polje i sve ostale na isti način kao što je riješen pravac o Podgorice do Budve. Sada ja želim sve da pitam i građane - da li neko ima zamjerku brzoј cesti od Podgorice do Budve i da li misli da bi to trebao da bude model kojim je Vlada Crne Gore trebala da pribjegne. Ta dionica od 60 km nas je koštala "tričavih" 11 miliona eura, "tričavih" 11 miliona eura u odnosu na milijardu i nešto koje ćemo dati za 42 km auto puta.

I sad da pogledamo šta nas čeka. Ako smo odlučili da gradimo 42 km auto puta, kako će nam se to isplatiti? Koliki treba da bude dnevni protok vozila da bi Crna Gora mogla da održava taj auto put /prekid/ 20 godina, da vrati kredit uzet od kineske EXIM banke. Koliki taj protok treba da bude? Dame i gospodo, ovo govore saobraćajni inženjeri, stručnjaci iz oblasti ekonomije i finansija, između 22 hiljade i 25 hiljada vozila na dan da bi nam se taj auto put isplatio. U Crnoj Gori maksimalan dnevni protok vozila na najfrekventnijim saobraćajnicama ne prelazi osam hiljada vozila dnevno. Postoji primjer, kao što je auto cesta Rijeka - Zagreb koja ima dnevni protok vozila od 16,5 hiljada na dan. Zbog takvog obima saobraćaja /prekid/ gubitak je 37 miliona eura godišnje. Mi ćemo u idealnim okolnostima godišnje izdvajati oko pet miliona eura za održavanje ovog parčeta auto puta. Ako bi protok vozila pri sadašnjoj procjeni i najavi da će putarina koštati tri eura, bio 10 hiljada, iako je i to nerealno, Crna Gora će imati zaradu od nekih 6,5 miliona eura godišnje, odbijemo li ovih nepunih pet koje ćemo da dajemo za održavanje auto puta. A naša godišnja rata kredita koju treba da vraćamo Kinezima /prekid/ 50 miliona eura u narednih 20 godina. U budžetu svake godine ćemo morati da predvidimo stavku koja iznosi najmanje 45 miliona eura za vraćanje kredita kineskoј EXIM banci u narednih 20 godina. S obzirom na postojeći protok vozila, mi nećemo imati nikakvu zaradu. Eventualno ćemo moći da od putarine samo platimo održavanje auto puta i to je naš problem. Naš problem je što se donose nepromišljene odluke, što se donose odluke koje nekome idu u korist, ali sigurno ne idu u korist društvu i državi Crnoj Gori /prekid/

ekonomske parametre. Treba li nam auto put? Moramo li se naći na mapi normalnih zemalja svijeta koje imaju auto put? Treba, ali treba da pogledamo kakvo je stanje crnogorske ekonomije, kako da smanjimo deficit, kako da imamo suficit, kako da više proizvodimo, kako da više izvozimo, kako da štedimo i kako da stvaramo kapital od kojeg ćemo onda graditi auto put. Do tada smo sve ove multiplikativne efekte o kojima govori Vlada mogli da imamo i brzim cestama, koje smo, ponavljam, mogli do sada izgraditi za 300 miliona eura, plus smo mogli da odčepimo sve primorske gradove, sve čepove koji se stvaraju, naročito tokom turističke sezone u: Budvi, Kotoru, Tivtu, Baru, prema Ulcinju itd.

I najzad, da javnost zna, dva puta sam se tim povodom obraćao ministru finansija, tražio podatke i dobio podatke. Samo na osnovu povraćaja PDV-a kompanije koje učestvuju u izgradnji auto puta su ostvarile enormne zarade, pri čemu niko ne sprovodi kontrolu i ne provjerava da li se materijal koji se kupuje bez PDV-a koristi za auto put ili se koristi i za druge građevinske projekte tih kompanija za gradnju stanova u Podgorici. Samo jedna kompanija koja se zove Bemax do decembra 2018. ostvarila je 8,5 miliona eura povraćaja PDV-a. Izgleda da nam je zbog toga trebao...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 16:58:22)

Hvala.

Dajem riječ Branki Bošnjak.

/Prekid/ da nisu evidentirali pitanje osim konstatacija.

Smatrao sam da nije vrijeme, tražio je ispravku navoda, pa onda idemo tim redom. Znači, ispravka navoda, Radule Novović, vrlo kratko očekujem, a nakon toga predlažem.

Ja sam mislio da Branka Bošnjak govori u ime Kluba, zato sam dao Vama riječ, da Vi završite izlaganje na taj način. Tako je po Poslovniku.

RADULE NOVOVIĆ (20.11.19 16:58:58)

Vrlo kratko ću, potpredsjedniče.

Hvala Vam što ste mi dali riječ, radi se o ispravci navoda. Naime, kolega Rudović je rekao da je premijer danas priznao da je stambena politika bila loša, da je to rađeno na pogrešan način. Premijer danas ništa nije priznavao, nego je vrlo korektno i kvalitetno odgovorio na dva pitanja kolega poslanika usmjerena u tom pravcu. Eto prosto istine radi htio sam to da ispravim.

Evo, citiraću, predsjednik Vlade je rekao da je objelodanio tražene podatke ne zbog pritiska i ekskluziviteta, nego zbog toga što su to inače bili javni podaci i zbog toga što mi je to zakonska obaveza. To je prilika i da svi evidentiramo slabosti i propuste i da pokušamo da rješavanje stambenih pitanja definišemo na način da ono ne bude privilegija već kao rezultat potrebe.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 17:00:16)

Hvala Vam, gospodine Novoviću.

Dajem riječ Branki Bošnjak, u ime kluba DF-a.

BRANKA BOŠNJAK (20.11.19 17:00:26)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi građani,

Danas je pred nama ovdje Predlog rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore.

Hoću na početku da kažem da smo prvo mi u Pokretu za promjene i dok je bila Grupa za

promjene kao organizacija, kasnije kao politička partija Pokret za promjene, pa kao koalicija Demokratski front, nudili veliki broj rješenja za ona da kažemo goruća pitanja u Crnoj Gori, a jedno od tih pitanja jeste infrastruktura o saobraćaju i evo smo danas negdje dočekali da nam se onako, istina malo stidljivo, prizna da smo bili u pravu. Ali meni je /prekid/ sve ono vrijeme koje nas nijeste slušali, odnosno kada se po difoltu sve ono što dolazi od opozicije odbijalo. Jer, bogomi da ste malo bolje slušali one naše predloge bilo bi nam svima bolje i imali bismo sada moćniju i bolju saobraćajnu infrastrukturu.

Mnoge pogrešne odluke su se donijele, neke su bile zakašnjele, a ono što najviše boli jeste što u ovom periodu pristupanja Evropskoj uniji ogromna sredstva leže u Evropskoj uniji u pristupnim fondovima koja su namijenjena saobraćajnoj infrastrukturi, a mi kao Crna Gora ih ne koristimo.

Evo nedavno, prije neki dan kad smo bili u Briselu, takođe nam je bez obzira na ovo odlaganje koje se desilo i stopiranje u tim integracijama od strane nekih članica Evropske unije, prvenstveno Francuske, rečeno da fondovi koji se odnose na infrastrukturu saobraćajnu su dostupni bez obzira šta da se desi, koliko da se prolongira ovaj proces. Ali čini se da neko ovdje u Crnoj Gori to ne koristi kako treba. Da li je u pitanju neznanje, da li su u pitanju neki korupcionarski poslovi ili možda nečija pohlepa, pa ne mogu da se ugrade, pa im onda više nije ni važno.

Što se tiče autoputa moram da naglasim, znam da su mnogi stručnjaci, neki navodni stručnjaci uključeni u veliki projekat autoputa. Mi nikad nijesmo sporili da treba da se pravi autoput, ali smo sporili tajming. Da li je bilo pravo vrijeme? Nije bilo pravo vrijeme. Postavlja se pitanje čiji smo taoci bili. Pominjala se prodaja Telekomu. Je li to prva sestra bila važnija tada nego auto put pa su neki milioni otišli na neku drugu stranu? Nego, da ne bismo sad o tome raspravljali, hoću da kažem za ove profesore jako me zanima koji su uključeni u projekat autoputa. Prije neko veće gledam, mislim da je bila informativna emisija na nekom od ovih naših kanala i pojavljuje se jedna osoba koju ja prepoznajem i kaže - podizvođač na autoputu izvjesni gospodin Ivanović koji je suprug profesorke Ivanović, koja je glavna vezano za saobraćaj na autoputu. Tako imamo i za ekologiju, pa supruga drži koja daje ateste ekološke za procjenu uticaja na životnu sredinu. Imam osjećaj da se stvorila mreža nekih interesnih i možda naknadno ili već ne znam kad formiranih kompanija, a sve ovo što je pričao kolega i što su pričali zato što PDV tu je oslobođeno, a gdje idu te pare, odnosno kako se zloupotrebljava, da li to zaista sve ide na izgradnju autoputa, gotovo da sam sto posto sigurna da ne ide. Takvih profesora i tih koji se dobro ugrađuju u sve ove projekte ima koliko god hoćete. Od onoga za vode koje smo pominjali, koga nema, da se nešto ne pominje oko voda, a da on ne daje tumačenje, a svaki put na štetu Crne Gore.

Da sam u pravu u svemu ovome i da tu postoje uvijek u tim saobraćajnim infrastrukturama pojedinci ili firme koje se debelo ugrađuju jeste i ovaj projekat najnoviji u Podgorici što se radi, jugozapadne zaobilaznice. Ja ću ovih dana, najvjerovatnije sjutra ili preksjutra, pošto sam došla crno na bijelo pomoću mojih insajdera iz Glavnog grada do informacija i papira, da vidite da tu onaj most što treba da se gradi na mini zaobilaznici mogla su se dva napraviti. Mi smo izabrali neki novi Milenijum, Milenijum dva, i ovaj Milenijum da se ne lažemo kao samar kad se pogleda, uopšte nije priličio ovom ambijentu iz razloga što se takvi mostovi grade kad su veliki rasponi između obala, a ne ovo što mi imamo. Sad kažu da je to estetski, bilo je atraktivno za grad. Ajde, evo da uzmemo da je tobož atraktivno, za moj ukus nije, ali ajde evo možda za ukus nekih iz Glavnog grada je to bilo atraktivno. Što sad treba na mini zaobilaznici? Dva mosta se mogu napraviti za taj jedan. /Prekid/ donira idejno rješenje Glavnom gradu, a ta fora sa doniranjem je isto vrlo specifična, vama dupove doniraju izvjesne firme ili pojedinci. Zašto bi neko nešto donirao ili nekome padne na pamet iz čista mira da donira gradu dup? Pa naravno da je jasno da će neko nešto da se ugradi, da mu treba neki njegov interes da se ostvari. Tako je ovdje i sa mostom. Navodno je izvjesni profesor donirao to rješenje, pa je on posle dobio da pravi glavni projekat. Mislim, te više fore oko ugradnji, a sve na štetu građana. Vi ovdje imate dva ipo miliona najmanje je šteta po Glavni grad i neko se tamo zaklinje, a to je samo jedna dionica. Znači, druga faza. Pretpostavljam u cijeloj fazi pošto vidim da i sin predsjednika države, odnosno njegova firma uključena u osvjetljenje te zaobilaznice, pretpostavljam koliko ima tu korupcionaškog. Zbog tih korupcionaša mi nećemo imati, nažalost, infrastrukturu saobraćajnu koju zaslužujemo jer će nam biti papreno skupa.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 17:03:09)

Mogao sam nekoliko puta da Vas prekinem zbog toga što ste pričali dosta van teme. Govorili ste i o nekim ličnostima u skladu sa članom 107. Ali, zamolio bih druge poslanike zbilja da vode računa da se usmjerimo ka rezoluciji i da vodimo računa koje izraze koristimo.

Hvala.

Dajem riječ u ime Kluba SDP-a poslaniku Ranku Krivokapiću.

RANKO KRIVOKAPIĆ (20.11.19 17:07:51)

Hvala, potpredsjedniče.

Infrastruktura je ono što nam je dobro ostalo od socijalizma. Kad uporedimo koliko je napravljeno tada za 30 godina i sada, vidjećemo koliko koristimo staru infrastrukturu, a koliko smo malo napravili dobrog novog. Naravno uključi se i politika u tu oblast.

SDP, kao i svemu ostalom, i tu ima konzistentnu politiku - i oko luka, i oko aerodroma, i oko puteva direktno. Kad nijesmo mogli spriječiti prodaju Telekoma, mi smo tvorci te ideje da se gradi autoput. Tih 142 miliona, ako se dobro sjećam cifre, smatrali smo da je tada dovoljno sa koncesijama koje su mogle da se daju i da se počne graditi autoput.

DPS nije htio da čuje tada za autoput, nije bio u njihovom prioritetu, razloge čak i ne tumačim. Tek vremenom su shvatili da je to projekat koji je pitanje ekonomsko socijalno-političke održivosti Crne Gore. I nije problem velikog infrastrukturnog projekta, čak i opredjeljenje. Naša ideja je počela da živi. Problem je što su u zemljama gdje postoji jaka korupcija, velika infrastruktura je i najveća korupcija. I to nije samo u Crnoj Gori. Makedonija svjež primjer, njihova je procjena da je na autoputu korupcija dostigla 350 miliona.

Naš autoput, dobar projekat, neophodan projekat, je najskuplji na svijetu po kilometru. Znam uporedo koliko košta kilometar po tunelima u Bosni i Hercegovini, kao najskupljim objektima na izgradnji autoputa. Provjerite pa mi recite. Ja znam cifru jer je direktor bio iz SDP-a kad se to radilo. Bosna nije ne znam đe, nego je tu do Crne Gore, provjerite koliko košta kilometar tamo a koliko naš prosječni kilometar košta. Tvrdim da je naš prosječni kilometar višestruko skuplji nego najskuplji u Bosni i Hercegovini. Ponavljam o brojevima, o činjenicama, o usporedbama. Naravno, Bosna ima toliko autoputa, mi toliko, ali autoput treba Crnoj Gori, a korupcija je smrt i za autoput i za Crnu Goru. Zato ćemo vraćati po 50 miliona godišnje, uz onih stotinu kamata na 20 godina. To je to. Put je mogao da košta mnogo manje, odluka je zakašnjela. Da je donešena pravovremena, put ne bi toliko koštao.

Zašto je zaboravljena struja, voda? Ja sam se neđe našalio - treba da provjerimo jeste li i asfalt predvidjeli za autoput. Da nije možda i on zaboravljen?

Naravno, i to se zna. To u Americi zovu obrazac korupcije. Ostavljaju se dopunski radovi zbog korupcije. je bio na listi Ujedinjenih nacija, sada je skinut. Za korupciju i ne treba da idemo dalje. Jasna je stvar oko tog dijela mreže. Naravno, čak je kralj Nikola gradio 16 km autoputa godišnje, a mi to nijesmo uradili bez ovaj put do Nikšića između Risna i nešto malo ovo do Žabljaka. To je sve što je urađeno 30 godina liše ovoga. /Prekid/ Politika SDP-a je bila i ostala. Mislim da je ostao dio te politike kod Socijaldemokata, da se monopoli ne prodaju pogotovo ne u maloj zemlji. Oni liferuju ekstra profit, dio je monopolski, a dio je prirodni. Luka Kotor je ostala u vlasništvu jer su poništili privatizaciju. Luka Bar, što sam čuo, ali to je trebalo uz pomoć DPS-a, nećete vjerovati, odbornika DPS-a u toj fazi. Aerodromi su ista priča. Nije tačno da Aerodromi liferuju 10 miliona, nego Aerodromi liferuju 10 miliona a pri tome oproste još 10 kroz razne sakrivene oblike našoj kompaniji Montenegro Airlinesu.

Vlada Crne Gore, godinama, nijesam tačno pogledao podatak, nije htjela da da saglasnost Aerodromima da se zaduže. Zašto je neko podrivao Aerodrome Crne Gore iz Vlade Crne Gore, odnosno Vlada Crne Gore svoju kompaniju? Zato što imaju interes očigledno da ih, što bi narod rekao, neđe utale. Ali da sad upozorim i kad se igraju te igre, utalili su aerodrome u Srbiji, došao im je gospodin Makron. Međutim, Francuska ih je udarila "po ušima" prije tri dana isto koliko i nas.

Nije im pomoglo što su dali Vinciju aerodrome da dobiju političku podršku. Puklo ih je po ušima isto kao nas što se tiče integracije. Aerodromi su monopol samoodrživ, samofinansirajući /prekid/ i naravno prihvatećih putnika. Vlada je kriva što su Aerodromi zaostali u razvoju. Niko više.

Treća kategorija. Izvinite, prekoračio sam vrijeme.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 17:13:07)

Hvala.

Nakon svih uvodnih izlaganja, ima pravo predstavnik Vlade po članu 97, a nakon toga ima pravo neko ko je predlagač ovoga akta. Samo izvolite.

Vi imate, Vi nemate, nijeste se prijavili. Ako naknadno želite da se prijavite, nismo dali drugima da se naknadno prijave, rekli smo da poštujemo pravila. Daćemo Vam nakon obrađivača, Vi zaslužujete to. /Prekid/

ANGELINA ŽIVKOVIĆ (20.11.19 17:13:59)

Hvala, predsjedavajući.

Ispred Vlade Crne Gore i resornog Ministarstva da kažem da se ovdje čula dosta dobra diskusija. Prvenstveno da zahvalim profesoru Raduloviću na predloženoj inicijativi dok su tu bili svi članovi, uključujući i predsjednika Vlade, i da kažem da su ovo o čemu su svi poslanici govorili državni interesi i strateški interesi koji su već prepoznati, dobro prepoznati u saobraćajnoj politici Crne Gore koju vodi ova Vlada i resorno Ministarstvo.

Tako da možemo samo da kažemo da nastavljamo na kontinuitetu i da je vrlo bitno da u ovom momentu istaknemo da ovo što radimo i iz budžeta i sa zajedničkim sredstvima, sa Evropskom unijom, uz značajnu podršku Evropske unije, koja se posebno dešava u svijetlu Zapadnobalkanske šestorke i podrške predsjednika vlada, u stvari nastojimo da stvorimo jedan siguran, bezbjedan saobraćajni sistem i da kroz saobraćaj koji treba da bude inače doprinos ekonomskom razvoju Crne Gore unaprijedimo standard svakog građanina Crne Gore. Prevažno uz kreiranje i održavanje i postojeće infrastrukture, nju nikako ne smijemo zanemariti, i naravno uz jedan balans izgradnje nove infrastrukture. U toj novoj infrastrukturi mi smo potpuno usklađeni sa našim susjedima. Ovdje se često pominjalo da li smo usklađeni sa Republikom Srbijom, ili sa Republikom Hrvatskom, ili sa Republikom Albanijom. Mi smo u svakodnevnom kontaktu sa njima.

Još jednom da kažem vrlo značajnu činjenicu. Predsjednici vlada Zapadnobalkanske šestorke, to je najviša politička obavezanost, potpisali u Trstu, bili su prisutni predsjednik Makron, bila je kancelarka Merkel pristupa, visoki zvaničnici Evropske komisije, potpisali smo sporazum o osnivanju saobraćajne zajednice u regionu Zapadnog Balkana. Osma potpisnica je Evropska komisija. Mi intenzivno radimo na toj politici sa Evropskom unijom, sjedište Sekretarijata koji će biti tehnički sekretarijat tog regiona će biti u Beogradu, ali to će biti međunarodna organizacija u kojoj Crna Gora aktivno participira. Zašto je to važno? Zato što nam je bitno ovo o čemu govorite, susretno planiranje - da ono što se gradi u Crnoj Gori ima nastavak u Srbiji, Albaniji, Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj. /Prekid/ već ušli kao indikativno /prekid/ u transevropsku transportnu mrežu. Znači, Crna Gora svojom teritorijom i ova dva koridora o kojima ste svi govorili, a to je autoput Bar-Boljare i jadransko-jonski koridor kroz primorje su već ušli i radi se na tome. Tu dobijamo značajnu tehničku podršku o kojoj ste svi govorili u smislu grantova. Ali, nije samo pitanje tehničke podrške za razvoj projektne dokumentacije i studije izvodljivosti, nego dobijamo i konkretnu podršku za kofinansiranje.

Znači, za sektor puteva smo dobili, već je rekao predsjednik Vlade, 40 miliona eura za kofinansiranje obilaznice Budva. Aplicirali smo za 54 miliona eura za nastavak prioritetne dionice od Smokovca do Mateševa, da se nastavlja od Mateševa do Andrijevice. I tu se radi idejni projekat i elaborat u procjeni uticaja na životnu sredinu, uz grant sredstva /prekid/, gradi se projektna dokumentacija za obilaznicu oko Podgorice. Tako da suština je da se sa nekom dionicom moralo početi. Počelo se sa onom prioritetnom dionicom, koja je značila upravo otvaranje

sjevernog dijela Crne Gore, približavanje sjevernog dijela Crne Gore centralnom i južnom. Ali, šta nam je tu bilo prevashodno bitno? Da otvorimo razvojne potencijale Crne Gore, da otvorimo razvojne potencijale: za poljoprivredu, za energetiku, za turizam i, što je najbitnije za građane Crne Gore, da stvaramo mogućnost da se tamo otvaraju nova radna mjesta. To je vrlo bitno sa aspekta i saobraćajne politike. Kada ste govorili o strategiji razvoja saobraćaja, taj strateški dokument je inače prepoznao tu jedinstvenu listu infrastrukturnih projekata koja se naslanja upravo na regionalnu politiku da se kvalitetno povežemo i putevima i prugama /prekid/ malo globalnija grana gdje se trudimo da povećamo auto dostupnost, avio dostupnost, da valorizujemo na taj način našu bolju turističku privredu, da omogućimo i našim građanima i putnicima mnogo bolje usluge i proširimo rute kojima će se stizati do određenih destinacija. To je kada je u pitanju vazdušni saobraćaj. Kada su željeznice u pitanju, takođe se puno radi. Crna Gora je u posljednjih pet, šest godina investirala zajedno iz kredita međunarodnih finansijskih institucija, u prvom redu smo tu podržani od evrpskih banaka: Evropska investiciona banka, Evropska banka za obnovu i razvoj i pretpristupni fondovi. Preko 150 miliona eura je Crna Gora uložila u posljednjih pet, šest godina. Remontovano je potpuno i modernizovano preko 45% pruge od Bara do Vrbnice. Nastojimo da stvorimo dobro zaleđe Luci Bar, kako bi i dalje valorizovali Luku Bar kao jedan od veoma značajnih razvojnih saobraćajnih potencijala Crne Gore. Sve ovo što se radi u sektoru saobraćaja jeste ono što sam rekla. I politika koja se sprovodi, i strategija na kojoj radimo jeste da stvorimo taj bezbjedniji saobraćajni sistem, bolju prekograničnu saradnju, koja će građanima Crne Gore i svima onima koji dolaze u Crnu Goru da rade omogućiti bolju protočnost i putnika, i kapitala, i usluga, i materijala. Na taj način će poboljšati tržišnu poziciju Crne Gore i pospješiti privrednu saradnju, a samim tim doprinijeti ekonomskom razvoju.

Eto, u najkraćem toliko.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 17:21:05)

Na ovaj način smo završili izlaganja prvo predlagača, pa u ime klubova smo imali sve poslanike koji su u ime svojih klubova na vrijeme predložili svoje diskutante.

Sada pravo želi da iskoristi u ime predlagača poslanik Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (20.11.19 17:21:30)

Hvala, potpredsjedniče.

Veoma ću kratko.

Samo da se osvrnem na neke stvari. Mi smo ovu priču pričali prije 30 godina. Da ste nas vi koji ste bili sa druge strane čuli, danas bi nam druge ptice pjevale, a ne ove. Zbog tog zaostatka, zbog tih grešaka, zbog nečega što smo išli "grlom u jagode", možda zbog nesagledavanja ukupnog stanja koje je danas i na globalnom i na regionalnom planu, ptice mogu biti sivkaste, možda i crne.

Nažalost, to je tako u Crnoj Gori. Mi smo bili oni koji su to predlagali i to se nije desilo. Sjećam se da smo se tužili sa nekim žderićem tamo konstruktorom, da smo kazali da je prevara i kada su otvarali taj navodno autoput, tada je bio premijer Đukanović, bio je premijer Hrvatske Kosor i Cvetković tačno. Sjećam se da sam dao jednu izjavu - da bogda od ovoga nište neće biti. Ništa nije bilo.

Znači, nikada nijesmo bili zajedno, nikada nijesmo gledali u istom vremenu zajedno. Vi ste poslije 30 godina se osvijestili, gospodine Markoviću, i to je velika greška Crne Gore. Mi opet iz Demokratskog fronta i mi predlagači, nas šestina, uvijek dajemo novu viziju za 20, 30 godina. Upozoravamo da ne napravite novu glupost. Vi ste rekli neke stvari, prihvatili ste da nećete napraviti glupost. Nadam se da ćete ovo sve prihvatiti. Ne slažete se s tim da novi vrhovni državni tužilac treba da preispita neke odluke. On to mora zbog pravne države. Gospođice ili gospođo, kao ja stariji profesor - manite se tih slavopojki. Uzmite knjige u šake, vidite kakvo je stanje i realizujte nešto da Crna Gora iskoči iz ovih problema i velikih izazova.

Ja se više neću javljati po ovoj tački, nego će moji predlagači drugi se javiti i dati završnu riječ.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 17:24:06)

Dajem riječ Predragu Sekuliću, a neka se pripremi Boris Mugoša. Nakon toga dajem riječ Jovanu Vučuroviću.

PREDRAG SEKULIĆ (20.11.19 17:24:17)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegkinice i kolege,

Svojevremeno uoči referenduma jedan pjesnik je govorio da Crna Gora nema pravo na državu zato što, zaboga, nema ni metra autoputa. Naravno, ne mislim da državu čine metri autoputa, država je nešto sasvim drugo. Mislim, da je, u svakom slučaju, dobro što danas razgovaramo na ovu temu. Dobro je zato što se još jedanput vidi razlika u načinu razmišljanja. Dozvolite samo da podsjetim, kasnije ću malo konkretnije oko same rezolucije, da smo i u uvodnim izlaganjima čuli dio kolega iz opozicije koji su još uvijek protiv izgradnje autoputa. Smatraju da su brze ceste neka bolja rješenja. Dio kolega iz opozicije sada kaže da nije bilo njih ne bi bilo autoputa, a naravno dio kolega kroz ovu rezoluciju kritikuje sama tehnička rješenja.

Smatram, prije svega, ako govorimo o samoj rezoluciji, da je metodološki dosta neujednačena, sa dosta nekih opštih mjesta, sa dosta floskula, ali dobro je da razgovaramo na ovu temu. Dobro je zato što se vidi i razlika u načinu razmišljanja. Žao mi je što autori ove rezolucije nijesu čitali strateška dokumenta države Crne Gore. Nažalost nijesu bili pažljivi kad smo usvajali neke međunarodne sporazume ovdje u ovom Parlamentu koji govore na temu saobraćaja.

Dozvolite samo jedan dio zbog javnosti, jer često se čuje to da zaboga Crna Gora ne koristi dovoljno evropskih fondova, dovoljno evropskih sredstava za ono što je pitanje razvoja saobraćaja.

Uvažena kolegkinica iz Ministarstva saobraćaja je govorila oko transportne zajednice Zapadnog Balkana. Putem mehanizma investicionog okvira Zapadni Blakan u periodu od 2009. godine do 2018. godine odobrena su besplatna sredstva za pripremu tehničke dokumentacije za 35 projekata željeznice i putevi 39,5 miliona eura; sufinansiranje izgradnje tri projekta željeznica i putevi 76 miliona eura. Značajna podrška obezbijeđena je kroz nacionalni IPA program, i to ukupno za 33,5 miliona eura, od čega su 23 miliona eura besplatna sredstva a ostalo je nacionalna kontribucije. Godišnji nacionalni program 2014. godine 6,3 miliona eura, željeznica i putevi, bezbjednost na putevima. Godišnji nacionalni program 2017. godine 11,3 miliona eura, željeznica, pomorstvo, podrška u pripremi projekata itd.

Zašto sam ovo pročitao? Zato što negdje i u javnosti provejava mišljenje da država Crna Gora nema dovoljno stručnih ljudi, odnosno Vlada Crne Gore nema dovoljno administrativnih kapaciteta i da se nema dovoljno saradnje sa Evropskom unijom. Mislim da je dobro da građani Crne Gore znaju da je veliki broj infrastrukturnih objekata u Crnoj Gori građen upravo zahvaljujući pomoći i sufinansiranju, u konačnom i stručnoj pomoći Evropske unije. I kroz transportnu zajednicu Zapadnog Balkana je napravljen ukupni plan razvoja saobraćaja na čitavom Zapadnom Balkanu.

Znači, Crna Gora, ponavljam po ko zna koji put, nije crna rupa u Evropi. Ne možemo mi da gradimo autoput, a da ne znamo da ćemo da se spojimo sa autoputem koji ide dalje prema Beogradu i Budimpešti na Boljare. Isto tako ne možemo da govorimo o razvoju Luke Bar ako ne znamo koji kapaciteti trebaju da bi maksimalno bili iskorišćeni, da bude najekonomičniji razvoj te Luke Bar. Takođe, ne možemo da modernizujemo prugu Bar-Beograd ako ne znamo da će to isto da uradi i strana iz Republike Srbije. Ovdje se lako izriču ocjene da te saradnje nema. Ta saradnja postoji na svim nivoima, postoji i ova saradnja unutar transportne zajednice Zapadnog Balkana, a što je najvažnije postoji i saradnja sa državama Evropske unije.

Takođe, samo par napomena koje se tiču autoputa. Čini mi se da se dešava nešto što se dešavalo kada smo u ovom Parlamentu razgovarali oko probijanja tunela Sozina. Znači, većina kolega iz opozicije su bili protiv tog projekta, a dio kolega je kritikovao tehničku stranu tog projekta. Tada se govorilo da neće biti dovoljno automobila, da je projekat neisplativ itd. Danas vidimo da je taj projekat uspješno završen, da već skoro deceniju veoma uspješno funkcioniše i da donosi prihod mnogo veći od onoga koji je planiran.

Takođe, smatram da će i autoput donositi veći prihod nego što je to planirano, sa jedne strane, a, sa druge strane, kada govorimo o studiji izvodljivosti zaista smatram da sve ono što se dešavalo svih prethodnih decenija kroz Platije da je to najbolja studija izvodljivosti. Mislim da nam je taj autoput bio neophodan ne samo zbog razvoja Crne Gore, ne samo zbog brzine kojom se Crna Gora treba preći autoputem, nego i zbog pitanja sigurnosti. Dobro je što autor rezolucije pominje i pitanje sigurnosti u ovom dijelu.

Čini mi se da bi ovaj dokument bio mnogo bolji, mnogo cjelovitiji da su autori ovog dokumenta zaista na pravi način čitali i strateška dokumenta Vlade Crne Gore. Ali, dobro je što u ovom Parlamentu imamo sinergiju, što imamo dobru volju, koliko sam razumio, svih da radimo zajedno u interesu Crne Gore.

Govorim o tome da se ujedini pamet Crne Gore na nekom projektu, kao što je pitanje saobraćajne infrastrukture. Ali, sa druge strane smo neutemeljeno veoma spremni da kritikujemo sve one koji učestvuju u bilo kom projektu. Znači, apsolutno neutemeljeno govorim da je bilo i pojedinačnih prozivki, prozivki firmi itd, a čini mi se da je najvažnija stvar kada govorimo ./prekid/ standarda i usvajanje standarda u niskogradnji i razvoju ovakvih infrastrukturnih objekata.

Izvinjavam se, potpredsjedniče, na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 17:30:25)

Hvala.

Kao što sam najavio, poslanik Boris Mugoša.

BORIS MUGOŠA (20.11.19 17:30:37)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi poslanice i poslanici, poštovana državna sekretarko Živković,

Zaista jedna veoma značajna tema na dnevnom redu. Ovo je prilika da još jedanput iskažemo svoje jasne stavove oko nekih značajnih infrastrukturnih projekata, a nije na odmet da ponavaljmo jer se dešava da pojedine kolege pokušavaju neke stvari da zaborave. Ali, tu smo da podsjećamo. Ja ću moju priču fokusirati na dva projekta. Prvi je projekat auto puta i drugi je projekat daljeg unapređenja poslovanja, odnosno performansi Aerodroma.

Što se tiče projekta auto puta, pomalo je nevjerovatno da sad kad bi trebalo da se za godinu dana završi ta prva dionica, mi otvaramo priču je li nam trebao auto put je li nije, je li bolje da je tu brza cesta, ja mislim da je to sad suvišna priča. Vidimo obrise tog auto puta, nadamo se svi da će biti završena prva dionica krajem sljedeće godine, tako da više ta priča o brznoj cesti je pase. Ona može da služi nekome ko, čini mi se, želi, često to primjećujem u Crnoj Gori, kao da navijate da nešto krene po zlu da bi nekako poentirali da ste vi negdje bili u pravu, ali idete onom logikom: dajte sto stvari da kažem, pa ako je jedna u pravu, reći ću - eto, uspio sam. Gledam ovaj zakon, ja tada nisam bio poslanik, u ovoj Skupštini je usvojen, vidim ko je glasao za, pa čujem sad neke od tih ljudi da pričaju protiv tog zakona, a glasali su ga. I taj zakon nije raspravljan samo kao tekst, nego je uz njega bio Ugovor o projektovanju i izgradnji i Ugovor o preferencijalnom zajmu. Čini mi se četiri dana da se pričalo o tome, pa se sad priča o zaboravljenim radovima, a kad ste glasali Zakon o auto putu bio je i taj Ugovor tu. Kad se priča o zaboravljenim radovima, ja nisam stručnjak i zaista mi je pomalo mučno kad svi pričaju o tome. A onda, kad čujete stručnjake, malo se zamislite. Pa jesmo li mi mislili da ćemo u taj auto put da ugradimo vodovod za cijeli sjever Crne Gore i to o trošku investitora, ili da ćemo da odradimo dio energetike za cijeli sjeverni region o trošku investitora? Samo treba, ja to uvijek kažem, da malo budemo realni i da više slušamo

struku. Ako se pokaže odgovornost struke, onda ćemo da upiremo prste na struku jer nam je struka objasnila da je to tako.

A čini mi se negdje poslanici, to jeste nažalost, nemamo neku eksplicitnu odgovornost. Ovdje kažemo što god hoćemo, nešto se ispostavi tačno, nešto nije tačno - nemamo nikakvu odgovornost. Tako da u tom dijelu, kolega je pomenuo Sozinu, da se ne vraćamo sad na priču oko Sozine, što se ovdje pričalo - katastrofalni scenario, to je užasni projekat. Sad kad je dobar projekat, ništa ti više ne progovaraju. Voze se kroz tu Sozinu, sve funkcioniše kako treba. Ja mislim kad se završi auto put, da će mnogi zaboraviti da su ga kritikovali.

Ono što je istina, ova dionica sama nije dovoljna i kad pričamo o idejnom projektu, ja znam da koleginica Živković je jedan dobar radni vijek provela "mučeći" se sa ovim projektom auto puta i ona dobro zna, /upadica/ nije, kolega Kneževiću; hvala, kolega Kneževiću. Tako da mi znamo da je bolje bilo da ima i glavni projekat a ne idejni, ali isto znamo da su 1999. godine objavljene te četiri knjige čuvenog FIDIC-a: i Crvena, i Žuta, i Zelena, i Srebrna. Tako da nismo mi nešto izmislili što se ne gradi po Žutom FIDIC-u, ali je dobro da za sljedeću fazu, zbog ovoga iskustva, imamo glavni projekat. Mnogi su benefiti na ovom projektu za našu struku, za naše studente. Vidimo da ne prođe ni jedan dan da naši studenti ono što uče na fakultetu mogu da vide na licu mjesta, a da ne pominjem užasne saobraćajne nesreće. Milion puta sam putovao tim putem, pa svaki put kažem da je nevjerovatno da se u 21. vijeku i dalje vozimo onim putem koji je zanimljiv za turiste, jer oni jednom prođu pa kažu da je to fenomenalna priroda i vjerovatno im ne pada više na pamet da prolaze tim putem.

Druga stvar, meni omiljena tema u smislu konceptijskog pristupa su Aerodromi. Ono što moram reći da /prekid/ u avgustu prošle godine i tada se nisu mnogi oglašavali. Negdje su priželjkivali da se na osnovu te priče pravi sukob između koalicionih partnera i to im je imponovalo, pa ajmo mi da smo po strani, neka se oni između sebe raspravljaju. Tada su samo NVO organizacije, moram da ih pomenem, na toj javnoj raspravi prije godinu i nešto dana imale konkretne stavove i mi kao partija. Neki tumače borba za ovo, za ono, a mi smo imali konkretne argumente gdje su se mnoge stvari pokazale ispravnim, jer je na osnovu njih korigovan u određenoj mjeri taj koncesioni aranžman. E sad približavaju se i tivatski izbori, približava se izborna godina, sad već kreće ogromno interesovanje za Aerodrome. Nije ga bilo godinu dana, a sad neki već počinju da se baš u ovom trenutku pred izbore u Tivtu interesuju za Aerodrome.

Smatram i partija /prekid/ može da ih valorizuje, što je i rekao kolega, odluka o valorizaciji Aerodroma nije na menadžmentu, nego na Vladi kao osnivaču. Zašto nisu u prethodnom periodu? Pa Vlada je tako odlučila. 25 miliona sredstava na računu nije greška menadžmenta, nego trebamo da pohvalimo što su ljudi sačuvali ta sredstva kada se bude krenulo u realizaciju ove investicije. Kad pričamo da monopolom ne treba da upravlja država nego neko drugi, pa šta je onda sa Elektroprivredom? I to je monopol. Pa hoćemo li ... da damo koncesionaru? Hoćemo li CESID da damo? Sve su to monopoli. Ako dobro upravljate monopolom, deset puta je bolje da država upravlja tim. Da ne pričam da će potencijalno u razmišljanju o koncesijama dobiti i koncesionari koji su državne firme. Pa sad mi iz Crne Gore kao država ne treba da upravljamo, a treba na primjer neka firma iz inostranstva koja je isto državna. Tu meni nema nekih stvari koje su logične. Tako da mi i dalje stojimo pri tom stanovištu da Aerodromi mogu sami. Banalizuje se upravljanje Aerodromima. Ne mogu da vjerujem da neki ljudi pričaju da je vrlo lako upravljati Aerodromima. Vratimo se na 2004, čini mi se, kad nisu mnogi htjeli da preuzmu upravljanje Aerodromima jer je tada bilo katastrofalno stanje. Sad misle da se nove destinacije dobijaju vrlo lako, a konkurencija nigdje nije veća nego u avio industriji. Treba Lufthansu "privoljeti" da dođe u Crnu Goru. Mislite li da Lufthansa sve čeka da dođe u Crnu Goru, nego treba da se neko pomuči za to. 40 destinacija je novih otvoreno u prethodnih par godina. Nije to lako, imamo na 100, 150 km druge aerodrome koji se isto bore da dovedu te kompanije u Crnu Goru. Ko je rekao da ne trebaju investicije aerodromu? Koji nenormalni čovjek može to da tvrdi? Trebaju investicije, treba da se unapređuju preformanse, po našem konceptu, država to, odnosno Aerodromi to sami mogu, po konceptu koalicionih partnera to treba drugačije i to nije ništa strašno. Razlikujemo se. Razlikovali smo se i oko Telekoma, u početku oko privatizacije Elektroprivrede, oko Jugopetrola. To su konceptijske razlike. Samo nemojmo da pojedini ni u tim razlikama traže nekakve svoje zasluge. Znamo ko je na leđima nosio sve te projekte, tako da i u tom smislu uvijek sam raspoložen da ukoliko neko želi da preuzme zasluge samo malo budemo konkretniji, realniji. Na

kraju krajeva, čini mi se da su ove priče najmanje bitne za sticanje političkih poena, jer kažem /prekid/ resursa je za nas manje bitno koliko za generacije koje dolaze za 30, 40, 50 godina. Oni će imati pravi sud o tome jesmo li mi dobro uradili, a to nama dodatno pojačava odgovornost da ne pravimo greške u koracima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 17:40:01)

Zahvaljujem poslaniku Mugoši.
Dajem riječ poslaniku Vučuroviću.

JOVAN VUČUROVIĆ (20.11.19 17:40:10)

Niko ne očekuje da će koalicija vladajuća da se raspane zbog Aerodroma, jer će biti onako kako kaže Demokratska partija socijalista. Mogu ovi manji koalicioni partneri da dižu glas koliko god hoće, ali biće onako kako kaže DPS. Iako prijete raspadom koalicije, to je tako.

Dakle, htio sam da kažem vezano za gospođu Živković, 'ajde sve nekako čovjek da pregrmi, ali kad ste krenuli da hvalite Željeznicu Crne Gore, tu stvarno moram da Vam kažem da govorite krupne neistine ne znam zbog čega. Evo sam putujem, lično koristim voz i to vrlo često i potrudite se i Vi da to uradite u nekoliko navrata na raznim relacijama, pa da vidite na što liče vozovi i kakvi su uslovi u vozovima bilo da se radi o prvoj, drugoj klasi, spavaćim kolima. Dakle, ne znam zbog čega ste to izgovorili, ali ste izgovorili veoma krupnu neistinu. Naravno, to i priliči nekom ko sjedi u Vladi koju vodi Duško Marković.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 17:41:21)

Znači, samo budite precizni. Koleginica Živković je pričala o infrastrukturi.

JOVAN VUČUROVIĆ (20.11.19 17:41:31)

Govorila je o Željeznici. Što, da nije možda bolja infrastruktura? Nemojte da se vraćamo u 2006. godinu i ostavke poslije nekih teških nesreća. Kao da je bolja infrastruktura sad nego što je bila onda.

Želio bih sad da se vratim na 2016. godinu, kada je Demokratski front predložio građanima program da radi Crna Gora. To je program o 707 mjera koje smo ponudili kao rješenje za izlazak iz katastrofalne situacije u kojoj se nalaze građani nakon 30 godina pohare i okupacije pod kojom žive u jednom kriminalnom i režimu koji je sklon korupciji. Taj program je bio i putokaz kako da se izađe iz jedne moralne ekonomske i privredne pustoši, kao što je bio i putokaz kako da ova zemlja stane na noge nakon svega što je zadesilo. Režim je, kao što znamo, izazivanjem Državnog udara spriječio da se vlast promijeni iako je sve išlo ka tome i nastavio je da uništava Crnu Goru, da uništava njenu supstancu, da uništava građane Crne Gore, da uništava njene resurse, a posebno da uništava njenu infrastrukturu, kroz neke projekte koje su započeli tako gromopucateljno, ali praćeni korupcijom, praćeni gomilanjem javnog duga i novim zaduženjima koje će da otplaćuju generacije i generacije nakon nas. Demokratski front, po običaju, ima rješenje za svaki problem, ima rješenje za sve. Kao što smo ga ponudili kroz program Da živi Crna Gora, tako je ponuđen i kroz ovu današnju Rezoluciju koja je i profesor Radulović je u stvari nastavak ovoga programa, proizilazi iz programa Da radi i da živi Crna Gora. Tu je sadržano ono što je interes građana Crne Gore, a ne ono što je interes organizovanog kriminala i tajkuna bliskih režimu. Zato i Rezolucija uspostavljanje održivog i modernog saobraćajnog sistema da ukažemo na krupne greške i kažemo da mi imamo mnogo bolja rješenja za probleme koji su zadesili Crnu Goru. Međutim,

Vlada još jednom apriori odbija predloge Demokratskog fronta, čime je pokazala, po mom mišljenju, da ne želi dobro građanima Crne Gore. Pokazala je u više navrata, a evo i odbijanjem rezolucije još jednom je pokazala. Kaže se: Vlada nije saglasna sa usvajanjem Predloga Razolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore, jer predloženi državni interes i mjere za realizaciju već predstavljaju dio prepoznatih strateških opredjeljenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva. Pa da su ovo što mi predlažemo strateška opredjeljenja Vlade, mi ne bismo predlagali ovo što danas predlažemo, niti bismo predlagali ovu rezoluciju. Mi je nudimo baš zbog toga što Vlada radi suprotno interesima građana, a za interese tajkuna i organizovanog kriminala. Vlada je ovdje izvor problema, a ne rješenje.

Takođe, biti protiv ove rezolucije, po mom mišljenju, je biti, kao što rekoh, protiv Crne Gore, protiv njenih interesa, protiv prosperiteta i njenog razvoja koji podrazumijeva pošten i realan odnos prema nekim posebno infrastrukturnim projektima, a u biti, u suštini toga shvatanja, kako to vidi Demokratska partija socijalista, je da se bukvalno, poštovani građani, na svaki metar saobraćajnice neke u Crnoj Gori desi ugradnja i korupcija. E to je shvatanje Demokratske partije socijalista, tako vide stručnjaci iz DPS-a. Izgradnja autoputa, zašto krijemo ovdje, je pokazala brojne negativnosti. Dakle, od korupcije, od angažovanja firmi koje su bliske klanovima koji su vezani za šefa režima i za zamjenika predsjednika DPS-a, gomilanja dugova. Onda imamo i nekih nepredviđenih smo imali dugova, nazovi nepredviđenih, kao što je bila petlja koju više niko ne pominje, a vidimo da niko nije odgovarao za to što se desilo /prekid/ žestoko će da plate tu tzv. grešku koja se pokušava zataškati. Dakle, imamo izazivanje katastrofalnih posljedica po životnu sredinu. Moram li da podsjećam ovdje da je vezano za izgradnju autoputa za nestanak rijeke Tare, da ona može da nestane sa mape Crne Gore? Niko o tome ne priča. Jednostavno glorifikuje se priča o autoputu, a ne priča se o posljedicama koje izaziva kad nemamo planova, kad nemamo rješenja, kad radimo samo stihijski i u korist bilo tajkuna, bilo ljudi koji su na neki način vezani za Demokratsku partiju socijalista. To je tako, kazni nema jer u Crnoj Gori ne postoje institucije, ne postoji pravosuđe, ne postoji Tužilaštvo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 17:47:23)

Ja nisam razumio Vas, možda nisam dovoljno pratio, da li Vi podržavate Rezoluciju?
/Prekid/

Poslanik Milorad Vuletić.

MILORAD VULETIĆ (20.11.19 17:47:51)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo poslanici, uvažena predstavnice Ministarstva i Vlade gospođu Živković, uvaženi profesore Raduloviću i kolega poslanice, uvaženi građani,

Svoje impresije o ovom dokumentu pribilježio sam da bih bio što više konkretan i da bih oduzeo što manje vremena, pa se nadam ću se uklopiti u zadato vrijeme za ovu priču.

Pažljivo čitajući Predlog Rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore, u prvi mah obradovah se, da konačno od strane dijela naših opozicionih kolega stiže neki konstruktivan, analitičan i sveobuhvatan prijedlog o jednoj značajnoj temi koja predstavlja bitan segment ukupnog razvoja države. Ali avaj, već prvi redovi predložene rezolucije iskazuju bavljenje predmetnom temom kao: uviđanje da će autoput proizvesti trejne negativne ekonomske, fiskalne i ekološke posljedice; zabrinutost da će trajno destabilizovati Crnu Goru; svjesnost da se dionica Smokovac - Mateševo gradi bez finansijske podrške, bez potpune dokumentacije, bez zajedničke aktivnosti susjeda itd. Konstatuju da revitalizacija postojećih i najavljena izgradnja novih kapitalnih infrastrukturnih saobraćajnih projekata poprma groteskni karakter sa zastrašujućim posljedicama. Tako piše. Pa, opet - svjesni, zabrinuti, uvjereni i odlučni rezolucijom rezolutno po svemu što je sagrađeno ili se planira graditi u Crnoj Gori. Kao 1948. godine, ne daj Bože, samo što je sada u pitanju Rezolucija o unapređenju saobraćajnog sistema.

Zamislite, poštovani građani, gradili smo most Moračica dugačak kilometar, visok 180

metara, treći po veličini u Evropi sa Kinezima bez potpune tehničke dokumentacije. Dakle, od oka, što bi se reklo samo da se ne zaljulja, vele takav je čitav autoput. Po njihovom iz niđe u niđe, vele nijesmo konsultovali komšiluk pa je komšiluk zabrinut. No, šalu na stranu. Pokušavam da razumijem predlog da treba uspostaviti dinamičan i održiv razvoj saobraćajnog sistema na novim principima. Kako da razumijem ovo - da zaustavimo sve aktivnosti koje, najkraće rečeno, nijesu u skladu sa ovom predloženom rezolucijom.

Poštovane koleginice i kolege, koliko god prethodne rečenice mog izlaganja zvučale kao političko denunciranje predložene rezolucije, istinski me raduje kada iz opozicionih klupa čujem makar i nedovoljno izbalansiran prijedlog za poboljšanje sigurnosti i bezbjednosti saobraćaja, uz usaglašen i održiv razvoj sistema prema načelima: ekonomske, tehnološke, /prekid/ održivosti. Doživljavam da se okrećete ka dobrobitima ne samo jednog dijela ekonomske politike, nego i ukupnom uspostavljanju boljitka i napretka ove države. Siguran sam da, koliko se god razlikovali, radeći na sličnim temama možemo dati značajan doprinos ukupnoj politici razvoja Crne Gore. Čini mi se da je na tom fonu i ona misao poznatog američkog biznismena i bogataša Vorena Bafeta - Rizik je donositi odluke u nesigurnom okruženju; ne donositi odluke je, takođe, rizik. Dakle, siguran sam da se donošenjem odluka o građenju puteva i mostova ne srlja u propast, već stvaraju uslovi za bolje sutra. Moramo se složiti da opšte stanje saobraćajnog sistema ove države nije još u dovoljnoj mjeri usklađeno sa realnim potrebama i interesima građana i privrede, ali se ulažu napor u skladu sa preporukama Evropske komisije i vidljiva su značajna poboljšanja u odnosu na prethodni period.

Iako svi znamo kolika su naša ograničenja kada su u pitanju raspoloživi resursi, ali je krovnim dokumentom, da napomenem, Pravci razvoja Crne Gore 2018 - 2021, prepoznata neophodnost unapređenja prostornog planiranja, uz uvažavanje zahtjeva za očuvanje životne sredine, analize tržišta rada na iskorištavanju geostrateškog položaja Crne Gore za privlačenje tranzitnih saobraćajnih tokova, usklađivanje direktnih stranih investicija sa javnim interesom i izbjegavanje finansiranja investicija kroz nova zaduživanja. Ovim dokumentom se kao razvojni prioritet definiše i nova strategija razvoja saobraćaja.

Izdvojio sam samo nekoliko tačaka iz dokumenta koje sveobuhvatno i analitički pristupaju ovoj temi, ostavljajući kolegama koji više poznaju ovu oblast da daju detaljnu analizu o ovoj, ali i o integrisanju saobraćaja u tokove u kojima smo /prekid/, dakle, gdje su uska grla u saobraćajnicama. O promjeni raspodjele transporta putnika u prilog javnom prevozu i promjeni raspodjele transporta tereta u prilog željezničkom prevozu; o smanjenju uticaja saobraćajnog sistema na životnu sredinu. Imajući u vidu sve obrađeno u pomenutom državnom dokumentu, siguran sam da će nadležne institucije, u skladu sa svojim ovlašćenjima, uraditi sve da se primjenjuju, prije svega, doneseni propisi i međunarodna praksa u ovoj važnoj oblasti. Stoga, kao što i proizilazi iz Vladinog mišljenja dostavljenog Skupštini 18. jula 2019. godine kao odgovor na predlog predmetne rezolucije, predloženi državni interesi i mjere za realizaciju već predstavljaju dio prepoznatih strateških opredjeljenja Ministarstva saobraćaja i pomorstva. O tome je nešto govorio maloprije i predsjednik Vlade gospodin Marković.

Dakle, Vlada nije saglasna sa usvajanjem ovog dokumenta, a ovakav stav Vlade korespondira i sa mojim razmišljanjem, zbog čega ću glasati protiv Predloga rezolucije grupe poslanika Demokratskog fronta. Hvala na dozvoli za prekoračenje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 17:56:16)

Hvala.

Imamo još prijavljenih poslanika. Ispred opozicije imamo prijavljenog Milutina Đukanovića i Andriju Mandića, a ispred pozicije imamo devet poslanika. Kako bismo uspjeli da završimo i drugu tačku dnevnog reda danas koju smo planirali da radimo do 19h, ja sam iskomunicirao sa predstavnicima pozicije. Dva poslanika će govoriti i da na taj način ćemo moći da pređemo na sljedeću tačku. Tu nas već čeka ministrica ekonomije, najavili smo noćas da će i ona da bude ovdje.

Sada dajem riječ Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (20.11.19 17:57:09)

Poštovani građani,

Demokratski front je podnio Rezoluciju kojom želi da unaprijedi saobraćajnu infrastrukturu u Crnoj Gori. Međutim, danas slušamo prvo od premijera, kasnije i predstavnika Demokratske partije socijalista tako licemjerna izlaganja da se jednostavno moramo začuditi. Mi smo pomislili da se ovdje radi o nekoj strukturi koja je na vlasti tri, četiri godine, a ne strukturi koja je na vlasti više od 30 godina. Za 30 godina su zemlje uspjele da obnove svoje infrastrukture i pored teških ratova, i pored atomskih bombardovanja, i maltene uništenja kompletne infrastrukture. Demokratska partija vlada 30 godina i za 30 godina uspjela je da napravi novih puteva i trećih traka oko 150 kilometara. I danas ovdje pričaju o nekim planovima, o nekoj želji za izgradnjom, pa smo čuli jednog poslanika kako zamjera nekom iz opozicije kad saopštava da je Crna Gora jedina zemlja u Evropi koja nema metra autoputa. Volio bih da me neko iz Ministarstva demantuje.

Takođe, da bude lakše ovoj vlasti, a da se građani uvjere koliko ova vlast radi protiv interesa građana, u Kraljevini Jugoslaviji, koja je trajala svega 23 godine, napravljeno je više od 600 kilometara puteva. Što se željezničke infrastrukture tiče, mogli bi se slobodno snimati filmovi koji imaju motive iz XIX vijeka. Na tom nivou je željeznička infrastruktura u Crnoj Gori. Otkad je Demokratska partija socijalista došla na vlast, metra nije napravljeno novih željezničkih kolosjeka. Ponovo upoređenje, za vrijeme Kraljevine Jugoslavije u periodu od 23 godine napravljeno je preko 60 kilometara novih željeznica. Ovdje nam samo pričaju o planovima, a jednostavno se ništa ne radi. Tako imamo i podatak da ste dobijali novac od Evropske unije, preko 150 miliona evra gotovo bespovratne pomoći. Šta ste uradili, šta ste napravili? Znači, situacija je katastrofalna.

Što se tiče pomorskog saobraćaja, to je priča za sebe. Do dolaska Demokratske partije na vlast imali smo moćne pomorske kompanije, kao što su: Prekookeanska plovidba, Jugooceanija, koje su imale 26 brodova. Danas je stanje katastrofalno. Što se tiče vazdušnog saobraćaja, nacionalna avio kompanija je u stvari u bankrotu. To što država pumpa novac u nju i održava to je već problem aktuelne vlasti. Nema političke opcije koja je više uradila protiv nezavisnosti Crne Gore od Demokratske partije socijalista. Ovakvom eknomijom, ovakvim stanjem infrastrukture saobraćajne, energetske, komunalne vi najbolje pokazujete da Crna Gora, kako je vi vodite, jednostavno nije održiv ekonomski sistem, nije održiva društvena zajednica. Napravili ste planove do 2036. i onda kažete: 1. autoput Bar - Boljari; 2. varijanta Jadransko-jonskog autoputa (na daljinu ne možemo da vidimo projektnu dokumentaciju); 3. željeznički pravac Bar - Vrbnica. Vidjeli smo da vozovi ne prelaze 40 km na sat; 4. Pruga Podgorica - Tirana. Razmislite kada ćete je raditi i da li nam ovo uopšte treba. Što se tiče kapaciteta Luke Bar, oni su isti kao prije 50 godina. Što se tiče Aerodroma Podgorica, propusna moć tog aerodroma je, takođe, ista kao prije 30 godina. Samo priče, planovi, a jednostavno se ništa ne radi. U nečemu smo na prvom mjestu. Odnos javnog duga i bruto domaćeg proizvoda je 80%. Znači, Crna Gora je uzimala velike kredite za infrastrukturne projekte i šta se dešavalo? Ti krediti su neracionalno trošeni. Mi sumnjamo otvoreno da je od aktuelne vlasti većina tog novca opljačkana i da je to ostavljeno građanima da vraćaju.

Prema tome, ovu rezoluciju Demokratskog fronta posmatrajte kao posljednji apel da se nešto uradi po tom pitanju. Građani Crne Gore treba da znaju da neko ko za 30 godina nije uspio da napravi metar kvalitetne infrastrukture nema pravo da ponovo traži mandat u sljedećem periodu da bi ponovo radio kao što je radio prethodnih 30 godina. Demokratska partija socijalista nema moralno pravo da traži da još i dalje upravlja Crnom Gorom. Svakome je jasno, bez promjena i smjene Demokratske partije socijalista, ova država će samo dublje i dublje da tone. Boljitka narodu ne može biti dok vladaju ovi iz Demokratske partije socijalista na čelu s Milom Đukanovićem, Duškom Markovićem i Branom Gvozdenovićem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 18:03:34)

Dajem riječ Danijelu Živkoviću.

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Danas na dnevnom redu imamo Rezoluciju uspostavljanja održivog i modernog saobraćaja. Cijenimo svaku inicijativu koja dolazi od strane kolega iz opozicije. Dakle, rezolucija je tu da možda napravi jedan pregled stanja u određenoj oblasti. Ovo je politički legitimno pravo kolega iz opozicije da razmišljaju na ovaj način i uviđaju gdje postoje manjkavosti u postojećem sistemu, a takođe naše je pravo da imamo razloga za drugačiju percepciju i da saopštimo stavove iz nekog drugog ugla i da sučelimo upravo argumentaciju na ovim temama.

Razumijem da postoji kritika, odnosno kritizerstvo, kako je ovdje govorio jedan od kolega iz Demokratske partije socijalista, ali ono nije dobro za ukupne procese koji se odvijaju u Crnoj Gori iz prostog razloga što to kritizerstvo neće doprinijeti da se unaprijedi stanje u određenoj oblasti. Kritika da, kritizerstvo ne. Kritizerstvo podrazumijeva da u negativnom smislu posmatrate sve pojave koje se dešavaju u Crnoj Gori, kako procese, pojave, aktivnosti, tako i pojedince koji učestvuju u vršenju vlasti. Razumijemo i to, politički je, u svakom slučaju, legitimno.

Ono što je suštinski u Crnoj Gori, a što je trasirala upravo ova politika, politika Demokratske partije socijalista i njenih koalicionih partnera, a odnosi na održivi i moderan saobraćaj, konkretno veže se za to da smo mi tu da kreiramo ambijent u kojem ćemo imati takav saobraćaj koji će zadovoljavati potrebe stanovništva i potrebe svih budućih generacija. To je taj održivi i moderan saobraćaj kao rezultat jedne veoma moderne politike, koja je trasirala kako ovaj autoput, tako i ovaj drugi autoput kojim idemo u društvo evropskih naroda. Dakle, autoput onom lijevom najbržom stranom kao frantereri, odnosno posmatram ove dionice kao otvorena poglavlja kada idemo prema Evropskoj uniji, čini mi se da smo mi najviše napravili tih dionica ka društvu evropskih naroda, dok, sa druge strane, imamo našu političku konkurenciju koja se nalazi u jednom zatvorenom kružnom toku bezizlazne saobraćajnice i idu lijevom i desnom stranom i sve što rade koriste zvučne signale da se jedni drugima valjda sklone ko će biti prvi, ko će biti drugi, a da nijesu ni svjesni da se kontinuirano vrte u krug.

Crna Gora je suštinski danas dosta uradila na ovom planu, jeste za pohvalu, ali ne i dovoljno i ima razloga za kritiku u određenim oblastima, nevezano da li se radi o: drumskom, pomorskom, vazdušnom, željezničkom saobraćaju. Čini mi se da se u ovom drumskom saobraćaju dosta toga odradilo. Ne stoje konstatacije i teze koje se ovdje plasiraju da Demokratska partija socijalista koja evo već preko decenije vrši vlast u Crnoj Gori sa koalicionim partnerima nije ništa na ovom planu uradila. Možete da kritikujete kontinuirano, ali ne možete da zamaglitate stvarnost i zamažete oči građanima koji jasno vide šta se dešava i na sjeveru, i središnjem regionu i južnom regionu. Jasno je opredjeljenje da gradimo autoput. Kaže se ovdje Crna Gora nema metar autoputa, a mi danas imamo nove snimke koji građani mogu da vide preko društvenih mreža i preko sredstava javnog informisanja kako teku radovi na tom autoputu. Prvo, ne stoji ta teza.

Drugo, pokušavamo u potpunosti da integrišemo sjeverni, središnji i južni region sa kompletnim regionom Zapadnog Balkana, da ovu lijepu mediteransku zemlju integrišemo u društvo savremenih evropskih civilizacija, a kako to možemo uraditi nego upravo kroz saradnju sa drugim državama, što smo čuli ovdje i od premijera da su potpisani memorandum u smislu saradnje sa Srbijom, gdje postoji jasno opredjeljenje i Vlade Republike Srbije i Vlade Crne Gore da dođe do spajanja ova dva autoputa, gdje će ne samo građani Srbije, nego svi oni koji dolaze sa te strane imati priliku da dođu u Crnu Goru na kvalitetniji, bezbjedniji način poštujući te bezbjednosne kriterijume.

Suština današnjeg tržišta je zapravo moderan i održiv saobraćaj, zamajac ekonomije svake zemlje. To su savremene države shvatile, shvatili smo i mi. Zbog toga idemo ka tome, to je jasno, samo je suština ovdje da naše kolege iz opozicije shvate da se dobre stvari rade u Crnoj Gori, da ima razloga za kritiku, ali ne i za kritizerstvo. Zahvaljujem.

Hvala.

Mislim da bi trebalo da ispoštujemo dogovor. Namjeravao sam sada da dam riječ Andriji Nikoliću, a posle toga Andriji Mandiću da ima završnu riječ u ime obrađivača, ali sam shvatio da ih nekih razloga Slaven Radunović želi kratko komentar ili možda pohvalu izlaganja gospodina Živkovića.

SLAVEN RADUNOVIĆ (20.11.19 18:08:50)

Nakon što ishvalim gospodina koji je prije mene diskutovao, onda ćete da odradite to što ste rekli, nije nikakav problem.

Samo da ne ostane onako u etru kako mi ne vidimo da se nešto radi. Da, vidimo, ali po koju cijenu? Stalno preskačete i ne pominjete koliko nas košta to parče autoputa koje se gradi. I te kako smo zainteresovani za taj autoput, i te kako smatramo da je on važan za razvoj, ali po koju cijenu? Koštaće preko milijardu. Ne znam koliko puta sam ovdje pričao da najskuplja operativa, njemačka, kada gradi pa da je sve bio tunel odavde do gore, a ne da ima 17% otvorenog dijela puta ne bi koštala ovoliko. Tako je i kada se radi o drugim putevima.

Nije sporno da se radi po Crnoj Gori po nešto. To je redovna aktivnost svake Vlade. U svakoj državi, kada putujete Njemačkom, Italijom, Francuskom non-stop se neki dio autoputa radi, to je potpuno normalno, renovira. Što bi sada trebalo da se zahvaljujemo Bogu zato što neko radi dio puta od Nikšića do Vilusa evo godinu i po? To su normalne stvari da se nešto radi. Ovdje pričamo o načinu funkcionisanja ove Vlade. Pustite me da još malo hvalim Vladu.

Nismo se ni takli priče o Montenegro airlines-u, koja dobija dotacije uostalom kao i druge dvije kompanije iz regiona koje su u državnom vlasništvu, ali znate u čemu je razlika? Montenegro airlines dobija otprilike dotacije koliko Air Srbija, a Air Srbija je veća pet puta od Montenegro airlines-a. Isto je i s Croatia airlines-om, oni dobijaju nešto oko 30 miliona, ali šta je to s obzirom na veličinu Croatia airlines-a u odnosu na Montenegro airlines? Dovedite bilo koju stranu kompaniju, biće nam jeftinije s njima da se vozimo, dotirajte karte građanima Crne Gore od ovih 21 milion. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 18:11:07)

Hvala.

Čuli ste da pozivamo strane kompanije da se uključe u ove procese. Predlažem samo da ipak predlagač Rezolucije u završnoj riječi odgovori na dio pitanja koje ste Vi postavili. Zbilja bih zamolio jako kratko ili da ovlastimo gospodina Andriju Nikolića ako bude trebalo da on dopuni svoje izlaganje. Ja ću mu dati dodatno vrijeme zbog toga što ste mu ustupili.

Dajem sad riječ Andriji Nikoliću, a u ime predlagača na kraju govori Andrija Mandić. Na taj način planiramo da završimo ovu tačku dnevnog reda i da pređemo na sljedeću razoluciju. Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (20.11.19 18:11:50)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Hvala i kolegi Živkoviću na ustupljenom vremenu. Vjerujem da ću biti dovoljno na njegovoj strani da uštedimo vrijeme, s jedne strane, a da ne izgubimo na kvalitetu, sa druge.

Ovdje je kandidovana tema o kojoj svakako ima smisla govoriti i korisno je uvijek potcrtati učinke aktuelne Vlade po pitanju saobraćajne infrastrukture i njenog razvoja u modernim vremenima. Važno je napomenuti da, kada govorimo o putnoj infrastrukturi, Crna Gora ulaže preko 800 miliona eura u izgradnju autoputa i na taj način radi na jednoj od najzahtjevnijih dionica u Evropi. S druge strane, realizuju se projekti u Crnoj Gori vrijedni preko tri milijarde eura. Ako se zna da je uz sve te parametre ekonomski rast blizu 5%, onda definitivno govorimo o tome da se u

Crnoj Gori razvija jedna nova struktura ekonomije. Da li se može posmatrati dvostrano, odnosno da li se može kritikovati? Sigurno da može i uvijek postoji prostor da neke stvari uradimo bolje, ali da vidimo šta smo to uradili. Ja sam se u susret ovoj temi zainteresovao malo i dobio konkretne podatke od Vlade i pomoći ću vam, a posebno zbog građana Crne Gore da čujemo šta se to radilo samo u 2019. godini: ulaganja u infrastrukturne projekte kroz najveći iznos kapitalnog budžeta od sticanja nezavisnosti - 320 miliona eura; u prethodne dvije godine samo u magistralne i regionalne puteve uloženo je preko 90 miliona eura; za izgradnju autoputa u ovoj godini planirano je ulaganje od preko 180 miliona eura; za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje magistralnih i regionalnih puteva, rješavanje uskih grla, sanaciju mostova, klizišta, kosina u ovoj godini već je utrošeno preko 32 miliona eura; u ovoj godini dosad su završeni sljedeći projekti: rekonstrukcija puta Ulcinj - Krute u dužini 13 km, rekonstrukcija puta Vilusi - Vračenovići, dionica Petrovići - Vračenovići - Deleuša, čime je završena rekonstrukcija kompletne dionice od Vilusa do Vračenovića i granice sa Bosnom i Hercegovinom, rekonstrukcija dionice puta Krstac - Kuk, na putu Krstac Ivanova korita, na dionici od 10 kilometara, čime je dotadašnji put sa tri metra proširen na šest i po metara; završena je izgradnja bulevara Donja Gorica; u toku su radovi na 11 projekata čije je ugovorena vrijednost radova 108 miliona eura. To su sljedeći projekti: rekonstrukcija puta Lubnica - Jezerine u dužini od 13 km sa tunelom čija je dužina 2,8km; sjeverne opštine Crne Gore, naročito Berane, Rožaje, Plav, Gusinje i Andrijevića, izgradnjom ovog puta biće bliže Podgorici za 40km, što uz završetak radova na prvoj dionici autoputa od Podgorice do Mateševa približava ove djelove države na sat od glavnog grada. Vrijednost ovog projekta je 35 miliona eura, od čega je ove godine utrošeno sedam miliona. Rekonstrukcija 16km puta od Trubjele do Vilusa na magistralnom putu Nikšić - Vilusi za koju je u ovoj godini utrošeno blizu šest miliona eura. Rekonstruiše se i dionica puta Krstac - Ivanova korita od Kuka do Ivanovih korita u dužini od 4km. Rekonstrukcija puta Bijelo Polje - Ribarevine u dužini 3,5km. Rekonstrukcija puta Pljevlja - Metaljka, prva faza, u dužini od 16km, vrijednost ugovorenih radova 12 miliona eura. Rekonstrukcija puta Rogami - Spuž u dužini od 5km, vrijednost ugovorenih radova tri miliona eura. Rekonstrukcija puta Dinoša - Cijevna Zatrijebačka, u dužini od 16km, vrijednost ugovorenih radova devet miliona eura. Rekonstrukcija puta Debeli Brijeg - Herceg Novi. Rekonstrukcija puta Berane - Petnjica, dionica Berane - Podvade u dužini od 12 i po km. Izgradnja puta Vrljica - Miljkovići u dužini od 7km. Izgradnja obilaznice Rožaje, druga faza.

Pored magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva, u ovoj godini Vlada sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede i lokalnim samoupravama gradi 45 asfaltnih ruralnih puteva u sedam crnogorskih opština: Nikšić, Bijelo Polje, Berane, Mojkovac, Petnjica, Žabljak, Šavnik. U Nikšiću je asfaltirano 16 putnih pravaca, i to: u Trubjeli, Petrovićima, Vračenovićima, /prekid/ i Župi, u Šavniku u mjesnoj zajednici Boan. Na Žabljaku je asfaltirano osam putnih pravaca: u Pošćensko-komarskom kraju, Motičkom gaju, Novakovićima, Njegovuđi i Kršu. U Mojkovcu su asfaltirana četiri putna pravca: Prošćenje, Rudnica, Donja Polja i Žari. U Bijelom Polju je asfaltirano šest putnih pravaca: u Bistrici, Nedakusima, Rasovu, Čeoču i Cerovu. U Beranama je asfaltirano sedam putnih pravaca: u Petnjiku, Zagorju, Policama, Štitarima i Dapsiću. U Petnjici su asfaltirana tri putna pravca: u Vrbici, Tucanju i Radmancima.

U 2020. godini planirana su ulaganja ne manja od ulaganja u ovoj godini. Ministarstvo poljoprivrede finansiralo je 20 projekata lokalne putne infrastrukture: nasipanje puteva koji vode do katuna, sanaciju postojećih putnih pravaca, probijanje /prekid/ u susret potrebama poljoprivrednika.

Kao što vidimo iz navedenog, najveći dio u izgradnji putne infrastrukture odnosi se na sjever Crne Gore. Zato je sjever Crne Gore danas naša adresa za ulaganje. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 18:18:13)

Hvala.

Uvaženi poslanici, na ovaj način smo završili diskusije u ime klubova.

Sada završnu riječ, u ime predlagača, ima poslanik Andrija Mandić.

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Mi smo danas otvorili ovu važnu temu. Naš profesor Radulović je uglavnom kreator ovog teksta, koji smo podržali nas petorica poslanika Demokratskog fronta. Ta razolucija je veoma važna upravo iz razloga što mogu građani da vide kako je superiorne predloge ne samo pred javnošću, nego mislim i u čitavom političkom životu Crne Gore imao Demokratski front, kako smo imali dobre predloge, kako smo imali dobre ideje, kako imamo veoma ozbiljne namjere da promijenimo Crnu Goru u svim aspektima, pa i u pitanju modernog saobraćajnog sistema u Crnoj Gori.

Znam da danas poslanici vladajuće većine imaju potrebu i želju da predstave da je učinak Vlade mnogo veći od onoga što je realno. To znaju i građani Crne Gore, svak neka pogleda ispred svoje kuće, neka vidi šta se tamo uradilo za sve ove godine, neće im biti teško da izvedu taj zaključak i da shvate da su pomaci veoma mali. Može sad da se priča posebno o sjeveru Crne Gore, da se nabraja svaki metar asfalta koji je tamo postavljen. Zaboravljaju se nekako one famozne adrese iz 2006. godine, a mislim da bi onim ljudima i građanima Gornjih i Donjih Mida iz Ulcinja trebali da kupite i zlatne kašike, jer su oni bili presudni za ovaj projekat kome danas pripadate i politici koju i danas zastupate. Tako ne samo asfalt, nego i da im opremite i kuće i sve ono što je neophodno da ta gospoda zna da su oni državotvorci, da su oni glavni i zaslužni za ovo što vi danas predstavljate kao veliku politiku prema sjeveru Crne Gore i velikom asfaltnom bumu koji najavljujete. Ali ovaj današnji dan ostaće upamćen i obilježen jednim drugim dešavanjem, a to je sa Premijerskim satom. Moj kolega Milan Knežević uspio je da dobije jedan od ključnih odgovora od premijera vezano za sudski proces, koji će obilježiti, htjeli vi to ili ne, htjeli mi to ili ne, ali u suštini to će obilježiti političko vrijeme i ovog saziva Parlamenta i onog narednog saziva Parlamenta Crne Gore.

Mi smo danas eksplicitno na pitanje Milana Kneževića dobili odgovor Duška Markovića da dr Budimir Šegrt, nekadašnji ministar u Vladi Crne Gore, nije Duška Markovića obavijestio u septembru 2016. godine da se pripremao bilo kakav državni udar u Crnoj Gori. Dakle, radi se o sljedećem. Mi smo na osnovu tog iskaza dr Budimira Šegrt dobili presudu na po pet godina zatvora, nas dvojica, Mihailo Čađenović godinu i po dana zatvora, ljudi iz Srbije koji su sticajem okolnosti na prevaran način dovedeni u Crnu Goru i optuženi, osuđeni, neki se nalaze u veoma teškim uslovima i u životnim dramama, poput generala Dikića i gospođe Branke Milić, i svi ljudi nalaze tamo i u takvoj situaciji zahvaljujući jednom lažnom svjedočenju, kao što je svjedočenje dr Budimira Šegrt.

Danas smo donijeli odluku, želim da obavijestim crnogorsku javnost, Milan Knežević, Mihailo Čađenović i ja da podnesemo krivičnu prijavu protiv dr Budimira Šegrt za lažno svjedočenje, da sud utvrdi da se radi o lažovu, kao i protiv Sudskog vijeća na čijem čelu se nalazi sudija Suzana Mugoša, kako više nikada ne bi takve osobe mogle da rade u pravosuđu, niti da se bave pravom. Postoji mnogo zanimanja: okopavanje paprika, vrlo važan rad u stočarstvu, u poljoprivredu, mnogo časnih zanimanja kojima mogu da se bave razni ljudi, vrlo ponosnih i časnih, ali da neko odlučuje o ljudskoj sudbini, da neko odlučuje o slobodi ljudi tako što će izbjeći zahtjev advokata naših da se sasluša Duško Marković, nekadašnji potpredsjednik Vlade i ministar pravde, na okonosti vezano za to da li je njemu Budimir Šegrt saopštio da izvjesni Ticijano Masu, koji je prijatelj ovog Hajdarova, koji ovdje ulaže navodno po Crnoj Gori a koji su svi zajedno osumnjičeni za ubistvo malteške novinarkе, da je taj Budimir Šegrt obavijestio nekadašnjeg šefa službe državne bezbjednosti Crne Gore da se priprema nekakav državni udar /prekid/ šef državne bezbjednosti nije imao osjećaj za tu činjenicu, nego je zaboravio i nije bio svjestan o čemu se radi.

Danas smo dobili važan podatak, ključni, i siguran sam da će proces državni udar, kao i ove naše krivične prijave protiv troje nazovi sudija i protiv nekadašnjeg ministra zdravlja, inače na osnovu ovoga sadašnjeg ambasadora u Poljskoj, samo na osnovu ove činjenice, jednog prononsiranog kriminalca koji je bio spreman lažno da svjedoči protiv nas, da će ta istina ipak odzvoniti snažno u Crnoj Gori. Dinastija stara 200 godina, čuvena dinastija Petrovića s kojom se ponosi svaki građanin Crne Gore propala je moralno na bombaškom procesu '908. godine. E ova vlast Demokratske partije socijalista, koja je nastavak one vlasti od '45. godine, survaće se ne samo moralno, nego politički, kako god /prekid/ ovom lažnom državnim udaru koji je bio zadnja

linija odbrane da se otme na prevaran način vlast 2016. godine.

Mi ne insistiramo na toj temi što smo nas dvojica osuđeni po pet godina i što je Mihailo Čađenović osuđen godinu i po dana. Mi za to imamo odgovore u potpunosti spremne za te presude, ali govorim o jednoj činjenici da najodgovorniji državni funkcioneri, ministri, zamislite ministra, direktora bolnice da je lažov. Imamo sudije, jedne obične, ne mogu da se izrazim, ne želim nikoga da povrijedim jer u sudu postoji i časni sudija, ali jedne obične izvršioce radova, jedne obične, ne znam kako, ne dozvoljavam da mi ipak pobijede emocije pa da nekoga uvrijedim, ali da prihvate i da ne žele da pozovu potpredsjednika Vlade da bude svjedok i da se utvrdi istina, nego kažu u presudi, ne sjećam se kako je bilo, ali u presudi kažu da nije bilo potrebe da se zove Duško Marković, jer je utvrđeno da je Šegrt govorio istinu. Evo danas, poštovani građani, ovdje pred čitavom Crnom Gorom utvrđeno je kako je Šegrt govorio istinu i kako je Duška Markovića obavijestio o nekakvom državnom udaru 2016. godine.

Ovo nam je važna tema, gospodine predsjedavajući. Profesor Radulović je veoma nadahnuto govorio o ovoj našoj rezoluciji, tački dnevnog reda. Ali uz svo uvažavanje, iako je to naš predlog, negdje za Demokratski front ovo je obilježilo današnji dan, jer je utvrđena jedna veoma važna činjenica koja će biti, vjerujte, presudna u obaranju vlasti Demokratske partije socijalista.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 18:26:19)

Na ovaj način smo završili pretres. Izjasnićemo se kasnije.

Sada prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. To je **Predlog rezolucije o načinu valorizacije energetskog sektora Crne Gore.**

Podsjećam da su Predlog rezolucije podnijeli poslanici: Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Milan Knežević, Branko Radulović i Milutin Đukanović.

Izvjestioci odbora su Momčilo Martinović, Zakonodavnog odbora i Predrag Sekulić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

U ime predlagača određen je poslanik Branko Radulović.

Otvaram pretres.

Da li poslanik Branko Radulović želi da da dopunsko obrazloženje? Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (20.11.19 18:27:06)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvijek želim iz te sumorne crnogorske zbilje nekako da pobjegnem u neke formule, u neka vjerovanja, u neki nebeski život, a evo Andrija me stresa ponovo. Ovo je ta prokleta Crna Gora zbog određenih struktura i pojedinaca koji su spremni zbog jedne 0 više i zbog nečega što ne pripada crnogorskoj istoriji, istini ili je barem ja takvom smatram, u nebesa je dižem, vraća me u nečemu što me želudac boli i onda vidim, jednostavno: što si radio - ništa nisi radio, što si činio - ništa nisi činio, kome ostavljaš to - nemam pojma.

No, da se vratim na našu sljedeću rezoluciju. Ona, poštovani građani Crne Gore, nosi naslov Predlog rezolucije o načinu valorizacije energetskog sektora Crne Gore.

Građani Crne Gore, ukoliko smo u tom stručnom obliku bili utemeljeni svih ovih decenija i godina, bili smo u ovome. Predlagali smo mnogo puta, upozoravali, govorili kako i na koji put da Crnogorci dožive ili dosanjaju onaj san, što su nam dodali da hoćemo da ležimo a da nam padaju zlatne kapi odozgo, onda smo mogli to da učinimo kroz valorizaciju energetskog potencijala. Došli smo sad, nisu nas slušali, pogrešno su radili, ništa nisu napravili, u jednu veoma delikatnu situaciju. Svijet ratuje oko ovog. Postojeće konvencionalne tehnologije se gase, rađaju se nove ideje. Crna Gora, ukoliko ostane u zapečku, ostaće cio život u zapečku i sljedećih 30, 40, možda i 50, 60 godina, možda i vijek. Sve se mijenja u vezi ukupne energetike, a posebno u vezi elektroenergetike. Plin će biti onaj gas će se vode i ratovi danas između Sjedinjenih Američkih Država i Rusije, da li će biti sjeverni tok 2 ili neće biti, da li će Evropa prelomiti kao Njemci što su prelomili ili neće, da li će ta alternativa drugog puta sjevernog toka biti toliko intenzivna preko

Ukrajine ili neće, da li će se valorizovati taj južni tok ili neće, to je opet samo pitanje tranzicije. Plin kao jedan od derivata nafte će s vremenom nestati.

Električna energija će, građani Crne Gore, biti sve značajnija. Ona će biti top, samo za potrebe kola za elektrifikaciju saobraćaja i to malih kola. Biće ukupni potencijal u Evropskoj uniji, ako se valorizuju, oni će moći samo negdje oko 50%. Svi avioni, svi veliki kamioni, svi brodovi radiće na H2 ili na nekoj drugoj alternativnoj energiji, tako da će električna energija biti top i biće sve više i više.

Da li će Kina prihvatiti zajednički protokol o Kjot-u ili neće, moraće očito da to uradi i da kroz neku novu inicijativu Ujedinjenih nacija ili Evropske unije se na to "privoli". Međutim, ono što je velika istina da fosilna goriva, tj. ugalj mora proći kroz nešto što znači ne samo ekološku sanaciju onih polutanata koji su dva oksida i čvrstih čestica, nego ono sa onim što se duboko ne slažemo sa Vladom i njenim radom, i sa CO2. Poslije Kjoto-a čini mi se da je negdje bila cijena oko 5, 6 eura po jednoj toni. Danas je to već negdje oko 12, po tom sertifikatu kojim se trguje i koji predviđa energetiku /prekid/ da će biti negdje oko 100 dolara. Sad zamislite, gospodo, ukoliko mi ne uradimo tu varijantu da se može u određenom momentu priključiti i ta kontrola tog CO2 u Pljevljima, što smo uradili? Ništa nismo uradili. Vrijeme je pokazalo da smo mi i od tog alternativnog izbora, osim velikih hidrocentrala, koje nismo izgradili svih ovih 30 godina a koje smo inicirali, sjećam se naših profesora, neki nisu živi nažalost i pozdravljam ih onamo gdje su, kada smo predlagali, nemojte se smijati, kad dođete da se opraštate od života ovozemaljskog, tada ukoliko nemate pravo vjerovanje, imaćete velikih psihičkih problema. Slušajte mene. Oni su, gospodo, prije mnogo decenija predlagali Kruševo. To su genijalci koji su stanovali u Demokratskom frontu. Nismo mi samo jaki što smo mi sami pametni, nego što iza nas stoji najveća pamet u Crnoj Gori, a najveće pameti su profesori, inženjeri iz energetskog sektora, posebno oni koji su na visokom naponu.

Građani Crne Gore, treba da znate da ono što smo mi predviđeli, ukoliko hitno, ministarko, sve subvencije oko vodotoka malih hidrocentrala ne uradimo, onda smo niko i ništa. Sitne interesdžije koji imaju hotele, kombinat, koji imaju ne znam što, čiji su sinovi - što će im da uništavaju male hidrocentrale? Znajte /prekid/ cijena će opet biti iznad 100 i kusur eura. To ne može da pije vodu. Za razliku od toga sve treba dati osim velikih hidrocentrala na Pivi o kojij stalno pričamo, Piva 2, Kruševo kao vršna energija, kao reverzibilan proces. Kad imaš energiju, a drugi nema je nešto što predstavlja ponos. Poslije toga što je Repulika Srpska odlučila bez nas da gradi odmah na početku Drine, poslije spajanja Pive i Tare neku hidrocentralu /prekid/.

Znači, vjetrogeneratori, sunčeve baterije, velike hidrocentrale na Pivi, razgovor sa susjedima, dogovor oko svega toga. Elektroprivreda da bude crnogorska, pare za to postoje, grejs periodi postoje. Hajmo da krenemo u jedan dinamičan razvoj elektroenergetskog sektora. Nisam hitio ni da čitam rezoluciju da me ne odvede.

Izvolite, ministarko. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 18:35:42)

Izvolite, ministarko.

DRAGICA SEKULIĆ (20.11.19 18:35:51)

Poslaniče Raduloviću,

Zahvaljujem na uvodu koji ste dali vezano za Rezoluciju. Moram reći da smo se mi u Vladi pažljivo bavili tekstem Rezolucije i u odnosu na to dali svoje mišljenje, a ukoliko je potrebno, to mišljenje ću Vam i dostaviti.

Moja je obaveza, pošto se sljedeće nedjelje, čini mi se 28. novembra, navršava tri godine od rada ove Vlade da i Vas a i građane Crne Gore informišem o tome šta je ova Vlada za tri godine uradila u sektoru energetike, a posebno u sektoru elektroenergetike, opet se vezujući na ono što su elementi 10 tačaka koje ste pomenuli u Rezoluciji, koje se u velikoj mjeri deklarativno poklapaju sa onim što smo mi uradili za ove tri godine.

Dakle, kad govorimo o vlasništvu nad elektroenergetskim preduzećima u Crnoj Gori, podsjetiću Vas da je baš ova Vlada vratila Elektroprivredu u državno vlasništvo realizujući put opciju za 230 miliona, što je upola cijene u odnosu na ono koliko je A2A kupio akcije Elektroprivrede. Takođe, u ovom domu smo razgovarali i o realizaciji put opcije gdje smo vas informisali o tome da smo umjesto 250 miliona na sedam godina postigli, neću reći uspjeh, pokušaću da koliko toliko skromno predstavim te korake - umjesto 250 miliona postigli smo cijenu od 230 miliona i do kraja godine, u ovom trenutku, čini mi se da je vlasništvo nešto preko 95%, a do kraja godine će biti skoro pa 100% vlasništvo države u Elektroprivredi. To povlači i vlasništvo u CEDIS-u. To znači da već smo vlasnici preko 70% u CGS-u, čime dolazimo do one Vaše teze da treba povratiti državno vlasništvo u energetske preduzećima.

Takođe ću Vas podsjetiti da Elektroprivreda jako uspješno posluje ove zadnje tri godine, da joj je profit oko 20 miliona godišnje, a za ovu godinu se očekuje 25 miliona. Takođe ću Vam reći da je Elektroprivreda u prosjeku u zadnje dvije godine uplaćivala 100 miliona eura svake godine u budžet Crne Gore, što po osnovu plaćanja različitih poreza i doprinosa, što je inače obavezna da radi, prvi put za mandata ove Vlade smo imali isplatu dividende po osnovu vlasništva nad kapitalom države u energetske preduzećima. Mi smo po prvi put od postojanja Elektroprivrede kao akcionarskog društva, postojanja Rudnika uglja kao akcionarskog društva i postojanja CGS-a kao akcionarskog društva imali dividendu. Ta dividenda ni u kom slučaju nije smjela niti je ugrozila investicione mogućnosti tih preduzeća, nego naprotiv. Elektroprivreda u ovom trenutku je pokrenula infrastrukturne projekte čija vrijednost iznosi preko 700 miliona eura. Ti infrastrukturni projekti se odnose na rekonstrukciju prvog bloka, postojećeg bloka Termoelektrane, na izgradnju Solarne elektrane zajedno sa Finskom državnom elektroprivredom koja je baš našu Elektroprivredu izabrala kao partnera za izgradnju solarne elektrane za 250 megavati instalisane snage u Ulcinju. Ta Elektroprivreda je pokrenula projekat izgradnje II bloka vjetroelektrane Krnovo, tj. vjetroelektrane Gvozd, i ta ista Elektroprivreda privodi kraju pripremu projektne dokumentacije vezane za hidroelektranu Komarnica. Mi očekujemo iduće godine da će projektna sva dokumentaciju za hidroelektranu Komarnica biti spremna kako bi se ili u strateškom partnerstvu Elektroprivrede ili na neki drugi način došlo do početka izgradnje te hidroelektrane.

Vi ste i u svojoj Deklaraciji pomenuli hidropotencijal koji mi dijelimo sa susjednim državama. Ja Vam mogu potvrditi da sam se makar ja u ove tri godine bar deset puta obratila kako Republici Srpskoj, tako Elektroprivredi Republike Srpske, kako Savjetu ministara Bosne i Hercegovine, bez dobijanja bilo kakvog odgovora sa druge strane. Nama jeste u interesu da zajedno sa susjedima na najbolji način valorizujemo hidroenergetski potencijal koji dijelimo i nadam se da ćemo formiranjem Vlade u Bosni i Hercegovini naći sagovornika sa kojim ćemo makar moći da govorimo o tome kako mi kao Vlada, tako i Elektroprivreda sa svojim partnerima.

Vi ste u svom uvodnom izlaganju pomenuli CO₂, a to nije dio Rezolucije. Vjerujem da je to tema na koju ćemo moći da razgovaramo kad se u ovom domu bude razgovaralo /prekid/ poći od toga da se nađe prava mjera vezano za primjenu onoga što nam je obaveza, a to je naplata CO₂ emisija, ali u mjeri koja ne bi na bilo koji način mogla da ugrozi funkcionisanje elektroenergetskog sistema. Takođe Vas obavještavam da smo mi u procesu pripreme nove energetske politike i da sve ono što Vi smatrate da možda nismo dosad realizovali, a opet Vam kažem Rezolucija se u velikoj mjeri poklapa sa onim što smo mi radili u ove tri godine, ja Vas pozivam da svojom stručnošću uzmete učešće u izradi energetske politike Crne Gore do 2030. godine. Mislim da je svaka pamet u Crnoj Gori koja može tome doprinijeti dobrodošla. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENVIĆ (20.11.19 18:41:49)

Hvala.

Dajem riječ Predragu Sekuliću. Neka se spremi Branka Bošnjak, a poslije nje Momčilo Martinović.

PREDRAG SEKULIĆ (20.11.19 18:42:00)

Hvala Vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažena ministarko Sekulić, poštovane kolege,

Pa očito da su naše kolege iz Demokratskog fronta malo više čitali ono što strateška dokumenta Vlade Crne Gore da večeras ne bismo raspravljali uopšte oko ovog teksta. Naravno, ono što je zamjerka bila i nekim drugim rezolucijama, a sa ovim tekstom se ne srijećemo prvi put, jeste ta metodološka neujednačenost, dosta opštih mjesta, puno floskula. Neke od ovih stvari su već toliko prevaziđene da ne zaslužuju neku posebnu pažnju, ali vjerujem zbog građana jeste insteressantno da večeras razgovaramo o energetsom potencijalu. Ono što je nama zajedničko u razmišljanjima, bez ikakve dileme, jeste da je to zaista najveći privredni potencijal Crne Gore. Ono što jeste zamjerka svim ranijim vlastima, uključujući i ovu, jeste što puno ranije nismo ugradili veće energetske objekte, ali podsjetiću da su za to bila neophodna i velika ulaganja i da teško da je država imala snage za tako velika ulaganja.

Takođe, podsjetio bih da je, recimo, prvi blok Termoelektrane u Pljevljima gradila tadašnja Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija svojim zajedničkim ulaganjem. Govorim koliko su bili krupni ti infrastrukturni zahvati u oblasti energertike. Dobro je što je potencijal Crne Gore zaista neiscrpan kada govorimo o obnovljivim izvorima energije, ali ne treba zaboraviti sva naša sporenja kada govorimo o korišćenju tog potencijala. Znači, vjerujem da je uvaženi profesor Radulović imao prilike da pogleda nešto od te dokumentacije, ona je sadržana i u nekim knjigama koje je izdala Crnogorska akademija nauka i umjetnosti. Recimo, samo oko korišćenja hidropotencijala Morače vjerujem da imamo nekih deset ili petnaest knjiga i isto toliko različitih mišljenja na koji način taj hidropotencijal treba koristiti ili ne treba koristiti. Problem je što je veoma teško okupiti sve pametne ljudi da razmišljaju na isti način, jer pametni ljudi razmišljaju individualno na svoj način. Ali, treba cijeniti te napore.

Dobro je što najzad imamo priču i to rekao bih priču koja je dovedena do kraja kada je u pitanju korišćenje hidroenergetskog potencijala Komarnice. Dobro je što Vlada Crne Gore ide na nešto nižu kotu, jer bila je dilema da li kota 810 ili ono što je energetske isplativija 816, ali vjerujem da je zbog ekoloških razloga mnogo bolje što je ipak otišlo na nešto nižu kotu. Vjerujem da ćemo godišnje dobijati iz tog energetskog izvora nešto više od 230 gigavat časova električne energije. Ne treba zaboraviti da računamo nekih 130 miliona, koliko sam razumio, kubika hidropotencijala, odnosno potencijala vještačkog jezera. To sve govori u prilog tome da ćemo imati još jedan veliki energetske izvor.

Za pohvalu je i činjenica da je Vlada razmišljala i najzad se ulazi u taj projekat, a to je rekonstrukcija prvog bloka Termoelektrane, ekološke rekonstrukcije, i vjerujem toplifikacija Pljevalja, otklanjanje svih onih prepreka koje su sada bile a tiču se ekoloških pitanja u Pljevljima. Naravno, oko nekih drugih hidropotencijala, uključujući i sliv rijeke Tare, uključujući hidroenergetski potencijal Morače očito da nemamo saglasnost čak i onoga što je pitanje struke i nauke u Crnoj Gori. Takođe, ne treba zaboraviti i dobro je što najzad imamo i Krnovo za neka 72 megavat časa električne energije kao izvor vjetroelektrane. Ne treba takođe zaboraviti i neke druge potencijale kada govorimo o energiji vjetra, odnosno mjesta na kojima će se graditi vjetroelektrane, ali je interesantan ovaj projekat koji radimo zajedno sa finskom energetske kompanijom, a to je pitanje korišćenja solarne energije. Podsjećam da je korišćenje solarne energije negdje ostalo u zapečku kada govorimo o obnovljivim izvorima energije, ali dobro je što je sve jeftinija izvedba solarnih polja, odnosno izgradnja solarnih polja, a sa druge strane sve veća cijena električne energije. Zato vjerujem da će Crna Gora u nekom narednom periodu imati još neko solarno polje osim ovoga na gori. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 18:46:46)

Dajem riječ Branki Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (20.11.19 18:46:55)

Da primijetim da vrlo insteressantno vodite sjednice, ali dobro.

Uvaženi građani,

Ovo je Rezolucija koja pokazuje koliko je opozicija znala i bila verzirana i stručno u ovoj oblasti, jer smo mi ovo danas što Vlada negdje ovlaš pominje pominjali još 2005, 2006. godine, a evo smo tek danas 2019. godine došli do nekakvih rješenja koja smo mi eto još tada pominjali. Ali, nema Vlada sluha za sve ono što dolazi od strane opozicije, od onih pravih patriota koji razmišljaju bez ikakvog interesa. Ovdje smo se svi složili i to je jedna notorna činjenica da je ovo najveći potencijal razvojni Crne Gore. Tu nema spora. Spor je samo u tome kako krenuti u ovo i kako doći do toga da mi zaista valorizujemo naše potencijale energetske. Meni je ovdje zasmetalo od strane ministrice što se pravi kao da nije ovo Vlada kontinuiteta, pa vi sad zaboravljate ko je pravio ugovore sa komunalcima iz A2A i kako je došlo do toga. Zna da smo mi podnijeli krivičnu prijavu i tada su se čak smijali zašto se na toj krivičnoj prijavi našao Berlusconi kao tadašnji premijer Italije, a za sve smo bili u pravu. Nije to bilo uopšte smiješno, nego je to bilo vrlo proračunato i znali smo da je to jedan koruptivni posao i tada bio. E sad ne možete vi da se distancirate, ipak je ovo Vlada kontinuiteta. Treba da priznate da smo bili u pravu i tada kao što smo u pravu i danas. Nedavno je ova rezolucija podnijeta pa smo imali dva mišljenja Vlade, odnosno moram da kažem da je iznenađujuće kako ste negdje usput pomenuli da više neće biti drugog bloka Termoelektrane. To govori o vašim nekakvim lutanjima u vašim strateškim dokumentima, jer ste nam prije par mjeseci pominjali to i govorili o tome, a onda u međuvremenu ovlaš na nekom okruglom stolu čuli smo da se odustalo od toga.

Što se tiče Elektroprivrede Crne Gore, naravno da treba država da bude većinska i da je ona nosilac toga, zbog toga što je to nešto što je zlatna koka, o čemu pričamo, ali dugo je ta Elektroprivreda bila na neki način amortizer nekih socijalnih dešavanja, pa ćemo se sjetiti pred izbore opraštanja onih. Sjećate se još Mašana kada su se opraštali dugovi za struju, pa spašavanje Prve banke radila Elektroprivreda Crne Gore i niz tih drugih promašaja, odnosno DPS profiterstva na račun Elektroprivrede Crne Gore. I sada vi govorite o tome da Elektroprivreda radi dobro. Ja u to ne sumnjam, ali vidim da građani Crne Gore teško uspijevaju da plaćaju sve ono što im isporučuje Elektroprivreda Crne Gore, a posebno što se tiče ovih malih hidroelektrana, jer morali su da se ugrade te prvi sinovi, prvi kumovi, prvi pobratimi, prvi rođaci, svi živi dok su se izređali da naprave te mini hidroelektrane. Evo sad polako dođosmo konačno da neke od njih stopirate i da se neće raditi. Umjesto da ste posvetili mnogo veću pažnju ovim drugim alternativnim izvorima energije, odnosno vjetroelektranama i solarnim elektranama, nego evo srećom i tu negdje ima nekih pomjeranja. Mi žalimo zato što niste na vrijeme slušali i niste bili otvoreni za to da primite neke dobre ideje i onda se lutalo i sad vi se pojavljujete kao neko, zaboga sve je to bilo super i vi ste radili odlično. Nije se radilo odlično u ovome, jer da se radilo dobro, naš standard bi danas bio mnogo veći i građani Crne Gore bi mogli da benefite osjete od ovoga, ali nažalost nije tako. Ono što hoću da kažem, profesor je rekao što se tiče trendova, trendova i u saobraćaju, uskoro tražiće se da sve budu hibridna vozila, biće na električnu energiju, mnogo više će i za saobraćaj i za sve se koristiti ta energija. Moramo voditi računa i o zaštiti životne sredine, jer ćemo to poglavlje /prekid/ i ovo sad što pominjete u Pljevljima ne djelujete mi uopšte, ovom rekonstrukcijom prvog bloka, ne ulivate povjerenje da će to baš dati efekte koje vi predviđate. Nekako je sve nesigurno. Ja bih voljela da me iznenadite u pozitivnom smislu, ali bojim se da će opet doći na ono vaše.

U svakom slučaju, nadam se da ćete danas biti toliko mudri da prihvatite ovu našu rezoluciju, bez obzira što ona ima, ali sa pravom ima, u preambuli one konstatacije koje se tiču dosadašnjeg rada, zbog toga što je ovo nešto za šta smo se mi zalagali već više od decenije.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 18:52:43)

Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (20.11.19 18:52:49)

Zna da kako mi ova priča djeluje? Kao kad stalno branite detelinu, iako nisam odrastao na

selu, išao sam često na više sela, da je krave ne izedu, onda dođu i govore vam - pogledajte kako je đetelina preživjela od onih koji su htjeli da puste krave u đetelinu. Godine 2004. sklopi se Sporazum o gradnji visoke brane na Drini koja treba da potopi Tara, potpiše ministar Uskoković. SDP iz Vlade činio je što je činio, sa nevladinim sektorom, prvi dan sam potpisao tu Deklaraciju, odbranio ovdje Taru. Ovo što je trebalo da dobijemo od te brane, znate što je bilo? U ugovoru je stajalo da kupimo struju po tržišnim uslovima. Otprilike sa naše vode i sa naše Tare kao da smo kupovali struju iz Save, evo da ne kažem negdje dalje. Uspjeh SDP-a, građanskog sektora i ovog Parlamenta i opozicije. Nemojte zaboraviti - tada je i dio države za nezavisnost i dio opozicije protiv nezavisnosti zajedno glasao da se brani Tara. Godine 2007. Termoelektrana Pljevlja. Deripaska, pakuju mu se za 32 miliona ili 35, neću navesti ko mi je svedok oko cijene i oko događaja. U tom trenutku na tržištu valja, onakva kakva je, oko 200 miliona. Deripaska treba da dobije za 32 miliona. Navrat-nanos ovdje usvojimo Rezoluciju koju i premijer tadašnji, laka mu zemlja, Željko Šturanović podrži i spriječi svoju partiju da budzašto da Deripaski, ruskom oligarhu Termoelektranu Pljevlja. Takođe, glasa prosrpska opozicija, tako da budem otvoren, protiv ruskog oligarha, ova takozvana ruska opozicija, kako je sada zovu i spasi jedno od osnovnih dobara, 40% proizvodnje tada i održivosti sistema crnogorskog Termoelektranu.

Napravljena je sudija, mislim da su je radile nevladine organizacije Crne Gore, da li bi Crna Gora mogla biti nezavisna da smo Elektroprivredu dali u ruke Deripaski kao KAP. Tamo smo samo garancije platili, kao što znate, 132 miliona, a oni su spuštali treći mjesec kapital za 140 miliona i time izbacili iz džepa manjinskih akcionara i države Crne Gore u KAP-u taj novac. Znači, drugi uspjeh Tara, pa Termoelektrana Pljevlja. Da stvar bude bolja, znate kako izgleda, ministrice, kad vas 2016. po imenu prozivaju da vi sprečavate da se gradi drugi blok Termoeletrane Pljevlja, da građani će se mrznuti zbog Ranka Krivokapića u Pljevljima, 2016, mislim da je Milutin Simović to govorio na promociji u Pljevljima, pa onda redom. Mislim da ima stida kod tih ljudi - i za 2004, i za 2007, i za 2016. i za 2012. Znate kako meni zvuči sad kad mi govorite o put opciji, a bila je šut opcija koju sam morao da sprečavam navrat-nanos, nisam stručnjak za tu oblast bio, ali sam dovoljno shvatio da ako ima damo šut opciju bez kriterijuma da ćemo izgubiti i onih ostalih 50%.

SDP je, ministrice, uslovio ostanak u vlasti da se ne proda čitava Elektroprivreda. I to kome? Berlusconi. Zbog čega? Mislite da se sad neko stiti zbog toga, ili premijer će nam dati priznanje? Tražimo da priznamo rast od 5% i rast duga od još 5%, a on ne priznaje da se vi sad hvalite onim što je SDP uradio u toj Vladi. Mijenjao šut opciju, put opciju, da još budem precizniji, sjećam se detaljno, nismo morali da platimo ni tih 230 miliona, jer nisu po ugovoru ispunili parametre i mogli smo da uzmemo za manje, ali su rekli - nemojte da se svađamo, platićemo, sad sam zaboravio, mislim da je bilo 170, a platili ste 230, ako se ne varam. Možda mi je pobjegao broj, ali ni to nismo morali plaititi. Znate li zašto? Zato što smo uspjeli u ugovoru da napravimo uslove da zaštitimo državu Crnu Goru i da ih dovedemo dotle da to možemo da vratimo. Sad zamislite ovdje koji su vodili kampanju - SDP je sprečavao razvoj, SDP radi na štetu građana, da se sad hvale sa tim istim kao svojim dostignućem. To se zove apsurd, ili ja to zovem informer morala, kad laž postaje istina, a vi koji branite istinu ste krivi što ste branili tu istu istinu. Niste vi Ranko Krivokapić, ja sam Ranko Krivokapić /prekid/ to je sljedeća faza u ovom Parlamentu, da kažu niste vi bili za nezavisnost '90. godine. Ja sam bio za nezavisnost '90. godine. Dotle ide ta zamjena identiteta i licemjerje u crnogorskoj političkoj sceni. Što je najvažnije, i tu se sa vama slažem i zahvalnost kolega Raduloviću za ovu rezoluciju, to smo odbranili. Što je najvažnije, vi ste svjesni da je to važno. Ova Vlada je svjesna da je to važno što smo odbranili. Hajde da zaboravimo ko je što dobro učinio, ostalo je Crnoj Gori, ajde da sad radimo pametnije za budućnost.

Crna Gora neće biti nezavisna država ako bude energetski nezavisna. Vrlo sam precizan i samo par riječi, sad govorim ovaj dio koji nije partijski nego je zajednički. To morate biti svjesni. Sve ono što smo uradili na crnoj muci, sa malo snage, a sa puno volje, naveo sam tri velika slučaja za ovu državu, probajte sad da sačuvate za budućnost. Mi više tu mogućnost nemamo, vi imate kao Vlada i uradite to. Vrlo je dobro što radimo vjetroelektrane, ali ja sam pristalica da to sve radi država. Državni monopol, državna energija, narodna dobra, profit u narod. Taj profit, tačno sada je 25, bio je godina i 50, izgubili smo ga onih godina kad su to radili Italijani, jer ništa nisu investirali suštinski. Radili su u one uređaje, nije bio toliko, ali je bilo i 50 godina. 50 milona je bilo godina kad je voda /prekid/ prošle godine, moguće da sam pogriješio u toj cifri, ali znam

suštinske parametre. Dajte da sada iz te akumulacije gradimo te kapacitete koji /prekid/ uložimo hidro energije prije svega i da taj profit možemo reinvestirati u mnoge stvari u ovoj siromašnoj zemlji: u obrazovanje, u nauku, u radna mjesta, samo Deripaski što smo dali. Rade ... kaže i Vujica Lazović - pola milijarde. Mogli smo svakom nezaposlenom dati 20 hiljada i završiti posao u Crnoj Gori. Koliko smo bacili u more, što bi se reklo, u periodu kad novca nije bilo. Hvala i izvinite. Izvinjavam se. Pričam sa malo više emocija o ovome, ali suviše je muke oko ovoga istrošeno.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 18:59:52)

Momčilo Martinović.

MOMČILO MARTINOVIĆ (20.11.19 18:59:58)

...pozdravljam vas, takođe pozdravljam i ministarku ekonomije gospođu Sekulić, pozdravljam i vas uvažene koleginice i kolege poslanici, pozdravljam građane Crne Gore,

U pripremi za diskusiju vezano za komentare na predloženu rezoluciju izvukao sam nekih dosta podataka, ali ne bih koristio ovu priliku da te podatke i ono što smo već čuli ponavljam. Da budemo i racionalni što se tiče vremena i da se oko nekih stavova usaglasimo ili ne usaglasimo, ali to će dati konačno sud i kraj ove naše današnje diskusije i neko vrijeme koje je pred nama. Ono što sam mogao da shvatim iz dosadašnje diskusije, a i diskusije koja je prethodila ovoj rezoluciji jer smo već jednom, čini mi se u februaru 2018. godine, razmatrali jednu sličnu rezoluciju, ako ne i identičnu. To znači da ovo pitanje zavređuje i te kakvu pažnju, prije svega, u Vladi Crne Gore, a takođe i u ovom Parlamentu. Da li je Demokratska partija socijalista shvatila ovo ozbiljno ili nije, vidimo iz ponavljanja dva puta i stavljanja na dnevni red ovih tačaka, odnosno ovih rezolucija koje su i te kako značajne za građane Crne Gore i sada a i u budućnosti. U tom dijelu i večeras možem posvjedočiti da dominantno u klupama Skupštine Crne Gore su prisutni poslanici Demokratske partije socijalista, koji su zainteresovani da govore na ovakvu značajnu temu. Vi ste jednu vrlo interesantnu stvar večeras kazali, a to jeste da je u planu nova energetska politika. Smatram da ono što je i do sada urađeno, što ste u vašem uvodnom obraćanju kazali, a i ono što je možda i sastavni dio ove rezolucije može upravo da koristi za sve diskusije koje smo čuli ovdje večeras u svrhu stvaranja te nove politike koju ste najavili. Ono što bih potencirao večeras jeste da je vaša politika, odnosno Vlade Crne Gore, u kontinuitetu, ja ću to uvijek reći jer se ovim pitinjam ne razgovara sada u ovom sazivu Vlade nego je to Vlada kontinuiteta, da u tom dijelu imamo nešto što je, po mom mišljenju, vrlo značajno, a to jeste da dvije stvari radimo simultano. Znači, radimo na stvaranju pretpostavki u odnosu na infrastrukturu i na regulativu. Znamo i poznato nam je poglavlje 15, ako sam u pravu, da je ono vrlo značajno i da predstavlja set značajnih dokumenata koje regulišu oblast. Mi smo se u tom smjeru opredijelili za to i u odnosu na regulativu ide se u smjeru stvaranja infrastrukture. Da je to tako i da imamo potvrdu na jednu takvu aktivnost upoznaću vas samo sa dvije činjenice, a to jeste da sam prisustvovao jednom sastanku koji se održao takođe u ovom Parlamentu sa direktorom Sekretarijata Energetske zajednice Janezom Kopačem, koji je afirmativno govorio kako se Crna Gora odnosi prema izazovima koji se tiču ove predmetne teme. Takođe je interesantno pomenuti što danas nijesmo čuli, da postoji jedan presedan kada je u pitanju ACER, a to je asocijacija regulatora Evropske unije, da Regulatorna agencija iz Crne Gore je ima status posmatrača u tom djelu. Dakle, da nijedna druga država van Evropske unije nema takav status kakav ima naša Regulatorna agencija. To znači da je država Crna Gora kroz svoje mehanizme dobila priznanje od Evropske zajednice u smislu teme koju tretiramo večeras. To je potvrda da je ispravna politika koju vodite u ona dva smjera koje sam pomenuo - regulatornom i infrastrukturnom.

Na samom kraju da zaključim da ova rezolucija koja je večeras izazvala našu pažnju da može biti takođe korisna, a vi ste uvaženog profesora Radulovića pozvali u okviru realizacije nove energetske politike da sa svojim iskustvom, sa svojom vizijom pomogne i bude dio sastavne /prekid/ politike zajedno sa nama ovdje u Parlamentu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 19:04:45)

Hvala.

Dajem riječ Milutinu Đukanoviću.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (20.11.19 19:04:56)

Poštovani građani,

Kao što vidite, Demokratski front izlazi sa rezolucijama, prva je bila o saobraćajnoj infrastrukturi, a druga se odnosi na valorizaciju elektroenergetskog potencijala Crne Gore. Mislimo da su to suštinske stvari za Crnu Goru, pogotovo o elektroenergetskoj - potpuno se razlikujemo od politike Vlade. Najbolji dokaz da smo mi u pravu je što ova Vlada vlada 30 godina i nijedan značajniji elektroenergetski objekat, odnosno izvor električne energije nije urađen za vrijeme ove vlasti. Da podsjetim građane, posljednji značajni elektroenergetski objekat koji je urađen u Crnoj Gori bila je Termoelektrana Pljevlja koja je izgrađena i puštena u pogon 1982. godine. Sad se vlast trudi da nekim alternativnim izvorima električne energije zamaže oči javnosti. Ne mogu vjetrenjače i male elektrane da zamijene valorizaciju elektroenergetskog potencijala Crne Gore. Ako mislite da su 13 mini elektrana, koje imaju ukupnu snagu 96 megavata i koje koštaju 160 miliona eura, značajniji izvor električne, energije duboko griješite. Te mini elektrane proizvode svega 4% ukupne proizvodnje u Crnoj Gori. Vrlo je interesantno da jedan megavat iz ovih elektrana košta oko 1,8 miliona evra. Izgradnja vjetro parkova, odnosno vjeternjača pogotovo ova dva - Krnovo i Možur, na Krnovu su snage 72 megavata, a koštaju 140 miliona evra, na Možuru snage 46 megavata a cijena 90 miliona evra. Kad se radi ozbiljni izvor električne energije hidrocentrala, tu je odnos jedan megavat : jedan milion. Jedan megavat : jedan milion elektrana snage od 300 megavata ona će otprilike koštati oko 300 miliona evra. To govore razni projekti i razna istraživanja koja su rađena i na Morači, Komarnici, drugi blok Termoelektrane Pljevlja i tome slično.

Gospođo Sekulić, jedno vrlo konkretno pitanje, vi ste svim ovim malim proizvođačima, tako da ih nazovem, električne energije ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (20.11.19 19:07:44)

Pitanje možete postaviti samo predlažu.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (20.11.19 19:07:50)

Pošto je ministarka tu, ona upravlja sistemom - vi ste svakom malom potrošaču garantovali cijenu od 95,99 evra po megavat času. Da li je Crna Gora, odnosno Elektroprivreda Crne Gore, kada je uvozila električnu energiju ikada platila megavat čas više od 80 evra? U najtežim vremenima evo podigao sam gornju granicu, radi građana, jedan megavat čas iz Perućice košta oko 30 evra, a vi ste znači ovim povlašćenim proizvođačima spremni da platite 100 evra po megavatu času i vi pričate o adekvatnoj valorizaciji elektroenergetskog potencijala Crne Gore.

Gospođo Sekulić, narodski, ovo se zove korupcija i ovo je pljačka /prekid/ Crne Gore. Zbog čega to kažem? Ovako mala proizvodnja iz minielektrana, kad uzmemo i vjetro i minielektrane učestvuju u ukupnoj proizvodnji sa sedam procenata, ali one značajno dižu cijenu računa za struju. Ovdje želim još da otvorim jednu temu, a to će vrijeme pokazati - ovo što ste uradili sa ovim podmorskim kablom, prvo treba da objasnite građanima da li se projekat prvo odnosio na hiljadu megavati i da je hiljadu megavati trebalo da košta 700 miliona, a šta imamo finale? Kabl je za 500 megavati, a cijena preko milijardu. Demantujte me ako griješim, ali naći ćemo izjave predstavnika Vlade kada se razmišljalo o podmorskom kablom. Koja će energija da ide tim kablom? Znamo jug Italije ima problema sa energijom, Crna Gora imala je i ima deficit električne energije. Međutim,

kod vlasti postoje neke suicidalne ideje /prekid/ nemaju neki preveliki deficit. Zbog čega nemate preveliki deficit? Zato što nemate privrede. Malo jača privreda, Crna Gora će da ima ogromni deficit električne energije. Koja će struja, koja će električna energija da ide tim kablom? Srbija se tek prilagođava za 2026. godinu svojim visokonaponskim dalekovodima da bi se eventualno uključila u ovaj projekat: Rumunija, Srbija, Crna Gora, Italija, a okolo idu Albanija - za koga je ovo? Ko će da šalje energiju Italiji? Neće valjda Crna Gora da kupuje energiju od Italije, a imamo u okruženju Republiku Srpsku i Srbiju gdje je električna energija mnogo jeftinija. Upozoravamo građane da u elektroenergetskom sektoru vlada klasična mafija. I mi njima da subvencionišemo do 100 eura po megavat satu to nije normalno. To ovaj Parlament mora da to spriječi. Jednostavno nemojte, gospodo, to da dozvolite. To je očigledna pljačka. Svude ćemo da nađemo mnogo jeftiniju struju, a mi sad trebamo nekim tajkunima da plaćamo 100 evra po megavat satu. Gledam baš ove mlade momke iz Demokratske partije socijalista - znači li vama šta ovi podaci? Pitajte li vi koga u vašoj partiji - što radite to? /Prekid/ račun do IV osnovne. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 19:11:16)

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (20.11.19 19:11:59)

Hvala, potpredsjedniče.

Vjerujem da je finale ove rasprave upravo podesno da se poslužimo podacima i vjerujem da oni koji su kandidovali ovo za temu, uz puno uvažavanje profesora Radulovića i njegove najbolje namjere, ne bi tu temu kandidovali da su znali da ćemo u ovoj godini dovršiti proces preuzimanja Elektroprivrede od strane države Crne Gore i realizaciju jednog projekta koji predstavlja trijumf vizije makar kad je riječ o elektroprenosnoj infrastrukturi ne samo na području Zapadnog Balkana, nego na području Evrope. A upravo to je podmorski kabl, investicija vrijedna milijardu eura koja je Crnu Goru učinila elektroenergetskim čvorištem u regionu, na način da će biti do te mjere atraktivna da već prema nekim pouzdanim informacijama, znam da ministarka to ima u svom posjedu, čelni ljudi država iz okruženja - Bugarska, Rumunija i još neke da ne licitiramo sa imenima su već zainteresovani za distribuciju električne energije koja će se odvijati preko teritorije države Crne Gore, a država Crna Gora će po tom osnovu mimo brojnih radnih mjesta koja su već otvorena za realizaciju ovog posla preko taksi prihodovati značajne cifre u milionskim iznosima. Na taj način će se postići bolja elektroenergetska povezanost, stabilnije snabdijevanje električnom energijom građana Crne Gore. Ali, ne samo to. Elektroprivreda Crne Gore je, kao što ste kazali, od ove godine praktično u stoprocentnom vlasništvu države Crne Gore. Taj posao je 2009. godine državi Crnoj Gori bio vrijedan 460 miliona eura. Put opcija predviđala je da Italijani izađu iz Elektroprivrede za 250 miliona eura. Dakle, 210 miliona eura čiste dobiti u poslu za državu Crnu Goru i prošle godine, profesore, 43 miliona eura profita. Dakle, jedna stabilna kompanija koja ima sve perspektive da se dalje razvija uz neke nove investicione cikluse zaista treba da otkloni sve sumnje i glasove koje su dolazile sa opozicione strane da postoje nekakvi deficiti. I ne samo to. Dobro je da smo se pametno orjentisali na obnovljive izvore energije. Zapravo to je najbolji pokazatelj da smo mi dorasli da budemo dio razvijene Evrope i to uglavnom kada je riječ o konkurenciji znanja, struke i sposobnosti. Ovaj projekat koji je realizovan u Crnoj Gori, koji je podrazumijevao šest mjeseci podmorskih ispitivanja i realizaciju projekta u rekordno kratkom roku je zaista, čini mi se, najvredniji projekat koji je uopšte vidjela Evropa kada je riječ o prenosu električne energije sa jedne na drugu tačku. Kad smo već kod podataka, mislim da ovi podaci, da nije drugih, da nije vjetroelektrana, da nije solarnih elektrana, da nije svih drugih projekata koji se realizuju širom Crne Gore, dovoljno govore o strateškoj viziji razvoja Crne Gore koji promoviše aktuelna Vlada personifikovana aktuelnom vladajućom koalicijom. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (20.11.19 19:15:54)

Hvala.

Zamolio sam gospodina Nikolića da skрати svoje izlaganje, zamolio sam: Miloša Nikolića, Danijela Živkovića, Aleksandru Vuković i Martu Šćepanović da odustanu od svojih diskusija, jer bismo tada morali da prekinemo i onda profesor Radulović ne bi bio u prilici da govori, jer tada ne bismo imali televizijski prenos.

Izvolite, poslaniče Raduloviću, oprilike pet minuta da zamolimo da nam produže to pravo.

BRANKO RADULOVIĆ (20.11.19 19:16:35)

Hvala, potpredsjedniče.

Znate li šta bi najljepše bilo da kroz taj kabl ide? Jedan avion, jedna kola, nemojte se smijati, jer kroz visokoprocjenu je naučno kola kad kažem tada bi cijena električne energije kroz taj kabl iznosila umjesto 100 eura po megavat času, 500 ili 1.000 eura. Znači, sve je relativno.

Nije važno hoćemo li usvojiti rezoluciju ili ne, Demokratski front je samo htio, ne zbog svog rejtinga nego zbog Crne Gore da uzburka crnogorsku javnost i da upozori nosioce trenutne vlasti na neke stvari koje se dešavaju, a danas, i ministarko i građani Crne Gore, u energetici se dešava revolucija. Moramo to da znamo kako u toj revoluciji da svoje potencijale iskoristimo na maksimalan način.

Oko prošlosti, evo ga program, kada smo se formirali 2006. godine, kada smo govorili što i kako, evo posljednja rezolucija je bila 2010. godine, evo Kruševo, kome smo išli sa čizmama i govorili i kako ga valorizovati. Ništa od toga nije bilo, građani Crne Gore, zato što je bila jača energetska mafija. Jedan se, čini mi se, prezivao prvo slovo je bilo K, zaboravio sam mu ime u odnosu na crnogorski interes. /Upadica/ I Vojin Lazarević, tačno Mićko. Hoću da upozorim na sljedeće. Ministarko, što ste nas poslušali dobro ste uradili, što ste eliminisali gradnju na Morači, seizmički, ekološki, kulturološki. A ono što je govorio Milutin Đukanović: najskuplja struja električne energije iz hidrocentrala bi bila na četiri ili pet hidrocentrala na Morači, čak i da prevodimo vodu iz Tare u Moraču. Morate, ministarko, da napravite studiju četiri hidrocentrale na vodotoku Pive - četiri, uz postojeću Pivu 1, Komarnica, pogledajte kvotu. Da li je možete izmijeniti gore još da bude ili da je spustite, onda će da bude onaj efekat mnogo veći. Morate ispod Pive 1 da napravite hidrocentralu, da napravimo Pivu 2 i moramo Kruševo, Kruševo o kome non-stop pričamo. Što niža kvota dolje, što niža kvota dolja, to će biti zlatni rudnik.

Dalje, ministarko, ukinite sve subvencije mafiji oko malih hidrocentrala. Nema u Evropskoj uniji nikakvih subvencija više na vjetrogeneratore i na solarne. Oni se sad grade, ova glupost, kakve subvencije ste dali za Možur ili za nemam pojma. Gledajte, Srbija "moja bratska" Koševo od 944 megavata, Hrvatska Nova 142 megavata, Danci u more 655. Znači, Elektroprivreda naša, profesionalci da rade preko konkursa, da ih kontroliše Skupština Crne Gore, da izgradimo tri hidrocentrale postojeće kao vršne i reverzibilne na Pivi, da se sa Srbijom dogovorimo kako ćemo zajednički. Bilečko jezero i ostalo sa Republikom Srpskom. Projekat promijenite za Termoelektranu 1 i 2, sa CO2 da moramo da ga kontrolišemo u ložištu, pa sve do dimnjaka gore, jer ćemo plaćati veliku. Idemo sa solarnom energijom koja je po novome, sa vjetrogeneratorima koji su po novome. Ukidamo male hidrocentrale. ... je rekao da nas podržava, sve komercijalne banke sa grejs periodom od četiri do pet godina za koje ih možemo izgraditi. Do tada raste cijena električne energije. Sad lezi i uživaj. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIC (20.11.19 19:21:45)

Hvala.

Bilo je još javljanja iz klubova. Zamolio sam i ministricu ako želimo da završimo večeras u ovo vrijeme, da optimizujemo svoja izlaganja.

Uvaženi poslanici, na ovaj način konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Postoji interesovanje dijela opozicije da sutra ne radimo, već da nastavimo rad u petak, da

krenemo negdje između deset i po - jedanaest zavisno od obaveza. Vidim da ima dosta zakazanih odbora, tako da bismo počeli u petak i predlog dijela opozicije jeste da se završi sve to do 16 časova kako bi u 17 časova mogli da glasamo.

Što se tiče mene, ja samo sugerisem da Generalni sekretarijat večeras sagleda sve to. Shvatio sam da ima dosta opravdanih razloga iz dijela opozicije. Ako to iskomunicirate sa ostatkom opozicije, to će za nas biti prihvatljivo. Na taj način završavamo današnji dan. Dajem proceduru, vjerovatno oko ovog zahtjeva koji je vezan za rad, Milutinu Đukanoviću.

Ako je procedura van ovoga, zamoliću Vas da se pozovete na koji član. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (20.11.19 19:23:13)

Želim da saopštim da se danas desila zaista jedna nevjerovatna stvar. Danas smo imali javno priznanje predsjednika Vlade Crne Gore, da je u sudskom procesu takozvani državni udar bivši ministar zdravlja Budimir Šegrt lagao kada je optuživao Demokratski front da je učestvovao u državnom udaru. To je po priznanju gospodina Markovića. Gospodin Marković je jasno saopštio da se on ne sjeća da ga je Budimir Šegrt oko bilo čega informisao, a odnosi se na državni udar. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:15:29)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, dobar dan.

Nastavljamo Drugu sjednicu drugog redovnog jesenjeg zasijedanja u 2019.godini. Pozdravljam sve prisutne poslanike. Podsjećam, da je tačka dnevnog reda kojoj ćemo sad pristupiti - **Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore**.

Podsjećam da su Predlog rezolucije podnijeli poslanici: Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Milan Knežević, Branko Radulović i Milutin Đukanović.

Za predstavnika predlagača, što se očekivalo, određen je poslanik Branko Radulović, koji je takođe imao uvodna izlaganja ove nedjelje kada smo raspravljali o dvije druge rezolucije koje su predložene bile od istog sastava.

Otvaram pretres.

Da li poslanik Branko Radulović želi dodatno obrazloženje? Želi.

Izvolite, poslaniče Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 11:16:33)

Hvala, potpredsjedniče.

Tačno, trebalo je očekivati da ja otvorim ovu priču, jer sam cio svoj život posvetio industriji, aplikaciji nauke, eto bio sam i direktor najbolje privredne organizacije u SFRJ koja je imala 70-80% izvoza i 30% vojno namjenske takozvane industrije. Sjećam se nečega čim sam se ponosio kada je bila u pitanju Crna Gora, a to je bilo to aplikativno i teoretsko inženjerstvo i profesori. Imali smo tri instituta velika, Institut za tehnička istraživanja, Institut obojene metalurgije, Institut crne metalurgije. Imali smo dva kombinata, Kombinat aluminijuma i veliku Željezaru Nikšić, imali smo dobru metaloprerađu od "Radoja Dakića" do mnogih drugih firmi, imali smo na ponos drvoprerađu, posebno u onom stilskom namještaju, sjećam se dobro, i u građevinskoj industriji mnogo čega smo imali dobroga.

Danas nemamo, građani Crne Gore. Danas izvozimo crvene boksite ko ne izvozi nigdje u svijetu, danas naši kamioni, pored toga što treba da budu puni namještaja, mašina još i boljih nego što je Dakić imao, frižidera Obodovih u novim vremenima, zato što kao glavna država zapadnog Balkana Slovenija najviše izvozi kroz Gorenje. Danas je Crna Gora trebala da ima negdje oko 20-30% razvijene industrije sa dodatom vrijednošću i da ona zajedno sa cijelom realnom ekonomijom bude ono što će biti nama najviše prepoznatljivo. Osim viška električne energije, osim dobrog i održivog turizma, osim domicilne poljoprivrede i organske, osim razvijenog tržišta, mi danas izvozimo balvane kada niko, čak ni u ovakvom Balkanu, to ne radi. Imajući u vidu da danas nema države u tranziciji, niti onih starih evropskih država, gdje industrija nema minimum 20 pa i više,

neki su veoma poznati, kao Šveđani po vojnoj industriji, helikopterima. Njemci, sami znate, Njemci kao Njemci u pozitivnom smislu, najbolji inženjeri. To germansko je bilo preneseno i u Češkoj i u Slovačkoj, Poljskoj, oni su danas srednjoevropska država zahvaljujući razvijenoj industriji.

Ja sam premijeru rekao u čemu je ponos Slovenije, pošto sam tamo bio, praktični dio sam tamo naučio, a teoriju sam naučio na Beogradskom univerzitetu jer su to bile dvije najbolje škole koje su dopunjavale jedna drugu. Onda sam mu rekao da je to Gorenje u novom obliku, da ima ogroman suficit i da visoko specijalni čelici su na drugom mjestu sa dvije fenomenalne željezare gdje su ih spasili. Političari su htjeli kao naši, a oni su rekli nećete preko nas živih i oni su od toga napravili čudo. Na trećem mjestu je kod njih aluminijum, pa farmacija i zamislite aluminijum se razvio u Sevojnu. Njihova fabrika je Sevojno. Najbolji moj drugar, najbolji privrednik Srbije je direktor Sevojna, a najbolji direktor i menadžer Hrvat koji je pravi Bosanac je na Širokom Brijegu.

Ja bih molio predsjednika, to sam uradio prošli put, predsjednika Odbora, da napravimo jednu ekipu i da pođemo u te tri fabrike i da pogledamo i onda da vidimo koja je naša perspektiva. Sada iduće nedelje ... Island. Island je zemlja koja ima negdje oko 350.000 stanovnika i imaju nultu stopu nezaposlenosti. Kada sam bio potpredsjednik Skupštine onda sam bio u tri velike fabrike. U jednoj je bila jedna gospođa koja je bila izvršni direktor gdje su proizvodili negdje oko 300 i kusur hiljada tona do srednjeg i visokog tehnološkog sadržaja. Pitam je zašto ne proizvodite visoki tehnološki sadržaj. Nemamo radnika, da imamo radnika onda bi sve se ovo preradilo u visoki tehnološki sadržaj kao što je u Širokom Brijegu, kao što je u Sevojnom gdje, kolege i građani Crne Gore, jedna tona ide do 20.000 eura. Kažem vam 20.000 eura, izvoze se za ... izvoze se svuđe ... plasticificiranih folija izgrađuju se cijeli kompleksi i oni su najviše uradili kada je Rusija napravila fenomenalnu Olimpijadu. Oni su sve one velike zgrade napravili, naše kolege iz Sevojna.

Slovenci, znadite nešto, oni se sa čim se ponose, oni se ne ponose samo tim što su im čelici na trećem mjestu, oni se više ponose time što je taj njihov čelik u pet najboljih, najkvalitetnijih svjetskih proizvoda. Znači njihov čelik, kao poluproizvod ili sklop, ide tamo. U Crnoj Gori to nije tako imajući u vidu da nema Crne Gore razvijene bez razvijene dodate vrijednosti u industriji. Nema industrije bez velike pameti na tehničkim i ostalim fakultetima.

Kada dođe prvi, sjećate se svi vaših roditelja i dedova, tada pohrli cio grad da dobije platu. Kombinat aluminijuma je izgradio Podgoricu i dosta toga. Siguran sam da je i Nikšić to uradio zajedno sa Pivarom i još nečim drugim. Čim krene otadle, pare krvave, znojave, prave pare su iz realne ekonomije, iz industrije, iz rudnika i svega toga, onda cijela trgovina se isprazni, svi idu na šišanje, svi idu petkom veče u kafanu, svi idu na godišnje odmore. Što znači to? Kada se vrti taj točak koji donosi najviše i zato sam rekao da bi najbolje bilo kroz kabal da nam ide srednji tehnološki ... i tehnološki sadržaj, tada je cijena električne energije mnogo veća. Sada imamo sve više zato što nam industrija pada. Već od početka godine pa do danas je pala čini mi se negdje oko 5 ili 6%. Neću da čitam, sve ovdje što smo rekli sve je tačno. Ni prema najvćem zlotvoru ne bismo napravili što smo napravili prema industriji. Važniji nam je bio interes pojedinaca i mnogo čega drugog nego javni interes. To je najveća naša tragedija. Ja sam vama, kolege, podijelio neke svoje knjige i premijeru i vidjeli ste kako je išla propast Kombinata aluminijuma ili Željezare.

Pošto ima ih dosta, završiću sa tim, sa nekoliko stvari. Da mora da postoji pravna država i mi nismo ... ako kažemo da se moraju preispitati neke stvari. Mora se preispitati mnogo čega što je bilo u tom privatizacionom ciklusu. Ne da bi nekoga strpali u zatvor i odgovornost nego da bi to vratili državi da ukoliko nema izuzetnog pravog strateškog investitora da država u nekom prelaznom periodu sa najboljim znanjem, sa jakom finansijom dovede nečemu što je konkurentno.

Kombinat aluminijuma mora da postoji i nema govora oko toga, pročitali ste to je metal budućnosti, bio je i još je više. Moramo crvene boksite da prerađujemo u Nikšiću barem na ono što znači metalurški, a ne metalurška glinica. Predložio sam prije pet godina dana i doveo najbolje ljude, ono što je podijeljeno kroz stečajnu mafiju to ne može, ne može da funkcioniše Kombinat aluminijuma ako nema tehnoloških pravaca kroz livenje, kroz valjanje ili kroz presovanje na što većem i većem tehnološkom nivou.

Mi smo, kolege, 1985. godine evo ovdje, ja sam bio malo više ispred nekih ili zajedno objedinjavao mnoge profesore. Mi smo napravili felge u Kuče zato što je bilo najviše Kuča iz Kombinata aluminijuma i htjeli su na Uble da ih napravimo i tamo smo ih napravili. Tri puta je

pobijedila Tour de France, dva puta je pobijedila felga Giro d' Italia. Moje kolege, profesor Blečić, Mitar Mišović, Delić su napravili foliju od osam mikrona, niko je nije mogao napraviti, od specijalne legure ... napraviti čep za Johnny Walker jer je tu plastična deformacija najjača. Oni su ga napravili i mnogo čega su napravili. Stečajna mafija ga je iskasapila, Kombinat aluminijuma. Dala je nekome kovačnicu, pojma nemam, taj ne zna, preradu nečemu, ovaj pokušava da uradi ili uradi nešto što stalno tražim da se preispita i zaustavi ta eksploatacija crvenih boksita. Nema nikakvih probleme da to razvijemo i da to raširimo, ono što je premijer rekao, da to rasprskamo po cijeloj Crnoj Gori, kao u nekom većem tehnološkom nivou. Da ne pričam o suđenjima Nebojše Medojevića i mene oko Kombinata aluminijuma, mislim to je sa svakim i do te faze da ne govorim da ne bi oduzimao vrijeme.

Željezara Nikšić se mora razviti kao mini miks željezara, kompaktna sa specijalnim čelicima. Tamo, ljudi, imamo fenomenalne inženjere samo iz Nikšića, koji su sposobni ... Turci, cijeneći Turke, oni su ljudi šavnih cijevi. Ja sam tada to rekao - ljudi, zaustavimo izvoz građe. Nemojmo više, nemoj da su Kosovari Albanci, Bosanci, oni si moratorijum stavili na deset godina, nema izvoza. Ja sam vrata za moju kuću kupio iz Nikšića. Ljudi, znate li kakva su to vrata, bre, fenomenalna unutrašnja. Drvna industrija je bila ponos naš i naš namještaj, pa pogledajte cifre. Mi smo ... u simbolici smo samo kao izvoz. Hranu moramo da imamo, svoj brend u hrani, to je normalna stvar i mnogo čega drugog. Dali smo ovdje tačne predloge kako ovo napraviti i rekao sam nema više neoliberalnog tržišta, pa da to napravimo uz znanje, uz kontrolu vlasti, da ponovo to vratimo, da to održimo, jer to možemo da održimo, imamo i znanje i pameti i resurse i sve ostalo. Možemo finansijski da podržimo i onda industriju da razvijamo.

Evo sad sam rekao i sad ću i javno da ponovim potpredsjedniku Gvozdenoviću. Jedan od najvećih umova naših 90-tih godina na tom univerzitetu je njegov šurak ili pašenog, ne znam kako se zove, Raonić, moj kolega i drugar. Ljudi, bre, takvih imamo na stotine, imali smo stotine i hiljade, to je bio ponos taj tek ... Što radimo? Dajemo nekim zavarivačima auspuha i nekim kondukterima da nam vode strateške stvari. Upropastio nam je Kombinat ... opljačkao drvnu industriju od Kolašina do Pljevalja. Evo bilo je na Odboru, je li to vašem, gospodine Sekuliću, ili onom drugom odboru. Dali smo Željezaru, kome? Nijesmo dali strateškom investitoru. Pričali smo i bilo mi je žao što niste bili tu, bilo je konstruktivno, čak smo došli do velikog saglasja oko razvoja energetske sektora. Dajte, ljudi da napravimo, dajte da se oslobimo tajkuna, što ćem nam tajkuni, okrenimo se Crnoj Gori i zato na jedan ljudski, stručan, pošten način je to predložio Demokratski front, nije bilo nikakve politike. Ako vi mislite da je politika preispitati lopovske pojedine privatizacije, ja ne mislim, nego je to pravljenje temelja razvoja Crne Gore. Izvinjavam se ako sam ovako po sjećanju, a ne obazirući se na ovu rezoluciju. Pročitali ste rezoluciju, ima čega dosta, možda sam i mnogo zaboravio, no evo moje kolege i vi. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:32:09)

Na ovaj način smo imali uvodno izlaganje u ime predlagača. Sugerisao bih svima da zbilja usmjere svoje diskusije ka rezoluciji. To će biti potvrda da bi neko pročitao tu rezoluciju bilo iz pozicije i opozicije i da pokušamo zbilja da se držimo dnevnog reda.

Dogovor takođe za ovu tačku dnevnog reda jeste da završimo negdje oko 13 časova, kako bi mogli da nastavimo sledeću tačku dnevnog reda koja je vezana za Zakon akcizama koji bi takođe, trebao da traje isto to vrijeme i da negdje oko 17 najkasnije 18 časova da pokušamo da glasamo. To je plan za danas. Zbog toga bih zamolio da svako završi svoje obaveze i za određene odbore koje smo planirali za danas u tim rokovima.

Zamolio bih sve da se striktno držimo dnevnog reda, jer ako to ne budemo siguran sam da nećemo biti u mogućnosti da ispoštujemo dogovor koji smo napravili, a ustupak koji je DPS napravio je ustupak bilo da juče nismo radili da bi to danas nadomjestili. Hvala vam.

Dajem riječ Nikoli Rakočeviću, posle toga nek se spremi Marina Jočić.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.11.19 11:33:28)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani, uvaženi profesore Raduloviću,

Hvala za ovo uvodno obrazloženje, dakle u mnogo čemu bi se mogli usaglasiti kada bi kazali da trebamo kao država da se postaramo da industriju ojačamo u ukupnom obimu da bi naša ekonomija i ekonomska slika izlgedala još bolje. Naravno, u tom kontekstu ono što ste naznačili u rezoluciji je vrlo korisno, međutim, kao što smo pročitali kroz obrazloženje Vlade, većina stvari koje ste vi prepoznali u vašoj rezoluciji je već u strateškim aktima Vlade. Da li se ti strateški pravci koji su zapisani u brojnim dokumentima Vlade na pravilan način sprovode, ja bih rekao da se sprovode, tu se negdje razlikujemo i to kao što ste kazali nije samo politička razlika, nego možda i ekonomska.

Naravno, vrlo je važno ovdje kazati da smo mi imali bolju, možemo reći slobodno bolju industrijsku sliku u bivšoj Jugoslaviji. Međutim, takođe ne smijemo zaboraviti da smo kao mala i otvorena ekonomija u trenutku tranzicije i raspada bivše Jugoslavije, došli u problem i suočili se sa onim što su bile činjenice tada iz perioda bivše Jugoslavije, jer to je da je naša industrija dakle, bila uvezno zavisna dakle, sirovine smo isključivo uvozili, a apsolutno nismo imali nikakav skoro pa nikakav izvozni kapacitet, već su sve sirovine išle kao što znate bolje od mene u ostale republike u bivšoj Jugoslaviji.

Upravo zbog toga te promjene su uslovile da revidiramo našu ekonomsku, industrijsku strategiju, pa smo samim tim se oslonili više na turizam, na uslužne djelatnosti, naravno i na energetiku, na prerađivačku industriju, u kojem obimu se to danas realizuje i do koje mjere uspješno možemo polemisati sigurno kada govorimo o energetici i turizmu da smo tu značajno iskoračili međutim, u metalskoj inudstriji i ostalim da kažem proizvodima i industrijama tu sam potpuno saglasan sa vama da bi trebali uraditi mnogo više. Koji su koraci, koji su načini, siguran sam da i vi kao i jedan značajan krug da kažem kompetentnih naučnih ljudi treba na tome da radi. Upravo su dokumenti Vlade to i prepoznali, pa su kazali da su mogućnosti i šanse bazirane prvenstveno u razvijanju proizvoda i usluga sa većom dodatnom vrijednošću, podsticanju inovacija, uvođenju novih tehnologija kroz saradnju industrije sa naučno istraživačkom zajednicom. Da li oni to rade na dovoljan način, na svima nama je da prosudimo, prije svega ekonomski rekao bih, a onda i politički. Međutim, svakako jedno je sigurno, da i industrija i ukupna ekonomija ima za cilj da ojača naš BDP, da ojača broj, odnosno poveća broj radnih mjesta, da imamo mnogo više ulaganja iz kapitalnog budžeta, da jednom riječju poboljšamo ukupan životni standard građana iako samo dakle, znamo podatak da imamo otpilike 4,8% rasta GDP u poslednjih tri, četiri godine ukoliko znamo da imamo skoro 215.000 zaposlenih u avgustu ove godine, da smo imali 215.000 sada 205.000, naravno logično je s obzirom na tih 10.000 sezonski zaposlenih ljudi, da finansiramo danas sve tekuće obaveze iz izvornih prihoda ukoliko znamo da imamo 850 miliona u kapitalnom budžetu. Dakle, 30.000 novih radnih mjesta u poslednjih tri godine. Možemo zajednički da utvrdimo da naša ekonomija raste, da naša ekonomija progresivno raste u kojem stepenu i da li na zadovoljavajući način, udio u tome ima industrija, možemo da razgovaramo o tome. Ja ću vas podsjetiti da se i tu dešavaju pozitivne stvari, svjedoci smo i u Bijelom Polju i u Ulcinju i u drugim gradovima otvaranje prerađivačkih industrija, fabrika namještaja i ostalih, takođe fabrika u okviru Uniproma u koju je uloženo 11 miliona eura i otvoreno 45 novih radnih mjesta je veoma produktivna. Danas naravno Uniprom je rekao bih najveći izvoznik u sferi industrije, međutim takvih kompanija za primjer u industriji treba da ima još više i potpuno sam saglasan sa vama i sa ovom rezolucijom u dijelu da treba da okupimo sve naučne umove i sve stručne ljude i da upravo oni na jedan pravilan način u sadejstvu sa državom ali i privrednicima iz ove oblasti trebaju da kreiraju strategiju i da se te strategije držimo, jer sam siguran da, kao što ste kazali, jačanje industrije je ukupno jačanje ekonomije i da ne smijemo se isključivo orijentisati na uslužne djelatnosti, već i na proizvodnju u svakom segmentu industrije, kao što sam kazao.

Ponavljam, u ovoj Rezoluciji ima mnogo korisnih stvari, rekao bih sve su one korisne, međutim istovremeno prepoznate su u dokumentima Vlade. Da li treba to što je prepoznato u dokumentima Vlade da se dodatno ... i upravo zbog toga je ovakva inicijativa konstruktivna i upravo je dobro da zbog toga razgovaramo o ovim stvarima u Parlamentu Crne Gore, sa apelom da se nakon toga izvršna vlast pozabavi na još ozbiljniji način razvojem industrije.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:40:01)

Zahvaljujem se poslaniku Nikoli Rakočeviću.

Kao što sam najavio, dajem riječ Marini Jočić, predlažem da se pripremi Momčilo Martinović.

MARINA JOČIĆ (22.11.19 11:40:17)

Poštovani građani, danas radimo u Skupštini u potpuno neregularnim uslovima. Nevjerovatan, neprijatan miris nafte nas guši ovdje dok radimo i mnoge kolege iz DPS-a naravno shodno svojoj praksi će nas ubjeđivati da je ovo blagotvorno i ljekovito. Upravo kako su nas ubjeđivali ovih 30 godina da je vrlo ljekovito i sasvim u redu da se potpuno uništi industrija Crne Gore.

Šta su radili ovi ljudi 30 godina? Slušam svog prethodnika maloprije i kao da su oni došli prije tri godine na vlast, a da je neko prije toga uništavao Crnu Goru i sad oni došli na gotovu štetu i prave nekakve strategije. Te strategije imaju dejstvo na industriju Crne Gore baš kao čaj od nane na bolesne od raka. Zbog toga smatram da je ova naša inicijativa dobra i da je najava nove neke vlasti koja bude došla šta će da radi u Crnoj Gori.

Šta su uradili ljudi iz DPS-a prethodnih decenija? Svako preduzeće, moja koleginica će pokušati da nabroji mnoga, svako preduzeće koje im je bilo na raspolaganju, a bila su sva, su apsolutno uništena. Kakav je to odgovor, kakvo je to opravdanje da je bio rat, pa bio je rat i čak na teritorijama drugih država. Bio je rat u Sloveniji, bio je rat u Hrvatskoj, u Bosni, pa ljudi rade nešto. Kažete 30.000 novozaposlenih. Gdje su ti zaposleni u industriji, nema toga, samo puniti državna preduzeća i državne ustanove, ne preduzeća nego ustanove, agencije i ostale, birokrate proizvode.

Za šta ste vi iskoristili prethodne fabrike - za atraktivne placeve. Vi prodajete na parče, "Radoje Dakić", "Marko Radović", koncipirali ste moderne gradske kvartove na mjestima tih preduzeća koja su hranila na desetine hiljada ljudi u Podgorici. Armiju nezaposlenih ste stvorili uništavajući industriju. Hajde da samo ne kritikujem, neću vas naravno ni pohvaliti. Naravno neću da pohvalim, nego da dam predlog. Zašto se ova vlast ne okrene ka sofisticiranim nekim industrijama. Vi znate da je Švajcarska sa vrlo ograničenim kapacitetima bez rudnih bogatstava, da je Japan sa vrlo malim kapacitetima, oni su se okrenuli sofisticiranim proizvodnjama. Čak ne mora ni toliko sofisticirano, ali ajde da iskoristimo ono što imamo.

Bosna na stotine miliona eura zarađuje trenutno prodavajući prerađeno drvo, ja ne znam kako se to zove, građevinska stolarija, za zemlje zapadne Evrope. Na stotine miliona oni zarađuju, a šta mi radimo? Prije neku noć sam slušala da se ne izvoze trupci. Pa vidjela sam svojim očima, imam slike kamiona sa trupcima koji se izvoze u Albaniju. Šleperi toga idu, a kamoli ovamo na ove prelaze koji su privatni, poluprivatni. Nema većeg neprijatelja ove države i ovog naroda od DPS-a, 30 godina uništavate sve što vam je bilo, industriju ste kompletnu uništili, sad ste krenuli na prirodu. Dok sve ne spržite, dok sve ne uništite kao da je pala atomska bomba, vi oдавde nećete otići, to je nevjerovatno. Na kraju će ostati samo organe ovih građana da prodajete. Jer ćete sve drugo da uništite.

Dakle, 30 godina koje ste vi vladali zaista se može reći da su pojeli skakavci. Ništa za sobom nijeste uradili, nijedan novi kvalitet, srozali ste javni moral, javni ugled Crne Gore. Sve što je moglo uništiti, izdali. Jednostavno smatram da je teoretski nemoguće da neka nova vlast bude gora od vas.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:44:55)

Nijeste se držali Rezolucije, tako da zbilja ne znam da li ste uopšte to pogledali koliko je trebalo za današnju raspravu. Ja sam vas zamolio na početku zbilja da raspravljamo o ovoj tački

dnevnog reda i da usmjerimo diskusiju u pravcu da damo komentare da li se s nečim slažemo ili ne slažemo. Tako da se čak i dovodi u pitanje naš odnos prema ovoj rezoluciji.

Kaznenu repliku tražio je Filip Vuković.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 11:45:33)

Potpuno je nebitno kaznena replika ili komentar. Želio sam da kažem u ovom dijelu kaznene replike, ovo "prodavaćete organe" nije fer i nije korektno, najblaže rečeno.

Naravno da u ovoj sferi u kojoj je profesor odnosno kolega Radulović pričao i na njegovu inicijativu ovo postavljeno na dnevni red, da se treba baviti napretkom u sferi industrije. Nazvana je reindustrijalizacija, možete da nazovete kako hoćete.

Raspadom Jugoslavije Crna Gora gubi najdragocjeniji dio, to je taj rudarsko - energetsko - metalurški kompleks. Rudnik uglja Pljevlja, Rudnik boksita, energetika u Pljevljima i u hidroelektranama i naravno finale Kombinat aluminijuma. Takav kompleks nijesu imale ni mnogo veće države srazmjerno veličini tadašnje republike, to je bilo imponzantno. Onog trenutka kada se to stavlja u neki drugi kontekst organizacije, kada dolazi do masovne vaučerske privatizacije, kada više nijesu jedna cjelina, ne upravlja se iz jednog centra, naravno da se pojavljuju problemi. Ne poričem da je tu bilo i subjektivnih problema.

Takođe, Željezara Nikšić, pričali smo na nekoj od skupština, to je željezara, u stvari čeličana, fabrika koja je namijenjena za proizvodnju visokolegiranih čelika. Naravno i ugljeničnih čelika, ali prvenstveno čelika. Oni su uglavnom trebali da snadbijevaju potrebe vojne industrije. Jugoslavija je bila jedan od većih izvoznika oružja i jedan veliki dio tih specijalnih čelika je dolazio upravo iz Nikšića. U sferi drvoprerađivačke, tačno je da je drvoprerađivačka, šumarstvo i drvoprerađivačka učestvovali sa nekih 12 - 13 čak i do 14% u GDP u Crnoj Gori. Kad bi to prevodili, to bi bilo skoro 500 miliona eura.

Međutim, ja se ne slažem ni sa vama, a ne slažem se ni sa našim Ministarstvom. U trenutku kada nemamo drvoprerađivačke kapacitete, zašto ne izvoziti trupac? Mi ne siječemo građu ono po napadu, nego etat, ono što raste. Ako ga ne posiječete ono drugo ne raste, nego truli u šumi. Znači, veća šteta je ne sjeći ništa i ne izvoziti nego ostaviti trupac da stoji tu, zato što je ... rekao nema izvoza sirove građe ili trupaca kako ih zovemo. Znači, to je pogubna greška i za šume i za ekonomiju. Izvozom, šta mi gubimo? Hiljade kubika trenutno trune u šumi. Je li bolje da sattrune ili da ga izvezete? Ne možemo ga preradati, ne rade kombinati ni u Rožajama, ni u Kolašinu, ni u Pljevljima. To što ne rade treba da čekamo i da nam sattrune drvo? Mislim, nema ni ekonomske logike, ni ovo šta ćete prodavati i tako dalje. Naravno da je ovo ipak dijalektički jedan prelazni period u neku zdraviju ekonomiju i ako bude zdravijih predloga sa strane opozicije, naravno i sa strane nas, potpuno se slažem sa profesorom Radulovićem i cijenim njegove napore, u ovom smjeru napraviti pomak, ako ništa drugo, ako ne možemo, ali da odemo da vidimo kako se to radi negdje u okruženju. Ne treba da idemo u Japan, ne treba da idemo u te razvijene zemlje, trebalo bi da odemo u bliže okruženje i da vidimo šta se dešava. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:49:37)

Imali smo nekoliko javljanja, imali smo prvo takođe za kaznenu repliku Aleksandru Vuković. Ja ipak predlažem da nastavimo dalje, da damo riječ Momčilu Martinoviću.

Što se tiče Filipa Vukovića, on je jasno naglasio zašto je tražio kaznenu repliku. Ovdje je bilo više kaznenih replika, evo pogledao sam dodatno, i iskoristio je svoje vrijeme onoliko koliko mu je bilo na raspolaganju. Vrlo je precizan bio poslovnički. Znači, ne mislim da imate pravo na poslaničko, pozovite se na član na koji sam prekršio Poslovnik i tada ćete dobiti pravo, a ako to ne budete uraditi nećete dobiti riječ.

MARINA JOČIĆ (22.11.19 11:50:26)

Gospodine Gvozdenoviću, ja svakako znam da neću dobiti od vas riječ, ali mislim da je red da mi date da objasnim ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:50:31)

Uvijek ste dobili od mene riječ, i vi i drugi. Sada zbilja mislim da nemate pravo na proceduru. Predlažem da idemo dalje. Imate pravo da komentarišete ...

Nadam se iz DPS-a da ne budete iznosili ovako političke stavove kao što su ih iznijeli kolege iz opozicije.

Dajem riječ Momčilu Martinoviću.

Momčilo Martinović ima riječ. Izvolite.

MOMČILO MARTINOVIĆ (22.11.19 11:56:28)

Zahvaljujem puno, predsjedavajući.

Puno pozdravljam takođe i sve kolegice i kolege poslanike, pozdravljam uvažene građane Crne Gore i pokušaću nešto da iskomentarišem, dam neko svoje viđenje na tretiranu rezoluciju i možda neke stvari na kraju zaključimo u cilju daljeg razvoja i prosperiteta našeg društva. Sasvim sigurno da ću podržati inicijative, i ovu i sličnu ovoj kada budu dolazile pred poslanike da se o njima ozbiljno diskutuje.

Da li je ovo tema koja zavređuje pažnju ovog parlamenta - svakako da. Shvatili smo da je ovo treći put da razmatramo ova pitanja i da u određenom dijelu dobijamo slične odgovore. A zašto dobijamo takve odgovore? Očigledno da dosta slično govorimo o istim stvarima, samo ne želimo eventualno da pročitamo i tretiramo dokumenta koja su zvanična i koja ovdje u okviru izvještajnih perioda tretiramo i dajemo ocjene i kvalifikacije na njih.

Vratću se sad na rezoluciju, kao što je zamolio predsjedavajući, a to jeste da ona sadrži odeđeni set mjera i koraka, ali takođe neko od prethodnih govornika jasno je rekao da u tom dijelu imamo nešto što je već uglavnom sadržano u nacionalnim dokumentima. Da li oni mogu bolje i brže da se realizuju, to je pitanje koje bi trebalo da pokrenemo i da se njime ozbiljno pozabavimo kada budu na dnevnom redu.

Kada govorimo o Crnoj Gori, kada govorimo o industriji u nekom prethodnom periodu, svi ćemo se složiti, ja teoretski a većina vas i praktično, da tu imamo jako puno dobrih priča koje se mogu ispričati, iz tog vremena. Da li je sada takva situacija - ne bih se složio. Da li je tržište u onom vremenu i u ovom sada isto - nije. Crna Gora je u tom trenutku u okviru svojih kapaciteta svoje proizvode plasirala na prilično jedno zatvoreno tržište i na taj način je imala značajan plasman. Da li Crna Gora u ovom trenutku može biti konkurentna sa svojim proizvodima na ovaj način, treba dobro da se zapitamo i da studiozno se pozabavimo tim pitanjima. Da li treba industriju spojiti u ovom trenutku, jer se ne možemo vraćati previše koraka unazad, jer vrijeme nemilosrdno curi, tako da u tom vremenu treba napraviti analizu što možemo sada da uradimo, u kojem dijelu industrija Crna Gora može biti konkurentna i koje stvari možemo plasirati na regionalnom i širem tržištu. Tako da smatram da u tom dijelu treba napraviti ozbiljne studije i ozbiljne analize koji je to proizvod koji Crna Gora može plasirati u ovom trenutku. Na osnovu tog i na osnovu takve analize treba raditi industrijska postrojenja koja će biti u odnosu na tu potrebu. Sve to treba spojiti u odnosu i na inoviran sistem obrazovanja, jer je pitanje ako pokrenemo velike industrije da li mi imamo ljude koji su kompetentni da rade u tom trenutku na tim postrojenjima, da li je naš obrazovni sistem u tom trenutku s tim potrebama usklađen. Ajmo da radimo prvo temeljno, da vidimo što to imamo, što možemo da radimo, što možemo da plasiramo. Na osnovu toga imamo jako pozitivne i jako dobre kreditne linije, čini mi se nikada povoljnije do sada, za pokretanje takvih aktivnosti. U tom smislu treba osmisliti jasnu politiku i jasnu strategiju, revidirati ako nešto nije do sada postojalo na određeni način i na osnovu toga kreirati takav proizvod i onda graditi postrojenja i onda ulagati u infrastrukturu da na taj način možemo te proizvode plasirati.

Takođe, ono o čemu treba da povedemo računa jeste što je domaća tražnja i što može da se planira i što može da se konzumira u okviru naših granica, da u tom dijelu budemo kompetentni i da taj proizvod koji proizvodimo bude na nivou kvaliteta koji današnji potrošač traži. Ne možemo praviti neke proizvodi koji su prevaziđeni već godinama unazad, nego moramo ići ukorak s onim

što je savremena tražnja i potreba potrošača. U tom dijelu smatram da treba paralelno ići sa razvojem industrije, razvojem visokih tehnologija, razvojem nauke, razvojem obrazovanja i razvojem transporta, da vidimo najbolji i najekonomičniji način u kojem dijelu to treba raditi. Saglasio se, profesor Radulović, da je to navedeno u vašoj rezoluciji, međutim isto tako ćete se sa mnom složiti da sve ove mjere su predložene i u nacionalnim dokumentima.

Ja ću se vratiti na sredinu mog izlaganja, gdje kažem da samo treba da revidiramo u tom dijelu, da li možemo brže i energičnije te aktivnosti da sprovedemo kad dobijemo ovdje određene izvještaje, dobijamo informacije da se određene aktivnosti sprovode određenom zacrtanom dinamikom, određenim rezultatima. Da li to može bolje, to je pitanje koje moramo zajednički da odradimo.

Pomenuli ste određene studijske posjete, to je vrlo interesantno i vrlo korisno i smatram da možemo negdje znanje da iskoristimo i dobru praksu koja je primjenjiva našem ambijentu i našim stvarnim mogućnostima, jer mi moramo shvatiti da ako se izvezno orijentišemo za određenu stvar, znači moramo da procijenimo kapacitete, da li mi imamo te kapacitete u proizvodnom smislu da možemo da ih plasiramo na tom tržištu. Ako nas zainteresuje neko veliko društvo za konzumiranje, odnosno potrošnju naših proizvoda, da li ćemo imati te kapacitete na taj način da odgovorimo, i to je pitanje. Zato sve zahtijeva jednu analizu detaljnu, što je to što treba proizvoditi na taj način i u kojem smjeru trebamo zajednički ići. Smatram da vaše znanje i vaše iskustvo i ostalih kolega u ovom domu takođe mogu koristiti, da to treba spustiti na sistemski nižem nivou koji operativno to sprovode i treba taj dio koji ne funkcioniše revidirati i ubrzati što je više moguće u nekom budućem periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 11:58:03)

Zahvaljujem se poslaniku Momčilu Martinoviću, koji se zbilja striktno odnio prema rezoluciji koju je podnijela, da tako kažem, opozicija. Kao što vidite, jedan konstruktivan pristup sa komentarima na konkretni dokument.

Sada dajem riječ Draginji Vuksanović - Stanković. Izvolite.

VUKSANOVIĆ STANKOVIĆ DRAGINJA (22.11.19 11:58:26)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvaženi predsjedavajući, poštovani građani Crne Gore,

Ja ću svoje izlaganje započeti na sljedeći način.

Ulcinj - fabrika Solana, Bar - Primorka Bar, Bar bilje, Rumijatrans, Izbor Bar, Centrokop, Agroeksport, Ljekobilje; Kotor - Henkel Rivijera; Tivat - fabrika Arsenal; Herceg Novi - Prvoborac; Cetinje - Obod, Košuta, Tara, Bojana, Sanitas, Montena; Podgorica - Radoje Dakić, Marko Radović, Plastika Elastik, Titeks, OGP; Nikšić - Industrija Koni, Pivara, Željezara, Metalac i Institut za crnu metalurgiju koji su zapošljavali nekada 8.000 radnika; Plužine - Fabrika anoda; Danilovgrad - Fabrika stanova; Berane - Celuloza, Rudoš, Polimka; Rožaje - Gornji Ibar, Kristal; Bijelo Polje - Vunko, Lenka; Pljevlja - ŠIK Velimir Jakić; Andrijevica - Soko Štark, Termovent.

Mi smo svi zajedno nekada imali ove fabrike. Imali smo veliki broj zaposlenih radnika. Danas nema ovih fabrika. Ugašene su. Radnici su ostali bez radnih mjesta. Mislim i želim da vjerujem da je obaveza svih nas i sa strane vlasti i sa strane opozicije da svi zajedno uradimo sve što je u našoj moći i mogućnosti da na neki način upravo napravimo plan reindustrijalizacije i pokušavamo da obnovimo ono što se obnoviti može kako bismo otvorili nova radna mjesta i kako bismo barem dijelu onih koji su ostali bez posla dali mogućnost da opet rade.

Ne postoji država na svijetu kao što je Crna Gora. Najljepša država na svijetu. Uopšte nijesam pristrasna, Crna Gora je najljepša država na svijetu. Ovako mala država s ovolikim resursima gdje ste vi u ovom momentu na nula nadmorske visine pored mora, a posle dva i po do tri sata ste gore u planinama i da ne možemo s ovakvim resursima, s ovakvim geografskim položajem da učinimo sve da se otvore fabrike, da se nešto pokrene. Evo na sjeveru vidimo da se pokreću pilane, doduše nisu jednaki uslovi za sve, ali da vidimo što možemo da uradimo, kako da

sprovedemo ključne mjere da se industrija u Crnoj Gori ponovo pokrene, da favorizujemo naše proizvode, a ne uvozničke lobije. Meni je uvijek milije ono moje nego ono tuđe. Uvijek ću da dam novac da kupim proizvod od našeg domaćeg proizvođača nego od nekog ko uvozi iz drugih država.

Ono što nema Crna Gora, a mislim da može sve da ima samo ako se više potrudimo da svi zajednički uradimo sve da pokrenemo industriju, da pokrenemo proizvodnju u dijelu gdje to može da se valorizuje. To će bolje znati ovi koji se bave tim pitanjima, ali da otvorimo nova radna mjesta, da naši ljudi umjesto što odlaze u zemlje Zapada i da rade po Njemačkoj i da služe tuđinu, da stvaraju ovdje na svojim ognjštima i da građani ovdje stvaraju svoje porodice, da rade za svoje domaćinstvo, da rade za svoj grad gdje bude otvorena ta fabrika i da rade za svoju Crnu Goru. To treba da bude cilj i interes svih nas, bez obzira kojoj političkoj opciji pripadamo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:02:52)

Hvala.

Dajem riječ Predragu Sekuliću. Posle toga neka se pripremi Branka Bošnjak.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 12:03:02)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege,

Dokument koji je sličan s one prethodne tri rezolucije negdje boluje od tih opštih mjesta, floskula, malo politike i sve to pomiješano s demagogijom. Znači, metodološki dosta neujednačen. Kao samom dokumentu veoma bih teško mogao da dam prelaznu ocjenu. Dozvolite još nekoliko ocjena.

Čini mi se da je najveća mana ovog dokumenta, uz sva ta opšta mjesta, što ne uvažava realnost. Dozvolite da to konkretnim primjerom negdje i objasnim. Ekonomska kriza je 2007. i 2008. godine donijela da je većina kombinata aluminijuma u Evropi ugašeno jer je u Evropi cijena električne energije mnogo skuplja nego u nekim drugim djelovima svijeta. To je bilo negdje uz smanjenju industrijsku potrošnju glavni okidač za gašenje kombinata aluminijuma u Evropi. Energija je mnogo jeftinija i radna snaga je mnogo jeftinija negdje u Latinskoj Americi, Kini, Indoneziji. U Evropi po toni aluminijuma energija bi učestovala negdje oko 40%, a u zemljama Latinske Amerike ili u Kini to je nivou od nekih 25%. To dovoljno objašnjava tih 15% razlike u cijeni tone aluminijuma zašto aluminijum ne može da se proizvodi na načine na koje je to rađeno ranije u Evropi. Naravno, uz još jedno podsjećanje da je većina tih kombinata aluminijuma uključujući i one koji su bili na Baltiku ipak negdje koristilo staru tehnologiju. Najbolji primjer koji nam negdje objašnjava šta se to dešava jeste onaj koji su naše kolege iz opozicije često ovdje pominjale u samom Parlamentu, to je Kombinat aluminijuma u Mostaru. On je ovdje predstavljen kao tehnološko čudo, kao nešto što je primjer kako se treba ponašati prema aluminijumskoj industriji. Već skoro godinu dana, na žalost, kažem na žalost zato što smatram da dok svima u regionu ne bude bolje neće biti bolje ni Crnoj Gori, na žalost taj kombinat aluminijuma je ugašen.

Šta se dešava s našim Kombinatom aluminijuma. On godišnje proizvodi 60.000 tona ingota i to čistoće kakvu ranije nijesmo posjedovali u Kombinat aluminijuma u Podgorici. To je čistoća negdje 99,7%. Onima koji su nešto stručniji od mene vjerujem da će biti jasno o čemu govorim. Takođe, ne treba zaboraviti da Kombinat aluminijuma u Podgorici danas proizvodi negdje 30.000 tona legura. Takođe, to nije bilo moguće u vrijeme starog Kombinata aluminijuma kada je imao nekoliko hiljada zaposlenih. Čini mi se da samo ove brojke uz činjenicu da je to najveći ili najjači izvozni proizvod Crne Gore kada govorimo o industriji bile bi dovoljne da kažu da smo ipak u jednom periodu bili u pravu. Znam da tranzicija nije laka ni jednostavna, ali dozvolićete da su kroz tu tranziciju prošli i Poljska i Češka i Rumunija i sve države bivšeg istočnog bloka.

Takođe, dozvolite da smo mi početkom 90-ih imali konsenzus ovdje u Crnoj Gori uz izgradnju višepartijskog sistema da razvijemo i tržišnu ekonomiju, a ta tržišna ekonomija podrazumijeva i ovu bolnu tranziciju. Ta tržišna ekonomija podrazumijeva da nemamo više državni

intervencionizam kao što smo ga nekad imali. Ne možemo da pravimo petododišnje planove kako je to rađeno u vrijeme socijalizma. Dozvolite da vrijeme elektrifikacije i industrijalizacije kada su obilježene neke vrlo visoke stope rasta bile plaćene od ljudskih života do jeftine radne snage više nijesu moguće u tom vremenu tržišne privrede. Naravno, ne bih sada u teorijskom smislu da se pitanje da li država treba ili ne i koliko da interveniše na tržištu vode još negdje od Adama Smita.

Dozvolite da, takođe, podsjetim da danas i Željezara radi, proizvodi visoko pozicionirano željezo, znači govorimo o ingotima, znači kovanim profilima, mašinskim djelovima, valjanim profilima i svemu onome što stara Željezara nije mogla da proizvodi. Dozvolite samo još jedan detalj koji najbolje objašnjava zašto je veoma teško danas u zemljama bivše Jugoslavije razvijati industriju, mislim na Bosnu, Srbiju, Makedoniju i Crnu Goru. Teško je da budete jeftiniji od Kine. Nju uzimam kao primjer zato što Kina ima visoku industrijsku proizvodnju, sva nauka, sva tehnika već se nalazi na internetu i ostalo je samo pitanje da li će energija biti skuplja ili jeftinija, u Kini je mnogo jeftinija, i da li će nam radna snaga biti skuplja ili jeftinija, u Kini je mnogo jeftinija. Niti možemo da budemo stručni, da imamo bolju i tehnološki razvijeniju proizvodnju od onoga što radi danas Njemačka, pa čak i Poljska, Francuska itd. Čini mi se da tu negdje u osnovi treba tražiti razloge zbog čega je danas veoma teško ... kakve smo imali u nekom ranijem periodu. Samo jedan mali primjer, i time da završim.

Onoga trenutka kada je Njemačka ušla u recesiju i to samo u jednom kvartalu i to samo 0,1% morala je biti smanjena proizvodnja u Željezari Nikšić. Govorimo o globalnom tržištu. Toš Čelik iz Nikšića danas proizvodi za njemačko tržište i onoga trenutka kada imamo recesiju u Njemačkoj imamo i smanjivanje proizvodnje u Toš Čeliku. Moramo negdje da imamo razumijevanja za to globalno tržište. Dozvolite, potpredsjedniče, još samo jedan detalj, ispravka navoda.

Zabranjen je izvoz trupaca iz Crne Gore. Bilo je objašnjenje iz Ministarstva da ono što vi pominjete kao izvoz je samo hemijska obrada onoga što je potrebno za Elektroprivredu. Ja lično mislim da je mnogo bolje da danas imamo neki pogon koji bi hemijski obrađivao za elektroprivredu u Crnoj Gori, ali vjerujem da je to tema za razmišljanje za naše kolege iz Elektroprivrede. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:09:03)

Hvala, poslaniče Sekuliću.

Komentar je tražio poslanik Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 12:09:11)

Kolega Sekuliću, juče sam progutao ono što ste rekli, rekli ste neargumentovano i neznaveno. Danas ste to ponovili još u većem obliku. Slušaju vas inženjeri i profesori iz Crne Gore, ja sam dio tih profesora i inženjera. Nemojte politikanstvom da se bavite da bi neku svoju poziciju u DPS-u ili neđe drugo. Ako premijer, ako ministri daju saglasnost uz određenu rezervu da bi sačuvali sebe, da vi dajete određene kritike i vi mene da ocjenjujete. Propala se Crna Gora u kojoj vi mene morate da ocjenjujete u toj oblasti, iz moje oblasti koju sam postigao i napravio to, vi pominjete neke stvari, miješate, ja nemam pojma šta vi miješate. Ovo su krivične prijave pa će pokazati ko je sve pljačkao 30 godina KAP i nema šanse da ću umrijeti da se ovo ne realizuje, kao ovaj sad ovdje.

Gospodine, vi pominjete mostarski Kombinat, vi ne znate ili dobro znate, ubili su ga bre Hrvati i Muslimani, bio sam tamo, to je bio ponos Crne Gore, optužuju ih sad za 300 miliona eura pljačke, Hrvati i Muslimani su ga ubili. I ovaj uvodi ovdje, pljačkajući milion tona crvenih boksita ... firme gdje tražim od ministra krivičnu prijavu, ovo uvodi ovdje ... 85-86. godine. Vi pričate o Željezari Nikšić. Gospodine Sekuliću, panite na zemlju i bolje bi bilo da vas nisam slušao, izaći ću sada da bih sačuvao svoj mozak, pa pričajte kome goj hoćete, vi pojma nemate o ovome. Pričate inženjerima, vi pričate o budućnosti Crne Gore, pa jeste li slušali jednu emisiju, nema bez realne ekonomije... Bježi bre.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:11:16)

Izvolite, poslaniče Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 12:11:19)

Žao mi je što se gospodin Radulović naljutio na mene, nijesam ja ocjenjivao, posebno ne stručno znanje profesora Radulovića, ja sam samo ocjenjivao Rezoluciju. Znači, žao mi je što je pogođen toliko sa tim, ali dozvolite da još nekoliko napomena učinim.

U samoj rezoluciji nemamo ničega novog. U rezoluciji su ponovljeni oni stavovi negdje koji se mogu vezati za vrijeme socijalističke ekonomije i sa druge strane, takođe, čini mi se da se nema razumijevanja dovoljno za ono što je današnja pozicija Crne Gore i što je današnja pozicija odnosa prema Evropskoj uniji. Ali, da bi bilo mnogo jasnije, 40% društvenog bogatstva, znači društvenog bogatstva ukupnog onog što ima društveno bogatstvo Crne Gore, podijeljeno je negdje oko 40%, podijeljeno je kroz masovnu vaučersku privatizaciju. Mislim da to građani treba da znaju i treba ih podsjetiti na to, to je bilo skoro prije dvije decenije. Svaki punoljetni građanin je dobio vaučer koji je mogao da uloži u nešto što će smatrati profitabilno, u neku industrijsku granu, u neko transportno preduzeće, neku infrastrukturu tipa Elektroprivrede, Telekomu itd. Znači, oni koji su ulagali, imali više sreće, više pameti da ulažu u infrastrukturu dobili su mnogo više od onoga što je bila nominalna vrijednost tog vaučera od nekih pet hiljada jedinica.

Dozvolite takođe da su kolege iz Demokratskog fronta u tom periodu, znači govorimo o strankama koje su konstituisali Demokratski front, pozivali građane Crne Gore da svoje vaučere spale, da ih ne ulažu. Ne znam da li su lideri tih političkih partija uložili negdje svoje vaučere, ali je činjenica da jedan dio građana Crne Gore da ih je nažalost poslušao tako da su ostali direktno bez onoga što su bila moguća dobit, moguća sredstva. Čini mi se da to ne govori o ovoj politici.

I takođe dozvolite da par riječi posvetimo i Kombinatoru aluminijuma u Mostaru. Ne znam zbog čega, ne znam zašto je propao Kombinator aluminijuma. Ali, ako pogledamo koliko je potrebno energije danas za proizvodnju jedne tone aluminijuma u Kombinatoru aluminijuma u Mostaru i ako vidimo kolika je cijena te energije, odnosno koliko se može dobiti na slobodnom tržištu jer je dio energije dolazio po nekim ... nižim cijenama, onda ćemo vidjeti da taj kombinator aluminijuma u Mostaru ekonomski nije mogao da uspije. I čini mi se da su to negdje jednačine bez nepoznatih. Ne znam zašto se ljutite na mene kad vam saopštim nešto sa čim je vrlo teško polemisati jer su činjenice. Znači činjenice su tu neumoljive a rekao bih da je dobro za Crnu Goru što danas imamo Tos čelik sa svojom proizvodnjom i dobro je za Crnu Goru što imamo danas Kombinator aluminijuma koji danas proizvodi u visoko kvalitetni aluminijum s jedne strane, ali isto tako i ono što je pitanje legura.

I kažem još jedanput, da zaključujem sa tim, danas iz Crne Gore najznačajniji izvozni proizvod ... industrijski proizvodi, uključujući aluminijum, uključujući legure i uključujući ono što proizvodi Tos čelik. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:14:27)

Kao što sam najavio, dajem riječ Branki Bošnjak.

BRANKA BOŠNJAK (22.11.19 12:14:35)

Građani, bez realnog sektora nema razvoja Crne Gore. Nažalost, mi samo gomilamo veliki broj parazita na državni budžet a privredu smo potpuno upropastili zbog toga što smo privredu dali pohlepnom prvom konduktoru Crne Gore, prvom zavarivaču auspuha i raznim prvim koje je prva familija odredila da nam kreiraju privrednu sliku Crne Gore. A ja ću, ako mi vrijeme dozvoli, da vam samo nabrojim po gradovima šta je sve upropašteno skroz ili je dovedeno do ivice izdisaja

tih firmi, gotovo da ništa ne radi. Najbolje da stavimo jednu tablu - ne radi Crna Gora - zbog toga je naš program i nosio naziv "Da radi Crna Gora" i dali smo predloge kao što je i ova rezolucija, jedan prvi korak koji treba da uradimo prema realnom sektoru, ako mislimo da opstanemo kao država.

Dakle, idemo sa firmama:

Andrijevića: Komovi, pogon Soko Štarka, uništen; Termo vent, ventilaciona oprema se nekad proizvodila, uništeno; Polimka galanterija, bio je jedan ogranak u Andrijevići, Mermer proizvodnja mermera; Trgovinsko preduzeće "1.maj" u Andrijevići, Papirna konfekcija "Pako", Zadruga u Andrijevići.

Onda idemo za Bar: Primorka Bar, uništena; Barska plovidba; Centro Jadran; Korali, Izbor Bar; Bar bilje; Pogon Košute nekad bio i u Baru; Rumijatrans; Zavod za izgradnju Bara; Agroeksport; Luka Bar na izdisaju; Tehnopromet; Rumijatrans.

Berane: Beranka fabrika celuloze i papira, Ciglena Rudeš, Polimka kožna galanterija poznata, Agropolimlje, Izgradnja građevinsko preduzeće, Rudnik mrkog uglja, Poliek eksplozivi.

U Bijelom Polju Bjelasica Rada na šta se svela, UTIP Brskovo, IMACO industrija mašina i alata, EKO tekstilna industrija, Lenka fabrika obuće, Prva petoljetka vojna industrija, Mladost fabrika obuće, Vunko poznati Vunarski kombinat, Građevinsko preduzeće Rudnik, PIK Bjelasica, Turist Bijelo Polje, Polipak Bijelo Polje, "Špiro Dacić" drvoprerađivač, sve je to uništeno.

Budva, Budva je malo turistička. Montenegro turist Budvanska rivijera, sad vidite šta se radi sa njom.

Cetinje: Autoprevozno preduzeće Bojana, Košuta modna obuća, Obod elektro industrija, sve uništeno, Cetinje turist, Trgopromet uništen, Fabrika perade ribe Rijeka Crnojevića uništeno, Kartonaža uništena.

U Danilovgradu: Fabrika radijatora, Fabrika stanova uništena, Ciglena Spuž, Fabrika mermera uništena, Crnogoracop na izdisaju, Hotel "Zeta" nema ga, Spuški mlin, Šumarstvo Spuž, sve to uništeno.

Herceg Novi: HTP Boka, vidite šta je sad, PKB Herceg Novi, Novi Prvoborac, Vinopromet, Brodogradilište Bijela, Institut "Simo Milošević" vidite šta sad od njega pravite.

Kolašin: Transpromet, Impregnacija drveta, Fabrika aluminijskih užadi, i tamo je aluminijski kombinat bio, Titeks, Veletrgovina, sve uništeno.

Kotor: Jugooceanija, Štamparija "Andrija Paltašić", Hotel Fjord, vidite na šta liči, Rivijera, Jadran Perast u Perastu tekstilna industrija uništena. Ljeko bilje, Bokeljka fabrika gumeno tehničke robe, Autopromet, Teuto Risan uništena.

Mojkovac: Bojna njiva uništena, "4.novembar" fabrika oružja, Turističko ugostiteljsko preduzeće Sinjajevina, Rudnik olova i cinka u Mojkovcu, Brskovo uništeno, "Vukman Krušić" parketi, lamperije, drvna idustrija, Titex Tara je tamo bio pogon, Zemljoradnička zadruga Podbišće, Šumsko preduzeće Cer sve je to uništeno.

Nikšić: Željezara Nikšić na izdisaju, nema ni treće smjene, a ne što drugo. ŠIK Javorak Nikšić i svega 100 zaposlenih, Koni konfekcija uništena, Monteks, Autoprevozno Nikšić, HTP Onogošt, Rudnici boksita, Poljoprivredno-trgovinski kombinat Nikšić, Metalac, MK Standard, maloprodaja sve je to uništeno.

Plužine: Fabrika elektroda u Plužinama, Pilana u Breznama uništena, Zadruga "Bajo Pivljanin", dali ste je tamo ovom iz Carina uništio je, to je bio brend.

Podgorica: "19. decembar", protivgradne rakete, Duvanski kombinat, Elastik, Gorica, nekad OGP Titograd, Marko Radović uništen, "Radoje Dakić" uništen, Mljekara Podgorica uništena, Titek" uništen, Centrokoža, Crna Gora drvo uništeno, KAP vidimo kako radi nikako, Fabrika felgi u Kućima uništena.

Rožaje: Roteks-Titeks uništeno, Gornji Ibar potpuno uništen, Bisernica, Femon, fabrika mašinskih djelova, Servis trans, Fabrika ljekovitog bilja, Kristal, Dekor uništen, Buteks, Piteks, Ibar Mont, Napredak sve je to bilo u Rožajama uništeno.

Tivat: Arsenal Tivat videli smo. Ulcinj, Solana "Bajo Sekulić" uništena, Ulcinjska rivijera pola hotela Galeb, Lido nema. Otrant comerc, Agro pogon maslina prerada nekad bila, Fabrika tepiha nekad bila nema je, Građevinsko preduzeće Primorje nema, Jadran prevoz, sve ste to uništili.

U Pljevljima Vektra Jakić ovaj zavarivač nam se bavi drvoprerađivač vidimo kako ... Građevina", nekad poznata građevinska firma nema, Monter zanatsko preduzeće, Prevoz Pljevlja,

Sloga, industrija trikotaže, Zemljoradnička zadruga Doganje, Proljeće komerc, Rudnik uglja itd. Vjerovatno sam i zaboravila, uvaženi građani, ovo je nekad i bilo po svim gradovima lijepo raspoređeno da je svak mogao da ostane u svojim mjestima da živi. Ova vlast je gore napravila ovom narodu nego svi neprijatelji koji su bili u istoriji Crne Gore. Pojeli su Crnu Goru zahvaljujući pohlepi i nezasitosti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:21:19)

Dajem riječ Dragutinu Papoviću, neka se pripremi Strahinja Bulajić.

Zbilja bih zamolio sve diskutante da se držimo dogovorenog vremena. Sada me iz Sekreterijata informišu da je naša obaveza da završimo do 17:50h odnosno možemo da radimo bez televizijskog prenosa. Plan je da ovu tačku dnevnog reda završimo do 13:00h.

Izvolite. Dragutin Papović, poslije toga Strahinja Bulajić.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (22.11.19 12:21:50)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani građani, naročito oni koji se sjećaju socijalističkog perioda ili njegovih završnih godina,

Evo, recimo, počecu ovim izjavama:

"Ekonomska situacija u Crnoj Gori dobila je kritične razmjere jer zbog nerentabilnosti proizvodnje oko 3.000 radnika od početka godine je ostalo bez posla i veliki broj građana živi na rubu egzistencije. Gubici crnogorske privrede su ove u odnosu na prošlu veći za 251% ili za 3,3 puta veći od akumulacije. Spoljna zaduženost Crne Gore je jednaka 30-njoj akumulaciji iz prethodne godine. Lični dohodci su 26% niži od jugoslovenskog prosjeka, a osnovna ulaganja u sredstva za proizvodnju 9% od BDP-a dok je jugoslovenski prosjek 22%. Preko 60% zaposlenih prima lični dohodak ispod prosjeka od 43.000 nezaposlenih u Crnoj Gori više od 30.000 čine mladi." Ovo je citat iz govora dr Miljana Radovića, predsjednika Predsjedništva Centralnog komiteta Saveza komunista Crne Gore na Konferenciji Saveza komunista Crne Gore koja je održana u maju 1988. godine pred 152 delegata.

Ono što je poenta i što je značaj ove rezolucije to je da nam treba reindustrijalizacija, odnosno industrija kakvu smo imali u socijalističkom periodu. Na kraju socijalističkog perioda 1988. godine prema riječima predsjednika vladajuće partije ta industrija je bila u bankrotu. Mi smo u tom periodu zaista imali jednu intezivnu, prije svega, industrijsku proizvodnju, izgradnju jedan preporod Crne Gore koji zaista zavređuje visoke ocjene. Međutim, ono što je ostalo na kraju je dokaz da planska ekonomija, da socijalistička ekonomija, odnosno da zamišljena ekonomija, odnosno ekonomija kakvu bi neko želio da ima često se ne poklapa sa onim što je tržište, odnosno sa onim što je realna ekonomija i da na kraju stižu ovakve posljedice i da stižu ovakvi pokazatelji.

Crnogorska ekonomija 1988. godine imala je zaista jednu disperzivnu industrijsku bazu širom Crne Gore u brojnim crnogorskim gradovima, brojna industrijska preduzeća i sve to lijepo. Međutim, kada se sveo glavni račun ispalo je da je ta industrija napravila ogroman gubitak.

Dakle, nije poenta imati industriju, nego poenta je imati industriju koja je profitabilna. U suprotnom ako ona pravi gubitke postavlja se glavno pitanje ko će to da plati. Crna Gora je u tom periodu pokušavala da na bazi stranih kredita nadomjesti te industrijske mane da se uhvati ritam sa tehnološki mnogo naprednijim, ne samo u Jugoslaviji nego i u susjedstvu, naprednijim industrijskim preduzećima nije uspjela. Na kraju je ostala jedna od, ne jedna, nego najzaduženija jugoslovenska republika u odnosu na broj stanovnika. Crna Gora je tada platila ono što je u ekonomiji nedopustivo, a to je da politička teorija i politička ideologija definiše i propisuje šta je najoptimalniji ekonomski razvoj, a ova Rezolucija o reindustrijalizaciji Crne Gore uglavnom nam to opet nudi. Lijepo je imati industriju, ali se postavlja pitanje da li je to održivo, odnosno da li od toga možemo da imamo prihode. Drugo pitanje ko će da investira i na osnovu čega. Država to ne može osim kroz zaduživanja. Ako se zaduži na taj način uloži u industriju koja pravi gubitke šta je onda

država uradila. Dakle, otvoriće neku industrijsko postrojenje zaposliće par stotina radnika koji će da rade i koji će da primaju plate, ali će na kraju da se svede račun i da se uspostavi da je to u gubitku. Zašto? Zato što ne može da izdrži konkurenciju na svjetskom tržištu.

Ova industrija koju smo imali do kraja '80-tih je bila zaštićena velikim jugoslovenskim tržištem pa opet nije uspjela. Možete misliti danas kako bi uspjela kada nema takve zaštite i kada je jednostavno prinuđena da radi u uslovima konkurencije. Ja nijesam ekonomista, ali na osnovu poznavanja parametara iz ovog perioda za nas veoma značajnog, istorijski uglavnom afirmativnog perioda, uvidjeli smo da je ekonomija tog perioda na kraju doživjela krah i pored svih ulaganja i najboljih namjera i pored sve pameti koja je tada postojala u Crnoj Gori koja je bila usmjerena za razvoj te i takve ekonomije. Opet nije moglo da uspije jer nije bilo realno. Kaže se nama treba proizvodnja iz realnog sektora. Sve što u ekonomiji donosi profit je realno. Mi smo nedavno imali ovdje posjetu predsjednika Parlamenta i delegacije iz Luksemburga. U Luksemburgu preko 80% BDP-a ostvaruje se na bazi usluga, preko 80% BDP-a. A Luksemburg prije 50 godina je imao dominantnu ekonomiju zasnovanu na proizvodnji uglja i čelika i da su oni robovali svijesti da ono što je bilo juče, što je bilo tako impresivno, što je bilo tako značajno, po svaku cijenu, moramo imati u narednih 50 godina oni bi danas bili u mnogo gorjoj poziciji nego što jesu, a nijesu u lošoj poziciji. Stvar je ovdje da se moramo prilagođavati promjenama i da te promjene moramo prepoznavati. Političari generalno, mi ovdje, Vlada, ne možemo da pratimo proces tih promjena. Šta mi možemo jedino da uradimo? Mi možem jedino da uradimo da stvorimo zakonodavni institucionalni okvir da sloboda preduzetništva, ekonomije uključujući industrijsku proizvodnju bude na bazi savremenih, modernih principa savremenog tržišta. Dakle, mi ne smijemo jedino biti smetnja. Treba da uradimo sve što možemo da stvorimo preduslove za to, a da li će se to razviti ostaje da pokaže tržište, slobodna preduzetnička inicijativa jer u suprotnom stvaramo samo gubitke, izazivamo pogrešnu upotrebu, prije svega, domaćih resursa i naročito demografiju. Mi se danas suočavamo sa posledicom demografskom da ljudi iz nekadašnjih industrijskih centara ... gradovi, odnosno mjesta će imamo sad novu ekonomsku vrijednost, to je to premještanje stanovništva sa sjevera na jug. Pokazuje se da je danas realno ono što je prije svega dominantno turistički potencijal Crne Gore i ne treba od toga strahovati, jer će se iz tog potencijala, iz te privrede razviti nova vrijednost koja će nam otvoriti nove šanse. Zato pozivam kolege da, prije svega, ne politički i ne ideološki arbitriramo u sistemu ekonomije, već da stvaramo uslove da se ekonomija razvija na zdravim i naprednim osnovama. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 12:29:30)

Hvala.

Kratak komentar traži Anka Vukićević. Zamolio bih da to bude ispod minut, da bi zbilja mogli da održimo tempo.

ANKA VUKIĆEVIĆ (22.11.19 12:29:36)

Gospodine Papoviću, naveli ste neke podatke iz 1988.godine kada je fakat da su se dešavale velike promjene na globalnom nivou. Kažete da smo imali inudstrijsku bazu, šta se za ovih 30 godina uradilo sa tom industrijskom bazom, gdje je ona nestala? Industrija bila u bankrotu, jeste li je vi za ovo 30 godina koliko ste imali vaskrsnuli ili ste je dokusurili rasprodajom i privatizacijama koje su u Crnoj Gori samo uspjele da proizvedu 70 milionera? Ako je Crna Gora bila tako siromašna, otkud iz tako siromašne Crne Gore 70 milionera.

Ono što moram da naglasim, prošle godine, u godini moratorijuma na zapošljavanje u 21 javno preduzeće zapošljeno je pet hiljada ljudi. Povjerenje u institucije, potrošeno je 70 miliona eura, pa tih 70 miliona eura da je uloženo u neka nova radna mjesta možda bi i bilo nade da ćemo krenuti sa mrtve tačke. Ovako možda i ova današnja rasprava više nema smisla kako se stvari dešavaju u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:30:49)

Hvala. Zamolio bih i poslanika Papovića isto kratko da da komentar.

DRAGUTIN PAPOVIĆ (22.11.19 12:30:54)

Vrlo kratko. Nijesam rekao da je Crna Gora bila siromašna, već sam rekao da je ekonomija u socijalističkoj Crnoj Gori krajem 80-ih godina bila u bankrotu. Evo, recimo, zvanička statistika, u 1987. godini gubitak crnogorske privrede iznosio je oko 117 milijardi dinara. Najveći gubitaši su bile najveće privredne organizacije: "Radoje Dakić", Željezara "Boris Kidrič", Kombinat aluminijuma "Titograd", "Titeks", Željeznica "Titograd", Radna organizacija "Plantaže", Radna organizacija "Gornji Ibar", Radna organizacija "Rudnik uglja i fabrika cementa u Pljevljima", "Polimka" industrija kožne kalanterije Ivangrad, Vunarski kombinat "Vuk" u Bijelo Polje, Šumsko industrijski kombinat "Velimir Jakić", Radna organizacija "Rudnik mrkog uglja Ivangrad" i Radna organizacija "Luka Bar", zvanični podaci. Dakle, ja ne kažem, to je sve impresivno kada pogledate fabričke hale, ono što se proizvodilo, broj radnika u njima, ali neodrživo, gubici su bili izuzetni. Trebala nam je transformacija, trebalo nam je nešto što je održivo, kao i svakoj ekonomiji istočnoevropskoj koja je prošla kroz isti socijalistički sistem. Ta tranzicija nigdje nije bila idealna. Ona je sigurno i kod nas imala negativnih posljedica. Mene je zaista najžalije radničke porodice koje su morale kroz to da prođu, jer su oni najmanje odgovorni, najmanje krivi za to, ali je to neminovnost u koliko želimo da dođemo do nečega što je održivo. Uprkos svim, recimo, današnjim pokazateljima i onima o kojima ste vi govorili, o zaposlenima u javnom sektoru, pokazuje se da je održivo, jer mi to finansiramo na bazi realnih primanja, realnih prihoda, a ne na bazi zaduživanja kao što je bilo tada. Hvala i vama.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:32:42)

Hvala.

Strahinja Bulajić, neka se pripremi Aleksandra Vuković.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 12:32:57)

Zahvaljujem, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani građani, povodom ove teme čuje se ovdje mnogo toga. Dakle, šta je to reindustrijalizacija ili meni bliži termin nova industrijalizacija, ili je možda bolje da najprije kažem da je u Crnoj Gori još uvijek poželjno izgleda praktično ismijavati reindustrijalizaciju, a forsirati samo usluge. Hoće li se i kada otkriti važnost nove industrijalizacije? Sada i pitanje koliko je uopšte u ovakvom okviru izvodljiva ova industrijalizacija sa takvom razvojnom filozofijom u zemlji sa vrlo skromnom vladavinom prava. U tom kontekstu, da li se može govoriti o realnom ekonomskom rastu, rekoh, u zemlji sa takvom razvojnom filozofijom i više nego sumnjivom vladavinom prava? Da li tu može da se govori uopšte o nekom realnom ekonomskom rastu? Ili bi možda nova industrijalizacija sama po sebi dovela neminovno do jačanja vladavine prava?

Poštovani građani, sada u drugoj dekadi XXI vijeka kada neke razvijene zemlje, zemlje sa industrijskom tradicijom, jakim zaokretom prema rastu industrije ostavljaju onu krizu iza sebe, u Crnoj Gori se više ni ne zna šta je to uopšte inudstrija. Nijesam siguran ni koliko je shvatljiv termin reindustrijalizacija, to bar dosadašnji tok rasprave čini mi se pokazuje, ili nova industrijalizacija.

Poštovani građani, kad se god govori o privredi, industriji i uopšte ekonomiji uzmite samo dva bazna podatka, a to su broj nezaposlenih i odnos uvoz - izvoz, onda ćete shvatiti da je dugoročna nezaposlenost glavni problem tržišta rada u Crnoj Gori, a koji implicira i mnoge druge probleme, prije svega, u socijalno - ekonomskoj sferi. Nezaposlenost u Crnoj Gori iznosi između 15 i 20%. Odnos uvoz - izvoz, u prošloj godini Crna Gora izvoz je inostio 400 miliona evra, a uvoz dvije milijarde 554 miliona, odnosno pokrivenost uvoza izvozom je svega, za Riplijevu rubriku,

nekih 15,7%, odnosno 1:6,5 do 7, što uznači za milion izvoza uvezemo sedam miliona nečega. E ovi podaci više od bilo čega trebalo bi da is crtaju svaku analizu crnogorske privrede. Umjesto otvaranja novih radnih mjesta, kojih ima sve manje, i stvaranja nove vrijednosti imam utisak da se nezaposlenost smanjuje sve većim, da ne kažem, masovnijim iseljavanjem. S obzirom na to da i suviše malo, premalo stvaramo izvozom vlast se, poštovani građani, neprestano zadužuje i nepokolobljivo ulazimo u dužničko ropstvo. Onda govorimo, kažem, o ekonomskom rastu, a kako ako je zasnovan na zaduženjima, kakav je to ekonomski rast.

Nazaposlenost je jedino realno, ekonomski moguće smanjiti otvaranjem novih proizvodnih radnih mjesta, a izvoz će se povećati tek kada se poveća broj tržišno konkurentnih proizvoda. To je štivo za peti osnovne, više dosadismo ponavljajući istu priču. Tržišno konkurentni proizvodi sigurno se ne mogu proizvesti u kladionicama, kao što pjesnik kaže, "koje rastu kao pečurke posle kiše". Nova radna mjesta mogu, ali i trebaju da se stvaraju u najvećoj mjeri u industriji i proizvodnji. Dakle, dokazujemo aksiome, pričamo stalno istu priču, ali džaba, i dalje se ovo ismijava.

Međutim, ovdje i dalje preovladava, kao što svi znate, ono - a što da proizvodim kad mogu da uvezem. To je onaj nepatriotizam, pa i ekonomski kukavičluk. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 12:38:20)

Hvala.

Suad Numanović se javio za komentar. Zbilja bih zamolio da to bude u okviru jednog minuta.

SUAD NUMANOVIĆ (22.11.19 12:38:26)

Hvala, potpredsjedniče.

Zaista da pokušam u ovaj minut, što je nemoguće. Ne repliciram, nego samo kolegi Bulajiću želim da kažem oko te zaposlenosti, nezaposlenosti. Koliko me sjećanje služi, ta zaposlenost negdje krajem 80-ih i početkom 90-ih godina u Crnoj Gori je bilo oko 173.000, sad čini mi se ta cifra je oko 200.000. Stopa nezaposlenosti čuli smo koliko 1988.godine je bila i od toga 35% mladih. Trenutno je negdje stopa nezaposlenosti prema zvaničnim podacima ispod 15%, od toga je 10 do 11% mladih osoba.

Kad govorimo o tom sjeveru, prije neki dan smo imali tu priču o sjeveru, o regionalnom razvoju, o ulaganju, o potrebi ulaganju u infrastrukturu da stvorimo uslove da bi mogli kroz strane i domaće investicije stvoriti pretpostavke za otvaranje novih radnih mjesta.

Vidio sam ja negativan naboj svih, što se to radi, što se ulaže, da li je ta milijarda baš milijarda, da li auto-put treba ili ne treba, da li nam elektrifikacija treba ili ne treba, ali smo svjesni da bez toga nema novih investicija na sjeveru, nema zaustavljanja tih mladih ljudi na sjeveru i nema novog zapošljavanja ako ne uloži država Crna Gora, kao što to radi sad, u infrastrukturu.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 12:40:00)

Hvala.

Pravo na odgovor na komentar ima diskutant poslanik Strahinja Bulajić.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 12:40:12)

... podatke Monstata koji nemaju nikakve veze sa podacima Poreske uprave. Dakle, Poreska uprava daje podatak da platu prima 170.000 radnika, 170.000 zaposlenih, a Monstat kaže 230.000. Kažete takođe da je nezaposlenost nešto oko 15%. Ja sam našao taj podatak 15,1, da je smanjena za 3,2% u odnosu na neki period iz prošle godine. Da je bila nešto oko 18%, ali da

je smanjena za 3,1%, 3,2%. Međutim, to smanjenje, gospodine Numanoviću, se odnosi na smanjenje broja zaposlenih zbog napuštanja odnosno trajnog iseljavanja iz Crne Gore, a ne zbog toga što je vlast u Crnoj Gori smislila nešto pa povećala broj radnih mjesta. Ne, ja sam to rekao i u svom izlaganju, ako ste me pažljivo slušali, ne može se smanjivati broj nezaposlenih iseljavanjem iz Crne Gore. To je potpuno pogrešan pristup. Iako to Monstat koristi ili ne znam već ko, nema veze s vezom. Niti je normalno, niti je naučno, niti bilo što drugo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:41:38)

Zahvaljujem.

Kao što sam najavio, dajem riječ Aleksandri Vuković, neka se spremi Budimir Aleksić.

ALEKSANDRA VUKOVIĆ (22.11.19 12:41:45)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, na datoj riječi, pozdravljam drage građanke i građane kao i kolege i kolegice poslanike.

Čuli smo više rasprava danas, uvaženi potpredsjedniče Gvozdenoviću, i čini mi se da pošto je nedavno umro jedan veliki Srpski reditelj koji se zove Dušan Makavejev i on ima film Misterija organizma. Ja bih rekla s ozbirom na neke - a tražila sam kao što znate i repliku komentara i diskusije pojedinih poslanika iz Demokratskog fronta - da kada bismo misterije organizma Demokratskog fronta analizirali onda bismo mogli zaljučiti da pojedini organi funkcionišu tako da obavezno moraju dati doprinos nekom, da kažemo negativnom isparenju, da blago to iskažem, kako i poslanici Demokratske partije socijalista, iako oni udišu danas ovaj veoma nezdrav vazduh u ovom parlamentu, to čak više i ne osjećaju i u pravu ste djelimično da ne osjećamo s obzirom na to da nam nije ni čudo.

Čuli smo nekoliko zaista i znalačkih i korisnih informacija od kolege Bulajića i profesor Radulović takođe je govorio o ovoj rezoluciji i saglasila bih se zaista sa Peđom Sekulićem koji je definisao ovu rezoluciju na jedan sebi svojstven način, jer to može kao doktor ekonomskih nauka. Ja bih možda kao profesorka književnosti mogla reći da je ova rezolucija više nekog deskriptivnog karaktera i da je više parola đe u stvari su iskazane neke želje koje ja bih nazvala "san jesenje noći", želje koje bih neđe kada sam imala 15 do 20 godina i ja mogla napisati u nekom sastavu na zadatu temu u osnovnoj i srednjoj školi.

Međutim, mi smo od naših kolega čuli šta je realnost, a realnost je da, kako je to recimo veliki austrijski ekonomista Šumpeter kada je govorio o kreativnoj destrukciji i o analizi kapitalističke ekonomije i strukturne krize pa bio podstaknut Ivan Beren da napiše knjigu Evropa poslije 1980.godine, rekao da je u stvari strukturna kriza perifernih zemalja kojima su pripadale naravno jugoslovenske zemlje u stvari destrukcija bez kreativnosti. To znači da je u stvari 80-tih godina dvadesetog stoljeća u zapadnoj Evropi se dogodila velika tehnološko - industrijska revolucija koju naravno nijesu mogle pratiti jugoslovenske države, tu prevshodno mislim na Crnu Goru, zbog naravno nedostatka znanja. Onda i zbog političke krize, ratnih dešavanja koja su nastala. Jednostavno, ove države nijesu pratile tehnološki razvoj što je doprinijelo da mi i danas govorimo u ovom parlamentu u nekim parametrima prošlosti ne osvrćući se na to što bi bilo zaista jedna dobra inicijativa za budući razvoj crnogorske ekonomije, a to je ono što smo prije nekoliko dana u ovoj skupštini na Premijerskom satu govorili u vezi sa inovacijama i u vezi sa podsticanjem razvoja inovativnih startapova. Pošto je profesor Radulović govorio o Sloveniji i Gorenje naveo kao dobar primjer, pa smo čuli ovđe da je Crna Gora privatizovala neuspješno brojna preduzeća, bilo bi dobro da se zna da je jedan gigant i možemo reći slobodno balkanski div Gorenje takođe u 50 i više, 51% u stranom vlasništvu, da tako kažemo. Tako da ne vidim da je ijedan domaći slovenački ekonomista prigovorio tome. Naprotiv, od toga ko investira u dobru firmu zavisice i razvoj te firme i na svjetskom tržištu. Jer mi zaista sada govorimo o tome da želimo da izađemo na globalno tržište i da se takmičimo sa Vijetnalcima, Kinezima i Indijcima u njihovom načinu proizvodnje, a ne za ovo tržište crnogorsko koje je zaista premalo.

Ono što bi bilo dobro kazati, a kao odgovor onome što su bile zaista insinacije i manipulacije i to je da veliki broj mladih ljudi odlazi i da se povećava broj nezaposlenih u Crnoj Gori. Jednostavno, moramo baratati činjenicama i statističkim podacima koji govore da je sa 22% ove godine nezaposlenost u Crnoj Gori pala na 14%. Dakle, smanjena je, a takođe bi oni koji se za razliku od mene bave onim što jesu privredni razvoj i ekonomski potencijali Crne Gore znali da je tačno, profesor Mihajlović je govorio o tome i svi govore o tome da se treba bazirati na izvozu privredu. Međutim, vi znate da jedino u energetsom sektoru Crna Gora ima realne potencijalne izvozne. Dakle, samo u energetsom sektoru i mislim da i to što se sada događa u našim vjetroelektranama kakve su Krnovo, Možura, mi vidimo da u stvari povećavamo mogućnost svojih izvoznih kapaciteta i to će se nastaviti i u daljem periodu.

Ono što bih još željela naglasiti je opet pozivajući se na zaista jedan ... primjeraka da je u pitanju zapadni Balkan jeste i to da iako je recimo Slovenija kao bivša jugoslovenska država imala odlično razvijenu ekonomiju, upravo danas je u izvještaju koji je objavila jedna veoma dobro rangirana svjetska istraživačka agencija koja se bavi investicijama inovacijama ukazala na to da slovenačka privreda ide u smjeru rasta zahvaljujući tome što je Slovenija danas na drugom mjestu među državama centralne i istočne Evrope po broju inovativnih startapova koje je uspjela da izveze na veliko globalno tržište i da upravo to doprinosi tome njenom dinamičnom rastu i razvoju. Prema tome, odgovor na svu ovu priču o Rezoluciji i reindustrijalizaciji, evo za desetak dana u Nikšiću ćemo imati i proslavu godišnjice Tehnopolisa, jeste da se svi skupimo na jednom mjestu u tim inovativnim inkubatorima i gradovima, koji su se u Francuskoj i Njemačkoj počeli razvijati 80-tih godina, samo 10 godina nakon njihove pojave imali smo snažni ekonomski inovativni razvoj tih država, tako da sigurna sam da i Crnoj Gori neće trebati, s obzirom na veliki ljudski potencijal, više od 10 godina kako bi u stvari dala taj veliki impuls za ekonomski razvoj.

Zaključak moje diskusije bio bi sljedeći. Prestanimo govoriti u parametrima prošlosti, prestanimo se osvrtni na ono što je iza nas. Svako svoje breme nosi, mi smo generacija koja treba valjda da osjeti ono što su donijele promjene ne samo na globalnom privrednom, ekonomskom i svakom drugom tržištu nego uopšte promjene koje se dešavaju u svijetu i da idemo, ako ne ispred tih promjena ono ukorak sa njima i da kreiramo prostor za ... razvoj u Crnoj Gori a ne da čitamo spiskove preduzeća koja nijesu uspjela da se održe na malom tržištu kakvo je crnogorsko, a u stvari čuli smo od kolege Papovića koji raspolaže u okviru nauke kojom se bavi i decidiranim podacima preduzeća koja nijesu uspjela da se zadrže i u okviru one velike države za kojom danas čujemo neki čeznu, ali kada se pomene na nekim drugim zasijedanjima ideologija te države onda obavezno čujemo kvalifikative da nikad gora forma državnosti nije postojala na ovim prostorima. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:49:27)

Budimir Aleksić.

BUDIMIR ALEKSIĆ (22.11.19 12:49:31)

Poštovani građani,

Mi smo kao Demokratski front i svi konstituenti DF-a uvijek imali konkretna i realna rješenja za brojne probleme u zemlji, ali vlast nije imala sluha ni političke volje da te predloge prihvati za dobro Crne Gore i za njen sveukupni razvoj. Evo, mi danas predlažemo i Rezoluciju o reindustrijalizaciji Crne Gore i to je naša vizija kako da se prekine sa dosadašnjom pogubnom deindustrijalizacijom i da se na sveobuhvatan način stvori pretpostavka da se pokrene održivi proces reindustrijalizacije. Jer to je pitanje od najvećeg interesa po budućnost Crne Gore.

Industrijski razvoj treba ostvariti i o tome je govorio uvaženi profesor dr Branko Radulović, prije svega u sektorima prerađivačke industrije aluminijuma, čelika, drveta, hrane, građevinarstva, energetike i elektronike, a da bi to postigli treba osnovati institut za razvoj Crne Gore, crnogorsku razvojnu banku, industriju Crne Gore a.d. kao akcionarsko društvo u državnom vlasništvu, zatim treba formirati ekspertsku grupu za razvoj industrije u sklopu instituta za razvoj ili Vlade Crne

Gore. Treba raskinuti protivzakonite koncesione ugovore i zabraniti izvoz boksita, rude i prorodnih dobara, sačiniti strateški dokument industrijske politike Crne Gore za srednjoročni period koji će dati optimalna rješenja za održiv razvoj na repuličkom i na lokalnom nivou. Sačiniti novu strategiju stručnog obrazovanja koja bi odgovarala potrebama dinamičnog razvoja tržišta rada. Dakle, jasno je da se privredni rast može ostvariti prije svega značajnim učešćem konkurentne i održive industrijske proizvodnje.

Ovdje je bilo govora o tranziciji, tržišnoj privredi, državnom intervencionizmu itd, pa kad je riječ o tranziciji ne treba zaboraviti da je taj takozvani tranzicioni period u kojem je društvena svojina trebalo da dobije titulara, odnosno da se ostvari prelazak od socijalizma ka kapitalizmu, da se taj period dakle pretvorio u rasprodaju i u najobičniju pljačku najznačajnijih preduzeća i njihove imovine. Ostali smo i bez imovine i bez novca, društvena imovina je prešla u ruke nekoliko porodica bliskih Demokratskoj partiji socijalista koja vlada već punih 30 godina.

Kako danas radi Kombinat aluminijuma Podgorica, najbolje govore činjenice da je ranije zapošljavao 3,5 hiljade radnika, a danas svega 350, da nikšićka Željezara koja je ranije imala 7,5 hiljada zaposlenih danas zapošljava 300, rudnici boksita su sa 1.100 zaposlenih radnika spali na 200, Titeks je zapošljavao u Podgorici više stotina radnika, danas ne radi. "Radoje Dakić" je imao nekoliko hiljada zaposlenih, takođe danas ne radi, kao ni Obod Cetinje, itd. Dakle, mogao bih i ja sad evo imam čitav spisak preduzeća koji su nestali, nisu kažu mogli da se održe. Ne bogami kad je došla pohara o kojoj govori gospodin Ranko Krivokapić, dakle vlast koja je napravila poharu za ovih 30 godina, to je njena zasluga što ove firme ne rade. Ogroman broj radnika je ostao bez posla. Međutim, kao što smo čuli Zavod za zapošljavanje ne vodi tu evidenciju već fingira podatke o broju zaposlenih i saopštava podatke koji nemaju apsolutn onikakve veze sa stvarnošću i koji se isključivo koriste kao politički pamfleti i kao posljedica ovako razorene i opljačkane društvene svojine veliki broj građana u borbi za egzistenciju odlučio se da napusti zemlju tako da je danas u Crnoj Gori najznačajniji izvozni resurs jesu ljudi, masovno se odlazi, njihove doznake drže socijalni mir u Crnoj Gori i ova vlast snažno pospješuje politiku iseljavanja jer je za njih, očigledno, suština politike da oni građani koji ne podržavaju aktuelnu vlast ne treba ni da žive u Crnoj Gori, nema ljudi - nema problema, što manje ljudi - manje problema, dok istovremeno za svoje članove obezbjeđuju sredstva iz budžeta i zapošljavanja u javnom sektoru.

Dakle, poštovani građani, mi predlažemo, vi čujte i počujte, predlažemo da se obnovi ono što se obnoviti može, veoma smo realni, imamo resurse, mogu se otvoriti fabrike, može se pokrenuti industrija. Potrebno je, dakle samo politička volja, tako da je ovaj naš dokument veoma realan iako smo čuli nipodaštavanje ovoga teksta koji je pisao uvaženi profesor Radulović, jedan od najznačajnijih profesora Univerziteta u Crnoj Gori, privrednik i naučnik koji je ... posvetio razvoju i napretku Crne Gore, koji je stvorio voluminozno naučno djelo. Evo neka građani vide samo dio njegovog naučnog opusa sadržan u ovih nekoliko knjiga, tu su brojni naučnoistraživački radovi. Dakle, poštovani građani, da se pitao profesor Radulović, da se slijedila njegova ekonomska doktrina i njegova politička misao i volja, drugi bi nam danas kokoti pjevali.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 12:55:00)

Hvala.

Imamo, da ovako kažem, potpuno podijeljena viđenja opozicije i pozicije. Možda će nam Jovan Vučurović pomoći da se tu nešto približi. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.11.19 12:55:17)

Ako možete da mi date proceduru pola minuta, mislim da je potrebno da objasnimo nešto ovdje vezano za koleginicu koja je prije mene ovdje govorila i vezano za vazduh koji udišemo danas ovdje u Skupštini koji je daleko od bistrog, rekao bih. Da li je ona u jednom trenutku rekla da joj je krivo što udiše isti vazduh ovdje u prostoriji s nama, sa DF-om, sa Srbima, da li sam ja nešto čuo tako ili mi se učinilo?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 12:55:47)

Učinilo vam se nešto, sigurno.

Samo nastavite. Niste najavili po kojem članu, mogli smo da vam oduzmemo riječ, ali evo, pošto smo se složili oko toga da niste razumjeli, idemo dalje.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.11.19 12:56:08)

Dakle, rezolucije koje je prethodnih dana ponudio Demokratski front pokazale su i superiornost politike koju zastupamo, kao i naše vizije prije svega ekonomskog i privrednog ozdravljenja Crne Gore nakon sunovrata koji se dešava evo na žalost pune tri decenije, nakon desetina hiljada ugašenih radnih mjesta. Dakle, isto tako i današnja rezolucija o reindustrijalizaciji je naše viđenje izlaska iz krize u ovoj oblasti, dakle naša ponuda građanima Crne Gore koja ne mora da se svidi DPS-u, ne mora da se svidi bilo kome, mi smo je ponudili građanima Crne Gore, dakle to je naše viđenje i to je naše obraćanje više građanima Crne Gore a manje Vladi koja je kontinuitet, ova vlada je kontinuitet onih ranijih vlada Demokratske partije socijalista koje su uništile i privredu i industriju u Crnoj Gori, uništile praktično resurse i supstancu ove zemlje i otvorili vrata sumnjivim investitorima, tajkunima, organizovanom kriminalu i ostalima koji danas, poštovani građani, na žalost upravljaju vitalnim interesima naše zemlje.

To što Vlada odbija ovu rezoluciju u stvari je pokušaj da se prikrije jedna tužna činjenica vezana za Crnu Goru, a to je da industrija u Crnoj Gori gotovo i da ne postoji. Da je DPS uništio, da postoji tek nekoliko preduzeća koja funkcionišu samo zbog toga da bi punila džepove prvoj familiji i njenom prvom čovjeku. Svaki građanin Crne Gore, bez obzira na političko opredjeljenje, bez obzira na bilo kakvo drugo opredjeljenje može da vidi šta se dešava i šta se desilo sa privrednom Crne Gore svih ovih godina i ko je ugasio preduzeća, ko je ugasio na desetine hiljada radnih mjesta, dakle to je uradio predsjednik Demokratske partije socijalista, to je uradila politika Demokratske partije socijalista, nije sigurno niko iz Demokratskog fronta.

Vlada nam ovdje govori kako naša rezolucija nije ništa novo, kako su oni ove predloge već pretočili u stvarnost, kako: "Predlog rezolucije definiše gotovo sve aktivnosti koje su već prepoznate i razrađene industrijskom politikom". Dakle, zapanjujuće jedno licemjerje u moru licemjerja kojega možemo da se naslušamo od strane Demokratske partije socijalista i drugih ... struktura, jer ovo saopštavaju oni koji su uništili najveća preduzeća u Crnoj Gori. Da se ne ponavljam, to su moje kolege već ovdje saopštile u prethodnih sat vremena i nabrajajući, rekao bih to tužno nabranje preduzeća, ti tužni detalji vezani za sudbinu Crne Gore o nestanku desetina hiljada radnih mjesta. Samo da kažem, o njihovoj industrijskoj politici, o industrijskoj politici Demokratske partije socijalista upravo govore oni koji su ostali bez posla, upravo govore bivši radnici svih ovih preduzeća koje su ranije nabrojali i gospođa Bošnjak i drugi iz Demokratskog fronta. Dakle, od Radoja Dakića, Željezare do Vunka, Konija, Ceuloze, KAP-a i ostalih, desetina hiljada radnika koji su ostali bez posla usled pljačkaških privatizacija koje su vodili ljudi iz DPS-a, nijesu ih vodili ljudi iz Demokratskog fronta. Više ljudi danas radi u kazinima i kladionicama nego što radi u Elektroprivredi, Telekomu, Plantažama i ostacima ostataka Željezare, KAP-a i Boksita. Je li to ta industrijska ekonomska politika i vizija Demokratske partije socijalista? Onda vas ja ovdje pitam odakle snage za jedan takav, da kažem politički bezobrazluk da nakon takve kataklizme koju su priredili Crnoj Gori, oni govore o industrijskoj politici. Gdje su ljudi, gdje su zaposleni, gdje su nova radna mjesta? Ja ovdje potenciram uporno već, to ću da radim i ubuduće, želi se predstaviti građanima da oni moraju da zaborave period koji je iza nas. Dakle, nekako im se pokušava nametnuti da oni zaborave ko je ovih 30 godina na vlasti u Crnoj Gori, opet kažem nije bio Demokratski front, jedino i isključivo i samo bila je Demokratska partija socijalista. Ne možete oprati biografiju Mila Đukanovića, on je prvi među ovim ljudima koji su uništili industriju, uništili privredu Crne Gore, ne možete oprati njegovu biografiju nikako, to radite, pokušavate da to uradite. Znači, ne može tu biografiju oprati ni Volga, ni Dunav, ni Don, ni Rajna, eto tako da kažem, ni njegovu biografiju, ni biografiju Brana Gvozdenovića, ni ostalih ljudi koji su učestvovali u uništavanju industrije Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:01:37)

Dajem riječ Milošu Nikoliću, nakon toga takođe poslaniku Nikoliću. Život je dug i vidjeće se ko je uradio što, ja mislim da se to i sada vidi.

MILOŠ NIKOLIĆ (22.11.19 13:01:57)

Hvala vam, poštovani potpredsjedniče, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani, Danas je pred nama Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore. Kao što smo vidjeli imamo standardno već sada dijametralno suprotne stavove između Demokratske partije socijalista i Demokratskog fronta, to je nešto na što smo navikli. Ja bih iskoristio ovu priliku da se saglasim sa jednom činjenicom, a to je potreba daljeg jačanja crnogorske industrije. Međutim, isto tako iskoristiću ovu priliku da se ne slažem da država Crna Gora nije uradila ništa po ovom pitanju, da navedem samo nekoliko argumenata u tom pravcu kroz određene akte koje su ova i prethodna vlada donijele.

Prije svega imamo uredbu o podsticanju direktnih investicija. Dakle, svako onaj ko uloži u Glavni grad ili južni region u iznosu od 500 hiljada eura ili 20 novozaposlenih lica, odnosno u centralni region i sjeverni 200 hiljada i 10 novozaposlenih lica, može računati na određenu podršku u iznosu od tri do deset hiljada eura po novozaposlenom. Isto tako donešen je program podsticanja razvoja biznisa, uredbe o biznis zonama koje omogućavaju umanjenje komunalnih ili drugih naknada, povoljniju cijenu zakupa, kupovine prostora u okviru biznis zona kao i smanjenje ili oslobađanje plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica. Osim toga, vlade u kontinuitetu donosile su uredbu o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica, kao i program podsticaja ... konkretno poslednji za period od 2017.godine do 2020.godine. Isto tako možemo uzeti u obzir i veoma značajno djelovanje Investiciono-razvojnog fonda koji kroz svoje brojne programe zbilja nudi dodatne i dobre pogodnosti za investiranje. Dakle, riječ je o mogućnosti za konkurisanje na određenim projektima pri čemu dobijate kredit po izuzetno povoljnim kamatnim stopama, sa određenim grejs periodom koji omogućava da u tom početnom rasponu steknete određeni kapital, steknete tekuću likvidnost koja omogućava da kasnije vraćate te rate kredita. Što se tiče samih kamatnih stopa one su na nivou od dva ili tri posto, što se u regionu makar teško može naći. Dakle, imamo primjera u nekim zemljama, prije svega baltičkim, da te kamatne stope mogu biti i niže.

Međutim, kada govorimo o regionu i kada govorimo o nekom našem realnom konkurentnom tržištu, gotovo da ne postoji institucija kao što je Investiciono - razvojni fond koja pruža takvu vrstu podrške razvoju biznisa, a posebne linije Investiciono - razvojnog fonda su posvećene da kažem proizvodnim linijama, odnosno daljem razdvoju industrije. Dakle, država Crna Gora u mjeri mogećeg kroz djelovanje dominantno izvršne vlasti učinila je određene pomake i učinila je određene korake u pravcu daljeg jačanja industrije Crne Gore. Međutim, i tu ću se nadovezati o onome o čemu je govorio kolega Strahinja Bulajić, možemo opravdano postaviti pitanje koji su to domaći proizvodi koje možemo proizvesti i sa kojima možemo biti konkurentni, pa čak i regionalno, a da ne govorim globalno. Ja u tom kontekstu vidim zaista realnu šansu kada je u pitanju energetika, proizvodnja električne energije budući da raspolažemo brojnim resursima, prije svega hidropotencijalom, termopotencijalom Pljevalja i Rudnika uglja, vjetropotencijalom Podgorica, Ulcinj i ostali primorski gradovi, ali dominatno ova dva grada, kao i određenim vjetropotencijalom koji se koristi kroz prije svega vjetroelektrane Možure, Krnovo i buduće planirane vjetroelektrane Gvozd, Brajići itd. Kada govorimo o solarnim potencijalima da posjetim da će se u Crnoj Gori graditi, odnosno da je već završen tender, izbor ponuđača za izgradnju najveće solarne elektrane u Evropi na Briskoj gori i da će Podgorica ući u sličan postupak za izgradnju solarne elektrane Velje brdo, da smo izgradili vjetroelektrane Krnovo i Možuru, da smo imali prije nekoliko dana završetak radova na podmorskom kablju koje je radila Italijanska kompanije "Terna". To sve zajedno stvara pretpostavke da Crna Gora smanji uvoz električne energije koji je svake godine veliki i da ujedno može kao izvoz plasirati proizvodnju električne

energije budući da smo regionalno i globalno konkurentni, a da za to imamo potencijala. Na žalost, isto tako smo svjedoci brojnih opstrukcija u ovom planu koje se tiču navodne brige o zaštiti životne sredine, a zapravo veoma često dominantno riječ je o određenim politički motivisanim akcijama sa ciljem sprečavanja daljeg razvoja Crne Gore.

Dakle, saglasan sam u dijelu električne energije da postoji ta da kažem mogućnost, ali nijesam saglasan da u brojnim drugim oblastima, osim djelimično u poljoprivredi, drvopreradi, možemo biti i regionalno, a ne globalno konkurentni. Danas smo zahvaljujući politici Demokratske partije socijalista i naših koalicionih partnera dio jedne globalne utakmice, imamo mogućnost da učestvujemo na globalnom tržištu i veoma teško ... Turskoj i ostalim velikim proizvodnim silama, koje sve proizvode ... mogu napraviti brže, jeftinije i kvalitetnije. Dakle, kvantitet daje kvalitet i veoma teško u Crnoj Gori možemo stvoriti ozbiljnije proizvodne pogone koji mogu konkurisati bilo kom od proizvoda ovih država koje dolaze i to je prosto igra brojeva. Dakle, veoma teško možemo biti konkurentni kada je u pitanju cijena, sama cijena već diktira dobar dio plasmana proizvoda, da ne govorimo o pitanju kvaliteta i prije svega deficitno stručno znanje ... Dakle, ne govorim da je ovakva situacija u svim oblastima, ali govorim o jednom generalnom kontekstu potencijala crnogorske proizvodnje koje realno imamo u ovom trenutku i zbog toga vjerujem da se moramo bazirati na onome za što imamo potencijal. To je, kao što sam rekao, dominantno električna energija, u jednom dijelu poljoprivrede, prije svega za neke naše unutrašnje potrebe, za potrebe turističke sezone, jer tu možemo parirati i brojem proizvoda i kvalitetom, i drvoprerada koja, svi ćemo se složiti, trenutno nije na onom nivou na kojem bi mogla biti, sa nekim učešćem od 10 do 12% BDP, nažalost mislim da je trenutna zastupljenost svega par procenata. Dakle, slažem se da možda i određene potencijale trenutno ne koristimo dovoljno, ali vjerujem da smo brojne druge već iskoristili dovoljno, a da ćemo i ove koje trenutno ne koristimo u narednom periodu staviti u funkciju daljeg ekonomskog napretka Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 13:08:28)

Hvala.

Kratak komentar traži poslanik Strahinja Bulajić.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 13:08:36)

Poštovani gospodine Nikoliću, potpuno se slažem sa ovim dijelom koji ste govorili vezano za energetiku i zaista energetika jeste sektor koji apsolutno daje mogućnost za realan razvoj. I to je tačno, tu nema spora, ali nova industrijalizacija je potrebna radi opstanka, radi otvaranja novih radnih mjesta u proizvodnji i industriji. Ne možemo sve da zasnivamo na uslugama.

Evo primjer Nikšića, 1988 - 89. godine 20.000 radnih mjesta vezano za proizvodnju. Sad ne vjerujem da ima 1.500 do 2.000. Šta je rezultat toga? Od posljednjeg popisa do sad 5.000 manje ljudi u Nikšiću, trajno iseljenih za sedam mjeseci ove godine. Znae koliko je trajno napustilo Nikšić - 494. Dakle, trajno. Uzeli dokumenta i otišli, 494 za sedam mjeseci. Eto o tome se radi, egzistencijalni problem je u pitanju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 13:09:54)

Hvala.

Miloš Nikolić. Izvolite.

MILOŠ NIKOLIĆ (22.11.19 13:10:00)

Hvala vam, potpredsjedniče.

U duhu racionalizacije vremena u kojem je nastupao gospodin Bulajić, biću i ja veoma

kratak i naravno da ću se složiti sa njim da su najkvalitetnija radna mjesta ona koja su formirana u proizvodnji i da su u egzistencijalnom smislu najbolja, najkvalitetnija i najpouzdanija te da su mnogo zahvalnija od radnih mjesta u uslugama, jer samo tržište usluga je takvo da je mnogo relativnije u svojoj dužini trajanja i kvalitetu u odnosu na proizvodnju.

Međutim, kao što sam rekao u svom uvodnom izlaganju, nijesam siguran da u realnoj tržišnoj utakmici i u realnim ekonomskim uslovima današnjeg tržišta i regionalnog i globalnog možemo biti konkurentni na način da ta radna mjesta koja bi se otvarala u proizvodnji i takve proizvodnje budu održive u smislu njihove ekonomske racionalnosti i opravdanosti. Drago mi je što se slažemo za energetiku i vjerujem da ćemo na neki način onda i zajedno osuditi sve ove opstrukcije koje imamo na planu našeg daljeg razvoja i korištenja elektroenergetskih kapaciteta i potencijala, kao čini mi se trenutno osnovnih i glavnih potencijala Crne Gore koji se tiču njenog daljeg razvoja.

Što se tiče migracije, nadam se da podaci koje ste iznijeli se barem djelimično odnose na neku unutrašnju migraciju, jer smo svjesni da veliki broj stanovništva migrira ka Podgorici zbog nešto boljih životnih uslova koji postoje u glavnom gradu nego u drugim gradovima, ali isto tako bih podsjetio i da iseljavanje naravno postoji, ali postoje i određena doseljavanja u brojnim gradovima, ne samo u glavnom gradu. To je slučaj djelimično i u Nikšiću, slučaj je i u određenom primorskom regionu tako da situacija možda nije optimalna, ali i sigurno nija ona kakva je bila 1988. ili 1989. godine. Na čemu se ta situacija tokom socijalističkih godina dominantno zasnivala vidjeli smo u brojevima kolege Papovića, odnosno milionskim gubicima koji su pokriveni kreditnim aranžmanima zahvaljujući kontrolisanoj ekonomiji i jakom tržištu Jugoslavije i tako dalje. Sad na žalost takve ekonomije nema niti je može biti i na žalost takvog tržišta nema. Imamo veoma malo tržište koje nam diktira uslove i deficit stručnog znanja nam značajno limitira kvalitet kojim bi eventualno i mogli biti konkurentni, jer sa brzinom proizvodnje i cijenom svakako da ne možemo biti konkurentni igrači ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:12:26)

Zahvaljujem.

Sada imamo izlaganje poslanika Andrije Nikolića i imamo završnu riječ u ime predlagача koju će dati Branko Radulović. Na taj način ćemo završiti ovu tačku dnevnog reda.

Izvolite.

ANDRIJA NIKOLIĆ (22.11.19 13:12:43)

Hvala, potpredsjedniče Gvozdenoviću.

Poštovani predlagачu, evo ko god kandiduje temu industrije i industrijskog razvoja daje prilog konstruktivnosti i daje prilog, da kažem viziji razvoja Crne Gore, makar to i odudaralo od onoga što je vizija razvoja koja je formulisana u Vladinim dokumentima.

Industriju treba razvijati, to je opšta saglasnost među svima nama. Svaki novi proizvod u našoj zemlji je korak ka novom radnom mjestu, a svako novo radno mjesto je korak ka boljem kvallietu života građana i tu nema dileme. Dileme može jedino biti u odnosu na posmatranje onih performansi koje je crnogorska ekonomija imala u vremenu socijalističkog samoupravljanja i u vremenu današnjem, jer slušajući, da kažem ode o crnogorskoj ekonomiji i privredi iz vremena socijalističkog samoupravljanja nekad pomislim da ste, aludirajući na kolege iz opozicije, vi zapravo sledbenici te ideologije i tog sistema i onda prosto sam u dilemi da li razgovaram sa istomišljenicima ili razgovaram sa onima koji se bitno politički razlikuju od nas. To je jedno.

Drugo, tačno je da je Crna Gora doživljela procvat svog ekonomskog razvoja u vremenu socijalističkog samoupravljanja i u vremenu Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Sve što je razvoj Crne Gore vidio, vidio je u vremenu od '45-te do '90-te godine. Toliko o tome koliko je Crna Gora bila razvijena u nekim prethodnim državnim formatima čiji je bila dio. Ali ne zaboravite, komunizam je ostao bez finansijskih mogućnosti i urušeno je povjerenje u ekonomiju tog sistema. Zbog toga je pao Berlinski zid, zbog toga je pala gvozdена завјеса, zbog toga je, da kažem,

iscrpljena mogućnost da crnogorska ekonomija funkcioniše po principu dirigovane ekonomije u jugoslovenskim uslovima koja je obezbjeđivala, tačno, veliki broj radnih mjesta, ali se znalo da taj sistem ima svoj rok trajanja i da ne može opstati u savremenoj tržišnoj ekonomiji.

Samo nekoliko podataka. Zbog konstantnog zaostajanja Crne Gore u jugoslovenskim okvirima, a spomenuli smo da je Crna Gora bila izuzetno razvijena u tom periodu, ali je zaostajala za onim što je bio prosjek u pogledu jugoslovenske razvijenosti, a prosjek jugoslovenske razvijenosti je zaostajao za Slovenijom koja je bila dva puta razvijenija od jugoslovenskog prosjeka. Za tu i takvu Crnu Goru smo od vas slušali veoma često da nije u stanju da izdržava samu sebe i na tragu tog političkog koncepta je nastala disolucija u nekadašnjem DPS-u i Crna Gora podijeljena po principu da li može da funkcioniše kao samostalna i nezavisna država ili treba da funkcioniše u zajednici sa Srbijom koja je, da kažem, u tom vremenu bila značajno razvijenija od Crne Gore. Danas je Crna Gora na 45% evropskog prosjeka razvijenosti, Srbija je na nešto ispod 40%.

Govorilo se ovdje o nekim preduzećima, a ja ću se zadržati samo na Kombinat aluminijuma Podgorica koji se danas razvija u moderni industrijski centar. Ne zaboravljamo da je uzdizanje Kombinata aluminijuma pratila, rekao bih histerična želja da taj pokušaj uzdizanja KAP-a u okviru crnogorske ekonomije ne uspije. Mi danas imamo domaću pamet, domaću energiju, domaću odlučnost. Kombinat aluminijuma Podgorica, Uniprom, je najveći izvoznik u Crnoj Gori. Još jedna kompanija, ne pravim brending toj kompaniji, Uniprom metali je jedan od deset najvećih izvoznika.

U Izvještaju Evropske komisije, pominje se da kompanije koje djeluju u oblasti proizvodnje u Crnoj Gori, zapravo njih samo 7% izvozi svoje proizvode van Crne Gore. Zbog Crna Gora ima spoljno-trgovinski deficit više od milijardu i to jeste problem. Kadrovska struktura u pogledu upravljanja našim resursima jeste problem. Trebaju nam najbolji ljudi, trebaju nam kompetentni ljudi, trebaju nam visokomoralni ljudi da bismo mogli da razvijamo našu ekonomiju u sadejstvu sa onim što su vrijednosti na kojima ... Evropska unija. Mislim da se krećemo u dobrom pravcu.

Kombinat aluminijuma Podgorica je jedan od primjera kako se domaći kapaciteti i domaći resursi mogu staviti u funkciju razvoja. Sjećam se, aktuelni vlasnik Kombinata aluminijuma je došao u KAP 2014.godine kada je cijena aluminijuma bila više od 2.200 dolara. Pola godine nakon toga je pala na nešto preko 1.500 dolara. Gubici su bili ogromni. Opstao je uprkos tome što prethodni vlasnik je uslovljavao državu finansiranjem, odnosno subvencijama u pogledu napajanja električnom energijom, prihvatio troškove, uložio je od 46 do 50 miliona eura u proizvodnju i danas je postao jedan održivi sistem. Rekao sam, razvija se moderni industrijski centar u KAP-u, razvijen je moderni industrijski centar u sklopu Boksita, ko ne vjeruje treba samo da ode i da pogleda kako ta fabrička postrojenja izgledaju danas, a kako su izgledala samo prije pet-šest godina.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 13:18:54)

Hvala, kolega Nikoliću.

Uobičajena praksa je da kada imamo završna izlaganja u ime klubova nemamo komentare. Predlažem da se držimo toga. Gospodin Đukanović je iz tog razloga odustao. Zamolio bih da tako uradimo ili nešto vrlo kratko, zbog toga što ste novi u Parlamentu, ali ovo su pravila.

Izvolite kratko.

ŽELJKA SAVKOVIĆ (22.11.19 13:19:27)

Pozdravljam predsjedništvo i pozdravljam poslanike.

Poštovani građani, samo želim jednom rečenicom da kažem da je 20. novembra u ovoj skupštini na Dječijem parlamentu šef Kancelarije UNICEF-a gospodin Osama Koali rekao da je svako treće dijete u krizi od siromaštva u Crnoj Gori. To je dokaz kakva je i u kom stadijumu je trenutno industrija u Crnoj Gori.

Želim da kažem da trenutno u ovoj prostoriji nema vazduha, da se gušimo i da mislim da u ovom momentu rad Skupštine treba prekinuti i obezbijediti uslove za normalno funkcionisanje ove skupštine.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:20:27)

Dajem riječ...

(Govor iz klupe)

Prof. Radulović se ne slaže s tim. Žao mi je jer sam shvatio da je on bio glavni predlagač. Vi niste predlagač i zato vam ne mogu dati riječ. Predlagači su Andrija Mandić, Nebojša Medojević, Milan Knežević, Branko Radulović i Milutin Đukanović.

Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (22.11.19 13:21:10)

Obično se pokaže uvijek da je Demokratski front u pravu. Mi se uvijek držimo istine.

Kao predlagač samo želim da se osvrnem na prethodne diskusije i da konstatujem da se ovdje jednostavno zaboravljaju neke elementarne ekonomske činjenice i pokazatelji. Radi građana, još jednom želim da saopštim, Crna Gora je 2007. godine bila zadužena 737 miliona evra. Kraj 2019. godine zaduženje će iznositi tri milijarde 823 miliona, odnosno 80% bruto domaćeg proizvoda.

Priče o pojedinačnim preduzećima i njihovom uspjehu jednostavno služe da se zamagli suština i da se zamagli stanje crnogorske privrede i industrijske proizvodnje. Mi mislimo da nema ekonomije koja se nalazi u lošijem stanju od Crne Gore. Osim ovih podataka dovoljni su i podaci o deficitu tekućeg računa koji je 2005. bio 301 milion, a evo veliki prosperitet doveo je do toga da je deficit tekućeg računa na kraju 2018. godine iznosio 792 miliona 951 hiljadu evra. Ako neko pored ovakvih podataka može da priča o prosperitetu i razvoju Crne Gore mi mislimo da su to neozbiljne priče, da nijesu istinite i da nijesu realne.

Maloprije smo čuli veličanje komunizma, da su postavljene sjajne osnove. Kada pričate tačno, danas kada to saopštavate ili kada najviši funkcioneri Demokratske partije socijalista saopštavaju da je posledica lošeg ekonomskog stanja u Crnoj Gori u stvari naslijeđena iz komunističkog perioda. Pričate kako mislite da će vam u određenom političkom momentu odgovarati. Je li vam komunizam bio osnova za dobar razvoj ili vam je komunizam bio smetnja za dobar razvoj Crne Gore. Kako god okrenete, ekonomski razvoj Crne Gore je katastrofalan.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:23:49)

Hvala.

Nisam siguran da ste razumjeli diskusiju ako ste ovako rekli, ali idemo dalje.

Procedura. Izvolite.

PETAR IVANOVIĆ (22.11.19 13:24:09)

Uvaženi potpredsjedniče, vi ste bili potpuno u pravu, ali nije mi namjera da zatežem diskusiju. Pogledajte član 96 koji kaže po otvaranju pretresa svake tačke dnevnog reda pravo da govori ima po sljedećem redoslijedu predlagač, jednina, odnosno ovlašćeni predstavnik predlagača, takođe jednina. Može biti potpisano više lica, ali ispred predlagača uvijek govori samo jedan. Tako da sam htio da podržim vaše tumačenje i da kažem da ste bili u pravu, ali ništa ne smeta ni ovo što smo čuli. Ipak, nadam se da ćete se složiti da Demokratska partija socijalista daje značajan doprinos demokratiji u ovom parlamentu i načinu na koji se vode sjednice. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:24:50)

Hvala vam.

Kao što ste rekli, želio sam to sada da naglasim. Nisam razumio da li neko nekom želi da uzme riječ ili da uzme dio vremena itd. Do jedan smo trebali da imamo ovu tačku dnevnog reda, sada smo već u 13:30. Nije uobičajeno bilo da damo posle završne riječi osim predlagaču, ovo je gospodin Đukanović iskoristio da da određeni komentar, ali u cilju racionalizacije vremena ipak ću dati riječ Branku Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 13:25:34)

Hvala, potpredsjedniče.

Krajnje ću se pridržavati ove izuzetno važne teme.

Opraštam svima koji su polovično i površno govorili. Kažu da sam radoholik, a bio sam deset godina u proizvodnji i popeo se na vrhove, bio sam pet godina na Institutu i bio šef, skoro 30 godina na Univerzitetu i pošao gore i onda kažem i danas čitajući po cio dan opet ne znam. Neko ko može s tri, četiri, pet godina iz druge oblasti da nauči sve iz realnog sektora, a stvarnost je ovakva, jednostavno nemam riječi.

Poštovani građani Crne Gore, Demokratski front i moja malenkost juče i danas su pokrenuli stvari, inicirali mnoge stvari u nečemu što znači budućnost Crne Gore. To je infrastruktura koja postaje naš limit, koja je naš limit, neke odluke nijesu optimalne, tako će reći elektroenergetski sektor, posebno obnovljivi izbori, trebamo donijeti konkretne rezultate i danas industriju. Jer, bez realne ekonomije, uz usluge, uz dobar finansijski sektor Crna Gora može da brodi pravim putem. Ponoviću sto puta, ne znam dovoljno, a u svijetu nema jedinstvenog rešenja. Gdje se, onda, nalazi Crna Gora.

Možda je to neuobičajeno jer smo najveći politički protivnici, ali cijenim ono što je premijer s cijelom Vladom ostao da polemische s nama i uglavnom se složio sa svim. Ko će nositi barjak Demokratskom frontu, štaviše ni to nije važno. Želimo da budemo kao Češka u mnogim stvarima. To je najvažnije za nas. Želimo dok ne dođu bolji od vas da ne napravite mnogo gluposti. Veoma mi je drago što svaki put kada ponavljamo rezoluciju, a svaki put kada hoćemo onda nam policajce šaljete i onda mi odgovaramo i na svoj način. Pravite manje gluposti. Odustali ste od hidrocentrala na Morači, krenuli ste s Kruševom, s Komarnicom. Sada razmišljate o termobloku. Sada razmišljate kako ćemo da napravimo autoput.

Sada bih pitao one koji hvale Kombinat aluminijuma. Gospodo, da li ćete kada se realizuju ove krivične prijave za šest velikih pljački od 1990. godine do danas u aluminijumskoj industriji biti uz onoga ko je sada navodni vlasnik. Budite i tada. Mi, pravna država, revizija svega onoga što je bilo u prethodnih 30 godina od lustracije do krivične odgovornosti je temelj našeg programa ... će da sudi onima koji su pljačkali, koji su uzimali, da ne pominjem danas imena.

Građani Crne Gore, bez rada, bez krvavog rada, što govoraše moj otac, bez znoja, bez poštenog rada, bez kreativnog rada, bez pametnog, umnog rada, bez konkurentnog rada gdje će tražiti od vas uslugu ili sve ostalo, kupovati taj vaš rad pretvoren u mašinu, proizvod, elektroniku, u svemu tome, nema života, sve je posledica toga. Nema neoliberalnog, nema jednog zaludenog turizma. Turizam je dobar uz sve ovo. O ovome slušaju, imam posebnu obavezu prema mojim drugarima, velikim drugarima, nerazdvojn timer drugarima, profesorima univerziteta eminentnim, od docenta do redovnog profesora ili penzionisanog redovnog profesora, redovni profesor nikad ne može biti penzionisan, od najboljih inženjera SFRJ koji su bili pojedini u KAP-u i Željezari, od besprekornih radnika, tehničara, VK majstora i sve ostalo, danas sam ja govorio za njih i u ime njih. Znam da ništa nijesam pogriješio. Gospodo, dok vas ne smijenimo ne pravite gluposti, jer ćemo imati potrošene resurse i više posla. Mi vam nudimo, građani Crne Gore, isključivo to. Ja sam hiljadu puta rekao, mogu uzeti crni mantil, tamni mantil i voditi određene sektore, ne treba mi Parlament i biću zadovoljan sa svojim ovozemaljskim životom. U nas stanuje velika pamet, nas čeka veliki, krvavi rad, učenje, anuliranje mnogih negativnosti, da počnemo da živimo, a onda da počnemo da živimo punim plućima. Hvala vam, kolege i građani Crne Gore, gledajte skupštinu Crne Gore, a ono što gledate na televiziji i Dnevniku, vijesti, televiziji javnog sektora, pola ili 2/3 bacite u vodu.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:31:04)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani Crne Gore, na ovaj način smo završili raspravu povodom tačke dnevnog reda Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Prije nego što pređemo na sledeću tačku dnevnog reda, to je **Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama**, dao bih samo pet minuta pauzu da vidimo da li možemo uraditi nešto da bi rad ovdje mogli organizovati kvalitetnije nego što je sada. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 13:47:39)

Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević i Draginja Vuksanović Stanković. Izvjestioci Odbora su Danijel Živković Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Ponavljam još jedanput, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama je na našem dnevnom redu. Podsjećam da su Predlog zakona podnijeli poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević i Draginja Vuksanović Stanković. Izvjestioci Odbora su Danijel Živković Zakonodavnog odbora i Ana Nikolić Odbora za ekonomiju finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li jedan od poslanika želi dati dopunsko obrazloženje, koji je ujedno i predlagač? Želi. Dajem riječ Rašku Konjeviću.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 13:48:34)

Poštovani potpredsjedniče, poštovane kolege, poštovani građani,

Socijaldemokratska partija je za skupštinsku proceduru 19. jula 2018. godine predložila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Na žalost, trebalo nam je gotovo godinu i po dana da otvorimo debatu o ovom zakonu koji se tiče svakog crnogorskog građanina, svakog punoljetnog crnogorskog građanina. Mi smo ovo radili 2018. godine i dalje naravno aktuelnost te teme postoji iz prostog razloga što smo smatrali i tada i danas da nije korektno, da nije dobro da Vlada fiskalnu konsolidaciju isključivo stavlja na teret običnog građanina.

Ja ću vas podsjetiti da u priču o fiskalnoj konsolidaciji Vlada je ušla sa dvije osnovne mjere. Jedna je bila povećanje poreza na dodatu vrijednost sa 19 na 21, i bilo je povećanje akciza. Zašto mislimo da nije korektno da se teret fiskalne konsolidacije prenosi samo na građanina? Zato što smatramo da građanin sa prosječnom platom u Crnoj Gori koja u posljednje tri godine se kreće između 511 i 514 eura je isuviše bio opterećen i porezima i akcizama da bi bilo prostora za njihovo uvećanje koje bi bilo direktno na teret građanina. Naš predlog je da vratimo akcize gdje su bile. Obrazložit ću i zašto.

Uvaženi građani, podsjetiću vas da je 2009. godine cijena litra benzina bila ispod jednog eura ili da budem precizan bila je 95 centi. Danas je, zavisno od petnaestodnevnog obračuna, cijena benzina onoga koji se najviše koristi oko 1,30 eura. To znači da od 2009. do 2019. godine za 10 godina mi smo 40 centi opteretili građanina više. Šta je ono što građanin plaća u 1,30 eura? Građani treba da znaju da u finalnu cijenu jednog litra goriva ulazi njegova osnovna cijena akcize koju uzima država, PDV koji uzima država, zbrajanjem te tri kategorije dobija se finalna cijena goriva.

Od deset zemalja iz našeg okruženja, dakle Bosna i Hercegovina, Bugarska, Makedonija, Austrija, Rumunija, Mađarska, Srbija, Crna Gora, Hrvatska i Grčka, od tih 10 zemalja osnovna cijena goriva je približno, gotovo ista u svakoj od tih zemalja i ona se kreće između u principu 52 i 54 centa. To je znači jednako za svaku državu užeg i šireg okruženja. Šta je razlika? Razlika je ono što uzima država kroz akcize i kroz PDV, znači različit je postupak država prema sopstvenim građanima. Kada pogledamo akcize u ovih 10 država ja ću vam reći da je osim Grčke najveća

akciza u Crnoj Gori. U zemljama bližeg okruženja Bosna i Hercegovina akciza je 0,38 centi, u Crnoj Gori je 0,55. Znači u Bosni i Hercegovini 0,38, u Makedoniji 0,36, u Austriji je 0,49, u Rumuniji je 0,42, Mađarskoj 0,40, u Srbiji je 0,47 i u Hrvatskoj 0,52. Ako bismo posmatrali samo ovo što vam sada kažem, ispalo bi da naš građanin ako za svoju prosječnu platu koja je od 511 do 514 eura, ako gledate iz ugla cijene goriva ispalo bi da naš životni standard dozvoljava da mi imamo veće akcize i veći PDV jer to naš prosječni građanin može da podnese. Znači, država Crna Gora više od svojih građana uzima nego što uzima država Austrija od njenih građana, više nego što uzima država Rumunija, država Mađarska, država Srbija, država Hrvatska, Makedonija, Bugarska, Bosna i Hercegovina, ... i po osnovu PDV-a. Dakle, u Crnoj Gori se na cijenu goriva uzme PDV 0,23 u Bosni i Hercegovini 0,15, gotovo pa duplo više. U Bugarskoj 0,18 gotovo pa duplo više. U Makedoniji 0,17 gotovo pa duplo više. U Austriji država od svog građanina uzme 0,20 po osnovu PDV-a a u Crnoj Gori uzme 0,23. Rumunija 0,19. To pokazuje, osim što su nam najveće akcize da imamo i stopu poreza na dodatu vrijednost.

Poštovani građani, naš prijedlog je da vratimo akcize koje su bile na nivou onoga prije povećanja iz 2016. odnosno 2017. godine. Ima dovoljno osnova za to, ima dovoljno osnova iz ovih uporednih podataka o kojim sam govorio. Ako može u Bosni i Hercegovini, ako može u Rumuniji, ako može u Bugarskoj, ako može u Austriji, ako može u Rumuniji, Mađarskoj, Makedoniji da bude manja akciza i manji PDV na gorivo u apsolutnom iznosu ne u procentualnom, valjda to može i u Crnoj Gori. Kako je moguće da dolazimo do nekoliko paradoksa da Vlada svojom ekonomskom politikom kaže da svmo tigar u ekonomiji, da imamo najbrže rastuću ekonomiju, da ministar finansija u obrazlaganju budžeta za 2020. godinu kaže da imamo stope rasta koje su među pet država Evropske unije. Ako nam tako ide crnogorska ekonomija, što bi nam naravno svima milo bilo, onda mi imamo dovoljno prostora da ukidamo namete koje smo nametnuli građanima. Mi to ne radimo. Naprotiv ... trebalo da imamo dovoljno prostora da ukidamo namete prema poslodavcima, dakle da ne držimo klizni porez tri godine, evo konačno će sada biti ukinut. Da ne držimo najveća opterećenja na rad koja postoje u regionu da naši poslodavci na jedan euro neto zarade moraju državi da plate 64 centa, jedno od najvećih opterećenja u regionu. Pri tome, po priči Vlade, bruto društveni proizvod je među pet država Evropske unije.

Da paradoks bude još veći, dok nam taj bruto društveni proizvod raste među pet država Evropske unije, zarade građanima ne mrdaju, u apsolutnom iznosu se kreću od 511 do 514 eura. U realnom iznosu kada ukalkulišete ono što je inflacija samo u 2018. i u ... realna zarada je manja za 2,3%. I onda se postavlja pitanje zašto neko iz Vlade ne objasni jednu logičnu uzročno posljedičnu vezu - kako je moguće da imate više prihoda u budžetu, da imate rast bruto društvenog proizvoda, da to građani ne osjete na svojoj zaradi. Za koga je onda povećanje bruto društvenog proizvoda u prosjeku 4,8 ili 4,9% u zadnje tri godine, za koga je to ako nije za ove građane koji to ne osjete? Ako tome pridodate da je minimalna zarada, reći ću samo, manja čak nego na Kosovu, da smo jedina država regiona koja nema neoporezivi dio zarade, iz svega toga može da se izvuče, rekao bih, samo jedan zaključak - prosječan crnogorski građanin je isuviše opterećen ili narodski rečeno država isuviše uzima od njega puneći budžet. A iz budžeta kroz redistribuciju to ne vraća prema građaninu ni kroz zaradu onih ljudi koji rade u javnom sektoru. Danas je odbijen naš prijedlog oko uvećanja zarada u iznosu koji su tražili sindikati za zdravstvo.

Dakle, dolazimo do situacije u kojoj sa jedne strane imate iz Vlade poruku da naša ekonomija ide nezaustavljivo naprijed, sa druge strane bilo koji statistički podatak koji se tiče nekog građanina, njegove plate, poslodavca, opterećenja na zaradu je negativan po tog građanina i tog poslodavca jer on ne osjeća nikakvu... Prijedlozi da se smanje akcize, da se smanje opterećenja na zarade su iz nekoliko razloga. Jedan je da se taj teret koji stoji nad građaninom, na njegovim leđima, makne da bih imao više raspoloživog dohotka. Smanjenje opterećenja na rad podrazumijeva dvije mogućnosti, da 140.000 ljudi u Crnoj Gori koji radi u malim i srednjim preduzećima, a mala i srednja preduzeća čine gotovo 99% crnogorske ekonomije i 75% zaposlenosti, da za tih 140.000 ljudi poslodavci mogu i da povećaju zarade i da poslodavcima ostane više novca da investiraju u biznis. Ne, država to ne želi, čak poruka iz Vlade koliko juče kažu da su to populističke poruke. Ja ću vas podsjetiti da ovo što mi predlažemo, oko akciza sam vam pročitao kakvi su odnosi, smanjenje ... opterećenja na rad radi Srbija, Makedonija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska kroz zadnju poresku reformu, pa neće baš biti da su sve zemlje regiona populističke, a da je jedino crnogorska Vlada usmjerena prema nečemu što nije populizam.

Ponavljam vam, sve ovo što smo predlagali prije ili kasnije ćete morati da usvojite, samo što će efekti tog kasnijeg usvajanja biti manji i manje kvalitetni za prosječnog građanina. Statistika je ponekad vrlo varljiva kategorija koja može da vam dokaže sve, a može da dokaže ništa. E takav je odnos između rasta bruto društvenog proizvoda i onoga što je prosječna zarada ili kvalitet života u Crnoj Gori. Od rasta bruto društvenog proizvoda na žalost u Crnoj Gori prosječan građanin ne osjeti ama gotovo ništa.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 14:00:45)

Imali smo uvodno izlaganje Raška Konjevića koji je govorio u ime predlagača.
Sada dajem uvodna izlaganja u ime klubova Nikoli Rakočeviću i Branku Raduloviću.

NIKOLA RAKOČEVIĆ (22.11.19 14:01:00)

Potpredsjedniče, zahvaljujem.

Poštovani građani, uvaženi predlagači, kolege iz SDP-a,

Da bi skupštinska većina i Vlada bila bolja, dakle da bi vlast bila bolja, treba da postoji konstruktivna opozicija. Teme o kojima smo raspravljali juče i danas svakako spadaju u red konstruktivnih. Govoriti o ekonomiji, tražiti rešenje, voditi dijalog o tome kako da unaprijedimo život građana, a istovremeno da unaprijedimo našu ekonomiju da bi sljedstveno tome život građana bio bolji, svakako pripada redu konstruktivnih tema. Međutim, često ipak kolege naše iz opozicije, bez obzira što neću ulaziti u zaključke da li je namjera politička ili ekonomska ovom inicijativom, ipak zaboravljaju ili makar zatvaraju oči pred određenim činjenicama. Uvaženi predlagač Konjević je kazao da se iz Vlade čula poruka da naša ekonomija ide nezaustavljivo naprijed i iz skupštinske većine takođe ponavljamo, odnosno takođe govorimo, a time ponavljamo da naša ekonomija ide nezaustavljivo naprijed. U prilog tome govori i nekoliko parametara ekonomskih trendova u poslednjih nekoliko godina.

Dakle, naša ekonomija u poslednjih četiri i više godina raste po stopi od 4,8% ili nešto manje od toga. Svakako na taj način spadamo u red najbrže rastućih ekonomija Evrope. Naravno, tačno je da je naša polazna osnova znatno niža od zemalja Evropske unije, pa samim tim i te stope rasta ne znače da smo blizu dostizanja evropskog kvaliteta života, međutim apsolutno znači da smo na dobrom putu da to uradimo. Razlozi ovako dobrih ekonomskih parametara su izuzetno dobar dijalog Vlade sa unijama poslodavaca, investitora, sa sindikatima takođe, suzbijanje sive ekonomije, veća naplata prihoda i sve ostalo što je bilo u strategiji finansijske konsolidacije koju smo već na početku mandata ove Vlade, dakle u osvit 2017. godine usvojili.

Poreski dug, da vas sve podsjetim, smanjen je za 190 miliona eura, imali smo 850 miliona eura kapitalni budžet, imamo, podsjetiću vas, kazao sam ranije, 215.000 zaposlenih građana Crne Gore u avgustu 2019. godine, sada 205.000, naravno računajući 10.000 sezonaca koji u međuvremenu nijesu više na radnim mjestima. Takođe, finansiramo tekuće obaveze iz izvornih prihoda i mnogo toga smo uspjeli u ovih nekoliko posljednjih godina uključujući milijardu eura u sjever Crne Gore, finansiranje projekta auto-puta od istorijskog značaja za Crnu Goru, unapređenje infrastrukture u zdravstvu, gradnja novih škola i putna infrastruktura. Ništa to nije palo s neba, za sve je zaslužna jedna odgovorna politika Vlade. Akcize spadaju u red, odnosno u paket odgovorne politike Vlade i ove skupštinske većine.

Podsjetiću vas da smo u 2016.godini imali 182 miliona eura prihoda od akciza, u 2017. godini 225 miliona, u 2018.godini 220 miliona i u 2019. godini svakako bilježimo rast u odnosu na prošlu godinu. Šta ovo govori? Ovo govori da su prihodi od akciza jedan ozbiljan element ukupnih primitaka u budžetu. Ukoliko bismo na bilo koji način bez ozbiljne analize pristupali revidiranju takve akcizne politike tada bismo ugrozili ono što smatramo da je prioritet danas u Crnoj Gori, a to su: redovne isplate penzija, redovne isplate socijalnih davanja, redovne isplate plata zaposlenih u zdravstvu, prosvjeti ostalim državnim institucijama. Ne samo to, zaustavili bi progresivan ... progresivan investicioni ciklus ne samo na sjeveru nego ukupno u Crnoj Gori.

Takođe ću vas podsjetiti da je cijena goriva u znatnoj mjeri uslovljena fluktuacijama na

međunarodnom tržištu, dakle na globalnom tržištu i to ne zavisi samo od Crne Gore, naprotiv. Šta više, one zemlje u kojima je euro domaća valuta imaju problem više s obzirom na to da euro slabi u odnosu na dolar, odnosno i kada slabi u odnosu na dolar onda to stvara problem onim državama koje dominantno, a Crna Gora je u kategoriji, isključivo uvoze ovu vrstu proizvoda. Naravno, tačno je da smo revidirali 01. januara 2017. godine akciznu politiku i tada smo propisali na koji način bi trebalo, između ostalog i akcizama, da se puni budžet i na taj način da finansiramo sve ... tekući rashodi, ali i da ulažemo u razvoj i investicije.

Podsjetiću sve građane Crne Gore da smo mi ukinuli krizni porez, odnosno da ukidamo sada krizni porez, da smo ukinuli obavezno zdravstveno osiguranje koje je padalo na teret poslodavca, da smo povećali minimalnu zaradu i mnogo toga što je olakšalo funkcionisanje i privrede i građana Crne Gore. Takođe ću najaviti da Ministarstvo finansija već radi zakon o akcizama i da će shodno tom zakonu doći do određenog revidiranja akcizne politike, odnosno akciznog kalendara. Međutim, tome će prethoditi ozbiljna analiza koja se već radi u Ministarstvu i mi ih pozivamo da tim putem nastave, jer bez ozbiljne analize, bez ozbiljnog pristupa ovom problemu možemo ući, kao što sam kazao, u problem da nemamo ... isplaćujemo ono što su naše tekuće obaveze, ne samo po osnovu socijalnih davanja, penzija i plata već i sveg drugog što čini našu ekonomiju progresivno rastućom u poslednjem periodu.

Dakle, ovakva inicijativa jeste dobrodošla da o njoj povedemo dijalog, da razmijenimo argumente. Međutim, u finalu siguran sam da je akcizna politika ove većine za koju smo se odlučili 1. januara 2017. godine dala i te kakve rezultate i tada kada smo donosili tu akciznu politiku, posebno vezano za gorivo kao što ste kazali, kazali smo - ukoliko ona uzročno-posledično prouzrokuje rast drugih proizvoda koji zavisi isključivo od nafte i goriva, tada ćemo ne samo revidirati nego zasigurno smanjiti akcize i reći da smo pogriješili, kao što smo pogriješili tada kada smo podigli cijene akciza za duvanske proizvode, tada je buktalo sivo tržište i te akcize smo nakon toga vratili na prvobitni nivo.

Ponavljam, nijedan proizvod niti usluga nije zbog povećanja akciza na gorivo poskupio i samim tim mislim da smo napravili izuzetno dobru odluku zato što smo obezbijedili ozbiljne prihode za budžet, a samim tim obezbijedili smo da naša ekonomija raste brže, a da isplate svih davanja i socijalnih i penzija i zarada teku nesmetano svakog prvog u mjesecu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 14:09:55)

Zahvaljujem poslaniku Rakočeviću koji je govorio u ime Kluba DPS-a.
Dajem sad riječ poslaniku Branku Raduloviću, neka se pripremi Marta Šćepanović.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 14:10:09)

Potpredsjedniče Gvozdenoviću, evo da otkrijem. Ovo nije bila greška tehnička sa CO2, ovo je bila moja diverzija. Da vidite kako se živi u Pljevljima, kako polutanti se udišu, da se pokrenemo zajedno što prije da izvršimo toplifikaciju i nultu, ekološko saniranje Pljevalja. Normalno, nisam ja, ali volim ovo što nam se desilo.

Drugo, zaboravio sam da kažem, gospodo iz vlasti, imajući u vidu stavove koje je iznio juče, a i danas koji su se čuli razumni, ukoliko imate neko mišljenje stručno možete do kraja da djelujete amandmanom, da dođemo do nečega što je najbolje rješenje po budućnost Crne Gore. Hoću da vas podsjetim da je moja malenkost tada kao potpredsjednik Skupštine inicirala dvije deklaracije koje su jednoglasno bile usvojene, tada je ministar bio sadašnji potpredsjednik Gvozdenović. Bili smo veći neprijatelji tada, politički normalno, nego što ste vi danas sa mnom, pa smo došli do nečega što je osnova i programa i svih ostalih stvari, ali ne brodim kad je u pitanju ekologija kao što treba. Takođe smo prije jedno čini mi se pet, šest godina dana kad je ministar za evropske integracije bio gospodin Lukšić stvorili takođe jednu kvalitetnu deklaraciju. Ukoliko još želite stručno da doprinesemo nečemu što znači dinamičan razvoj Crne Gore, da Crna Gora iduće godine bude u istinu gradilište, mi vam stojimo na raspolaganju.

Kada je u pitanju prethodna inicijativa, ne znam će pođe predlagač da čuje, znači ljudi, evo

vještice iz Demokratskog fronta i moja malenkost 25.01.2013. godine poslednji put cio Demokratski front je predložio set zakona u fiskalnoj politici bilo da su u pitanju porezi koji se sad usvajaju pojedini, bilo da su u pitanju akcize. Evo akciza zavedeno 160313-1 potpisano 18, jeste čini mi se 18, stalno nešto raste ovamo, tako da je tadašnja koalicija to odbila. Bile su i koncesije, bile su igre na sreću, pričali smo prošle nedelje ili ove nedelje o igrama na sreću što nam čini koliko nas krađu i kakve su to stvari i to smo predložili. Na žalost uvijek samo u pravu, uvijek sa zakašnjenjem nešto usvojite, kad će doći taj dan da svane Crnoj Gori da ovi koji najviše znaju koji su utemeljiti koji predlažu to se i realizuje.

Ovo što su predložili kolege iz SDP-a ono ima ekonomsku logiku. Taj dio funkcije koji kaže ako smanjite impute na neke stvari i neki tehnoliški postupak onda će taj tehnološki postupak ukupno jeftinije da košta, pa onda će tražnja da bude veća, on će biti dostupan. To je uloga goriva. Drugu stvar, ako ste direktni potrošač i smanjite cijenu goriva onda ćete i da imate kao građanin veću kupovnu moć, pa ćete onda da bolje živite i da imate više da kupujete. Znači, više ćete putovati i manji će biti hleb, vazda je bila ona prepirka ako smanjimo cijenu naftnih derivata hoće li pojeftiniti hleb ili neće, zato što cio svoj standard ili nekako svoje neko življenje barziramo na hlebu i na cijeni hleba. Tako da je to jedna logika, dobra logika, nije populistička, koji su predložili iz SDP-a, ali su zabravili nešto drugo, da ta mala funkcija je u sklopu ogromne jedne funkcije koja može i u sklopu postojećih stanja odnosa, da ništa se ne desi, građani će manje da plaćaju to je tačno, ali sumnjam da će pojeftiniti karte, sumnjam da će pojeftiniti hleb imajući prethodno iskustvo. Tako da ovo je priča koja uzburkava crnogorsku javnost, ukazuje na mnoge stvari o promašenoj ekonomskoj politici i na brojnim limitima. Mogao bih sad da pričam o ovome mnogo čega koje je potvrda onoga što je i rekao gospodin Konjević, zašto smo dali jahtama, zašto smo dali auto-putu, a građanima nismo dali, tačno u Makedoniji košta ovoliko, u Njemačkoj košta onoliko. Ima jedna strašna uporedba koja je bila, ja mislim prije jedno 10 mjeseci ove godine, napravili su je jedni analitičari, da cijena benzina i derivata u određenoj državi ne znači sve nego koliko za puni rezervoar tvoj sat ili tvoja dnevnicica treba ili dvije dnevnicice ili tri dnevnicice. Čini mi se da je Crna Gora bila neđe oko tri i po dnevnicice. Treba ti da radiš po prosječnoj plati sa punim rezervoarom. U Njemačkoj ti treba jedno dva, tri sata. Znači i ovo je pokazatelj koji pokazuje da GDP je prevaziđena jedna kategorija, da kupovna moć i GDS, čini mi se da se naziva ta jedna nova formula ... SDP-a mi ćemo vas da podržimo i ako vi niste nas 2013. godine. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:17:18)

Zahvaljujem poslanicima koji su govorili u ime klubova.
Sada dajem riječ poslanici Marti Šćepanović.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (22.11.19 14:17:29)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.
Poštovani građani,

Ovaj zakon kao i svi zakoni koji donosimo ovdje u Skupštini tiče se zapravo građana Crne Gore. Konkretno ovaj zakon se i odnosi na materijalne obaveze građana. Na samom početku mandat u ovoj skupštini usvojili smo fiskalnu strategiju na pradlog Vlade kojom je Vlada zapravo i pokazala šta znači vođenje odgovorne fiskalne politike kojom se predvidjelo uspostavljanje održivosti javnih finansija, silaznog trenda javnog duga, visine javnog duga i povećanje prihodne strane koje je, između ostalog, uslovilo i ovo određeno povećanje akciza. Dakle, svako povećanje poreza nije najsrećnija opcija kojoj priseže država, ali je uvijek to ona mjera koja je neophodna i kako smo već čuli ovaj prihod je zaista jedan ozbiljan prihod budžeta Crne Gore. Osim ovih mjera koje Vlada tada preduzela moramo da pomenemo da je i povećana naplata poreskog duga i da je uslovilo i borbu protiv sive ekonomije da se rešava na adekvatan način, sa čim kako čujemo i od ministra finansija još uvijek nijesu zadovoljni ni ministar ni odgovarajuće koordinaciono tijelo Vlade, ali svakako da uvijek može bolje. Mi smo oni koji vodimo jednu odgovornu politiku, ne možemo voditi politiku koja vodi smanjenju prihodne strane i to bez ikakve analize jer smo se više puta

ovdje u Skupštini susreli sa saniranjem posljedica, donošenjem određenih zakonskih rješenja koja su od, ne naravno od strane većine, već tadašnje opozicije, koja su imale drastične posljedice na budžet Crne Gore koja su pri tom bili neustavna i prijetila da ugroze kompletne finansije i sva redovna primanja koja građani imaju.

Sa druge strane, dakle sa ove strane zahtijeva se da se smanji određeni ozbiljni prihod koji država ima po ovom osnovu a sa druge strane se zahtijeva povećanje zarada zaposlenih u zdravstvenom sektoru, prosvjeti i opravdano, ali i jedno i drugo ne idu. Dakle, to vodi jednoj neravnoteži budžeta i to je politika koja može samo da ugrozi redovna primanja građana Crne Gore. Ja vjerujem da bez analize i bez utemeljene jedne analize ovakvo donošenje i predlaganje zakona zaista predstavlja jedno populističko politikanstvo a ne vođenje jedne zdrave ekonomske politike i mislim da bi svaki građanin između sigurnosti primanja svakog 01., između sigurnosti primanja svojih socijalnih davanja, penzija i svega ostalog i nesigurnosti u koju bi ih uveli sa ovakvim vođenjem politike, svakako izabrao ovu sigurnost i ovo prvo, jer moramo se prilagoditi realnim mogućnostima, sačuvati se i voditi jednu odgovornu državnu politiku i upravo je to razlog iz kojeg nećemo podržati ovaj predlog zakona, jer moramo uvijek imati na umu da moramo voditi odgovornu politiku, to je ono što je vladajuća većina uvijek i radila. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:21:19)

Gospodin poslanik Raško Konjević ima pravo da se javi kao predlagač, postoji samo varijanta zbog toga što Mihailo Anđušić i Nikola Divanović imaju određenu obavezu. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 14:21:37)

Ja koristim pravo predlagača. Zahvaljujem.

Uvažene kolege, ponavljam, kako funkcionišu Bosna i Hercegovina, Bugarska, Makedonija, Austrija, Rumunija, Mađarska i Hrvatska, kod kojih su za otprilike 15% manje akcize nego u Crnoj Gori. A nijesu valjda te države populističke, nijesu valjda te države demagoške, i nijesu valjda te vlade neznane pa drže za 15% manje akcize nego što ih drži crnogorska Vlada? Ne, te države samo malo više vode računa o sopstvenim građanima.

Prosječna plata u Bugarskoj je veća nego prosječna plata u Crnoj Gori. Prosječna plata u Austriji je veća nego prosječna plata u Crnoj Gori. Prosječna plata u Rumuniji je veća nego prosječna plata u Crnoj Gori. Prosječna plata u Mađarskoj je veća nego prosječna plata u Crnoj Gori. Prosječna plata u Hrvatskoj je veća nego prosječna plata u Crnoj Gori. Čime to pune budžet u tim državama, a veće su im prosječne plate. U Hrvatskoj je prosječna plata preko 800 eura, u Mađarskoj je blizu 1000 eura, u Rumuniji je 620, u Austriji je 2000 eura. Čime to te države pune budžet te je mjera da smanjite opterećenje sopstvenim građanima populistička mjera. Mi tražimo da te akcize budu na nivou 2016. godine.

Znate, vi govorite o analizama. Kad smo u ovom parlamentu upozoravali, mi ovdje predlažemo samo akcize na gorivo, kad smo u ovom parlamentu upozoravali da se ne povećavaju akcize na duvan, tada nas niko nije slušao. Znate šta se desilo - tri miliona ste u 2018. godini, čini mi se, manje prihodovali akciza, ali znate ko je prihodovao, pošto je šverc duvana bujao po Crnoj Gori, neko je dobrih 20 do 30 miliona stavio u džep.

Prema tome, ovdje se upravo predlaže jedna ozbiljna i odgovorna mjera koja korespondira sa onim što Vlada, barem deklarativno, priča. Završavam, imam neograničeno. Ako Vlada kaže da joj raste bruto društveni proizvod među pet država Evrope, to podrazumijeva da imate više novca u budžetu, ne raste valjda GDP uzalud, ali problem ... fiskalna strategija na koju se vi pozivate i kažete jedan odgovoran dokument itd. Samo dva podatka. Javni dug 2016. godine iznosio je 2,6 milijardi, javni dug na kraju 2019. godine iznosiće 3,8 milijardi. Dakle, deficit budžeta po fiskalnoj strategiji iz 2017. godine bio je predviđen, ne da bude deficit u 2020. nego da bude 200 miliona suficita. A znate koliko će da bude u realnom, pošto je sjutra 2020. deficit do 50 miliona, a imamo jednokratni prihod koji je planiran od 100 miliona ... realni deficit je oko 150 miliona. Prema tome, kad pogledate Vladina dokumenta vidite da ona ne korespondiraju sa onim što je ova skupština

usvojila 2017. godine. Ali ne vezano radilo se o projekcijama.

Ovdje je prijedlog vrlo jednostavan, neće ovo sve država da izgubi. Ako građanin ima više novca kroz manje plaćanje akciza i PDV-a on će imati veći raspoloživi.... takođe trošiti, pa će se jedan dio tog novca državi vratiti opet kroz PDV. Ali, ovako dolaziti, završavam, u paradoksalnu situaciju, od ovih 10 zemalja koje vam nabraja, od kojih je jedan dio ili u EU ili iz našeg okruženja, crnogorski građanin plaća najveću akcizu na gorivo i plaća najveći PDV na tu akcizu, to je problem crnogorskog građanina.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:26:27)

Poslaniče Konjević, ko govori u ime predlagača nema neograničeno vrijeme, nego Poslovnikom tačno definisano vrijeme koje je jasno definisano. Imate pravo se javiti više puta, ali nemate pravo neograničeno da pričate.

Vi ste tražili kratko da date određeni komentar u ime predlagača, komentarisali ste izlaganje poslanice Šćepanović i dajem njoj riječ. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (22.11.19 14:27:00)

Hvala vam, potpredsjedniče, imam pravo svakako na odgovor. Ne možemo različito tumačiti Poslovnik kada smo mi predlagači, a kada su iz opozicije na drugi način.

Dakle, lako je kolega Konjeviću čitati te statističke podatke sa te tabele i to samo za jednu određenu poresku politiku. Niti ja niti građani znamo kakva je druga poreska politika, da li je negdje u tim državama veći porez a akciza manja. Dakle, moramo imati kompletnu sliku i kompletnu poresku politiku da bismo shvatili šta želite da nam kažete i tačno je da je, na primjer, kako ste naveli u određenoj državi 2000 eura prosječna zarada ali na primjer zakup stana prosječni je tamo 700 eura, morate onda da pomenete i druge troškove koji su u evropskim državama.

I što se tiče odgovorne Vladine politike, odgovornosti države prema svojim građanima. Da, ova vlada i država vode računa o svojim građanima, jer prije svega na ovaj način, vođenjem odgovorne fiskalne politike i to vam ponavljam, koju ste takođe i vi vodili kada ste sa nama bili u vlasti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:28:25)

Poslanik Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 14:28:28)

Koleginice Šćepanović,

Znate šta našeg, ne našeg nego svakog građanina najviše interesuje - kolika mu je zarada. Ja vam kažem da u Bugarskoj, Austriji, Rumuniji, Mađarskoj i Hrvatskoj građanin plaća manju cijenu goriva, manju akcizu državi, a da mu je prosječna plata neuporedivo veća nego u Crnoj Gori. U Hrvatskoj je 800 eura, u Mađarskoj je gotovo 1.000 eura, u Bugarskoj je oko 700 eura, u Rumuniji je 620 eura, u Austriji je 2.000 eura. Tamo su akcize na gorivo manje nego u Crnoj Gori. Manje država uzima od njihovog građanina, nego što na naših 511 eura uzima crnogorska država. Pri svemu tome, koleginice Šćepanović, samo dva pokazatelja iz fiskalne strategije na koju se pozivate dug 2016.godine je 2,6 milijardi, dug na kraju 2019. godine je 3,8 milijardi. Dakle, 1,2 milijarde crnogorski građani su za tri godine zaduženiji. To je takođe važan ekonomski parametar. Dakle, ponavljam, jedino smo mijenjali akcize na duvan i imali efekat, 30% manje smo prihodovali budžet, ali nije taj novac ispario. Neki su ga u Crnoj Gori zaradili. Ja i Vi nijesmo sigurno. To garantujem. Neko jeste, umjesto u državni budžet taj je novac stavi u privatne džepove i za to

nijesmo imali nikakvu odgovornost.

Procenat sive ekonomije u Crnoj Gori kreće se po procjenama između 25 i 30%, to je milijarda eura. Ja ne kažem da se ona može svesti na nulu sutra da dođe bilo ko na vlast, ali ova mjera koju vam mi predlažemo i ne samo ova, moramo da razumijemo ne može građanin da izdrži određenu količinu nameta koja mu je data, kao što ni poslodavac ne može da izdrži one namete koji su mu dati, jer sve ovo što se odnosi na akcize na gorivo, u svim ovim zemljama su opterećenje na rad za poslodavce manja nego u Crnoj Gori. ... ekonomska politika koja može da da rezultat. Ona može da bude na nivou političkog ... da mi kažemo raste nam bruto društveni proizvod među pet zemalja, najviše je među pet zemalja Evropske unije. Ja imam jednostavno pitanje, šta nam je sa platama?

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:31:30)

Miki Anđušić.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (22.11.19 14:31:38)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Evo imamo danas pred nama ovu inicijativu od strane kolega iz Socijaldemokratske partije za izmjenama i dopunama Zakona o akcizama. Generalno akcize su tema koju često ovdje pokrećemo kada govorimo o bilo kojoj ekonomskoj temi, kada razgovaramo o izmjenama Zakona o budžetu, jer je definitivno to jedan segment ekonomske politike koji, rekao bih, veoma snažno utiče i na kretanja kada je u pitanju ekonomska politika koju sprodi Vlada i negdje je upravo i pokazao period iza nas koliko je zapravo taj segment uticao na planiranje i prihoda i troškova i koliko je kroz ovo vrijeme fiskalne konsolidacije akcizna politika uspjela Vladi da pomogne u prethodnom periodu da održi svoj fiskalni sistem na noge i da može redovno da funkcioniše. Smatram zaista najiskrenije da je akcizna politika dobra akcizna politika u prethodnom periodu puno pomogla Vladi, da bez tog participiranja troškova koje smo uštedjeli kroz akciznu politiku ne bi mogli da funkcionišemo onako kako danas funkcionišemo. Kažem, tema je vrlo i kompleksna i uvijek se pomene, nezaobilazna je kada govorimo o ekonomskim temama, jer naravno, akcizna politika za razliku od nekih drugih ekonomskih tokova je nešto što se ne može, makar u našem sistemu ekonomskom, posmatrati na neki redovan način kroz odnos ponude i tražnje i kroz neka formalna i neformalna pravila u ekonomiji, iz razloga što ima jedan segment koji dominantno kvari tu negdje ravnotežu, a to je naravno siva ekonomija, odnosno neformalna ekonomija. To je segment koji u našem slučaju nam ne dozvoljava da onako redovno planiramo ov aktivnosti i dominantno smo akciznu politiku negdje morali upravljati prema sivoj ekonomiji koja je izrazito bila prisutna. To je negdje uslovilo da smo i u toku 2017.godine morali da neke odluke mijenjamo, povlačimo, da ih korigujemo. Vrijeme iza nas je pokazalo da su te odluke Vlade bile ispravne. Mi smo danas evo čuli više oprečnih mišljenja i sa jedne i sa druge strane vezano za tu politiku koliko je i da li je ona bila zapravo ispravna, čuli smo sa obje strane, rekao bih jedan broj opravdanih argumenata i možemo se složiti da uz sve nedostatke i prije svega nepopularne mjere koje izmjena akcizne politike nosi sa sobom, pa mogu slobodno reći i neke greške, najiskrenije ponavljam to, smatram da je Vlada imala osjećaj za dobar fiskalni momenat u kome je povlačila poteze određen nepopularne, opet kažem, a koje su se ticale ispravnog vođenja akcizne politke.

Naravno, u svemu tome upravo ta naplata koja se odnosi na akciznu politiku je uticala da smo mi, podatke ne znam da li je neko od kolega iznio, ali ajde evo vratiću se samo u 2016.godinu kad smo od akcizne politike imali prihode u iznosu od 182 miliona i naravno svakom narednom godinom su ti prihodi izrazito rasli. Dakle, u 2016. godini 182 miliona, u 2017.godini 225 miliona, u 2018. godini imamo blago smanjenje zbog ovih izmjena akcizne politike i visine akciza koje smo zbog neformalne ekonomije korigovali, tada smo imali 221 milion i u 2019. godini smo imali povećanje za oko 5% nešto, čini mi se, oko 230 miliona. Zaista to su podaci zbog kojih svi ovdje moramo reći da ako se vratimo unazad nekoliko godina kroz fiskalnu konsolidaciju Vlade, kroz naplatu prihoda se pokazalo da su te potezi bili svrsishodni i da je državni budžet u dobrom dijelu

prihodovao i bio stabilan zahvaljujući pametnoj akciznoj politici.

Naravno, nekoliko je još tu segmenata koji se indirektno mogu povezati sa akciznom politikom, koji su doprinijeli da zajedno nekim sineregetskim efektom mi imamo generalno i ukupno bolju naplatu prihoda. Tu bih napomenuo dobru naplatu poreskog duga i iz godine u godinu procentualna povećanja naplate poreskog duga van graniča očekivanog, dakle na naše iznenađenje, mnogo bolju naplatu i naravno, rezultate Uprava carina, naplatu koja je bila veća u odnosu na planirane u prethodnoj godini za oko Rast prihoda, dakle, imali smo nedavno podatke koje je iznio direktor Uprave carina, da je rast prihoda od svih kategorija, a najviše kod akciza na duvan i duvanske proizvode bio skoro pet miliona, odnosno, u ukupnom iznosu je bio pet miliona ili 15% što je, naravno, bio direktan proizvod akcizne politike koju je sprovodila Vlada.

Dakle, ponavljam još jednom, uz sve nepopularne mjere, uz sve i neke sitne nedostatke i sve ono što sa sobom nosi nepredvidivost koju nam, naravno, negdje u nekoj mjeri prouzrokuje neformalna ekonomija i uz sve možda greške koje su bile u prethodnom periodu, ja zaista najiskrenije smatram da je Vlada u kontinuitetu, kada je akcizna politika, sprovodila racionalne poteze prije svega. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:37:33)

Hvala.

Po dogovoru dajem riječ Nikoli Divanoviću.

Prije toga, u ime predlagača komentar traži Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 14:37:48)

Zahvaljujem.

Kolega Anđušiću, korektno ste pričali. Ja jedan dio ne sporim, ali želim samo da mene i Vas i sve građane na nivou logike podsjetim na određene stvari. Dakle, ja ne sporim uvećanju prihoda, ja samo konstatujem da je najveći dio uvećanja tih prihoda na teret građana. Povećan PDV-e i povećane akcize su na teret građana. Dakle, uz povećan prihod o kojem Vi govorite, nemojte da zaboravimo kategoriju povećanog duga sa 2,6 milijardi na 3,8. Taj dug neko mora da vraća. Ako se ja i Vi zadužimo u banci taj dug moramo da vratimo, samo što smo ovdje zadužili građane koji će kroz akcize i PDV-e taj dug morati da vraćaju. Raste bruto društveni proizvod, Vi kažete zbog odgovorne politike Vlade, ja kažem raste bruto društveni proizvod, slažem se. Iz svega ovoga ... kažete da raste, raste prihod i raste bruto društveni proizvod. Ja vam postavljam jedno logično pitanje koje bi vam postavio svaki građanin Crne Gore - zašto plate ne rastu. Zašto, kolega Anđušiću, rast bruto društvenog proizvoda i u Bugarskoj i u Austriji i u Rumuniji i u Mađarskoj i u Hrvatskoj je manji nego u Crnoj Gori, a u svim ovim državama su u međuvremenu plate porasle? Ako dodate Poljsku i Slovačku, prosječno su plate u ovim zemljama osim Hrvatske u protekle tri godine rasle, prosječno, izvinjavam se, 15%.

Dakle, odgovorna ekonomska politika bilo koje vlade, na nivou kategorije je ona ekonomska politika koja poboljšava životni standard građana. Možemo ja i vi da pričamo do prekosjutra, podatak koji je zvaničan Centralne banke kaže da su realne zarade u Crnoj Gori manje 2,3% u 2018.godini nego u 2017.godini. Ja mislim da ste bili osjetljiviji prema nekim prijedlozima koji dolaze sa ove strane. Mogli ste da uradite dvije stvari.

Prvo da podijelite odgovornost za neke poteze što u politici nije nevažno, s jedne strane. S druge strane da čujete nije baš ni iz opozicije ne može da dođe ni jedan prijedlog koji nebi trebalo razmotriti i usvojiti itd. Podjela odgovornosti u politici je vjerujte mi vrlo važna. Ali, ne možemo razmišljati o tome da svaki potez Vlade, on ima svoju rezultantu prema građanima, ona ili je dobra, ili je loša.

Kod nas je sljedeća, ne ulazim u motivaciju, kod nas je stvar sljedeća. Građanin od svega ovoga što vi kažete što ja ne sporim i rasta prihoda i rasta bruto društvenog proizvoda, nema nikakvu korist u smislu njegove mjesečne zarade, jer ona se od 2016.godine, do 2019.godine

kreće između 511 i 514 eura. Pri tome nemojte zaboraviti da ako biste gledali prosječnu platu koju saopštava Poreska uprava, ta prosječna plata ne bi bila 511 eura, nego bi bila 440 eura. Prema podacima 77.000 ljudi u Crnoj Gori, od 200.000 zaposlenih, prima zaradu do 250 eura. Zarada u sistemu zdravstva ljekara specijalista je između 600 i 700 eura, u prosvjeti je oko 480 eura, manja nego prosječna u državi, 3000 policajaca živi sa platom od 420 eura. E, ona ekonomska politika koja poboljša ove zarade u ovim i u drugim sektorima je dobra ekonomska politika. Vlada koja to uradi je dobra vlada, koja je svojom ekonomskom politikom povećala životni standard građana.

Na žalost i moju i vašu i Vlade i Parlamenta i svih nas zajedno, ova ekonomska politika u protekle tri godine nije dosegla do tog cilja. Ja neću da kažem da nije dosegla do nekih ciljeva, ali do ovoga cilja koji je suština, kruna svake ekonomske politike, kolegenije dosegla. Ovo nijesu moji podaci, ovo su sve zvanični podaci države Crne Gore ili država regiona, ja vam ih samo nudim. Prosječna plata u Rumuniji je prije koju godinu bila manja nego u Crnoj Gori, danas je 620 eura.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 14:43:07)

Dajem riječ Mihailu Anđušiću.

MIHAILO ANĐUŠIĆ (22.11.19 14:43:11)

Zahvaljujem, kolega Konjeviću, na prilici da još dodatno prodiskutujemo na ovu temu, iako se negdje suštinski slažem sa vama i sa tezama koje vi ovdje u kontinuitetu nam pocrtavate i onako prilično smo dobro i zapamtili, iz dva pravca bih negdje pokušao da dam argumente u odnosu na ono što ste rekli.

Prvi dio je vezan za ono što je naš senzibilitet na ono što su vaši neki kvalitetni prijedlozi koje smo ovdje imali da slušamo. Podsjetiću vas i vi to znate, da jedan dio takvih prijedloga je vladajuća većina ovdje imala prilike i da podrži. Naravno i da kandiduje kroz dnevni red i da glasa za neke od prijedloga. Sa druge strane, moram vam reći da dobar dio onoga što vi pričate negdje i jeste u koheziji sa nečim što Vlada sprovodi, što imamo prilike ovdje da dobijemo od strane Vlade u Parlamentu. Naravno, to su neka strateška dokumenta koja Vlada sprovodi u okviru kojih mi možemo ovdje kroz zakonska rješenja dodatno da analiziramo neke stvari, da djelujemo amandmanski. Ali, rekao bih da puno onoga o čemu pričate u kontinuitetu imamo prilike ovdje u Parlamentu mi da sprovedemo.

Sa druge strane, imam jednu da kažem ključnu mogu je slobodno nazvati zamjerku kada je u pitanju ova vaša glavna teza koju sprovodite. A to je da životni standard građana, odnosno rast GDP-a, ne oslikava konkretnu korist građani imaju kada je u pitanju taj rast GDP-a-. Isto tako sa druge strane prisjetit će te se da vi, konkretno glavni argument vežete isključivo za lični dohodak, odnosno za prosječnu neto zaradu, je li tako. Ja zaista smatram, najiskrenije da rezultati Vlade u ove tri godine su nam pokazali da je puno faktora kroz različite sfere društvenog života, od kapitalnih investicija vezano za saobraćajnu infrastrukturu do nekih drugih, nekih inicijativa između ostalih i te minimalne zarade koju ste do skoro i vi ovdje potencirali u kontinuitetu, koju smo na kraju krajeva i povećali, da su sve to stavke koje direktno utiču na životni standard građana. Smatram da su svi građani Crne Gore u prethodne tri godine imali prilike da osjete benefite kroz ulaganja u ove neke sfere koje sam pomenuo, a sa druge strane ukoliko i zaduženje o kome pričate i ovi nedostaci o kojima govorite su takvi kakvi jesu, Vlada ne bi bila u prilici da svake godine predlaže razvojni budžet u mnogo većim iznosima, da svake godine mnogo više izdvaja i za sektor zdravstva i za sektor prosvjete. Naravno, za kapitalne investicije koje su ključne, koje su nam u prethodnom periodu obezbijedile desetine hiljada novih radnih mjesta. Ja sve te segmente svrstavam u direktnu korist za same građane, mimo naravno ličnog dohotka koji je jedan proces koji će trajati, koji se u relativno kratkom vremenskom intervalu kakve su godina dana ili tri godine ne može direktno pretočiti u iznosima u kojima bi svi mi željeli, i vi i ja i siguran sam svaki od naših kolega. Ali sam siguran da sa druge strane zaista imamo pregršt drugih, da kažem pogodnosti po građane koje im omogućavaju da svoj kvalitet života poboljšaju.

U svakom slučaju kažem, vi isključivo taj argument vežete samo za taj segment i nijeste se osvrtni na sve ove druge pogodnosti koje smo mi imali u prethodnom periodu. Volio bih da mimo ličnog dohotka, za koji se zaista slažem da po građane predstavlja najdirektniju korist i ni jedan drugi neće imati efekta koliko će imati upravo taj, nekad se osvrnete na sve ove stvari koje evo od strane Vlade čujemo svakodnevnu ovdje u Parlamentu i za koje sam siguran da sa druge strane sami građani umiju da vrednuju i da su u svakom slučaju godinama iza nas konstatovali sve te neke benefite koje direktno osjećaju i kroz svakodnevni život.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 14:47:30)

Hvala.

Raško Konjević.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 14:47:34)

Kolega Anđušiću, samo dvije stvari.

Ponavljam, doktrinarno svaka dobra ekonomska politika Vlade imaće svoje ishodište u poboljšanju kvaliteta života građana. Kvalitet života građanina najbolje se ogleda kroz njegov lični dohodak, najbolje.

Dakle, kolega Anđušiću, evo ja i vi imamo više nego dovoljne plate, više nego dovoljne plate i mi možemo sa njima više nego dobro da živimo, jer nas plaćaju građani Crne Gore. Ali oni, biću korektan, od politike koju kreiramo u ovom parlamentu, neću reći ko je kreira, nju kreiramo kao institucija, oni ne vide korist u ličnom dohotku, ja i vi je vidimo. Samo jedan podatak za vas kolega Anđušiću. Zna li koliko je u mandatu hrvatske Vlade, koji je pri kraju, povećana prosječna zarada u Hrvatskoj - gotovo 100 eura. Zna li koliko je povećana u Crnoj Gori - tri eura. Vidite da može, kolega Anđušiću, kroz različite mjere. Ali set hrvatskih poreskih reformi mi smo predlagali u ovom parlamentu. Dakle, od smanjenja PDV-a na struju do smanjenja opterećenja na rad itd. i tome slično. Sve su to Hrvati radili da bi dostigli ovaj cilj. Zašto su to radili? Pa da bi njihovi građani osjetili boljitak da mogu da kažu da ova vlada koja je trenutno u Hrvatskoj je dobra vlada jer je nama prosječna zarada povećana 100 eura.

Kolega Anđušiću, vi ste rekli jedan podatak koji je tačan. Vi kažete iz godine u godinu se povećava izdvajanje iz budžeta za sistem zdravstva. Tačno, ja ću vam reći precizne cifre - 2015.godine u sistemu zdravstva bilo je izdvojeno iz budžeta 180 miliona eura, 2020.godine biće izdvojeno 282 miliona, čini mi se. Dakle, za pune četiri godine izdvojeno je 100 miliona više ili 50% više nego što je budžet bio za 2015.godinu. Kolega Anđušiću, i mene i vas i građane Crne Gore pitam sljedeće: Da li su za izdvajanje koje građani izdvajaju 100 miliona više, da li su zadovoljni ljekari, da li su zadovoljni drugi medicinski radnici, da li su zadovoljni pacijenti? Ja neću govoriti jesu li ili nijesu, neka svi oni na koje se ovo odnosi daju sami sebi odgovor. Dakle, 100 miliona smo kao država, odnosno 100 miliona su naši građani više izdvojili za sistem zdravstva. Jednostavno pitanje - jesu li zadovoljni kao pacijenti korisnici tog sistema, jesu li zadovoljni ljekari, jesu li zadovoljni medicinski radnici. To neka oni sami odgovore za sebe, ne moraju meni i vama. To je problem, nije poenta samo izdvojiti sredstva i napuniti budžet, nego napraviti dobro redistribuciju i efikasnost onoga ... ulaže.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 14:51:14)

Hvala.

Striktno se držim Poslovnika, jer u Poslovniku obrađivač ima pravo da se javi.

Gospodin Konjević ne radi to kao ja, jer on često svoje izlaganje usmjeri ka komentaru diskutanta koji je bio prije njega. Tako da bih na taj način mogao da dam riječ i diskutantu, ali

diskutanti razumiju potrebu da idemo naprijed i oni hoće striktno da poštuju Poslovnik, što je naš dogovor u okviru poslaničkog kluba.

Predlažem da damo riječ Predragu Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 14:52:02)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče, poštovane kolege,

Naravno, ekonomija je uvijek inspirativna tema i dozvolite da ja malo drugačije čitam neke brojke. Uvijek imam i izvor.

Global petrols prajs, znači cijene goriva u ovom trenutku, pročitacu cijene dizela zato što u Crnoj Gori navikli smo da malo više trošimo dizel. Njemačka 1,27, dozvolite samo da podsjetim u Crnoj Gori je 1,26. Ovo su podaci od 18.novembra 2019.godine. Malta 1,28, Irska 1,31, Estonija 1,32, negdje do Švedske 1,51. Sad će te vi reći aha, a zašto kolega Sekuliću ne čitate domaće cijene. Recimo Srbija 1,38, govorimo o regionu, Grčka 1,40, Albanija 1,43, Hrvatska 1,33. Znači samo dvije stvari.

Prva stvar, Crna Gora je ispod nekih država Evrope i regiona kada govorimo o visini cijene goriva, sa jedne strane, sa druge strane sve cijene su negdje ujednačene. Ali dozvolite takođe da akcize kao poseban porez, uveden negdje prvi put u 16. vijeku u Holandiji na alkoholna pića, govorim zbog tog odnosa prihoda za budžet Crne Gore, veoma je značajan prihod i čini mi se da kada govorimo o porezima i vođenju ekonomske politike zaista moramo da budemo pažljivi. Znači više razloga za to. Dozvolićete da nakon ekonomskog buma 2006, 2007. pa i 2008.godine ulazimo u globalnu ekonomsku krizu i dolazimo do toga da raste javni dug. Dozvolite da kolege iz Socijaldemokratske partije samo podsjetim da su i oni tada bili dio vlasti. Ali taj javni dug ne raste samo u Crnoj Gori, taj javni dug raste u svim državama Evropske unije, Evrope. Dozvolićete da se svako bori na svoj način protiv rasta javnog duga. U Portugalu kada su socijalisti osvojili vlast oni su radili potpuno suprotno od onoga što su bili savjet MMF-a i Svjetske banke. Uveli su dodatne praznike, smanjili su broj radnih dana, povećali su javnu potrošnju i dozvolićete da su na taj način postigli određeni ekonomski rezultat. Dok je u Grčkoj bila potpuno drugačija situacija, bilo je to još rezanje budžeta, socijalnih davanja itd. Potpuno uskraćivanje javne potrošnje, što je dovelo do političke destabilizacije Grčke. Ali to je pitanje kako ko pristupa ekonomskoj politici.

Dozvolićete da javni dug Crne Gore, koji je negdje sada između 65 i 70%, ipak govori o tome da moramo sa pažnjom da slušamo ono što nam preporučuju oni kojima smo dužni, Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond i druge finansijske institucije, zato što bi bilo krajnje neodgovorno da Crna Gora se ponaša onako kako to nije u skladu sa ekonomskim preporukama. Dozvolićete da se ponovo vratim na to da Crna Gora jeste bila infrastrukturno nezravljena. Negdje smo ranije govorili o tome da Crna Gora je bila jedina država bivše SFRJ koja nije imala ni metra auto-puta što dovoljno govori o tome da negdje u vremenu Kraljevine Jugoslavije i u vremenu socijalizma imali su neke drugačije prioritete i negdje smo ostali infrastrukturno na repu događaja. Morali smo čak i pitanje rješavanja vodosnadbijevanja crnogorskog primorja da rješavamo prije deceniju ili dvije. Znači, čini mi se da negdje stalno to zaboravljamo, a danas takođe ovo je podatak Eurostata, Crna Gora je 46% prosjeka Evrope. Govorim o životnom standardu, jer ovdje se pominju i životni standardi. To naravno jeste malo i nadam se da ćemo sa visokim stopama razvoja brže ići ka tome da stizemo standard Evropske unije. Dozvolićete recimo da su Srbija i Makedonija 37% tog razvoja Evropske unije, da je Bosna i Hercegovina 32%. Ako uporedimo ono što su bile startne pozicije, posebno kada govorimo o Bosni, kada govorimo o Srbiji, reći ćemo ipak da je Crna Gora bila u mnogo lošijoj situaciji prije tri decenije u odnosu na te bivše republike SFRJ, Albanija je na 29%. Takođe, da kažemo da je recimo Luksemburg u plusu 253% i Švajcarska 158%, ali ni Bugarska kao država Evropske unije nije daleko od nas. Znači i Bugarska takođe ima problem sa svojom prosječnom platom. Tačno je da je u Rumuniji porasla prosječna plata prije svega zahvaljujući onome što su bile poluge države i mogućnosti dodatnog zaduživanja, a ne na osnovu realnog rasta bruto društvenog proizvoda.

Slažem se sa kolegom Konjevićem da ne možemo posmatrati samo rast bruto društvenog proizvoda. Ali, ako nemamo rast bruto društvenog proizvoda, svi ostali parametri su drugačiji. Znači, govorim o tome da moramo uzeti u obzir i druge parametre. Prije svega, govorim o visini

javnog duga, jer pitanje poreza, pitanje akciza jeste pitanje odgovornog odnosa Vlade i odgovornog odnosa Ministarstva finansija u odnosu na ono što je ukupna ekonomska politika.

Kažem još jedanput, najbolje bi bilo kada bismo smanjili akcize za polovinu, a kada bismo podigli plate za trećinu, ali dozvolićete da to nije realno. Treba voditi realnu ekonomsku politiku. Samo za kraj, pošto je bilo pominjano i zdravstvo. Ovdje smo čuli od ministra finansija i taj podatak, da neki ljekari iz regiona specijalisti dolaze da rade u Crnu Goru. Čini mi se da to negdje ne korenspondira sa onim što je pitanje standarda u Crnoj Gori.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 14:57:41)

Hvala.

Možda nijesam naglasio, ali ovo je bilo završno izlaganje u ime DPS-a i mislim da nemate pravo na komentar, a imate pravo na završno izlaganje.

Izvolite, samo vodite računa da u tom završnom izlaganju ne izazovete neke polemike. Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 14:57:57)

...kao predlagač, pa ću poslije toga ikoristiti pravo na završno izlaganje.

Kolega Sekuliću, spomenuli ste zdravstvo. Znači na 100 miliona uvećanog budžeta, za četiri godine, za tri godine su nam neizmirene obaveze se povećale za 33 miliona. Možda je građanima nerazumljivo, ali ste me vi sigurno razumjeli. Znači, na 100 miliona uvećanih prihoda, nama nekim čudom neizmirene obaveze su povećane sa dva na 35. Kolega Sekuliću, sa takvim ... budžeta, s takvim neizmirenim obavezama, ponavljam vam, bojim se, volio bih da je drugačije, nijesu zadovoljni ni ljekari, ni medicinsko osoblje, bojim se ni gro pacijenata.

Dakle, kolega Sekuliću, pošto vi uvijek volite da se vratite na tezu nerazvijenosti u doba socijalizma itd. i tome slično, ne želim da o tome polemišem iako vjerovatno imam djelimično različito mišljenje. Znači li, a znam da znate, sa aspekta stepena razvijenosti bile Bugarska, Rumunija i Mađarska. Koliko god da smo bili razvijeni, kolega Sekuliću, mi smo za ove tri zemlje bili čisti zapad, u svakom aspektu kvaliteta života i političkom i ekonomskom i neću reći kulturnom već da ne ulazim u te detalje.

Prema tome, ne tražimo mi da se akcize smanje na pola, a da se plate uvećaju. Mi tražimo da se akcize vrate na nivo iz 2016.godine. Ako Vlada kaže da ima 200 miliona više prihoda u budžetu, ako vam rastu budžetski prihodi zbog rasta bruto društvenog proizvoda onda ekonomska ... znate kao i ja, rasterećenje privrede i građana da bi se dao još veći ekonomski zamah.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:00:27)

Razumio sam da nijeste iskoristili svoje pravo da date završnu riječ, nego da ste komentarisali izlaganje poslanika Sekulića.

Izvolite, poslaniče.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 15:00:39)

Hvala, gospodine potpredsjedniče.

Uvaženi kolega Konjeviću, naravno, valjda je dobro što smo povećali budžetske troškove za zdravstvo, jer smo proširili listu lijekova koji se besplatno daju građanima, sa druge strane uradili smo puno i na infrastrukturi, zdravstvenoj infrastrukturi. Takođe, dozvolili ste da smo dali i neke specijalizacije, znači školovanje svih ljekara košta, naročito govorimo o onome što je pitanje specijalizacija i postdiplomskih studija. Dozvolićete da ipak kod nas dominantno to država

finansira. Čini mi se da tu negdje imamo problem da razumijemo.

Nije standard samo plate, nego je standard ukupan kvalitet života i prosto mi je nevjerovatno ako uložite u zdravstveni sistem više stotina miliona eura, da taj standard, kvalitet zdravstvenih usluga nije bolji. Naravno uvijek ćete imati zadovoljne i nezadovoljne pacijente. Ja nijesam, bogu hvala, neko ko može da sudi o tome, ne posjećujem zdravstvene ustanove, ali kažem još jedanput nemoguće je da smo u zdravstveni sistem uložili toliko miliona eura, a da zdravstveni sistem ne funkcioniše bolje nego što je prije dvije ili pet godina.

Takođe, kada se racionalno vraćamo unazad, slažem se ja da smo mi bili Eldorado za sve zemlje Istočnog bloka, ja tu nemam nikakvu dilemu. Ali da ne zaboravimo, znači početak 90-tih imali smo raspad bivše nam zajedničke domovine, imali smo raspad jedinstvenog jugoslovenskog tržišta i imali smo ono što je pitanje ratnog okruženja. Dozvolićete da je to ipak na neki način dominantno uticalo da se vratimo ili ako ne da se vratimo ono da stagniramo skoro više od dvije decenije. Čini mi se da uvijek treba imati to u vidu, na koji način su 90-te počele za Crnu Goru, na koji način su 90-te počele za bivšu zajedničku nam domovinu i ako to negdje razumijemo na pravi način, nećemo pogriješiti, a slažemo sa i sa ovom konstatacijom da ne treba ni jedan parametar uzimati izolovano.

Ja zaista smatram da je veći životni standard ako imate bolju infrastrukturu, a dozvolićete mi da ne možemo govoriti o jačem privrednom rastu ako nemamo dobru infrastrukturu i ulaganje u dobru infrastrukturu košta. Samo kroz Direkciju javnih radova, kroz Direkciju za saobraćaj, pustite sad priču čak i o auto-putu, znači u posljednjih 10 - 15 godina uloženo je više od milijardu eura. Dozvolite, zamislite da nijesmo ulagali u to i da smo samo dijelili plate. Znači, bili bismo infrastrukturni nivo od prije 15 godina, imali bismo zadovoljne građane sa visokim standardom. Ja zaista mislim da je standard i dobro zdravstvo i dobro školstvo, ulaganje i u zdravstvo i u školstvo i dobra infrastruktura. Na stranu to što je to i uslov za dodatni rast.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:03:28)

Zahvaljujem se poslaniku Sekuliću.

Dajem završnu riječ poslaniku Konjeviću uz očekivanje da ne komentariše izlaganja drugih, jer na taj način će da omoguću kolegama da imaju komentara na izlaganje.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 15:03:48)

Kolege, ja ću se poslužiti jednim citatom iz izjave koja se odnosi na prosvjetne radnike. Ali mislim da se odnosi na jedan širi kontekst, širi sistem. Znate, kad političari u trenutku iskrenosti, obično kad razgovarate sa djecom onda popusti politička stega i tu je iskrenost do kraja.

Kaže sljedeće: "Ja mislim da je prednost generacije kojoj ja pripadam u odnosu na vašu generaciju u tome što je položaj prosvjetnog radnika u tom periodu bio neuporedivo bolji nego danas. To je bio jedan organizovan sistem vrijednosti u nekadašnjoj Jugoslaviji u kojoj je ta srednja klasa svakog društva kojem pripadaju prosvjetni radnici bila društveno uvažena i egzistencijalno zbrinuta." Vrlo često kažete da mi iz opozicije ne podržavamo nikoga iz vlasti, ja ovo podržavam iako je rekao predsjednik DPS-a. Lično je rekao gospodin Đukanović, svaku riječ potpisujem koju je rekao. Da ne mislite da mi imamo neki animozitet politički, lični, koji ne može da se prevaziđe. Ne, ovu izjavu potpuno podržavam. Ali je ona u suprotnosti sa cijelom politikom Vlade koja nam priča oko toga. Jer, ovo što je gospodin Đukanović lijepo rekao za prosvjetne radnike može da se odnosi na zdravstvene radnike, može da se odnosi na radnike u sektoru bezbjednosti. Može da se odnosi na radnike u administraciji.

Zašto sam naveo ovo - zato što vidim da i vi koji pripadate vladajućoj većini, ne možda tako često kao mi, ali imate osjećaj rekao bih za ovu vrstu realnosti koja je satkana u ovoj izjavi. Ja mislim da treba da bude negdje jedna vrsta zajedničke obaveze. Ja sam to više puta rekao ministru finansija. Sreća u jednom društvu je kad i vlast i opozicija zajednički kreiraju ključne sistemske stvari u pojedinim ekonomskim sektorima, od poreske politike, od politike u oblasti

energetike u drugim segmentima itd. To bi trebalo da znači da ćemo mi nastaviti da se politički nadmećemo, ali da će društvo, odnosno ekonomija tog društva da ide po nekoj uhodanoj stazi koju smo kao zajednica definisali. A ne da se danas "raspravljamo" oko toga da li je za tri godine povećan standard stanovništva kome je plata realno manja, jer se mora kalkulisati inflacija. Ne može se povećati standard stanovništva ako su mu zarade iste, a cijene porasle. Njegova kupovna moć je manja. Ovaj status prosvjetnih radnika o kojem je govorio gospodin Đukanović je tačan, jer je danas plata prosvjetnom radniku manja od prosječne plate u državi. Danas je plata u sektoru bezbjednosti manja od prosječne plate u državi. Danas je plata u sektoru zdravstva nešto malo iznad prosječne plate u državi. Ovo što smo predlagali ne samo kroz zakon o akcizama nego kroz niz nekih drugih stvari kao što je smanjenje opterećenja na zarade, ne preporučuje samo SDP. Da budem do kraja otvoren, nije naša izvorna inicijativa, to je inicijativa Unije poslodavaca i Privredne komore koju smo mi podržali, jer vidimo da tako rade zemlje regiona. Znači ko je još preporučio mjeru smanjenja opterećenja na zarade - Svjetska banka. Svjetska banka u svom posljednjem i preposljednjem izvještaju kaže da Vlada te stvari treba da uradi, jer se guši biznis pod opterećenjem države. Od visokih poreza ugušismo dohodak građana, njihov raspoloživi, ugušismo privredu. To zajednički treba da relaksiramo, da bi tih 140.000 radnika koji rade u malim i srednjim preduzećima, Vlada treba da donese samo jednu odluku, da smanji opterećenje na poslodavce, a da proširi poresku bazu, jer poreska baza vam se najbolje odslikava u podatku razlike broja zaposlenih po MONSTATU i ... zaposlenih Poreske uprave. Jer Poreska uprava broj zaposlenih ... samo za one koji su platili doprinos, a njih je 50 hiljada manje nego prema podatku MONSTAT-a.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:09:03)

Hvala vam.

Imamo jedan tehnički propust, imamo dva poslanika koja su se javili za riječ, a to su Nikola Divanović i Jovanka Lalić, i mi smo propustili da ima damo riječ. Ako neko od poslanika insistira na tome da uzme riječ, moraćemo da napravim taj priznajući svoju grešku. Znači, prihvatate da .. Izvinjavam se, ali desilo se, vjerovatno promjena sekretara dovela je do toga. Zahvaljujem se gospodinu Divanoviću i poslanici Lalić.

Vidim da predlagač nije baš raspoložen. Na ovaj način smo završili dio rasprave koja je vezana za Zakon o akcizama. Na ovaj način smo završili pretres, izjasnićemo se po dogovoru danas.

Sledeća tačka je **Godišnji izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu.** Ovlašćeni prestavnici Fonda za zaštitu depozita je Predrag Marković direktor fonda i mi ga pozdravljamo, izvjestioc Odbora za ekonomiju, finansije i budžet je Predrag Sekulić.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Fonda gospodin Marković želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, gospodine Marakoviću.

PREDRAG MARKOVIĆ (22.11.19 15:10:31)

Ja ću nastojati da budem kratak.

Poštovani potpredsjedniče, uvaženi poslanici i poslanice,

Kao i svake godine Izvještaj za prethodnu godinu dostavlja se Vladi i Parlamentu na razmatranje, on je razmatran na matičnom odboru i ja ne bih prepričavao šta je sadržano u ovom izvještaju. Jedino bih vam skrenuo pažnju na tri stvari koje su kroz taj izvještaj kao najznačajnije, koje bih ja izdvojio, a to su testovi koje smo sa bankama sprovodili vezano za ishod garantovanih depozita, izradu novog zakona o zaštiti depozita i izradu metodologije za obračun premije na bazi rizika. Ovaj novi zakon smo počeli pripremiti još 2015.godine i evo već tokom naredne nedelje mislim da će biti na Odboru za finansije i budžet Skupštine, tako da ćemo o tome imati više vremena da razgovaramo. Kada je u pitanju Izvještaj nezavisnog revizora odnosno finansijski

izvještaj, on je dostavljen takođe uz ovaj izvještaj. Napominjem da su cjelokupne obaveze prema deponentima dvije banke koje su krajem 2018.godine pošle pod prinudnu upravu, da su čitave obaveze prema tim deponentima predstavljene kao rezervisanja, tako da otuda imamo i poslovni rezultat koji je takav kakav je, sa negativnim rezultatom. Mislim da su događaji koji su nastali nakon završetka izvještajnog perioda pokazali da je Fond i organizacioni i tehnički i kadrovski odgovorio zadatku za koji je on osnovan.

Na kraju izvještaja je dat i pregled dešavanja nakon izvještajnog perioda, a ako je za Skupštinu interesantno ja mogu dati najnovije podatke vezano za ove dvije banke, ukoliko je to interesantno. Znači, do danas je od ukupno 22,33 miliona koliko je obaveza prema deponentima Invest banke Montenegro isplaćeno 21,29 miliona ili 95,11%. Kada je u pitanju Atlas banka od ukupno 90,25 miliona obaveza isplaćeno je 79,71 ili 88,32%, što ukupno na nivou za ove dvije banke iznosi 101 milion ili na ukupnom nivou 89,67%. Kroz ovu isplatu obuhvaćeno je negdje oko 11 hiljada deponenata koji su do sada se javili i podigli svoj depozit, da smo kroz ovaj postupak imali 20 tužbi Upravnom sudu, četiri kod ABM-a i 16 kod Atlas banke. Čekamo odluke Upravnog suda, možda će biti povećan iznos garantovanog depozita ili će Upravni sud prihvatiti ono što smo mi dali.

Trenutno na računu imamo oko 60 miliona, od čega je naša obaveza prema bankama za isplatu garantovanog depozita još 8,38 miliona tako da je čisto ono sa čim Fond u ovom trenutku raspolaže 51,74 miliona, dio toga je povraćaj iz Atlas banke 20,5 miliona ili 22% od ukupne obaveze koju ima da nam se vrati i 16,2 miliona iz ABM banke ili 72,54% od onog što treba da nam se vrati. Evo, to su najznačajniji akcenti iz ovog Izvještaja i ako bude dalje nekih pitanja spreman sam da odgovorim. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 15:15:20)

Hvala.

Dajem riječ Predragu Sekuliću, a neka se pripremi Strahinja Bulajić.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 15:15:27)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče, uvaženi gospodine Markoviću,

U ovoj priči o ekonomiji evo sad imamo i ono što je pitanje bankarskog sektora. Znači, sve ono što je sadržano u vašem izvještaju i ono što je sada prezentirano daje mi za pravo da kažem da kada govorimo o ukupnoj ekonomiji u Crnoj Gori, bankarski sektor zaista predstavlja jedan pozitivan primjer. Ono što je posebno interesantno s obzirom da je danas pred nama Izvještaj Fonda za zaštitu depozita, samo malo podsjećanje. Znači, prošlo je više od 15 godina od kad je Fond osnovan, ali dozvolićete da podsjetim da je i ovo jedna tekovina onoga što je usaglašavanje sa propisima Evropske unije. Čini mi se kada govorimo o Evropskoj uniji negdje stalno treba da znamo da usvajanje svega onoga što su tekovine Evropske unije prije svega odnosi se na pitanje standarda, pitanje onoga što je odnos države prema građanima. Dozvolićete da samo kažem svoju impresiju, da zamislimo kako bi sve to izgledalo u bankarskom sektoru da nismo imali Fond za zaštitu depozita, da nismo usaglasili propise i zakone u Crnoj Gori u odnosu na ono što su propisi Evropske unije. Takođe još jedno malo podsjećanje, to je da je svaki depozit odnosno svaka štednja svakog građanina u Crnoj Gori u domaćim bankama zaštićena do nivoa od 50 hiljada eura. Negdje u Evropi je taj iznos nešto veći, moraćemo to usaglašavati u nekom narednom periodu, ali smatramo odnosno to je bila osnovna intencija da ljudi koji u bankama drže do 50 hiljada eura ne moraju da imaju posebna ekonomska znanja ili ne moraju da posebno nešto znaju o ekonomskom zdravlju te banke. To je nešto što jeste standard, rekao bih čak iznad standarda u regionu, ali kažem još jedanput, u nekom narednom periodu moraćemo da se usaglašavamo sa onim što je standard Evropske unije. Znači, to će biti u nekoj poslednjoj fazi kada ćemo garantovane depozite povećati na nivo od 100 hiljada eura. Ono što zaista može da raduje jeste činjenica da je i Fond za zaštitu depozita negdje kao i komplet naš bankarski sistem finansijski potpuno stabilan. Znači, sama činjenica da u tom fondu u ovom trenutku ima više od 60

miliona eura, a da su obaveze Fonda u odnosu prema onome što još uvijek nije isplaćeno iz ove dvije banke koje se nalaze u stačaju negdje tek 8,38 miliona eura govori o stabilnosti Fonda za zaštitu depozita. Naravno, vjerujem da će i dodatne mjere Centralne banke na neki način još više osnažiti zaštitu depozita, ali ne mislim da bi bilo loše da pogledamo malo i ono što je pitanje ukupne štednje. Znači, dobra je činjenica da građani u privredi imaju povjerenja u banke koje postoje u Crnoj Gori. Dobra je činjenica da 2018. odnosno 2017. godine imamo povećanje depozita. On je sada negdje na nivou od tri milijarde, u stvari bilo je u 2018. godini tri milijarde i 460 miliona, a dozvolite da je samo godinu ranije bila manji depozit negdje od 200 i nešto miliona. Dobro je što je u toj ukupnoj podjeli privreda učestvovala sa nekih 47,22%, dok ukupni depoziti iz stanovništva su 52,78%. Čini mi se da sve ove brojke negdje govore, vraćam se ponovo na početak, da prva stvar dobro je što imamo zakonska rešenja kojima je Fond za zaštitu depozita dodatno osnažen i što sa garantnim fondom zaista može da garantuje ono što je zaštita štednih uloga građana i sa druge strane sve ove podatke koje inače imamo u Izvještaju Fonda za zaštitu depozita govore nam i o zdravlju ukupnog bankarskog sektora. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 15:19:32)

Hvala.

Dajem riječ Branku Raduloviću.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 15:19:38)

Građani Crne Gore, evo koliko smo neiskreni čak i prema jednom sektoru na kojem smo se najviše nadali i ulagali, a to je bankarski, gdje smo mislili da nam je zdravo to tržište novca, tako da ga nazovem, zajedno sa Centralnom bankom kao nosiocem, fondom vašim, našim, komercijalnim bankama i ovom Investiciono razvojnom fondu gdje se nadam da će se transformisati u razvojnu banku. Brojke i dešavanja pokazuju drugo. Dešavanja u ove dvije banke pokazuju koliko je bilo subjektivnog, neobjektivnog, protivzakonitog djelovanja sa jedne ili sa druge strane. "Konac djelo krasi", ima jedna izreka stara, čini mi se da je makedonska. Istina u tome će se pokazati da li će građani Crne Gore platiti dopunski ovo što je napravio Katnić sa svojim nalogodavcima 770 ili 750 miliona ili pojma nemam koliko, ili ćemo jednu imperiju koja je građena u postojećim odnosima zajedno sa režimom biti survala u bestraga, ali ja ću o javnom interesu. Odogovorite mi, molim vas, pošto ja kao čovjek sa nekom matematičkom logikom se vodim tom logikom. Danas mi imamo kroz ovu premiju, prvo redovnu, rekli ste mi da taj Fond ima negde oko 50 miliona, je li tako, čisti fond, mi imamo obaveze. Daleko bilo da se survaju sve komercijalne banke i da Katnić uradi ovo po meni zlo djelo prema njima kao što je napravio prema ovim dvijema bankama, obavezu od 1.466.697.210 je to bilo na 31.12.2018. godine. Sada se to kaže da je to direktore više. To koliko je, je li to manje, sada to preračunavam 3,4%. Hoćete li, možete li vi da slušate odjedanput i da pratite dvije - tri stvari. Ja sam mogao kad sam bio u četvrti gimnazije, ali ne mogu danas, a posebno ne vi u kojoj se situaciji nalazite. Zato vas slušam, pitam vas pred crnogorskom javnošću, građani Crne Gore, jedno hipotetičko pitanje koje daleko bilo da se desi, a to je da Katnić ovakav kao što jeste počinje da uništava sve preostale komercijalne banke. Vi imate, rekli ste, oko 50 miliona depozita koje ste dobili od prve naplate, od redovnih premija. Obaveze koje bi trebale da ispunite prema ovome zakonu su bile 31.12.2018. godine milijardu 466.697 danas su i više. Da bog da da rastu i depoziti i da sefovi budu što sigurniji, ali ne u komercijalnim zelenaškim i pljačkaškim bankama, o čemu ću ja u drugom pitanju vas pitati, nego kao nešto što će ići u investiciju Crne Gore. Koliko je to procenata, direktore? Je li to 3,4,5% ja ne znam, znam dobro matematiku pa ne znam da li su se i logike promijenile.

Da li ćete vi sada, imajući to u vidu iako ste uzeli kredit, koji treba neko da plaća, reći ću ko će da plaća, uzeti diferencijalnu premiju, vanrednu premiju ili nešto drugo? Znači biće još veća premija. E znate li ko to plaća i treba to da kažete? Plaćaju građani Crne Gore. Kako? Zašto imamo najveće kamate na kredit? Zašto od neto 80.000 za 20 godina iako inflacija ... iako nam kupovna moć pada, što znači ne da možemo bolje da platimo ratu nego još i gore, to ispada

160.000, 150.000, 140.000, je li tako? Da li takvih lopova i zelenaša je ikad bilo u svijetu? Odgovorite mi narodski. Ko to plaća? To je samo jedna istina plaćanja loših kreditnih linija i ovoga što nema depozit, nego će biti naplata još i veća, a gdje su one druge nekakve da dođe jednokratne naplate koje se za kredit od 10.000 do 20.000 kreću preko hiljadu i po eura, morate da platite sve ovo. E sad ja vas pitam, ko je kriv za ovo što se desilo, gdje je ta ... gdje je ta super revizija? Zakon o stečaju i likvidaciji, pa ljudi bre, stečaj nije likvidacija, zašto nije izvršena dokapitalizacija? Zašto nije napravljeno na najkvalitetniji način ako neko je htio da kupi te dvije banke imajući u vidu ukupnu stabilnost komercijalnih banaka? To nije učinila država, kao sa Prvom bankom. Sećate se onoga vrćenja jednog miliona. Ja vama milion, vi mene milion, ja vama milion, vi mene milion, niđe miliona, ispade 11 miliona. Ili Elektroprivreda koja danas sve depozit drži u Prvoj banci, ali dobro. Zašto ne kažete istinu, a to je da su se zadužile, da će ovo indirektno platiti građani Crne Gore ... skuplje kredite kroz manje kamate. Hoćete li mi reći ima li koristi kakve što građani deponuju ono sad 10% više u komercijalnim bankama? Više ni sef nije siguran tamo. Hoćete li mi reći ima li kakve koristi, pa da idem ja tamo da kažem - slušaj bre, mafijašu jedan, zelenašu jedan, ja sam uložio na primjer 100.000 eura, daj ti meni 10.000... Nema nikakve koristi, nula. Znam da ste iskusan, da mnogo ste verziran, kažite. Napravili smo katastrofu kada su u pitanju ove dvije banke. Oni su posjedice bili dilaova koje su bili između DPS-a i zlatnog sponzora ... nisam Duška Kneževića, nemam pojma š njim. Želim samo da ... ako je kriv nek je kriv, ako je prav neka bude prav. Pojma nemam, ja imam svoje društvo.

Zašto ne kažete da će to što je Katnić napravio platiti građani Crne Gore indirektno? Zašto ne kažete da postoji velika opasnost ... ukoliko tužbe Kneževića se obistine? Zašto ne kažete da proces nije bio zakonit? Zašto država nije ... dokapitalizovala i uzela kod svoje banke? Mi smo, ako nam i to propadne, pošto nemamo tržište kapitala, onda možemo da se slikamo.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:28:18)

Riječ ima Andrija Popović.

Javlja se Raško Konjević koji nije prijavljen ovdje. Znači to nije došlo do mene.

Vi morate da vidite sa generalnim sekretarom.

Ja jesam što se tiče mene, ovdje vas nema, ovdje je računar, ovdje na računaru nije prosljeđena vaša prijava. Ja ipak predlažem da damo riječ Andriji Popoviću, pa posle vama. Evo Andrija Popović ustupa pravo. Zahvaljujemo se poslaniku Andriji Popoviću.

Izvolite.

RAŠKO KONJEVIĆ (22.11.19 15:29:01)

Nema potrebe, hvala.

Samo nekoliko komentara. Mislim da je Fond za zaštitu depozita institucija koja može da pokaže da imamo institucije koje funkcionišu. Zašto to kažem? To je rijetka crnogorska institucija, ne znam da li to građani znaju, u kojoj ima koliko ja vidim iz izvještaja, ne više od deset zaposlenih. Rijetka regulatorna, šest, a ja sam rekao nema više od deste. Dakle, rijetka institucija koja nije koristila činjenicu da nije angažovala određena sredstva na uvećanje broja zaposlenih. Ja mislim da ne postoji ni jedna druga institucija u Crnoj Gori koja ima ispod deset zaposlenih. S druge strane, na žalost, na ovom primjeru pokazala je da funkcioniše. Jer, sve ovo što se desilo sa dvije banke, nema nikakve veze sa Fondom za zaštitu depozita. Kad kažem nema nikakve veze, govorim u smislu da Fond za zaštitu depozita nije doprinio tome, on je servisirao ono što je bila njegova zakonska obaveza. Čak od ovoga je Fond za zaštitu depozita imao štetu i volio bih da čujem koliko je do sada Fond naplataio iz stečajne mase za ove dvije banke, koliko vam je očekivanje da ćete naplatiti sredstava koje biste mogli da vratite u budžet Fonda koja stoje za ne daj bože neku novu sličnu okolnost u tom segmentu.

Ono što je teret Fonda u smislu isplate novca pokazao je slabost drugih djelova sistema. Ovdje smo samo godinu prije nego što se to desilo u dvije banke imali izvještaj Centralne banke koji je govorio da je nivo solventnosti svih banaka na nivou sektora iznad zakonskog minimuma.

Nakon toga desilo nam se što se desilo sa te dvije banke. Bojim se da to nije završena priča. Ključna stvar, nešto toga je spomenuo profesor Radulović, za ovu državu će da bude, šta će se desiti sa 63 miliona blokiranih depozita od strane Specijalnog državnog tužilaštva, postoje samo dvije mogućnosti. Da taj novac bude oduzet kroz odgovarajući krivično pravni postupak i odgovarajuće pravosnažne presude ili da država plati oštetu za blokirana sredstva koja su već skoro godinu ili dvije. Ne postoji treća opcija. Ono što ne ohrabruje jeste činjenica da mi od nadležnih institucija, od poreske uprave, od Specijalnog državnog tužilaštva, niti mam, barem ja da znam, rješenja Poreske uprave koja su davno obećana, ona koja su bila su poništena od drugostepenog organa, niti imamo optužnicu od strane Specijalnog državnog tužioca vezano za te stvari. Razumijem da je složena istraga, ne kritikujem uopšte, ali upozoravam, jer smo na vrijeme. Ako blokada sa 63 miliona od strane države, jer je Sepcijalno državno tužilaštvo država, ne bude dokazana, sada javno kažem, ne daj bože da se to desi, ispod 300 miliona oštete Crna Gora neće proći, minimum, minimum. Prema tome, ja se nadam da su druge institucije postupale odgovorno, profesionalno, onako kako je postupao Fond prilikom isplate depozita. Jer, ako su postupale drugačije, nas građana i državu sleduju ogromni oštetni zahtjevi koji će sigurno biti Ako nema pravosnažnihi presuda i ako procesi dugo budu trajali na kraju i država ne daj bože izgubi, ta sredstva će vraćati građani a kako vrijeme prolazi oštetni zahtjevi će da budu samo veći i veći.

Prema tome, Fond za zaštitu depozita je rijetka svijetla tačka u našem sistemu, rekao sam po kojim osnovama. Šest zaposlenih u regulatornom tijelu u Crnoj Gori ja mislim da ne postoji. Znači, nijesu otišli prema onome što je izazov za svakoga, da stvaramo megalomansku instituciju koja jednom društvu ... sa jedne strane. Sa druge strane ono što je bio izazov za Fond sa vrlo kratkim zakonskim rokovima za isplatu ljudi, jer manje ili više, više rekao bih ispoštovani ljudi su na žalost jedan dio njih je izgubio dosta sredstava, dakle svi oni koji su u ove dvije banke imali preko 50 hiljada eura, izgubili su svoj novac, ali to da nam bude svima nauk ili kroz izmjenu propisa, ne znam da li je novim propisom predviđeno sada 100 hiljada ili nekoj narednojfazi ulaska u Evropsku uniju, ali definitivno imamo primjera, zašto ne reći, gdje možemo da vidimo kako sistem treba da funkcioniše.

Zamislite da Agencija za sprečavanje korupcije funkcioniše ... da može opozicioni poslanik, završavam potpredsjedniče Gvozdenoviću, ja vam se zahvaljujem na tolerantnosti, da može da ustane i da kaže - Agencija za sprečavanje korupcije je najbolja institucija u Crnoj Gori. To bi stvarno bilo lijepo. Nažalost, ne može.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 15:35:25)

Gospodine Konjeviću, zahvaljujem što ste se zahvalili i provjerio sam nikakav mejl nije došao za prijavu ali mogli ste da uradite, radi server, sve smo provjerili ali zbilja smo...

Vi ste se prijavili za prvu tačku dnevnog reda, druga tačka dnevnog reda je bila gdje ste vi bili predlagač i zahvaljujem se, posebno Andriji Popoviću, koji je nezavisno od toga što nije bilo prijave ustupio svoje mjesto koje je redovno prijavio.

Izvolite gospodine Popoviću.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.11.19 15:36:03)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijaspore, poštovani gospodine Markoviću, poštovani predstavnici Agencije za energetiku,

Što se tiče samog Godišnjeg izvještaja o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu, dodacu sa samog kraja godine, a moj fokus će biti na ovo što se događalo, a i predlogač je o tome govorio u svom uvodnom izlaganju. Dakle, što se tiče samog Fonda za zaštitu depozita moram vam priznati da ste dobro plivali, izvrsno plivali u stanju elementarne finansijske nepogode, jer ono što se nama desilo to se rijetko dešava, dakle dvije banke su otišle u stečaj, pokrenut stečaj Prve banke IBM u decembru, prošle godine Centralna banka u uvela stečaj u januaru ove godine, a kasnije mislim u arpilu i stečaj u Atlas banci. Naravno u stanju takve elementarne finansijske

nepogode, kad ste isplatili ukupno Fond je isplatio preko 100 miliona za garantovane depozite klijentima Atlas i IBM banke, a koliko znam povratili ste iz stečajne mase nešto više od trećine tih sredstava.

Dakle, kod IBM je isplaćeno 21, 22 miliona eura kako ste i rekli, ili oko 95% ukupne obaveze, iz stečajne mase je povraćeno nešto preko 16 miliona ili oko 73%, dok kod Atlas banke isplaćeno je oko 80 miliona, to je blizu 90% ukupne obaveze a iz stečajne mase je naplaćeno nešto oko 18-19 miliona ... dvadesetak procenata. Možemo reći i znamo, iako ni poslanici ni javnost nije o tome bila obaviještena, da su se stačajeви u ove dvije banke, može se reći godinama kovali, lično mislim da je ovdje najveći krivac Centralna banka Crne Gore koja nije pravovremeno reagovala i na dobar način.

Ono što mene zanima je nametnuta je velika obaveza koju ste vi izvršili. Dakle, vi sada imate od prilike oko 60 miliona eura u budžetu, postoji i ona obaveza da u roku do jula 2024. godine imate najmanje 10% ukupno garantovanih depozita svih banaka, što je prema sadašnjoj računici od prilike oko 150 miliona eura. Ono što mene zanima je, naravno teško je predvidjeti događanja na našem finansijskom tržištu, ali eventualni odlazak u stečaj još neke banke, kako biste vi uspjeli da izdržite, naročito gledajući da su osnovni ciljevi i zadaci Fonda u 2019, dakle ova isplata garantovanih depozita za Invest banku Montenegro i Atlas banku i nastavak aktivnosti na daljem usaglašavanju zakonskog okvira sa evropskim zakonodavstvom. Vi ste predali, koliko znam u aprilu mjesecu, predlog zakona koji je u proceduri, kad ćemo morati sve ove aktivnosti da usaglasimo sa evropskim zakonodavstvom i kako ćemo doći do 2024. godine, do jula, do ukupno garantovanih depozita koji bi trebali da iznose najmanje tih 10% 150 miliona.

Uglavnom, u ime Liberalne partije, završavam sa tim, ponavljam ono što sam rekao na početku podržaćemo Godišnji izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu, a ova godina će vam biti veoma veoma teška. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:42:01)

Zahvaljujem poslaniku Andriji Popoviću.

Uvaženi poslanici, na ovaj način smo iscrpili sve prijavljene diskutante i dajem pravo na završnu riječ gospodinu Markoviću. Izvolite.

PREDRAG MARKOVIĆ (22.11.19 15:42:12)

Ja sam, koliko sam razumio Poslovník, imao pravo i na odgovor gospodinu Raduloviću, ali evo da se, ako uvažite i jedno i drugo. Nemam ja u završnoj riječi mnogo da kažem, ali za ovo.

Prvo da razlučimo jednu stvar, hipotetički nema toga ko bi obezbijedio milijardu i po da dođe do kolapsa bankarskog sistema, ali pojedinačno i kod ove najveće koja ima 320 miliona trudili bi se kako bismo našli pare, da li odavde da ih kupimo ili vanredne premije i ostalo.

A drugo što ste postavili pitanje. Znači morate razumjeti šta je uloga Fonda vezano za ono što bih ja poredio sa protivpožarnom zaštitom, vatrogascima. Neko stoji neđe tamo, posmatra i kaže - ovdje je izbio požar. Šestoro ljudi iz Fonda za zaštitu depozita ide da gasi. I mislim da sam vam dao najveći dio odgovora na pitanja koja ste postavili meni vezano za taj dio.

Jedno pitanje, tačno je da smo mi kroz ovu isplatu u ovom momentu na koeficijentu pokrivenosti mnogo nižem nego što je bio na kraju prošle godine. Očekujemo još jedan dio sredstava, ne mnogo veliki, u toku ove godine da naplatimo iz stečajne mase Atlas banke. Po mojim predviđanjima i prema onome što je stečajni upravnik IBM rekao da bi možda još milion od prilike trebalo da dobijemo odatle, znači nekih 80%, a da će nekih 20% najvjerovatnije Fond štetovati u ukupnom iznosu. Iz Atlasa, znači prve procjene su bile da će biti 100% povraćeno, ja još uvijek stojim do toga ali pitanje koliko će i procesi i sve ostalo u prodaji te imovine i ostalog biti, koliko će trajati i kad ćemo mi uspjati da povratimo svoj novac.

Kad su u pitanju ova blokirana sredstva ja moram nešto reći što je moja intimna želja. Ja znam da bi možda država imala problem nekakav mnogo veliki, ali ja bih najradije da ona ode u

stečajnu masu, ja bih istog momenta povratio sredstva. Znači, to navijem od početka sa stanovišta Fonda, ne sa stanovišta države, sa stanovišta države ne daj Bože da se desi drugačije jer bi je svi platili.

Kad ste pitali ko plaća ovu kamatu što smo se zadužili, odnosno što smo taj aranžman napravili, pa normalno plaća je Fond, a kroz Fond, normalno plaćaju je banke, a banke su je ukalkulisale u svoju cijenu usluge i to moramo biti svjesni.

Ne bih želio da se upuštam u ovaj dio koji se tiče novog zakona i dostizanja 10%. Znači, kad smo dobili tri miliona od KFW 2005. godine to je bilo 100% onoga što smo imali. Danas, odnosno kad smo imali 107, odnosno 111 miliona to nije činilo ni 3% od onoga što smo imali. Zemlje Evropske unije su napravile minimum 0,8% garantovanih depozita. Vodeći računa o strukturi i praveći te analize zajedno sa Svjetskom bankom došli do toga i evo pokazalo se, jer je u starom zakonu stajalo isto 10%. Pokazalo se da tačno kad smo postigli 10% desile su se ove dvije banke i to nam je bilo ono što kažu i na ... tačno koliko nam je trebalo i sreća je da smo potrefili takav, po našoj računici 2024. ukoliko se ne bi desilo nešto nepredviđeno na strani povraćaja sredstava iz Atlas banke i na strani neke od banaka u sistemu, da mi moramo ponovo da isplaćujemo. Na sreću, počće da funkcioniše i Zakon o sanaciji banka, gdje će banke opet da plaćaju jedan dio u neki drugi fond ... moći da nas.

Na kraju samo da kažem da smo mi iako je ova skupština odbila amandman o našim zaradama kad smo bili ovdje, nas ovako malo, pred crnogorskom javnošću mogli da pogledamo svakome u lice, da smo posao za koji smo zaduženi završili i u roku i na način kako treba. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:47:40)

Zahvaljujem gospodinu Markoviću.

On je spojio bio odgovor na pitanje i komentar pojedinih izlaganja i završno izlaganje.

Zamoliću poslanika Radulovića da to bude kratko i nakon toga, ako bude trebalo gospodin Marković ima pravo.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 15:47:58)

Hvala vam, gospodine Markoviću, sve ste rekli, ko je pametan sve je razumio, sve ste mi potvrdili. Ja se bogu molim da se to ne dešava, stampedo da okrene nizbrdo, znači bila bi katastrofa. I ono što smo vjerovali doći će gospodin Žugić pa ćemo od one što sam ja cijeneći vašu stručnost i taj S aparat gora gori, S aparat to je ono mali a vi nosite S aparat, kukali ne možete više. Ali ako dođe do požara kriv je Žugić. On kaže da je neko kriv u Centralnoj banci, valjda neki prethodni guverner, nije znam iz vlasti bio, pojma nemam, riješićemo to.

Gledajte samo koliko je išlo tu protivzakonito tokom stečajnog postupka. Umjesto da se izvrši sve ono ... dokapitalizacija, sa bankama, sa državom... Terzić ili kako se zvala. Završiću sa tim, jeste li vi trebali da sanirate pare su išle, tamo se svašta dešavalo, to se mora preispitati i to se mora ozdraviti i zaustaviti da ne budu kao ove dvije banke, da se desi s trećom bankom nekom, jer onda ne bi nam spasa bilo.

U pravu ste, ovo će direktno ili indirektno platiti građani Crne Gore, nadam se da neće biti ono što će potpuni izazvati bankrot Crne Gore ukoliko bi one tužbe bile pravosnažne. Hvala na iskrenosti.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 15:49:45)

Hvala lijepa.

Na ovaj način smo završili raspravu povodom tačke Godišnji izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018. godinu.

Zahvaljujemo se prije svega direktoru Predragu Markoviću i svim diskutantima. Na ovaj

način konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Imamo još nekoliko tačaka dnevnog reda. S nama su direktor Agencije Branislav Prelević, predsjednik Odbora Agencije, Dragutin Martinović, član Odbora i Dragana Vukčević, rukovodilac Službe za regulatorne i komunalne djelatnosti.

Znači, imamo dvije tačke dnevnog reda ispred nas gdje imamo istog predlagača, to je **Izvještaj o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2018. godini i Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti za 2018. godinu.**

Pitam poslanike da li su saglasni da spojimo ove dvije tačke dnevnog reda. Ako ste saglasni pitam i predlagača je li on saglasan. Ako smo saglasni onda predlažem da raspravljamo povodom ove dvije tačke dnevnog reda, to su izvještaji za energetski sektor i komunalni sektor.

Ovlašćeni predstavnici su predsjednik Odbora, član Odbora i direktor sektora iz Regulatorne agencije.

Predlažem da predsjedniku Odbora Agencije Branislavu Preleviću damo riječ, koji će objediniti uvodne napomene i za jednu i drugu tačku tako da imate dopunsko vrijeme.

Hvala vam.

BRANISLAV PRELEVIĆ (22.11.19 15:51:35)

Uvažene poslanice i poslanici,

Mislim da je dobra ideja da spojimo ove, odnosno što ste predložili da se spoje ove dvije tačke, ne samo iz razloga racionalnosti trošenja vremena već i zbog toga što izvještaji koje danas analiziramo sačinjeni su od jedne agencije koja je te izvještaje radila o istim principima, istim mašinama, istim mjerama, tako da vjerujem da se kroz ovako razmatranje, paralelno razmatranje ova dva izvještaja dobije nešto i objektivnija slika u oba sektora.

Ovaj parlament je regulatoru kojeg predstavljam dao u nadležnost regulaciju dva sektora od presudnog značaja za sve sfere ovog društva, radi se o sektoru snabdijevanja vodom i upravljanja otpadnim komunalnim vodama i sektoru energetike, dva sektora koji na godišnjem nivou prihoduju blizu 900 miliona eura i dva sektora koja upravo zbog toga, zbog veličine prihoda koje ostvaruju i značaja za sve sfere društva imaju i posebno su i socijalno senzibilana pitanja.

Stanje u sektoru vodosnabdijevanja na žalost nije kao u sektoru energetike i to je prva impresija koju možete da imate ako analizirate oba izvještaja, utjeha je činjenica da niđe u svijetu to nije isti stepen organizovanosti i efikasnosti ova dva sistema, tehnološki konceptualno oni su neuporedivi. I osim tih tehničkih razloga i razlika, nešto što je teško definisati meni, postoje još neki razlozi koje je teško definisati, ja ih najlakše objašnjavam i najlakše opisujem kao neke loše navike ili zaostavština nekih prošlih vremena, đe imamo jednu tendencioznu ili jednu pogrešnu interpretaciju javnog interesa ili opšteg dobra, od kojeg pod tu parolu opšteg interesa i javnog dobra trpamo sve i trpamo i troškove i neodgovornost svih onih koji učestvuju u pravljenju tih troškova, a to su i potrošači i vodovodne kompanije.

Neću ići u dalju elaboraciju ove priče oko javnog interesa i opšteg dobra, inače vjerujem da će se kroz diskusiju možda pružiti prilika za to, samo ću reći da sa uvođenjem regulatora vodovodi kao kompanije moraju biti samoodrživi i to je koncept koji je i promovisan novim zakonom o komunalnim djelatnostima i vjerujem i proširen sa izmjenama zakona koje ste raspravljali ovih dana i koje se nadam da ćete usvojiti, a posebno se nadam i u zakon o vodnim uslugama koji je na javnoj raspravi.

Ono što bih takođe htio da afirmišem, odnosno naglasim jeste neđe provlači se kroz koncept ovih zakona da postavimo stvari na pravim osnovama, to je da se iz budžeta ne može plaćati nečija neefikasnost, ne može se plaćati gubici kompanija niti subvencionisane cijene za sve potrošače. Ono što se iz budžeta države ili opštinskog budžeta može plaćati to su samo subvencije prema određenim strukturama potrošača, prema socijalno ugroženim ili zaštićenim grupama potrošača i eventualne investicije, u tome je uloga države. Uloga regulatora je u tome da se odrede cijene koje će biti definisane na ekonomskim principima, koje će bez izuzetka plaćati svi ostali.

Zakon o zajedničko za oba sistema i vodovodnog i energetskog jeste da se radi o mrežama kao prirodnom monopolu i da kroz te mreže neka kompanija koja je zadužena za te mreže vrši,

ima određeni monopol i da obavlja usluge od javnog interesa. Sa te tri spojene, kad se nađu, to su razlozi zašto savremena misao smatra da ukoliko se ispune ovi uslovi, takav sektor mora biti ili bi trebao biti regulisan od strane nezavisnog regulatora. Sa druge strane, pitao sam se kako ću da predstavim izvještaj o sektoru o energetici i da ne pomislite da sam subjektivan ili da naginjem nekom oportunizmu, odlučio sam da ne opisujem posebno ništa nego samo da vam iznesem nekoliko činjenica koje sami za sebe opisuju, nadam se, dovoljno.

Investicije u prenosnu i distributivnu mrežu u periodu od 2012. do 2019. godine iznose preko 220 miliona eura, 220 miliona eura za neke velike energetske sisteme ne znače puno, ali za energetske sistem u Crnoj Gori gdje su te dvije mrežne kompanije na papiru, 2012. godine vrijedele 350 miliona, znači da je uloženo od 2012. do 2019 preko 60% njihove vrijednosti. To je slučaj koji je vjerujem veoma rijedak u Evropi.

S druge strane i u proizvodne kapacitete, poslije dugo godina imamo velike investicije, koje su takođe bile preko 200 miliona, vjerujem po gruboj procjeni preko 250 miliona, što ukupno znači da je energetske sektor od 2012. do 2019. godine uloženo blizu pola milijarde.

Crna Gora je jedna od veoma rijetkih zemalja koja ima zastupljenost pametnih brojila preko 80%, što je dio ovih investicija i što predstavlja jako dobru osnovu za dalju racionalizaciju sistema. Ostvareni gubici su prepolovljeni u odnosu na period od 2010. godine, vi znate da su gubici ostvareni u tom periodu bili između 22 i 25%. Danas su u ovoj godini su došli već ostvareni između 12 i 13% a regulator od toga priznaje 8,3%. Sa puštanjem u pogon podmorskog kabla sa Italijom Crna Gora postaje regionalno čvorište i za tranzit energije. Dalje, među zemljama energetske zajednice Crna Gora ima najveći stepen usaglašenosti svog regulatornog i pravnog sistema sa pravnim sistemom Evropske unije tako da i u tom smislu je podatak da Crna Gora jedina zemlja članica energetske zajednice protiv koje Sekretarijat energetske zajednice ne vodi ni jedan postupak.

Za kraj ću reći samo još dva podatka. Jedan je da je prošlu godinu sektor energetike završio sa dobitkom od 55 miliona eura i to je podatak koji većina vas zna ali ne znam da li se većina vas sjeća da je 2010. godine sektor završio godinu sa gubitkom od 63 miliona eura i to je krug koji smo napravili. Znači od 2010. do 2018. prošlo je osam godina, razlika između gubitka 2010. i dobitka 2018. je 120 miliona eura. I onda dođe tačka na ... Sve ove investicije, sve ovo naše usaglašavanje sa pravom Evropske unije nešto košta i mora da bude sadržano u tri toma. Međutim i pored toga Crna Gora je jedna od rijetkih ako ne i jedina zemlja kod koje se stabilnost cijena ne mjeri više u godinama, nije to stabilnost od godinu, dvije, tri ili četiri, imamo decenijsku stabilnost cijena, 2010. i kraj 2018. godine dočekali smo sa identičnim cijenama u stoti dio centa, to ponavljam i drugi put, prošle godine sma to naglasio. Sve su prilike, prema onome što znam, pošto ovih dana obrađujemo zahtjeve CGS i CEDIS-a da će mrežne djelatnosti ... to jest da ćemo imati i dalju stabilnost cijena, a u međuvremenu od 2010. do 2018. godine inflacija je bila 18%, što će reći da su cijene ako su već ostale na istom nivou niže za 18%, i da je Evropska unija, da su članice Evropske unije imale u istom tom periodu od 2010. do 2018. prosječno povećanje cijene električne energije za domaćinstvo za takođe 18%. Mislim da ove brojke govore dovoljno same za sebe da ne treba nikakav posebni komentar. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 16:02:26)

Zahvaljujem predsjedniku Odbora Branu Preleviću.

Sada imamo uvodna izlaganja koja predlažem da podijele Jovanka Laličić i Predrag Sekulić, a nakon toga Strahinja Bulajić i Branko Radulović. Izvolite.

JOVANKA LALIČIĆ (22.11.19 16:02:49)

Poštovani poslanici, uvaženi građani,

Ja ću govoriti danas o Izvještaju o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti i na samom početku ću reći da je on detaljan, sveobuhvatan, dobro koncipiran i da daje puno podataka o tome kako privredni subjekti na nivou svih jedinica lokalne samouprave obavljaju

poslove koji se tiču regulisanja komunalnih djelatnosti a to je javno vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadnim vodama i ovaj izvještaj pokazuje da smo potpuno bili u pravu kada smo regulaciju ovog sektora povjerili upravo Agenciji jer je tada ocijenjeno u tom trenutku da bi bilo nekorisno osnivati novo regulatorno tijelo koje bi se bavilo ovim poslovima već da to treba povjeriti Agenciji za energetiku koja ima iskustvo kada su u pitanju oblast energetike koje može koristiti i kada je u pitanju oblast vodosnabdijevanja i upravljanja komunalnim otpadom. I dobro je da se to povjeri tijelu koje je nezavisno od organa vlasti, koji će biti podrška u jačanju subjekata koji obavljaju ove djelatnosti.

Regulacija predmetnih komunalnih djelatnosti prosto obuhvata utvrđivanje uslova za obavljanje ovih djelatnosti, licenciranje vršilaca, međusobno opređenje i praćenje rezultata rada ovih privrednih subjekata, praćenje cijena koje su za ove usluge i mislim da su se u ovom izvještaju, opet ponavljam, pokazale puna opravdanost poslova i nadležnosti ove agencije.

Ono što cijenim veoma važnim to je da su dati pregledi za sva privredna društva i dozvolite da se ukratko u svom izlaganju osvrnem na ono što mene posebno tangira, to je da malo prokomentarišem funkcionisanje Javnog preduzeća, odnosno d.o.o Vodovod i kanalizacija Tivat, jer dolazim iz opštine gdje ovo preduzeće pruža uslugu i javnog vodosnabdijevanja i bavi se komunalnim otpadom i mogu da kažem da, prema podacima koje ste dali u ovom izvještaju, mogu da budem zadovoljna načinom na koji ovo privredno društvo radi, ali svakako ima mjesta i za još boljim i kvalitetnijim radom. Podsjetiću da je mjerena voda u Tivtu 100%, da nemamo paušalnog određivanja cijena nego da su u pitanju ili posebni vodomjeri ili zajednički vodomjeri, ali, naglasiću i da je cijena u opštini Tivat među većima u Crnoj Gori kada je u pitanju vodosnabdijevanje i upravljanje komunalnim otpadom. Podsjetiću da je ona 0,97, kada su u pitanju fizička lica, a da je 0,29 kada je u pitanju upravljanje komunalnim otpadom, takođe za vizička lica. A za pravna lica usluge javnog vodosnabdijevanja plaćaju se po cijeni 1,94, a za komunalni otpad 0,58. Ako se ovo uporedi sa cijenama koje ste dali mislim da je to posebno važno što imamo sad mogućnost da izvršimo uvid u kompletne cijene u svim ovim preduzećima. Naglasiću da se cijene vode kreću od 0,12 u nekim opštinama do 1,03. Za komunalni otpad za fizička lica od 0,6 do 0,52, a za pravna lica od 0,41 do 2,06. Dakle, Tivat se nalazi u samom vrhu kada su u pitanju cijene.

Takođe bih ovom prilikom ovaj izvještaj posmatrala u sklopu kompleta naše priče koju smo imali povodom Zakona o komunalnim djelatnostima. Mislim da izmjene Zakona idu u pravcu poboljšanja usluga u ovom domenu, jačanja i pozicije finansijske ali i uloge Agencije i mislim da je dobro što smo zadržali princip postepenog ujednačavanja cijena fizičkih i pravnih lica i da ostavimo jedan privremeni rok od pet godina koji će se desiti to usaglašavanje postepeno, kako ne bi udarili na standard naših građana, ali svakako cijenim da i cijene usluge ne mogu biti socijalne kategorije koje će peglati neka druga rješenja u drugim zakonima.

Dakle, moja puna podrška ovom izvještaju i mislim da može biti dobar pokazatelj i putokaz svim preduzećima u Crnoj Gori kada je ... u pitanju. Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 16:07:53)

Zahvaljujem poslanici Laličić.
Dajem riječ Peđi Sekuliću.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 16:07:59)

Hvala vam, gospodine potpredsjedniče.

Poštovani gosti iz Regulatorne agencije za energetiku, uvažene kolegice i kolege,

Naon ekonomskih tema i poreza, nakon bankarskog sektora, došli smo do energetike. Mislim da je dobro što danas raspravljamo o svim ovim temama, jer negdje su sve zajedno povezane.

Naravno, sam izvještaj, nekih 120 stranica, zaista daje pravu sliku, rentgen stanja onoga što se dešava u energetici i rekao bih da je to više nego dovoljno da razumijemo ovaj kompletan sistem. Dobro je što Crna Gora danas jeste članica energetske zajednice, bez obzira što nije

članica Evropske unije, iz prostog razloga što smo mi dužni negdje u ovoj oblasti da poštujemo sve evropske standarde, a čini mi se da sve to dovodi u mnogo povoljniji položaj nego ranije i nešto više od 350 hiljada ukupno potrošača koji imaju strujomjer u Crnoj Gori.

Dozvolite samo da se vratim na nekoliko podataka. Znači, prije svega 10 - 11 godina gubici na mreži su bili preko 22%, te gubitke plaćali su građani iz svoga džepa, odnosno potrošači električne energije. Danas, odnosno u prošloj godini su bili 13,83%. Znači ne samo što su skoro duplo smanjeni nego sa druge strane, naravno postoji ono što su tehnički gubici i što negdje Regulatorna agencija priznaje kao tehničke gubitke, tehnički gubici koji se iz električne energije pretvaraju u toplotnu, to je negdje 8,43%. I naravno, ono što jeste interes crnogorskog elektro prenosnog sistema jeste da ti gubici budu što manji.

Smanjivanju gubitaka na jednoj strani doprinijela su tehnička rješenja, unapređenje posebno nisko naponske mreže, a sa druge strane imamo i ono što je pitanje tehnološkog unapređivanja, odnosno ugradnje brojila za daljinsko očitavanje. Ne treba zaboraviti da je za proteklih nekoliko godina skoro 85% brojila zamijenjeno starih brojila i sada imamo daljinsko očitavanje u jednom velikom broju, znači više od 300 hiljada domaćinstava imamo sistem daljinskog očitavanja, što takođe doprinosi tome da naš elektroenergetski sistem bude, kada govorimo u odnosu na građane, ne samo efikasniji nego jeftiniji. Ne treba zaboraviti da je crnogorski ukupni energetska sistem mnogo kvalitetniji zbog brojnih ulaganja. Kolega Prelević je iznio to u odnosu na posljednjih desetak godina, a dozvolite samo u prošloj godini imamo više od 14 miliona, skoro 15 miliona ulaganja kada govorimo o onim ulaganjima koja se odnose na velike energetske sisteme. Znači, prije svega mislim na modernizaciju i vanredna održavanje Termoelektrane Pljevlja i Hidroelektrane Piva. Takođe, ne treba zaboraviti da imamo više skoro 30 miliona ulaganja u ono što je elektroprenosni sistem. Sve to negdje govori o tome da imamo ne samo dobar, kvalitetan energetska sistem, nego rekao bih i ekonomičan, što nije beznačajno za građane Crne Gore.

Takođe, ono što jeste dobro, jeste što imamo kompletnu vezanost sa energetska sistemom, ne samo energetska sistemom našeg okruženje, nego skoro energetska sistemom Evropske unije preko podmorskog kabla između Crne Gore i Italije.

I na kraju, dozvolite i nekoliko ekonomskim pitanja, to je ono što je najviše značajno za naše građane kada govorimo o cijeni električne energije. Govorimo o tome da zaista Regulatorna agencija vodi računa da se te cijene drže ne samo pod kontrolom nego da u konačnom budu i nešto niže u odnosu na ono što je pitanje cijena u Evropskoj uniji. Naravno, reći ćete - znači kada se upoređujemo sa cijenama upoređujemo se sa Evropskom unijom. Ali, dozvolite samo jedan detalj, u Crnoj Gori je za potrošače zajedno sa uračunatim PDV-om i svim akcizama cijena električne energije, odnosno kilovat sata 10,30 eura u centi. Znači, prosjek Evropske unije je 21,10 u cente, znači više nego duplo skuplji. Dozvolite samo i par primjera: u Danskoj je to 31,2 eurocent po kilovat času, a u Njemačkoj 30 eurocent po kilovat času. Čini mi se da to negdje dovoljno govori o tome da je ipak makar kroz ovu cijenu električne energije, bez obzira što nam se zaista čini visokom u odnosu na ono što su prosječne plate i penzije, ipak na neki način se govori o čuvanju standarda, ali kroz tehnička unapređenja, kroz nova ulaganja i sve ono što se dešava u ukupnom crnogorskom sistemu. Hvala.

BRANIMIR GVOZDENOVIC (22.11.19 16:12:46)

Zahvaljujem se poslanici Laličić i poslaniku Sekuliću koji su imali uvodno izlaganje vezano za ove dvije objedinjene tačke ispred poslaničkog kluba DPS-a.

Sada dajem pravo poslaničkom klubu Demokratski front. Izvolite, Strahinja Bulajić.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 16:13:09)

Gospodine potpredsjedniče, gospodo iz Agencije,

Ovaj izvještaj je, čini mi se, u mnogo čemu sličan ili isti u odnosu na izvještaj o stanju u sektoru za 2017. godinu. Dakle, ista je priča, s tim što samo želim da ukažem da je razlika u tome

da su cijene mrežnih usluga ostale, evo da kažem, slične onim iz 2017. a cijena energije za kupce od 1. juna povećana za 6%, to je neka jedina razlika, koliko ja primjećujem. I nekako mi je uvijek, kad su ovakvi izvještaji u pitanju, fale neke stvari ili podaci.

U prvom redu politika i rezultati podsticaja obnovljivih izvora energije, to je ono što preokupira inače i stručnu i laičku javnost. Mislim da treba to posmatrati šire i nijesam siguran da izvještaj daje adekvatan pregled trenutnog stanja u 2018. godini, ostvarenja nacionalnog cilja udjela energije iz obnovljivih izvora. Tačno je da je Možura puštena, tačno je da je Možura pokrenuta i to stoji. Govorim o ukupnoj finalnoj potrošnji energije. Znae da je 2020. godina sutra i da je Crna Gora, da treba da ima 33%, je li tako, finalne potrošnje iz obnovljivih izvora. Dakle, svi mehanički podsticaji su u rukama Ministarstva ekonomije i to je tačno, ali obzirom na, da kažemo tako, na realnost energetske za očekivati je da se u njemu sagledaju i svi aspekti energetskog sektora, mislim na ovaj izvještaj. Ovdje se bar ja ne mogu da vidim iz ovog izvještaja gdje smo trenutno, gdje smo trenutno koliko smo daleko od ovoga cilja. Zatim, ne primjećujem kritički osvrt na politiku podsticaja da li mjere daju kakve rezultate i da li će biti moguće ostvariti zacrtani cilj, odnosno ako premašimo cilj koliko će to da košta građane i privredu jer sa dostizanjem tih 33% neće biti daljih aktivnosti po pitanju davanja koncesija, je li tako.

Dalje, da li predstavnici Agencije smatraju da su cijene trenutno važeće za podsticaj visoke ako se ima u vidu trend pada cijena opreme. Sadašnja je ta cijena oko 10 evro centi za kilovat sat, odnosno 9,6 cijene iz vjetrogeneratora na Krnovu. Ne vjerujem da je na pragu Hidroelektrane Perućica preko 2 centa, mislim između 1,5 i 2, na pragu znači bez troškova prenosa. Za Termoelektranu Pljevlja, takođe na pragu ne vjerujem da je preko 5-5,5 centi cijena za kilovat sat, a imamo iz Krnova, iz vjetrogeneratora na Krnovu 9,6. Dalje, da li smatrate da je stepen realizovanih investicija u proteklom periodu u odnosu na odobrene adekvatan doprinos smanjenju gubitaka. Da li Agencija to smatra? Isto mislim i za CGS. Šta će Agencija da uradi da mrežni operatori striktnije sprovode odobrene planove investicija, jer je njihova realizacija direktno povezana sa kvalitetom snabdijevanja, mislim na CEDIS i na CGS.

Samo trenutak. Imao sam još jedno pitanje, ali evo vrijeme izlazi. Zamoliću potpredsjednika za 20 sekundi.

Dakle, Elektrana kod Ulcinja, o njoj se priča. Spominje se i neki konzorcijum EPCG i neka mislim finska firma, Portun ili tako nekako. Dakle, snaga 230 megavati, 435 miliona proizvodnja kilovat sati, cijena oko 180 miliona evra. Zakupljuje se preko šest miliona kvadratnih metara po 33 evro centa na 30 godina. Vi recite ako ovo nijesu tačni podaci. Zaposlenih 220 ljudi tokom 30 godina. Šta će da radi bataljon tu 30 godina na solarnoj elektrani? Pitanje gdje će raditi toliko ljudi i da li ih ima, ja ne znam o čemu se radi, ali evo zato i pitam. Pitanje ... koliko Elektroprivreda u svemu tome, nejasno je nema toga podatka šta je dio Elektroprivrede. Nije decido rečeno da li poslije 30 godina taj objekat pripada državi ili ne. Pitanje je i uklapanje u mrežu dalekovod i prenos itd. da li 400 kilovolti, da li ostaje ova mreža kao do sada, šta se događa 110, 200 šta je u pitanju?

Konačno pitanje, stav Agencije, šta je navelo da se forsira relativno skup energetske objekat, hajde da kažemo, relativno skup izvor energije pored toliko neiskorišćenog hidropotencijala? Zahvaljujem i izvinjavam se.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 16:20:07)

Sljedeći je Branko Radulović.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 16:20:13)

Evo nekoliko pitanja.

Mi smo ovdje prije dva dana, tri i prošle nedelje vodili veoma stručnu raspravu, možda ste pratili, ako niste trebali ste, Vlada i mi, i dali neka usmjerenja oko razvoja energetike posebno oko elektroenergetskog sektora. Razmatrali smo i ovaj Zakon o komunalnim djelatnostima gdje su vam dali u nadležnosti, ubacili jedan veliki krompir i u pravu ste kada ste ovo analizirali i rekli - ne znamo de smo i što ćemo raditi. Imate zaduženje da izvršite ujednačavanje iste cijene privrednih

subjekata i građana u sledećih pet godina zato što nisu smjeli šutra, pa misle kroz pet godina, ne znaju iduće godine da će biti druga vlast, da ćemo to promijeniti.

E sad, ja vas pitam, vi mora sigurno da pratite koji su trendovi u Evropi i u svijetu, kakvi se trgovinski, nadam se da će se sa tim završiti, da će se oni zaustaviti, vode ratovi i oko vodonika i oko tečnog plina i oko gasne infrastrukture kod Evrope od Rusije preko tri toka prema deficitu plina u Evropi od onih LG velikih tankera i terminala koji su između Sjedinjenih Američkih Država i Evrope, cio rat se vodi oko tog tranzitnog goriva koje će nestati.

Ja vas sad pitam, pošto je Evropska unija već donijela određenu regulativu i rekla da su najveće gluposti izgradnja malih hidrocentrala, da to uništava sredinu, a da nema nikakvih efekata oko povećanja obnovljivih izvora energije. Eventualno se nešto govori o tim tzv. porodičnim, privrednim, malim hidrocentralama gdje bi se dogovorili pet, šest ljudi, deset ljudi pa sami da to naprave, pa bi možda i taj model prihvatili, ali subvencija nulta, nema više subvencija posebno na vjetrogeneratore i fotonaponske ćelije jer vjetrogeneratori i u regionu, a posebno u Danskoj i na morima, ali ono sam zaboravio da kažem jedan kilometar minimum do prve kuće zbog buke. Znači, ne može se amortizovati buka ni u novim da ne bi onaj poludio što mu se vrti onaj propeler iznad kuće, kao što se i sad dešava u Hrvatskoj. Znači, minimum mora kao u Njemačkoj 40% jer se sužava taj prostor gdje oni to mogu da koriste već je to manje cijena na vjetrogeneratorima ispod fosilnih goriva, je li tako, i da ne neplaćujemo CO2. Da li vi ove dvije stvari upozoravate, pravite kao stručni nezavisni da jednostavno ukinete one subvencije koje smo dali onima tajkunima i bliskim rođacima oko malih hidrocentrala, oko vjetrogeneratora, oko fotonaponskih ćelija. Drugu stvar što hoću da li vi upozoravate Vladu, kao što i oni sada vide iako ne smiju do kraja da priznaju da smo mi pamentiji od njih, da CO2 izgradnja termoelektrana bez obzira ukoliko anuliramo čvrste čestice okside azota i sumpora da ono što je CO2 i rast cijena CO2, neko ih naziva sertifikate ovamo, onamo, naće oni mehanizam iako da privole čak i Kinu. Predviđaju da će biti veoma skupo za pet godina i biće 100 dolara po toni. Ima jedan pametan čovjek koji zna ... iz DPS-a i rekao mi je, kad smo pričali, profo ovakva glupost će izjesti, pojesti i dugu termoelektranu gdje možemo da valorizujemo. Znači, da li vi to upozoravate i kažete ovo ubuduće se neće računati jer su ovo gluposti.

Kada su u pitanju komunalne stvari, tada sam sa eks ministrom, na žalost, koji je bio tamo jedan od najkvalitetnijih, a neću sada pričati vodio je jednu raspravu i čovjek se otvori. Da li vi ovu vruću krtolu što su vam stavili u rukama ste videli u izvještaju pošteno govorite katastrofu kada su pitanju vodovodi i komunalna preduzeća, da li su se tu po 300% ...vode idu po 80-90%. Ovo je set cijena, ali set što je tragičnije je iz ekološkog kvaliteta vode. Koliko ima, pitao sam ministra, koliko ima hlorisane vode na izvoru, koliko ima vodovoda koje koriste azbest cementne.

Peto pitanje ili deseto pitanje, hoću da mi kaže neću više da plaćam ja ili neki drugi dizne na najskuplje gorivo prema budžetu. Ko kontroliše goriva u Crnoj Gori? Svašta ubačaju unutra, pa onda kupujemo, moramo petu generaciju ili šestu ... pa ta dizna ne prepoznaje prljavštinu, ne prepoznaje naftu, ne prepoznaje vodu, pa košta dizna kod građana po 500 do 1000 eura. Ko to kontroliše? U normalnu državu bi to platila, vi bi platili jer treba da kontrolišete i neko drugi, a slušajte me dalje. Ako ste vi nezavisni tada u cijeni, zato što sam vam stalno pričao zašto vi nama računate to u cijenu električne energije kada je na izvoru ta cijena kod hidro 10 eura po megavat času, 15 kam da pukne. Što su izgradili oni naši dobri inženjeri. Zašto mi plaćamo taj ogromni gubitak koji je nenormalan i na prenos i visonaponsku i na distributivnoj mreži? Zašto mi to ne plaćamo kao što je prosjek u Evropsku uniju, pa nek se ti naprave ... vodu da platimo, sad vas ja pitam, da ste vlast, a nećete biti vlast. Vi ste nezavisni ukoliko ste nazavisni, da platimo vodu, da privreda se spušta dolje ili mi pet puta da skuplje platimo gore i sa tim onih 300% zaposlenih i sa onim 80-90% gubitaka u mreži i vodu koja prolazi kroz azbest cement i vodu koja nije hlorisana. Jesam li dao teška pitanja?

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 16:28:58)

Kao i uvijek, poslaniče Raduloviću, hvala vam.
Poslanik Ranko Krivokapić. Izvolite.

Evo zahvaljujući kolegi Raduloviću i prije dva dana smo se držali ove teme, ali ona nije slučajno uvijek najvažnija tema i u bolje strukturiranim državama nego nama koji imamo afričku strukturu ekonomije. Energiju koju nam je ostavio socijalizam, prostor koji smo osvojili i neđe ga je izgleda Bog kreirao i o ovom smo već raspravljali više nemamo naravno industriju i ostalo čime gazdujemo. Gazdujemo samo osnovnim prirodnim dobrima, a energija je već ušla, ovakav vid energije koji smo naslijedili, i u tu kategoriju.

Rekli ste da nećete da budete subjektivni nego objektivni. Ja ću biti subjektivan imam pravo na to zbog objektivnog gledanja na vrijeme na Crnu Goru. Kažete 2010. godine je bilo minus 63 miliona, a sada je plus 50 miliona. Ne znam da li sam davno nešto čuo tako lijepo u SDP-u kao danas, to što ste vi rekli. Znači, tih minus 63 je upravo to što smo prodali Deripaski suštinski Elektroprivredu Crne Gore. Plaćali smo njegovu struju, mi smo mu plaćali struju, plaćali smo mu doprinose, davali smo mu rudu, a on je izvezio aluminijum. Zato je minus 63 miliona, zato što je DPS služio Olegu Deripaski. Ne samo to nego smo 2007. godine uspjeli zahvaljujući opoziciji da spriječimo prodaju Termoelektrane Pljevlja. Da smo to uradili održivost kapaciteta obnovljive i neobnovljive bio bi srušen jedan tehnološki sistem bi bio rascijepan. Tada je Vlada usvojila, poslije glasanja u Skupštini, sledeći stav. Da vidite kakva je to vizija propasti Crne Gore bila aktivna. Vlada je ocijenila jer je tu bio premijer Željko Šturanović pa je tražio najljepši mogući rečnik jer ga je partija ćerala u to. Vlada je ocijenila, rekao je premijer, da odluka skupštinske većine, a to je znači opozicije i SDP, ugrožava realno projektovan ekonomski razvoj i unapređenje životne sredine Pljevalja, svjedoci ste kako su unapređivali od tada do sada, a time i politiku ubrzanog razvoja sjevera. Tih minus 63 miliona je trebalo da razvije Crnu Goru, da zaštiti Pljevlja, a ovih 50 koje smo mi obezbijedili će da je uništi. Naravno će ima morala, političke odgovornosti neko bi se bar danas izvinjavao ili vikao pogriješili smo. Vi ste to rekli naravno, indirektno, saopštavajući brojeve koji su presuda takvoj politici. Mi smo i tada i sada znali da je to pitanje monopola na prirodnim resursima, prirodne rente koja ide državi Crnoj Gori da peglala mnoge druge deficite. Između ostalog, obezbijedila socijalni mir jer čemu građanima država ako ne uživaju u ta prirodna dobra koja ona donosi. Ja sam često govorio čemu nezavisnost ako je pravimo za Olega Deripasku, da on uzima profit, a da mi samo mašemo zastavama.

Potvrda te politike, kao i svake ozbiljne politike ne može doći odmah, ali u vašim doemima je pokazao u ovih devet godina kolika je to razlika kad služite konceptu državnome i tajkunskom konceptu, odnosno pohari Crne Gore i to je ta razlika od minus 60 do plus 50.

Juče ili prekjuche je rekla ministrica da je to samo 25 miliona profita bilo sad čujem 50, ali svejedno mi smo znali da je to jednostavno rudnik. Znamo te brojeve da su amortizovane hidroelektrane i daju čisti profit, čisti profit. Znači, to je bio predlog da brane nisu javno dobro nego da i njih privatizujemo i to je bio profit i tu smo se krljali sa DPS-om iza scene dan, noć i uvijek ista priča kao da je ova država samo naša, a ne njihova. Mi branimo državne resurse, oni hoće da ih rasprodaju, a brojevi su ovi. E, sad zamislite Crnu Goru, naravno koncept prodaje Elektroprivrede, takođe smo se morali iskrljati oni višestruko veći mi višestruko manji, pa izbaciti šut aut opciju pa ubaciti put opciju, pa uvesti parametre da bismo A2A nadigrali da bi se na kraju vratila Elektroprivreda u državno vlasništvo i imali 100% Elektroprivredu. Naravno početna teza je bila 100% prodaja Elektroprivrede i to ćete naći da sad ne čitam više jer sam umoran da čitam istorijske greške DPS-a, ne tekuće istorijske greške DPS-a i premijera.

O razvoju mi smo jedina zemlja će se rasprodaja zove razvojem, jedina zemlja gdje se rasprodaja nacionalnih resursa zove razvojem. Naravno to rade u Africi, ali to ne računam kao zemlje računam ih kao kolonije, mi bar nikad nismo bili kolonija. U Africi jedino Etiopija nije bila kolonija, a Bogami na Balkanu izgleda samo Crna Gora nije bila kolonija do sada, ali to ne znači da sada nismo mogli uplivati u to.

To je priča o energetici i nezavisnosti jedne države. Slučajno ugao koji sam uzeo je ugao koji se mi vi nametnuli, da pokažemo kako se pametna politika od minus 60 samo gazdovanjem državnim resursima dovede do plus 50. Da ne govorimo, a govorio je to neko i prekjuche takođe da je poslednja elektrana ozidana 1982. godine u Crnoj Gori, da mi trošimo Titovu struju. Ova generacija živi na muci predaka i to je ona završena 30 godina poslije rata, 30 godina od ove vlasti

nema ništa od napomene bez vjetroelektrane. Dozvoljavam kao dobar koncept dopune, ali to ćemo da vidimo kako da rešavamo dalje, kao resurs koji pripada državi ili resurs koji će da profit odlazi, dijeliće ofshor kompanije preko Malte ... interesantne zemlje koju sam imao priliku više puta da posjetim, u pravnom smislu, političkom manje interesantne, u pravnom smislu taj dio će doći slično kao ovaj, što bi rekli bogu na istinu, kao ovaj sa prodajom Termoelektrane i Elektroprivrede. Naravno odgovornosti nema za to i tada će doći u politici stvari dolaze decenijski ne stižu tako brzo, na žalost, zato su i štete. Nastaju polako, ali tako su i liječenja nastaju polako, ali evo pokazuje se da je ovo uspjeh jednog koncepta koji je tada podržala opozicija. SDP i prosrpska opozicija nije gospodin nije pokret bio dio te prosrpske opozicije, ali tada je bila prosrpska i to je bio paradoks ove države. To je bio paradoks ove države da onih koji se busaju ...(prekid)... za nezavisnost od Deripaskine nas brane prosrpske i prorusske, mogu da kažem, prosrpske i prorusske snage. E to je Crna Gora puna zemlja paradoksa da Đilasa sad ne citiram u više varijanti. Možda mogu samo jednu i završavam tu, da u Crnoj Gori, kaže Đilas, ne vole pravičnjake. Evo otprilike je to Đilasova istina koja se ticala i ove priče o Elektroprivredi Crne Gore i u slavu Željku Šturanoviću koji je pomogao da se ne desi ono zlo koje bi se desilo da idemo ne na minus 60 nego na minus 300, ali dođe vrijeme i za te odgovornosti. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 16:36:50)

Hvala vam.

Poslanik Andrija Popović ima riječ. Izvolite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.11.19 16:36:55)

Zahvaljujem.

Poštovana Skupštino, uvažene građanke i građani Crne Gore, crnogorske dijasporo, poštovani predstavnici Agencije za energetiku,

Strategija razvoja energetike Crne Gore izrađena je u prilikama kad nije moguće dovoljno tačno procijeniti kad će Crna Gora postati dio Evropske unije. Bez obzira na to vizija energetske strategije je postavljena na način da će Crna Gora unutar posmatranog perioda svakako biti dio EU, da treba energetski sektor usmjeravati prema ciljevima koje sebi postavila EU.

Prema tome, u međuvremenu treba uvažavati okruženje i zahtjeve koji proizilazi iz činjenice da je Crna Gora dio Energetske zajednice Jugoistočne Evrope kojoj je Crna Gora pristupila 2006. godine. Tim potpisom su preuzete obaveze koje se temelje na principima efikasne regulacije i liberalizacije energetskog sektora slobodne konkurencije sigurnog snadbijevanja energijom i obezbjeđenja zaštite životne sredine. Time je u stvari za Crnu Goru preuzeta obaveza implementacije pravnog sistema Evropske unije. Strategija je uglavnom usklađena sa zahtjevima zajedničke energetske politike EU, te nudi rješenje za ostvarenje temeljnih ciljeva vezanih u sigurno snadbijevanje konkurentnost energetskog sektora i održivi razvoj. Sigurno snadbijevanje energijom uslov je privrednog i društvenog razvoja, pa energetski razvoj i porast potrošnje energije je preduslov ukupnog razvoja.

Vlada Crne Gore mora ohrabrivati investitore da ulažu u pojedine djelatnosti u energetskom sektoru. S druge strane ispunjavanje pojedinih ciljeva može biti značajan doprinos razvoju industrije i ostalog dijela privrede u Crnoj Gori.

Strategija za svoje ostvarenje iziskuje relativno velike investicije što je prilika za privredu da se uključi u dio tih investicija. Crna Gora nije u mogućnosti sama aktivirati tako velika sredstva, pa je logično i opravdano očekivati znatan investicijski angažman inostranih investitora. Investitori koji su uglavnom inostrani gotovo svu opremu u materijal, pa i radnu snagu, koliko je god moguće, dobavljaju iz svojih zemalja. Tako zemlja u kojoj se događaju takve investicije nema puno direktne koristi od njih. Glavnu korist uzimaju inostrani investitori, odnosno privreda njihovih zemalja. Međutim, to ne znači da treba zaustaviti uvođenje novih tehnologija nego pri tome treba odabrati dinamiku i strukturu podsticaja koja je primjerena tehnološkoj energetskoj i ekonomskoj situaciji u Crnoj Gori. U slučaju ostvarenja predviđenih ciljeva u vezi sa korišćenjem obnovljivih izvora

energije smanjiće se potrebna ulaganja u zaštitu životne sredine.

Samo za usporedbu očekuje se da će Evropska unija, kao cjelina, u 2013. godini imati nivo energetske zavisnosti od oko 70% da kako da svaka razumna energetska politika treba imati za cilj što manju energetska zavisnost. Međutim, često su mogućnosti u tom smislu vrlo ograničene. Kad je Crna Gora u pitanju porast uvoza nafte i prirodnog gasa ide brže nego što je porast proizvodnje energije iz domaćih resursa nakon 2020. godine. To je glavni razlog porasta energetske zavisnosti.

U ime Libaralne partije želim da čestitam na dva velika energetska podviga Crne Gore koja su startovala prije par dana. Grandiozni projekat podmorskog kabla između Crne Gore i Italije vrijedan oko milijardu eura. Takođe, početak rada vjetroelektrane Možura vrijednosti oko 90 miliona eura koji će u mnogome relaksirati energetska zavisnost naše države. Takođe, kako su objedinjene ove dvije tačke neki su prije govorili klubovi po 20 minuta, ali nema veze skraćću.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 16:41:44)

Kolega Popoviću, imaćete vrijeme.

Samo da iskoristim jednu priliku. Izvinjavam se vama što vas prekidam. Pošto sam dobio od službe informaciju da su u okviru demokratskih radionica trenutno u posjeti Skupštini Crne Gore djeca iz Osnovne škole "Maksim Gorki", V-3 odjeljenje, evo u ime svoje i u ime svih poslanika prisutnih pozdravljamo ih i nadamo se da uživaju u posjeti Skupštini.

Izvolite i izvinite.

ANDRIJA POPOVIĆ (22.11.19 16:42:15)

Hvala.

Posjeta ove dece je najvažniji dio rada našeg današnjeg. Ja ih pozdravljam. Sve se poništava u odnosu na njih.

Vraćam se temi iz ove druge tačke koja je objedinjena.

Dakle, Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti za 2018. godinu. Mi smo dobili ovdje i dopunu toga frapantne podatke. Evo samo ću navesti neke cijene usluga javnog vodosnadbijevanja plus usluge upravljanja komunalnim otpadnim vodama. Za fizička lica objedinjeno recimo Kotor 1,58 eura po kubiku, Podgorica 0,57 eura po kubiku, Šavnik 0,18 eura po kubiku... Kotor 2,58 eura, Podgorica 1,86 eura, Šavnik 0,75 eura po kubiku. Kotor iz kog ja dolazim ovo se primjenjuje od 2008. godine. E, možete misliti koliko građani i građanke Kotora platili do sada vodu. Dakle, to je uglavnom puta 10 u odnosu na ostale opštine u Crnoj Gori. Znamo da je prosječni lični dohodak 515 eura. On varira od 430 do 600 eura što je nekih 30% razlike, a ovdje imamo razlike gotovo 1000%.

Nadam se da će Agencija koja do sada ništa nije uradila na tom polju uspjeti ubuduće, mi smo dobili taj zakon on se ne primjenjuje, da na neki način ipak ujednači cijene na nivou opština naročito u ovim koje sam istako da radikalno smanji cijenu vode i za fizička i za pravna lica. Evo, istako sam Kotor koji je najdrastičniji primjer, a blizu je i Podgorica će se čak i najavljuje povećanje cijene vode. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 16:45:05)

Hvala vam, poslaniče Popoviću.

Sada riječ ima poslanik Goran Radonjić. Izvolite.

GORAN RADONJIĆ (22.11.19 16:45:16)

Zahvaljujem.

Kažem na početku i kao profesor i kao roditelj, nadam se da nisu uživali. Previše su mali da bi uživali u ovome, a i mislim da mali broj ljudi uživa uopšte gledajući nego obično govorimo o nekim problemima. Ja mislim da je to dobra stvar da se oni upoznaju sa funkcionisanjem sistema prije svega, a nadam se da uče da smo mi njihovi službenici, da treba njima i da odgovaramo. Najviše što bih volio jeste da nauče da imaju neka prava i to, prije svega, pravo da traže od nas da nešto radimo i da odgovorimo za sve ono šta radimo, a i ako ne valjamo bogami da budemo smijenjeni, pa i kažnjeni jer se sjećam kako je to u školi bilo nekad u nekom udžbeniku građansko obrazovanje gdje je zapravo sve urađeno samo da se ogadi uopšte ta ideja o građanskom društvu, o pravima itd. Nego da se vratim na ovo.

Objedinjena je rasprava, pa su u pitanju dva izvještaja i kao i uvijek kad se govori o ovome možemo da razdvojimo jedno je pitanje kakvi su izvještaji, a drugo je pitanje kakvo je stanje u određenim oblastima. Tako ovi izvještaji i nisu loši u smislu da daju mnogo podataka. Ja bih volio da ima malo više analitičkog i da ima, prije svega, preporuka pa i nekih konkretnih aktivnosti koje treba sprovesti da bi se stanje popravilo, a mislim da stanje nije dobro ni u jednoj energetici, a ni u drugoj oblasti koja je primarno ovdje data, a to je vodosnadbijevanje.

Recimo ovdje možemo da uočimo kao jedan, da kažem, krajnje zabrinjavajući podatak u samom izvještaju. Kaže ukupni gubitak poslovanja u 2018. godini odnosi se na privredna društva u Crnoj Gori koja su na lokalnom nivou i bave se vodosnadbijevanjem. Dakle, ukupni gubitak iznosio je 1.438.950 eura i u odnosu na 2017. godinu veći je za 27,05%. Evo ako bismo razmislili o bilo kojoj firmi, bilo kojoj djelatnosti, pa ako hoćete i o kućnom budžetu, za četvrtinu vam je viši gubitak ove godine nego prethodne, bogami je to vrlo zabrinjavajuće. Da kažem nekakva ocjena koju sam dao stroga, je li, da stanje dobro nije samo iz ovoga, utemeljena je vrlo, nego iz nekih elementarnih naših iskustava.

Na primjer, kao osnova budućeg razvoja jeste drugi dio ili da kažem nastavak pravljenja termoelektrane pa druga faza, a onda dođe odjednom da se odustane od tog projekta. Isto tako kao krupna stvar u razvoju čak toliko krupna da nam dođe na našim računima, pa ulazi u čak da to subvencioniramo kao građani te obnovljive izvore ispada onda odjednom da Vlada se predomisli. Dakle, ovdje se postavlja pitanje da li se može ičemu vjerovati što se čvrsto obeća, da se ovdje prisjetili kad je jednom kampanja za izbor predsjednika države kad je čvrsto obećano, tako mu Bog pomogao, raspisaće se referendum za NATO pa se posle čovjek predomisli, a ne podnese ostavku. Dakle, to je jedno, drugo na osnovu nekih upoređivanja oko 100 više zaposlenih ima na nivou Crne Gore u ovim preduzećima u odnosu na prethodnu godinu što nam opet govori da je vrlo moguće i vrlo realna sumnja i znamo da je tako, da se koriste ta privredna društva za partijsko zapošljavanje. Koliko sam i pratio konkretno u Podgorici, to su uglavnom partijski kadrovi, od najviših, pa do onih srednjih, pa bogomi i do onog koji bi u toj hijerarhiji bio na početku ili na dnu te piramide. Recimo, 602 zaposlena, stoji ovdje, u Podgorici. Nekada se, onda, pitam da li je to možda mnogo s obzirom na kvalitet usluge koju imamo. Pitajte one koji žive pored Krivog mosta kakva je kanalizacija, pitajte mnoge ljude koji nisu pokriveni tom mrežom. Najzad, pitajmo se svi mi kakva nam je voda kada malo jači pljusak bude, da li možemo da prođemo ulicama, dakle govoreći o drugoj vrsti kanalizacije.

Dakle, jedan od najvećih resursa je voda. Mi treba da čuvamo i da budemo veoma obazrivi kada je u pitanju voda i kada nam se najavi neko poskupljenje da budemo vrlo kritični. Primjećujem isto tako da je stepen naplate za jedno 15% u Podgorici manji kada su u pitanju firme, dakle u odnosu na građane koji oko 90% plaćaju račune. Ispostavlja se da smo mi vrlo redovne platiše kada je u pitanju opština, kada je u pitanju država, a ona nije prema nama tako bolećiva kao što je bolećiva za neke velike firme kada ne plate porez. Isto tako, evo za firme koje ne plaćaju vodu. Evo, završiću. Jedini sam iz našeg kluba, nadam se da će biti neke tolerancije.

Postoje veliki gubici na svim nivoima. Nemam sada prilike da ulazim do kraja u to, ali da kažem da me zabrinjava ta sudbina za koju neki možda smatraju da je namijenjena našim resursima, smatraju da će voda biti glavni resurs budućnosti, da će se i geostrategija podešavati prema tome gdje se nalaze izvori pijaće vode. Mi smo u tom pogledu blagosloveni, srećni. E, bogomi moramo da pazimo i kao građani da budemo vrlo koncentrisani na to kako će se svaka buduća vlast odnositi prema tom resursu. Da kažem samo da smo kao klub podnijeli jednu inicijativu, da se vratim na energetiku, Ustavnom sudu za preispitivanje te globalne politike, da ne ulazim sada u detalje, oko energetike i oko hidroelektrana. Da ne govorim o tome da je mnogo

toga problematično, od cijene pa do držanja depozita u nekoj banci kako bi se njena likvidnost čuvala itd.

Dakle, globalno posmatrano, a i pojedinačno stanje u ova dva sektora nije dobro i ne djeluje da će po tom načinu na koji se odnosi država, čas hoće neke velike projekte, čas neće i to bez nekih dubljih analiza, bez neke odgovornosti, bez nekog dalekog planiranja. Evo, rečeno je Titove hidroelektrane, nisu one Titove, naravno nego su pravljene novcem našim, a bogami i novcem koji je dobijan kreditima od Zapada, pa smo ga posle vraćali i zato ulazili u krize. U svakom slučaju, ta država uz mnogo mana imala je neko dalekosežno planiranje. Bojim se da mi ovdje živimo od danas do sutra ponašajući se kao da se neće desiti snijeg u januaru, kiša u novembru, suša u avgustu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 16:52:11)

Hvala vam.

Sada smo završili prvi krug poslanika koji su govorili u ime klubova.

Pitam da li predlagači žele? Molio bih vas da vodite računa o vremenu jer to izaziva i komentare onih kojima se obraćate. Izvolite ako želite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (22.11.19 16:52:30)

Nemam namjeru da produžavam diskusiju, ali bilo je nekoliko pitanja i nekoliko komentara i ne bih se osjećao dobro ukoliko se ne bih osvrnuo na nekoliko njih.

Prvo da krenem od gospodina Krivokapića koji nije tu, ali nadam se da sluša i da može da odgovori. Politiku SDP-a i gospodina Krivokapića doživljam kao čovjeka koji se sve vrijeme zalaže za evropske integracije. Ako je tako onda vaša politika u energetici ne korespondira s onim što je politika Evropske unije u energetici. Politika Evropske unije se zna što je, a najlakše je pratiti kroz četiri direktive, četiri energetska paketa zakona koji su doneseni od 1996. do danas, znači 1996, 2009, 2016. i 2019. godine je četvrti energetski paket.

U tim, pogotovo u drugom i trećem energetskom paketu govori se o liberalizaciji tržišta električne energije. Ako je osnovni cilj Evrope da liberalizuje tržište električne energije onda je sredstvo za to bilo tzv. razdvajanje ili embandling ili deregulacija sektora u kojoj su sve velike nacionalne kompanije razdvojene na dva dijela, na onaj dio koji će ostati regulisan zato što su to mrežne aktivnosti, zato što se radi o prirodnom monopolu i zbog ekonomije obima ne bi imalo smisla da se gradi paralelna mreža s postojećim, a da snabdjevači i proizvodnja idu na tržište. Ako je tako, zašto onda stalno govorite o tome da je proizvodna cijena na elektranama pet, deset, petnaest, dvadeset ili pedeset. Ako one idu na tržište zbog čega pominjete tu proizvodnu cijenu, kakvu ulogu ona ima. Ona ima ulogu sa stanovišta vlasnika elektrane da li će da ostvari manji ili veći profit, ali sa stanovišta potrošača cijene su liberalizovane. Ako mi griješimo, a imamo najnižu cijenu od svih zemalja u Evropskoj uniji, a potpuno smo primijenili njihovo zakonodavstvo i njihovu regulativu, zar onda treba da diskutujemo s politikom cijena u Njemačkoj, Velikoj Britaniji, Francuskoj, Italiji, šta su oni pogriješili onda. Zbog čega oni imaju dva ili tri puta veću cijenu električne energije nego Crna Gora, a primijenili smo istu regulativu i implementirali iste direktive kao i oni.

U tom slučaju ne znam što je poenta vašeg stava. Kažete da je 63 miliona zbog SDP-a. Ne ulazim u politiku, šta je SDP 2010. značio, radio ili predlagao, ali bih prije komentarisao da to što je 63 miliona ostvaren gubitak 2010. a onda redovno svih ostalih godina primjenom naših metodologija kompanije natjerane da budu efikasnije, logičnije je da sve ove godine objasnimo našom ispravnom politikom nego da jednu godinu tumačimo, te godine je SDP imao pravo zbog toga što je insistirao, Deripaska je valjda imao vlasništvo ne samo jedne godine nego više godina, ali mi od 2010. godine na ovamo postepeno guramo sektor u mnogo veću efikasnost. To je vrlo lako dokazati sledećom tezom. Ako je 2010. cijena bila deset centi, a ostvaren gubitak od 63 miliona, šta se to desilo da se 2018. godine ostvari 55 miliona plusa pri istoj cijeni. To znači da je izvršena ogromna preraspodjela troškova. Naplata je povećana s 97% na 102%, recimo, ali to nije

ova razlika o kojoj govorimo. Ostao bih na ovoj diskusiji i dalje, ali moram se obratiti i gospodinu Raduloviću i Bulajiću.

Gospodin Bulajić je komentarisao stvari i čini mi se više provocirao nego što je stvarno pitao agenciju jer su stvari na koje vam agencija ne može odgovoriti. Neće ste sami odgovorili time što ste rekli da li se slažem s fid - in tarifama i da li je Crna Gora to ispunila. Ako se to pitate, a znate da je prestala da koristi taj mehanizam fid - in tarifa i da je jedna od prvih zemalja koja je raspisala tender za solarnu elektranu, odnosno elektranu na ... da je bez fiding tarifa raspisan tender. Ako znate da je raspisan tender koji ne uključuje fiding tarife onda ste sami odgovorili na pitanje šta je politika Crne Gore po tom pitanju. Znači, više fiding tarife nema, odgovorim vama, a da li će regulator, znate da regulator ne može da predloži da se ukinu fiding tarife, po definiciji to ne može da uradi, niti je to uradila jedna zemlja Evropske unije, nije prekinula ugovore koje je imala sa investitorima za fiding tarife iako su imali mnogo veće probleme nego što ima Crna Gora. Znači da su Češka i ... krenule sa 450 eura za megavat sat kod vjetroelektrana prvih godina, 2008.godine i 2009.godine, da je Crna Gora došla sa 96 eura za megavat sat, a Češka nije raskinula ni te ugovore sa 450, a kamoli da raskida neke ugovore koji su 96 eura za megavat sat. Mislim da nemam koncentraciju sad, moguće da se u nekom drugom krugu osvrnem na pitanja koja su eventualno još bila.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:00:25)

U redu, gospodine Preleviću.

Sad imaju komentari i odgovori. Molim vas, budite racionalni u odgovorima, Krivokapić, Bulajić, Radulović.

Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.11.19 17:00:45)

... stanju energetskega sektora Crne Gore, ne samo o cijenama. Ja sam govorio o konceptu gazdovanja nacionalnim resursom elektroprivredom Crne Gore i pokazao kako je kad se počelo privatizovati, đe je to vodilo, direktne i indirektne privatizacije. Dikretna je kad su mislili da prodaju Termoelektranu Deripaski, a indirektna je kad mu nijesu naplaćivali struju, i odatle gubici. Kako je kad se vodi pravilna politika nacionalnim resursima i kad ste vi naravno sprovedi svoj dio posla, kad se Deripaska makao iz sistema 2013.godine, kad je KAP otišao u stečaj, odnosno kad smo ga preuzeli, kad je pukao dil i kad ste dobili prostor da regulišete tržište. Taj dio nijesam komentarisao kao negativan, nego kao uspješan. Ovaj dio nije vaša odgovornost, naravno, odgovornost je stejkholdera, što bi se reklo, i to smo spriječili. Samo ću da pokažem kakva je bila stranputica i ponor kojim se krenulo i kako smo uspjeli da se vratimo u normalan tok i kako to građani uživaju benefite. Ali da bi potpuno uživali benefite potrebno je, na primjer, da uradimo kao što je uradila Hrvatska, pa da smanjimo PDV na struju. Hrvatska je smanjila svojim građanima PDV na struju, upravo zato da ih ne bi pogađali cjenovni disbalansi, a Hrvatska je članica Evropske unije. Smanjili su cijenu svojim građanima po osnovu smanjenja PDV-a, to i SDP predlaže, da se smanji sa 21 na sedam, da građani ne osjete bilo kakvo vaše regulatorno kretanje. To, naravno, opet nije do vas nego je do Vlade i do nas. Ali mi to predlažemo upravo zato da bi građani plaćali jeftinije, a da ne bismo plaćali ono što se ne mora plaćati, to je mala hidroelektrana.

Davno sam bio u posjeti jednoj zemlji, moj prijatelj tada predsjednik parlamenta mi je rekao - ako hoćeš sigurnu penziju, napravi malu hidroelektranu. Nije bilo đavolje u Crnoj Gori, odmah da vam kažem, on je već imao jednu, pokazao mi je čak, neću govoriti ni ime čovjeka, ni ime zemlje iz korektnosti. Znao sam ja kako zarađuju pare, ako nijesam bio pametan mogao sam, tada mi je on pokazao kao se to radi. Znači, sve je tu jasno, male hidroelektrane su samo uništavanje onoga što se u budućnosti vraća sa većim novcem, a to je prava privreda koju Crna Gora ima, to će biti najveće bogatstvo ako ga budemo umjeli sačuvati barem u mjeri što smo zaustavili ovo što je do sada devastirano. Ali u cjelini, bitno je da to znate, da ne kažem na ideološkom planu, nego na elementarnom, doktrinarnom planu gazdovanja državnim resursima, energija je pitanje stabilnosti

jednog društva. Voda, vazduh, hrana se podrazumijeva i četvrta je električna energija. To je moderno društvo. U starim društvima je moglo ovo prvo troje, u modernom bez struje ne možete. To su ta četiri elementa ... elementarnog održavanja života u modernim društvima. Zato je mala zemlja kao Crna Gora osuđena da te resurse zadrži u svojim rukama, u hidroenergiji prije svega, nadam se i ostalim oblicima, od ovog velikog profita kojeg navodite i ostalim oblicima obnovljive energije, da to budu državne investicije. Kad imate 50 miliona viška lako je dobiti kredit za 150 miliona ili 200 miliona i završiti nove hidroenergetske objekte i iz njih praviti profit i naš debalans da smo na 16% najgori u svijetu peglati izvozom struje, obnovljive struje napolje. To je ono što nas može dići u realnom izvozu, ostalo neće skoro, jer smo uništili industriju koju smo imali, a to se mnogo teže vraća i konkurencija je mnogo veća. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:04:36)

Hvala.

Poslanik Bulajić. Izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 17:04:43)

Poštovani gospodine Preleviću, nikakve provokacije nije bilo ni u jednom mom pitanju, a Vi ste mi ostali dužni odgovor na sva tri. Ko koga provocira neka kolege procijene.

Dakle, ja imam nekakvu grdnu naviku pa sve pišem.

Pitanje prvo je bilo - Vaš stav šta je navelo da se forsira relativno skup izvor energije misleći na solarnu elektranu kod Ulcinja pored toliko neiskorišćenog hidropotencijala? Vaš stav. Nijeste mi odgovorili, nego ste rekli da ja provociram. Mene interesuje vaš stav, vi ste regulator, ja nijesam.

Drugo je bilo - Da li predstavnici smatraju da su cijene trenutno važeće za podsticaj visoke ako se ima u vidu trend pada cijene opreme? Kakva je to provokacija?

Treće pitanje, gospodine Preleviću, oko gubitaka na distributivnoj mreži. Nesporno je da gubici bilježe pad, to je činjenica. Ali 2018. godine od preuzete energije na distributivnoj mreži je izgubljeno 368 miliona kilovat sati ili 13,8%. Koliko je to više od onoga što ste vi odbrili? Ko koga provocira ovdje, ili ja vas ili vi mene. Odgovorite na ova pitanja pa lako ćemo za provokacije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:06:19)

Hvala.

Poslanik Radulović ima riječ. Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 17:06:25)

Gospodine Preleviću, možda smo mi u ... pošto o ovome govorimo već dani, a navikli smo se na ovaj CO₂, a mi smo mislili da ćete i više biti naviknuti na CO₂ jer je ovo vaša branša, ali obratno je. Ni na jedano pitanje mi niste odgovorili, sve su bili stručna pitanja. Nisam htio da se raširim u nečemu što je pogrešno bila energetska politika što smo dali primat energetskom lobiju i ono što je Ranko govorio 10 dolara po megavat časa što smo davali Kombinat aluminijuma. To nikad se niđe nije desilo, taj ugovor čuveni, ja mislim da je to bilo 1993. godine i 1994. godine, pa onda drugi, pa treći, pa četvrti, pa gle, ljudi moji, dokle je došlo. Zahvaljujući profesorima, vrhunskim inženjerima i onim graditeljima koji su bili, Ranko kaže u Titovo doba, Tito što je gradio ja mislim da su gradili najbolji crnogorski neimari, sačuvano je to jezgro elektroenergetskog sektora.

Ja sam vas pitao sledeće. Prema odlukama energetske regulatorne zajednice, znate ko je to, a ostavio sam one grdne materijale, bio sam se spremio juče - prekjuče, jasno piše - nema više

subvencionisanja električne energije posebno na malim hidrocentralama, nema na vjetrogeneratorima jer sada, ono što je Strahinja rekao, svake godine oprema ide dolje 20% po cijeni, a mobilnost 30%. Znači, dobijaš za manje pare veće efekte, jedino zvuk nijesu još riješili, zato u Njemačkoj minimum kilometar, kod solarne energije takođe. Znači da kod vjetrogeneratora već je to neđe oko 50 eura po megavat času. Ja vas pitam da li će u računu koji ću ja da primim kao NN lice biti to ili ćete to ukinuti? Vi treba da reagujete i po zakonu i po stručnosti. Svaki mjesec treba da dadete po jedno saopštenje.

Pitao sam vas i sljedeće: Zašto ako Energetska zajedica kaže da će CO2 da rapidno raste po toni i da će biti za četiri, pet godina oko 100 dolara i da vi to nećete priznati nego će to morati da plati Elektroprivreda odnosno država Crna Gora kao većinski vlasnik, upozoravate ih da to ne rade na taj polovičan način kada je u pitanju ekološka sanacija.

Dalje, zašto vi ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:09:27)

Privodite kraju, kolega.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 17:09:31)

Moram da ponovim čovjeku što sam ga pitao, kako sad?

Da vas pitam sledeće: Zašto građani Crne Gore plaćaju đubre od goriva? To vas pitam. Zašto dizne koje su vrlo rigidne i koje zaustavljaju kola, crveni signal ukoliko se imalo začepi i koštaju 1.000 pojedine, kod skupljih kola, to vas pitam. Sad ja vas pitam sledeće, ovo što je Strahinja, da ne pričam koliko treba, samo treba tri - četiri posto gubitka na visokonaponskoj da priznate, sedam - osam po distributivnoj, ništa više ne smijete da priznate, pa komunalci iz Italije neka rade šta hoće. Sad vas ja pitam, ovo ću suštinski da vas pitam. Opštine će da vam daju zahtjeve - gospodo, odobrite nam povećanje vode i komunalija za sledeću godinu od 10, 20, 30, 50 jer je 500% u odnosu na to, da li ćete vi to da odobrite imajući u vidu da su se 300% zaposlili glasači iz Demokratskog fronta pošto mi vladamo ovih prethodnih 30 godina i zato što su gubici od 80 - 90% i zato što tamo postavljamo ljude koji pojma nemaju sa vodom? Hoćete li vi to da priznate ili ne? Ima još pitanja, ali me opominjete i neću dalje, jer nemam koncentracije.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:11:05)

Ne možete više, poslaniče Raduloviću.

Ostao je još Predrag Sekulić da komentariše. Izvolite.

PREDRAG SEKULIĆ (22.11.19 17:11:16)

Hvala vam, gospodine predsjedniče.

Uvaženi gospodine Preleviću, dozvolite samo par komentara u odnosu ono što je vaš bio komentar u odnosu na naša uvodna izlaganja. Znači, nemamo nikakve dileme oko toga da je Crna Gora članica Energetske zajednice. Članice Energetske zajednice dominantno čine države Evropske unije. Energetska zajednica ima, to smo imali prilike da čujemo na sjednicama odbora kad su nam bili gosti predstavnici Energetske zajednice, znači imaju određena pravila ponašanja, način formiranja cijene, način na koji se sve ono što ulazi ne samo sa njom u politiku nego odnos prema potrošačima na neki način reflektuje kroz vašu agenciju i ono što vi radite. Dozvolite, mislim da ste trebali više pažnje da posvetite, čini mi se da je to za građane Crne Gore, bilo je riječi i o tome na odboru, da više pažnje posvetite onome što je odnos prema malim potrošačima, prema domaćinstvima, jer kažem još jedanput, veći potrošači koji su priključeni na desetokilovoltne i prije svega mislim na distributivnu mrežu oni, čini mi se, znaju svoja prava i obaveze, ali moramo

građanima da objasnimo. Vi ste kroz pravila za odlučivanje po prigovorima kupaca priključenih na distributivnu mrežu veoma jasno saopštili koja su prava kupaca, odnosno građana Crne Gore koji imaju električna brojila u odnosu na ono što je pitanje isporuke električne energije. Čini mi se da su to neka nova pravila, ne samo u Crnoj Gori nego kažem i šire u regionu, čini mi se da ta pravila i taj pravilnik još uvijek nema još niko u regionu. To je ono što je veoma bitno za građane Crne Gore, da znaju da pravimo iskorak u tom dijelu.

Takođe, da ne bilo nikakvih dilema, cijene u Crnoj Gori su dva puta niže od evropskog prosjeka, o tome smo govorili. Znači, u Evropskoj uniji je to preko 20 euro centi, u Crnoj Gori je 10,30 euro centi. Znači, dozvolite samo još na kraju, govorimo često o malim hidroelektranama. Negdje su male hidroelektrane prepoznate kao dobar način valorizacije za korišćenje električne energije i kao obnovljivi izvori energije. Dozvlite samo da podsjetim, u Njemačkoj na svakih 20 do 22 kilometra na malim rijekama imate male hidrocentralne, a male hidrocentrale su makar po pravilima Evropske unije one koje su snage do 10 megavati. Čini mi se da negdje kada govorimo o svim ovim pitanjima i kada je u pitanju energetika ja zaista mislim da treba zauzeti ono što je evropski ugao, jer po svim ovim pitanjima postoje neki standardi kojih su dužni da se pridržavaju, ne samo Elektroprivreda Crne Gore nego i naša Regulatorna agencija, a ako imamo ta pravila i ako se Regulatorna agencija pridržava tih pravila vjerujem da je to sadržano, za one koji hoće da čitaju, i u samom Izvještaju. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:14:08)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanica Daliborka Pejović, a neka se pripremi poslanik Jovan Vučurović. Izvolite.

DALIBORKA PEJOVIĆ (22.11.19 17:14:14)

Hvala vam, uvaženi predsjedniče.

Ja ću sad govoriti o Izvještaju vezano za regulisanje komunalne djelatnosti. Ne znam, gospodine Preleviću, da li se sjećate kad smo prošli put pričali na ovu temu, ja sam vam poželjela svu sreću ovoga svijeta u poslu kojim se bavite, srećom danas mogu da kažem da ste položili ispit, što se barem mene tiče i onoga što ste u međuvremenu uspjeli da uradite, jer sam ja zbilja ne zadovoljna, nego više od toga, Izvještajem koji ste nam poslali i zaista predstavlja jednu ovako solidnu inspiraciju za komentarisane po raznim osnovama. Posebno imam, kad ovo kažem u vidu indikatore koje ste uveli kao metodologiju za davanje jedne precizne analize stanja u ovoj oblasti, što nije nimalo lako. Lično mislim da će ako pažljivo budemo slušali i negdje citirali i gledali sam izvještaj ovo biti jedna dobra lekcija za sve donosiocice odluka i po vertikalni i po horizontalni. Zbilja Vam svaka čast na tome, ništa niste sakrili i nema ovdje ni jednog, ja mislim, poslanika u crnogorskom Parlamentu koji će politički moći da oboji Vaš Izvještaj, a to se posebno odnosi na dio koji se tiče zapošljavanja u onim preduzećima, odnosno onim izvršiocima koji trenutno obavljaju komunalnu djelatnost.

Dozvlite mi samo kratko da prokomentarišem neke indikatore koji su za mene zabrinjavajući i zaista smatram da im trebamo pokloniti posebnu pažnju, jer oni zbilja moraju da nas zabrinu sa aspekta onoga što očekujemo kada je u pitanju kvalitet pružanja komunalne usluge i ja ću ovdje samo reći da me samo posebno brine to što kvalitet voda za piće u nekim lokalnim samoupravama nije usklađen sa posebnim propisima i to jako brine, jer je u pitanju javno zdravlje i zaista mislim da to mora biti opomena svim jedinicama lokalne samouprave i onima koji izvršavaju trenutno komunalnu djelatnost u odnosu na tu činjenicu koja i nije za podcjenjivanje. Zbilja kao građanku, da tako kažem, Crne Gore se postavlja pitanje kako ću se ponašati u nekoj jedinici lokalne samouprave u koliko se nađem, kako ću koristiti vodu za piće i to je nešto što prosto mora da tjera na bolje disciplinovanje izvršilaca, odnosno, vršilaca komunalne usluge i naravno na ukupno njihovo odgovorno ponašanje.

Takođe me brine stepen pokrivenosti vodovodnom mrežom i ukupnim vodosnadbijevanjem.

Ovdje smo čuli neke podatke, u stvari ja pročitala, koji mene takođe malo opterećuju, jer nisam sigurna da li su baš statistički dobro projektovali upravo razvoj vodovodne mreže. Tu imamo u vidu nekoliko lokalnih samouprava koje su u glavnom projektovale do 35 godine onaj opseg ljudskog potencijala koji je vezan na popis stanovništva iz 2011.godine i sa nekim možda mogućim statističkim projekcijama Monstata koje ne znam koliko su relevantne. Ako uzmemo u vidu i imamo u vidu divlju gradnju, ako imamo u vidu nelegalne priključke na vodovodnu mrežu, posebno i ako imamo u vidu činjenicu da mnoga domaćinstva prosto nisu popisana, jer su tek sad u fazi legalizacije, onda se postavlja pitanje da li je dobro projektovana vodovodna mreža i da li će tu biti potrebe i prostora da se ipak na jedan malo studiozni način time pozabavimo u narednom periodu.

Ono što me posebno brine to je stepen isporučene u odnosu na fakturisanu vodu. Dakle, ljudi moji, da li mi imamo granicu odgovornosti kada tako nešto radimo, odnosno kad se tako ponašamo u jedinicama lokalne samouprave. Izostala je kontrola, izostala je odgovornost. Dakle, proizvodimo vodu, trošimo ogromna sredstva za proizvodnju a na kraju fakturišemo možda neki simbolični dio ili tako malom procentu da se ja prosto pitam čemu se ulažu ti naponi, što se zapošljavaju ljudi, zašto se ulaže u infrastrukturu od strana jedinica lokalne samouprave i pravi zbilja jedan dizbalans u odnosu na ono što treba da donese kao novu vrijednost ili novi prihod javnim preduzećima.

Takođe, ovdje moram da napomenem još dva indikatora koja su mi stvarno relevantni i koji zaista mislim da treba da nas zabrinu, to je možda bjeg od suočavanja sa istinom i sa objektivnim okolnostima. Dakle, ako shvatite da imate zapravo najmanji generator podataka koji je vezan za kvalitet pružanja usluge koji na žalost ne rade ni izvršioc i ni jedinice lokalne samouprave onda izvinite, neko očigledno ima problem da se suoči sa istinom, odnosno objektivnim odnosno građana kao korisnika te usluge sa vrijednošću, odnosno, kvalitetom same usluge. Dakle, opomena svima. Ako bježimo od te vrste činjenica baš se pitam kako će se projektovati budući koraci i kako će se raditi na obnavljanju infrastrukture, odnosno, dodavanja nove vrijednosti i pružanju i kvalitetne usluge, da bi se, naravno, i platila adekvatna cijena.

Na kraju da kažem, bili ste vrlo otvoreni i bili ste vrlo jasni, niste još zadovoljni podacima, ali mislim da ste svima dobro skrenuli pažnju da vode računa i da dobro paze na koji način i kako će dalje moći da se ponašaju kada su ove stvari u pitanju, a nama jako dobar pregled, odnosno zaista mogu slobodno da kažem iz sredina iz kojih dolazimo u kojima funkcionišemo ili radimo jako dobar odnos prema odgovornostima i prema onima koji su nosioci onih funkcija. Smatram ih uzuzetno važnim, jer je ovo oblast ... kada je u pitanju komunalna djelatnost. Hvala i izvinite.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:19:19)

Hvala vam.

Riječ ima poslanik Jovan Vučurović, neka se pripremi poslanik Boris Mugoša. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.11.19 17:19:26)

Dakle, ovaj izvještaj dolazi samo dva dana nakon što smo ovdje razgovarali o rezoluciji koju je podnio klub Demokratskog fronta, dakle o Predlogu rezolucije, o načinu valorizacije elektroenergetskog potencijala Crne Gore i očigledno se i u većini segmenata i poklapaju ovaj izvještaj i ta rezolucija vezano za teme, naravno ne onako kako vidimo svi ovu problematiku. Ovo je vjerovatno jedna od značajnijih oblasti u kojima je do izražaja došao taj, rekao bih raskošni talenat ovoga režima za ugradnju, za otimanje, za reketiranje građana Crne Gore i ovoga naroda i zloupotrebe u ovoj oblasti su, dakle, jedan od osnovnih načina na kojima se bogate šef režima i oni koji su mu bliski. Dakle, ovo je tema koja direktno pogađa u džepove građana Crne Gore na koje su se ustremili iz vrha ovoga režima i upravo preko džepova građana, upravo u oblasti energetike se namiruju tajkuni i namiruju se osobe bliske vrhu ove vlasti.

Poštovani građani, dakle kad uzmete onaj račun za struju, imate stavke koje slobodno mogu da nose imena, umjesto onoga što piše može da piše Milo Đukanović, može da piše Aco Đukanović, može da piše Blažo Đukanović, brat od ujaka njihov ili neko od tih ljudi, dakle, koji su

zaradili da kažem tako grdne pare vezano za zloupotrebe u ovom poslu. Dakle, imena i svih onih drugih čija je nezajažljivost i ugradnja došla do te mjere da građani trpe sve to njihovo ponašanje i građani su izloženi reketu, kao što znamo, i preko toga računa. Oni subvencionišu i vlasnike mini hidroelektrana, odnosno prvu familiju koja se najčešće bavi ovim poslom. Dakle, kad se zagledate u taj račun, kad se suočite sa nemogućnošću da platite račune, kad se suočite sa mrakom i sa nemoći onda se sjetite tih ljudi koji su vas doveli u tu tužnu, nezgodnu i tragičnu situaciju da ne možete da živite kao normalni ljudi, već da zbog toga što plaćate reket jednoj odmetnutoj potpuno vlasti, ne narodnoj vlasti, ne možete da živite kao normalni ljudi.

Dakle, neophodno je ukinuti otkup struje vezano za mini hidroelektrane iznad tržišne cijene, to jest ukinuto je plaćanje subvencija za ovu energiju i preko računa građana i iz budžeta. Da smo potpuno jasni, jer ovdje su mini hidroelektrane apsolutno instalirane na džepove građana Crne Gore i džep države da ne zaboravimo dakle, na budžet. To se samo, dakle, prelijeva poštovani građani, u džepove porodice Đukanović prije svega i njihovih tajkuna, što je školski primjer pljačke i naroda i ove države. Valjda je interes svake vlasti, osim ove, da se građanima omogući jeftinija struja, ne samo struja nego i komunalne usluge, to bi trebalo da bude ideal svake odgovorne vlasti, ali svakako ne one koja je za 30 godina nekontrolisane vladavine pokazala da joj je svoj džep, da je džep, dakle, onih koji vode ovaj režim mnogo važniji od toga kako će da živi obični građanin Crne Gore. Veoma je važno kad se steknu uslovi, odnosno kad Crna Gore bude imala tužilaštvo i kad bude imala sudstvo, da se ispita imovina ljudi koji rade ovaj posao vezan za mini hidroelektrane, da vidimo porijeklo imovine tih ljudi, kako su oni stekli te milione i odakle njima ti milioni da mogu da se bave ovim veoma skupim biznisom. Sjetih se sad prof. Duška Kneževića koji je govorio o prvom milionu Mila Đukanovića, pa da vidimo da li je na taj način predsjednik Demokratske partije socijalista stekao taj novac da bi mogao danas da izgrava velikog gazdu i velikog biznismena zajedno sa svojom familijom i da drži monopol na izgradnju mini hidroelektrane ... bi važno bilo kad se steknu uslovi kad Crna Gora postane pravna država i kad oni koji su pljačkali ovu državu završe tamo gdje im je mjesto, da vidimo porijeklo imovine i vezano za mini hidroelektrane i vezano za mnoge kriminalne poslove u koje je umiješan vrh ovoga režima.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:24:44)

Hvala vam.

Poslanik Boris Mugoša, a neka se pripremi poslanik Milutin Đukanović.

BORIS MUGOŠA (22.11.19 17:24:52)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Regulatorne agencije za energetiku, uvažene građanke i građani,

Ja zaista nisam neko ko je iz ove struke, ali pokušaću da dam par opservacija utemeljenih prije svega na onome što izaziva interesovanje građana i vjerujte mi, često mi se dešava da me građani pitaju vezano prije svega za kvalitet isporuke električne energije. Jedna moja konstatacija vezano za ovaj izvještaj, da zaista postoji u Crnoj Gori evidentna razlika u kvalitetu isporuka električne energije po pojedinim regionima i mislim da se to mora uzeti u obzir prilikom upravljanja i planiranja daljeg razvoja distributivnog sistema. Vidio sam i podatak da je niska realizacija investicionog programa CEDIS-a negdje oko 50% gdje se navode neriješeni imovinsko pravni problemi i neadekvatna planska dokumentacija. Međutim, ja uvijek kažem kad nešto planirate da trebate to da planirate u skladu sa realnim mogućnostima, da vam se ne desi posle da često tražimo jedne te iste razloge iz godine u godinu zašto taj procenat realizacije nije veći.

Kao neko ko je stanovnik ovoga grada, ja ću prije svega vam postaviti dva pitanja vezana za ponavljam kvalitet isporuke električne energije. Prvi se tiče sada već, ja bih rekao famozne trafostanice "Podgorica 4", jer prekidima u napajanju te trafostanice zaista pogađaju značajan dio konzuma na teritoriji glavnog grada, mislim negdje jedna četvrtina svih prekida u napajanju kad gledamo po mega vat časovima se tiče upravo ove trafostanice i znamo da je u toku realizacije

investicije obezbjeđivanja dvostranog napajanja ove trafostanice tako da bi volio da mi kažete kakva je trenutno situacija. Vidio sam negdje da su traženi dokumenti od nadležnih organa za izdavanje određenih građevinskih dozvola itd. ali misli zaista da postoji ogromno interesovanje, jer smo svjesni čestih prekida kad je u pitanju ta trafostanica "Podgorica 4".

Drugo pitanje negdje čini mi se i kolega Sekulić govorio o tome, a to je ovaj pravilnik o minimum kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom koji je negdje stupio na snagu čini mi se krajem avgusta ili početkom avgusta ove godine. Čini mi se da ste takođe jedini u regionu koji ste donijeli tu vrstu pravilnika, mislim da je ona zaista veoma važna, jer se tiče onoga što sam nekoliko puta rekao, a to je realna je situacija da u Crnoj Gori se dešavaju prekidi u napajanju električne energije brojnim građanima, svjesni smo i te činjenice da prilikom realizacije određenih infrastrukturnih projekata se ne tako rijetko dešava da dođe do prekidanja napajanja, pa se prebacuje odgovornost investitora na elektro energetske kompanije, a posljedica svega toga je da građanin dobije struju, ili da dobije neadekvatnog kvaliteta i mislim da tu ne bi trebalo da je građanin u dilemi ko je odgovoran, nego da građanin ima adresu kome treba da se obratimo, onda da ti subjekti gledaju sa ostalim subjektima ko treba da snosi odgovornost i mislim da ... da se direktno tri prigovori podnose Elektroprivredi Crne Gore. Ja sam negdje iznio podatak tokom jednog prethodnog skupštinskog izlaganja da prema podacima Elektroprivrede, mislim negdje do polovine oktobra je podnijeto 14 prigovora, da su 10 odmah odbačeni kao neosnovani, a da su četiri tada bili još u toku, a vi ste kao drugostepeni organ kome građani mogu da se obrate, pa bi i tu volio da vas pitam imate li informaciju koliko je do sada od avgusta podnijeto prigovora, kako su oni riješeni i da li su se nakon toga što su odbačeni od strane Elektroprivrede žalili vama kao drugostepenom organu.

U tom smislu smo imali jednu veoma konstruktivnu diskusiju na nadležnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet gdje smo se negdje zajedno s vama dogovorili da je potrebno organizovati kampanju upoznavanja građana s njihovim pravima i procedurama vezano za prekid u napajanju električnom energijom, kažem ne samo prekide nego ako im kvalitet isporuke električne energije nije adekvatan. Vi ste tada rekli da ćete vidjeti s elektroenergetskim kompanijama kako da se organizuje ta kampanja. Upoznat sam da je ideja da se uz račune za električnu energiju dostavi jedan detaljan štampani materijal gdje će građani do detalja biti upoznati koja su njihova prava i, što je još važnije, koje su procedure za realizaciju tih prava. U tom smislu bih volio da dobijem od vas odgovor kada se očekuju ti štampani materijali uz račune za električnu energiju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:30:02)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Milutin Đukanović, a neka se pripremi poslanik Filip Vuković. Izvolite.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ (22.11.19 17:30:11)

Poštovani građani, u jednoj državi imamo više politika. Od tih politika jedna od najznačajnijih je politika u elektroenergetskoj oblasti. Ta politika treba da iskaže i strategiju i viziju. Ta strategija i vizija se ogledaju u vrlo jednostavnim rezultatima, da imamo dovoljno energije i da imamo jeftinu energiju. Kako se u Crnoj Gori sprovodi ta politika i kakva je dokazaćemo na osnovnim primjerima da to nije u korist građana već u korist crnogorskih tajkuna.

Ovdje se uporno godinama zamjenjuju teze i sva se politika u elektroenergetskoj oblasti bazirala na izgradnji minielektrana i vjetroparkova, odnosno energiju iz obnovljivih izvora. Evo za predstavnika agencija - da li je energija iz velikih hidrocentrala energija iz obnovljivih izvora i da li je to čista energija. Naravno da je to i čista energija i obnovljiva energija i najjeftinija energija. Samo na ovom primjeru koliko košta energija iz minielektrana i vjetroelektrana, ako posmatramo sve ugovore za minielektrane imamo otprilike projektovano da se izgradi minielektrana čija će snaga da bude 96 megavata, a koštaće 160 miliona evra, vjetroelektrane na Krnovu 72 megavata

140 miliona evra i 46 megavata Možura cijena 90 miliona evra. Kada saberemo, ukupno 214 megavata cijene 390 miliona evra. Gotovo dva miliona evra košta jedan megavat.

Da se trendovi radikalno u poslednjih deset godina mijenjaju i u Evropskoj uniji dovoljno govori samo jedan podatak. Evropska investiciona banka vodi računa o svemu, i o čistoj energiji, i o obnovljivoj energiji. Daje kredit austrijskoj firmi u iznosu od 381 milion evra za 360 megavata snage. Zbog čega se Crna Gora ne razvija u tom pravcu. Zbog čega njen energetske potencijal se ne koristi na ovaj način. Jednostavno varate građane tako što saopštavate da ne mogu da se rade velike elektrane. Suština energetske razvoja Crne Gore i korišćenja elektroenergetskih potencijala leži u tome da se prave velike elektrane. Na žalost, to u Crnoj Gori nikom ne pada na pamet.

Ova priča o megavatima je malo kompleksnija i ne treba jednostavno da je predstavljate. Jedan megavat iz termoelektrane daje do četiri puta više struje nego iz vjetroelektrana iste snage. Je li to tačno. Koji je stepen korisnosti termoelektrane i ovih vjetroelektrana. Vjerujte, ponašanje u energetske oblasti podsjeća na zabavište, na vrtić. Nevjerovatno je da strategiju planirate da ostvarite preko vjetroelektrana i minielektrana. Minielektrane prave toliku devastaciju prostora da je jednostavno to neisplativo. Ako znamo da je u Crnoj Gori prostor jedan od najznačajnijih resursa znači da je to politika bez politike. Zbog čega to tako radite nama je jasno, a trudimo se ovim našim izlaganjima da i građanima Crne Gore pokažemo o čemu se radi.

Ovdje su čuli upoređenje cijena električne energije s Evropom. Nećete da se upoređujete s regionom i da jasno saopštite da Crna Gora ima najskuplju električnu energiju u regionu. Radi građana, građani Crne Gore plaćaju električnu energiju u Crnoj Gori deset eurocenti po kilovat času, Makedoniji 8,1, Albaniji 8,6, Srbiji 7,1, Federaciji Bosne i Hercegovine 7,7 i u Republici Srpskoj ...(Prekid) Zar ovo dovoljno ne govori šta se radi u energetske oblasti. To sam često ponavljao, kao Regulatorna agencija za energetiku vi treba da budete savjest građana, ne treba da budete portparoli energetske kompanija kao što se danas ponašate ovdje u Parlamentu. Ove su činjenice neoborive, njima se ne može polemisati. Pozivam i gospodina Vukovića za koga smatram da se dosta razumije u ovu oblast da demantuje jedno slovo koje ovdje saopštava Demokratski front. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:35:49)

Hvala vam.

Sada riječ ima poslanik Filip Vuković, a nakon njega Bogdan Fatić. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:35:58)

Hvala vam, predsjedniče.

Kolega Đukanoviću, neću ništa da demantujem osim toga da niske cijene u Srbiji već imaju pogubne posledice po Elektroprivredu Srbije, u jako velikim problemima im je najveći elergetski subjekat Kolubara, ovi ostali Kostolac manje, ali u Srbiji cijene nijesu adekvatne potrebama razvoja energetike. Jedino su cijene u Republici Srpskoj i u Federaciji realne s obzirom da oni imaju ogroman suficit u proizvodnji električne energije i imaju ogromne potencijale.

Prije nego što pređem na izvještaj, prokomentarišaću ovo hidropotencijal, male mini, je li korisno ili nije korisno. Mislim da smo mi preskočili jedan važan segment. Trebali smo da odredimo šta je to raspoloživi hidropotencijal i da taj raspoloživi hidropotencijal pokušamo da valorizujemo kreditima, investicijama ili bilo čime. Ako nešto ima proizvodnju jedan megavat instalisane snage ili 0,5 instalisane snage i radi godišnje 1000 sati, svakako se ne isplati uništiti okolinu zbog te količine električne energije. Taj vodotok treba odmah da bude da to nije raspoloživi vodotok, što ne možemo da kažemo, primjera radi za Komarnicu, pa ni za Čehotinu koja ima potencijal 10% Termoelektrane, znači može da proizvede značajne količine, a da ne ugrozi okolinu i da ne ugrozi ambijent. To su neke stvari o kojima možemo da pričamo koliko hoćete s obzirom da tamo gdje postoji to i te kako se vodi računa o onom pojmu vizuelno zagađenje, u ovom slučaju nije samo vizuelno zagađenje nego bude i ugrožavanje života, flore, faune, pa i tog nekog potencijalnog seotskog turizma koji je sve više aktuelan svugdje u svijetu, a i kod nas.

Što se tiče izvještaja, novo u izvještaju je puštanje, odnosno ovo što se desilo s ovim vjetroparkom Možur i ovo kablo je velika novina ispod Jadrana. Izvještaj napisale službe, srećom direktor Regulatorne agencije je vrlo iskusan inženjer i, naravno, svi koji tamo rade tako da na izvještaj nemam baš nijednu primjedbu ni sada ni prije. Međutim, imam primjedbu kada zvaničnici Regulatorne agencije iznose stavove koji su kompatibilni s nekim prilično licemjernim stavovima ... Evropske unije i Evropske komisije kada je u pitanju energetika. Prvo su stavili u funkciju sva svoja fosilna ležišta, konkretno Njemačka, pa su onda počeli da pričaju više nećemo da pravimo nove termoelektrane. Oni su pogasili svoje stare termoelektrane koje su imale mali stepen iskorištenja, napravili nove koje imaju 42%, smanjili emisiju CO₂, s istom količinom uglja dobiju više električne energije.

Znači, šta ne piše u ovom izvještaju ne treba ni da piše, možda će pisati u sledećem, a to je da nama novi blok treba svaki dan sve više. Danas nam treba više nego što nam je trebao juče i prekujuće. Zašto nam treba novi blok. Da bi proizvodio manje CO₂. Znači, novi blok, ne treba da ga zovemo ni prvi ni drugi ni treći, novi blok. Ovaj radi, renoviraćemo ga, koliko koliko sanirati ekologiju koliko je to moguće, sve može da sanira CO₂. Ne postoji ekonomski opravdana metodologija da se CO₂ ne emituje u atmosferu. Svako od nas emituje CO₂, to je onaj otisak ljudski što mjere, ne znam koliko ima ukućana, koliko jedu dnevno ručkova, sve to piše u tom Pariškom sporazumu, što nas u ovom trenutku i ne interesuje. Svi oni koji pričaju protiv izgradnje novog bloka oni su protiv interesa Crne Gore, većina nijesu ni svjesni nego im je nametnuto odnekud. Novi blok će se morati napraviti. Jer, cijene za emisiju CO₂, ti penali, kako god da se zovu, što kaže prof. Radulović, zeleni sertifikati ili ovako ili onako, oni su trenutno mnogo skuplji nego što su troškovi jedne tone uglja koja se sagori u elektrani. Ovom rekonstrukcijom mi nećemo povećati stepen iskorišćenja bloka, smanjićemo emisiju sumpordioksida, odnosno anulirati je i azotovih oksida, uraditi prečišćavanje otpadnih voda, sanirati još malo te filtere koji su već sanirani, ali stepen iskorišćenja ostaje ...(Prekid)

Što se tiče trenutnog stanja u energetici u Crnoj Gori, mislim da je ono na jako visokom nivou ne zato što je sada to zasluga sve zadnjih deset godina kompanije ili regulatora, pa su oni to sve sredili. Mi imamo strukturu proizvodnje, dvije trećine iz hidroelektrana koje su otplaćene, gdje je proizvodna cijena kilovat sata jedan cent i imamo Termoelektranu Pljevlja koja i dalje ima jako jeftinu struju i oko pet euro centi, to je znatno niže nego sve elektrane koje su u okruženju, koje izlaze i na sedam, osam, naša košta u Pljevljima pet euro centi iz Termoelektrane s ovim cijenama uglja, odnosno troškovima za ovaj ugalj. Kada ponderišete to pet puta hiljadu i po gigavat sati i ovo ponderišete ovu proizvedenu iz ove dvije hidroelektrane tu se dođe do jedne prosječne cijene koja se prodaje na tržištu Crne Gore tri do četiri puta skuplje. Mora biti adekvatan profit, ovih 50 miliona, vjerovatno da nijesu ovoliki gubici, da nema još nekih grešaka u samoj postavci nekih drugih stvari da bi efekti bili još veći. To daje veliku mogućnost da nađemo partnera i da zajednički gradimo taj novi blok. Kada završimo taj novi blok ovaj zatvorimo i nikom ništa. On je svakako odavno amortizovan, njegov vijek termoelektrane je 25 godina, remontom i ulaganjima može da se produži na 40, ima primjera u bivšoj Jugoslaviji i na 50. Sve preko je ekonomski neopravdano.

Mislim da ovdje nema mnogo tehničkih stvari o kojima možemo da raspravljamo. To su sve egzaktni pokazatelji, a ako hoćemo nešto da stavimo u kontekst politike onda možemo da pričamo o statistikama i ovome i onome. Pogotovo je nebitno sada pričati šta bi bilo da je bilo. Da je bilo ovo, možda bi ti Rusi napravili blok, pa otišli. Nijesu ponijeli ni Kombinat aluminijuma, nijesu ponijeli ni boksite, nijesu ponijeli ništa što su ovdje kupili, prodali. Na kraju krajeva, Italijani kupili paket akcija u Rudniku, otišli, prodali su to duplo jeftinije nama nego što su platili i ništa se nije desilo. U ovoj našoj varijanti stojimo praktično na istom, novina su ovi vjetroparkovi, novina je ovo kablo, ove male elektrane ne treba da računamo, njih sve da saberete, njihove sate rada, instalisanu snagu oni nijesu vrijedni uopšte priče, a toliko smo napravili problema i ekonomskih i političkih i ekoloških itd. Toliko i hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:43:48)

Hvala.

Strahinja Bulajić, komentar.

Vi, gospodine Preleviću, možete uvijek tokom rasprave. Prema tome, prijavite se i dobićete. Izvolite.

STRAHINJA BULAJIĆ (22.11.19 17:44:03)

Gospodine predsjedniče, nije nikakvo oponiranje. Slažem se s diskusijom gospodina Vukovića u najvećoj mjeri, ali samo par stvari. On je spominjao kabal i spominjao je CO₂. Dobro se sjećam kada je bila tek počela priča o podmorskom kablju, o ulaganju, rečeno je ovako - to će biti kabal jednosmjerne struje, snage 1000 megavati i koštaće 720 miliona evra. Prekjuče smo čuli položen je kabal na pola, 500 megavati i cijena preko milijardu.

Oko CO₂, gospodine Filipe, tačno je, svi emitujemo CO₂, ali za račun takvih gluposti dobijaju se čak i Nobelove nagrade. Ne mislim to što ste vi rekli, nemojte me pogrešno shvatili. Priča oko CO₂ da je to glavni agens staklene bašte to je glupost. Molekulska težina CO₂ je 44. Molekulska težina vazduha je 28. Kako može CO₂ i po definiciji ide ka zemlji, je li tako, kako može biti agens staklene bašte. O tome se radi, ništa drugo i oko ovog kabla, ništa više. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:45:36)

Hvala vam.

Pohvaljujem stručnu raspravu.

Odgovor na komentar, poslanik Vuković. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:45:43)

Isto mislim da CO₂ ne utiče na stvaranje staklene bašte. Mislim da više neke promjene koje se dešavaju na suncu proizvode te klimatske promjene u kojima se nalazi planeta, ako se uopšte i nalazi s obzirom da je to posmatrano iz jednog vrlo kratkog vremenskog perioda u odnosu na milione godina koliko postoji. To je isto kao ono kada kažete - hajde da požurimo prolazi vrijeme. Vrijeme je vječna kategorija, ono nikad ne prolazi. Prolazimo mi, prolazi naš život, neke materijalne stvari. Vrijeme je vječno, ne prolazi niti se mijenja, ono je konstanta. Ne pričam o godišnjem dobu, kiša, ljeto itd.

Znači, za sada je ogromna kampanja protiv CO₂ svugdje. Bili smo u Norveškoj, oni pokušavaju, navodno oni će smanjiti eksploataciju nafte i gasa da bi dali doprinos Pariškom sporazumu. Vrlo pismeni i vrlo kvalifikovani inženjeri su to prezentirali, ne mogu da im nađem nijednu zamjerku pogotovo u toj sferi znaju mnogo više nego ja. Pitam ih da li ste čuli za Kjoto sporazum, da li ste čuli Kopenhaški sporazum, šta se desilo s njima. Ipak, oni imaju zadužene za tu međunarodnu saradnju i pričaju s nama oficijelno. Kažu, znate, ovaj je mnogo precizniji, ovdje će to sada uspjeti i forsiraju automobile na električni pogon itd. Oni imaju 70.000 eura bruto nacionalni dohodak po glavi stanovnika. Njihova vrijednost, dnevna proizvodnja nafte bez gasa je 90 miliona eura. Imaju i naftni fond, sada ga zovu penzioni fond hiljadu milijardi. Sada oni mogu da pričaju o toj ekologiji, ali su nam i obrazložili zašto neće u Evropsku uniju. Ne želimo da nam Evropska unija ograničava i pravi recepte kako ćemo se ponašati u sferi energetike i ovoga i onoga. Naravno da to za nas ne važi. Mi smo i te kako zavisni, nemamo svoju valutu, ne vodimo monetarnu politiku, imamo mnogo razloga da budemo članica Evropske unije i, na kraju krajeva, treba nam znanje i iskustvo koje ima Evropska unija, mi ga nemamo. Evo, vidite nemamo ga za jednu običnu termoelektranu da je napravimo, a ne za nešto drugo. Treba nam Evropska unija. Naša politika jedina ispravna je put Evropske unije, ali neke svoje interese moramo zaštititi. To je u ovoj sferi energetika, naravno i poljoprivreda, naravno i šumarstvo i drvoprerađa i ono što je najvažnije, životna sredina i prostor. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:48:49)

Molim vas, vidite kako postoji jednoglasnost kad razgovarate o stručnim stvarima. Gospodin Prelević, komentar na izlaganje poslanika Vukovića. Izvolite. Kolege, molim vas da saslušamo.

BRANISLAV PRELEVIĆ (22.11.19 17:49:11)

Jeste komentar na izlaganje poslanika Vukovića, ali biću slobodan da gospodinu Raduloviću odgovorim na ono što sam stvarno ostao dužan a nisam htio i takli ste se istih stvari koje je komentarisao gospodin Vuković. Iako sam prije dva - tri dana, dok je bila ova rezolucija o energetici, a mi smo radili na ovim tarifama, ja imao možda 10 minuta vremena da čujem o čemu se radi, shvatio sam da ste vi pročitali šta piše u IV energetsom paketu koji je izašao maja ove godine, da je to otelotvorenje energetske politike Evropske unije, jer svaka politika se sprovodi kroz zakone, direktive, uredbe, preporuke. U tim uredbama i preporukama i direktivama piše nešto, nagovještava se najveća moguća revolucija koju ja mogu da pretpostavim u energetsom sektoru i vi ste rekli, vi ste pomenuli neđe u nekom trenutku - znate li, ljudi, kakva se revolucija u energetsom sektoru očekuje. Ja sam mislio da vi to podržavate, to je neminovnost, ali kako se onda vi nalazite sa Filipom Vukovićem oko CO2? Znači ovako, Clean energy package ili Čista energija za Evropljane je set zakona i uredbi i preporuka koje kažu mnogo stvari, ali između ostalog kažu - termoelektrana u Crnoj Gori se neće izgraditi nikad više, ne u Crnoj Gori nego u bilo kojoj zemlji Evrope ili Evropske unije, zato što je Evropa dala, odnosno kroz ispunjenje direktive zemlje Evropske unije su se obavezale da odrede dan, tačan datum kada će da bude proizveden zadnji kilovat sat iz termoelektrana. Ja ne mogu da vjerujem da vi to ne znate. Od 28 zemalja Evropske unije 22 zemlje su rekle tačan datum kad završavaju, kad proizvode zadnji kilovat sat iz termoelektrana na ugali. Je li moguće da to ne znate? Da šest koje su ostale će da to urade u vrlo kratkom periodu jer imaju problem sa zaposlenim, kao Poljska, na stotine hiljada zaposlenih rudara ili radnika iz termoelektrana da nekako smjeste. Njemačka je proglasila fade out zadnja i biće 2038. godine. Devet već ne emituju CO2, između devet i 22 je 13, tih 13 zemalja su proglasile fade out počev od 2020. do 2038. I vi sad govorite nekome da treba mi da gradimo termoelektranu, to je poziv na samoubistvo. Zna li koliko će da košta CO2 u budućnosti i kako mislite da ga mi ne platimo a da budemo članica Evropske unije? Prvo ste počeli s tim da je evropska politika u oblasti energetike licemjerna, pa onda valjda da pomirite, ili je to politička priča, naša politika prema EU je integracija, ja tu ne mogu da uhvatim šta ste htjeli da kažete. U svakom slučaju ono što je odgovor i gospodinu Raduloviću ... stvarno ozbiljno strateško pitanje. Da uzmemo jedan podatak koji sam prošli put rekao, doduše ne u cjelosti. Njemačka već 2018. godine ima veću proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije nego iz uglja, iako je gospodin Vuković sada rekao da je to minoran procenat, 36% energije se proizvodi u vjetroelektranama i solarnim elektranama, te prema tome ta budućnost je već došla samo što treba ... Ja ne mogu da vjerujem da se IV energetska paket koji je izašao prije pola godine još među energetičarima nije dobro prostudirao.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:54:07)

Hvala.

Poštovane kolege, prvo da vas informišem sljedeću stvar. Trenutno nemamo prenosa i prenos će biti nastavljen u 18.40h. Imamo samo još Bogdana Fatića, Sanju Pavićević i Maju Bakrač. Naravno ima odgovor na komentar prvo poslanik Vuković, pa onda vi možete da komentarišete ovo. Ja predlažem da nastavimo sa radom, naravno to je do vas. Na you tube se prenosi, imamo naš kanal i sve. Možemo, ako se slažete, da nastavimo sa radom.

Imamo onda tačku Izbor i imenovanja gdje imamo tri otprilike nesporne stvari i da onda u 18.45h pređemo na glasanje ili kad se steknu uslovi.

Molim vas, Filip Vuković prihvata. Komentar na odgovor koji je dao, odnosno na komentar Branislava Prelevića. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:55:03)

Meni je žao što je gospodin Prelević ovo pričao, sad ću morati da odgovorim.

Znači, prvo, kad ste konkurisali na ovo mjesto, pročitao sam vaš CV, vi ste završili ekonomiju, smjer turizma. U osnovnom dijelu vi nikada nećete shvatiti energetiku i ja to ne zamjeram. Sjajno obavljate posao, imate rezultate

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:55:26)

Samo trenutak, molim vas, trenutak.

Naš gost gospodin Prelević je tu, reference ste znali kad ste ga birali, odnosno ti poslanici koji su ga birali. Sad sam vas prekinuo kad ste rekli da sjajno obavlja svoj posao, ali dajte da razgovaramo o tome ...

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:55:44)

Vi ste se uplašili da ću ja biti grub pa ga branite. Ne bojte se, srećemo se mi u Beču u energetske zajednici, učestvujemo na istim ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:55:55)

Poslaniče Vukoviću, molim vas, samo me saslušajte, pošto vam vrijeme stoji, daću vam ja riječ.

Ne plašim se ja uopšte, a i da ima prenosa ja vas mogu da opomenem ako budete grubi, da vas kaznim, nema potrebe, jer ste imali jedno vrlo interesantno izlaganje. Ja ovdje volim baš da se čuju suprotstavljeni argumenti i to podstičem. Imali smo mi komentar odličan na vaše izlaganje Strahinje Bulajića.

Dajem vam riječ, ali nemojte da govorimo sad o referencama. Prekinuo sam kad ste ga hvalili, čak. Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:56:24)

Pa onda ste trebali da reagujete kad je rekao da ja ne razumijem preporuke Evropske unije, pa ja čas pričam jedno, čas pričam drugo. To je isto kao da mi je rekao ti si pijan ili lud, ne znaš šta pričaš, ili vama se to nije učinilo čudnim.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:56:38)

Jeste, jeste učinilo mi se i zato sam i rekao da je on i vas karakterisao kao... Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:56:46)

Znači izgraditi novi blok, nama niko neće zabraniti niti može zabraniti da imamo električnu energiju. Bez stabilnog izvora ne možemo imati električnu energiju pa da cijelu Crnu Goru pretvorimo u vjetroparkove i solarne parkove. Ne postoji naponsko stanje i ne postoji mogućnost, evo sjedi inženjer pored gospodina Prelevića koji je radio te poslove. Ne bih se usudio pred njim ovo da pričam, to nije tačno, i na kraju krajeva pred javnošću. Ne postoji energetski sistem ako ne

postoji stabilan izvor električne energije, to može biti samo termoelektrana ili nuklearka. Veća vjerovatnoća je da će ovdje biti stalno termoelektrana nego nuklearka. Moratorijum postoji u Evropi i za nuklearke i za termoelektrane.

Evropska unija donijela ovu direktivu, onu direktivu, pa mi smo počeli pregovore, pa izađe gospodin Makron i kaže stop. Može li da se desi nešto slično?

Drugo, pominjati Poljsku, pa Poljska je zaprijetila Evropskoj uniji - izaći ćemo iz Evropske unije ako pokušate da nam se miješate u našu energetska strategiju koja se zasniva na lignitima, na ugljevima. Znači Evropska unija ima jednu politiku koju sprovodi, mi smo isuviše mali da bi mogli da mislimo o interesima Evrope, mi treba da mislimo o svojim interesima. Onaj ko priča ne treba nam termoelektrana, rekli ovi nemoj da je praviš i ovo i ono, ne poznaje energiju, ne poznaje energetiku.

Rekao sam zašto su Njemci licemjeri, ja sam ovo rekao u Briselu na Odboru za energetiku kojem je predsjedavao ovaj Nijemac koji je dugo tamo šef, zaboravio sam kako se zove, poznati, Gerhard Busek, pred njim sam rekao - Da li je Njemačka u Evropskoj uniji? Zašto postavljaš takva pitanja?

Nemojte me prekidati. Što ga ne opomenete? Ovo je krajnja drskost da dođe gost i onda on priča. Hajde mogu da oprostim ... Ovo je neviđeno.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 17:58:56)

Samo trenutak, ne opraštajte i kolegama isto.

Molim vas, gospodine Preleviću, nemojte da prekidate.

Izvolite, poslaniče Vukoviću.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 17:59:02)

U Evropskom parlamentu, svi ste bili tamo bar jednom, Gerhard Busek predsjedava, moje pitanje je bilo Da li je Njemačka u Evropskoj uniji. Zašto nam trošiš vrijeme? Odgovorite mi. Odgovori. Da li je Njemačka napravila 30 termoelektrana snage 25.000 megavata u zadnjih 12 godina ... zadnju završili? Nije imao odgovor.

Prema tome, kad bi sve to bilo tako, napisala Evropska unija i sve bilo ok, ne bi bio nijedan problem u Evropi pa ni na Balkanu. Da su licemerni, vrlo licemerni, pogotovo poslije ovoga što se sad dešava. Ja stojim iza svojih riječi. Mislite da ako sam član DPS-a ne mogu da budem euroskeptik, i te kakav sam euroskeptik, jako sam euroskeptik, svaki dan sve veći.

Znači, gospodin Prelević ima dobru ekipu na čijem se čelu nalazi i njemu su greške dozvoljene, ima jako visok rejting u energetska zajednici i u udruženju tih regulatora. Naravno da tamo ne pada mu na pamet da ulazi u ovakve rasprave kao sa nama, jer bi odmah vidjeli da nije baš energetičar i ja mu zbog toga na zamjeram. ... je čovjek koji je inženjer, doktor nauka, bio prisutan u realnom sektoru, zna šta je struja, šta je elektroliza, šta je valjanje i šta se sve radi u Željezari vezano za struju, ali ovo nema razloga da se ljuti. Prošli put je rekao Termoelektrana ništa, nisam reagovao, čutao sam, pohvalio sam i tada izvještaj. Ne znam zašto se ljuti i zašto ovako reaguje. Ako ovako nastavi tamo u Evropi, vratiće ga ovdje kod nas.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:00:52)

Hvala vam.

Kolega se javio, izvolite, molim vas kratko.

DRAGUTIN MARTINOVIĆ (22.11.19 18:01:04)

Samo kratko da se osvrnem. Regulatorna agencija ne vodi energetska politiku Crne Gore,

to je odgovor većini ljudi ovdje koji su komentarisali. Normalno, ovaj dom ima pravo da komentariše, treba da komentariše, jer je energetika vrlo značajna oblast za Crnu Goru, ali Regulatorna agencija je dužna da kaže da se pojavio u mjesecu maju, koji je gospodin Prelević saopštio, IV energetske pakete i mi znamo šta piše u tom paketu. Samo je to bilo ovdje, ne da polemismo ni sa kim niti da kažemo to je tako i to je tako, samo ukazujemo na nešto što je neophodno pratiti i šta nas očekuje.

Kad sam već uzeo riječ, ako mogu, nekoliko pitanja koje smo ostali dužni ovdje gospodinu Bulajiću. Pitao je da gdje smo sa podsticajem. Ja mislim da smo vrlo blizu cilja, vrlo smo blizu cilja. Ja mislim da će do kraja godine to i objaviti, ne znam precizan podatak. Zašto vam odgovaram na ovo pitanje? Zato što je Agencija dužna po zakonu da se obavijesti, odnosno zatraži od nadležnog ministarstva gdje smo sa ciljem u potrošnji električne energije i to će se odgovor dobiti ovih dana. To je vrlo vrlo kratak odgovor.

Da li su cijene za podsticaj visoke? Pa samo da vam kažem od Kjoto sporazuma pa je bilo niz konferencija, usvojen je niz dokumenata gdje su donesene regulative u kojima je kroz Sporazum o energetskoj zajednici naloženo svakoj članici potpisnici da mora prihvatiti podsticaje u obnovljive izvore električne energije. To mi kao Regulatorna agencija ne radimo, to radi Vlada, ali zato to postoji, jer postoji u zvaničnim dokumentima, odnosno postoji u legislativi Vlade.

Gospodinu Raduloviću bih samo kratko odgovorio, jer mu je gospodin Prelević odgovorio na CO2 itd. Vezano za vodu, gospodine Raduloviću, nećemo mi izjednačiti cijene, sad ćemo dići domaćinstvima prema privredi, nego ćemo napraviti šta su realni troškovi, koja cijena može da pokrije održivo poslovanje tih kolektiva, odnosno tih firmi i preduzeća i tek ćemo da vidimo kako će to da izgleda.

Ja se zahvaljujem onima koji su nas pohvalili, gospodin Peđa Sekulić je govorio i govorio je Boris Mugoša vezano za trafostanicu Podgorica IV. U pravu ste, trafostanica Podgorica IV već od 2012. godine se planira jer je to trafostanica koja je radijalno napojena i na žalost svaki njen ispad, a znamo da ispada mora da bude zbog vremenskih prilika, zastarjelosti opreme i mnogo kojeg drugog razloga, znači da jedan dobar dio Podgorice ostane duže bez napajanja. Mi smo ovdje o Izvještaju ... godini koji je trajao 12 sati, to je imalo velikog uticaja. Međutim, ono što je pozitivno i što je dobro, ona je konačno ušla u plan i vrlo brzo će biti napojena i sa druge strane, znači zatvoriće se taj prsten napajanja čime se problem ispada trafostanice PG 4 rješava, jer će se moći brzo uključiti na rezervno napajanje.

Što se tiče pravilnika. Investicije u CEDIS-u ste vidjeli. To ne bih komentarisao. One su onolike kolike su prikazane. Mi smatramo da nije to dovoljno i to smo prikazali kroz izvještaj.

Što se tiče Pravilnika o kvalitetu, prvo ću vam reći sledeće - za mesec oktobar imamo broj prigovora šest, samo je jedan riješen pozitivno. To je ova kompenzacija 20 eura. Nemamo izvještaj za novembar, ali je bitno da se Agencija pojavila, nema sredstva javnog informisanja gdje se nijesmo pojavili da obavijestimo sve građane potrošače o njihovim pravima i sad uz račune novembarske će se dobiti flajer u kome će biti izvodi iz pojedinačnih standarda, odnosno prava građana kako da reaguju u slučaju da se desi kršenje bilo kojih od ovih standarda. Vi ih znate, ako hoćete da vam to pročitam. Ne bih da oduzimam toliko vremena, ima njih jedno desetak i uz njih imamo i opšte standarde kvaliteta. Ne, ne, to se šalje snadbjevaču, a mi smo drugostepeni, znači potrošač koji nije zadovoljan načinom kako mu je riješen njegov prigovor ima pravo da se javi Agenciji, samo je jedan slučaj riješen, do sad se niko nije javio.

Gospodinu Đukanoviću moram odgovoriti, nijesmo mi portparol energetskih kompanija, mi vodimo regulatornu politiku u skladu sa pozitivnim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i to je to. Hvala.

PREDSJENIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:06:21)

Hvala.

Poslanik Radulović će sad da komentariše, a onda poslanik Vuković i time završavamo ovu priču i idemo dalje.

Izvolite.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 18:06:40)

Ja ću sa obadvije strane komentarisati. Žao mi je, gospodine Vukoviću, što niste bili na jednoj vrlo interesantnoj, dinamičnoj polemici koja je bila sa punom Vladom ovdje, doprinijeli bi sigurno tome. Ja mislim isto kao i vi. Imam zajedničko rješenje i jedno i drugo. Desiće se ono što ste vi rekli, ipak ne možemo da se tučemo s Evropskom unijom, ni sa hiljadu nobelovaca i naučnika ukoliko oni misle. Ja takođe taj proces, pošto je to striktno moja struka. Znači taj hemijski proces sigurno, ali on ima i reverzibilnost i mnoge druge stvari, hvata se na nešto što je još i lakše od kiseonika, tako da je to sve relativno, ali uzimam sad sledeće. Postojeća naučna dostignuća, postojeće regulative i projekciju. Plin će biti prelazni zato što ga ima u ograničenoj količini, biće više od fosila, jer sadrži manje CO₂. Vodi se trgovinski rat i svaki drugi između Sjedinjenih Američkih Država Trampa i Putina, sad da kažem, u vezi toga što oni ispumpavaju svoj plin, sprave ga da budu tečni, idu sa brodovima, opet gasifikacija se vrši tamo na nekoliko destinacija, 10, 20, 30 po Evropi. Da li će biti Sjeverni, Njemci u za to, da li će biti Sjeverni 2, Njemci su za to, što više Engleze su Danci pobijedili da bi prošli kroz njihove vode, ili Južni, vijećem.

Što se tiče fosilnih goriva čvrstih. Ja sam za dvije termoelektrane, ljudi, cio život bio, ali kako dvije termoelektrane? Ono što zamjeram, prvo moramo kancerogene stvari, čestice tvrde ... smanjiti na minimum. Moramo izvršiti gasifikaciju kroz Pljevlja, moramo sanirati tri deponije. Ali ono što je suština, što neće da razumije Vlada, da već postoje tehnologije koje rade na komercijalni način, koji kontrolišu CO₂ i ja sam za to. Nemoj da vrtite glavom, sad knjige da ne donosim. Slušajte mene, doći ćete kad budemo usvajali zakon, leks specijalis. Ja sam za to da mi tu tehnologiju primijenimo koja će eliminisati u budućnosti ako bude trebalo i kad bude trebalo i kad budemo morali i ako odlučimo ... i Duško ako budu na vlasti da li ćemo da idemo u Evropi ili nećemo da idemo u Evropu. Vi i ja nećemo odlučiti oko toga, niti nijedan profesor neće odlučiti. Znači, moramo sada da uzmemo tu tehnologiju koja će u budućnosti da kontroliše ugalj. O, majko moja, ne čitate. Imam cijele tehnologije, bre, to je moja stvar.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:10:05)

Poslaniče Raduloviću, privedite kraju.

BRANKO RADULOVIĆ (22.11.19 18:10:10)

Da kontrolišemo CO₂, a da gradimo na ovaj način obadvije. Tačno, ne može da bude sistem stabilan ukoliko nemate protočne velike hidrocentrale, ukoliko nemate reverzibilne velike hidrocentralne kao na Pivi i ukoliko nemate termoelektranu ekološku. Ukoliko treba i koliko se može da imate vjetrogeneratore koji će biti što jeftiniji, da ne napravite od Crne Gore ove male da bude kao Danska ... po svijetu koji se samo vrti gore, da iskoristimo sunce koliko treba i onda sami, da to bude naše vlasništvo. To je jedini način oko budućnosti. Kada su u pitanju kola, slušajte me da vi kažem, nemojte da kupujete više kola ni benzin, ni dizel, nemojte to da uradite. Kupujte hibridna kola na električnu enrgiju sa eventualno čistim benzinom ili sa vodonikom

Imajući u vidu ovo, gospodo i predsjedniče, predsjednik će to kad bude u etar da prenese nas, Demokratski front je predložio tri izuzetna dokumenta. Vidjeli smo da smo se oko struke, oko svega toga u velikoj mjeri dogovorili. Danas ga povlačimo, s tim ponovoćemo inovirati ga nacrtom sa novim, sa kvalitetnijim rešenjima ... i vaše stručnjake i vas, dođite. Ministarka i premijer su rekli hoćemo zajednički da napravimo dobro kako da električnu energiju koja će samo biti 50% moći da zadovolji u Evropi kola, samo 50%, da napravimo da uistinu bude dinamičan rast. A neko ko se nasmijao kada je rekao dobro doktor Vuković da ima valjanja. Ima valjanja kod proizvodnje i prerade čelika, ima livenja, ima presovanja, tri su tehnološka postupka.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:12:30)

Hvala na ovim informacijama. Ćuli smo i ovo što je rekao poslanik Radulović, ja ću to reći prilikom glasanja, da on povlači ove rezolucije nadajući se nekom zajedničkom stavu, očekujući i zadovoljan načinom kako su i poslanici i Vlada reagovali na njegove rezolucije.

Sad poslanik Vuković pa onda me upozorio i poslanik Mugoša i on je dobio odgovor. Kratki komentari, molim vas.

Izvolite.

FILIP VUKOVIĆ (22.11.19 18:13:00)

Da ste na početku rekli mi ne vodimo strategiju energetike, mi smo regulatorno tijelo i mi smo napravili izvještaj o stanju u energetsom sektoru i sve završeno, ali vi sve vrijeme branite i pokušavate da polemishete o nekim strategijama koje se vode u Crnoj Gori, u Evropskoj uniji itd. Ne znam zašto to radite i isprovocirate onda silnu raspravu i pokušavate da predstavite da je finansijsko i tehničko dobro stanje zasluga dobrog rada Agencije za energetiku. Nije tako. Bio sam u Rudniku kada je ta agencija, niste vi bili tada, ne znam da li ste vi bili, odobravalala troškove za ugalj, na bazi njih smo imali cijenu uglja za termoelektranu. I tada smo imali bezbroj, neki drugi ljudi su sjedjeli tamo na vašim mjestima. Naravno, to je kasnije izbačeno iz vaše ingerencije i to su neke stvari kojima se vi bavite. Ja uporno kaŹem, izvještaj je napravljen odlično, metodološki, tačan, precizan i sve ostalo, vi uporno pokušavate da kaŹete - mi smo napravili čudo. Vi ste napravili izvještaj, sve ostalo, da li je dobro ili je loše, radi Ministarstvo za ekonomiju kome pripada energetika, menadžment Elektroprivrede, sada je i Rudnik u sklopu te kompanije, odnosno nije u sklopu, ali je u vlasničkom odnosu, praktično jedan vlasnik, tako da ono što ja iznosim stavove, to su moji lično stavovi. Zatvorite ovu termoelektranu, napravite drugu. Mi možemo sa istom količinom uglja u prosjeku milion i po tona uglja sa specifičnom potrošnjom umjesto kilo i 200 po kilovat satu da bude 500, 600 grama uglja za kilovat sat proizvedene električne energije, sa manjim tehničkim gubicima, jer ova termoelektrana troši 10% ukupne proizvodnje samo za sopstvene potrebe, za pumpe, je li tako, vi ste elektroinženjer. Znači to nikada ne prikaŹu gdje je tih 10% struje koje su proizveli, nego mi smo to potrošili. Moguće da su u pravu, vjerovatno su u pravu, ali to su neke stvari o kojima pričaam. Nisam ja ni za kakav rat sa Evropskom unijom, taman posla, ali nije tačno da će tako baš biti, četvrti paket, peti paket, sedmi paket. Propisaće oni mnogo paketa, te pakete niko u regionu ne poštuje. Prva ih ne poštuje Norveška koja je pridružena članica, pa ne poštuje ih, evo da pominjemo mnogo veće države koje nisu članice evropske zajednice, ali su potpisale da su pridružene članice. Kad dođe ovdje gospodin Kopač i prezentira stanje koliko je ko uradio, tačno je da smo mi najviše uradili. Ovi ostali ne rade ništa nego gledaju svoje interese i misle o svom standardu. Nama je prvenstveno da preŹivimo pa onda da ... i uđemo u Evropsku uniju. Ako ne preŹivimo, šta ćemo u Evropskoj uniji, ne trebaju im mrtvi stanovnici.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:16:04)

Hvala vam.

Poslanik Mugoša. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (22.11.19 18:16:13)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Ja ću kratko uz izvinjenje kolegini Sanji Pavićević što ću uzeti joj par minuta vremena.

Zašto sam rekao da je važna ova trafostanica "Podgorica 4", samo jedan primjer, dobro je zbog građana da znaju o čemu se radi. Znači, čini mi se da je u oktobru ove godine bilo jedno sat

vremena prekida u napajanju i ko je bio pogođen? Pa evo pročitacu da znamo - Zbog kratkotrajnog ispada trafostanice bez napajanja električnom energijom su Momišići, a ova je trafostanica, Momiši, Tološi, Vranići, Blok 5, Blok 6, novo naselje Kruševac, Duvanski kombinat i naselja oko njega, fabrika Elastik, dio Farmaka, Donja i Gornja Gorica, Vektra, Mareza, Delta, fabrika Radoje Dakić, naselja iza Radoja Dakića, Blok 9, naselje uz nikšićku magistralu, dio potrošača oko Mljekare i dio grada preko Morače. Znači, ovo vam govori koliko je važna trafostanica "Podgorica 4" i zaista hvala i zadovoljan sam odgovorom da se ide u pravcu realizacije ovoga veoma važnog projekta za jedan značajan konzum na teritoriji glavnog grada.

Druga stvar, sa kojom nisam zadovoljan, ne vašom greškom, druga stvar se tiče broja prigovora, rekli ste šest da je bilo tokom oktobra. Još jedanput pozivam sve nas, nas poslanike, vas u Regulatornoj agenciji, energetske subjekte da zajedno radimo na kampanji upoznavanja građana sa ovim pravima, jer moramo da dignemo nivo zaštite prava građana Crne Gore na jedan mnogo veći nivo i tu podjednaku ulogu bez ikakve ljutnje trebaju da imaju i oni energetski subjekti koji su krivi za to što im nije isporučena električna energija, jer ako budemo imali takav odnos sami građani će svojim prigovorima, žalbama, tužbama doprinijeti poboljšanju kvaliteta isporuke električne energije. Tako da sam siguran da ćemo i mi na Odboru za ekonomiju na svaka tri do šest mjeseci zajedno sa vama raditi retrospektivu u dijelu podnošenja prigovora i rezultata tih prigovora. Zahvaljujem.

PREDDJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:18:24)

Hvala.

Bogdan Fatić, Sanja Pavićević, Maja Bakrač i završavno raspravu po ovim tačkama dnevnog reda.

Izvolite, poslanice Fatiću.

BOGDAN FATIĆ (22.11.19 18:18:33)

Poštovani predsjedniče, uvaženi predstavnici Regulatorne agencije za energetiku,

Pitanje energetskeg sektora je od posebnog značaja za cjelokupno društvo. Strateško opredjeljenje Crne Gore u oblasti energetike jeste kako bi obezbijediti dovoljnu količinu električne energije i kako obezbijediti elektroenergetsku nezavisnost. Energetiku moramo posmatrati kao stub dugoročnog i stabilnog razvoja nacionalne ekonomije.

Kada govorimo o elektroenergetskom sektoru Crne Gore važno je napomenuti da njega čine proizvodnja, prenos i distribucija električne energije. Kada govorimo o proizvodnji, odnosno o elektroenergetskim resursima sa kojima raspolaže Crna Gora važno je napomenuti da Crna Gora raspolaže sa resursima u dijelu hidroenergetskog potencijala, fosilnih goriva, energetskeg potencijala vjetra, sunca i bio mase. Dosadašnja istraživanja koja su rađena u našem podmorju pokazuju da raspolažemo sa određenim količinama i nafte i naftnih derivata.

Što se tiče proizvodnih kapaciteta moramo napomenuti da smo tokom prethodnih godina imali značajna ulaganja u dijelu povećanja proizvodnih kapaciteta u vlasti električne energije. Kada to kažem moramo napomenuti da smo tokom prethodnih godina uvećali svoje proizvodne kapacitete tako da na kraju sad trenutno danas imamo preko 1000 megavata instalisane snage, da smo 2014. godine imali ako se dobro sjećam 871 megavat instalisane snage.

Realizacija ovih projekata je značajno unaprijedila elektroenergetski sektor, ali sa druge strane imamo i značajna ulaganja. Ta ulaganja su iznosila oko 240 miliona eura. To je dovelo do otvaranja 80 novih radnih mjesta, do razvoja nove infrastrukture kako saobraćajne tako i elektroenergetske i pouzdanosti rada sistema i sigurnosti snadbijevanja korisnika. U skladu sa opredjeljenjima Crne Gore u dijelu proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora električne energije tokom prethodnog perioda smo imali značajna ulaganja u oblasti obnovljivih izvora električne energije. Moram napomenuti vjetroelektranu Krnovo instalisane snage 72 megavata koja ima 26 vjetrogeneratora. Puštena je u rad 30.08.2017. godine, a u periodu tokom 2017 i 2018. godine, ako se dobro sjećam, proizvela je 257 gigavat sati električne energije. Od toga je samo

tokom 2018. godine proizvela oko 167 gigavat sati električne energije. Ta energija učestvuje u ukupnoj proizvodnji sa procentom od 4,33%, a samo sa dobijenom energijom iz vjetroelektrane Krnovo može se snadbijevati električnom energijom preko 40.000 stanovnika.

Takođe, moram napomenuti i vjetroelektranu Možura koja je instalisane snage 46 megavata koja je završena krajem 2018. godine, a puštena je u rad, kao što smo čuli, prije nekih 15 dana. Vrijednost ove investicije je preko 86 miliona eura.

Mnogo se govorilo o Elektroprivredi Crne Gore i o načinu kako je Elektroprivreda tada dala svoje akcije na tržištu i kako je A2A kupila akcije Elektroprivrede Crne Gore. Važno je napomenuti da je A2A kupila akcije Elektroprivrede Crne Gore po cijeni od 8,4 eura po akciji da je tada uplatila za te akcije oko 446 miliona eura, a da je Elektroprivreda Crne Gore prodana po 230,6 miliona eura, a da je prvobitno bila određena cijena 250 miliona eura.

Kada govorimo o Elektroprivredi Crne Gore važno je napomenuti da smo nakon put opcije skoro 100% akcija Elektroprivrede Crne Gore vratili u svoje vlasništvo, da se petogodišnji planom koji je planiran da se realizuje u narednom periodu planirane ukupne investicije od oko, ako se dobro sjećam, oko 170 miliona eura da te investicije podrazumijevaju ne samo izgradnju novih postrojenja za proizvodnju električne energije nego i za rekonstrukciju revitalizaciju već postojećih proizvodnih kapaciteta. Tu moram izdvojiti ulaganja oko preko 50 miliona eura za rekonstrukciju revitalizaciju Hidroelektrane Piva i i Hidroelektrane Perućica.

U prenosnu i distributivnu mrežu tokom prethodnog perioda uloženo je preko 220 miliona eura, što je praktično više od polovine njihove tržišne vrijednosti. Najznačajnija sredstva su uložena u izgradnju podmorskog kabla Crna Gora i Italija. Takođe, značajna sredstva su uložena u zamjeni brojila. U tom dijelu zamijenjeno je oko 300.000 pametnih brojila. Moram napomenuti da imamo oko 385.000 potrošača u Crnoj Gori.

Takođe, važno je napomenuti da, naglasio bih, da u oblasti distribucije i prenosa električne energije imamo značajna ulaganja. Važno je napomenuti da je crnogorski elektrodistributivni sistem planirao da u narednom periodu uloži oko 80 miliona eura u rekonstrukciju i revitalizaciju elektroenergetске mreže i to uglavnom u sjevernom području gdje je mreža i u najlošijem stanju.

Sve ovo i mnogo toga ukazuje da smo tokom prethodnog perioda imali dinamične aktivnosti u dijelu energetskeg sektora, a moram istaći da Regulatorna agencija za energetiku je u tom dijelu imala i značajne aktivnosti koje su doprinijele da imamo ovakve rezultate u oblasti energetskeg sektora. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:24:27)

Hvala, poslaniče Fatiću.

Poslanica Sanja Pavićević. Izvolite.

SANJA PAVIĆEVIĆ (22.11.19 18:24:33)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani predstavnici Regulatorne agencije za energetiku, poštovane građanke i građani,

Ja bih govorila o oba izvještaja, a na početku imam obavezu da samo napomenem jer sam se godinama bavila tim stvarima, da je Crna Gora potpisnica okvirne Konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama Protokola, Kjoto protokola, i da se politika klimatskih promjena na globalnom nivou zasniva upravo na ovoj konvenciji. Kao potpisnica takve jedne Konvencije međunarodnog akta Crna Gora ima obaveze koje je dobrovoljno prihvatila. Osim toga, osim okvirne Konvencije o klimatskim promjenama čiji sam fokal point bila svojevremeno, postoji i Međuvladin panel za klimatske promjene. To je stručno naučno tijelo koje se bavi upravo, između ostalog, gasovima sa efektom staklene bašte, odnosno leži na nauci o klimatskim promjenama, a koja se zasniva na prirodnim naukama. Uglavnom tako da smo danas mogli da čujemo mnoge teze koje ne stoje, ali pošto ovaj dom nije mjesto da se raspravlja o CO₂ i o CH₄ i o formulama hemijskim i molekulskim i kakve već. Evo magistarka sam fizike pa ćete mi dozvoliti da tako nešto

mogu da kažem i 10 godina sam bila profesor fizike. Mislim da se ovdje trebamo baviti isključivo izvještajima koja smo objedinili o regulisanim komunalnim djelatnostima i Izvještaju o stanju energetskeg sektora koji su urađani na visoko profesionalan način od strane Regulatorne agencije za energetiku, kao što je koleginica Pejović rekla, apsolutno nijedan podatak nije sakriven. Svi dostupni podaci su obrađeni na način kako je to predviđeno metodologijama za jedno takvo tijelo, kao što je Regulatorna agencija za energetiku. To je nešto što sam morala u uvodu da napomenem. Nadam se da će biti mjesta da o ovim stvarima koje su danas spomenuti, koje smo danas čuli od kolega raspravljamo na nakim drugim mjestima, pa i može i na nakom odboru, matičnom odboru, za ove stvari. Ja ću djelimično pomenuti prvi izvještaj i drugi izvještaj.

Što se tiče energetskeg sektora meni je zaista žao što mi još uvijek nemamo proizvođača električne energije iz bio mase, odnosno otpadaka iz drvne mase, stočarskih farmi i savjetarnih deponija. Još jedna stvar koju sam zaboravila znači politika Evropske unije o kojoj pričamo, energetski paketi upravo se oslanjaju na okviru Konvenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama, rezultate hiljada i hiljada stručnjaka koji su uradili nekoliko izvještaja o stanju klimatskim promjenama, a u okviru međuvladinog panela za klimatske promjene. Učestvovala sam na takvim zasijedanjima duži niz godina i znamo o kakvim se ekspertima radi i na kojim studijama sva ta znanja počivaju. Ovo mi je bitno znači jer se energetska politika zasniva na tome i ono o čemu mi težimo, a to je ulazak u Evropsku uniju jeste da prihvatimo standarde i planove i strategije i budućnost koju promoviše Energetska zajednica, odnosno politika Evropske unije. Znači, žao mi je što još uvijek to nema u Crnoj Gori. Ovi projekti su veoma interesantni i sa stanovišta zaštite životne sredine što je imperativ svih imperativa.

Jedna od stvari, evo hemijskih stvari koje bih pomenula, je da raspad bio mase uzrokuje stvaranje metana, kad smo već počeli da pominjemo gasove sa efektom staklene bašte, e taj metan je 20 puta štetniji, kao gas sa efektom staklene bašte, od ugljendioksida CO₂ kojeg smo više puta danas pomenuli od raznih poslanika.

Pomenula bih drugi segment koji je jako bitan iz ovog izvještaja to je pitanje gubitaka na mreži kako u CGS tako i u CEDIS-u. Kada je CGS u pitanju imamo smanjenje gubitaka na 2,21 to je zaista malo smanjenje, ali je smanjenje. Što se tiče CEDIS-a imamo pozitivne trendove, takođe kada je u pitanju rješavanje problema gubitaka to je toku 2018.godine bilo na nivou 13,83 znači neko smanjenje od 1,13% u odnosu na 2017.godinu, a u odnosu na 2007.godinu, 8,93% ako sam ja to dobro sve izračunala. Primjedba koja bi bila sa moje strane obrađivaču da ste ipak mogli da date, ne znam da li metodologija to dozvoljava, uporedne podatke sa distributivnim gubicima u zemljama regiona kao i u zemljama Evropske unije ... da se u narednom izvještaju, kao predog moj, a vi ćete vidjeti na osnovu metodologije. Inače je navedeno da najveći uticaj ...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:29:54)

Privedite kraju izlaganje.

SANJA PAVIĆEVIĆ (22.11.19 18:30:00)

Inače navedeno je da najveći uticaj na smanjenje gubitaka ima zamjena postojećih brojila sa takozvanim pametnim brojilima, o tome je govorio kolega Fatić. Osvrnula bih se dijelom na ugovore o priključenju. Iako su ugovorni odnosi između snadbjevača i kupaca zakonom definisani, mali broj kupaca je zaključio te ugovore, Pa bih vas pitala da li možete da objasnite kako ovako niski procenti ... ugovor i utiču na rad i poslovanje snadbjevača električnom energijom. Žao mi je što nijesam imala vremena da govorim o regulisanim komunalnim djelatnostima. Hvala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:30:34)

Hvala.

Poslednji diskutant poslanica Maja Bakrač. Izvolite.

MAJA BAKRAČ (22.11.19 18:30:41)

Zahvaljujem, predsjedniče, uvažene kolegice i kolege, poštovani predstavnici Agencije,

Ja ću se fokusirati na Izvještaj o komunalnim djelatnostima. Evo ovdje je bila jedna veoma inspirativna rasprava i puno toga je rečeno, između ostalog svi su se složili da je ovaj izvještaj sadržajan i detaljan. Kroz izvještaj možemo da vidimo prikazane cijene usluga vodosnadbijevanja i cijene usluge upravljanja komunalnim otpadnim vodama po svim opštinama, takođe broj korisnika kao i tabelarni prikaz. Posebnu pažnju u izvještajnom periodu Agencija je posvetila uspostavljanju sistema komunikacije sa vršiocima regulisanih komunalnih djelatnosti i prikupljanje podataka o njihovom radu. Kako smo puno toga čuli o ovom izvještaju, ja ću se fokusirati na jedan dio koji je vezan za nadležnost Agencije koja između ostalog podrazumijeva da Agencija daje saglasnost na prijedlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, komunalnih usluga i komunalnih djelatnosti. Agencija je realizaciju svih navedenih poslova započela u julu 2017.godine.

Pošto dolazim iz Herceg Novog željela bih da jednu dilemu podijelim sa vama, jednu informaciju, a ukoliko budete informisani možete da mi odgovorite na ovu moju dilemu. Radi se o tome da je u DOO Vodovod i kanalizacija u Herceg Novom u novembru 2018.godine donešena odluka borda direktora o utvrđivanju i izjednačavanju pogonske spremnosti mreže fiksne tarife za fizička i pravna lica. To je doneseno u novembru mjesecu 2018.godine. Vrlo mi je važno da čujem vaš odgovor zbog građana Herceg Novog, jer kako Zakon o komunalnim djelatnostima kaže da je skupština jedinice lokalne samouprave dužna da odluči o zahtjevu za utvrđivanje visina odnosno za promjenu cijene komunalne usluge u roku koji ne može biti duži od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva. Znači u tom roku je trebalo to da bude dostavljeno i u skupštinsku proceduru. Međutim, ova odluka je dostavljena u skupštinsku proceduru tek u maju mjesecu 2019.godine. Naravno, to lokalnu samoupravu, to jeste Vodovod i kanalizaciju nije spriječilo da nakon donošenja odluke istu počinje i da primjenjuje bez obzira što nije prošla skupštinsku proceduru.

S obzirom da sam ovdje predstavnik građana Herceg Novog bilo bi vrlo korisno da čujemo da li ste informisani, to jeste da li znate da se ovaj slučaj desio u Herceg Novom i šta ste preduzeli po tom pitanju. Ukoliko niste bili informisani evo sad ste dobili informaciju, pa bih voljela da u nekom doglednom roku ispitajte sve ovo o čemu sam govorila, da pokušamo da na određeni način zaštitimo građane Herceg Novog. Svakako moram da kažem da je negdje vezano za vašu nadležnost upravo i ovo što sam i rekla na početku priče, a to je da se daje saglasnost za predlog cijena za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti, znači komunalnih usluga i komunalnog proizvoda. Naravno, što se izvještaja tiče, ponavljam da je izvještaj veoma sadržan i detaljan i da ste odradili jedan vema dobar posao i naravno da ćete u narednom periodu sve one nepravilnosti koje su negdje uočene do sada, u sledećem izvještajnom periodu biti otklonjene. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:34:12)

Hvala vam.

Vi želite da odgovorite. Izvolite.

DRAGANA VUKČEVIĆ (22.11.19 18:34:26)

Hvala vam. Poštovanje.

Regulatorna Agencija za energetiku je upoznata sa situacijom u Herceg Novom i o promjeni cijena. U pitanju je bila promjena cijena za pogonsku spremnost mreže, izvršeno je izjednačavanje cijena u tom dijelu za pravna odnosno fizička lica. To se može negdje izjednačiti sa fiksnim dijelom cijene koji trenutno se primjenjuje u Herceg Novom i tačno je da je cijena počela da se primjenjuje prije nego što je data saglasnost nadležnog organa jedinice lokalne

samouprave. Mi smo dobili saznanje o tome iz medija. Reagovali smo na način da smo poslali jedan dopis odnosno zahtjev za izjašnjenje Vodovodu i kanalizaciji Herceg Novi, odnosno nadležnom organu odboru direktora, gdje smo ukazali na određene odredbe Zakona o komunalnim djelatnostima i njihovu obavezu za utvrđivanje cijene u skladu sa novim Zakonom o komunalnim djelatnostima. Istovremeno, budući da nemamo inspekcijsku nadležnost u dijelu kontrole cijena u tom smislu smo se obratili Ministarstvu održivog razvoja i turizma sa informacijama odnosno dostavili smo informacije o konkretnom slučaju. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:35:50)

Hvala vam.

Završili smo raspravu po ovoj tački dnevnog reda.

Pitam predstavnika Agencije da li želi dati završnu riječ.

Izvolite.

BRANISLAV PRELEVIĆ (22.11.19 18:36:01)

Ja ću se dotaći par odgovora na neke diskusije za koje sam siguran da neću izazvati polemiku po to osnovu.

Hoću da se zahvalim gospođama Daliborki Pejović i Sanji Pavićević, ne zbog toga što su se afirmativno odnijeli prema izvještaju, nego što su, jesu ljudi ali su i političari, koji su znali da kažu da je ovaj izvještaj dobar zato što nije sakrio ništa i onamo će to ne odgovora vodovodima će recimo vlast ima ima vladajuća stranka. Bili smo jednaki prema svim vodovodima i prema svim lokalnim samoupravama, odnosno vodovodima u tim lokalnim samoupravama i to je ja mislim glavna vrijednost ovog izvještaja, zato što nije poštedito nikoga. To je dobro što ste uočili.

Zaključio bih sa tim da nas petnaestogodišnje iskustvo u regulaciji i rezultati reforme elektroenergetskog sektora, koji su danas već očigledno jako pozitivni do mjere da mislim da ima osnova da kažemo da su ovo najbolje godine elektroenergetskog sektora, upućuje na to da i u sektoru vodosnadbijevanja moramo biti vođeni istim principima. Vodosnadbijevanje nam je suviše važno da možemo sebi dozvoliti luksuz da se otvoreno ne suočimo sa problemima bez populizma i politizacije. Mislim da nam Zakon o komunalnim djelatnostima koji je na snazi, sa izmjenama koje ćete nadam se usvojiti, i budući zakon o vodnim uslugama daju dovoljno podloge za to. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 18:38:07)

Hvala vama.

O ovoj tački dnevnog reda, u stvari o dvije tačke dnevnog reda ćemo se takođe kasnije malo izjasniti.

Sada prelazimo na tačku **Izbor i imenovanje**.

U okviru ove tačke imamo nekoliko predloga. Prvo je predlog liste za imenovanje jedne članice Savjeta Radio - televizije Crne Gore po ovlašćenom predlagачu. Podsjećam da je Administrativni odbor utvrdio predlog liste za imenovanje jedne članice Savjeta RTCG po ovlašćenom predlagачu i to je Bojana Jokić, kandidatkinja nevladinih organizacija iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda koje se bave ostvarivanjem i zaštitom nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti, prava na zdravu životnu sredinu, prava potrošača, prava lica sa invaliditetom ili prava na obrazovanje i socijalnu zaštitu.

Izvestilac Administrativnog odbora je Ljuid Škrelja, predsjednik Odbora.

Otvaram pretres.

Da li predsjednik Odbora želi riječ? Trenutno nije u sali.

Pitam da li želite riječ, gospodine Škrelja? Izvolite.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 18:39:25)

Hvala, gospodine predsjedniče, uvažene kolege poslanici, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Podsjećam vas da je Skupština Crne Gore 26. saziva, dana 20.juna 2019.godine donijela odluku o imenovanju Savjeta Radio - televizije Crne Gore. U Savjet Radio - televizije Crne Gore imenovano je osam od devet članova.

Administrativni odbor Skupštine Crne Gore, na 67. sjednici održanoj 14.juna 2019.godine pokrenuo je postupak imenovanja jednog člana Savjeta Radio - televizije Crne Gore, upućivanjem ponovnog javnog poziva nevladinim organizacijama iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda koje se bave ostvarivanjem i zaštitom nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti, prava na zdravu životnu sredinu, prava potrošača, prava lica sa invaliditetom ili prava na obrazovanje i socijalnu zaštitu za podnošenje predloga za imenovanje jednog člana Savjeta Radio - televizije Crne Gore. Rok za podnošenje predloga kandidata istekao je 31.jula 2019.godine.

Odboru su blagovremeno dostavljeni sljedeći predlozi kandidata: Bojana Jokić, diplomirana turizmološkinja, kandidatkinja sedam nevladinih organizacija i Željko Đukić, specijalista vizuelnih komunikacija u sedmom stepenu stručne spreme, kandidat šest nevladinih organizacija. Radna grupa Administrativnog odbora, na 73. sjednici Odbora održanoj 26.septembra 2019.godine, upoznala je članove Odbora sa stanjem u dokumentaciji ovlašćenih predlagača i kandidata po ponovnom javnom pozivu, dok su zainteresovani članovi odbora imali mogućnost da neposredno izvrše uvid u dostavljene predloge sa dokumentacijom kandidata. Nakon toga Odbor je konstatovao da su svih sedam predloga za kandidatkinju Bojanu Jokić i svih šest predloga za kandidata Željka Jokića blagovremeni i potpuni.

Odbor je shodno članu 37 stav 1 Zakona utvrdio listu blagovremenih i potpunih predloga kandidata za člana Savjeta Radio - televizije Crne Gore.

Članom 28 stav 7 Zakona o nacionalnom javnom emiteru, određeno je da ako predlagači i nevladina organizacija iz oblasti zaštite ljudskih prava i sloboda koji se bave ostvarivanjem i zaštitom nacionalne, rodne i ukupne ravnopravnosti, prava na zdravu životnu sredinu, prava potrošača, prava lica sa invaliditetom ili prava na obrazovanje i socijalnu zaštitu podnesu više odvojenih predloga, razmatraće se samo predlog koji ima podršku najvećeg broja ovlašćenih predlagača.

S obzirom da od dvoje predloženih kandidata ... podrške ovlašćenih predlagača, saglasno članu 28 stav 7 Zakona, ima kandidatkinja Bojana Jokić. Administrativni odbor je na 74. sjednici održanoj 3.oktobra 2019.godine većinom glasova utvrdio predlog liste za imenovanje jedne članice Savjeta Radio - televizije Crne Gore po ovlašćenom predlagaču je odlučio da predloži Skupštini Crne Gore da imenuje Bojanu Jokić za članicu Savjeta Radio - televizije Crne Gore.

Pozivam vas da prihvatite predlog Odbora kako bi omogućili da Savjet Radio - televizije Crne Gore u ovom sazivu bude u punom sastavu.

Hvala na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 18:43:18)

Uvaženi predsjedniče Administrativnog odbora, gospodine Škrelja, ja vam se zahvaljujem.
Da li još neko želi riječ?
Jovan Vučurović. Izvolite.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.11.19 18:43:34)

Ovdje ima, to su dopisi koje Demokratski front redovno šalje Savjetu Radio - televizije Crne Gore, dakle uglavnom reakcija na to što se ne objavljuju naša reagovanja i saopštenja na razne teme na takozvanom javnom servisu Radio - televiziji Crne Gore i nosim se mišlju da napravim

jednu knjigu da spojim sve dopise koje im šaljemo da bi građani imali šta da čitaju, baš ovako zanimljivo. Posebno te odgovore Komisije za predstavke i žalbe Savjeta Radio - televizije Crne Gore.

Evo ja bih ovdje na primjer izdvojio, čisto da se prikaže kako to izgleda, našu reakciju na primjer na gostovanje ministra odbrane Predraga Boškovića u emisiji "Živa istina" Televizije Crne Gore. Dakle, ministar Bošković iznosi niz kvalifikacija na račun Demokratskog fronta, hibridnih ratova i ostalo, sad da to ne pominjemo, ali nas uredništvo obavještava da djelovi intervjua ministra Boškovića iz emisije "Živa istina" koji su prenijeti u informativnim emisijama Dnevnik i Vijesti nije se odnosilo na Demokratski front, pa zato saopštenje tog političkog saveza nije ni objavljeno u informativnim emisijama. Eto, tako rezonuje između ostalog Savjet Radio - televizije. To što neko kritikuje Demokratski front u nekom intervjuu, u takvom obliku neke emisije televizijske, Televizija nema obavezu da prenese našu reakciju ukoliko se taj dio ne prenese u informativnim emisijama. Dakle, ne znam kako da nazovem to osim stupidno, bezobrazno ili nešto slično.

Dalje, "gledaoci Televizije Crne Gore gotovo svakodnevno su informisani o stavovima DF-a o raznim temama." Znači da se ne sjekiramo jer su gledaoci svakodnevno informisani o stavovima DF-a o raznim temama "kako kroz izvještaje sa skupštinskih zasijedanja i odbora, konferencija za novinare, tako i kroz tematske priloge." Nema potrebe da pišemo da puštaju naše reakcije kad neko napadne Demokratski front jer građani pobogu imaju toliko prilika da se upoznaju sa djelovanjem Demokratskog fronta kroz skupštinska zasijedanja da nam nije potrebno da se obraćamo javnosti preko Televizije Crne Gore. Ne znam kako bih nazvao ovakvo ponašanje Savjeta.

Takođe, imamo ovdje jednu reakciju Demokratskog fronta na istraživanje CDM-a koje smo mi naravno osudili kao namješteno, kao što jesu većina istraživanja CDM-a, a oni odgovaraju - ne možemo da objavimo reakciju, već smo to uradili mi na drugačiji način. Mi smo evidentirali da Demokratski front bilježi rast povjerenja građana i prikazan je grafikon na kome se to vidi. Nema potrebe da se puštaju naše reakcije na istraživanja CDM-a, dovoljno je što je Televizija Crne Gore, konstatovala da Demokratski front bilježi rast povjerenja i mi treba da budemo srećni zbog toga i to je evidentirano jednim grafikonom i nastavlja se preporuka Savjetu RTCG: "U posljednje vrijeme komisija dobija veći broj sličnih prigovora Demokratskog fronta. Preporučujemo Savjetu da naloži menadžmentu da se nađe model prenošenja reagovanja Demokratskog fronta i drugih političkih partija u ovakvim i sličnim situacijama". E ako je ovo Savjet Radio televizije Crne Gore ozbiljan onda ne znam o čemu možemo da pričamo vezano za medije, za Javni servis posebno.

Samo sam htio još da izdvojim. Delegacija Srpske omladine u Spomen parku je održala pomen svim civilnim žrtvama u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije. Radio televizija Crne Gore se naravno nije pojavila, pojavila se dan ranije, kad je delegacija Bošnjačkog naroda polagala vijenac na tom spomeniku i sad oni žale što nijesu, eto makar pošteno sa njihove strane, oni žale što nijesu došli, ali kažu: "Komisija je ocijenila da je konkretni nesporazum u vezi sa ovim događajem mogao nastati i zbog nedoumica u samoj javnosti oko karaktera obilježavanja Dana sjećanja na civilne žrtve, odnosno zbog toga što svi učesnici svoju komemoraciju ne organizuju isti dan". Eto, oni dakle propisuju da i pomeni i obilježavanja žrtava civilnih da nekako pokušaju svi narodi da to obilježavaju zajedno po ugledu na bratstvo i jedinstvo, a nikako da to razdvajaju u nekoliko dana, jer Televizija Crne Gore ne može da stigne na svako mjesto. To sam htio samo kroz nekoliko primjera da prenesem građanima i Skupštini kako izgleda kada šaljete dopise Savjetu Radio - televizije Crne Gore na njihove nepravilnosti koje rade i kako odgovaraju na sve to. Dakle, ja moram da konstatujem, kao i svaka diktatura tako se i ova bazira na nekoliko ... među njima je naravno jedan od najvažnijih državni medij. Savjet Radio - televizije Crne Gore obavlja taj posao služenja režima veoma revnosno, a ja sam evo pokazao samo dio tih dokaza kako to ovako plastično i duhovito, rekao bih, izgleda.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 18:49:44)

Poslanik Ranko Krivokapić.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.11.19 18:49:55)

Pošto smo dvojica ostali iz opozicije da se držimo onako ka na Ljubinom grobu. Dok ima dvojica, još uvijek je borba tu.

Naravno, ne možemo prećutati javni servis, zato što je u ... prije par dana Evropska unija ponovila sve one najteže ocjene koje se nijesu pojavljivale od Miloševićevog vremena oko našeg javnog servisa i to bi moralo da nas zabrine. Nije samo programska politika javnog servisa, nije samo partijsko preuzimanje javnog servisa nego i onoga kad smo odluke donosili o ćeranju iz javnog servisa legitimnih i legalnih predstavnika nevladinog sektora, sve to uz priču da treba da se dogovaramo i to je sve više više teatar apsurdna. Neće to dolazi da u teatru apsurdna postoji jedna zakonomjernost, kaže - istina postaje izdaja, a laž postaje patriotizam. To vam je teatar apsurdna koji naravno može da vara javnost, ali ne može da prevari život i što je veća ta diskrepanca između života i laži koje se proizvode u fabrikama laži, to će društvo imati teže posljedice. Jedan vid oboljevanja društva koji je vrlo težak ... ustavno pravo je slobodna informacija, javni servis zbog toga postoji. Naravno to za one svjesne vlasti bi trebalo da znači koliko duboko su slabi kad moraju toliko loš javni servis da prave. To je puno transparentan oblik vaše slabosti, previše transparentan oblik vaše slabosti. Mudriji među vama bi znali da ne smiju tako transparento da budu slabi, da im ne treba toliko loš javni servis da bi čuvali vlast, ali mudrost na sreću opada sa količinom autoritarizma i zato autoritarni režimi padaju, manje su objektivni, manje sagledavaju istinu, manje sagledavaju život i onda manje ima odgovora na one dobre vrednosne stvari u životu ljudi i u jednom društvu.

Naravno, ako neće da čujete opoziciju, slušate sada Evropsku uniju, čuli ste States Department prije toga, čuli ste delegaciju Evropske unije, e sad čujete i što bi reklo 28 članica Evropske unije oko javnog servisa. Ja sam naravno od onih koji čitav život dobro pamti jer je hronologija vaših gluvosti na međunarodnoj zajednici, pa je to koštalo onih prvih osam godina ratova, žrtava, sankcija. Neće sam sinoć rekao ničim izazvane zločinačke sankcije Ujedinjenih nacija, sada je ničim izazvan napad na javni servis. Nije tako, kao što znate. Nije lako probuditi States Department i Evropsku uniju oko nečeg tako malo važnog za njih kao što je crnogorski javni servis i on je sve gori. Naravno, vaš predsjednik je optuživao za smjenu prethodnog direktora, što nije tačno. Ja sam tražio samo promjene, nisam tražio konkretne promjene, ali ponavljam, ta ogromana diskrepanca između toga što predstavlja taj javni servis je direktna pomoć u opoziciju u nekoj perspektivi koja dolazi, jer postaje teatar apsurdna koji otkriva kako ovo društvo nije u dobrom stanju. Dio dogovora oko izbora mora biti pod jedan taj, opet ispočetka, opet smjene, opet promjene, opet ispočetka novo rukovodstvo, opet troškovi stotinak hiljada ili više za smjene, za procedure i sve ispočetka kao i uvijek, znate, loši đaci, sve kreće ispočetka, dobri napreduju. Mi smo sve više loš đak koji se vrti u krugu, svi zajedno. Ovako ta slika javnog servisa je loša slika vlasti, a loša svih nas ostalih, o nama zbog neistine, a vama zbog istine koju kažem. To što kažu o vama nije lijepo što kažu o vama. Nije lijepo da vam tako predstavljaju to što se dešava u Crnoj Gori u vidu propagandnih oblika lošeg kvaliteta. Ima raznih propagandi. Neke su uspijevali i za najgore sisteme, ali ovo je loša propaganda mnogo lošija nego što ste i vi čak u političkom smislu naravno, ne mislim lično nego u političkom smislu. Tako da ovo je jedan samo pokušaj argumentacije da to pitanje rešavate, jer rezultat se zna, u krajnjem se rezultat zna, naravno kao i svaki ... rezultat u društvu, politici je užasno skup, plaćen je gubitkom, ne fizički, ali gubitkom vremena u životu ...

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 18:54:58)

Hvala.

Gospodin Luid Škrelja, predlađač.

LUID LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 18:55:08)

Gospodine potpredsjedniče, ja isto tako ne bih volio da se shvati kao replika jedno moje viđenje stvari povodom ovoga što smo čuli maloprije. Pa ja takođe kao običan građanin, kao čovjek koji dosta gleda televiziju, volim da gledam televiziju i kao čovjek koji doprinosi javnom servisu, onim kao svaki građanin Crne Gore i te kako sam zabrinut sa stanjem u javnom servisu, pogotovo od onoga momenta da je tadašnji predsjednik Skupštine gospodin Ranko Krivokapić, postavio politički zahtjev da se kompletni menadžment Radio Televizije Crne Gore smijeni da se dovode novi ljudi. Od onog momenta sam stvarno bio zabrinut za stanje Radio Televizije Crne Gore.

Administrativni odbor na čijem sam ja čelu trenutno ima ovlašćenje da bira članove Savjeta Radio Televizije Crne Gore. Savjet Radio Televizije Crne Gore između ostalog bira i razrešava direktora i menadžment Radio Televizije Crne Gore. Imajući u vidu da je potpuno zakonom bazirano razrešenje pojedinih članova Savjeta Radio Televizije Crne Gore od strane Skupštine Crne Gore, a ne Administrativnog odbora na čijim performansama protiv Administrativnog odbora i protiv ove Skupštine učestvovali maltene kompletna opozicija sa raznoraznim karikaturalnim, do duše na ulici, karikaturalnim pojašnjenjima kako radi Administrativni odbor, a i lično i predsjednik Administrativnog odbora, postavlja se logično pitanje. Je li Administrativni odbor učinio veću grešku što je razriješio jednog člana koji je prethodno izabran od strane Skupštine, na osnovu ovlašćenih predlagача, a koji je recimo izgubio 500 eura mjesečno, ajde da uzimamo tu kao premjesu da smo mi učinili grešku i čovjeka ostavili bez 500 eura mjesečno.

Pitam građane Crne Gore, ljude koji su direktno involvirani u kvalitet rada javnog servisa, čija je veća šteta Savjeta Radio Televizije Crne Gore pojedinaca koji su tada bili članovi Savjeta koji su došli kasnije u sudare sa Zakonom o sprečavanju korupcije razriješili direktora i sada na ime građana Crne Gore treba da plate 200.000 eura. To je ta priča koja nama fali ovdje i van ove sale. Znači, mi se fatamo za priču koja nema nikakvog osnova iz razloga što to radi Parlament i što je ovlašćenje Parlamenta, ali ako neko nezakonito smijeni direktora, a potom na istoj sjednici, mislim ne na istoj, nego isto tijelo, radno tijelo, donosi odluku da se isplati tom direktoru za nezakonitu smjenu 200.000 eura, što se ne oglašavaju ti ljudi. Što se ne oglašavaju ti ljudi, što nenaprave performans ispred Skupštine i da od mene lično traže izvinjenje. Ja ću im dati 500 eura, a oni treba njima da daju 200.000, čija je veća šteta. Znači to je suština cijele priče. Mada nikada ne priznajem, to su i pravosudni organi dokazali da smo učinili jednu jedinu proceduralnu grešku, nego smo radili uz skladu sa Poslovníkom i Zakonom o javnom emiteru onoga što je nadležnost Administrativnog odbora i Skupštine Crne Gore. Tako da neosnovane su priče o politizaciji javnog servisa od strane Administrativnog odbora i Skupštine Crne Gore. To nema nikakvog osnova, nema nikakve ... baze da se priča o tome, sem da se bavimo politikom koja apsolutno u ovom momentu nije nam neophodna. Razrešenje jednog direktora je jedna kap koja će uslijediti, jer nakon toga će svi direktori koji su razriješeni bez osnova poći istim putem. Pa se postavlja logično pitanje, šta smo uradili to, ko je kriv tu, da li Administrativni odbor ili Savjet Radio Televizije Crne Gore. Znači, mi dolazimo do toga, završam potpredsjedniče, da smo sa potpunim pravom razriješili nesavjesne članove Savjeta Radio - televizije Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 18:59:36)

Ja sam shvatio da je ovo završno izlaganje pod ovom pod tačkom i nisam razumio da ste, poslaniče Škrelja, komentarisali bilo koje izlaganje, niti poslanika Krivokapića. Ja sam shvatio da je on to pričao vama kao predsjedniku Skupštine, ja to drugačije nisam razumio.

Ako ste vi saglasni da mu damo riječ. Dobro, izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.11.19 19:00:10)

Nisam podijeljena ličnost, nego sam ja Krivokapić što god radio, čisto ulicu ili bio predsjednik Skupštine, isti sam personalitet, vjerute mi i u emotivnom i političkom, a nadam se i moralnom obliku, isti personalitet.

Vidite koja je to ... između realnosti. Znači, mišljenje Evropske unije, mišljenje Sjedinjenih

Američkih Država, nisam, mene je nezasluženo zakačio predsjednik vaše partije da sam mijenjao direktoricu, nisam je mijenjao, ja sam tražio samo promjenu televizije, nje njeno personalno nego u cjelini, prije, u susret tehničkoj Vladi. Prema tome, sad govorim godinama poslije, nezasluženo me tu čašćavao u njegovoj slabosti, pogledao sam tu njegovu izjavu, u istoj toj izjavi je udario i gospodina Katnića, tako da smo nas dvojica u tom trenutku bili negdje ja 4/5 teksta, on 1/5 teksta, je tada upotrijebio. Sad vam kažem, tri godine kasnije, nisam ništa personalno imao nego sistemski se morala mijenjati televizija, da bi smo došli do nekog nivoa istine, barem istorijske istine, ako ne bi smo ove aktuelne političke i tekuće.

Ta televizija je hvaljena, a ova koju ste vi napravili ima osudu naših evroatlanskih partnera, a kunemo se da je to ono što nam čini vrednosni sistem u kome živimo u NATO-u ili u kojem se krećem u Evropskoj uniji. To bi bilo čak neozbiljno da raspravljam ja to sa Vama. Znači, ozbiljni politički ljudi o ovome ne bi raspravljali ko je u pravu. Postoji u ovom slučaju sudija politički koji se zove Evropska unija i Sjedinjene Američke Države i bilo bi neozbiljno da pričamo o tome, ali evo pričamo, kao 90-e godine. Mi im pišemo nemojte ići na Dubrovnik, oni kažu vi ste izdajice. Mi pišemo nemojte ratovati, oni kažu vi ste izdajice i tada je postojao sudija samo u obliku sankcija, sada postoji u obliku stavova koji nas obavezuju da se po njima ponašamo. Vraćamo se u metod komunikacije razmišljanja koji je već plaćen skupo, em što je prevaziđen tom skupoćom, em je preskupo plaćen. Od vas očekujem poslije toliko decenija da se ne vraćete barem u metodološkom smislu unazad, nego da shvatite da kad postoji neko kog ste prihvatili kao sudija, a u ovom slučaju Evropska unija i Sjedinjene Američke Države to prihvatite, a ne da krivite Ranka, Ranko nema tu moć. Ranko na žalost nema tu moć, da im tu moć sve bi drugačije izgledalo, to vam moram obećati. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:02:32)

Hvala.

Znači, ima pravo gospodin Škrelja, imate pravo sada da odgovorite poslaniku Krivokapiću i Jovan Vučurović je tražio pravo ili ćete pošto nemaju pravo da odgovore kasnije vama onda može objedinjeno. Možete, na vama je.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 19:02:52)

Nisam vas okrivio, ali ako pričamo o politizaciji Radio Televizije Crne Gore onda mi ispolitizujemo tu stvar. Zašto političari treba da pričaju o radio televiziji, je' l smo formirali Savjet, ali problem je u tome, molim vas, ja sam vas slušao. Samo jedna stvar, Administrativni odbor razriješio članove Savjeta, cijela Crna Gora je brujala o tome. Da li Vi sada, kao čovjek koji ste podržali takve proteste, sad lično Vama kažem, da li ste u stanju da prozivate tadašnje članove Savjeta Radio Televizije Crne Gore koji su glasali da se smijeni direktor koji je tužio dobio ih na sud i treba da se plati 200 hiljada eura. Snosi li odgovornost ili samo mi snosimo odgovornost. Znači, ne čujem to, nisam čuo ni jednog lidera koji su ispred Skupštine čekali da se završi sjednica Administrativnog odbora, nisam čuo tu priču, a ja mislim da veću štetu je tadašnji Savjet učinio nego Administrativni odbor, makar dovnio pogrešnu odluku, ali barem nismo nikog oštetili. Oni su oštetili građane, znate li šta je 200 hiljada eura. To nije mala stvar. Sad ja samo sa tog segmenta pričam o tome, jer je bila velika buka, a to što priča Evropska unija mi smo hranili Evropsku uniju, mi im dajemo te nerelane podatke, da bi oni pričali. Zašto treba neki zvaničnik evropske unije da se bavi našom televizijom, jer smo mi ti koji formiramo televiziju i držimo televiziju i plaćamo za tu televiziju. Ja lično, imao sam prilike to i da saopštavam javno, ne smatram da smo mi uticali na politizaciju javnog servisa. Nasuprot, više ste vi pridonijeli tome nego mi. To je moje mišljenje.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:04:51)

Hvala, gospodine Škrelja.

Sada dajem riječ Jovanu Vučuroviću.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.11.19 19:05:19)

... pa mi je lakše da pričam kraće. Lakše mi je kraće pričati. Vi imate naravno da kažete da vas ne interesuje mišljenje Evropske unije, ni Sjedinjenih Američkih Država, imate pravo. E to poštujem i to pretvorite u zvaničnu politiku, jer je to očigledno vaša realna politika, ali je pretvorite sad i u zvaničnu politiku. Juče sam prozivao, citirajući vašeg predsjednika, da će preispitati odnose sa Evropskom unijom, ništa ne podmećući samo čitajući ono što je rekao, da to urade. To je legitimno, sve je to legitimno i dozvoljeno demokratski. Samo sa druge strane ne poštujete obaveze, a to jer ste preuzeli obavezu u integracijama da ispunite standarde odnosa prema javom servisu i slobodi medija. To je problem. Ne poštujete ugovor, pacta sunt servanda, što bi rekli, Vi i ja smo pravnici, ne poštujete, ajde ne svoj potpis, ali potpis svojih predsjednika Vlade i svog šefa države, to ne poštujete. Možete misliti, slobodno reći, mijenjamo politiku kao što ste mijenjali 90-e godine u jednom pravcu, pa ... u drugom, to je dozvoljeno, u jednom slučaju je bilo i produktivno, 1998. Možete vi opet da se vatište nazad i to je zaknomjernost i tu završavam. To je zakonomjernost autokratija, da kako raste međunarodni pritisak demokratski da one sve više zatvaraju i sukobljavaju sa međunarodnom zajednicom. Ovakva politika vas vodi u to, to čak nije ni vaša osnovna želja nego reakcija na politiku koju vodite. To je logika takve politike. Ona završava u sukobu sa međunarodnom zajednicom, jer demokratija i autokratija, biologija njihovog odnosa Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:06:57)

Uvaženi poslanici, uvaženi građani, samo da znate da do 17:20h imamo televizijski prenos, 19:20h, poslije toga ćemo raditi bez prenosa da bi mogli da završimo.

Ja zbilja mislim da je samo poslaniku Luid Škrelji pripadalo pravo da govori, ali ne brinite, vi nemate ni jednu brijeru. Izvolite.

LUID LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 19:07:30)

Ja sam svjestan toga i nije me uopšte stid da priznam da postoji jezička barijera kod mene, ali sam živio u uvjerenju da je to za vas prednost, a ne opterećenje. Prednost, jer pripadate takvoj partiji koja baštini takve vrijednosti, tako da samo u tom dijelu, znači nema nikakvih problema. To sam htio da kažem. Ja sam svjesan toga, ali sam isto tako mislio da imam partnera kod vas. Rekli ste jezičku barijeru, ja kažem, za mene je čast i poštovanje što različitost mog izražavanja nalazim u građanskoj crnogorskoj opciji i ne bježim i nikad nisam bježao od toga, čak se ponosim time. Ne kažem da vi drugačije mislite.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:08:24)

Što se tiče vremena, vi ste uzeli više vremena, ali mislim da ste neoprezno to rekli, ali dobro idemo dalje.

Poslanik Škrelja je to pomogao vama na jedan tolerantan način to prokomentarisao i nije želio, kao što bi pretpostavljam bilo ko iz drugih klupa to drugačije uradio, što je njegov karakter, jedna tolerantnost i ozbiljan pristup svemu. Tako da je poznat po tome i želi da spaja ljude, a ne da radi druge stvari. Hvala vam.

Dajem riječ Jovanu Vučuroviću, sa sličnim uvjerenjem.

JOVAN VUČUROVIĆ (22.11.19 19:09:13)

Samo da pojasnim stav Demokratskog fronta vezan za Televiziju Crne Gore.

Dakle, nama je potpuno svejedno, što se tiče Demokratskog fronta, vezano za odnos prema nama, da li je menadžment Radio - televizije Crne Gore bio nazovi opozicioni ili u onom trenutku kada ga predvodi Demokratska partija socijalista taj odnos prema nama je uvijek bio loš i mi ne plaćemo za bilo kim u menadžmentu Radio - televizije Crne Gore.

Poštovani građani, sjećate se i situacije da su se dok su bili protesti Demokratskog fronta svake srijede i četvrtka pravile programske emisije o protestima DF-a, a da se dešavao takav nonsens, takav neprofesionalizam da niko iz Demokratskog fronta nije pozivan na te emisije. Tako da mi ne plaćemo ni za menadžmentom koji predvodi Demokratska partija socijalista niti za onima koji su navodno predstavljali opoziciju u javnom servisu. Samo bih htio na kraju da kažem da je jedan od primjera odnosa Televizije Crne Gore prema Demokratskom frontu je taj da lider Nove srpske demokratije i član predsjedništva DF-a Andrija Mandić već godinama nije gostovao na Televiziji Crne Gore.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:10:38)

Hvala.

Nadam se da smo završili raspravu povodom ove podtačke. Vjerovatno bi i predlagač ovog akta imao pravo na završnu riječ, ali sam shvatio da on zbog toga što u 19:20 prekidamo prenos daje svoj doprinos optimizacijom. Konstatujem da smo završili pretres.

Prelazimo na sledeći Predlog odluke. To je Predlog odluke o izboru jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Administrativni odbor podnio je Predlog odluke o izboru jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Za člana Upravnog odbora Fonda bira se Ajran Pulti, predstavnik Skupštine Crne Gore. Izvjestilac Administrativnog odbora je Ervin Ibrahimović. Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine poslanik Raško Konjević izdvojio je mišljenje na sjednici Administrativnog odbora.

Otvaram pretres.

Da li izvjestilac Odbora želi riječ? Ne želi.

Da li poslanik koji je izdvojio mišljenje želi riječ? Ne želi.

Da li neko drugi želi riječ? Ne želi.

Da li izvjestilac Odbora želi dati završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da smo na ovaj način završili pretres.

Sljedeća odluka je Predlog odluke o razrješenju zamjenika predsjednika i dva člana Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti zamjenika predsjednika Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva razriješi Strahinja Bulajić, dužnosti člana Odbora razriješi Branka Bošnjak i Predrag Bulatović. Izvjestilac Administrativnog odbora je Marta Šćepanović.

Otvaram pretres.

Da li neko od izvjestilaca ili drugih poslanika želi riječ?

Marta Šćepanović. Izvolite.

MARTA ŠĆEPANOVIĆ (22.11.19 19:12:52)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Vrlo kratko. Samo da kažem da su zamjenik predsjednika Odbora Strahinja Bulajić i članovi ovog odbora zapravo podnijeli ostavku koja je stigla Administrativnom odboru. Mi smo utvrdili na osnovu njihove podnesene ostavke ovaj predlog odluke. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENović (22.11.19 19:13:14)

Na ovaj način smo izlaganjem poslanice Marte Šćepanović završili pretres povodom ove

tačke.

Sada imamo predloge odluka koje se tiču promjene u sastavu Odbora. Vidimo da je dosta aktivnosti Administrativni odbor na čelu s predsjednikom Odbora danas imao.

Administrativni odbor predložio je odluke koje se tiču promjena u sastavu Odbora i to: Predlog odluke da se dužnosti člana Zakonodavnog odbora razriješi Džavid Šabović; Predlog odluke da se za člana Zakonodavnog odbora izabere Draginja Vuksanović Stanković; Predlog odluke da se za članicu Odbora za bezbjednost i odbranu izabere Danijela Pavićević; Predlog odluke da se za članicu Odbora za međunarodne odnose i iseljenike izabere Branka Bošnjak; Predlog odluke da se za člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet izabere Srđan Milić; Predlog odluke da se dužnosti članice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport razriješi Branka Bošnjak, a za članicu Odbora izabere Aleksandra Vujičić; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za antikorupciju razriješi Draginja Vuksanović Stanković, a za člana Odbora izaberu Ranko Krivokapić i Branka Bošnjak; Predlog odluke da se dužnosti članice Administrativnog odbora razriješi Branka Bošnjak, a za članicu Odbora izabere Aleksandra Vujičić; Predlog odluke da se dužnosti člana Ustavnog odbora razriješi Danijel Živković i Radule Novović, a da se za članove Odbora izaberu Predrag Sekulić, Nela Savković Vukčević i Nada Drobnjak; Predlog odluke da se dužnosti člana Zakonodavnog odbora razriješi Dragutin Papović, a za članicu Odbora izabere Nada Nenezić; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike razriješi Halil Duković, a za članicu Odbora izabere Nela Savković Vukčević; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za evropske integracije razriješi Nikola Rakočević, a za članicu Odbora izabere Žana Filipović; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za ljudska prava i slobode razriješi Momčilo Martinović, a za članstvo u Odboru izabere Žana Filipović; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje razriješi Predrag Sekulić, a za članicu Odbora izabere Nela Savković Vukčević; Predlog odluke da se Nikola Divanović razriješi dužnosti člana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, a za članicu Odbora izabere Nada Nenezić; Predlog odluke da se dužnosti članice Odbora za rodnu ravnopravnost razriješi Aleksandra Vuković, a za članicu Odbora izabere Nada Nenezić; Predlog odluke da se dužnosti člana Odbora za antikorupciju razriješi Nikola Rakočević i Zvonko Vuković, a za članove Odbora izaberu Danijel Živković i Momčilo Martinović. Izvjestilac Administrativnog odbora i čovjek koji je uradio sva ova razrješenja i postavljenja je gospodin Luid Škrelja, predsjednik Odbora.

Da li ste sve uradili u saglasnosti s poslanicima jer je ovdje bilo dosta posla?

Dajem riječ poslaniku Škrelji. Izvolite, gospodine Škrelja.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 19:16:26)

Svaka izmjena, da ne kažem razrješenja jer je teška riječ, sama po sebi pokazuje da neko nije odgovarao zadatku koji mu je postavljen.

PREDSJEDAVAJUĆI BRANIMIR GVOZDENOVIĆ (22.11.19 19:16:43)

Hvala.

Ovo je bila šala gospodina Škrelje. Jer, iz njegovog izvještaja vidimo da on smatra kao Administrativni odbor da su svi poslanici koji su do sada radili dali veliki doprinos, a njegova su očekivanja od drugih na sličnom nivou. Je li tako, gospodine Škrelja? Tako je.

Otvaram pretres.

Dajem riječ predsjedniku Luidu Škrelji.

LUIĐ LJUBO ŠKRELJA (22.11.19 19:17:13)

Naravno da je to bila jedna šala. Najvjerovatnije da je uticaj CO2, što bi rekao prof. Radulović, pa sam se samo šalio.

Radi se o standardnim izmjenama zbog toga što mnogi poslanici više nijesu s nama, pošli su možda na bolja mjesta, možda i loša, ali više nisu u poslaničkim klupama, pa da bi odbori Skupštine funkcionisali u punom sastavu došlo je do tih popuna u radnim tijelima Skupštine Crne Gore. Inače, maloprije sam se iskreno šalio jer se radi o mojim dobrim prijateljima i kolegama i koleginicama tako da dijelimo i dobro i zlo zajedno s njima. To je bila jedna šala.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 19:17:55)

Hvala, predsjedniče Škrelja.
Da li se neko javlja za riječ?
Konstatujem da se niko ne javlja za riječ.
Za pet minuta počinjemo glasanje.

...

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 19:22:03)

Kolege poslanici, stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres.

Prvo se izjašnjavamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja, odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih. Konstatujem da prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čine tri amandmana Zakonodavnog odbora i jedan amandman Odbora za ljudska prava i slobode. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uzimanju i presađivanju ljudskih organa u svrhu liječenja.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini jedan amandman Zakonodavnog odbora i četiri amandmana Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslani, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona čini pet amandmana Zakonodavnog odbora. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslani, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih.

Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na Predlog zakona podnijeto je 15 amandmana i to: Zakonodavni odbor 12 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, poslanici Ranko Krivokapić i Raško Konjević dva amandmana o kojima treba glasati. Saglasno članu 69 stav 4 Poslovnika Skupštine Poslanici Nikola Rakočević i Genci Nimanbegu su izdvojili mišljenje na sjednici Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Da li poslanici Rakočević i Nimanbegu žele riječ? Ne žele.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati. hoćete li da obrazložite amandman, poslanice Krivokapić? Ne.

Onda prelazimo na izjašnjavanje o amandmanima poslanika Krivokapića i Konjevića. Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, dva za, 31 protiv i osam uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 2. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, jedan za, 34 protiv i šest uzdržanih. Konstatujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu u drumskom saobraćaju.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini jedan amandman Zakonodavnog odbora i tri amandmana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je devet amandmana i to: Odbor za prosvjetu, nauku, kulturu i sport četiri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanici Ranko Krivokapić, Raško Konjević, Draginja Vuksanović Stanković i Džavid Šabović jedan amandman o kojem treba glasati; poslanica Jovanka Lalić jedan amandman od kojeg je odustala, poslanik Radule Novović dva amandmana o kojima treba glasati, poslanik Momčilo Martinović jedan amandman od kojeg je odustao.

Prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Poslanik Krivokapić. Izvolite.

RANKO KRIVOKAPIĆ (22.11.19 19:30:50)

Hvala vam.

Sama činjenica da zbog izmjene jednog člana ima 25 amandmana i glasamo dosta različit član od onog koji je predložen je dokaz koliko je pripremljen taj zakon. Jedan član, a onda glasate drugi član, kada ni to nismo mogli napraviti, a radi se o vrlo osjetljivoj oblasti. Da vas podsjetim, koji niste blizu Kotora, uvodi se osnovna procjena za područje Kotora za zaštićenu okolinu područja Kotora bez HIA studije, to je studija koja bi prvo trebalo da napravi pregled stanja pa tek onda da se ide u posebne procjene na osnovu kojih će se vršiti posebne procjene, ali čak nije

prihvaćen ni amandman kolegice Lalić koja je tražila da to Vlada utvrdi koja su to područja ne Uprava, čak ni to nije prihvaćeno nego to radi Uprava koja je očišćena od stručnih kadrova u dobroj formi. U Kotoru je ukinuto pravo na autonomiju zaštićenog područja, nema institucije o zaštićenom području, pođite do Dubrovnika da vidite kako to izgleda nego o tome odlučuju ... ne iz Kotora, što je prije postojalo. Imate Zakon o zaštiti Kotora, ne pita se Savjet za zaštitu Kotora ništa, čak ni kada je ista partija i to je odnos prema Kotoru, ni Savjet na čijem je čelu kolega Aprcović se ne pita oko izmjene tog člana, a član je rekonstruisan. Naravno, uvedena je čuvena riječ da se stvar uništava po pravilu. Ni za područje Kotora neće tražiti mišljenje UNESCO-a nego po pravilu. Pravilo je kada utvrdi Uprava, a Uprava je što utvrdi investitor, a investitor je ono što se plati. Onda je taj krug korupcije onako savršeno napravljen po pravilu da se investitoru može više naplatiti jer ako zavisi više od uprave, a manje od zakona, vi znate što je slabiji zakon, a jača uprava to je viša korupcija.

Tako da je prvobitno rješenje formalno djelovalo da će biti bolje, ali suštinski slabije. Ako se makne to "po pravilu" to je već druga priča i te dvije riječi "po pravilu" mogu da promijene suštinu ovog zakona i u tom slučaju bi mogao da ima i podršku jer se uvodi obaveza da UNESCO da mišljenje, ali po pravilu, ne uvijek, za područje, ne govorim za okolinu nego za područje se uvodi po pravilu, ne ni za samo zaštićeno područje nije zaštita obezbijeđena, a kamoli za okolinu.

Tako da, što bi rekli, degradacija zakonska, degradacija zaštite Kotora i uvijek je pitanje motiva. Svako djelo je pitanje motiva. Misli li neko od vas da je motiv bolja zaštita Kotora posle iskustva s Budvom. Ne morate vjerovati meni, vjerujte logici. Ne uvodi se ova regulativa da bi Kotor bio bolje zaštićen na ovaj način nego da bi ...(Prekid) za divlju gradnju tipa Budve. Hvala vam.

PREDSJEDNIK IVAN BRAJOVIĆ (22.11.19 19:33:56)

Hvala.

Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite.

Hvala. Glasala su 42 poslanika, tri za, 34 protiv, pet uzdržanih. Amandman nije prošao.

Informisan sam da kada su u pitanju amandmani poslanika Novovića, njih dva su inkorporirani u amandmane Odbora tako da se nećemo o njima izjašnjavati.

Sada stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasala su 42 poslanika, 41 za, jedan protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno historijskog područja Kotora.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 25 amandmana i to: Zakonodavni odbor devet amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu osam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona; poslanik Raško Konjević tri amandmana od kojih je odustao; poslanici Nikola Rakočević, Mihailo Anđušić, Boris Mugoša, Marta Šćepanović, Jovanka Lalić dva amandmana od kojih su odustali; poslanici Nikola Rakočević i Marta Šćepanović tri amandmana od kojih su odustali.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 glasao, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi o automatizovanoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka o registraciji vozila s Implementacionim sporazumom. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između strana Konvencije o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi o automatizovanoj razmjeni DNK podataka, daktiloskopskih podataka i podataka o registraciji vozila s Implementacionim sporazumom.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini jedan amandman Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o legalizaciji javnih isprava u međunarodnom prometu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su dva amandmana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čini jedan amandman Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o računovodstvu u javnom sektoru.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona su poslanici Raško Konjević i Ranko Krivokapić podnijeli tri amandmana o kojima treba glasati.

Nema ih da obrazlože amandman. Onda nema ni potrebe da glasamo jel' tako, ili dajte za svaki slučaj da glasamo o amandmanima.

Na glasanje stavljam jedan amandman, prvi amandman poslanika Konjevića i Krivokapića. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Nije bilo glasova za, 37 protiv, četiri uzdržana, amandman nije

prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman dva. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Nije bilo glasova za, 35 protiv, šest uzdržanih, amandman nije prošao.

Amandman broj tri stavljam na glasanje. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Nije bilo glasova za, 35 protiv, šest uzdržanih, amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za. Nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o računovodstvu u javnom sektoru.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi za glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona čine dva amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama.

Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Hvala vam.

Da nije prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Evo, tri za, 29 protiv, devet uzdržanih.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima rezolucija.

Kao što ste čuli, a u tom trenutku nije bilo prenosa, pa sam ja dužan da to saopštim, poslanik Radulović, koji je obrazlagao Predlog rezolucije o uspostavljanju održivog i modernog saobraćajnog sistema Crne Gore, o načinu valorizacije elektroenergetskog sektora Crne Gore i reindustrijalizaciji Crne Gore, saopštio je da ih zbog kvalitetne rasprave koja se vodila, uvažavanje od strane premijera i njegovog kabineta, a očiglednog odsustva želje da se glasa za ove rezolucije, on povlači i vjeruje da će u nekom narednom periodu se omogućiti da se uspostavi dogovor oko usvajanja ovih rezolucija, tako da se o njima nećemo izjašnjavati.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o realizaciji Akcionog plana strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020 za 2018.godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet, kao Matični odbor, predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaj o realizaciji, strategiji regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020 za 2018.godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka Odbora. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time prihvatili Izvještaj o realizaciji strategije regionalnog razvoja Crne Gore 2014-2020 za 2018.godinu.,

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o radu Komisije za tržište kapitala i stanju na tržištu kapitala sa finansijskim izvještajem i Izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Komisije za 2018.godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o radu Komisije za tržište kapitala i stanju na tržištu kapitala sa finansijskim izvještajem i izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Komisije za 2018.godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time usvojili Izvještaj o radu Komisije za tržište kapitala i stanju na tržištu kapitala sa finansijskim izvještajem i izvještajem nezavisnog revizora o izvršenoj reviziji finansijskih iskaza Komisije za 2018.godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Godišnjem izvještaju o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018.godinu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018.godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time prihvatili Izvještaj o radu Fonda za zaštitu depozita za 2018.godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2018.godini.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Odbor za ekonomiju, finansije i budžet kao matični odbor, predložio je zaključak kojim se usvaja Izvještaj o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2018.godini.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time usvojila Izvještaj o stanju energetskog sektora Crne Gore u 2018.godini.

Prelazimo na izjašnjavanje o Izvještaju o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti za 2018.godinu.

Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje kao matični odbor, predložio je zaključak kojim se prihvata Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti u 2018.godinu.

Stavljam na glasanje Predlog zaključka odbora.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključka odbora i time prihvatila Izvještaj o aktivnostima vezanim za regulisanje komunalne djelatnosti za 2018.godinu.

Prelazimo na izjašnjavanje pod tačkom Izbor imenovanje.

Predlog liste za imenovanje jedne članica Savjeta Radio - televizije Crne Gore po ovlašćenom predlagачu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog liste za imenovanje jedne članice Savjeta Radio - televizije Crne Gore po ovlašćenom predlagачu. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog liste i za članicu Savjeta Radio - televizije Crne Gore po ovlašćenom predlagачu imenovana Bojana Jokić.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o izboru jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o izboru jednog člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa konstatujem da je Predlog odluke usvojen i za člana Upravnog odbora Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava izabran je Arjan Pulti.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju zamjenika predsjednika i dva člana Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog odluke o razrješenju zamjenika predsjednika i dva člana Odbora za sveobuhvatnu reformu izbornog i drugog zakonodavstva. Izvolite.

Hvala vam.

Konstatujem da je 41 poslanik glasao, 40 za, nije bilo glasova protiv, jedan uzdržani i konstatujem da je Predlog odluke usvojen.

Prelazimo na izjašnjavanje o predlozima odluke Administrativnog odbora koji se tiču promjene u sastavu odbora.

Znači Predlog odluke o razrješenju jednog člana Zakonodavnog odbora. Administrativni odbor je predložio da se dužnosti člana Zakonodavnog odbora razriješi Džavid Šabović.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik, 39 za, nije bilo glasova protiv, dva uzdržana.

Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke i poslanik Džavid Šabović je razriješen, njesu bila pominjana imena za prethodnu odluku pa da podsjetim da smo razriješili zamjenika predsjednika odbora Strahinju Bulajića i članove odbora Branku Bošnjak i Predraga Bulatovića.

Prelazimo o izjašnjavanju o Predlogu odluke o izboru jedne članice Zakonodavnog odbora. Administrativni odbor predložio je da se za članicu Zakonodavnog odbora izabere Draginja Vuksanović - Stanković.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Predlog odluke o izboru jedne članice Odbora za bezbjednost i odbranu. Administrativni odbor, predložio je da se za članicu Odbora za bezbjednost i odbranu izabere Danijela Pavićević.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam.

Glasao je 41 poslanik. Svi glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Predlog odluke o izboru jedne članice Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Administrativni odbor predložio je da se za članicu Odbora za međunarodne odnose i iseljenike izabere Branka Bošnjak. Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Predlog odluke o izboru jednog člana Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Administrativni odbor predložio je da se za člana odbora za ekonomiju, finansije i budžet izabere Srđan Milić. Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju i izboru jedne članice Odbora za prosvjetu, nauku, kulturu i sport. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Odbora za prosvjetu, nauku i kulturu razriješi Branka Bošnjak, a za članicu odbora izabere Aleksandra Vujičić. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, za 40, nije bilo glasova protiv i jedan uzdržani. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju jedne članice i izboru dva člana Odbora za antikorupciju. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Odbora za antikorupciju razriješi Draginja Vuksanović - Stanković, a za članove odbora izaberu Ranko

Krivokapić i Braka Bošnjak. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, za 40, nije bilo glasova protiv i jedan uzdržani. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjenje o Predlogu odluke o razrješenju i izboru jedne članice Administrativnog odbora. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti razriješi članica Administrativnog odbora razriješi Branka Bošnjak, a za članicu Odbora izabere Aleksandra Vujičić. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, za 40, nije bilo glasova protiv i jedan uzdržani. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Izjašnjavamo se o Predlogu odluke o razrješenju dva člana i izboru tri člana Ustavnog odbora. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Ustavnog odbora razriješi Danijel Živković i Radule Novović, a da se za članove odbora izaberu Predrag Sekulić, Nela Savković - Vukčević i Nada Drobnjak.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Zakonodavnog odbora. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Zakonodavnog odbora razriješi Dragutin Papović, a za članicu odbora izabere Nada Nenezić.

Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Odbora za međunarodne odnose i iseljenike. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike razriješi Halil Duković, a za članicu odbora izabere Nela Savković - Vukčević. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Predlog odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Odbora za evropske integracije. Administrativni odbor je predložio da se dužnosti člana Odbora za evropske integracije razriješi Nikola Rakočević, a za članicu odbora izabere Žana Filipović. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 40 za, nije bilo glasova protiv i jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Predlog odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Odbora za ljudska prava i slobode. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Odbora za ljudska prava i slobode razriješi Momčilo Martinović, a za članicu odbora izabere Žana Filipović. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 40 za, nije bilo glasova protiv i jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje. Administrativni odbor je predložio da se dužnosti člana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje razriješi Predrag Sekulić, a za članicu odbora izabere Nela Savković - Vukčević. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju jednog člana i izboru jedne članice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje. Administrativni odbor je predložio da se Nikola Divanović razriješi dužnosti Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, a za članicu odbora izabere Nada Nenezić. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, svi su glasali za, nije bilo glasova protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu odluke o razrješenju i izboru jedne članice Odbora za rodnu ravnopravnost. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti članice Odbora za rodnu

ravnopravnost razriješi Aleksandra Vuković, a za članicu odbora izabere Nada Nenezić. Stavljam na glasanje Predlog odluke. Izvolite.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 39 za, jedan protiv i jedan uzdržan. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke.

Prelazimo na izjašnjenje o Prelogu odluke o razrešenju i izboru dva člana Odbora za antikorupciju. Administrativni odbor predložio je da se dužnosti člana Odbora za antikorupciju razriješi Nikola Rakočević i Zvonko Vuković, a za članove odbora izaberu Danijel Živković i Momčilo Martinović.

Stavljam na glasanje Predlog odluke.

Hvala vam. Glasao je 41 poslanik, 34 za, tri protiv i četiri uzdržana. Objavljujem da je Skupština usvojila Odluku.

Poštovane poslanice i poslanici, završili smo ovu sjednicu i objavljujem da se vidimo na plenumu sledeće sjednice, 28. novembra.